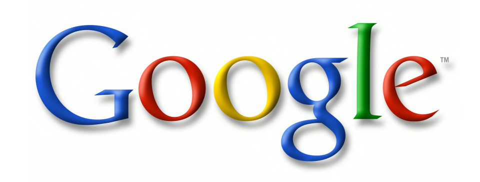
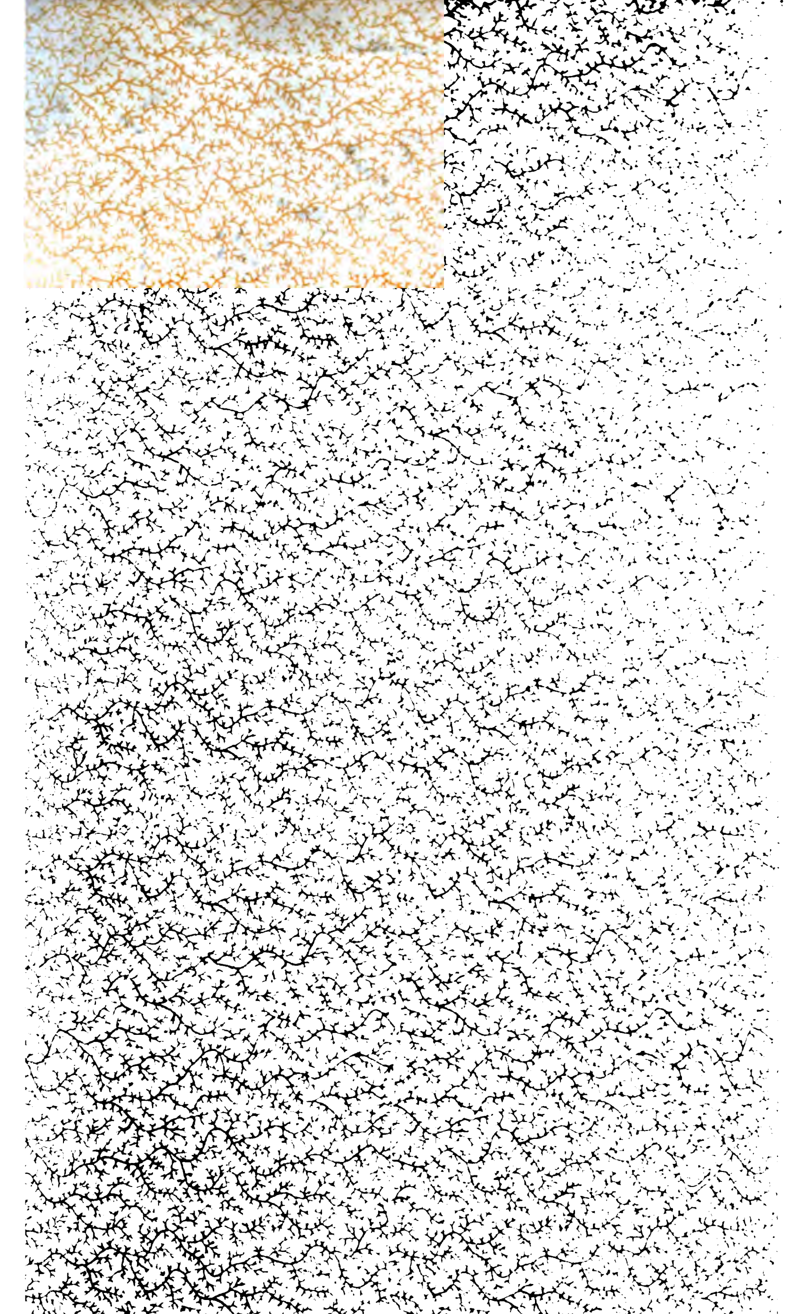
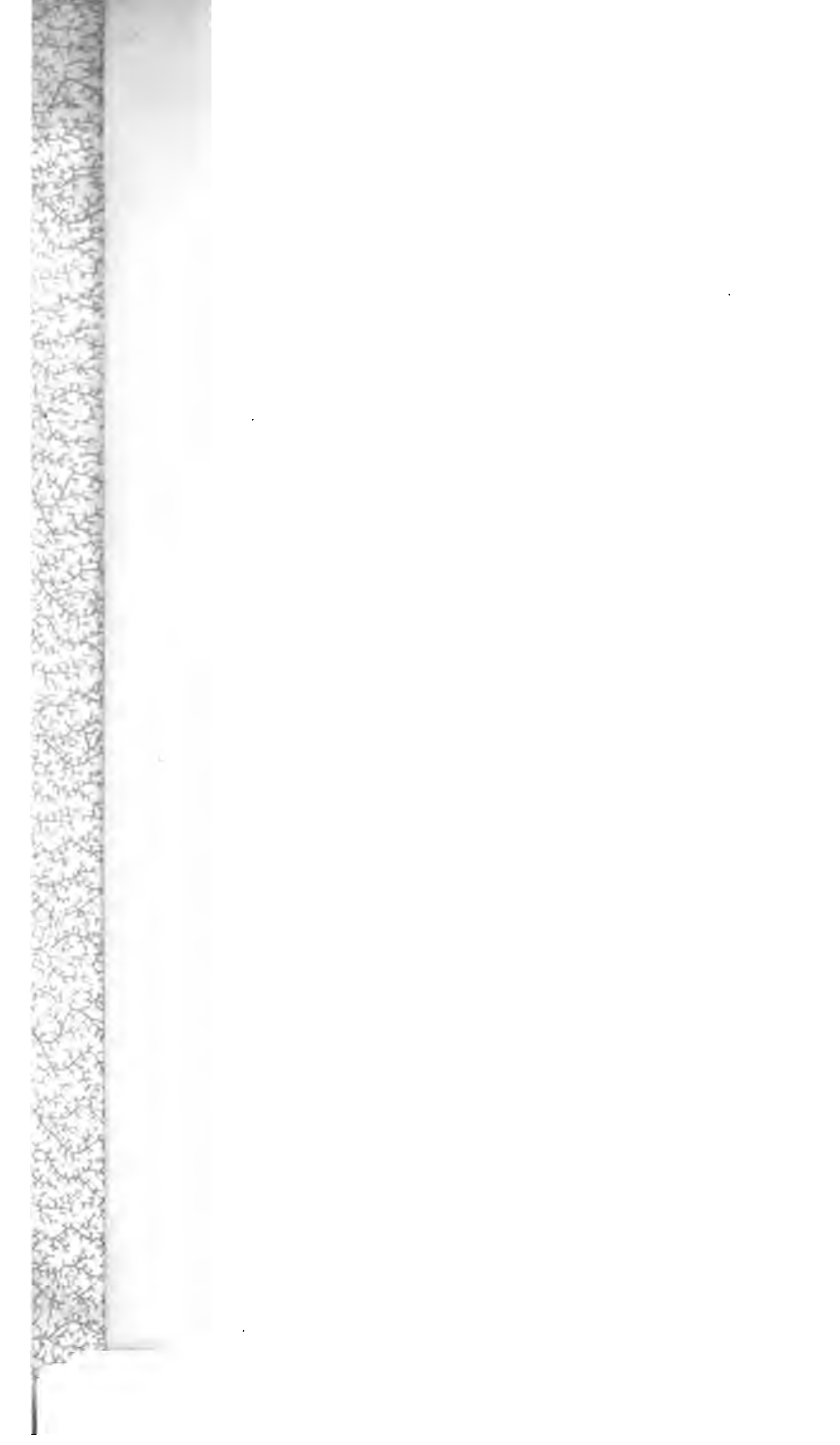

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-DANOIS ET DANOIS-FRANÇAIS.

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-DANOIS ET DANOIS-FRANÇAI[S]

COMPOSÉ D'APRÈS LES MEILLEURS OUVRAGES MODERNES ET ANC[IENS]
et contenant: 1° tous les mots usités avec leurs différentes acceptio[ns] propre et au figuré; 2° un choix d'exemples propres à en éclair[cir le] sens; 3° les mots du vieux langage, nécessaires pour l'intelligenc[e des] anciens auteurs; 4° les expressions proverbiales; 5° les termes p[ropres] aux sciences, aux arts et aux métiers; 6° les difficultés de la l[angue] résolues selon les meilleurs grammairiens; 7° la prononciation quan[d elle] s'écarte des règles ordinaires;

PAR

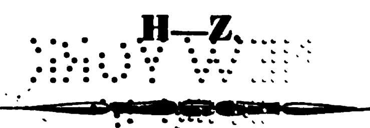
L.-S. BORRING,

PROFESSEUR DE LANGUE FRANÇAISE A L'ÉCOLE MILITAIRE
ET AU COLLÈGE MÉTROPOLITAIN.

TOME SECOND.

PARTIE FRANÇAISE-DANOISE.

H—Z.

COPENHAGUE.

F.-V. SOLDENFELDT, Libraire-éditeur, rue Fortunstræde,

IMPRIMERIE DE BIANCO LUNO.

1845.

Fransk-Dansk og Dansk-Fransk

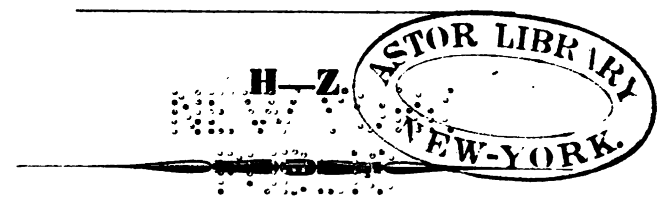
Haand-Ordbog,

udarbeidet efter de bedste nyere og ældre Værker, og indeholdende: 1° alle brugelige Ord med deres forskjellige egentlige og figurlige Betydninger; 2° et Udvalg af Exempler, passende til at oplyse Ordenes Betydning; 3° forældede Ord, som ere nødvendige for at forstaae de ældre Forfattere; 4° ordsprogelige Talemaader; 5° Udtryk, henhørende til Videnskaber, Kunster og Haandværker; 6° Sprogets Vanskeligheder, forklarede efter de bedste Sprogkyndige; 7° Udtalen, naar den afviger fra de sædvanlige Regler;

ved

L.-S. Borring,
Professor, Lærer i Fransk ved det kongelige Landcadetcorps og Metropolitanskolen.

Anden Deel. Fransk-Dansk.

H—Z.

Kjøbenhavn.

Forlagt af S. D. Soldenfeldt, Fortunstrædet Nr. 148.

Trykt i Bianco Lunos Bogtrykkerie.

1845.

H.

Naar H, som Begyndelsesbogstav, er aspireret, betegnes det her med „.

„Ha! *int.* ih! ha! udtrykker Udbrud af Forundring, Overraskelse, Vrede.

„Habe, *f.* lang Klædedragt hos Araberne.

Habile, *a.* duelig, dygtig; snild, flink; snedig; hurtig til sit Arbeide; (Jur.) lovlig berettiget, myndig til Noget; il est – *dans* son métier, han er duelig i sit Fag; – *en* mathématiques, kyndig i Mathematik; il est – à manier le ciseau, han er færdig i at behandle Meislen; *fig.* og *fa.* être – à succéder, være snild i at sørge for sin egen Fordeel. [snildt.

Habilement, *ad.* dueligt; behændigt;

Habileté, *f.* Duelighed, Dygtighed, Færdighed, Behændighed, Snildhed. [*fa.*

Habilissime, *ad.* overmaade duelig;

Habilitation, *f.* (Jur.) Slags Myndighedsbevilling eller Berettigelse til at handle paa egen Haand.

Habilité, *f.* (Jur.) bruges kun i Udtr. – à succéder, Rettighed til at arve.

Habiliter, *v. a.* (Jur.) berettige En til at foretage sig Noget paa egen Haand, gjøre En myndig.

Habillage, *m.* Vildts el. Fjærkræes Tilberedning til at sættes paa Spid; Læders Tilberedning; Illuminering af Spillekort; Samling af Delene af en Tømmerflaade.

Habillé, e, *p.* og *a.* iklædt; prydet; habit –, kort Livkjole, Stadskjole.

Habillement, *m.* Klædning, Klædedragt; Paaklædning; Forsyning med Klæder; – de tête, Hjelm, Hovedbedækning (*v.*).

Habiller, *v. a.* klæde, paaklæde; forsyne med Klæder; sye Klæder for En; drapere; indklæde; skjule; nedrive, latterliggjøre; tillave, tilberede, rense i Kogning, Nedsaltning o. desl.; *v. pr.* klæde sig paa; klæde sig smagfuldt; forsyne sig med Klæder; *v. n.* sye Klæder; passe efter Legemet; qui l'habille? hvem syer for ham? el. hvem skaffer ham Klæder? cet habit vous habille bien, denne Kjole klæder Dem godt, sidder godt; cette veste habille bien, denne Trøie sidder godt; – une pensée en vers, indklæde en Tanke i Vers; – une faute, besmykke el. skjule en Feil; – un arbre, beskære et Træ og forfriske dets Rødder; – un train de bois, samle el. fastholde de enkelte Dele af en Tømmerflaade; *fig.* og *fa.* – q. de toutes pièces, nedrive En, sige alt muligt Ondt om En.

Habilleur, se, *s.* En, som forskaffer el. syer Klæder i Theatre og desl. Steder; En, som tilbereder Skind el. tager Indmaden ud af slagtede Dyr.

Habillot, *m.* Stykke Træ, som sammenholder de forskjellige Dele af en Tømmerflaade.

Habit, *m.* Klædning; fuldstændig Klædedragt (i denne Betydn. meest i *pl.*); Livkjole; Munke- el. Nonnedragt; prendre l'–, gaae i Kloster; porter, quitter l'–, bære, aflægge Klosterdragten; *prov.* l'– ne fait pas le moine, man maa ikke dømme efter Skinnet, efter det Ydre.

Habitable, *a.* beboelig.

Habitacle, *m.* (Écr.) Bolig; (Mar.) Kompashuus.

Habitant, e, *s.* Indvaaner; Beboer.

Habitation, *f.* Beboelse; Bolig, Bopæl; privat Jordeiendom i en Colonie; Colonie; avoir – avec une femme, have kjødelig Omgang med et Fruentimmer; l'– d'un animal, et Dyrs sædvanlige Opholdssted; l'– d'une plante, en Plantes sædvanlige Plads; (Jur.) droit d'–, Ret til at boe frit i en Andens Huus.

Habiter, *v. a.* beboe; *v. n.* boe; – une maison, beboe et Huus; – dans une maison, sous des tentes, boe i et Huus, under Telte; – avec une femme, have kjødelig Omgang med et Fruentimmer.

Habituation, *f.* Kapellans Plads.

Habitude, *f.* Sædvane, Vane; nøie Bekjendtskab, jevnlig Omgang (*v.*); – du corps, sædvanlig legemlig Anstand;

(Méd.) Legemsbeskaffenhed; *fa.* avoir une –, have en Kjærlighedshistorie.

Habitué, e, *s.* En, som jevnligen besøger et Sted, en daglig Gjæst; un-de spectacle, en daglig Komediegænger; *s. m.* Medhjælp hos en Præst, Kapellan.

Habituel, le, *a.* sædvanlig, som er blevet til Vane, indgroet; péché –, rodfæstet Synd; (Thé.) grâce -le, vedvarende Naade. [jevnligen.

Habituellement, *ad.* sædvanligen,

Habituer, *v. a.* – q. à qc., vænne En til Noget; *v. pr.* s'- à qc., vænne sig til Noget; s'- dans un lieu, bosætte sig paa et Sted (*p. u.*).

„Hâbler, *v. n.* skryde, prale, broute.

„Hâblerie, *f.* Skryderi, Praleri, Brouten.

„Hâbleur, se, *s.* Skryder; Pralhans; En, som holder af at fortælle Usandheder; pralende Mand, pralende Qvinde.

„Hache, *f.* Øxe; – d'armes, Stridsøxe; – à main, Haandøxe; *fig.* og *fa.* avoir un coup de – (à la tête), være forrykt, have en Skrue løs; avoir un petit coup de –, være lidt gal; cela est fait à coup de –, det er plumpt gjort; cette pièce de terre fait – sur telle autre, dette Stykke Land griber ind i dette el. hiint andet; (Imp.) imprimé en –, trykt med ulige lange Colonner (*v.*). [des hâche-paille.

„Hache-paille, *m.* Hakkelsekniv; *pl.*

„Hacher, *v. a.* hugge i smaa Stykker, hakke; flænge; hugge ned, slaae ned; se faire – en pièces, el. se faire –, lade sig hugge ned, forsvare sig til det Yderste; *fig.* style -é, Stiil, som bestaaer af altfor korte Sætninger uden grammatikalsk Forbindelse; (Dess. og Grav.) skattere med Krydsstreger.

„Hachereau, *m.* lille Øxe.

„Hachette, *f.* lille Øxe; Hammer, som er skarp til den ene Side; (Maç.) Muurredskab til at hakke Gibs med.

„Hachis, *m.* (Cuis.) fiint hakket Kjød; Bolledeig. [kniv; Hakkelsekniv.

„Hachoir, *m.* Hakkebræt; Hakke-

„Hachure, *f.* (Dess. og Grav.) Skattering med Krydsstreger.

„Hagard, e, *a.* vild, forstyrret, barsk; esprit –, uselskabeligt Sind; (Fauc.) faucon –, Falk, som vanskeligt tæmmes.

Hagiographe, *m.* Forfatter, som beskriver Helgeners Liv og Levnet les livres -s, de apokryphiske Bøg

Hagiologique, *a.* angaaende H nerne, de hellige Ting.

„Haha, *m.* Aabning paa en L muur med en Grøvt foran (deri af et dobbelt Udbrud af Forund el. Overraskelse (ha! ha!) over at t en Hindring, hvor man ventede at en Udgang). [med Hundene stan

„Hahé, *m.* (Ch.) Jagtskrig, h

„Haie, *f.* Gjærde, Hække, Hegn; Geled, opstillet Række af Soldate Andre; se mettre, se ranger en –, stille sig i Geled; border la –, sig i Geled paa begge Sider Gaden; (Agr.) Plougtræ, Deel en Ploug; (Mar.) langt fremrag Skjær el. Steenbanke; *s. m.* (H. Slags ægyptisk Slange.

„Haïe, *int.* hyp! Raab, hvor Kudsken opmuntrer Hestene; *prov.* *fig.* et – au bout, og Noget ovent bet (*v.*).

„Haillon, *m.* Pjalt.

„Haim, *m.* (Pê.) Fiskekrog, An

„Haine, *f.* Had; Afsky, Modb lighed; avoir de la – pour le v have Afsky for Lasten; prendre la en –, fatte Afsky for Livet; en – *loc. pp.* af Had til, af Afsky el. M bydelighed for.

„Haineux, se, *a.* hadefuld, had

„Haineusement, *ad.* paa en h fuld Maade.

„Haïr, *v. a.* (de 3 Pers. i Ent af le présent og den 2den Pers. i feltt. af l'impératif have kun een S velse: je hais, tu hais, il hait; h hade; bære Afsky for, have Modb lighed for, ikke kunne fordrage; pr – qn. el. qc. comme la peste, com la mort, à la mort, hade Nogen Noget som en Ulykke, værre end den, t l Døden.

„Haire, *f.* Haarskjorte, Haarsa *m.* (Ch.) eenaarig Hjort.

„Haireux, *a. m.* kold, fugtig; in

„Haïssable, *a.* som fortjener at des, forhadt.

„Halage, *m.* Fartøiers Trækn Haling; chemin de –, Vei langs Flod for Hestene, som skulle tr Flodfartøierne. [(forh. ogsaa halebra

„Halbran, *m.* (H. n.) ung Vild

„Halbrené, e, *p.* og *a.* (Fau

sønderbrudt (om en Rovfugl hvis Vingefjær ere brækkede); *fig.* pjaltet (*plais.*).

„Halbrener, *v. n.* gaae paa Jagt efter Vildænder (forh. ogsaa: halebraner).

„Hâle, *m.* Solhede; Solbrændthed.

„Hâlé, e, *p.* og *a.* solbrændt.

„Hale-bas, *m.* (Mar.) Nedhaler, Toug til at hale en Raastang ned; uden *pl.*

„Hale-bouline, *m.*(Mar.) slet Matros.

„Halebreu, *m.* (Mar.) Ophaler til Mesans-Givtougene.

Haleine, *f.* Aandedræt, Aande; Evne til at holde sit Veir i en vis Tid; *poé.* Pust (om Vindene); perdre –, tabe Veiret; courir à perdre –, à perte d'–, løbe saa at man er færdig ved at tabe Veiret; se mettre hors d'–, blive forpustet, tabe Veiret; prendre –, trække Veiret; hvile sig et Øieblik i sin Tale el. Gjerning; reprendre –, hvile sin Stemme, for igjen at kunne tale; udhvile for igjen at begynde et Arbeide; reprendre son –, igjen faae Veiret; avoir beaucoup d'–, kunne holde sit Veir el. Aandedræt i lang Tid; faire des discours à perte d'–, holde lange, tomme og kjedsommelige Taler, holde En op med lang kjedsommelg Snak; avoir la courte –, l'-courte, være stakaandet; cet auteur a la courte –, denne Forfatter arbeider ikke med Lethed, frembringer ikke Meget; il a l'– vineuse, hans Aande lugter af Viin; tout d'une –, i eet Aandedræt, i een Slurk, uden at hvile eller afbryde sit Arbeide; un ouvrage de longue –, et langt, vidtløftigt Arbeide, som kræver megen Tid; (Man.). mettre un cheval en –, sætte en Hest i rask Bevægelse; holde den i Aande; lui donner –, lade den gaae i Skridt (tage Veiret) efter at have galoperet; en –, *loc. ad.* i Aande; i Arbeide, i stadig Øvelse; i spændt Forventning, i Uvished; i Gang med Noget; oplagt; tenir q. en –, holde En bestandig i Aande; give ham altid Noget at bestille, holde En i spændt Forventning, mellem Frygt og Haab; je ne me sens pas en –, jeg føler mig ikke oplagt.

„Halement, *m.* (Maç.) Knude el. Løkke paa et Toug til at hidse Noget op med.

„Halenée, *f.* Aandedræt, som har en ubehagelig Lugt.

„Halener, *v. a.* (Ch.) lugte Vildtet (om Hunde); *pop.* – q, lugte Ens Aande; *fig.* og *fa.* kjende Ens svage Side, komme efter hvad der boer i En.

„Haler, *v. a.* anspore, hidse (om Heste og Hunde); – les chiens après q., hidse Hundene paa En; (Mar.) hale; se – au vent, dans le vent, vinde i Luven, komme op til Luvart; *v. n.* – sur une bouline, trække el. hale i en Bugline.

„Hâler, *v. a.* solbrænde; tørre Hamp; *v. pr.* blive solbrændt.

„Haletant, e, *a.* gispende efter Veiret, forpustet.

„Haleter, *v. n.* puste, snappe efter Veiret; være aandepustet.

„Haleur, *m.* En, som trækker et Fartøi op ad imod Strømmen; En, som haler en Baad.

„Hallage, *m.* Stadepenge for Varer, som udsælges paa et Torv el. et Marked.

Hallali, *m.* (Ch.) Jagtskrig, som forkynder, at Hjorten er paa det Yderste.

„Halle, *f.* en offentlig bedækt Markedsplads el. Torveplads, Halle; larmende Huus, som besøges af alle Slags Folk; langage des –s, Pøbelsprog.

„Hallebarde, *f.* Hellebarde; *fig.* il pleut des –s la pointe en bas, det regner Skomagerdrenge ned.

„Hallebardier, *m.* Hellebardebrager.

„Hallebreda, *s.* langt stygt Mandfolk el. Fruentimmer; *pop.* *v.*

„Hallier, *m.* tæt Buskads; Vogter el. Opsynsmand ved en Halle; Udsælger i en Halle.

Hallucination, *f.* (Méd.) Illusion el. Vildfarelse, som bilder En ind at see, hvad han ikke virkelig seer; Blændværk.

„Halo, *m.* lysende Ring om Solen el. Maanen; rødlig Ring om Brystvorten.

„Haloir, *m.* Sted, hvor der tørres Hamp ved stærk Hede.

„Halot, *m.* Hul til en Kaningaard.

„Halotechnie, *f.* (Chi.) Deel af Chemien, som handler om Saltes Tilberedelse.

„Halte, *f.* Soldaters Holdt, Hvile underveis; Maaltid medens der hviles; *int.* holdt (militair Commando)! halte-là! holdt! stands, stop!

„Halurgie, *f.* Kunst at tilberede Salte.

„Hamac (c udtales), *m.* Hængekøie, Hængemaatte.

Hamadryade, *f.* Skovnymphe, som fødtes og døde med Træet, hvis Bevogtning blev hende betroet.

„Hameau, *m.* lille Landsby uden Sognekirke, Bondeby.

Hameçon, *m.* Fiskekrog med Mading; Fiskekrog, Medekrog; *fig.* og *fa.* mordre à l'–, prendre à l'–, lade sig fange el. forføre ved en el. anden List.

Hameçonner, *v. a.* fange med Medekrog; *fig.* forføre ved Smiger. [visker.

Hamée, *f.* (Art.) Skaft paa en Kanon-

„Hampe, *f.* Skaft paa en Hellebarde el. en Landse o. desl.; Skaft paa en Pensel; s. s. hamée; (Bot.) Stilk uden Blade (som paa Tulipanen); (Ch.) Bryst af en Hjort.

„Hamster, *m.* (H. n.) Hamster (henhørende til Gnaverne).

„Han, *m.* Slags østerlandsk Værtshuus, Karavanherberg; *pop. int.* Skrig, som efterligner Lyden af et stærkt Slag.

„Hanap, *m.* stort Bæger; *v. burl.*

„Hanche, *f.* Hofte; Bagdelen af en Hest; (Mar.) Laaring; *fa.* être, se mettre sur la –, sætte sig i Positur til at slaaes; (Man.) mettre un cheval sur les –s, dressere en Hest, faa at den fører godt Bagdelen i Galop. [quiame noire), *pop.*

Hanebane, *f.* (Bot.) Bulmeurt (jus-

„Hangar, *m.* Vognskuur, Skuur.

„Hanneton, *m.* (H. n.) Oldenborre; *fa.* c'est un –, il est étourdi comme un –, det er en Fusentast; (Pass.) Slags Frynder med smaa Kvaster.

„Hannetoner, *v. a.* ryste Oldenborrer ned af Træerne.

Hannouars, *m. pl.* forh. Saltdragere i Paris, som havde Ret til at bære de franske Kongers Kiste til Saint-Denis.

„Hanovre, *m.* Hannover.

„Hanovrien, ne, *s.* Hannoveraner; Hannoveranerinde.

„Hanscrit, *m.* Indianernes lærde Sprog, Sanscrit, s. sanscrit; bruges ogsaa som *a.*

„Hanse el. hanse teutonique, *f.* Hanseforbundet.

Hanséatique, *a.* hanseatisk; ville –, Hansestad.

„Hansière, *f.* (Mar.) Trosse, som kastes til et Fartøi, der vil om (ogs. haussière el. aussière).

„Hanté, e, *p.* beboet, befolket;

„Hanter, *v. a.* besøge jevn omgaaes fortroligt med; *prov.* homme a bien –é les foires, d Mand besidder megen Erfaring; *p* dis-moi qui tu hantes, et je te rai qui tu es, sig mig hvem du gaaes, da skal jeg sige dig, hvo du *v. n.* – chez q., komme jevnligt til

„Hantise, *f.* jevnlig, fortrolig gang, *v. pop.*

„Happe, *f.* Beslag paa en V axel; Slags Jernkrampe til at s menholde tvende Stykker Træ el. tve Stene o. desl.

„Happelourde, *f.* uægte Ædelste *fig.* smukt Menneske uden Forsta smuk Hest uden Kraft.

„Happer, *v. a.* gribe med Begj lighed (om Hunde); *fig.* og *fa.* gr fange uventet.

„Haquenée, *f.* Pasgænger (H *v.*; *prov.* og *fig.* aller sur la – cordeliers, gaae til Fods, reise m Apostlernes Befordring; *pop.* c'est u grande –, det er et langt, opl Fruentimmer.

„Haquet, *m.* Slags lang og sm Karre uden Sidestykker; lille, ma Hest (*p. u.*).

„Haquetier, *m.* Kudsk, som kj en saadan Karre (haquet).

„Harangue, *f.* offentlig Tale; lang og kjedelig Tale.

„Haranguer, *v. a.* og *n.* holde fentlig Tale; *fa.* tale vidtløftigen med Eftertryk; – le peuple, tilt (holde Tale til) Folket; – devant roi, holde en Tale i Kongens N værelse.

„Harangueur, se, *s.* Taler; *fa.* som altid har Indvendinger at gi

„Haras, *m.* Stutteri; Stodhe (H. n.) stor, langhalet Poppegøie (o hara, oftest ara).

„Harassement, *m.* Udmattelse.

„Harasser, *v. a.* trætte, udmat anstrænge over sine Evner.

„Harceler, *v. a.* drille, tirre; skynde; udmatte ved idelige Angreb

„Harceleur, *m.* Driller; Pla aand.

„Harcellement, *m.* Drillen, Tirr Plagen.

„Hard, *m.* (Gant.) Jern, hvormed Handskemagere glatte Skind.

„Harde, *f.* Flok Hjorte el. Daadyr; Rem i et Hundekobbel.

„Hardées, *f. pl.* (Ch.) Skade, Vildtet anretter i Kratskoven.

„Harder, *v. a.* (Ch.) koble Hunde sammen 4 og 4 el. 6 og 6; (Gant.) glatte Skind. [stykker.

„Hardes, *f. pl.* Tøi, Klædnings-

„Hardi, e, *a.* dristig, modig, kjæk; uforfærdet; uforskammet; fræk; rask, fri, utvungen (om Udførelsen i visse Kunster); une entreprise -e, et dristigt Foretagende; une proposition -e, en dristig Sætning, som vanskelig lader sig forsvare; pensée -e, en dristig, heldig vovet Tanke; ce peintre a le pinceau -, denne Maler har en rask, let og utvungen Pensel; cet auteur a le style -, denne Forfatter sætter sig ud over de almindelige Regler; il a la plume -e, han bruger dristige Udtryk el. udtrykker sig med Frihed over delicate Materier; c'est un - coquin, det er en uforskammet Slyngel; un - menteur, en fræk Løgner; cette fille a l'air -, denne Pige har et frækt Udseende.

„Hardiesse, *f.* Dristighed; Forvovenhed; Uforskammethed; stor Frihed; dristig Udførelse, Raskhed, Lethed (i Kunster); dristigt Sving; *pl.* dristige Tanker, heldige, usædvanlige Udtryk.

„Hardiment, *ad.* dristigt, kjækt, djærvt; uforskammet, frækt; frit, uden Betænkning.

„Harem, *m.* Harem, afsondret Opholdssted for en Muhamedaners Fruentimmer; selve Fruentimmerne.

„Hareng, *m.* Sild; - frais, fersk Sild; - blanc, nedsaltet Sild; - pec el. salé, Spegesild; - rouge, saur el. sauret, røget Sild, Flækkesild; *prov.* la caque sent toujours le -, Sildefjerdingen lugter altid af Sild, gamle Vaner forgaae ikke let.

„Harengade, *f.* Sildegarn; (H. n.) stor Brisling, Sardel.

„Harengaison, *f.* Aarstid, da der fanges Sild; Sildefangst.

„Harengère, *f.* Kone, som sælger Sild og andre Fisk; *fig.* og *fa.* Fiskerkjælling, trættekjært Fruentimmer.

„Harengerie, *f.* Sildetorv.

„Harenguière, *f.* Sildegarn.

„Hargneux, se, *a.* knarvorn, vranten, trættekjær; bidsk; *prov.* chien - a toujours les oreilles déchirées, gale Katte faae altid revet Skind.

„Haricot, *m.* Snittebønne, Bønne; Ragout af Lammekjød med Roer.

„Haridelle, *f.* Skindmær, ussel mager Hest.

Harmonica, *m.* Harmonika, nyt musikalsk Instrument, hvor Glas træder i Stedet for Metalstrengene paa Tangentinstrumenter; *pl.* des harmonica.

Harmonicorde, *m.* et harmonisk Strengeinstrument.

Harmonie, *f.* forskjellige Toners Samklang; en Række af Accorder; Ensemble af Blæseinstrumenter; reen, klangfuld Stemme; Vellyd i Sproget; *fig.* nøie Overeensstemmelse mellem de enkelte Dele af et Heelt; Enighed; table d'-, Sangbunden paa et Pianoforte; - imitative, Gjenstandenes Skildring i Stilen ved Ordenes Lyd.

Harmonier, *v. a.* bringe i Harmoni; *v. pr.* danne en Harmoni el. Samklang. [monisk, velklingende Maade.

Harmonieusement, *ad.* paa en har-

Harmonieux, se, *a.* harmonisk, fuld af Harmoni, indeholdende Harmoni, reen og klangfuld.

Harmonique, *a.* frembringende Harmoni; *s. m.* harmoniske Toner, fremkaldte af en anden Tone.

Harmoniquement, *ad.* overeensstemmende med Harmoniens Love.

Harmoniste, *m.* Tonekunstner, som kjender Reglerne for Harmonien.

„Harnachement, *m.* Iførelse af Seletøiet [Seletøiet, lægge Seletøi paa.

„Harnacher, *v. a.* iføre en Hest

„Harnacheur, *m.* Remmesnider, Sadelmager; Karl, som lægger Seletøi paa.

„Harnais, *m.* Seletøi; Vogntøi; en Mands fuldstændige Harnisk (*v.*); alt Værktøi, som bruges til et Arbeide el. et Haandværk; blanchir sous le -, blive gammel under Vaabnene; endosser le -, gaae over i den militaire Stand, blive Kriger; (plais.) iføre sig den geistlige Ornat; *fig.* og *fa.* s'échauffer dans son -, tale med Varme og Hæftighed, komme i Harnisk.

„Harnois, *m.* (gammel Skrivemaade) Harnisk, s. harnais; bruges endnu undertiden i Poesi og den oratoriske Stil.

„Haro, *int.* Raab, hvormed man, efter normandisk Skik, lagde Beslag

paa Nogen el. Noget; *fig.* mettre – sur qc., bemægtige sig Noget; crier – sur q., raabe ak og vee! over En, yttre lydeligt sin Misbag med hvad En har sagt el. gjort.

„**Harpagon**, *m.* Gnier; Hovedpersonens Navn i den Gjerrige af Molière.

„**Harpailler (se)**, *v. pr.* rives og trættes med hinanden; *fa. v.*

„**Harpe**, *f.* Harpe; pincer (nu: jouer) de la –, spille paa Harpe; – éolienne, Aeolsharpe; (Maç.) fremstaaende Steen i en Muur; (Ch.) Kloen paa en Hund; (Fort.) Slags Trækkebro i den gamle Fortification.

„**Harpé**, e, *p.* og *a.* smal og fremstrakt med høit Bryst og smækkert Liv (om Mynder). [stirgrenet Entrehage.

„**Harpeau**, *m.* (Mar.) Entredræg,

„**Harper**, *v. a.* gribe og klemme En stærkt med Hænderne; *v. pr.* slaaes, rives; *fa. p. u.*; *v. n.* (Man.) løfte Bagbenene hurtigt, el. det ene høiere end det andet og uden at bøie Haserne (om Heste).

„**Harpie**, *f.* (Myth.) Harpye, Slags Furie; *fig.* gridsk, havesygt Menneske; ondt, arrigt og trættekjært Fruentimmer.

„**Harpiste**, *s.* Harpespiller; Harpespillerinde.

„**Harpin**, *m.* (Mar.) Baadshage.

„**Harpon**, *m.* Harpun, Slags Kastespyd til Hvalfiskefangst; (Charp.) Slags Jernkrampe.

„**Harponner**, *v. a.* udkaste Harpunen i Hvalen, harpunere.

„**Harponneur**, *m.* Hvalfanger, som kaster Harpunen. [Heire.

„**Harponnier**, *m.* (H. n.) amerikansk

„**Hart**, *f.* Baand af Vidier; Strikke, hvormed man forhen hang Forbrydere; *fa.* mériter la –, fortjene at hænges.

Haruspice, *m.* s. aruspice.

„**Hasard**, *m.* Hændelse, Tilfælde, Lykketræf; Fare (i denne Betydn. ofte *pl.* især *poé.*); (Jeu) *pl.* visse Points i Terningspil, der ere gunstige for den Spillende; jeu de –, Hasardspil, Lykkespil; *fig.* corriger le –, bedrage i Spil; livre de –, Bog, som er kjøbt for godt Kjøb, leilighedsviis el. paa Auction; courir le – de, staae Fare for, udsætte sig for den Fare; j'en prends le – sur moi, jeg tager Faren paa mig; les –s de la guerre, Krigens Farer; au –, *loc. ad.* paa Slump, paa Lykke og Fromme, ubetænksomt; à tout –, *loc. ad.* i hvad der end møde; i alle Tilfælde; dire qc. à tout –, sige Noget, uden at være vis paa om det er sandt, at lægge nogen Vægt derpaa; des propos au –, à tout –, lad el. andet Ord falde, for at see, hledes det vil optages; par –, *loc.* tilfældigviis, hændelsesviis.

„**Hasardé**, e, *p.* og *a.* vovet; paa Spil; propos –, vel frit, let digt Udtryk, viande –e, Kjød, som gjemt for længe, og begynder at dærves.

„**Hasarder**, *v. a.* vove; sætte Spil; – une parole, lade et Ord f for at see, hvorledes det vil optag – une expression, forsøge at br et Udtryk, som ikke endnu er antag *fig.* og *prov.* – le paquet, prøve Lykke, indlade sig i et usikkert F tagende; *v. pr.* drifte sig til, udsæ sig for Fare; se – à dire qc., dr sig til at sige Noget.

„**Hasardeusement**, *ad.* forvove paa en vovelig el. farefuld Maa med Risico.

„**Hasardeux**, se, *a.* forvoven, d stig; vovelig; farlig, farefuld.

„**Hase**, *f.* Hunhare, Hunkanin.

Hast (st udtales), *m.* bruges kun i Ud arme d'–, Stødevaaben paa et lan Skaft, Spydstage; *v.* [de gamle Rome

Hastaire, *m.* (Anc.) Spyddrager h

„**Haste**, *f.* (Anc.) langt Spyd Landse; (Mon.) Spyd uden Spi langt Scepter (Attribut for de v gjørende Guddomme).

„**Hasté**, e, *a.* (Bot.) bruges i Ud feuilles hastées, landseformige spydformige Blade.

„**Hâte**, *f.* Hast, Hurtighed, Ilfærdighed; avoir –, have Hastværk; fai –, skynde sig; avec –, en –, *loc. a* hurtigt, hastigt; à la –, *ad.* i Has med Iil.

„**Hâté**, e, *p.* fremskyndet; tidlig som har Hastværk; la saison est u peu –e, Aarstiden kommer noget til ligere end sædvanlig; il est extrême ment –, han har skrækkeligt Hastvær

„**Hâtelet**, *m.* lille Spid.

„**Hâtelettes**, *f. pl.* Slags Rette stegte paa smaae Træspid, saasom Kalvebrissel, Gaaselever o. s. v.; smaa Træspid.

„Hâter, *v. a.* fremskynde, drive paa; udføre el. ende Noget i Hast; *v. pr.* skynde sig; – le départ, fremskynde Afreisen; – le pas, fordoble sine Skridt, gaae stærkt til; – les fruits, drive Frugterne tidligt frem; *prov.* on l'a bien -é d'aller, man har givet ham en dygtig Irettesættelse; (Ch.) le cerf hâte son erre, Hjorten flygter hurtigt afsted.

„Hâteur, *m.* forh. Kjøkkenmester, som i det kongelige Kjøkken havde Opsyn med Stegen og sørgede for, at den blev færdig til rette Tid.

„Hâtier, *m.* Stegebuk.

„Hâtif, ive, *a.* for tidligt moden; *fig.* for tidligt udviklet.

„Hâtiveau, *m.* tidligt moden Pære el. Drue; ogs. tidligt modne Ærter.

„Hâtivement, *ad.* før den almindelige Tid (om Frugter og Blomster).

„Hâtiveté, *f.* Frugts for tidlige Modenhed, Blomsters for tidlige Udvikling; *v.*

„Haubans, *m. pl.* (Mar.) Vanterne paa begge Sider af Masten; Hovedtoug.

„Haubaner, *v. a.* (Maç.) gjøre Reeb fast til en Kran, for at holde paa den, mens Noget hidses op; (Mar.) gjøre Touge fast til en Mast.

„Haubergeon, *m.* lille Pantserskjort; Lehn, hvis Besidder fulgte Kongen i Krig med Pantser; *prov.* maille à maille se fait le –, ved at arbeide lidt og stadigt naaer man sit Maal; *v.*

„Haubert, *m.* Slags gammeldags Pantser, Pantserskjorte, bestaaende af smaa Jernringe (ogsaa: jaque de mailles).

„Hausse, *f.* hvad der tjener til at gjøre en Ting høiere; Underlægning; Træ paa en Fiolbue, hvorover Haarene spændes; Statspapirernes Stigen; jouer à la –, speculere paa Coursens Stigen.

„Hausse-col, *m.* Ringkrave, lille halvmaaneformig Messingplade, Infanteriofficererne bære i Frankrig nedenfor Halsen, naar de ere i Tjeneste; *pl.* des hausse-col.

„Haussement, *m.* Forhøielse; le – d'épaules, Løften el. Trækken paa Skuldrene; le – des monnaies, Pengenes Stigen (*p. u.*)

„Hausser, *v. a.* forhøie, gjøre høiere; hæve el. løfte i Veiret; *fig.* forøge, opskrue; *v. n.* stige, gaae i Veiret, blive høiere; *fig.* blive dyrere; *v. pr.* hæve sig op, reise sig i Veiret; *fig.* blive overmodig; klare op; – les épaules, trække paa Skuldrene; – le ton, hæve Stemmen; tale i en bydende el. truende Tone; gjøre større Fordringer; *pop.* – le coude (ogs. – le temps), drikke dygtigt, drikke sig en Perial; – le prix du pain, skrue Prisen op paa Brødet; avoir une épaule qui hausse, have en Skulder, som staaer høiere op end den anden; *fig.* og *fa.* – d'un cran, tiltage lidt; *prov.* c'est un homme qui ne se hausse ni ne se baisse, det er en Mand, som altid bliver den samme, som bliver hverken overmodig eller forsagt; le temps se hausse, Veiret klarer op, det bliver høit Veir.

„Haussier, *m.* En, som speculerer paa Statspapirernes Stigen; En, som faaer Coursen til at stige.

„Haussoire, *m.* Bræt til at trække op, som holder Vandet tilbage i en Mølleſluse.

„Haut, e, *a.* høi; høit beliggende; hævet i Veiret, opløftet; dyb; klingrende, høirøstet; lydelig; *fig.* stor, udmærket; umaadeligt stor; stolt, overmodig, bydende; arbres à -e tige, høistammede Træer; le – allemand, Høitydsk; le – pays, Høilandet, det Indre af Landet, som er længst fra Havet og nærmest Flodernes Udspring; le – Rhin, Overrhinen; le – bout d'une table, den øverste Plads ved et Bord; il marche la tête -e, han gaaer med kneisende Hoved, med Hovedet i Veiret; l'épée -e, med løftet Kaarde; la -e mer, rum Sø; la mer est -e, Havet staaer høit, det er Høivande; ogs Havet er oprørt; le – mal, den faldende Syge, Ligfald; être – en couleur, have en stærk rød Ansigtsfarve; la -e trahison, Landsforræderi; le carême est –, Fasten kommer sildigt; jeter les -s cris, udstøde høie Skrig; *fig.* og *fa.* klage vidt og bredt, lydeligen; nous n'avons jamais eu ensemble une parole plus -e que l'autre, vi have aldrig havt nogen Strid sammen; être – à la main, være opfarende, rede til at gaae til Haandgribeligheder (*v.*); prendre le – ton, être – en parole, avoir le verbe –, antage en stolt, truende el. overmodig Tone; la chambre -e, Overhuset;

le maître des -es œuvres, Skarpretteren.

„Haut, *m.* Høide; Overdeel, det Øverste; Top, Spids; le - du corps, Overkroppen; le - d'une montagne, Toppen af et Bjerg; le - du pavé, Fortouget; *fig.* og *fa.* crier du - de sa tête, raabe el. skrige af alle Kræfter; tomber de son -, falde saa lang man er; *fig.* falde fra Skyerne af Forundring; gagner le -, flygte; traiter qn. du - en bas, behandle En med Overmod, med Haan; regarder q. du - en bas, betragte En med Foragt; il y a du - et du bas (el. des -s et des bas) dans la vie, Livet er blandet af Godt og Ondt, Sorger og Glæder vandre tilhobe.

„Haut, *ad.* høit, høit oppe; høirøstet; hovmodigt; reent ud, aabent; monter -, stige høit, høit op; stige i Priis, løbe op; cheval monté - el. - monté, høibenet, uproportioneret Hest; *fa.* être pendu - et court, blive hængt; haut le pied, skynd dig, afsted! faire - le pied, tage Flugten, forsvinde pludseligen; mener un cheval - la main, ride en Hest med stram Tøile; *fig.* j'en viendrai à bout - la main, jeg skal sætte det igjennem med Magt; il le porte -, han har store Tanker om sig selv; han er stolt af sine Penge el. sin Rang; parler -, le prendre -, tale el. svare i en høi, hovmodig, bydende Tone; reprendre une histoire de plus -, begynde en Historie forfra; remonter plus -, gaae længere tilbage i Tiden; penser tout -, sige sin Mening reent ud; haut et clair, reent ud, uden at besmykke sine Ord; en -, là-haut, *loc. ad.* opad; deroppe; ovenpaa; d'en -, de là-haut, ovenfra, der oppe fra; d'en -, fra Himlen; là-haut, i Himlen; en - de, *pp.* øverst oppe, oppe paa; *fa.* aller par - et par bas, vomere og laxere.

„Haut-à-bas, *m.* Bissekræmmer; *v.*

„Haut-à-haut, *m.* Jagtraab, hvormed man kalder paa sin Kamerat; uden *pl.* [storagtig.

„Hautain, e, *a.* hovmodig, stolt,

„Hautainement, *ad.* hovmodigen, med Hovmod, *p. u.*

„Hautbois, *m.* Hobo; Hoboist; jouer du -, spille paa Hobo; omhugge før Tiden en høistammet Skov.

„Haut-bord, *m.* (Mar.) stor skib; Høibords Skib; *pl.* des bords.

„Haut-de-chausses, *m.* Kn klæder; *prov.* og *fig.* cette porte le haut-de-chausses, denn er Mand i Huset, hun har n sige end Manden; *pl.* des hau chausses.

„Haut-dessus, *m.* (Mus.) Discant; *pl.* des hauts-dessus

„Haute-contre, *f.* (Mus.) Al sanger; *pl.* des hautes-contre.

„Haute-futaie, *f.* høistammet *pl.* des hautes-futaies. [hautes-ju

„Haute-justice, *f.* Overret;

„Haute-lice, *f.* Tapet, hvori K el. Rendegarnet er verticalt, el. virket af Silke og Uld; *pl.* des h lices.

„Haute-liceur el. haute-licie Forfærdiger af det Slags T der kaldes haute-lice; En, som ler med samme; *pl.* des haute-li

„Haute-lutte, *f.* bruges *fig.* i emporter qc. de haute-lutte, Noget med stor Overlegenhe Overmagt; *pl.* des hautes-lutte

„Haute-marée, *f.* Flodens h Standpunkt; *pl.* des hautes-ma

„Hautement, *ad.* dristigen; de djærvt; stolt; offentligen, reent

„Haute-paie, *f.* forhøiet S den, som faaer en saadan; *pl.* hautes-paies. [gives Storsult

„Hautesse, *f.* Høihed; Titel,

„Haute-taille, *f.* (Mus.) høi norstemme; *pl.* des hautes-taille

„Hauteur, *f.* Høide; høit lig Sted, Høi; Dyb; *fig.* Fasthed, Sto Overmod; tomber de sa -, fald lang man er; prendre la - de la maale Havets Dyb; - d'un batai en Bataillons Dybde i Opstilli el. Antal af Geleder, hvori de opstillet; parler avec -, tale med S hed, Hovmod; être à la - d'une være under samme Bredegrad, en D; être à la - du siècle, fors sit Aarhundrede, have holdt S med samme; cet acteur est à l de son rôle, denne Skuespiller er Rolle voxen; *pl.* hovmodig Tal Opførsel.

„Haut-fond, *m.* (Mar.) Sted, h Havet staaer lavt; Grund, som na

næsten op til Havets Overflade (bas-fond el. battures); *pl.* des hauts-fonds.

„Haut-goût, *m.* (Cuis.) krydret, piquant Smag paa Retter; *pl.* des hauts-goûts.

„Haut-justicier, *m.* Godsherre, som har den høieste Jurisdiction i sit District; *pl.* des hauts-justiciers.

„Haut-le-corps, *m.* Spring, som en Hest gjør; *fig.* og *fa.* Bevægelse af Forundring, Overraskelse el. Medynk; faire un –, springe i Veiret, fare op af Forbauselse; *pl.* des haut-le-corps.

„Haut-le-pied, *m.* Officeer, som har Opsyn over Armeens Transportvæsen; En, som ikke har nogen fast Stilling, men kan reise naar han vil; *pl.* des haut-le-pied.

„Haut-mal, *m.* Ligfald, faldende Syge; uden *pl.*

„Hauturier, ère, *a.* (Mar.) bruges i Udtr. pilote –, Styrmand paa rum Sø; navigation -ère, lang Søreise over det store Hav.

„Hâve, *a.* bleg, mager, gusten.

„Havir, *v. a.* svide en Steg over en altfor stærk Ild, uden at den derfor bliver mør indvendigen; *v. pr.* og *v. n.* blive forbrændt; *v. p. u.*

„Hâvre, *m.* Søhavn; især en saadan, som udtørres i Ebben.

„Hâvre-sac, *m.* Randsel, Tornister; *pl.* des hâvre-sacs.

„Haye (La), *s. f.* Haag i Nederlandene.

„Hé, *int.* ih! hør! bruges almindeligen til at udtrykke en Tiltale, el. en Slutningsfølge; undertiden gjentages d. Interj., for at udtrykke Bifald: hé, hé! nu vel.

„Heaume, *m.* Hjelm til at bedække Hoved, Hals og Ansigt; *v.*

Hebdomadaire, *a.* ugentlig, som udkommer hver Uge.

Hebdomadier, ère, *s.* en Geistlig, som har Uge i et Kloster el. Domkapitel.

Héberge, *f.* (Pal.) Høiden af en Bygning, der er opført til en Mellemmuur; den Deel af en Muur, som er fælles for 2 til hinanden opførte Bygninger; *p. u.*

Héberger, *v. a.* herbergere, give Logis; modtage hos sig; *fa.*

Hébétation, *f.* sløvet Tilstand.

Hébéter, *v. a* sløve, gjøre dum el. tosset; *v. pr.* sløves, blive stupid.

Hébichet, *m.* Hørsigte; Rørsigte.

Hébraïque, *a.* hebraisk.

Hébraïsant, *m.* en Lærd, som studerer Hebraisk.

Hébraïser, *v. n.* studere Hebraisk; antage Hebræernes Meninger og Former.

Hébraïsme, *m.* hebraisk Idiotisme, særegen hebraisk Talemaade.

Hébraïste, *m.* En, som har grundig Kundskab i Hebraisk.

Hébreu, *m.* det hebraiske Sprog; *fig.* og *fa.* ce que vous dites est de l'– pour moi, jeg forstaaer ikke, hvad De der siger; ogs. *a. m.* le texte –, den hebraiske Text.

Hébrides, *f. pl.* Orkney-Øerne og Shetlands-Øerne.

Hécatombe, *f.* (Ant.) Offer af hundrede Dyr.

„Hèche, *f* Bognhave el. Sidestykke med Tremmer til en Karre.

Hectare, *m.* Maal Agerland paa 10,000 Qvadratmetre el. omtrent 96,000 Qvadratfod.

Hectique, *a.* (Méd.) bruges i Udtr. fièvre –, Snigfeber (s. étique).

Hectogramme, *m.* hundrede Grams Vægt.

Hectolitre, *m.* Maal paa hundrede Litre el. 2,9174 Kubikfod.

Hectomètre, *m.* hundrede Metre.

Hédérée, *f.* Vedbendeharpix.

Hédisarum, *m.* (Bot.) Esparsette, Sødkløver.

Hégire, *f.* Muhamedanernes Tidsregning (fra 622 efter J.-C.), Hegira; Hedschra.

Heiduque, *m.* Heiduk, ungarsk Infanterist; Tjener klædt paa Ungarsk.

„Hein, *int.* hvorledes! Interjection, hvormed der spørges.

Hélas, *int.* ak! *s. m.* Hjertesuk, Udbrud af Klage.

„Héler, *v. a* (Mar.) praie, tilraabe et Skib i Søen.

Hélianthe, *m.* (Bot.) Solsikke.

Hélianthème, *m.* Jordæble (topinambour).

Héliaque, *a.* (Astr.) bruges i Udtr. lever –, en Stjernes Tilsynekommen kort før Solens Opgang; coucher –, en Stjernes Fordunkling af Solstraalerne.

Hélice, *f.* (Géo. og Arch.) Skruelinie, Sneglelinie; (An.) det ydre Øre.

Hélicoïde, *a.* (Géo.) skruedannet.

Hélicon, *m.* Bjerg i Beotien, helliget Apollo og Muserne; *fig.* parvenir

au sommet de l'–, opnaae stor Hædersom Digter.

Hélicosophie, *f.* Kunst at trække Sneglelinier paa en Plan.

Héliocentrique, *a.* (Astr.) seet el. beregnet fra Solens Centrum.

Héliomètre, *m.* (Astr.) Instrument til at maale Solens og Planeternes Diametre.

Hélioscope, *m.* (Astr.) Solkikkert.

Héliotrope, *m.* (Bot.) Heliotrop; Solsikke (tournesol); *f.* (Min.) Slags Jaspis.

Hélix, *m.* (An.) det ydre Øre (s. hélice).

Hellénique, *a.* hellenisk, gammelgræsk; *s. m.* det Gammelgræske.

Hellénisme, *m.* græsk Idiotisme, særegen Talemaade i det Gammelgræske.

Helléniste, *m.* hos de Gamle: alexandrinsk Jøde, som talte Sproget i Septuaginta; en Jøde, som fulgte græske Skikke, og en Græker, som antog den jødiske Lære; nu: en Lærd, som er kyndig i det Græske, el. en Skribent, der bruger græske Vendinger.

Hélose, *f.* (Méd.) Øiensygdom, som bestaaer i at Øielaagene krænge sig.

Helvétique, *a.* schweitsersk.

Hem, *int.* hm! heida! Interjection, hvormed der spørges el. kaldes.

Hémaphobie, *f.* Blodsky, Frygt for at see Blod.

Hématite, *f.* (H. n.) Blodsteen; ogs. *a.* pierre –.

Hématocèle, *f.* (Chir.) Blodbrok.

Hématologie, *f.* (Méd.) Lære om Blodet.

Hématose, *f.* (Méd.) Næringssaftens Overgang til Blod.

Hématurie, *f.* (Méd.) Blodpissen.

Hémérocalle, *f.* (Bot.) brandguul Lilie.

Hémi, Ord, som begynder flere techniske Udtryk og betyder: halv.

Hémicycle, *m.* Halvcirkel; halvcirkelformigt Amphitheater for Tilhørere.

Hémiplégie el. hémiplexie, *f.* (Méd.) Lamhed i det halve Legeme.

Hémiptère, *m.* (H. n.) halvvingedækket Insect; *a.* halvvingedækket

Hémisphère, *m.* Halvkugle, Halvdeel af Himmelgloben el. af Jordkuglen.

Hémisphérique, *a.* som har Form af en Halvkugle.

Hémisphéroïde, *f.* halvkugledannet Figur; ogs. *a.* halvkugleformig.

Hémistiche, *m.* Halvdelen af et alexandrinsk Vers.

Hémodie, *f.* (Méd.) Ømhed i ... derne, foraarsaget af Blodet.

Hémophobie, *f.* s. hémaphob...

Hémoptoïque, *a.* (Méd.) som ... ter Blod.

Hémoptysie, *f.* (Méd.) Blodspyt...

Hémorragie (bedre: hémorrha... *f.* Blodstyrtning, Blodtab.

Hemorroïdal, e, *a.* (Méd.) h... rende til den gyldne Aare el. ... mende af samme; *pl. m.* -daux.

Hémorroïdale, *f.* Blodaare tæ... Endetarmen; (Bot.) Svaleurt.

Hémorroïdes, *f.* (Méd.) smer... Svulst om Endetarmen, den gy... Aare; - sèches, den blinde gyldne A...

Hémorroïsse, *f.* Qvinde, som ... syg af et Blodtab (bruges kun ... Qvinden, der helbrededes af Jesu...

Hémostasie, *f.* (Méd.) Blo... Standsning (ogs. hémostate).

Hémostatique, *a.* (Méd.) blod... lende; *m.* blodstillende Middel.

Hendécagone, *m.* (Géo.) Ell... kant; *a.* ellevekantet.

Hendécasyllabe, *m.* Vers bestaae... af elleve Stavelser; *a.* ellevestave...

„Hennir (udt. „hanir), *v. n.* vrin...

„Hennissement (udt. „hanis... ment), *m.* Vrinsken. [verk...

Hépar, *m.* (Chi.) Svovellever, ...

Hépatique, *a.* henhørende til Le... ren; (Bot.) *f.* Leverurt; Slags h... Anemone.

Hépatite, *f.* (Méd.) Leversygdo... Leverinflammation; (Min.) Leverste...

Heptacorde, *m.* syvstrenget Ly... syvtonet Scala.

Heptagone, *m.* (Géo.) Syvkan... (Fort.) Fæstning, forsvaret af 7 B... stioner; *a.* syvkantet.

Heptaméron, *m.* Værk, inddel... efter de 7 Dage.

Heptandrie, *f* (Bot.) syvende Clas... af Linnees System med 7 Støvnaal... en tvekjønnet Blomst.

Heptateuque, *m.* de 7 første Bøg... af det gamle Testament.

Héraldique, *a.* henhørende til H... raldiken el. Vaabenkunsten.

„Héraut, *m.* Herold.

Herbacé, e, *a.* (Bot.) som er bl... og ikke træet (om Planter).

Herbage, *m.* alle Slags Urter... Græs (i disse to Betydninger mee... i *pl.*); Græsgang.

Herbager, ère, *s.* En, som dyrker, plukker og sælger Urter.

Herbageur, *m.* Dyrker af Urter.

Herbageux, se, *a.* (Agr.) græsrig; som frembringer Urter og Græsarter (om et Jordsmon).

Herbault el. herbaut, *m.* (Ch.) Hund, som styrter sig over Vildtet med altfor stor Hidsighed.

Herbe, *f.* Urt; Græs; du blé en —, Korn, som endnu er grønt; *prov.* manger son blé en —, fortære sine Indtægter forud; c'est un docteur en —, det er En, som studerer for at blive Læge; un ministre en —, en vordende Minister; *prov.* og *fig.* couper l'— sous le pied à q., fortrænge En; mauvaise — croît toujours, Ukrudt forgaaer ikke let; il a marché sur q. mauvaise herbe, han er i ondt Lune, der maa være tilstødt ham noget Ubehageligt; l'— sera bien courte, s'il ne trouve de quoi brouter, han vil altid vide at slaae sig igjennem, at skaffe sig Opholdet; employer toutes les —s de la Saint-Jean, anvende alle optænkelige Midler; ce cheval prendra (aura) quatre ans aux —s, denne Hest bliver 4 Aar til Foraaret.

Herbeiller, *v. n.* (Ch.) græsse (om Vildsvinet).

Herber, *v. a.* udbrede paa Græsset for at blege.

Herberie, *f.* Vorblegdam.

Herbette, *f.* kort og tyndt Græs (bruges især i Poesi: danser sur l'—).

Herbeux, se, *a.* bevoxet med Græs.

Herbier, *m* Herbarium, Samling af tørrede Urter; Bog, som handler om Planter; første Mave hos de drøvtyggende Dyr; *pl.* (Pê.) Græsplette midt i Vandet, hvor Fiskene tye hen.

Herbière, *f.* Kone, som sælger Urter.

Herbivore, *a.* (H. n.) urteædende.

Herborisation, *f.* Urtesamlen, Botanisering; naturlig Tegning el. Efterligning af Planter paa en Steen.

Herborisé, e, *p.* og *a.* stribet af Naturen, som om det var tegnet med Planter (om Stene).

Herboriser, *v. n.* samle Urter, botanisere.

Herboriseur, *m.* En, som botaniserer.

Herboriste, *s.* Mand el. Qvinde, som sælger Lægeurter, el. som forstaaer sig paa dem; En, som botaniserer.

Herbu, e, *a.* begroet med Græs.

Hercotectonique, *f.* Befæstningskunst.

„Hère, *m.* Usling, Stymper; bruges kun i Udtr. pauvre —, stakkels Djævel; (Jeu.) Slags Sorteper (ogsaa: l'as-qui-court).

Héréditaire, *a.* arvelig; som nedarves.

Héréditairement, *ad.* ifølge Arveret.

Hérédité, *f.* Arveret; Arvelighed; en Afdøds Efterladenskab.

Hérésiarque, *m.* Begynder el. Stifter til et Kjetteri.

Hérésie, *f.* Kjetteri; *fa.* afvigende Lære el. Mening; *prov.* il ne fera point d'—, hans Forstand stikker ikke dybt.

Hérésiologue, *m.* Forfatter, som har strevet om Kjættere.

Hérélicité, *f.* (Did.) Kjætteragtighed, det Kjætterske i en Mening.

Hérétique, *a.* kjættersk; *s.* Kjætter.

Hérigoté, *a. m.* (Ch.) chien —, Jagthund, som har et Mærke paa Bagbenene.

Hérigoture, *f.* (Ch.) Mærke paa en Jagthunds Bagbeen.

„Hérissé, e, *p.* og *a.* børstet, stiv som Børster; *fig.* stivsindet, egensindig; bedækket af el. besat med fremragende Gjenstande; fuld af Vanskeligheder; c'est un homme —, det er en Mand, som det er vanskeligt at komme tilrette med; la vie est —e d'épines, Livet er fuldt af Torne; un pédant — de grec et de latin, en Pedant, som altid citerer græske og latinske Floskler; (Mil.) un front —, en Front forsvaret af Bajonetter.

„Hérisser, *v. a.* reise i Veiret (om Haar, Børster, Fjær); bedække, besætte, rage frem paa; fylde med, ideligen anbringe; *v. pr.* reise sig; le lion hérisse sa crinière, Løven reiser sin Man; des rochers hérissent la montagne, Klippestykker rage frem paa Bjerget; — son style de citations, overfylde sin Stiil med Citater; (Maç.) — un mur, kline el. udspække en Muur (i d. Betydn. ogs. hérissonner, *v.*).

„Hérisson, *m.* (H. n.) Pindsviin; (Méc.) Kamhjul; (Mil.) Slagbom, besat med Jernpigge, foran en Stads Porte.

„Hérissonne, *f.* (H. n.) Larve, besat med Børster; *fig* vrantent og trættekjært Fruentimmer; *a.* knarvurn, kivagtig.

Héritage, *m.* Arv; Arvepart, Arvegods; Arvelod (urørlig Eiendom); *prov.* og *fig.* promesse de grand

n'est pas –, paa de Stores Lofter skal man ikke bygge.

Hériter, *v. n.* arve; – *de* son oncle, arve efter sin Oncle; – *d'une* grande fortune, arve en stor Formue; bruges som *v. a.* naar der kommer 2 Styrelser: il n'a rien –é *de* son père, han har Intet arvet efter sin Fader.

Héritier, ère, *s.* Arving; Barn, Livsarving.

Hermaphrodite, *m.* Person af tvende Kjøn, Tvetulle; *a.* (især om Dyr og Planter).

Hermeline, *f.* (H. n.) Zobel.

Herméneutique, *a.* (Did.) bruges kun i Udtr. l'art –, Kunst at fortolke de hellige Skrifter; *s. f.* Fortolkningskunst.

Hermétique, *a.* alchymistisk Udtr. angaaende Metallernes Forvandling; hermetisk.

Hermétiquement, *ad.* paa hermetisk Maade, tillukket ved Smeltning, lufttæt.

Hermine, *f.* (H. n.) Hermelin; Hermelinsskind; (Blas.) et af de 2 Feldt i et Vaabenmærke.

Herminé, e, *a.* (Blas.) som har en Sølvbund med sorte Stænk.

Herminette, *f.* s. erminette.

Hermitage, *m.* s. ermitage.

Hermite, *m.* s. ermite.

„Herniaire, *a.* (Chir.) vedkommende et Brok; chirurgien –, Broklæge.

„Hernie, *f.* Brok; Tarmebrok.

„Hernieux, se, *a.* som har et Tarmebrok. [henhørende til Illecebrerne.

Herniole, *f.* (Bot.) Brokurt, Plante

„Hernutes, *m. pl.* Hernhutter (frères moraves); undertiden ogs. i sing.

Héroïcité, *f.* Heltemod (bruges især om Helgene, ellers hedder det: héroïsme). [*pl.* héroï-comiques.

Héroï-comique, *a.* heroisk-comisk;

Héroïde, *f.* Heroide, Heltebrev.

„Héroïfier, *v. a.* sætte i Rang med Helte; *plais.*

Héroïne, *f.* modig, høihjertet Qvinde; Heltinde el. Hovedperson i et Digt.

Héroïque, *a.* heltemæssig; heroisk; (Méd.) meget kraftigt el. virksomt (om Lægemidler). [Heltevijs.

Héroïquement, *ad.* heltemæssigt, paa

Héroïsme, *m.* Heltemod; Sjælshøihed.

„Héron, *m.* Heire; Heirefjeder; masse de –, Fjærbusk af Heirens Hale; (Hydr.) fontaine de –, Heron Slags Vandspring opfundet af H

„Héronneau, *m.* ung Heire.

„Héronnier, ière, *a.* (Fauc rettet til Heirejagt; *fig.* og *fa.* og mager, høibenet *v. inus.*

„Héronnière, *f.* Sted, hvor rerne bygge Rede.

„Héros, *m.* Halvgud; Helt; vedperson i et Digt el. i en Beg hed; høihjertet Mand af fast Ch teer; Gjenstanden for Ens Beund *fig.* og *fa.* vous êtes son –, I hans Helt, den, som han altid r

„Herpe, *f.* (Méd.) Slags Udslæt; (Mar.) Gallions Ribbe Slags Trægelænder.

Herpes-marines, *f. pl.* visse ducter, Havet opkaster, saasom K ler, Rav o. desl.

„Hersage, *m.* Harvning.

„Herse, *f.* Harve; Faldgitter lem Trækkebroen og Fæstningspor Slags trekantet Trælysestage i ker; (Mar.) Toug til at fastgjøre B kene; – de gouvernail, Roerstrop.

„Herser, *v. a.* harve.

„Herseur, *m.* Mand, som harv

„Hersillon, *m.* Bræt, besat Pigge.

Hésitation, *f.* Stammen; Uvis Raadvildhed, Tvivl, Vaklen, Betænkni

Hésiter, *v. n.* stamme i sin Ta være raadvild, vakle, betænke sig; n'hésita point à répondre, han tænkte sig ikke paa at svare.

Hesper el. vesper, *m.* (Astr.) Aft stjerne. [Italien og Romernes Spani

Hespérie, *f.* (Anc.) de gamle Græke

Hesse, *f.* Hessen. [néol. for courtisa

Hétaire, *f.* Skjøge hos Grækern

Hétéroclite, *a.* (Gr.) afvigende almindelige Regler; *fig.* og *fu.* l terlig, besynderlig, sælsom.

Hétérodoxe, *a.* afvigende fra stridende imod den sande Lære; *s.* Vrangtroende.

Hétérodoxie, *f.* vrang Lære.

Hétérogène, *a.* (Did.) uligeart ueensartet, heterogen. [Ueensartethe

Hétérogénéité, *f.* Uligeartethe

Hétérosciens, *m. pl.* (Géogr.) Fo keslag, som om Middagen have Sky gen til en modsat Side: Beboerne den nordlig tempererede Zone hav Skyggen imod Nord, og de i den sy

lig tempererede Zone have Skyggen imod Syd; undertiden ogs. *sing.* [ferne.

Hetman, *m.* Høvding hos Kosak-

„Hêtre, *m.* Bøg, Bøgetræ.

„Heu, *int.* Udbrud af Angst, Utaalmodighed el. Beundring; *s. m.* fladbundet Fartøi paa 300 Tønder med een Mast.

Heur, *m.* lykkeligt Tilfælde; bruges nu kun i Udtr. il n'y a qu'heur et malheur en ce monde, Alt i denne Verden beroer paa Hændelsen; den Enes Død er den Andens Brød.

Heure, *f.* Time; Klokkeslet; Timetal paa Uhrskiven; en vis bestemt Tid; Dødstime (med et Eiendomsadj.); *pl.* Horaerne, Stundgudinderne; Bønnebog; quelle - est-il? dites-moi quelle - il est? hvad er Klokken? siig mig, hvad Klokken er? il est trois -s et demie, Klokken er halv tre; il est quatre -s moins un quart, den er 3 Qvarteer til 4; il s'en va cinq -s, den gaaer til 5; à deux -s de nuit, 2 Timer efter Solens Nedgang; à deux -s de jour, 2 Timer efter Solens Opgang; à 3 -s de relevée, Kl. 3 om Eftermiddagen; à une - indue, for sildig, efter at Alle ere gaaede til Sengs; til ubeleilig el. upassende Tid; arriver à la bonne -, komme til rette Tid; de bonne -, tidligt; de meilleure -, tidligere; la belle - pour arriver, er det Tid at komme paa! à cette -, nu; tout à l'-, strax, om et Øieblik; nylig (ogs. tout à cette -, men sjelden); à l'- qu'il est, i dette Øieblik; nuomstunder; sur l'-, øieblikkeligen; pour l'-, for nærværende Tid, for Øieblikket; mettre une montre à l'-, prendre l'-, stille Uhret rigtigen; il m'a donné - à cinq -s, han har sagt mig til til Kl. 5; *prov.* chercher midi à quatorze -s, søge Vanskeligheder, hvor der ingen er; être sujet à l'-, ikke være Herre over sin Tid; prendre un ouvrier à l'-, leie en Arbeider timeviis; passer un mauvais quart d'-, møde en Ubehagelighed; il a de bons et de mauvais quarts d'-, han er ikke altid eens, han er lunefuld; le quart d'- de Rabelais, det Øieblik, da man skal betale hvad man har nydt; et ubehageligt Øieblik; il ne fait rien qu'à ses -s, han giør Intet uden til sine bestemte Tider; han vil ikke lade sig forstyrre i sin sædvanlige Tour; -s de loisir, -s perdues, Fritimer; à ses -s dérobées, i den Tid, man kan unddrage fra sit Arbeide; c'est un ami de toutes les -s, det er en Ven, som altid er velkommen; son - n'est pas encore venue, hans Tour er ikke endnu kommen; hans sidste Time er endnu ikke slaaet.

Heureusement, *ad.* heldigen; i en lykkelig Time; lykkeligviis.

Heureux, se, *a.* lykkelig; heldig; glad; begunstiget af Skjæbnen; fordeelagtig, gunstig; fortrinlig, udmærket; vivre -, leve lykkelig; être - *au* jeu, have Held i Spil; - *en* tout, heldig i Alt; je suis - *de* vous être utile, det glæder mig at kunne være Dem til Nytte; avoir la main -se, have Lykken med sig; have Held i Spil; tage godt af i Kort; d'-se mémoire, af høisalig Ihukommelse (om Fyrster); les - du monde, Verdens Rige og Mægtige; *prov.* à l'- l'-, Lykken søger gjerne den Lykkelige; hvor der allerede er, kommer Mere til.

„Heurt, *m.* Stød; Mærke af Stødet.

„Heurtequin, *m.* (Art.) Stødejern paa Axelen af en Lavette.

„Heurter, *v. a.* støde, støde imod, støde til; *fig.* saare, krænke; stride imod; *v. pr.* støde sig; støde paa hinanden; *v. n.* støde imod, løbe imod; banke paa Døren (i d. Betydn. almindeligere: frapper); - l'amour-propre de q., saare Ens Egenkjærlighed; cela heurte la raison, det strider imod Fornuften; - q. de front, sige En imod; - contre une pierre, støde imod en Steen; *prov. et fig.* c'est - la tête contre la muraille que de lui vouloir persuader qc., det vil være meget vanskeligt at overbevise ham om Noget; - à toutes les portes, ansøge Alle, sætte Alt i Bevægelse for at opnaae sit Maal.

„Heurtoir, *m.* Hammer paa en Dør (*v. nu:* marteau).

Heuse, *f.* (Mar.) Pompestang; *pl.* (Ant.) Jernsko (ogs. pédieux).

Hexacorde, *m.* Instrument med 6 Strenge; Scala paa 6 Toner.

Hexaèdre, *a.* (Géo.) sexsidet; *s. m.* Legeme, som har 6 lige Sider, Tærning (cube).

Hexagone, *a.* (Géo.) sexkantet;

s. m. Sexkant; (Fort.) Fæstningsværk med 6 Bastioner.

Hexamètre, m. Hexameter; ogs. a. vers-, sexfodet Vers.

Hexandrie, f. (Bot.) 6te Classe af Linnées System med 6 Støvnaale i en tvekjønnet Blomst.

Hiatus (s udtales), m. Hiatus, en Endevokals Sammenstød med Begyndelsesvokalen i det følgende Ord.

„Hibou, m. Ugle; fig. tungsindigt Menneske, som flyer Selskab, en Menneskesky; il fait le –, han holder sig afsides i Selskab og tager ikke Deel i Conversationen; une retraite (el. un nid) de hiboux, en Uglerede, et øde forfaldent Slot, en Ruin.

„Hic, m. Knude, Hovedvanskelighed; c'est là le hic, deri stikker Knuden.

Hidalgo, m. spansk Adelsmand, som nedstammer fra en ægte christelig Slægt.

„Hideusement, ad. skrækkeligt, afskyeligt.

„Hideux, se, a. hæslig, overordentlig styg, afskyelig, græsselig.

„Hie, f. Redskab til at nedramme Brostene, Jomfru (ogs. demoiselle); Redskab til at nedramme Pæle (ogs. mouton). [til (ébulus).

Hièble, f. (Bot.) Sommerhyld, At-

„Hiement, m. (Charp.) Lyd af en Kran, naar Byrder hidses op; Nedramning af Brostene og Pæle.

„Hier, v. a. nedramme Brostene el. Pæle.

Hier, ad. igaar; – au soir, igaar Aftes; avant-hier, iforgaars; d'– en huit, om otte Dage fra igaar af; nous ne nous connaissons que d'–, vi have kun kjendt hinanden i kort Tid.

Hiéracite, f. (H. n.) kostbar Steen, Høgesteen. [scøre.

Hiéracium, m. (Bot.) Ørnesie, Mu-

„Hiérarchie, f. Englenes gradvise Orden, Autoriteternes gradvise Rangfølge; Kirkeregjering, Præstevælde.

„Hiérarchique, a. henhørende til Hierarkiet. [hierarkisk Maade.

„Hiérarchiquement, ad. paa en

„Hiérarque, m. Prælat, Medlem af Hierarkiet.

Hiératique, a. angaaende de hellige Ting, henhørende til Præsterne; caractères -s, Skrifttegn, som kun kunde læses af Præsterne (s. démotique).

Hiéroglyphe, m. Billedskrift.

Hiéroglyphique, a. henhør
Billedskriften.

Hiérologie, f. Afhandling
lige Gjenstande; Brudevielse h
ker og Jøder.

Hiéronique, a. (Ant.) hel
visse romerske Lege til Gudernes
s. m. Seierherre i de hieronis

Hiérophante, m. (Ant.)
præst ved Mysterierne i Ele
nogle andre græske Templer.

Hilarité, f. stille Glæde; p
uventet Munterhed.

„Hile, m. (Bot.) Ar paa
Mærke af det Sted, hvorved
fast til Planten.

Hiloire, f. (Mar.) Skjærstok
ket; m. pl. Indfatning om Luge
Dækket. [til at standse

„Hinguet, m. (Mar.) Styk

Hippiatre, m. Hestelæge; p.

Hippiatrique, f. Hestelægekun

Hippocampe, m. (H. n.)
Havfisk; pl. (Myth.) Søgudernes

Hippocrène, f. (Myth.) M
Kilde paa Helicon; il a bu de
de l'–, han har Digtertalent.

Hippodrome, m. (Anc.) Pl
Hestevæddeløb. [Hest i F

Hippogriffe, m. (Myth.) b

Hippolithe, f. Hestebezoar,
Steen i Hestens Blære el. Int

Hippopotame, m. (H. n.) Fl
Havhest, Nilhest.

Hirondelle, f. Svale; pro
fig. une -ne fait pas le print
en Svale gjør ingen Sommer
aar), et enkelt Exempel beviser

Hispide, a. (Bot.) besat me
og tyndt fordeelte Haar; fig. vr

„Hisser, v. a. hidse, trække
ret; (Mar.) heise.

Histiodromie, f. Kunst at sei
Hjælp af Seil, Sømandskunst.

Histoire, f. Historie; historisk
hed; Fortælling; Eventyr; Best
af Naturgjenstande; fa. à ce q
l'–, efter det, der fortælles; je
bien son –, jeg kjender godt han
Liv og Levnet; voilà mon –,
det, som er hændet mig; le plus
de l'–, det Mærkeligste i den he
givenhed; – que tout cela, det
Fabel; on vous a fait une –,
har bildt Dem Noget paa W
voilà bien des -s, det er mang

hævelser, mange Vanskeligheder; – naturelle, Naturhistorie.
Historial, e, *a.* historisk; *pl.* –riaux; *v.*
Historien, *m.* Historieskriver; simpel Fortæller, som ikke anstiller Betragtninger over Begivenhederne.
Historier, *v. a.* udsmykke med smaa Sirater; bruges meest i le part. passé.
Historiette, *f.* lille Historie, Fortælling af et lille Eventyr el. en ubetydelig Begivenhed.
Historiographe, *m.* en af Regjeringen udnævnt Historieskriver.
Historique, *a.* historisk; sand, virkelig; berømt; *s. m.* simpel og omstændelig Fortælling af Begivenheder.
Historiquement, *ad.* overeensstemmende med Historien; simpelt fortalt uden alle Forskjønnelser. [Skuespiller.
Histrion, *m.* Gøgler, Harlekin; slet
Hiver, *m.* Vinter; Vinterkulde; *fig.* l'– de l'âge, Alderdommen; il n'a pas besoin d'un fort –, der behøves ingen haard Vinter for at gjøre Ende paa hans Dage, saa svag er han; hans Sager ere saa forstyrrede, at det mindste Uheld er nok for at ødelægge ham; *prov.* mi-mai, queue d'hiver, i Midten af Mai faaer man ofte et Eftersmæk af Vinteren. [et Land.
Hivernade, *f.* Ophold om Vinteren i
Hivernage, *m.* (Mar.) Overvintring, Tid, Fartøierne ligge i Vinterhavn; Havn til at ligge i om Vinteren; (Agr.) Tilberedelse af Jorden før Vinterens Komme. [teren; *pl.* –naux.
Hivernal, e, *a.* henhørende til Vin-
Hiverner, *v. n.* overvintre; *v. a.* pløie el. tilberede Jorden før Vinterens Komme; *v. pr.* udsætte sig for den første Kulde, for at vænne sig til Vinteren (*p. u.*).
„Ho, *int.* hei! hør engang! udtrykker ogsaa Beundring, Forbauselse, Misbilligelse: ih! oh! ho! ho!
„Hobereau, *m.* Lærkefalk; *fig.* lille Landsbyjunker; *plais.*
„Hoc, *m.* Slags Spil, hvori der ere 6 Kort, som stikke alle de andre; *fa.* cela m'est –, det er Noget, som ikke kan slaae mig feil, hvorpaa jeg er vis; *v.*
„Hoche, *f.* Skure, Indsnit.
„Hochement, *m.* bruges kun i Udtr. – de tête, Rysten med Hovedet.
„Hochepied, *m.* (Fauc.) første Falk, som angriber Heiren i Flugten, el. jager den op.
„Hochepot, *m.* (Cuis.) Slags Ragout af hakket Oxekjød med Kastanier, Roer, o. desl. [(ogs. bergeronnette).
„Hochequeue, *m.* (H. n.) Vipstjert
„Hocher, *v. a.* ryste; – la nuque, slaae med Nakken (Tegn paa Misbilligelse el. Ringeagt); – le mors, la bride à q., søge at oplive el. tilskynde En.
„Hochet, *m.* Rangle; *fig.* (især i *pl.*) Legetøi; il y a des –s pour tout âge, hver Alder har sin Morskab.
„Hogner, *v. n.* skjænde, brumme; *pop. p. u.* [ges kun i *pl.*
Hoir, *m.* (Prat.) Livsarving; bru-
Hoirie, *f.* Arvepart.
„Holà, *int.* heida! hør! saa sagte! hold op! *s. m.* mettre le –, gjøre Ende paa en Trætte, stille Parterne, som trættes, tilfreds. [Ost.
„Hollande, *f.* Holland; *m.* hollandsk
„Hollander, *v. a.* præparere Penneposer. [Sæder og Skikke.
„Hollandiser, *v. a.* give hollandske
Holocauste, *m.* Jødernes Brændoffer.
„Holstein, *m.* Holstein. [el. Mistillid.
„Hom! *int.* hm! Udbrud af Tvivl
„Homard, *m.* (H. n.) Hummer.
Hombre, *m.* Lhombrespil; Lhombrespiller. [sommelig Moralpræk.
Homélie, *f.* Prædiken; *fig.* kjed-
Homicide, *m.* Morder; Manddrab; *a.* morderisk, dræbende; *fig.* être – de soi-même, ødelægge sin Helbred i Udsvævelser.
Homicider, *v. a.* dræbe; *v.*
Hommage, *m.* Lehnspligt, Hyldest; *fig.* Underdanighed, Ærbødighed, Ærefrygt (i d. Betydn. især *pl.*); Gave, skjænket af Ærbødighed; rendre la foi et –, yde Tro og Hyldest; rendre – à la vérité, sige Sandhed; rendre ses –s à q., offrir, présenter ses –s, faire agréer ses –s à q., bringe En sin ærbødige Hilsen, forsikkre En om sin Ærbødighed; faire – à q. de qc., forære En Noget til Tegn paa Agtelse el. Ærbødighed.
Hommagé, e, *a.* (Féo.) som eies som et Lehn, forlehnet.
Hommager, *m.* (Féo.) Vasal, der har Noget som Lehn; ogs. *a.* vassal –.
Hommasse, *a.* mandlig (bruges kun

om Fruentimmer); elle est –, hun har et mandligt Væsen; hun er som en Mand.

Homme, *m.* Menneske; Mandfolk; Ægtemand; vorent Menneske; Mand af fast Charakteer; il y a toujours de l'– dans nos actions, der blander sig altid noget Menneskeligt i vore Handlinger; se montrer –, vise sig fast, mandhaftig; c'est un – sans façon, det er en ligefrem Mand, som ikke gjør mange Omstændigheder; c'est un – fort intérieur, det er et meget dybttænkende Menneske; dépouiller le vieil –, aflægge den gamle Adam, de gamle Vaner; une bonne tête d'–, et godt Hoved; un bon cœur d'–, et godhjertet Menneske; une bonne pâte d'–, et godt skikkeligt M.; un – de bien, et retskaffent M.; un bon –, et godt M.; un bonhomme, en enfoldig Stakkel; en Mand til Aarene; c'est un pauvre –, det er en Stakkel; un petit bout d'–, et lille M.; et svagt. uselvstændigt M.; c'est le dernier des –s, det er det foragteligste M.; un – nouveau, en Mand af ringe Herkomst, som har gjort Lykke; c'est mon –, det er den Mand, jeg kan bruge; en Mand efter mit Hoved; den Mand, hvorom der tales; c'est un – fait, det er et vorent Menneske; c'est un – à tout, det er en Mand, som er skikket til Alt; il est – à s'en venger, han er Mand for at hævne sig; c'est un – à ménager, det er en Mand, man maa holde gode Miner med; – du monde, Verdensmand; – du jour, Modeherre; – du roi, en Mand, som har et Hverv for Kongen; – de guerre, Krigsmand; – d'épée, Kriger; – d'église, en Geistlig; – de robe, juridisk Øvrighedsperson; – de lettres, Videnskabsmand; – de métier, Haandværksmand; – d'état, Statsmand; – de pied, Infanterist; – d'affaires, Bestyrer af Ens Finanser el. Forretninger; Huushovmester; Commissionair; – de paille, en intetsigende Person, en Mand, som kun laaner sit Navn til Noget; – de sac et de corde, en Galgenstrik; – de Dieu, tout de Dieu, tout en Dieu, en Guds Mand, en gudfrygtig Mand; d'– d'honneur, en – d'honneur, paa Æresord; –s de couleur, Mulatter; – des bois, Orang-Utang; *prov.* l'– propose, Dieu
dispose, Mennesket spaaer, Gud
il y a grande différence d'– à
er stor Forskjel paa Menneske
d'– porte vertu, Arbeidet gaae
naar man selv er tilstede; tan
l'–, tant vaut sa terre, jo b
En er, desto bedre lykkes hans G

Homocentrique, *a.* (Géo.)
fælles Centrum (ogs. concentri

Homogène, *a.* (Did.) eensar
geartet.

Homogénéité, *f.* (Did.) Eensar

Homologation, *f.* (Jur.) S
stelse for Retten af en af
udstedt Act.

Homologue, *a.* (Géo.) eenslig

Homologuer, *v.a.* stadfæste for

Homonyme, *a.* (Gr.) som har e
dende Navn men forskjellig Bety
s. m. Ord, der lyder som et
men har en anden Betydning
Person, der har samme Navn
anden.

Homonymie, *f.* (Gr.) Ords
i Lyd under en dobbelt Betydni

Homophonie, *f* Toners Sam
mighed. [næse (s. jonc

„Honchets, *m. pl.* Pindespil, S

„Hongre, *m.* Vallak.

„Hongrer, *v. a.* kastrere en H

„Hongrie, *f.* Ungarn. [g

„Hongrois, e, *a.* ungarsk; *s.*

„Hongroyeur el. hongrieur, *m*
som tilbereder Læder paa ungarsk Ma

Honnête, *a.* ærlig, retskaffen,
lig; sædelig, anstændig; sømmelig,
sende; tækkelig, svarende til Ens S
el. Stilling; høflig, dannet, delop
gen (i d. Betydn. altid bag
Subst.); *s. m.* det Retskafne, Dy
un – homme, en skikkelig, retska
Mand; en Mand af god Stand;
homme –, en høflig, forekomme
Mand; –s gens, skikkelige Folk;
a d'–s gens (el. des –s gens) p
tout, der er skikkelige Folk alleveg
– aisance, fortune –, godt Udkom
skkelig Formue; – femme, K
som der er Intet at udsætte paa;
mille –, condition –, god Familie,
Stand, hverken høi el. lav; accuei
høflig Modtagelse; excuse –, rim
Undskyldning; récompense –, passen
antagelig Belønning; longueur –,
strækkelig Længde; habit –, sømme
Klædning, passende til Stand og Al

Honnêtement, *ad.* retskaffent, paa en skikkelig, sømmelig, passende Maade; høfligen; tilstrækkeligen; (iron.) meget, uhyre.

Honnêteté, *f.* Retskaffenhed, Redelighed; Belanstændighed, Sømmelighed, Ærbarhed; Høflighed, Forekommenhed; Paaskjønnelse; *pl.* Høflighedsbeviser; il a beaucoup d'– pour tout le monde, han er fuld af Artighed og Forekommenhed imod Alle; il lui a fait mille -s, han har viist ham mange Opmærksomheder, givet ham mange Prøver paa Forekommenhed.

Honneur, *m.* Ære; Æresfølelse; Agtelse; Retskaffenhed; Kydskhed; Æresbeviisning; *pl.* Æresbeviisninger; Æresposter; Regalierne; -s funèbres, den sidste Ære, som ydes en Afdød; être en –, staae i Ære og Anseelse, begunstiges, beskyttes; en tout bien et tout –, i al Tugt og Ærbarhed; femme d'–, dydigt, ærbart Fruentimmer; faire faux-bond à son –, forsee sig imod sin Ære, begaae et Feiltrin; faire – à q. de qc., tilskrive En Æren for Noget; se faire – de qc., tilskrive sig Noget, tillægge sig Æren for Noget; tenir à –, gjøre sig en Ære af; faire – à son éducation, gjøre sin Opdragelse Ære, opføre sig godt; faire – à un repas, spise dygtigt; affaire d'–, Æressag, Duel; sur l'–, sur mon –, d'–, foi d'homme d'–, en –, paa min Ære; piquer d'– une personne, overtyde En om, at det gjælder hans Ære; sauf votre –, uden at tilsidesætte den Ærbødighed, jeg skylder Dem (*pop.*); (Jeu) la partie d'–, det tredie Spil efterat hver af begge Parter har vundet; ne jouer que pour l'–, ne jouer que l'–, kun spille for at fordrive Tiden; *prov.* à tout seigneur tout –, Ære den, som æres bør; faire les -s d'une maison, modtage de Fremmede med Artighed; faire les -s de ses enfants, nedsætte den Roes, der gives Børn, saa at de høre derpaa; les -s changent les mœurs, naar Folk komme til Ære, veed de ikke, hvorledes de ville være.

„Honni, e, *p.* og *a.* haanet, vanæret; – soit qui mal y pense, Skam faae den, som tænker ilde derom (Indskrift paa Hosebaandsordenen).

„Honnir, *v. a.* haane, beskjæmme, vanære; *fa. v.*

Honorable, *a.* ærefuld, hæderlig, agtværdig, anseet; anseelig; – homme, Mand af god Familie (*v.*); faire amende –, gjøre offentlig Afbigt for en begaaet Brøde (*v.*); *fig.* faire amende – à q., give En en Æreserklæring, erkjende at man har forseet sig imod En.

Honorablement, *ad.* paa en hæderlig Maade; prægtigen.

Honoraire, *a.* som har en Titel uden den dermed forbundne Function; membre –, Æresmedlem; *s.m.* Honorar (især i *pl.*).

Honorer, *v. a.* ære, agte, hædre; – q. de qc., beære En med Noget; – son pays, gjøre sit Land Ære; *v. pr.* gjøre sig en Ære af; indlægge sig Ære ved.

Honorifique, *a.* hædrende, som skaffer En Ære.

„Honte, *f.* Skamfuldhed, Undseelse; Skam, Vanære; Skændsel; je n'ai pas – d'avoir fait cela, jeg undseer mig ikke over at have gjort det; je n'ai pas de – de l'avoir fait, jeg har ikke den mindste Undseelse over at have gjort det; faire – à q., gjøre En Skam, beskæmme En; skamme En ud; il fait la – de sa famille, han er til Skændsel for sin Familie; avoir perdu (*fa.* bu) toute –, *fa.* avoir toute – bue, mettre bas toute –, have bidt Hovedet af al Skam; revenir, s'en retourner avec sa courte –, komme tilbage med uforrettet Sag, have faaet et Afslag.

„Honteusement, *ad.* med Skam og Skændsel, paa en skændig Maade.

„Honteux, se, *a.* skamfuld, undseelig; skammelig, skændig; il est –, han er undseelig, bly; il est – de, han undseer sig ved, skammer sig over; *fig.* il est la partie -se de ce corps, han er en Skam for dette Samfund; le morceau –, det sidste Stykke paa Fadet; *s.* den Undseelige; il n'y a que les – qui perdent, det er de Tilbageholdne, som gaae af med Tabet.

Hôpital, *m.* Hospital, Fattighuus, Sygehuus; – ambulant, Feldthospital; *prov.* il prend le chemin de l'–, courir en poste à l'–, ødelægge sig ved taabelige Udgifter; *pl.* –taux.

„Hoquet, *m.* Hikke; Stød, Rysten (*v.*).

„Hoqueton, *m.* Slags Trøie, som subalterne Retsbetjente forhen bare; Betjenten, som var iført en saadan; *v.*

Horaire, *a.* angaaende Timeinddelingen; som maales el. afdeles i Timer; som skeer i en Time, timeviis.

„**Horde**, *f.* Horde, Skare, uordentlig Flok, Bande.

„**Horion**, *m.* haardt Slag paa Hovedet el. Skulderen; *v. plais.*

Horizon, *m.* Horizont, Synskreds.

'**Horizontal**, e, *a.* horizontal, vandret, parallel med Horizonten; *pl.* -taux.

Horizontalement, *ad.* horizontalt.

Horloge, *f.* Uhr, Stueuhr, Kirkeuhr; – de sable, Timeglas (sablier); – solaire (el. – au soleil, cadran au soleil), Solskive; monter, remonter une –, trække et Uhr op.

Horloger, *m.* Uhrmager; -ère, *f.* Uhrmagerkone. [del med Uhre.

Horlogerie, *f.* Uhrmagerkunst; Han-

„**Hormis**, *pp.* undtagen; – deux ou trois, paa to eller tre nær.

Horographie, *f.* Kunst at gjøre Solskiver (gnomonique).[inddele Timerne.

Horométrie, *f.* Kunst at afmaale og

Horoscope, *m.* Nativitetsstilling, Jagttagelse af Stjernerne i det Øieblik et Barn kommer til Verden; *fig.* tirer, faire, dresser l'– de q., l'– d'une affaire, forudsige Ens Skjæbne, Udfaldet af en Sag; faiseur d'–, Stjerneudtyder.

Horreur, *f.* Rædsel; Afsky; Afskyelighed, Vederstyggelighed; *pl.* skrækkelige, vanærende Træk; Rædsler; cela fait –, det indjager Skræk; *fa.* det er overordentligt stygt; *fa.* c'est une –, det er en Stygghed; en Vederstyggelighed; fi l'–! fy, hvor det er stygt! être en – à q., être l'– de q., være afskyet af En; on m'a dit des -s de lui, man har sagt mig skrækkelige Ting om ham. [derstyggelig; meget slet.

Horrible, *a.* skrækkelig, afskyelig, ve-

Horriblement, *ad.* skrækkeligt, afskyeligt; uhyre.

Horripilation, *f.* (Méd.) kold Gysen, som bringer Haarene til at reise sig.

„**Hors**, *pp.* udenfor; ude af; undtagen (i d. Betydn. uden de); – *de* la ville, udenfor Byen (i daglig Tale udelades undertiden de); – de chez soi, ude af sit Hjem; – d'ici! bort herfra; – de son bon sens, berøvet sin sunde Sands; – de soi, ude af sig selv; – de raison, udenfor al Fornuft; – de saison, utidigt; – de service, ubrugbar; le malade est – d'affaire, den Syge staaer ikke la
gen Fare; être – de page,
staaet sin Tjenestetid som Pa
sin egen Herre; ce diaman
d'œuvre, denne Diamant er
fattet; (Arch.) un cabinet –
et fremspringende Værelse, b
Hovedbygningen; être – d'œu
ikke henhøre til Hovedemnet,
en Episode; (Pal.) mettre – de
afvise En som Part i en Sag;
– la loi, erklære for fredløs; –
trois, to el. tre undtagen.

„**Hors-d'œuvre**, *m.* uvedkom
Ting; Tilbygning; Biret; *fig.*
Biomstændighed, Episode, Dig
pl. des hors-d'œuvre. [Pragt

Hortensia, *m.* (Bot.) Horten

Horticulteur, *m.* Havedyrker,
elsker. [Havevæsenet; *pl.*

Horticultural, e, *a.* henhøre

Horticulture, *f.* Havedyrkning

Hortolage, *m.* Plads i en H
Mistbænke og Kjøkkenurter; *v.*

Hospice, *m.* Tilflugtsted for
sende, Herberg; Asyl for Ge
Fattighuus; Hospital.

Hospitalier, ère, *a.* gjæstfri.

Hospitaliser, *v. a.* tilstaae el.
Gjæstfrihed.

Hospitalité, *f.* Gjæstfrihed; G
venskab; Forpligtelse for visse O
samfund til at modtage Fremm

Hostie, *f.* Offerdyr; Hostie,
i Nadveren.

Hostile, *a.* fiendtlig. [som F

Hostilement, *ad.* paa fiendtlig

Hostilité, *f.* Fiendtlighed; fie
Sindsstemning.

Hôte, esse, *s.* Værtshuush
Værtshuusholderske; Gjæstgiver,
Værtinde; Gjæst; *fig.* Beboer;
bon visage d'–, god Modtagel
Værten; qui compte sans so
compte deux fois, den, som gjør
ning uden Vært, bedrager sig gi

Hôtel, *m.* Pallads, stor prægtig
ning; stort Gjæstgiversted; – de
Raadhuus; l'– des monnaies, My

Hôtel-Dieu, *m.* almindeligt
pital, Hovedhospital; *pl.* des Hô
Dieu. [Gjæstgi

Hôtelier, ère, *s.* En, som h

Hôtellerie, *f.* Gjæstgivergaard, G
giveri.

„**Hotte**. *f.* Kurv til at bære paa Ryg

-poissée, indvendigt beget Kar til at bære Vinen fra Persekarret ud paa Viintønderne.

„Hottée, *f.* en Bærekurv fuld.

„Hotteur, se, *s.* Mand el. Qvinde, som bærer en Bærekurv. [ouaiche).

„Houache, *f.* (Mar.) Kjølvand (ogs.

„Houblon, *m.* Humle. [Humle.

„Houblonner, *v. a.* brygge med

„Houblonnière, *f.* Humlehave.

„Houe, *f.* Hakke.

„Houer, *v. a.* og *n.* hakke, omhakke; (*Manu.*) udvaske Klæde.

„Houille, *f.* Steenkul [Steenkulslag.

„Houiller, ère, *a.* som indeholder

„Houillère, *f.* Steenkulsgrube.

„Houilleur, *m.* En, som arbeider i Steenkulsgruberne. [Steenkul.

„Houilleux, se, *a.* indeholdende

„Houle, *f.* (Mar.) Dynning, huul Sø, stærk Søgang; Jerngryde.

„Houlette, *f.* Hyrdestav; (Jard.) lille Haveredskab til at optage Blomsterløg. [er i stærk Bølgegang.

„Houleux, se, *a.* (Mar.) urolig, som

„Houppe, *f.* Qvast, Dusk; Top (paa Fugle); (Manu.) kæmmet Uld. [Reisekappe.

„Houppelande, *f.* Hyrdekappe; viid

„Houpper, *v. a.* gjøre Qvaster; (Manu.) kæmme Uld; (Ch.) kalde paa sin Jagtkamerat. [Soldaterhuer.

„Houppette, *f.* lille Qvast, Dusk paa

„Houppier, *m.* Uldkæmmer; Træ, som Grenene ere huggede af indtil Kronen. [slette Hunde.

„Hourailler, *v. n.* (Ch.) jage med

„Houraillis, *m.* (Ch.) Kobbel slette Jagthunde.

„Hource, *f.* (Mar.) Mesansbras.

„Hourdage, *m.* (Maç.) grovt Muurarbeide af Muurkalk og Gibs (ogs. hourdis). [grovt med Muurkalk.

„Hourder, *v. a.* (Maç.) udrappe

„Hourdis, s. hourdage. [hund.

„Houret, *m.* (Ch.) slet lille Jagt-

„Houri, *f.* smukt Fruentimmer i Muhamedanernes Paradiis.

„Hourque, *f.* Slags fladbundet hollandsk Skib, Hukkert.

„Hourra, *m.* Hurraskrig; pludseligt Angreb af udisciplinerede Tropper.

„Hourvari, *m.* (Ch.) Jægernes Raab til Hundene, naar de have tabt Sporet; *fig.* stor Støi og Larm.

„Housard, *m.* s. hussard.

„Housardaille, *f.* Husarskjærmydsel.

„Housarder, *v. n.* fegte el. slaaes paa Husarernes Maade.

„Housche, *f.* lille Kjøkkenhave bag ved et Bondehuus.

„Housé, e, *a.* smudsig, vaad; *v.*

„Houseaux, *m. pl.* Slags Kamascher; *fig.* laisser ses - quelque part, finde sin Død et Sted; *v.*

„Houspiller, *v. a.* trække, rukke i En; *fig.* plage; holde slemt Huus med, rive ned; *v. pr.* ruske i hverandre; trættes med hinanden.

„Houspillon, *m.* lille Drik Viin til Straf for at have glemt en Bordskik; *v. inus.*

„Houssage, *m.* Affeining, Afstøvning; (techn.) Beklædning af Brædder om en Veirmølle. [af Stikpalmer.

„Houssaie, *f.* Sted, som er bevoxet

„Houssard, *m.* s. hussard.

„Housse, *f.* Hestedækken, Skaberak; Stolebetræk, Overtræk til Meubler; Dække til Kudskesædet og forh. til Karethhimlen paa fyrstelige Vogne.

„Housser, *v. a.* støve af med en Støvekost.

„Houssettes, *f. pl.* Slags Kuffertlaas, som gaaer i, naar Laaget falder ned; forh. Slags Sokker.

„Houssière, *f.* s. houssaie. [rør.

„Houssine, *f.* Spidsrod, tyndt Spansk-

„Houssiner, *v. a.* banke Støv af Klæder med et tyndt Spanskrør; *fig.* prygle; *bas.*

„Houssoir, *m.* Feiekost; Støvekost.

„Housson, *m.* s. houx.

„Houx, *m.* Stikpalme. [hakke.

„Hoyau, *m.* togrenet Hakke, Rydde-

„Huard, *m.* (H. n.) Søørn; Gaaseørn (aigle de mer, orfraie).

„Hublot, *m.* (Mar.) Luftport, Kølbergat, Aabning, som skaffer Lys og Luft til Mellemdækket. [en Mølle.

„Huche, *f.* Deigtrug; Meelbing i

„Hucher, *v. a.* (Ch.) kalde el. fløite ad Jagthunde.

„Huchet, *m.* Jægerhorn, Raaber.

„Hue, *int.* Vognmænds Raab til Heste, for at faae dem til at gaae til høire; ogs. huhau og hurhau; s. dia.

„Huée, *f.* Skrig paa Ulve- el. Vildsviinjagt; *fig.* spottende Latter, Hujen.

„Huer, *v. a.* opjage Ulven med Skrig; *fig.* raabe, huje efter En, udlee, udpibe En; *v. n.* tude (om Uglen).

„Huette, *f.* Natugle (hulotte).

„Huguenot, e, s. (af eidgenossen, sammentrukket paa Fransk til *egnot* og siden forvansket til huguenot), Øgenavn paa de Reformeerte i Frankerig, Hugonot; Catholik uden Religion.

„Huguenote, *f.* lille Ovn med Kogeindretning; Slags Leergryde; œufs à la –, Æg kogte i jus af Lammekjød.

„Huguenotisme, *m.* Spottenavn paa de Reformeertes Lære.

„Huhau, *int.* s. hue.

„Hui, *ad.* (Prat.) den nærværende Dag; d'– en un an, idag om et Aar; *p. u.*

Huile, *f.* Olie; Olivenolie; Oliefarve; *prov.* il tirerait de l'– d'un mur, han forstaaer at drage Fordeel af Alt; jeter de l'– dans (el. sur) le feu, gyde Olie i Ilden; forøge en allerede hæftig Lidenskab; *pop.* régaler q. d'une sauce à l'– de cotret, give En Stokkeprygl.

Huiler, *v. a.* smøre, gnide med Olie.

Huileux, se, *a.* olieagtig, indgneden med Olie, fedtet.

Huilier, *m.* Olieglas, Oliekrukke; Slags Bakke til at sætte Olie- og Viineddikeglas i. [Skibs.

Huilière, *f.* (Mar.) Oliekrukke til

Huir, *v. n.* (Fauc.) skrige som en Høg el. Glente.

Huis, *m.* Dør (*v.*); bruges kun i Retsudtr. à huis clos, inden lukte Døre; demander le – clos, forlange en Dom afsagt inden lukte Døre.

Huisserie, *f.* Dørkarm, Dørramme.

Huissier, *m.* Dørvogter; Raadstuetjener; Parlamentstjener; Retsbetjent.

„Huit, *a. n.* otte; ottende (om Fyrsterækker); *s. m.* den Ottende i Maaneden; et Ottetal; otte i Kort. [otteliniet Strofe.

„Huitain, *m.* Digt paa otte Vers;

„Huitaine, *f.* Tid af otte Dage; remettre à – (à la –), udsætte Noget til om otte Dage. [Ottendedeel.

„Huitième, *a. n.* ottende; *s. m.*

„Huitièmement, *ad.* for det Ottende.

Huître, *f.* Østers; *fig.* c'est une – à l'écaille, det er et meget dumt Menneske; jouer comme une –, spille meget slet.

Huîtrier, *m.* Østersfanger, Østershandler; (H. n.) Fugl, som fanger Østers.

Hulot, *m.* (Mar.) Hul paa et Skib, hvorigjennem Roerstangen gaaer.

„Hulotte, *f.* (H. n.) Natugle; s. huette.

Humain, e, *a.* menneskelig; m neskekjerlig, medlidende, hjelpsom, gjørende; le genre –, Menneskeslæg n'avoir rien d'–, være haard og ub hjertig; *s. m. fa.* Menneske; un bo et godt skikkeligt Menneske; *pl.* M nesker (i ophøiet Stiil og poé.).

Humainement, *ad.* efter de me skelige Evner; med Godhed, hum – parlant, som Folk tænke el. t Almindelighed.

Humaniser, *v. a.* gjøre mere neskelig, civilisere; gjøre føieligere, gængeligere, gunstigere stemt; *v.* civilisere sig, blive mere human, føielig, mindre streng i sin Tænke Handlemaade; læmpe sig efter A

Humaniste, *m.* En, som forst godt Skolevidenskaberne, el. som Lærer i samme.

Humanité, *f.* Menneskenatur; neskelig Evne; Menneskehed, Men slægt; Menneskene; menneskeligt mant Sind, Humanitet, Menneske lighed, Medlidenhed, Deeltagelse; payer le tribut à l'–, døe; lad henrive af menneskelig Svaghed; Skolevidenskaber.

Humble, *a.* ydmyg; underd krybende; beskeden, simpel, ringe; – prière, en ydmyg, underdanig une – demeure, en simpel, ring lig; *m. pl.* de Ydmyge.

Humblement, *ad.* ydmygt; u danigen; beskedent (poé.).

Humectant, e, *a.* befugtende; friskende (om Næringsmidler, b som Lægemiddel); *s. m.* et forfrisk vederkvægende Middel.

Humectation, *f.* Befugtning; friskning (om Lægemidler); Udblød

Humecter, *v. a.* befugte, væde friske, vederkvæge; *v. pr.* vædes friskes; *pop.* s'– le gosier, drikk

„Humer, *v. a.* nedsluge Noge man trækker Veiret til sig; ind – l'air, le vent, udsætte sig for L Vinden, saa at den trænger ind gerne; – l'odeur des mets, ind med Velbehag Duften af Rette

Huméral, e, *a.* henhørende til deren; *pl. m.* -raux. [

Humérus (s udtales), *m.* S

Humeur, *f.* Vædske, usund V Sindsstemning, Sindelag; ondt *fig.* Indfald; Anlæg til at mo

Skjemt og vittige Indfald; être en – de faire qc., have for Øieblikket Lyst til at gjøre Noget; être d'– à, være tilbøielig til, have i Almindelighed en saadan Sindsstemning o. s. v.; c'est un homme d'–, det er et lunefuldt Menneske; n'avoir ni – ni honneur, være blottet for al Æresfølelse, være ligegyldig ved Fornærmelser; *pl.* onde Vædsker; avoir les –s froides, have Kirtelsyge.

Humide, *a.* vaad, fugtig; fuld af Sliim; *s. m.* det Fugtige, det Vaade.

Humidement, *ad.* paa et fugtigt Sted.

Humidité, *f.* Fugtighed; *pl.* Vædsker.

Humiliant, e, *a.* ydmygende, krænkende, beskæmmende.

Humiliation, *f.* Ydmygelse; Krænkelse, Beskæmmelse.

Humilier, *v. a.* ydmyge; krænke; beskæmme; *v. pr.* ydmyge sig. [nighed.

Humilité, *f.* Ydmyghed; Underda-

Humoral, e, *a.* (Méd.) hidrørende fra Vædsker i Kroppen; *pl. m.* -raux.

Humorisme, *m.* (Méd.) Theori, hvorefter Sygdommenes Udspring især tilskrives Vædskerne i Legemet.

Humoriste, *a.* og *s.* lunefuld; (Méd.) som anseer Vædskerne i Legemet for Sygdommens Udspring. [jord.

Humus (s udtales), *m.* (Did.) Muld-

„**Hune**, *f.* (Mar.) Mers paa en Mast; (Charp.) Bjælke, hvorpaa en Klokke ophænges.

„**Hunier**, *m.* (Mar.) Mersseil; Masten, som bærer et saadant Seil; (Pê.) Slags Fiskenet.

„**Huppe**, *f.* Hærfugl; Fugletop.

„**Huppé**, e, *a.* toppet; *fig.* og *fa.* (i Forb. med plus) fornem, rig, anseet; snedig; *prov.* les plus -s y sont pris, de Klogeste blive narrede deraf.

„**Hure**, *f.* Hoved af et Vildsviin, af en Lax eller Gjedde; Slags stor Børste; *fig.* il a une vilaine –, han har lange, stride, uredte Haar.

„**Hurhau**, *int.* s. hue.

„**Hurlement**, *m.* Tuden (af Ulve og undertiden af Hunde); Hylen, Klageskrig.

„**Hurler**, *v. n.* tude (om Ulve); hyle, raabe og skrige; *prov.* il faut – avec les loups, man maa tude med de Ulve, man er iblandt.

Hurluberlu, *m* et ubetænksomt, fremfusende Menneske; *ad.* paa en ubetænksom el. fremfusende Maade; *fa.*

Huron, ne, *s.* vildt Folkeslag i Amerika; *fig.* og *fa.* vild, haard.

Hurtebiller, *v. a.* bedække (om Faarenes Parring med Væderen).

„**Hussard**, *m.* Husar; forh. houssard el. housard.

„**Hussarde** (à la), *loc. ad.* paa Husarers Viis; vivre à la –, leve af Plyndring.

„**Hutin**, *a. m.* trodsig, halsstarrig (nu: mutin); bruges kun i Navnet: **Louis-le-Hutin**.

„**Hutte**, *f.* Hytte.

„**Hutter**, *v. a.* (Mar.) stryge Ræerne el. stille dem overkors; *v. pr.* bygge sig en Hytte (om Soldater almindeligere: se baraquer).

Hyacinthe, *f.* Hyacint (ogs. jacinthe); Slags guulrød Ziratsteen af Zirkonslægten.

Hyades, *f. pl.* (Astr.) Syvstjernen.

Hybride, *a.* avlet af to forskjellige Arter; (Gr.) udledt af to forskjellige Sprog. [Legemet.

Hydatide, *f.* (Chir.) Vandblegne paa

Hydragogue, *m.* (Méd.) vandafførende Middel; *a.* vandafførende.

Hydrargyre, *m.* (Chi.) Qviksølv.

Hydrate, *m.* (Chi.) Hydrat, Forbindelse af en metallisk Halvsyre og Vand.

Hydraulique, *f.* Vandledningskunst; *a.* hydraulisk. [dra, mangehovedet Uhyre.

Hydre, *f.* Vandslange; (Myth.) Hy-

Hydrocèle, *f.* (Méd.) Vandbrok.

Hydrocéphale, *f.* (Méd.) Vattersot i Hovedet.

Hydrodynamique, *f.* Lære om de flydende Legemers Bevægelse og Ligevægt. [ogs. *a.* gaz –, Vandstofgas.

Hydrogène, *m.* (Chi.) Vandstof;

Hydrogéné, e, *a.* (Chi.) forbundet med Vandstof.

Hydrographe, *m.* En, som skriver om Vandet, el. som studerer Læren om Vandmasserne.

Hydrographie, *f.* Beskrivelse af Vandmasserne; Navigationskunst.

Hydrographique, *a.* henhørende til Hydrografien el. Beskrivelsen af Vandet.

Hydrologie, *f.* Læren om Vandet.

Hydromel, *m.* Mjød.

Hydromètre, *m.* Redskab til at maale Vandets Tyngde, Tæthed og Styrke.

Hydrométrie, *f.* Vandmaalingskunst.

bas, hernede, i denne Verden; *int.* kom hid (til en Hund)! [ledstormer.

Iconoclaste, *m.* Billedforstyrrer, Bil-

Iconographe, *m.* En, som beskriver gamle Billeder; En, som er kyndig i Billedkundskab.

Iconographie, *f.* Beskrivelse af gamle Billeder og Malerier; Kundskab om gamle Mindesmærker, Büster, Malerier o. desl.

Iconographique, *a.* henhørende til Billedbeskrivelsen.

Iconolâtre, *m.* Billeddyrker.

Iconologie, *f.* Forklaring af Billeder, gamle Monumenter o. desl.

Iconomaque, *m.* En, som bekæmper Billeddyrkelsen. [jaunisse).

Ictère, *m.* (Méd.) Guulsot (alm.

Ictérique, *a.* (Méd.) som helbreder Guulsot (om Lægemidler); som lider af Guulsot.

Idéal, *m.* Ideal, fuldkomment Forbillede, som bestaaer for Tanken, men ikke i Virkeligheden.

Idéal, e, *a.* idealsk, dannet af en Forening af Fuldkommenheder, som sjelden træffes; *pl. m.* -aux.

Idée, *f.* Forestilling; Begreb; dunkel Erindring; Tanke; Grundform; Opfindelse; Udkast; Indbildningskraft; *pl.* Hjernespind; on n'a pas d'– de cela, man kan ingen Forestilling gjøre sig derom, det er noget ganske Overordentligt; j'en ai quelque –, une – confuse, jeg har en svag el. en utydelig Erindring derom; il en a jeté l'– sur le papier, han har bragt det første Udkast deraf paa Papiret; les -s de toutes choses sont en Dieu, alle Tings Grundformer ere hos Gud; j'ai dans l'– qu'il ne viendra pas, jeg forestiller mig, at han ikke kommer; ce ne sont que des -s, des -s creuses, de belles -s, det er kun Hjernespind, tomme Indfald.

Idem, *m.* det Samme (et latinsk Ord, som bruges især i Regninger og Opregnelser, for at undgaae Gjentagelser).

Idémiste, *m.* og *a.* Jabroder; En, som altid er af de Andres Mening; *plais.*

Identifier, *v. a.* bringe to Ting ind under eet Begreb; *v. pr* antage en anden Tings Charakteer, blive eens med; sætte sig ind i en Ande[r]... stuelser.

Identique, *a.* identisk, ind... under samme Begreb, eens; li...

Identiquement, *ad.* paa en ... Maade. [dan...

Identité, *f.* Identitet, Lighe[d]...

Idéologie, *f.* Lære om Beg... og sammes Udvikling.

Ides, *f. pl.* (Anc.) den 15de i ... Mai, Juli og October, og d... de andre Maaneder efter den... romerske Almanak.

Idiocrase, *f.* (Phys.) en Ti... en Persons særegne Natur.

Idiolâtre, *m.* En, som forgu... selv, som er indtagen i sig sel...

Idiolâtrie, *f.* Selvforgudelse...

Idiome, *m.* Mundart, en ... el. en Provinds's særegne Tung...

Idiopathie, *f.* (Méd.) Sy... en enkelt Deel af Legemet; ... Tilbøielighed for en vis Ting.

Idiot, e, *a.* og *s.* dum, een... blottet for Fatteevne; Idiot.

Idiotisme, *m.* (Méd.) Slags ... forvildelse, som gjør sløv og ... (Gr.) Eiendommelighed i et ... en særegen Vending el. et s... Udtryk.

Idoine, *a.* (Pal.) skikket til N...

Idolâtre, *a.* afgudisk; stærkt f... *s.* Afgudsdyrker.

Idolâtrer, *v. n.* bedrive A[f]... *v. a.* tilbede Afguder; *fig.* elsk... skabeligt, forgude.

Idolâtrie, *f.* Afgudsdyrkelse... gudelse, lidenskabelig Tilbedels[e]...

Idole, *f.* Afgudsbillede; till... sket Gjenstand, Øiesteen; *fig.* c'est une –, une vraie –, de... smuk Pige, men uden Inde... lighed; il se tient là comme ... han staaer der med Hændern... kors uden at foretage sig Nog...

Idylle, *f.* Idyl.

Ieuse, *f.* Steeneeg (yeuse).

If, *m.* Taxtræ; Pyramide t... mination.

Igname, *f.* (Bot.) Yamsrod... disk Plante, hvis Rod tjener til ...

Ignare, *a.* ustuderet, ukyndi[g]...

Igné (g og n udtales hver ... e, *a.* som er af ildagtig Natu[r]...

Ignicole, *s.* og *a.* Mand el. ... som tilbeder Ilden.

Ignition, *f.* (Chi.) Metallers gløende Hede el. Tilstand.

Ignoble, *a.* uædel, lav, simpel, gemeen.

Ignoblement, *ad.* paa en uædel Maade, lavt, simpelt.

Ignominie, *f.* stor Vanære, Skam, Skændsel.

Ignominieusement, *ad.* med Skændsel, paa en meget vanærende Maade.

Ignominieux, se, *a.* skændig, vanærende.

Ignoramment, *ad.* med Uvidenhed; *p. u.*

Ignorance, *f.* Uvidenhed; Uvidenhedsfeil; (Prat.) prétendre cause d'–, undskylde sig med Uvidenhed.

Ignorant, e, *a.* uvidende; *s.* uvidende Menneske.

Ignorantin, *s.* og *a. m.* henhørende til et religiøst Brodersamfund, der meddeler fattige Børn den første Underviisning; (*iron.*) Obscurantist, Fjende af Oplysning; uvidende.

Ignoré, e, *p.* ubekjendt; skjult.

Ignorer, *v. a.* ikke vide, ikke kjende, være uvidende om; ikke udøve; – les hommes, ikke kjende Menneskene; – l'art de flatter, ikke forstaae sig paa at smigre; *v. n.* il n'ignore de rien, han veed Alt, *fa.*; *v. pr.* s'– soi-même, ikke kjende sig selv, ikke kjende sine egne Kræfter.

Il, *pr. pers. conj. m.* han; den, det; *pl.* ils, de.

Ile, *f.* en Ø; i *pl.* betyder det undertiden: de vestindiske Øer.

Iléon, el. iléum, *m.* (An.) Langtarm; ogs. *a.* l'intestin –, Langtarmen.

Iles, *m. pl.* (An.) Siderne; os des –, Hoftebenene (ogs. os iliaques).

Iléus (s udtales), *m.* (Méd.) Tarmegigt, Sygdom i Langtarmen (miserere).

Iliaque, *a.* (An. og Méd.) bruges i Udtr. os –s, Hoftebenene; muscle –, Muskel, som bevæger det øverste Laarbeen; passion –, Gigt i Langtarmen, Miserere.

Ilion, *m.* (An.) største Hoftebeen.

Illatif, ive, *a.* hvoraf der drages en Slutning.

Illégal, e, *a.* ulovlig, lovstridig; *pl. m.* -gaux.

Illégalement, *ad.* paa en lovstridig Maade.

Illégalité, *f.* Lovstridighed, Ulovlighed.

Illégitime, *a.* uretmæssig, utilladelig; uægte; ubeføiet, uretfærdig; enfant –, uægte Barn.

Illégitimement, *ad.* uretmæssigen; uretfærdigen.

Illégitimité, *f.* Uretmæssighed.

Illettré, e, *s.* og *a.* ustuderet, uvidenskabelig; uvidende.

Illibéral, e, *a.* illiberal; servil, krybende; mekanisk; *pl. m.* -raux.

Illibéralement, *ad.* paa en illiberal el. servil Maade.

Illibéralité, *f.* Mangel paa Liberalitet; Slaviskhed, Trællesind.

Illicite, *a.* utilladelig, forbudt af Moralen og Lovene.

Illicitement, *ad.* paa en utilladelig Maade.

Illimité, e, *a.* uindskrænket, ubegrændset.

Illisible, *a.* ulæselig.

Illuminateur, *m.* En, som paatager sig at illuminere.

Illuminatif, ve, *a.* oplysende Sjælen (i mystisk Forstand).

Illumination, *f.* Illuminering; guddommelig Inspiration, Sjælens Oplysning (i mystisk Forstand).

Illuminé, e, *s.* Visionair, Illuminat (Mystiker).

Illuminer, *v. a.* oplyse; illuminere; oplyse Forstanden (i mystisk Forstand).

Illuminisme, *m.* Illuminaternes Tro og Lære.

Illusion, *f.* Blændværk, Sandsebedrag; tomt, skuffende Skin; Hjernespind; Drøm, Tryllebillede; faire – à q., skuffe En, smigre En med et falsk Haab; se faire – à soi-même, skuffe sig selv.

Illusoire, *a.* blændende, bedragende, skuffende, illusorisk, som ikke gaaer i Opfyldelse.

Illusoirement, *ad.* paa en skuffende, illusorisk Maade.

Illustration, *f.* Berømmeliggjørelse; Glands, Anseelse; Forklaring, Oplysning af smukke el. vanskelige Steder hos en Forfatter (i d. Betydn. helst i *pl.*).

Illustre, *a.* berømt, udmærket, glimrende; *s.* (*plais.*) berømt Menneske, især en berømt Kunstner.

Illustrer, *v. a.* berømmeliggjøre, udmærke; *v. pr.* indlægge sig Berømmelse.

Illustrissime, *a.* meget berømt, glorværdig.

Ilot, *m.* meget lille Ø, Holm.

Ilote, *m.* (Anc.) Helot, spartansk Slave.

Ilotisme, *m.* Heloternes Slavetilstand, et Folks forkuede Trælletilstand.

Image, *f.* Afbildning, Billede; Helgenbillede; Skildring; Forestilling; billedlig Beskrivelse; Lighed; Dieu a fait l'homme à son –, Gud har skabt Men-

nesset i sit Billede; *fig.* og *fa.* c'est une belle –, (om et Fruentimmer) det er et smukt Ansigt, men uden Liv; *pop.* il est sage comme une –, (om et Barn) det er sat og tilbageholdent.

Imager, ère, *s.* Billedhandler, Billedhandlerske. [gelse af Billeder.

Imagerie, *f.* Handel med el. Forfærdi-

Imaginable, *a.* optænkelig, tænkelig, som man kan forestille sig.

Imaginaire, *a.* indbildt; espaces –s, Indbildningens Regioner; (Alg.) umulig; *s. m.* umulig Størrelse.

Imaginatif, ve, *a.* opfinderfk, opfindsom, som let udtænker Noget.

Imagination, *f.* Indbildningskraft, Opfindsomhed; Opfindelse; Forestilling, Tanke; Indfald. [bildningskraft, *fa.*

Imaginative, *f.* Opfindelsesevne, Ind-

Imaginer, *v. a.* tænke sig, opfinde, udfinde; *v. pr.* forestille sig; bilde sig ind, troe.

Iman, *m.* muhamedansk Præst.

Imanat, *m.* en Imans Værdighed; hans Embedstid; hans Residents.

Imaret, *m.* tyrkisk Hospital.

Imbécille, *a.* svag af Forstand; enfoldig, taabelig, tosset; *s.* Fjog, Fjante, Taabe, Tossehoved. [al Forstand.

Imbécillement, *ad.* taabeligen, uden

Imbécillité, *f.* Forstandssvaghed; Enfoldighed, Dumhed; *fa.*

Imberbe, *a.* skjæggeløs, duunhaget; meget ung; ogs. *s.*

Imbiber, *v. a.* fugte, væde, gjennembløde; *v. pr.* gjennembløbes; blive gjennemtrukket af en Vædske; indsuge.

Imbibition, *f.* Gjennembløbning, Indsugning.

Imbriaque, *a.* drukken; *inus.*

Imbriqué, e, *a.* (Bot.) lagt over hinanden som Teglsteen paa et Tag (ogs. tuilé).

Imbroglio (g og l udtales hver for sig), *m.* Virvar, Forvirring; (Th.) indviklet Intrigue, Forvikling; *pl.* uden s.

Imbu, e, *a.* gjennembløbt; *fig.* indtrukket, gjennemtrængt, fuld af.

Imitable, *a.* som kan efterlignes.

Imitateur, trice, *a.* efterlignende, efterabende; *s.* Efterligner.

Imitatif, ive, *a.* efterlignende.

Imitation, *f.* Efterligning, Efterabelse; à l'– de, *loc. pp.* efter (Ens) Exempel el. Mynster.

Imiter, *v. a.* efterligne; efterabe, tage til Mynster; gjengive, træffe; ligne; ce peintre imite bien la natur denne Maler gjengiver godt Naturen ce papier imite le velours, dette Pa pir ligner Fløiel.

Immaculé, e, *a.* ubesmittet, uden Sp dens Plet (om Marias Undfangelse

Immanent, e, *a.* (Did.) forblivend vedvarende. [spise, uspiselig, *p.*

Immangeable, *a.* som ikke lader si

Immanquable, *a.* som ikke kan mi lykkes, slaae feil el. forfeile sin Virknin

Immanquablement, *ad.* ufeilba ligen. [velig, uforvisneli

Immarcessible, *a.* (Did.) uforva

Immartyrologiser, *v. a.* henfæt blandt Martyrerne.

Immatérialiser, *v. a.* antage A for aandeligt, ulegemligt.

Immatérialiste, *m.* Philosoph, so paastaaer, at Alt er Aand, at Verde er sammensat af tænkende Væsener.

Immatérialité, *f.* Ulegemlighed, de Egenskab ikke at bestaae af Materie.

Immatériel, le, *a.* som ikke bestaa af Materie, ulegemlig. [aandelige

Immatériellement, *ad.* ulegemlige

Immatriculation, *f.* Indskrivning Matrikulen.

Immatricule, *f.* Indskrivningsbevi

Immatriculer, *v. a.* indskrive i Ma trikulen.

Immaturité, *f.* Umodenhed.

Immédiat, e, *a.* umiddelbar.

Immédiatement, *ad.* paa en umi delbar Maade, umiddelbart; – aprè strax efter. [*m.* –riau

Immémorial, e, *a.* umindelig;

Immémorialement, *ad.* fra umi delig Tid af.

Immense, *a.* umaalelig, overo dentlig stor, uhyre, uendelig.

Immensément, *ad.* umaadeligt, ove ordentligt, uhyre meget.

Immensité, *f.* Umaalelighed, uhy Storhed, Uendelighed.

Immensurable, *a.* umaalelig, *p.* s. incommensurable.

Immérité, e, *a.* ufortjent.

Immersif, ive, *a.* som skeer v Neddypning; calcination –ve, Forka ning ved Neddypning; (Chi.) om G dets Prøve i Skedevand.

Immersion, *f.* Neddyppelse; (Astr.) Planets Indtrædelse i en andens Skygg

Immeuble, *m.* urørlig Eiendom *a.* urørlig (om faste Eiendomme).

Immigration, *f.* Indvandring, Fremmedes Nedsættelse i et Land.
Imminemment, *ad.* paa en truende Maade, overhængende, forestaaende.
Imminence, *f.* truende Nærhed, den Egenskab at være truende, overhængende.
Imminent, e, *a.* forestaaende, overhængende.
s'Immiscer, *v. pr.* blande sig i Bestyrelsen af en Sag; trænge sig ind i Noget uden Tilladelse; (Pal.) tilegne sig en Arv. [blande med noget Andet.
Immiscible, *a.* som ikke lader sig
Immiséricordieux, se, *a.* ubarmhjertig, ubeeltagende, *p. u.*
Immixtion, *f.* (Jur.) Arvs Tiltrædelse el. Tilegnelse.
Immobile, *a.* ubevægelig; urokkelig.
Immobilier, ère, *a.* (Jur.) bestaaende af urørligt Gods, angaaende samme; *s. m.* urørlig Eiendom.
Immobilisation, *f.* (Jur.) Act, hvorved rørlig Eiendom gjøres urørlig.
Immobiliser, *v. a.* (Jur.) gjøre rørligt Gods urørligt; *p. u.* [Urokkelighed.
Immobilité, *f.* Ubevægelighed; *fig.*
Immodération, *f.* Umaadelighed.
Immodéré, e, umaadelig, overdreven, hæftig.
Immodérément, *ad.* umaadeligen, uden Maadehold, overdrevent.
Immodeste, *a.* ubeskeden; usømmelig, uanstændig, fræk.
Immodestement, *ad.* ubeskedent; uanstændigt, frækt.
Immodestie, *f.* Ubeskedenhed; Uanstændighed, Usømmelighed, Frækhed.
Immolateur, *m.* En, som offrede ved de Gamles Offringer; *inus.*
Immolation, *f.* Offring.
Immoler, *v. a.* offre; *fig.* styrte, tilintetgjøre; opoffre; *fa.* latterliggjøre; *v. pr.* opoffre sig; overvinde sin Modbydelighed; lade sig spotte el. latterliggjøre; – q. à son ambition, styrte el. tilintetgjøre En, for at tilfredsstille sin Ærgjerrighed; s'– pour q., opoffre sig for En.
Immonde, *a.* ureen (i Bibelens Sprog); l'esprit –, den urene Aand, Djævelen.
Immondice, *f.* – légale, Ureenhed efter den jødiske Lov for at have berørt noget Ureent; *pl.* Feiesklarn, Ureenlighed, Gadesnavs.
Immondicité, *f.* (Écr.) Ureenhed.

Immoral, e, *a.* usædelig, umoralsk; *pl. m.* -raux. [dærvelse, Ryggesløshed.
Immoralité, *f.* Usædelighed; Forvlse
Immortaliser, *v. a.* udødeliggjøre; *v. pr.* gjøre sig udødelig, forevige sig.
Immortalité, *f.* Udødelighed.
Immortel, le, *a.* udødelig; uforgængelig, varig; uforglemmelig; *s. m.* den Udødelige, den Evige (bedre l'Éternel).
Immortelle, *f.* Evighedsblomst.
Immortification, *f.* Hengivelse til Sandselighedeu; Ubodfærdighed.
Immortifié, e, *a.* som ikke har spæget sit Kjød, sandselig; ubodfærdig, uomvendt.
Immuabilité, *f.* Uforanderlighed (s. immutabilité).
Immuable, *a.* uforanderlig.
Immuablement, *ad.* uforanderligen.
Immunité, *f.* Frihed for Afgifter, Skattefrihed.
Immutabilité, *f.* Uforanderlighed.
Impair, e, *a.* ulige (om Tal); *s. f.* (Bot.) enkelt eneståaende Blad.
Impalpable, *a.* fiin, uføletig.
Impanation, *f.* (Thé.) Jesu Christi Legemes Tilværelse i Brødet i Nadveren.
Impardonnable, *a.* utilgivelig (om Ting; inexcusable om Personer).
Imparfait, e, *a.* ufuldendt; ufuldstændig, ufuldkommen; *s. m.* (Gr.) Imperfect.
Imparfaitement, *ad.* paa en ufuldkommen Maade, ufuldstændigen.
Imparisyllabique, *a.* (Gr. grecque) som har een Stavelse mere i Genitiv i Enkeltt. end i Nominativ.
Impartable, *a.* (Pal.) som ikke kan deles, udelelig; *p. u.*
Impartageable, *a.* udelelig.
Impartial, e, *a.* upartisk; *pl. m.* -tiaux.
Impartialement, *ad.* med Upartiskhed.
Impartialité, *f.* Upartiskhed.
Impartibilité, *f.* (Féo.) Uadskillelighed (om to Lehn, som ikke kunde skilles ad for at gaae over til forskjellige Personer).
Impartible, *a.* (Féo.) uadskillelig; s. impartibilité. [gang (cul-de-sac).
Impasse, *f.* lille Stræde uden Ud-
Impassibilité, *f.* Egenskab at kunne modstaae Lidelser, el. ikke at lade sig paavirke af personlige Hensyn.
Impassible, *a.* følesløs for Lidelser og Sorger; uimodtagelig for Paavirkning af personlige Hensyn, charakteerfast.

Impastation, f. (Maç.) Sammensætning af Muurkalk og fiint stødte Muursteen. [ængsteligen, uroligen.
Impatiemment, ad. utaalmodigen;
Impatience, f. Utaalmodighed; pl. Følelse af Utaalmodighed.
Impatient, e, a. utaalmodig; længselsfuld; il est - de partir, han er utaalmodig efter at komme til at reise, han længes efter at komme afsted.
Impatientant, e, a. som betager Taalmodigheden, fa.
Impatienter, v. a. gjøre utaalmodig; v. pr. blive utaalmodig, tabe Taalmodigheden. [drelandskjærlighed.
Impatriote, s. En, som fattes Fæ-
Impatriotique, a. upatriotisk.
Impatriotisme, m. upatriotisk Sind el. Forhold.
s'Impatroniser, v. pr. skaffe sig Indflydelse i et Huus og tiltage sig Myndigheden i samme (almindelig i slet Forst.); fa. [som; sælsom, fa.
Impayable, a. ubetalelig; fig. mor-
Impeccabilité, f. (Thé.) Frihed for Synd, Syndesløshed.
Impeccable, a. (Thé.) syndesløs, uden Synd; fa. feilfri.
Impeccance, f. (Did.) et Menneskes Tilstand, som ikke begaaer Synd.
Impécunieux, se, a. som fattes Penge; inus.
Impécuniosité. f. Pengemangel; inus.
Impénétrabilité, f. Uigjennemtrængelighed; fig. Urandsagelighed.
Impénétrable, a. uigjennemtrængelig; fig. urandsagelig, uigjennemskuelig, uudforskelig.
Impénétrablement, ad. paa en uigjennemtrængelig Maade; p. u.
Impénitence, f. Forhærdelse i Synden.
Impénitent, e, a. ubodfærdig, forhærdet i Synden; mourir -, døe uden at angre sin Synd.
Impenses, f. pl. (Jur.) Omkostninger for at vedligeholde en Eiendom.
Impératif, ive, a. bydende; s. m. (Gr.) Imperativ. [Maade.
Impérativement, ad. paa en bydende
Impératoire, f. (Bot.) Erke-Angelik, Mesterurt, en Skjermplante.
Impératrice, f. Keiserinde. [telig.
Imperceptible, a. umærkelig; ufat-
Imperceptiblement, ad. umærkeligen, lidt efter lidt.
Imperdable, a. som ikke kan tabes (bruges i Udtr. procès -, cau
jeu -, en Proces, en Sag, el. et
som ikke kan tabes).
Imperfection, f. Ufuldkomme
Mangel; pl. Defecter, overcom
el. defecte Ark af en Bog (v.
défets).
Imperforation, f. (Méd.) Tillu
el. Sammenvorning af en af
mets naturlige Veie.
Imperforé, e, a. (Méd.) som
er aabent, men som skulde være
sammengroet.
Impérial, e, a. keiserlig; (
couronne -e, Keiserkrone, en For
blomst; pl. m. -riaux.
Impériale, f. Overdeel af en Dilig
Karreethoved; Sengehimmel (
ciel); Slags fiint Sirts; Slags K
spil; Keiserblomme; (Bot.) Keiserkr
Impérialiste, m. Tilhænger af
Keiser.
Impériaux, m. pl. de keiserlige ty
Tropper; den tydske Keisers Mini
Impérieusement, ad. i en byde
Tone; bydende, nødvendigt; hovmodi
Impérieux, se, a. hovmodig, st
bydende; nécessité -se, trænge
Nødvendighed. [
Impérissable, a. uforgængelig;
Impéritie, f. Uerfarenhed, Ukyn
hed, Udygtighed i sit Fag. [tæt
Imperméabilité, f. (Phys.) V
Imperméable, a. uigjennemtræ
lig (som Vand, Ild el. Lys ikke
trænge igjennem); - à l'eau, v
tæt; chaussure -, vandtæt Fodtø
Impersonnel, le, a. (Gr.) uper
lig; verbe -, upersonligt Verbum,
kun forekommer i den 3die Pers
Enkelt. (verbe unipersonnel); m
-, upersonlig Modus (Infinit. og P
ticip). [son
Impersonnellement, ad. (Gr.) u
Impertinemment, ad. uforskam
uartigt, næsviist.
Impertinence, f. Uforskamme
Uartighed; uartig, fornærmelig
el. Handling.
Impertinent, e, a. usømmelig,
tænksom; uartig, uforskammet, for
mende; (Prat.) uvedkommende (
s. uartigt, uforskammet Menneske.
Imperturbabilité, f. Sindsrolig
Uforstyrrelighed, Urokkelighed.

Imperturbable, *a.* som ikke lader sig forstyrre; urokkelig.
Imperturbablement, *ad.* uden at lade sig forstyrre, urokkeligen.
Impétrable, *a.* (Dr.) som kan erholdes.
Impétrant, e, *s.* (Dr.) En, som erholder en Bevilling, et Embede el. desl.
Impétration, *f.* (Dr.) Erholdelse (af en Naade, et Embede el. desl.).
Impétrer, *v. a.* (Dr.) erholde (ved Begjæring el. Ansøgning).
Impétueusement, *ad.* med Hæftighed, voldsomt.
Impétueux, se, *a.* hæftig, voldsom, stormende, (om en Strøm) rivende; *fig.* hidsig, opfarende. [somhed, Hidsighed.
Impétuosité, *f.* Hæftighed, Volds-
Impie, *a.* ugudelig, ryggesløs; *s.* en Gudsfornegter, et ugudeligt Menneske.
Impiété, *f.* Ugudelighed; Ryggesløshed; ugudelig, ryggesløs Tale el. Handling.
Impitoyable, *a.* ubarmhjertig.
Impitoyablement, *ad.* ubarmhjertigt, uden Medlidenhed.
Implacabilité, *f.* Uforsonlighed.
Implacable, *a.* uforsonlig.
Implantation, *f.* Indplantning.
Implanter, *v. a.* indplante (*p. u.*); (An.) indsætte; *v. pr.* groe fast i, groe sammen med, hæfte sig fast til.
Implexe, *a.* omskiftende (om dramatiske Arbeider, hvori der foregaaer en pludselig Omvexling).
Implication, *f.* (Pal.) Indvikling i en Forbrydelse; (Rhét.) Modsigelse.
Implicite, *a.* indbefattet i Noget, uden at være udtrykkeligen nævnet el. forklaret, underforstaaet; foi –, blind indskrænket Tro paa Kirkens Lære, Kulsviertro; ubetinget Tro paa Ens Ord.
Implicitement, *ad.* paa en stiltiende Maade, uden at være nævnet el. udviklet.
Impliquer, *v. a.* indvikle i en Forbrydelse, inddrage i en ubehagelig Sag; medføre, involvere; – contradiction, indeholde Modsigelse. [den; *v.*
Imploration, *f.* Ansøgning, Anraa-
Implorer, *v. a.* anraabe, paakalde.
Impoli, e, *a.* uhøflig, uartig; plump.
Impoliment, *ad.* paa en uhøflig Maade, uartigen.
Impolitesse, *f.* Uhøflighed, Uartighed.
Impolitique, *a.* upolitisk, uklog, uoverlagt. [tisk Maade, uklogt.
Impolitiquement, *ad.* paa en upoli-
Impollu, e, *a.* reen, uplettet, ubesmittet; *inus.*
Imponctuel, le, *a.* unøiagtig.
Impondérable, *a.* (Phys.) som ikke lader sig veie.
Impopulaire, *a.* upopulair, som ikke staaer i Folkets Yndest, som ikke stemmer med dets Ønsker.
Impopularité, *f.* Ugunst hos Folket.
Importance, *f.* Vigtighed; Anseelse, Indflydelse; mettre, attacher de l'– à qc., tillægge Noget stor Vigtighed; faire l'homme d'–, agere en Mand af Vigtighed el. Indflydelse, paatage sig en stolt Mine; d'–, *loc. ad.* dygtigt, tilgavns (især naar der tales om en slet Behandling), *fa.*
Important, e, *a.* vigtig, betydelig; fuld af Anseelse el. Indflydelse; *s. m.* det Væsentlige, Hovedsagen; stolt, indbildsk Menneske; faire l'–, gjøre sig vigtig. [indført Vare.
Importation, *f.* (Com.) Indførsel;
Importer, *v. a.* (Com.) indføre fremmede Varer; *v. n.* (kun i l'inf. og i den 3die Pers.) være af Vigtighed, være magtpaaliggende, have at betyde; cela m'importe beaucoup, det er mig meget magtpaaliggende; qu'importent ses menaces? hvad have hans Trudsler at betyde, hvad behøver man at bryde sig om dem? que m'importe? hvad bryder jeg mig om o. s. v.; n'importe, det er ligemeget.
Importun, e, *a.* besværlig, paatrængende, paahængende; byrdefuld; kjedeligt trættende.
Importunément, *ad.* paa en kjedelig, paatrængende el. overhængende Maade.
Importuner, *v. a.* falde til Besvær, besvære, uleilige, overhænge; kjede, trætte. [hæng; kjedelig Besværen.
Importunité, *f.* Paatrængenhed, Over-
Imposable, *a.* som der kan lægges Skatter eller Afgivter paa.
Imposant, e, *a.* imponerende, Ærefrygt indgydende; anseelig, betydelig.
Imposer, *v. a.* lægge paa (i d. Betydn. kun i Udtr. – les mains, lægge Hænderne paa, meddele Haandspaalæggelse); *fig.* paalægge, foreskrive; paabyde; paanøde, paatvinge; (Impr.) skyde ud; *v. pr.* paalægge sig, fore-

skrive sig; – un nom, give et Navn; – silence, paabyde Taushed; – des droits sur une marchandise, lægge Told paa en Handelsvare; – q., ansætte En til at svare Afgift; – du respect, indgyde Ærefrygt (ogsaa ene uden Styrelse i d. Betydn.); sa présence impose, hans Nærværelse indgyder Ærefrygt; en –, føre bag Lyset, bilde En Noget ind; ne le croyez pas, il en impose, tro ham ikke, han bedrager; il s'en impose à lui-même, han bedrager sig selv.

Imposition, *f.* Paalægning: – des mains, Haandspaalæggelse; *fig.* Paalæg af noget Byrdefuldt; Skat; – des noms, Meddelelse af Navn; (Impr.) Udskydning.

Impossibilité, *f.* Umulighed.

Impossible, *a.* umulig; je ferais l'– pour vous, jeg vilde gjøre Alt for Dem; *fig.* og *fa.* gagner, perdre l'–, vinde, tabe overmaade meget; *prov.* à l'– nul n'est tenu, man maa ikke fordre Umuligheder af Nogen; par –, hvad dog ikke skeer; si, par –, hvis, hvad der er umuligt. [Gesims under en Bue.

Imposte, *f.* (Arch.) fremstaaende

Imposteur, *m.* Bedrager; Bagvadsker; falsk Lærer; Hykler; *a.* bedragerisk, falsk, løgnagtig.

Imposture, *f.* Bedrageri; Bagvadskelse (i d. Betydn. ogsaa i *pl.*); Blændværk, Forblindelse, Hykleri. [Skat.

Impôt, *m.* offentlig Afgift, Paalæg,

Impotence, *f.* (Méd.) Lemmernes Afkræftelse, Slaphed, Vanførhed.

Impotent, e, *a.* vanfør, berøvet et el. andet Lems Brug; *v.* Krøbling.

Impourvu (à l'), *loc. ad.* uformodentligen, uventet; *v. p. u.*

Impraticable, *a.* ugjørlig, uudførlig; ufremkommelig; ubeboelig; *fig.* uomgængelig. [Ønske.

Imprécation, *f.* Forbandelse, ondt

Imprécatoire, *a.* (Did.) indeholdende en Forbandelse. [appréciable.

Impréciable, *a.* uskatteerlig (nu: in-

Imprégnation, *f.* (Pharm.) et Medicaments Indtrængen i et Fluidum, som derved antager sammes Egenskab.

Imprégner, *v. a.* trænge ind i et fast el. i et flydende Legeme og meddele samme sin Kraft; gjennemtrænge; *fig.* indprente; *v. pr.* gjennemtrænges, gjennembrikkes, fyldes af.

Imprenable, *a.* uindtagelig
ninger).

Imprescriptibilité, *f.* (Dr
fenhed hos en Ting, ifølge h
ikke kan vindes Hævd paa d

Imprescriptible, *a.* (Dr.),
ikke kan vindes Hævd paa.

Impresses, *a. pl.* (Did.)
indpræget sig i vort Sind
Hukommelse; *p. u.*

Impression, *f.* Indtryk; S
Indtryk, Præg; Indvirkning;
Trykning, Tryk; Udgave; fa
q., gjøre Indtryk paa En; d
mauvaises –s de q., udbre
Meninger om En; (Peint.)
farve, hvorpaa der males; (
digitales, svage Fordybnin
Fjerneskallen hos Børn. [

Impressionnable, *a.* modta

Impressionner, *v. a.* gjøre
paa En; *v. pr.* modtage Indtryk.

Imprévoyable, *a.* som ikke

Imprévoyance, *f.* Mangel
udseenhed, Sorgløshed.

Imprévoyant, e, *a.* som
frem i Tiden, som mangler
seenhed, ubesindig, sorgløs. [det,

Imprévu, e, *a.* uforudseet,

Imprimable, *a* som kan tr

Imprimage, *m.* (Techn.) G
dens første og anden Trækning
Trækkejernet hos Guldtrækkere.

Imprimé, *m.* et trykt lille

Imprimer, *v. a.* paatrykke,
trykke; trykke en Bog, udgiv
indgyde, indprente; meddele;
male Grund, grunde; *v. pr.*
fig. indprentes; – du mouve
un corps, meddele et Legeme
gelse; – du respect à q., indg
Ærbødighed; se faire –, lade sit
trykkes, udgive hvad man har

Imprimerie, *f.* Bogtrykkerkun
trykkerinventarium; Bogtrykker
cin; – en taille douce, Kobbert
– lithographique, Steentrykker

Imprimeur, *m.* Bogtrykker;
der i et Bogtrykkeri; Trykker.

Imprimure, *f.* (Peint.) Gru
paa Lærred, hvorpaa der male

Improbabilité, *f.* Usandsynli

Improbable, *a.* usandsynlig.

Improbablement, *ad.* usandsy

Improbateur, trice, *a.* og
billigende; Misbilliger.

Improbation, *f.* Misbilligelse.
Improbité, *f.* Uredelighed; Ringeagt for Ret og Retfærdighed. [frembringe.
Improductible, *a.* som ikke lader sig
Improductif, ive, *a.* som Intet kan frembringe.
Impromptu, *m.* et Epigram el. et andet lille Digt, som forfattes strax; et Bal, en Concert, en Diner, o. desl. som gives strax uden Forberedelse; ogs. *a.*; *pl.* des impromptu.
Impropre, *a.* uegentlig, unøiagtig (om Ord el. Udtryk).
Improprement, *ad.* uegentligt; paa en unøiagtig Maade (om Stilen).
Impropriété, *f.* det Uegentlige i et Ords Brug el. Betydning.
Improvisateur, trice, *s.* Improvisator, Improvisatrice; Mand el. Fruentimmer, som forfatter Vers, holder Taler el. componerer paa staaende Fod.
Improvisation, *f.* Improvisering, øieblikkelig Forfattelse af Vers, Tale el. Musik.
Improviser, *v. a.* digte Vers, holde Tale el. componere Musik uden foreløbig Betænkning.
Improviste (à l'), *loc. ad.* pludseligen, uformodentligen, uventet. [uklogt.
Imprudemment, *ad.* uforsigtigen,
Imprudence, *f.* Uklogskab; Uforsigtighed; uforsigtigt el. uklogt Foretagende (i d. Betydn. kan det bruges i *pl.*).
Imprudent, e, *a.* uklog; uforsigtig, ubetænksom; *s.* et uforstandigt el. ubetænksomt Menneske. [bar.
Impubère, *a.* (Dr.) umyndig, umand-
Impudemment, *ad.* frækt, paa en ublu Maade.
Impudence, *f.* Frækhed, Uforskammethed, Ublufærdighed; fræk el. uforskammet Tale el. Handling (i d. Betydning ogs. i *pl.*).
Impudent, e, *a.* fræk, uforskammet, ublufærdig; *s.* et frækt, uforskammet Menneske.
Impudeur, *f.* Mangel af Blufærdighed, Frækhed; Mangel af Tilbageholdenhed.
Impudicité, *f.* Ukydskhed; Utugt.
Impudique, *a.* ukydsk, utugtig; ublu.
Impudiquement, *ad.* paa en ublu Maade, utugtigen.
Impugner, *v. a.* modsige (en Mening, en Læresætning, en Ret); *v.*

Impuissance, *f.* Uformuenhed, Afmagt; mandlig Udygtighed.
Impuissant, e, *a.* uformuende, afmægtig; impotens, mandlig udygtig; *s. m.* en Impotens, en mandlig Udygtig.
Impulsif, ive, *a.* drivende, fremstødende; tilskyndende.
Impulsion, *f.* Impuls, Stød fremad; Fremdriven; Tilskyndelse; suivre les -s de son cœur, følge sit Hjertes Indskydelser.
Impunément, *ad.* ustraffet, uhævnet; uden at lide derunder, uden slemme Følger.
Impuni, e, *a.* ustraffet, uhævnet.
Impunité, *f.* Udeblivelse af Straf, Strafløshed, Fritagelse for Straf.
Impur, e, *a.* ureen; *fig.* ukydsk.
Impureté, *f.* Ureenhed; *fig.* Ukydskhed; Utugt; *pl.* utugtige el. usømmelige Udtryk.
Imputable, *a.* tilregnelig; (Fin.) som overføres som Afdrag fra d. Ene til den Anden (om Regnskaber).
Imputation, *f.* Tilregnelse; ubeføiet Beskyldning; (Thé.) Overførelse af Jesu Christi Fortjenester; (Fin.) Afbetaling, Fradragning; Liquidering.
Imputer, *v. a.* tilregne, tilskrive; paasigte, beskylde for; – à négligence, à oubli, tilskrive Skjødesløshed, Forglemmelse o. s. v.; – à crime, à faute, à blâme, à déshonneur, bebreide En en tilsyneladende ligegyldig Handling; lægge ham den til Last; (Thé.) regne os Jesu Christi Fortjenester til Gode; *v. pr.* tilregne sig, tilskrive sig.
Imputrescible, *a.* som ikke gaaer i Forraadnelse, *p. u.*
In, latinsk Præposition, bruges i Sammensætning med mange Ord, som derved faae den modsatte Betydning af den oprindelige. I de Ord, der begynde med en Vokal el. med en anden Consonant end b, l, m, p, r, forbliver in uforandret: inattendu, uventet; inutile, unyttig; injuste, uretfærdig; foran m, b, el. p, forandres n til m: immortel, udødelig; impatient, utaalmodig; foran l el. r falder n bort og Begyndelsesbogstavet fordobles: illimité, ubegrændset; irrégulier, uregelmæssig; i nogle Forbindelser har den ingen negtende Betydn., men svarer til den lat. Præp. *in*, i: imbu, inddrukken; importer, ind-

føre; incorporer, indlemme; i nogle Boghandlerudtr. forenes in med Ordet ved en Bindestreg: in-folio, in-quarto, in-douze, etc.

Inabordable, a. hvor man ikke kan lande; utilgængelig; fig. som er vanskelig at faae i Tale; le ministre est —, Ministeren er ikke til at faae i Tale.

Inacceptable, a. uantagelig. [p. u.

Inaccessibilité, f. Utilgængelighed;

Inaccessible, a. utilgængelig; fig. vanskelig at faae i Tale; il est — aux prières, han røres ikke af Bønner; il est — à la flatterie, han bevæges ikke af Smiger; être — à la peur, være utilgængelig for Frygt, ikke kunne ængstes af Frygt.

Inaccommodable, a. som ikke lader sig forlige, som ikke kan bilægges.

Inaccord, m. (Gr.) Mangel paa grammatikalsk Overeensstemmelse.

Inaccordable, a. som ikke kan forenes el. som ikke kan tilstaaes.

Inaccostable, a. som man ikke kan tale med, el. ikke omgaaes med; fa. p. u.

Inaccoutumé, e, a. uvant; usædvanlig (almindeligere: inusité).

Inachevé, e, a. ufuldendt.

Inactif, ive, a. uvirksom.

Inaction, f. Uvirksomhed. [gelse.

Inactivité, f. Mangel paa Beskjæftigelse.

Inadmissibilité, f. Uantagelighed, Ugyldighed.

Inadmissible, a. uantagelig, som ikke kan tilstedes el. optages. [mærksomhed.

Inadvertance, f. Uagtsomhed, Uopmærksomhed.

Inaliénabilité, f. Beskaffenhed ved en Ting, ifølge hvilken den ikke kan afhændes. [des, sælges el. pantsættes.

Inaliénable, a. som ikke kan afhændes, sælges el. pantsættes.

Inalliable, a. som ikke kan sammensmeltes (om Metaller); fig. uforenelig.

Inaltérabilité, f. Uforanderlighed.

Inaltérable, a. uforanderlig, uforvanskelig.

Inamendable, a. uforbedrelig.

Inamissibilité, f. (Thé.) Umistelighed, Ufortabelighed (om Guds Naade).

Inamissible, a. (Thé.) umistelig, ufortabelig.

Inamovibilité, f. Uafsættelighed; Egenskab ved et Embede, hvorefter det ikke kan ophæves el. fratages den, der beklæder samme, saalænge han lever. [ophæves.

Inamovible, a. som ikke kan afsættes el. ophæves.

Inamusable, a. som det ikke er muligt at more. [Livløshed; udtry

Inanimé, e, a. livløs; fig. u

Inanité, f. Tomhed; fig. Fo gelighed, Forfængelighed.

Inanition, f. Afkræftelse, Kra hed formedelst Mangel paa Næ

Inapercevable, a. umærkelig;

Inaperçu, e, a. ubemærket.

Inappétence, f. (Méd.) Mang Lyst til Mad, Madlede (anorexi

Inapplicabilité, f. Uanvendeli

Inapplicable, a. uanvendelig.

Inapplication, f. Uagtsomhed; gel paa Flid, Efterladenhed. [uag

Inappliqué, e, a. efterladen, u

Inappréciable, a. uskatteerlig, beerlig.

Inapte, a. uduelig, uden Anl

Inaptitude, f. Udygtighed, Uduel Mangel paa Anlæg.

Inarticulé, e, a. som ikke danner Stavelse; utydeligen udtalt; uforsta

Inartificiel, le, a. ukunstlet; fri; p. u. [

Inassermenté, e, a. som ikke e

Inattaquable, a. som ikke ka gribes; fig. ubestridelig.

Inattendu, e, a. uventet.

Inattentif, ive, a. uopmærksom,

Inattention, f. Uopmærksomhed, somhed.

Inauguration, f. Indvielse, h lig Indsættelse i et Embede; di d'—, Indvielses- el. Tiltrædelse

Inaugurer, v. a. indvie, høitid indsætte.

Inblâmable, a. ulastelig, uda

Inca, m. peruviansk Fyrste Spaniernes Ankomst.

Incaguer, v. a. byde En Trods

Incahotable, a. som ikke støde Vogne). [ordentli

Incalculable, a. uberegnelig;

Incalculablement, ad. paa e regnelig Maade, i en meget høi

Incamération, f. Forening paveligt Domaine.

Incamérer, v. a. forene et med et paveligt Domaine.

Incandescence, f. Hvidglødn

Incandescent, e, a. som er dende Tilstand; fig. varm, hæf

Incantation, f. Manen; B gelsesformular, Hexeformular.

Incapable, a. som er ude af til (de), uskikket; uduelig, udyg

Incapacité, *f.* Uduelighed.

Incarcération, *f.* (Jur.) Indspærring i Fængsel.

Incarcérer, *v.a.* (Jur.) sætte i Fængsel.

Incarnadin, e, *a.* blegrød; *s. m.* blegrød Farve. [*s. m.* Kjødfarve.

Incarnat, e, *a.* kjødfarvet, høirød;

Incarnatif, ive, *a.* (Méd.) som er i Stand til at faae Kjød til at vore.

Incarnation, *f.* (Thé.) den guddommelige Naturs Forening med den menneskelige, Guds Menneskeblivelse i Christo; (Chir.) Kjødets Udvoxning i et Saar.

Incarné, e, *a.* som har antaget en menneskelig Skikkelse; *fig.* skindbarlig, livagtig; personificeret (*fa.*); c'est le diable –, det er den skindbarlige Djævel, et meget ondskabsfuldt Menneske.

s'Incarner, *v. pr.* (Thé.) iføre sig menneskelig Skikkelse, blive til Menneske (om Ordet); (Chir.) vore ud (om Kjødet).

Incart, *m.* s. inquart.

Incartade, *f.* Overfuusning, ubeføiet Fornærmelse; dum Streg (i d. Betydn. især i *pl.*).

Incendiaire, *s.* Brandstifter, Mordbrænder, –ske; *a.* mordbrændersk; *fig.* oprørsk, ophidsende.

Incendie, *m.* Ildebrand, Ildløs; *fig.* Oprørsflamme; Krigsflamme.

Incendié, e, *s.* Brandlidt.

Incendier, *v. a.* sætte Ild paa; afbrænde (om en stor Brand).

Incération, *f.* Blanding med Vox; (Pharm.) en tør Materies Blødgjørelse.

Incertain, e, *a.* (om Ting) uvis, tvivlsom; foranderlig, ustadig, som der ikke kan stoles paa; ubestemt; (om Personer) tvivlraadig; uvis om; *s. m.* det Uvisse. [Tvivl el. Uvished; *p. u.*

Incertainement, *ad.* ubestemt, med

Incertitude, *f.* Uvished; Ubestemthed; Raadvildhed; Ustadighed, Foranderlighed (om Veiret).

Incessamment, *ad.* ufortøvet, uopholdeligen, snarest muligt; uophørligen, ideligen (*v.*).

Incessibilité, *f.* (Jur.) Egenskab, hvorefter en Ret el. et Privilegium ikke kan afstaaes til en Anden. [staaes.

Incessible, *a.* (Jur.) som ikke kan af-

Inceste, *m.* Blodskam.

Incestueusement, *ad.* i Blodskam; paa blodskændersk Viis. [Blodskænder.

Incestueux, se, *a.* blodskændersk; *s.*

Inchantable, *a.* som ikke lader sig synge. [denhed har, umenneskekjærlig.

Incharitable, *a.* som ingen Medli-

Inchoatif (ch udt. k), ive, *a.* (Gr.) udtrykkende en Handlings Begyndelse.

Incidemment, *ad.* leilighedsviis, episodisk.

Incidence, *f.* (Géo.) en Linies el. en Flades Sammenstød med en anden Linie el. Flade; (Opt.) en Lysstraales Indfald i en Flade; point d'–, Indfaldspunkt; angle d'–, Indfaldsvinkel.

Incident, e, *a.* (Pal.) som indtræffer under en Sags Behandling; (Opt.) som træffer en tilbagekastende Flade; rayon –, indfaldende Straale; (Gr.) proposition –e, Mellemsætning, Bisætning.

Incident, *m.* Begivenhed, som møder under en Sag; Episode, Biomstændighed; Tvistepunkt, som ikke angaaer Hovedsagen, Bisag; Vanskeligheder, Chicaner.

Incidentaire, *m.* En, som opkaster Vanskeligheder, som fremkalder nye Tvistepunkter; en Chicaneur; *p. u.*

Incidenter, *v. n.* (Pal.) fremkomme med Indvendinger, opkaste nye Vanskeligheder, bringe Bisager paa Bane.

Incinération, *f.* (Chi.) Forbrændelse til Aske. [til Aske.

Incinérer, *v. a.* (Chi.) forbrænde

Incirconcis, e, *a.* uomskaaret; *fig.* uomvendt.

Incirconcision, *f.* Egenskab at være uomskaaret; bruges kun *fig.* l'– du cœur, Hjertets uomvendte Tilstand.

Incirconscrit, e, *a.* ubegrændset.

Incise, *f.* (Gr.) Bisætning, som udgjør en Deel af en større.

Inciser, *v. a.* (Chir.) gjøre et Indsnit, skjære ind i; (Chi.) opløse, adskille, fordele, fortynde.

Incisif, ive, *a.* indskærende; (Méd.) fortyndende, fordelende; dents –ives, Fortænder, Skæretænder.

Incision, *f.* (Chir.) Indsnit.

Incisives, *f. pl.* Skæretænder; s. incisif. [Operateur-Bord.

Incisorium, *m.* (Chir.) chirurgisk

Incitable, *a.* (Méd.) som lader sig opægge el. stimulere.

Incitant, e, *a.* (Méd.) inciterende, opæggende, stimulerende; *s. m.* stimulerende Middel. [stimulerer.

Incitatif, ive, *a.* som opægger el.

Incitation, *f.* Tilskyndelse, Opæggelse, Stimulering. [opægge, ophidse til.
Inciter, *v. a.* tilskynde, drive til;
Incivil, e, *a.* uhøflig, uartig; (Jur.) stridende imod de borgerlige Love; clause -e, Klausul, som strider imod de borgerlige Love.
Incivilement, *ad.* paa en uhøflig Maade, uartigen.
Incivilité, *f.* Uhøflighed, Uartighed, uhøflig Handling, uhøflig Tale.
Incivique, *a.* uborgerlig.
Incivisme, *m.* Mangel paa Borgersind, Adfærd stridende imod et saadant Sind.
Inclémence, *f.* Haardhed, Unaade, Ubarmhjertighed (i d. Betydn. kun poé.); *fig.* Strenghed, Barskhed (om Veiret).
Inclément, e, *a.* haard, ubarmhjertig (kun poé.); *fig.* barsk (om Veiret).
Inclinaison, *f.* (Géo.) en Linies el. Flades Bøining imod en anden.
Inclinant, e, *a.* bøiende sig til Siden (om Solskiver), ogsaa incliné, e.
Inclination, *f.* Helding, Bøining; Buk; *fig.* Tilbøielighed, Hengivenhed, Forkjærlighed, Kjærlighedsforstaaelse; Gjenstand, man har Tilbøielighed for; Person, man elsker, Kjæreste.
Incliner, *v. a.* hælde; bøie, krumme; *v. pr.* hælde sig, bøie sig, vise Ærbødighed; *v. n.* hælde; være tilbøielig til; bestemme sig for; give Fortrinet; - à la paix, hælde til, være tilbøielig til Fred; la poutre incline de ce côté, Bjælken hælder imod denne Side; j'incline pour cette couleur, jeg foretrækker denne Farve; la victoire incline de ce côté, Seiren hælder til denne Kant; s'- devant Dieu, bøie sig for Gud, have Ærefrygt for Gud.
Inclus, e, *p.* af inclure, indsluttet, indlagt; ci-inclus, heri indsluttet (d. Udtr. er uforanderligt foran et Ord uden Artikel, men ellers forandres det efter de alm. Regler); vous trouverez ci-inclus copie du contrat, De vil finde heri Afskrift af Contracten; men: ci-incluse la copie etc., heri Afskriften o. s. v.; demeurer -, blive ved en Valgforhandling blandt dem, paa hvem Valget endnu kan falde.
Incluse, *f.* det i en Pakke vedlagte Brev; *fa. v.*

Inclusion, *f.* det Indsluttet
stand, Indslutning.
Inclusif, ive, *a.* indsluttend
Inclusivement, *ad.* inclusi
indbefattet, iberegnet.
Incoërcibilité, *f.* (Phys.) U
ikke at kunne sammentrykkes.
Incoërcible, *a.* (Phys.) som
sammentrykkes el. tvinges.
Incognito (g og n udtales s
ad. ukjendt; *m.* ukjendt Tilstan
der l'-, forblive ukjendt, ikke
tilkjende. [menhæng, Usamm
Incohérence, *f.* Mangel pa
Incohérent, e, *a.* usammenha
Incolore, *a.* ufarvet.
Incombustibilité, *f.* Uforbr
hed, Ubrændbarhed. [ubr
Incombustible, *a.* uforbr
Incommensurabilité, *f.* (Géo
lighed at kunne deles med
samme Størrelse eller maal
eet fælles Maal.
Incommensurable, *a.* (Gé
ikke lader sig maale med eet M
dele med en og samme Størr
2 el. flere Størrelser).
Incommode, *a.* ubekvem; tr
kjedsommelig, besværlig; by
une maison -, et ubekvemt (
rettet) Huus; des habits -s, un
Klæder; bruit -, trættende Larm
leur -, besværlig Hede; un v
en besværlig Nabo; un homm
paatrængende el. byrdefuldt M
Incommodé, e, *p.* syg, up
être - d'un bras, d'une jam
kunne bruge den ene Arm,
Been; *fa.* être - dans ses
leve i daarlige Kaar (bruges
tydning kun. i d. Udtryk);
vaisseau -, Skib, som har m
af sine Master el. lidt en el
Skade, som hindrer det i at se
Incommodément, *ad.* paa
kvem Maade, ubekvemt, besva
Incommoder, *v. a.* uleilige,
sætte i Forlegenhed; gjøre up
v. pr. genere sig, sætte sig i F
hed; paabrage sig en lille U
hed; si cela ne vous -e pas,
ikke uleiliger Dem; cette dépen
commodera, denne Udgift vil sæ
Forlegenhed; ce petit excès l'a-
lille Uorden (Afvigelse fra hans
lige Levemaade) har gjort ham u

Incommodité, *f.* Uleilighed, Ubekvemmelighed, Besværlighed; Forlegenhed i Pengesager (*p. u.*); Upasselighed; il n'y a rien qui n'ait ses -s, der er Intet, som jo har sine Uleiligheder; les -s de l'âge, Alderens Svagheder; (Mar.) signal d'-, Nødskud (almindeligere: signal de détresse).

Incommunicable, *a.* som ikke kan meddeles.

Incommutabilité, *f.* (Jur.) en Eiendoms Urørlighed, uforanderlig Eiendoms Besiddelse.

Incommutable, *a.* (Jur.) som ikke kan lovligen berøves sin Eiendom, el. som ikke kan fratages sin Eier.

Incomparabilité, *f.* Uforlignelighed.

Incomparable, *a.* uforlignelig, mageløs.

Incomparablement, *ad.* uforligneligen, uden Sammenligning (bruges altid med et Sammenligningsadverb som plus, mieux, etc.).

Incompatibilité, *f.* Uovereensstemmelse, Antipathi; Uforenelighed.

Incompatible, *a.* uforenelig.

Incompatiblement, *ad.* uforeneligen.

Incompensable, *a.* som ikke kan opveies el. erstattes.

Incompétemment, *ad.* (Jur.) uden Competence, uden Beføielse.

Incompétence, *f.* (Jur.) Mangel paa Competence, Ubeføielse.

Incompétent, e, *a.* (Jur.) ucompetent, ubeføiet.

Incomplaisance, *f.* Uføielighed; *p. u.*

Incomplaisant, e, *a.* uføielig (bedre: peu complaisant).

Incomplet, ète, *a.* ufuldstændig.

Incomplexe, *a.* usammensat, enkelt.

Incompréhensibilité, *f.* Ubegribelighed.

Incompréhensible, *a.* ubegribelig, uforklarlig, ufattelig.

Incompressibilité, *f.* (Phys.) Umulighed at kunne sammentrykkes, Usammentrykkelighed.

Incompressible, *a.* (Phys.) usammentrykkelig.

Inconcevable, *a.* ubegribelig, ufattelig; overordentlig.

Inconcevablement, *ad.* paa en ubegribelig Maade.

Inconciliable, *a.* uforenelig, modsat.

Inconciliablement, *ad.* paa en uforenelig Maade.

Inconduite, *f.* Mangel paa forstandig Adfærd, Ubesindighed.

Incongru, e, *a.* (Gr.) stridende mod Syntaxens Regler: *fig.* upassende, usømmelig.

Incongruité, *f.* (Gr.) Constructionsfeil, Feil imod Syntax; *fig.* Urimelighed, Usømmelighed; Uanstændighed (i d. Betydn. især *pl.*).

Incongrûment (bedre: incongruement), *ad.* paa en sprogstridig Maade; *fig.* urimeligen; usømmeligen.

Inconnu, e, *a.* ubekjendt, ukjendt; *s.* en Ubekjendt; *m.* det Ubekjendte.

Inconséquence, *f.* Inconseqvents, Uovereensstemmelse mellem Princip og Handling; Modsigelse; urigtig Slutning; sa conduite est pleine d'-s, hans Opførsel er fuld af Modsigelser, af Uovereensstemmelser mellem Tanke og Handling.

Inconséquent, e, *a.* uovereensstemmende med sig selv, ulig sig selv, inconseqvent; ubetænksom; *fa.* elle est bien -e, hun er letsindig; hun glemmer hvad Velanstændighed fordrer; *s.* et Menneske, som handler i Modsigelse med sig selv; en Ubetænksom.

Inconsidération, *f.* Ubetænksomhed, Ubesindighed.

Inconsidéré, e, *a.* ubetænksom, ubesindig; *s.* ubesindigt Menneske.

Inconsidérément, *ad.* ubetænksomt, ubesindigt.

Inconsolable, *a.* utrøstelig.

Inconsolablement, *ad.* utrøsteligen.

Inconstamment, *ad.* ustadigen, letsindigen.

Inconstance, *f.* Ubestandighed, Ustadighed, Foranderlighed.

Inconstant, e, *a.* ubestandig, flygtig, ustadig, foranderlig; *s.* et ustadigt el. foranderligt Menneske.

Inconstitutionnel, le, *a.* forfatningsstridig, stridende mod det constitutionelle Princip.

Inconstitutionnellement, *ad.* paa en Maade, som strider mod Forfatningen, mod Constitutionen.

Incontestable, *a.* ustridig, uomtvistelig.

Incontestablement, *ad.* paa en uomtvistelig Maade, ustridigen.

Incontesté, e, *a.* uomtvistet, som ikke kan bestrides.

Incontinemment, *ad.* af Mangel paa Afholdenhed.

Incontinence, *f.* Mangel paa Afholdenhed, Ukydskhed; (Méd.) -d'urine, Urinens uvilkaarlige Udløb.

Incontinent, e, *a.* ikke afholdende, ukydsk.

Incontinent, *ad.* ſtrax, ufortøvet, øieblikkeligen.
Incontroversable, *a.* ſom ikke kan beſtrides, uomtviſtelig. [melig.
Inconvenable, *a.* upasſende, uſøm-
Inconvenablement, *ad.* paa en upasſende Maade. [ſcl, Uſømmelighed.
Inconvenance, *f.* upasſende Opfør-
Inconvenant, e, *a.* upasſende, uſømmelig.
Inconvénient, *m.* ſlem Følge af Noget, Ubehagelighed; Fortrædelighed, Ulempe.
Inconvertible, *a.* ſom ikke kan forandres, omdannes el. omſættes; *p. u.*
Inconvertissable, *a.* uomvendelig; ſom ikke lader ſig forandre el. omſætte. [lighed.
Incorporalité, *f.* (Did.) Ulegem-
Incorporation, *f.* Indlemmelſe.
Incorporel, le, *a.* ulegemlig; (Dr.) urørlig, beſtaaende i Tanken.
Incorporer, *v. a.* indlemme, optage; *v. pr.* indlemmes; forenes med, ſammenſmeltes. [Feil.
Incorrect, e, *a.* unøiagtig, ſom har
Incorrection, *f.* Unøiagtighed; Urigtighed, unøiagtigt Sted.
Incorrigibilité, *f.* Uforbederlighed.
Incorrigible, *a.* uforbederlig.
Incorrigiblement, *ad.* uforbederligen.
Incorrompu, e, *a.* uforbærvet.
Incorruptibilité, *f.* Uforkrænkelighed, Uforraadnelighed; *fig.* Ubeſtikkelighed.
Incorruptible, *a.* uforkrænkelig, uforraadnelig; *fig.* ubeſtikkelig.
Incorruption, *f.* Uforbærvelighed, Uforkrænkelighed.
Incoupable, *a.* uſkyldig, brødefri, *p.u.*
Incourant, e, *a.* (Com.) ugangbar; *inus.* [krum Linie.
Incourbe, *a.* (Bot.) indad gaaende
Incrassant, e, *a.* gjørende tykkere (om Blodet og Vædſkerne i Menneſkets Legeme); *m.* et Lægemiddel, ſom gjør Blodet tykkere (*v.*).
Incrassation, *f.* (Méd.) Fortykkelſe af Blodet og Vædſkerne; *v.* [Blodet; *v.*
Incrasser, *v. a.* (Méd.) fortykke
Incrédibilité, *f.* Utrolighed.
Incrédule, *a.* vantro; vantroende.
Incrédulité, *f.* Vantro. [ſkabt, uſkabt.
Incréé, e, *a.* ſom er til uden at være
Incrimination, *f.* Anklage el. Indſtævning for Retten.
Incriminer, *v. a.* anklage for Retten; beſkylde; tilregne ſom en Forbrydelſe.

Incroyable, *a.* utrolig; er lig, umaadelig; *s. m.* det Spradebasſe. [lig Maa
Incroyablement, *ad.* paa
Incrustation, *f.* (Techn.) ning; en Muurs Beklædn Marmor og desl. til Prydel agtig Skorpe, ſom ſætter ſig get; (Chir.) Skorpe om et
Incruster, *v. a.* (Techn.) et Snedkerarbeide med Zir klæde en Muur med Marmor danne en Skorpe om Noget.
Incubation, *f.* Liggen paa
Incube, *m.* Mareriden; fabelagtig Dæmon, ſom tr plage Menneſkene i Søvne (cau
Inculpation, *f.* Beſkyldning
Inculpé, e, beſkyldt, tiltalt; en Tiltalt.
Inculper, *v. a.* anklage, b
Inculquer, *v. a.* indprente, in
Inculte, *a.* udyrket; *fig.* udan
Inculture, *f.* udyrket, raa
Incurabilité, *f.* Ulægelighed
Incurable, *a.* ulægelig; *fig* lig, uforanderlig.
Incurie, *f.* Sorgløshed, Ligeg
Incuriosité, *f.* Mangel p gjerrighed el. paa Videbegjæ Ligegyldighed for at oplyſe ſin
Incursion, *f.* Streiftog, f Indfald i et Land; Reiſe el. for at udvide ſine Kundſkabe fait quelques -s dans le dom la poésie, han har undertide paa at ſkrive Vers.
Incuse, *f.* og *a. f.* une n -, el. une -, en Huulmynt, daille, hvorpaa Præget er Stedet for at være ophøiet.
Inde, *m.* Indigo, Indigob Indien; les -s orientales el. les -s, Oſtindien; les -s occid Veſtindien. [kan finde Red
Indébrouillable, *a.* ſom n
Indécemment, *ad.* paa en u dig Maade, uſømmeligen.
Indécence, *f.* Uanſtændighed melighed; uanſtændig Tale el ling; *pl.* uanſtændige Ord el.
Indécent, e, *a.* uanſtændig melig.
Indéchiffrable, *a.* (om Breve med ſæregen Skrift) ſom ikke chiffreres; ulæſelig; dunkel, u

lig, uforstaaelig; (om Personer) ubegribelig, uigjennemskuelig.

Indécis, e, *a.* uafgjort; tvivlsom, uvis; ubestemt, utydelig; (om Personer) tvivlraadig, raadvild.

Indécision, *f.* Tvivlraadighed, Raadvildhed, Ubestemthed. [declineres.

Indéclinable, *a.* (Gr.) som ikke kan

Indécomposable, *a.* som ikke kan adskilles el. opløses i sine Bestanddele.

Indécrottable, *a.* som ikke lader sig rense; bruges kun *fig.* og *plais.* vanskelig at komme til Rette med, vranten.

Indéfectibilité, *f.* (Thé.) Uophørlighed, Vedvarenhed (om den christelige Kirke). [vedvarende (om Kirken).

Indéfectible, *f.* (Thé.) uophørlig,

Indéfendable, *a.* som ikke kan forsvares; *p. u.* [svar; værgeløs; *p. u.*

Indéfendu, e, *a.* som er uden For-

Indéfensable, *a.* s. indéfendable.

Indéfini, e, *a.* ubestemt; vag.

Indéfiniment, *ad.* paa en ubestemt Maade; i en ubestemt Forstand.

Indéfinissable, *a.* som ikke kan defineres; uforklarlig; (om Personer) ubegribelig, uigjennemskuelig.

Indélébile, *a.* uudslettelig.

Indélibéré, e, *a.* uovertænkt, uoverlagt, ubesindigt. [udelicat, uømfindtlig.

Indélicat, e, *a.* som fattes Delicatesse;

Indélicatesse, *f.* Mangel paa Tact, paa fiin Følelse; udelicat Opførsel.

Indemne (em udt. uden Næselyd), *a.* (Jur.) skadesløs; bruges kun i Udtr. rendre q. –, holde En skadesløs; sortir – d'une affaire, komme skadesløs fra en Sag. [desløsholdelse; Erstatning.

Indemnisation (em udt. am), *f.* Ska-

Indemniser (em udt. am), *v. a.* holde skadesløs; *v. pr.* holde sig skadesløs.

Indemnité (em udt. am), *f.* Skadesløsholdelse; Godtgjørelse, Skadeserstatning; Document, hvori loves Godtgjørelse.

Indépendamment, *ad.* paa en uafhængig Maade, uafhængigt; uden Hensyn til, foruden (med de).

Indépendance, *f.* Uafhængighed, Selvstændighed; un esprit d'–, et selvstændigt Hoved, et Gemyt, som har Sands for Uafhængighed.

Indépendant, e, *a.* uafhængig, selvstændig, som ikke lader sig beherske af Andre; som ikke staaer i Forbindelse med el. har Hens. til noget Andet; *s. m.* en Selvstændig; (Égl.) Independent (Medlem af et religiøst Parti, der ikke erkjender noget geistligt Overhoved). [ryddes.

Indéracinable, *a.* som ikke kan ud-

Indescriptible, *a.* ubeskrivelig.

Indésirable, *a.* uønskelig.

Indestructibilité, *f.* Uødelæggelighed.

Indestructible, *a.* som ikke kan ødelægges el. tilintetgjøres. [Ubestemthed.

Indétermination, *f.* Raadvildhed,

Indéterminé, e, *a.* ubestemt; raadvild.

Indéterminément, *ad.* paa en ubestemt Maade; uden nøie Angivelse; i en ubestemt Forstand. [gjætte.

Indevinable, *a.* som ikke lader sig

Indévot, e, *a.* uandægtig; ringeagtende den udvortes Gudsdyrkelse (ogs. *s.*).

Indévotement, *ad.* med Mangel paa Andagt; paa en Maade, som viser Ringeagt for Gudsdyrkelsen.

Indévotion, *f.* Mangel paa Andagt; Ringeagt for den ydre Gudsdyrkelse.

Index, *m.* Register, Indholdsliste; Pegefinger; Viser; (Arith.) Kjendetal i en Logarithme (caractéristique el. exposant); (Égl.) – purgatoire el. blot index, Fortegnelse over de i Rom forbudte Bøger; *fig.* mettre un livre à l'–, forbyde Udgivelsen el. Salget af en Bog.

Indicateur, *m.* Angiver (*v.*); (An.) Pegefinger; Musklen, som bevæger Pegefingeren; *a* le doigt –, Pegefingeren.

Indicatif, *m.* (Gr.) Indicativ.

Indicatif, ive, *a.* (Did.) betegnende, antydende.

Indication, *f.* Anviisning, Angivelse; Paaviisning, Underretning; Tegn; (Méd.) Vink til at behandle en Sygdom, Indbegreb af en Sygdoms Symptomer.

Indice, *m.* Tegn, Kjendetegn, Kjendemærke; (Égl.) Fortegnelse over de i Rom forbudte Bøger (almindeligere: index).

Indicible, *a.* usigelig, ubeskrivelig.

Indiciblement, *ad.* usigeligen; *p. u.*

Indiction, *f.* (Égl.) en Kirkeforsamlings Sammenkaldelse el. Tilsigelse til en vis Dag; en Periode af 15 Aar (en Tidsregning brugelig i de pavelige Buller).

Indicule, *m* lille Kjendemærke; *p. u.*

Indienne, *f.* Sirts, fiint figureret Bomuldstøi. [uden Forskjel, i Flæng.

Indifféremment, *ad.* ligegyldigen,

Indifférence, *f.* Ligegyldighed; Kulde, Mangel paa Kjærlighed.

Indifférent, e, *a.* (om Ting) ligegyldig, som ikke indeholder nogen Grund til at foretrækkes; som ikke interesserer; som er hverken god el. slet; (om Personer) ligegyldig, som ikke interesserer sig mere for den Ene end for den Anden; ufølsom for Kjærlighed; il est-que vous preniez ce chemin ou l'autre, det kommer ud paa Et, om De tager denne Vei el. den anden; nous parlons de choses -tes, vi tale om ligegyldige Ting; une action -te, en Handling, som hverken er god el.slet; il est-à tout ce qui se passe, han er ligegyldig ved Alt hvad der foregaaer.

Indifférentisme, *m.* Ligegyldighed, Lunkenhed; Ligegyldighed i Troessager.

Indifférentiste, *s.* og *a.* som anseer alle Religioner for lige gode.

Indigénat, *m.* Indfødsret.

Indigence, *f.* Trang, Armod, stor Fattigdom; de Fattige; - d'esprit, Aandsarmod; secourir l'-, hjælpe de Fattige. [*s. m.* en Indfødt.

Indigène, *a.* indfødt; indenlandsk;

Indigent, e, *a.* meget fattig, trængende, nødlidende; *s. m.* en Trængende, en Fattig.

Indigeste, *a.* ufordøielig, ufordøiet; *fig.* slet opfattet, forvirret, slet ordnet.

Indigestion, *f.* slet Fordøielse, Ufordøielighed; Forstoppelse.

Indigète, *m.* og *a.* (Anc.) optaget blandt Guderne (om Heroer og Halvguder).

Indignation, *f.* Følelse af Vrede el. Foragt, Fortrydelse, Uvillie, Harme.

Indigne, *a.* uværdig til (de); upassende for (de); skammelig, afskyelig, vanærende; (Jur.) udelukt fra Arv; *s.* et foragteligt Menneske; *fa.* il est -de vos bienfaits, han fortjener ikke Deres Velgjerninger; c'est un-, det er et uværdigt, et foragteligt Menneske.

Indignement, *ad.* paa en uværdig Maade, skammeligen. [bragt.

Indigné, e, *p.* og *a.* fortørnet, op-

Indigner, *v. a.* fortørne, opirre, opbringe, vække Indignation; *v. pr.* blive vred, fortørnes; harmes; s'- contre q., harmes over En, opirres i Sindet imod En; il s'i[...] voir que etc., han oprør[...] see, at o. s. v.

Indignité, *f.* Uværdighed, [...] tighed; uværdig Behandling[...] melse (i d. Betydn. ogsa[...] traiter q. avec -, behandle [...] uværdig Maade; souffrir des [...] uværdig Behandling, Beskæ[...]

Indigo, *m.* Indigo.

Indigoterie, *f.* Indigoplant[...] hvor Indigo plantes og till[...]

Indigotier, *m.* Indigopla[...]

Indiquer, *v. a.* pege [...] anvise, gjøre bekjendt med; [...] angive, anføre; beramme [...] antyde, angive Hovedtræk[...] du doigt, vise Noget med [...] la carte vous indiquera [...] Kortet vil angive Dem Vei[...] assemblée, beramme Dag[...] Forsamling; à l'heure -ée, t[...] satte Time.

Indirect, e, *a. fig.* indi[...] delbar; louanges -es, fiin [...] rangue -e, Tale, hvori de[...] ikke indføres talende i eg[...] vues -es, skjulte Hensigter, [...] søger at opnaae ad Omv[...] -es, moyens -s, Krumveie; [...] tions -es, indirecte Afgifter [...] ges paa Handels- el. Forbr[...] ler, saasom Told, Stempe[...] desl.); (Gr.) régime -, [...] Object, Personsobject. [...]

Indirigible, *a.* som ikke lad[...]

Indirectement, *ad.* paa [...] bar Maade, ad Omveie.

Indisciplinable, *a.* uregjer[...] melig, gjenstridig.

Indiscipline, *f.* Mangel [...]

Indiscipliné, e, *p.* og *a.* [...] neret, uden Mandstugt; sle[...]

Indiscipliner, *v. a.* gjør[...] lig, gjøre gjenstridig.

Indiscret, e, *a.* ubetænk[...] sindig; ubeskeden; som ikke [...] at tie, aabenmundet; *s.* en [...] som, En, som ikke kan tie.

Indiscrètement, *ad.* paa [...] tænksom el. ubesindig Maa[...]

Indiscrétion, *f.* Ubetænkso[...] sindighed; ubesindig Handl[...] Betydn ogs. i *pl.*); commett[...] begaae Ubetænksomheder; rø[...] Hemmeligheder.

Indispensable, *a.* uundgaaelig; uundværlig. [gen; uundgaaeligen.
Indispensablement, *ad.* nødvendi-
Indisponible, *a.* (Jur.) biens -s, Eiendomme, som man ikke kan bortgive ved Testament.
Indisposé, e, *a.* upasselig.
Indisposer, *v. a.* gjøre upasselig; gjøre vred, stemme En ugunstigt.
Indisposition, *f.* Upasselighed; ugunstig Stemning (*p. u.*)
Indisputable, *a.* ustridig, uomtvistelig.
Indisputablement, *ad.* ustridigen, uomtvisteligen.
Indissolubilité, *f.* (Chi.) Uopløselighed; *fig.* Uløselighed, Ubrødelighed.
Indissoluble, *a.* (Chi.) uopløselig; *fig.* uløselig, ubrødelig.
Indistinct, e, *a.* utydelig.
Indistinctement, *ad.* utydeligt; uforstaaeligt; uden Forskjel.
Individu, *m.* (Did.) Individ; enkelt Væsen (Dyr el. Plante); Person; En, som man ikke kjender el. ikke skjøtter om at nævne, *fa.*; avoir soin de son -, conserver son -, drage stor Omsorg for sin egen Person, *plais.*
Individualiser, *v. a.* (Log.) betragte særskilt, i og for sig; afsondre fra Slagset, individualisere.
Individualité, *f.* Individualitet, et Individs Eiendommelighed.
Individuel, le, *a.* (Did.) henhørende til Individet; angaaende en enkelt Person, el. hver Person for sig.
Individuellement, *ad.* (Did.) som Individ betragtet, i og for sig; hver for sig.
Indivis, e, *a.* (Prat.) udeelt; propriétaires -, Eiere, som besidde Noget i Fællesskab; par -, *loc. ad.* i Fællesskab, i Fællig.
Indivisément, *ad.* (Prat.) i Fællesskab, i Fællig (par indivis).
Indivisibilité, *f.* Udeelighed.
Indivisible, *a.* udelelig, uadskillelig.
Indivisiblement, *ad.* udeleligen, uadskilleligen. [domsbesiddelse, Fællesskab.
Indivision, *f.* (Prat.) fælles Eien-
In-dix-huit, *m.* (Libr.) Bog i et saadant Format, at Arket udgjør 18 Blade el. 36 Sider; des in-dix-huit.
Indocile, *a.* ulærvillig; utæmmelig, ubøielig, uregjerlig.
Indocilité, *f.* Ulærvillighed; Utæmmelighed, Uregjerlighed.

Indocte, *a.* ulærd, uvidende; *p. u.*
Indolemment, *ad.* skjødesløst; paa en dorsk, ligegyldig Maade.
Indolence, *f.* Skjødesløshed; Ligegyldighed; Træghed. Dorskhed; Sindsrolighed; Følesløshed.
Indolent, e, *a.* skjødesløs, ligegyldig, dorsk; (Méd.) følesløs; *s.* et skjødesløst Menneske; en dorsk, ligegyldig Person. [melig.
Indomptable, *a.* uregjerlig, utæm-
Indomptablement, *ad.* uregjerligen.
Indompté, e, *a.* utæmmet; vild, ustyrlig; som ikke kan tæmmes el. betvinges; ubetvingelig (skrives ogs. indomté). [Udstyr.
Indoté, e, *a.* som ikke har faaet
In-douze, *m.* (Libr.) Duodezformat; *pl.* des in-douze.
Indu, e, *a.* utilbørlig, upassende, usædvanlig; bruges i Udtr. à une heure -e, paa ubeleilig Tid; vexation -e utilbørlig Undertrykkelse.
Indubitable, *a.* upaatvivlelig, utvivlsom, vis, bestemt.
Indubitablement, *ad.* upaatvivleligen, ufeilbarligen, ganske sikkert.
Induction, *f.* Tilskyndelse, Indskydelse; Slutning; (Math.) Maade at bevise en Sætnings Rigtighed ved at anvende den paa særegne Tilfælde; (Chir.) Udtværing af et Plaster.
Induire, *v. a.* forlede til (à); slutte el. udlede af (de); - en erreur, lede i Vildfarelse; - en tentation, indlede i Fristelse.
Indulgence, *f.* Overbærelse, Skaansel, Eftergivenhed; Aflad (i d. Betydn. ofte i *pl.*).
Indulgent, e, *a.* overbærende, eftergivende, skaansom.
Indulger, *v. a.* behandle med Skaansel.
Indult (t høres), *m.* (Égl.) pavelig Bevilling til at udnævne til visse geistlige Embeder; Told, som hæves i Spanien af amerikanske Varer.
Indultaire, *m.* En, som i Følge en pavelig Bevilling har Krav paa et Kald.
Indûment, *ad.* (Prat.) utilbørligen, uretmæssigen.
Induration, *f.* (Chir.) Forhærdelse.
Industrie, *f.* Behændighed, Snildhed; Virksomhed, Vindskibelighed; Kunstflid; Haandværk, Næringsdrift; vivre d'-, slaae sig igjennem ved List og

Behændighed (i slet Forstand); *fig.* og *fa.* chevalier d'–, fiin, listig Bedrager.
Industriel, le, *a.* henhørende til el. hidrørende fra Kunstflid; *s. m.* En, som driver en Næringsvei el. en Handel; En, som ved slette Midler erhverver sig Ophold et. [flid; kunstigen.
Industrieusement, *ad.* ved Kunst-
Industrieux, se, *a.* vindskibelig, driftig; kunstfærdig, opfindsom, behændig.
Induts, *m. pl.* (Égl.) Geistlige, som i Chorkaabe opvarte en Diacon el. Subdiacon ved Høimessen.
Inébranlable, *a.* ubevægelig, urokkelig; *fig.* fast, standhaftig, urokkelig i sit Forsæt el. sin Mening.
Inébranlablement, *ad.* med Fasthed, paa en urokkelig Maade.
Inédit, e, *a.* utrykt, som ikke har været udgivet.
Ineffabilité, *f.* Uudsigelighed, Unævnelighed; Ubeskrivelighed.
Ineffable, *a.* uudsigelig, unævnelig.
Ineffaçable, *a.* uudslettelig.
Inefficace, *a.* uvirksom, frugtesløs.
Inefficacité, *f.* Uvirksomhed, Kraftløshed.
Inégal, e, *a.* ulige; ujevn, knudret; *fig.* uregelmæssig; lunefuld; terrain –, ujevnt, knudret Terrain; style –, ueensartet Stiil; homme –, vægelsindet, lunefuldt Menneske; (Méd.) pouls –, uregelmæssig, ustadig Puls; *pl.* -gaux.
Inégalité, *f.* Ulighed; Ujevnhed; Uregelmæssighed; Ueensartethed; Lunefuldhed (bruges i egentl. og i fig. Forst. ogs. i *pl.*).
Inélégamment, *ad.* uden Siirlighed.
Inélégance, *f.* Mangel paa Siirlighed.
Inélégant, e, *a.* upyntet, usiirlig; *p. u.*
Inéligibilité, *f.* Uvalgbarhed.
Inéligible, *a.* uvalgbar.
Inénarrable, *a.* (Écr.) som ikke lader sig fortælle.
Inepte, *a.* uduelig, uskikket, uden alle Anlæg; tosset; flau, urimelig; il est – à tout, han er uskikket til Alt; tout ce qu'il dit est –, Alt hvad han siger er flaut. [melighed.
Ineptie, *f.* Dumhed, Flauhed, Uri-
Inépuisable, *a.* uudtømmelig.
Inerme, *a.* (Bot.) uden Braad el. Torne.
Inerte, *a.* træg; *fig.* lad, dorsk.
Inertie, *f.* Trøghed, Uvirksomhed; *fig.* Ladhed, Dorskhed; force d'–, Egenskab, ifølge hvilken et Legeme ikke forlader sin Hvile uden en udvortes Aarsag; passiv Modstand, som ytrer sig i ikke at adlyde. [skab.
Inérudit, e, *a.* ulærd, uden al Kund-
Inérudition, *f.* Mangel paa Lærdom el. Kundskab.
Inespéré, e, *a.* uforudseet, uventet (kun i god Forst.).
Inespérément, *ad.* imod al Forventning (om lykkelige Begivenheder); *p. u.* [teerlig.
Inestimable, *a.* uvurdeerlig, uskat-
Inétendu, e, *a.* som ingen Udstrækning har. [hed el. Tydelighed.
Inévidence, *f.* Mangel paa Klar-
Inévident, e, *a.* utydelig, uklar, dunkel.
Inévitabilité, *f.* Uundgaaelighed.
Inévitable, *a.* uundgaaelig.
Inévitablement, *ad.* nødvendigen, uundgaaeligen.
Inexact, e, *a.* unøiagtig, skjødesløs.
Inexactement, *ad.* paa en unøiagtig Maade. [tighed, Skjødesløshed.
Inexactitude, *f.* Unøiagtighed, Urig-
Inexcusable, *a.* uundskyldelig, uforsvarlig.
Inexécutable, *a.* uudførlig; uopfyldelig (om en Contract el. en Tractat).
Inexécution, *f.* Uudførlighed, Uopfyldelse.
Inexercé, e, *a.* uøvet. [el. fordres.
Inexigible, *a.* som ikke kan kræves
Inexistence, *f.* Mangel af Tilværelse. [lig; ubøielig (à).
Inexorable, *a.* uovertalelig, ubønhør-
Inexorablement, *ad.* uovertaleligen.
Inexpérience, *f.* Uerfarenhed.
Inexpérimenté, e, *a.* uerfaren, uøvet.
Inexpiable, *a.* som ikke kan udsones.
Inexplicable, *a.* uforklarlig; ufattelig, ubegribelig, besynderlig.
Inexpressible, *a.* uudtrykkelig.
Inexprimable, *a.* usigelig, ubeskrivelig.
Inexpugnable (g og n udtales hver for sig), *a.* uindtagelig, uovervindelig.
Inextensible, *a.* uudstrækkelig.
Inextinguibilité, *f.* Uudslukkelighed.
Inextinguible, *a.* uudslukkelig; *fig.* vedvarende; un rire –, en vedholdende Latter. [ryddes.
Inextirpable, *a.* som ikke kan ud-
Inextricable, *a.* forviklet, forvirret, som det er vanskeligt at rede sig ud af.

Infaillibilité, *f.* (om Ting) Paalidelighed, Ufeilbarlighed; (om Personer) Ufeilbarhed. [feil; ufeilbar.
Infaillible, *a.* som ikke kan slaae
Infailliblement, *ad.* ufeilbarligen, upaatvivleligen.
Infaisable, *a.* ugjørlig.
Infamant, e, *a.* ærerørig, vanærende, beskæmmende.
Infamation, *f.* (Jur.) Berøvelse af Ens Ære, Skamplet.
Infâme, *a.* æreløs; skjændig, skammelig, vanærende, afskyelig; smudsig; ilde klædende; lieu –, et offentligt Huus; *s.* et æreløst Menneske.
Infamer, *v. a.* gjøre æreløs.
Infamie, *f.* Æreløshed; Skjændsel, slet Rygte, Skamplet; Nederdrægtighed; *pl.* ærerørige Ord; vanærende Handlinger; dire des –s à q., sige En ærerørige Ord, overvælde En med Skjældsord.
Infant, e, *s.* Infant; Infantinde; Navn, som i Spanien og Portugal gives Kongens næstældste Børn.
Infanterie, *f.* Fodfolk.
Infanticide, *m.* Barnemord; *s.* Barnemorder, -ske. [trødenhed.
Infatigabilité, *f.* Utrættelighed; Ufor-
Infatigable, *a.* utrættelig; ufortrøden.
Infatigablement, *ad.* utrætteligen.
Infatuation, *f.* latterlig el. overdreven Forkjærlighed for Nogen el. Noget; Forgabelse el. Forlibelse i Noget.
Infatuer, *v. a.* (q. de qc.) forud indtage En for Nogen el. Noget, saa at han ikke kan løsrive sig fra samme; *v. pr.* forlibe sig, forgabe sig i (de) Nogen el. Noget.
Infécond, e, *a.* ufrugtbar.
Infécondité, *f.* Ufrugtbarhed.
Infect, e, *a.* stinkende, fordærvet, forpestet, forraadnet.
Infecter, *v. a.* fylde med Stank, forpeste; *fig.* smitte, fordærve Aand el. Sæder.
Infection, *f.* Stank af forraadnede Legemer; Smitte.
Infectioniste, *m.* (Méd.) Læge, som antager, at Sygdomme kunne udbredes ved Smitte.
Infélicité, *f.* Ulykke; *inus.*
Inféodation, *f.* (Jur.) Forlehning, Oprettelse af Lehn.
Inféoder, *v. a.* (Jur.) forlehne.
Inférer, *v. a.* udlede af (de), slutte, drage Slutninger af Noget.
Inférieur, e, *a.* lavere; ringere; son talent est – *au* vôtre, hans Talent er ringere end Deres; juge –, Underdommer; tribunal –, Underret; La Seine-Inférieure, Nedre-Seinen; *s. m.* Underordnet, Undergiven.
Inférieurement, *ad.* under, paa en ringere Maade (end, à).
Infériorité, *f.* underordnet Stilling; ringere Grad af Talent, Fortjeneste, Magt o. desl.; Ringhed i Sammenligning med Andre.
Infernal, e, *a.* djævelsk; ondskabsfuld, grusom, afskyelig; machine –e, Helvedes-Maskine; ruse –e, djævelsk, ondskabsfuld List; *pl.* -naux. [Maade.
Infernalement, *ad.* paa en djævelsk
Infernalité, *f.* djævelsk Charakteer.
Infertile, *a.* ufrugtbar; *fig.* tom, mager; matière –, magert Stof.
Infertilité, *f.* Ufrugtbarhed.
Infestation, *f.* Hærgen; Ødelæggelse.
Infester, *v. a.* hærge; ødelægge, husere; plage.
Infidèle, *a* utro, troløs; falsk; vantro; unøiagtig; être infidèle à sa parole, ikke holde sit Ord; la victoire lui devint –, Seiren svigtede ham; peuple –, vantro Folk; mémoire –, upaalidelig Hukommelse; copie –, unøiagtig Afskrift; *s.* Utro; Vantroende (i d. Betydn. især *pl.*); convertir les –s, omvende de Vantroende.
Infidèlement, *ad.* med Utroskab, troløst, unøiagtigt.
Infidélité, *f.* Utroskab; Uredelighed; Unøiagtighed; Vantro; l'– d'un domestique, en Tjeners Uredelighed; l'– d'un récit, en Fortællings Unøiagtighed; l'– de la mémoire, Hukommelsens Upaalidelighed; être obstiné dans son –, være fast el. haardnakket i sin Vantro. [Indtrængning i Noget.
Infiltration, *f.* en flydende Materies
Infiltrer (s'), *v. pr.* trænge sig ind (om en flydende Materie).
Infime, *a.* (bruges kun *fig.*) nederste, ringeste, laveste; les rangs –s de la société, de laveste Klasser i Samfundet.
Infini, e, *a.* uendelig, ubegrændset; umaalelig; utallig; l'–, det Uendelige; à l'–, *ad.* i det Uendelige.
Infiniment, *ad.* uendeligen, overmaade, overordentligen.
Infinité, *f.* Uendelighed; stort Antal, stor Mængde.

Infinitésimal, e, *a.* (Géo.) calcul –, Regning med uendeligt smaa Størrelser; *pl.* -maux.
Infinitif, *m.* (Gr.) Infinitiv.
Infirmatif, ive, *a.* (Pal.) som ophæver, som gjør ugyldig. [belig.
Infirme, *a.* svagelig, sygelig; skrø-
Infirmer, *v. a.* (bruges kun *fig.*) svække; (Jur.) gjøre ugyldig, ophæve.
Infirmerie, *f.* Sygestue i et Kloster, Sygehuus.
Infirmier, ère, *s.* Sygevogter, -ske.
Infirmité, *f.* Svagelighed, Sygelighed; Skrøbelighed; moralsk Ufuldkommenhed. [Brændbarhed.
Inflammabilité, *f.* Antændelighed,
Inflammable, *a.* brændbar, antændelig. [tændelse.
Inflammation, *f.* Antændelse; Be-
Inflammatoire, *a.* (Méd.) foraarsagende Betændelse, hidrørende fra Betændelse. [fra den lige Retning.
Infléchir (s'), *v. pr.* (Opt.) afvige
Inflexibilité, *f.* Ubøielighed.
Inflexible, *a.* ubøielig; især *fig.* ubevægelig, ubarmhjertig. [vægeligen.
Inflexiblement, *ad.* ubøieligen, ube-
Inflexion, *f.* Bøining; Bui; Overgang fra en Tone til en anden; (Opt.) Lysstraalernes Afvigning fra den lige Linie.
Inflictif, ive, *a.* som er paalagt el paadømt; som medfører en Straf el. en legemlig Lidelse. [til en corporlig Straf.
Infliction, *f.* (Pal.) Fordømmelse
Infliger, *v. a.* (Pal.) paalægge en Mulkt, en Straf, en Lidelse.
Inflorescence, *f.* (Bot.) Blomsternes særegne Fordeling paa en Plante, Blomsterstand.
Influence, *f.* Indflydelse, Indvirkning; Anseelse; subir, éprouver une –, modtage en Indvirkning.
Influencer, *v. a.* udøve en Indflydelse, indvirke paa; *v. pr.* paavirkes.
Influent, e, *a.* som har Indflydelse, som formaaer meget, formaaende.
Influer, *v. n.* gjøre Indtryk paa, indvirke paa (sur, undertiden dans); *v. a.* (Astrol.) meddele ved en hemmelig Kraft.
In-folio, *m.* (Libr.) Bog, hvori hvert Ark udgjør to Blade, Foliant; ogs. *a.* format in-folio, Foliant-Format; *pl.* des in-folio.
Information, *f.* Underretning; Erkyndigelse om en Persons Forhold (i d. Betydn. især i *pl.*); prendre des –s, indhente Oplysninger; aller aux –s, søge at skaffe sig Underretninger; (Jur.) Vidneføring i en criminel Sag; – de vie et de mœurs, Undersøgelse af Ens Liv og Levnet.
Informe, *a.* ufuldkommen, ildedannet, vanskabt; som ikke har den Form, det bør have.
Informé, *m.* (Pal.) Undersøgelse, foretagen af Retten; un plus ample –, en yderligere Undersøgelse.
Informer, *v. a.* (q. de qc.) underrette; *v. pr.* erkyndige sig om; *v. n.* (Jur.) anstille Undersøgelse; – contre q., optage Vidneforhør over En, – sur un assassinat, anstille Undersøgelse el. forhøre Vidner over et Mord (instruire). [Uheld, Gjenvordigheder.
Infortune, *f.* Ulykke, Modgang;
Infortuné, e, *a.* ulykkelig; *s.* en Ulykkelig.
Infracteur, *m.* Overtræder.
Infraction, *f.* Overtrædelse; c'est une – au droit des gens, det er et Brud paa Folkeretten; – d'un privilège, en Krænkelse af en Forret.
Infranchissable, *a.* som man ikke kan træde ud over (om Grændsebestemmelser). [usønderbrydelig.
Infrangible, *a.* som ikke kan brydes,
Infructueusement, *ad.* uden Fordeel, uden Nytte.
Infructueux, se, *a.* ufrugtbar, lidet indbringende; *fig.* frugtesløs, ikke lønnende.
Infule, *f.* præsteligt Hovedsmykke, bestaaende i et hvidt uldent Baand; v.
Infundibulé, e, el. infundibuliforme, *a.* (Bot.) tragtformig. [givet, medfødt.
Infus, e, *a.* (bruges kun *fig.*) ind-
Infuser, *v. a.* gyde Vand paa en Plante, for at uddrage Saften af samme; *v. pr.* trække; il faut donner au thé le temps de s'–, man maa lade Theen faae Tid til at trække.
Infusibilité, *f.* Usmeltelighed.
Infusible, *a.* usmeltelig.
Infusion, *f.* Paagydning, Udblødning; det, som paagydes; une – de camomille, en Kameelblomstthee; *fig.* Indblæsning; l'– du Saint-Esprit, Indblæsning af den Helligaand; (Chir.) Indsprøitning af et Fluidum i en Aare, man har aabnet.

Infusoires, *m. pl.* (H. n.) Infusionsdyr.

Ingambe, *a.* rørig, rask, let til Beens.

Ingénérable, *a.* som ikke kan avles el. frembringes; som er det væsentlige og uforanderlige i Ting.

Ingénier (s'), *v. pr.* søge at udtænke Midler til at rede sig ud af Noget el. til at sætte Noget igjennem; *fa.*

Ingénieur, *m.* Ingenieur, Mathematiker, som er kyndig i den militaire Krigsbygningskunst; - des ponts et chaussées, Veiinspecteur, Ingenieur, som er kyndig i Veivæsenet; -- constructeur de vaisseaux, Skibsbygningsmester; -- géographe, En, som optager Kort; -- opticien, optisk Instrumentmager. [sindsomt.

Ingénieusement, *ad.* sindrigt, op-

Ingénieux, se, *a.* opfindsom, sindrig; snildt udtænkt; som beflitter sig paa el. stræber efter (à); être - à faire du bien, søge paa alle Maader at gjøre Godt; il est - à se tourmenter, han tænker kun paa at martre sig selv.

Ingénu, e, *a.* aaben, ligefrem, uden al Forstillelse, aabenhjertig; *s.* faire l'-, agere den Ligefremme, den Naive; (Th.) jouer les -es, spille unge naive Piger; (Anc.) Fribaaren; Indfødt.

Ingénuité, *f.* Aabenhjertighed, Ligefremhed, Ukunstlethed; *pl.* (Thé.) unge naive Pige-Roller.

Ingénument, *ad.* aabent og naivt, aabenhjertigt, ligefrem.

Ingérer (s'), *v. pr.* blande sig i Noget uden dertil at være opfordret; il s'ingère *de* tout, han blander sig i Alt; il s'ingère toujours *dans* vos affaires, han blander sig altid ind i Deres Anliggender. [falsk; *pl.* -caux.

Ingrammatical, e, *a.* ugrammati-

Ingrat, e, *a.* utaknemmelig; *fig.* mager, ufrugtbar, ulønnende; une terre -e à la culture, en Jordbund, som ikke lønner Dyrkningen; un esprit - aux leçons, et Hoved, som ikke høster Nytte af Underviisningen; *s.* en Utaknemmelig. [Ukkjønsomhed.

Ingratitude, *f.* Utaknemmelighed,

Ingrédient, *m.* Ingredients, Bestanddeel. [manland.

Ingremanie el. Ingrie, *f.* Inger-

Inguérissable, *a.* ulægelig.

Inguinal, e, *a.* (Chir.) henhørende til Lyskerne; *pl.* -naux.

Inhabile, *a.* uduelig, uskikket til (à); (Jur.) som fattes de i Loven bestemte Egenskaber for at udføre Noget.

Inhabilement, *ad.* udueligen, paa en uduelig Maade.

Inhabileté, *f.* Uduelighed, Udygtighed.

Inhabilité, *f.* (Jur.) Uduelighed efter Loven.

Inhabitable, *a.* ubeboelig.

Inhabitation, *f.* Ubebyggelse, ubeboet Tilstand, Mangel paa Boliger.

Inhabité, e, *a.* ubeboet.

Inharmonieux, se, *a.* uharmonisk.

Inhérence, *f.* (Did.) Uadskillelighed, nøie Sammenhæng med (à).

Inhérent, e, *a.* (Did.) uadskillelig fra, væsentligen forbundet med (à).

Inhiber, *v. a.* (Jur.) forbyde; *v.*

Inhibition, *f.* (Jur.) Forbud; forenes næsten altid med défense og bruges især i *pl.* inhibitions et défenses sont faites à toutes personnes, der er udgaaet Forbud til Alle og Enhver.

Inhospitalier, ère, *a.* ugjestfri; (om et Sted) som ikke tilbyder Ly el. Beskyttelse.

Inhospitalité, *f.* Ugjæstfrihed.

Inhumain, e, *a.* umenneskelig, ubarmhjertig, grusom; *s.* et haardhjertet el. ubarmhjertigt Menneske.

Inhumainement, *ad.* paa en umenneskelig Maade, grusomt.

Inhumanité, *f.* Umenneskelighed, Ubarmhjertighed, Grusomhed.

Inhumation, *f.* Begravelse.

Inhumer, *v. a.* begrave.

Inimaginable, *a.* som man ikke kan gjøre sig nogen Forestilling om, utænkelig, ufattelig.

Inimitable, *a.* uefterlignelig.

Inimitié, *f.* Fjendskab; Antipathi mellem visse Dyr el. Planter.

Inintelligibilité, *f.* Uforstaaelighed.

Inintelligible, *a.* uforstaaelig, ufattelig.

Inique, *a.* ubillig, uretfærdig.

Iniquement, *ad.* paa en ubillig Maade.

Iniquité, *f.* Ubillighed, Uretfærdighed; Synd; *pl.* syndige Handlinger.

Initial, e, *a.* henhørende til Begyndelsen; lettre -e, Begyndelsesbogstav; *pl.* -tiaux (ogs. -tials).

Initiale, *f.* Begyndelsesbogstav.

Initiation, *f.* Indvielse; Indlemmelse i Mysterier.

Initiatif, ive, *a.* som gjør Begyndelsen.
Initiative, *f.* første Fremførelse af et Forslag; Ret til at være den Første, som fremfører det; prendre l'–, gjøre Begyndelsen, være den Første, som gjør Forslaget. [indvie i.
Initier, *v. a.* optage, indlemme i;
Injecter, *v. a.* (Chir.) indsprøite.
Injection, *f.* (Chir.) Indsprøitning.
Injonction, *f.* udtrykkelig Befaling; faire une – à q., indskærpe, paalægge En Noget.
Injure, *f.* Fornærmelse, Skjældsord; dire des –s à q., sige En Uartigheder; se dire de grosses –s, sige hinanden plumpe Uartigheder; *fig.* l'– du temps, Veirets Ublidhed el. ubehagelige Forandringer; Tidens nedbrydende Indvirkning; être exposé à l'– de l'air, være udsat for Luftens skadende Indvirkning; les –s du sort, uforskyldte Uheld el. Gjenvordigheder.
Injurier, *v. a.* fornærme En med Ukvemsord, udskjælde En.
Injurieusement, *ad.* paa en fornærmelig, ærerørig Maade.
Injurieux, se, *a.* fornærmelig, krænkende, ærerørig; uretfærdig, skadelig.
Injuste, *a.* uretfærdig; ubillig, ubeføiet; *m.* det Urette; det Uretfærdige; uretfærdigt Menneske.
Injustement, *ad.* uretfærdigen.
Injustice, *f.* Uretfærdighed, Ubillighed; Uret.
Inlisible, *a.* ulæselig; *fig.* som man ikke kan udholde at læse; Flere skrive: illisible.
Innascibilité, *f.* ufødt Tilstand.
Innascible, *f.* (Th.) som ikke kan avles; som ikke er frembragt.
Innavigable, *a.* useilbar.
Inné, e, *a.* (Did.) medfødt.
Innocemment, *ad.* uskyldigen; uden slet Hensigt; eenfoldigen.
Innocence, *f.* Uskyldighed, Uskyldighedstilstand; Uskadelighed; Fromhed; altfor stor Enfoldighed.
Innocent, e, *a.* uskyldig; uskadelig; som ikke skeer i nogen slet Hensigt; aaben, reen, skyldfri; troskyldig, enfoldig; il est – du crime, han har ingen Deel i Forbrydelsen; un cœur –, et reent, et skyldfrit Hjerte; un propos –, en Yttring, som ikke er ilde meent; un remède –, et uskadeligt Middel; *s.* en Uskyldig; et enfoldigt Menneske; c'est un – fourré de malice, det er en Ulv i Faareklæder, et ondskabsfuldt Menneske uagtet sit fromme Udseende; *pl.* de smaa Uskyldige, Herodes lod myrde; nyfødte Dueunger; une tourte d'–s, en Postei fyldt med spæde Dueunger (*fa.*). [frikjende.
Innocenter, *v. a.* erklære uskyldig,
Innocuité, *f.* (Méd.) Uskadelighed.
Innombrable, *a.* utallig.
Innombrablement *ad.* utalligen; *p.u.*
Innomé, e, *a.* (Dr.) som intet Navn har; contrats –s, Contracter uden særeget Navn, hvorefter den ene Part handler, den anden betaler, som de mellem Hosbonde og Tyende.
Innominé, e, *a.* (An.) ubenævnt; os –s, to store Been, som danne Bækkenet; artère –e, en af de store Blodaarer.
Innovateur, trice, *s.* Indfører af noget Nyt (i Religionssager hellere: novateur, trice).
Innovation, *f.* Indførelse af Nyt i Regjeringsforfatning, i Lovgivning, i Kunster og Videnskaber, i Skik og Brug; ny Forbedring, ny Indretning, Reform.
Innover, *v. a.* og *n.* indføre noget Nyt, nye Forandringer el. nye Skikke. [tælle.
Innumérable, *a.* som ikke lader sig
Inobéissance, *f.* Ulydighed; *p. u.*
Inobservation, *f.* Tilsidesættelse af Lovene, Overtrædelse af samme; Uordholdenhed el. Misligholdelse af indgaaede Forpligtelser.
Inoccupé, e, *a.* ubeskjæftiget, ørkesløs.
In-octavo, *m.* (Libr.) Bog i octav Format, hvori et Ark udgjør 16 Sider; *pl.* des in-octavo.
Inoculateur, trice, *s.* (Méd.) En, som indpoder Kopper. [af Kopper.
Inoculation, *f.* (Méd.) Indpodning
Inoculer, *v. a.* (Méd.) indpode Kopper; meddele et Sygestof; *v. pr.* indpodes. [indpodningen; *p. u.*
Inoculiste, *s.* Tilhænger af Koppe-
Inodore, *a.* som er uden Lugt.
Inoffensif, ive, *a.* uskadelig, som Ingen skader el. fornærmer.
Inofficieux, se, *a.* (Jur.) indeholdende en ubillig Udelukkelse fra Arv (om et Testament).
Inofficiosité, *f.* (Jur.) ubillig Udelukkelse fra Arv.
Inondation, *f.* Oversvømmelse; *fig.* stor Mængde Folk, som oversvømme

et Land; stor Mængde Ting (i slet Forstand).

Inonder, *v. a.* oversvømme, sætte under Vand; *fig.* overstrømme (om Armeer, som gjøre Indfald i et Land, el. om Skrifter, som udbredes blandt Folket).

Inopiné, e, *a.* uventet, uforudseet, pludselig.

Inopinément, *ad.* uformodentligen, pludseligen og uventet.

Inopportun, e, *a.* ubeleilig.

Inopportunité, *f.* Ubeleilighed.

Inorganique, *a.* (H. n.) uorganisk, voxende ved Tilsætning.

Inouï, e, *a.* uhørt, exempelløs.

In-plano, *m.* (Libr.) Format, hvori hvert trykt Ark kun udgjør 2 Sider.

In-promptu, *m.* s. impromptu.

Inquart, *m.* (Chi.) Slags Luttring af Guldet, som skeer ved at blande tre Dele Sølv med een Deel Guld, saa at Guldet udgjør Fjerdeparten (quartation).

In-quarto, *m.* (Libr.) Bog, hvori hvert Ark udgjør 8 Sider; *pl.* des in-quarto.

Inquiet, e, *a.* urolig, ængstelig; sommeil –, en urolig, ofte afbrudt Søvn; esprit –, et uroligt Sind, som altid ønsker Forandring.

Inquiétant, e, *a.* foruroligende; ængstende.

Inquiéter, *v. a.* forurolige, ængste; forstyrre En i Noget; *v. pr.* bryde sig om, bekymre sig, ængste sig.

Inquiétude, *f.* Uro, Bekymring, Ængstelighed; Lyst til Forandring; *pl.* stikkende Smerte i Benene, som bevirker Uro i Legemet.

Inquisiteur, *m.* Inqvisitionsdommer, Kjætterdommer.

Inquisition, *f.* stræng Undersøgelse; Domstol, for hvilken Kjættere dømmes i visse Lande, Inqvisitionsret (le saint-office).

Inquisitorial, e, *a.* inqvisitorisk, som gaaer frem paa en streng, mistænkelig og vilkaarlig Maade; *pl.* -riaux.

Insaisissable, *a.* (Jur.) som der ikke kan lægges Beslag el. Arrest paa; *fig.* ufattelig, ubegribelig.

Insalubre, *a.* skadelig for Sundheden, usund.

Insalubrité, *f.* Skadelighed for Sundheden, Usundhed (om et Clima).

Insatiabilité, *f.* Umættelighed; *fig.* umættelig Begjærlighed.

Insatiable, *a.* umættelig.

Insciemment, *ad.* uden Ens Vidende; uafvidende; *p. u.*

Inscription, *f.* Indskrift; Overskrift; Indskrivning; – hypothécaire, en Panteobligations Indførelse i Retsprotokollen; – en faux, Protest, hvorved et Actstykke erklæres for falsk; – maritime, Søindrullering; – sur le grand livre de la dette publique, noteret Statsgjeldsobligation.

Inscrire, *v. a.* skrive Ens Navn i en Protokol el. paa en Fortegnelse; indskrive, indføre, optegne; notere; *v. pr.* skrive sit Navn paa en Fortegnelse, lade sig indskrive i (sur); s'– en faux, erklære for Retten, at et Document er falsk; benegte; je m'inscris en faux contre ce que vous dites, jeg benegter, hvad De anfører.

Inscrutabilité, *f.* Urandsagelighed, Uudforskelighed.

Inscrutable, *a.* urandsagelig, uudforskelig.

Insçu (à l'), *loc. ad.* uden Ens Vidende, s. insu.

Insécable, *a.* som ikke kan skæres i Stykker.

Insecouable, *a.* som ikke kan afrystes.

Insecte, *m.* Insect.

Insectivore, *a.* (H. n.) som æder Insecter.

In-seize, *m.* (Libr.) Sedezformat; *pl.* des in-seize.

Insémination, *f.* (Méd.) Saaning af et Frø (en sympathetisk Kuur).

Insensé, e, *a.* afsindig, gal, vanvittig; *fig.* ufornuftig, uklog; ogs. *s.*

Insensibilité, *f.* Ufølsomhed; Følesløshed.

Insensible, *a.* ufølsom, følesløs; som ikke har Følelse for, som ikke røres af; umærkelig; il est – aux louanges, han røres ikke af Roes; une pente –, en sagte, umærkelig Skraaning; *s.* Menneske uden Følelse for Kjærlighed.

Insensiblement, *ad.* lidt efter lidt, umærkeligen.

Inséparabilité, *f.* Uadskillelighed.

Inséparable, *a.* uadskillelig; *s. m. pl.* de Uadskillelige.

Inséparablement, *ad.* uadskilleligen.

Insérer, *v. a.* indsætte, indbringe, indpode; indrykke, indføre; – un article dans un journal, optage (indrykke) et Stykke i en Avis.

Insermenté, *a. m.* som ikke har aflagt Borgereden (især om visse Geistlige under Revolutionen).

Insertion, *f.* Indsætning; Indførelse, Indrykning; (An.) Indhæftning; (Bot.) Stedet, hvor Blade el. Støvtraade ere udvoxede; (Méd.) – de l[...]

petite vérole, Indpodning af Børnekopper.

Insession, *f.* (Méd.) Slags halvt Bad over udkogte Urter; Dampbad, som den Syge modtager siddende paa en Stol.

Insidiateur, trice, *s.* Efterstræber, -ske; Frister, -ske; *a.* démon -, fristende Djævel.

Insidieusement, *ad.* paa en lumsk, besnærende el. rænkefuld Maade.

Insidieux, se, *a.* besnærende, lumsk, listig, rænkefuld.

Insigne, *a.* udmærket, sjelden; vidtbreven; faveur -, udmærket Gunst; calomnie -, vidtdreven Bagvaskelse; - fripon, udlært Bedrager.

Insigne, *s. m.* især *pl.* Udmærkelsestegn; Insignier.

Insignifiance, *f.* Ubetydelighed.

Insignifiant, e, *a.* ubetydelig; intetsigende; charakteerløs; physionomie -e, flaut, intetsigende Fysionomie.

Insinuant, e, *a.* indsmigrende, indyndende, indtagende.

Insinuation, *f.* Yttring, hvorved man paa en forblommet Maade giver Noget at forstaae; fiin, ubemærkt Sigtelse el. Indskydelse; (Prat.) et Documents Indskrivning i en Protocol (*v.*).

Insinuer, *v. a.* indbringe Noget med Lempe, behændigen; *fig.* give Noget at forstaae paa en fiin Maade; (Prat.) føre til Protocols (*v.*).; *v pr.* trænge sig ind; skaffe sig Adgang til; indsmigre sig; s'- dans la bienveillance de q., indynde sig hos En, vinde Ens Velvillie.

Insipide, *a.* flau; smagløs; som hverken tiltaler Aanden el. Sindet.

Insipidité, *f.* Flauhed, Smagløshed.

Insistance, *f.* vedholdende Paatrængen, Paastaaenhed.

Insister, *v. n.* blive længe ved at paastaae, trænge paa; støtte sig paa, beraabe sig stærkt paa; il insiste à le demander, han bliver ved at forlange det; il insiste sur cette preuve, han staaer fast paa, holder fast ved d. Beviis.

Insociabilité, *f.* Uselskabelighed.

Insociable, *a.* uselskabelig; vanskelig at omgaaes, fortrædelig. [Solen.

Insolation, *f.* Solbad; Tørren i

Insolemment, *ad.* med Uforskammethed, paa en uforskammet Maade.

Insolence, *f.* Uforskammenhed, Tilsidesættelse af Ærbødighed, Frækhed; fornærmende Hovmod; fornærmelig Tale, uforskammet Adfærd.

Insolent, e, *a.* uforskammet, tilsidesættende al Ærbødighed; hovmodig, haanlig; fræk, ublu; il est - en paroles, han er uforskammet i sin Tale; il a l'air -, han har et overmodigt Væsen; *s.* uforskammet, frækt Menneske.

Insoler, *v. a.* (Chi.) udsætte for Solen, bade i Solen; *p. u.*

Insolite, *a.* usædvanlig, ualmindelig.

Insolubilité, *f.* (Did.) Uopløselighed.

Insoluble, *a.* (Chi.) uopløselig; *fig.* uforklarlig.

Insolvabilité, *f.* Insolvents, Uformuenhed til at betale. [til at betale.

Insolvable, *a.* insolvent, uformuende

Insomnie (m udtales), *f.* Søvnløshed.

Insouciance, *f.* Sorgløshed, Ligegyldighed.

Insouciant, e, *a.* ubekymret, sorgløs, ligegyldig; être - du lendemain, ikke sørge for den næste Dag.

Insoucieusement, *ad.* paa en sorgløs Maade, uden at bekymre sig om Noget.

Insoucieux, se, *a.* ubekymret, sorgløs.

Insoudable, *a.* som ikke kan loddes el. sveitses.

Insoumis, e, *a.* som ikke vil underkaste sig; opsætsig (især anvendt paa de Geistlige, som negtede under Revolutionen at aflægge Borgereden). [lelig.

Insoutenable, *a.* uforsvarlig; utaa-

Inspecter, *v. a.* eftersee, undersøge; besigte; have Opsyn med.

Inspecteur, trice, *s.* og *a.* Opsynsmand; Dame som har Opsyn med Noget; dame -trice, Dame, som har Tilsyn med en Døttreskole.

Inspection, *f.* Eftersyn, Besigtelse; Opsyn; Opsynspost. [tilskyndende.

Inspirateur, trice, *a.* inspirerende,

Inspiration, *f.* Inspiration, Indblæsning; Indskydelse, Tilskyndelse, Raad, meddeelt Tanke; Begeistring; Indaanding. [ligionssværmer.

Inspiré, e, *s.* en Indblæst, en Re-

Inspirer, *v. a.* indblæse; begeistre; indskyde, indgive; tilskynde, raade; *fa.* je fus bien inspiré en faisant cela, der var en lykkelig Stjerne over mig da jeg gjorde det; (Méd.) indaande, indblæse Luft. [dighed.

Instabilité, *f.* Ubestandighed, Ustan-

Instable, *a.* ubestandig, ustadig.
Installation, *f.* Indsættelse i et Embede.
Installer, *v. a.* indsætte i et Embede; ansætte; *v. pr.* flytte ind; opslaae sin Bolig; tage Plads (*fa.*).
Instamment, *ad.* indstændigen.
Instance, *f.* indstændig Anmodning (i d. Betydn. især *pl.*); Retsforfølgning; Instants; (Log.) ny Indvending; faire de vives -s auprès de q., bede En meget indstændigen om Noget.
Instant, e, *a.* indstændig; overhængende, truende; aux -es prières de q., paa Ens indstændige Bønner; le péril est -, Faren er overhængende.
Instant, *m.* Øieblik; *fa.* un -, hør et Øieblik! bliv lidt! à chaque -, à tout -, *loc. ad.* idelig en, uophørligen; à l'-, dans l'-, *loc. ad.* strax, paa Øieblikket. [rende kun et Øieblik.
Instantané, e, *a.* øieblikkelig, va-
Instar (à l'), *loc. ad.* ligesom; paa samme Maade som; à l'- de Paris, paa samme Maade som i Paris.
Instaurateur, *m.* En, som indstifter, opretter el. istandsætter Noget.
Instauration, *f.* Indstiftelse, Oprettelse; Istandsættelse.
Instaurer, *v. a.* istandsætte, fornye, opfriske; gjenopbygge.
Instigateur, trice, *s.* Tilskynder, Ansporer, Anstifter (alm. i slet Forst.); *a.* amour -, ophidsende Kjærlighed.
Instigation, *f.* Tilskyndelse, Indskydelse, Opæggelse (alm. i slet Forst.).
Instiguer, *v. a.* tilskynde, opægge, ophidse; *p. u.* [Indgyden.
Instillation, *f.* Dryppen, draabeviis
Instiller, *v. a.* dryppe, hælde draabeviis; *fig.* indgyde umærkeligt, lidt efter lidt.
Instinct, *m.* Instinct, Naturdrift; uvilkaarlig Tilskyndelse; medfødt, uimodstaaelig Tilbøielighed.
Instinctif, ive, *a.* hidrørende fra et Instinct, instinctmæssig.
Instinctivement, *ad.* instinctmæssigen; efter Instinct.
Instituer, *v. a.* indstifte, oprette; indsætte, udnævne; beskikke; - des jeux solennels, indstifte, anordne høitidelige Lege; - un héritier, udnævne en Arving; - un juge, beskikke en Dommer.
Institut, *m.* religiøst Ordenssamfunds Leveregel; selve Ordenen; lærdt Selskab; det franske Institut, bestaaende af 5 Academier el. Faculteter; *pl.* s. s. institutes.
Institutes, *f. pl.* Romerrettens af Justinian forfattede Statuter, Institutionerne.
Instituteur, trice, *s.* Stifter, Stifterske; Opdrager, Opdragerinde; Institutbestyrer, Institutbestyrerinde.
Institutif, ive, *a.* stiftende, oprettende.
Institution, *f.* Oprettelse; Stiftelse, Anstalt; Opdragelse; Opdragelsesanstalt; (Jur.) Udnævnelse; faire - d'héritier, udnævne en Arving.
Instructeur, *m.* Læremester; Exerceermester for Rekruterne; ogs. *a.* capitaine -, Capitain, som indøver Rekruterne; (Jur.) juge -, Dommer, som leder de første Forhør, el. som undersøger, om en Sag skal fortsættes el. afviises.
Instructif, ive, *a.* lærerig, belærende.
Instruction, *f.* Opdragelse, Underviisning; Kundskab; Underretning; Forholdsregel; Instrux; (Jur.) Undersøgelse af en Sag, for at indlade den til Doms; c'est un homme d'une grande -, det er en meget dannet el. kundskabsrig Mand; pour mon -, til min Underretning; for at vide hvad jeg har at iagttage; j'ai mes -s, jeg har mine Forholdsordrer; mes -s portent etc., mine Ordrer lyde paa o. s. v.; juge d'-, Dommer, som indhenter alle Oplysninger om en Sag og optager Forhør.
Instruire, *v. a.* underviise; lære; afrette (om Dyr); underrette, meddele Kundskab om; (Jur.) indhente alle Oplysninger i en Sag; instruere samme; *v. pr.* oplyse sig, samle Kundskaber, danne sin Forstand; indhente Oplysninger; - un prince à gouverner, lære en Fyrste at regjere; - q. de ce qui se passe, underrette En om hvad der foregaaer; aimer à s'-, elske at lære Noget, at oplyse sin Forstand; un homme instruit, en Mand med mange Kundskaber.
Instrument, *m.* Instrument, Redskab; Værktøi; Hjelpemiddel; musicalsk Instrument; - à vent, blæsende Instr.; - à cordes, Strengeinstr.; (Prat.) offentligt Document (*v.*); (*prov.*) c'est un bel - que la langue, det er lettere at tale om en Sag end at udføre den.
Instrumentaire, *a.* (Jur.) bruges

kun i Udtr. témoin –, Vidne som benyttes af en Notarius til at give et Actstykke Gyldighed.

Instrumental, e, *a.* tjenende som Redskab; musique –e, Instrumentalmusik; uden *pl. m.*

Instrumentation, *f.* (Mus.) Instrumenternes Fordeling i et Stykke.

Instrumenter, *v. n.* (Prat.) forfatte Contracter og andre juridiske Documenter; (Mus.) fordele Instrumenterne i en Concert.

Insu (à l'), *loc. ad.* uden Vidende: à mon insu, uden mit Vidende; à votre –, uden Deres Vidende; à l'– de tout le monde, uden at noget Menneske veed det. [Mandstugt.

Insubordination, *f.* Mangel paa

Insubordonné, e, *a.* som er tilbøielig til Opsætsighed mod sine Foresatte; som ofte forseer sig imod Subordination. [tagende.

Insuccès, *m.* slet Udfald af et Fore-

Insuffisamment, *ad.* utilstrækkeligen.

Insuffisance, *f.* Udygtighed, Utilstrækkelighed.

Insuffisant, e, *a.* utilstrækkelig.

Insufflation, *f.* (Méd.) Indblæsning.

Insuffler, *v. a.* (Méd.) indblæse Luft i et Legeme.

Insulaire, *s.* og *a.* Øboer. [nende.

Insultant, e, *a.* fornærmende, haa-

Insulte, *f.* Fornærmelse, Beskæmmelse, Forhaanelse; (Mil.) Overrumpling; faire – à q., tilføie En en Forhaanelse.

Insulter, *v. a.* haane, fornærme, beskæmme; (Mil.) – une place, gjøre et aabent og hæftigt Angreb paa en Fæstning; *v. n.* tilsidesætte det Hensyn af Agtelse el. Medlidenhed, man skylder En; – aux malheureux, spotte de Ulykkelige; – à la raison, au bon goût, trodse Fornuft, god Smag.

Insupportable, *a.* utaalelig, ufordragelig; ubehagelig.

Insupportablement, *ad.* paa en utaalelig el. ubehagelig Maade.

Insurgence, *f.* vedvarende Oprørstand, fortsat Opstand.

Insurgents, *m. pl.* forh. ungerske Landsoldater; Amerikanerne, som løsreve sig fra Engelland; Oprørere, Insurgenter (i d. Betydn. almindeligere: insurgés).

Insurger, *v. a.* bringe til at gjøre Opstand, ophidse til Oprør; *v. pr.* gjøre Opstand, opstaae i Masse.

Insurgés, *m. pl.* Oprørere; un des –, en af Oprørerne.

Insurmontable, *a.* uoverstigelig, uovervindelig, uimodstaaelig.

Insurmontablement, *ad.* paa en uoverstigelig el. uimodstaaelig Maade.

Insurrecteur, trice, *a.* som søger at ægge til Opstand.

Insurrection, *f.* Opstand.

Insurrectionnel, le, *a.* oprørsk.

Intact, e, *a.* urørt, uskadt, uplettet; réputation –e, ubesmittet Rygte; vertu –e, uangreben Dyd; homme –, Mand af en pletfri Vandel.

Intactile, *a.* (Did.) som ikke kan kjendes ved Følelsen.

Intangible, *a.* som ikke kan berøres.

Intarissable, *a.* som ikke kan udtørres; *fig.* uudtømmelig.

Intarissablement, *ad.* paa en uudtømmelig Maade.

Intégral, e, *a.* fuldstændig, heel; (Math.) calcul –, Integralregning, Regningsart, hvorved man finder det til en uendelig lille Størrelse svarende Tal; ud. *pl. m.*

Intégrale, *f.* (Math.) Integralet, den endelige Størrelse, som svarer til en vis uendelig lille. [stændigen.

Intégralement, *ad.* i det Hele, fuld-

Intégralité, *f.* Heelhed, Fuldstændighed. [gende til at udgjøre et Heelt.

Intégrant, e, *a.* integrerende, bidra-

Intégration, *f.* (Math.) Beregning i Integralregning, Udregning af Integralet.

Intègre, *a.* redelig, ubestikkelig.

Intégrer, *v. a.* (Math.) finde Integralet til en Differentialstørrelse.

Intégrité, *f.* uskadt Tilstand; Heelhed, Fuldstændighed; Redelighed, Ubestikkelighed.

Intégument, *m.* (An.) tynd Hud paa Legemets indvendige Dele.

Intellect (ct udtales), *m.* (Did.) Forstand, Fatteevne.

Intellectif, ive, *a.* angaaende Forstanden; bruges kun i Udtr. la faculté, la puissance –ive, Tænkeevnen.

Intellection, *f.* (Did.) Opfattelse.

Intellectuel, le, *a.* henhørende til Forstanden; aandig (i Modsætning til materiel).

Intelligence, *f.* Forstand; Indsigt;

Duelighed; gjensidigt Venskab, Overeensstemmelse; Forstaaelse; intellectuelt, umaterielt Væsen; doué d'–, begavet med Forstand; être à la portée de toutes les –s, være fattelig for enhver Fatteevne; l'– des affaires, Indsigt i Forretningerne; faire preuve d'–, afgive Beviis paa Snildhed, Dygtighed; être en bonne –, staae i god Forstaaelse sammen, harmonere med hinanden; entretenir – avec l'ennemi, vedligeholde Forstaaelse med Fienden; être d'– pour (el. à) vous tromper, være enige om at bedrage Dem; les –s célestes, Englene; (Mil.) avoir des –s dans une ville, have Spioner i en fiendtlig By.

Intelligent, e, *a.* forstandig, fornuftig; kyndig, duelig, dygtig, snild.

Intelligibilité, *f.* Forstaaelighed.

Intelligible, *a.* tydelig; fattelig, forstaaelig. [lig og fattelig Maade.

Intelligiblement, *ad.* paa en tyde-

Intempéramment, *ad.* umaadeligen.

Intempérance, *f.* Umaadelighed; *fig.* – de langue, utæmmelig Tunge, altfor stor Frihed i Tale. [delser.

Intempérant, e, *a.* umaadelig i Ny-

Intempéré, e, *a.* uordentlig, uden Maadehold i sine Tilbøieligheder og Begjærligheder; *p. u.*

Intempérie, *f.* Uregelmæssighed (især om Veirliget); l'– de l'air, Luftens altfor stærke Kulde el. Varme i Forhold til Aarstiden; l'– des saisons, Aarstidernes Uregelmæssighed el. usædvanlige Kulde el. Varme.

Intempestif, ive, *a.* ubetimelig, utidig.

Intempestivement, *ad.* ubetimeligen.

Intendance, *f.* Bestyrelse; Forvaltning; Overopsyn; den Tid, Ens Forvaltning el. Overopsyn varer; en Intendants District el. Bolig.

Intendant, *m.* Intendant, Overopsynsmand, Forvalter.

Intendante, *f.* en Intendants el. Opsynsmands Kone; *v.*

Intense, *a.* (Did.) stærk; hæftig; une chaleur –, en stærk Hede; des sons –s, stærke, gjennemtrængende Toner.

Intensif, ive, *a.* stærk (bedre: intense).

Intension, *f.* den høieste el. stærkeste Grad (bedre: intensité).

Intensité, *f.* Intensitet, Styrke, Kraft, Virksomhed.

Intenter, *v. a.* (Jur.) begynde, anlægge Proces el. Klage; – un procès contre (el. à) q., anlægge Sag imod En.

Intention, *f.* Hensigt; Mening; Villie; avoir – de faire qc., have til Hensigt at gjøre Noget; avoir l'– de, have en vis bestemt Hensigt; il a l'– de vous nuire, han har til Hensigt at skade Dem; l'– du fondateur, Stifterens Mening; l'– de votre père est que vous partiez, det er Deres Faders Villie, at De skal reise; faire qc. à l'– de q., gjøre Noget for Ens Skyld; direction d'–, casuistisk Foregivende af en god Bevæggrund el. et godt Øiemed.

Intentionné, e, *a.* sindet; bruges kun med bien, mal el. mieux.

Intentionnel, le, *a.* tilsigtet, vedkommende Hensigten; foretaget i en vis Hensigt; espèces –les (el. impresses), Billeder, som de Gamle troede udgik fra Legemerne og paavirkede Sandserne.

Intentionnellement, *ad.* med Hensigt.

Intercadence, *f.* (Méd.) Pulsens uregelmæssige Bevægelse, Pulsslag udenfor Reglen. [mæssig (om Pulsen).

Intercadent, e, *a.* (Méd.) uregel-

Intercalaire, *a.* indskudt; jour –, Skuddag; lune –, Skudmaane, som indtræffer hvert 3die Aar; vers –s, Vers, som gjentages i Ballader, o. desl.

Intercalation, *f.* Indskud, Indrykkelse; det, som indskydes (som Skuddagen), el. indrykkes (som et Ord i en Text).

Intercaler, *v. a.* indskyde (som en Skuddag), indrykke (som en Linie el. en Artikel i en Text).

Intercéder, *v. n.* tale til Fordeel for En, indlægge et godt Ord for En; mægle; – pour q. auprès du roi, tale for En hos Kongen.

Intercepter, *v. a.* standse, afbryde; opfange, opsnappe.

Interception, *f.* (Did.) Afbrydelse; – des rayons de la lumière, Afbrydelse af Lysstraalernes retlinede Gang.

Intercesseur, *m.* Mellemmand, Talsmand. [En, Mægling.

Intercession, *f.* Forbøn, Talen for

Intercostal, e, *a.* (An.) beliggende mellem Ribbenene; *pl. m.* –staux.

Intercurrent, e, *a.* (Méd.) kommende til urette Tid; pouls –, uregelmæssigt el. ujevnt Pulsslag; fièvres

-tes, Febre, som indtræffe til forskjellige Tider mellem de sædvanlige Febre.

Intercutané, e, *a.* (An.) beliggende mellem Hud og Kjød.

Interdiction, *f.* Forbud; Suspension; (Jur.) – des droits civiques, Berøvelse af Borgerrettigheder; provoquer l'– d'une personne, forlange En erklæret i Umyndighedstilstand.

Interdire, *v. a.* forbyde En Noget (– qc. à q.); suspendere; forbyde en Geistlig at forrette Gudstjeneste; *fig.* forbause, bestyrtse, forstene (i d. Betydn. kun i de sammensatte Tider); (Jur.) erklære En umyndig; (Anc.) – le feu et l'eau, Forviisnings Formular hos Romerne; *v. pr.* forbyde sig Noget; bestyrtses, forstumme.

Interdit, *m.* Forbud for Geistlige at forrette Gudstjenesten, Interdict.

Intéressant, e, *a.* interessant, underholdende, tiltrækkende; se rendre –, gjøre sig underholdende, indtagende.

Intéressé, e, *a.* egennyttig, som kun seer paa egen Fordeel; *s.* et egennyttigt Menneske; Deeltager i et Foretagende (i d. Betydn. især *pl.*).

Intéresser, *v. a.* gjøre En deelagtig i et Foretagende, vinde En for sig, give En Noget for at han begunstiger Ens Sag; være vigtig for En, angaae En; fremkalde Velvillie og Deeltagelse hos En; fængsle, tiltrække, bevæge; *v. n.* røre, henrive, more; *v. pr.* deeltage i et Foretagende; interessere sig for, antage sig Ens Sag; on l'a -é dans cette affaire, man har gjort ham deelagtig i denne Sag; – le jeu, gjøre Spillet tiltrækkende ved at spille høit; cela ne m'intéresse en rien, det angaaer mig ikke det mindste; cet auteur nous intéresse à son héros, denne Forfatter vinder os for sin Helt; tout vous intéresse à, Alt opfordrer Dem til at o. s. v.; ce roman n'intéresse pas, denne Roman vækker ingen Deeltagelse, morer ikke; tout le monde s'intéresse dans cette affaire, Alle interessere sig for denne Sag; il ne s'y intéresse pas, han interesserer sig ikke derfor; han finder ingen Fornøielse deri.

Intérêt, *m.* Nytte, Fordeel, Gavn; Andeel; Egennytte; Rente; Deeltagelse; Opmærksomhed, Spænding; rørende, underholdende Egenskab; co… naître bien ses –s, kjende godt … egen Fordeel, sit eget Bedste; av… un – dans une entreprise, have … Andeel i et Foretagende; mettre … hors d'–, holde En skadesløs; l'– guide, Egennytte leder ham; prend… – à q., interessere sig for En; pre… dre (el. embrasser) les –s de q., ta… sig af Ens Sag, tage Ens Forsva… prendre – à une affaire, tage sig … en Sag; cela est plein d'–, det … meget underholdende; cela est dén… d'–, det er blottet for alt Interessan… (Jur.) dommages et intérêts, S… deserstatning og Godtgjørelse.

Interfolier, *v. a.* gjennemskyde m… rene Blade.

Intérieur, e, *a.* indvendig; indvo… tes, indre; indenlandsk; *s. m.* det In… vendige, det Indre; Landets ind… Forholde; huuslig Kreds; det Skjul… Sindets lønlige Tanker; le commer… –, den indenlandske Handel; la paix –… den indre Fred, Sindsro; être fort … være fordybet i sig selv; andægti… ministre de l'–, Indenrigsminister… tableau d'–, Genremaleri; Fremsti… ling af det Indre i en Bygning; … est fort malheureux dans son –, ha… er meget ulykkelig i sit Hjem, i … huuslige Liv; Dieu seul connaît l'… Gud kjender ene Menneskets skjul… Tanker.

Intérieurement, *ad.* indvendigt, in… vortes, i Sindet el. Samvittigheden…

Intérim (m udtales særskilt), *m…* Mellemtid; Bestyrelse i en Mellem… tid; Troesbestemmelse, udstedt af K… ser Carl d. 5te; bruges meest so… *ad.* dans l'–, par –, interimistisk; *f…* –, tout va de travers, imidlertid gaa… Alt forkeert.

Intérimaire, *a.* og *s.* interimistisk… henhørende til en Mellemtid.

Intérimistice, *a.* s. intérimaire.

Intériorité, *f.* indre Tilstand, ind… Beskaffenhed.

Interjection, *f.* (Gr.) Interjection… Udraabsord; (Pal.) – d'appel, Appel… lation, Appellering, Henholden til e… høiere Ret. [Interjection…

Interjectivement, *ad.* i Form af e…

Interjeter, *v. a.* (Jur.) bruges ku… i Udtr. – appel, – un appel, appellere… henholde sig til en høiere Ret.

Interlignes, *m.* Rum mellem to Linier; *f.* (Impr.) Skydelinie.

Interligner, *v. a.* (Impr.) adskille ved Skydelinier, skyde. [Linier.

Interlinéaire, *a.* skrevet mellem to

Interlinéer, *v. a.* skrive mellem to Linier.

Interlocuteur, trice, *s.* Deeltager i en Samtale; En, man taler med.

Interlocution, *f.* hvad der siges af Deeltageren i en Samtale (*p. u.*); (Prat.) foreløbig Kjendelse i en el. anden Post, førend Hovedsagen paadømmes, Interlokutoriikjendelse.

Interlocutoire, *m.* (Prat.) foreløbig Kjendelse i en Sag; Bestemmelse om at optage et Forhør el. en retlig Undersøgelse; ogs. *a.* enquête –, foreløbig Retsundersøgelse.

Interlope, *m.* Smuglerskib (ogs. aventurier); *a.* commerce –, Smughandel til Søes.

Interloquer, *v. a.* (Prat.) afsige en foreløbig Kjendelse, en Interlokutoriikjendelse; *fig.* bringe i Forlegenhed, bestyrtse; *v. pr.* forvirres, forbløffes; ikke mere forstaae hinanden.

Intermède, *m.* Mellemspil, Intermedium; (Ch.) Forbindingsmiddel.

Intermédiaire, *a.* (Did.) som er imellem tvende; temps –, Mellemtid; *s. m.* Mellemkomst; Mellemmand; Overgang, Mellemled; par l'– d'un tel, ved den el. dens Mellemkomst; sans –, uden Mellemled.

Intermédiairement, *ad.* ved en Andens Mægling.

Intermédiat, e, *a.* som ligger mellem to Terminer; kun brugeligt i Udtr. temps –, Mellemtid (bedre: temps intermédiaire); congrégation –e, Forsamling, som afholdes mellem to Ordenssamfund; *s. m.* lettres d'intermédiat, kongeligt Raadebrev, hvorved En tilstaaes Indtægterne af et Embede i en Vacantse.

Interminable, *a.* som ikke kan tilendebringes, uendeligt, som varer meget længe.

Intermission, *f.* Ophør, Afbrydelse; (Méd.) Mellemrum mellem to Anfald.

Intermittence, *f.* Standsning af og til (om Pulsslag el. om Feber); Afbrydelse.

Intermittent, e, *a.* (Méd:) intermitterende, som standser af og til; pouls –, uregelmæssig Puls, som ophører af og til; fièvre –e, uregelmæssig Vexelfeber. [mellem Musklerne.

Intermusculaire, *a.* (An.) beliggende

Internat, *m.* Skole, hvor Eleverne tillige ere i Kost, Pensionsanstalt.

Interne, *a.* indvendig, indvortes; élève –, Elev, som boer paa Skolen.

Interner, *v. a.* indslutte i det Indre; *v. pr.* forenes ved fortroligt Venskab.

Internissable, *a.* som Intet kan forbunkle. [ordentlig pavelig Gesandt.

Internonce, *m.* Internuncius, over-

Internonciature, *f.* en Internuncius's Embede el. Værdighed.

Interosseux, se, *a.* (An.) beliggende mellem Knoklerne; *s. m.* Slags chirurgisk Instrument.

Interpellation, *f.* (Pal.) Opfordring til at give et Svar el. en Erklæring.

Interpeller, *v. a.* opfordre til at give et Svar el. en Erklæring.

Interpolateur, *m.* Forvansker el. Forfalsker af et Skrift.

Interpolation, *f.* Forandring el. Forvanskning af et Skrift ved Tilsætning i Texten; (Phys.) Udfindelse af en fælles Lov for flere Phænomener; (Astr.) Udfyldning af Mellemrummene mellem flere Beregninger el. Iagttagelser.

Interpoler, *v. a.* forvanske en Text ved Indslikning; (Phys.) forene Phænomener el. Iagttagelser under en fælles Lov.

Interposer, *v. a.* sætte imellem (i d. Forst. kun som *v. pr.*): *fig.* anvende, benytte, gjøre Brug af; *v. pr.* komme imellem; *fig.* mægle, lægge sig imellem; – son autorité, anvende sin Myndighed; des amis se sont –és pour les réconcilier, Venner have lagt sig derimellem (mæglet), for at forlige dem; négocier par personnes –és, underhandle ved Andres Mellemkomst.

Interposition, *f.* et Legemes Mellemkomst mellem andre; *fig.* Mægling, især Øvrighedens.

Interprétateur, trice, *s.* Fortolker.

Interprétatif, ive, *a.* fortolkende, forklarende.

Interprétation, *f.* Oversættelse, Fortolkning, Forklaring, Udtydning.

Interprète, *s.* Oversætter; Tolk, Forklarer; Udtyder; soyez l'– de mes sentiments, tolk mine Følelser; les

yeux sont les -s de l'âme, Øinene tolke, hvad der boer i Sjælen; - des songes, Udtyder af Drømme.

Interpréter, *v. a.* oversætte; fortolke; udtyde; udlægge, forklare; *v. pr.* forklares, forstaaes, udtydes; cela peut s'- en bien, en mal, en mauvaise part, det kan forstaaes godt, i slet Forstand.

Interrègne, *m.* Interregnum, Mellemregjering, Tidsrum, hvori et Land regjeres af et andet Overhoved end det sædvanlige.

Interrex, *m.* Mellemregent, som regjerer i et Interregnum (alm. inter-roi).

Interrogant, *a.* (Gr.) bruges kun i Udtr. point -, Spørgsmaalstegn (almindeligere: point d'interrogation).

Interrogat, *m.* (Jur.) Spørgsmaal, som gjøres af Retten. [-ske.

Interrogateur, trice, *s.* Utspørger,

Interrogatif, ive, *a.* (Gr.) spørgende.

Interrogation, *f.* Spørgsmaal; (Gr.) point d'-, Spørgsmaalstegn.

Interrogatoire, *m.* (Prat.) Forhør; procéder à un -, stride til (anstille) et Forhør; subir un -, udstaae et Forhør.

Interroger, *v. a.* spørge, udspørge; undersøge, examinere; raadspørge; forhøre; *v. pr.* udspørge hinanden; raadspørge sin Samvittighed. [regnum.

Inter-roi, *m.* Mellemregent i et Inter-

Interrompre, *v. a.* afbryde; forstyrre, falde En i Talen; *v. pr.* afbryde sig selv; (Jur.) - la possession, forhindre, at en Eiendomsbesiddelse fortsættes. [der en Anden i Talen.

Interrupteur, trice, *f.* En, som fal-

Interruption, *f.* Afbrydelse, Standsning. [ringspunkt.

Intersection, *f.* (Géo.) Overskæ-

Interstice, *m.* Mellemtid, som Kirken har fastsat mellem Optagelsen i de geistlige Ordener; (Phys.) Mellemrum mellem et Legemes mindste Dele.

Intervalle, *m.* Mellemrum; Mellemtid; sans -, *ad.* uden Mellemrum; par -s, efter Mellemrum; (Mus.) Afstand mellem to Toner, Interval.

Intervenant, e, *a.* (Prat.) som kommer endnu til under Løbet af en Sag, som træder ind i en Sag; mæglende; *m.* Intervenient.

Intervenir, *v. n.* blande sig i en Sag, tage Deel i; lægge sig imellem; mægle; benytte sin Myndighed til at afgjøre en Sag, intervenere; (Prat.) forefalde i Løbet af en Sag; faire - la force armée, lade den væbnede Magt afgjøre Striden; plusieurs incidents intervinrent durant l'affaire, flere Tilfælde indtraf under Løbet af Sagen.

Intervention, *f.* Mellemkomst, Bilægning, Intervention; (Prat.) Indtrædelse i en Sag; (Com.) - à protêt, Tiltrædelse af en Tredie, som honorerer en protesteret Vexel (ogs. acceptation par -).

Interversion, *f.* Forstyrrelse af den sædvanlige Orden.

Intervertir, *v. a.* forstyrre, forandre den sædvanlige Orden, vende op og ned paa. [til Vidne; *inus.*

Intestable, *a.* som ikke kan tjene

Intestat, *a.* (Jur.) bruges kun i Udtr. mourir, décéder -, døe uden at have gjort Testament; héritier ab -, Arving efter En, der ikke har gjort Testament. [guerre -e, Borgerkrig.

Intestin, e, *a.* indvortes, indbyrdes;

Intestin, *m.* Tarm.

Intestinal, e, *a.* (An.) henhørende til Tarmene; vers -naux, Indvoldsorme.

Intimation, *f.* (Jur.) retlig Forkyndelse; Indstævning for en høiere Ret.

Intime, *a.* indre; *fig.* inderlig, fortrolig, intim; la nature - d'une chose, en Tings indre Natur; liaison -, nøie, inderlig Forbindelse; j'en ai l'-conviction, jeg har den inderligste Overbeviisning derom; jeg er i min Sjæl overbeviist derom; *s.* inderlig fortrolig Ven; c'est son -, det er hans betroede Ven.

Intimé, e, *s.* Indstævnet af en Appellant for en høiere Ret.

Intimement, *ad.* nøie, inderligen; être - convaincu d'une ch., være fuldt og fast overbeviist om en Ting.

Intimer, *v. a.* (Jur.) lovligen forkynde; indstævne for en høiere Ret; - un concile, bestemme Tid og Sted for et Kirkemødes Forsamling.

Intimidation, *f.* Indjagelse af Skræk, Trusel. [jage Skræk, skræmme, ængste.

Intimider, *v. a.* gjøre bange, ind-

Intimité, *f.* nøie Forbindelse, Fortrolighed, inderligt Venskab.

Intinction, *f.* (Égl.) Blanding af en lille Deel af Hostien i Vinen.

Intitulation, *f.* Titel paa en Bog el. Overskrift paa et Document (nu: intitulé).

Intitulé, *m.* Titel, Overskrift.

Intituler, *v. a.* sætte Titel paa en Bog; forsyne et Document med Overskrift el. med den sædvanlige Formular; *v. pr.* tillægge sig Titel af, titulere sig (*plais.* og *iron.*).

Intolérable, *a.* utaalelig; utilgivelig.

Intolérablement, *ad.* utaaleligen; utilgiveligen.

Intolérance, *f.* Intolerants, Menings-Uforddrageligbed; ubøielig Strenghed i Meninger; Forfølgelsesaand.

Intolérant, e, *a.* intolerant, som ikke fordrager Meningsforskjellighed især i Religionssager; *s. m.* (især *pl.*) intolerant Menneske.

Intolérantisme, *m.* intolerant Sindelag.

Intonation, *f.* Begyndelse paa at synge, Istemning; Tonefald i Talen.

Intrados, *m.* (Arch.) indvendig Buerunding paa en Hvælving.

Intraduisible, *a.* uoversættelig.

Intraitable, *a.* uomgængelig, vanskelig at omgaaes; som ikke vil høre Fornuftgrunde, som ikke vil lade sig sige.

Intransitif, ive, *a.* (Gr.) som ikke kan have et umiddelbart el. direct Object (om neutrale Verber); ogs. *s. m.*

Intransmutable, *a.* (H. n.) som ikke undergaaer nogen Forandring.

Intrant, *m.* Embedsmand ved det parisiske Universitet, som udnævner sammes Rector.

In-trente-deux, *a.* og *s. m.* (Libr.) Bog el. Format, hvori hvert Ark er sammenlagt i 32 Blade el. har 64 Sider; *pl.* des in-trente-deux.

Intrépide, *a.* uforfærdet, uforsagt; *fa.* ufortrøden; *s. m.* en modig, uforfærdet Mand.

Intrépidement, *ad.* med Uforfærdethed.

Intrépidité, *f.* Uforfærdethed, urokkeligt Mod.

Intrigailler, *v. n.* opspinde smaalige Rænker; *bas. p. u.*

Intrigant, e, *a.* rænkefuld; *s.* Rænkesmed, Rænkemager, Lurendreier.

Intrigaillerie el. **intrigoterie**, *f.* smaalig, usel Rænke; *fa. p. u.*

Intrigue, *f.* listigt Kunstgreb, Kneb, Rænke; Knuden el. Forviklingen i en Roman el. et dramatisk Arbeide; hemmelig Kjærlighedsforstaaelse; *fa.* Forlegenhed, fortrædeligt Tilfælde; démêler, dénouer une –, opløse en Intrigue; conduire, mener une –, lede en Intrigue; se tirer d'–, rede sig ud af Forlegenhed.

Intriguer, *v. a.* sætte i Forlegenhed, give Noget at tænke paa; *v. n.* opspinde Kabaler, smede Rænker; *v. pr.* gjøre sig al Umage, bruge mange Midler for at sætte Noget igjennem; s'– partout, indblande sig i Alt.

Intrigueur, se, *s.* Rænkemager, Rænkesmed (i slet Forst.; hellere: intrigant, e).

Intrinsèque, *a.* (Did.) indvortes, indre; valeur –, sande, indre Værdi.

Intrinsèquement, *ad.* i indre Forstand, betragtet indvortes fra.

Introducteur, trice, *s.* Herre el. Dame, som indfører En (i et Selskab el. til en Audients).

Introductif, ive, *a.* indledende.

Introduction, *f.* Indførelse; Indbringelse; Indledning, Forberedelse til (à); – d'une substance dans le corps, Indbringelse af en Substants i Legemet; – d'une coutume, Indførelse af en Skik; – d'une marchandise, Indførelse af en Vare; – à une science, Forberedelse el. Indledning til en Videnskab; (Pal.) l'– d'une instance, en Sags Begyndelse for en Domstol.

Introduire, *v. a.* føre ind, indbringe; *fig.* indføre; introducere, skaffe En Adgang; anbringe, ansætte; *v. pr.* skaffe sig Adgang, bane sig Vei ind; – une sonde dans une plaie, indbringe en Søger i et Saar; – des marchandises, indføre Varer; – une coutume, indføre en Skik; – q. à la cour, introducere En ved Hoffet; il a introduit tous ses parents dans ses bureaux, han har faaet alle sine Slægtninge anbragte i sine Comptoirer; – un personnage sur la scène, indføre en Person paa Scenen; il s'introduit partout, han trænger sig ind alle Vegne, baner sig alle Steder Adgang.

Introït (t udtales), *m.* (Égl.) Bøn, som forbereder til Høimessen.

Intromission, *f.* (Phys.) et Legemes Indtrængen i et andet.

Intronisation, *f.* en Biskops høitidelige Indsættelse; Kongens Nedladelse paa Thronen ved Kroningshøitideligheden.

Introniser, *v. a.* indsætte en Biskop, sætte ham paa den biskoppelige Stol.

Introuvable, *a.* som man ikke kan finde, som der ikke er Mage til; *fa.*

Intrus, e, *p*. (af intrure, som ikke bruges); indtrængt ved Magt el. List i et Embede, uden dertil at have de nødvendige Egenskaber; il s'est – dans cette charge, han har trængt sig ind, listet sig ind i dette Embede; *s*. En, som er skuppet ind i et Embede, el. ved List har trængt sig derind, uden dertil at være qvalificeret.

Intrusion, *f*. Indtrængelse i et Embede.

Intuitif, ive, *a*. (Thé.) beskuende.

Intuition, *f*. (Thé.) de Saliges Beskuelse af Gud; (Phil.) vérité d'–, klar, iøinefaldende Sandhed.

Intuitivement, *ad*. (Thé.) paa en beskuelig Maade, Ansigt til Ansigt.

Intumescence, *f*. (Phys.) Opsvulmen, Ophovnen.

Intus-susception, *f*. (Phys.) Optagelse af Safter i et organisk Legeme.

Inusité, e, *a*. ubrugelig.

Inutile, *a*. unyttig; frugtesløs, forgjæves; ubrugelig, uvirksom; une peine –, en forgjæves, spildt Umage; un meuble –, et unyttigt, ubrugeligt Meubel; laisser q. –, lade En uvirksom; ikke benytte hans Kundskaber; il est – de dire, det nytter ikke at sige o. s. v.; cela est – à dire, det hjælper ikke, at man siger det.

Inutilement, *ad*. uden Nytte, forgjæves.

Inutilité, *f*. Unyttighed; Uvirksomhed, Mangel af Ansættelse; *pl*. intetsigende, unyttige Ord; unyttige Ting; laisser q. dans l'–, lade En forblive uden Ansættelse el. Leilighed til at virke; il ne dit que des –s, han siger kun intetsigende Ting.

Invaincu, e, *a*. ubeseiret, uovervundet (i høitidelig Tale og i Poesi).

Invalide, *a*. svag, svagelig, ude af Stand til at arbeide; udygtig til Krigstjenesten form. Alderdom el. Saar; (Jur.) ugyldig, som ikke har de i Loven fastsatte Egenskaber; *m*. Invalid, Soldat, som ikke længer kan tjene form. Saar el. Svagelighed; *pl*. Invalidernes Hospital.

Invalidement, *ad*. (Jur.) uden retlig Gyldighed, ugyldigen.

Invalider, *v. a*. (Jur.) erklære ugyldig, tilintetgjøre et Documents Gyldighed.

Invalidité, *f*. (Jur.) retlig Ugyldighed.

Invariabilité, *f*. Uforanderlighed.

Invariable, *a*. uforanderlig.

Invariablement, *ad*. uforanderligen.

Invasion, *f*. fiendtligt Indfald; *fig*. l'– des fausses doctrines, Indtrængen el. Udbredelse af falske Lærdomme; (Méd.) Udbrud af en Sygdom.

Invective, *f*. bitter, nærgaaende Tale, fornærmende Beskyldning, drøit Kraftudtryk; se répandre en –s, vomir des –s contre q., udbryde i fornærmelige Yttringer, udstøde Skjeldsord imod En.

Invectiver, *v. n*. ivre heftigen imod, bruge Kraftudtryk, Skjeldsord imod En.

Inventaire, *m*. Inventariiliste; Fortegnelse over Gods, Meubler o. desl.; Auction over samme (*v*.); héritier par bénéfice d'–, Arving, som kun er pligtig til at betale saa meget af Boets Gjeld, som Inventariet beløber; (Prat. anc.) – de production, Fortegnelse over de til en Sag henhørende Actstykker.

Inventer, *v. a*. opfinde, udtænke, opdigte; *prov*. il n'a pas –é la poudre, han har ikke opfundet Krudtet, hans Forstand stikker ikke dybt.

Inventeur, trice, *s*. Opfinder, –ske.

Inventif, ive, *a*. opfindsom.

Invention, *f*. Opfindelsesevne, Opfindsomhed; Opfindelse; Paafund; (Égl.) Opdagelse af Reliquier, Fest i den Anledning; (Rhét.) Valg og Fordeling af Argumenter; see brevet.

Inventorier, *v. a*. forfatte Inventarium el. Catalog; indføre Noget deri.

Inversable, *a*. som ikke kan vælte.

Inverse, *a*. omvendt; l'ordre –, omvendt Orden; en sens –, i modsat Retning; en raison – de, i omvendt Forhold til; *s. f*. Fremgangsmaade i modsat Retning; Sætning i omvendt Orden; faire l'–, foretage Noget i modsat Orden, el. tvertimod en Forventning.

Inversion, *f*. (Gr.) Forandring af Ordenes naturlige Orden i en Sætning, Omsætning.

Invertébré, e, *a*. (H. n.) som er uden Rygrad; *s. m*. Dyr uden Rygrad.

Investigateur, trice, *s*. Grandsker, Forsker; *a*. grandskende, forskende; des regards –s, forskende Blik.

Investigation, *f*. Efterforskning, Grandskning.

Investir, *v. a*. forlehne med; beklæde med, indsætte; omringe; indeslutte; *fig*. stadigen omgive En for at udelukke Andre; on l'a –i de l'au-

torité suprême, man har beklædt ham med den øverste Myndighed; les gendarmes investirent la maison, Gendarmerne omringede Huset.

Investissement, m. Indslutning el. Omringning af en Fæstning.

Investiture, f. Forlehning; geistlig Ansættelse; Forlehningsbeviis.

Invétéré, e, p. indgroet, forhærdet; haine -e, gammelt, rodfæstet Had.

Invétérer (s'), v. pr. blive gammel, rodfæste sig; v. n. fig. slaae Rod (med laisser); il ne faut pas laisser – le mal, man maa ikke lade det Onde fæste Rod.

Invigilance, f. Mangel paa Aarvaagenhed.

Invincibilité, f. Uovervindelighed.

Invincible, a. uovervindelig; fig. uimodsigelig, uomstødelig.

Invinciblement, ad. uimodstaaeligen, uomstødeligen.

Inviolabilité, f. Uforkrænkelighed; Ubrødelighed.

Inviolable, a. uforkrænkelig, hellig (om Kongens Person); ubrødelig; ma parole est –, mit Ord er ubrødeligt.

Inviolablement, ad. ubrødeligen; tenir qc. –, holde Noget ubrødeligen.

Invisibilité, f. Usynlighed.

Invisible, a. usynlig; som man ikke kan faae i Tale; il est –, han negter sig hjemme; devenir –, forsvinde pludseligen, uden at man bliver det vaer.

Invisiblement, ad. usynligen.

Invitation, f. Indbydelse.

Invitateur, trice, s. (Anc.) En, som indbød til et Maaltid; keiserlig Betjent, som indbød til Hoffester.

Invitatoire, m. (Égl.) Morgensang, som synges ved Fromesse og opmuntrer til at prise Gud.

Inviter, v. a. indbyde; opfordre, opmuntre til; anmode om; v. pr. indbyde hinanden; komme uindbudet; je vous invite à vous expliquer, jeg opfordrer Dem til at forklare Dem; je vous invite à garder le silence, jeg beder Dem om at tie; il s'est -é luimême, han er kommen uindbuden; je ne m'y invite pas, jeg siger Tak for mig.

Invocation, f. Paakaldelse; Anraabelse.

Involontaire, a. uvilkaarlig, ufrivillig.

Involontairement, ad. uvilkaarligen, uden at ville det.

Involucre, m. (Bot.) Samling af smaa Blade, som omgive en Blomsterkrone i Form af et Bæger.

Involution, f. (Path.) Samling af Vanskeligheder el. Bryderier.

Involvé, e, a. forvirret, forviklet; indviklet; p. u.

Invoquer, v. a. paakalde, anraabe; anføre til sit Forsvar, paaberaabe sig.

Invraisemblable, a. usandsynlig.

Invraisemblablement, ad. usandsynligen.

Invraisemblance, f. Usandsynlighed; Urimelighed; usandsynlig Fortælling.

Invulnérabilité, f. Usaarlighed; Beskaffenhed ikke at kunne saares el. skades.

Invulnérable, a. usaarlig; fig. som ikke kan rammes el. skades.

Iode, m. (Chi.) fiin, tyndskivet, metallisk Substants, Jod.

Ionien, ne, a. ionisk; s. m. ionisk Mundart; ionisk Verseart.

Ionique, a. ionisk; ordre –, ionisk Søileorden.

Iota, m. niende Bogstav i det græske Alphabet; fa. il n'y manque pas un –, der fattes ikke det Allermindste, ikke en Tøddel.

Ipécacuanha, m. (Méd.) Brækrod.

Ipréau, m. (Bot.) bredbladet Elmetræ.

Irascible, a. vredladen; (Philos.) l'appétit, la faculté, la partie –, Sjælskraft til at overvinde Vanskeligheder i Stræben efter det Gode el. i at undskye det Onde.

Ire, f. Vrede (v. bruges kun poé.).

Iris, m. Regnbue; (Opt.) Farveskjær om Gjenstande, som sees i en Kikkert; Regnbuehinden i Øiet; (Bot.) Sværdlilie (ogs. flambe); f. Gudinden Iris; Regnbuesteen (pierre d'iris); – citrine, Slags Bjergkrystal (fausse topaze).

Irisé, e, a. (H. n.) fremstillende Regnbuefarverne.

Irlandais, e, s. og a. Irlænder, –inde; irlandsk.

Irlande, f. Irland.

Ironie, f. Ironi, Skjæmt, Spot.

Ironique, a. ironisk, spottende.

Ironiquement, ad. med Ironi.

Iroquois, e, s. og a. Irokeser, vildt nordamerikansk Folkeslag; pop. Særling, besynderligt Menneske.

Irrachetable, a. som man ikke kan indløse el. løskjøbe sig fra.

Irradiation, f. (Did.) Udstraalen, hvorved de lysende Legemers Omfang viser sig forstørret; organiske Legemers Bevægelse indenfra udad.

Irraisonnable, a. (Did.) ufornuftig (om de umælende Dyr; om Mennesker bruges déraisonnable).

Irrationel, le, *a.* (Math.) som ikke kan maales med en fælles Eenhed (om Størrelser og Linier).

Irréalisable, *a.* som ikke kan realiseres el. iværksættes.

Irrecevable, *a.* som ikke kan modtages el. honoreres, som er ugyldig.

Irréconciliable, *a.* uforsonlig. [gen.

Irréconciliablement, *ad.* uforsonli-

Irrécusable, *a.* uforkastelig.

Irréductibilité, *f.* (Did.) Egenskab ikke at kunne reduceres, el. bringes i en vis Form el. til en vis Størrelse; s. irréductible.

Irréductible, *a.* (Chi.) som ikke kan bringes i metallisk Tilstand; (Alg.) som ikke kan reduceres til en simplere Form; (Chir.) som ikke kan bringes tilbage i sin sædvanlige Tilstand (om Beenbrud, Brok, o. desl.). [som.

Irréfléchi, e, *a.* uoverlagt, ubetænk-

Irréflexion, *f.* Mangel paa Overlæg el. Eftertanke, Ubetænksomhed.

Irréformabilité, *f.* (Pal.) Egenskab ikke at kunne forandres el. forbedres.

Irréformable, *a.* (Pal.) uforanderlig, uforbedrelig. [lig; uforkastelig.

Irréfragable, *a.* (Did.) uimodsige-

Irrégularité, *f.* Uregelmæssighed; Mangel paa Eensformighed; en Geistligs Tilstand, som har paadraget sig Kirkestraf og ikke kan bestyre sit Kald.

Irrégulier, ère, *a.* uregelmæssig, uregelret; ueensformig, usymmetrisk; uordentlig, som ikke vil binde sig til Regler; (Égl.) som har paadraget sig Kirkestraf og ikke kan bestyre sit Kald.

Irrégulièrement, *ad.* uregelmæssigen; uordentligen.

Irreligieusement, *ad.* med Ringeagt for Religionen, ureligiøst.

Irreligieux, se, *a.* irreligiøs, ringeagtende Religionens Forskrifter, udvisende Foragt for samme, gudsforgaaen.

Irreligion, *f.* Mangel paa Religion, Ringeagt for Religionen, Ugudelighed.

Irremédiable, *a.* som der ikke kan raades Bod paa, ubodelig, uafhjælpelig.

Irremédiablement, *ad.* ubodeligen.

Irrémissible, *a.* utilgivelig.

Irrémissiblement, *ad.* uden Barmhjertighed, uden at kunne vente Tilgivelse. [stattelighed.

Irréparabilité, *f.* Uopretteligbed, Uer-

Irréparable, *a.* uoprettelig, uerstattelig.

Irréparablement, *ad.* uerstatteligen.

Irrépréhensibilité, *f.* Ulastelighed, Ustraffelighed. [felig.

Irrépréhensible, *a.* ulastelig, ustraf-

Irréprochable, *a.* upaaklagelig, som man Intet kan bebreide; (Pal.) uforkastelig (om et Vidne). [gen, *p. u.*

Irréprochablement, *a.* upaaklageli-

Irrésistibilité, *f.* Uimodstaaelighed.

Irrésistible, *a.* uimodstaaelig.

Irrésistiblement, *ad.* uimodstaaeligen; il est entraîné –, han henrives med en uimodstaaelig Magt.

Irrésolu, e, *s.* og *a.* ubestemt, raadvild, vægelsindig, vankelmodig.

Irrésoluble, *a.* (Did.) uopløselig.

Irrésolument, *ad.* paa en uvis, raadvild Maade, vægelsindigen.

Irrésolution, *f.* Ubestemthed, Raadvildhed, Vægelsind.

Irrespectueux, se, *a.* uærbødig.

Irrespectueusement, *ad.* uærbødigen, tilsidesættende al Ærbødighed.

Irresponsabilité, *f.* Uansvarlighed.

Irresponsable, *a.* uansvarlig.

Irréussite, *f.* mislykket Udfald af et Foretagende (bedre: insuccès).

Irrévéremment, *ad.* paa en uærbødig el. ærefrygtstridig Maade; *p. u.*

Irrévérence, *f.* Mangel paa Ærefrygt; ærefrygtstridig Tale el. Adfærd (om Gud og Religionen).

Irrévérent, e, *a.* uærbødig, ærefrygtstridig (i Tale om Religionen og hellige Ting).

Irrévocabilité, *f.* Uigjenkaldelighed.

Irrévocable, *a.* uigjenkaldelig. [gen.

Irrévocablement, *ad.* uigjenkaldeli-

Irrigation, *f.* Vanding af Enge, Marker o. desl. ved Grøfter og Canaler.

Irrision, *f.* Spot; Haanlatter; *v.*

Irritabilité, *f.* Pirrelighed.

Irritable, *a.* pirrelig; følsom; ømfindtlig, som let bliver vred.

Irritant, e, *a.* ophidsende, opæggende; (Méd.) pirrende, fremkaldende en Hidsighed i Legemet, en Betændelse; (Jur.) condition –e, ueftergiveligt Vilkaar, uden hvilket Acten bliver ugyldig.

Irritation, *f.* Pirring; Betændelse; *fig.* Opirrelse, hæftig Opbrusning.

Irriter, *v. a.* opbringe til Vrede, opirre, ophidse, ægge; (Méd.) gjøre ømfindtlig, urolig; pirre, hidse, irritere; *v. pr.* blive vred, opirres; op-

røres, blive hæftig bevæget; forværres; – la colère, opægge Vreden; – la soif, ophidse Tørsten; – les désirs, opvække Begjærlighederne, Længslerne; la mer s'irrite, Havet oprøres.

Irroration, *f.* (Méd.) Bestænkning, Bedugning; bain par –, Dugbad.

Irruption, *f.* pludseligt, fiendtligt Indfald (for at erobre); Oversvømmelse (om Vande).

Isabelle, *a.* isabelfarvet, hvidguul; *s. m.* Hest af denne Farve.

Isard, *m.* (H. n.) Steengjed, vild Gjed.

Ischion (ch udt. k), *m.* (An.) Hoftebeen.

Ischurétique (ch udtales k), *a.* (Méd.) urindrivende.

Ischurie (ch udt. k), *f.* Standsning af Urinen.

Isiaque, *a.* henhørende til Dyrkelsen af Isis; table –, ægyptisk Monument, som opbevares i det kgl. Bibliothek i Paris, hvorpaa Ceremonierne ved Isis's Dyrkelse ere fremstillede.

Islamisme, *m.* Islamismen, den muhamedanske Religion.

Islandais, e, *s.* Islænder, -inde.

Islande, *f.* Island.

Isocèle, *f.* isoscèle.

Isochrone, *a.* (Méc.) som skeer i lige lang Tid.

Isochronisme, *m.* (Méc.) lige Varighed i et Legemes Bevægelse.

Isogone, *a.* (Minér.) ligevinklet (om Krystaller).

Isolateur, *m.* (Phys.) Legeme, som tjener til at isolere el. affondre Gjenstande, som man vil electrisere.

Isolation, *f.* (Phys.) Isolering el. Affondring af et Legeme, som man vil electrisere; *fig.* Affondring fra andre Mennesker (s. isolement).

Isolé, e, *p.* og *a.* affondret, fritstaaende, isoleret; *fig.* uden Forbindelse med Andre, ene, forladt; il vit isolé, han lever for sig selv, omgaaes med Ingen; corps –, (Phys.) Legeme, sat ud af Forbindelse med electriske Ledere for selv at blive electriseret.

Isolement, *m.* Affondring; *fig.* Eensomhed, Indgetogenhed; forladt Tilstand; (Arch.) Afstand mellem Søiler el. andre affondrede Dele af en Bygning; (Phys.) et Legemes Affondring ved Ikke-Ledere for at blive electriseret.

Isolément, *ad.* paa en isoleret, affondret Maade, særskilt.

Isoler, *v. a.* affondre, isolere, fjerne fra Berørelse med andre Legemer, gjøre fritstaaende; (Phys.) affondre et Legeme ved Ikke-Ledere for at electrisere det; *fig.* sætte ud af Forbindelse med Andre, affondre fra Samfundet; *v. pr.* adskille sig fra Samfundet, leve for sig selv; vous vous isolez trop, De afholder Dem altformeget fra Omgang med Andre; De lever for eensomt.

Isoloir, *m.* (Phys.) Isoleerskammel, en Ikkeleder, ved Hjælp af hvilken man affondrer et Legeme, som skal electriseres.

Isopérimètre, *a.* (Géo.) som er af lige Omfang.

Isoscèle, *a.* (Géo.) ligebenet (om Triangler).

Israélite, *m.* og *a.* Israeliter; israelitisk.

Issant, e, *a.* (Blas.) fremstaaende (om Dyr, hvoraf kun den øverste Deel er synlig).

Issu, e, *p.* (af issir, som ikke bruges mere); kommen, nedstammende, udsprungen fra; cousins issus de germain, Børn, som ere fødte af to kjødelige Fettere, kjødelige Sødskendebørn.

Issue, *f.* Udgang; Udløb; *fig.* Udfald; Udvei; (Bouch.) Yderdele og Indvolde af slagtede Dyr; *pl.* Omegn; Bundfald i Maling af Korn efter Melet; donner – à la fumée, skaffe Røgen Udgang; à l'– du diner, da Middagsmaaltidet var til Ende, da man stod fra Bordet; l'– du combat, Udfaldet af Striden; je ne trouve point d'– à cette affaire, jeg finder ingen Udvei (intet Middel) til at slippe ud af denne Sag; le château a de belles -s, Slottet har smukke Omgivelser.

Isthme, *m.* (Géogr.) Landtunge, smal Strimmel Land, som forbinder to Lande.

Itague, *f.* (Mar.) Dreiereeb; Toug til at hidse Raaen op og ned med.

Italianisme, *m.* Talemaade, som er eiendommelig for det italienske Sprog (bedre: italicisme).

Italie, *f.* Italien.

Italicisme, *m.* italiensk Idiotisme el. Eiendommelighed i Udtryk.

Italien, ne, *a.* italiensk; *s.* Italiener, -inde; *s. m.* italiensk Sprog.

Italique, *a.* (Impr.) caractère –, el. blot – (*s. m.*), Cursivskrift.

Item, *ad.* ligeledes, endvidere; *s. m.*

en Regnskabspost; *fa.* voilà l'–, det er netop Knuden.

Itératif, ive, *a.* (Prat.) gjentaget.

Itérativement, *ad.* (Prat.) for anden Gang, gjentagne Gange, flere Gange.

Itérato, *m.* (Pal.) bruges i Udtr. arrêt el. sentence d'–, Dom til personlig Arrest efter fire Maaneders Frist.

Itinéraire, *m.* Reiseroute; Reisebog; topografisk Reisebeskrivelse; Bøn for Reisende; *a.* colonne –, Pæl, som tjener til Betviser paa Korsveie; mesure –, Veimaal, Miil.

Iule, *m.* (H. n.) Tusindbeen, Slags vingeløst Insect.

Ivoire, *m.* Elfenbeen; *fig.* dents d'–, sneehvide Tænder; cou d'–, sneehvid Hals. [*p. u.*

Ivoirier, *m.* Arbeider i Elfenbeen;

Ivraie, *f.* (Bot.) Klinte (ogs. zizanie); *fig.* séparer l'– d'avec le bon grain, skille Klinten fra Hveden.

Ivre, *a.* drukken, beskænket, beruset; *prov.* être – mort, – comme une soupe, være fuld som et Sviin, overstadig fuld; *fig.* – de joie, beruset af Glæde.

Ivresse, *f.* Drukkenskab, Ruus; *fig.* Beruselse, Henrykkelse; la docte –, den poetiske Begeistring. [kenboldt.

Ivrogne, *a.* drikfældig; *s. m.* Druk-

Ivrogner, *v. n.* drikke sig fuld; *pop.*

Ivrognerie, *f.* Drikfældighed; *pl.* Drukkenskab.

Ivrognesse, *f.* drikfældigt Fruentimmer, *pop.* (hellere: femme ivrogne).

Ixeutique, *f.* Kunst at fange Fugle med Liimpinde; *p. u.* [lilie.

Ixia el. ixie, *f.* (Bot.) Slags Sværd-

Izard, *m.* s. isard.

J.

Jà, *ad.* allerede; *v.* nu: déjà.

Jable, *m.* (Tonn.) Faltse i Tøndestaver til at fastholde Bunden; den ud over Bunden i en Tønde fremstaaende Kant.

Jabler, *v. a.* (Tonn.) gjøre Faltsen til Bunden i en Tønde.

Jabot, *m.* Fuglekro; Kalvekryds; *fa.* faire –, trække Kalvekrydset frem; kroe sig; *pop.* remplir son (se remplir le) –, fylde sig, tage godt for sig af Retterne. [Munden løbe; *fa.*

Jaboter, *v. n.* sladdre ideligen, lade

Jacasser, *v. n.* skrige som en Skade; *fig.* og *fa.* snakke, vaase.

Jacée, *f.* (Bot.) Knopbæger, Knopurt, Kornblomst.

Jacent, e, *a.* (Pal.) forladt (om Gods, hvortil ingen Eier el. Arving melder sig). [som hviler.

Jachère, *f.* (Agr.) Brakjord; Jord,

Jachérer, *v. a.* (Agr.) pløie Jord, som har hvilet.

Jacinthe, *f.* Hyacint (ogs. hyacinthe); la – des Indes, Tuberosen; (Jard.) blaa aflang Blomme.

Jacobée, *f.* (Bot.) Brandbæger, Korsurt, Sct. Jacobsurt.

Jacobin, e, *s.* Dominicaner-Munk el. Nonne; Medlem af den første democratiske Klub fra 1789; hæftig Democrat. [nernes Grundsætninger.

Jacobinisé, e, *a.* indviet i Jacobi-

Jacobiniser, *v. a.* gjøre til Jacobiner; *v. n.* agere Jacobiner; *v. pr.* antage Jacobinernes Grundsætninger.

Jacobinisme, *m.* Jacobinernes Lære; reent Democrati. [Netteldug.

Jaconas, *m.* (Com.) Jaconet, Slags

Jacquot, *m.* Navn, som gives Papegøier; Navn paa Skaden i Almuesproget (Claus).

Jactance, *f.* Praleri, Selvroes; *fa.*

Jactancieux, se, *a.* som gjerne praler, fuld af Praleri.

Jactation, *f.* (Méd.) en Syges urolige Kasten og Venden i Sengen.

Jaculatoire, *a.* bruges kun i Udtr. oraison –, kort og ivrig Bøn til Gud.

Jade, *m.* (H. n.) mager Nefrit, Nyresteen, Bittersteen, Jade.

Jadis, *ad.* fordum, tilforn; *a.* i Forbindelse med temps: au temps –, i forrige Dage, i gamle Dage; *fa.*

Jaguar, *m.* (H. n.) Jaguar, amerikansk Tigerkat.

Jaillir, *v. n.* sprøite, springe hæftigen frem (om flydende Legemer); *fig.* udspringe, udstraale.

Jaillissant, e, *a.* springende, sprøitende (om flydende Legemer).

Jaillissement, *m.* Udsprøiten.

Jais, *m.* Gagat, Steenkul, Begkul; collier de –, Halsbaand af Steenkulsperler.

Jalage, *m.* Afgift til Godsherren af

Viin, som udsælges i smaa Partier, i Skaale, o. desl.; v.

Jalap, *m.* (Bot.) Jalappe-Snerle ogs. belle-de-nuit); Jalapperod.

Jale, *f.* stor Skaal, Bøtte.

Jalée, *f.* Skaalfuld, Bøttefuld.

Jalet, *m.* Bægsteen, lille rund Flintesteen; *v.* (galet).

Jalon, *m.* Landmaalerstok, Afstikningsstok, Stok til Mærke; *fig.* foreløbige Ideer el. Punkter, som veilede et Studium el. et Arbeide.

Jalonner, *v. n.* sætte Stokke til Mærke; *v. a.* afstikke; *fig.* betegne, mærke.

Jalonneur, *m.* (Mil.) Mand, som udstilles for at betegne en Retning.

Jalousie, *f.* Skinsyge; Misundelse; Vinduesgitter, Vinduesjalousi; - de métier, Brødnid; (Jard.) stor Efteraarspære; fleur de -, Slags trefarvet Amarant.

Jaloux, se, *a.* skinsyg; misundelig; nidkjær over; begjærlig efter; - du succès d'autrui, misundelig over en Andens Held; il est - de son honneur, han holder strængt over sin Ære; il est - de ses opinions, han taaler ingen Modsigelse; il est - de lui plaire, han gjør sig megen Umage for at behage hende; voiture -se, Vogn, som helder til den ene Side; (Mar.) heldende til den ene Side (om Fartøier).

Jamais, *ad.* nogensinde; ne ... jamais, ingensinde, aldrig (undertiden underforstaaes Negtelsen); si vous venez - me voir, dersom De nogensinde kommer at besøge mig; *ne* me parlez - de ces choses-là, tael aldrig til mig om disse Ting; avez-vous été à Rome? -, har De været i Rom? aldrig; elle m'est plus chère que -, hun er mig kjærere end nogensinde; pour -, for stedse; à -, for evig (stærkere betegnende end pour -); *s. m.* uendelig Tid; à tout -, au grand -, i al Evighed, aldrig; *fa.*

Jambage, *m.* Grundmuur, som understøtter en Bygning, el. som tjener til Støtter for Bjælkelaget, for en Dør el. et Vindue; de lige Linier i Bogstaverne m, n el. u.

Jambe, *f.* Been (fra Knæet til Foden); Green af en Passer; - de bois, Træbeen; En, som gaaer paa Træbeen; être haut en -, være langbenet; avoir de bonnes -s, les -s bonnes, være en dygtig Fodgænger; aller, courir à toutes -s, løbe af alle Kræfter, ride i fuld Fart; prendre les -s à son cou, jouer des -s, løbe ilsomt bort, tage Benene paa Nakken; avoir ses -s de quinze ans, være endnu rask tilbeens; renouveler de -s, begynde at gaae med ny Kraft; tage fat paa et Arbeide med ny Iver; faire - de vin, drikke et Par Glas for at gaae raskere, muntrere; il a la - tout d'une venue, han har ingen Lægge; *fig.* og *fa.* cela lui fait une belle -, cela ne lui rend pas la - mieux faite, det vinder han ikke Stort ved, det bliver han ikke feed af; couper bras et -s à q., standse En i sit Arbeide, berøve ham Midler til at virke; forbause En; jeter un chat aux -s à q., skyde Skylden paa En, volde En Ubehageligheder; jouer q. par-dessous (la) jambe, forstyrre Ens Planer, lede ham efter sit Hoved; (Arch.) - sous poutre, Muurpille under en Bjælke; -s de force, to Bjælker, som støde sammen i Gavlspidsen; (Ch.) - de cerf, Deel af en Hjorts Fod fra Hælen til Kloven; (Mar.) - de chien, Trommestok, Bjælke, hvorpaa Agterspeilet hviler; Bugt paa et Toug; (Pê.) - d'une maille, Sidesnor paa Masken i et Fiskenet; jambe de çà, jambe de là, *loc. ad.* paa skrævs (à califourchon).

Jambé, e, *a.* bruges kun i Udtr. bien -, som har velskabte Been; *fa.*

Jambette, *f.* Foldekniv; *pl.* smaa Bjælker, hvorpaa Sparreværket hviler.

Jambier, ère, *a.* (An.) henhørende til Benet; *s. m.* Skinnebeensmuskel; *s. f.* Harnisk til Skinnebenet.

Jambon, *m.* Skinke.

Jambonneau, *m.* lille Skinke.

Jan, *m.* (Jeu) Bræt i Triktrak (Slags Brætspil); le petit -, den Deel af Brættet, hvorpaa Brikkerne opstilles, naar Partiet begyndes; le grand -, den anden Deel af Brættet.

Janissaire, *m.* Janitshar.

Jansénisme, *m.* (Thé.) Jansenius's Lære om Naaden og Prædestinationen.

Janséniste, *m.* Tilhænger af Jansenismen; *a.* henhørende til denne Lære.

Jante, *f.* (Charr.) Hjulfælge.

Janvier, *m.* Januar.

Japon, *m.* Japan.

Jappement, *m.* Bjeffen. [Hunde).
Japper, *v. n.* bjeffe, gjøe (om smaa
Jaque, *f.* Jakke; bruges nu kun i Udtr. – de mailles, Pantserskjorte.
Jaquemart, *m.* en harniskklædt Figur paa Uhre til at slaae Timerne (Peder Døver); latterligt klædt Menneske; gammeldags Kaarde; (Monn.) Fjeder paa Trykværket i en Mynt.
Jaquerie, *f.* de Livegnes Opstand imod Godsherrerne i det 14de Aarhundrede.
Jaquette, *f.* Bondekofte; Smaadrenges Skjørtkjole; *pop.* trousser la – à un enfant, give et Barn Riis.
Jardin, *m.* Have; *fig.* frugtbart og paa forskjellig Maade dyrket Land; *fa.* faire d'une ch. comme des choux de son –, bruge Noget som om man var fuldkommen Herre derover; jeter une pierre (el. des pierres) dans le – de q., sige En Skoser.
Jardinage, *m.* Havevæsen, Gartneri; Havearbeide; Haver; Kjøkkenurter.
Jardiner, *v. n.* sysselsætte sig med Havearbeide; *v. a.* (Fauc.) lade en Falk drage frisk Luft.
Jardinet, *m.* lille Have.
Jardineuse, *f.* (Joa.) émeraude –, ureen Smaragd.
Jardinier, *m.* Gartner; – fleuriste, Blomstergartner; – maraîcher, Kjøkkengartner; – pépiniériste, Gartner, som opelsker Frugttræer; – planteur, Gartner, som befatter sig med Skovanlæg; (H. n.) *pop.* Kjærnebider (bruant ortolan).
Jardinière, *f.* Gartnerske, Gartnerpige; Opsats til Blomster; (Cuis.) Slags Biret af Roer og Gulerødder; (Cout.) Slags Stikning foran paa Manchetter.
Jardons, *m. pl.* (Vét.) Hævelse paa en Hestes Bagbeen, paa Hasen.
Jargon, *m.* fordærvet Sprog, Kauderwælsk; fremmed Sprog, som ikke forstaaes; særeget Sprog el. særegne Udtryk for visse Kredse; (Joa.) Slags guulagtig Diamant.
Jargonner, *v. n.* og *v. a.* tale et fordærvet el. uforstaaeligt Sprog, tale slet.
Jargonneur, se, *s.* og *a.* En, som taler et fordærvet Sprog el. som taler slet.
Jarlot, *m.* (Mar.) Indhugning og Faltse i en Skibskjøl.
Jarre, *m.* Slags stort Maal til Olie el. Viin; *s. f.* Slags Vandkumme af brændt Leer; (Mar.) stor Vandkrukke; (Manu.) Uld af peruvianske Faar; (Chap.) langt stridt Haar, som ikke kan filtes; *pl.* Slags Glasklokker, som især bruges til electriske Batterier.
Jarret, *m.* Knæhase; Hase; *fig.* og *fa.* être ferme sur ses –s, have en fast Holdning, vise en fast Adfærd; (Jard.) lang Green uden Sideqviste; (Arch.) urigtig Bugt paa en Hvælving; (Géo.) enhver Afvigelse fra den krumme Linie.
Jarreté, e, *a.* som vender Bagbenene indad (om Dyr); (Arch.) som danner en urigtig Bugt.
Jarreter, *v. n.* være ujevn, pukket, slaae en Bugt; *v. pr.* støde Haserne (*p. u.*); binde sine Strømpebaand.
Jarretière, *f.* Knæbaand, Strømpebaand; *fig.* og *fa.* il ne lui va pas à la –, han staaer dybt under ham i Kundskaber og Fortjeneste; donner des –s à q., give En Pidskeslag over Benene.
Jarreux, se, *a.* (Manu.) poils –, lange hvide og stride Haar.
Jars, *m.* Gasse; *fig.* og *pop.* il entend le –, han er ikke dum, han er huul.
Jas, *m.* (Mar.) Ankerstok.
Jaser, *v. n.* sladre; *fa.* fortælle hvad der skulde holdes hemmeligt; snakke (om Skader el. Papegøier); *prov.* – comme une pie, comme une pie borgne, lade Munden altid løbe.
Jaserie, *f.* Sladder.
Jaseur, se, *s.* Sladdrer; Sladdertaske; En, som sladdrer af Skole, *fa.*
Jasmin, *m.* Jasmin.
Jaspe, *m.* Jaspis.
Jasper, *v. a.* male med flere Farver, marmorere som Jaspis.
Jaspure, *f.* Marmorering; Snit paa en Bog marmoreret som Jaspis.
Jatte, *f.* dybt rundt Kar, Skaal.
Jattée, *f.* en Skaalfuld.
Jauge, *f.* et Kars bestemte Maal, Visirmaal; Visirstok; Bragermaal, Tommestok. [Betaling derfor.
Jaugeage, *m.* Opmaaling af Kar;
Jauger, *v. a.* opmaale et Kar, visire; (Mar.) opmaale et Skibs Indhold.
Jaugeur, *m.* Opmaaler af Kar, Visirer; Skibsmaaler.
Jaunâtre, *a.* guulagtig.
Jaune, *a.* guul; *s. m.* den gule

farve, det Gule; *fa.* être - comme un coing, comme souci, comme safran, have en stærk guul Ansigtsfarve; jaune d'œuf, Æggeblomme; jaune d'isse, (Jard.) Slags Fersken; f. bec.

Jaunet, *m.* lille guul Markblomst; *fa.* et Guldstykke.

Jaunir, *v. a.* farve guul; *v. n.* blive guul, guulne.

Jaunissant, e, *a.* guulnende; poé.

Jaunisse, *f.* Guulsot (Méd. ictère).

Javanais, e, *s.* Javaneser, -inde.

Javaris (s udtales), *m.* (H. n.) Slags amerikansk Vildsviin.

Javart, *m.* (Vét.) Muk, Byld paa Hestens Been; -encorné, Byld under Hoven.

Javeau, *m.* (E. F.) Ø, som er dannet ved Opskyllen af Sand el. Dynd.

Javeler, *v. a.* (Agr.) lægge høstet Korn paa Skaar; *v. n.* falde paa Skaar, i Knipper el. Bundter; avoines -ées, Havre, som er bleven sort og tung af Regnen, mens den laa paa Skaar.

Javeleur, *m.* (Agr.) Høstkarl, som lægger Korn paa Skaar.

Javeline, *f.* langt og tyndt Kastespyd.

Javelle, *f.* flere Skaar høstet Korn; Rad, som Kornet lægges i efter Leen; Knippe Viinranker; Bundt Viinpæle el. Lægter.

Javelot, *m.* Kastespyd.

Je, *pr. pers. conj.* jeg; *pl.* nous, vi.

Jeannette, *f.* Diminutiv af Jeanne (Hanne); Navn paa et Kors med et Hjerte, som Fruentimmerne bære om Halsen; (Jard.) Slags Pintselilie.

Jécoraire, *a.* (An.) henhørende til Leveren.

Jectigation, *f.* (Méd.) Pulsens sitrende Bevægelse.

Jectisses, *a. f. pl.* bruges i Udtr. terres -, opkastet Jord; (Maç.) pierres -, Stene, som bruges til alle Slags Bygninger og lægges med Haanden.

Jéhovah, *m.* Jehova.

Jéjunum, *m.* (An.) Slunkentarm, en Tarm i det menneskelige Legeme.

Jérémiade, *f.* Klagesang, ofte gjentagen Klage.

Jésuite, *m.* Jesuit; *fig.* Hykler.

Jésuitesse, *f.* Nonne henhørende til en filial Forening af Jesuiterordenen.

Jésuitique, *a.* jesuitisk (i slet Forst.).

Jésuitisme, *m.* Jesuitermoral, Jesuitcharakteer, Hykleri.

Jésus (s stumt), Jésus-Christ (st stumt, undt. naar Christ bruges ene), *m.* Jesus Christus; (Pap.) papier jésus, Slags Trykpapir af stor Format.

Jet, *m.* Kast; Straale; Træstud, Spire; Metals Indgydning i Støbeformen; Regnen med Regnepenge (v.); le - des bombes, Bombekastning; - de pierre, et Rum, saa langt som man kan kaste med en Steen; le - d'un filet, Udkasten af et Fiskenet, Fiskedræt; le - d'une draperie, Draperiets naturlige Fald i et Maleri; - de lumière, Lysstraale; - d'eau, Vandspring; - d'abeilles, ny Bisværm; - de marchandises, jet-à-la mer, Varers Kasten overbord i en Storm; - de voiles, et Skibs fuldstændige Seilbesætning; armes de -, Kastevaaben; d'un seul -, støbt paa een Gang, i een Form; *fig.* (i Kunst el. Litterat.) udført el. forfattet med Raskhed, paa eengang; ce n'est qu'un premier -, det er et let, flygtigt Udkast; du premier -, strax, under Øieblikkets Indskydelse; canne d'un seul -, Rørstok uden mindste Knude; un beau -, un - bien droit, en lige Stok uden Knude; (Fauc.) lille Rem om Benet af en Falk el. anden afrettet Fugl.

Jetage, *m.* (Chir.) Udflyden af Materie.

Jeté, *m.* (Da.) Slags halvt Dandsetrin, Kastetrin.

Jetée, *f.* Steendæmning ved Indløbet af en Havn til at standse Bølgernes Hæftighed; Hob Steen, Sand el. Gruus langs med en Vei for at forbedre den; ny Bisværm; - de chandelles, det Antal Lys, som forfærdiges i een Støbning.

Jeter, *v. a.* kaste; anlægge, anbringe; udkaste, udsprøite; udstøde; sætte Knopper el. Stud; støbe; *v. pr.* kaste sig, styrte sig; udgyde sig; tage sin Tilflugt til; *v. n.* spire, sætte Stud; frembringe en ny Bisværm; afsætte Materie; - les fondements d'un édifice, lægge Grundvolden til en Bygning; - les fondements d'un royaume, grunde et Kongerige; - un pont sur une rivière, slaae en Bro over en Flod; (Peint.) - une draperie, anlægge et Draperi i dets behørige Folder; (Mar.) - l'ancre, ankre; - le plomb, la sonde, lodde; - un mât à bas, styde en Mast ned; - son navire à la côte, sætte sit Skib paa Grund; (Jeu) - ses cartes, spille sine Kort;

(Mil.) – des soldats dans une place, kaste Soldater ind i en Fæstning; (Fauc.) – le faucon, slippe Falken løs (le lâcher); (Impr.) – un blanc, lade et aabent Rum; (Fond.) – une statue en bronze, støbe en Statue i Bronze; – en moule, støbe; *fig.* – son bien, – tout par les fenêtres, forøde sin Formue, sætte Alt overstyr; – q. dans un cachot, sætte En i et Fængsel; – les yeux sur q., kaste sine Dine paa En, udsee sig En; – des propos, lade Ord falde, henkaste en el. anden Yttring; – des soupçons contre q., vække Mistanke imod En; – son dévolu sur q., kaste sit Valg paa En; – une maison par terre, la – bas, rive et Huus ned; la fontaine jette de l'eau, Vandspringet udkaster Vand; – des larmes, fælde el. udgyde Taarer; – un cri, udstøde et Skrig; – de profondes racines, slaae dybe Rødder; – au sort, afgjøre Noget ved Lodkastning; – une marchandise à la tête, falbyde en Vare til Spotpriis; – une ch. à la tête de q., paanøde En Noget uden at han begjærer det; – de l'huile sur le feu, gyde Olie i Ilden; – de la poudre aux yeux, sætte Blaar i Dinene; – le froc aux orties, forlade Munkestanden, den geistlige Stand; forlade et Fag af Ustadighed; – son plomb sur qc., sætte sine Garn ud efter Noget; – le manche après la cognée, opgive Alt af Modløshed; – sa langue aux chiens, give sig tabt, opgive at gjætte en Gaade; – son bonnet par-dessus les moulins, sætte sig ud over den alm. Mening; je jetai mon bonnet par-dessus les moulins, dermed var mit Eventyr ude; il jette un vilain coton, han taber sit gode Rygte; ..... les arbres commencent à –, Træerne begynde at skyde; cette ruche n'a pas encore –é, denne Kube har endnu ikke sværmet; la plaie commence à –, Saaret begynder at sætte Materie; .... se jeter sur qc., kaste sig begjærligen over Noget; se – au cou de q., falde En om Halsen; se – à la tête de q., paanøde sig En; cela ne se jette pas en moule, dette Arbeide frembringes ikke saa let; se – dans un couvent, gaae i Kloster.

Jeton, *m.* Regnepenge, Slentring; ny Bisværm (jet d'abeilles); – de présence, Mærke, som gives de tilstedeværende Medlemmer i visse Selskaber; *prov.* être faux comme un –, have en falsk Charakteer.

Jeu, *m.* Leg, Spøg; Spil, Spillemaade; Ens Kort i Spil; Indsats; Spillehuus, Sted, hvor der spilles visse Spil; Maade at bruge sine Vaaben paa; Spillen paa et Instrument; Komediespil; Frihed i Bevægelse; Maade at virke paa (om en Maskine); (Peint.) Liv og Afvexling; prendre qc. en –, tage Noget for Spøg; cela passe le –, cela est plus fort que le –, det er en Spøg, som gaaer for vidt; se faire un – de qc., finde Fornøielse i Noget (i slet Forst.); mettre au –, gjøre Indsats; l'argent qui est sur le – (el. sur –), de Penge, som ere indsatte; tenir un –, holde et Spillehuus, holde Bank; tenir le – de q., spille for En; tenir –, vedblive at spille med En, som taber; couper –, gaae bort, naar man har vundet; d'entrée de –, fra Begyndelsen af Spillet; *fig.* strax; entrer en –, begynde at spille; *fig.* indlade sig i en Sag, i en Undersøgelse; se piquer au –, vedblive at spille, uagtet man taber; *fig.* vedblive at ville sætte Noget igjennem uagtet alle Hindringer; jouer bon –, bon argent, spille for Alvor, om Penge, med det Forsæt strax at betale; *fa.* bon – bon argent, alvorligt; *prov.* le – ne vaut pas la chandelle, den Ting er ikke værd den Umage, man gjør sig; à quel – l'a-t-on perdu? hvorfor kommer han ikke mere til os, hvor bliver han af? mettre q. en –, bringe En ind i en Sag imod hans Vidende; mettre qc. en –, benytte Noget; c'est son –, det er det, han har at gjøre; il sait bien son –, han forstaaer nok, hvad han gjør; *fa.* donner (faire) beau – à q., give En god Leilighed til at opnaae hvad han ønsker; *prov.* à beau – beau retour, lige for lige, som man raaber saa faaer man Svar; à tout venant beau –, man vil vide at holde Enhver Stangen; faire voir beau – à q., lære En op at see; tirer son épingle du –, rede sig snildt ud af en vanskelig Sag; faire bonne mine à mauvais –, holde gode Miner til slet Spil; ... *pl.* offentlige Lege hos de

Jamle; (Myth.) Guder for Spøg g Skjemt.

Jeudi, *m.* Torsdag; – gras, Skærtorsdag; *prov.* la semaine de trois s, trois jours après jamais, den Uge, hvori vi faae 2 Torsdage, aldrig.

Jeun (à), *loc. ad.* fastende; prendre qc. à –, nyde Noget paa fastende Hjerte.

Jeune, *a.* ung; ungdommelig, fyrig; uerfaren; passende for Ungdommen; ubesindig, ubetænksom; *s.* den Yngre; un – homme, et ungt Menneske (*pl.* des jeunes gens); il ne vieillit point, il est toujours –, han bliver ikke gammel, han er altid livlig og ungdommelig; le – âge, den tidlige Alder; cette couleur est –, denne Farve passer for de Unge; *fa.* une – barbe, et ungt Menneske uden Erfaring; mon Dieu, qu'il est –, min Gud! hvor han er ubetænksom, fremfusende; Pline le –, Plinius den Yngre; –s de langue, unge Mennesker, som lære de østerlandske Sprog for deri at blive Tolk.

Jeûne, *m.* Faste; Afholdenhed fra Kjødspiser; Afholdenhed fra al Slags Spise; *fig.* enhver anden Slags Afholdenhed; un jour de –, en Fastedag.

Jeunement, *ad.* (Ch.) nylig; bruges kun i Udtr. cerf de dix cors –, Hjort, hvis Horn nyligen har faaet 10 Takker paa hver Side.

Jeûner, *v. n.* faste; spise lidt, sulte; *fig.* og *fa.* negte sig Fornøielser.

Jeunesse, *f.* Ungdom; unge Mennesker; det unge Mandskab; *pop.* ung Pige; *fa.* Ungdoms Daarskab; *prov.* og *fig.* – est forte (el. bedre: difficile) à passer, i Ungdommen er det vanskeligt at styre sine Lidenskaber; il faut que – se passe, man maa lade Ungdommen rase ud; man maa bære over med den; la – revient de loin, Ungdommen kan gaae meget igjennem (i Tale om Sygdomme), el. rette sig fra store Feil; si – savait et vieillesse pouvait, hvis Ungdommen havde Erfaring, og Alderdommen Evne; il a fait bien des –s, han har begaaet mangen Ungdomsdaarskab.

Jeunet, te, *a.* (bruges især i fém.) meget ung; *fa.*

Jeûneur, se, *s.* Mand el. Qvinde, som faster; *fa.*

Joaillerie, *f.* Juveleerarbeide; Juveleerkunst; Juveleerhandel.

Joailler, ère, *s.* Juveleer.

Jobard, *m.* enfoldigt, lettroende Menneske; *pop.*

Jobelin, *m.* enfoldig, godmodig Tosse.

Jockey, *m.* Rideknegt, Forrider.

Jocko, *m.* (H. n.) Slags Orangoutang (ogs. pongo); *pop.* Menneske, som seer dum ud og gjør Grimacer.

Jocrisse, *m.* Fjog, Nathue, Pottekiger.

Jodelet, *m.* Pudsmager; *fa.*

Joie, *f.* Glæde; Munterhed, Lystighed; *pl.* Glæder; Forlystelser; Nydelser; feu de –, Illumination af Gader og offentl. Pladse; j'ai de la – de vous voir, det glæder mig at see Dem; *fa.* être à (el. bedre: dans) la – de son cœur, fryde sig, være i sin Herrens Glæde; se donner au (bedre: à) cœur – de qc., glæde sig hjerteligen over Noget, nyde Noget i fuldt Maal; une fille de –, en Glædespige.

Joignant, e, *a.* tilstødende (om Huse og faste Eiendomme); une maison –e à la mienne, et Huus, som støder op til mit.

Joignant, *pp.* tæt ved; tout – la maison, tæt op til Huset.

Joindre, *v. a.* sammenføie; tilføie, forene; støde til, naae, indhente, træffe paa; *v. pr.* sammenføies, forenes; træffe sammen; *v. n.* slutte sammen; – les mains, folde Hænderne; – q., støde til En, indhente En; – l'utile à l'agréable, forene det Nyttige med det Behagelige; la porte ne joint pas bien, Døren slutter ikke godt.

Joint que, *loc. conj.* foruden at, *v.*; ogsaa: joint à ce que, joint à cela que (ajoutez que, outre que).

Joint, *m.* (An.) Led, Ledemod; (Maç.) Mellemrum mellem to hosliggende Steen (–gras, Aabning, som er større end en ret Vinkel; – maigre, Aabning, som er mindre); *fa.* trouver le –, finde den bedste Maade at tage en Sag paa.

Joint, e, *p.* forenet, sammenføiet; sauter à pieds –s, springe med begge Benene paa een Gang; à mains –tes, med sammenfoldede Hænder; ci- –, *loc. ad.* hermed; d. Udtryk forandres ikke, naar det staaer foran et Ord uden Artikel: vous trouverez ci-joint copie de sa lettre, De vil finde heri Gjenparten af hans Brev.

Jointe, *f.* (Man.) Stykket mellem Koden og Overdelen af Hestens Hov (s. s. paturon).

Jointé, e, *a.* (Man.) bruges om Heste især med Udtr. court og long; court- -, kortledet (s. joint); long- -, langledet.

Jointée, *f.* saameget der kan rummes i to sammenholdte Hænder; *p. u.*

Jointif, ve, *a.* (Men. og Arch.) tæt sammenføiede, sluttende tæt sammen.

Jointoyer, *v. a.* (Maç.) tilstryge el. udfylde med Leer el. Gips Furerne mellem Stenene i en Bygning.

Jointure, *f.* Led, Sammenføining (naar der ikke tales om Knoklerne, hellere: joint); (Man.) Stykket nedenfor Koden.

Joli, e, *a.* net, nydelig, vakker, behagelig, smuk; *fig.* c'est un - sujet (garçon), det er et ungt Menneske, som opfører sig vel; *iron.* og *pop.* il est - garçon, il s'est fait - garçon, han er beruset, han er i en maadelig Forfatning, han har hengivet sig til Svir og slet Levnet; un - tour, et morsomt Puds; une -e position, en god, fordeelagtig Stilling; *s. m.* det Nydelige, det Nette og Smukke; det Morsomste; le - de l'affaire est que..., det Morsomste af Sagen er o. s. v.

Joli-cœur, *m.* smægtende Herre, sød Fyr; *pl.* des jolis-cœurs.

Joliet, te, *a.* ret nydelig, temmelig smuk; bruges almindeligen kun i *fém.* og *fa.*

Joliment, *ad.* paa en net Maade, nydeligt, vakkert, smukt; *iron.* ganske artigt; storligen, overmaade meget, tilgavns.

Jolivetés, *f. pl.* nydelige Smaating, tjenende til Pynt; artige, vakkre Yttringer af et Barn; *v.*

Jonc, *m.* Siv; tynd Rørstok; glat Guldring; *fa.* être droit comme un -, være rank som en Piil (et Siv).

Jonchaie, *f.* Sted, som er bevoxet med Siv.

Jonchée, *f.* Blomster, Qviste o. desl., hvormed Gaderne bestrøes ved høitidelige Leiligheder; Slags Kar, hvori der holdes Fløde; Slags lille Ost.

Joncher, *v. a.* bestrøe med Blomster; *fig.* opfylde med, bedække med hist og her; la terre était -ée de morts, Jorden laa fuld af Døde, var bestrøet med Døde.

Jonchets (hos Nogle honchets), *m. pl.* Pindespil, Skrabnæse (Børnespil).

Jonction, *f.* Forening; Sammenstød, Sammenløb.

Jongler, *v. n.* more med Taskenspillerkunster; *inus.* [leri, Markskrigeri.

Jonglerie, *f.* Taskenspillerkunst; Gjøg-

Jongleur, *m.* Taskenspiller, Markskriger, Gøgler; forh. omvandrende Sanger el. Musikant. [nesisk Farten.

Jonque, *f.* en Jonka, et Slags chi-

Jonquille, *f.* Paaskelilie, Slags Narcis.

Joseph, *m.* og *a. m.* Slags tyndt gjennemsigtigt Papir; papier -.

Jouail, *m.* (Mar.) Ankerstok (jas).

Jouailler, *v. n.* spille lavt og kun for Morskab; spille slet; *fa.*

Joubarbe, *f.* (Bot.) Huusløg.

Joue, *f.* Kind; *fa.* avoir les -s cousues, have hule, indfaldne Kinder; donner sur la -, couvrir la - à q., give En et Drefigen; coucher q. en -, mettre q. en -, lægge an paa En, sigte efter En; *fig.* holde bestandigt Øie med En, ikke tabe ham af Sigte; (Mil.) tomber bien en -, falde godt an (til Kinden); en -, feu! an, fyr! (Mar.) Boug (paa et Skib).

Jouée, *f.* (Arch.) Tykkelse af en Muur i Aabningen til en Dør, et Vindue, o. desl.

Jouer, *v. n.* lege; - à, more sig med et el. andet Spil, el. med en el. anden Leg; *fig.* udsætte sig for; - de, spille paa et Instrument; (ud. Præp.) bevæge sig let og frit; springe (om Vandspring); ... *v. a.* forstaae at spille et Spil, spille et Kort el. en Melodie; sætte paa Spil, spille om, bortspille; opføre paa Scenen; forestille en Person, udføre en Rolle; skuffe, narre; latterliggjøre, efterabe; ligne, have Udseende af; ... *v. pr.* se - de qc., udføre med Lethed hvad Andre finde vanskeligt el. farligt; bryde sig lidt om; skalte og valte med efter Behag; se - de q., have En til Bedste, holde En for Nar, skuffe En; se - à q., give sig i Kast med En, angribe En ubetænksomt; ... - aux cartes, spille Kort; - aux échecs, spille Schak; - au colin-maillard, lege Blindebuk; vous jouez à vous perdre, De arbeider paa Deres egen Undergang; - un jeu, forstaae at spille et Spil; quel jeu jouez-vous? hvad Slags Spil spiller De? il joue bien son jeu, han spiller godt sit Kort; *fig.* han bærer sig snildt ad for at naae sit Maal; - une carte, spille et Kort ud; - gros jeu, spille høit Spil; - un écu, spille om en Daler; - cœur, spille

Hjerter ud; – en cœur, spille i Hjerter; – de bonheur, spille med Held; – de malheur, de guignon, spille med Uheld; – de son reste, gribe det sidste Middel, vove det Yderste; sætte sin Formue aldeles overstyr; – au jeu sûr, spille et sikkert Spil; – au plus sûr, gribe den mindst farlige Udvei; – au (au plus) fin, søge ved List at naae sit Maal; ne – que (pour) l'honneur, spille om Keiserens Skjæg; *fig.* og *fa.* – (à) quitte ou double, vove Alt for at rede sig ud af en vanskelig Sag; – à qui perd gagne, spille et Spil, hvori den Tabende vinder; være sig saa snildt ad, at Tabet skaffer størst Fordeel; – sa vie, vove sit Liv; sætte det paa Spil; – avec sa vie, avec sa santé, ikke skaane sit Liv, sin Sundhed; ikke sørge for at bevare samme; – avec la vie, betragte Livet som en ligegyldig Sag; – sur le mot (el les mots), spille med Ord, hænge sig i Ord, gjøre tvetydige Hentydninger; – du violon, spille paa Fiolin; – un air sur le violon, spille en Melodi paa Fiolinen; *fa.* – de la prunelle, coquettere, kaste forlibte Blik til hinanden; gjøre Tegn til hinanden med Øinene; *pop.* – de la poche, give Penge ud; – du pouce, udtælle Penge; *pop.* – des couteaux, slaaes med Kaarder; – du bâton à deux bouts, fegte bevændigen med sin Stok; – des gobelets, gjøre Taskenspillerkunster; *fig.* søge at bedrage; – un tour à q., spille En et Puds; – q., spille med En (i Boltspil el. Fjerboltspil); *fig.* føre En bag Lyset; – q. par-dessous (la) jambe, kaste Bolten til En under Benet; *fig.* have stor Overlegenhed over En, saa at man leder ham efter sit Hoved; – les deux, føre begge Parter bag Lyset, idet man lader som om man hjelper den ene mod den anden; – la comédie, spille Comedie; *fig.* gjøre Løier; hykle, forstille sig; – l'affligé, agere bedrøvet; – un grand rôle, slaae stort paa; *prov.* c'est un jeu joué, det er en aftalt Rolle, en overlagt List; ce papier joue le velours, dette Papir ligner Fløiel; le ressort joue bien, Fjeren gaaer godt; *prov.* faire – toutes sortes de ressorts, sætte alle Midler i Bevægelse; les eaux jouèrent tout le jour, Vandene sprang den hele Dag; la mine joua, Minen sprang; ... il fait sa besogne en se jouant, han udfører sit Arbeide med største Lethed; il se joue de la religion, han lader haant om Religionen; il se joue des lois, han driver Gjæk med Lovene; ne vous jouez pas à lui, il n'entend pas raillerie, giv Dem ikke i Kast med ham, han taaler ikke Skjemt.

Jouereau (udt. joûreau), *m.* slet Spiller, lav Spiller; *p. u.*

Jouet, *m.* Legetøi; En, man har til Bedste el. gjør sig lystig over; (Man.) lille Mundstjede; *fig.* être le – de la fortune, være en Bold for Skjæbnen; être le – de ses passions, tumles hid og did af sine Lidenskaber.

Jouette, *f.* (Ch.) lille Kaninhul.

Joueur, se, *s.* En, som gjerne spøger (i d. Betydn. kun i Udtr. un rude –, une rude –se, En, som ikke kan spøge uden at saare Andre); Spiller; beau – el. bon –, Spiller, som altid beholder sin Fatning, hvorledes Spillet end gaaer; – d'instrument, Musikant; – de gobelets, Taskenspiller; *prov.* la balle cherche le –, au bon – la balle, la balle au –, Lykken søger gjerne sin Mand (den Snildeste).

Jouflu, e, *a.* og *s.* pludskindet; *fa.*

Joug (g udtales), *m.* Aag; *fig.* Trældom; (Méc.) den øverste Vægtbjælke; passer sous le –, gaae under Aaget.

Jouir, *v. n.* have Brug el. Indtægt af; nyde; – d'une terre, have Indtægten af en Jordeiendom; il jouit de cent mille livres de rente, han har 100,000 Livres i Rente; – de la vie, nyde Livet; le temps fuit, jouissons, Tiden løber, lader os nyde Livet; – de l'embarras de q., more sig over Ens Forlegenhed; – de q., nyde Ens Selskab; – d'une femme, have kjødelig Omgang med et Fruentimmer.

Jouissance, *f.* Nydelse; Besiddelse, Nytte el. Brug af Noget; Glæde, Fornøielse; avoir la – d'un privilège, være i Besiddelse af et Privilegium; trouver de la – à remplir son devoir, finde Fornøielse i at opfylde sin Pligt.

Jouissant, e, *a.* (Jur.) som har Brug og Nytte af Noget.

Joujou, *m.* Legetøi; *pl.* des –x,

Jour, *m.* Dagslys; Dag; Lys, Belysning; Aabning, hvorigjennem Lyset trænger ind, Revne; Udvei el. Middel til at sætte Noget igjennem; borgerlig Dag el. 24 Timer fra Midnat til Midnat; Tid fra Solens Opgang til dens Nedgang; *pl.* et vist Tidsrum; Liv, Levetid; il commence à faire –, det begynder at dages; il est – chez lui, han er staaet op; il est petit – chez lui, han er nylig vaagnet; demi-jour, svagt Lys; *fig.* brûler le –, tænde Lys mens det endnu er Dag; mettre qc. au –, bekjendtgjøre Noget; mettre un ouvrage au –, bringe et Arbeide for Lyset, udgive det; mettre une ch. dans un – convenable, stille en Ting i et passende Lys; mettre qc. dans son –, sætte Noget i sit rigtige Lys; cela n'est pas à son –, det er ikke stillet i sit rette Lys; il y a un faux –, der er en falsk Belysning; il craint le –, han er bange for at blive nøie kjendt; se faire –, bane sig Vei; si je vois – à cela, dersom jeg seer Middel til at sætte det igjennem; un bon –, en høi Helligdag; faire son bon –, gaae til Alters; un –, engang; un beau –, engang, en Dag; tous les –s, hver Dag; *fig.* og *fa.* mettre q. à tous les –s, bruge En altfor tidt; omgaaes altfor fortroligt med En (*v.*); prendre le – de q., gribe det rette Øieblik, for at tale med En; voir le –, see Lyset, fødes; être à son dernier –, være paa det Yderste; à la fin de nos –s, ved vort Livs Ende; faire du – la nuit, et de la nuit le –, gjøre Dag til Nat og Nat til Dag, sove om Dagen og vaage om Natten; *prov.* vivre au – le – (au – la journée), ikke sørge for den Dag imorgen; gagner sa vie au – la journée, leve fra Haanden i Munden, leve af den daglige Fortjeneste; à chaque – suffit sa peine (son mal), hver Dag har sin Plage; à –, *ad.* gjennemsigtigt, gjennembrudt, aabent; percé à –, gjennemstukket, gjennemsigtig; cette maison est à –, dette Huus er uden Døre og Vinduer; être à –, have sine Handelsbøger i Orden, saa at Alt er indført for den løbende Dag; de – à autre, *loc. ad.* efterhaanden, lidt efter lidt; d'un – à l'autre, fra den ene Dag til den anden.

Journal, *m.* Dagbog; Dagblad; Uge- el. Maanedsskrift; en Morgenland; *a. m.* (kun i Forbindelse med livre el. papier) livre –, Bog, hvori Indtægt og Udgift optegnes for hver Dag; *pl.* -naux.

Journalier, ère, *a.* daglig; foranderlig; la beauté est -ère, Skjønheden er Forandring underkastet, ikke altid den samme; *s. m.* Dagleier.

Journaliste, *m.* Udgiver af et Dagblad, Forfatter af et periodisk Skrift.

Journée, *f.* Dag (fra man staaer op til man igjen lægger sig); Daggjerning, Dagværk; Dagløn; Dagsreise; et Feltslag; Dagen, paa hvilken et Slag er staaet; *fig.* og *fa.* mentir à la –, være kommen i Vane med at sige Usandhed; jour betegner et Tidspunkt el. en vis Deel af Tiden; journée forbinder med samme Begreb Tanken om en bestemt Varighed, der har sine Underafdelinger.

Journellement, *ad.* dagligen, hver Dag.

Joûte, *f.* Landsebrydning (forhen til Hest; nu ogsaa i Baade); la – des coqs, Hanefægtning.

Joûter, *v. n.* bryde en Landse; *fig.* og *fa.* tvište, disputere.

Joûtereaux, *m. pl.* (Mar.) straae Tverstykker paa de øverste Stænger, Sablinger; Bougspryds Æselhoveder.

Joûteur, se, *s.* Landsebryder; *fa.* un rude –, en djærv Modstander i Kamp, Spil el. Ordstrid.

Jouvence, *f.* bruges kun i Udtr.: la fontaine de –, Foryngelseskilden.

Jouvenceau, *m.* Yngling, Ungersvend, smuk ung og velskabt Mand; *plais.* [*v. plais.*

Jouvencelle, *f.* ung Pige, Ungmø;

Jovial, e, *a.* oprømt, munter, glad, lystig; *fa.*

Jovialement, *ad.* paa en jovialsk, munter, lystig Maade. [*pl.* -x.

Joyau, *m.* Klenodie, Juveel, Smykke;

Joyeusement, *ad.* muntert, lystigt, med Glæde.

Joyeuseté, *f.* lystigt Indfald, Skjemt; altfor fri el. letfærdig Yttring; *fa.*

Joyeux, se, *a.* munter, glad, lystig; mener -se vie el. une vie -se, leve i Fryd og Gammen; la bande -se, det muntre Lag; droit de – avènement, Afgift, som betaltes Kon-

gen af Frankrig ved hans Tronbestigelse. [uden Tænder.

Jubarte, *f.* (H. n.) Slags Hvalfisk

Jube, *f.* en Løves Manke; *poé.*

Jubé, *m.* Pulpitur i Kirken mellem Skibet og Choret; *fig.* venir à –, underkaste sig imod sin Villie; finde sig i hvad der forlanges. [Palmetræ.

Jubée, *f.* (Bot.) Slags peruviansk

Jubilaire, *a.* henhørende til en Jubelfest. [deraab, Jubel; *fa.*

Jubilation, *f.* Glædesyttring, Fry-

Jubilé, *m.* Jubelaar, Jubelfest, Jubilæum; fuldstændig og høitidelig Syndstilgivelse; *fa.* faire –, blande Kortene sammen, saa at Ingen enten taber el. vinder; *a.* docteur –, Jubellærer, som har havt Doctorgraden i 50 Aar.

Jubiler, *v. n.* glæde sig; *v. a.* give en gammel Betjent Hvile med sin halve Løn i Pension (*p. u.*).

Juc, *m.* Sted, hvor Hønsene flyve op, for at sætte sig til Hvile.

Jucher, *v. n.* sætte sig op el. flyve op paa en Pind el. en Green for at sove (om Høns o. desl.); *v. pr.* s. Betydn.; *fig.* og *pop.* indlogere sig i en 4de el. 5te Etage; sætte sig høit tilveirs, tage Plads paa et høit og upassende Sted; (Vét.) cheval –é, Hest, hvis Kode staaer stærkt frem (er det paa Forbenene bruges hellere: cheval bouleté).

Juchoir, *m.* Hønsefal, Hønsepind.

Judaïque, *a.* jødisk.

Judaïser, *v. n.* følge den jødiske Lov i visse Punkter.

Judaïsme, *m.* Jødedom.

Judas, *m.* *fa.* Forræder; Aabning i Form af en Falddør i et Gulv, for at høre hvad der foregaaer nedenunder; baiser de –, falsk Kjertegn; poil de –, rødt Haar. [Vandfugl.

Judée, *f.* Judæa; (H. n.) Slags

Judelle, *f.* (H. n.) sort Vandhøne.

Judicature, *f.* Dommerembede, Øvrighedspost.

Judiciaire, *a.* henhørende til Retten el. til Retspleien; retlig; forme –, Retsform.

Judiciaire, *f.* Dømmekraft; *fa.*

Judiciairement, *ad.* paa retlig Maade; i lovlig Form.

Judicieusement, *ad.* forstandigen; med Skjønsomhed. [som, klog.

Judicieux, se, *a.* forstandig, skjøn-

Juge, *m.* Dommer; Domstol; grand –, Justitsminister i Keiserperioden; – d'instruction, Dommer, som søger at tilveiebringe alle mulige Oplysninger, ved at forhøre de Anklagede; – commissaire, Dommer, som Retten overdrager at undersøge og lede visse Sager; – de rigueur, Dommer, som følger Loven i hele dens Strenghed; – de paix, Slags Forligelsescommissair el. Dommer i mindre vigtige Sager; – maje, Landsdommer el. Fuldmægtig hos en Landfoged (*v.*); – botté, Dommer, som ingen Grad har ved Universitetet (*v.*); *fig.* ukyndig Dommer, uden al Indsigt; vous serez notre –, vous en serez le –, De skal dømme os imellem; se faire, s'établir, se constituer – de q. el. de qc., opkaste sig til Dommer over Nogen el. Noget.

Jugé, *m.* affagt Dom el. Kjendelse.

Jugeable, *a.* som kan sættes under Tiltale, el. dømmes af en Ret.

Jugement, *m.* Dom, Paakjendelse; Dømmekraft; le – dernier, Dommedag, den yderste Dag; mettre q. en –, indstævne En for Retten, sætte En under Tiltale; il a le – sain, han har en sund Dømmekraft; je m'en rapporte à votre –, jeg henholder mig til Deres Dom el. Mening.

Juger, *v. a.* dømme, paadømme, paakjende; bedømme; danne sig en Mening om; tænke om; *v. pr.* bedømme sig; ansee sig for; *v. n.* dømme om; slutte, gisne; antage, mene; forestille sig, tænke sig; – en dernier ressort, dømme i sidste Instants; – en connaissance de cause, dømme med Sagkundskab; – mal de son prochain, dømme ilde om sin Næste; – des hommes sur la mine, dømme om Folk efter Udseendet; – d'autrui par soi-même, dømme Andre efter sig selv; – sur l'étiquette du sac, dømme efter det Ydre; que jugez-vous de cela, hvad slutter De deraf? – nécessaire de, ansee for nødvendigt o. s. v.; jugez un peu de ma surprise, forestil Dem engang min Overraskelse.

Jugère, *f.* vist Maal Agerland, omtrent 900 □ Fod; *v.*

Jugeur, se, *s.* En, som dømmer om Noget uden Sagkundskab; *fa. iron.*

Jugulaire, *a.* (An.) henhørende til Struben el. Halsen; (H. n.) poissons

-s, halsbugfinnede Fiske; s. f. Hagebaand paa en Hjelm el. Schako; (An.) Halsaare.

Juguler, v. a. kvæle; fig. udpine den sidste Stilling af En; inus.

Juif, ive, s. Jøde, Jødinde, Mosait; fig. og fa. Aagerkarl; c'est le - errant, det er en Jerusalems Skomager, et Menneske, som ikke har noget blivende Sted; a. jødisk.

Juillet (t høres), m. Julimaaned.

Juin, m. Junimaaned.

Juiverie, f. Jødegade, Jødeqvarteer; fa. ublu Kjøb el. Salg, Aager.

Jujube, f. (Bot.) Brystbær.

Jujubier, m. (Bot.) Brystbærtræ.

Jule el. jules, m. romersk Mynt af Værdi omtrent 8 ß; (H. n.) Tusindbeen (iule) [tur.

Julep, m. (Méd.) Slags kølende Mixtur.

Julien (saint-), m. (Jard.) Slags Blomme.

Julien, ne, a. juliansk; calendrier -, juliansk Calender; ère -ne, juliansk Tidsregning.

Julienne, f. (Bot.) Aftenstjerne (hesperis); (Cuis.) Urtesuppe, Suppe med flere Slags Urter. [gémart).

Jumart, m. (H. n.) Muulore (ogs.

Jumeau, elle, s. og a. Tvilling; eensdannet; sammenvoxet; deux frères -x, to Tvillingbrødre; sa sœur jumelle, hans Tvillingsøster; cerises jumelles, sammengroede Kirsebær; lits jumeaux, ligedannede og ligestore Senge; (An.) muscles jumeaux, Muskler, som bevæge samme Lem.

Jumeaux, m. pl. (An.) tvende Laarmuskler; (Chi.) tvende forenede Distilleerkar, hvoraf det ene tjener til Recipient for det andet; (Bot.) Slags Skampion, Bladhat.

Jumelé, e, p. (Blas.) bestaaende af tvende Tvillingstriber.

Jumeler, v. a. styrke el. befæste Noget med Klamper; (Mar.) lægge Skaal paa.

Jumelles, f. pl. tvende Opstandere paa en Perse; tvende opstaaende Stykker paa en Bogtrykkerpresse; dobbelt Comediekikkert; (Artif.) tvende Raketter paa en fælles Stok; (Blas.) Tvillingstriber; (Mar.) Skaaler el. Klamper til at styrke Masten el. Ræerne.

Jument, f. Hoppe; - poulinière, - de haras, Følhoppe; (Mon.) Myntpresse, som paa een Gang skobte og prægede Mynten.

Junon, f. Juno; (Astr.) Planet mellem Vesta og Ceres. [Forsamling.

Junte, f. Junta, spansk raadgivende

Jupe, f. Skjørt.

Jupin, m. s. jupiter.

Jupiter, m. Jupiter; (Astr.) Planet mel. Pallas og Saturn; (Chi.) Tin.

Jupon, m. Underskjørt, Klokke.

Jurande, f. Oldermands el. Bisidders Embede hos Haandværkere; Tiden samme varede; de Eedsvornes Samfund. [rabjergene.

Jurassiens, m. pl. Beboere af Ju-

Jurat, m. forh. Navn paa Consuler el. Stadslæmnere i Bordeaux.

Juratoire, a. (Jur.) bruges kun i Udtr. caution -, edelig Forsikkring at møde selv for Retten, naar det fordres.

Juré, e, p. eedsvoren; svoren, uforsonlig; ennemi -, svoren, uforsonlig Fiende. [lem af Jury, Jurydommer.

Juré, m. Eedsvoren; (Jur.) Med-

Juré-crieur, m. beskikket Udraaber af Auctioner; pl. des jurés-crieurs.

Jurement, m. Eed (p. u.); Forbandelse.

Jurer, v. a. edeligt forsikkre, stadfæste ved Eed, bevidne; sværge, besværge; love høitideligt; tage Guds Navn forfængeligt (- le nom de Dieu); v. n. sværge; bande; ikke passe sammen, være afstikkende; v. pr. tilsværge hinanden; - fidélité, sværge Troskab; se - amitié, tilsværge hinanden Venskab; il a -é sa ruine, han har svoret (fast besluttet) hans Undergang; - sur son honneur, sværge ved sin Ære; il en a -é, han har svoret derpaa; prov. il ne faut - de rien, man skal ikke sværge for Noget (staae inde for hvad der vil skee); - comme un païen, comme un charretier embourbé, bande som en Hedning, som en Holmens Matros (som en Vognmand, der er kommen med sin Vogn i et Morads [Fable de La Fontaine]); le vert jure avec le bleu, det Grønne stikker slemt af ved Siden af det Blaa; ce violon jure, denne Fiolon skurrer.

Jureur, m. En, som altid sværger el. bander.

Juri, s. jury.

Juridiction, f. Jurisdiction; Domstol, sammes District; degré de -

Instants; ce n'est point de ma –, det ligger uden for min Competents.

Juridictionnel, le, *a.* henhørende til en Jurisdiction. [retlig.

Juridique, *a.* juridisk, lovformelig,

Juridiquement, *ad.* paa en lovformelig Maade. [lærd.

Jurisconsulte, *m.* Lovkyndig, Rets-

Jurisprudence, *f.* Lovkyndighed.

Juriste, *m.* Jurist, Retskyndig, Retslærd; juridisk Skribent.

Juron, *m.* Liveed, Yndlingseed; Eed; lâcher un gros –, udstøde en drøi Eed; *fa.*

Jury, *m.* (Jur.) Eedsvornes Samfund el. Ret; – d'accusation, Jury, som bestemmer, om Tiltale skal finde Sted; – de jugement, Jury, som afgjør, om den Tiltalte skal domfældes; – d'experts, Eedsvorne, til at undersøge Varer; – d'instruction, Jury for Underviisningsvæsenet, Skolecommission bestaaende af Borgere.

Jus, *m.* Saft, som erholdes ved Kogning el. Udpresning; – de réglisse, Lakritssaft.

Jusant, *m.* (Mar.) Ebbe.

Jusque (undert. jusques, især i Poesi), *pp.* indtil (med à); endog; jusqu'à présent, indtil nu; jusqu'ici, hertil; hidtil; jusqu'à ce que (*fa.* jusqu'à tant que, *p. u.*), indtil at (med subj. naar der tales om noget Tilkommende); jusqu'où? hvorlangt? jusqu'à quand? hvorlænge? jusque-là, saavidt; il aime jusqu'à ses ennemis, han elsker endog sine Fiender; il n'est pas jusqu'aux valets qui ne s'en mêlent, Alle, selv Tjenerne, blande sig deri. [(hanebane), alm. Bulmeurt.

Jusquiame, *f.* (Bot.) Bulme; – noire

Jussion, *f.* forh. kongelig Cabinetsordre. [Trøie; *p. u.*

Justaucorps, *m.* forh. kort, snever

Juste, *a.* retfærdig, billig; grundet, gyldig, retmæssig; retskaffen, retsindig; rigtig, nøiagtig; træffende; une – punition, en retfærdig, velfortjent Straf, de –s espérances, grundede Forhaabninger; un prince –, en retfærdig Fyrste; cette montre est –, dette Uhr viser rigtigt; avoir l'oreille –, have et rigtigt Øre; ce fusil est très –, dette Gevær træffer meget godt; mon habit est trop –, min Kjole er altfor snæver, for kort; *ad.* rigtigt, nøiagtigt; netop; deviner –, gjette rigtigt; être chaussé trop –, have altfor snevert Fodtøi; au –, *loc. ad.* nøiagtigt, paa det nøieste; je vous dirai au – ce que cela coûte, jeg skal sige Dem nøiagtigt, hvad det koster; comme de –, *loc. ad.* som billigt er; juste ciel! *int.* retfærdige Himmel!

Juste, *m.* den Retfærdige, den Retskafne; det Retfærdige; forh. snever Bondepigedragt med korte Skjøder.

Justement, *ad.* rigtigt, med Rette; netop, just; voilà – ce qu'il faut, det er netop hvad der skal til, hvad der udfordres.

Juste-milieu, *m.* Regjerings System, som følger en Middelvei; Tilhænger af et saadant System; *pl.* des juste-milieu.

Justesse, *f.* Rigtighed, Nøiagtighed; Takt for det Passende; il parle avec –, han vælger sine Udtryk rigtigt, han udtrykker sig paa den meest passende Maade; il écrit avec beaucoup de –, han skriver meget correct; répondre avec –, give et passende, træffende Svar.

Justice, *f.* Retfærdighed; Gyldighed; Retspleie; Lov og Ret; Jurisdiction; Dyd og Retskaffenhed; exercer la –, udøve Ret og Retfærdighed; marcher dans les voies de la –, følge Religionens Forskrifter, vandre paa Dydens Vei; la – aura son cours, Retten maa have sin Gang; rendre – à q., lade En vederfares Ret; erkjende Ens Værd el. Fortjeneste; rendre la –, udøve Retfærdighed; faire – à q., tilstaae En, hvad der tilkommer ham, forskaffe ham sin Ret; faire – de q., straffe En, behandle En efter Fortjeneste; se faire –, tilstaae sin Uret; se faire – à soi-même, tage sig selv til Rette; on ne peut avoir – du juge, man kan ikke formaae Dommeren til at tage sig af Sagen, til at give den Fremme; se brouiller avec la –, udsætte sig for Rettens Forfølgelse; déni de –, en Dommers Unddragelse fra at dømme i en Sag el. skaffe En Ret; gens de –, Retsbetjente, Rettens Folk; la haute –, Domstol, som paakjendte civile og criminelle Sager; moyenne –, Domstol, som kun kunde dømme i saadanne criminelle Sager, der ikke paadrog høiere end 75 sous i Bøder; basse-

Ret, som kun paaskjendte Brøder, der ikke paadrog høiere Mulct end 10 sous.

Justiciable, *a.* som sorterer under en vis Domstol el. Jurisdiction.

Justicier, *v. a.* straffe En corporligt i Følge Dom.

Justicier, *m.* En, som holder af at udøve Retfærdighed; En, som har en Jurisdiction; ogs. *a.* seigneur -, Godseier, som udøver Ret paa sit Gods.

Justifiable, *a.* som kan retfærdiggjøres. [rende.

Justifiant, e, *a.* (Thé.) retfærdiggjø-

Justificateur, *m.* Justerer, Tilpasser (hos Skriftstøbere); Justerestiil.

Justificatif, ve, *a.* tjenende til at retfærdiggjøre; retfærdiggjørende; pièces -ves, retfærdiggjørende Actstykker.

Justification, *f.* Retfærdiggjørelse; retfærdiggjørende Actstykke; (Fond.) Redskab hos Skriftstøbere til at afpasse Skrifttegnene; (Impr.) Liniernes bestemte Længde.

Justifier, *v. a.* retfærdiggjøre; frikjende; bevise Sandheden af hvad der anføres; (Impr.) give Linierne den behørige Længde; justere; *v. n.* (Pal.) bevise, godtgjøre (med de); *v. pr.* retfærdiggjøre sig; se - d'une calomnie, retfærdiggjøre sig for en Bagvaskelse.

Justifieur, *m.* (Fond.) Redskab hos Skriftstøbere til at afhøvle Bogstaverne.

Justine, *f.* venetiansk Mynt (omtr. 2 Rbd. 20 ß). [saftfuld Fersken.

Juteux, se, *a.* saftig; pêche -se,

Juveigneur, *m.* yngre Broder, som har Apanage.

Juvénaux, *a. m. pl.* (Ant.) jeux -, Ungdomslege indstiftede af Nero (ogs. jeux néroniens).

Juvénil, e, *a.* ungdommelig.

Juxta-poser (se), *v. pr.* (Phys.) føie sig efterhaanden til andre Legemer ved udvendig Tilsætning.

Juxta-position, *f.* (Phys.) Tings Tilvæxt ved Tilsætning udvendigt fra.

K.

Kabak, *m.* russisk Værtshuus, hvor der udsælges Øl, Viin, Tobak o. desl.

Kabin, *m.* muhamedansk Ægteskab for en vis bestemt Tid.

Kagne, *f.* Deig af det fineste Meel i Italien. [padde, Strandskildpadde.

Kahouanne, *f.* (H. n.) Slags Skild-

Kakatoès (udt. kakatôèce el. kakatoua), *m.* Slags Papegøie med en Top af lange gule el. røde Fjer.

Kaléidoscope, *m.* (Opt.) Kaleidoskop, broget Farvespeil.

Kali, *m.* (Bot.) Salturt, Saltyder; (Chi.) mineralsk Ludsalt, Soda.

Kamichi, *m.* (H. n.) stor, sort amerikansk Fugl, henhørende til Traneslægten. [Karavanhuus i Østerlandene.

Kan, *m.* Khan, tartarisk Høvding.

Kanaster, *m.* Kurv af Siv el. Rør, hvori Tobak sendes fra Amerika til Europa; tabac de -, Kanaster, Slags Røgtobak. [Røgtobak.

Kanastre, *m.* Tobakskasse; Slags

Kandjar el. kangiar, *m.* indisk Dolk.

Kanguroo, *m.* (H. n.) Kængurub, et Pattedyr med meget lange Bagbeen fra Ny-Holland.

Kaolin, *m.* chinesisk Porcellainjord.

Kapigi-bachi, *m.* Dørvogter hos Storsultanen. [Aloe.

Karata, *m.* (Bot.) Slags amerikansk

Karmesse el. kermesse, *f.* aarligt Markede i Nederlandene, som høitideligholdes med Processioner, Dandse, Maskerader, o. desl.

Katakoua, *m.* s. kakatoès.

Kermès (s udtales), *m.* (H. n.) Skarlagenbær; - minéral (alm. poudre des chartreux), Slags rødt Pulver.

Kermesse, *f.* karmesse.

Kiastre, *m.* (Chir.) Korsbind i Form af et X om et brækket Knæ.

Kilo (foran Ord, som betyde Maal el. Vægt), tusinde Gange den Eenhed, hvortil det føies. [paa 1000 Gram.

Kilogramme, *m.* Kilogram, en Vægt

Kilolitre, *m.* Kilolitre, et Maal af 1000 Litres.

Kilomètre, *m.* Kilometre, et Længdemaal paa 1000 Metres, omtrent en fransk Fjerdingvei. [hellige Bøger.

King, *m.* Navn paa Chinesernes

Kinine, *f.* s. quinine. [Havepavillon.

Kiosque, *m.* tyrkisk Lysthuus,

Kirsch-wasser (el. kirsch), *m.* Kirsebærliqør (eau de cerises).

Kislar-âga, *m.* tyrkisk Overhoved for Gildingerne.

Klephte, *m.* græsk Bjergbeboer (clephte).

Knout (t udtales), *m.* Knut, russisk Straf; Pidsk, Handskuh.
Kopeck, *m.* russisk Kobbermynt, af Værdi 1¼ ß.
Kouan, *m.* (Bot.) Plante, af hvis Frø Karminfarve tilberedes. [Japan.
Koubo, *m.* Navn paa Keiseren af
Koufique, *m.* gammel arabisk Skrift (ogs. cufique). [hos Hottentotterne.
Kraal, *m.* Navn paa en Landsby
Kraken, *m.* (H. n.) stort Søuhyre.
Kreutzer, *m.* tydsk Mynt, af Værdi omtrent 1 ß. [fra Senegambien.
Kurbatos (s udtales), *m.* Båndfugl
Kurtchis, *m.* persisk Kavalleri, bestaaende af den gamle Adel.
Kurtka, *m.* polsk militair Dragt, som bruges af det parisiske Nationalcavalleri.
Kyrielle, *f.* Litani *(p. u.)*; *fig.* og *fa.* lang Ræmse af kjedsommelige Ting; gammel fransk Verseform, som bestod i at gjentage det samme Riim el. det samme Vers ved Enden af hver Strofe. [velse fuld af Materie.
Kyste, *m.* (Chir.) blæredannet Hæ-
Kystique, *a.* (Chir.) af en blæredannet Natur; skikket til at helbrede en Hævelse med Materie (kyste).
Kystotomie, *f.* (Chir.) Urinens Udførelse af Blæren ved chirurgisk Operation (cystotomie el. kytéotomie).

L.

La, *article* og *pr. f.* s. le; *s. m.* (Mus.) sjette Node; Tegnet for samme; tredie Streng paa en Fiolin.
Là, *ad.* der; derhen; til den Tid; derved, paa det Punkt; hist; d'ici là, derfra og dertil; fra nu af til den Tid; çà et là, hid og did, hist og her; en demeurer là, blive staaende derved; en venir là, komme saavidt; ...là sættes foran adskillige Stedsadverber: là-bas, hist nede; là dedans, derinde; là-dessus, derover; desangaaende; ...là sættes undertiden efter Substantiver og demonstrative Pronomer, for stærkere at betegne dem: en ce lieu-là, paa dette Sted der; celui-là, hiin der; .... undertiden er là et Slags Fyldeord til stærkere at fremhæve et andet Ord: c'est là une belle action, det er hvad man kan kalde en skjøn Handling; vous avez fait là une belle affaire, der har De gjort noget Godt (el. et godt Stykke Arbeide); ...là forenes med Præp. de, dès, par og jusque: au sortir de là, ved Udgangen derfra; à quelques minutes de là, nogle Minuter derpaa; de là résulte mon malheur, derfra hidrører min Ulykke; dès-là, fra det Øieblik af; af den Grund, naar saa er (v.); allez par là, gaa derigjennem, ad den Vei; qu'entendez-vous par là? hvad forstaaer De derved? par-ci par-là, hist og her; flere Gange, til forskjellige Tider; jusque-là, saavidt, indtil den Tid.
La la, *loc. ad.* saa nogenlunde, saa temmeligt; est-il fort savant? la la; er han meget lærd? saa nogenlunde; *interj.* nu nu; saa saa; saa sagte; la la, rassurez-vous, nu nu! berolig Dem (i d. Betydn. ogsaa undertiden ene).
Labarum, *m.* (Anc.) keiserlig Fane, hvorpaa Constantin lod sætte Korsets Tegn og J. C.
Labeur, *m.* møisommeligt, besværligt Arbeide (især i ophøiet Stiil og poé.); ces terres sont en —, disse Jorder ere dyrkede, i Drift; (Impr.) stort, omfattende Værk, hvoraf der tages et stort Oplag (modf. ouvrage de ville).
Labeurer, *v. n.* virke; kun i Udtr. en peu d'heures Dieu labeure, Gud virker i kort Tid.
Labial, e, *a.* (Ana.) henhørende til Læberne; (Gr.) lettre labiale el. blot labiale, Læbebogstav (b, p, f, v, m); (Jur.) offre —e, mundtligt el. skriftligt Løfte om at ville betale.
Labiale, *f.* (Gr.) s. labial.
Labiatiflore, *a.* (Bot.) læbeblomstret.
Labidoures cl. forficules, *m. pl* (H. n.) Ørentvister (alm. perce-oreilles).
Labié, e, *a.* (Bot.) læbedannet; *s. f.* Læbeblomst.
Labile, *a.* svag; kun i Udtr. mémoire —, svag, utro Hukommelse.
Laboratoire, *m.* Værksted med Ovn til chemiske Arbeider; Laboratorium.
Laborieusement, *ad.* møisommeligen, besværligen. [sommelig; besværlig.
Laborieux, se, *a.* arbeidsom; møi-
Laboriosité, *f.* Arbeidsomhed; *inus.*
Labour, *m.* Pløining; terre en —, pløiet, bearbeidet Jord; donner deux

-s à une terre, pløie en Ager to Gange; un cheval de –, en Plougheſt; (Géo.) Terre de –, Terra di Lavoro (i Kongeriget Neapel). [terre –, Pløiland.

Labourable, *a.* ſkikket til at pløies;

Labourage, *m.* Agerdyrkning; Pløining; Baades Indſtyring til en Bro, deres Bortſeiling; Flaadetømmer under Vandet.

Labourer, *v. a.* dyrke Jorden, pløie, grave; omrode, oprode; *v. n. fig.* og *fa.* udſtaae el. gjennemgaae meget; – un jardin, omgrave en Have; il laboure à deux charrues, han pløier med 2 Plouge; *fig.* og *pop.* – sa vie, gjøre ſig Livet ſuurt; – le papier, ſkrive med Vanſkelighed; – les vins, udløſe Vine; (Mar.) – le fond, røre, ſkrabe over Grunden; l'ancre laboure, Ankeret vipper; (Man.) – le terrain, ſnuble (om Heſte).

Laboureur, *m.* Agerdyrker, Bonde; (Techn.) Stok, hvormed Blyſtøbere røre om i Sandet, naar de ſtøbe.

Labre, *m.* (H. n.) Slags brydſtbugfinnet Fiſk; Overlæbe hos Inſecterne.

Labrosité, *f.* læbedannet Rand.

Laburne, *m.* (Bot.) pralende Stilkbælle, Slags Cytiſus.

Labyrinthe, *m.* Labyrint, Vildnis; *fig.* Vildrede, Forvikling, Forvirring; il est engagé dans un fâcheux –, han er kommen ind i et ubehageligt Virvar; (An.) en Drehuulhed; (Bot.) – à chapeau, Slags Skampion.

Labyrinthique, *a.* labyrintformig; (An.) om Hørenerven i den anden Drehuulhed.

Lac, *m.* Indſø.

Lacer, *v. a.* ſnøre; løbe el. bedække (om Hunde); (Mar.) – la voile, lidſe Seilet; *v. pr.* ſnøre ſig ſelv.

Lacération, *f.* (Jur.) Sønderrivelſe.

Lacérer, *v. a.* (Jur.) ſønderrive (iſær om Papir).

Laceret, *m.* (Men.) lille Boer.

Lacerne, *f.* (Ant.) Slags Regnkappe hos de gamle Romere. [Fiſk.

Lacert, *m.* (H. n.) Slags halsbugfinnet

Lacet, *m.* Snørebaand; Snare; lille Jernſtifte til at faſtholde en Charnering; *pl. fig.* Snare, Baghold.

Laceure (eu udt u), *f.* Kantning af ſammenſlyngede Baand; *p. u.*

Lâche, *a.* ſlap, løs; *fig.* krafteslos, mat, træg; feig; ærelos, lumpen; corde –, ſlapt Toug; drap –, løſt Klæde; avoir le ventre –, have aabent Liv, lide af Bugløb; temps –, raat, fugtigt Veir; il est – au travail, han er træg til at arbeide; style –, mat Stiil uden Fynd; une action –, en lumpen, nederdrægtig Handling; un soldat –, en feig Soldat; (Bot.) feuilles –s, Blade, ſom ſidde langt fra hverandre; ... *s.* Kryſter, Cujon; lad, træg, ærelos Perſon; *s. f.* (H. n.) Bretling Sild, Hvasſild, Brisling; .. ... *ad.* løſt; coudre –, ſye løſt.

Lâchement, *ad.* trægt, ſlapt, kraftløſt; feigt, lumpent, ærelost.

Lâcher, *v. a.* ſlappe, løsne; ſlippe løs, lade undſlippe; *v. pr.* ſlappes; tillade ſig upasſende el. uſømmelige Yttringer; *v. n.* ſlappes, gaae løs; gaae af; – un prisonnier, ſlippe en Fange fri; – un coup de fusil, løsne et Geværſkud; – les chiens, ſlippe Hundene løſe efter Vildtet; – les huissiers après q., ſende Rettens Betjente ud efter En; – prise, give ſlip paa hvad man holder; afſtaae fra en Forfølgelſe el. fra en Strid; – (le) pied, løbe ſin Vei; give efter, vige; – la bride à un cheval, give en Heſt Tøilen; – la main el. la bride à q., give En Tøilen, frit Spil; – la bride à ses passions, overgive ſig ganſke til ſine Lidenſkaber; – la main, nedſtemme ſine Fordringer; nedſætte ſin Priis; (jeu) lade Stikket el. Forhaanden gaae til en Anden; – une parole, lade et ubetænkſomt Ord undſlippe; – la parole, le mot, ſige den yderſte Priis, det Høieſte, man vil give; give endeligen ſit Samtykke; – le ventre, foraarſage aabent Liv; *pop.* – un coup, un soufflet, uddele et Drefigen; prenez garde que le fusil ne lâche, vogt Dem for at Geværet ikke gaaer af.

Lâcheté, *f.* Feighed, Forſagthed, Modløshed; Nederdrægtighed, lumpen, ærelos Handling (i d. Betydn. bruges det ogſaa i *pl.*).

Lacinié, e, *a.* (Bot.) udſkaaret, takket (om Blade). [mæsſig Udſkæring.

Laciniure, *f.* (Bot.) ſmal, uregel-

Lacis, *m.* Net af Silke el. Traad; (An.) netdannet Væv. [coniſk.

Laconique, *a.* kort og fyndig, la-

Laconiquement, *ad.* i faa Ord, paa en laconiſk Maade.

Laconiser, *v. n.* leve sparsommeligt; efterligne Lacedæmonernes Sæder; tale i korte og fyndige Ord.

Laconisme, *m.* kort og fyndig Tale el. Udtryk. [Graad; *pl. m.* -maux.

Lacrymal, e, *a.* (An.) vedkommende

Lacrymatoire, *m.* (Ant.) Taarekrukke hos de Gamle; lille Krukke, hvori opbevaredes en vellugtende Olie, der udgjødes over et Baal, før det antændtes; ogs. *a.* vase –, Kar, bestemt til at opbevare Taarer.

Lacrymule, *f.* lille Taare; *p. u.*

Lacs (cs udtales ikke), *m.* tynd Snor; Snøre til at fange Vildt med; *fig.* Snare, Net; elle le tient dans ses –, hun fastholder ham i sine Garn; lacs d'amour, Sløife i Form af et Ottetal.

Lactaire, *a.* i Udtr. colonne –, Hittebørns Søilen i Rom.

Lactate, *m.* (Chi.) melkesyret Salt.

Lactation, *f.* (Méd.) Børns Opamning. [Slange.

Lacté, *m.* (H. n.) hvid fortplettet

Lacté, e, *a.* bruges i Udtr.: (An.) vaisseaux -s, Melkekarrene; veines -es, Melkeaarerne; (Méd.) diète -e, Melkekur; (Astr.) voie -e, Melkeveien.

Lacune, *f.* tom Plads, aabent Sted i en Bog, Hul.

Ladre, *a.* spedalsk (lépreux); *fig.* følesløs; karrig; (Vét.) tintet.

Ladre, *m.* [ladresse, *f.*] en Spedalsk (lépreux); *fig.* en Karrig; un-vert, en smudsig Gnier; (Vét.) Sygdom hos Heste, som yttrer sig ved at Haarene falde af om Øine, Mund og Næse.

Ladrerie, *f.* Spedalskhed; Hospital for Spedalske; *fig.* smudsig Gnieragtighed; (Vét.) Slags Kirtelsyge hos Sviin (Tinter).

Ladresse, *f.* spedalsk Qvinde; *fig.* gnieragtig Qvinde; s. ladre.

Lady (udt. lédi), *f.* Ærestitel for Damer af Stand i Engelland.

Lagon, *m.* (Mar.) lille Viig.

Lagophtalmie, *f.* (Méd.) Øiensygdom, i hvilken Øienlaagene trække sig tilbage.

Lague, *f.* (Mar.) Kjølvand.

Laguis (udt. s), *m.* (Mar.) Rendelykke paa Enden af et Toug, Sandsestik.

Lagune, *f.* lille Sø, Vandpyt; *pl.* Smaaøer, hvorpaa Venedig er bygt.

Lai, e. *a.* verdslig, læg; frère –, tjenende Klosterbroder; sœur -e (nu: sœur converse), tjenende Klostersøster.

Lai, *m.* Lægmand; Klage, Klagedigt (*v.*). [(forh. carex).

Laiche, *f.* (Bot.) Star, Senegræs

Laid e, *a.* hæslig, grim, styg; *fa.* usømmelig; urigtig; il est bien – à vous d'avoir manqué à votre parole, det er meget stygt af Dem at have svigtet Deres Ord; *prov.* il n'y a point de laides amours, i Elskerens Øie er den Grimmeste smuk.

Laidasse, *f.* stort grimt Fruentimmer.

Laidement, *ad.* paa en styg, hæslig Maade.

Laideron, *m.* ungt og stygt, men dog behageligt Fruentimmer; *fa.*

Laideur, *f.* Stygbed, Hæslighed, Grimhed; Vederstyggelighed.

Laidir, *v. a.* gjøre styg, hæsliggjøre (bedre: enlaidir); *fig.* sværte, vanære; *v.*

Laidure, *f.* Stygbed; *v.*

Laie, *f.* Vildso; gjennemhuggen Vei i en Skov; Steenhuggerhammer; Flise, hugget i Stenen med Hammeren; Kassen til et Orgel.

Lainage, *m.* uldne Varer; Faarenes Uld; Klædes Opkradsen el. Ruen.

Laine, *f.* Uld; Negrenes Hovedhaar; --mère, Rygulb; – d'agnelin, Lammeuld; – de Moscovie (Chap.), fiin Uld af Bæverens Bug; bêtes à –, alle uldklædte Dyr; *prov.* se laisser manger la – sur le dos, tage Alt godt op, finde sig i Alt.

Lainer, *v. a.* opkradse Uld, rue.

Lainerie, *f.* alle Slags uldne Varer; Uldfabrik. [opkradser Klæde.

Laineur, *m.* Uldarbeider; En, som

Laineux, se, *a.* stærkt besat med Uld, uldrig, ulden.

Lainier, *m.* Uldhandler; Uldarbeider (ouvrier en laine).

Laïque, *a.* verdslig; ikke geistlig, læg; *s.* Lægmand, Lægkone.

Lais, *m.* (E. F.) ung Træstamme, som skaanes; (Jur.) Jord, som tilskylles af Havet el. af Floder. [Skjøge.

Laïs (s udt.), *f.* aandrig og elskværdig

Laisse, *f.* Ledesnor, hvori man fører Jagthunde; Hattesnor; une-de levriers, et Par Myndеr (enten de ere sammenbundne el. ikke); *fig.* og *fa.* mener q. en –, styre En efter sit Hoved, faae ham til at gjøre Alt hvad man vil.

Laissées, *f. pl.* (Ch.) Skarn af Vildsviin el. Ulve.

Laisser, *v. a.* lade blive efter sig, efterlade; betroe, give i Forvaring; overlade Noget til Ens Omsorg; lade Noget forblive som det er, lade det ligge, forlade det; lade fare, opgive; forbigaae; testamentere; (foran et Inf.) tillade, lade, finde sig i, ikke forhindre, ikke bryde sig om; *v. pr.* ikke tage sig i Agt for, lade sig; – q. loin de soi, loin derrière soi, komme langt forud for En; – q. dans le péril, forlade En i Faren; – q. dans la nasse, lade En i Knibe; – q. en paix, en repos, tranquille, lade En være i Fred, i Ro; – q. en son particulier, lade En være ene; laissez le monde comme il est, tænk ikke paa at forandre Verden; – à l'abandon, give til Priis, ikke drage Omsorg for; – en blanc, lade en Plads staae aaben; ne – que les quatre murailles, rydde Alt ud af et Huus, tage Alt med sig; – q. pour mort, gaae bort fra En i den Tanke, at han er død; – là q., bryde med En; – là qc., ophøre med Noget; *fa.* cela est à prendre ou à –, man maa give hvad der forlanges el. slaae det af Tankerne; il y a à prendre et à – dans cet ouvrage, der er baade Godt og Ondt i dette Værk; cela ne laisse rien à désirer, det opfylder alle Fordringer; cela laisse beaucoup à désirer, det lader meget tilbage at ønske; je vous laisse à penser, jeg overlader til Dem at tænke; il est pauvre mais il ne laisse pas *d'être* honnête homme, han er fattig, men han er ligefuldt et retskaffent Menneske; *fa.* laissez donc, hold dog op; laissez, laissez, det er nok, hør op dermed; laissons cela, lader os ikke tale mere derom; – la vie (*pop.* ses os el. ses bottes) en quelque occasion, lade sit Liv ved en el. anden Leilighed; il laisse une femme et des enfants, han efterlader sig Kone og Børn; laissez-les dire, lad dem længe nok sige hvad de vil; il laisse tout traîner, han sætter Intet paa sin Plads, han lader Alt ligge uordentligt; il laisse tout aller, han lader Alt gaae som det bedst kan; se laisser aller, ikke holde Stand imod Fristelsen; elle s'est laissée aller, hun har ladet sig forføre; se laisser mourir, lægge sig til at døe; se laisser mener par le nez, lade sig tage ved Næsen.

Laisser-aller (el. laissé-aller), *m.* frit utvunget Væsen, Lethed i at føie sig efter Andre.

Laisser-courre, *m.* (Ch.) Sted, hvor Hundene slippes løs efter Vildtet; Tiden da dette skeer; Signal dertil af Jagthornet.

Lait, *m.* Melk; petit –, – clair, Valle; – de beurre (babeurre), Kjernemelk; – coupé, Melkevand; – de poule, Æggeblomme, omrørt med Melk og Sukker; – répandu, Melkesygdom hos Barselkoner; fièvre de –, Melkefeber; frère de –, Pattebroder; vache à –, Melkeko; cochon de –, Pattegriis; dents de –, Melketænder; *prov.* avoir une dent de – contre q., lui garder une dent de –, have Horn i Siden paa En; bouillir du – à q., more En, fornøie En, behandle En som Barn; s'emporter comme une soupe au –, fare hurtigt op, komme i Fyr og Flamme; chevaux soupe de –, Heste af en bleggul Farve.

Laitage, *m.* hvad der tillaves af Melk; Melkemad.

Laitance el. laite, *f.* Melken i Fisk.

Laité, e, *a.* som har Melk (om Fisk); hareng –, Hansild, Melksild; carpe –e, Hankarpe; *fig.* poule –e, svag karakteerløs Mand.

Laiterie, *f.* Melkestue.

Laiteron, *m.* (Bot.) Svinemelk, Svinedild (laitron, laceron, *sonchus*).

Laiteux, se, *a.* indeholdende en melkehvid Saft; melkefarvet, blakket.

Laitier, *m.* Metalskum, Affald af visse Metaller idet de smeltes.

Laitière, *f.* Melkepige, Pige, som sælger Melk; Kone, som har megen Melk; Malkeko; *a.* i Udtr. vache –, Malkeko.

Laiton, *m.* Messing.

Laitue, *f.* Laktuk, Salat.

Laize, *f.* (Manu.) Forskjel mellem den Brede, et Stykke Tøi har, og den, det skulde have; Tøiets Brede (ogs. lé).

Lama, *m.* thibetansk el. mongolsk Præst; (H. n.) Lama, Kameelgjed.

Lamanage, *m.* Lodsning, Lodsarbeide.

Lamaneur, *m.* Lods (ogs. loc-

man); umbert. *a.* i Rbtr. pilote –, Styrmand, som er Lods.

Lamantin el. lamentin, *m.* (H. n.) Søko, Havnød (manatus).

Lambeau, *m.* Lap, Klud, Pjalt; *fig.* Brudstykke af et Værk (i slet Forst.), Stump; mettre en –x, sønderrive; son habit est en –x, s'en va en (par) –x, hans Kjole er i Stumper og Stykker.

Lambel, *m.* (Blas.) tilføiet Sirat forroven paa de Yngres Vaaben.

Lambin, e, *s.* og *a.* Nøler, Nølerske; *fa.* (H. n.) Dovendyret. [tilværks; nøle; *fa.*

Lambiner, *v. n.* gaae langsomt

Lambis (s udtales), *m.* (H. n.) stor amerikansk Musling.

Lambourde, *f.* Bjælke, hvorpaa et Gulv lægges; blød Kalksteen fra Omegnen af Paris.

Lambrequins, *m. pl.* (Blas.) Hjelmsmykke i Vaabener; (Arch.) takket Sirat af Træ el. Blik ovenom et Telt, et Vindue o. desl.

Lambris, *m.* Paneelværk; Beklædning med Brædder, Gips o. desl.; – d'appui, Brystpaneel i et Værelse; – feint, forlorent (malet) Paneel; *fig.* og *poét.* les – dorés, de gyldne Sale; le céleste (el. les célestes) –, Himmelhvælvingen.

Lambrissage, *m.* Paneelværk; det indvendige Muur- og Snedkerarbeide i Værelser.

Lambrisser, *v. a.* panele, beklæde et Værelse med Brædder, Gips o. desl.

Lambruche el. lambrusque, *f.* (Bot.) vilde Viindruer, Hundebær, Bittersøde.

Lame, *f.* tynd Metalplade; Klinge, Knivsblad; (Mar.) Bølge; (H. n.) tyndt fiint Blad; tynd Steenflise; *pl.* Flitter, Galoner, Lahn; une – à deux tranchants, en tveægget Klinge; *fig.* og *fa.* c'est une bonne –, det er en dygtig Fegtemester, han forstaaer at bruge sin Klinge; c'est une fine –, det er et snedigt Fruentimmer; *prov.* la – use le fourreau, vedholdende Aandsarbeide nedbryder Helbredet.

Lamé, e, *a.* gjennemvirket med Guld og Sølv, med Lahn.

Lamelle, *f.* lille tyndt Metalblad; lille Slangetunge.

Lamellé, e, *a.* (H. n.) besat med tynde Blade; bestaaende af tynde Stiver.

Lamelleux, se, *a.* (H. n.) s. lamellé.

Lamentable, *a.* bedrøvelig, ynkelig, jammerlig. [kelig Maade.

Lamentablement, *ad.* paa en yn-

Lamentation, *f.* Klagen, Klynken; Jamren; les –s de Jérémie, Jeremias's Begrædelsesbog.

Lamenter, *v. a.* beklage, sukke over, begræde (poé.); *v. pr.* jamre sig; *v. n.* jamre; vous avez beau pleurer et –, dét nytter lidt, at De græder og jamrer.

Lamentin, s. lamantin.

Lamie, *f.* (H. n.) Havkal, største Haifisk; Træbuk, vingedækket Insect af Træborernes Slægt; *pl.* fabelagtige Væsener med en Slangekrop og et Qvindehoved. [forarbeider.

Lamier, *m.* Lahntrækker, Gallon-

Laminage, *m.* Metallers Platten, Plattenslagerarbeide.

Laminer, *v. a.* platte Metal, slaae Metal ud i tynde Plader.

Laminoir, *m.* Plattemaskine.

Lampadaire, *m.* Slags Fod el. Candelaber til at sætte en Lampe paa; (Anc.) Betjent, som bar Lamper el. Fakler foran Keiseren el. andre høie Personer.

Lampadation, *f.* Slags Tortur, de første Martyrer maatte udstaae, og som bestod i at de udsattes for Heden af brændende Lamper.

Lampadédromies, *f. pl.* (Ant.) Væddeløb, som udførtes med Fakler i Haanden hos de gamle Grækere.

Lampadiste, *m.* (Ant.) Fakkelløber, Slags Væddeløber i det gamle Grækenland.

Lampadophore, *m.* (Ant.) Lampebærer ved de gamle græske Fester.

Lampas, *m.* stormynstret chinesisk Silketøi; (Vét.) Svulst i Hestens Gane (ogs. fève); *fig.* og *pop.* humecter le –, væde Ganen, drikke Viin; *burl.*

Lampe, *f.* Lampe; *prov.* il n'y a plus d'huile dans la –, Livskraften er snart udtømt; (Mar.) – d'habitacle, Rathuuslampe.

Lampée, *f.* stort Glas Viin; *pop.*

Lamper, *v. a.* tømme det ene Glas efter det andet, drikke ud tilbunds; *v. n.* drikke med Umaadelighed, svire; *pop.*

Lamperon, *m.* Lamperør, hvori Vægen ligger. [nationslampe.

Lampion, *m.* lille Lampe, Illumi-

Lampiste, *m.* Lampefabrikant, Lampehandler.

Lampons, *m. pl.* gamle Drikkeviser.

Lampresse, *f.* (Pê.) Garn, hvormed der fanges Regensine. [Lampret.

Lamproie, *f.* (H. n.) Regensie,

Lamproyon el. **lamprillon**, *m.* (H. n.) lille Regensie. [el. Endivie.

Lampsane, *f.* (Bot.) Slags Cikorie

Lance, *f.* Landse; Landsedrager (*v.*); (Chir.) chirurgisk Instrument; (Astr.) Ildstraale, Meteor; (Maç.) spadeformigt Værktøi hos Stukaturarbeidere; le bois de la –, Landseskaftet; le fer de la –, Landsespidsen; – à outrance, à fer émoulu, Landse med spidst Jern; – courtoise (– mousse, – frétée, – mornée), sløv Landse; la main de la –, Rytterens høire Haand; baisser la –, sælde el. sænke Landsen; *fig.* give efter; tenir la – en arrêt, lægge Landsen an; *fig.* og *fa.* rompre une (des) lance (lances) pour q., bryde en Landse for Ens Skyld, forsvare ham imod de Angribende; *fig.* s'en retourner à beau pied sans –, vende tilbage til Fods; tomber de – en quenouille, (om et Lehn) gaae fra Sværdsiden over til Spindesiden.

Lancéolé, e, *a.* (Bot.) spydformig.

Lancer, *v. a.* kaste, udslynge; udsende; *v. pr.* styrte løs paa, styrte ind, fare frem; *fig.* optræde; ... lancer des œillades, tilkaste Blik, coquettere; il me lança un regard de colère, han sendte mig et vredt Diekast; – des traits de raillerie, des épigrammes contre q., stikle paa En; se – dans la littérature, optræde for første Gang i Literaturen; (Mar.) – un vaisseau à la mer, lade et Skib løbe af Stablen; (Man.) – un cheval, sætte en Hest i Galop; (Ch.) – la bête, le cerf o. s. v., opjage et vildt Dyr, en Hjort.

Lanceron, *m.* (H. n.) ung Gjede.

Lancetier, *m.* Landsetfutteral, Landsetbestik; *p. u.* [jern; – à bœuf, Slagterkniv.

Lancette, *f* (Chir.) Landset, Aarelade-

Lancier, *m.* Landsedrager, Landseneer.

Lancinant, e, *a.* (Méd.) kun i Udtr.: douleur –e, flyvende, stikkende Smerte; Stikken, Jagen i Legemet.

Lançoir, *m.* (Meun.) Møllebræt, som holder Vandet tilbage.

Landamman, *m.* Landamman; første Øvrighedsperson i de schweitziske Cantoner.

Landau el. **landaw**, *m.* Slags let firhjulet Herskabsvogn, hvis Overdeel kan slaaes op i to Stykker.

Lande, *f.* Hedestrækning, Hede; (Mar.) Jernbeslag paa Skibsjomfruerne (moutons); *pl.* tørre Steder i en Bog.

Landgrave, *m.* Landgreve.

Landgraviat, *m.* Landgrevskab.

Landgravine, *f.* Landgrevinde.

Landier, *m.* stor Ildbuk i et Kjøkken; *prov.* il est froid comme un –, han er meget kold (af Charakteer).

Landreux, se, *a.* svagelig; *v. inus.*

Landsturme, *m.* tydsk Landstorm el. Folket væbnet i Masse.

Landwehr, *f.* Landeværn, Hjælpekorps for Linietropperne i Tydskland og nogle andre Lande. [Harpar.

Laneret, *m.* (H. n.) Han-Tornskade,

Langage, *m.* Sprog, Tungemaal; Maade at udtrykke sig paa; le – des yeux, Diensproget; le – des halles, pøbelagtigt Sprog; vous me tenez là un étrange –, det er et eget Sprog, De taler til mig i; il a bien changé de –, han taler nu i en anden Tone.

Langard, *m.* Snakkebroder; *v.* (Mar.) Bredfok, Bredstorseil.

Lange, *m.* Barnesvøb.

Langourer (se), *v. pr.* udtrykke sin Smægten, sin Kjærlighedskval.

Langoureusement, *ad.* paa en smægtende Maade.

Langoureux, se, *a.* mat (*p. u.*); smægtende; *s.* (*plais.*) faire le – auprès des dames, agere den Smægtende, gjøre Hanebeen hos Damerne.

Langouste, *f.* (H. n.) Søkrebs; Slags stor Græshoppe.

Langue, *f.* Tungen; Sprog, Tungemaal, Maade at udtrykke sig paa; tirer la –, række Tunge; *fig.* vise at man er i Trang; spotte En; maître de –, Sprogmester; il est maître de sa –, han forstaaer at beherske sin Tunge; enfants de –, jeunes de –, unge Mennesker, som lære det Østerlandske for siden at tjene som Tolke; *fig.* og *fa.* tenir sa –, holde Tungen i Tømme; il a la – liée, han tør ikke sige, hvad han veed; avoir la – grasse, have en tyk Udtale; dénouer, délier la – à q., faae En til at lukke Munden op, til

at sige hvad han vilde fortie; n'avoir point de –, tale meget lidt, ikke vove at tale; avoir la – bien pendue, tale med stor Lethed, tale godt for sig; avoir la – bien affilée, tale meget og flydende; c'est une – dorée, han taler smukt for sig, han forstaaer at belægge sine Ord; il a bien de la –, han taler bestandig, han kan ikke tie med Noget; je l'ai sur le bout de la –, det svæver mig paa Tungen; la – lui a fourché, hans Tunge er gaaet i Baglaas; se mordre la –, bide sig i Tungen, holde inde med hvad man vilde sige; se mordre la – d'avoir parlé, fortryde at have talt; donner du plat de la –, love Mere end man kan holde; faire merveilles du plat de la –, søge at forbavse ved overdrevne Fortællinger; c'est une mauvaise (méchante) –, det er en ondskabsfuld Tunge, en Tunge, som gjerne bagtaler; donner un coup de –, øve sin giftige Tunge, bagtale; prendre – à q., hente Underretning hos En; jeter sa – aux chiens, opgive at søge at gjette Noget; *prov.* qui – a, à Rome va, den, som forstaaer at tale for sig, kan komme allevegné; bien parler n'écorche point la –, et godt Ord finder et godt Sted; ennuyeux à avaler sa –, i høi Grad kjedsommelig; avoir soif à avaler sa –, være umaadelig tørstig; mince comme une – de (comme la – d'un) chat, være meget tynd og fiin; (Man.) donner de la –, røre Tungen, tilskynde Hesten med et Tungeslag; (Mar.) – de voile, Tunge, som sættes til et Seil; (Géogr.) – de terre, Landtunge; Næs, som strækker sig ud i Havet; (Bot.) – de cerf el. scolopendre, Hjortetunge; – de chien el. cynoglosse, Hundetunge; – de serpent (glossopètre), forstenet Fisketand.

Langué, e, *a.* (Blas.) som har en Tunge af en anden Email end Legemet.

Languedocien, ne, *s.* og *a.* Indbygger fra Languedoc; henhørende til Languedoc.

Languette, *f.* (Techn.) udskaaren Takke i Form af en Tunge; Klap paa Instrumenter; Tungen paa en Vægtskaal; Skillerum i en Kamin; tynd Metalplade, som føies ind i en Knivsryg; Trækile, som fuges ind i en Fure; Prøveplade hos Metalarbeidere.

Langueur, *f.* Mathed, Svaghed; Nedstemthed; Mismod; Smægten; Mangel paa Kraft og Liv; Stilstand i Handel; *pl.* Afkræftelse, Slaphed; il traîne sa vie en –, han henslæber sit Liv i sygelig Afkræften; il y a de la – dans cet ouvrage, dette Arbeide er langtrukket, uden Liv el. Varme; éprouver des –s d'estomac, føle Slaphed og Afkræftelse i Underlivet.

Langueyer, *v. a.* efterse et Sviins Tunge for at kjende om det er frisk eller ikke.

Langueyeur, *m.* En, som maa eftersee Sviin.

Languier, *m.* røget Svinetunge el. Svinebryst.

Languir, *v. n.* hentæres, være mat og svag; lide af vedvarende Trang, Svaghed el. Pinsel; vansmægte, pines, martres; *fig.* længes; plages af Kjedsomhed; savne Kraft og Liv; (om Væxter) ikke trives; il – languit d'ennui, han forgaaer af Kjedsomhed; ces vers languissent, disse Vers ere kolde og langtrukne; la conversation languit, Samtalen gaaer i Staa; l'affaire languit, Sagen trækker sig ud; les nouvelles languissent, man hører kun lidt Nyt, Nyhederne blive sjeldne.

Languissamment, *ad.* paa en mat, kraftesløs Maade; med Længsel el. Smægten.

Languissant, e, *a.* mat, svag, kraftesløs, afmægtig; vansmægtende; *fig.* længselsfuld; smægtende; vers –, mat Vers; regards –s, matte el. smægtende Blik.

Lanice, *a.* kun i Udtr. bourre –, Uld el. Fnok, som falder af ved Overskæring el. Kradsning, Kradsuld.

Lanier, *m.* (H. n.) Hun-Tornskade, Hun-Harpax.

Lanière, *f.* lang og smal Læderrem, Pidskerem.

Lanifère, *a.* uldbærende (ogs. lanigère).

Laniste, *m.* (Ant.) Fegtemester for Gladiatorer, Gladiatorhandler.

Lansquenet, *m.* Landsknegt, tydsk Soldat; Lansquenet (Slags Kortspil).

Lanter el. lenter, *v. a.* (Chaudr.) slaae Sirater paa Kobbertøi.

Lanterne, *f.* Lanterne, Lygte; Lygtepæl (under Revolutionen); gittret Loge el. Afsukke, hvorfra man ikke kan sees; (Arch.) lille gjennembrudt Taarn paa

en Kuppel el. Bygning; (Mon.) Prøvebereskab, lille Glasskab, hvori Prøvevægten indsættes for ikke at paavirkes af Luften o. desl.; (Méc.) takket Hjul, hvori Tænderne af et andet gribe ind; (Art.) – à mitraille, Æske til Kartædsker; – à gargousses, Futteral til Kanonpatroner; (Opt.) – magique, Troldlygte, Laternamagica; – sourde, Blændlygte; *pl.* urimelige Fortællinger; conter des –s, fortælle urimelige Ting; *prov.* il veut nous faire croire que des vessies sont des –s, han vil bilde os ind, at Maanen er gjort af en grøn Ost.

Lanterner, *v. n.* nøle, ikke fatte nogen Beslutning; forh. under Revolutionen: hænge paa en Lygtepæl; *v. a.* holde En op med Snak; kjede En med tossede Fortællinger; *fa.*

Lanternerie, *f.* Raadvildhed; taabelig Snak; *fa.*

Lanternier, *m.* Lygtemager (*p. u.*); Lygtetænder (bedre: allumeur); *fig.* vægelsindet Menneske; tosset Sladdrer, Brøvler.

Lanternon, *m.* (Arch.) lille gjennembrudt Kuppel.

Lantiponnage, *m.* tosset Sladder, Baas; *pop.*

Lantiponner, *v. n.* sladdre, vaase; *pop.*

Lanture, *f.* (Chaudr.) Siraters Anbringelse paa Kobber.

Lanturlu, *int.* Udtryk til at betegne et undvigende Svar el. et haanligt Afslag: jo vist! *fa.*

Lanugineux, se, *a.* (Bot.) ulden, lodden, beklædt med Duun.

Laper, *v. n.* og *a.* drikke med Tungen, labe (især om Hunde).

Lapereau, *m.* Kaninunge.

Lapidaire, *m.* Juveelarbeider, Steenskærer; *a.* i Udtr. style –, Lapidarskrift.

Lapidation, *f.* Stening.

Lapider, *v. a.* stene; *fa.* udbryde i Hæftighed mod En.

Lapidification, *f.* Dannelse af Steen, Steenproduction.

Lapidifier, *v. a.* (Chi.) gjøre til Steen; *v. pr.* blive til Steen.

Lapidifique, *a.* som kan blive til Steen el. frembringe Steen.

Lapin, e, *s.* Kanin; *pop.* Passageer, som sidder hos Kudsken; il est brave comme un –, han er ny fra Top til Taa (ifort nye Klæder); il court comme un –, han gaaer stærkt, han løber, det bedste han har lært; c'est une (vraie) –e, det er en Kone, som faaer mange Børn; *pop.*

Lapis (s udtales), *m.* (H. n.) Lazursteen (ogs. lapis-lazuli).

Lapmude, *f.* Kjole af Rensdyrskind; Finmuk.

Lapon, ne, *s.* og *a.* Laplænder, Laplænderinde; laplandsk.

Laponie, *f.* Lapland.

Laps (p og s udtales), *m.* bruges kun i *sing.* og i Udtr. – de temps, Tidsforløb.

Laps (*p* og s udtales), e, *a.* (Dr. can.) frafalden (om en Kjetter); bruges med relaps: il est – et relaps, han er to Gange falden til Kjetteri.

Laquais, *m.* Lakei, Tjener klædt i Liberi; *fa.* mentir comme un –, lyve frækt.

Laque, *f.* Gummilak (ogs. gomme laque); Slags farvet Alunjord; *m.* chinesisk Fernis, Lakering; lakeret Meubel.

Laqueton, *m.* lille Lakai; *fa. v.*

Laqueux, se, *a.* som er af samme Natur eller Farve som Gummilak (gomme laqueuse).

Laraire, *m.* (Ant.) Kapel til Huusguderne (lares), Huuskapel.

Larcin, *m.* Tyveri; Tyvekost; Plagiat; *fig.* faire un doux –, stjæle et Kys.

Lard, *m.* Flesk; Spæk; une flèche de –, en Side Flesk; *pop.* gras à –, smækfeed; faire du –, sove højt op paa Dagen; dovne; *prov.* il est vilain comme – jaune, han er meget karrig; il ne jette pas le – aux chiens, han giver Intet bort, han sparer, hvor han kan.

Larder, *v. a.* spække; *fig.* overvælde; gjennemstikke; *fa.* – ses écrits de citations, udspække sine Skrifter med Citater; – q. de brocards, overvælde En med Stikpiller; – q. de coups d'épée, gjennembore En med Kaardestik; (Mar.) bonnette -ée, spækket Læseil, som anbringes under en Læk paa et Skib.

Lardeur el. lardier, *m.* Betjent, som forhen indkrævede Afgift af Flesk; *v.*

Lardier, *m.* (H. n.) Slags Meise.

Lardite, *f.* (Minér.) Spæksteen, Fedtsteen.

Lardoire, *f.* Spækkenaal.

Lardon, *m.* Strimmel Flesk; *fig.* og *fa.* Stose, Stikpille; Tillægsblad til en Avis; (Artif.) Sværmer i Fyrværkeri. [et Vindue til Afløb for Vandet.

Larenier, *m.* (Men.) Krandslifte paa

Lares, *m. pl.* Huusguder; *poé.* Hjem, Bolig; ogs. *a. sing.* un dieu –, en Huusgud.

Large, *a.* bred; viid, rummelig; stor; *fig.* udstrakt; gavmild; (Arts) fiig og dristig; ce chapeau est trop – d'entrée, denne Hat er for viid i Aabningen; une – blessure, et stort Saar; ce cheval est – du devant, denne Hest har en stor Bringe; une touche, un pinceau –, et rask Anstrøg, en dristig Pensel; *fig.* avoir la conscience –, have en ikke nøieregnende Samvittighed; *prov.* faire du cuir d'autrui – courroie, skjære en bred Rem af en Andens Hud; il est bien –, mais c'est par les épaules, det er en Gnier; autant dépense chiche que –, utidig Sparen skader mere end den gavner (v.); (Mon.) ces pièces sont –s de loi, disse Mynter ere overvægtige; .... *s. m.* Brede; deux aunes de –, to Alen i Brede; *fig.* og *pop.* il en a eu el. on lui en a donné du long et du –, han er bleven dygtigt afpryglet; (Arts) Raskhed; il y a du – dans ce tableau, dette Maleri er udført med en rask og dristig Pensel; (Mar.) rum Sø; prendre le –, søge rum Sø; *fig.* og *fa.* prendre, gagner le –, tage Flugten; .... *ad.* ud til Siderne; (Arts) rask, dristigt, fyldigt; cet oiseau fait –, denne Fugl udbreder sine Vinger; (Arts) peindre –, male dristigt, med stærke Farver; (Man.) ce cheval va trop –, denne Hest danner for stor en Kreds; ... au –, *loc. ad.* rummeligt; être au –, boe rummeligt; *fig.* og *fa.* have et rigeligt Udkomme; (Mar.) courir, aller au –, staae ud efter, til Søes; avoir le cap au –, styre fra Landet; au long et au –, *loc. ad.* til alle Sider; en long et en –, i alle Retninger; se promener en long et en – (el. de long en –), spadsere op og ned, tilhøire og tilvenstre; ... au –, *int.* viig tilbage! gaa til Siden!

Largement, *ad.* rigeligen, rundeligen; (Arts) peindre –, male med en rask og dristig Pensel. [Kreds (aller large).

Larger, *v. n.* (Man.) beskrive en stor

Largesse, *f.* især *pl.* Gavmildhed; Gaver; pièces de –, Guld- el. Sølvmynter, som ved festlige Leiligheder udkastedes til Folket; (Mon.) – de loi, den Vægt, Mynter holde over det, som er fastsat. [smalle Baand.

Largette, *f.* (Pass.) Slags meget

Largeur, *f.* Brede.

Largo, *ad.* (Mus.) meget langsomt.

Largue, *a.* (Mar.) i Udtr. vent –, Vind, som fjerner sig i det mindste een Streg fra Coursen; aller vent –, seile med en Sidevind; *ad.* porter, courir –, seile, løbe rumskjøds; ... *s. m.* rum Sø; prendre le – (almindeligere: le large), søge rum Sø; grand –, Vind, som holder over 4 Streger rumt; ... à la –, *loc. ad.* langt fra Kysten el. fra de andre Skibe, i rum Sø.

Larguer, *v. a.* (Mar.) fire af paa Seil el. Toug; gjøre løs.

Larigot, *m.* forh. et Slags Hyrdefløite; jeu du –, et Orgelregister; *prov.* og *pop.* boire à tire-larigot, drikke som en Svamp (s. arigot). [(mélèze).

Larix (x udtales), *m.* (H. n.) Lærketræ

Larme, *f.* Taare; *fa.* lille Draabe; répandre, verser des –s, udgyde Taarer; fondre en –s, briste i Graad; s'abreuver de –s, vivre dans les (vivre de) –s, græde altid, hengive sig til en stor Sorg; pleurer à chaudes –s, græde hede Taarer; sécher, essuyer ses –s, aftørre sine Taarer, trøste sig; avoir toujours la – à l'œil, være grædenem, græde over det Allermindste; avoir le don des –s, kunne græde efter Behag; il n'a pris qu'une – de vin, han har kun drukket en Draabe Viin; (Brod.) Broderi, forestillende Taarer; (Ch.) –s de plomb, Fuglehagl; –s de cerf, guul Materie, som udflyder af Dienkrogene paa Hjorte og Elsdyr; (Verr.) –s de verre, –s bataviques, Glasdraaber, Fixeerglas, som forvandle sig til Støv, naar Spidsen afbrydes; (Bot.) – de Job, Jobstaare, indisk Plante, henhørende til Græsarterne.

Larmette, *f.* lille Taare; *fa. p. u.*

Larmier, *m.* (Arch.) Liste paa en Gesims under et Tag el. paa en Muur, bestemt til Afløb for Regnen; *pl.* (Vét.) Tindinger paa en Hest.

Larmières, *f. pl.* Dienkrogene paa Hjorte og Elsdyr (ogs. larmiers, *m.*).

Larmoiement, *m.* (Méd.) rindende Dine, Taarernes bestandige Udflyden.

Larmoyant, e, *a.* grædende, som

henſmelter i Graad; rørende; *s. m.* det Rørende.

Larmoyer, *v. n.* græde bitterligt; *fa.*

Larron, *m.* -nesse, *f.* Tyv; (Écr.) Røverne paa Korſet; (Impr.) Læg, ſom hindrer et Ord fra at komme frem under Trykningen; (Libr.) ubeſkaaret ſammenlagt Blad i en Bog; - de plume, Penneſjælen; un - domestique, en Huustyv; *prov.* il est - comme une chouette, han ſtjæler ſom en Ravn (en Ugle); au plus - la bourse, den ſtørſte Skjelm betroer man ofte meeſt; l'occasion fait le -, Leilighed ſkaber Tyve; ils s'entendent comme -s en foire, de ſtaae i hemmelig Forſtaaelſe med hinanden.

Larronneau, *m.* lille Tyv; *fa.*

Larve, *f.* (H. n.) Larve; *pl.* (Ant.) onde Aander, de Ondes Sjæle.

Larynx, *m.* (An.) den øverſte Deel af Luftrøret, Adamsæble.

Las (udtales), *int.* ak! (nu: hélas).

Las, se, *a.* træt; kjed af Noget; faire qc. de guerre -se, gjøre Noget efter lang Modſtand; un - d'aller, en Døgenigt, ſom ikke gider røre ſig (*bas*).

Lascif, ive, *a.* vellyſtig, løsagtig, letfærdig; ukydſk, geil; yppig.

Lascivement, *ad.* paa en ukydſk el. vellyſtig Maade.

Lasciveté, *f.* Hang til Vellyſt, Letfærdighed, Geilhed; letfærdigt Væſen; ukydſk Fremſtilling.

Lassant, e, *a.* trættende; kjedende.

Lasser, *v. a.* trætte, være til Beſvær; kjede; *v. pr.* trættes, kjedes; j'ai peur de vous -, jeg er bange for at falde Dem til Beſvær; at kjede Dem; ma patience se lasse, Taalmodigheden forgaaer mig, jeg taber Taalmodigheden; on se lasse de tout, man bliver kjed af Alt.

Lassière, *f.* (Ch.) Ulvegarn.

Lassitude, *f.* Træthed; Mathed, Affræftelſe; Lede, Modbydelighed.

Last (udt. st) el. laste, *m.* (Mar.) Skibs-læſt.

Latanier, *m.* (Bot.) Viftepalme.

Latent, e, *a.* ſkjult; bruges kun i Udtr.: (Vét.) vices -s, lønlige Feil; maladies -es, lønlige Sygdomme, hvis Symptomer i lang Tid forblive ſkjulte; (Chi.) chaleur -e, ſkjult Varme, ſom Thermometret ikke angiver.

Latéral, e, *a.* henhørende til Siden af Noget; porte -e, Sidedør; (Alg.) équation -e, enkelt Ligning; *pl. m.* -raux.

Latéralement, *ad.* fra Siden af, langs Siden.

Latere (à), ſ. légat.

Laticlave, *m.* (Ant.) lang Klædning med en bred Purpurſøm for de romerſke Senatorer.

Latin, e, *a.* latinſk; *s. m.* Latin, latinſk Sprog; le pays -, det Qvarteer af Paris, hvori Univerſitetet ligger; cela sent le pays -, det ſmager af Skolen; det har et lærdt Anſtrøg; du - de cuisine, Kræmmerlatin; du - de bréviaire, Munkelatin; *fig.* og *fa.* il y perdra tout son -, han vil Intet kunne udrette, han ſpilder ſin Tid og ſin Møie; il est au bout de son -, han veed ikke længer, hvad han ſkal ſvare el. hvad han ſkal gribe til; c'est du - pour vous, det er Noget, De ikke forſtaaer Dem paa; (Mar.) voile -e, Latinſeil (Slags trekantet Seil).

Latiniser, *v. a.* give et Ord i et andet Sprog en latinſk Endelſe; (Thé.) un Grec -é, en Græker, ſom er gaaet over til den latinſke Kirke.

Latinisme, *m.* latinſk Talemaade.

Latiniste, *m.* En, ſom forſtaaer og taler godt Latin, en god Latiner.

Latinité, *f.* det latinſke Sprog; de latinſke Forfattere; basse -, fordærvet Latin, ſaaledes ſom de ſidſte latinſke Forfattere ſkreve det.

Latitude, *f.* (Géo.) Afſtand fra Æqvator maalt paa en Meridianbue, Brede; (Astr.) Afſtand fra Ekliptiken; Clima; *fig.* Udſtrækning; Spillerum; ce principe laisse trop de -, denne Grundſætning tilſteder altfor ſtor Raadighed, altfor ſtort Spillerum.

Latitudinaire, *m.* (Thé.) meget tolerant Menneſke; Fritænker.

Latomie, *f.* (Anc.) Steengrube, hvori man indſluttede Fanger (Tyrannen Dionys lod en ſaadan grave i en Klippe nær ved Syracus).

Latrie, *f.* bruges kun i Udtr. culte de -, Tilbedelſe, ſom ydes Gud alene (i Modſætning til culte de dulie, Helgentilbedelſe).

Latrines, *f. pl.* Privet.

Latte, *f.* Lægte; flad Jernſtang; Tremme paa Vingerne af en Veirmølle; (Mar.) - de bois, Preſſenningsliſte, Skalkeliſte.

Latter, *v. a.* beſlaae med Lægter.

Lattis, *m.* Lægters Paaslaaning, Lægteværk. [(Pharm.) Opiumsextract.
Laudanum (um udt. om), *m.*
Laudatif, ive, *a.* rosende, lovtalende (om Skrifter og Taler); *p. u.*
Laudes, *f. pl.* (Égl.) Psalmer og Cantater, som synges efter den catholske Morgenmesse.
Laure, *f. n. pr.* Laura; (Égl.) Slags Munke-Landsby i Orienten.
Lauré, e, *a.* krandset med Laurbær (om Hovedet paa Mynter o. desl.).
Lauréat, *a. m.* laurbærkronet (om Digtere og om dem, som vinde Præmie i Skolen el. ved Academiet); *s. m.* en Elev, som har vundet en Præmie; en Hofpoet.
Laurent (saint-), *n. pr. m.* den hellige Laurentius, Helgen i den catholske Kirke; *prov.* être sur le gril comme –, være i stærk Knibe; være en stor Sjælekamp; crier à –, le diable se brûle, anraabe den hellige L., Djævelen brænder (en spøgende populair Talemaade, naar En brænder sig af Vanvare).
Lauréole, *f.* (Bot.) laurbærbladet Kjælderhals.
Laurier, *m.* (Bot.) Laurbærtræ; *fig.* Seier, Hæder, Roes; cueillir, moissonner des –s, samle Laurbær, høste Hæder, vinde Seier; flétrir ses –s, skænde sine Laurbær, formindske sin Hæder; il revient chargé de –s, han vender seierkronet tilbage; s'endormir sur ses –s, hvile paa sine Laurbær, ophøre med at virke for sin Hæder; (Bot.) laurier-rose, Oleander, Slags indisk Træ, som bærer rosenrøde Blomster; laurier-cerise, Træ fra Natolien, hvis Blomster ligne Laurbærtræets og hvis Frugter ligne Kirsebær; laurier-thym el. laurier-tin, Qvalkved, Skovhyld; lauriers-jambons, alle de Slags Laurbærtræer, hvis Blade bruges til Krydderier.
Lavabo, *m.* den catholske Præsts Bøn, idet han vadsker sine Hænder under Messen; Haandklædet, Præsten bruger under Messen; Servante, el. Meubel med Vadskefad o. s. v.; *pl.* des lavabo.
Lavage, *m.* Vadskning; Vandskyl; altfor tynd Suppe; tynd Drik, Slampamper; for megen Vanddrikken; Ertsens Udvadskning i Minerne.

Lavanche el. **lavange**, *f.* s. avalanche, som ene bruges.
Lavande, *f.* Lavendel. [ster; *v.*
Lavandier, *m.* kongelig Vadskemester;
Lavandière, *f.* Vadskekone (nu: blanchisseuse). [Laxeslægten.
Lavaret, *m.* (H. n.) Helt, Fisk af
Lavasse, *f.* Regnskyl (*p. u.*); *fa. pop.* tynd Suppe, tynd Drik, Slampamper.
Lave, *f.* Lava.
Lavé, e, *a.* tynd, mat, falmet (om Farver); cheval de poil bai –, Hest af en lys rødbruun Farve.
Lavée, *f.* bruges i Udtr. lavée de laine, Hob vadsket Uld, som man nylig har trukket op af Vandet.
Lave-mains, *m.* Vandfad til at toe Hænderne i ved Indgangen til Sacristiet; et almindeligt Vadskefad; *pl.* des lave-mains.
Lavement, *m.* Vadskning (i d. Betydn. kun om visse Kirkeskikke; le – des pieds, le – des mains, le – des autels); Klysteer (clystère).
Laver, *v. a.* vadske, rense; flyde tæt forbi; planere; (Dess.) illuminere med Tusk, Sodfarve, o. desl.; (Charp.) – une poutre, tilhugge el. afsauge en Bjælke efter en Snor; *v. pr.* vadske sig; retfærdiggjøre sig; *v. n.* vadske Hænderne før Maaltidet; le Rhin lave les murs de Mayence, Rhinen beskyller Mainz's Mure, løber tæt forbi samme; se – la barbe, indsæbe sig; *fig.* og *fa.* – la tête à q., give En en drøi Irettesættelse; à – la tête d'un more (d'un âne) on perd sa lessive, det frugter ikke at prædike for Æselsøren; at ville vadske en Neger hvid er spildt Umage, det er som at slaae Vand paa en Gaas; – ses péchés avec ses larmes, afgræde sine Synder; – une injure dans le sang de q., hævne sig blodigen for en Fornærmelse; se – d'un crime, godtgjøre sin Uskyldighed, retfærdiggjøre sig for en Forbrydelse; je m'en lave les mains, jeg er uskyldig deri.
Laveton, *m.* Uld, som falder af under Valkningen af grove Tøier.
Lavette, *f.* Karklud.
Laveur, se, *s.* En, som vadsker.
Lavis, *m.* (Dess.) Maling el. Illuminering med Tusk, Malersod el. anden udblødt Farve; dessiner au –, tegne med Tusk; – noir, urørt Tusk.

Lavoir, *m.* Badstested; Badstebænk; Kjøkkenvadsk (- de cuisine); (Arm.) Udkradser til at rense Geværløbet; (Min.) Maskine til at udvadske Ertsen; (Mon.) Bundfald af de Materier, som ere blevne brugte til Guldets el. Sølvets Smeltning.

Lavure, *f.* Skyllevand; Planering; *fa.* - de vaisselle, slet og tynd Suppe; (Mon.) Guldets el. Sølvets Uddragning af Diglen, hvori det er blevet smeltet, el. fra de Bestanddele, hvormed det har været blandet; *pl.* Affald af Guld el. Sølv ved sammes Smeltning el. Udvadskning.

Laxatif, ive, *a.* (Méd.) afførende.

Layer, *v. a.* (E. F.) hugge en smal Vei gjennem en Skov; (Pav.) tilhugge Stene med Hammeren.

Layetier, *m.* Æskemager, Forfærdiger af Kasser, Skrine o. desl.

Layette, *f.* Papirskuffe; Trækasse, Skrin; *p. u.*; Barnetøi, Barnesvøb.

Layetterie, *f.* Forfærdigelse af Trækasser, Skrin o. desl.; Handel dermed; de forfærdigede Varer.

Layeur, *m.* (E. F.) En, som hugger Stier gjennem en Skov og mærker Træerne, som skulle hugges.

Lazaret, *m.* Sygehuus, Qvarantainehuus.

Lazzi, *m.* comisk Minespil i den italienske Comedie, stum Handling i et Lystspil; plat Vittighed, slet Skjemt; *pl.* des -s.

Le, la; *pl.* les, *artic.* disse Artikler bruges foran Ord, der ere tagne i en bestemt Forstand, det er at sige, som betegne en heel Classe, en heel Art el. et bestemt Individ: les avares sont malheureux, de Gjerrige ere ulykkelige; les enfants dociles sont aimés de leurs maîtres, lærvillige Børn elskes af deres Lærere; de bruges enten ene el. i Forbindelse med Præpositioner. De bruges ene foran Ord, der i en bestemt Forst. staae som Subj. el. som umiddelbart Obj.: la peur grossit le danger, Frygten forstørrer Faren; de Præpositioner, som de hyppigst forenes med, ere de og à; naar en saadan Forening finder Sted, forandres de le til du, de les til des, à le til au og à les til aux: le courage *du* (de le) guerrier, Krigerens Mod; la franchise *des* (de les) enfants, Børnenes Aabenhjertighed; parlez *au* (à le) concierge, tael til Portneren; obéissez *aux* (à les) lois, adlyder Lovene; foran en Vokal el. et stumt h falde e og a bort af Artiklen, og i den bortfaldne Vokals Sted sættes en Apostrof; l'amitié, Venskab; l'homme, Mennesket.

Le, ham, den el. det; la, hende, den el. det; *pl.* les, dem; *pr.* Naar disse Pron. staae foran et Verbum, bortfalder e el. a foran en Vokal el. et stumt h: je le vis, jeg saae ham; je l'appelai, jeg kaldte paa ham; staae de derimod efter Verbet, udelades Vokalen ikke: voyez-le (udt. e som et blødt eu), à son retour, besøg ham, naar han kommer tilbage; ramenez-la à son devoir, bring hende tilbage til hendes Pligt; ... Naar Pron. le staaer i Stedet for et Subst., retter det sig i Kjøn og Tal efter samme Subst.; men staaer det derimod i Stedet for et Adj., forbliver det uforandret: êtes-vous la mère de cet enfant? oui, je la suis, er De dette Barns Moder? ja, jeg er; madame, êtes-vous malade? oui, je le suis, Frue, er De syg? ja, jeg er.

Lé, *m.* Brede af Tøi mellem de to Lister (ogs. laize); Vei langs en Flod til at trække Skibe; un demi-lé, en halv Brede.

Léa, *m.* (Bot.) Slags bredbladet Kaal.

Léard, *m.* (Bot.) Poppeltræ (alm. peuplier).

Lèche, *f.* tynd Skive (*fa.*); une - de jambon, en Skive Skinke; (Mon.) Slags Myntfernis.

Léché, e, *p.* og *a.* egentl. slikket; omhyggeligen udarbeidet men uden Talent el. Smag; un tableau -, et altfor ængsteligen udarbeidet (el. penslet) Maleri; *fig.* og *fa.* c'est un ours mal léché, det er et plumpt og udannet Menneske.

Lèche-doigts (à), *loc. ad.* i ringe Qvantitet; *fa.* gnieragtigen; *p. u.*

Lèche-frite (Ac. lèchefrite), *f.* Bradpande; Pande, som sættes under Stegen paa Spedet, for at opsamle Fidtet, der drypper fra samme.

Lécher, *v. a.* slikke; *fig.* udarbeide med altfor smaalig Omhu; (Peint.) pensle, male med altfor ængstelig Nøiagtighed; *prov.* og *pop.* il n'a qu'à s'en lécher les barbes, han faaer Intet deraf, han kan kun tørre

ig om Munden; c'est à s'en – les loigts, det smager ganske fortræffeligt.

Leçon, *f.* Underviisning, Forelæsning; Paamindelse, Advarsel; Lectie, Pensum; Læsemaade; forskjellig Fremstilling af et Factum; (Égl.) lille Capitel el. Collect i den catholske Bønnebog; faire des -s publiques, holde offentlige Forelæsninger; prendre des -s de dessin, tage Underviisning i Tegning; donner des -s de musique, give Underviisning i Musik; apprendre, étudier, réciter, dire sa –, lære, indstudere, fremsige sin Lectie; il fesait des -s de langue italienne, han forstaaer det italienske Sprog fuldkomment; faire sa – à q., underrette En om, hvad han har at gjøre el. sige; il a bien retenu sa –, han har husket godt, hvad man har sagt ham; on lui a bien fait sa –, man har givet ham en drøi Irettesættelse; donner une bonne – à q., give En en dygtig Irettesættelse; vous le racontez ainsi, mais il y a une autre –, De fortæller det paa den Maade, men der er en anden Beretning.

Lecteur, trice, *s.* Oplæser, Forelæser; Læser, den, som læser for sig selv hvad der udkommer (i d. Betydn. kun *m.*); offentlig Lærer, Lector, Underlærer ved nogle Universiteter; geistlig Lector-Orden; avis au –, Slags lille Fortale; *fa.* c'est un avis au –, det er et Vink for Vedkommende; det er Noget, De kan tage Dem af, en Bebreidelse, som gjælder Dem.

Lectionnaire, *m.* (Égl.) Samling af Collecter, Collectbog.

Lecture, *f.* Læsning; Oplæsning; Læsekunst; Studering; den ved Læsning erhvervede Kundskab; faire la – de qc., oplæse Noget; il y a eu une – chez lui, man har oplæst et Stykke hos ham; elle aime la –, hun holder meget af at læse; il a bien profité de ses -s, han har høstet megen Nytte af sin Læsning; il a beaucoup de –, han er meget belæst, han har mange Kundskaber; comité de –, Forsamling, foran hvilken Skuespil oplæses før de opføres; cabinet de –, Læseforening, Læseselskab.

Lécythe, *m.* (Ant.) Oliekrukke, hvori Olien indeholdtes, hvormed Athleterne indsmurtes.

Léde, *f.* (Sal.) det midterste og største Rum i Saltbeholdningen i et Saltsyderi.

Légal, e, *a.* lovbestemt, lovformelig, lovlig; foreskrevet i Loven (Moselov); *pl.* -gaux.

Légalement, *ad.* lovligen, lovformeligen.

Légalisation, *f.* Erklæring af en Dommer el. anden competent Embedsmand, at et Actstykke er authentisk, el. forfattet af den, som har undertegnet samme.

Légaliser, *v. a.* erklære et Actstykke for authentisk; retlig stadfæste.

Légalité, *f.* Lovmæssighed, Lovformelighed; Redelighed (*p. u.*).

Légat, *m.* pavelig Statholder; légat à latere (udt. latéré) ogs. blot légat, overordentlig pavelig Gesandt.

Légataire, *s.* (Jur.) En, hvem Noget testamenteres.

Légation, *f.* paveligt Statholderskab; Tid, hvori samme varede; Gesandtskab; Gesandtskabshotel.

Légatoire, *a.* (Anc.) kun i Udtr. province –, Provinds, som bestyredes af en romersk Statholder.

Lège, *a.* (Mar.) som ikke har fuld Ladning.

Légendaire, *m.* Forfatter til en Legende, Legendeskriver.

Légende, *f.* Helgenhistorie; lang og kjedsommelig Fortælling, lang Ræmse (*plais.*); (Mon.) Omskrift el. Randskrift paa en Mynt.

Léger, ère, *a.* let, lidet vægtig; hurtig, rask; letfordøielig; fiin, tynd; *fig.* ubetydelig, uvigtig; lidet grundet, overfladisk; flygtig, ustadig; ubetænksom, ubesindig; (om Stilen) behagelig, flydende; un habit –, en let Klædning; marcher d'un pas –, d'un pied –, gaae med lette Skridt; *fa.* j'y suis allé de mon pied –, jeg er gaaet derhen til Fods; prendre un – repas el. un repas –, nyde et let, tarveligt Maaltid, nyde lidt; du thé –, tynd Thee; avoir la voix -ère, synge vanskelige Ting med Lethed; une couleur -ère, en tynd, luftig Farve; une -ère notion de qc., et let, overfladisk Begreb om Noget; pour vous en donner une -ère idée, for at give Dem et løseligt Begreb derom; un peuple –, et flygtigt, ustadigt, letsindigt Folk; cette femme est bien -ère dans sa conduite, denne Kone er meget ubetænksom i sin Opførsel; elle a la

conversation -ère, hun underholder sig med en let og behagelig Frihed; il a le style -, han har en let og flydende Stiil, han skriver med Lethed; poésies -ères, Leilighedsdigte; avoir la main -ère, have en let Haand; være rask til at slaae; behændig til at stjæle (ogs. être - de la main); *fig.* bruge sin Magt med Maadehold; être - d'argent, have faa Penge i Pungen, ikke være ved Muffen; être - du cerveau, have en lille Skrue løs; à la -ère, *loc ad.* let; ubetænksomt, flygtigt; être armé, être vêtu à la -, være let bevæbnet, tyndt klædt; traiter tout à la -, behandle Alt flygtigt; entreprendre qc. à la -, begynde paa Noget uden Overlæg.

Légèrement, *ad.* let, tyndt; lidt; rask; flygtigt, overfladisk; letsindigt, ubetænksomt; (Mus. og arts.) let, utvungent; livligt; med Smag og Følelse.

Légèreté, *f.* Lethed; Raskhed, Hurtighed; *fig.* Ustadighed, Flygtighed; Ubetænksomhed; Letsindighed; behagelig Fremstilling, let og flydende Foredrag; il a une grande - de main, han skriver med stor Lethed; (om en Tonekunstner) han har et let og behageligt Foredrag; elle a beaucoup de - dans la voix, hun synger med stor Lethed; - dans l'esprit, Lethed til at behandle et Emne med Forstand og Livlighed, men overfladisk; la - de son esprit, la - de sa conduite, hans Aands Ustadighed, hans ubetænksomme Opførsel; ce sont des -s qui tiennent à son âge, det er Letsindigheds Feil, som hidrøre fra hans Alder.

Légion, *f.* Legion, romersk Krigshær; *fig.* og *fa.* stor Mængde, Skare; la - d'honneur, Æreslegionen (en af Napoleon indstiftet Hædersorden); une - de parents, en Skare af Slægtninge.

Légionnaire, *m.* Soldat, henhørende til en romersk Legion; Medlem af Æreslegionsordenen; ogs. *a.* épées -s, Kaarder, som have været brugte i de romerske Legioner.

Législateur, trice, *s.* Lovgiver, Lovgiverinde; ogs. *a.* le pouvoir -, den lovgivende Magt.

Législatif, ive, *a.* lovgivende.

Législation, *f.* Ret til at give Love; Lovgivning; Lovkyndighed.

Législature, *f.* lovgivende Forsamling; Tider, da den holdes; Legislatur.

Légiste, *m.* Retslærd, Lovkyndig, Jurist; juridisk Student.

Légitimaire, *a.* (Jur.) henhørende til det, Loven fordrer, at der testamenteres visse Arvinger; héritier -, Arving, som ikke kan forbigaaes i et Testament.

Légitimation, *f.* uægte Børns Lysning i Kuld og Kjøn; en Fuldmagts juridiske Gyldighedserklæring.

Légitime, *a.* som har de i Loven forlangte Egenskaber, retmæssig; billig, retfærdig, vel begrundet; enfant -, ægte Barn; roi -, legitim Konge, som regierer fordi han er født til Thronen; intérêt -, lovlig Rente; il a des prétentions -s, han har billige, vel begrundede Fordringer; *s. f.* (Jur.) den i Loven visse Arvinger tilsikkrede Arvepart, Legitima.

Légitimement, *ad.* overeensstemmende med Loven; efter Ret og Billighed.

Légitimer, *v. a.* lyse i Kuld og Kjøn; godtgjøre en Fordrings el. en Fuldmagts Gyldighed; legitimere; retfærdiggjøre, undskylde; *v. pr.* legitimere sig; bevise sin Fuldmagts Rigtighed.

Légitimité, *f.* Legitimitet, Retmæssighed efter Loven el. Vedtægter, Gyldighed; Fødsels Ægthed. [tæret Gave.

Legs (udt. lè), *m.* Legat, testamen-

Léguer, *v. a.* testamentere, efterlade ved Testament el. sidste Villie; *fig.* give i Arv; il a -é sa probité à son fils, han har givet sin Søn sin Retskaffenhed i Arv.

Légume, *m.* Bælgfrugt; Madurter, Grønt, Rødder (alm. i *pl.*); (Bot.) Bælg (gousse).

Légumineux, se, *a.* (bruges især i *f.*) henhørende til Bælgfrugternes Slags.

Légumineuse, *f.* Bælgplante.

Lemme, *m.* (Math.) Hjælpesætning, Laanesætning.

Lemming, *m.* (H. n.) Leming-Rotte, Lemæn, Lemuus. [der, Gjengangere.

Lémures, *m.* (Anc.) natlige Aan-

Lendemain, *m.* den følgende Dag, næste Dag, den Dag imorgen; le - de ses noces, Dagen efter hans Bryllup; *prov.* il n'y a pas de bonne fête sans -, efter en glad Fest vil man gjerne endnu more sig den næste Dag. [et døsigt Menneske; *pop. p. u.*

Lendore, *s.* en lad og dorsk Person,

Lénifier, *v. a.* (Méd.) mildne, lindre.
Lénitif, ive, *a.* (Méd.) mildnende, ıdrende; *s. m.* lindrende Middel; *ȷ.* Lindring, Trøst.
Lent, e, *a.* langsom, seen; med ıns foran et Subst. og à foran et erbum: il est – dans ses mouvements, han er langsom i sine Bevælser; – à punir, seen til at straffe; oir la parole –e, udtrykke sig med ıngsomhed; fièvre –e, Snigfeber.
Lente, *f.* Gnid, Æg af Luus.
Lentement, *ad.* langsomt; il se ıte –, han foriler sig ikke.
Lenteur, *f.* Langsomhed; – d'esprit, ngsom Fatteevne.
Lenticulaire, *a.* lindsedannet; (An.) –, Lindsebeen, lille Been i Øret;)pt.) verre –, Lindseglas; (H. n.) erres –s, Lindsestene; ... *s. m.* lindsformigt chirurgisk Instrument.
Lenticulé, e, (Bot.) og lentiforme, (An.) s. s. lenticulaire.
Lentille, *f.* Lindse; Lindsefrø; (Opt.) ndseglas, conver Forstørrelsesglas; ɪorl.) – de pendule, rund lindseforig Vægt paa et Perpendikel; *pl.* regner.
Lentilleux, se, *a.* fregnet.
Lentisque, *m.* (Bot.) Mastixtræ; (Opt.) miroir –, Brændspeil beıaende af to Glaslindser.
Léonin, e, *a.* eiendommelig for Løn; société –e, Selskab, hvori den tærkeste beholder Fordelen; vers –s, tinske Vers, hvis Midte og Slutng rime sammen.
Léopard, *m.* Leopard; *poét.* le – el. s –s, Engelland (med Hentydning ıa det engelske Vaaben).
Léopardé, *a. m.* (Blas.) kun i ɔtr. lion –, en gaaende Løve.
Lépas (s udtales), *m.* (H. n.) uur, Nøglemusling.
Lépidion, *m.* (Bot.) Slags Karse.
Lépidoptère, *m.* (H. n.) skælvinget nsect med 4 Vinger, Sommerfugl.
Lèpre, *f.* Spedalskhed; *fig.* smuds Gjerrighed; moralsk Vederstyggeʒhed.
Lépreux, se, *a.* og *s.* spedalsk.
Léproserie, *f.* Sygehuus for Speılske.
Lequel, *m.* laquelle, *f.* lesquels, *m. pl.* squelles, *f. pl.* *pr. rel.* som, hvilken, ɔilke; ogs. *pr. interr.* hvilken? hvilke? bruges sjeldent, naar det er *pr. rel*, som Subject og direct Object, uden naar det gjælder om at undgaae en Tvetydighed: il y a une édition de ce livre, *laquelle* se vend à fort bon marché, der er en Udgave af denne Bog, der sælges for meget godt Kjøb; ... naar det rel. Pron. styres af de og følger efter det Substantiv, hvoraf det afhænger, bruges disse Pron. i Stedet for dont i Tale om Ting; men tales der om Personer, kan der ogsaa bruges de qui: les moutons à la dépouille *desquels* (ikke dont) nous devons nos vêtements, Faarene, hvis afklippede Uld vi skylde vore Klæder; le prince à la protection *duquel* (el. de qui) vous vous fiez, Fyrsten, paa hvis Beskyttelse, De stoler; le livre dont (ikke *duquel*) vous m'avez fait présent, Bogen, som De har givet mig i Foræring; ... naar det rel. Pron. styres af *à*, og Talen er om Ting, bruges lequel o. s. v., men tales der om Personer, foretrækkes à qui: les plaisirs *auxquels* (ikke à qui) nous nous livrons, de Fornøielser, vi hengive os til; l'homme *à qui* vous vous fiez, den Mand, paa hvem De stoler. Disse Regler for dette Pron., naar det styres af de el. à, anvendes ogsaa paa de Tilfælde, hvor det styres af andre Præpos. ... Lequel, som spørgende Pron, foretrækkes for qui, naar der ikke tales i Almindelighed, men med Hens. til særegne Personer el. Ting: *lequel* de vos deux cousins l'a dit? hvo af Deres to Fettere har sagt det? *auquel* des deux l'avez-vous donné? til hvem af de To har De givet det? [sover, Hesselsover.
Lerot, *m.* (H. n.) lille Slags Syv-
Lèse, *a. f.* (*lat.* læsus, *p. p.* af lædere, saare, fornærme) saaret, krænket; bruges i Udtr. crime de lèse-majesté, Majestætsforbrydelse; crime de lèse-nation, Forbrydelse imod Nationen; crime de lèse-humanité, Forbrydelse imod Menneskeheden.
Léser, *v. a.* forurette, tilføie Skade; (Chir.) saare, beskadige; je craindrais de vous –, jeg vilde frygte for at gjøre Dem Uret; le coup a –é les parties nobles, Skudet har saaret (beskadiget) de ædle Dele.
Lésine, *f.* Karrighed, Gnieragtighed.

Lésiner, *v. n.* være karrig, gnie; il lésine sur tout, han er karrig i Alt.

Lésinerie, *f.* Gnieri; Gnieragtighed.

Lésion, *f.* Forurettelse, Beskadigelse; (Chir.) Saar.

Lessive, *f.* Lud; Udludning, Vadsk; Lintøi givet til Vadsk; *fig.* og *fa.* stort Tab i Spil; (Chi.) chemisk Udbløduing; (Méd.) stærk Afføring; faire la –, vadske; faire la – du Gascon, vende Skjorten, naar den er smudsig paa den ene Side; *fig.* og *fa.* il a fait une étrange (une furieuse) –, han er bleven bygtig optrukken, han har tabt meget i Spil; s. âne el. laver.

Lessiver, *v. a.* byge, vadske i Lud; (Chi.) udvadske jordagtige Dele i flere Gæt Vand.

Lest (t udtales), *m.* (Mar.) Baglast; faire du –, tage Baglast ind; retourner el. revenir sur son –, komme tilbage med Baglast, uden Ladning.

Lestage, *m.* (Mar.) et Skibs Baglastning.

Leste, *a.* let til Fods, rask, hurtig; let klædt, saa at Klæderne ikke genere, ikke hindre Legemet i dets Bevægelser; *fig.* behændig, snild til at finde Udveie; letfærdig, ligegyldig for Velanstændighed; usømmelig, upassende; il marche d'un pas –, han gaaer med lette Skridt; ce vieillard est encore fort –, denne Olding er endnu meget rørig; des troupes –s, let klædte og godt væbnede Tropper; c'est un homme – en affaires, det er en snild Forretningsmand; cette femme est trop – dans sa conduite, denne Kone er altfor letsindig i sin Opførsel; une réponse –, et ubetænksomt, upassende Svar.

Lestement, *ad.* med Lethed; net, behændigt; snildt; letsindigt; il s'en est tiré –, han har redet sig snildt ud deraf; répondre –, svare vel rask, ubetænksomt.

Lester, *v. a.* (Mar.) forsyne med Baglast, baglaste; *v. pr.* *fig.* og *fa.* se – l'estomac, forsyne sin Mave, spise bygtigt.

Lesteur, *m.* (Mar.) Pram, som fører Baglast til Skibe; ogs. *a.* bateau –, Baad til at føre Baglast i.

Léthargie, *f.* (Méd.) Sovesyge, Skindød; *fig.* Ufølsomhed og Ligegyldighed for Alt, Sløvhed.

Léthargique, *a.* som lider af Sovesyge; *fig.* følesløs, sløv. [dræbende.

Léthifère, *a.* (Méd.) dødbringende,

Lettre, *f.* Bogstav; (Impr.) Skrifttegn; bogstavelig Fortolkning; Brev, Skrivelse; *pl.* Videnskaber; flere Slags civile og geistlige Actstykker; (Mar.) Skibspapirer; une petite –, une – minuscule, et lille Bogstav; une – capitale, une grande –, une – majuscule, et stort Bogstav; la – dominicale el. la – fériale, Søndagsbogstavet; – initiale, Begyndelsesbogstav; une – grise (historiée), et udsiret Begyndelsesbogstav; –s numérales, Romertal; – moulue, støbt Skrifttegn; – maigre, magert Skrifttegn; – bien nourrie, fedt Skrifttegn; lever la –, sætte Skrifttegn op for at bruge dem; estampe avant la –, Aftryk af et Kobberstykke før Indskriften er paasat; estampe avec la – grise, Kobberaftryk, naar Indskriften kun er antydet; estampe après la –, Kobberaftryk med Indskrift; écrire un mot en toutes –s, skrive et Ord med fulde Bogstaver uden Forkortelse; *fig.* og *fa.* dire, écrire une ch. en toutes –s, sige el. skrive Noget reent ud uden alt Forbehold; cet homme est écrit sur mon livre en –s rouges, denne Mand har opført sig saa slet imod mig, at jeg ingensinde vil glemme ham; c'est un sot en trois –s, det er et erkedumt Menneske; la – tue, l'esprit vivifie, Bogstaven ihjelslaaer, Aanden levendegjør; à la –, au pied de la –, i bogstavelig Forstand; prendre qc. à la –. tage Noget ordret; exécuter un ordre à la –, udføre en Ordre punktligen, nøiagtigen; aider à la –, forklare hvad der er utydeligt el. dunkelt; hjælpe til ret at forstaae Meningen el. fatte Sandheden; – de change, Verel; accepter, payer une – de change, antage, betale en Verel; – de marque, Kaperbrev; – de voiture, Fragtbrev; – de crédit el. de créance, Creditbrev; – de créance, Cribitiv, Brev fra en Fyrste, hvormed en Gesandt accrediteres ved et Hof; – de recréance, Brev, som en Gesandt overleverer fra sin Fyrste i det han tilbagekaldes, el. som han medbringer fra den Fyrste, hos hvem han har været ansat; – close (forh. – de cachet), kongeligt

forseglet og af Statssecretairen contrasigneret Brev; *fig.* og *fa.* ce sont pour nous -s closes, det er Hemmeligheder for os; - de service, Skrivelse, hvormed en Officeer kaldes til sin Tjeneste; - de passe, Brev, hvorved en Militair forflyttes; -s de noblesse, Adelspatent; -s patentes, aabne kongeligeBreve; -s royaux (ikke royales), kongelige Breve; -s apostoliques, pavelige Breve (almindeligere: rescrits, brefs); les saintes -s, den hellige Skrift; les belles -s, de skjønne Videnskaber; Digtekunst og Veltalenhed; les -s humaines, Humaniora, Skolevidenskaberne (*p. u.*); homme de -s, Videnskabsmand.

Lettré, e, *a.* lærd, studeret, kundskabsrig; *s. m.* Lærd (i China).

Lettrine, *f.* (Impr.) Henviisningsbogstav; Columnetitel. [Hornhinden.

Leucoma, *m.* (Méd.) hvid Plet paa

Leucorrhée, *f.* (Méd.) det hvide Flod hos Fruentimmer.

Leude, *m.* Storvasal under de første franske Konger; *f.* forh. Indførselstold af Levnetsmidler i Languedoc.

Leur, *pr. pers. pl.* dem; bruges alm. om levende Væsener; dog ogsaa undertiden om livløse Gjenstande: je le *leur* dirai, jeg vil sige dem det; dites-le-*leur*, siig dem det; ne le *leur* dites pas, siig dem det ikke; les eaux d'Aix-la-Chapelle sont très estimées, je *leur* suis redevable de la santé, Badene ved Achen ere meget ansete, jeg har dem at takke for min Helbred (i Tale om Ting foretrækkes ellers y).

Leur, *a. poss. sing.;* leurs, *a. poss. pl.* deres; naar Talen er om Ting, bruges en i Stedet for leur, dersom Ordet, hvis Eiendom det udtrykker, staaer i en foregaaende Sætning, med mindre at det styres af de: mes poiriers ont perdu toutes *leurs* feuilles, mine Pæretræer have tabt alle deres Blade; mes poiriers vont périr, les vers *en* ont mangé toutes les feuilles, mine Pæretræer ville snart gaae ud, Ormene have ædt alle deres Blade; j'admire la largeur *de leurs* feuilles, jeg beundrer deres brede Blade.... Naar Artiklen kommer foran leur, bliver det et Eiendomspron. (le leur, les leurs), og dette Eiendomspr. bruges undertiden i Fleert. som Substantiv: ils travaillent pour eux et pour *les leurs*, de arbeide for sig selv og for deres Familie (el. deres Venner, dem, som ere dem hengivne).

Leurre, *m.* (Fauc.) Lokkebillede, udstoppet Figur i Form af en Fugl, hvormed Falken lokkes tilbage; (Pê.) Lokkemad; *fig.* il ne se laissera pas prendre à ce -, han bider ikke paa den Krog.

Leurrer, *v. a.* (Fauc.) afrette en Falk ved en Lokkefigur; *fig.* lokke, tiltrække; *v. pr.* se - d'un fol espoir, smigre sig med et taabeligt Haab (s'en bercer). [Ophidsen ved Maskiner.

Levage, *m.* (Charp.) Tømmerets

Levain, *m.* Gjæringsstof; Suurdeig; skarpe Vædsker, Syre i Underlivet; *fig.* Syndens efterladte Indtryk; Levninger af hæftige Lidenskaber, Spirer til samme.

Levant, *a. m.* bruges kun i Udtr. le soleil -, den opgaaende Sol; *fig.* adorer le soleil -, smigre Stormanden, som nylig er kommen til Roret;... *s. m.* Østen; Solens Opgang; Levanten, Orienten, Østerland; du - au couchant, fra Solens Opgang til dens Nedgang.

Levantin, e, *s.* Østerlænder, -inde; ogs. *a.* peuples -s, østerlandske Folk (naar Talen er om de gamle Beboere af Orienten, bruges les Orientaux; men man siger ikke: un Oriental).

Levantine, *f.* Slags tykt Silketaft; (H. n.) Venusskæl, Slags Musling; s. levantin.

Lève, *f.* Slags Instrument i Form af en Skee, som bruges ved Mailspil.

Levé, e, *p.* opstaaet; opløftet; aller (la) tête -e, le front -, gaae med Hovedet i Veiret, med opreist Pande, uden at frygte Noget; *fig.* og *fa.* prendre q. au pied -, gribe En idet han vil reise bort; tage En paa Ordet, bede En om Noget uden at lade ham Tid til Betænkning; ... *s. m.* (Mus.) Angivelse af Takten med Haanden el. Foden; (Jeu) Stik (almindeligere: une levée).

Levée, *f.* Indsamling; Indkrævelse, Oppebørsel; Udskrivning af Soldater; Borttagelse; Breves Optagelse af Brevkassen; de optagne Breve; Ophævelse, Ophør af et Møde; Landsens Opløftelse i Tourneerspil for at stikke

til Ringen; Jordvold, Dige; la-des fruits, Frugternes Indsamling; la-des impôts, Skatternes Oppebørsel; la-d'une séance, et Mødes Slutning; la-d'un siége, en Beleirings Ophævelse; la-du scellé, Borttagelse ved Øvrigheden af en Forsegling; faire une-de troupes, gjøre en Udskrivning af Tropper; *fig.* faire une-de boucliers, gjøre et brammende Angreb men uden Held; (Chir.) la-de l'appareil, Borttagelsen af Forbindingen; (Géo.) la-d'un plan, Optagelse af en Grundtegning; (Taill.) det Tøi, som gaaer med til en Kjole o. s. v.; (Jeu) Stik (ogs. levé).

Lever, *v. a.* løfte, opløfte; hæve i Veiret; reise op; trække el. hisse op; borttage, aftage; afskjære; ophæve; indsamle, oppebære; udskrive, hverve; *v. n.* skyde op af Jorden; gjære, raske sig (om Deig); *v. pr.* reise sig, staae op; komme frem over Horizonten; hæve sig i Veiret; -les yeux au ciel, hæve Øinene mod Himlen; -la toile, lade Teppet gaae op; -q., hjælpe En op, i Klæderne; -des difficultés, des doutes, hæve Vanskeligheder, Tvivl; -les fruits, indsamle Frugter; -les impôts, oppebære Afgifter; -des troupes, udskrive Tropper; -le siége d'une place, hæve Beleiringen af en Fæstning; -un camp, bryde op med en Leir; -la sentinelle, afløse Skildvagten; -la séance, hæve Mødet; -la défense, tilbagekalde Forbudet; -la main sur q., hæve Haanden imod En som for at slaae ham; -la main en justice, aflægge Ed; j'en lèverais la-, jeg turde sværge derpaa; -boutique, aabne en Boutik; -le masque, tage Masken af, vise sig som man er (i slet Forst.); -l'étendard, stille sig i Spidsen for et Parti; -l'étendard contre q., erklære sig aabenlyst imod En; *fa.* -les épaules, trække paa Skuldrene, give Tegn paa Misfornøielse el. Foragt; cela lève la paille, det vækker Forundring; -le pied, flygte bort pludseligt og hemmeligt; -la crête, blive opblæst, hovmodig; -le lièvre, finde først paa Noget; være den første, som gjør et Forslag; (Mar.)-l'ancre, lette Anker; (Géo.) -le plan d'une ville, optage Kort over en By; (Chir.) -l'appareil d'une plaie, borttage Forbindingen om et Saar; (Jur.) -le scellé, borttage et Segl (om Øvrigheden); -un arrêt, une sentence, udtage en Bestemmelse, en Dom; (Impr.) -la lettre, sætte; (Taill.) -de l'étoffe pour un habit, udtage det nødvendige Tøi til en Kjole; (Jeu) -une main, tage et Stik op; ... *v. n.* les blés commencent à -, Kornet begynder at skyde op; (Ch.) faire -un lièvre, opjage en Hare; ... *v. pr.* se-de table, staae fra Bordet; se-pour el. contre une proposition, reise sig for at tale for el. imod et Forslag; le soleil se lève, Solen staaer op; le vent se lève, Vinden reiser sig; *prov.* il faut se-bien matin pour l'attraper, man maa være meget snild, naar man skal narre ham.

Lever, *m.* Opstaaen, Tiden, da man staaer op; Kongens Morgenaudients; le-du soleil, Solens Opgang; au-du rideau, de la toile, idet Teppet gaaer op.

Lever-Dieu, *m.* det Øieblik i Messen, da den catholske Præst hæver Hostien; uden *pl.*

Leveur, *m.* (Impr.) -de lettres, en rask, duelig Sætter; (Pap.) Svend, som tager Arkene op i Papirsmøllen.

Levier, *m.* Løftestang; *fig.* Kraftmiddel til at sætte i Bevægelse.

Lévigation, *f.* (Chi.) Pulverisering.

Léviger, *v. a.* (Chi.) rive til fiint Pulver.

Lévirat, *m.* en Jødes Giftermaal [med en Broders Enke.

Levis, *a. m.* bruges kun i Udtr. pont-levis, Vindebro.

Lévite, *m.* Levit, israelitisk Præst; *f.* Slags Fruentimmerklædning; viid Mands-Overkjole.

Lévitique, *m.* tredie Mosebog.

Levrauder, *v. a. fig.* og *fa.* drille, forfølge.

Levraut, *m.* ung Hare, Hareunge.

Lèvre, *f.* Læbe; (Chir.) Randen af et Saar; (Bot.) læbeformig Udskæring paa et Blad; il le dit des -s, mais le cœur n'y est pas, han siger det nok, men mener det ikke; rire du bout des -s, lee uden at det kommer fra Hjertet; je l'avais sur le bord des -s, jeg havde det paa Tungen, men det er undsluppet mig; se mordre les -s de qc., fortryde Noget, bide

r Læberne; avoir le cœur sur les
, være aabenhjertig; il a la mort
r les -s, Døden spiller ham paa
:berne; (Man.) ce cheval s'arme
la -, denne Hest er haardmundet.
Lèvreteau, m. lille Hareunge, som
onu patter.
Lévreter, v. n. jage med Mynder
er Harer; kaste, føde Unger (om
arer).
Levrette, f. Hunmynde.
Levretté, e, a. tynd om Livet
m en Vindspiller. [afretter Mynder.
Levretteur, m. En, som opføder og
Lévreux, se, a. som har store, fyl-
ge Læber.
Lévriche, f. lille Hunmynde.
Lévrier, m. Mynde, Vindspiller;
7. og fa. en af Politiet udsendt Op-
orer, Opstøver.
Levron, m. ung Mynde, som ikke
over et halvt Aar; lille Mynde.
Levûre, f. Gjær; Flesketsvær.
Lexicographe, m. Forfatter til en
)rdbog; En, som befatter sig med
:xicografiske Arbeider.
Lexicographie, f. Udarbeidelse af
1Ordbog; den derhen hørende Kundskab.
Lexicographique, a. lexicografisk,
ngaaende Udarbeidelsen af en Ordbog.
Lexicologie, f. Kundskab om Orde-
es Oprindelse, Afledning o. s. v.;
)rdvidenskab; Afhandling om Ord.
Lexicologique, a. henhørende til
)rdvidenskaben. [græske Sprog).
Lexique, m. Ordbog (især i det
Lez (udt. lè), pp. nærved, ved
Siden af (ogs. ès); v. Le Plessis-
ez-Tours.
Lézard, m. (H. n.) Firbeen.
Lézarde, f. Revne, Sprække i en Muur;
H. n.), Hunfirbeen (p. u.). [en Muur).
Lézardé, e, a. revnet, sprukken (om
Lézarder (se), v. pr. faae Revner,
prække (om Mure).
Liage, m. Afgift af Viinbærme;
Blanding af Salpeter, Svovl og Kul,
hvoraf Krudt forfærdiges; (Tiss.) Sil-
ketrevler, som i stukne Tøier sam-
menholde Silken el. Guldtraadene.
Liais, m. Navn paa en fiinkornet,
haard Kalksteen; (Tiss.) lang Træ-
stang, som fastholder Trendegarnet.
Liaison, f. Sammenføining, Fore-
ning; fig. Sammenhæng, Forhold;
Forbindelse,] Forstaaelse; Bekjendtskab;
former, rompre une -, indgaae, af-
bryde en Forbindelse; il n'y a point
de - entre ces deux idées, der er in-
gen Sammenhæng, ingen Forbindelse
mellem disse to Begreber; il y a une
étroite - entre ces deux personnes,
der er en nøie, fortrolig Forbindelse
mellem disse 2 Personer; il a beau-
coup de -s, mais peu d'amis, han
har mange Bekjendtskaber, men faa
Venner; (Gr.) Bindeord, Conjunctio-
ner; (Calligr.) fiint Træk, som forener
Bogstaverne; (Mus.) Sløifetegn;
(Cuis.) Jevning af Æg o. desl.,
hvormed en Sauce gjøres tykkere;
(Maç.) Kalk el. Gibs til at binde
Stenene sammen; maçonnerie en -,
Muurarbeide, hvor den ene Steen
hviler paa Foreningslinien af to andre.
Liaisonner, v. a. (Maç.) ordne
Stenene i en Bygning, saaledes at
Stenenes Foreningslinie falder paa
Midten af en anden Steen; udfylde
Sammenføiningsstederne med Muur-
kalk. [og Afrika.
Liane, f. Rankeplante i Amerika
Liant, e, a. bøielig, smidig; fig.
føielig, forekommende, omgængelig;
s.m. Smidighed; Føielighed, Venlighed.
Liard, m. Liard, Hvid (en lille
Mynt; fjerde Parten af en sou);
fa. n'avoir pas un (le) -, være me-
get fattig; ikke have en Stilling hos
sig; pop. il se ferait fesser pour un
-, il couperait un - en deux, han er
yderst karrig. [gnie; fa.
Liarder, v. n. skillinge sammen;
Liasse, f. Pakke Skrivter, sam-
menbundne Papirer; samlede Actstyk-
ker; Seilgarn til at binde dem sam-
men; Bundt Garn paa 80 Alen.
Libage, m. stor, grovt tilhugget
Grundsteen.
Libation, f. (Ant.) Drikoffer, Ud-
gydelse af Viin til Ære for en Gud-
dom; bruges især i pl.: faire des -s,
offre Viin o. desl.; fa. drikke dygtigt.
Libelle, m. Skamskrift; (Jur.) -
de divorce, Actstykke, hvori en Skils-
misse forlanges; - d'un exploit, Skrift,
som angiver Anledningen til en Stev-
ning.
Libeller, v. a. (Jur.) udfærdige,
opsætte en Retsact; passende moti-
vere samme. [skrifter, Pasquillant.
Libelliste, m. Forfatter til Skam-

Libéral, e, *a.* gavmild; ædeltænkende; frisindet, yndende borgerlig og politisk Frihed; éducation -e, alsidig Dannelse; principes -raux, frisindede Grundsætninger; arts -raux, frie Kunster (Malerkunst, Billedhuggerkunst; i Modsætn. til arts mécaniques); *s. m.* Ven af frisindede Ideer; *pl.* -raux.

Libéralement, *ad.* gavmildt; paa en frisindet Maade.

Libéraliser, *v. a.* gjøre liberal, gjøre frisindet og ædeltænkende, dræbe Egoismen i Interesse for det almene Bedste; *v. pr.* se -, blive frisindet.

Libéralisme, *m.* Indbegreb af de frisindede Ideer; Handlen efter frisindede Grundsætninger; velvillig, selvopoffrende Stræben efter at fremme det almene Bedste.

Libéralité, *f.* Gavmildhed; Gave (i d. Betydn. ogs. *pl.*); Frisindethed.

Libérateur, trice, *f.* Befrier; le - de la patrie, Fædrelandets Frelser.

Libération, *f.* (Jur.) Frigjørelse fra en Gjæld el. Hæftelse; la - de l'état, Statsgjældens Afbetaling.

Libérer, *v. a.* (Jur.) befrie fra Gjæld el. anden Hæftelse (fra Servituter); hjempermittere en Soldat; frigive en Slave; *v. pr.* afbetale sin Gjæld; forçat -é, Slave, som er sat paa fri Fod.

Liberté, *f.* Frihed; Uafhængighed, Selvstændighed; Frimodighed, Frihed i Yttring og Handling; Utvungenhed, Lethed i Bevægelser; *pl.* Friheder (ofte i slet Forst.); Forrettigheder; - civile, borgerlig Frihed; - de conscience, Samvittigheds-Frihed; - des cultes, Religions-Frihed; - de penser, Tænkefrihed; - d'écrire, Skrivefrihed; - individuelle, personlig Frihed; - de la presse, Pressefrihed; - des mers, Ret til at seile frit paa alle Have; parler avec -, tale med Frimodighed; demander la - de, bede om Tilladelse til; je prends la -, jeg tager mig den Frihed; il prend beaucoup de -s, han tiltager sig mange Friheder; - de ventre, aabent Liv; en -, *loc. ad.* frit; en pleine -, med fuldstændig Frihed.

Liberticide, *a.* dræbende Friheden.

Libertin, e, *a.* udsvævende, ryggesløs; uordentlig i Levemaade; tøilesløs; usømmelig, usædelig; fritænkende, vantro (v.); *s. m.* ryggesløst Menneske; Libertiner; letsindig, tøilesløs Elev; Fritænker (nu: esprit fort).

Libertinage, *m.* uordentligt Levnet, Ryggesløshed, Tøilesløshed; Fritænkeri (v.); - d'esprit, ustadig Tankegang; - d'imagination, udsvævende Indbildningskraft; donner, tomber dans le -, forfalde til Udsvævelse.

Libertiner, *v. n.* føre et uordentligt, ryggesløst Levnet, udsvæve; *v. pr.* blive ryggesløs, tilsidesætte sine Pligter; *fa.* [*p. u.*

Libidineux, se, *a.* vellystig, utydt;

Libraire, *m.* Boghandler; *a.* marchande -, Fruentimmer, som handler med Bøger.

Librairie, *f.* Boghandel; Boglade; Boghandler-Forening; Bogsamling (v.); - en camelote, Handel med Skolebøger.

Libration, *f.* (Astr.) Maanens synlige Svingning el. vaklende Bevægelse om sin Axe.

Libre, *a.* fri; uafhængig; ubunden, utvungen; som er i Besiddelse af politisk Frihed; ugift, uforlovet; fræk, usømmelig, usædelig; - de soucis, fri for Næringssorger; il vous est - d'accepter ou de refuser, det staaer Dem frit for at antage el. at afslaae det; - à vous de sortir ou de rester, det kommer an paa Dem selv, om De vil gaae ud el. blive; être -, avoir son temps -, være fri, kunne ganske raade over sin Tid; avoir le champ -, have Frihed til at gjøre hvad man vil, ikke møde nogen Hindring; avoir le cœur -, ikke være forelsket; n'avoir pas l'esprit -, have Sindet el. Tanken saa bespændt, at man Intet kan foretage sig; avoir ses entrées -s (- accès, el. un accès -) auprès de q., have fri Adgang til En, saa at man kan gaae til ham paa hvad Tid, man vil; les chemins sont -s, Veiene ere uhindrede, sikkre; *fa.* der er Intet, som hindrer En i at gaae; han kan gaae, naar han vil; avoir la voix -, have en reen og tydelig Udtale, som ikke hindres af Snue el. desl.; avoir la main -, have en fri Haand, skrive med stor Lethed; il tient des propos bien -s, han fører et letfærdigt, usømmeligt Sprog; il est bien - avec les femmes, han er

for fri i sin Opførsel mod Fruentimmer; avoir le ventre –, have aabent Liv; (Poé.) vers –s, Vers uden regelmæssigt Stavelsemaal.

Librement, *ad.* frit; uden Tvang; uden Ceremoni, reent ud; uden noget Hensyn; (Peint.) med Lethed.

Lice, *f.* Rendebane; Plads, hvor der stikkes efter Ringen; Kampplads; Hegn el. Skranker om en Ridebane; Rækværk om en Trækkebro; *fig.* offentlig Discussion; Sted, hvor en saadan holdes; ouvrir la –, aabne Skrankerne, Kamppladsen; begynde Striden; entrer en –, træde i Skranken imod En, indlade sig i Discussion med En; fuir la –, undvige Striden, undgaae Discussion; (Ch.) Jagttæve; une – nouée, en drægtig Jagttæve; (Manu.) Slags Tapet; haute- –, Tapetvævet paa en Kjæde, der er spændt verticalt; basse- –, Tapetvævet paa en horizontal Kjæde (f. lisse).

Licence, *f.* Tilladelse (*v.*); særegen Tilladelse til at sælge el. udføre visse Varer; altfor stor Frihed, Uorden, Udsvævelse, Tøilesløshed; Licentiatgrad; det til Licentiatgraden forberedende Studium; il prend des –s, il se donne de grandes –s, han tager sig altfor store Friheder; la – n'a plus de frein, Tøilesløsheden kjender ikke længer nogen Tømme, den gaaer over alle Grændser; – poétique, Digterfrihed; (Peint. og Sculp.) Afvigelse fra de fastsatte Regler for Perspectiv og Harmoni; (Calligr.) dristige Pennestrøg til Sirater (i d. Betydn. *pl.*).

Licencié, *m.* Licenciat. [ning.

Licenciement, *m.* Soldaters Aftak-

Licencier, *v. a.* aftakke Soldater; meddele Licentiatgrad; *v. pr.* tiltage sig for stor Frihed, løsgjøre sig fra Pligtens Baand (*v.*).

Licencieusement, *ad.* paa en altfor fri, udsvævende el. tøilesløs Maade.

Licencieux, se, *a.* uordentlig, udsvævende, tøilesløs, fræk; usædelig; mener une vie –se, føre et udsvævende, tøilesløst, Levnet; des écrits –, usædelige Skrifter.

Licet (t udtales), *m.* Tilladelse; obtenir un –, erholde en Tilladelse.

Lichen (ch udt. k), *m.* (Bot.) Tare, Lav; – d'Islande, islandsk Mos.

Licitation, *f.* (Prat.) Salg af fast Eiendom til den Høistbydende.

Licite, *a.* tilladt, lovligt.

Licitement, *ad.* paa en tilladelig Maade; uden at overtræde Loven.

Liciter, *v. a.* (Prat.) sætte til Auction en fast Eiendom, som tilhører Flere.

Licorne, *f.* (H. n.) Eenhjørning; – de mer, Narval.

Licou el. licol, *m.* Grime; *fig.* il traîne son –, han ender med Galgen (licol bruges kun i Poé. foran en Vokal). [tjent hos de gamle Romere.

Licteur, *m.* (Anc.) Lictor, Retsbe-

Lie, *f.* Bærme; de la –, brugt absolut, betyder: Viinbærme; *fig.* la – du peuple, Bærmen af Folket, Udskudet; *prov.* boire le calice (el. la coupe) jusqu'à la –, udtømme Lidelsens Bæger indtil Bunden.

Lie, *a.* glad, munter, lystig (*v.*); faire chère –, tage Deel i et muntert Gilde, gjøre sig til Gode med et godt Maaltid.

Lié, e, *p.* og *a.* bundet; être – d'intérêt, være forenet ved fælles Interesse, staae i nøie Forbindelse med hinanden; il a les mains –es, han har bundne Hænder, han kan ikke gjøre hvad han vil; la bécasse est –e, nu er Fuglen fanget (om en Pige, der er forlovet); (Mus.) notes –es, sløifede Noder; (Jeu.) jouer en deux parties –es, spille saa at man maa vinde 2 Partier af 3, for at erholde Indsatsen.

Liège, *m.* Korktræ; Kork (Barken af Træet); bouchon de –, Korkprop; (Sell.) Dele af Sadlen paa Siderne af Sadelknappen; *n. pr. f.* (Géogr.) Lüttich.

Liégeois, e, *s.* og *a.* Lütticher, -inde; som er fra Lüttich; un –, en Lütticher-Almanak. [med Kork.

Liéger, *v. a.* forsyne et Fiskegarn

Liégeux, se, *a.* (Bot.) korkagtig.

Lien, *m.* Baand; Kjæde, Lænke (i d. Betydn. især *pl.*); *fig.* Slægtskabsbaand; Afhængighed; le – conjugal, le – du mariage, Ægteskabsbaandet; briser, rompre ses –s, sønderbryde sine Lænker; *fig.* løsrive sig fra en Forbindelse el. Afhængighed; *prov.* n'est pas échappé qui traîne son –, den er ikke fri, som ikke ganske er undsluppen Faren el. løsreven fra en Lidenskab; (Jur.) double –, Slægtskab

mellem Børn, som have samme Fader og Moder; – simple, Slægtskab mellem Halvsødskende.

Lienterie, *f.* (Méd.) Durkløb; *v.*

Lier, *v. a.* binde, sammenføie, sammenbinde, forene; *fig.* sammenknytte; indgaae; forpligte; *v. pr.* binde sig, forene sig; indgaae en Forbindelse el. en Forpligtelse; – les mains à q., binde Hænderne paa En; c'est un fou à –, det er en Bindegal; et exalteret Menneske; je suis –é par ma promesse, jeg er bunden ved mit Løfte; il a bien –é sa partie, han har godt udtænkt sin Plan; – la langue, binde Tungen, tilintetgjøre Talefriheden; – les lettres, skrive Sammenskrift, forene Bogstaverne med hverandre; – une partie de promenade, beramme en Spadseretour i Samling; – amitié avec q., indgaae Venskab med En; – conversation avec q., indlade sig i Samtale med En; (Égl.) – et délier, negte el. give Aflad; (Cuis.) – une sauce, sætte Jevning paa en Sauce; (Mus.) – des notes, sløife Noder sammen; udføre flere Noder i eet Løb; se – avec q., indlade sig i Forbindelse med En; se – d'amitié avec q., træde i Venskabsforbindelse med En; se – par un serment, binde sig ved en Ed; se – les mains, berøve sig selv Evne til at handle; (Peint.) staae i en god indbyrdes Forbindelse.

Lierne, *f.* (Charp.) Hanebaand paa Sparrer; (Arch.) Ribbeen paa en gothisk Hvælving. [Hanebaand.

Lierner, *v. a.* (Charp.) forsyne med

Lierre, *m.* Vedbende, Ephеu, Vintergrøn.

Liesse, *f.* Glæde (*v.*); bruges kun i Udtr. vivre en joie et en –, leve i Fryd og Gammen; *fa.*

Lieu, *m.* Rum, Sted, Plads; Sted i en Bog; passende Sted til at sige el. gjøre Noget; bestemt Sted, Gjerningssted (i d. Betydn. ofte *pl.*); Beboelsessted, Huusleilighed (især *pl.*); *fig.* Herkomst, Familie; Middel, Aarsag, Anledning, Leilighed; le – natal, Fødestedet; – public, offentligt Sted; le – saint, le saint –, Guds Huus, Kirken; – de sûreté, Fængsel, Varetægtssted; – de franchise, – d'asile, Fristed; – de plaisance, Lyststed, Landsted; –x d'aisances (el. blot –x, *pl.*), Priveter; se transporter sur les –x (el. sur le –), begive sig hen paa Gjerningsstedet; *prov.* n'avoir ni feu ni –, have hverken Huus el. Hjem; *fig.* il vient de bon –, han er af en god Herkomst; il s'est allié en bon –, han har giftet sig ind i en god Familie; il vient de bas –, han er af lav Herkomst; je tiens cela de bon –, je l'ai appris de bon –, jeg har det fra en god Kilde, fra en sikker og paalidelig Haand; ce n'est pas le – d'en parler, det er ikke et passende Sted at tale derom; tenir – de, træde i Stedet for; avoir –, finde Sted; indtræffe; avoir – de, have Grund til; s'il y a – de, om der er Mulighed i; trouver – de, finde Leilighed til; donner – à, foranledige; –x communs, forslidte Floskler; en premier –, for det Første; au – de, *loc. ad.* i Stedet for.

Lieue, *f.* fransk Miil; une – à la ronde, en Miil i Omkreds; *fig.* og *fa.* être à cent –s, à mille –s d'une ch., være himmelvidt borte fra Noget; il n'écoute pas, il est à mille –s d'ici, han hører ikke hvad der siges, han er i en anden Verden; sentir q. d'une –, ane Ens Ankomst langtfra; il sent son fripon d'une –, han seer strax, hvad der boer i ham, at det er en Skjelm. [Neg.

Lieur, *m.* En, som binder Korn i

Lieutenance, *f.* Lieutenantsgrad.

Lieutenant, *m.* En, som et Overhoved i visse Tilfælde overdrager en Deel af sin Myndighed; Lieutenant; – en premier, Premierlieutenant; – en second, Secondlieutenant; – de roi el. commandant d'armes, Pladscommandant; – colonel, Oberstlieutenant; – général, Generallieutenant; – général de police, Politiminister (*v.*); – général du royaume, Gouverneur over Kongeriget.

Lieutenante, *f.* Lieutenants Frue.

Liève, *f.* (Féo.) Udtog af en Jordebog, hvorefter der indkræves Skatter.

Lièvre, *m.* Hare; un bec de –, et Hareskaar; dormir en –, sove med aabne Øine; un gentilhomme à –, en fattig Landjunker; être peureux comme un –, være bange som en Hare; *fig.* lever le –, bringe Noget første Gang paa Bane; prendre le – au corps (au collet), tage en Sag fra

den rette Side, træffe Hovedet paa Sømmet; vouloir prendre le – au son de tambour, aabenbare sine Planer før Tiden; il a une mémoire de – qui se perd en courant, han har en utro Hukommelse, som Intet kan bevare; c'est là que gît le –, det er deri Knuden stikker; *prov.* qui court deux –s (à la fois) n'en prend aucun, den, som vil udføre to Ting ad Gangen, udretter Intet.

Lièvreteau, *m.* ung Hare.

Ligament, *m.* (An.) Baand, som forbinder Dele af Legemet.

Ligamenteux, se, *a.* (An.) som er i Form af et Baand el. af samme Natur; (Bot.) traadet, trævlet.

Ligature, *f.* (Chir.) Aareladebind; sammes Ombinden; (Impr.) flere forenede Bogstaver; (Mus.) Forening af flere Noder til at udtrykke een Stavelse (*v.*).

Lige, *a.* (Féo.) henhørende til et Lehn; lehnspligtig; homme –, en lehnspligtig Mand, der var Lehnsherren endnu større Underdanighed skyldig end en alm. Lehnsknegt; *m.* Lehnsafgift, Lehnstjeneste.

Ligence, *f.* (Jur.) personlig Lehnspligt; personlig Lehnstjeneste.

Lignage, *m.* Slægt, Stamme (*v.*); Slags rød Viin.

Lignager, *m.* (Jur.) En, som er af samme Slægt som en anden; *a.* bruges kun i Udtr.: retrait –, Ret til at indløse mod Kjøbesummens Udbetaling en Arv, som af en Slægtning er bleven solgt til en Fremmed (*v.*).

Ligne, *f.* Linie, Streg; Maalesnor; Medesnor; Æqvator; Rad, Række; Stilling; Slagorden; Plads, Rang; Tolvtedeel af en Linie; – droite, lige Linie; – courbe, krum Linie; tirer une – d'un point à un autre, drage en Linie fra et Punkt til et andet; tracer des –s, afsætte Linier; aller quelque part en droite –, tage lige hen til et el. andet Sted uden at følge Omveie; *fig.* il a toujours marché sur la même –, han er altid bleven sine Grundsætninger tro; ces deux écrivains marchent sur la même –, disse to Skribenter holde Skridt med hinanden, ere lige fortjente; être en première –, være af første Classe, af bedste Slags; être hors de –, være af et udmærket Slags, af en ualmindelig Art; c'est un homme hors de –, det er en sjelden udmærket Mand; écrire hors –, mettre hors –, tirer hors (de) –, skrive i Margina; mettre en – de compte, føre paa Regning, optage i et Regnskab; berøre, omtale; mettre un mot à la –, skrive et Ord i en ny Linie; deux –s, et Par Ord, et kort Brev; je vous adresse ces –s, jeg skriver Dem dette Brev el. disse Linier til; donner la – à q., skrive i et Brev Ordene: min Herre o: desl. oven over den første Linie; planter des arbres à la –, plante Træer efter en Snor; pêcher à la –, angle; entrer en –, se mettre en –, stille sig i Geled.; se porter sur la –, begive sig hen til sin Plads i Geledet; rompre el. forcer la –, trænge sig for langt frem i Geledet; rompre el. refuser la –, trække sig tilbage i Geledet; marcher en –, holde den rette Linie under Marschen; troupes de –, Linietropper (modſ. troupes irrégulières el. légères); (Fort.) travailler aux –s, arbeide paa Forskandsningerne; les –s d'approches, Løbegravene; la – de circonvallation, en Leirs ydre Forskandsning; la – de contrevallation, Forskandsning for at sikkre imod Udfald af de Beleirede; (Mar.) – de sonde, Lodline; – d'amarrage, Stikline; – de flottaison, Vandgang; – de charge, d'eau en charge, øverste Vandlinie; – d'encolure, Kimmings Linie; – de front, Linien tvers paa Vinden; (Géo.) – de la section, Gjennemsnitslinie; – de terre el. fondamentale, Grundlinie; (Géogr.) passer, couper la –, seile forbi Æqvator; – méridienne, Middagslinien; (Généal.) – masculine, Sværdsiden; – féminine, Spindelinien; – collatérale, Sidelinie.

Ligné, e, *p.* (Bot.) stribet.

Lignée, *f.* Stamme, Afkom, Efterkommere; mourir sans laisser de –, døe uden at efterlade Livsarvinger; *v.*

Ligner, *v. a.* (Charp.) afsætte med Blyant paa Træ, hvad der skal bortskæres af samme; (Ch.) parre, bedække (om Ulve).

Lignerolle, *f.* (Mar.) tyndt Skibsmandsgarn af Værk.

Lignette, *f.* tynd, fiin Snor til Fiskegarn el. Medesnore (ogſ. brumet).

Ligneul, *m.* (Cordon.) Begtraad; Risp.

Ligneux, se, *a.* (Bot.) træet; *s. m.* (Chi.) Træstof (caput mortuum).

Lignifier (se), *v. pr.* blive træet, forvandles til Træ.

Lignivore, *a.* og *s. m.* (H. n.) træædende; Træborer (et vingedækket Insect; ogs. xylophage).

Ligue, *f.* Forbund; Pagt mellem Stater; Liguen i Frankrig, under Henrik d. 3die og Henrik d. 4de; Sammenrottelse; *pl.* les –s grises, forh. 8 smaa Republikker i Graubündten.

Liguer, *v. a.* forene i et Forbund; *v. pr.* forene sig med hinanden; slutte Forbund med En.

Ligueur, se, *s.* Medlem af Liguen i det 16de Aarhundrede, Liguist.

Lilas, *m.* (Bot.) Syringe el. Sireen; Lilafarve, Slags rødblaa Farve (i d. Betydn. ogs. *a.*).

Liliacé, e, *a.* (Bot.) lilieagtig; –e, *s. f.* Lilieplante. [de Paracelse).

Lilium, *m.* hjertestyrkende Likør (lilium

Limace, *f.* (H. n.) Snegl uden Huus; (Méc.) Archimedes's Skrue, Vandskrue.

Limaçon, *m.* (H. n.) Snegl med Huus (escargot, limas); (An.) Sneglegangen i Ørelabyrinthen; (Arch.) escalier en –, Vindeltrappe; *prov.* c'est un – qui sort de sa coquille, han søger at hæve sig over sin Stand.

Limaille, *f.* Fiilspaan.

Limande, *f.* (H. n.) Skrubbe (Slags Flynder); (Charp.) tyndt, smalt Bræt; (Mar.) Smerting, tjæret Stykke Seildug til at vikle om Tougværk.

Limas, *m.* s. limaçon.

Limbe, *m.* (Astr.) Solens el. Maanens ydre Rand; (Math.) Kant; inddeelt Rand paa en Qvadrant; (Bot.) øverste Rand af en Blomsterkrone el. et Blad; *pl.* Randen af Skjærsilden, Opholdssted for dem, som ere døde før Christi Fødsel, og for udøbte Børn.

Lime, *f.* Fiil; – douce, Glatfiil; – carreau, Rasp; – sourde, Fiil, som man ikke kan høre, naar den bruges; *fig.* lumsk Menneske, der pønser hemmeligt paa Ondt; et langsomt fortærende Onde, en lumsk Gift; (Jard.) sød Citron (ogs. – douce); (Ch.) *pl.* Vildsvinets Huggetænder (ogs. défenses); (Mar.) – de mer, Spor, som Havet efterlader paa Strandbredden; *fig.* passer (repasser) la – sur un ouvrage, rette et Værk omhyggeligt, udarbeide det med stor Omhu; donner le dernier coup de – à un ouvrage, rette et Værk for sidste Gang. [bedre, fuldende.

Limer, *v. a.* file; *fig.* rette, forbedre, fuldende.

Limette, *f.* i Udtr. eau de –, Lemonextract. [– de police, Politispion.

Limier, *m.* Støverhund; *fig.* og *fa.*

Liminaire, *a.* som staaer i Spidsen af en Bog; épître –, Fortale; *inus.* (nu: préliminaire).

Limitatif, ive, *a.* begrændsende, indskrænkende. [skrænkning.

Limitation, *f.* Begrændsning, Ind-

Limitativement, *ad.* paa en begrændsende el. indskrænkende Maade; med Indskrænkning.

Limite, *f.* Grændse (bruges især i *pl.*); un pouvoir sans –s, en ubegrændset Magt; franchir, excéder les –s, gaae ud over Grændserne; rentrer dans ses –s, træde tilbage indenfor sine Grændser.

Limité, e, *p.* begrændset, indskrænket.

Limiter, *v. a.* begrændse; nøie bestemme; indskrænke, sætte Grændser for.

Limitrophe, *a.* tilgrændsende; beliggende paa Grændsen; ce pays est – de l'Allemagne, dette Land ligger paa Grændsen af (grændser til) Tydskland. [Porre.

Limoine, *f.* (Bot.) Sølavendel, vild

Limon, *m.* Dynd; *fig.* Herkomst; (Charr.) Stængerne paa en Karre mellem hvilke Hesten gaaer; (Charp.) Tverstykke under et Trappetrin, for at støtte samme; (Bot.) Slags Citron, Lemon. [af Citron, Sukker og Vand.

Limonade, *f.* Lemonade, Drik lavet

Limonadier, ère, *s.* En, som laver og udsælger Lemonade og andre forfriskende Drikke. [dyndet, mudret.

Limoneux, se, *a.* fuld af Dynd,

Limonier, *m.* Hest for en Karre el. Censpændervogn, Censpænderhest; *fig.* En, som hele Arbeidet hviler paa; En, som har stor legemlig Styrke; (Bot.) Lemontræ.

Limonière, *f.* Slags Bærestol, som hviler paa tvende Vognstænger; Censpændervogn, firhjulet Vogn med tvende Stænger i Stedet for Vognstangen.

Limonner, *v. a.* (Cuis.) komme en Fisk i kogende Vand, for at betage den Smag af Dyndet.

Limosin el. limousin, *m.* Murer fra Limoges; Hest fra Limoges.
Limosin el. limousin, e, *s.* og *a.* Limusiner; –inde; *prov.* il mange du pain comme un –, han spiser overmaade meget Brød.
Limosinage el. limousinage, *m.* Grovt Muurarbeide af Brostene og Leer.
Limousine, *f.* (Bot.) grøn, rød og hvid Anemon. [grovt Muurarbeide.
Limousiner, *v. a.* og *n.* udføre
Limousinerie, *f.* s. limousinage.
Limpide, *a.* klar, reen, gjennemsigtig.
Limpidité, *f.* Klarhed, Reenhed, Gjennemsigtighed. [spaan (s. limaille).
Limure, *f.* Fiilning; Fiilarbeide; Fiil-
Lin, *m.* Hør; Hørfrø; Hørlærred; gris de –, Farve som af Hørblomsten.
Linaire, *f.* (Bot.) Hørurt, vild Hør (lin sauvage). [Liiglagen.
Linceul, *m.* Sengelagen (*inus.*);
Linéaire, *a.* (Did.) gjort med el. efter Linier.
Linéal, e, *a.* (Jur.) skridende frem efter den lige Arve- el. Slægtlinie; *pl. m.* -néaux. [Linie.
Linéalement, *ad.* følgende en lige
Linéament, *m.* Ansigtstræk, Lineament; Grundlinie, Grundtræk, første Udkast el. Anlæg (i d. Betydn. især *pl.*).
Linette, *f.* Hørfrø.
Linge, *m.* Linned, Lintøi; linned Klud; – de corps, Skjorter, Tørklæder o. desl.; – de table, Dækketøi, Duge og Servietter; – de lit, Lagen o. desl.; – de cuisine, Viskestykker og Karklude; *fig.* c'est un – mouillé, det er et svagt Menneske; elle est curieuse en – sale, elle est faite comme un paquet de – sale, hun holder sig ikke reen, hun er altid forjasket.
Linger, ère, *s.* Lærredhandler, -ske; *f.* Fruentimmer, som lever af Linnedsyning.
Lingerie, *f.* Lærredshandel; Linnedsyning; Sted, hvor Lærred udsælges el. gjemmes.
Lingot, *m.* smeltet Metalstang, Barre; – d'or, Guldbarre; jeter de l'argent en –, smelte Sølv i Barrer; (Ch.) rund Stump Jern el. Bly; (Impr.) Udslutning. [støbes.
Lingotière, *f.* Form, hvori Barrer
Lingual, e, *a.* henhørende til Tungen; (Gr.) consonnes -es, Consonanter, som udtales ved Tungen (d, t, l, n, r); *f.* Tungebogstav.

Linguet, *m.* (Mar.) Træ, som stopper Spillet, Pal; traversin de –, Palemoder.
Linguiste, *m.* Sproggransker.
Linier, ère, *s.* Hørkræmmer, -ske.
Linière, *f.* Mark, besaaet med Hør, Hørager.
Liniment, *m.* (Méd.) lindrende Salve.
Linon, *m.* Slags klart, hvidt Tøi.
Linot, te, *s.* Graasisken (Hunkjønsformen er det alm. Navn paa Slægten); *fig.* og *fa.* c'est une tête de –te, det er et Kyllingehoved; et Hoved uden Dømmekraft; siffler la –, drikke meget; sidde i Arrest; *burl.*
Linteau, *m.* (Men.) Tverstykke over en Dør el. et Vindue; (Serr.) Slugblik, hvori en Tap griber ind.
Lion, ne, *s.* Løve, Løvinde; *fig.* ung, modig Fristyr; rask, ung Modedame; – bâtard. Kuguar, amerikansk Løve; – marin, Søløve; (Blas.) – diffamé, Løve uden Hale; – morne, Løve uden Tunge el. Tænder; (Astr.) et Stjernebillede; *prov.* à l'ongle on connait le –, af Talen kjendes Mandens Aand; c'est l'âne couvert de la peau du –, det er en Feig, som vil agere den Tappre; coudre la peau du renard à celle du –, forene List med Styrke.
Lionceau, *m.* Løveunge.
Liondent, *m.* (Bot.) Løvetand.
Lionné, e, *a.* (Blas.) léopard –, krybende Leopard.
Lipoderme, *a.* (Méd.) hudløs.
Lipogrammatique, *a.* i Udtr. ouvrage –, Værk, hvori man med Flid undgaaer visse Bogstaver.
Lipome, *m.* (Chir.) Slags Byld el. Bollenskab. [thymie.
Lipopsychie, *f.* (Méd.) s. f. lipo-
Lipothymie, *f.* (Méd.) let Besvimelse.
Lippe, *f.* tyk el. fremstaaende Underlæbe, *fa.*; faire sa –, une grosse (une vilaine) –, suurmule.
Lippée, *f.* Mundfuld, Maaltid, v.; *fa.* il a eu là une franche –, han har faaet der et godt og frit Maaltid; chercheur de franches –s, Snyltegiæst; courir la –, snylte.
Lippitude, *f.* (Méd.) Øinenes Rinden.
Lippu, e, *a.* som har en tyk og fremstaaende Underlæbe.
Liquation, *f.* Sølvets Adskillelse fra Kobberet (og s. ressuage).
Liquéfaction, *f.* Smeltning.
Liquéfier, *v. a.* smelte, gjøre flydende; *v. pr.* smeltes.

Liqueur, *f.* Fluidum, Vædske; distilleret spirituøs Drik, Likør; vins de –, Muskatvine, spanske Vine; ce vin a de la –, trop de –, denne Viin er altfor sød; –s fraîches, Limonade og andre kølende Drikke; –s grasses, Olie, Liim, Tjære o. desl.; la – bachique, Vinen (poé.).

Liquidateur, trice, *s.* En, som afslutter el. opgjør en Regning.

Liquidation, *f.* (Jur.) Afregning, en Regnings Slutning, Opgjørelse.

Liquide, *a.* flydende; poé. le – empire, la plaine –, Havet; (Gr.) consonnes –s, flydende Consonanter (l, m, n, r); (Dr.) reen og klar, som strax kan indkræves; liquid; gjældfri; bien –, gjældfri Eiendom; *m.* flydende Legeme, flydende Vare; spirituøs Drik; (Méd.) nærende Drik, Suppe.

Liquider, *v. a.* (Prat.) nøie bestemme, opgjøre, berigtige; *v. pr.* betale sin Gjæld; – des intérêts, nøie bestemme el. beregne Renter; – son bien, gjøre sin Eiendom gjældfri; je me suis –é avec lui, jeg har afbetalt min Gjæld til ham.

Liquidité, *f.* Flydenhed, flydende [Tilstand.

Liquoreux, se, *a.* som har en særegen Sødhed (om visse Vine, som Muscatvine o. desl.).

Liquoriste, *m.* Distillateur; Likørhandler.

Lire, *v. a.* læse; oplæse; forklare, gjennemgaae; forstaae; *fig.* gjennemskue; – couramment, læse flydende; il lit Virgile à ses écoliers, han læser (gjennemgaaer) Virgil med sine Disciple; il lit l'anglais, han læser det Engelske, han forstaaer det, naar han læser det; – dans la pensée de q., gjennemskue Ens Tanke; (Impr.) – sur le plomb, læse den udsatte Skrift.

Liron, *m.* (H. n.) Slags Murmeldyr, s. loir.

Lis (s udtales), *m.* (Bot.) Lilie; *fig.* Liliehvidhed; elle a un teint de lis et de rose, hun er rød og hvid som Melk og Blod; fleur de lis (s udtales ikke), Lilie i den bourbonske Families Vaaben; *poé.* les lis (s udtales), forh. Frankrig.

Lisbonne, *f.* Lissabon.

Liserage, *m.* (Brod.) Indfatning i et Guld- el. Silke-Baand.

Liseré, *m.* Snor el. smalt Baand, hvormed en Kjole, en Vest o. desl. kantes; smal Kant paa et Baand el. et Tørklæde.

Liserer, *v. a.* indfatte med en Lidse [el. Snor.

Liseron el. **liset**, *m.* (Bot.) Convolvulus, Snerle, Slyngeplante.

Liset, *m.* (H. n.) Snarorm (ogs. coupe-bourgeon); (Bot.) s. liseron.

Liseur, se, *s.* Læser, –inde; *m.* (An.) en af de 4 Muskler om Øiet (ogs. adducteur).

Lisible, *a.* læselig, som let kan læses; *fig.* cet ouvrage n'est pas –, dette Arbeide kan man ikke udholde at læse, det er slet skrevet, kjedsommeligt.

Lisiblement, *ad.* paa en læselig Maade, læseligt.

Lisière, *f.* Klædelifte; Ledebaand; Grændse af en Provinds, Udkant af en Skov; *prov.* il sera toujours à la –, han vil altid gaae i Ledebaand, altid behøve at styres af Andre. [af en Vogn).

Lisoir, *m.* (Charr.) Briestammel (Deel

Lisse, *a.* glat; *s. f.* (Manu.) Slags Tapet, s. lice; (Mar.) Barkholt el. Ribbe, som sammenholder et Skibs forskjellige Dele; (H. n.) Slags europæisk Snog.

Lisser, *v. a.* glatte; (Mar.) forsyne et Skib med Barkholter.

Lissoir, *m.* Glatteredskab af Glas, Marmor, Staal, Elfenbeen el. anden haard Materie.

Liste, *f.* Fortegnelse, Liste; – civile, aarlige Indkomster, som af Stænderne tilstaaes Kongehuset.

Listeau el. **listel**, *m.* (Arch.) lille Kant, som omgiver en Bygningsstrat el. adskiller Striberne paa en Søile.

Liston, *m.* (Blas.) smalt Baand til Devisen i et Vaabenskjold.

Lit, *m.* Seng med Alt hvad dertil hører; Leie; Sengested; Sengeomhæng; Sengeklæder (literie); *fig.* Ægteskab; Flodseng, Flodleie; Lag; (Mar.) Vindens Retning; Vind-Øie; bois de –, Sengested; tour de –, Sengeomhæng; ciel de –, Sengehimmel; fond de –, Sengebund; – de plume, Dyne; un – d'indienne, et Omhæng af Bomuldstøi; – de camp, – de sangles, – brisé, Feltseng; Brix; – nuptial, Brudeseng; enfant du second –, Barn af andet Ægteskab; – de parade, Paradeseng; un – à la duchesse, en Seng uden Søiler el. nedhængende Gardiner; un – d'ange, en Seng, hvis Om-

hæng er fastgjort ved Loftet; – de repos, Løibænk; – de justice, Trone, hvorpaa Kongen tog Plads i Parlamentet; un – de sable, et Lag af Sand; garder le –, holde Sengen, ligge syg; être au lit de (la) mort, sur son – de mort, være paa det Yderste, paa Dødsleiet; mourir au – d'honneur, døe paa Valpladsen, i sit Kald; faire un –, rede Seng; ils font – à part, de sove hver for sig; ils ne font qu'un –, de sove sammen; *prov.* comme on fait son –, on se couche, som man reder, saa ligger man; le – est l'écharpe de la jambe, Sengen er Benets bedste Lægedom.

Litage, *m.* en grov Snors Paasyning paa Kanten af Klædelister.

Litanie, *f.* lang og kjedelig Opregning; *pl.* Litani.

Liteau, *m.* (Charp.) lille Træstang, som hviler paa en anden, el. understytter andre; (Ch.) Ulvens Leie om Dagen; *pl.* couleurte Striber paa Kanten af Duge og Servietter.

Litée, *f.* (Ch.) Samling af flere Dyr i det samme Leie.

Liter, *v. a.* nedlægge Fisk lagviis; (Manu.) sye en Snor el. grov Traad langs Listen af Klæde, der skal farves.

Literie, *f.* Sengeklæder; Alt hvad der hører til en Seng.

Litharge, *f.* Blykalk, Blyoxyd.

Lithargé, e, el. lithargyré, e, *a.* forfalsket ved Tilsætning af Blykalk.

Lithiasis (s udtales) el. lithiasie, *f.* (Méd.) Dannelse af Steen i det menneskelige Legeme; haard Svulst paa Kanten af Dielaaget. [(nu: urate).

Lithiate, *m.* (Chi.) steensurt Salt

Lithique, *a.* (Chi.) acide –, Blæresteensyre (nu: urique).

Lithocolle, *f.* Steenkit.

Lithographe, *m.* Lithograph, Artist, som tegner paa Steen.

Lithographie, *f.* Tegning paa Steen; Steentryk; Steentrykkeri.

Lithographier, *v. a.* lithographere, steentrykke.

Lithographique, *a.* lithographisk.

Lithologie, *f.* (H. n.) Stenenes Naturhistorie.

Lithologue, *m.* Steenkjender.

Lithomarge, *f.* (H. n.) Steenmarv, Slags Leerart.

Lithontriptique, *a.* (Méd.) som knuser el. opløser Blæresteen; *m.* steenopløsende Middel.

Lithophage, *a.* (H. n.) steenædende; *s. m.* Steenæder, Steengnaver, en Slags Orm (i Skifersteen).

Lithophyte, *m.* (H. n.) Steenplante el. Plantedyr, som ligner Stene ved sin Haardhed, og Planterne ved sin Form.

Lithotome, *m.* (Chir.) Kniv, som bruges til Steenoperation.

Lithotomie, *f.* (Chir.) Kunst at skære el. operere for Steen.

Lithotomiste, *m.* Steenoperateur.

Lithotriteur, *m.* (Chir.) Instrument til at knuse Blæresteen; Operateuren.

Lithotritie, *f.* (Chir.) Kunst at knuse Stenen i Blæren.

Lithuanie, *f.* Lithauen.

Lithuanien, ne, *s.* og *a.* Lithauer, -inde; som er fra Lithauen.

Litière, *f.* Bærestol; Strøelse; Skarn af Silkeorme; être sur la –, (om Heste) være syg, nødsaget til at blive i Stalden; *fig.* (om Mennesker) være sengeliggende, *fa.*; *prov.* faire – de q. ch., ødsle med Noget, forøde det.

Litigant, e, *a.* (Jur.) som strider for Retten el. fører Proces; *v.*

Litige, *m.* (Jur.) Strid for Retten, Proces; Trætte; être en –, være omtvistet.

Litigieux, se, *a.* som kan omtvistes; som har Lyst til at stride el. trættes, stridig, trættekjær.

Litispendance, *f.* (Jur.) Tid, da en Proces svæver for Retten.

Litorne, *f.* (H. n.) stor Kramsfugl med askegraat Hoved, Snare-Drossel.

Litote, *f.* (Rhét.) rhetorisk Figur, som bestaaer i at bruge et svagere Udtryk for et stærkere.

Litre, *f.* sort Stribe, som ved en stor Mands Død anbringes paa en Kirke el. et Kapel med den Afdødes Vaaben; *m.* fransk Eenhedsmaal (en Kubikdecimeter) for tørre og flydende Varer; omtr. $1\frac{1}{10}$ Pægel for flydende Varer, og $\frac{1}{18}$ Skjæppe for tørre Varer.

Litron, *m.* ældre fransk Maal for tørre Varer, $\frac{1}{16}$ Skjæppe el. 36 Kubikt.

Littéraire, *a.* literair; henhørende til de skjønne Videnskaber; société –, literairt (lærdt) Selskab.

Littérairement, *ad.* i literair Forstand.

Littéral, e, *a.* bogstavelig; sens –, bogstavelig Forstand; (Math.) Bogstavregning; le grec –, det gamle Græ[illegible]

ſte; *fa.* cet homme est trop –, denne Mand tager Tingene i altfor bogſtavelig Forſtand; *pl.* – raux.

Littéralement, *ad.* bogſtaveligen.

Littéralité, *f.* Stræben efter at holde ſig til Bogſtaven i en Overſættelſe.

Littérateur, trice, *s.* En, ſom har grundig Kundſkab i Literaturen, ſom er hjemme i ſamme.

Littérature, *f.* Literatur, Kundſkab i de ſkjønne Videnſkaber; Indbegrebet af en Nations literaire Skrifter.

Littoral, e, *a.* henhørende til Kyſterne; (H. n.) poissons - raux, Fiſke, ſom opholde ſig langs med Kyſterne; *s. m.* Kyſtland.

Liturgie, *f.* Kirkeſkikke; Kirkebønner.

Liturgique, *a.* henhørende til Liturgien el. til Kirkeſkikkene, liturgiſk.

Liturgiste, *m.* Forfatter af Skrifter, henhørende til Liturgien.

Liure, *f.* Reeb til at faſtholde et Læs paa en Arbeidsvogn; (Mar.) Surring; Knæer til at ſammenholde Relingen (i d. Betydn. iſær *pl.*)

Livarde, *f.* (Cord.) Reeb omvundet af Seglgarn.

Livide, *a.* blyfarvet, brun og blaa, ſorteblaa; guſten.

Lividité, *f.* Hudens ſorteblaa Farve.

Livonie, *f.* (Géogr.) Liefland.

Livonien, ne, *s.* Lieflænder, -inde.

Livraison, *f.* Udlevering af Varer, der ere ſolgte; Hefte el. Bind af en Bog.

Livre, *m.* Bog; un – en feuilles, en Bog i Materie; – blanc, Bog med hvide Blade; – dépareillé, defect Bind af en Bog; – -journal, Dagbog; – de compte, Regnſkabsbog; – de mise et de recette, Bog over Udgift og Indtægt; – de raison, d'extrait, grand –, en Kjøbmands Hovedbog; – mémorial el. brouillard, Kladebog; mettre el. écrire qc. sur un –, indføre Noget i en Bog; *fig.* être écrit sur le – rouge, være ilde anſkreven; il n'a jamais mis le nez dans un –, han har aldrig læſt Noget, han er meget uvidende (*pop.*); sécher, pâlir sur les –s, fordybe ſig for meget i fine Studier, hænge beſtandig over Bøgerne; j'y réussirai ou j'y brûlerai mes –s, jeg vil ſætte Alt i Bevægelſe for at drive det igjennem; à – ouvert, *loc. ad.* fra Bladet; traduire un auteur à – ouvert, overſætte en Forfatter ſtrax i det man læſer ham førſte Gang; à l'ouverture du –, *loc. ad.* ſom man aabner Bogen.

Livre, *f.* Pund; Frank (forhen i Stedet for franc, naar derefter fulgte en Brøk: trois –s cinq sous; endnu naar der tales om en aarlig Indtægt: il a dix mille –s de rente, han har 10000 Livres i aarlig Rente); vendre, acheter à la –, kjøbe pundeviis; il porterait cent –s pesant el. blot cent pesant, han vilde kunne bære hundrede Punds Vægt; *prov.* faire de cent sous quatre –s, et de quatre –s rien, forøde ſin Formue i ſlet Handel.

Livrée, *f.* Liberi; Alle, ſom bære ſamme Herres Liberi; Tjenerſkabet, alle Lakaier; gens de –, Tjenere i Liberi; – de la noce, de la mariée, couleurte Baand, ſom ved et Landsbybryllup uddeles til de unge Karle og Piger; – de la misère, de la servitude, ydre Tegn paa Elendighed el. Trældom; (Ch.) Mærke el. Stribe paa det unge Vildt, ſom er under et halvt Aar.

Livrer, *v. a.* levere, udlevere, overlevere; overgive; udſætte for, give til Priis for; *v. pr.* overgive ſig, hengive ſig til; betroe ſig til; – une bataille, levere et Slag; *fig.* – bataille (el. combat) pour q., forfegte kraftigen Ens Sag; *fig.* og *fa.* je vous livre cet homme pieds et poings liés, jeg ſtaaer Dem inde for, at denne Mand gjør Alt, hvad De ønſker; je vous le livre ruiné (marié, mort) dans un an, jeg indeſtaaer Dem for, at han om et Aar vil være ødelagt (gift, død); – au bras séculier, overgive til den verdslige Arm; *fig.* og *fa.* opgive hvad man ikke bryder ſig mere om, el. ikke længere vil benytte; *prov.* tel vend qui ne livre pas, mangen En lover ofte at gjøre mere end hvad han enten vil el. kan; se – à la joie, hengive ſig til Glæden; se – à q., betroe ſig til En; c'est un homme qui ne se livre pas, det er en meget forſigtig el. tilbageholden Mand; (Ch.) – le cerf aux chiens, hidſe Hundene efter Hjorten.

Livresque, *a.* érudition –, Boglærdom; *inus.*

Livret, *m.* lille Bog; Skudsmaalsbog; (Arith.) lille Multiplicationstabel; (Dor.) lille Bog til Guldpapiir.

Livrier, *m.* Bogfabrikant (J.-J. Rousseau); *inus.*

Lixiviation, *f.* (Chi.) Udvadskning el. Udludning af Aske el. andre Bestanddele, for deraf at uddrage Saltdelene.

Lixiviel, le, *a.* (Chi.) udludet; **sel** –, Salt, erholdt ved Udludning.

Lobe, *m.* (An.) Lap el. Flip; Øreflip; (Bot.) bred, fremstaaende Flip paa visse Blade; *pl.* –s, el. –s séminaux, Frøblade, som udgaae af Frøkornet, saasnart det begynder at spire.

Lobule, *m.* (An.) lille Lap el. Flip.

Local, e, *a.* henhørende til et Sted el. havende Hensyn til samme; passende til Gjenstanden; mémoire –e, Stedhukommelse; couleur –e, Farve, som gjengiver troligen Stedets el. Gjenstandens Eiendommelighed; *pl.* – caux.

Local, *m.* Sted med H. til dets Indretning el. Beskaffenhed; alle et Steds Dele; Locale; *pl.* – caux.

Localiser, *v. a.* afpasse el. indrette efter et vist Sted.

Localité, *f.* særegen Egenskab for et vist Sted; et Steds eiendommelige Beskaffenhed, Indretning, el. særegne Omgivelse (især *pl.*).

Locataire, *m.* En, som boer til Leie, Leier; principal –, Hovedleier, som leier et Huus, for igjen at udleie det til Andre.

Locateur, *m.* En, som udleier; Vært.

Locati el. **locatis** (s udtales), *m.* ussel Leiehest el. Hyrevogn; *fa. p. u.*

Locatif, ive, *a.* bruges kun i Udtr. réparations –ives, Istandsættelser, som tilkomme Leieren; valeur –ive, en urørlig Eiendoms Værdi el. netto Indtægt naar den udleies.

Location, *f.* Bortleien, Udleining; Bortfæstning; Leietagning.

Loch (h udtales ikke), *m.* (Mar.) Log, triangelformigt Instrument, fastgjort til et Toug, hvorved man kjender, hvor hurtigt et Skib løber.

Loche, *f.* (H. n.) Slags Smerling (en Fisk).

Locher, *v. n.* sidde løs, være nær ved at falde (om Hestesko); *fig.* il a toujours quelque fer qui loche, han er altid syglig, der fattes ham altid Noget; il y a quelque fer qui loche, der er Noget i Veien, Noget, som hindrer Sagen i at lykkes.

Lochies, *f. pl.* (Méd.) Fruentimmers Renselse el. Udtømmelse efter Nedkomsten (alm. vidanges).

Locomobile, *a.* som er i Stand til at forandre Plads.

Locomobilité, *f.* Evne til at bevæge sig.

Locomoteur, trice, *s.* En, som bevirker Forandring i Plads.

Locomotif, ive, *a.* som har Hensyn til el. vedkommer Forandringen i Sted; bruges især i Udtr. faculté –ive, Evne til ved egen Kraft el. Villie at forandre Sted; machine –ive, Maskine, som har Kraft til at forandre en Tings Sted el. sætte samme i Bevægelse.

Locomotion, *f.* Forandring i Sted, Evne til at bevæge sig ved egen Kraft.

Locution, *f.* Talemaade, Udtryk; – basse, lavt Udtryk.

Lodier, *m.* stukket Sengeteppe (og saa loudier).

Lods (udt. lô), *m. pl.* (Féo.) i Udtr. – et ventes, Afgift, som ved Salg af en Arvelod maa udredes til Godsherren.

Lof, *m.* (Mar.) Halvdeel af et Skib, som vender mod Vinden; Hals, Halsbarm; lever les –s, stikke Halsene op; virer de bord – pour –, vende for Vinden; tenir le –, holde Høiden af Vinden; – au –, Roret i Læ; – pour –, Roer ombord; aller au –, venir au –, knibe Vinden, gaae den saa nær som muligt.

Lofer, *v. n.* (Mar.) luve, gaae under Vinden.

Logarithme, *m.* (Arith.) Logarithme.

Logarithmique. *a.* (Arith.) som har Hensyn til Logarithmer; *s. f.* (Géo.) logarithmetisk krum Linie.

Loge, *f.* Hytte, lille Kammer; Celle; Loge i et Skuespilhuus; Markedsbod; aabent Galleri i en italiensk Bygning; Frimurernes Forsamlingssted; europæisk Handelsetablissement i en anden Verdensdeel; (Bot.) Rum, hvori Frugtkjærner indsluttes; la – d'un portier, en Portners Kammer; –s découvertes, aabne Loger uden Loft over; la – d'un acteur, en Skuespillers Paaklædningsværelse; *fig.* être aux premières –s, sidde fordeelagtigen for at see Noget; avoir – à un spectacle, have en abonneret Loge i et Theater; jour de –, Dag, da man har abonneret; la – pontificale, Celle, hvorfra Paven uddeler Velsignelse; la – du lion, en Løves Indelukke i et Menageri; les –s des petites-maisons, Cellerne i en

Daarekiste; la-maçonnique, la-de francs-maçons, Frimurerlogen.

Logeable, *a.* bekvem til at boe i; beboelig.

Logement, *m.* Bolig, Bopæl; Logis, Qvarteer; (Fort.) Forstandsning; befæstet Samlingsplads; -garni, Bolig, som udleies meubleret; faire le-, bestemme Soldaternes Qvarterer hos Borgerne.

Loger, *v. n.* boe, være i Logis, i Qvarteer; *v. a.* huse, rumme; indqvartere; *v. pr.* indlogere sig, leie sig en Bolig; indrette sig en smuk og bekvem Bolig; bygge sig et Huus; (Mil.) forstandse sig; sætte sig fast, indtage en fast Stilling; (Chir.) blive siddende (om en Kugle); - chez ses parents, boe hos sine Forældre; -en garni, boe i et meubleret Hotel; *fig.* -à la belle étoile, boe under aaben Himmel; *fa.* il en est -é là, det har han engang sat sig i Hovedet, det er en Mening, han ikke kan løsrive sig fra; el. han er i en slem Knibe; nous en sommes -és là, nous voilà bien -és, saavidt ere vi komne, nu kunne vi ikke komme længere (formedelst en tilstødende Hindring); *prov.* - le diable dans sa bourse, ikke have en Skilling i Lommen.

Logette, *f.* lille Hytte, lille Loge.

Logeur, se, *s.* Mand el. Kone, som udleier smaa meublerede Værelser.

Logicien, ne, *s.* Logiker; En, som udvikler godt sine Tanker, som raisonnerer godt el. er conseqvent i sin Tale; forh. Elev, som studerede Logik.

Logique, *f.* Logik, Tænkelære; sund Tankegang, rigtig Tankefølge; særegen Maade at tænke el. slutte paa; forh. øverste Skoleclasse, hvori der læres Logik; *a.* logisk, overeensstemmende med sund Tænkning.

Logis, *m.* Bolig, Huus; Hjem; Gjæstgiversted; corps-de-logis, Hovedbygning; être au-, være hjemme; *fa.* il n'y a plus personne au-, han er bleven ganske sløv; han har tabt sin Samling; maréchal-de-logis, Sergent, som anviser Soldaterne Qvarteer; aller marquer les-, reise foran for at bestille Qvarteer til Soldaterne.

Logistique, *f.* i Udtr. -spécieuse, Bogstavregning; *v.*

Logogriphe, *m.* Slags Gaade, som bestaaer i at opløse et Ord i flere og af disse at gjætte samme.

Logomachie, *f.* Ordstrid.

Loi, *f.* Lov; Magt, Villie, Myndighed; Bud, Fordringer (i d. Betydn. især *pl.*); (Gr.) Regler; (Mon.) Myntfod, Mynters lovbestemte Vægt (i d. Betydn. *p. u.* f. aloi); homme de-, Retslærd, Lovkyndig; gens de-, Retsbetiente; faire la-, foreskrive Love; faire-, gjælde for Lov, have Lovskraft; se faire une-de, gjøre sig Noget til Lov, paalægge sig en Forpligtelse; subir, recevoir la-de q., lade sig foreskrive Lov af En; donner, dicter, imposer la-, byde, befale, foreskrive en Lov; être sous les-s d'une femme, staae under et Fruentimmers Herredømme; les-s de l'honneur, Ærens Bud; *prov.* n'avoir ni foi ni-, have hverken Tro el. Love, være uden Religion; ce que je vous dis, c'est la-et les prophètes, hvad jeg siger Dem er uomstødelig Sandhed; nécessité n'a point de-, Nød bryder alle Love.

Loïmique, *a.* (Méd.) pestagtig, smitsom.

Loïmopyre, *f.* (Méd.) pestagtig Feber.

Loin, *ad.* langt borte, i lang Afstand, langt, vidt; i lang Tid; aller-, bien-, gjøre store Fremskridt; gjøre Lykke; svinge sig op; il ne le portera pas-, han driver det ikke vidt; han vil ikke længe kunne drive sit Spil el. gjøre det ustraffet; il n'ira pas-, han gjør det ikke længe, han døer snart, eller han vil snart være ødelagt; pousser-sa haine, drive sit Had vidt; cela vous mènerait trop-, det vilde blive Dem altfor vidtløftigt; on le mène-, man kan føre ham hvorhen man vil, gjøre med ham hvad man vil; *prov.* pas à pas on va bien-, den, som kjører med Stude, kommer ogsaa frem; il ne voit pas plus-que son nez (que le bout de son nez), han seer ikke langt ud i Fremtiden, han er uforsigtig; .... de-, *loc. ad.* langt borte fra; langt tilbage fra i Tiden; voir de-, see længe forud hvad der vil skee; voir venir q. de-, gjette, hvorhen En vil med hvad han siger, hvad han sigter til; revenir de-, komme sig af en farlig Sygdom; nous sommes parents, mais de-, vi ere i Slægt, men langt ude;

ne connaître q. ni de près ni de –, slet ikke kjende Noget til En; *prov.* a beau mentir qui vient de –, den kan sagtens lyve, som kommer langt borte fra, man kan ikke gjendrive ham; du plus – qu'il m'en souvienne, saa længe jeg kan huske; c'est du plus – qu'il me souvienne, det er saa længe siden, at jeg neppe kan huske det; .... au –, *loc. ad.* i stor Afstand, langt borte; au plus – que ma vue puisse s'étendre, det længste mit Die kan naae; loin à loin, de – à –, de – en –, *loc. ad.* vidt fra hinanden, efter lange Mellemrum; .... loin de, *pp.* langt fra; i Stedet for; *prov.* – des yeux, – du coeur, hvad der er ude af Diesyn er snart glemt; – d'être triste, i Stedet for at være bedrøvet; ...–, *interj.* loin d'ici! bort herfra!

Lointain, e, *a.* fjern, langt bortliggende; *s.m.* fjern Afstand, det Fjerne.

Loir, *m.* (H. n.) Syvsover; il dort comme un –, han sover som en Steen, det er en Syvsover.

Loisible, *a.* tilladt.

Loisir, *m.* Fritid, Frihed fra Arbeide, Otium; bekvem, beleilig Tid; aux heures de votre –, à votre –, i deres Fritimer, ved Leilighed; je n'ai pas le – d'y penser, jeg har ikke Leilighed til at tænke derpaa; ... à –, *loc. ad.* ved Leilighed, i god Mag; vous ferez cela à –, De kan gjøre det efter Deres Leilighed; il s'en repentira à – (il aura tout le – de s'en repentir), han vil nok komme til at angre det, han vil faae Tid nok til at fortryde det.

Lok, *m.* (Méd.) Slags Latværge, s. looch.

Lombaire, *a.* (An.) henhørende til Lænderne.

Lombard, *m.* Assistentshuus; Longobarder; Lombarder; Tilhænger af Gibelinerne.

Lombes, *m. pl.* (An.) Lænder.

Lomboyer, *v. a.* (Sal.) gjøre Saltet tykkere.

Lombrical, e, *a.* (An.) i Udtr. muscles – caux, ormdannede Muskler, som bevæge Fingre el. Tæer.

Londres, *m. pl.* London.

Londrin, *m.* tyndt Tøi, som ligner engelsk Klæde (det i London forfærdigede).

Long, ue, *a.* lang; langvarig; *fig.* kjedsommelig; langsom; la chambre est –ue de 20 pieds, Værelset er 20 Fod langt; lunette de –ue vue, Kikkert; voyage de – cours, en lang Søreise; le temps est – à qui attend, Tiden er lang for den, som maa vente; il est – à tout ce qu'il fait, han er seen i al sin Gjerning; *fig.* og *fa.* vous nous donnez le carême bien –, De lader os vente længe; c'est un pain bien –, det er et Arbeide, som man ikke vil tjene meget ved; il ne la fera pas –ue, han gjør det ikke længe, han lever ikke længe; il a les bras –s, les mains –ues, hans Magt strækker sig langt; avoir les dents –ues, bien –ues, være meget hungrig; ... *s. m.* Længde; six aunes de –, 6 Alen i Længde; prendre le plus –, gaae den længste Vei; skyde Peer Gantes Gjenvei; s'étendre de son –, lægge sig el. falde saa lang man er; ... *ad.* vidtløftigt; il nous en a dit –, bien –, han har fortalt os vidt og bredt derom; en savoir (bien) –, være durchdreven, siffig, saa at han ikke let overraskes; ... de –, en –, *loc. ad.* paa langs; i Langdrag; *fa.* tirer de –, løbe sin Vei (v.); trække i Langdrag; en – et en large, paa langs og paa tvers; til alle Sider; de –ue main, i lang Tid; ... au –, tout au –, *loc. ad.* vidtløftigen, udførligen; il a traité cela bien au –, han har behandlet dette meget vidtløftigen; ... à la –ue, *loc. ad.* i Længden, med Tiden; ... le –, tout le –, tout du –, au – de, *loc. pp.* langs med; aller le – (au –) du bois, gaae langs med Skoven; tout le – de la semaine, hele Ugen igjennem; tout le – (du –) de l'année, hele Aaret igjennem; *fig.* og *fa.* il en a eu tout du – de l'aune, han var bleven tagen ilde med; haardt behandlet, mishandlet.

Longanime, *a.* langmodig.

Longanimité, *f.* Langmodighed (især om Gud); Taalmodighed.

Longe, *f.* (Man.) Grimerem, Line; (Cuis.) Nyrestykke; – de veau, Kalvenyresteg; *fig.* og *fa.* marcher sur (dans) sa –, blive forvirret, tabe Traaden i sin Tale; forplumre sig i sine Forholdsregler.

Longer, *v. a.* gaae langs med; strække sig langs med, løbe langs med (om Ting); (Ch.) – le chemin, løbe hurtigt bort (om Vildt).

Longévité, *f.* langt Liv, lang Livsvarighed. [maale Længder.

Longimétrie, *f.* (Géo.) Kunst at

Longin (saint-), *m.* langsomt Menneske, Nøler; *fa.*

Longitude, *f.* (Géo. og Astr.) geographisk el. astronomisk Længde.

Longitudinal, e, *a.* som gaaer efter Længden; *pl.* -naux.

Longitudinalement, *ad.* med Længden, paa langs.

Long-jointé, e, *a.* (Man.) som har for langt Fodstykke nedenfor Koden.

Long-pan, *m.* (Maç.) den længste Side af et Tag, som har omtrent det Dobbelte af dets Brede.

Longrine, *f.* Bjælke, som sammenholder en Række af Pæle.

Long-temps, *ad.* længe, lang Tid.

Longue, *f.* lang Stavelse; *fig.* og *fa.* observer les -s et les brèves, være fuld af Ceremonier; være meget forsigtig el. nøiagtig; il en sait les -s et les brèves, han kjender Alt til Punkt og Prikke; à la -, *ad.* s. long; i Længden, med Tiden; tout s'use à la -, Alt opslides i Længden.

Longuement, *ad.* længe; vidtløftigen; vivre -, leve længe.

Longuet, te, *a.* langagtig, lidt lang; *fa.*; *m.* lille aflangt Hammerjern.

Longueur, *f.* Længde; Langvarighed; Langsomhed i Gjerning; Langtrukkenhed; je suis ennuyé de ses -s, jeg er kjed af hans Seendrægtighed; il y a des -s dans cet ouvrage, der er altfor stor Vidtløftighed el. Fyldekalk i dette Arbeide; en -, *loc. ad.* paa langs; i Langdrag; traîner une affaire en -, trække en Sag længe ud.

Looch (udt. lok og skrives af Nogle saaledes), *m.* (Méd.) s. lok.

Lopin, *m.* Stykke af spiselige Ting, Bid, Mundfuld, *pop.*; Deel af Noget, som af en Arv; *p. u.*

Loquace (udt. locouace), *a.* snaksom; *p. u.*

Loquacité (udt. locouacité), *f.* Snaksomhed.

Loque, *f.* Pjalt; Stump; *fa.* (Anc.) spartansk Kohorte paa 115 Mand.

Loquèle, *f.* Lethed til at tale om Hverdagsgjenstande; sædvanlige Udtryk; *fa.*

Loquet, *m.* Dørklinke; hausser le -, tage Klinken fra; couteau à -, Kniv, som lukkes ved at trække en Fjær tilbage.

Loqueteau, *m.* lille Klinke paa det Øverste af et Vinduesskod.

Loquette, *f.* lille Stykke (*pop.*); en Tøie kartet Uld. [titel.

Lord, *m.* Herre, en engelsk Hæders-

Lorgner, *v. a.* skotte til En; kigge paa En med et Dieglas; *fa.* have Noget i Kikkerten; *fig.* og *fa.* - une maison, have Die paa et Huus for at kjøbe det; - une fille, have et godt Die til en Pige. [*fa. p. u.*

Lorgnerie, *f.* Kikken paa Noget;

Lorgnette, *f.* Dieglas (monocle); Komediekikkert; éventail à -, Vifte, hvori er indfattet et Dieglas.

Lorgneur, se, *s.* En, som kigger efter Noget; En, som lorgnerer; *fa.*

Lorgnon, *m.* enkelt Dieglas, som man pleier at bære om Halsen i et Baand.

Loriot, *m.* (H. n.) Svenske, svensk Irisk; (boul.) Bagerkar.

Lormerie, *f.* Nagelsmedarbeide; Nagelsmedvare.

Lormier, *m.* Nagelsmed.

Lorrain, e, *s.* Beboer af Lothringen.

Lorraine, *f.* Lothringen.

Lors, *ad.* da, paa den Tid; bruges nu kun i Udtr. pour -, paa den Tid; dès -, fra den Tid af; - de, *loc. pp.* i det Dieblik, paa den Tid; - de son avénement, paa den Tid da han kom til Regjeringen el. besteg Tronen.

Lorsque, *conj.* da, naar; undertiden skilles lors fra que: lors même qu'il le voudrait, selv da naar han vilde det; lorsque bruges for at betegne Leiligheden, ved hvilken Noget skeer; quand bruges derimod for at betegne en Tidsomstændighed.

Losange, *f.* Firkant med to spidse og to stumpe Vinkler; Landmaalerne bruge d. Ord som *m.* (Géo. almindeligere: rhombe).

Losangé, e, *a.* (Blas.) rudret.

Lot, *m.* Arvelod, Andeel; Lod i Lotteriet; *fig.* Skjæbne; le gros -, den store Lod; travailler est le - des mortels, at arbeide er de Dødeliges Lod el. Bestemmelse.

Lote el. lotte (Ac.), *f.* (H. n.) Aalekvabbe (ogs. barbote).

Loterie, *f.* Lotteri; *fig.* og *fa.* usikkert, voveligt Foretagende; mettre à la -, sætte i Lotteriet; c'est un terne à la -,

det er en Fordeel, som ene afhænger af Hændelsen.

Loti, e, *p.* som har faaet sin Andeel; *iron.* le voilà bien –, han er vel faren, han har faaet et godt Stykke (om En, som har gjort et slet Giftermaal); *fa.*

Lotier, *m.* (Bot.) Steenkløver.

Lotion, *f.* (Chi.) Udvadskning; (Méd.) Afvadskning, Bad; Vadskevand.

Lotir, *v. a.* dele i Lodder, skifte; udlodde; (Minér.) – une mine, tage en Prøve af Erts.

Lotissage, *m.* Prøvetagen af Erts.

Lotissement, *m.* Udlodning af Varer; *p. u.* [Lodder.

Lotisseur, *m.* En, som inddeler i

Loto, *m.* Lotterispil (et Slags Familiespil); – -dauphin, Slags mere compliceret Lotterispil.

Lotte, *f.* s. lote.

Lotus el. lotos (s udtales), *m.* (Bot.) Lotusplante; *prov.* manger du –, glemme sit Fædreland. [sund, godartet.

Louable, *a.* roesværdig; (Méd.)

Louablement, *ad.* roesværdigen.

Louage, *m.* Leie; domestique de –, Leietjener; cheval de –, Leiehest.

Louange, *f.* Roes, Lovtale.

Louanger, *v. a.* rose med Overdrivelse (i slet Forstand og plais.); *v. pr.* holde Lovtaler over hinanden; *pop.*

Louangeur, se, *s.* En, som roser iflæng el. som roser Alt løst og fast; *a.* rosende med Overdrivelse, lovtalersk.

Louche, *f.* Potageskee; *m.* Tvetydighed, Utydelighed.

Louche, *a.* skeeløiet; skelende; *fig.* ugjennemsigtig, uklar; plumret; utydelig, dunkel, tvetydig; vin –, uklar, plumret Viin; expression –, dunkelt, tvetydigt Udtryk.

Loucher, *v. n.* skele, være skeeløiet.

Loucherie, *f.* Skeeløiethed.

Louchet, *m.* Slags Spade.

Louchette, *f.* Slags Klap el. Brille til at forebygge Skeeløiethed.

Louer, *v. a.* leie, udleie, bortleie; tage til Leie; *v. a.* og *n.* rose, prise; *v. pr.* leie sig ud, leies; rose sig selv; – q. en face, rose En lige i Øinene; se – de q., rose sig af En, være tilfreds med En; je me loue de ce remède, jeg er meget vel fornøiet med Virkningen af dette Lægemiddel; Dieu soit –é! Gud skee Tak! *prov.* qui se loue s'emboue, Selvroes stinker.

Loueur, se, *s.* Udleier, Udleierske (især om dem, der udleie Vogne, Heste, Stole o. desl.); – de cabriolets, En, som udleier Kabrioletter; -se de chaises, en Stoleudleierske; ... En, som roser i Flæng (i d. Betydn. hellere: louangeur). [Handelsskib.

Lougre, *m.* (Mar.) Lugger, Slags

Louis, *m.* Ludvig; Louisd'or (nu blot: louis, men forhen louis d'or, da man ogsaa havde louis d'argent).

Loup, *m.* Ulv; sort Fløiels Maske; (Chir.) kræftagtig Byld paa Benet; (Libr.) Pakstok; (Pê.) Navn paa flere Slags Fiskegarn; (Astr.) sydligt Stjernebillede; (Mar.) – de mer, Ulk, en Sømand, som idelig flakker om paa Havet; un saut de –, en Grav ved Enden af en Allee, som ikke betager Udsigten og som er saa bred, at en Ulv ikke kan springe over den; *fig.* og *fa.* il fait un froid de –, det er en Hundekulde; avoir un faim de –, have en stærk Hunger; marcher à pas de –, snige sig ganske sagte; avoir vu le –, være erfaren, have seet sig om i Verden; være hæs (i d. Betydn. ogs. avoir crié au –); il est décrié comme le – blanc, han staaer i slet Rygte; il est connu comme le – gris, el. comme le – blanc, være kjendt overalt; on le regarde comme un – gris, Enhver skyer ham, man seer ham ikke gjerne; *prov.* quand on parle du –, on en voit la queue, naar man taler om Fanden, er han nærmest; il faut hurler avec les -s, man maa tude med de Ulve, man er iblandt; il tient le – par les oreilles, han befinder sig i en slem Stilling, han veed hverken ud el. ind; le – mourra dans sa peau, en Ondskabsfuld bliver sjelden bedre; les -s ne se mangent pas les uns les autres, den ene Ravn hugger ikke Øinene ud paa den anden; mettre q. à la gueule du –, udsætte En for Fare; donner la brebis à garder au –, sætte Ræven til at vogte Gjæs; enfermer le – dans la bergerie, lukke Ulven ind i Faarestien; lukke et Saar før det er Tid; brebis comptées, le – les mange, den største Forsigtighed sikkrer ikke altid mod Bedrag; entre chien et –, i Aftenskumringen.

Loup-cervier, *m.* (H. n.) Los; *fig.* Optrækker i Spil; *pl.* des loups-cerviers.

Loupe, Svulst el. Byld med Hud over; Knast paa et Træ; ureen el. ufuldkommen Ædelsteen; Forstørrelsesglas; renset Jernmasse bestemt til at smedes; *pl.* Stykker el. Stumper af gamle Ovne, hvori man har smeltet Guld el. Sølv. [Knaste.

Loupeux, se, *a.* knortet, fuld af

Loup-garou, *m.* Varulv, Slags Troldmand, som troedes at kunne omskabe sig til en Ulv; *fig.* og *fa.* vrantent uomgængeligt Menneske; *pl.* des loups-garous.

Loup-marin, *m.* (H. n.) Steenbider, Søulv (en Fisk); *pl.* loups-marins.

Lourd, e, *a.* tung; *fig.* klodset, plump; ubehændig, tølperagtig; tungnem; besværlig; meget bekostelig; un fardeau –, en tung, svær Byrde; faire une –e chute, falde tungt, med hele Legemets Vægt; une – besogne, une –e tâche, et svært, vanskeligt Arbeide, en svær Opgave; nous avons un ménage bien –, vor Huusholdning koster os mange Penge; une – faute, en grov Feil; un esprit –, et tungnemt Hoved, som har ondt ved at fatte.

Lourdaud, e, *s.* plumpt, ubehændigt Menneske; Tølper; klodset Fruentimmer, *fa.*

Lourdauderie, *f.* plump Ubehændighed, Tølperagtighed.

Lourdement, *ad.* tungt; *fig.* klodset; plumpt; groveligen, tølperagtigen.

Lourderie, *f.* grov Feil imod sund Sands, mod Artighed og Sømmelighed.

Lourdeur, *f.* Tunghed (*p. u.*); især *fig.* Plumphed (bruges mere i de skjønne Kunster end i Literaturen).

Lourdier, *m.* Slags Madras.

Lourdise, *f.* s. lourderie; *v.*

Loure, *f.* (Mus.) Sækkepibe (*v.*); en langsom, alvorlig Dands; Melodi til samme.

Lourer, *v. a.* og *v. n.* (Mus.) sløife (om Noder); efterligne Sækkepibens Tone paa et andet Instrument; *v. p. u.*

Loustic, *m.* lystig Soldat i en Caserne; lystig Svend i et Værksted.

Loutre, *f.* (H. n.) Fiskodder. [haar.

Loutre, *m.* Hat el. Muffe af Odder-

Louve, *f.* Ulvinde; liderligt, udsvævende Fruentimmer; Jernstang, hvormed Stene løftes op; (Mar.) Tønde uden Bund, som sættes over Skibslugen, og hvorigjennem Fisk bringes ned i Rummet.

Louver, *v. a.* (Maç.) gjøre et Hul i en Steen, og deri anbringe en Jernstang for at løfte Stenen op. [(om Heste).

Louvet, te, *a.* graa som en Ulv

Louveteau, *m.* Ulveunge. [unger.

Louveter, *v. n.* kaste (el. føde) Ulve-

Louveterie, *f.* Alt hvad der bruges til Ulvefangst; Sted, hvor samme gjemmes.

Louvetier, *f.* forhen Jægermester ved Ulvejagt; nu: Godseier, som driver Ulvejagt.

Louviers, *m.* Klæde, som forfærdiges i Louviers.

Louvoyer, *v. n.* (Mar.) krydse, boute, lavere; *fig.* gaae snildt tilværks.

Louvre, *m.* Navn paa et kongeligt Palads i Paris; *fig.* stor og prægtig Bygning.

Loxodromie, *f.* (Mar.) et Skibs skjæve Løb mellem Hovedstregerne paa Compasset; den krumme Linie, som det i et saadant Løb beskriver.

Loxodromique, *a.* (Mar.) henhørende til et Skibs skjæve el. afvigende Løb.

Loyal, e, *a.* ægte, uforfalsket (*p. u.* i d. Betydn.); *fig.* redelig, aaben og ærlig, trofast, retskaffen; un homme –, en ærlig og oprigtig Mand; marchandise bonne et –e, god og forsvarlig Vare; – et marchand, som er god og forsvarlig Handelsvare; (Man.) cheval –, en vel afrettet Hest; *pl. m.* – yaux.

Loyalement, *ad.* paa en ærlig og oprigtig Maade; med Trofasthed.

Loyauté, *f.* Troskab, oprigtig Ærlighed, Redelighed.

Loyer, *m.* Huusleie; Løn (i d. Betydn. *p. u.* nu: gages for Tjenestefolk, og salaire for Haandværkere); Belønning (i d. Betydn. kun i *sing.* og *poé.*)

Lubie, *f.* naragtigt Indfald; *fa.*

Lubricité, *f.* Geilhed, Ublufærdighed.

Lubrifier, *v. a.* (Did.) overtrække med Sliim, gjøre slibrig.

Lubrique, *a.* geil; ukydsk, vellystig.

Lubriquement, *ad.* paa en vellystig og usømmelig Maade.

Lucarne, *f.* Tagvindue.

Lucide, *a.* lys (*p. u.*); *fig.* tydelig, klar; il a des intervalles –s, han har undertiden lyse Øieblikke (om en Vanvittig).

Lucidité, *f.* bruges kun *fig.*: Klarhed, lyst Foredrag.

Lucifer, *m.* Morgenstjerne, Hesperus; Mørkets Aand; Djævelen.
Lucimètre, *m.* (Phys.) Lysmaaler, Instrument til at maale Graderne i Lyset.
Lucratif, ive, *a.* indbringende, fordeelagtig.
Lucrativement, *ad.* paa en fordeelagtig el. indbringende Maade.
Lucratoire, *a.* (Dr.) som forskaffer Gevinst el. Fordeel.
Lucre, *m.* Gevinst, Vinding, Fordeel.
Luctueux, se, *a.* (Méd.) klagende, jamrende (om Aandedrættet).
Lucubrateur, *m.* En, som opoffrer sine Nætter til literairt Arbeide el. videnskabelige Granskninger.
Lucubration, s. élucubration.
Luette, *f.* Drøvelen, Slags Kjødlap foran i Struben.
Lueur, *f.* svagt Skin, svagt Lys; *fig.* Glimt, svag Udsigt; une – d'espérance, et Glimt af Haab.
Lugubre, *a.* sørgelig, ynkelig, klagende.
Lugubrement, *ad.* paa en sørgelig Maade.
Lui, *pr. pers. conj.* (foran et Verb. el. efter et Imperativ) ham, hende; *pr. pers. disj.* han; naar der tales om Ting, bruges en i Stedet for de lui, og y i Stedet for à lui; men efter andre Præp., som efter avec el. après, bruges lui ogsaa om Ting: le torrent entraîne avec *lui* tout ce qu'il rencontre, denne Strøm river med sig Alt hvad den møder. *Lui* bruges om en bestemt Person; *soi* derimod om en ubestemt: cet homme ne prend pas garde à *lui*, dette Menneske tager sig ikke i Agt; il faut que chacun prenne garde à *soi*, Enhver maa tage sig i Agt.
Luire, *v. n.* (bruges ikke i le pas. déf. og l'imparf. du subj.) lyse, skinne; glimre, blinke, funkle, tindre; *fig.* un rayon d'espérance nous luit, en Straale af Haab smiler os; *prov.* le soleil luit pour tout le monde, der gives Fordele, som Alle ere berettigede til at nyde.
Luisant, e, *a.* skinnende, glindsende, glimrende, funklende; *s. m.* det Skinnende, Glands; *s. f.* (Astr.) den klareste el. meest skinnende Stjerne i et Stjernebillede.
Luites, *f. pl.* (Ch.) Vildsvinets Testikler.
Lumachelle (ogs. lumaquelle), *f.* (H. n.) Slags Marmor, hvori findes Levninger af Conchylier (kaldes ogsaa: marbre conchite).
Lumb (b udtales), *m.* (H. n.) Lom, en Fugl i det nordlige Ocean ved Grønland el. Spitsbergen.
Lumbago, *m.* (Méd.) Forkølelse el. Gigt i Lænderne (ogs. lombago el. lombagie).
Lumière, *f.* Lys; tændt Lys; *fig.* Liv; Indsigt; Kundskab; Oplysning; Offentlighed; (Méc.) Fænghul paa et Geværløb el. en Kanon; Lydaabning paa en Orgelpibe; (Mar.) – de la pompe, Pompegab, Hul i en Pompe, hvorigjennem Vandet løber; apporter de la (el. une) –, bringe Lys, et tændt Lys; voir la – du jour (el. bl. la –, see Dagens Lys, komme til Verden, fødes; il a perdu la –, han har tabt Synet, han er bleven blind; *fig.* mettre une vérité en –, godtgjøre en Sandhed og udbrede den; mettre un livre en –, bringe en Bog for Dagen, udgive den (*p. u.*); il jouit encore de la –, han lever endnu; je n'ai aucune – sur cette affaire, jeg har intet Lys i denne Sag; mettre (el. cacher) la – sous le boisseau, sætte sit Lys under en Skjæppe, nedgrave sit Pund, ikke benytte den Forstand, Gud har givet En; je compte sur vos –s, jeg stoler paa Deres Indsigter; ce peintre entend bien les –s, denne Maler forstaaer sig godt paa Virkningen af Lys og Skygge.
Lumignon, *m.* Lysstande; Stumplys.
Luminaire, *m.* lysende Himmellegeme; Kirkelys, især Lys til Begravelse; *plais.* Synet; il a usé son – à force de lire, han har ødelagt sit Syn ved at læse for meget.
Lumineusement, *ad.* paa en klar, lysende Maade.
Lumineux, se, *a.* lysende; *fig.* klar; glimrende; esprit –, lyst Hoved; des traits –, glimrende Punkter.
Lunaire, *a.* henhørende til Maanen el. vedkommende samme; année –, Maaneaar; cadran –, Maaneuhr; *s. f.* (Bot.) Sølvurt, Potentil; (An.) andet Been i Haandledet.
Lunaison, *f.* Tiden, som forløber mellem tvende paa hinanden følgende Nymaaner.
Lunatique, *a.* maanesyg; *fig.* lunesyg, underlig, naragtig.
Lundi, *m.* Mandag; – gras, Fastelavnsmandag; – saint, Mandagen i

i den stille Age; *pop.* faire le —, holde fri Mandag.

Lune, *f.* Maane; combien avons-nous de la —, à quel quantième de la — sommes-nous? hvad for en Maane have vi? la — est dans son plein, c'est pleine —, det er fuld Maane; c'est aujourd'hui nouvelle —, det er idag ny Maane; vieille —, aftagende Maane; la — est en décours, dans son décours, Maanen er i Aftagende; l'âge de la —, Tiden, som er forløben siden ny Maane; il fait un beau clair de —, det er et smukt Maaneskin; coucher à l'enseigne de la —, sove under den frie Himmel; la — rousse, April-Maane; la — de miel, Hvedebrødsdagene; un visage de pleine —, et rundt og fyldigt Ansigt; *fig.* il a (il est sujet à) des —s, han er lunefuld; il tient de la — han er sværmerisk, fantastisk; elle vient de la —, hun har besynderlige Indfald; il a la — (un quartier de —) dans la tête, han er ikke rigtig ved alle Fem; prendre q. dans sa bonne —, træffe En, naar han er i sit gode Lune; *prov.* faire un trou à la —, løbe bort uden at betale sine Creditorer; vouloir prendre la — avec les dents, forsøge paa at gjøre hvad der er umuligt; aboyer à la —, skrige mod En, som man alligevel intet Ondt kan tilføie; (Man.) ce cheval est sujet à la —, denne Hest har af og til et dunkelt Syn; (Chi. anc.) — cornée, Hornsølv.

Lunette, *f.* Dieglas, Kikkert; — convexe, et hvælvet Glas, et Forstørrelsesglas; — à puce, Forstørrelsesglas til smaa Gjenstande; — concave, Formindskelsesglas; — d'approche, — de longue vue el. — à longue vue, el. blot lunette, Kikkert; — achromatique, Kikkert, hvorigjennem Gjenstandene sees frie for fremmede Farver; — aclinique, ny Slags Theaterkikkert; (Arch.) lille Aabning i en Hvælving; smaa Aabninger paa et Spiir; Aabning paa et Privet; (Horl.) Randen i en Uhrkasse, hvori Glasset indfattes; (Cuis.) Brystbeen paa Fugle; (Tann.) Skrabejern hos Garvere; (Fort.) lille Ravelin (lille demi-lune); (Jeu) mettre dans la —, sætte en Dam mellem twende af sin Modstanders; ... *pl.* Briller; *fig.* og *fa.* il n'a pas de bonnes —s, il a mis ses —s de travers, ses —s sont troubles, han har ikke det rigtige Øie for Sagen; chacun voit avec ses —s, à travers ses —, Enhver seer Sagen paa sin Maade; chaussez vos —s, luk Deres Øine op, see rigtigt til; donner des —s à q. (*iron.*) betage en Udsigten; (Man.) Skyklapper for en Hestes Øine; (Forg.) ferrer un cheval à —s, beslaae en Hest med halve Skoe.

Lunetter, *v. a.* bruge Briller.

Lunettier, *m.* Brillemager.

Luni-solaire, *a.* (Astr.) dannet ved Beregning af Maanens Omdreining og Solens apparente Bevægelse; année luni-solaire, et Tidsrum af 532 Aar; *pl.* luni-solaires.

Luniste, *s.* En, som troer paa Maanens Indvirkning.

Lunule, *f.* (Géo.) en halvmaanefor-[mig Figur.

Lupercales, *f pl.* (Anc.) aarlige Feste til Ære for Pan, til hvem der offredes en Ulv.

Lupin, *m.* (Bot.) Lupin, Ulvebønne.

Luron, *m.* lystigt Menneske; en haandfast og bestemt Mand; *fa.*

Luronne, *f.* et stort og rask Fruentimmer af et muntert og frit Væsen; *fa.*

Lustral, e, *a.* (Ant.) kun i Udtr. jour —, Dag hos Romerne, da de nyfødte Børn opkaldtes og udstode deres Renselse; eau —e, Renselsesvand, som brugtes af de hedenske Præster.

Lustration, *f.* (Ant.) en vanhelliget Tings Renselse; et nyfødt Barns Bestænkning med Renselsesvandet (eau lustrale).

Lustre, *m.* Glands; Glandsvand; *fig.* Pragt, Herlighed, Anseelse (i disse Betydn. uden *pl.*); Lysekrone; (Anc.) Tidsrum af 5 Aar; romersk Renselsesfest, forbundet med Offer, som indtraf hvert 5te Aar; servir de — à, tjene til at give Glands el. forhøie Anseelse.

Lustrer, *v. a.* give Glands, over-[trække med Glands.

Lustreur, *m.* En, som sætter Glands paa Tøi, Hatte o. desl.

Lustreux, se, *a.* stærkt glindsende.

Lustrine, *f.* Lystring (Slags Silketøi).

Lustroir, *m.* Polerereds kab, hvormed Pletter tages af Speilglas.

Lustucru, *m.* en ondskabsfuld Dreng; et skjelmsk, men ondskabsfuldt Menneske (ogs. lustricru); *pop.*

Lut (t udtales), *m.* Slags Kit.

Lutation, *f.* Tilklining, Tilkitning.

Luter, *v. a.* tilkitte, kline.

Luth (t udtales), *m.* Lut, Strenge-[instrument.

Luthéranisme, *m.* Luthers Lære.
Luthérien, ne, *a.* overeensstemmende med LuthersLære, luthersk; *s.*Lutheraner.
Luthier, *m.* Luthmager; Forfærdiger af Strengeinstrumenter.
Lutin, *m.* Nisse, Spøgelse; *fig.* og *fa.* muntert, lystigt Menneske; skjelmsk el. balstyrigt Barn; il ne dort pas plus qu'un –, han er altid paa Færde; il fait le –, han er reent balstyrig.
Lutin, e, *a.* opvakt, lystig, kaad, overgiven. [*v. n.* støie, pusle, spøge.
Lutiner, *v. a.* plage, kvæle, ængste;
Lutrin, *m.* Chorpult, Syngepult; Chorsangerne.
Lutte, *f.* Bryden, Kæmpen; Tvist, Strid, Krig; de bonne –, i ærlig Kamp, uden Svig; emporter qc. de haute –, drive Noget igjennem med Magt.
Lutter, *v. n.* brydes; stride, kæmpe; *fig.* – contre la destinée, kæmpe mod Skjæbnen.
Lutteur, *m.* Bryder; Kæmper; bruges af Nogle ogs. som *f.* (lutteuse).
Luxation, *f.* (Chir.) Forvridning af Been.
Luxe, *m* Overdaadighed, Yppighed, Luxus; Overflødighed; Prydelse, Pragt; étaler, déployer un grand –, udfolde en stor Overdaadighed.
Luxer, *v. a.* (Chir.) forvride; *v. pr.* gaae ud af Led (om Been). [fuld.
Luxueux, se, *a.* overdaadig; pragt-
Luxure, *f.* Utugt, Ukydskhed.
Luxuriance, *f.* (Jard.) yppigt Skud; altfor stor Frodighed.
Luxuriant, e, *a.* (Jard.) som skyder altfor yppigt frem; altfor frodig.
Luxurier, *v. a.* skyde yppigt frem; *p.u.*
Luxurieusement, *ad.* paa en ukydsk el. løsagtig Maade. [løsagtig.
Luxurieux, se, *a.* ukydsk, utugtig,
Luzerne, *f.* (Bot.) Foderkløver.
Luzernière, *f.* Kløvermark.
Ly, *m.* chinesisk Miil ($\frac{1}{17}$ dansk Miil).
Lycanthrope, *m.* (Méd.) Afsindig, som enten er bidt af en Ulv, el. bilder sig ind at være en Ulv.
Lycanthropie, *f.* (Méd.) Afsindighed, som ytrer sig i Efterligning af Ulvens Skrig, fordi den Syge bilder sig ind, at han er forvandlet til en Ulv el. til et andet vildt Dyr.
Lycée, *m.* Lycæum, græsk Gymnasium el. offentligt Sted for Legemsøvelser; Aristoteles's Skole; videnskabeligt Institut eller Undervisningsanstalt. [meel (Sædstøvet af Planten).
Lycopode, *m.* (Bot.) Ulvefod, Hexe-
Lymphatique, *a.* (Méd.) lymphatisk; vaisseaux –s, Vædskekarrene i Legemet.
Lymphe, *f.* (Méd.) vandagtig klæbrig Vædske i det menneskelige Legeme; (Bot.) Plantevædske.
Lynx, *m.* Los; *fa.* avoir des yeux de –, see som en Los, have et meget skarpt Syn.
Lyre, *f.* Lyre (et Strengeinstrument); *fig.* Digtergave, poetisk Talent; lyrisk Poesie; les maîtres de la –, store Digtere; (Astr.) et nordligt Stjernebillede. [ter; lyrisk Poesie.
Lyrique, *a.* lyrisk; *s. m.* lyrisk Dig-
Lysimachie, *f.* (Bot.) Fredløs, Slags Vandplante (ogs. souci d'eau).
Lythrode, *f.* (H. n.) rød Fedtsteen.

M.

Ma, *a. poss. f.* min; s. mon.
Mac-adam, *m.* Slags haard Steenvei, opfunden af Mac-Adam.
Mac-adamiser, *v. a.* anlægge en Steenvei efter Mac-Adam. [division); *v.*
Macaf, *m.* (*Impr.*) Skilletegn (trait de
Macaque, *m.* Slags fladhoved og stumphalet Abe.
Macaron, *m.* Makron; *fig.* og *fa.* mettre du sucre sur du –, forsøde Ens Lyst, overdrive en Fornøielse.
Macaronée, *f.* Vers i Kræmmerlatin, macaronisk Vers (opfyldt af fremmede Ord med latinske Endelser).
Macaroni, *m.* Macaroni, italienske Nudler.
Macaronique, *a.* macaronisk, blandet med Ord af Hverdagssproget, som man har givet latinske Endelser (om et Slags burlesk, latinsk Poesie).
Macaronisme, *m.* macaronisk Poesie.
Macédoine, *f.* Blanding af forskjellige Kjøkkenurter, Ruskumsnusk; literairt Potpourri el. blandet Samling; Navn paa et Kortspil sammensat af flere Slags Spil; (Géogr.) Macedonien.
Macédonien, ne, *s.* og *a.* Indvaaner i Macedonien; macedonisk.
Macération, *f.* (Chi.) Udblødning; Kjødets Spægelse med Faste el. Penitents.
Macérer, *v. a.* (Chi.) udbløde, ud-

trække Safter ved Paagydning af et koldt Fluidum; *fig.* spæge; *v. pr.* spæge sit Kjød, underkaste sig Faste el. Penitents.

Machabées (ch udt. k), *m. pl.* Maccabæerne; Maccabæernes Bøger.

Mâche, *f.* (Bot.) lille Baldrian; *pop.* Fraadseri.

Mâchecoulis el. mâchicoulis, *m.* (Fort.) Aabning paa det øverste Brystværn af gamle Fæstningsværker, hvorigjennem Stene o. desl. nedkastedes paa de Stormende; den øverste Gang omkring saadanne Fæstningsværker.

Mâche-dru, *m.* (*pop.*) stor Fraadser; *pl.* des mâche-dru.

Mâchefer (r udtales), *m.* Hammerskjel, Smedegruus.

Mâchelière, *a.* dent –, Kindtand; ogs. *s. f.* les –s, Kindtænderne (molaires).

Mâchemoure, *f.* (Mar.) Smuler af Skibstvebak.

Mâcher, *v. a.* tygge; *fa.* – de haut, spise uden at have Appetit; – à vide, see Andre spise uden selv at kunne nyde Noget; *fig.* nære tomme Forhaabninger; *fig.* og *fa.* – à q. sa besogne, tilberede Arbeidet for En, saa at det ingen Umage koster ham; il faut lui – tous ses morceaux, il faut tout lui –, man maa forklare ham det Allermindste; je ne le lui ai point –é, jeg har Intet skjult for ham, jeg har sagt ham Alt reent ud.

Mâcheur, se, *s.* En, som tygger; En, som spiser graadigt (*pop.*); – de tabac, En, som skraaer.

Machiavélique, *a.* overeensstemmende med Machiavels politiske Meninger; *fig.* falsk, forræderisk, rænkefuld.

Machiavéliser, *v. n.* handle efter Machiavels Grundsætninger, handle rænkefuldt.

Machiavélisme, *m.* Machiavels politiske System; Grundsætninger el. Handlinger i Machiavels Aand; *fig.* træbske, rænkefulde Handlinger.

Machiavéliste, *s.* Tilhænger af Machiavels Lære.

Mâchicatoire, *m.* Tobak el. anden Ting, som man tygger paa uden at sluge den.

Machicot, *m.* Kirkesanger hos Catholikerne (især i Notre-Dame Kirken i Paris), *v.*; slet Sanger.

Machicoter, *v. a.* synge slet; *v. inus.*

Mâchicoulis, s. mâchecoulis.

Machinal, e, *a.* maskinmæssig, mekanisk; *pl. m.* – naux.

Machinalement, *ad.* maskinmæssigen.

Machinateur, *m.* Opspinder af et Complot; Rænkesmed, Intrigant.

Machination, *f.* Opspind, listigt, rænkefuldt Anslag; Sammenrottelse for at skade el. styrte En.

Machine, *f.* Maskine, sammensat Redskab, hvorved Noget drives el. sættes i Bevægelse; Maskineriet ved et Theater; stort Kunstværk; Anbringelse af Lys og Fordeling af Gjenstandene i et Maleri; *fig.* aandløst Menneske uden Energi; Intrigue, Paafund, List, Kunstgreb; – électrique, Electriseermaskine; – pneumatique, Luftpompe; – à vapeur, Dampmaskine; la – ronde, Jordkloden; *fig.* og *fa.* cela sent la –, denne Theatereffect er ikke naturlig; le dénouement de cette pièce arrive comme une –, Opløsningen af dette Stykke udledes ikke af selve Handlingen, den kommer altfor brat; il a remué toutes sortes de –s, han har sat alle Drivefjedre i Bevægelse; c'est une pure –, dette Menneske er en reen Maskine; (*Peint.*) ce peintre entend bien la –, denne Maler forstaaer sig godt paa Lys og Skygge; (Mar.) – à mâter, Mastekran.

Machiner, *v. a.* pønse paa Ondt, opspinde Ondt, udruge Planer (ourdir); (Cordon.) glatte Sømmen paa Skohælen. [Maskinvæsen.

Machinisme, *m.* Brug af Maskiner,

Machiniste, *m.* Maskinmager, Maskinmester.

Machinoir, *m.* (Cordon.) Redskab til at glatte Sømmen paa Skohælen.

Mâchoire, *f.* Kindbeen; *fa.* Dumrian, Tølper; c'est une vraie –, det er en ægte Klodrian; avoir la – pesante, være dum og tølperagtig; (Arm.) Hanestrue paa en Geværlaas; *pl.* (Méc.) Kjæberne paa en Skruestok.

Mâchonner, *v. a.* tygge med Besværlighed el. skjødesløst; *fig.* ne faire que – ses paroles, tale Ordene halvt ud, tale dem utydeligt ud; *fa.*

Mâchurat, *m.* (Impr.) skjødesløs Bogtrykkerdreng, som tilsmører Arkene, der trykkes; slet Arbeider.

Mâchurer, *v. a.* sværte, besmøre med sorte Pletter (*pop.*); (Impr.) ikke trykke reent.

Macis, *m.* den indvendige Skal paa en Muskatblomme.

Macle el. macre, *f.* (Bot.) Vandnød (tribule aquatique); (Minér.) Slags figureret firkantet Steen; (Pé.) Slags stormasket Fiskegarn (folle).

Maçon, *m.* Murer; Frimurer (franc-maçon); *fig.* og *fa.* plump Arbeider.

Maçonnage, *m.* Muurarbeide.

Maconnais, e, *s.* Indvaaner i Macon; -e, *f.* Fad Viin fra Macon.

Maçonner, *v. a.* mure; tilmure; *fig.* og *fa.* arbeide plumpt.

Maçonnerie, *f.* Muurarbeide; Frimureri (franc-maçonnerie).

Maçonnique, *m.* henhørende til Frimureriet.

Macre, f. macle.

Macreuse, *f.* (H. n.) Skrække, Slags Vildand i det nordlige Europa; *prov.* il a un sang de -, det er et koldt, følesløst Menneske.

Macrocosme, *m.* den store Verden (i Modsætn. til microcosme).

Maculation, *f.* (Impr.) Besudlelse.

Maculature. *f.* (Impr.) Maculatur; - grise, stort, graat Papir.

Macule, *f.* Plet; *fig.* Syndens Plet.

Maculer, *v. a.* besudle, plette (om trykte Blade og Kobbere); *v. n.* plette, smitte af.

Madame, *f.* Frue; Titel, som gives Koner og Nonner; undertiden, som i Tragedier, ogsaa unge Damer; saa og alle Damer af Regentens Familie, saavel gifte som ugifte; i Breve el. i Tiltale til Dronningen bruges dette Ord, men ikke i Omtale; saaledes hedder det: Madame, si votre majesté ..., men derimod ikke: madame la reine; det hedder i Omtale blot la reine; forh. brugtes dette Ord uden nogen Tilføielse om Kongens el. Dauphins ældste Datter, saa og om Kongens Broders Gemalinde; *pop.* og *plais.* faire la madame, opføre sig som en fornem Dame; c'est une grosse -, det er en rig Kone; *pl.* mesdames.

Madarose, *f.* (Chir.) Øienhaarenes Affald.

Madécasse, *a.* og *s.* som er fra Madagascar.

Madéfaction, *f.* (Pharm.) Befugtning, Gjennemblødning.

Madéfier, *v. a.* (Chi.) befugte, gjennembløde.

Mademoiselle, *f.* Jomfru, Frøken; forhen: Titel for Uadeliges Koner; forhen ogsaa: ældste Datter af den franske Konges Broder, el. den første Prindsesse af Blodet, saalænge hun var ugift; *pl.* mesdemoiselles.

Madère, *f.* Den Madera; *m.* Maderaviin.

Madone, *f.* Madonnabillede.

Madrague, *f.* (Pê.) Tanteiefiskeri; Slags stor Fiskepark til Tanteier og andre Fisk.

Madras, *m.* Slags indisk Silketøi (halvt Silke, halvt Bomuld).

Madré, e, *a.* plettet (fordærvet Udtale af marbré); *fig.* og *fa.* listig, snedig; (Fauc.) oiseau -, Falk, som har fældet flere Gange; *s.* et snedigt, listigt Menneske, en huul Broder; *fa.*

Madrépore, *m.* (H. n.) Stjernekoral.

Madréporite, *m.* (H. n.) forstenet Stjernekoral.

Madrier, *m.* meget tyk Egeplanke.

Madrigal, *m.* lille Digt, som indeholder en sindrig Tanke, el. en smuk Compliment; *pl.* -gaux.

Maëstral, *m.* Nordvestvind paa Middelhavet (ogs. mistral); uden *pl.*

Maëstraliser, *v. n.* (Mar.) gaae om til Nordvest (om Magnetnaalen i Compasset).

Mafflé, e, *a.* pludskjæbet; fyldig, corpulent; ogs. *s.*

Magasin, *m.* Forraadskammer, Oplagssted, Pakhuus; Kasse el. Rum bag paa en Diligence til de Reisendes Tøi; Krambod, Lade; literair Samling; *fig* og *fa.* il en veut faire -, han vil danne sig en Samling deraf (om En, som opkjøber mange Ting af samme Slags).

Magasinage, *m.* den Tid, hvori Varer henligge i et Pakhuus; Betaling for Varernes Oplag.

Magasiner, *v. a.* oplægge Varer i et Pakhuus; hellere: emmagasiner.

Magasinier, *m.* Magasinforvalter; hellere: garde-magasin.

Magdaléon, *m.* (Pharm.) Rulle Plaster.

Mage, *m.* Mager; østerlandsk Præst el. Viis; *pl.* de 3 østerlandske Vise, de hellige tre Konger; *a.* i Udtr.: juge-mage, el. bedre: juge-maje, Justitsbetjent (*v.*)

Magicien, ne, *s.* Hexemester, Hex; Troldmand, Troldqvinde.

Magie, *f.* Trolddom, Hexeri (magie noire); *fig.* Trylleri, Fortryllelse; Ting, som er vanskelig at fatte; - blanche, - naturelle, naturlig Magi, naturligt Hexeri.

Magique, *a.* magisk, henhørende til Hexeri; baguette -, Tryllestav; lanterne -, Troldlygte; *fig.* forbausende, fortryllende, henrivende.

Magisme, *m.* Magernes Religion.

Magister (r udt.) *m.* Landsbyskolemester; *pl.* des magister; *v.*

Magistère, *m.* Maltheserordenens Stormesterskab; Stormesterens Embedstid; (Chi.) chemisk renset Lægemiddel, Præcipitat, Slags Pulver, Magisterium.

Magistral, e, *a* skolemesteragtig, skolemestererende; *plais.* (Méd.) composition -e, Lægemiddel tillavet strax efter Lægens Recept; (Égl.) prébende -e, Prebende tilhørende visse Domkirker; commanderie -e, Gods el. Indtægt forbunden med Maltheserordenens Stormesterskab; (Fort.) ligne -e, en Fæstnings Hovedomrids, Magistralgang; *pl.* -traux. [stererende Tone.

Magistralement, *ad.* i en skoleme-

Magistrat, *m.* Øvrighedsperson, en Byes Øvrighed, Magistrat; - de sûreté, Øvrighedsperson, som vaager over en Byes Sikkerhed el. som paataler Forbrydelser.

Magistrature, *f.* Øvrighedsembede; Tiden samme varer; Samlingen af en Byes Øvrighedspersoner, Magistraten.

Magma, *m.* (Pharm.) Bundfald af en Salve.

Magnanerie, *f.* s. magnanière.

Magnanier, *m.* Bestyrer af et Anlæg til Silkeormes Opklækning.

Magnanière, *f.* Sted, hvor Silkeorme opklækkes. [*s. m.* den Høimodige.

Magnanime, *a.* høimodig, høihjertet;

Magnanimement, *ad.* høimodigen, med Høimodighed.

Magnanimité, *f.* Høimodighed, Sjælsstorhed. [Polen, endnu i Ungarn); især i *pl.*

Magnat, *m.* høi Adelsmand (forh. i

Magnésie, *f.* (Minér.) Bruunsteen.

Magnétique, *a.* (Phys.) magnetisk.

Magnetiser, *v. a.* magnetisere, anvende den dyriske Magnetisme.

Magnétiseur, se, *s.* Mand el. Qvinde, som magnetiserer.

Magnétisme, *m.* magnetisk Kraft; - animal, dyrisk Magnetisme.

Magnificat (g og t udt.), *m.* (Égl.) catholsk Kantate, som begynder med Ordet magnificat, og synges i Aftensang til Ære for Jomfru Maria.

Magnificence, *f.* Pragt, Glands, Herlighed; stor Rigdom; *pl.* prægtige Sager; store, brammende Udgifter.

Magnifier, *v. a.* lovprise, høit berømme (bruges i Tale om Gud); *v.*

Magnifique, *a.* prægtig, pragtfuld; herlig, glimrende; pragtelskende, som gjerne gjør store Udgifter; un style -, en glimrende Stiil; des promesses -s, prægtige Løfter; un temps -, et smukt, herligt Veir. [Pragt; rigeligen.

Magnifiquement, *ad.* prægtigen, med

Magnolier, *m.* (Bot.) Magnolie, en amerikansk Træsort, der bærer særdeles smukke Blomster.

Magot, *m.* stor Abe uden Hale, Bavian; *fig.* styg, plumpt Menneske; plump chinesisk Porcelainsfigur; *fa.* en skjult Skat. [som bærer sorte Kirsebær.

Mahaleb, *m.* (Bot.) vildt Kirsebærtræ,

Mahométan, e, *s.* og *a.* Mahomedaner, Mahomedanerinde; mahomedansk.

Mahométisme, *m.* Mahomeds Lære.

Mahute, *f.* (H. n.) den øverste Deel af Rovfugles Vinger ind imod Kroppen.

Mai, *m.* Mai, Maimaaned; Maitræ; (Mar.) Tjæretrug til at tjære Toug i (i d. Betydn. ogs. Maie).

Maïdan, *m.* østerlandsk Torve- el. Markedsplads; selve Markedet. [Mai.

Maie, *f.* Deigtrug; s. sidste Betydn. af

Maïeur, *m.* i nogle Byer s. s. maire; *v. p. u.*

Maigre, *a.* mager; *fig.* tør, ringe; ufrugtbar; soupe -, tynd Suppe, som ikke er lavet paa Kjød; repas -, Maaltid uden Kjødspiser; - repas, slet, ringe Maaltid; - chère, smal Kost; - sujet, en ringe, ubetydelig Anledning; sujet -, ufrugtbart Stof, magert Emne; un style -, et koldt og tørt Foredrag uden alle Prydelser; une - réception, en kold Modtagelse; écriture -, tynd, mager Skrift; jours -s, Dage, paa hvilke det er forbudt Katholikerne at spise Kjød; *pop.* - échine, en meget mager Person; marcher comme un chat -, gaae meget hurtigt; *s. m.* det Magre af Kjød; Fastespise; faire -, manger -, afholde sig fra Kjødspiser; (H. n.) Slags stor Saltvandsfisk.

Maigrelet, te, *a.* lidt mager (om Børn og unge Fruentimmer); *fa.*

Maigrement, *ad.* magert; især *fig.* sparsomt, knapt, karrigt, usselt; *fa.*

Maigret, te, *a.* lidt mager; *fa. p. u.*

Maigreur, *f.* Magerhed; *fig.* Tyndhed; Tørhed; la - d'une colonne, en Søiles Tyndhed; la - du style, Foredragets Tørhed; la - du sujet, Emnets Ufrugtbarhed.

Maigrir, *v. n.* blive mager.

Maigue, *m.* Valle; *f.* (H. n.) Hvidling, Blege.

Mail, *m.* Maillspil; *f.* Redskab, som bruges i dette Spil til at kaste Kuglen frem; Bane til Spillet; offentlig Spadseretour, hvor der forhen spilledes Mail; stor Hammer, som bruges af Steenbrydere.

Maille, *f.* Maske i Strikning; Ring i en Pantserskjorte; Plet i Øiet; Plet paa Fjerene af Agerhøns; lille Kobbermynt mindre end en Penning; *fig.* Ting af meget lille Værdi; reprendre, relever une –, optage en tabt Maske; une cotte de –s, en Pantserskjorte; il n'a ni denier (sou) ni –, han eier ikke det Mindste; cela ne vaut pas une –, det er ikke en Hvid værdt; ils ont toujours – à partir ensemble, de have altid Noget at kives om; *prov.* – à – se fait le haubergeon, ved at arbeide lidt og stadigt, faaer man omsider sit Arbeide færdigt.

Maillé, e, *p.* fer –, Jern-Vinduesgitter.

Mailleau, *m.* lille Træredskab, som bruges ved Overskjæring af Klæde.

Mailler, *v. a.* forsyne med Pantser (om Jagthunde); danne Masker; sætte Stokkene, som skulle støtte Viinstokkene, i lige Afstand fra hinanden; glatte Huder; *v. pr.* og *n.* faae Pletter paa Fjerene (om Agerhøns); *v. n.* sætte Knopper (om Druer, Meloner, Agurker o. desl.).

Maillet, *m.* Trækølle, tvehovedet Træhammer; (Mar.) – de calfat, Calfathammer.

Maillelage, *m.* (Mar.) Spigerhud.

Mailleter, *v. a.* (Mar.) forsyne med Spigerhud, beslaae en Skibsforhudning med Søm el. Spiger.

Mailleur, *m.* En, som forfærdiger Garn (ogs. laceur).

Maillier, *m.* Pantsermager, Forfærdiger af Kjæder o. desl.

Mailloche, *f.* stor Trækølle.

Maillon, *m.* Led i en Kjæde; lille Ring til at udspænde Traadene i Kjæden paa en Væv.

Maillot, *m.* Barnesvøb; snævre Theaterbeenklæder; enfant en –, el. blot maillot, Svøbelsebarn; enfant au –, Barn i Svøb; *fig.* meget ung.

Maillotin, *m.* Slags Stridshammer el. Stridskølle (v.); *pl.* Insurgenter under Carl d. 4de.

Maillure, *f.* (Fauc.) Pletter paa Falkens Vinger.

Maimon, *m.* (H. n.) Slags stumphalet Abe.

Main, *f.* Haand; *fig.* Magt; Afhængighed; Omhu (især om Opdragelsen): c'est un coup de la – de Dieu, det er et Stød el. en Tilskikkelse af Gud; être sous la – de q., staae under En; il est formé de la – d'un tel, han skylder den og den sin Opdragelse, han er dannet ved hans Omhu; (Méc.) Haandgreb paa et Brøndreeb; Jernring paa Underdelen af en Vogn; Ring, hvormed en Skuffe trækkes ud; Baand indvendig i en Vogn, til at tage fat i; Gardinbøile; Skuffe til at bære Ild i; Redskab, hvormed man tager Penge af Kassen; Kladebog (brouillard); (Jeu.) Forhaanden, Kortgivning; – chaude, Tampeleg; – de papier, en Bog Papir; combat de –, de – à –, Nævekamp, Tvekamp; coup de –, uventet, dristigt Angreb, Overrumpling; homme de –, bestemt og uforsagt Mand; jeu de –, Leg, hvori der uddeles Slag med Haanden; Næveslag; revers de –, Slag med det Bageste af Haanden; il n'y va pas de – morte, han slaaer dygtigt til, han lægger ikke Fingeren imellem; han bruger Kraftudtryk; cette injure n'est pas tombée en – morte, denne Fornærmelse er ikke strøget i Glemmebogen; les –s du cheval, Hestens Forfødder; la main de la bride, Rytterens venstre Haand; le cheval est bien dans la –, denne Hest er let at styre; tour de –, Haandevending; Behændigheds-Kunst; de – de maître, med Mesterhaand, mesterlig; une chose faite de – d'homme, en Ting udført med Menneskehaand; de longue –, fra lang Tid af; de – en –, fra Haand til Haand; les arts de la –, de Kunster, hvori Haanden er Hovedredskabet; gagner q. de la –, komme En i Forkjøbet; faae Forspring for En; tout ce qui vient de votre –, alt hvad der kommer fra Deres Haand; de ma –, fra min Haand, fra mig af; de la – à la –, fra Haand i Haand, uden noget Skriftligt; tenir une nouvelle de bonne –, have en Nyhed fra en sikker, paalidelig Kilde; de la première –, fra første Haand; de la seconde –, paa anden Haand; de toutes les –s, fra Allesomhelst (i slet Forstand); . . . . avoir qc. en –, have Noget i Haanden, have Noget til sin Raadighed; mon affaire est dans

(entre) ses -s, min Sag er i hans Hænder; prendre en - les intérêts de q., tage sig af Ens Sag, forfegte samme; avoir preuve en -, have Beviis i Hænde; avoir la parole en -, udtrykke sig med Lethed; être en -, være i Stand til at gjøre Noget med Lethed; (Bill.) je suis en -, jeg har min Bal i Haanden; *fig.* en bonne -, i gode Hænder; en - tierce, i Trediemands Haand; je le lui ai remis en - propre, jeg har leveret ham det egenhændigen; .. tout lui passe par les -s, Alt gaaer igjennem hans egne Hænder; il passera par mes -, han skal faae min Hævn at føle; ... à la -, med Haanden; i Haanden; ved Haanden; acheter à la -, kjøbe paa Haandelaget, paa Slump; une chose faite à la -, en Ting, som forud er aftalt; mettre l'épée à la, trække blank; mettre à q. le pain à la -, lægge Grunden til Ens Opkomst; mettre à q. le marché à la -, overlade til En om han vil holde en Contract el. ikke, sætte En Stolen for Døren; cela est bien à la -, det staaer godt i Haanden, det er let at bruge,; avoir la parole à la -, tale med Lethed; un cheval à deux -s, à toutes -s, en Hest, som tjener til at ride og kjøre med; cet homme est à deux -s, denne Mand beklæder 2 Embeder; il est à toutes -s, han er skikket til alle Slags Forretninger; donner à pleines -s, give rigeligen, overflødigen; il en a pris à belles -s, han har taget saameget deraf, som han har villet; en venir aux -s, komme i Haandgemæng; ... avoir sous la -, have ved Haanden, paa rede Haand; être sous la de - q., staae i Ens Magt, under En; faire qc. sous -, gjøre Noget under Haanden, hemmeligt; ... avoir de la -, udføre med Lethed (om Musik); avoir la - bonne, have et godt Haandelav; avoir la - rompue à l'écriture, à un instrument de musique, have Færdighed i at skrive, i at behandle et Instrument; il a des -s de beurre, det er en Klatfinger, han lader Alt falde; avoir la - heureuse, tage heldigt af i Kort; vinde ofte; have Held med sig; elle a de la gorge comme sur la -, hun har et meget fladt Bryst; avoir la - légère, være rask til at slaae; være behændig til at stjæle; il a la - crochue, il n'a pas les -s gourdes, il est dangereux de la -, il n'a pas toujours les -s dans ses poches, il n'oublie pas ses -s, il ne va pas sans ses -s, han vil gjerne gjøre lange Fingre; avoir les -s nettes, være redelig, ikke tilvende sig ulovlig Fordeel; avoir le cœur sur la -, være aaben; avoir un morceau dans la -, udføre et Musiknummer med Færdighed; baiser les -s à q., hilse paa En; undskylde sig for at man er af anden Mening; changer de -, gaae over i en Andens Eie, stifte Eier; donner (prêter) la - à q., yde En sin Hjælp; donner sa - à q., ægte En; donner les -s à qc., give sit Samtykke til Noget; il a donné les -s dans ce mariage, han har samtykket i dette Ægteskab; être haut à la -, være bydende, hidsig, hurtig til at slaae; faire - basse (sur), ikke skaane Nogen; plyndre; faire sa -, gjøre sig utilladelig Fordeel, stjæle; faire crédit de la - à la bourse, ikke give Credit, sælge kun for rede Penge; forcer la - à q., tvinge En til at gjøre Noget; lâcher la - à q., tilstede En større Frihed end sædvanligt; se laver les -s de qc., erklære sig uskyldig i Noget; (*prov.*) une - lave l'autre, den ene Haand vadsker den anden; lier les -s à q., binde Ens Hænder, betage En hans Raadighed; manger dans la -, være altfor familiair; mettre la - à qc., blande sig i Noget, foretage sig Noget; mettre la - à l'œuvre, lægge Haanden paa Værket; mettre la - sur qc., bemægtige sig Noget; mettre à q. la - sur le collet, gribe En for at arrestere ham; mettre la - à la plume, gribe Pennen for at skrive; sans - mettre, uden at det koster En Arbeide; partir de la -, slaae let an i Galop, løbe rask (om Heste); udføre øieblikkeligt og med Iver hvad der kan være En til Nytte; peser à la -, være En til Besvær ved sin Dumhed; prêter la - à qc., hjælpe til at udføre Noget; se présenter les -s vides, indfinde sig uden Penge der, hvor Foræringer vilde gavne; sortir des -s de q., slippe fra En; tendre la -, bede om Almisse; tendre la - à q.; yde En Hjælp; se tenir par la -, staae i Forstaaelse sammen; tenir la - à qc., vaage over at Noget, godt

udføres; tenir la – haute à q., behandle En med Strenghed; tenir la – haute dans une affaire, gjøre store Fordringer i en Sag; *prov.* froides -s, chaudes amours, kolde Hænder, varmt Hjerte.

Main-coulante, *f.* nedløbende Gelænder paa et Rækværk om en Trappe; *pl.* des mains-coulantes.

Main-courante, *f.* lille Regnskabsbog for de daglige Udgifter; *pl.* des mains-courantes.

Main-de-Dieu, *f.* (Pharm.) Slags Plaster; *pl.* des mains-de-Dieu.

Main-d'œuvre, *f.* Haandarbeide; Lønnen for samme; *pl.* des mains-d'œuvre.

Main-forte, *f.* Øvrighedens Bistand; uden *pl.*

Main-garnie, *f.* Ihændehavelse af en omtvistet Ting; *pl.* des mains-garnies.

Main-levée, *f.* Ophævelse af Arrest el. Beslag; *pl.* des mains-levées.

Main-mise, *f.* (Pal.) Beslag el. Arrest, som lægges paa Noget (Féo.); *fig.* og *fa.* user de –, lægge Haand paa En, prygle En (*v.*); *pl.* des mains-mises.

Main-mortable, *a.* (Jur.) underkastet Livegenskab, vornedfødt; (om stedsevarende Stiftelser og Eiendele) som ikke kan afhændes, el. ved Arv el. Salg overdrages til Andre.

Main-morte, *f.* (Féo.) Livegenskab, Vornedskab; gens de –, Folk henhørende til Stiftelser el. Samfund, hvis Eiendom ikke kan overdrages til Andre.

Main-pote, *f.* en lemlæstet, opsvulmet Haand; *pl.* des mains-potes.

Maint, e, *a.* mangen, mangt; il m'a fait mainte et mainte difficulté, han har gjort mig mange Vanskeligheder; maintes fois, *loc. ad.* mange Gange; *fa.*

Maintenant, *ad.* nu, i dette Øieblik; paa denne Tid; – que, *loc. conj.* nu da.

Maintenir, *v. a.* holde fast; vedligeholde, haandhæve; forsikre, paastaae; *v. pr.* holde sig; haandhæves; – son autorité, haandhæve sin Anseelse; je maintiens que cette opinion est fausse, jeg paastaaer, at denne Mening er falsk; se – dans son poste, holde sig paa sin Post.

Maintenon, *f.* (Joa.) Dame-Halssmykke i Form af et Kors, besat med Diamanter.

Maintenue, *f.* (Pal.) retlig Beskyttelse i sin Eiendom; Anerkjendelse af Ens Eiendomsret.

Maintien, *m.* Vedligeholdelse; Haandhævelse; Beskyttelse; Holdning, Anstand, Udseende; le – des lois, Lovenes Haandhævelse; avoir un noble –, have en ædel Anstand; n'avoir point de –, fattes Anstand, have et forlegent Udseende.

Mairain, *m.* s. merrain.

Maire, *m.* Maire, Byfoged, en Byes el. Communes øverste Municipalembedsmand; maire du palais, Major Domus (*v.*).

Mairesse, *f.* Mairens el. Byfogedens Kone.

Mairie, *f.* Mairens Embede; hans Embedstid; Stedet, hvor Mairen har sit Embedscomptoir.

Mais, *conj.* men; non-seulement, – encore, ikke alene, men desuden; – qui plus est, ja hvad mere er; *ad.* (*fa.* med pouvoir, brugt negtende el. spørgende) je n'en puis –, jeg er ikke Skyld deri; en puis-je – de vos sottises? kan jeg gjøre Noget for, at De begaaer dumme Streger.

Maïs, *m.* Mais, tyrkisk Hvede.

Maison, *f.* Huus; Huusholdning; Tyende; Familie, Slægt; Hofstat; Handelshuus; geistligt Samfund; – de campagne, Landsted; – de plaisance, Lyststed; une – de bouteille, et Landsted nærved Byen, som ofte besøges; – de prêt, Assistentshuus; – d'éducation, Kost- og Opdragelsesanstalt; – de santé, Sygehuus; – garnie, Gjæstgiversted, Herberg med meublerede Værelser; petite –, Huus til hemmelige Fornøielser i et afsides Qvarteer af Byen; les petites –, Daarekisten; – de ville, Raadhuus; – de force, – de correction, Tugthuus, Forbedringshuus; – d'arrêt, de détention, Arrest, Varetægtsfængsel; – de charité, Fattighuus; – de Dieu, Kirken; – du roi, Kongens Hofstat; – militaire du roi (el. – du roi el. blot –), Kongens Livvagt; – royale, Prindserne af Blodet; les maisons du soleil, Dyrkredsens 12 Tegn; les gens de la –, en Families Tjenestefolk; les gens de –, Folk, som maae tjene som Tyende; garder la –, holde Stuen el. blive hjemme form. Upasselighed; tenir –, føre egen Huusholdning; avoir une bonne –, gjøre ofte Gjæstebud; faire bien les honneurs de sa –, tage vel imod sine Gjæster; il a fait une bonne –, han har sam-

let sig megen Formue; faire sa –, samle Alt hvad der hører til et stort Huus, Domestiker, Equipager, o. s. v.; faire-nette, afskedige alle sine Folk; faire-neuve, antage nye Folk; traiter, accommoder q. en enfant de bonne –, revse En alvorligt, afprygle En; par-dessus les –s, overordentligt dyrt.

Maisonnage, *m.* Bygningstømmer.

Maisonnée, *f.* alle de til en Familie henhørende Personer, der boe i samme Huus; Huusholb; *fa.*

Maisonner, *v. n.* bygge Huse; modtage En i sit Huus; *v.*

Maisonnette, *f.* lille Huus.

Maître, *m.* Herre; Eier; Mester, Overmand; Lærer; Haandværksmester; – *de* dessin, – à dessiner, Tegnelærer; – d'armes, – d'escrime, Fegtemester; –ès-arts, Magister; – -maçon, Muurmester; – valet, Overtjener; (Mar.) Butteleerer; le – garçon, Oldgesellen; – d'artillerie, Feldttøimester; grand – de la maison du roi, Overhofmester; – des eaux et forêts (nu: conservateur des e. et f.), Forstmester; le – des œuvres, Overbygmester i en Stad (*v.*); le – des basses œuvres, le – fifi, Natmanden; le – des hautes œuvres, Skarpretteren; – fripon, Erkeskjelm; – fou, Erkenar; un – gonin, en listig Karl; un – aliboron, en uvidende Person, som vil forstaae sig paa Alt; – Jacques, En, som har flere Bestillinger i et Huus; c'est un – homme, det er en klog Mand, som veed at holde sig i Anseelse; petit- –, Straajunker; il cherche encore –, han veed endnu ikke for hvem han skal erklære sig, hvad Parti han skal tage; il a trouvé son –, han har fundet sin Overmand; se rendre – de, gjøre sig til Herre over, bemægtige sig; être – de ses passions, være Herre over sine Tilbøieligheder; être (le) – de faire qc., have Frihed til at gjøre Noget; vous (en) êtes le –, det staaer Dem frit for; passer q. –, gjøre En til Mester; être – passé, have udlært, være blevet Mester; være meget duelig i et Fag; heurter en –, banke stærkt paa; *prov.* tel –, tel valet, som Herren er, saa er Tjeneren; qui a compagnon, a maître, man maa ofte rette sig efter deres Villie, som man lever sammen med; le temps est un grand –, Tiden er en stor Læremester; . . . *a.* le – autel, Høialteret.

Maîtresse, *f.* Herskerinde, Eierinde, Frue; Lærerinde; Kjæreste; Frille; la – du logis, Fruen i Huset; – d'école, Skolebestyrerinde; petite- –, en sür, affecteret Modedame; le maître et la –, Herskabet; . . . *a.* elle est – de ses passions, hun er Herre over sine Lidenskaber; – femme, et dygtigt, forstandigt Fruentimmer, som har tiltaget sig Myndigheden; – voûte, Hovedhvelvingen; la – roue d'une horloge, Hovedhjulet i et Uhr.

Maîtrise, *f.* Mesterskab, Ret til at være Mester; gagner la –, blive Mester; la grande- – des eaux-et-forêts, Overforstmesterplads.

Maîtriser, *v. a.* herske over; beherske, betvinge; *v. pr.* beherske sig selv.

Majesté, *f.* Majestæt; imponerende Høihed; Herlighed, Værdighed; votre – royale, Deres kongelige Majestæt; sa – danoise el. sa – le roi de Danemark, hans Majestæt Kongen af Danmark; sa – la reine, hendes Majestæt Dronningen.

Majestueusement, *ad.* med Værdighed, paa en majestætisk, imponerende Maade.

Majestueux, se, *a.* majestætisk, kongelig; ophøiet, herlig, prægtig, imponerende.

Majeur, e, *a.* større, vigtigere; stor, vigtig, overveiende; (Jur.) myndig; la force –e, den overlegne Styrke; causes –es, Sager af stor Vigtighed; la –e partie, det største Antal, de Fleste; la mer –e, det sorte Hav; (jeu) tierce –e, Tertsmajor (i Piquet); quarte –e, stor Qvart; (Mus.) ton –, høieste Interval; . . . *s.* den Myndige; *m. pl.* Forfædre, Forgængere (*v.*).

Majeure, *f.* (Log.) Forsætning i en Syllogisme.

Major, *m.* Major; – -général, Generalmajor; adjudant- –, Regiments-Adjutant; aide- – général, Generaladjutant; *a.* état –, Generalstab; chirurgien- –, Regimentschirurg; sergent- –, Commandeersergent; tambour- –, Regimentstambour; tierce –, s. majeure.

Majorat, *m.* Majorat, Slags Fideicommis, hvorefter visse Forrettigheder el. en vis Rang tilfalder den ældste Søn; Majoratgods.

Majordome, *m.* Overhuushofmester; Major-Domus; (Mar.) Proviantsforvalter paa en Galei.

Majorité, *f.* Myndighedsalder, Myndighedstilstand; Majorsplads; Stemmefleerhed, Majoritet; - absolue, Majoritet, som tæller een Stemme over Halvparten af de Stemmegivende; - relative, Stemmefleerhed, som en Concurrent erholdt fremfor en anden.

Majorquin, e, *s.* Beboer af Øen Majorka.

Majuscule, *a.* og *s. f.* stort Bogstav; *s. m.* (Égl.) Slags Cantorværdighed.

Maki, *m.* (H. n.) Maki, Slags Abe.

Mal, *m.* Onde, Ondt; Skade, Fortræd; Elendighed; Møie, Besværlighed; Gjenvordighed, Ulykke; Smerte, Sygdom; - de tête, Hovedpine; il a - à la tête, han har ondt i Hovedet; - de cœur, Qvalme; - d'aventure, Bullenskab i en Finger; - de mer, Søsyge; - de terre, Skørbug; - des ardents, Rosenfeber; - de Naples, veneriskSyge; - St. Main, Spedalskhed; - de Siam. den gule Feber; - d'enfant, Fødselssmerter; le - caduc, le haut -, le - St. Jean, le de - saint, den faldende Syge, Ligfald; cela me fait -, det gjør mig ondt, det smerter mig; il n'y a pas de -, det skader ikke; il a eu bien du -, han har gjennemgaaet meget; j'ai eu bien du - à vous trouver, jeg har havt megen Vanskelighed ved at træffe Dem; dire du - de q., sige Ondt om En; prendre qc. en -, tage Noget ilde op; tourner qc. en -, henføre Noget til en slet Hensigt; l'expliquer en -, lægge det slet ud; *fa.* mettre une femme à -, forføre et Fruentimmer; *prov.* rendre le - pour le bien, gjengjælde Godt med Ondt; tomber de fièvre en chaud -, falde fra Asken i Ilden; un - attire l'autre, en Ulykke kommer sjelden ene; - d'autrui n'est que songe, Andens Ulykke rører os kun lidt; *pl.* maux; ... *ad.* slet, slemt, ilde; cette affaire va -, det staaer sig slet med denne Sag; il est - dans ses affaires, det staaer slet til med ham; ils sont - ensemble, de leve i Uenighed; il est - avec lui, han staaer paa en slet Fod med ham; mettre q. - avec un autre, stifte Uenighed mellem to; être -, være meget syg; se trouver -, faae Ondt; befinde sig ilde; se trouver - de qc., komme til at fortryde Noget; il passera - son temps, det vil gaae ham ilde; la tête me fait -, mit Hoved gjør mig ondt; s'y prendre -, bære sig slet ad med Noget; il est - à cheval, han sidder slet til Hest; aller de - en pis, blive bestandig slettere; ... *a.* bon gré, mal gré, med det Gode el. med det Onde, hvad enten man vil det eller ikke; bon an, mal an, det ene Aar med det andet.

Malachite (ch udt. k), *f.* (H. n.) Malakit, en Steenart.

Malacie, *f.* (Méd.) Lyst hos Frugtsommelige efter usædvanlige Ting.

Malacoderme, *a.* (H. n.) blødhudet; *s. m.* Bløddyr.

Malactique, *a.* (Méd.) blødgjørende; *s. m.* blødgjørende Lægemiddel.

Malade, *a.* syg; svag; tomber -, blive syg; - à la mort, - à mourir, dødelig syg; il est au lit -, han maa holde Sengen; être - de la fièvre, have Feber; il est plus - de l'esprit que du corps, han er mere syg paa Sjælen end paa Legemet; (*iron.*) vous voilà bien -, jo, De har Noget at klage over; *fa.* il n'en mourra que les plus -s, est bien - qui en meurt, den Sygdom er ikke farlig; der døer Ingen deraf; un aimant -, en svag Magnet; le vin est -, Vinen taber sin Styrke; ... *s. m.* og *f.* en Syg.

Maladie, *f.* Sygdom; *fig.* stor Tilbøielighed til Noget; la - du pays, Hjemvee; il couve quelque -, han gaaer med en el. anden Sygdom i Legemet; il court de fâcheuses -s cette année, der grasserer slemme Sygdomme i Aar; il a la - du jeu, han har Hang til Spil; il a la - des livres, han har Manie for Bøger.

Maladif, ive, *a.* sygelig, skrantende, (valétudinaire).

Maladredrie, *f.* Sygehuus for Spedalske (léproserie); *v.*

Maladresse, *f.* Ubehændighed, Keitethed; *fig.* Uforsigtighed, Ubetænksomhed, Mangel paa Klogskab.

Maladroit, e, *a.* ubehændig, keitet; *fig.* uforstandig; uklog; *s.* ubehændigt Menneske, en Klodrian; *fig.* et uforstandigt el. ubetænksomt Menneske.

Maladroitement, *ad.* ubehændigt, klodset; *fig.* uforstandigt, uklogt.

Malagme, *m.* (Chir.) blødgjørende Omslag.

Malaguette, *f.* (Bot.) Paradiiskorn, guineiskPeber.

Malai, *m.* det malaiiske Sprog, som tales i Indien; *a.* malaiisk; Nogle skrive malais, e (brugeligst). [Kindbenene.

Malaire, *a.* (An.) henhørende til

Malais, e, *s.* og *a.* s. malai.

Malaise, *m.* legemligt Ildebefindende; avoir du –, føle sig ilde; *fig.* être dans le –, leve i trange Kaar.

Malaisé, e, *a.* vanskelig, besværlig, ubekvem, umagelig; *fig.* trængende, som har ondt ved at komme ud af det; som er vanskelig at omgaaes; un escalier –, en umagelig Trappe; riche –, en Rig, hvis Formue ikke kan slaae til; personne –e, en Person, som det er vanskeligt at komme ud af det med.

Malaisément, *ad.* paa en besværlig, ubekvem el. møisommelig Maade.

Malandre, *f.* (Vét.) flydende og ildelugtende Aabning el. Revne paa Hestens Knæ, Raspe; *pl.* (Charp.) raadne Steder el. Knaster i Bygningstømmer.

Malandreux, se, *a.* (Vét.) som lider af Raspe; (Charp.) som er fuldt af raadne Knaster.

Mal-appris, e, *s.* og *a.* et Menneske uden Opdragelse, som ikke kjender Skik og Brug. [som har ondt ved at læse; *v.*

Malapre, *m.* (Impr.) uduelig Sætter,

Mal-à-propos, *ad.* til urette Tid.

Malart, *m.* vild Andrik.

Malate, *m.* (Chi.) æblesuurt Salt.

Malavisé, e, *a.* og *s.* ubetænksom, uforsigtig, uklog; et ubetænksomt, uforstandigt Menneske. [Æltning.

Malaxer, *v. a.* (Chi.) blødgjøre ved

Malbâti, e, *a.* og *s.* slet voxet, slet skabt, ildedannet; *fig.* se sentir tout –, føle sig ganske upasselig; *fa.*

Malcontent, e, *a.* og *s.* utilfreds, misfornøiet (nu bruges hellere mécontent). [(nu: médisant).

Maldisant, e, *a.* og *s.* bagtalende

Mâle, *m.* det mandlige Kjøn, Hankjøn; *a.* mandlig, mandig; stærk, kraftig, energisk; udtryksfuld; værdig, imponerende; une voix –, en mandig Stemme; un style –, en kraftfuld, udtryksfuld Stiil; fleurs –s. (Bot.) Hankjønsblomster; (Mar.) la mer est –, Havet er oprørt; le bâtiment est –, Skibet hugger ikke, det ligger godt paa Bølgen og giver ikke Vand i haardt Veir.

Malebeste, *f.* (Mar.) Øxe, som bruges til at kalfatre Skibe med; *v.*

Malebête, *f.* farligt Menneske.

Malédiction, *f.* Forbandelse; ond Skæbne, ulykkelig Stjerne; *fa.* la – est sur cette maison, der hviler en ulykkelig Stjerne over dette Huus.

Malefaim, *f.* stor utaalelig Hunger; burl. *v.* uden *pl.* [føies ved Troldom.

Maléfice, *m.* Hexeri, Skade, som til-

Maléficié, *a.* forhexet; stedmoderligen behandlet af Naturen; udtæret af Sygdom; *fa.*

Maléfique, *a.* som har en ond, skadelig Indflydelse (om Himmellegemer).

Malemort, *f.* ynkelig Død, slet Endeligt; *v. inus.*

Malencontre, *f.* Ulykke, Uheld; *p. u.*

Malencontreusement, *ad.* ulykkeligviis; *v.*

Malencontreux, se, *a.* uheldig, ulykkelig; (om Ting) uheldbringende, uheldsvanger.

Mal-en-point, *ad.* i en uheldig el. farlig Stilling; il est –, han er ilde faren; *p. u.*

Malentendu, *m.* Misforstaaelse; Vildfarelse, Feiltagelse; *pl.* des malentendus, Misforstaaelser.

Malentendu, e, *a.* misforstaaet; slet udtænkt; slet anlagt.

Malepeste, *int.* for en Ulykke! *fa.*

Mal-être, *m.* Ildebefindende; sentir, éprouver du –, ikke føle sig vel, føle sig ilde. [ilbefindet; *fa. p. u.*

Malévole, *a.* ondskabsfuld, skadefro,

Malfaçon, *f.* Feil ved et Arbeide; *fig.* Mislighed, Bedrageri, Underslæb; *fa. p. u.*

Malfaire, *v. n.* begaae Ondt, tilføie Skade el. Fortred (bruges kun i l'inf.).

Malfaisance, *f.* Ondskab, ondt Sindelav, Skadefrohed; *p. u.*

Malfaisant, e, *a.* ondskabsfuld, skadefro; (om Ting) skadelig for Sundheden, usund.

Malfait, e, *a.* uformelig, ildedannet, slet skabt; slet indrettet; slet udarbeidet. [brydersk.

Malfaiteur, trice, *s.* Forbryder, For-

Malfamé, e, *a.* som har et slet Rygte, berygtet (skrives ogs. i 2 Ord); *fa.*

Malgracieusement, *ad.* paa en uhøflig, uartig el. uvenlig Maade; *fa. v.*

Malgracieux, se, *a.* uhøflig, uartig, uvenlig; umaneerlig; *fa. p. u.*

Malgré, *pp.* imod Ens Villie, uagtet, trods, til Trods for; – moi, imod min Villie; – lui et ses aidants,

Trods for ham og hans Medhjælpere; - tout, hvad der saa end gjøres, hvad der saa end skeer; - que, *loc. conj.* (bruges kun med avoir) - qu'il en ait, hvorledes han end bær sig ad, til Trods for ham. [uforstandig.

Malhabile, *a.* udygtig; ubehændig;

Malhabilement, *ad.* paa en ubehændig el. uforstandig Maade.

Malhabileté, *f.* Mangel paa Duelighed; Udygtighed; Ubehændighed.

Malherbe, *f.* (Bot.) Slags Farveplante, henhørende til Thymelæaceerne.

Malheur, *m.* Ulykke; Ulykkestilfælde; Modgang, Gjenvordighed; Uheld; tomber dans le -, geraade i Ulykke, blive ulykkelig; porter -, bringe Uheld; jouer de -, spille med Uheld; *prov.* à qc. - est bon, det er aldrig saa ulykkeligt, at det jo er godt for Noget; un - ne vient jamais seul, en Ulykke kommer aldrig ene; il n'y a qu'heur et - dans ce monde, Alt beroer paa Omstændighederne, den Enes Død er den Andens Brød; par -, *loc. ad.* ulykkeligviis; -! *int.* vee! - aux vaincus, vee de Overvundne! - sur eux et sur leurs enfants, vee over dem og deres Børn!

Malheureusement, *ad.* ulykkeligviis; paa en ulykkelig Maade.

Malheureux, se, *a.* ulykkelig; elendig, ynkelig; uheldig, uheldsvanger; slet, ussel, jammerlig; - au jeu, ulykkelig i Spil; - en tout, uheldig i Alt; avoir la main -se, have en uheldig Haand (i Spil), tabe næsten altid efter at have givet Kort; ikke kunne røre ved Noget uden at slaae det i Stykker; være uheldig i ethvert Foretagende; faire une fin -se, døe paa en ynkelig el. vanærende Maade; être - comme les pierres, være næsten altid uheldig, være meget elendig; *s. m.* en Ulykkelig; et stakkels Menneske; et slet Menneske; *s. f.* et slet Fruentimmer; en Skjøge; il ne hante que des -ses, han besøger kun offentlige Fruentimmer.

Malhonnête, *a.* (foran Subst.) slet, uredelig; (efter Subst.) uartig, uhøflig; c'est un - homme, det er et slet, uredeligt Menneske; c'est un homme -, det er et Menneske uden Opdragelse.

Malhonnêtement, *ad.* slet, lumpent; paa en uhøflig el. uartig Maade.

Malhonnêteté, *f.* Uartighed, Uhøflighed, Uanstændighed; uartig, uhøflig Tale el. Handling.

Malice, *f.* Ondskab; Skadefrohed; ondskabsfuld Handling; Skjælmeri, Skjælmstykke, Puds; *fa.* il n'y a pas entendu -, han har ikke meent noget Ondt dermed; *fig.* un innocent fourré de -, en Ulv i Faareklæder; faire une - à q., spille En et Puds.

Malicieusement, *ad.* paa en ondskabsfuld Maade, listigen; skjælmsk.

Malicieux, se, *a.* ondskabsfuld; skjælmsk; un cheval -, en Hest, som vil slaae ud.

Maligne, s. malin.

Malignement, *ad.* paa en ondskabsfuld Maade, skændigen.

Malignité, *f.* Ondskabsfuldhed; ondskabsfuld, skadefro Tænkemaade; Ondartethed; skadelig, farlig Egenskab.

Malin, maligne, *a.* ondskabsfuld, skadefro; spydig; skjælmsk; listig, snedig; ondartet, skadelig; maligne joie, hemmelig, ondskabsfuld Glæde over Andres Uheld; discours -, spydig Tale; le - esprit el. l'esprit -, den onde Aand (ogs. blot: le malin); une fièvre -gne, en ondartet Feber; *s.* et snedigt, ondskabsfuldt Menneske, en huul Broder.

Maline, *f.* (Mar.) Springtid, den Tid da stor Flod finder Sted ved ny eller fuld Maane; især i *pl.*

Malines, *f.* Mecheln; fine flanderske Kniplinger fra Mecheln (det hedder de la malines med et s ogs. i *sing.*).

Malingre, *a.* svag, som vanskelig gjenvinder sine Kræfter, sygelig; *fa.*

Malintentionné, e, *a.* og *s.* ildesindet; ildesindet Menneske. [syre.

Malique, *a.* (Chi.) acide -, Æble-

Malitorne, *a.* og *s.* plump, keitet, tølperagtig; Tølper, Klodrian; *fa.*

Mal-jugé, *m.* urigtig, feilagtig Dom af en Dommer.

Malle, *f.* Reisekuffert; Bissekræmmers Kurv el. Kasse; Brevpost (malleposte); faire sa -, pakke sit Tøi ned i sin Kuffert; défaire sa -, pakke sin Kuffert op; *fig.* og *fa.* trousser en -, bortsnappe hurtigt (v.); il a été troussé en -, han er revet hurtigt bort af en kort Sygdom (v.).

Malléabilité, *f.* Udstrækkelighed under Hammeren.

Malléable, *a.* som kan smedes, udhamres, udstrækkes under Hammeren.
Malléole, *f.* (An.) Ankelen paa Foden (la cheville du pied).
Malle-poste, *f.* s. malle; *pl.* des malles-postes.
Malletier, *m.* Kuffertmager, Æskemager (nu: layetier).
Mallette, *f.* lille Kuffert, lille Kurv, Æske el. Vadsæk; *p. u.*
Mallier, *m.* Stanghest for en Postvogn; Posthest, som bærer Postsækken og rides af Postkarlen.
Malmener, *v. a.* irettesætte; behandle ilde; tilføie En et stort Tab; tilføie Fjenden et Nederlag.
Malotru, e, *a.* og *s.* ildedannet, plump, afskyelig; et plumpt, uformeligt Menneske. [Malo.
Malouin, e, *s.* Indvaaner i Saint-
Malpeigné, e, *s.* og *a.* en uordentlig, lurvet Person.
Malplaisant, e, *a.* fortrædelig, ubehagelig (især om Ting); *v.* nu: déplaisant. [smudsig.
Malpropre, *a.* uordentlig, ureenlig,
Malproprement, *ad.* ureenligt, smudsigt; plumpt. [sighed, Svineri.
Malpropreté, *f.* Ureenlighed, Smuds-
Malsain, e, *a.* usund, skadelig for Sundheden. [uanstændig; ilde klædende.
Malséant, e, *a.* usømmelig, upassende,
Malsonnant, e, *a.* anstødelig, stødende, stridende mod Velanstændighed; (Thé.) stridende mod den sande Lære.
Malt (l og t udtales), *m.* Malt.
Malte el. bedre malthe, *f.* Slags Kit, Slags Blanding af Vox og Beg; klæbrigt Jordbeg; (Géogr.) Malta.
Maltôte, *f.* uretmæssig Afpresning af Penge; Udsugning; *fa.* Samfund el. Samling af dem, som udpresse Penge; *v.*
Maltôtier, *m.* den, som udpresser uretmæssig Afgift; Skattekræver; *v.*
Maltraiter, *v. a.* mishandle; haardt medtage; forurette; bedømme ugunstigt.
Malvacée, *f.* (Bot.) Malva, Katost; *a.* henhørende til Malvaslægten.
Malveillance, *f.* Uvillie, ond Villie, Vrangvillie, Had.
Malveillant, e, *a.* ildesindet, ondskabsfuld, hadefuld; *s.* en Ildesindet, en Ondskabsfuld, en Uven.
Malversation, *f.* Underslæb, utro Bestyrelse af et Embede. [valte med Utroskab.
Malverser, *v. n.* begaae Underslæb, for-

Malvoisie, *f.* Navn paa en By i Morea; græsk Viin, Malvoisier-Viin; Muskatviin.
Mal-vouloir, *m.* ond Villie; Nag; *p. u.*
Malvoulu, e, *a.* forhadt, ilde lidt (ogs. mal-voulu); *p. u.*
Maman, *f.* Mama; grand'-, bonne -, Bedstemoder; *pop.* grosse -, en tyk og feed Kone. [Byld.
Mamantprian, *m.* (Chir.) venerisk
Mamelle, *f.* Bryst; Brystvorte; Dyrenes Patter el. Yver; den spæde Alder; *fig.* un enfant à la -, et Pattebarn.
Mamelon, *m.* Brystvorte; smaa kirtelagtige Udvæxter paa Huden el. Tungen; (Méc.) Tap til en Hængsel; *fig.* Bjergtop.
Mamelonné, e, *a.* (H. n.) besat med smaa runde Udvæxter.
Mamelu, e, *a.* som har store Bryster; *s.* En, som har store Bryster; *pop.*
Mameluk (uk udt. ouk), *m.* Mameluk, ægyptisk Cavalerist (skrives ogs.: mammeluk og mamluk).
Mamillaire, *a.* (An.) vortedannet.
Mamlouk, s. mameluk. [Brysterne.
Mammaire, *a.* (An.) henhørende til
Mammifère, *m.* (H. n.) Pattedyr; *a.* som har Bryster.
Mammiforme, *a.* (An.) vorteformig, lignende i Form Brystvorten (hellere: mastoïde).
Mammout el. mammouth, *m.* Mammut, Dyr af Elefantslægten henhørende til Urverdenen.
M'amour (for mon amour), *m.* min Elskte, Kjærlighedsudtryk til et Fruentimmer.
Manant, *m.* Beboer af en Flække el. Landsby (*v.*); Bonde; Tølper; *fa.*
Mancelle, *f.* Lænke ved en Hestes Halskobbel; *p. u.*
Mancenillier, *m.* amerikansk Træ, som har en giftig melkeagtig Saft.
Manche, *m.* Skaft, Greb, Haandtag; Gribebræt paa en Fiolin; un - à balai, et Kosteskaft; le - de la charrue, Plougstangen; le - d'un gigot, Skanken paa en Lammefjerding; (Imp.) - du barreau, Skaft til Pressebengelen; (H. n.) - de couteau, Slags toskallet Musling; *fig.* branler au -, dans le -, være tvivlraadig, vakle i sin Beslutning, ikke sidde fast i sit Embede, trues med Tab af sin Formue; jeter le - après la cognée, op-

give et Forehavende af Vrede el. Lune; ..... *s. f.* Ærme; Canalen mellem Engelland og Frankrig; (Mar.) Læderslange til at fylde Tønderne med Vand; Kulseil; (Pê.) tragteformigt Fiskenet; (Mil.) défiler par -s, trække bort rodeviis; *fig.* og *fa.* avoir q. dans sa -, kunne gjøre med En hvad man vil; il ne se fera pas tirer la - (par la -), han gjør det gjerne, han lader sig ikke bede 2 Gange derom; il s'est fait mon garde de la -, han følger mig overalt, han overhænger mig; il a la - large, il a la conscience large comme la - d'un cordelier, han er ikke samvittighedsfuld; c'est une autre paire de -s, det er en anden Sag, en ny Historie; du temps qu'on se mouchait sur la -, i gamle Dage, da man levede i Simpelhed.

Manchereau, *m.* (Manu.) lille Haandtag, Hank.

Mancheron, *m.* Plougstjert, hvormed man styrer Plougen, naar der pløies.

Manchette, *f.* Mansket; (Men.) den Deel af Armen paa en Lænestol. som overtrækkes med Tøi; (Imp.) ouvrage à -s, Manuscript, hvis Margina er opfyldt med Tilsætninger; *pl. fig.* faire des -s, klemme Haandledet med Fingrene, saa at det gjør ondt; *prov.* vous m'avez fait là de belles -s, De har ved Deres Ubefindighed sat mig i Forlegenhed, De har spillet mig en net Streg.

Manchon, *m.* Muffe; (Forg.) Jernbaand, som sættes om Sammenføiningerne paa Metalrør; (Verr.) Glascylinder til Glasskiver.

Manchot, e, *a.* eenhaandet, eenarmet; *fig.* il n'est pas -, han forstaaer at bruge sine Hænder, han er snild.

Mandant, e, *s.* (Jur.) En, som befuldmægtiger en Anden til at handle i sit Sted.

Mandarin, *m.* Mandarin, chinesisk Lærd; *a.* henhørende til Mandarinerne.

Mandarinat, *m.* Mandarinværdighed.

Mandat, *m.* Fuldmagt; Vælgernes Instrux til deres Deputerede; (Com.) Ordre til at udbetale En en vis Sum; (Égl.) paveligt Rescript, hvorved han bortskænker et vacant Embede; (Pal.) - de comparution, Ordre til at indfinde sig hos Instructionsdommeren; - d'amener, Ordre til at føre En frem for en Domstol; - d'arrêt, Arrestordre; (Fin.) - territorial, Statspapir, som 1795 bestemtes at skulle træde i Stedet for Assignaterne.

Mandataire, *s.* (Jur.) Befuldmægtiget, Mandatarius; (Égl.) den, som ved et paveligt Mandat anbefales til et ledigt Embede.

Mandement, *m.* Ordre, udstedt fra en Øvrighed, en Ret, el. en Biskop; Ordre til en Udbetaling; Tilsigelse.

Mander, *v. a.* melde, underrette om skriftligt el. ved et Bud, meddele; - q., give En Ordre til at møde hos sig, sende Bud efter En; mandons et ordonnons, vi byde og befale, Ord, hvormed Slutningen af en kongelig Ordre begynder.

Mandibule, *f.* (An.) Kindbeen, Underkjæben; hver af Delene af et Reb.

Mandibulithe, *f.* forstenet Fiskekjæbebeen.

Mandil, *m.* Slags persisk Turban.

Mandille, *f.* forh. Slags Tjenerkappe; *v.*

Mandoline, *f.* Mandolin, Slags lille Gitar.

Mandore, *f.* Strengeinstrument, Slags Luth.

Mandragore, *f.* (Bot.) Alrune, Alrunerod (solanée narcotique).

Mandrin, *m.* (Serr.) Drilboer; (Tourn.) Dreierredskab; (Chaudr.) Jernstang, hvorover Valdhorn formes; (Chir.) Søger, brugelig ved Diensvaghed; *pop.* Røver.

Manducation, *f.* (Thé.) Nydelse af Jesu Christi Legeme i Nadveren.

Manéage, *m.* (Mar.) Matrosernes Arbeide uden Betaling ved Ladning og Losning.

Manège, *m.* Rideskole; Ridebane; Ridekunst; *fig.* snild, listig Adfærd; (Minér.) Steenkulaarernes Retning; (Mar.) Kunst at styre et Skib; voilà un étrange -, det er en besynderlig Fremgangsmaade; il est fait au -, han er vant til at gaae snedigt tilværks, han forstaaer at bruge Rænker.

Mânes, *m. pl.* de Afdødes Sjæle el. Skygger; *a.* dieux -, underjordiske Guder.

Manganèse, *m.* (H. n.) Bruunsteen.

Mangeable, *a.* spiselig.

Mangeaille, *f.* Æde til Fugle; *fa.* Føde, Mad.

Mangeant, e, *a.* spisende; *fa.* je l'ai laissé bien buvant, bien mangeant, jeg har forladt ham i onskeligt Velbefindende.

Mangeoire, *f.* Krybbe; *prov.* og *pop.* tour-

ner le dos (le cul) à la –, gjøre det Modsatte af hvad man skulde gjøre for at naae sit Maal.

Manger, *v. a.* spise; æde; fortære; *fig.* sætte overstyr, ødelægge; opsluge; donner à –, holde Spisequarteer; il donne souvent à –, hans Venner spise ofte hos ham; *fig.* og *fa.* ses domestiques le mangent, hans Tjenestefolk ødelægge ham; – les mots, sluge Ordene, ikke udtale tydeligt alle Stavelser; *prov.* l'appétit vient en mangeant, jo mere man har, desto mere vil man have; – comme un chancre, spise med en overordentlig Appetit; à petit – bien boire, den, som har lidt at spise, drikker desto mere; savoir bien son pain –, forstaae godt sin Fordeel; il a –é son pain blanc le premier, han er fra Velstand kommen i Armod; il a –é son blé en herbe (en vert), han har fortæret sine Indkomster forud; elle a –é de la vache enragée, hun har gjennemgaaet stor Mangel og Gjenvordighed; ils se mangent des yeux, de kunne ikke see sig mætte i hinanden; ils se sont –é le blanc des yeux, de have været dygtigt oppe at trættes; se – les uns les autres, leve i Kiv og Trætte; les loups ne se mangent pas, den ene Krage hugger ikke Øinene ud paa den anden; il ne vous mangera pas, han bider Dem ikke; je le mangerais avec un grain de sel, à la croque au sel, ham skal jeg let gjøre Ende paa, faae Bugt med; il vous mange dans la main, han omgaaes altfor fortroligt med Dem; il y a à boire et à –, der er baade at vinde og tabe derved, det kan have gode og slette Følger, det har sine gode og sine slette Sider; – ses douleurs, bide sine Sorger i sig, græmme sig uden at søge Trøst hos Andre; la lune a –é les nuages, Maanen har fordeelt Skyerne.

Manger, *m.* Mad, Føde; il en perd le – et le boire, han er saa fordybet i sit Arbeide, at han glemmer alt Andet derover.

Mangerie, *f.* Æderi, Fraadsen; *fig.* overdrevne Sportler, Udsuelse; *pop.*

Mange-tout, *m.* Ødeland, *fa.*; *pl.* des mange-tout.

Mangeur, se, *s.* stærk Spiser, Fraadser; *fig.* Ødeland; un beau –, en stor Fraadser; *fig.* og *fa.* un – de viandes apprêtées, de soupe apprêtée, en Døgenigt, som gjerne vil leve godt paa Andres Bekostning; un – de crucifix (d'images, de saints), en Skinhellig; un – de chrétiens, En, som plager og udsuger Almuen; un – de charrettes ferrées, de petits enfants, en Skryder, en Praler.

Mangeure (geure udt. jùre), *f.* Skaar i Tøi, Brød o. desl. hidrørende fra Orme, Muus el. andre Dyr; (Ch.) Vildsviins og Ulves Føde.

Mangle el. manglier, *m.* (Bot.) amerikansk Træ, som voxer ved Strandbredden (conocarpus).

Mangonnier, *m.* (Pê.) Fiskeudsælger, Fiskehandler.

Mangoustan el. mangostan, *m.* (Bot.) ostindisk Træ, hvis Frugt ligner Oranger; Mangostan, Garcinie.

Mangouste, *f.* (H. n.) Slags Ikneumon.

Mangue, *m.* (Pê.) stort Fiskegarn; *f.* Mangofrugt.

Manguier, *m.* (Bot.) Mangotræ, ostindisk Træart.

Maniable, *a.* som let haandteres; som let bearbeides, smidig (om Metaller); *fig.* og *fa.* omgængelig, bøielig; (Mar.) vent –, Bramseils-Kuling.

Maniaque, *a.* og *s.* afsindig, gal; en Vanvittig, en Afsindig.

Manichéen, ne, *s.* Manichæer, Religionssect fra det 3die Aarh., som antog et godt og et ondt Væsen, Lyset og Mørket.

Manichéisme, *m.* Manichæernes Lære.

Manichordion (ch udt. k), *m.* et Instrument med Tangenter; (Tir.) fineste Slags Staaltraad; *fig.* elle a joué du –, hun har havt en hemmelig Kjærlighedshistorie.

Manicle, *f.* Slags Halvhandske, som visse Haandværkere bruge ved Benyttelsen af deres Værktøi; s. manique.

Manie, *f.* Mani; Vanvid; fix Idee; urimelig og udelukkende Forkjærlighed for en el. anden Gjenstand.

Manié, e, *p.* og *a.* brugelig, gængse; ce mot est peu –, dette Ord er lidet brugt, lidt gangbart; (Mar.) vaisseau bien –, Skib, som styres af en dygtig Styrmand.

Maniement (nie udt. ni), *m.* Befølen, Følen paa; Lemmernes Bevægelse; *fig.* Bestyrelse, Ledning; le – du pinceau, Maaden, hvorpaa Pen-

selen føres; le-des armes, Behandlingen af Vaabnene; il a le-de son bien, han bestyrer selv sin Formue.

Manier, *v. a.* føle paa, beføle, tage i Haanden, haandtere, behandle, betjene sig af; *fig.* anvende, benytte, bruge; føre, lede, styre; bestyre; *v. n.* (Man.) udføre godt alle Bevægelser (om Heste); je ne l'ai ni vu ni-é, jeg veed ikke, hvor det er; det er hverken kommet mig for Die el. faldet mig i Hænder; -le pouls, beføle Pulsen; -le blé, kaste Kornet; - la plume, føre Pennen; - un sujet, behandle et Emne; - q., vende og dreie En efter sit Godtbefindende; - une affaire, lede en Sag; cela ne se manie pas ainsi, det gaaer ikke saa let til, man kan ikke gaae frem paa den Maade; -les deniers publics, forvalte de offentlige Indtægter; - son corps de bonne grâce, føre sit Legeme med Anstand; -un cheval, tumle en Hest; ce cheval manie bien, denne Hest lystrer godt, har en god Skole; *prov.* on ne peut-du (le) beurre sans s'engraisser les doigts, den, som har Penge at bestyre, tjener altid Noget derved; - à bout (Charp.) belægge Tage med nye Spær og omlægge Teglstenene; (Pav.) opbryde og omlægge en Steenbro. [ved at føle paa.

Manier (au), *loc. ad.* ved at berøre,

Manière, *f.* Maade, Viis; Fremgangsmaade, Handlemaade; Stil, Sædvane; en Forfatters el. Kunstners Eiendommelighed i Behandlingen; søgt Udtryk, Maneer, overdreven, affecteret Maade at behandle sit Stof paa; *pl.* Adfærd; Væsen, Manerer; - d'agir, Handlemaade; -de vivre, Maade at leve paa; - de voir, Synsmaade; - de parler, Talemaade, Udtryksmaade; Ytring, som ikke er saaledes meent; de la bonne-, de la belle-, tilgavns; uden Skaansel; par - de dire, par - de conversation, for at sige Noget, for at have Noget at tale om, uden at lægge videre Vægt derpaa; faire qc. par - d'acquit, gjøre Noget skjødesløst, fordi man ikke kan blive fri derfor; en aucune-, paa ingen Maade; en quelque -, paa en vis Maade; de quelque - que ce soit, paa hvad Maade det saa end skeer; il fut abordé par une-de valet de chambre, han blev tiltalt af En, der lignede en Kammertjener; il a de bonnes -s, han har gode Manerer, et godt Væsen; avoir les belles-s, (*iron.*) antage et fornemt Væsen over sin Stand; de - que, *loc. ad.* saa at (med Subjonct., naar der tales om en tilkommende Tid eller om noget ubestemt); de-à, *loc. prép.* saa at.

Maniéré, e, *a.* tvungen, unaturlig, forkunstlet, forskruet, maniereret; *s. m.* det Kunstlede, det Forskruede.

Maniériste, *m.* Maler, som behandler sit Emne paa en søgt, kunstlet el. forskruet Maade; *p. u.*

Maniette, *f.* (Impr. manu.) Viskeklud.

Manieur, se, *s.* En, som holder af at beføle, fingerere; - de blé, Kornkaster; - d'argent, Pengeomsætter, Pengeudbetaler; *plais.*

Manifestation, *f.* Tilkjendegivelse, Bekjendtgjørelse; Fremstilling, Ytring, Erklæring; Aabenbaring.

Manifeste, *a.* aabenbar, klar, gjensynlig, bekjendt for Alle; vitterlig, notorisk; rendre-, bringe for Lyset; *s. m.* offentlig Erklæring, Fremstilling af sine Anskuelser, Retfærdiggjørelsesact, Manifest. [øiensynligt.

Manifestement, *ad.* aabenbart, klart,

Manifester, *v. a.* aabenbare, gjøre bekjendt, bringe for Lyset; *v. pr.* aabenbare sig; blive bekjendt, komme for Lyset, yttre sig.

Manigance, *f.* Kneb, Kif, Brug af hemmelige Midler til at naae sit Maal; *fa.* [hemmeligt og snedigt; *fa.*

Manigancer, *v. a.* opspinde, styre

Manille, *f.* Manille, anden Trumf i l'Hombre, Qvadrille og Tresetspil; stor guul Kobberring, som Negrene bære til Pynt om Arme el. Been; (H. n.) Slags giftig indisk Slange; (Sucr.) Boer. [rikansk Brødtræ.

Manioc, *m.* (Bot.) Maniok, ame-

Manipulaire, *m.* (Ant.) Høvding for et Compagni romerske Soldater.

Manipulateur, *m.* (Chi. et Pharm.) En, som tilbereder Noget med Haanden; En, som ælter el. blander Noget sammen.

Manipulation, *f.* (Chi. et Pharm.) Bearbeidelse med Hænderne, Ælt-ning o. desl.

Manipule, *m.* Præstens Armsmykke mens han forretter Messen; (Méd)

Haandfuld Urter o. desl.; (Anc.) Afdeling romerske Soldater fra 100 til 200 Mand.

Manipuler, *v. a.* (Chi.) bearbeide med Haanden, ælte, blande sammen, o. desl.

Manique, *f.* Halvhandske, som visse Haandværkere bruge under Arbeidet; *pop.* il est (c'est un homme) de la –, han er Skoflikker.

Maniveau, *m.* lille flad Vidiekurv, hvorpaa Frugt o. desl. udstilles til Salg. [en Maskine omdreies.

Manivelle, *f.* Haandgreb, hvormed

Manne, *f.* Manna; lang og flad Kurv med to Hanker; Slags Vugge (i d. Betydn. banne i populair Udtale); c'est une vraie –, det er en rigelig Næring; *fig.* det er en sand Aandsføde; la – céleste, det guddommelige Ord.

Mannequin, *m.* lang og smal Kurv, hvori Frugt el. Fisk bringes til Torvs; Dukke med bøielige Led; *fig.* c'est un vrai –, det er et charakteerløst Menneske. [beide paa Bygninger.

Mannequinage, *m.* Billedhuggerar-

Mannequiné, e, *a.* (Peint. og Sculp.) altfor tvungent, unaturligt (om Drapperier el. Billedhuggerarbeide).

Mannette, *f.* lille Hankekurv (ogs. mannelette); *p. u.*

Manœuvre, *m.* Haandlanger; *fig.* middelmaadig Arbeider, Fusker; snedig, listig Karl; *f.* (Mil.) et Regiments Bevægelse, Svingning o. desl. Manoeuvre; *fig.* snild, snedig Fremgangsmaade; (Mar.) Tougværk, Brug af samme; Styrelse af et Skib; *pl.* alle Toug, hvormed Seilene og Skibet styres; –s courantes, løbende Redskab; –s dormantes, staaende Redskab; –s majeures, svær Takkelage; menues –s, smækker Takkelage; amarrer une –, gjøre en Ende fast.

Manœuvrer, *v. n.* (Mar.) styre Touge og Seil; (om et Skib) udføre godt sine Bevægelser; (Mil. om et Troppekorps) udføre visse Bevægelser og Svingninger, manoeuvrere, lede en Armees Bevægelser; *fig.* tage sine Forholdsregler for at naae sit Maal.

Manœuvrier, *m.* En, som styrer godt et Skib; En, som leder godt en Armees Bevægelser, som manoeuvrerer godt. [i at manoeuvrere.

Manœuvrier, ère, *a.* (Mil.) dulig

Manoir, *m.* (Pal. og Poé.) Bolig, Huus; le sombre –, Underverdenen.

Manomètre, *m.* (Phys.) Instrument til at maale Luftens Forandring i Tæthed.

Manon, *f.* Pigenavn: Marie.

Manoque, *f.* Tobaksrulle.

Manoscope, *m.* s. s. manomètre.

Manouvrier, *m.* Dagleier, som udfører Haandgjerning.

Manque, *m.* Mangel; – de, *loc. pp.* af Mangel paa (oftere: faute de); – d'argent, af Mangel paa Penge; de –, *loc. ad.* mindre end der skulde være; j'ai trouvé dans ce sac dix écus de –, jeg har fundet 10 Rigsdaler mindre end der skulde være i denne Pose.

Manqué, e, *p.* ufuldkommen, mangelfuld; forfeilet, mislykket; un ouvrage –, et mangelfuldt el. forfeilet Arbeide.

Manquement, *m.* Undladelse, Forsømmelse; Mangel (i d. Betydn. hellere: manque).

Manquer, *v. n.* feile, svigte, slaae feil; klikke; falde, forfalde, døe; glide, glide bort; svigte; fallere; – de, fattes, have Mangel paa; (foran et Infinit.) undlade, glemme, være nær ved; – à, undlade at gjøre hvad der er Pligt; undlade at vise En skyldig Opmærksomhed; ... *v. a.* forfeile; ikke træffe; ikke opnaae; ... *v. pr.* gaae feil af hinanden; se – à soi-même, compromittere sig, skade sit gode Navn; il n'est si bon qui ne manque, der er Ingen saa from, at han jo kan feile; les vignes ont –é cette année, Vinen har slaaet feil i Aar; le fusil manque, Geværet slaaer Klik; la terre manqua sous leurs pieds, Jorden gav efter, sank sammen under deres Fødder; le pied lui a –é, Foden er gleden for ham; ce marchand a –é, denne Kjøbmand har falleret; il manque *de* cœur, han fattes Mod; il ne manque *de* rien, han fattes Intet; je ne manquerai pas *de* vous en avertir, jeg skal ikke glemme at underrette Dem derom; il a –é *d*'être tué, han var nær bleven dræbt; il a –é *à* sa parole, han har svigtet sit Ord; il a –é son but, han har forfeilet sit Maal; j'ai –é cet homme, jeg har ikke truffet denne Mand; il l'a –é belle, han har undsluppet en stor Fare.

Mansarde, *f.* Tagvindue; Tagkammer; étage en –, Ovisetage; toit en –, brudt Tag.

Manseau, manselle (Nogle sige: manseaute), *s.* Indbygger i Provindsen le Maine el. i le Mans; un – vaut un Normand et demi, en Indbygger fra le Maine er endnu mere snedig end en Normander.

Mansion, *f.* (Anc.) Natteqvarteer for Soldaterne paa Marschen. [græsk Kirke.

Mansionnaire, *m.* Dørvogter ved en

Mansuète, *a.* mild, sagtmodig, *p. u.*; poire de –, Slags velsmagende Pære.

Mansuétude, *f.* Sagtmodighed; Godmodighed, Taalmod.

Mante, *f.* Slags Fruentimmer-Kaabe uden Ærmer; stort sort Sørgeslør; Nonnedragt; (H. n.) –s de mer, Reier (ogs. squilles).

Manteau, *m.* Kappe, Kaabe; *fig.* Skin, Paaskud; (Fauc.) Farven af Rovfugles Fjer; – de cheminée, den fremspringende Kant paa en Kamin; s'envelopper de son –, indhylle sig i sin Kappe; *fig.* oppebie taalmodigen sin Skjæbne; vendre, débiter qc. sous le –, sælge Noget hemmeligen; sous le – de la religion, under Skin af at det er for Religionens Skyld; *fig.* og *fa.* manger son pain sous son –, fortære alle sine Indkomster; være gjerrig; garder les –x, holde Vagt, el. Intet foretage sig, medens de Andre udføre en Forbrydelse; rôles à –, Formynders og gammel Mands Roller.

Mantelet, *m.* lille Kaabe; Bispekaabe; Skjærmlæder til at slaae ned for en Caleche; lille Saddel til en Kjørehest; (Fort.) Stormtag, Skjærm for Skandsegravere; (Mar.) – de sabord, Stykport. [derfruentimmer.

Manteline, *f.* lille Kaabe for Bøn-

Mantellate, *f.* Nonne af Serviterordenen.

Mantelure, *f.* Ryghaarene paa en Hund, naar de have en særegen Farve.

Mantèque, *f.* Vildsvinefidt.

Mantille, *f.* lille Fruentimmerkaabe uden Hætte.

Mantonnet, *m.* (Serr.) lille Jernkrampe, som fastholder en Skaade.

Mantouan, e, *s.* Indvaaner i Mantoua.

Manture, *f.* (Mar.) Bølgernes hæftige Slag; (Forg.) Jerntraad, som er brændt paa enkelte Steder.

Manuel, *m.* Haandbog; Slags Bønnebog; kortfattet Lærebog.

Manuel, le, *a.* som udføres med Haanden; travail –, Haandarbeide; distribution –le, Domherrernes Honorar for at forrette visse Gudstjenester.

Manuelle, *f.* (Mar.) Jernstang, som er fastgjort ved Roerpinden; (Cord.) Reebslager-Redskab til at snoe lange Toug.

Manuellement, *ad.* fra Haand i Haand.

Manufacture, *f.* Forfærdigelse af Tøier og deslige Arbeider, som udføres med Hænderne (i d. Betydn. nu hellere: fabrication); Bygningen, hvor saadanne Arbeider forfærdiges; Arbeiderne sammestebs.

Manufacturer, *v. a.* forfærdige Manufacturarbeider (nu hellere: fabriquer).

Manufacturier, ère, *a.* og *s.* som forfærdiger Manufacturarbeide; Manufacturist, En, som arbeider i et Fabrik; Fabrikeier, Fabrikbestyrer.

Manumission, *f.* Livegnes Frigivelse.

Manus (in) [s udtales], forekommer i Talemaaden: dire son in-manus, befale sin Sjæl i Guds Haand i Dødens Øieblik.

Manuscrit, e, *a.* haandskrevet.

Manuscrit, *m.* haandskrevet Bog, Manuscript.

Manutention, *f.* Haandhævelse, Bevarelse (v.); Bestyrelse, Forvaltning; militairt Brødbageri.

Mappemonde, *f.* Verdenskort, fremstillende Jordens tvende Halvkugler.

Maque, *f.* Hampbryde; Bundt Garn paa 100 Alen; *pl.* tvende Stykker Træ, som gaae fra Bunden af en Bærekurv op til Halsen.

Maquereau, *m.* (H. n.) Makrel; *pl.* Pletter paa Skinnebenene, hidrørende fra at være kommen for nær til en heed Kakkelovn.

Maquereau, elle, *s.* Ruffer, Rufferske.

Maquerellage, *m.* Rufferi.

Maquette, *f.* (Sculp.) første Model til en Statue; (Arm.) Jernmodel til et Geværløb.

Maquignon, *m.* Hestepranger; En, som underhaanden driver Hestehandel paa en svigagtig Maade; *fig.* og *fa.* en snedig Underhandler; c'est un – de chair humaine, det er en Kobler el. en hemmelig Hverver.

Maquignonnage, *m.* Hesteprangeri.

svigagtig Hestehandel; *fig.* og *fa.* Koblen, snedig Underhandlen om Ægteskab, Embeder o. desl.

Maquignonner, *v. a.* prange med Heste, bruge utilladelige Kunstgreb ved Hestehandel; *fig.* og *fa.* koble, underhandle for Andre om Ægteskab, Embeder o. desl. saa at Underhandleren selv drager Fordeel deraf.

Maquilleur, *m.* Fiskerbaad med enkelt Dæk til Makrelfangst.

Marabout, *m.* muhamedansk Præst, ansat ved en Moskee; *pop.* styg Mand; Slags Kaffekande med en viid Bug (ogs. cafetière du Levant); (Mar.) Galeiseil; (H. n.) ostindisk Fugl; *pl.* Fjer af denne Fugl, Maraboutfjer.

Maraboutin, *m.* (Mar.) Hovedseil paa Stormasten af en Galei.

Maraîcher, ère, *s.* Kjøkkengartner i Paris og Omegnen.

Marais, *m.* Morads, Sump; Navn paa et Qvarteer i Paris, hvor der dyrkes Kjøkkenurter; lavt Sted i Conventet, hvor Antijacobinerne sadde, og disse selv; – salants, Saltkjær; *prov.* se sauver par les –, rede sig ud af Forlegenhed ved slette Grunde. [sot.

Marasme, *m.* (Méd.) Tæring, Svind-

Marasquin, *m.* Likør, lavet af et Slags sure Kirsebær.

Maratisme, *m.* Indbegreb af Marats og Tilhængeres Grundsætninger; blodtørstig politisk Mening.

Maratiste, *m.* Tilhænger af Marat.

Marâtre, *f.* ond Stedmoder; grusom, unaturlig Moder.

Maraud, e, *s.* slet Karl, slet Qvinde.

Maraude, *f.* (Mil.) Plyndring i Omegnen af Leiren, Marodering; Skolediscipies Frugtplyndring.

Marauder, *v. n.* gaae ud at plyndre, marodere.

Maraudeur, *m.* Soldat, som forlader Leiren el. Armeen for at plyndre, Marodeur; (om Skolediscipie) Frugtplyndrer.

Maravédis, *m.* lille spansk Kobbermynt, omtr. ½ Skilling Dansk.

Marbre, *m.* Marmor; *fig.* og *fa.* rester comme un –, forblive taus, ubevægelig; il est de –, han er kold og følesløs; la table de –, forhen Navn paa visse Jurisdictioner, som for Marschalsretten, Forstvæsenet, Admiralitetet; (Impr.) den Deel af Pressen, hvorpaa Formen lægges; (Peint.) Steen, hvormed der rives Farver; *pl.* Prøver af forskjellige Slags Marmor; Marmorværker.

Marbrer, *v. a.* male som Marmor, marmorere; (Verr.) udbrede paa Marmorplader det smeltede Glas, som findes i Enden af Smelterøret; veau –é, marmoreret Kalveskind; truffes marbrées, graae og hvide Trøfler.

Marbrerie, *f.* Marmorsavning, Marmorpolering; Værksted, hvor Marmoret forarbeides.

Marbreur, *m.* Marmorerer, En, som marmorerer Papir, Snittet paa Bøger, o. desl.

Marbrier, *m.* Marmorskærer; Marmorpolerer; Marmorforarbeider; Marmorhandler.

Marbrière, *f.* Marmorbrud.

Marbrure, *f.* Marmorering; marmoreret Arbeide.

Marc (c udtales ikke), *m.* det, som bliver tilbage af udpressede Druer el. Frugter; en Persefuld; Kaffegrums; Mark; halvt Pund; payer au – la livre (nu: au – le franc), betale Enhver i Forhold til sin Andeel i en Gjæld el. et Anliggende (pro rata); le marc d'or, en vis Sum, som betaltes Kongen af et Embede, før man nød Indtægterne af samme.

Marcaige, *m.* Afgift af Saltvandsfisk.

Marcassin, *m.* Vildsviinunge under eet Aar. [steen.

Marcassite, *f.* (H. n.) Slags Fyr-

Marcation, *f.* kun i Udtr. ligne de –, Demarcationslinie, som afsattes af Alexander den 6te, og hvorefter de Lande, som opdagedes vestligt for denne Linie, skulde tilhøre Spanierne, og de, derimod, som opdagedes Østen for samme, skulde tilhøre Portugiserne.

Marchand, e, *s.* Kjøbmand, Kjøbmandskone; Kjøber; – forain, omreisende Kjøbmand, Markedskræmmer; il y a –, (Auctionsudtryk) jeg holder Budet, jeg giver hvad det raabes op for; *fig.* n'être pas bon – d'une chose, ikke finde sin Regning ved Noget; il en sera mauvais –, den Handel vil han komme til at fortryde; det vil bekomme ham ilde; *prov.* il faut être – ou larron, en Kjøbmand maa være ærlig; de – à – il n'y a que la main, mellem Kjøbmænd er et Ord nok; n'est pas – qui toujours gagne,

man maa være belavet paa undertiden at tabe, el. undertiden at møde Gjenvordigheder; – qui perd ne peut rire, den, som taber, kan ikke være vel tilmode; ... *a.* handlende; gjældende mellem Handlende; som er god og forsvarlig (om Varer), som let finder Afsætning; une ville –e, en Handelsplads; une rivière –e, en Flod, seilbar for Handelsfarfartøier; un navire –, et Koffardiskib; prix –, Indkjøbspriis; ce blé est –, dette Korn er godt, det vil let finde Afsætning; rien n'est si – que ce procédé, Intet er saa kræmmeragtigt som denne Fremgangsmaade; style –, Kjøbmandsstiil (hellere: style mercantile).

Marchandailler, *v. a.* prutte længe og om en Ubetydelighed; *pop.*

Marchander, *v. a.* spørge om Prisen; handle om Noget, prutte; *fig.* skaane; *v. n.* prutte, tinge; *fig.* (med en Negtelse) betænke sig, vakle; il ne le marchanda pas, han gjorde ikke mange Omstændigheder med ham, han skaanede ham ikke; il ne marchande pas sa vie, han er ikke bange for at vove sit Liv; il ne faut pas – avec lui, man maa ikke prutte med ham; il le fit sans –, han gjorde det uden at betænke sig; il ne faut pas tant –, man maa ikke vakle saa længe.

Marchandise, *f.* Vare; Handel; – mélée, Blandingsgods; le feu est à cette –, denne Vare har en rivende Afsætning; faire – de qc., drive Handel med Noget; *fig.* faire métier et – de qc., være vant til at gjøre Noget; faire valoir sa –, rose sine Varer; rose hvad man selv gjør el. siger; bien débiter sa –, udhæve hvad man siger, ved Maaden, hvorpaa det siges; *prov.* moitié guerre, moitié –, paa en tvetydig Maade, halvt med det Gode, halvt med Magt el. med det Onde; le pavillon couvre la –, i Krigstid maa man ikke visitere et Skib, der fører et neutralt Flag.

Marche, *f.* Gang; Vei fra et Sted til et andet; høitideligt Optog; et Skibs Fart; Stjernernes Gang; Gangen i et Arbeide; Ideers fremskridende Udvikling; Melodi til en Marsch; Trappetrin; Fodtrin paa Væverstole, Dreierbænke o. desl.; forh. et Lands Grændse (endnu i enkelte Udtr.); – forcée; Iilmarsch; fausse –, forstilt Marsch; battre la –, sonner la –, give Signal til at marschere med Tromme, med Trompet; se mettre en –, begive sig paa Marschen; cacher sa –, *fig.* skjule sin Fremgangsmaade, holde sine Forholdsregler hemmelige; les –s de l'orgue, Pedalerne i Orgelet.

Marché, *m.* Torv; Salg; Kjøb; det, som kjøbes; Samling af dem, som kjøbe el. sælge; mundtlig el. skriftlig Overeenskomst om et Kjøb; Priis paa hvad der kjøbes el. sælges; c'est un – d'or, det er et meget fordeelagtigt Kjøb; c'est un – donné, un larron de –, det er saa godt som ingen Priis, det er Røverkjøb; vivre à bon –, leve billigt, for godt Kjøb; – à prime, Statspapirers Salg og Kjøb paa Tid; – fait, bestemt, fastsat Priis; on n'a jamais bon – de mauvaise marchandise, slette Varer koste altid for Meget; un – d'enfant, et Kjøb, man ikke skjøtter om at holde; vin du –, Litkjøb; faire bon – de qc., ødsle med Noget, ikke spare derpaa; avoir bon – de q., let faae Bugt med En; faire bon – de sa peau, udsætte sig letsindigen for Livsfare, vove sit Skind; sortir d'une affaire à bon –, slippe ud af en Sag uden stort Tab; vous en avez été quitte à bon –, De er sluppen godt derfra; vous n'amendez pas votre –, De forbedrer ikke Deres Sag, Deres Omstændigheder; il le paiera plus cher qu'au –, han vil komme til at fortryde det; aller, courir sur le – de q., slaae ind i en Andens Næringsvei; overbyde en Anden; søge det samme Embede som en Anden; mettre à q. le – à la main, sætte En Stolen for Døren; give en Valget imellem at holde el. bryde en Forpligtelse; *prov.* à grand-faire, til den laveste Priis (*v. inus.*); *loc. ad. fa.* par-dessus le –, ovenikjøbet.

Marche-pied, *m.* Fodskammel; Vogntrin; *fig.* Middel til at opnaae Noget; (Mar.) Pert; *pl.* des marche-pieds.

Marcher, *v. n.* gaae; ride, kjøre; marschere; *fig.* skride frem; svinge sig op; nærme sig Opløsningen (om et dramatisk Arbeide); være flydende (om Vers); (Mar.) seile; – comme un Basque, gaae meget hurtigt; – à pas de loup, gaae sagte og forsigtigt; – à pas de tortue, gaae meget langsomt; – à grands pas, à pas de géant

gaae med stærke Skridt, med Kæmpeskridt; – droit, gaae lige, *fig.* gaae oprigtigt tilværks; – sur qc., træde paa Noget; – sur les pas de q., træde i Ens Fodspor; – sur les talons de q., følge tæt efter En, følge En i Hælene; *fig.* nærme sig En i Alder, i Held el. Formue; il marche sur des charbons ardents, han gaaer let hen over det Vanskelige; il a -é sur quelque mauvaise herbe, der er mødt ham noget Ubehageligt, han er forstemt; il faut que cette affaire marche devant (la première), denne Sag maa først afgjøres, maa have Fortrinet; l'affaire marche bien, Sagen er i god Gang; cela marche tout seul, det gaaer af sig selv; il marche hardiment à son but, han nærmer sig rask sit Maal; – à tâtons, famle for-sig; je le ferai bien –, jeg skal nok bringe ham frem; *v. a.* (Chap.) – la capade, valke Filten; (Pot.) – la terre, træde Potteleret; ... *s. m.* Gang, Maade at gaae paa; Sted, hvor der gaaes; je le reconnais à son –, jeg kjender ham paa hans Gang.

Marchette, *f.* Stillepind i et Buur til at fange Fugle; *pl.* (Tiss.) smaa Trin, som trækker Silken i Væven langsomt ned.

Marcheur, se, *s.* Fodgænger,-ske; *m.* Arbeider, som træder Leret til Muursteen; *f.* Rufferske (racoleuse). [læggere.

Marcoter, *v. a.* (Jard.) plante Af-

Marcotte, *f.* (Jard.) Aflægger, Stikling.

Mardelle, *f.* Steenrand om en Brønd (margelle).

Mardi, *m.* Tirsdag; – gras, Hvide-Tirsdag.

Mare, *f.* Sump, Pyt; Viinhakke; Trug, hvori man presser Oliven.

Marécage, *m.* Morads, Mose.

Marécageux, se, *a.* moradsig; sumpig; som har en sumpig Duft el. Smag; air –, sumpig Luft.

Maréchal, *m.* Grovsmed, Kuursmed (ogs. – ferrant); – -des-logis, Foureer, Vagtmester, Qvarteermester; – général-des-logis, Regimentsqvarteermester; – de camp, Generalmajor, Brigadegeneral; – de bataille, forh. Generalvagtmester; – de France, Marschal af Frankrig; grand – du palais, Overhofmarschal; *pl.* – chaux.

Maréchale, *f.* Marschals Gemalinde (madame la –).

Maréchalerie, *f.* Smedehaandværk.

Maréchaussée, *f.* forh. Marschalsret; fransk ridende Politi; *v.*

Marée, *f.* Ebbe og Flod; haute –, – montante, Høivande, Flod; basse –, – descendante, Lavvande, Ebbe; – morte el. bâtarde, Niptid; – étale, Middelvande; prendre la –, passe paa naar Strømmen er gunstig for at løbe ind el. ud; refouler la –, seile op imod Floden; *fig.* arriver comme – en carême, ankomme til beleilig Tid; avoir vent et –, have de gunstigste Udsigter, have Alt for sig; aller contre vent et –, have Alt imod sig, udføre haardnakket sine Planer trods alle Hindringer.

Marelle, *f.* Hoppen paa eet Been fra Trin til Trin gjennem en Stige, aftegnet paa Jorden (Paradiisleg, Børneleg).

Marer, *v. a.* (Agr.) bearbeide med Hakken. [bearbeidet (ivoire, bearb. Elefantt.)

Marfil, *m.* Elefanttand før den er

Margajat, *m.* lille uordentlig Dreng; *inus.* [kat (chat-tigre).

Margay, *m.* (H. n.) amerikansk Tiger-

Marge, *f.* den hvide Kant om Texten i Bøger el. Breve, Margen; écrire qc. en – el. à la –, skrive Noget i Margenen; *fig.* og *fa.* avoir de la –, have mere Tid og flere Midler end der behøves til at udføre Noget.

Margelle, *f.* Steenrand om en Brønd (mere brugelig end mardelle).

Marger, *v. a.* (Impr.) afpasse Margenen omkring det Trykte; (Verr.) tilstoppe alle Mundingerne paa en Ovn.

Marginal, e, *a.* henhørende til Margenen; bruges sjeldent uden i Udtr. note -e, Randglosse; *pl. m.* -naux.

Margot, *m.* (H. n.) Skrække, Søfugl; *f.* Skade; *fig.* og *fa.* snaksomt, letfærdigt Fruentimmer; Diminutiv af Marguerite, Grethe.

Margoter, *v. n.* skrige (om Vagtler).

Margouillis, *m.* Søle, Mudder; *fig.* og *pop.* mettre q. dans le –, bringe En i Forlegenhed; *pop. p. u.* [inde.

Margrave, *s.* Markgreve, Markgrev-

Margraviat, *m.* Markgrevskab.

Margrillette, *f.* Slags mørkeblaat Glas.

Margritin, *m.* s. s. margrillette.

Marguerite, *f.* (Bot.) Gaaseurt (ogs. pâquerette el. pâquette); reine –, Slags Asters; (Mar.) Vifte; Knude paa Stibstougene; (Écr.) Perle; *prov.*

il ne faut pas jeter les -s devant les pourceaux, man skal ikke kaste Perler for Sviin.

Marguillerie, *f.* Klokkertjeneste; *p. u.*

Marguillier, *m.* Kirkeværge, Kirkeforstander; Klokker. [Datter.

Marguillière, *f.* Klokkerens Kone el.

Mari, *m.* Ægtefælle, Mand (d. Ord bruges meest i Omgangssproget; époux derimod i den høiere Stiil); - commode, Mand, som ikke er skinsyg.

Mariable, *a.* giftefærdig.

Mariage, *m.* Ægteskab, Giftermaal; Bryllup; Ægtestand; Bryllupsudstyr, Brudemedgift; - de conscience, hemmeligt Ægteskab; - sous la cheminée, hemmelig Forbindelse, ved hvilken Ægteskabs-Ceremonierne ikke ere iagttagne, naturligt Ægteskab; - de la main gauche, Ægteskab til venstre Haand; - en détrempe, - de Jean des Vignes, utilladeligt Samliv under Skin af Ægteskab; demander el. rechercher en -, begjære til Ægte; (Mar.) Syning mellem to Pine el. Kousser; - de tournevire, Skibsmandsknut.

Marié, e, *s.* Brudgom, Brud; nouveau -, ung Ægtemand; nouvelle -e, ung Kone; *prov.* il se plaint que la -e est trop belle, han klager over heelt Skind.

Marier, *v. a.* ægtevie; gifte sammen; bortgifte; *fig.* forene, sammenføie; passe sammen; *v. pr.* gifte sig; tage sig en Kone; faae en Mand; holde Bryllup; cette fille est bonne à -, denne Pige er giftefærdig; il s'est -é à Mlle A*, han har giftet sig med Frøken A*; il s'est -é richement, han har gjort et rigt Parti; - des couleurs, passe Farver sammen; cette épithète ne se marie pas bien avec ces mots-là, dette Tillægsord passer ikke godt til disse Ord.

Marieur, se, *s.* Mellemhandler el. Mellemhandlerske i Giftermaal; Ægteskabsstifter; *fa.*

Marin, e, *a.* henhørende til Søen; monstre -, Søuhyre; carte -e, Søkort; avoir le pied -, være søvant; *fig.* beholde sin Fatning under vanskelige Omstændigheder; aiguille -e, Søcompas; trompette -e, eenstrenget Instrument, som spilles med en Bue; aigue -, Beryl, en bjerggrøn Ædelsteen; . . . *s. m.* Sømand; - d'eau douce, rask Sømand paa Landjorden.

Marinade, *f.* Saltlage til at conservere Kjødvarer; marineret Ret.

Marine, *f.* Søvæsen; Sømagt; Skibsflaade; Sølugt, Smag af Søvandet; (Peint.) Søstykke; officier de -, Søofficeer; gens de -, Søfolk; - militaire, Krigsflaaden; - marchande, Handelsflaaden; il entend bien la -, han forstaaer sig godt paa Søvæsenet; sentir la -, smage el. lugte af Søvand.

Mariné, e, *p.* søslaaet, fordærvet af Søvandet; marineret; (Blas.) som har en Fiskehale.

Mariner, *v. a.* marinere, stege Fisk og dernæst nedlægge dem i Suurt for at conservere dem; sylte Kjødvarer, nedlægge dem i Eddike med Løg o. desl.

Maringouin, *m.* (H. n.) Slags amerikansk Myg.

Marinier, *m.* og *a.* Sømand; Baadfører paa Floder; officiers -s, Underofficeer paa Flaaden (*v.* nu: sous-officiers de marine).

Marionnette, *f.* Dukke, Traaddukke; *fig.* og *fa.* lille maniereret Fruentimmer; karakteerløst Menneske; faire jouer les grandes -s, sætte Alt i Bevægelse for at naae sit Maal, bruge kraftige Midler. [manden; *pl.* -taux.

Marital, e, *a.* (Pal.) tilhørende Ægte-

Maritalement, *ad.* som det tilhører sig en Mand, paa Ægtemands Viis; vivre -, leve som Mand og Kone.

Maritime, *a.* beliggende ved Søen, ved Havet; henhørende til Søen; ville -, Søstad; puissance -, Sømagt.

Maritorne, *f.* stort, hæsligt, mandhaftigt Fruentimmer; *p. u.*

Marivaudage, *m.* forfinet, sentimentalt Sprog, blandet med triviale Talemaader, i Smag af Stilen hos Marivaux.

Marjolaine, *f.* (Bot.) Merian.

Marjolet, *m.* ung Laps, som gjør Cuur til Damerne, el. agerer den Kloge; *p. u.*

Marli, *m.* Slags Silkeflor.

Marmaille, *f.* Flok Smaabørn; *fa.*

Marmelade, *f.* tyk Saft af Frugter blandet med Sukker; cela est en -, det er kogt altformeget ud, det er som en Grød; *fig.* det er knust.

Marmenteau, *s.* og *a. m.* (E. F.) Fredskov, Skov, som ikke hugges.

Marmite, *f.* Gryde, Kjødgryde; Grydefuld; *fig.* og *fa.* un écumeur de -, en Snyltegjæst; *prov.* la - bout, la - est bonne dans cette maison, i dette Huu

spiser man godt; la – est renversée dans cette maison, i dette Huus holdes ingen Middagsgilder; *fa.* avoir le nez én pied de –, have en bred opstaaende Næse. [som altid klynker; *v. p. u.*

Marmiteux, se, *a.* ynkelig; sygelig;

Marmiton, *m.* Kokkedreng.

Marmitonner, *v. n.* agere Kokkedreng, gaae altid i Kjøkkenet; *p. u.*

Marmonner, *v. a.* og *n.* mumle, brumme (alm. marmoter); *fa.*

Marmot, *m.* (H. n.) Markat, Slags langhalet Abe; lille plump Figur af Steen, Træ, o. desl.; *fig.* lille Dreng, Pog; croquer le –, vente længe; *fa.*

Marmoter, *v. a.* tale utydeligt, mellem Tænderne, mumle; *fa.*

Marmotte, *f.* (H. n.) Murmeldyr; lille Pige; Slags Fruentimmer-Hovedpynt, et Tørklæde bundet ned under Hagen.

Marmouset, *m.* lille plump el. vanskabt Figur; lille Dreng; lille styg og plumpt Menneske; Slags Ildbuk prydet med en el. anden Figur.

Marnage, *m.* (Agr.) Merglen, Brug af Mergel.

Marne, *f.* Mergel. [med Mergel.

Marner, *v. a.* (Agr.) mergle, gjøde

Marneron, *m.* Mergelgraver.

Marneux, se, *a.* mergelagtig, indeholdende Mergel.

Marnière, *f.* Mergelgrav.

Marnois, *m.* Baad, som bruges paa Marnen; ogs. *a.* bateau –.

Maronite, *a.* og *s.* Maroniter; Navn paa Tilhængerne af en catholsk Sect, som beboer Libanon.

Maroquin, *m.* Saffian; usselt, foragteligt Menneske, *pop.*; Slags Drue.

Maroquiner, *v. a.* tilberede Faare- el. Kalveskind som Saffian.

Maroquinerie, *f.* Kunst at tilberede Saffian; Saffiansfabrik.

Maroquinier, *m.* Saffiansbereder.

Marotique, *a.* marotisk, forældet, i Marots Maneer (om Stilen).

Marotte, *f.* Narrescepter, Narrestok, Narrebrix; *fig.* og *fa.* Kjephest; c'est un fou à –, det er en ægte Nar; chacun a sa –, Enhver har sin Kjephest; *prov.* à chaque fou plaît sa –, enhver Nar synes godt om sin Narrekappe.

Marouette, *f.* (H. n.) lille Snarre, lille Vagtelkonge.

Maroufle, *m.* Slyngel, Kjøter; Tølper; *f.* (Peint.) Slags guul Malerliim.

Maroufler, *v. a.* (Peint.) kline Lærred til Oliemaleri paa Træ el. andet Lærred; overstryge det med guul Malerliim.

Marquant, e, *a.* som udmærker sig, som tiltrækker sig særdeles Opmærksomhed; (Jeu) cartes –es, Kort, som i visse Spil gjælde visse Points.

Marque, *f.* Mærke, Stempel, Præg; Kjendetegn; Brændemærke; Kræmmermærke, Bomærke, Priismærke; Modermærke; Hædersmærke; Udmærkelse; Vidnesbyrd; il a subi la –, han er bleven brændemærket; *fa.* faire porter ses –s à q., mishandle En, saa at han bærer Mærke deraf; ce chien a de belles –s, denne Hund er smukt tegnet; des –s de la petite verole, Ar efter Børnekopper; des –s de Judas, Fregner; droit de –, Stempelafgift for Varer, der stemples; lettre de –, Kaperbrev; un homme de –, en anseet, udmærket Mand; des –s d'honneur, Decorationer, Ordenstegn; – d'infamie, Skjændselsmærke; il n'en donne aucune –, man skal ikke see det paa ham; (Jeu) il est heureux à la –, han mærker flere Points end han vinder.

Marqué, e, *p.* mærket; stemplet; brændemærket; tydelig, iøinefaldende; du papier –, Stempelpapir; être né –, være født med et Modermærke; son fruit en sera –, hun har stor Lyst til Noget, hun ikke kan faae; – de la petite vérole, være koparret; avoir les traits –s, have stærke Ansigtstræk; avoir un goût – pour qc., have en særegen Smag for Noget; un ouvrage – au bon coin, et Værk, som er udmærket i sit Slags; *fig.* og *fa.* il est – au B, han har en Feil, som begynder med B; han er pukkelrygget, halt, eenøiet (f. B.); il est – sur le livre rouge, han er slet anskreven, han staaer skreven i den sorte Bog; ce cheval est – en tête, denne Hest har en Blis i Panden.

Marquer, *v. a.* mærke; stemple; betegne, efterlade Mærke; bestemme, angive, antyde; melde, meddele; bevidne, udtrykke; (Jeu) have flere Points end sin Medspiller; *v. n.* angive Tid el. Alder; være iøinefaldende; udmærke sig; tiltrække sig Opmærksomhed; – des serviettes, mærke Servietter; – un criminel, brændemærke en For-

orpder; – un camp, afstikke en Leir; – sa reconnaissance, bevidne sin Erkjendtlighed; – à q. ce qu'il doit faire, underrette En om hvad han har at gjøre; (Jeu.) je vous marque de dix points, jeg har 10 Points mere end De; (Mil.) – le pas, marschere paa Stedet;... cette allée commence à –, Træerne i denne Allee begynde at slaae ud; ce cheval marque encore, denne Hest angiver endnu sin Alder; cela marquerait trop, det vilde blive altfor iøinefaldende, det vilde altfor meget røbe Hensigten; cet homme ne marque pas, denne Mand tiltrækker sig ikke Opmærksomheden, udmærker sig ikke.

Marqueté, e, *p.* plettet; indlagt.

Marqueter, *v. a.* gjøre plettet, anbringe Pletter paa.

Marquette, *f.* Klump Jomfruvox.

Marquetterie, *f.* indlagt Arbeide; *fig.* literairt Arbeide, bestaaende af Stykker uden indbyrdes Sammenhæng.

Marqueur, *m.* Stempler, En, som stempler Klæde, Læder o. desl.; Marqueur i Spil, En, som optegner Spillernes Points.

Marquis, *m.* Marquis; *plais.* vigtig ung Herre; *fig.* og *fa.* c'est un – de Carabas, det er en Mand, som gjør sig til af at eie store Landeiendomme.

Marquisat, *m.* Marquisværdighed; en Marquis's Gods.

Marquise, *f.* Marquisinde; Overtræk til et Officeerstelt; Telt til Brug for dem, som gaae i Bad; (Jard.) Slags Pære; (Pê.) Fiskegarn med smaa Masker; (Artif.) Slags Raket; (Mar.) Solseil.

Marquiser, *v. a.* give Titel af Marquis (*p. u.*); *v. pr.* kalde sig Marquis.

Marquoir, *m.* (Tail.) Skræddérlineal; (Brod.) Navneklud. [Gudmoder.

Marraine, *f.* Fruentimmerfadder,

Marri, e, *a.* bedrøvet, angerfuld; *v.*

Marron, *m.* Slags stor Kastanie; – glacé, oversukkret Kastanie; *prov.* se servir de la patte du chat pour tirer les –s du feu, bruge snildt en Anden til at iværksætte sit Forehavende; (Mil.) Timetegn for den rundérende Officeer; (Artif.) Slags kleglebannet Petarde el. Sværmer; (Impr.) Bog, som er trykt i Smug; (H. n.) Slags Brasen el. Skalle; *pl.* store Haarlokker.

Marron, ne, *a.* kastaniebruun; som udøver et Fag uberettiget; bortløbet, undveget (kun i d. Betydn. bruges det i fém.); habit –, en kastaniebruun Kjole; courtier –, en uberettiget Mægler; nègre –, bortløben Negerslave; négresse –ne, en bortløben Negerslavinde; cochon –, et forhen tamt Sviin, som er blevet vildt; *s.* Buskneger, bortløben Negerslave.

Marronnage, *m.* Negerslavers Bortløben; bortløbne Negres Tilstand.

Marronner, *v. a.* frisere Haar i store Lokker (*v.*); (Impr.) trykke Bøger i Smug; *v. n.* murre.

Marronnier, *m.* (Bot.) ægte Kastanietræ; – d'Inde, vildt Kastanietræ.

Marrube, *m.* (Bot.) stærktlugtende Kortlæbe', Marrube, Slags Katteurt.

Marrubiastre, *m.* (Bot.) uægte Marrube.

Mars (s udtales), *m.* Krigsguden Mars; Planeten Mars; Martsmaaned; *fig.* stor Kriger; le métier de –, Krigsfaget; *prov.* cela vient comme – en carême, det kommer altid til bestemt Tid, ret beleiligt; champ de –, Mars Marken, Exerceerplads; (H. n.) Dagsværmer; (anc. Chi.) Jern; *pl.* Vaarkorn (Byg, Havre).

Marseillais, e, *s.* og *a.* Indvaaner i Marseille, Marseillaner.

Marseillaise, *f.* Marseillanermarschen, fædrenelandsk Sang, forfattet af Rouget de l'Isle.

Marsouin, *m.* (H. n.) Marsviin; *pop.* gros –, vilain –, stygt, plumpt Menneske; (Mar.) – d'arrière, Agterstavns Knæ. [Pungdyr.

Marsupiaux, *s.* og *a. m. pl.* (H. n.)

Martagon, *m.* (Bot.) Slags smaablomstret Lilie.

Marteau, *m.* Hammer; Dørhammer; (E. F.) Stempelhammer; (H. n.) Hammerfisk; (An.) Hammeren i Øret; *fig.* og *fa.* avoir un coup de –, un petit coup de –, have en lille Skrue løs; graisser le –, betale Portneren godt, for lettere at komme ind; n'être pas sujet au coup de –, ikke behøve at adlyde paa første Vink.

Martel, *m.* Hammer (*v.*); *fig.* i Udtr. martel en tête, Angst, Mistanke; mettre – en tête à q., sætte En Fluer i Hovedet, vække Mistanke eller Skinsyge hos En (*v.*).

Martelage, *m.* (E. F.) Træers Mærkning med Stempelhammeren; Mærket

beraf; faire le –, mærke de Træer, som skulle fældes.

Martelé, e, *p.* hamret; møisommeligt udarbeidet; médaille -e, omslaaet Medaille; vers -s, møisommeligt udarbeidede Vers.

Martelées, *f. pl.* (Ch.) Skarn af Hjorte og Raadyr.

Marteler, *v. a.* hamre; *fig.* møisommeligt udarbeide (om Aandsarbeider); ængste; *v. pr.* ængste sig, forurolige sig.

Martelet, *m.* lille Hammer.

Marteleur, *m.* Hamresmed, Stangjernsmed, Smed i en Hammermølle.

Marteline, *f.* Spidshammer.

Martial, e, *a.* krigersk, stridbar; (anc. Chi.) jernholdig (ferrugineux); *pl. m.* -tiaux.

Martin, *m.* Morten; la St. Martin, Sct. Mortensdag; le mal St. –, en Ruus, Drukkenskab; faire la St. –, gjøre sig lystig; *prov.* il y a plusieurs ânes à la foire qui s'appellent –, der ere flere brogede Køer til end Præstens; pour un point – perdit son âne, han havde nær gjort en stor Lykke; Nærved skyder ingen Hare.

Martinet, *m.* Vandhammer; Slags Hammermølle; lille Lyseplade med et Haandtag; Svøbe (v.); (H. n.) Muursvale.

Martingale, *f.* (Man.) Springrem; (Jeu) Spillemaade, som bestaaer i at fordoble sin Indsats hver Gang man har tabt; jouer à la –, fordoble sin Indsats for at vinde det Tabte.

Martinisme, *m.* Martinisternes Lære.

Martiniste, *s.* Tilhænger af en Religionssect, bestaaende af et Slags Illuminater, som troe at staae i Forbindelse med Aander og himmelske Væsener.

Martin-pêcheur, *m.* (H. n.) Søpapegøie, Slags Alke, Pingvin-Alke.

Martin-sec, *f.* (Jard.) Slags Vinterpære; *pl.* des poires de martin-sec.

Martre, *f.* (H. n.) Maar; Maarskind; - zibeline, Zobel; *prov.* prendre - pour renard, forvexle det Ene for det Andet.

Martyr, e, *s.* En, som udstaaer Døden for sin Tro, Blodvidne, Martyr; En, som udholder slet Behandling el. stor Kamp og Gjenvordighed; être le - de q., lide Meget af En; *fig.* og *fa.* être du commun des -s, høre til det almindelige Slags; ikke udmærke sig ved Noget.

Martyre, *m.* Martyrdød, Martyrdom; *fig.* Qval, Pine, Marter.

Martyriser, *v. a.* lade En udstaae Martyrdøden for sin Tro; *fig.* martre, pine.

Martyrologe, *m.* Fortegnelse over Martyrer og Helgene, Martyrbog.

Martyrologiste, *m.* Forfatter til en Bog over Martyrerne.

Marum, *m.* (Bot.) Slags Merian, el. Timian.

Mascarade, *f.* Forklædning; Samling af maskerede og forklædte Personer, Maskerade, Maskebal, Maskedands; *fig.* Hykleri.

Mascaret, *m.* Brænding ved Udløbet af Gironde el. Dordogne, naar Havet stiger stærkt (ved Udløbet af Seinen hedder det barre).

Mascarin, *m.* (H. n.) Slags forthovedet Papegøie.

Mascaron, *m.* (Arch.) plumpt, vanskabt Hoved, som anbringes over Døre, Vandspring o. desl.

Masculin, e, *a.* mandlig; (Féo.) fief -, mandligt Lehn, som kun kan eies af Sværdsiden; (Gr.) terminaison -e, mandlig Endelse, Endelse af et Ord, hvis sidste Stavelse ikke dannes af et stumt e; *s. m.* (Gr.) Hankjøn.

Masculiniser, *v. a.* (Gr.) give et Ord Hankjønsendelse el. Hankjønnet.

Masculinité, *f.* mandlig Egenskab, den Egenskab at høre til Mandkjønnet.

Masque, *m.* Maske; maskeret Person; *fig.* paataget Udseende, Skalkeskjul; (Arch.) Afbildning af et Menneskeansigt til Sirat; (Sculp.) Leer, hvori Formen af Ens Ansigt aftages; (Mil.) Blendering; *fig.* sous le – de la piété, under Fromheds Skin; al sous le –, forstille sig; être toujo en –, sous le –, altid forstille sig; a racher le – à q., afrive En Mask blotte Ens Falskhed; lever le –, kaste Masken, handle aabenlyst; av un bon –, (om en Skuespiller) ha et Ansigt, som passer godt til Rolle han udfører; faire un – de qc. à q oversmøre Ens Ansigt med Noget.

Masque, *f.* hæsligt, stygt Fruentimmer, Gribbeuille; *p. u.*

Masquer, *v. a.* maskere, forklæd *fig.* skjule Noget under et falsk Sk betage Synet af Noget; (Mil.) ble dere; *v. pr.* maskere sig, forklæde si

g. forstille sig; skjule sin Hensigt; tre toujours -é, altid forstille sig; al -é, Maskebal.

Massacrant, e, *a.* fortrædelig, vran:n; bruges især i *fém.*: être d'humeur -e, være i et meget slet Lune.

Massacre, *m.* Myrderi, Blodbad, Nedsabling; stor Fældning af Vildt; *fig.* og *fa.* en Fusker, en Stymper, en slet Arbeider, som fordærver hvad han naaer at udføre; en kostbar Ting, som er fordærvet; (Ch.) afskaaret Hoved af en Hjort el. et Daadyr; sonner le -, kalde Jægere og Hunde sammen for at hver kan faae Andeel i Byttet; (Bl.) Hjortehoved med Gevir.

Massacrer, *v. a.* nedhugge, nedsable, myrde; *fig.* og *fa.* fordærve, ødelægge; (om en slet Arbeider) forfuske; cet ouvrier massacre tout ce qu'il fait, denne Arbeider forfusker Alt, hvad han udfører.

Massacreur, se, *s.* Nedsabler, Morder; *fig.* og *fa.* En, som ødelægger el. sønderslaaer af Ubehændighed, hvad han faaer fat paa; en Fusker.

Massage, *m.* (Chir.) Lemmernes Sammenpresning for at gjøre dem bøieligere.

Masse, *f.* Masse, Klump; et Heelt, en samlet Mængde; Lag i et Steenbrud; Jernkølle; Ceremonistav; (Mil.) Afdragssum til Equipering; (Bill.) den tykke Ende af en Billardstok, Mas; (Jeu) Indsats i Hazardspil (i d. Betydn. skriver Acad. mâsse); *fa.* c'est une - de chair, det er en Kjødmasse uden Aand (om et klodset og dvask Menneske); la - des biens, den hele Formue, det samlede Efterladenskab; en -, *loc. ad.* massevis, Alle tilsammen, i Masse; det Hele; se lever en -, reise sig Alle som Een; menuiserie en - (en plein bois), Snedkerarbeide gjort af et eneste Stykke.

Masselotte, *f.* Metallevning ved Støbning af Kanoner.

Massemore, *m.* smuldret Skibstvebak.

Massepain, *m.* Marsipan, Slags Bagværk.

Masser, *v. a.* (Peint.) opstille massevis, fordele Partierne i et Maleri; (Chir.) gnide Ledemodene, klemme dem imellem Hænderne for at gjøre dem smidigere; (Jeu) sætte ind i Spil (i d. Betydn. skriver Acad. mâsser); masse à qui dit, jeg sætter ind, hvis Nogen holder; masse la poste, jeg sætter ind saa meget, som der allerede staaer (*v.*); *v.pr.* (Mil.) slutte sig massevis sammen.

Masseter (r udtales), *m.* (An.) Tyggemuskel.

Massette, *f.* lille Hammer; (Bot.) Dunhammer, Vandplante, hvis Blomst indsluttes i en aflang Kapsel (ogs. masse d'eau, *typha*); (H.n.) Slags Indvoldsorm, Sliimorm.

Massicot, *m.* Slags guul Farve; Slags Fernis til Fajence, bestaaende af en Blanding af Glas, Kalk og Tin; (Chi.) Slags Blyoxyd.

Massier, *m.* Marschal, som bærer Ceremonistaven foran visse Corporationer; Pedel.

Massif, *m.* (Arch.) tyk Grundmuur, massiv Muur; (Jard.) tyk Skov, som man ikke kan see igjennem; un - de rosiers, en tæt Samling af Rosen-træer; (Artif.) - d'une fusée, en Raketstok.

Massif, ive, *a.* massiv, tyk og plump; heelt (som ikke er huult, el. indlagt med andre Bestanddele); *fig.* raa, plump, udannet; un esprit -, en Dumrian.

Massivement, *ad.* paa en massiv Maade, stærkt, fast, gediegent.

Massiveté, *f.* Tykhed, Fasthed, Gedigenhed; *p. u.*

Massorah el. massore, *f.* den hellige Skrifts critiske Behandling af jødiske Lærde.

Massorète, *m.* jødisk Lærd, som har critisk oplyst Texten i den hellige Skrift.

Massorétique, *a.* angaaende den jødiske Critik af den hellige Skrift.

Massue, *f.* Kølle; faire de sa tête -, anstrænge sig stærkt, opbyde Alt, udsætte sig for stor Fare for at naae sit Maal; c'est un coup de - pour lui, il a eu un coup de - sur la tête, det er et Tordenslag for ham, der er tilstødt ham en uventet Gjenvordighed.

Mastic, *m.* Mastix; Kit.

Mastication, *f.* (Méd.) Tygning.

Masticatoire, *m.* og *a.* Lægemiddel, som tygges for at befordre Salivationen; remède -, Spyttemiddel.

Mastigadour, *m.* (Vét.) Slags Bidsel, som bringer Heste til at skumme.

Mastiquer, *v. a.* kitte, tilkitte.

Mastodonte, *m.* (H. n.) Dyr fra Urverdenen, hvis Tænder have Lighed med Elephantens.

Mastoïde, *a.* (An.) vortedannet (om en vorteformig Fremragning paa Tindingbenet); muscle –, Muſkel, tjenende til at bukke Hovedet.

Masturbation, *f.* Onani, Selvbeſmittelſe.

Masturber (se), *v. pr.* drive Onani.

Masulipatan, *m.* Slags fiint indianſk Bomuldstøi.

Masure, *f.* Ruin, forfalden Muur; *fig.* brøſtfældigt Huus, uſſel gammel Røn.

Mat (t udtales), te, *a.* mat, upoleret, uden Glands (om Farver og Metaller); altfor tæt, compact (om Deig); altfor overlæsſet (om Sølv- el. Guldbroderi); (Jeu) être –, have tabt i Schakſpil, være mat (échec et –); faire q. échec et –, gjøre en ſchakmat; *fig.* vinde en fuldſtændig Seir over En; *s. m.* det Matte i et Metalarbeide el. i et Maleri; (Jeu) Mat i Schak, Træk, ſom gjør Modſtanderen mat; donner échec et – à q., ſætte En mat.

Mât, *m.* Maſt, Maſtetræ; – de beaupré, Bougſpryd; – d'avant, – de misaine, Fokkemaſt; – de maître, grand –, Stor-Maſt; – d'arrière, – d'artimon, Meſanmaſt, bagerſte Maſt; – de rechange, Vareſtang; – de fortune, Nødmaſt; – de perroquet, Bramſtang; – de cacatoi, Boven-Bram-Stang; – d'un brin, Maſt beſtaaende af eet Stykke; – forcé, Maſt, ſom er nær ved at brækkes; – venu à bas, ſønderbrudt Maſt; aller à -s et cordes, lænſe for Takkel og Toug, drive for Veiret uden Seil; caler les -s de hune, ſtryge Stængerne; couper le –, kappe Maſten; – de cocagne, Klavremaſt, paa hvis Top ophænges en Præmie for den, ſom førſt naaer derop.

Matador, *m.* den, ſom fælder Tyren i en Tyrefægtning; (Jeu) de 3 førſte Trumfer i l'Hombre; *fig.* og *fa.* en meget anſeet Mand i ſit Fag.

Mâtage, *m.* (Mar.) Indſættelſe af Maſter.

Matamore, *m.* Storpraler, En, ſom bryſter ſig af et Mod, han ikke har; *fa.*

Matassin, *m.* Slags Gøgledands, Buffodands; Gøgledandſer.

Matelas, *m.* Matras; Sidehynde i en Kareth.

Matelasser, *v. a.* forſyne med Matraſſer, med udſtoppede Hynder.

Matelassier, ère, *s.* Mand el. Kone, ſom udſtopper Matraſſer, Matraſſemager.

Matelot, *m.* Matros; Følgeſkib, Secondant (i en Krigsflaade); un – d'eau douce, en uerfaren Matros; *a.* vaisseau –, Krigsſkib, ſom underſtøtter et ſtørre.

Matelotage, *m.* Matroshyre.

Matelotte (Ac. ſkriver matelote), *f.* Ret, beſtaaende af flere Slags Fiſk, tillavet paa Skibsmaneer med Salt, Løg o. desl.; Matrosdands, Melodi til ſamme; à la –, *loc. ad.* paa Matrosviis.

Mater, *v. a.* give visſe Dele af et Metalarbeide et mat Anſtrøg (ogſ. matir); (Jeu) gjøre ſchakmat, ſætte Kongen mat i Schak; *fig.* ſpæge; kue, ydmyge.

Mâter, *v. a.* (Mar.) ſætte Maſter ind; ſætte over Ende, reiſe paa Enden (om Fade, Skibstønder o. desl.).

Mâtereau, *m.* (Mar.) lille Maſt, Stykke af en Maſt, Vareſpiir.

Matérialiser, *v. a.* henføre Alt til det Legemlige, betragte Alt ſom Legemligt; *v. pr.* blive til Legeme.

Matérialisme, *m.* Materialiſternes Syſtem, Indbegreb af deres Meninger, der paaſtaae, at Alt er materielt.

Matérialiste, *m.* Tilhænger af Materialismen.

Matérialité, *f.* Legemlighed.

Matériaux, *m. pl.* Materialier.

Matériel, le, *a.* legemlig, materiel; tyk, plump; *fig.* ſløv; borneret; *s. m.* det Materielle (modſat det Formelle); Material; (Mil.) Skyts, Bagage, Krigsmunition.

Matériellement, *ad.* i materiel Forſtand; plumpt, klodſet.

Maternel, le, *a.* moderlig; amour –, Moderkjerlighed; la langue -le, Modersmaalet.

Maternellement, *ad.* moderligt, ſom en Moder.

Materniser, *v. n.* ſlægte ſin Moder paa; *inus.*

Maternité, *f.* Moderſkab, det at være Moder.

Mâteur, *m.* (Mar.) Maſtemager, Indſætter af Maſte.

Mathématicien, *m.* Mathematiker.

Mathématique, *a.* mathematiſk; ſtrængt beviiſt, fuldkomment vis; ... *s. f.* Mathematik; iſær *pl.* enseigner les -s, underviſe i Mathematik; étudier les -s, ſtudere Mathematik; les -s pures, den rene Mathematik; les -s mixtes (nu hellere: appliquées), den anvendte Mathematik.

Mathématiquement, *ad.* i mathematisk Forstand, efter Mathematikens Regler.

Matière, *f.* Materie; det Legemlige; Stof; *fig.* Emne; Aarsag, Anledning; s'élever au-dessus de la –, hæve sig op over det Sandselige; *fa.* être enfoncé dans la –, avoir la forme enfoncée dans la –, have kun synlige Tilbøieligheder, el. have en indskrænket Forstand, et tykt Hoved; traiter à fond une –, behandle et Emne med Grundighed; prêter, fournir – à rire, yde Stof til Latter; il a donné – à ce discours, han har givet Anledning til denne Tale; table des –s, Indholdsliste i en Bog; (Mon.) – d'or, d'argent, det til Udmyntning smeltede Guld el. Sølv; (Méd.) Materie i et Saar; Udtømmelse, Excrementer (især *pl.* i d. Betydn.); la – de la transpiration, Sved; – médicale, Kundskab til Lægemidlerne og Maaden, hvorpaa de tilberedes el. anvendes; (Jur.) enkelte Dele af Retsvidenskaben (især *pl.*); . . . en – de, *loc. pp.* hvad angaaer, med Hensyn til; en – de religion, i Religionsanliggender.

Mâtin, *m.* Gaardhund, Hyrde- el. Slagterhund; Kjøter; *fig.* slet el. kjedsommeligt Menneske (*pop.*); voilà un beau – s'il voulait mordre, dette Menneske kunde gjerne udrette Noget, naar han kun vilde.

Matin, *m.* Morgen; Morgenstund; Formiddag; à une heure du –, à deux heures du –, Kl. 1, Kl. 2 om Natten; il travaille tout le –, han arbeider hele Formiddagen; ce –, i Formiddags; un de ces –s, en af disse Dage; un beau –, engang, en Dag, førend man mindst venter det; *fig.* og *poé.* le – de la vie, Livets Morgen, den spæde Alder; *prov.* qui a bon voisin a bon – (Nogle skrive mâtin), den, som har gode Naboer, kan leve tryg og tilfreds; rouge au soir, blanc au –, c'est la journée du pélerin, Aftenrød og en klar Morgen bebude en skjøn Dag; . . . *ad.* tidligt; demain –, imorgen tidlig; se lever –, fort –, staae tidligt, meget tidligt op; de bon –, de grand –, *loc. ad.* meget tidligt; il faudrait se lever bon – pour le surprendre, man skulde staae meget tidligt op for at fange ham; *prov.* on a beau se lever –, quand on a le renom de dormir tard, naar man engang har tabt sit gode Rygte, er al Umage for at gjenerholde det som oftest spildt.

Matinal, e, *a.* som staaer tidligt op; vous n'êtes pas – aujourd'hui, De staaer ikke tidligt op idag.

Mâtineau, *m.* lille Gaardhund, lille Bulbider.

Matinée, *f.* Morgenstund, den Tid, som forløber fra Daggry til Middag, Formiddag; *fa.* dormir la grasse –, sove langt op ad Dagen.

Mâtiner, *v. a.* løbe med en Tævehund af en smukkere Race; *fig.* og *pop.* udskjælde, overfuse; *p. u.*

Matines, *f. pl.* Morgenmesse; *fig.* être étourdi comme le premier coup de –, være meget ubesindig el. fremfusende; corriger le magnificat à –, irettesætte En (el. forandre Noget) til urette Tid; le retour est pire (pis) que (les) –, Enden er værre end Begyndelsen.

Matineux, se, *a.* som pleier at staae tidligt op.

Matinier, ère, *a.* henhørende til Morgenstunden; bruges i Udtr. l'étoile –ère, Morgenstjernen.

Matir, *v. a.* gjøre Guld el. Sølv mat.

Matois, e, *a.* og *s.* listig, snedig, lumsk, træbsk; c'est un fin –, det er en huul Broder, en snedig Ræv.

Matoiserie, *f.* Snedighed, snedig Opførsel, Bedrageri; *fa.*

Matou, *m.* Hankat; *fig.* og *fa.* styg, ubehageligt Menneske; c'est un vilain –, det er en afskyelig Karl.

Matras, *m.* (Chi.) Retorte; *forh.* en jernbeslaget Piil til en Flitsbue.

Matricaire, *f.* (Bot.) Matrem, Slags Kameelblomst.

Matrice, *f.* (An.) Moderen, Fosterleiet; (Minér.) Sted el. Steenart, hvori der indeholdes Metaller; (Impr.) Støbeformen for Typerne; (Mon.) Myntstempel; . . . . Prøvemaal, Prøvevægt; Skatteligningsliste; . . . . *a.* église –, Hovedkirke; langue –, Stammesprog; couleurs –s, Hovedfarver, hvoraf andre dannes.

Matricide, *s.* og *a.* Modermorder; *m.* Modermord.

Matricule, *f.* Fortegnelse, hvori Medlemmerne af et Selskab indskrives; Medlemmernes Indskrivning, Indmatriculering; Attest, som bevidner et Medlems Indskrivning.

Matrimonial, e, *a.* ægteskabelig, angaaende Ægteskabet; *pl. m.* -niaux.
Matrone, *f.* Jordemoder, som er udnævnt til en Undersøgelse; aldrende Dame, Matrone (*plais.*).
Matte, *f.* (Mét.) ureen metallisk Substants, som erholdes ved den første Smeltning af Ertsen; (Bot.) Paraguaiurt; (Pê.) Stiim af Tanteler.
Matter, *v. a.* (Forg.) udhamre Jern; (Dor.) - de l'or, overtrække det matte Guld med Liim.
Matton, *m.* (Pav.) stor brændt Steen til Brolægning; (Cord.) Knude el. Ujevnhed paa et Toug.
Maturatif, ive, *a.* (Méd.) fremskyndende en Bylds Modenhed el. Materiens Dannelse i samme; *s. m.* et Middel, som har en saadan Virkning.
Maturation, *f.* Modning af Frugter o. desl.; (Chi.) Forædling af et Metal; (Méd.) skadelige Vædskers Fortyndelse og Affondring.
Mâture, *f.* et Skibs Master; Mastetræ; Kunst at indsætte Master; Mastekran, Redskab til at indsætte Masterne; Værksted, hvor der forfærdiges Master; ce vaisseau a beaucoup de -, dette Skib er høimastet; il a peu de -, det er lavmastet.
Maturité, *f.* Modenhed; la - de l'âge, Alderens Modenhed; *fig.* avec -, med modent Overlæg, forsigtigen.
Matutinal, e, *a.* henhørende til Morgenen, til Morgenmessen; *p. u.*; *pl. m.* -naux.
Maudire, *v. a.* forbande, udstøde Forbandelser over; (om Gud) fordømme, støde fra sig.
Maudisson, *m.* Forbandelse.
Maudit, e, *p.* forbandet, fordømt; afskyelig; - soit ce coquin! forbandet være den Slyngel! un - chemin, en fordømt, afskyelig Vei; un temps -, et forbistret, vederstyggeligt Veir.
Maugréer, *v. n.* bande; *pop. p. u.*
Maupiteux, se, *a.* grusom, ubarmhjertig, *v.*; ynkelig; faire le -, klynke, klage uden egentlig Grund; *v. p. u.*
Mauresque, s. moresque.
Maurin, e, *s.* Slags sort Due.
Mausolée, *m.* Mausoleum; prægtigt Gravmæle; Katafalque, som opreises i Kirken ved fyrstelige Personers Begravelse.
Maussade, *a.* ubehagelig, modbydelig, styg, kjedelig, suurmulende; slet gjort, slet forfærdiget; *s.* et ubehageligt Menneske, en Suurmuler.
Maussadement, *ad.* paa en ubehagelig, frastødende Maade, suurmulende.
Maussaderie, *f.* ubehageligt, frastødende, suurmulende Væsen; Vrantenhed; forkeert, smagløs Maneer.
Mauvais, e, *a.* slet, ond; skadelig, usund; slem, farlig; ildevarslende; skadelysten, ondskabsfuld; maadelig; - temps, slet Veir; -e odeur, slem Lugt; - à la santé, skadelig for Sundheden; - pour l'estomac, usund for Maven; femme de -e vie, berygtet Fruentimmer; - lieux, offentlige berygtede Steder; avoir - visage, -e mine, have et daarligt, sygeligt Udseende; faire - visage, -e mine à q., tage slet imod En, modtage En med Kulde; prendre qc. en -e part, tage Noget ilde op; - plaisant, en maadelig Vittighedsjæger; -e tête, vidtløftigt Menneske, uroligt Hoved; - garnement, - sujet, ryggesløst Menneske, snavs Karl; cela n'est pas -, det er ikke ilde; .... *s. m.* det Slette, det Onde; *fa.* faire le -, agere den Slemme, true med at slaae, at begynde Strid; ... *ad.* ilde, slemt; sentir -, lugte ilde; il fait - marcher dans un temps de glace, det er slemt (farligt) at gaae, naar det har frossen; trouver -, tage ilde op, misbillige.
Mauve, *f.* (Bot.) Katost, Malva.
Mauviette, *f.* (H. n.) Lærke; *fig.* og *fa.* c'est une -, det er en svag og spinkel Person.
Mauvis, *m.* (H. n.) Viindrossel.
Maxillaire, *a.* (An.) henhørende til Kjæbebenene.
Maxime, *f.* Grundsætning, Maxime; - d'état, Statsgrundsætning; (Mus.) Node, som ene gjælder 4 Tacter (*v.*)
Maximum, *m.* (Math.) det Høieste, hvortil en Størrelse kan bringes; den høieste Grad i Alm.; den høieste Priis paa Varer og Levnetsmidler.
Mazarin, *m.* Slags almindeligt Bæger; *v.*
Mazarine, *f.* (Pât.) Slags Mandelkage.
Mazette, *f.* Skindmær, usel Hest; usel, maadelig Spiller; Stymper.
Me, *pr. pers. conj.* mig; sættes alm. foran Verbet, og er enten Obj. direct, naar det staaer i Stedet for moi, eller Obj. indirect, naar det staaer i Stedet for à moi; il *me* loue

(il loue moi), han roser mig; il *me* plait (il plait à moi), han behager mig; i Forb. med en bruges det efter et bekræftende Imperativ: j'ai besoin de conseils, donnez-m'en, jeg behøver Raad, giv mig nogle.

Méandre, *m. fig.* og *poé.* Flod-Bugt; (Ant.) Tegning, som forestiller Floden Meanders Krumninger.

Méandrite, *f.* (H. n.) Slags Polyphuus.

Méat, *m.* (An.) Kanal, Gang; – auditif, Høregangen.

Mécanicien, ne, *s.* Mekaniker.

Mécanique, *f.* Mekanik, Maskinlære, Bevægelsestheori; et Legemes el. en Tings indre naturlige el. kunstige Indretning, Mekanisme; Maskine; ... *a.* henhørende til Mekaniken, mekanisk; regelmæssig, haandværksmæssig, som er bleven til Vane; geste –, stiv, mekanisk Gebærde; c'est un métier bien –, det er et ganske simpelt Haandværk.

Mécaniquement, *ad.* paa en mekanisk Maade.

Mécaniser, *v. a.* bruge som en Maskine; gjøre til en Maskine; *fig.* kjede (*pop.*).

Mécanisme, *m.* Mekanisme, et Legemes Indretning el. Bevægelse efter Mekanikens Love.

Mécène, *m.* Mæcen, Videnskabernes Beskytter eller Velynder.

Méchamment, *ad.* paa en ondskabsfuld Maade, af Ondskab.

Méchanceté, *f.* Ondskab, Ondskabsskabsfuldhed; ondskabsfuld Handling, slet Streg, ondskabsfuld, fornærmende Yttring (i d. Betydn. ogsaa i *pl.*); *fa.* (om Børn) Stivsindethed, Ulydighed, Uartighed.

Méchant, e, *a.* slet, elendig, ussel; ond, ondskabsfuld; skammelig, uretfærdig; middelmaadig, jammerlig, maadelig; ulydig, uartig, stivsindet; un – chemin, en slem Vei; un – repas, et usselt Maaltid; avoir –e physionomie, –e mine el. avoir la physionomie –e, la mine –e, see ond ud; avoir –e mine betyder ogs. undertiden: have et simpelt, schofelt Udseende; –e langue, ond Tunge, Bagtaler; être de –e humeur, være i et fortrædeligt Lune; trouver plus – que soi, finde sin Overmand, En, som er stærkere; vous êtes bien – de n'être pas venu, det er slet gjort af Dem, at de ikke er kommen; une –e épigramme, et maadeligt, flaut Epigram; une épigramme –e, et bidende, ondskabsfuldt Epigram; un – homme, et slet Menneske, som handler slet; et slemt Menneske (venligt Udtr.); un homme –, en Mand, som taler ilde; et ondt Menenske; ... *s. m.* slet Menneske; et slemt Menneske, et haardhjertet Menneske (venlig Irettesættelse); faire le –, holde dygtigt Huus, fare op, true.

Mèche, *f.* Væge; Tønder, Fyrsvamp, gammelt forbrændt Linned til Fyrtøi; la – ne prend pas, Tønderet fænger ikke; Lunte; Snert paa en Pidsk; Haartot; Spidsen af et Vridbor; Trækjernet paa en Proptrækker; (Cord.) Tot el. Streng i Midten af et tykt Toug, hvorover de andre Strenge slaaes; – de cordage, Kalv i Tougværket; (Mar.) Stamme i en Mast, et Roer el. et Spil; (Art.) mettre la – sur la lumière, bringe Lunten til Fænghullet; *fig.* éventer, découvrir la –, lugte Lunten, opdage et hemmeligt Komplot; *pop.* il n'y a pas –, der er Intet at fortjene.

Méchef, *m.* Ulykke, Uheld; *v.*

Mécher, *v. a.* (Com.) svovle Viin.

Méchoacan, *m.* (Bot.) hvid amerikansk Rhabarber.

Mécompte, *m.* Regningsfeil, Misregning; *fig.* feilslaget Haab; trouver du –, finde sig skuffet i sin Beregning, i sit Haab.

Mécompter (se), *v. pr.* forregne sig; *fig.* skuffes i sin Forventning; *v. n.* (om et Slaguhr) slaae en anden Time end den Viseren angiver.

Méconial, e, *a.* indeholdende Valmuesaft el. Opium; beslægtet med samme; *pl. m.* –niaux.

Méconique, *a.* (Chi.) acide –, Opiumsyre.

Méconite, *m.* (H. n.) Slags Kalksteen, som ligner Valmuefrø.

Méconium (um udt. om), *m.* (Chi.) Valmuesaft, Opium; sort og tyk Ureenlighed i Indvoldene hos nyfødte Børn.

Méconnaissable, *a.* ukjendelig, vanskelig at gjenkjende.

Méconnaissance, *f.* Mangel paa Taknemmelighed, Tilsidesættelse af Erkjendtlighed; *v.*

Méconnaissant, e, *a.* uerkjendtlig, utaknemmelig, ukjønsom.

Méconnaitre, *v. a.* ikke gjenkjende; ikke vedkjende sig En; miskjende; *v. pr.* glemme hvad man har været, hvad

man er el. hvad man skylder Andre; forglemme sig selv.

Mécontent, e, *a.* og *s.* misfornøiet, utilfreds (de); *s.* en Misfornøiet; *s. pl.* de, som ere utilfredse med Regieringen.

Mécontentement, *m.* Misfornøielse, Utilfredshed; donner du – à ses parents, volde sine Forældre Misfornøielse.

Mécontenter, *v. a.* give Anledning til Misfornøielse, giøre misfornøiet el. utilfreds.

Mécréant, *m.* en Christen, som ikke troer paa sin Religions Læresætninger, en Vantro, en Ugudelig.

Mécroire, *v. n.* ikke troe; bruges kun i Udtr. il est dangereux de croire et de –, det er farligt at troe og ikke troe.

Médaille, *f.* Skuemynt; (Arch.) rundt Basrelief paa en Bygning; – contre-marquée, Medaille med et Bitegn; – fausse, en uægte antik Medaille; – fourrée, Medaille, som er forsølvet el. forgyldt; – fruste, en næsten udslettet Medaille; – inanimée, Medaille uden Omskrift; – incuse, Huulmynt, Medaille, som kun er myntet paa den ene Side; – martelée, simpel Medaille, som er ompræget til en af et sjeldent Slags; – saucée, Medaille af fortinnet el. forsølvet Kobber; un visage de –, et Ansigt med skarpe, stærke Træk; c'est une vieille –, det er et gammelt Fruentimmer med skarpe Træk; *prov.* chaque – a son revers, enhver Ting har tvende Sider, sin gode og slette Side; tournez la –, see Sagen fra den anden Side.

Médailleur, *m.* En, som stikker Medailler, som udskærer Skuemynter.

Médaillier, *m.* Myntskab; Myntsamling, Myntcabinet.

Médailliste, *m.* Myntkiender; Myntsamler; Forfatter, som beskriver Mynter.

Médaillon, *m.* stor Skuemynt; rundt Smykke el. Ramme, hvori en Medaille indfattes; (Arch.) rundt Basrelief paa en Bygning.

Médecin, *m.* Læge; un – d'eau douce, en uerfaren Læge; *prov.* après la mort le –, Hjælpen kommer for sildigt; –, guéris-toi toi-même, giv ikke Andre Raad, saalænge Du ikke kan hjælpe Dig selv; la robe ne fait pas le –, Titlen borger ikke for Kundskaberne; le temps est un grand –, Tiden læger Alt.

Médecine, *f.* Lægekunst; Lægemethode; Lægedom, Lægemiddel; – agissante, Lægemethode, som strax strider til Medicamenter; – expectante, Methode, som først venter Naturens Medvirkning; – de cheval, en altfor stærk Cur, en Hestecur; *prov.* il faut avaler la –, man maa finde sig i det Onde; il ne faut pas prendre la – en plusieurs verres, man maa udføre strax og paa een Gang det Ubehagelige, man ikke kan undgaae; argent comptant porte –, rede Penge raader Bod paa Alt.

Médeciner, *v. a.* indgive el. forskrive Lægemidler (især i slet Forst.); *v. pr.* overlæsse sig med Lægemidler; *fa.*

Médial, e, *a.* (Impr.) som sættes i Midten af et Ord; *pl. m.* –dials.

Médian, e, *a.* (An.) som er beliggende i Midten; la veine –e, Medianaaren (midt paa Forarmen).

Médianoche, *m.* Midnatsmaaltid, Midnatsskiir (især ved Overgangen fra en Fastedag til en Festdag).

Médiante, *f.* (Mus.) Mellemtone.

Médiastin, *m.* (An.) Brystskillevæg.

Médiat, e, *a.* middelbar.

Médiatement, *ad.* paa en middelbar Maade.

Médiateur, trice, *s.* Mægler, Mæglerske; Midler, Mellemmand.

Médiation, *f.* Mægling, Mellemkomst; (Astr.) det Øieblik, da en Stjerne culminerer; (Mus.) Pauseren i Midten af et Vers ved Afsyngning.

Médiatiser, *v. a.* befrie en Fyrste el. et Land fra Afhængighed af en Overherre; *p. u.*

Médical, e, *a.* henhørende til Lægevidenskaben, lægevidenskabelig; helbredende; *pl. m.* –caux.

Médicament, *m.* Lægemiddel.

Médicamentaire, *a.* angaaende Lægemidlerne, handlende om samme.

Médicamenter, *v. a.* give el. foreskrive Lægemidler.

Médicamenteux, se, *a.* virkende som Lægemiddel, helbredende.

Médicinal, e, *a.* tienlig til Lægemiddel; *pl. m.* –naux.

Médimne, *m.* (Ant.) græsk Maal for tørre Varer, omtrent en halv Tønde.

Médiocre, *a.* middelmaadig; *m.* det Middelmaadige.

Médiocrement, *ad.* ikke synderligt, middelmaadigt, nogenledes; lidt.

Médiocrité, *f.* Middelmaadighed; Middelvei; middelmaadige Kaar; mid-

delmaadige Evner; *prov.* garder la – en toutes choses, holde Middelveien i Alt (*v.* nu hellere: le juste milieu en toute ch.).

Médionner, *v. a.* (Arch.); tage Mellemstørrelsen; udjævne, opveie (compenser).

Médire, *v. n.* tale ilde om En (de q.), bagtale; – de son prochain, bagtale sin Næste.

Médisance, *f.* Bagtalelse; Lyst til at bagtale; c'est une pure –, det er en grundløs Beskyldning, en reen Bagtalelse.

Médisant, e, *a.* bagtalende; *s.* Bagtaler, Skumler.

Méditatif, ive, *a.* granskende, eftertænkende, grublende; *m.* dybsindig Tænker, Eftertænker, Grubler.

Méditation, *f.* Eftertænkning, Granskning; stille Bøn, Andagt; Andagtsbog.

Méditer, *v. a.* eftertænke, nøie overveie; udtænke, pønse paa; *v. n.* granske; nøie prøve; gruble; anstille fromme Betragtninger; holde Andagt; – une question, modent overveie el. eftertænke et Spørgsmaal; – la ruine de q., pønse paa Ens Undergang; – sur un sujet, granske over et Emne; je médite à qui je le confierai, jeg overveier (tænker over) hvem jeg skal betroe det.

Méditerrané, e, *a.* indsluttet el. omgivet af Land; la mer Méditerranée el. blot la Méditerranée, Middelhavet.

Médium (udt. médiom), *m.* Middelvei, Udvei, Forligelsesmiddel (*fa.*); (Mus.) Mellemstemme mellem det Dybe og det Høie.

Médoc, *m.* berømt Viin fra Medoc (dép. de la Gironde); Slags glimrende Flintesteen.

Médonner, *v. a.* (Jeu) forgive Kortene (*v.* mal donner).

Médullaire, *a.* henhørende til Marven.

Méfaire, *v. n.* handle ilde, gjøre noget Ondt, tilføie Skade el. Uret; *fa. p. u.*

Méfait, *m.* Udaad, Misgjerning; bruges kun i Udtr. il a été puni pour (de) ses –s, han er bleven straffet for sine slette Gjerninger; *fa.*

Méfiance, *f.* Mistillid, Mistro; *prov.* – est mère de sûreté, tro Ingen for vel; Mistro føder Tryghed.

Méfiant, e, *a.* mistroisk, mistænksom.

Méfier (se), *v. pr.* mistænke; se – de q., have Mistanke til En, ikke troe En.

Mégalanthropogénésie, *f.* indbildt Kunst at avle aandrige Børn.

Mégarde, *f.* bruges kun i Udtr. par –, *loc. ad.* af Uagtsomhed, af Vanvare.

Mégère, *f.* (Myth.) Megære, Furie; *fig.* ond, hidsig Qvinde.

Mégie, *f.* Felberederkunst; passer en –, tilberede Skind.

Mégisserie, *f.* Felberederhaandværk; Felberederhandel.

Mégissier, *m.* Felbereder.

Meigle, *f.* Slags Hakke.

Meilleur, e, *a.* bedre; le –, la –e, den el. det Bedste; *s.* den Bedste; det Bedste i sit Slags; *fa.* le – est que ..., det Bedste er at o. s. v.; boire el. tirer du –, drikke af den bedste Viin, man har.

Meistre, el. Mestre, *m.* (Mar.) le mât el. l'arbre de –, den største Mast paa en Galei.

Mein (le), *m.* Mainfloden.

Mélancolie, *f.* Tungsindighed, sørgmodig Sindsstemning; se laisser aller à la –, lade sig henrive af Tungsind; tomber dans la –, forfalde til Melancholi; *prov.* il n'engendre point la (de) –, han er altid i muntert Lune.

Mélancolique, *a.* tungsindig, sørgmodig; trist, sørgelig; *s.* en Tungsindig.

Mélancoliquement, *ad.* tungsindigt; paa en trist, sørgmodig Maade.

Mélange, *m.* Blanding; sammenblandede Ting; Blanding af Racer; forfalsket Viin (*pop.*); (Peint.) Farveblanding; *pl.* blandede Skrifter, Samling af blandede Afhandlinger o. s. v.

Mélanger, *v. a.* blande, sammenblande; *v. pr.* sammenblandes.

Mélanite, *f.* (H. n.) Slags sort Granat.

Mélasse, *f.* Sukkersirup.

Mêlée, *f.* Haandgemæng, Skjærmydsel, Slagsmaal, Klammeri.

Mêlé, e, *p.* blandet; vin –e, forfalsket Viin; compagnie –e, blandet Selskab; *fig.* og *fa.* c'est marchandise –e, det er et Selskab, som ikke passer sammen; det er en Person med gode og slette Egenskaber; il a les dents –es, han udtaler ikke tydeligt, fordi han har drukket for meget.

Mêler, *v. a.* blande, sammenblande; bringe i Urede; *fig.* indblande i, forene med; *v. pr.* blande sig med; *fig.* tage sig af, befatte sig med; blande sig i; – de l'eau avec du vin, blande Vand og Viin sammen; – le vin, blande for-

skjellige Slags Vine sammen, forfalske Vinen; – les cartes, blande Kortene; *fig.* og *fa.* bringe Sagerne i Forvirring; – une serrure, fordreie en Laas, bringe den i Baglaas; – du fil, gjøre Traad urede; – les races, krydse Racerne, parre dem med hverandre; – q. dans une accusation, bringe En ind under en Anklage; – l'agréable à l'utile, blande det Behagelige med det Nyttige; se – dans la foule, blande sig i Mængden; mêlez-vous de vos affaires, pas De Deres egne Anliggender; de quoi vous mêlez-vous? hvad blander De Dem i, hvad rager det Dem? il se mêle de politique, han befatter sig med Politik.

Mélèze, *m.* (Bot.) Lærketræ (larix).

Mélianthe, *m.* (Bot.) Honningblomster, afrikansk Pimpernelle (fleur miellée, pimprenelle d'Afrique).

Mélica, *m.* (Bot.) Slags Hirse.

Méliceris, *m.* (Chir.) Slags Byld.

Mélier, *m.* Slags hvide Viindruer.

Mélilot, *m.* (Bot.) Honningkløver.

Mélisse, *f.* (Bot.) Hjertensfryd.

Mellifère, *a.* (om Planter) honningydende; *s. m.* Insect, som samler Støvet af Støvtraadene.

Mellification, *f.* Honningens Tilberedelse af Bierne. [altfor sød.

Melliflu, e, *a.* som giver Honning;

Mellithe el. mellilithe, *m.* (H. n.) Honningsteen, lille vulkanagtig Krystal, hvis guulagtige Farve ligner Honningens. [Vielfras, Honningæder.

Mellivore, *m.* (H. n.) honningædende

Mélodie, *f.* Melodie; Syngemaade.

Mélodieusement, *ad.* paa en melodisk, velklingende Maade. [klingende.

Mélodieux, se, *a.* melodisk, vel-

Mélodrame, *m.* Slags Drama, hvori Dialogen afvexler med Sang; nu: Theaterstykke, som søger at gjøre Effect ved overordentlige Begivenheder, ved Batailler, Dands o. desl., og hvor Skuespillernes Fremtræden ledsages el. bebudes af Orchestret. [elsker.

Mélomane, *s.* lidenskabelig Musik-

Mélomanie, *f.* lidenskabelig Forkjærlighed for Musik. [melon (pastèque).

Melon, *m.* Melon; – d'eau, Vand-

Melongène, *f.* (Bot.) Æggeplante (aubergine).

Melonnier, *m.* Melonhandler. [land.

Melonnière, *f.* Melonbed, Melon-

Mélopée, *f.* (Mus.) de Gamles Regler for musikalsk Composition el. for deres Recitering af Sange. [af Galin.

Méloplaste, *m.* ny Sanglæremethode

Mélote, *f.* (Écr.) Faareskind med Ulden paa.

Mémarchure, *f.* (Man.) Forvridning ved et Feiltrin (om Heste).

Membrane, *f.* (An.) tynd fiin Hinde.

Membraneux, se, *a.* hindeagtig; (Bot.) bestaaende af Hinder; tynd som en Hinde.

Membre, *m.* Lem; *fig.* Medlem; (Rhét.) Led af en Periode; (Arch.) Deel af en Bygning, af et Gesims o. desl.; (Alg.) Led af en Ligning; (Mar.) Spant.

Membré, e, *a.* bruges kun med bien: être bien –, have velskabte Lemmer; (Blas.) som har Been el. Fødder af anden Farve end Kroppen (om Fugle).

Membru, e, *a.* som er stor og fær af Lemmer; *s.* un gros –, En, som har store og føre Lemmer; *fa.*

Membrure, *f.* (Men.) Indfatning om Snedkerarbeide; Favnemaal til Brænde; (Mar.) Indtømmer, Spanterne i en Skibskrop.

Même, *a.* (foran et Subst., efter et Pron. el. et enkelt Subst.) samme, selv; *fig.* og *fa.* lignende; i høieste Grad (efter Subst., som betegne en Egenskab); le – homme, den samme Mand; ce n'est qu'une seule et – chose, det er kun een og samme Ting; donnez-nous du – vin, giv os af den samme Viin; elle est la bonté –, hun er Godheden selv, overordentlig god; être soi- –, blive sig selv lig, ikke fornegte sig selv; faire qc. de soi- –, gjøre Noget af egen Tilskyndelse; ... bruges undertiden substantivisk: cela revient au –, det kommer ud paa Eet; ... *ad.* (efter to el. flere Subst.; efter et Verbum; foran et Pron. el. et Subst., som har Artiklen foran; foran el. efter et Adj.) les animaux, les plantes –, Dyrene, Planterne endogsaa; les animaux et même les plantes sont sensibles aux bienfaits, Dyrene og selv Planterne ere følsomme for Velgjerninger; ... à –, *loc. ad.* i Stand til; vous êtes à – de, De er i Stand til, De kan let; mettre q. à – de faire qc., sætte En i Stand til at gjøre Noget; *fa.* boire à – la bouteille, drikke af Flasken; ... de –, tout de –, *loc. ad.* paa samme Maade, ligeledes;

il en est de – de cela que de toutes les autres choses, det forholder sig paa samme Maade dermed, som med alle andre Ting; de – que, ligesom.

Mêmement, *ad.* ligesaa, paa samme Maade; endog; *v.*

Mémento, *m.* Erindringstegn; Forbøn i den catholske Messe for Levende og Døde; *pl.* des –.

Mémoire, *f.* Hukommelse; Erindring, Minde; Ihukommelse, Eftermæle; Mindefest; – locale, Stedhukommelse; je n'ai pas de – de cela, jeg erindrer mig det ikke; cela m'est sorti, cela m'est échappé de la –, det er gaaet mig i Glemme; il me vient, il me revient en –, det rinder mig i Tanke, jeg husker det; se remettre qc. en –, gjenkalde sig Noget, opfriske Noget i sin Erindring; autant que j'en ai de –, saavidt jeg husker ret; il a une – de lièvre, il la perd en courant, han har en meget kort Hukommelse, han kan ikke huske fra Næsen til Munden; de–d'homme, i Mands Minde; d'heureuse –, af salig Ihukommelse (om Fyrster og berømte Mænd); votre aïeul de pieuse –, Deres salig Bedstefader (salig Ihukommelse); à la – de, til Minde om; l'église fait aujourd'hui – d'un saint, Kirken feirer idag en Helgens Mindefest.

Mémoire, *m.* Erindringsseddel; Erindringsord; Regning; Afhandling; régler un –, afgjøre en Regning; *pl.* Samling af et Selskabs lærde Afhandlinger; Memoirer, historiske Meddelelser af en Mands Liv og Erfaringer; il a eu de méchants –s, han kjender Sagen slet, han er slet underrettet.

Mémorable, *a.* mindeværdig; mærkelig, mærkværdig.

Mémorablement, *ad.* paa en mærkelig Maade, mærkværdigen.

Mémoratif, ive, *a.* som husker Noget; soyez-en –, husk De det, *fa. v.*

Mémorial, *m.* Optegnelse af Begivenheder (le M- de Sainte-Helène); Bønskrift, Ansøgning (til Paven); (Com.) Kladebog, Dagbog, Journal (brouillard el. journal); *pl.* –riaux.

Menaçant, e, *a.* truende.

Menace, *f.* Trudsel; des –s en l'air, tomme Trudsler; les –s ne tuent pas, af Trudsler døer man ikke.

Menacer, *v. a.* true; *fig.* bebude; *fa.* lade haabe; l'air nous menace d'un grand orage, Luften truer os med et stort Uveir; – ruine, true med at styrte ned; nous sommes menacés d'une fête brillante, vi have faaet Haab om en glimrende Fest (antiphrase); *poét.* ces tours menacent le ciel (el. les cieux), disse Taarne kneise imod Himlen. [*fig.* rasende, opfarende Qvinde.

Menade, *f.* (Myth.) Bachantinde;

Ménage, *m.* Huusholdning; det til en Huusholdning nødvendige Bohave; Omsorg for Orden og Reenlighed i Huset; Sparsommelighed; Familie, som holder Huusholdning; Ægtestand; pain de –, hjemmebagt Brød; toile de –, hjemmegjort Tøi; vivre de –, leve sparsommeligt; undertiden *plais.*: sælge sit Bohave; on lui remue son –, Creditorerne sælge hans Bohave; – de bouts de chandelles, smaalig Sparsommelighed; mettre une fille en –, gifte en Datter bort; ces époux font mauvais –, disse Ægtefolk leve slet sammen; il n'y a qu'un – de gâté, det er et daarligt Ægtepar; de ere begge to lige ufornuftige; avoir – en ville, underholde en Maitresse udenfor Huset.

Ménagement, *m.* Vaersomhed, Forsigtighed, skaansom Opmærksomhed; traiter q. sans –, behandle En skaanselløst.

Ménager, *v. a.* holde godt Huus med, spare; *fig.* behandle forsigtigt; lede med Klogskab; behandle En med Skaansel, med Opmærksomhed, saa at man ikke mishager; bruge sit Herredom over En maadeholdent; anbringe; rigtigen fordele; forskaffe, forbeholde; *v. pr.* tage sig i Agt, skaane sin Helbred; omgaaes forsigtigen med hinanden; opføre sig klogt; forskaffe sig, sikkre sig; – ses paroles, tale lidt; – ses termes, udtrykke sig med Forsigtighed; – le temps, benytte godt Tiden; – l'occasion, forberede Leiligheden, føre sig den til Nytte; – les intérêts de q., varetage Ens Bedste; see godt paa Ens Fordeel; – ses pas, undgaae at gjøre noget unyttigt Skridt, gaae saa lidt som muligt; – sa bourse, holde tilraade med sine Penge; – une entrevue, foranstalte en Sammenkomst; – un escalier dans une maison, anbringe en Trappe i et Huus; – q., omgaaes venskabeligt med En; søge at vinde En; behandle ham skaansomt; je n'ai rien à – avec lui, jeg behøver ikke at skaane ham; *prov.* qui veut aller loin, ménage sa monture, den som agter at leve længe

maa undgaae nordentligt Levnet; – la chèvre et le chou, holde gode Miner med begge Parter, saa at man Ingen støder; (Peint.) – les couleurs, godt fordele Farverne i et Maleri; se – des ressources, aabne sig Udveie; se –, skaane sig, tage sig i Agt; il sait se – avec tout le monde, han forstaaer godt at gjøre Alle tilpas, at komme ud af det med alle Mennesker.

Ménager, ère, *a.* som forstaaer at holde Huus, huusholdersk, sparsommelig; être bon – du temps, bruge Tiden nyttigt;... *s.* Huusholder; Huusholderske; Huusmoder (*pop.*).

Ménagerie, *f.* Sted, hvor Kvæg el. Fjerkræ fedes paa store Landgodser; Menageri, Sted, hvor man underholder en Samling af sjeldne og vilde Dyr.

Mendiant, e, *s.* Tigger; les quatre –s, de 4 Ordener af Tiggermunke (Jacobinerne, Franciskanerne, Augustinerne og Carmeliterne); *fig.* 4 Slags tørre Frugter: Figner, Mandler, Rosiner, Nødder (til Dessert);... *a.* les religieux –s, Tiggermunkene.

Mendicité, *f.* Betlerstand; Betleri; réduire à la –, bringe i Armod, til Betlerstaven.

Mendier, *v. a.* tigge; *fig.* bønfalde om paa en krybende Maade; trygle; *v. n.* betle.

Mendole el. mandole, *f.* (H.n.) brystbugfinned Fisk i Middelhavet. [Vindue.

Meneau, *m.* (Arch.) Krydspost i et

Menée, *f.* hemmeligt, ondskabsfuldt Anslag (meest i *pl.*); (Ch.) Vildtets Gang.

Mener, *v. a.* veilede; lede, føre; indføre, forskaffe Adgang til Nogen; anføre; drive (Qvæg); kjøre (en Vogn); styre (et Skib); beherske; tvinge til at følge efter; opholde, more, affspise med Snak; cela ne mène à rien, det leder til Intet; c'est à vous de – la danse el. le branle, det tilkommer Dem at foregaae med Exempel; *prov.* tout chemin mène à Rome, man kan naae sit Maal ad forskjellige Veie; – bien sa barque, styre godt sine Sager; – le deuil, gaae forrest i et Ligfølge; – grand deuil de qc., være meget bedrøvet over Noget; – de front plusieurs affaires, styre under Et flere Sager; – q. à la baguette, behandle En paa en bydende Maade, med Hovmod; – les ennemis battant, tvinge Fjenderne til hurtig Flugt og forfølge dem; – q. battant, tambour battant, le – bien vite, bon train, grand train, rudement, gaae En haardt tillivs, trænge hæftigt ind paa ham, faae snart Bugt med ham; – (un) grand train, leve paa en stor Fod, sætte mange Penge til, slaae Stort paa; – beau bruit, grand bruit, gjøre stort Sprel, støie, larme; – q. par le nez, gjøre med En alt hvad man vil; – q. par la lisière, føre En i Ledebaand; – q. en laisse, lede En efter sit Godtbefindende; – rondement une affaire, behandle en Sag med Iver og Kraft, drive hurtigt paa den uden at standse ved Enkelthederne; – q. avec de belles paroles, affspise En med smukke Løfter; – loin q., le – comme il faut, rudement, volde En mange Brydderier, megen Ubehagelighed; cet argent ne le mènera pas loin, disse Penge ville ikke strække længe til for ham (i d. Betydn. alm. negtende).

Ménestrel, *m.* forh. omvankende Sanger, omreisende Musikant, Minnesanger.

Ménétrier, *m.* Spillemand, Bierfidler.

Meneur, *m.* En, som fører en Dame frem ved høitidelige Leiligheder; *fig.* En, som leder el. styrer Andre; En, som staaer i Spidsen for en Intrigue el. en Sammenrottelse; un – d'ours, en Bjørnetrækker. [tan, omgivet af Jalousier.

Méniane, *f.* (Arch.) lille italiensk Al-

Ménianthe, *m.* (Bot.) Bitterkløver (trefle d'eau).

Ménil (l stumt), *m.* Landsby; *v. inus.*

Menin, *m.* Junker, ansat hos Dauphin (der vare 6 saadanne); *v.*

Méninge, *f.* (An.) Hjernehinde.

Ménisque, *m.* (Opt.) Maaneglas, Glas, som er convext paa den ene Side og concavt paa den anden.

Ménologe, *m.* Martyrcalender i den græske Kirke. [hvis Hud faaes Safian.

Menon, *m.* (H.n.) orientalsk Gjed, af

Menotte, *f.* Barnehaand; *pl.* Haandjern; Feltjern; *fig.* mettre des –s à q., binde Hænderne paa En, berøve En Leilighed til at handle. [bundne.

Menotté, e, *a.* som har Hænderne

Mense, *f.* forh. Spisebord; Indtægt af et Abbedi; – abbatiale, Indtægt, som tilfalder Abbeden; – conventuelle, Indtægt, som deles mellem Munkene; – commune, Indtægt, som Abbeden og Munkene nyde i Fællesskab.

Mensole, *f.* (Arch.) Sluttesteen i en Hvælving.

Mensonge, *m.* Løgn, Usandhed; Bildfarelse, Blændværk; Fabel, Opdigtelse; dire un –, fortælle en Usandhed; faire un –, opspinde en Usandhed; *fig.* og *fa.* un – puant, un puant –, en plump, fræk, haandgribelig Usandhed; l'esprit du –, le père du –, den onde Aand, Djævelen.

Mensonger, ère, *a.* løgnagtig, falsk, skuffende (om Ting og *poé.*).

Menstrual, e, *a.* (Méd.) angaaende Fruentimmernes maanedlige Renselse; *pl. m.* -aux.

Menstrue, *f.* (Chi.) Opløsningsmiddel (*v.*); *pl.* (Méd.) Fruentimmernes maanedlige Udtømmelse (règles, flux menstruel).

Menstruel, le, *a.* (Méd.) maanedlig (om Fruentimmernes maanedlige Renselse).

Mensuel, le, *a.* maanedlig.

Mental, e, *a.* (sjelden uden i *fém.*) som foregaaer i Tanken; som har H. til Forstanden; restriction -e, Fortielse af en Deel af sin Tanke, for derved at skuffe Andre; aliénation -e, Sindsforvildelse; *pl. m.* -taux (*p. u.*).

Mentalement, *ad.* indvortes, i Tanken.

Menterie, *f.* Usandhed; *fa.*

Menteur, se, *a.* og *s.* løgnagtig; falsk; skuffende; *s.* Løgner, Løgnerske; il est – comme un arracheur de dents (comme un laquais, comme une oraison funèbre, comme un panégyrique, comme une épître dédicatoire), han er en Erkeløgner, han lyver som en Hest kan rende.

Menthe, *f.* (Bot.) Mynte; – crépue, – frisée, Krusemynte.

Mention, *f.* Omtale; – honorable, hædrende Omtale, en Udmærkelse, som tilkjendes et Arbeide, der har concurreret om en Præmie, men ikke erholdt samme; faire – de qc., omtale Noget.

Mentionner, *v. a.* omtale, berøre, nævne, anføre; – honorablement, el. blot –, omtale med Udmærkelse et Arbeide, som er strævet for en Præmie.

Mentir, *v. n.* sige Usandhed, lyve; il en a menti, han har løiet (undertiden tilføies: par sa gorge, *pop. v.*); il ment impudemment (hos Rogle urigtigen: – impunément), han lyver frækt; *prov.* il n'enrage pas pour –, han betænker sig ikke paa at lyve, han lyver tit; il ne prend point d'argent pour –, il ment comme un arracheur de dents, han lyver for et godt Ord; bon sang ne peut –, af en god Æt kommer en god Slægt, Æblet falder ikke langt fra Stammen (i god Forst.); a beau – qui vient de loin, den har godt ved at lyve, som kommer langt borte fra; sans –, à ne point –, *loc. ad.* uden at lyve, sandt at sige.

Menton, *m.* Hage; avoir deux -s, un – à double étage, have en dobbelt Hage; *fa.* être assis à table jusqu'au –, sidde meget lavt tilbords; lever le –, agere den Modige; *pop.* branler le –, spise.

Mentonnière, *f.* Hagemaske (*v.*); Hagebaand; (Chir.) Forbinding om Hagen.

Mentor (udt. mèntor), *m.* Hovmester, Veileder, Raadgiver.

Menu, e, *a.* tynd, smækker; fiin; *fig.* ubetydelig; cette corde est trop -e, denne Snoer er altfor tynd; écriture -e, fiin Skrift; pluie -e, fiin Regn; – bétail, smaat Qvæg (modſ. le gros bétail); -s grains, Sommerkorn (Byg, Havre o. s. v.); -e monnaie, Skillemynt; – peuple, Almue; -s plaisirs, Smaafornøielser; Smaaudgifter, Lommepenge; -s droits, Yderdelene af Vildt, hvoraf laves Ragout; -s suffrages, Viindkomster, Sportler; (Égl.) smaa Bønner efter Gudstjenesten til Helgenes Ihukommelse; (*v.*)... *s. m.* compter par le –, tælle Stykke for Stykke, meget nøie; vous saurez tout par le –, De skal faae Alt udførligt at vide; le – d'un repas, Spiseseddlen; un paquet de –, en Pakke smaat Linned; *fa.* se donner du –, give sig god Tid, more sig;... *ad.* smaat, i smaa Stykker; hacher –, hakke i smaa Stykker; écrire –, skrive smaat; il pleut dru et –, det regner tæt og fiint; marcher dru et –, gaae med smaa, raske Skridt. [Mængde smaa Fisk; Smaating.

Menuaille, *f.* Mængde Smaapenge;

Menuet, *m.* Menuet.

Menuise, *f.* Fuglehagl; smaa Fisk.

Menuiser, *v. a.* og *v. n.* gjøre Snedkerarbeide, snedkre.

Menuiserie, *f.* Snedkerhaandværk; Snedkerarbeide; (Orf.) smaat Guld- el. Sølvarbeide (modſ. la grosserie).

Menuisier, *m.* Snedker.

Méphitique, *a.* indeholdende Qvælstof, qvælende, forpestende, stinkende.

Méphitiser, *v. a.* forpeste, opfylde med qvælende, stinkende Luft. [Uddunstning.

Méphitisme, *m.* usund, ildelugtende

Méplat, e, *a.* som er mere tyk end bred; (Peint.) som gaaer fra den rette Linie over til den cirkelformige og omvendt (for miplat s. à demi-plat); . . . *s. m.* (Peint.) Angivelse af en Gjenstands forskjellige Planer; Overgang fra den rette Linie til den cirkelformige og omvendt.

Méprendre(se), *v. pr.* tage feil, tage den Ene for den Anden; forglemme sig, glemme at vise den skyldige Ærbødighed; imiter à s'y –, efterligne skuffende; vous vous méprenez sans doute, De glemmer vist, hvem De taler til.

Mépris, *m.* Foragt; foragtelig Tilstand; *pl.* Udbrud af Foragt (i Ord el. Gjerning), foragtelig Tale, foragtelig Behandling; au – de, *loc. pp.* til Trods for, uagtet; au – des lois, til Trods for Lovene; en – de, *loc. pp.* af Foragt for; en – (bedre au –) du devoir, med Foragt for Pligten.

Méprisable, *a.* foragtelig, som fortjener at foragtes.

Méprisablement, *ad.* paa en foragtelig Maade, med Foragt.

Méprisamment, *ad.* i en foragtelig Tone, haanligen. [lig, haanlig.

Méprisant, e, *a.* foragtende, foragte-

Méprise, *f.* Feiltagelse, Misgreb, Vildfarelse; par –, *loc. ad.* af Feiltagelse, af Vanvare.

Mépriser, *v. a.* foragte, ringeagte, see haanligt ned paa; *v. pr.* foragte hinanden; – des services, ringeagte, ikke sætte Priis paa Tjenester; – les dangers, foragte, ikke frygte Farerne.

Mer, *m.* Hav, Sø; stort Vünkar, som ideligen fyldes; coup de –, Søstyrtning, kortvarende Storm; belle –, smult Vand; – houleuse, Dynning; – clapoteuse, Krobling; en pleine –, i rum Sø; par –, til Søes; – haute, Høi-Vande; basse –, Lav-Vande; – étale, Middel-Vande; la – monte, Vandet stiger; la – descend, Vandet falder, ebber; la – rapporte, Floden begynder igjen; la – va chercher le vent, Søen kommer lige imod Vinden; la – se creuse, Søen gaaer huul; la – a perdu, Floden sagtner; il y a de la –, der er stærk Søgang; il n'y a plus de –, il fait calme, plat, Vinden er op og ned, det er Blikstille; grosse –, stærk Søgang; la – roule, Havet ruller; la – est courte, Bølgerne ere smaa og korte, Søen løber kort; la – est longue, Bølgerne ere store og lange; la – brise, Søen bryder, brænder; la – mugit, Søen bruser; la – blanchit, moutonne, Søen er hvid, skummer; se mettre en –, indskibe sig; mettre à la –, gaae til Søes; mettre une flotte en –, lade en Flaade stikke i Søen; mettre une flotte à la –, gaae til Seils med en Flaade; mettre un vaisseau à la –, le mettre à l'eau, lade et Skib løbe af Stablen, gjøre det flot; tirer à la –, porter le cap à la –, lægge fra Landet; tenir la –, holde Søen; *fa.* chercher q. par – et par terre, søge En vidt og bredt; *prov.* c'est la – à boire, det er en Sag, der ingen Ende er paa, det er en umulig Ting; voguer en pleine –, have Lykken med sig, være ovenpaa, sidde i Lykkens Skjød; être en pleine –, være i fuld Gang med Udførelsen af et Foretagende; c'est porter de l'eau à la –, det nytter til Intet; c'est une goutte d'eau jetée dans la –, det er en Draabe i Havet, en Hjælp, som ikke føles; il avalerait la – et les poissons, han faaer aldrig nok; un homme de –, en Sømand; un écumeur de –, en Sørøver. [Handelen; mercantilsk.

Mercantile, *a.* som har Hensyn til

Mercantilement, *ad.* paa Kræmmerviis. [handel; *p. u.*

Mercantille, *f.* Kræmmeri, Smaa-

Mercantoriste (rigtigere mercantorique), *a.* som vedkommer Kjøbmænd.

Mercelot el. mercerot, *m.* Bissekræmmer, Markedskræmmer; *v.*

Mercenaire, *s.* En, som arbeider blot for Betaling, Dagleier, Leiesvend; c'est un –, det er en Mand, der er tilfals, en Egennyttig, som kun bestemmes af Penge; . . . *a.* som skeer for Betaling; som gjør Alt for Penge, som er tilfals, venal; témoin –, underkjøbt Vidne; des louanges –s, kjøbt Smiger; troupes –s, Leietropper.

Mercenairement, *ad.* for Betaling, for Penge egennyttigt. [Kræmmerstand.

Mercerie, *f.* Kramvare; Kramhandel;

Merci, *f.* Barmhjertighed, Naade; crier, demander –, anraabe om Naade, bede om Naade; le don d'amoureuse –, en Dames Gunstbeviisning (i de

gamle Ridderromaner); se mettre à la - de q., overgive sig i Ens Vold, overgive sig til En paa Naade og Unaade; être à la - des flots, være til Priis for Bølgerne; - de ma vie! jeg er er dødsens, for en Ulykke!... m. Tak; grand -, mange Tak! voilà le grand - que j'en ai, det er al den Tak, jeg har derfor; Dieu -, Gud skee Tak!

Mercier, ère, s. Kræmmer, Kræmmerske; Bisśekræmmer; prov. à petit -, petit panier, man maa sætte Tæring efter Næring, man maa ikke speculere over sine Evner.

Mercredi, m. Onsdag.

Mercure, m. Mercur, en Planet; Qviksølv (vif-argent); -vierge, gediegent Qviksølv; - fulminant, Knaldqviksølv; - sulfuré, Zinnober; fixer le -, forene Qviksølvet med et andet Legeme, saa at det ophører at være flydende; fig. fængsle et ustadigt Menneske; ... fig. og fa. Mellemhandler i et slet Foretagende; (H. n.) Slags Sommerfugl.

Mercuriale, f. forh. Parlamentssamling, som holdtes om Onsdagen; Tale ved en saadan Samlings Aabning; Samling af Lærde; fig. Irettesættelse; faire une - àq., give En en drøi Irettesættelse; (Bot.) Bingelurt; pl. Fortegnelse over Kornpriserne el. Torvepriserne; (Ant.) romerske Fester til Ære for Mercur. [sølv.

Mercuriel, le, a. indeholdende Qvik-

Mercurification, f. (Chi.) Qviksølvs Udtrækning af Metallerne.

Merdaille, f. Flok af uartige Børn, Børnesværm; pop.

Merde, f. Skarn, Møg; dire - à q., sige, at man blæser En et Stykke (pop.); couleur - d'oie, en grønguul Farve; prov. bas. il y a de la - au bâton, den Sag gjør ham Skam; plus on remue la -, plus elle pue, jo mere man rører ved Skarn, desmere stinker det.

Merdeux, se, a. tilsølet, snavset; fig. og bas. c'est un bâton -, on ne sait par quel bout le prendre, det er et vanskeligt Menneske at komme til Rette med; il sent son cas -, han føler sig skyldig.

Mère, f. Moder; Almuekone til Aarene; Navn, som gives en Nonne, der har aflagt et Løfte; fig. Aarsag, Udspring, Sted, hvor Noget har begyndt; grand'-, Bedstemoder; belle-, Svigermoder, Stedmoder; - de famille, Familiemoder; - nourrice, Amme; fig. contes de ma - l'oie, Ammestuehistorier; venez çà la -, kom hid Moder! prov. l'oisiveté est la - de tous les vices, Lediggang er Moder til alle Laster; ... a. la reine -, Enkedronningen; la - patrie, Moderlandet; la langue -, Stamsproget; l'idée-, Hovedideen, som har frembragt de Andre; la - goutte, Fordraaber; la - laine, den fineste Uld; la - perle, stor Perlemusling, som indeholder et stort Antal Perler; (Chi.) Saltlud; (An.) dure-, pie- -, Hjernehinder.

Méreau, m. Kirketegn; Tegn for at indlades paa et Sted, el. for at deeltage i en Fordeling; Tegn til Domherrerne, som forrettede Gudstjeneste.

Mérelle el. marelle f. Slags Børneleg; Paradiisleg, Hinkeleg, som bestaaer i at man paa eet Been hopper over Trinene i en paa Jorden aftegnet Stige.

Méridien, m. (Astr.) Meridian, Middagskreds, som gaaer igjennem Polen og et Steds Zenit.

Méridien, ne, a. (Astr.) henhørende til Middagslinien; ligne -ne, Middagslinien (méridienne).

Méridienne, f. Middagslinie; Middagssøvn; faire la (sa) -, tage sin Middagsluur. [-naux.

Méridional, e, a. sydlig; pl. m.

Méringue, f. Kage til Iis, Meringues.

Mérinos (s udtales), m. spansk Faar; Slags Sirts af spansk Uld; Slags Schavl.

Merise, f. Fuglekirsebær, Fuglekræge.

Merisier, m. Fuglekirsebærtræ.

Méritant, e, a. fortjenstfuld; un homme fort -, en meget fortjent Mand.

Mérite, m. Fortjeneste; det Fortjenstlige; fortjenstfulde Egenskaber; de menneskelige Gjerningers Beskaffenhed, deres Værdighed til Løn el. Straf; homme de -, en fortjenstfuld Mand; se faire un - de qc., gjøre sig en Fortjeneste, en Ære af Noget; faire valoir ses -s, overdrive Værdien af sine Tjenester (plais.); il sera traité selon ses -s, han vil blive lønnet efter sine Gjerninger (især i slet Forst.); pl. les -s de la passion de J. C., Jesu Christi Lidelse og Død, som have retfærdiggjort os; les -s des saints, Helgenernes gode Gjerninger.

Mériter, v. a. fortjene, være el. gjøre sig værdig til; paadrage sig; bien - de q., indlægge sig Fortjeneste hos En,

vise En væsentlige Tjenester; il a bien -é de la patrie, han har gjort sig fortjent af Fædrelandet; - beaucoup, være værdig til Belønning; - une faveur à q., forskaffe En en Gunst; cela mérite punition, det fortjener at straffes; cela mérite réflexion, det er værdt at overveie; cette nouvelle mérite confirmation, denne Nyhed trænger til at bekræftes.

Méritoire, *a.* fortjenstfuld; cela n'est pas -, deri er ingen Fortjeneste, det var bedre, om det ikke var skeet.

Méritoirement, *ad.* paa en fortjenstfuld Maade; *p. u.*

Merlan, *m.* (H. n.) Slags fiin Torsk, Hvidling; *pop.* Parykmagersvend; gober le -, løbe i Fælden.

Merle, *m.* (H. n.) Drossel; *fig.* fin -, en snu, snedig Karl; c'est un dénicheur de -s, han forstaaer at opspore Alt hvad der kan være ham til Nytte; jaser comme un -, snakke meget, lade Munden løbe; *pop.* si vous le faites, je vous donnerai un - blanc, jeg vil give Dem Alt, hvad De ønsker, hvis De formaaer at gjøre det. [der og Næb.

Merlette, *f.* (Blas.) Fugl uden Fød-

Merlin, *m.* Brændehuggerøxe; Slagterkølle; (Mar.) Merling, tynd Strikke, Raabaand.

Merline, *f.* Lirekasse, lille Positiv.

Merliner, *v. a.* (Mar.) - une voile, binde et Seil under Raaen, med Raabænder og Merling.

Merlon, *m.* (Fort.) Brystværn mellem to Skydehuller. [ret Kabliou.

Merluche, *f.* (H. n.) Stokfisk, tør-

Merlus (s udtales), *m.* (H. n.) Kabliou.

Mérovingien, ne, *a.* som nedstammer fra Frankernes Konge Mérovée; *s. m.* Merovinger, Descendent fra Mérovée.

Merrain, *m.* tynde, smalle Egebræder til Tøndestaver; (Ch.) Hjortehorn.

Merveille, *f.* Under, Vidunder; Underværk; noget Udmærket el. Overordentligt; c'est une jeune -, det er en overordentlig smuk ung Pige; c'est une des sept -s, c'est la huitième -, det er et af Verdens 7 Vidundere, det er det 8de Vidunder, det er noget ganske overordentligt i sit Slags (*plais.*); *fa.* ce n'est pas grande -, det er intet Under, deri er intet Overordentligt; voilà une belle -, (*iron.*) den Ting er ganske ligefrem; faire -, gjøre Noget særdeles godt; udmærke sig; *prov.* promettre monts et -s, love Guld og grønne Skove; à -, *loc. ad.* meget godt, ypperligt; cet habit vous va à -, denne Kjole klæder Dem fortræffeligt; pas tant que de -, ikke synderligt (*v.*).

Merveilleusement, *ad.* ganske fortræffeligt, udmærket, vidunderligt.

Merveilleux, se, *a.* beundringsværdig, forbausende; ypperlig, fortræffelig; vidunderlig; besynderlig (*iron.*); *s. m.* det Overnaturlige i et dramatisk Arbeide; det Vidunderlige, Underfulde; *s. m.* en Modeherre, Modedame, en Modenar, en indbildsk Person (*v.*).

Mes, *a. poss. pl.* mine; s. mon, ma.

Mésair el. mézair, *m.* (Man.) Hestens Spring med begge Forbeen, smaa Caprioler. [*p. u.*

Mésaise, *m.* legemligt Ildebefindende;

Mésalliance, *f.* ustandsmæssigt Giftermaal, ulige Ægteskab.

Mésallier, *v. a.* gifte med En af lavere Herkomst; *v. pr.* gifte sig under sin Stand; *fig.* og *fa.* nedværdige sig, omgaaes med sine Undermænd.

Mésange, *f.* (H. n.) Meise; - huppée, Topmeise; - à longue queue, langhalet Meise; grosse -, Musvit.

Mésangère, *f.* (H. n.) Musvit, sorthoved Meise (grosse mésange). [ser.

Mésangette, *f.* Snare til at fange Mei-

Mésarriver, *v. n. imp.* tilstøde, vederfares et Uheld; løbe galt af; *p. u.*

Mésavenir, *v. n. imp.* s. s. mésarriver; *p. u.* Hændelse.

Mésaventure, *f.* Vanheld, ulykkelig

Mésantère, *m.* (An.) Tarmekrøset.

Mésentérique, *a.* (An.) henhørende til Krøset.

Mésestime, *f.* Ringeagt, Mangel af Agtelse.

Mésestimer, *v. a.* ringeagte En, have slette Tanker om En, undervurdere en Ting. [Uenighed, Splid.

Mésintelligence, *f.* Misforstaaelse;

Mésinterpréter, *v. a.* slet fortolke.

Mesmérien, *s.* og *a. m.* Tilhænger af Mesmers Lære om den dyriske Magnetisme; henhørende til Mesmers Lære.

Mésmérisme, *m.* Mesmers Lære om den dyriske Magnetisme. [*p. u.*

Mésoffrir, *v. n.* misbyde, slambyde;

Mesquin, e, *a.* gnieragtig, karrig; ussel, smaalig; (Peint.) mager, smagløs; avoir l'air -, see ud som en Stod-

der, have et usselt og simpelt Udseende; mener une vie –e, føre et usselt Liv.

Mesquinement, *ad.* gnieragtigt, karrigt, usselt.

Mesquinerie, *f.* Gnieragtighed, Karrighed; usselt, karrigt Udstyr af Noget.

Message, *m.* Ærinde, Sendebud; Budskab.

Messager, ère, *s.* Bud, Sendebud, En, som udfører et Ærinde; Pakkepost; *fig.* Bebuder, Forløber; – de malheur, Ulykkens Prophet, En, som ofte bringer sørgeligt Budskab.

Messagerie, *f.* Pakkepostembede; Befordring med Diligencer og deslige Vogne; selve Vognene; Stedet, hvorfra de afgaae, og hvor de kunne bestilles.

Messaline, *f.* den romerske Keiser Claudius's Kone; udsvævende Fruentimmer.

Messe, *f.* Messe; Høimessemusik; – haute, grande – (el. grand' –), Høimesse; – basse, petite –, stille Messe; une – des morts, – des trépassés, en Sjælemesse; dire la –, læse Messe; entendre, ouïr la –, høre Messe; *fa.* voilà une – qui sort de la sacristie, der kommer Præsten ud fra Sacristiet for at holde Messe; *prov.* il ne faut pas se fier à un homme qui entend deux –s, man maa tage sig i Agt for Hyklere; il ne va ni à – ni à prêche, det er et Menneske uden Religion.

Messéance, *f.* Usømmelighed, Uanstændighed.

Messéant, e, *a.* usømmelig, uanstændig.

Messénien, ne. *s.* Messenier, Indvaaner i Messenien.

Messénienne, *f.* Elegi over Messeniens Ulykker; Sørgedigt (Delavigne).

Messeoir, *v. n.* ikke anstaae, ikke være passende, ikke klæde; dette Verbum bruges ikke mere i Infinitiv, men, ligesom seoir, kun i d. 3die Person af de enkelte Tider; cette couleur messied à votre âge, denne Farve passer ikke for Deres Alder.

Messer (r udtales), *m.* forældet Ord i Sted. for messire; forekommer kun i Udtr. – gaster, Maven (*v.* La Fontaine).

Messidor, *m.* tiende Maaned i den republikanske Calender (fra d. 19de Juni til den 18de Juli).

Messie, *m.* Messias; *fig.* og *fa.* on l'attend comme le –, man venter ham med stor Utaalmodighed.

Messier, *m.* Markvogter i Kornhøsten el. i Viinhøsttiden.

Messieurs, *m.* mine Herrer; *pl.* af monsieur.

Messire, *m.* Æreстittel, som forh. gaves udmærkede Mænd i Retsdocumenter.

Messire-Jean, *m.* Slags Sukkerpære, som modnes i October el. November; *pl.* des poires de messire-Jean.

Mestre (s udtales), *m.* (Mar.) arbre de –, Stormast paa en Galei og andre mindre Fartøier.

Mestre-de-camp (s udtales), *m.* forh. Commandeur el. Oberst for et Cavaleri-Regiment; ... *f.* la – de camp, Livcompagni i et Cavaleri-Regiment, første Esqvadron.

Mesurable, *a.* som kan maales, maalelig.

Mesurage, *m.* Maaling; Maalepenge; Afgift af hvert Maal; Landmaalers Beretning og optagne Plan.

Mesure, *f.* Maal; Udstrækning; det, som indeholder et Maal; *fig.* Forholdsregel; Maadehold, Tilbageholdenhed, Forsigtighed; (Poé.) Versemaal; (Arith.) Factor for et Tal; (Mus.) Tact; (Escr.) den rigtige Afstand for at bibringe el. afparere et Stød; (Man.) en tilreden Hestes afmaalte Gang; – juste, rigtigt Maal; – de longueur, Længdemaal; faire bonne –, give godt Maal; prendre la – d'un habit, tage Maal til en Kjole; *prov.* de la – dont nous mesurons les autres, nous serons mesurés, med det samme Maal, hvormed vi tilmaale Andre, skulle vi selv tilmaales; faire tout avec poids et –, gjøre Alt med Forsigtighed; avoir deux poids et deux –s, dømme med Partiskhed; être sans règle et sans –, gaae til Yderlighed i Alt; avoir comblé la –, være en topmaalt Synder; ne garder la – en rien, ikke holde Maade med Noget; ne point garder de – avec q., behandle En uden mindste Skaansel; prendre des –s avec q., gjøre Aftale med En om Noget; battre la –, slaae Tacten; serrer la –, trænge ind paa sin Modstander; mettre q. hors de –, bringe En ud af Fatning, forstyrre hans Planer; rompre les –s de q., forhindre Udførelsen af Ens Planer; être jeté hors de ses –s, være bleven forstyrret i sine Planer, revet bort af Omstændighederne; être en – de faire qc., være i Stand til at gjøre Noget; à – de, i Forhold til, forholdsviis; à – que, *conj.* efterhaanden som, alt eftersom; à fur et à –,

forholdsviis, efter Omstændighederne; outre-, sans-, *loc.ad.* over al Maade, over alle Grændser, umaadeligen.

Mesuré, e, *p.* afmaalt; overveiet; forsigtig. [med Forsigtighed.

Mesurément, *ad.* med Maadehold,

Mesurer, *v.a.* maale, afmaale, opmaale; *fig.* indrette efter; prøve, veie, overveie; - comble, maale med Topmaal; - ras, stryge Maalet; - à l'aune, maale med Alen; *fig* -q.des yeux, betragte En nøie; - sa dépense à son revenu, afpasse sin Udgift efter sin Indtægt; - ses discours, nøie veie sine Ord; - les autres à son aune, dømme Andre efter sig selv; - son épée avec q. (avec celle de q.), duellere med En; se - avec q., maale sig med En, sammenligne sig med En; binde an med En; *prov.* à brebis tondue Dieu mesure le vent, Gud paalægger Ingen mere end hvad han kan bære. [Kornmaaler.

Mesureur, se, *s.* Maaler; - de grains,

Mésuser, *v.n.* misbruge, slet benytte; il mésuse de vos bienfaits, han gjør en slet Brug af Deres Velgjerninger.

Métabase, *f.* (Rhét.) Omsætning.

Métabole, *f.* (Rhét.) Sammenstillen af flere synonyme Udtryk til at betegne det samme Begreb; (Méd.) en Sygdoms Overgang til en anden.

Métacarpe, *m.* (An.) den flade Haand mellem Fingrene og Haandledet.

Métachronisme, *m.* Feil i Tidsregningen, som bestaaer i at henføre Begivenhederne til en tidligere Tid.

Métairie, *f.* Avlsgaard, Meieri.

Métal, *m.* Metal; (Fond.) Malm; (Orf.) - d'Alger, Slags Nysølv; - de prince, Slags Messing, Tombak; (Blas.) Guld og Sølv; *pl.* -taux.

Métalepse, *f.* (Rhét.) Talefigur, som sætter Aarsagen for Følgen el. omvendt.

Metallifère, *a.* indeholdende el. frembringende Metaller.

Métallique, *a.* metallisk, henhørende til Metallerne; angaaende Medailler; histoire -, Medaille-Historie; *s. f.* Metallurgi (v.)

Métallisation, *f.* Metallernes naturlige Dannelse; (Chi.) Overgang til metallisk Tilstand.

Métalliser, *v. a.* forvandle til Metal.

Métallographie, *f.* Beskrivelse af Metallerne; Lære om Metallerne.

Métallurgie, *f.* Kunst at uddrage Metallerne af Ertserne og bearbeide dem, Metallurgi. [tallurgien, metallurgisk.

Métallurgique, *a.* henhørende til Me-

Métallurgiste, *m.* Metallurg.

Métamorphose, *f.* Forvandling; *fig.* paafaldende Forandring i Ens Ydre; stor Forandring i Ens Kaar, Stilling el. Charakteer.

Métamorphoser, *v. a.* forvandle, forandre; *fig.* omskabe Ens Ydre, Ens Charakteer el. Tænkemaade. [Udtryk.

Métaphore, *f.* (Rhét.) Trope, figurligt

Métaphorique, *a.* indeholdende et figurligt Udtryk; uegentlig, figurlig, billedlig; fuldt af Lignelser. [ledlig Maade.

Métaphoriquement, *ad.* paa en bil-

Métaphrase, *f.* ordret Oversættelse.

Métaphraste, *m.* (Did.) ordret Oversætter. [som studerer Metaphysik.

Métaphysicien, *m.* Metaphysiker, En,

Métaphysique, *f.* Metaphysik, Lære om det Oversandselige, om Ideernes første Udspring; *a.* oversandselig; altfor abstract; certitude -, øiensynlig Visshed. [physisk el. oversandselig Maade.

Métaphysiquement, *ad.* paa en meta-

Métaphysiquer, *v. n.* tale el. skrive over en metaphysisk Materie, el. paa en altfor abstract Maade; *p. u.*

Métaplasme, *m.* (Gr.) Forandring af et Ord ved at bortskære, tilføie el. forandre et Bogstav el. en Stavelse, f. Ex. malgré lui, malgré ses dents, i Stedet for: malgré lui, malgré ses aidants, uagtet al hans Umage.

Métastase, *f.* (Méd.) en Sygdoms Forflyttelse fra en Deel af Legemet til en anden.

Métatarse, *m.* (An.) det Midterste af Foden mellem Tæerne og Vristen.

Métathèse, *f.* (Gr.) Ombytning af et Bogstav.

Métayer, ère, *s.* En, som forpagter el. driver et Meieri, Meier, Meierske.

Méteil, *m.* Blanding af Rug og Hvede; passe -, Korn, som indeholder to Trediedele Hvede med en Trediedeel Rug; ogs. *a.* blé -, Blandingskorn.

Métempsychose (ch udtales k), *f.* Sjælevandring.

Métemptose, *f.* (Astr.) Correction ved Beregning af Nymaanerne i de Secularaar, som ikke ere Skudaar.

Météore, *m.* Luftsyn, Meteor.

Météorique, *a.* angaaende Luftsyn; meteorisk.

Météorisé, e, *a.* (Méd.) opblæst, udspændt (om Underlivet.)

Météorisme, *m.* (Méd.) Underlivets Opblæsning el. Spænding.

Météorologie, *f.* Lære om Meteorer, om Atmosphærens Forandringer.

Météorologique, *a.* meteorologisk, angaaende Meteorer og Forandringer i Veirliget.

Méthode, *f.* Methode, planmæssig Behandling af en Materie, principmæssig Udførelse af Noget; rigtig Fordeling af Emnet i et Skrift; planmæssig Anviisning til at lære Noget; Elementarbog; Skik, Sædvane; (H. n.) Naturgjenstandes rigtige Inddeling efter fælles Kjendetegn.

Méthodique, *a.* methodisk, udført efter visse bestemte Principer, i en vis Orden.

Méthodiquement, *ad.* paa en methodisk Maade, i en vis bestemt Orden.

Méthodisme, *m.* Methodisternes Lære.

Méthodiste, *m.* Tilhænger af en streng religiøs Sect i Engelland, Methodist; Forfatter til en Methode el. et System. [ængstelig Maade.

Méticuleusement, *ad.* paa en svag,

Méticuleux, se, *a.* smaaligt ængstelig; frygtsom for det Allermindste; ogs. *s.* [hed, Frygtagtighed.

Méticulosité, *f.* smaalig Ængstelig-

Métier, *m.* Haandværk; Haandtering, Næringsvei, Levevei, Fag; (Méc.) Væverstol; Syramme; (Pât.) Slags Krumkage; **- à broder,** Brodeerramme; **- de tisserand,** Væverstol; **le - des armes,** Vaabenfaget; **un homme de -,** en Haandværker; **un corps de -,** et Haandværkslaug; *fig.* **c'est un homme de tous métiers,** det er en Intrigant, som forstaaer at rette sig efter Alle, el. som befatter sig med Alt; **faire - de qc.,** gjøre Noget til daglig Vane, være vant til at gjøre Noget; **il est du -,** han er af Faget, en god Kjender; **elle est du -,** hun fører et udsvævende Levnet; **entreprendre sur le -,** arbeide hemmeligt udenfor Værkstedet, fuske; **avoir (le) cœur au -,** arbeide med Liv og Sjæl, være ivrig i sit Fag; **gâter le -,** fordærve Faget for Andre ved at sælge sit Arbeide til Spotpriis; **faire - et marchandise d'une chose,** gjøre Noget jevnligen, gjøre Noget til en Indtægtskilde; **si - est,** hvis det gjøres nødigt (v.); **donner, servir un plat de son -,** gjøre el. sige Noget, som passer til Ens Fag, til Ens Charakteer; **jouer un tour de son -,** bruge et af sine sædvanlige Kneb; *prov.* **quand chacun fait son -, les vaches seront bien gardées,** naar Enhver passer sin Dont, gaaer Alting godt; *fig.* og *fa.* **il a un ouvrage sur le -,** han har et Værk under Arbeide.

Métis (s udtales), **se,** *s.* og *a.* Mestits, Barn af en Europæer og en Indianerinde, el. af en Indianer og et europæisk Fruentimmer; (om Dyr) af blandet Race. [et Navn ved Oversættelse.

Métonomasie, *f.* (Did.) Forandring af

Métonymie, *f.* (Rhét.) Figur i Talen, hvorved Aarsagen sættes for Virkningen, det Indholdende for Indholdet.

Métope, *f.* (Arch.) Mellemrum, bestemt til Ornamenter paa Kapitælerne af doriske Søiler. [rakteren af Ansigtets Træk.

Métoposcopie, *f.* Kunst at gjætte Cha-

Métoposcopique, *a.* som har Hensyn til Physiognomien.

Mètre, *m.* Vers (v.); Metrum, Versemaal; Eenhed for det nye franske Længdemaal (en tiende Milliondeel af Meridianbuen til Æqvator, omtr. 3 Fod 11 ½ Linie). [Varer (omtr 40 Pæle.)

Métrète, *f.* (Ant.) Maal for flydende

Métrique, *f.* Metrik, Lære om Stavelsernes Qvantitet og de forskjellige Slags Versemaal; ... *a.* bestaaende af korte og lange Stavelser (om græske og latinske Vers); som har Hensyn til det nye franske Længdemaal. [og Vægt.

Métrologie, *f.* Afhandling om Maal

Métromane, *s.* Versenar, En, som har en overdreven Lyst til at skrive Vers.

Métromanie, *f.* overdreven Lyst til at skrive Vers, Rimesyge.

Métropole, *f.* forhen: Hovedstad; nu: Stad, som er Erkebisperesidents; Moderstat (m. H. til Colonier); **église -e,** erkebiskoppelig Kirke, Hovedkirke.

Métropolitain, *m.* Erkebisp.

Métropolitain, e, *a.* erkebiskoppelig.

Mets, *m.* Ret, Mad. [(om Klæder).

Mettable, *a.* som man kan tage paa

Metteur, *m.* bruges i Udtr. (Orf.) **un - en œuvre,** Juveleer, som indfatter Stene; *fig.* Forfatter, som laaner Andres Ideer; (Impr.) **- en page,** Sætter, som samler de udsatte Stykker til Sider; (Mar.) **un - à port,** en Skibsudlosser.

Mettre, *v. a.* lægge, sætte; anbringe; opstille; udsætte; anvende; forspænde; iføre, tage paa (om Klæder); *v. pr.* lægge sig, sætte sig; klæde sig; give sig til, tage fat paa; – à l'école, sætte i Skole; – en apprentissage, sætte i Lære; – sur le trône, bringe paa Thronen; – la main à l'encensoir, anmasse sig den bispelige Myndighed; – la main sur q., lægge Haand paa En; – la main sur qc., bemægtige sig Noget; – q. au fait, underrette En om hvad der er skeet; – pied à terre, stige af Hesten; il est si faible qu'il ne saurait – un pied devant l'autre, han er saa svag, at han ikke kan gaae; *fig.* – la main à l'œuvre, à la pâte, lægge Haanden paa Værket; – une affaire sur le tapis, bringe en Sag paa Bane; – la charrue devant les bœufs, begynde Noget bagvendt; – de l'eau dans son vin, betænke sig, nedstemme sine Fordringer; – la main à l'épée, gribe efter Kaarden; – l'épée à la main, trække Kaarden; – un navire à l'eau, lade et Skib løbe af Stabelen; – q. dans le monde, føre En ind i Verden; – au monde, bringe til Verden, føde; – un diamant (en œuvre), indfatte en Diamant; – un habit neuf, tage en ny Kjole paa; il met sur lui tout ce qu'il gagne, han sætter Alt i Klæder, i Pynt; – une terre en blé, besaae et Stykke Land med Korn; – une chambre en couleurs, male et Værelse; – q. en faveur, bringe En i Gunst; – fin à qc., gjøre Ende paa Noget; – à fin, tilendebringe; – bas, kaste, føde Unger; le cerf a mis (sa tête) bas, Hjorten har fældet sine Horn; – habit bas, trække sin Kjole af; – bas son chapeau, tage sin Hat af; – pavillon bas, stryge Flaget; – bas son orgueil, aflægge sin Stolthed, ydmyge sig; le cheval l'a mis à bas, Hesten har kastet ham af; – q. à même, à portée de, sætte En i Stand til; – à part, lægge til Side; – de l'argent de côté, spare Penge; – q. à bien, lede En til det Gode; – q. à mal, forlede En til det Onde, forføre En; – une femme à mal, forføre et Fruentimmer; – q. au pis, au pis faire, opfordre En til at gjøre alt det Onde, han kan eller pønser paa; – q. à pis faire, opfordre En til at gjøre mere Ondt, end han allerede har gjort; – au pillage, overgive til Plyndring; – à feu et à sang, hærge med Ild og Sværd; – à nu, afklæde, blotte; – au net, reenskrive; – à intérêt, udlaane paa Rente; – à profit, gjøre indbringende; – à couvert, bringe i Sikkerhed; – q. à quia, au sac, bringe En til Tavshed; (Mar.) – à la voile, gaae under Seil; – à la cape, ligge bi; ... – en couleurs, farve; – en cendres, forvandle til Aske; – en ligne de compte, føre til Regning, tage i Betragtning; – en délibération, bringe under Overveielse; – en doute, kalde i i Tvivl; – en vente, sætte til Auction; – en pièces, sønderrive; – en oubli, bringe i Forglemmelse; – tout en usage, opbyde Alt; – en beaux draps blancs, opdage Ens Feil, gjennemhegle En; – tout sens dessus dessous, vende op og ned paa Alt; *prov.* je n'y prends, ni n'y mets, jeg hverken taber el. vinder derved; det er mig ligegyldigt; jeg fortæller det som jeg har hørt det; ... se – à, give sig til, begynde paa; se – à l'étude, begynde at studere; se – à qc., beskjæftige sig med Noget; se – à son aise, gjøre sig det mageligt; se – au fait d'une ch., gjøre sig nøie bekjendt med Noget; se – à tout, ikke undslaae sig for Noget, hjælpe til med Alt; se – en homme, klæde sig som Mand; se – en colère, blive vred; se – en frais, sætte sig i Bekostning; se – en tête, indbilde sig; sætte sig Noget fast for; se – en peine de qc., gjøre sig Umage for Noget; blive urolig, bekymret for Noget; se – en chemin, begive sig paa Vei; se – en repos, slaae sig til Ro; se – tout en eau, arbeide saa man sveder; se – en quatre pour qc., gjør sig al optænkelig Umage for Noget; se – en quatre pour q., opbyde Alt for at tjene En; se – dans le jeu, hengive sig til Spil; se – dans la dévotion, blive gudfrygtig; se – dans les tableaux, blive Kunstelsker, anvende sine Penge til at kjøbe Malerier; se – sur les rangs, indstille sig blandt de Søgende; se – sur son quant à soi, sætte sig paa den høie Hest.

Meublant, e, *a.* tjenlig til Omhæng, Betræk, Gardiner o. desl.; (Jur.) meubles –s, ikke nagelfaste Mobilier.

Meuble, *a.* som let kan pløies el. flyttes; bruges i Udtr. terre –, Muldjord; (Jur.) biens –s, rørligt Gods.

Meuble, *m.* Alt hvad der tjener til at meublere et Værelse; Bohave, Indbo; (Jur.) rørligt Gods; (Blas.) ethvert enkelt Stykke i Vaabenfeltet; il a un beau-dans son salon, han har et smukt Ameublement i sin Sal; il a de beaux -s, han har smukke Meubler; se mettre dans ses -s, kjøbe sit Indbo; mettre une femme dans ses -s, underholde et Fruentimmer, forsyne hende med Indbo.

Meublé, e, *p.* forsynet med Indbo; être bien -, have et godt Indbo; *fig.* avoir la tête bien -e, besidde mange Kundskaber; avoir la bouche bien -e, have smukke Tænder; une cave bien -e, en vel forsynet Kjælder.

Meubler, *v. a.* meublere, forsyne med Meubler, med Indbo, med Besætning; -une ferme, forsyne en Avlsgaard med Avlsredskaber og Besætning; *fig.* -sa tête, sa mémoire, berige sit Hoved, sin Hukommelse med Kundskaber; ... *v. n.* tage sig ud i et Værelse; cette étoffe meuble bien, dette Tøi tager sig godt ud til Betræk, Omhæng o. desl.... *v. pr.* forsyne sig med Indbo, kjøbe Meubler [er brugeligt.

Meugler, *v. n.* s. beugler, hvilket ene

Meule, *f.* Møllesteen; Slibesteen; Høstak; Kornhæs; - de fromage, stor rund og flad Ost; (Ch.) knudret Rod paa Hjortens Takker; (Verr.) Stykke Glas, som hæfter sig ved Smelterøret.

Meulier, *m* En, som tilhugger Slibe- eller Møllesteen.

Meulière, *f.* Steen, hvoraf forfærdiges Møllesteen (ogs. pierre de -); Møllesteensbrud; ogs. *a. f.* pierre -, Møllesteen.

Meunier, ère, *s.* Møller, Møllerkone; garçon -, Møllersvend; *prov.* il s'est fait d'évêque -, han er kommen af Dynen i Halmen; han har degraderet sig; *m.* (H. n.) Slags Karpe; (Bot.) tidligt moden blaa Drue;... *f.* (H.n.) langhalet Meise; Slags Krage.

Meurt-de-faim, *m.* slet Arbeider, som intet Arbeide kan faae; *pl.* des meurt-de-faim.

Meurtre, *m.* Mord, Drab; *fig.* og *fa.* stor Skade; crier au -, beklage sig lydeligen over tilføiet Uretfærdighed; il s'en défend comme d'un -, han fralægger sig det ivrigen, som det Skrækkeligste, hvorfor han kan beskyldes.

Meurtri, e, *p.* slaaet bruun og blaa.

Meurtrier, ère, *s.* Morder, Morderske; *a:* morderisk; ... *f.* (Fort.) Skydehul.

Meurtrir, *v. a.* slaae bruun og blaa; forslaae; (Peint.) betage den altfor stærke Colorit i et Maleri.

Meurtrissure, *f.* blaa Plet, foraarsaget ved et Stød.

Meute, *f.* Koppel Jagthunde; clefs de -, de bedste Hunde i Koppelet, som føre de andre an; *fig.* og *fa.* Mænd, som have stor Indflydelse paa deres Lige.

Mévendre, *v. a.* (Com.) sælge med Tab, til Spotpriis (*v.*).

Mévente, *f.* Salg til Spotpriis (*v.*); Mangel paa Afsætning; *p. u.*

Mézair, *s.* mésair.

Mézzanine, *f.* (Arch.) lille Etage mellem to større, Mezzaninetage; Mezzaninvindue (i d. Betydn. ogs. *a.:* fenêtre -).

Mezzo-termine (Endevokalen e udt. é), *m.* Middelvei til at bilægge en indviklet Sag; *pl.* des mezzo-termine.

Mezzo-tinto, *m.* Middelfarve; Kobberstik i mørk Maneer el. i den sorte Kunst (gravure à la manière noire); *pl.* des mezzo-tinto.

Mi, Partikel, som sættes foran flere Ord og da betyder: halv, midt i el. paa. Naar mi forenes med Navn paa Maaneder og med carême, blive disse Ord af Hunkj.: la mi-mai, Midten af Mai; la mi-carême, Midfasten. Minuit, Midnat, er *m.*, skjøndt nuit er *f.*; à mi-chemin, *loc. ad.* midtveis;... *m.* (Mus.) tredie Tone i Scalaen.

Mi-août, *f.* den 15de August.

Miasme, *m.* (Méd.) smittende Sygestof; skadelig Uddunstning; især i *pl.*

Miaulée, *f.* Ret, som bestaaer af Brød og Viin.

Miaulement, *m.* Kattes Miaven.

Miauler, *v. n.* miave.

Mica, *m.* (Minér.) Glimmer; - jaune, KattegULD; - blanc, Kattesølv; - el. verre de Moscovie, Marieglas, russisk Glas.

Micacé, e, *a.* (Minér.) glimmerartet, indeholdende Glimmer.

Mi-carême, *f.* Midfaste, Torsdagen i den 3die Uge i Fasten.

Miche, *f.* lille hvidt Brød; stor Brødkrumme; *fig.* Naadesbeviisning; c'est lui qui donne les -s, det er ham, som uddeler Naadesbeviisninger (*pop. v.*).

Michon, *m.* Penge; *pop. v.*

Micmac, *m.* Rænke, hemmeligt Kneb, Bryderi; *fa.* [fra de varme Lande.
Micocoulier, *m.* (Bot.) stort Træ
Microcosme, *m.* lille Verden.
Micrographie, *f.* Beskrivelse af Gjenstande, som kun kunne sees ved Hjælp af Microscopet.
Micromètre, *m.* astronomisk Instrument til at maale smaa Størrelser paa Himlen, saasom Stjernernes Gjennemsnit, meget korte Afstand o. desl.
Microphone, *m.* Instrument, som hjælper til at høre de svageste Toner; *a.* som har en svag Tone; som forstærker Tonernes Klang.
Microscope, *m.* Forstørrelsesglas; *fig.* il voit tout avec un –, han overdriver Alt; – solaire, Solmikroscop.
Microscopique, *a.* som kun kan sees med et Mikroskop.
Mi-denier, *m.* (Jur.) Halvdelen af to Ægtefolks fælles Udgifter til Forbedring af et Arvegods.
Midi, *m.* Middag; Kl. 12 om Middagen; Syd, de sydlige Lande; – moyen, Middelsoltid; en plein –, ved høilys Dag; ne voir pas clair en plein –, tvivle om hvad der er aldeles vist, ikke fatte hvad der er soleklart; *prov.* chercher – à quatorze heures, søge Vanskeligheder, hvor der ingen er; sa fortune est à son –, hans Lykke er paa det Høieste. [af Mandens Formue.
Mi-douaire, *m.* (Jur.) halv Enkepension
Mie, *f.* Brødkrumme; Veninde (Forkortelse af amie); Barnepige (almindeligere: bonne); *ad.* ne ... mie, ikke det mindste (*inus*).
Miel, *m.* Honning; une mouche à –, en Bi; *fig.* og *fa.* être tout sucre et tout –, være sød og sledsk; la lune de –, Ægteskabets Hvedebrødsdage; *prov.* on prend plus de mouches avec du – qu'avec du vinaigre, man udretter mere med det Gode end med det Onde. [ningdug.
Miellat, *m.* el. miellée, *f.* Hon-
Mielleusement, *ad.* paa en sød el. sledsk Maade.
Mielleux, se, *a.* honningsød; vammel; *fig.* sledsk; *s.* c'est un –, det er et sledsk Menneske.
Mien, ne, *a. poss.* min, mit; forenes undertiden med un: un – parent, en af mine Slægtninge (*fa. p. u.*); ... *s. m.* den mig tilhørende Eiendom; *pl.* mine Paarørende; *f. pl.* dumme Streger; le mien et le tien, Mit og Dit; *fa.* j'ai fait bien des miennes dans ma jeunesse, jeg har gjort mange gale Streger i min Ungdom.
Miette, *f.* lille Brødkrumme, Brødsmule; lille Bid; *fa.*
Mieux, *ad.* (*compar.* af bien), bedre; mere; hellere; il vaut –, – vaut, det er bedre (naar efter dette Udtr. følger 2 Infin., sættes de foran det sidste): mieux vaut s'accommoder que de plaider, det er bedre at forliges end at føre Sag mod hinanden; j'aime –, jeg holder mere af (s. aimer); je ne demande pas –, jeg ønsker Intet hellere, mere forlanger jeg ikke; être –, befinde sig bedre; see bedre ud; opføre sig bedre; le malade est un peu –, den Syge befinder sig noget bedre; elle est – que sa sœur, hun er smukkere end sin Søster; il m'a reçu on ne peut pas –, han har taget imod mig paa det Bedste; aller de – en –, gaae bestandigt fremad til det Bedre; à qui mieux mieux, omkap med hinanden; faute de –, af Mangel paa noget Bedre; *prov.* un tiens vaut mieux que deux tu l'auras, en Fugl i Haanden er bedre end 10 i Luften; le – du monde, au –, tout au –, *loc. ad.* ganske fortræffeligt, paa det Bedste; cela va le – du monde, det gaaer ypperligt, det kan ikke gaae bedre; du –, le – (tout du –, tout le – que, *v.*) que, *loc. conj.* saa godt som det er muligt; il s'en est tiré le – qu'il a pu, han har redet sig ud deraf paa den bedste Maade, han har kunnet; ... *s. m.* det Bedste; det Bedre, Bedring; il a tout arrangé pour le –, han har indrettet Alt paa det Bedste; il y a du – dans son état, il y a un – sensible, le – se soutient, der er en kjendelig Bedring hos den Syge; Bedringen vedbliver; *fa* og *pop.* elle chante des –, hun synger blandt de Bedste, hun er en Sangerinde af første Rang; on dit qu'elle n'a que vingt ans, elle a –, man siger, at hun kun er 20 Aar, hun er ældre; *prov.* le – est l'ennemi du bien, altid at ville gjøre det bedre duer ikke.
Mièvre, *a.* og *s.* overgiven, skjelmsk; *s.* Skjelm, Skalk; *v. inus.*
Mièvrerie, mièvreté, *f.* Overgivenhed, Skjelmeri, Spilop, Uglspilstreg; *v. inus.*

Mignard, e, *a.* nydelig, fiin, delicat; affecteret indtagende; *s. m.* en smægtende Person; il fait le –, han agerer fød Fyr; (Peint.) det Affecterede, det Søgte.

Mignardement, *ad.* nydeligt, fiint; med søgt, affecteret Ynde.

Mignarder, *v. a.* forkjæle; *fig.* kunstle; *v. n.* antage en sød Tone; affectere Ynde; *v. pr.* forkjæle sig; give sig et affecteret Væsen; – un enfant, forkjæle et Barn; – son style, kunstle, manierere sin Stiil; *fa.*

Mignardise, *f.* Fiinhed, Nydelighed; søgt, paatagen Ynde; (Bot.) Slags lille fiin Nellike; *pl.* nydelige, kjelne Manerer; indtagende Væsen.

Mignon, ne, *a.* lille og nydelig, net, indtagende; visage –, fiint, nydeligt Ansigt; des pieds –s, smaa, nydelige Fødder; *fa.* argent –, Sparepenge; péché –, Skjødesynd; un ouvrage –, et meget fiint Arbeide;… *s.* Yndling, Kjæledægge (især om Børn); mon –, ma –ne, min Kjæledægge; *s. m.* Favorit (under Henrik den 3die).

Mignonne, *f.* (Jard.) Slags mørkerød Pære (grosse –); (Impr.) lille Skrift i Størrelse næst foran la nonpareille.

Mignonnement, *ad.* paa en fiin og nydelig Maade.

Mignonnette, *f.* Slags fine Kniplinger; fiint stødt Peber; lille Nellike, Fjærnellike (mignardise); *pop.* lille Sølvskilling.

Mignot, te, *a.* forkjælet (om Børn); *p. u.*

Mignoter, *v. a.* behandle altfor omhyggeligt, smigre for, forkjæle; *fa.*

Mignotise, *f.* Smiger, Kjærtegn; *fa. v.*

Migraine, *f.* Hovedpine i den halve Deel af Hovedet, ofte ledsaget af Feber og Hjerteondt.

Migration, *f.* Folkevandring; Trækfuglenes periodiske Tog til andre Lande.

Mijaurée, *f.* indbildsk affecteret Fruentimmer; lille knibsk Pyntedukke; *fa.*

Mijoter, *v. a.* (Cuis.) lade koge langsomt; *fig.* og *fa.* forkjæle.

Mil, *a. n.* tusinde (om Aarstal).

Mil (l mouilleres), *m.* (Bot.) Hirse (almindeligere millet).

Milan, *m.* (H. n.) Glente; Knurfisk, Knurhane; *n. pr.* Staden Mailand.

Milanais, e, *s.* og *a.* Indvaaner i Mailand; *s. m.* Provindsen Mailand.

Miliaire, *a.* (Méd.) som ligner Hirsekorn; hirsedannet; éruption –, meget fiint Hududslet; fièvre –, Neldefeber; … *s. f.* (H. n.) Slags Snog.

Milice, *f.* de Gamles Krigskunst; Krigshær (i ophøiet Stiil); Landmilits, Landeværn (modf. troupes réglées); det unge Mandskab; tirer à la –, trække Lod til Krigstjenesten; *fig.* og *poé.* les –s célestes, de himmelske Hærskarer, Englene.

Milicien, *m.* Landsoldat; Conscriberet.

Milieu, *m.* Midte; Middelvei; (Phys.) fast el. flydende Legeme, som gjennemkrydses af andre; le juste-milieu, den rette Middelvei; Navn paa det conservative Partie i Frankrig; il n'y a point de – à cela, der er intet andet at vælge, ingen anden Udvei; le point –, Midtpunktet (i d. Betydn. er milieu brugt som *a.*); couper par le –, skære midt over; *fig.* garder le –, holde Middelveien; *fa.* au beau –, lige i Midten; au – de, *loc. ad.* midt i, iblandt; au – de ses victoires, midt under sine Seiervindinger; *fa.* au – de tout cela, med Alt det, desuagtet.

Militaire, *a.* henhørende til Krigen; angaaende Krigsstanden, egen for samme; *s. m.* Kriger, Krigsmand; Krigsfolk.

Militairement, *ad.* paa Krigsviis, paa Soldaterviis.

Militant, e, *a. f.* (Thé.) bruges kun i Udtr.: l'église –e, den stridende Kirke, de Troendes Samfund her paa Jorden (l'église souffrante, de Troende, som lide i Skjærsilden; l'église triomphante, de Troendes Samfund i Himlen).

Militer, *v. n.* (Pal.) stride, kæmpe; bruges kun *fig.:* cet argument milite pour moi, dette Argument taler for mig.

Mille, *a. n.* tusinde; mangfoldige; on l'a dit – et fois, man har sagt det mange Gange, tidt nok; om Aarstal, naar der følger et Talord efter, bruges mil; *pl.* uden s.

Mille, *m.* Mill.

Mille-feuilles, *f.* (Bot.) tusindbladet Røllike; *pl.* mille-feuilles.

Mille-fleurs, *f.* eau, huile de –, Slags distilleret Vand el. Olie af Kokasser; rossolis de –, fiin, vellugtende Liqueur, distilleret af mangfoldige Blomster; *pl.* des mille-fleurs.

Mille-graines, *f.* (Bot.) Slags Isop, amerikansk Peber; Brokurt (herniole, turquette); *pl.* mille-graines.

Millénaire, *a.* indeholdende Tusinde;

s. m. Aartusinde; *pl.* Sect Christne, som troede, at de Udvalgte efter den yderste Dom skulde leve her paa Jorden i et tusindaarigt Rige.

Mille-pieds, *m.* (H. n.) Tusindbeen, et Insect (ogs. myriapodes); *pl.* des mille-pieds.

Millépore, *m.* (H. n.) Punktkoral.

Milleret, *m.* (*Pass.*) Sirat til Garnering paa Damekjoler.

Millérine, *f.* Hirseager.

Millésime, *m.* Aarstal paa Mynter og Medailler.

Millet, *m.* s. mil.

Milliaire, *a.* i Udtr. colonne –, pierre –, borne –, Milestøtte, Milepæl; ogs. *s. m.* Milestøtte, Milepæl; – doré, Søile, som August lod opreise i Midten af Rom, og fra hvilken Milene i hele Riget regnedes.

Milliard, *m.* tusinde Millioner.

Milliasse, *f.* uendeligt stort Antal (i slet Forstand), Sværm, Brimmel; *fa.*

Millième, *a. n.* den Tusinde; *s. m.* en Tusindedeel.

Millier, m. et Tusinde, en Samling af Tusinde; tusinde Punds Vægt; en meget stor Mængde; un – de foin, tusinde Knipper Hø; un – de cuivre, tusinde Pund Kobber; à –s, par –s, *loc. ad.* tusindeviis, i meget stor Mængde.

Milligramme, *m.* Tusindedeel af et Gram; omtr. Halvtredsindstyvendedelen af et Gran.

Millilitre, *m.* Tusindedeel af et Liter.

Millimètre, *m.* Tusindedeel af en Metre; omtr. en halv Linie gammelt fransk Maal.

Million, *m.* en Million; en utallig Mængde; être riche à –s, besidde Millioner, være uhyre rig.

Millionième, *a. n.* den tihundredetusinde; *s. m.* en Milliondeel.

Millionnaire, *s.* og *a.* som eier een el. flere Millioner, som er uhyre rig.

Milord, *m.* engelsk Ord, som betyder: min naadige Herre, Mylord; *pop.* en rig Mand.

Milort, *m.* (H. n.) Slags ikke giftig Slange i Italien.

Milouin, *m.* (H. n.) Slags And.

Mi-mai, *f.* Midten af Mai.

Mi-marge (à), *loc. ad.* midt i Marginen.

Mime, *m.* Slags Farce el. comisk Lystspil hos Romerne; Forfatter af slige Stykker; Skuespiller i det Comiske, Mimiker; il est bon –, han parodierer godt Andres Tale el. Gestus (ogs. *a.* i d. Betydn.).

Mimique, *a.* henhørende til det Comiske, mimisk; *s. m.* Mimiker, Skuespiller i det Comiske; *s. f.* Mimik, Kunst at efterligne Andres Miner og Gebærder.

Mimologie, *f.* Efterabelse af Andres Tale el. Gebærder.

Mimologue, *a.* og *m.* som er øvet i at efterligne Andre.

Mimosa, *f.* (Bot.) Mimosa, følsom Plante (la sensitive).

Minable, *a.* som har et ynkeligt Udseende, som vækker Medlidenhed.

Minage, *m.* Maaleafgift af Korn, som sælges paa et offentligt Torv.

Minaret, *m.* det paa Moskeerne anbragte Spiir, hvorfra Folket kaldes til Bøn, og hvorfra Timerne forkyndes.

Minauder, *v. n.* gjøre kjælne, forlibte Gebærder for at behage, smidske.

Minauderie, *f.* kjælent, affecteret Væsen, Coquetteri; *pl.* forlibte, affecteerte Gebærder.

Minaudier, ère, *s.* og *a.* En, som coquetterer, som gjør forlibte Gebærder (især om Fruentimmer).

Mince, *a.* tynd; *fig.* og *fa.* lille, ringe, svag; *prov.* – comme la langue d'un chat, overordentligt tynd; la paie est –, Betalingen er slet; un revenu –, en ringe Indkomst; un savoir –, en ringe, middelmaadig Kundskab; il a la mine bien –, han seer meget ubetydelig el. intetsigende ud; c'est un homme bien –, de – étoffe, det er en tynd Person, et svagt, intetsigende Menneske.

Minceur, *f.* Tyndhed.

Mine, *f.* Ansigtstræk, Mine; Udseende; Fatning; Gebærder, Grimasser (i d. Betydn. især *pl.*); Metalgrube, Mine; Erts; Krudtmine; gammelt fransk Maal, ½ Hectolitre; et Agermaal paa omtr. 1000 Qvadratfod; en gammel græsk Mynt paa omtr. 100 Drakmer el. henved 50 Franks; en lille tyrkisk Mynt, omtr. en Hundrededeel af en Piaster; un homme de bonne –, en Mand af et godt Udseende, af et fordeelagtigt Ydre; un homme de mauvaise –, en Mand, som seer fordægtigt ud; *fa.* payer de –, have et godt Ydre, men lidet indre Værd; il paye de –, mais il ne se porte pas

bien, han seer nok ud til at være rask, men han er det ikke; avoir (une) bonne –, see ud til at befinde sig vel; avoir mauvaise –, see sygelig ud; avoir une bonne –, avoir une mauvaise –, see ud til at have en god, en slet Charakteer; avoir la – de, see ud som; il a la – d'être fou, han seer ud som om han var gal; porter la – de, see ud som (i slet Forst.); il fait – d'être content, han lader som om han er fornøiet; faire bonne – à q., tage vel imod En; faire triste –, grise –, froide – à q., tage koldt imod En; faire la – à q., see suurt til En; faire la –, sætte et stygt Ansigt op, suurmule; faire des –s à q., gjøre Tegn til En; sende En kjælne Blik; voilà un plat qui a bonne –, der er en Ret, som seer lækker ud; *prov.* il faut faire bonne – à mauvais jeu, man maa holde god Mine med slet Spil; cet homme est une – de savoir, denne Mand er grundlærd; faire sauter une –, sprænge en Mine; *prov.* il en a pour sa – de fèves, han har faaet Løn som forskyldt; éventer une –, opdage et hemmeligt Anslag og forebygge dets Følger.

Miner, *v. a.* minere; undergrave, udhule; *fig.* langsomt fortære, ødelægge lidt efter lidt; *v. pr.* hentæres lidt efter lidt; l'eau mine la pierre, Vandet huler Stenen; le chagrin le mine, Kummer hentærer ham.

Minerai, *m.* Erts; – rebelle, Erts, som vanskelig smelter; – fusible, letsmelteligt Mineral. [turlegeme; *pl.* –raux.

Minéral, *m.* Mineral, uorganisk Na-

Minéral, e, *a.* mineralsk; le règne –, Mineralriget; *pl. m.* –raux.

Minéralisateur, *m.* (Chi. og Minér.) Substants, som ved at forbindes med et Metal, forvandler samme til Erts.

Minéralisation, *f.* (Chi. og Minér.) et Metals Forvandling til Erts ved at forenes med en fremmed Substants.

Minéraliser, *v. a.* (Chi. og Minér.) forvandle til Erts. [neralarbeider.

Minéraliste, *m.* Mineralkjender, Mi-

Minéralogie, *f.* Lære om Mineralierne, Mineralogi. [Minerallæren.

Minéralogique, *a.* henhørende til

Minéralogiste, *m.* Mineralkjender, Mineralog. [men mindre brugeligt.

Minéralogue, *m.* s. s. minéralogiste,

Minerie, *f.* Saltmine.

Minerve, *n. pr. f.* Minerva; *fig.* smuk, dydig og dannet Qvinde; Digtergeni; Hoved; Hjerne (*fa.*).

Minet, te, *s.* lille Kat, Mis; *fa.*

Mineur, *m.* Bjerggraver, Bjergmand; Minebygger; Minerer.

Mineur, e, *a.* mindre; i d. Betydn. kun brugelig i Udtr: les quatre ordres –s, de fire geistlige Underordener; l'excommunication –e, det mindste Kirkeban; les frères –s, Franciskanerne; l'Asie –e, lille Asien; (Jeu) tierce –e, lille Terz i Piquet; (Mus.) tierce –e, Terts, bestaaende af en heel og en halv Tone; mode –, blød Toneart;... (Jur.) *s.* og *a.* mindreaarig; Umyndig.

Mineure, *f.* (Log.) anden Sætning i en Slutningsfølge; den mindste Disputats for en theologisk Licenciatgrad.

Miniature, *f.* Miniaturmaleri; Portræt, Bog el. Kunstværk i Miniatur; et lille, nydeligt Fruentimmer; en –, *loc. ad.* i lille Format, i lille Dimension.

Miniaturiste, *m.* Miniaturmaler.

Minière, *f.* Ertsgrube, Bjergværk.

Minime, *ad.* meget lille, ubetydelig; mørkegraa, mørkebruun (af samme Farve som Minimernes Munkedragt); ... *s. m.* Munkorden, stiftet af Saint-François de Paule; *s. f.* (Mus.) forh. en halv Node (blanche).

Minimité, *f.* Lidenhed, Ubetydelighed; mindste Deel af Noget.

Minimum, *m.* mindste Grad, hvortil en Størrelse kan bringes; den mindste Mulct el. Straf, Loven fastsætter; uden *pl.*

Ministère, *m.* Embede, Embedsforretning; Statsministers Embede, hans Regiering; samtlige Ministre, Ministeriet; Hjælp, Bistand, Mellemkomst; – public, Øvrighed, ansat ved Domstolene for at vaage over den offentlige Orden og Lovenes Udøvelse. [Plan el. System.

Ministérialisme, *m.* Ministerpartiets

Ministériat, *m.* en Statsministers Regiering; hans Regieringstid.

Ministériel, le, *a.* eiendommelig for Ministeriet, tilhørende Ministeriet, underordnet samme; Ministeriet hengiven; (Thé.) le chef – de l'église, Kirkens Overhoved i Christi Sted, Paven; *s. m.* Tilhænger af Ministeriet. [Form.

Ministériellement, *ad.* i ministeriel

Ministre, *m.* Statsminister; Gesandt; Klosterforstander; *fig.* Redskab – de Dieu, Herrens Tjener, Præ

– du saint Evangile, – de la parole de Dieu, el. blot –, protestantisk Præst.

Minium (um udt. om uden Næselyd), *m.* (Chi.) Mønnie, Minie.

Minois, *m.* ungt, behageligt Pigeansigt; *fa.*

Minon, *m.* Mis, Missekat.

Minoratif, *m.* (Méd.) mildt, afførende Lægemiddel (ogs. *a.*).

Minorité, *f.* Minoritet; Mindreaarighed; Tiden, hvori Ens Umyndighed varer; en Fyrstes Mindreaarighed.

Minot, *m.* gammelt fransk Maal til Korn o. desl., ¼ Hectolitre.

Minuit, *m.* Midnat; il est – sonné, Klokken er over 12 (Midnat).

Minuscule, *a.* bruges kun i Udtr.: lettre –, caractère –, lille Bogstav; ogs. *s. f.*

Minute, *f.* Minut; en Tredsindstyvendedeel af en Grad; et Dieblik; meget lille Skrift; en Klade, en Concept; et originalt Document; je reviens dans une –, jeg kommer igjen om et Dieblik; être à la –, være meget nøiagtig; des côtelettes à la –, Ribbeensteg, som hurtigen ristes og strax serveres.

Minuter, *v. a.* concipere, gjøre Udkastet til et Document, skrive Klade; skrive meget fiint; *fig.* udkaste Planer; *v. n.* have i Sinde, tænke paa.

Minutie, *f.* Ubetydelighed, Smaating.

Minutieusement, *ad.* smaaligen.

Minutieux, se, *ad.* smaalig; som befatter sig med Smaaligheder; *s.* et smaaligt Menneske. [Person; *pop.*

Mioche, *m.* lille Dreng; foragtelig

Mi-parti, e, *a.* sammensat af to ligestore, men forskjelligt farvede Dele; *fig.* deelt i to omtr. lige store Dele; chambres –es, Kamre, bestaaende halvt af Catholiker og halvt af Protestanter (ophævede under Ludvig den 14de).

Miquelet, *m.* Slags Røver i Spanien, paa Pyrenæerne og paa Grændserne af Catalonien og Aragonien; spansk Livvagtssoldat hos Statholderne i Provindserne.

Miquelot, *m.* forh. lille Dreng, som betlede under Paaskud af en Pilegrimsvandring til Saint-Michel; *pop.* faire le –, agere Hykler, paatage sig et skinhelligt Væsen; *inus.* [Blomme.

Mirabelle, *f.* Slags lille guulagtig

Miracle, *m.* Mirakel, Under; Vidunder; Underværk; *fa.* cela se peut sans –, det gaaer til uden Hexeri, det er meget let at gjøre; c'est un – de vous voir, man seer Dem kun sjeldent; faire des –s en quelque occasion, udmærke sig ved en el. anden Leilighed, aflægge Prøver paa Tapperhed; à –, *loc. ad.* udmærket, overordentligt godt (*fa. p. u.*).

Miraculeusement, *ad.* paa en vidunderlig, forbausende el. beundringsværdig Maade.

Miraculeux, se, *a.* vidunderlig; forbausende, beundringsværdig.

Miraillé, e, *a.* (Blas.) besat med Dine af forskjellig Email, el. med Fjær af forskjellig Farve. [løve (myrméléon).

Mircolion, *m.* (H. n.) Slags Myre-

Mirage, *m.* Luftspeiling, Fata-Morgana.

Mire, *f.* Sigtekorn paa et Gevær; prendre sa –, tage sit Sigte; point de –, Sigtepunkt; det Maal, man søger at naae.

Miré, *a.* (Ch.) bruges kun i Udtr. sanglier –, Vildsviin med indadbøiede Huggetænder.

Mirement, *m.* (Mar.) être en –, vise sig høiere beliggende og længere borte end i Virkeligheden.

Mirer, *v. a.* sigte; holde op imod Lyset for at see igjennem; *fig.* tragte efter; *v. pr.* speile sig; beundre sig selv; – un emploi, aspirere til et Embede, have det i Sigte; se – dans les actions d'autrui, see sig i Speil paa Andre, tage Exempel af Andres Handlinger; on se mire dans cette vaisselle, dette Bordtøi er saa blankt, at man kan speile sig deri; se – dans son ouvrage, betragte sit Arbeide med Selvtilfredshed; *fig* se – dans ses plumes, være indtaget af sin Skjønhed, af sin Pynt. [mager; *fa.*

Mirliflore, *m.* ung Modeherre, Cour-

Mirliton, *m.* Slags simpel Rørfløite.

Mirmidon (el. myrmidon), *m.* lille ubetydeligt Menneske, Dværg; *fig.* Stymper, som er fuld af latterlige, overspændte Indbildninger om sig selv, som søger at hæve sig over Andre; *fa. plais.*

Miroir, *m.* Speil; *fig.* Mynster, Exempel; – ardent, Brændspeil; cheval bai à – (bai miroité), Speilskimmel; œufs au –, Speilæg; (Mar.) Agterspeilet paa et Skib (*v.* nu: tableau); (E. F.) det

med Stoðhammeren mærkede Sted paa en Trafamme.

Miroitant, e, *a.* (H. n.) givende Gjenskin som Metaller.

Miroité, e, *a.* (Man.) speilplettet (om Heste); s. miroir.

Miroiterie, *f.* Speilhandel. [handler.

Miroitier, *m.* Speilmager, Speil-

Miroton, *m.* (Cuis.) opstuvet Kjødret.

Mirtil, *m.*(H.n.) Slags Sommerfugl.

Mirtille, *f.* (Bot.) Blaabær; Blaabærbusk (airelle); (H. n.) s. s. mirtil.

Mis, *m.* (Jur.) Datum paa et Actstykke, som angiver den Dag, det afleveres i Retten.

Mis, e, *p.* og *a.* lagt, sat; klædt; être bien –, være velklædt; mal –, slet klædt;(Man.)tilredet,afrettet.[Fokkemast.

Misaine, *f.* (Mar.) Fok; mât de –,

Misanthrope, *m.* og *a.* Menneskefjende, Menneskehader; vrantent, uomgængeligt Menneske; menneskefjendsk, menneskesky.

Misanthropie, *f.* Menneskehad; Folkeskyhed; Uomgængelighed, Vrantenhed.

Misanthropique, *a.* menneskefjendsk.

Miscellanées, *m. pl.* blandede Afhandlinger, blandede literaire Stykker (nu hellere: mélanges).

Miscibilité, *f.* Beskaffenhed ved en Ting, i Følge hvilken den kan blandes med Andre. [Andet.

Miscible, *a.* som kan blandes med

Mise, *f.* Indskud, Indsats; Bud ved en Auction; Maade at klæde sig paa, Klædedragt; Gangbarhed; *fig.* og *fa.* cet homme est de –, det er en dannet Mand, som kan vise sig overalt; sa - est élégante, hans Paaklædning er smagfuld; cette excuse n'est pas de –, denne Undskyldning er ikke antagelig; cette étoffe n'est plus de –, dette Tøi er ikke længer brugeligt; la – en scène, et Stykkes første Opførelse, de dertil nødvendige Foranstaltninger; – en vente, Stillen til Auction; – en œuvre, Udarbeidelse; (Pal.) – en accusation, Hensættelse i Anklagestand; – en jugement, Overgivelse til Dom; – en possession, Sætten i Besiddelse af Noget; – en liberté, Løsladelse; (Impr.) – en pages, Udskydning; (Com.) – hors, Forskud, Udlæg.

Misérable, *a.* ulykkelig, elendig; ondskabsfuld; usel, jammerlig; *s. m.* en Ulykkelig, et elendigt Menneske; et slet Menneske; *s. f.* et løsagtigt Fruentimmer; faire une fin –, døe en ynkelig Død i Armod, el. paa en ynkelig Maade; ce sont de –s disputes, det er ynkelige, jammerlige Stridigheder; secourir les –s, hjælpe de Ulykkelige; c'est un –, det er et elendigt el. et slet Menneske; c'est un petit –, det er et vanartigt Barn. [el. ynkelig Maade.

Misérablement, *ad.* paa en usel

Misère, *f.* Elendighed, ulykkelig Forfatning, stor Trang, Nød; Qval, stor Ubehagelighed; Uselhed; *fa.* Ubetydelighed; tomber dans la –, geraade i Nød og Elendighed; la – du temps, slet Tidsomstændighed; collier de –, møisommeligt Arbeide, som man ikke kan løsrive sig fra; Trælleaag; il s'est fâché pour une –, han er bleven vred for en Ubetydelighed; (Jeu) faire –, spille Misère, ikke gjøre et eneste Stik.

Miséréré, *m.* den 50de Psalme (miserere mei, Domine); Tid, som behøves til at fremsige denne Psalme; (Méd.) Slags meget hæftig Mavekolik.

Miséricorde, *f.* (Thé.) Barmhjertighed; forbarmende Naade; Tilgivelse; lille Sæde el. Bræt anbragt under Chorstolen; Slags Dolk, de gamle Riddere bare i Beltet; être à la – de q., afhænge af Ens Naade og Barmhjertighed; se remettre, s'abandonner à la – de q., overgive sig til Ens Naade el. Unaade; faire – à q., vise Barmhjertighed imod En, tilgive En; crier –, raabe ak! og vee!... *interj.* barmhjertige Gud; Gud forbarme sig over os.

Miséricordieusement, *ad.* med Barmhjertighed. [*s. m.* den Barmhjertige.

Miséricordieux, se, *a.* barmhjertig;

Misnie, *n.pr. f.* den meisnske Kreds.

Misogyne, *m.* Fruentimmerhader.

Misogynie, *f.* Had til Fruentimmer.

Missel, *m.* Messebog.

Mission, *f.* Sendelse; Hverv; Fuldmagt til at forkynde Guds Ord; Samling af Missionairer; Række af Prædikener til Oplysning el. Omvendelse; il est en –, han er reist ud at forkynde Christendommen blandt de Vantroe; *fig.* prêcher sans –, tale el. handle uden dertil at være berettiget. [geomvender.

Missionnaire, *m.* Missionair; Hednin-

Missive, *a.* bruges kun i Udtr. lettre –, Sendebrev; *s. f.* Sendebrev, Skrivelse; *plais. fa.*

Mistral. *m* Navn paa Nordvestvinden i det sydlige Frankrig (ogs. maëstral).

Mitaine, *f.* Bælgvante, hvori kun er Tommelfinger; *pl.* Halvhandske, Theehandske; *fig.* cela ne se prend pas sans -s, det erholdes kun ved stor Forsigtighed; *pop.* ce sont là des -s à quatre pouces, det er forgjæves Forsøg, Midler, som ikke hjælpe; de l'onguent miton- –, Middel, som hverken gavner el. skader; croque- –, Busemand.

Mite, *f.* (H. n.) Mide, Ostmide.

Mithridate, *m.* Modgift, et Middel, som tilskrives Mithridat; vendeur de –, *fig.* og *fa.* Markskriger, Storpraler, som lover mere end han holder.

Mitigatif, ive, *a.* formildende, lindrende. [Lindring.

Mitigation, *f.* Formildelse; (Méd.)

Mitiger, *v a.* formilde; peine -ée, formildet Straf; morale -e, slap Moral.

Mitis (s udtales), *m.* stor Hankat.

Mitoierie, *f.* (Prat.) Fællesskab om et Skillerum; fælles Muur, Hegn el. Grav mellem to Eiendomme.

Miton, *m.* Handskeærme.

Mitonner, *v. n.* koge sagte (om Brød, som udblødes i Suppe over Ilden); *v.a. fa.* forkjæle; drage stor Omhu for Ens Helbred; smigre for En; vinde En; indynde sig hos En ved at smigre for ham; il aime qu'on le –, han holder af at man smigrer for ham; – une affaire, lede en Sag med Forsigtighed; *v. pr.* skaane sig, tage sig i Agt. [*fig.* Smigreri.

Mitonnerie, *f.* (Cuis.) Opkogning;

Mitoyen, ne, *s.* som ligger i Midten, mellem to andre Gjenstande; une cloison -ne, en Mellemvæg; un état –, en Middelstand; un avis –, un parti –, en Middelvei.

Mitoyenneté, *f.* en Gjenstands Beliggenhed mellem tvende andre; Naboers fælles Ret over en Mellemvæg, et Hegn o. desl. [ster med Kartætsker.

Mitraillade, *f.* Nedskyden af Menne-

Mitraille, *f.* alle Slags Smaasager af Jern, Kobber el. Messing; Smaamynt af lidet Gehalt; Kartætsker.

Mitrailler, *v. a.* nedskyde med Kartætsker; *v. n.* skyde Kartætskskud.

Mitre, *f.* catholsk Bispehue; (Ant.) Slags Hovedpynt, som brugtes af de romerske Damer; (Maç.) en Vinkel paa 45°; (Arch.) Røghat af Teglsteen oven paa en Skorsteen.

Mitré, e, *a.* som har Ret til at bære Bispehue; bruges gjerne i Forbindelse med crossé: abbé crossé et –, Abbed, som har Ret til at bære Bispestav og Bispehue.

Mitron, *m.* Bagersvend (*pop.*); Bispehue el. Hovedpynt af Papir.

Mixte, *a.* blandet; *s. m.* Legeme af en blandet Sammensætning.

Mixtion, *f.* (Pharm.) Sammenblanding af flere Medicamenter til en Mixtur.

Mixtionner, *v. a.* blande en Drik med et Medicament (oftest i slet Forst.); lave Mixtur.

Mixture, *f.* (Pharm.) Mixtur.

Mnémonique, *f.* Hukommelseskunst; ogs. *a.* art mnémonique.

Mobile, *a.* bevægelig; *fig.* foranderlig, ustadig; som let modtager forskjellige Indtryk; fête –, Fest, som ikke altid indtræffer til samme Tid; un esprit –, et let bevægeligt Gemyt; *s. m.* Legeme, som er sat i Bevægelse; bevægende Kraft, Drivefjeder; *fig.* En, som sætter en Sag i Gang, Anstifter; l'intérêt est le – de la plupart des hommes, Egennytte er de fleste Menneskers Drivefjeder; (Astr.) le temps du premier –, Tid, som maales efter Stjernernes Tilbagekomst i Meridianen.

Mobiliaire, *a.* (Dr.) bestaaende i rørligt Gods; henhørende til samme, el. angaaende samme; dispositions -s, Bestemmelser angaaende Bohave.

Mobilier, ère, *a.* (Dr.) rørlig; bestaaende i el. angaaende rørligt Gods; effets -s, rørlige Eiendomme; succession -ère, Arv af Meubler; héritier –, Arving af Meubler; *s. m.* Bohave, Indbo.

Mobilisable, *a.* (Mil.) som kan sættes paa samme Fod som Linietropper, sendes til Grændserne eller fordeles i Fæstningerne.

Mobilisation, *f.* (Dr.) urørlig Eiendoms Omskiftning til rørlig (ameublissement); (Mil.) en Borgervæbnings Forandring til Linietropper.

Mobiliser, *v. a.* (Dr.) behandle urørligt Gods som rørligt (ameublir); (Mil.) sætte en Borgervæbning paa samme Fod som Linietropper.

Mobilité, *f.* Bevægelighed; *fig.* Ubestandighed, Ustadighed; Foranderlighed; la – de la physionomie, Ansigtets Udtryksfuldhed, Færdighed i at forandre Udtrykket; (Méd.) Nerve-Pirrelighed.

Moche, *f.* Pakke Silke, saaledes som

den kommer fra Udlandet; soie en –, ufarvetSilke, som ikke har faaetAppretur.

Mock, m. Slags Banvid, som fremkommer af at nyde for meget Opium.

Modale, a.(Log.) proposition –, Sætning, indeholdende en Indskrænkning el. Betingelse. [Maade at være paa.

Modalité, f. (Log.) Beskaffenhed, Mode, f. Mode; Skik; Smag; Viis; pl. moderne Damepynt; Modehandel; cet homme est à la –, denne Mand er paa Moden; ogs. han er meget søgt, meget afholdt; c'est la –, det er Skik og Brug; un ami à la –, en ustadig Ven; oncle, tante à la – de Bretagne, Oncle el. Tante langt ude; Faders el. Moders Søskendebarn; du bœuf à la –, Oxekjød gjennemstukket med Flesk; en simpel Borger; elle fait bien les –s, hun syer godt Modepynt.

Mode, m. Form, Maade at være paa; (Gr.) Modus; (Mus.) Toneart.

Modelage, m. Modelering.

Modèle, m. Mynster, Model; Afbildning i Leer el. Vox; Afbildning efter en formindsket Maalestok; poser le –, stille Modellen i den Stilling, man vil fremstille; être fait comme un –, være særdeles velskabt. [af Formerne.

Modelé, s. m. (Sculp.) Afbildning

Modeler, v. a. (Sculp.) modellere, afbilde i Leer, Gibs el. Vox; afbilde efter en formindsket Maalestok; fig. danne, indrette efter (sur); v. pr. danne sig efter (sur).

Modeleur, m. Artist, som modellerer.

Modénature, f. (Arch.) Sirat paa Gesimser; sammesForholdsmæssighed; Gesims. [politiske System.

Modérantisme, m. de Moderates

Modérateur, trice, a. ledende, styrende; s. En, som le er, styrer el nedstemmer exalterede Gemytter.

Modération, f. Maadehold; Nedsættelse af en Priis (p. u.); Formildelse af en Straf, Nedsættelse af en Mulct.

Modéré, e, p. og a. maadeholden; som følger en Middelvei, som ikke gaaer til Yderligheder; moderat, sindig, rolig; s. m. en Moderat, En, som har maadeholdne Anskuelser el. hylder moderate Grundsætninger.

Modérément, ad. med Maadehold; paa en moderat Maade, sindigen.

Modérer, v. a. formindske i Hæftighed; formilde; nedstemme; sætte Grændser for; styre; v. pr. styre sig, beherske sig, tæmme sig; formildes, formindskes; – le feu, formindske Ilden; – les impôts, nedsætte Afgifterne; – sa colère, tæmme sin Vrede; ses désirs, styre sine Ønsker; le froid se modère, Kulden tager af, bliver mildere; il ne sait pas se –, han forstaaer ikke at holde Maade, at betvinge sig; modérez-vous, styr Dem, tæm Deres Hidsighed.

Moderne, a. som hører til den nyere Tid; som er efter Moden, i den nyeste Smag; s. m. pl. de nyere Forfattere; den nyere Tids Lærde eller Kunstnere; à la –, loc. ad. efter den nyeste Mode.

Moderner, v. a. (Arch.) opfriske en antik Bygning i moderne Stiil; p. u.

Modeste, a. beskeden; maadeholden; simpel, jevn, som ikke gjør Opsigt; (om Farver) som ikke praler el. falder i Øinene; sædelig, blufærdig.

Modestement, ad. beskedent; simpelt, jevnt, tarveligt, maadeholdent.

Modestie, f. Beskedenhed; Maadeholdenhed; Jevnhed; Velanstændighed, Blufærdighed.

Modicité, f. Ubetydelighed, Ringhed; la – de son revenu, hans Indtægts Ringhed; la – du prix, Prisens Billighed.

Modificatif, ive, a. nærmere bestemmende, modificerende; s. m. Bestemmelsesord.

Modification, f. Formildelse, Læmpning; Indskrænkning, nærmere Bestemmelse; Forandring i et Legemes Væsen.

Modifier, v. a. modificere, nærmere bestemme, formilde; forandre en Gjenstand i enkelte Dele; v. pr. formildes, forandres i det Enkelte, forbedres.

Modillon, m. (Arch.) lille fremstaaende Sirat paa Gesimsen af Søiler, Sparrehoved (s. mutule).

Modique, a. ubetydelig, ringe i Værdi; prix –, billig Priis.

Modiquement, ad. ubetydeligt, ikke meget, ringe; vivre –, komme ud af det med meget lidt. [handlerinde.

Modiste, s. Modehandler, Mode-

Modulation, f. (Mus.) Overgang fra en Tone til en anden; Toneartennes harmoniske Sammensmeltning; musikalsk Foredrag.

Module, m. (Arch.) Maal, hvorefter de indbyrdes Forhold mellem et architectonisk Arbeides forskjellige Dele bestemmes; Forholdsmaal; en Me-

dalles eller et Pengestykkes Gjennemsnit.

Modaler, *v. a.* (Mus.) forfatte en Melodi efter Harmoniens Regler; *v. n.* gjennemløbe en Toneарts forskjellige Toner; modulere, foredrage, udføre.

Moëlle, *f.* Marv; *fig.* Kjærnen, Extract af et Skrifts Indhold, det Væsentligste af samme; *fig.* og *fa.* il lui tire jusqu'à la – des os, han udsuger ham ganske, han ødelægger ham lidt efter lidt; tirer (extraire) la – d'un livre, uddrage det Bedste af en Bog.

Moëlleusement, *ad.* bruges kun *fig.* blødt, fyldigt, marvfuldt (peint.).

Moëlleux, se, *a.* fuld af Marv; *fig.* marvfuld, kjærnefuld, fyldig, blød, behagelig; étoffe -se, Tøi, som er fast, blødt og smidigt; pinceau –, blød, behagelig Pensel; contours –, blødt Omrids; voix -se, blød og fuldtonende Stemme; vin –, stærk og behagelig Viin; discours –, forstandig, kjærnefuld Tale; *s. m.* Smidighed (i Bevægelser); Blødhed, behagelig Fyldighed (om Penslen).

Moëllon, *m.* (Maç.) Byggesteen, Slags Sandsteen; – brut, raa Byggesteen; – d'appareil, tilhugget Byggesteen; – bloqué, sprød, utilhugget Byggesteen.

Moëllonnier, *m.* Kile til at sprænge Sandsteen el. Byggesteen. [mode).

Mœuf, *m.* (Gr.) Modus; *v.* (nu: Mœurs (udtales), *f. pl.* Sæder; en Nations særegne Levemaade, Tilbøieligheder el. Skikke; (poét.) et Folks moralske Sædvaner, dets Hensyn til Sædelighed; (Peint.) Folks Skikke, Dragt o. desl.; avoir des –, have gode Sæder, føre et moralsk Levnet; n'avoir point de –, føre et slet Levnet; cela n'est pas dans nos –, det er ikke overeensstemmende med vore Sæder, med vor Skik og Brug; les – des animaux, Dyrenes forskjellige Levemaade; *prov.* les honneurs changent les –, naar Folk komme til Ære, veed de ikke, hvorledes de ville være.

Mofette, *f.* skadelig Uddunstning, især i Bjergværker.

Mohatra, *a. m.* bruges kun i Udtr. contrat –, Aagercontract, hvorefter man indløser for en ringe Priis, hvad man har solgt til en høi Priis og paa Credit.

Moi, *pr. pers.* jeg, mig; bruges som Subject: vous et *moi* nous irons à Paris, De og jeg ville reise til Paris; c'est *moi* que l'ai dit, det er mig, som har sagt det; som direct Object: envoies-y-moi, send mig derhen; som indirect Object: pardonne-moi, tilgiv mig; ... de vous à moi, mellem os sagt; c'est à moi, det er mit; à moi! kom mig til Hjælp! quant à moi, hvad mig angaaer; se tenir sur son quant-à- –, være stolt, hovmodig el. tilbageholden, tale i en stolt Tone; se mettre sur son quant-à- –, antage en stolt Mine; tale i en afgjørende Tone, blive hæftig; *s. m.* Mennesket med sine Egenskjerligheder; (Phil.) en Persons Individualitet.

Moignon, *m.* Stump af en Arm el. et Been, som er affat; Stump af en afhugget Green.

Moilette, *f.* Redskab, beklædt med Filt, som bruges til at polere Speile.

Moinaille, *f.* Munkepak; *fa.*

Moindre, *a. comp.* mindre, ringere; mindre i Værdi; mindre god; votre douleur en sera –, Deres Sorg vil derved blive mindre; ce vin là est – que l'autre, denne Viin er mindre god (el. slettere) end den anden; le el. la –, den mindste, den ringeste; i Forbindelse med en foregaaende Negtelse bruges det i Betydn. af ingen, ikke den mindste, ikke en eneste; il ne lui a pas dit le – mot, han har ikke sagt ham et eneste Ord; *s. m.* les quatre -s, de 4 ringeste Munkeordener (s. mineur).

Moine, *m.* Munk; Sengevarmer; Papiirhylster til Krudtet, hvormed man tænder en Mine; Top (i d. Betydn. bruges det paa Landet); – lai, forh. Invalid, som indlagdes i et Kloster; – bourru, Skrækkebillede, Pusselmand; vrantent Menneske (*fa.*); *prov.* il est gras comme un –, han er meget feed; l'habit ne fait pas le –, man skal ikke dømme Manden efter Kjolen; on se doit garder d'un – de tous côtés, man kan ikke tage sig nok i Agt for en Munk, han er ikke at lide paa; attendre q. comme les -s font l'abbé, ikke vente paa En med Middagsmaden; pour un – l'abbaye ne faut pas, pour un – on ne laisse pas de faire un abbé, paa en Enkelt kommer det ikke an; fordi En er borte, skal en Sag ikke standses.

Moineau, *m.* Spurv; *prov.* tirer sa poudre aux -x, spilde sine Kræfter paa Ubetydeligheder; (Fort.) Bastion, hvis Spids danner en stump Vinkel; *a. m.* cheval –, en Hest med afskaarne Øren.

Moinerie, *f.* alle Munke; Munkevæsen (i slet Forst.).

Moinesse, *f.* Nonne; *plais. p. u.*

Moineton, *m.* lille, uanseelig Munk (almindeligere: moinillon). [Udtryk).

Moinillon, *m.* lille Munk (haanligt

Moins, *ad.* mindre; le –, det mindste; *s. m.* (Alg.) Minus, Subtractionstegn; (Impr.) Tankestreg; ... à – de, *loc. ad.* for ringere Priis end; uden paa den Betingelse; à –, for en mindre Sum; for en mindre Aarsag; je ne le lui vendrai pas à – de mille francs, jeg sælger ham den ikke under 1000 Fr.; on se fâcherait à –, man kunde blive vred for mindre; vous ne l'aurez pas à –, De faaer det ikke for mindre; ... à – que, *conj.* med mindre at (bruges med ne foran et følgende Subjunctiv, og med de foran et Infinit.); il n'en fera rien à – que vous *ne* lui en parliez, han gjør Intet, med mindre at De taler med ham derom; ils ne peuvent en parler, à – que de se quereller, de kunne ikke tale derom, uden at de komme op at skjændes; au –, i det mindste (om ikke mere); du –, i det mindste (naar man vil indskrænke, hvad man troer at have sagt for meget); il est au – aussi riche que son frère, han er i det mindste ligesaa rig som sin Broder; c'est un de ses amis, ou du – un homme qu'il prend pour tel, det er en Ven af ham, el. i det mindste en Mand, han anseer som saadan; ... de –, *loc. ad.* for lidt; mindre; il y a vingt francs de –, der er 20 Fr. for lidt; vous l'aurez pour qc. de –, De skal faae det for Noget mindre; ... en – de, dans – de, *loc. pp.* i kortere Tid end; en – de rien, *loc. ad.* i meget kort Tid, meget snart; ... rien – que, Intet mindre end (dette Udtr. frembyder ofte en Tvetydighed, hvorfor man i de fleste Tilfælde gjør bedst i at undgaae at bruge samme).

Moire, *f.* Tilberedelse af vævede Tøier, hvorved de erholde et vatret Skin; Tøi, som har faaet en saadan Appretur, vatret Tøi; – de soie, Silkemor.

Moiré, e, *p.* vatret; *s. m.* moiré métallique, vatret Blik.

Moirer, *v. a.* give vævede Tøier et vatret Udseende ved Rulning el. Presning.

Moireur, *m.* Arbeider, som giver Tøier og Metaller et vatret Udseende.

Mois, *m.* Maaned; maanedlig Betaling; au –, par –, maanedlig, maanedsviis; trois –, et Fjerdingaar; six –, et halvt Aar; neuf –, tre Fjerdingaar; le deux du –, den anden i Maaneden; *prov.* nous avons tous les ans douze –, vi blive med hver Dag ældre; elle en a pour ses neuf –, hun har ladet sig besvangre; *pl.* Fruentimmerets maanedlige Renselse; elle a ses –, hun har sit Maanedlige.

Moise, *f.* (Charp.) Baand i Tømmerarbeide.

Moiser, *v. a.* (Charp.) anbringe Baand af Lægter o. desl. til at fastholde Tømmerarbeide. [skimlet Lugt.

Moisi, *m.* Skimmel, det Skimlede;

Moisir, *v. a.* skimle (*p. u.*); *v. n.* og *v. pr.* skimles, blive skimlet, muggen.

Moisissure, *f.* Skimmel, Muggenhed; det Skimlede, det Mugne.

Moison, *f.* Jords Forpagtning mod at svare en Deel af Afgrøden; – de drap, Længden af et Stykke Klæde.

Moisonnier, *m.* Forpagter, som betaler sin Jordafgift med en Deel af Afgrøden. [ranker med deres Drueklasser.

Moissine, *f.* Knippe afskaarne Viin-

Moisson, *f.* Høst; Høsttid; *poé.* Aar; faire la –, høste; *fig.* une – de lauriers, en Række Seire; il a vu cinquante –s, han er bleven 50 Aar gammel; *prov.* il ne faut pas mettre la faucille dans la – d'autrui, man maa ikke gjøre Indgreb i Andres Ret, man maa ikke jage paa Andres Enemærker.

Moissonner, *v. a.* høste, indhøste; *fig.* vinde; bortrive; – des palmes, vinde Seirspalmer; il a été –é dans sa fleur, Døden har bortrevet ham i hans tidlige Ungdom; *prov.* celui qui sème le vent, moissonnera la tempête, den, som udsaaer Splid, bliver selv Bytte for endnu større Strid.

Moissonneur, se, *s.* Høstkarl, Høstkvinde.

Moite, *a.* klam, lidt fugtig.

Moiteur, *f.* Klamhed.

Moitié, *f.* Halvdeel, Halvpart; *fig.* Hustrue; partager une ch. par –, dele Noget halvt, i to Halvparter; *fig.* cet homme est – chair, – poisson, det er vanskeligt at blive klog paa denne Mand, at fatte, hvad han egentlig vil; il a fait sa fortune – guerre, – marchandise, han er kommen til sin For-

une paa en tvetydig Maade; il a consenti - guerre, - marchandise, han han har givet sit Samtykke halvt med det Gode, halvt med det Onde; - figue, - raisin, halvt i Spøg, halvt i Alvor; halvt med det Gode, halvt med det Onde;... à -, *loc. ad.* i Fælleskab; halvt; labourer une terre à -, pløie hver det Halve af en Jordlod; il est à - ivre, han er halvt beruset; à - chemin, paa Halvveien; à - prix, for halv Priis; être de - avec q., være halvt med En; gaae i Compagni med En; *fig.* en rabattre de (el. de la) -, agte En langt mindre end før; en rabattre (la) -, slaae det Halve af, troe ikkun det Halve (om en overdreven Fortælling, Roes el. Dadbel). [Moka i Arabien.

Moka, *m.* Mokabønne, Kaffe fra

Mol, le, *s.* mou.

Molaire, *a. f.* (om Tænderne) dent -, Kindtand; *s. f.* Kindtand.

Moldavie, *f.* Moldau.

Moldavique, *a.* moldauisk, som er fra Moldau; *s. f.* (Bot.) tyrkisk Melisse el. Hjertensfryd.

Mole, *f.* (Méd.) kjødagtig Gevæxt i Moderen, formeentligt Foster (Mola); (H. n.) Klumpfisk.

Môle, *m.* Dæmning til at beskytte en Havn mod Strømmens Hæftighed (især i Middelhavet); (Anc.) Slags romersk Gravmæle.

Moléculaire, *a.* henhørende til de uendeligt smaa Dele, som man kalder Moleculer.

Molécule, *f.* uendelig lille Deel el. Grundbestanddeel af et Legeme. [blanc).

Molène, *f.* (Bot.) Kongelys (bouillon

Moler, *v. n.* (Mar.) seile for fuld Vind, have Vinden bagfra.

Molestation, *f.* Fortrædigelse.

Molester, *v. a* fortrædige, tilføie Fortred og Brydderi, besvære, plage, forurolige.

Molette, *f.* Hjul i en Spore; (Vét.) Svulst paa Koden af en Hest, Senegalle; (Techn.) Slags lille Hjul i et Uhr; Guldsmedtang; Løber paa en Farvesteen. [redskab.

Moletter, *v. a.* polere med et Glatte-

Molière, *f.* Steenbrud, hvoraf udhugges Møllesteen; ogs. *a.* terre -, leret, feragtig Jord.

Molinisme, *m.* Jesuiten Molinas Lære om Naaden.

Moliniste, *m.* Tilhænger af Molinas Lære.

Mollah, *m.* muselmansk Præst, som holder Bønner til visse Timer fra det Øverste af Mosteen.

Mollasse, *a.* blød, lasket; (om Tøi) altfor tyndt og løst.

Molle, *s.* mou.

Mollement, *ad.* blødt; *fig.* med en yndig el. yppig Utvungenhed; paa en svag, lad el. kraftløs Maade; qvindagtigt, blødagtigt.

Mollesse, *f.* Blødhed; Slaphed; *fig.* Mangel paa Kraft el. Fasthed, Svaghed, overdreven Overbærelse el. Eftergivenhed; Blødagtighed, Qvindagtighed, vellystigt Levnet; Mildhed i Temperatur; behagelig Utvungenhed i Foredrag; (Peint.) la - des chairs, Efterligning af Hudens Blødhed; la - des contours, Omridsenes Blødhed, bølgeagtige Afrundethed; la - du pinceau, Penselens Slaphed el. Mangel paa Fasthed. [Fryndse.

Mollet, *m.* Læg paa Benet; lille

Mollet, te, *a.* blød, fiin og blød; du pain -, fiint, svampet, hvidt Brød; œufs -s, blødkogte Æg; *fa.* avoir les pieds -s, have Vanskelighed ved at gaae efter Sygdom. [Tøi el. Silketøi; Multum.

Molleton, *m.* blødt og løst uldent

Mollification, *f.* (Méd.) Blødgjøren, Fortynden. [fortynde.

Mollifier, *v. a.* (Méd.) blødgjøre,

Mollir, *v. n.* blive blød, blive slap; *fig.* give altfor snart efter, ikke staae imod; (Man.) le cheval mollit, Hesten trættes, snubler; (Mar.) le vent mollit, Vinden løier af; *v. a.* - un cordage, slappe, fire lidt paa en Ende; - la barre du gouvernail, holde Roerstangen mindre til Vinden, formindske Vinklen, Roret danner med Agterstevnen.

Mollusque, *m.* (H. n.) Bløddyr, Dyr uden Ledemod. [tenbakke; stor Hund.

Molosse, *m.* (H. n.) hundeartet Af-

Moluques, *f. pl.* de molukkiske Øer, Syd for de philippinske.

Moly, *m.* (Bot.) Slags Hvidløg. [Salt.

Molybdate, *m.* (Chi.) vandblysuurt

Molybdène, *m.* (H. n.) Molybdeen, Vandbly.

Molybdique, *a.* (Chi.) acide -, Vandblysyre. [veri; *pop.* Gadedreng.

Môme, *m.* Barn, som er hæftet for Ty-

Moment, *m.* Øieblik; un bon -, et

gunstigt Øieblik; il a de bons -s, han er undertiden i godt Lune; (om en Vanvittig) han har undertiden sine lyse Øieblikke; manquer le -, gaae Glip af Leiligheden; saisir les bons -s, gribe det gunstige Øieblik, passe den rette Tid; un -! bi lidt! ... *loc. ad.* à tout -, à tous -s, idelig, uophørligen; de - en -, hvert Øieblik; en ce -, nu, i dette Øieblik; dans le -, strax, øieblikkeligen, meget snart; ... *loc. pp.* au - de, i Begreb med; ... *loc conj.* au - où, au - que, dans le - que, i det Øieblik da, naar; du - que, fra det Øieblik af; efterdi.

Momentané, e, *a.* øieblikkelig, kortvarende. [blik; i Forbigaaende.

Momentanément, *ad.* for et Øie-

Momerie, *f.* forh. Maskerade; nu: stromtet Følelse; Forstillelse; morsom Spøg for at skuffe En; latterlig Ceremoni; *fa.*

Momie, *f.* Mumie; *fig.* og *fa.* c'est une -, une vraie -, det er en mager, mørkladen Person; (Peint.) bruun Farve, som faaes af den jordbegagtige Bestonddeel, som omgiver Mumier; (Jard.) Slags sort Podevor.

Momification, *f.* Behandling, hvorved et Lig conserveres som Mumie; stærk Hentæren.

Momon, *m.* Opfordring til Tærningspil af en maskeret Person; Slags Indsats i Landsknegt (lansquenet); couvrir le -, modtage Opfordringen; holde Indsatsen. [rikansk Peberfugl. Tukan.

Momot (t udtales), *m.* (H. n.) ame-

Momus (s udtales), *m.* (Myth.) Gud for Spot og Skjemt.

Mon, *a. poss. m.* min, mit; *fa.* ma; foran et Ord, som begynder med en Vokal el. et stumt h, bruges, for at undgaae Hiatus, mon i *fém.* i Stedet for ma; *pl. m.* og *f.* mes, mine; mon frère, min Broder; ma sœur, min Søster; mon histoire, min Historie; mes beaux-frères et mes sœurs, mine Svogre og mine Søstre (Eiendomsadjectivet maa i det Franske gjentages foran ethvert Substantiv).

Monacal, e, *a.* henhørende til Munkestanden; habit -, Munkedragt; *pl. m.* - caux.

Monacalement, *ad.* paa Munkeviis.

Monachisme, *m.* Munkevæsen, Munkestand (haanligt Udtr.).

Monade, *f.* enkelt udelelig Bestanddeel, hvoraf, efter Leibnitz, alle Væsener skulle være sammensatte; (H. n.) det mindste Slags microscopiske Dyr.

Monadelphie, *f.* (Bot.) 16de Classe af Linnées System, som indeholder de Planter, hvis Støvnaales Stifter ere sammenvorne i eet Legeme i en tvekjønnet Blomst.

Monandrie, *f.* (Bot.) 1ste Classe af Linnées System, som indeholder Planter med een Støvnaal i en tvekjønnet Blomst.

Monarchie, *f.* Monarki.

Monarchien, ne, *a.* Tilhænger af et constitutionelt Monarki.

Monarchique, *a.* monarkisk. [kisk Viis.

Monarchiquement, *ad.* paa monar-

Monarchisme, *m.* det rene Monarkies Grundsætninger el. System.

Monarchiste, *m.* Tilhænger af det rene absolute Monarki.

Monarque, *m.* Monark.

Monastère, *m.* Kloster.

Monastique, *a.* klosterlig, angaaende Munke og Nonner; vie -, Klosterlevnet.

Monaut, *a. m.* eenøret; *p. u.*

Mouceau, *m.* Dynge; *fa.* avoir des -x d'or, have Gulddynger, meget Guld.

Mondain, e, *a.* verdslig, hengiven til Verden og dens Forfængeligheder; *s. m.* verdsligt Menneske, Verdens Barn; feed, tam Due. [Viis.

Mondainement, *ad.* paa verdslig

Mondanité, *f.* Hengivenhed til verdslige Ting, verdslig Forfængelighed.

Monde, *m.* Verden; Jordkloden, Jorden; Folk; stor Mængde Mennesker; Ens Tjenere, Alle, som staae under En, el. høre til En; undertiden een el. flere Personer; Fremmede (som komme i Besøg); Samfund af en vis Classe Mennesker; Selskabslivet; le nouveau -, Amerika; le - ancien, den Deel af Jordkloden, som de Gamle kjendte; venir au -, fødes; mettre un enfant au -, føde et Barn; être au -, være til; n'être plus au -, være død; l'autre -, det tilkommende Liv; il est allé dans l'autre -, han er gaaet over i en anden Verden, han er død; *fa.* c'est un homme de l'autre -, det er en Mand af en anden Verden, som er fremmed for sin Tids Skik og Brug el. for sin Tids Anskuelser; dire des choses de l'autre -, fortælle besynderlige og utrolige Ting; n'être plus du -, have

trukket sig tilbage fra Verden; tout le –, alle Mennesker, Hvermand; il y avait bien du – à la promenade, der var mange Mennesker ude at spadsere; il doit à Dieu et au –, han skylder Gud og hver Mand; il y a du – avec lui, der er En (el. Flere) med ham; notre – n'est pas encore arrivé, vore Fremmede el. vort Selskab er endnu ikke kommet; il a congédié tout son –, han har afskediget alle sine Folk; il a amené, tout son –, han har ført hele sin Familie med sig; le grand –, den rige el. den fornemme Verden; det store talrige Selskab; le beau –, det fine, dannede og meest udmærkede Selskab; le petit –, Smaafolk, simple Folk; le – savant, le – lettré, den lærde Verden, Videnskabsmændene; c'est le – renversé, det er den forkeerte Verden; homme du –, en Verdensmand, en Mand, som lever i den fornemme Verden (*pl.* les gens du –); il sait bien le –, il sait son –, il a l'esprit du –, il a du –, han besidder Verden, det er en Mand af Verden, han forstaaer godt at skikke sig blandt Folk; connaître le –, besidde Menneskekundskab, Verdenskundskab; connaître bien son –, forstaae godt at behandle Folk, man har med at bestille; monde er undertiden et Forstærkelsesord: il a dit de vous tout le bien du –, han har sagt alt muligt Godt om Dem; cela va le mieux du –, det gaaer ganske fortræffeligt; nous sommes le mieux du –, vi staae os fortræffeligt sammen, vi ere ganske enige; il loge au bout du –, han boer meget langt herfra; c'est le bout (tout le bout) du –, det er den høieste Priis, det Yderste, hvortil jeg gaaer; *prov.* depuis que le – est –, saalænge Verden har staaet; ainsi va le –, c'est le train du –, saa gaaer det til i Verden, det er Verdens Løb.

Monde, *a.* reen (bibelsk Udtryk om spiselige Dyr; modsat immonde).

Mondé, e, *p.* renset, skilt fra Skallen; de l'orge –, Bankebyg.

Monder, *v. a.* rense fra Skallen, afskalle; – de l'orge, tilberede Bankebyg; – les amandes, afskalle Mandler.

Mondificatif, ive, *a.* (Chir) rensende; *p. u.* [Saar); *p. u.*

Mondifier, *v. a.* (Chir.) rense (om

Mondique, *f.* lidet indholdsrig Tingrube; Slags Kiis. [banke.

Mondrain, *m.* (Mar.) lille Sand-

Monétaire, *m.* Myntmester; *a.* som angaaer Myntvæsenet; science –, Myntvidenskab; système –, Myntfod.

Monétiser, *v. a.* sætte Papirspenge i Omløb. [lierinde; *a.* mongolsk.

Mongol, e, *s.* Mongolier, Mongo-

Monial, e, *a.* (Dr. can.) angaaende Kloster- og Munkevæsenet; –e, *s. f.* Nonne; *p. u.*

Monin, *m.* stor Abe; *v.*

Moniteur, trice, *s.* Paaminder, Raadgiver, Mentor; underviseude Elev i den indbyrdes Underviisning; *m.* et fransk Regjeringsblad.

Monition, *f.* (Dr. can.) Paamindelse fra Biskoppen før Banlysningen.

Monitoire, *m.* Opfordringsskrivelse fra den geistlige Øvrighed til at meddele alle Oplysninger om en Brøde el. andet Factum; ogs. *a.* lettre –.

Monitorial, e, *a.* bruges kun i Udtr. lettre –e, Paamindelsesskrivelse (s. s. monitoire).

Mongolique, *a.* mongolsk.

Monnaie, *f.* Mynt, myntet Penge; Smaapenge, Mynten, hvor der udmyntes (hôtel de la –); papier- –, Papirspenge; – de compte, – imaginaire, Mynt, som ikke virkelig existerer (i Modsætn. til – réelle el. effective); – obsidionale, Mynt, som udstedes i en beleiret By og alm. er af ringe Gehalt; – de billon, Sølvmynt, forfalsket med Kobbertilsætning; fausse –, falsk Mynt; – fourrée, falsk Mynt, som er forsølvet el. forgyldt; – faible, let Mynt; – forte, svær Mynt, grov Mynt; battre –, mynte; *fig.* forskaffe sig Penge ved at sælge sine Effecter; avez-vous de la – sur vous? har De Smaapenge hos Dem? donnez-moi la – d'un louis d'or, vexel mig en Louisd'or i Smaamynt; *fig. og fa.* être décrié comme de la fausse –, have et slet Rygte, være ilde omtalt; rendre à q. la – de sa pièce, hævne sig paa En; payer q. en même –, betale En i samme Mynt, gjengjælde En Lige for Lige; payer q. en – de singes, spidse en Creditor af med Snak, gjøre sig lystig over ham. [der præges.

Monnaierie, *f.* Sted i Mynten, hvor

Monnayage, *m.* Myntning.

Monnayer, *v. a.* mynte; præge Mynt.

Monnayeur, *m.* Mynter; faux –, Falskmynter.
Monnéage, *m.* forh. Afgift af Mynten.
Monocéros, *m.* (H. n.) Narhval, Søeenhjørning (licorne); Næshorn.
Monochromate el. monochrome, *m.* Maleri i een eneste Farve; Slags Kamee.
Monochrome, *a.* som kun er af een Farve.
Monocle, *m.* (Opt.) Lorgnette, Dieglas til eet Die; Bandage el. Klap for det ene Die; *a.* som har kun eet Die.
Monocorde, *m.* Instrument med een Streng.
Monoculaire, *a.* som kun har eet Die.
Monocule, *m.* (Chir.) Bind til eet Die; Dieglas (monocle).
Monoculiste, *m.* Cyclop; *v.*
Monoecie, *f.* (Bot.) 21de Classe hos Linnée, som har særskilte Han- og Hunblomster paa een Plante, Eenbo.
Monogame, *s.* og *a.* som kun har været een Gang gift; som kun har een Kone.
Monogamie, *f.* eneste Ægteskab; Ægteskab med een Kone.
Monogramme, *m.* Navnetræk.
Monographie, *f.* Beskrivelse af en eneste Gjenstand, en eneste Classe.
Monoïque, *a.* (Bot.) henhørende til den 21de Classe, som har særskilte Han- og Hun- blomster paa een Plante.
Monolithe, *m.* (Arch.) Arbeide, forfærdiget af en eneste Steen; *a.* som er af een Steen.
Monologue, *m.* Monolog, dramatisk Scene, hvori en enkelt Person taler ene el. med sig selv.
Monomane, *s.* og *a.* Sindssvag, som kun beskjæftiger sig med en enkelt Idee.
Monomanie, *f.* Sindssvaghed, hvori en enkelt Idee udelukkende beskjæftiger Aanden.
Monôme, *m.* (Alg.) enkelt Størrelse, som ikke bestaaer af Dele, forenede ved + eller —.
Monopétale, *a* (Bot.) fleur –, Blomst, som kun har eet Blomsterblad.
Monophylle, *a.* (Bot.) calice –, Blomsterbæger, som kun bestaaer af et eneste Blad.
Monopode, *m.* (Ant.) Bord med een Fod; *a.* som har een Fod (solipède).
Monopole, *m.* Monopol, Enehandel, Eneret.
Monopoler, *v. a.* og *n.* forh. opspinde Rænker; nu: drive Enehandel.
Monopoleur, m. Monopolist, Enehandler; Toldembedsmand (haanligt Udtr. i d Betydn.).
Monopoliser, *v. a.* og *n.* tilstede Enehandel; drive Enehandel.
Monoptère, *m.* (Arch.) rundt Tempel uden Mure og hvis Tag hviler paa Søiler.
Monostique, *m.* Epigram el. Indskrift, som kun bestaaer af et eneste Vers.
Monosyllabe, *m.* (Gr.) Eenstavelsesord; *a.* som kun har een Stavelse.
Monosyllabique, *a.* vers –, Vers, som bestaaer af Eenstavelsesord, el. af en eneste Stavelse.
Monotone, *a.* eenstonet; altfor eensformig, uden al Afvexling.
Monotonie, *f.* Eenslyd; altfor stor Eensformighed.
Mons (s udtales), *m.* Forkortelse af monsieur, min Herre. Dette Udtr. bruges i kongelige Skrivelser til Bisper og Erkebisper, men mellem Private tilkjendegiver det Ringeagt.
Monseigneur, *m.* (skrives forkortet Mgr.) naadige Herre; brugelig i Tale til Prindser og de høieste Embedsmænd; stor Tyvedirk (s. f. rossignol); *pl.* messeigneurs, og i Ansøgning til Statsraadet: nosseigneurs.
Monseigneuriser, *v. a.* give En Titel af naadige Herre, *plais.*; *v. pr.* agere den naadige Herre; antage denne Titel; give hinanden den indbyrdes.
Monsieur (n og r udtales ikke), *m.* (skrives forkortet Mr el. M., og i *pl.* Mrs el. MM.) min Herre, Herr; Herren i Huset; en Herre; forh. Kongen af Frankrigs ældste Broder; (Jard.) stor fiolet Blomme (prune de –); il fait (bien) le –, han agerer en vigtig Herre, han giver sig en vigtig Mine; il est devenu gros –, han har gjort Lykke; c'est un beau –, det er en elegant Herre; c'est un vilain –, det er en styg Person, som Ingen kan komme tilrette med; ce petit –, denne Uforskammede; *prov.* – vaut bien madame, Manden er ligesaa god som (ikke bedre end) Konen; *iron.*
Monstre, *m.* Vanskabning, Misfoster; stygt og hæsligt Væsen, Skrækkebillede; grusomt, unaturligt Menneske, Uhyre; vildt glubende Dyr; overordentlig stor Fisk; (Jard.) dobbelt Blomst; un – de cruauté, un – d'ingratitude, et uhyre grusomt, et uhyre utaknem-

meligt Menneske; *fig.* se faire un - de qc., Straekkes over Noget, der ikke er saa farligt; forestille sig Noget som uhyre vanskeligt.

Monstrueusement, *ad.* overordentligt; bruges sjeldent uden i Udtr.: - grand, uhyre stor; - gras, uhyre feed; - gros, uhyre tyk; - laid, uhyre styg.

Monstrueux, se, *a.* vanskabt; unaturlig; vidunderlig, overordentlig i sit Slags, uhyre; vederstyggelig.

Monstruosité, *f.* Vanskabthed; unaturligt Vaesen; vidunderlig Gjenstand; *fig.* en uhørt Daad, en Vederstyggelighed.

Mont, *m.* Bjerg (bruges sjelden i Prosa uden med et tilføiet Egennavn: le - Sinaï, Bjerget Sinai, og det har da aldrig Praep. de efter sig); i *pl.* bruges det absolut for Alperne; au de là des -s, hiinsides Bjergene, hiinsides Alperne; *poé.* le double -, Parnas; *fa.* le - pagnotte, en Høi, hvorfra man er Tilskuer af et Slag, uden at vaere udsat for Fare (v.); le - -de piété, Assistentshuset; par -s et par vaux, over Bjerge og Dale, allevegne; *fig.* applanir les -s, udjevne alle Vanskeligheder; cela lui coûte des -s d'or, det koster ham uhyre Summer; promettre des -s d'or à q., lui promettre monts et merveilles, love En Guld og grønne Skove.

Montage, *m.* Opstigning; Opbaering; Opsaetning; le - des bateaux, Baades Opseilen ad en Flod; payer le - du bois, betale for Braendes Opbaering; - du métier, Opsaetning af Vaeven, dens Stillen i Redskab.

Montagnard, e, *s.* og *a.* Bjergbeboer; Medlem af Raedselspartiet i Conventet, Terrorist; les peuples -s, Bjergfolkene.

Montagne, *f.* Bjerg; Bjergpartiet el. det exalterede Parti i Conventet; - de glace, Iisbjerg; -s primitives, Urbjerge; une chaîne de -s, en Bjergkjaede; *prov.* il n'y a point de - sans vallée, hver Ting har sine naturlige Egenskaber og Følger; enhver Ting har sin Hale; il a sa - dans la tête, han gaaer svanger med en stor Plan; la - a enfanté une souris, de store Forberedelser have kun havt et latterligt, intetsigende Resultat.

Montagnette, *f.* lille Bjerg; *inus.*

Montagneux, se, *a.* bjergfuld.

Montain, *m.* (H. n.) Bjergfinke fra Ardennerne. [Legetid.

Montaison, *f.* (Pê.) Forellernes

Montant, *m.* Beløb, Sum; en pikant Smag af Noget, en saeregen Duft; Embedsmand, som i Følge Ancienneté staaer naermest til at erholde et andet Embede (v.); (Méc.) lodret opstaaende Stykke Trae, Jern el. Steen i visse Slags Snedker-, Smede- el. Muurarbeide; les -s d'une raquette, Strengene paa et Fjerbolttrae; (Man.) opstaaende Stykke paa et Stangbidsel; (Jard.) Planternes Stengel; (Fauc.) prendre le -, flyve høiere end en anden Fugl.

Montant, e, *a.* opad gaaende, opstigende; opseilende; un chemin -, en Vei, som gaaer opad; la marée -e, Floden; garde -e, Vagt, som traekker op; (Bl.) opretstaaende. [Tiden dertil.

Monte, *f.* Bedaekning (Stutteriudtryk);

Monté, e, *p.* ridende; forsynet med; stemt i en vis Tone; exalteret; être bien -, mal -, vaere godt el. slet ridende; have gode el. slette Heste, god Befordring; il est - comme un saint George, han har en meget smuk og god Hest; il est bien - en meubles, han er forsynet med gode Meubler; il est - sur un ton plaisant, han er stemt i et spøgende Lune; c'est une tête -e, det er et exalteret Hoved; le vaisseau est - de cent hommes, Skibet har en Besaetning af 100 Mand; ce cheval est - haut el. haut -, denne Hest er høibenet.

Montée, *f.* Opstigning, Opgang; Sted, hvorfra man gaaer op til et Bjerg; Opgangssted til en Bygning; lille Trappe; *pop.* Trappetrin; (Arch.) en Hvaelvings Buehøide; (Fauc.) Falkens opstigende Flugt efter Heiren; la - d'essor, Falkens høieste Flugt, naar den forsvinder for Øiet; *pop.* faire sauter les -s à q., kaste En ned af Trapperne.

Monter, *v. n.* stige op; gaae op, ride, kjøre, seile op ad; flyve op; stige op paa el. op til; forfremmes; stige, tiltage i Vaert, i Priis; beløbe sig til; ... *v. a.* bestige; stige op paa; ride paa; forsyne med Fornødenheder; udruste, equipere; opsaette, sammensaette; bringe op paa et høiere Sted; stemme høiere; forhøie; ophidse; ... *v. pr.* beløbe sig til; forsyne sig med; haeve sig op til; blive haeftig, blive heed i Hovedet; - dans sa chambre, gaae op i sit

Værelse; la rivière monte, Floden stiger; cette fille monte en graine, d. Pige bliver gammel; – au faîte des honneurs, stige op til Ærens Top; cet officier est monté en grade, d. Officeer er avanceret; – au(bedre sur le) le trône, bestige Thronen; – sur un vaisseau, – sur mer, gaae ombord; – sur le théâtre, gaae til Theatret; – sur les planches, bestige Brædderne, blive Skuespiller (haanligt Udtr.); – à l'assaut, løbe Storm; – en voiture, – dans une voiture, stige til Vogns; – à cheval, stige til Hest; ride; – en croupe, sætte sig op paa Hesten bag en Anden; – à dos, – à nu, – en poil, ride uden Sadel; *fig.* – sur ses grands chevaux, yttre sig om Noget med Stolthed, med Vrede; – aux nues, blive hæftig, fare op; – sur ses ergots, blive varm i sin Tale, hæve sin Stemme; – en chaire, prædike; ... – l'escalier, stige op ad Trappen; – du foin au grenier, bringe Hø op paa Loftet; – une montre, trække et Uhr op; – un piano, stemme et Fortepiano; – un instrument au ton d'un autre, stemme et Instrument i samme Tone som et andet; – un cheval, ride paa en Hest; pleie at ride paa en Hest; tilride den; – un vaisseau, have Overbefaling paa et Skib, føre samme; – une maison, forsyne et Huus med nødvendigt Bohave; – une imprimerie, indrette et Bogtrykkeri; – un fusil, skæfte et Gevæhr; – un canon, affutere en Kanon; – un cavalier, equipere en Rytter, forsyne ham med Hest og Vaaben; – un diamant, indfatte en Diamant; – une estampe, sætte et Kobberstykke i Ramme; – un violon, sætte Strenge paa en Fiolin; *fig.* – sa lyre, begynde at skrive Vers; – la garde, trække paa Vagt; – une garde à q., give En en drøi Irettesættelse; – une cabale, forberede en Kabale; – la tête à q., sætte En Noget i Hovedet; ... le mémoire se monte à cent francs, Regningen beløber sig til 100 Frank; il s'est –é au ton de la plus haute éloquence, han har hævet sig til den høieste Veltalenhed; il s'est –é la tête, sa tête s'est –ée, han er bleven hidsig, opfarende, exalteret.

Monteur, *m.* En, som indfatter kostbare Stene.

Montgolfière, *f.* Luftballon, fyldt med ophedet Luft.

Monticule, *m.* lille Høi el. Bakke.

Mont-joie, *m.* Titel paa Frankrigs første Vaabenkonge; forh. Feldtskrig brugt i Kampen (Mont-joie Saint-Denis!); ... *s. f.* Steendynge enten til at betegne en Vei el. til Minde om en Seier; la droite – de l'honneur, den lige Vei til Ære; *v.*

Montoir, *m.* Steen el. Træblok til at stige til Hest paa; le côté du –, den venstre Side af Hesten; le côté hors du –, Hestens høire Side; ce cheval est difficile, est rude au –, denne Hest er vanskelig at stige op paa.

Montre, *f.* Lommeuhr; Prøve af Noget, der sælges; Vare, som en Kjøbmand udhænger til Skue; en Juveleers Glaskasse, hvori Smykker og Ringe opbevares; udvendig Orgelpibe; Sted, hvor der prøves og sælges Heste; *fig.* Stillen til Skue; Bram, Udkrammen; forh. Revue over Soldater; régler sa –, stille sit Uhr; – à quantièmes, Uhr, som viser Dato; la – avance, Uhret gaaer for stærkt; elle retarde de cinq minutes, det gaaer 10 Minuter for sagte; acheter du blé sur –, kjøbe Korn efter Prøve; ne me faites point de –, lad mig strax see det Bedste og Smukkeste, uden at kramme saa meget op for mig; cela n'est que pour la –, det staaer kun til Stads; faire – de son esprit, bryste sig af sin Forstand, bramme med den; cela peut passer à la –, det kan gjerne gaae med blandt det Øvrige (skjøndt det er mindre godt); *prov.* belle –, peu de rapport, smukt Ydre, lidet Gehalt.

Montrer, *v. a.* forevise, vise; pege paa, betegne; give Tegn paa, udvise; bevise; undervise (i d. Betydn. ogs. *v. n.*); *v. pr.* lade sig see; vise sig; – le chemin aux autres, vise Andre Veien, foregaae dem med Exempel; – la porte à q., vise En Døren; – q. au doigt, pege Fingre ad En; – à lire, lære at læse; ce maître montre bien, denne Lærer underviser godt; *fig.* og *fa.* je lui montrerai à vivre, jeg skal lære ham op at see; – les dents à q., vise En, at man ikke er bange for ham, vise ham Tænderne; – les talons, smørre Haser; cet habit montre la corde, il fait peur aux larrons, denne Kjole

er lufflidt, den strømmer Tyvene bort; cela montre la corde, det er en List, man strax gjennemskuer; cet homme montre la –, denne Mand viser, at det er paa Heldingen med hans Finantser; – à q. son béjaune, overbevise En om sin Uvidenhed; – son nez quelque part, vise sig et Dieblik paa et Sted og strax igjen gaae; se bien –, vise Aandsnærværelse, Fasthed og Bestemthed.

Montueux, se, *a.* ujevn, bjergfuld.

Monture, *f.* Dyr, hvorpaa man rider; (Méc.) det, som tjener til at sammenholde Dele af et Værktøi o. desl.; Træværket paa en Sav; Skæftet paa et Gevæhr; Metallet, hvori Noget indfattes paa Daaser o. desl.; Indfatningen; *prov.* qui veut aller loin, ménage sa –, hvad man ønsker at beholde længe, maa man behandle skaansomt; hvo som ønsker at leve længe, maa skye Udsvævelser.

Monument, *m.* Mindesmærke; Gravminde, Gravmæle; élever un –, opføre et Gravminde.

Monumental, e, *a.* som er eiendommelig for Mindesmærker, som har Lighed med el. Hensyn til gamle Monumenter; *pl. m.* -taux.

Moquable, *a.* som man kan el. maa holde sig op over; *p. u.*

Moque, *f.* (Mar.) Blokhuus uden Blok; Durhoved.

Moquer (se), *v. pr.* holde sig op over; lade haant om; foragte; skjæmte, spøge; on se moque de lui, man har ham til Bedste, man gjør sig lystig over ham; il se moque de l'opinion publique, han bryder sig ikke om den offentlige Mening; je m'en moque, det bryder jeg mig lidt om; vous vous ferez – (de vous), De vil gjøre Dem latterlig; vous vous moquez, je pense, jeg formoder, at det ikke er Deres Alvor; vous vous moquez (de moi), De er altfor artig, De behager at spøge; *pop.* se – de la barbouillée, Intet frygte, fremføre Latterligheder, latterlige Forslag; *prov.* la pelle se moque du fourgon, den ene Tosse holder sig op over den anden; il ne faut pas se – des chiens qu'on ne soit hors du village, man skal ikke lee af Faren, førend man er i Sikkerhed; ... Participiet af d. Verb. bruges undertiden med être: il fut moqué de tout le monde, han blev udleet el. spottet af Alle.

Moquerie, *f.* Spot, Haan; Urimelighed, Uforskammethed.

Moquette, *f.* Slags fløielsagtigt Tøi, Plyds; Lokkefugl.

Moqueur, se, *a.* som gjerne holder sig op over Andre, spottesyg, spottende; *s.* Spotter, Skjæmter, Spottefugl; *m.* (H. n.) mangstemmig Drossel, Spottefugl, Slags amerikansk Drossel.

Morailler, *v. a.* (Verr.) strække Glas med en Jerntang; (Vét.) bremse Heste, knibe stædige Hestes Næse med en Tang.

Morailles, *f. pl.* (Verr.) Tang, som bruges i et Glaspusteri til at strække Glasset; (Vét.) Brems, som lægges paa Heste, for at faae dem til at staae stille, Slags Tang, hvormed de knibes i Næsen.

Moraillon, *m.* Jernhage, som anbringes paa Laaget af en Kuffert el. Kiste, og griber ind i Laasen for at lukke samme.

Moraine, *f.* Uld af Faar, der ere døde af Sygdom; (Maç.) Ring af Kalk el. Leer omkring en Muur; (H. n.) Orme hos Heste, der ere satte paa Græs.

Moral, e, *a.* moralsk, sædelig; ce livre est fort –, d. Bog indeholder en sund Moral; *s. m.* den moralske Stemning, moralske Tilstand; *pl.* -raux.

Morale, *f.* Sædelære; Afhandling om Sæderne; den moralske Betydning el. Moralen i en Fabel; Irettesættelse, Formaning.

Moralement, *ad.* ifølge Sædelæren; overeensstemmende med Sædelæren, moralsk; – parlant, efter al Sandsynlighed, efter alle Fornuftgrunde.

Moralisation, *f.* Sædeligheds-Tilstandens Forbedring.

Moraliser, *v. n.* anstille moralske Betragtninger; *v. a.* formane el. irettesætte En; forbedre Sæderne.

Moraliseur, se, *s.* En, som gjerne moraliserer; Dydsprædikant; *plais.*

Moraliste, *m.* Forfatter, som giver moralske Leveregler, som skriver om Sædelæren.

Moralité, *f.* moralsk Betragtning; moralsk Indhold af en Fabel el. et Digt, Moralen i samme; en Handlings moralske Værd; en Persons moralske Charakteer, hans moralske

Grundsætninger, hans Sædelighed; Slags gammeldags Skuespil.
Morateur, *m.* En, som udtrækker en Sag; *p. u.*
Moratoire, *a.* i Udtr. lettre –, Skrivelse, som tilstaaer en Udsættelse.
Morave, *s.* Mæhrer, Indvaaner i Mæhren.
Moravie, *f.* Mæhren.
Morbide, *a.* (Peint.) som med Blødhed afbilder Huden el. Kjødet; (Méd.) som antyder Sygdom.
Morbidesse, *f.* (Peint.) Kjødets bløde Form, især hos Børn og Fruentimmer.
Morbifique, *a.* (Méd.) som foraarsager Sygdom.
Morbleu, *interj.* (for mort de Dieu) Gudsdød!
Morce, *f.* (Pav.) Steen, som i en Steenbro forener Veien med Redløbet til en Rendesteen.
Morceau, *m.* Bid; Stykke; Brudstykke; ogsaa undertiden en heel Gjenstand, et Værk, et Arbeide; aimer les bons -x, holde af at spise godt; *fig.* og *fa.* doubler les (ses) -x, mettre les -x doubles, en double, spise hurtigt, jage Maden i sig; le – honteux, det sidste Stykke paa Fadet; s'ôter le –, les -x de la bouche, berøve sig selv det Nødvendige for at hjælpe Andre; tailler les -x à q., foreskrive En, hvormeget han maa udgive; tailler les -x bien courts à q., tildele En meget knapt; il a ses -x taillés, han har ikke mere end hvad han bruger; han har sin Ordre, hvortil han maa nøie holde sig; rogner les -x à q., beskære Ens Indtægt; compter les -x à q., ikke give En mere end det høist Nødvendige; *prov.* – avalé n'a plus de goût, forbigangne Glæder have lidet Værd; en nydt Velgjerning glemmes snart; c'est un – de prince, det er et kostbart Stykke; *fa.* c'est un friand –, un – de roi, det er en nydelig Pige; (Mus.) un – d'ensemble, et Musiknummer, som synges af flere Stemmer.
Morceler, *v. a.* udstykke, dele i flere Stykker, sønderlemme, udparcelere.
Morcellement, *m.* Udstykning, Sønderlemning, Udparcellering.
Mordache, *f.* Slags stor Knibetang.
Mordacité, *f.* bidende, ædende Skarphed; *fig.* bidende Bagtale, Spydighed.
Mordant, *m.* Fernis, hvorpaa man forgylder; Tang; (Impr.) Tenakel, Redskab, hvormed Manuscriptet fastholdes; (Teint.) Substants, ved Hjælp af hvilken Farver bide paa Uld, Silke o. desl.; *fig.* bidende, original, tiltrækkende Egenskab; il a du – dans l'esprit, han har et bidende Vid, en gjennemtrængende Skarpsindighed; sa voix a du –, han har en klangfuld og gjennemtrængende Stemme.
Mordant, e, *a.* bidende; ædende; *fig.* spydig, skærende, som finder Behag i at nedrive Andre.
Mordicant, e, *a.* skarp, stikkende, ædende; *fig.* dadlesyg, bitter og spydig, skærende, hvas.
Mordicus (s udtales), *ad.* haardnakkent; soutenir son opinion –, forsvare sin Mening haardnakkent; *fa.*
Mordienne, à la grosse –, *ad.* ligefrem, uden Omsvøb, oprigtigen; *pop.*
Mordieu, *interj.* Gudsdød.
Mordiller, *v. a.* bide lidt og gjentagne Gange.
Mordoré, e, *a.* rødbruun; *s. m.* rødbruun Farve; (H. n.) Slags Due.
Mordre, *v. a.* bide; æde, ætse; *fig.* dadle, laste, nedrive; *v. pr.* bide sig selv; *fig.* og *fa.* – à l'hameçon, bide paa Krogen, lade sig fange; – à la grappe, gribe begjerligen et Forslag, troe blindt hen et Løfte; – la poussière, bide i Græsset, falde i Kampen; il ne saurait y –, han kan ikke fatte det; il cherche à – sur tout, han søger at rive ned paa Alt; (Impr.) la frisquette mord, det har skaaret sig, Bogstaverne ere ikke komne frem i Kanten; la vignette mord sur les lettres, Vignetten staaer for høit; (Cout.) il faut – plus avant dans l'étoffe, man maa sye længere ind i Tøiet, længere fra Kanten; *prov.* chien qui aboie ne mord pas, den, som gjør megen Alarm, er mindst at frygte; *fig.* se – la langue, afbryde pludseligt, hvad man vilde til at sige; fortryde at have sagt Noget; s'en – les doigts (les pouces), fortryde hvad man har gjort.
More, *m.* Morian, Mor; gris de –, sortegraa; cheval cap de – el. cavecé de –, sorthovedet Rødskimmel, Morenkop; *prov.* traiter q. (en user avec q.) de Turc à –, behandle En med

ubarmhjertig Haardhed; à laver la tête d'un –, on perd sa lessive, man spilder sin Lud paa sturvede Hoveder.
Moreau, a. m. bruges i Udtr. cheval –, en kulsort Hest.
Morelle, f. (Bot.) giftig Plante, henhørende til Natskyggeslægten.
Moresque, a. maurisk, morisk; s. f. maurisk Dands; phantastisk Maleri af Grene, Løvværk, o. desl. (oftere: arabesque).
Moresse, f. Morinde.
Morfil, m. lille Ujevnhed paa Eggen af en nyligt sleben Kniv; uforarbeidet Elefanttand.
Morfondre, v. a. gjøre kold, kølne, isne; v. pr. blive kold, forkøle sig; fig. spilde sin Tid paa et Foretagende som ikke lykkes; kjede sig ved at vente forgjæves; (Boul.) blive klæg, tabe sin gjærende Kraft (om Deig). [Heste.
Morfondure, f. (Vét.) Snue hos
Morgeline, f. (Bot.) Arve (alsine, le mouron des petits oiseaux).
Morgue, f. alvorlig, hovmodig Mine; Hovmod; Sted ved Indgangen til et Fængsel, hvor Fanger udstilles, for at man kan betragte dem og tage Kjende af dem; Lighuus, hvor fundne Lig henlægges til Skue.
Morguer, v. a. betragte En med et stolt trodsende Blik; trodse En; v.
Morgueur, m. Arrestforvarer, som nøie beseer de udstillede Fanger; Portner ved et Lighuus; p. u.
Morgueux, se, a. som har et hovmodigt, trodsende Blik; p. u.
Moribond, e, a. døende; mat og dødsyg; s. en Døende.
Moricaud, e, a. sortebrun; s. Menneske af sortebrun Farve; fa.
Morigéner, v. a. opdrage i gode Sæder, v.; revse, føre tilbage til Pligten; fa. [pignon.
Morille, f. Morkel, Slags Cham-
Morillon, m. blaa Viindrue; (H. n.) Slags lille And; pl. raae Smaragder, som sælges efter Vægt.
Morion, m. let Hjelm; forh. Soldaterstraf, som bestod i at slaae den Skyldige bag paa med Skaftet af en Landse el. med en Geværkolbe; pl. vanskabte Personer, som hos de Gamle tjente til Morskab for de indbudte Gjæster.
Morne, a. bedrøvet, mørk og nedslagen, stummel; un – silence, en mørk Taushed; un œil –, et mørkt, stummelt Øie; temps –, mørkt Veir; s. m. lille Høi el. Forbjerg i Amerika; (Blas.) Ring paa Enden af en Landse.
Morné, e, a. afstumpet, sløv (om Vaaben); (Blas.) lance -e, afstumpet Landse med en Ring; lion –, Løve uden Tænder, Tunge, Kløer og Hale. [pop.
Mornifle, f. Næveslag i Ansigtet;
Morose, a. vranten, vanskelig, fortrædelig, knarvorn.
Morosité, f. Fortrædelighed, Vrantenhed, Knarvornhed.
Morphée, m. n. pr. (Myth.) Morpheus, Ole Lukøie.
Morphine, f. (Chi.) Morphin el. Morphium, det søvndyssende Grundstof i Opium. [dende; p. u.
Morphique, a. søvndyssende; fig. kje-
Morpion, m. (H. n.) Fladluus.
Mors, m. Bidsel; Stangen i et Bidsel; (Verr.) Enden af Blæserøret; (Men.) Kjæbe paa en Skruestok; (Bot.) – du diable, Djævelsbid, afbidt Skabios; prov. prendre le – aux dents, løbe løbsk; fig. overlade sig til sine Lidenskaber; fare hæftig op; give sig til at arbeide med Iver. [phant de mer).
Morse, f. (H. n.) Hvalros (élé-
Morsure, f. Bidet; Bid; fig. Bagtalelsens Virkning.
Mort, f. Død; Dødsfald; fig. stor Smerte; stor Sorg, stor Kummer; Undergang, Aarsag til samme; mourir de sa belle –, døe en naturlig Død, Straadød; être à l'article de la –, være paa det Yderste; être (malade) à la mort, være dødelig syg; être au lit de (la) –, ligge paa Dødsleiet, være nærved at døe; à son lit de –, paa sit Dødsleie; avoir la – entre les dents, ikke have lang Tid at leve i; avoir la – sur les lèvres, være Døden nær; see ud som en Døende; cette affaire va à la –, denne Sag fører til Retterstedet; fig. souffrir – et passion, udstaae stor Qval og Angst; souffrir mille -s, udstaae store Smerter; c'est une – que d'attendre si long-temps, det er en Pine at maatte vente saa længe; pop. il serait bon à aller quérir la –, han er længe om at udføre sit Ærinde; han vilde være god til at sende efter Døden; le monopole est la – de l'industrie, Enehandel er Industriens Undergang; la

- civile, borgerlig Død, Berøvelse af borgerlige Rettigheder; - aux rats, Rottekrudt; *prov.* après la - le médecin, Lægemiddelet kommer for silbig; la - n'a pas faim, Døden vil ikke have ham endnu; den Syge maa længe martres; point de remède contre la -, for Døden gives intet Middel; par la -! *interj.* før skal jeg døe! saa sandt jeg lever! ... à -, *loc. ad.* dødeligt; blesser à -, saare dødeligt; combat à -, Kamp paa Liv og Død; condamner à -, dømme fra Livet; mettre à -, stille ved Livet, dræbe; ... à la -, *loc. ad.* i høi Grad; haïr à la -, hade til Døden, paa det hæftigste; ... à la vie et à la -, i Liv og Død, altid; je suis à vous à la vie et à la -, jeg tilhører Dem for stedse; ni à la vie ni à la -, aldrig.

Mort, e, *p.* død; c'est un homme -, han er dødsens, han er uden Redning; avoir le teint -, les yeux -s, les lèvres -es, see ud som en Dødens Candidat; langue -e, uddødt Sprog; eau -e, stillestaaende Vand; -e-eau, dødt Vand, svageste Strøm; bois -, uddødt, hentørret Træ; - -bois, slet, løst, unyttigt Træ; il a la gueule -e, han er som slaaet paa Munden, han kan ikke svare et Ord; *prov.* -e la bête, - le venin, naar Fjenden er død, kan han ikke skade længer; ... *s.* en Afdød; et dødt Legeme; *prov.* les -s ont tort, man skyder altid Skylden paa de Døde. [pølse.

Mortadelle, *f.* stor italiensk Rulle-

Mortaillable, *a.* (Féo.) Livegen, efter hvem Eieren arver; *v.*

Mortaise, *f.* (Méc.) Taphul.

Mortalité, *f.* Dødelighed; Mængden af de Døde i et Aar; Mængden af dem, som i kort Tid døe af samme Sygdom.

Mort-bois, s. mort.

Morte-eau, *f.* (Mar.) laveste Flod, dødt Vand (modf. le vif de l'eau); *pl.* des mortes-eaux; s. mort.

Mortel, le, *a.* dødelig; dræbende; *fig.* stor, umaadelig; lang og kjedelig; *s.* Dødelig, Menneske; froid -, overordentlig Kulde; il y a trois - les lieues d'ici là, der er tre lange kjedsommelige Miil herfra derhen.

Mortellement, *ad.* dødeligen; *fig.* overordentligen, i høi Grad; haïr q. -, hade En til det Yderste, i høieste Grad.

Morte-paye, *f.* gammel Soldat, som bestandig underholdes (*v.*); gammel Tjener, som nyder Naadsensbrød; de, som ikke kunne betale deres Skatter (i d. Betydn især i *pl.*); des mortes-payes.

Morte-saison, *f.* Aarstid, da visse Haandværkeres Arbeide hviler; saison -e, Aarstid, da Handelen ligger stille; *pl.* des mortes-saisons.

Mort-gage, *m.* (Jur.) dødt Pant, Pant, som Creditor drager Renter af, uden at samme drages fra Gjelden; *pl.* des morts-gages.

Mortier, *m.* Morter; Mørser, Morteer; Muurkalk; Slags støbt Vorlys; forh. galoneret Hue for Præster og dem, som havde en academisk Grad; senere: sort Fløiels Hue for Retspræsidenter.

Mortifère, *a.* dødbringende, dræbende, giftig. [gende, beskæmmende.

Mortifiant, e, *a.* krænkende, ydmy-

Mortification, *f.* (Chir.) Kjødets Hendøen el. Tilintetgjørelse; *fig.* Spægelse; Krænkelse, Ydmygelse; Gjenvordighed.

Mortifié, e, *p.* mørt, halvt fordærvet (om Kjød); *fig.* bedrøvet; krænket.

Mortifier, *v. a.* gjøre Kjød mørt; *fig.* spæge; bekæmpe sine Lidenskaber, dæmpe samme; krænke, ydmyge.

Mort-ivre, *a. m.* overstadigt drukken; *pl.* morts-ivres (om et Fruentimmer hedder det: ivre-morte, *pl.* ivres-mortes).

Mort-né, *a. m.* dødfødt; (om et literairt Arbeide) død i Fødselen, mislykket; *pl.* morts-nés.

Mortuaire, *a.* som angaaer Døde, som hører til Ligbegængelse o. desl.; drap -, Ligklæde; extrait -, Dødsattest; registre -, Dødsliste; droits -s, Afgifter til Øvrigheden ved Ligbegængelse.

Morue, *f.* (H. n.) Stokfisk. [Snive.

Morve, *f.* Sliim fra Næsen; (Vét.)

Morveau, *m.* feig Sliim fra Næsen; *bas.*

Morver, *v. n.* have Næsen forstoppet; (Jard.) raadne (om Kaalplanter).

Morveux, se, *a.* snottet; (om Heste) som har Snive; *s.* ungt Barn uden Erfaring (haanligt Udtr.); *prov.* qui se sent - se mouche, den Hund, man rammer, den piber; *fa.*

Mosaïque, *a.* mosaisk; *s. f.* Mosaik, Mosaikarbeide; Kunst at forfærdige samme; *fig.* Aandsarbeide, be-

staaende af Stykker af blandet Indhold.

Mosaïste, *m.* Forarbeider af Mosaik.

Moscouade, *f.* raat Sukker.

Moscovie, *f.* Moskovien, Navn paa Rusland.

Moscovite, *s.* og *a.* Moskoviter, Beboer af Moskov; Russer. [Tempel.

Mosquée, *f.* Moskee, muhamedansk

Mot, *m.* Ord; et Par (nogle faa) Ord el. Linier; mærkeligt Ord el. Yttring; Tankesprog; Valgsprog; Ord i en Devise; Opløsning af en Gaade; Bud paa Noget; Beviis el. Tilstaaelse; intetsigende Ord; Parol, Feldtraab; – propre, passende Ord; – à deux ententes, – à double entente, – équivoque, – ambigu, Ord, som kan tages i en dobbelt Forstand; jeu de -s, Ordspil; gros -s, Eder; Trusler; Ukvemsord; – gras, et usædeligt Ord; grands -s, overdrevne Udtryk; -s consacrés, hjemlede Ord til at udtrykke visse Ting, for hvilke ingen andre Ord gives; – factice, rigtigt deriveret Ord, men endnu ikke kommet i Brug; – hybride, Ord, dannet af to el. flere fremmede Ord; bon –, vittigt Indfald; le –, le petit – pour rire, Ord til at lee af, morsomt Indfald; – heureux, et heldigt valgt Ord; – fin, findrigt Ord, snild Yttring; le fin –, den hemmelige Mening el. Hensigt med hvad der siges; -s couverts, forblommede Ord; – du guet, Løsen; trainer ses -s, tale langtrukkent, meget langsomt; compter ses -s, tale med en affecteret Langsomhed; manger ses -s, la moitié de ses -s, ikke udtale tydeligt, sluge det Halve af sine Ord; trancher le –, tale reent ud, tage Bladet fra Munden; dire les -s et les paroles, tale reent ud uden Skaansel; nævne Tingene ved deres rette Navn; ce sont des -s, det er tomme Ord, Ord hen i Veiret; vous dites-là le –, De har truffet det Rette; n'avoir qu'un –, sige sin Mening reent ud; ogs. have kun een Priis; le mot de l'énigme, Opløsningen paa Gaaden; avoir le –, føre Ordet; være underrettet om hvad der skal siges el. gjøres; il n'y a qu'un mot qui serve, man maa sige ja el. nei; De maa bestemme Dem; det er mit sidste Ord el. Bud; ne dire (sonner, souffler) –, ikke sige et Ord, tie stille; prendre q. au –, tage En paa Ordet; nous en dirons deux -s quand vous voudrez, vi skulle tales nærmere ved, naar De ønsker det; je lui en dirai deux -s, jeg skal sige ham et alvorligt Ord; jeg skal læse ham ham hans Text; *prov.* qui ne dit – consent, den, som tier, samtykker; s'il ne dit –, il n'en pense pas moins, taler han lidt, saa tænker han desmere; en un –, *loc. ad.* med eet Ord, kort; en un – comme en cent (comme en mille), med eet Ord saa godt som hundrede; – à –, – pour –, *loc. ad.* Ord for Ord, Ord til andet; un – à –, en ordret Oversættelse; à ces -s, *loc. ad.* ved disse Ord, efter saaledes at have talt.

Motacille, *f.* (H. n.) Vipstiert.

Motelle, *f.* (H. n.) Qvabbe (Ferskvands Fisk i Schweitz).

Motet, *m.* Motet, Kirkesang.

Moteur, *m.* Ophavsmand; Drivefjeder; (Méc.) Drivekraft; *Dampvogn, Locomotiv; (An.) Ledemods Muskel; il (el. elle) fut le principal – de cette entreprise, han (el. hun) var Hovedhjulet i dette Foretagende.

Moteur, trice, *a.* bevægende; la force -trice, den drivende Kraft.

Motif, *m.* Bevæggrund, Drivefjeder; (Mus.) Thema; Motiv.

Motion, *f.* (Did.) Bevægelse; Forslag af et Medlem i en Forsamling.

Motionner, *v. n.* fremkomme med et Forslag.

Motionneur, *m.* En, som gjør et Forslag; Proponent; *p. u.*

Motiver, *v. a.* fremføre Grunde for, understøtte med Grunde, begrunde, motivere, foranledige; (Th.) retfærdiggjøre, sandsynliggjøre (Personers Fremtræden og Handlen i et Stykke); *v. pr.* begrundes, motiveres.

Motte, *f.* Jordklump; Jord, som hænger ved Roden af et Træ, der tages op; runde Tørv af brugt Garvebark; lille Jordhøi; (Fauc.) prendre –, sætte sig paa Jorden.

Motter (se), *v. pr.* skjule sig bag Jordklumper (om Agerhøns).

Motus (s udtales), *int.* tys! – sur cette affaire, ti stille om denne Sag; *fa.*

Mou, *m.* Lunge af Køer, Kalve, Faar o. desl.; (Mar.) le – d'un cordage, det Løse af en Ende; donner du – à une manœuvre, fire paa en Ende.

Mou, mol (foran en Vocal el. et stumt h), *a. m.* molle, *a. f.* blød; mild og fugtig (om Veiret); *fig.* svag, kraftløs; uvirksom, ligegyldig; afkræftet, udmarvet; blødagtig, slap; c'est un homme –, det er en svag, dorsk el. afkræftet Mand; *prov.* il ne lui promet pas poires molles, han lover ham intet Godt, han truer ham; (Peint.) un pinceau –, en mat, svag Pensel.

Mouchard, *m.* Politispion (ogs. mouche).

Moucharder, *v. a.* og *n.* drive Politispioneri; staae paa Luur, for at høre hvad der siges.

Mouche, *f.* Flue; Spion (mouchard); Skjønhedsplet, hvormed Damerne forhen udhævede deres hvide Teint; (Jeu) Slags Kortspil; (Astr.) lille sydligt Stjernebillede; *pl.* de første Fødselsveer; – à miel, Bie; *fig.* fine –, snedig, listig Person; pieds de –, fiin, ulæselig Skrift, Kragetæer; un abreuvoir à –s, et bredt og blodigt Saar; *fig.* og *fa.* être tendre aux –s, være meget ømfindtlig, let stødes; prendre la –, blive let vred, være kort for Hovedet; quelle – vous pique? hvad gaaer der af Dem? hvorfor farer De saaledes op? *pop.* gober des –s, spilde sin Tid med Ingenting, staae og gabe; faire la – du coche, gjøre sig vigtig, tillægge sig Andres Fortjeneste; faire d'une – un éléphant, overdrive; *prov.* on prend plus de –s avec du miel qu'avec du vinaigre, man udretter mere med det Gode end med det Onde; dru comme –s, *loc. ad.* i stor Mængde; *fa.*

Moucher, *v. a.* snyde, pudse (Lys); udspionere (*fa.*); *v. pr.* snyde, pudse sin Næse; *pop.* il ne se mouche pas du pied, det er en dygtig, snild Karl; du temps qu'on se mouchait sur la mouche, i den gamle enfoldige Tid; *prov.* s. morveux. [snapper (gobe-mouches).

Moucherolle, *f.* (H. n.) Slags Flue-

Moucheron, *m.* lille Flue, Myg; Enden af en brændende Tande.

Mouchet, *m.* (H. n.) Spurvehøg (oftere: émouchet).

Moucheté, e, *p.* og *a.* plettet, besprengt med Pletter; (Escr.) épée –e, Floret.

Moucheter, *v. a.* anbringe smaa runde Pletter paa Tøi; besprenge Hermelin med smaa sorte Pletter.

Mouchette, *f.* (Men.) Listhøvl; (Arch.) den øverste fremstaaende Deel af et Gesims; *pl.* Lysesax.

Mouchéture, *f.* naturlig Plet paa Dyr; Pletter, som anbringes til Sirat paa Tøier og Hermelin; (Chir.) let Kopsætning, Scarification.

Moucheur, se, *s.* Lysepudser ved et Theater.

Mouchoir, *m.* Lommetørklæde; – de cou, lille Damehalstørklæde (v. nu: fichu); *fig.* og *fa.* jeter le –, lade sit Valg falde paa et Fruentimmer.

Mouchon, *m.* Ende af en Lysetande.

Mouchure, *f.* kun i Udtr. – de chandelle, afklaaret Lysetande.

Moudre, *v. a.* male med Qværn; *v. n.* male, være i Gang (om en Mølle); *fig.* – un homme de coups, mørprygle et Menneske; on l'a moulu, tout moulu de coups, man har mørbanket ham; *prov.* il n'est que d'être à son blé –, Intet hjælper bedre til at fremme en Sag end selv at være med.

Moue, *f.* spids, vrænget Mund; *fig.* haanlig Mine; *fa.* faire la –, see suurt, vrænge Mund.

Monée, *f.* (Chas.) Hjorteblod med Brød og Melk til Jagthunde.

Mouette, *f.* (H. n.) Strandmaage.

Moufetté, *f.* s. mofette.

Mouflard, e, *s.* En, som har et pluskjæbet Ansigt; *pop.*

Moufle, *m.* Bælgvante med een Finger (v. nu: mitaine); (Méc.) Samling af flere Tridser, Hissemaskine; (Chi.) Leerkar til at smelte i; (Men.) Slags Trætang til at holde Jern, som gløbes.

Mouflé, e, *a.* kun i Udtr. poulie –e, Tridse, som er forbunden med en el. flere andre.

Mouflettes, *f. pl.* (Vit.) Glarmestertang til at holde Loddebolten.

Mouflon, *m.* Muffelfaar, vildt Faar.

Mouillage, *m.* (Mar.) Ankergrund; (Tann.) Hudens Tilberedning ved Befugtning.

Mouille-bouche, *f.* saftig Sommerpære; *pl.* des mouille-bouches.

Mouillé, e, *p.* vaad; être – comme un canard, være ganske gjennemvaad; *fig.* og *fa.* c'est du papier –, det er tyndt Tøi, som ikke holder længe;

nepskræmmer; *fig.* og *fa.* il se croit le premier - du pape, han tillægger sig en Vigtighed, der ikke tilkommer ham.

Moutier, *m.* Kloster, Kirke (*v.*); forekommer i Udtr. mener une fille au -, føre en Pige til Brudeskamlen; laisser le - où il est, ikke forandre gamle Skikke, lade det forblive ved det Gamle.

Mouton, *m.* Vede; Vedeskjød; Faareskind; *fig.* fromt, godmodigt Menneske; Spion hos Fanger; Rambuk til at drive Pæle ned; Klokketræ; *pl.* Faar; Karethbuk; skummende Bølger; bløde, krusede Skyer; *fig.* og *fa.* c'est un -, il est doux comme un -, han er saa from som et Lam; il cherche cinq pieds à un -, han vil have mere end der er; un - de cinq quartiers, en afrikansk Vede med en tyk feed Hale; *prov.* c'est un - de Berry, il ressemble aux -s de Berry, han har en Skramme over Næsen; le peuple fait comme les -s, Folket gjør hvad det seer Andre gjøre, det lader sig lede, hvorhen man vil; revenons à nos -s, lader os igjen begynde hvor vi slap.

Moutonnage, *m.* Afgift af Faar; *v.*

Moutonnaille, *f.* de, som blindt hen efterabe Andre (burl.); *prov.* le peuple n'est que franche -, Hoben lader sig drive og lede som en Flok Faar.

Moutonné, e, *p.* kruset som Uld; tête -ée, kruset, lokket Hoved; le temps est -, Himlen er overtrukken med smaa tynde Skyer.

Moutonner, *v. a.* kruse (sjelden uden i *part.*); *v. n.* skumme (om Bølgerne); udspionere en Fange.

Moutonneux, se, *a.* som skummer (om Havet).

Moutonnier, ère, *a.* faareagtig; dum, efteraben de blindt hen Andre; *fa.*

Mouture, *f.* Kornmaling; Malepenge; Maleafgift; Blandkorn; *prov.* tirer d'un sac deux -s, lade sig det samme betale to Gange; gjøre sig dobbelt Fordeel af en Ting.

Mouvance, *f.* (Féo.) Lehnafhængighed; *v.*

Mouvant, e, *a.* bevægende (i d. Betydn. kun i Funkt. la force -e); bevægelig; løs; (Féo.) afhængig af et andet Lehn; (Blas.) fremragende over Vaabenskjoldet; du sable -, Flyvesand; de la terre -e, løs, smuldret Jord; un tableau -, et Maleri med bevægelige Figurer.

Mouvement, *m.* Bevægelse; Forandring i et Samfund ved dets Medlemmers Omflytning; Forfremmelse i et Korps; Forandring i Priser; Forandring i et Terrain, Afvexling af Høie og Dale; Sindsbevægelse; Tilskyndelse, indre Drift; Gjæring i Gemytterne, Røre; Liv; (Horl.) Værket i et Uhr; (Mus.) livligt Tonefald, Takt; (Peint.) Afvexling i Udtryk; donner le - à qc, sætte Noget i Gang; se donner bien du -, tage sig meget ivrigt af Noget, være meget om sig; cela ne vient pas de son propre -, det kommer ikke fra ham selv; det har han ikke gjort af egen Drift; pacifier les -s d'une province, dæmpe Urolighederne i en Provinds; un - perpétuel, et Perpetuum mobile, en bestandigt selvbevægende Maskine; *fig.* chercher le - perpétuel, søge Opløsningen af en uopløselig Opgave; jouer de -, tydeligt udhæve Takten i sit Spil; - de terres, Henbringelse af Jord til Agerdyrkningens Forbedring; - du terrain, et Terrains Afvexling.

*Mouvementé, e, *a.* fuld af Afvexling, bakket, ujevnt (om et Terrain); Amable Tastu.

Mouver, *v. a.* løsne Jorden i en Urtepotte; (Suc.) skille Sukkeret fra Formen; *pop.* bevæge, røre; *v. pr.* bevæge sig.

Mouveron, *m.* (Suc.) Stok til at omrøre det kogende Sukker.

Mouvet (brugeligst) el. mouvoir, *m.* (Chand.) Stok til at omrøre Talgen.

Mouvoir, *v. a.* bevæge, flytte; *fig.* drive, tilskynde; *v. pr.* bevæge sig, sætte sig i Bevægelse; faire -, sætte i Bevægelse.

Moxa, *m.* (Chir.) brændbart Stof, som afbrændes paa det syge Sted.

Moye, *f.* (Maç.) blød Aare el. blødt Lag i en Steen.

Moyen, *m.* Middel; Leilighed; Evne til at udrette Noget; Hjælp, Mellemkomst; *pl.* naturlige Anlæg, Naturgaver; Rigdom, Pengemidler; (Pal.) Grunde; (Fin.) voies et -s, alle en Stats Indtægter; je n'en ai pas le -, det staaer ikke i min Magt; il n'y a pas - de le faire, det er ikke muligt at gjøre det, det kan ikke skee;

le - (quel -) d'y réussir! hvorledes opnaae det! hvorledes skal det kunne lykkes mig? il a obtenu cet emploi par le - de son oncle, han har erholdt dette Embede ved sin Oncles Hjælp; cet enfant a peu de -s, dette Barn har ringe Anlæg; je ne connais pas ses -s, jeg kjender ikke hans Formuesomstændigheder; (Pal.) produire ses -s, fremkomme med sine Grunde; -s de faux, Beviser for at Noget er falsk; au - de, *loc. ad.* ved Hjælp af; au - de quoi, hvorved, formedelst hvilket.

Moyen, ne, *a.* som holder Middelveien, som staaer midt imellem, mellemste; --âge, Middelalderen (fra 475 til 1453); être de -âge, være midaldrende, hverken gammel el. ung; femme de -ne vertu, Fruentimmer af et tvetydigt Rygte; les auteurs de la -ne latinité, latinske Forfattere fra Keiser Severus til det romerske Riges Forfald; écrire en -, skrive med Bogstaver af Mellemstørrelsen; (Log.) - terme el. terme -, Mellemled i en Slutning; *fig.* Middelvei; (Astr.) le lieu -, en Planets Middelsted, det Sted, hvor den vilde være, hvis den havde en regelmæssig Bevægelse; le temps -, Middelsoltid.

Moyen-âge, *m.* s. moyen; uden *pl.*

Moyennant, *pp.* ved Hjælp af; -quoi, ved Hjælp af hvilket.

Moyenne, *f.* (Arith.) Mellemled, Mellemstørrelse (- proportionnelle, ogs. *m.* moyen proportionnel).

Moyennement, *ad.* middelmaadigen; *v.*

Moyenner, *v. a.* mægle, forskaffe Noget ved Mellemkomst; *pop.* il y a moyen de -, der er Grund til at gjøre det; *v.*

Moyer, *v. a.* kløve store Steine, save dem midt over.

Moyeu, *m.* Hjulnav; Slags syltet Blomme; Æggeblomme (*v.* nu: jaune d'œuf).

Mozarabe, *s.* Christen af maurisk Herkomst; *a.* henhørende til de mauriske Christnes Gudsdyrkelse (bedre: mozarabique).

Mozette, *f.* lille Bispekaabe, Domherrekaabe.

Muable, *a.* foranderlig, ustadig; *p. u.*

Muance, *f.* (Mus.) en Nodes Forandring til en anden; Toneforandring; *v.*

Muant, *m.* (Sal.) Canal gjennem en Saltgrav. (s. musser).

Muche-pot (à), *loc. ad.* i Smug

Mucilage, *m.* seig Saft; Planteslim.

Mucilagineux, se, *a.* slimet; (An.) glandes -ses, Sliimkjertler.

Mucosité, *f.* el. mucus (s. udtales), *m.* (An.) Sliim; (Bot.) slimet Saft.

Mue, *f.* Fælding af Fjer, Haar, Ham, Takker o. desl.; Tiden, da Fældingen foregaaer; de affaldne Fjer el. Haar; den afskudte Ham; de aflagte Takker; stort Buur, hvor en Fugl, som fælder, hensættes; mørkt Sted, hvor Fjerkræ fedes.

Mué, e, *p.* fældet; forandret; oiseau -, Fugl, som har fældet; voix -e, Stemme, hvis Overgangstid er forbi.

Muer, *v. n.* fælde Haar el. Fjer; skyde Hud; fælde Takker; gaae over (om Stemmen).

Muet, te, *a.* stum; tavs; maalløs (af Skræk el. Forbauselse); il n'est pas -, han forstaaer nok at tale, han tier ikke; il est - comme un poisson (comme une carpe), han giver ikke en Lyd fra sig, han er stum som en Fisk; on joue à la -te, man er saa stille som i en Kirke; sourd--, døvstum; (Gr.) h -, stumt h, som ikke udtales; e -, stumt e, som enten slet ikke udtales el. lyder svagt; (Ch.) chien -, Hund, som ikke slaaer an; -, *s. m.* -te, *f.* en Stum; *m. pl.* Storsultanens Tjenere og Bødler.

Muette, *f.* (Ch.) Jagthuus, hvor de fældede Hjortetakker opbevares, el. hvor Falkene, der fælde, hensættes (*v.*); Jagtpavillon, Jagtslot.

Mufle, *m.* Mule, Snude (hos Oxen, Tyren, og visse glubende Dyr, som Løven, Tigren); *plais.* fælt, stygt Ansigt; plumpt, ubehageligt Menneske; donner sur le - à q, give En paa Snuden, *pop.*; (Arch.) Bygningssirat som et Dyrehoved.

Mufti el. muphti, *m.* Mufti, tyrkisk Ypperstepræst.

Muge, *m.* (H. n.) Mulle (Fisk, ogs. mulet); - volant, flyvende Knurfisk (exocet, adonis el. faucon de mer).

Mugir, *v. n.* brøle (om Tyren, Oxen og Koen); *fig.* tale høit og hæftigt, skrige; suse (om Vinden); bruse (om Bølgerne).

Mugissant, e, *a.* brølende; *fig.* brusende; susende.

Mugissement, *m.* Brølen; *fig.* Brusen; Susen.

Muguet, *m.* (Bot.) Liliekonval (lis des vallées); *fig.* sirlig Dameven (*fa. p. u.*).

Mugueter, *v. a.* og *n.* gjøre Cuur til Damer; *fig.* vælge det gunstige Øieblik for at erholde Noget; *v.*

Muid (d udtales ikke), *m.* Oxehoved, Viinfad (indeholdende 288 Kander); Maal af forskjellig Størrelse til Korn, Kul, Salt, Kalk o. desl. (*v.*); *fa.* cet homme est gros comme un –, denne Mand er tyk som en Tønde.

Muire, *f.* (Sal.) Sole, Saltsole.

Mulâtre, tresse, *s.* Mulat, Mulatinde (født af en Neger og en Europæerinde el. omvendt); ogs. *a.* men da hedder det mulâtre for begge Kjøn: un valet –, en Mulat-Tjener; une servante –, en tjenende Mulatinde.

Mulcte, *f.* Mulkt (*v.* nu: amende).

Mulcter, *v. a.* (Jur.) mulktere; gjennemhegle; *v.*

Mule, *f.* Fruentimmer-Sko uden Bagkappe; Tøffel (nu kun om Pavens Tøffel); (H. n.) Muulæseninde; *pl.* Frostbyld; (Vét.) Revne paa Hestens Kode; *fig.* être têtu comme une –, være meget egensindig, halsstarrig; *prov.* ferrer la –, tjene paa Indkjøb til Andre; à vieille – frein doré, gamle Fruentimre søge at udmærke sig ved deres Pynt.

Mulet, *m.* (H. n.) Muulæsel, Muuldyr; ethvert Dyr af blandet Race, Bastard; Mulle (en Fisk, s. muge); (Mar.) Slags portugisisk Skib med 3 Master og Latinseil; (Ch.) kullet Hjort, som nylig har fældet; *fig.* og *fa.* être quinteux comme le – du pape, være meget stivsindet, stædig; il lui fait garder le –, han lader ham vente længe; il est chargé comme un –, han er belæsset som et Muulæsel, han har meget at bære; être rembourré comme un bât de –, have mange Klæder paa; *pop.*

Muletier, *m.* Muulæseldriver.

Mulette, *f.* Kallunet hos Kalve; (Fauc.) Rovfuglenes Kro; Pip, Sygdom hos Fugle; (H. n.) Slags toskallet Musling.

Mulon, *m.* Saltdunke paa Strandbredden; Høbunke.

Mulot, *m.* Markmuus; *fig.* og *fa.* endormir le –, holde En op med Snak for at føre ham bag Lyset.

Muloter, *v. n.* rode i Jorden, i Markmusenes Huller (om Vildsvinet).

Mulquinerie, *f.* meget fiint Lærreds Fabrik; Forfærdigelse og Forhandling af meget fiint Lærred.

Mulquinier, *m.* En, som forfærdiger el. forhandler meget fiint Lærred; *inus.*

Multiflore, *a.* (Bot.) som bærer mange Blomster (om en Blomsterstilk).

Multiforme, *a.* (An.) fleerformet.

Multinôme, *m.* (Alg.) s. polynôme.

Multiple, *a.* (Arith.) som indeholder et andet Tal flere Gange uden Rest; *fig.* fleersidet; sammensat af flere; *s. m.* Størrelse, som indeholder en anden flere Gange.

Multipliable, *a.* som kan multipliceres.

Multiplicande, *m.* (Arith.) Multiplicant, Tal, som skal multipliceres med et andet.

Multiplicateur, *m.* (Arith.) Multiplicator, Tal, hvormed et andet multipliceres.

Multiplication, *f.* Formerelse, Mangfoldiggjørelse; (Arith.) Multiplication.

Multiplicité, *f.* Mængde, Mangfoldighed.

Multiplier, *v. a.* mangfoldiggjøre; (Arith.) multiplicere; *v. n.* formeres; *v. pr.* formere sig; gjøre flere Ting paa een Gang; være ligesom paa flere Steder paa een Gang; il a le don de se –, han forstaaer at være allevegne, han er overordentlig dristig.

Multitude, *f.* Mængde, Mangfoldighed; den store Hob, Almuen.

Multivalve, *a.* bestaaende af flere Skaller; *s. f.* mangeskallet Musling.

Munich, *m.* München.

Municipal, e, *a.* henhørende til en Commune, til en Communebestyrelse; garde –, municipal Gardist, Politisoldat i Paris; *s. m.* Politisoldat; communal Embedsmand; *pl.* -paux.

Municipaliser, *v. a.* indføre communal Bestyrelse.

Municipalité, *f.* Borgerraad, Communebestyrelse; Communebestyrelsens Sæde; Communen.

Municipe, *m.* [*f.* efter Nap. Landais] (An.) Stad el. Commune, som nød Deel i den romerske Borgerret.

Munificence, *f.* Gavmildhed.

Munir, *v. a.* udruste, forsyne med det Nødvendige; befæste; – une place, befæste en Stad; – une ville de provisions de bouche, forsyne en By med Mundforraad; *v. pr.* forsyne sig med det Nødvendige; væbne sig; il faut se – de patience, man maa væbne sig med Taalmodighed.

Munition, *f.* Forraad, Proviant, Amunition (bruges især i *pl.*); -s de guerre, Krigsforraad; -s de bouche, Mundforraad; pain de -, Commisbrød; fusil de -, Infanterigevær.

Munitionnaire, *m.* Proviantsforvalter, der forskaffer en Armee det nødvendige Mund- og Krigs forraad, el. har Opsigt dermed. [Mund- og Krigsforraad.

Munitionner, *v. a.* forsyne med

Muqueux, se, *a.* (An.) slimet, indeholdende Sliim; membrane -se, Sliimhud; *s. m.* Sliim, Sliimstof; *s. f.* la -se de l'estomac, Mavens Sliimhinde.

Mur, *m.* Muur, Væg; - de face, Formuur; - d'appui, Brystmuur; gros -, Hovedmuur; - de clôture, Ringmuur; - de refend, Skillemuur i det Indre af Huset; - de parpaing, Muur af Stene, som have Murens Tykkelse; *pl.* les -s d'une ville, Murene el. Voldene, som omgive en By (i d. Forst. bruges murs ofte ene; undertiden betegner det selve Byen: depuis quand êtes-vous dans nos -s? hvorlænge har De været i vor Stad?); *fig.* og *fa.* mettre q. au pied du -, bringe En i Knibe, tvinge En til at tage en Beslutning; *prov.* cet homme tirerait de l'huile d'un -, denne Mand er saa snild, at han vil vide at drage Fordeel af Alt; c'est (se) donner de la tête contre un -, det er at gjøre sig forgjæves Umage; les -s ont des oreilles, man kan ikke være forsigtig nok, naar man taler om Hemmeligheder; Væggene have Øren.

Mûr, e, *a.* moden; *fig.* sat, findig; (om en Pige) giftefærdig; l'âge -, den modne, mandlige Alder; esprit -, moden, eftertænksom Forstand; homme -, sat, findig Mand; vin -, Viin, som har ligget længe nok for at kunne drikkes; habit -, gammel, slidt, skjør Kjole; *fig.* entre deux vertes une -e, mellem to slette Ting var der dog een god; il faut attendre à cueillir la poire qu'elle soit -e, Alt maa have Tid, man maa bie til Sagen bliver moden til at behandles.

Muraille, *f.* Muur (især en høi- og massiv Muur; mur, en mindre Muur); Væg; Fæstningsmuur, Vold; (Min.) Væg i en Kulgrube; *pl.* (i den høiere Stiil) By; cette - pousse, denne Muur truer med at styrte ind; enfermer q. entre quatre -s, sætte En i Fængsel; il n'y a que les quatre -s, der er kun de fire Vægge, ingen Meubler; être comme une - devant l'ennemi, staae fast og urokkelig (som en Muur) for sin Fjende; *prov.* les -s sont le papier des fous, Narrene overmale Væggene; (Escr.) tirer à la -, gjøre Udfald mod En, som kun afparerer.

Mural, e, *a.* i Udtr. cercle -, astronomisk Qvadrant, som er fastgjort til en Væg; plante -e, Muurplante; sel -, Muursalpeter; couronne -e, Muurkrone, som Romerne skjænkede den, som først besteg den fiendtlige Muur i en Storm; *pl. m.* -raux.

Mûre, *f.* Morbær; - sauvage, Brombær.

Mûrement, *ad.* modent, nøie, eftertænksomt.

Murène, *f.* (H. n.) Muræne, Slags Aal. [tilmure.

Murer, *v. a.* indslutte med Mure;

Murex, *m.* (H. n.) Purpursnekke.

Muriate, *m.* (Chi.) saltsurt Salt.

Muriatique, *a.* (Chi.) saltsuur; acide -, Saltsyre.

Mûrier, *m.* Morbærtræ.

Mûrir, *v. n.* blive moden, modnes; *v. a.* modne, bringe til Modenhed.

Murleau, *m.* Slags blaa Drue.

Murmurant, e, *a.* rislende.

Murmurateur, trice, *s.* og *a.* En, som murrer mod sin Foresatte; *p. u.*

Murmure, *m.* Mumlen; Knurren, Brummen, Yttring af Misfornøielse; Vindens Susen; Vandets sagte Rislen.

Murmurer, *v. n.* mumle; murre, knurre, brumme; ymte om, smaasnakke om; suse; risle; il murmure entre les dents, han mumler i Skjægget; on en murmure, man snakker saa smaat derom; cela se murmure à l'oreille, man taler saa sagte derom.

Murrhin, e, *a.* (Ant.) i Udtr. vases -s, meget ansete antike Vaser, dannede af en Steen, kaldet murra, hvorom Plinius taler.

Murrhine, *f.* (Anc.) Drik af sød Viin, blandet med Krydderi.

Musagète, *a.* (Myth.) anførende Muserne (Tilnavn for Apollo).

Musaraigne, *f.* (H. n.) Spidsmuus.

Musard, e, *a.* som gaaer og ga-

der, som morer sig med intetsigende Ting; *s.* Dagdriver; *fa.*

Musarderie, *f.* Dagdriveri.

Musarder, *v. n.* more sig med at see paa hvad der foregaaer, gaae omkring uden at foretage sig Noget; s. muser.

Musc, *m.* (H. n.) Moskusdyr; Moskus; couleur de –, moskusbruun Farve.

Muscade, *s. f.* og *a.* Muskatnød (ogs. noix –), Muskat; lille Taskenspillerkugle; rose –, Muskatrose. [pære.

Muscadelle, *f.* (Jard.) Muskateller-

Muscadet, *m.* hvid Muskatellerdrue; Muskatellerviin; *p. u.*

Muscadier, *m.* (Bot.) Muskattræ.

Muscadin, *m.* under Revolutionen Øgenavn paa Soldater af Borgervæbningen; Spradebasse, parfumeret Herre; Desmerpastille el. Desmerkugle.

Muscadine, *f.* parfumeret Modedame.

Muscadiner, *v. n.* agere Spradebasse, Flane; *p. u.* [muus.

Muscardin, (H. n.) *m.* Slags Mark-

Muscari, *m.* (Bot.) Muskathyacint.

Muscat, *a. m.* duftende som Muskat; *s. m.* Muskatdrue (fra Frontignan og Toulon); Muskatviin; Muskatpære.

Muscle, *m.* Muskel. [skuløs.

Musclé, e, *a.* (An. og Peint.) mu-

Muscosité, *f.* fløielsagtig Beklædning i drøvtyggende Dyrs Mave.

Musculaire, *a.* (An.) henhørende til Musklerne.

Muscule, *m.* (Anc.) Skjærmtag hos de Gamle til at beskytte de Beleirende; *f.* (An.) Laaraare.

Musculeux, se, *a.* fuld af Muskler; muskelstærk, kraftfuld.

Muse, *f.* Muse; poetisk Begeistring, poetisk Aand; det Eiendommelige hos en Digter; den Gjenstand el. den Følelse, som begeistrer Digteren; (Ch.) Begyndelsen af Hjortes Brunsttid; *pl. fig.* Digtekunsten, de skjønne Videnskaber.

Museau, *m.* Snude; (om Personer) Flab (*plais. pop.*); (Serr.) le – d'une clef, Kanten paa en Nøglekam; (Men.) Lænestykke paa en Chorstol.

Musée, *m.* Museum; Sted, hvor kostbare Naturgjenstande el. Kunstarbeider opbevares; Samling af Lærde el. Kunstnere, som forsamles i et Museum; *pl. f.* Musernes Feste (ogs. muséides).

Museler, *v. a.* binde en Mundkurv paa et Dyr; *fig.* binde Munden paa En, hindre ham i at tale.

Muselière, *f.* Mundkurv; Næseremmen paa Bidslet.

Muser, *v. n.* drive Tiden hen med intetsigende Ting (*fa. v*); *prov.* qui refuse, muse, den, som afslaaer et Tilbud, gaaer ofte derved Glip af en Leilighed, som ikke igjen tilbyder sig; (om Hjorte) træde ind i Brunsttiden.

Muserolle, *f.* Næsebaandet af et Stangbidsel.

Musette, *f.* Sækkepibe, Dudelsak; Melodi udsat for en Sækkepibe.

Muséum (um udtales om uden Næselyd), *m.* Musæum.

Musical, e, *a.* musikalsk; *pl.* –caux.

Musicalement, *ad.* efter Musikens Regler

Musicien, ne, *s.* Tonekunstner, Tonekunstnerinde; Musikus; Componist.

Musique, *f.* Tonekunst; Musik; musikalsk Composition; Selskab af Tonekunstnere, Musikchor; faire de la –, udføre Musik; voilà une autre –, det klinger i en anden Tone; papier de –, Nodepapir; livre de –, cahier de –, Nodebog; – enragée, – de chiens et de chats, elendig Musik; (*pop.*) Klammeri mellem flere Personer; (*prov.*) être réglé comme un papier de –, være punktlig og nøiagtig i Alt.

Musiquer, *v. n.* udføre Musik (J.-J. Rousseau); *v. a.* sætte i Musik (Grimm); *inus.*

Musqué, e, *p.* lugtende af Moskus; parfumeret; *fig.* sød, behagelig; manieret; poire –e, Muskatelpære; *fig.* style –, søgt, manieret, blomstrende Stil; paroles –es, søde, smigrende Ord; fantaisies –es, underlige Indfald (*p. u.*); messe –e, sidste Messe, som bivaanes især af Folk af den fornemme Verden.

Musquer, *v. a.* gjøre vellugtende med Moskus.

Musse, *f.* Skjulested, *v.*; (Ch.) snævr Aabning i et Gjerde til Gjennemgang for Harer, Kaniner o. desl.

Musse-pot (à), *loc. ad.* i Smug.

Musser (se), *v. pr.* skjule sig; *v.*

Musulman, e, *s.* og *a.* Muselmand, Muselmandinde; Rettroende; *a.* muselmansk, tyrkisk.

Musulmanisme, *m.* muselmansk el. muhamedansk Religion.

Musurgie, *f.* (Mus.) Kunst at anbringe passende Consonantser og Dissonantser.

Mutabilité, *f.* Foranderlighed, Ustadighed.

Mutande, *f.* Slags Munke-Beenklæder; *v.*

Mutation, *f.* Ens Ansættelse i Stedet for en Anden, Forandring; *pl.* Forandring i Temperatur; Statsomvæltninger.

Mutilation, *f.* Lemlæstelse; *fig.* et Kunstarbeides el. et literairt Arbeides Forvanskning.

Mutiler, *v. a.* lemlæste; castrere; sønderbryde, mishandle (om Mindesmærker, Malerier o. desl.); *fig.* bortskære Noget af et literairt Arbeide, forvanske; *v. pr.* castrere sig.

Mutin, e, *a.* gjenstridig, haardnakket, trodsig (især om Børn); oprørsk-sindet; livlig, opvakt; *s.* en Halsstarrig, en Trættekjær, en Oprører.

Mutiné,e, *p.* oprørt; *fig.* hæftig; troupes -es, oprørske Tropper; *fig.* og *poé.* les vents -s, de hæftige Vinde; les flots -s, de oprørte Bølger.

Mutiner (se), *v. pr.* blive halsstarrig el. gjenstridig (om Børn); blive oprørsk.

Mutinerie, *f.* Opsætsighed, Halsstarrighed, Gjenstridighed (om Børn); Mytteri, Oprør.

Mutir, *v. n.* (Fauc.) kaste Skarnet fra sig (*v.*); bræge el. brumme som en Gjed; skrige som en Stum.

Mutisme, *m.* Stumhed (mutité, *p.u.*)

Mutité, *f.* Mangel paa Evne til at frembringe articulerede Lyd; Stumhed (s. mutisme).

Mutualité, *f.* Gjensidighed; gjensidig Forpligtelse mod hinanden.

Mutuel, -le, *a.* gjensidig; enseignement -, gjensidig, indbyrdes Underviisning.

Mutuellement, *ad.* gjensidigen.

Mutule, *f.* (Arch.) fremstaaende Sirat paa den doriske Gesims (modillon paa de andre Søileordener).

Myographie, *f.* (An.) Afbildning el. Beskrivelse af Musklerne.

Myologie, *f.* (An.) Lære om Musklerne.

Myomancie, *f.* Spaadom af Rotter el. Muus.

Myope, *a.* og *s.* kortsynet; *s. m.* (H. n.) Slags tovinget Insect.

Myopie, *f.* kortsynet Tilstand; Kortsynethed.

Myopisme, *m.* Kortsynethed.

Myosie, *f.* (Méd.) Pupillens vedvarende Sammentrækning.

Myosotis (s udtales), *m.* (Bot.) Forglemmigei (oreille de souris, le ne m'oubliez pas).

Myotomie, *f.* (An.) Musklernes Sønderlemning.

Myriade, *f.* (Anc.) Myriade, Tal af ti Tusinde; *fig.* uendelig stor Mængde, Utallighed.

Myriagramme, *m.* ti tusinde Grams Vægt (omtr. 20 ℔ 14 Lod).

Myrialitre, *m.* ti tusinde Litre (10 muids).

Myriamètre, *m.* ti tusinde Metre (omtr. 2 franske Miil).

Myrméléon, *m.* (H. n.) Myreløve.

Myrmidon, *m.* s. mirmidon.

Myrobolan, *m.* (Bot.) indisk Plante henhørende til Combreterne.

Myrobolanier, *m.* (Bot.) indisk Myrobolantræ.

Myrrhe, *f.* Myrrha, Slags vellugtende Gummi fra det lykkelige Arabien.

Myrrhis (s udtales), *m.* (Bot.) Slags vellugtende Kørvel.

Myrte, *m.* (Bot.) Myrtetræ.

Myrtiforme, *a.* (An.) myrtebladeformig.

Myrtille, *f.* (Bot.) Blaabær; Myrteblad.

Mystagogie, *f.* (Ant.) Indvielse i Mysterier el. Religionshemmeligheder.

Mystagogue, *m.* (Ant.) græsk Præst, som indviede i Religionens Hemmeligheder.

Myste, *m.* (Ant.) en Indviet i de mindre Mysterier.

Mystère, *m.* Hemmelighed; Religions Hemmelighed; Mysterium i den christelige Troeslærdom; *fig.* Naturens uudforskelige Virken; et eget Greb el. Fif i de skjønne Kunster; Hemmelighedsfuldhed; Vanskelighed, Vigtighed (i slet Forst.); gammelt fransk bibelsk Skuespil (ogs. kaldt mystère de la passion; Skuespillerne kaldtes: confrères de la passion); faire (un) - de qc., gjøre Hemmelighed af Noget; y a-t-il tant de - à cela? er der saamegen Vanskelighed deri? il est tout cousu de petits -s, il est tout - de la tête aux pieds, han har altid Hovedet fuldt af Hemmeligheder.

Mystérieusement, *ad.* hemmelighedsfuldt.

Mystérieux, se, *a.* indeholdende et Mysterium, en skjult Betydning; forblommet; hemmelighedsfuld.

Mysticisme, *m.* hemmelighedsfuld

Troeslærdom; Hang til religiøst Grublerí, til Fordybelse i gudelig Andagt, Mysticisme.

Mysticité, *f.* Grublerí i Troesgjenstande, Fordybelse i Troeslærdommene; overspændt mysteriøs Andagt.

Mystificateur, *m.* En, som forstaaer at fixere, at føre bag Lyset el. have Andre til Bedste; en Fixerer.

Mystification, *f.* Fixeren, Narren, Drilleri.

Mystifier, *v. a.* fixere, narre; more sig paa Ens Bekostning, gjøre En latterlig; *v. pr.* føre hinanden bag Lyset; sige hinanden Fornærmelser.

Mystique, *a.* mystisk, allegorisk, billedlig (om Troesgjenstande); forfalden til religiøst Grublerí; (Jur.) testament –, forseglet Testament; *s. m.* Mystiker, religiøs Grubler.

Mystiquement, *ad.* i mystisk, allegorisk Forstand.

Mystre, *m.* (Ant.) græsk Maal for flydende Varer.

Mythe, *m.* Mythe, Oldtidssagn, Gudesagn.

Mythologie, *f.* Gudelære, Fabellære, Mythologi.

Mythologique, *a.* henhørende til Gudelæren, mythologisk.

Mythologiser, *v. a.* forklare el. foredrage Mythologien; tage i mythologisk Forstand.

Mythologiste el. **mythologue**, *m.* Forfatter, som skriver om Mythologien; Lærer i Mythologien.

Mytule, *f.* (H. n.) toskallet Musling.

Myure el. **myurus** (udt. s), *a.* (Méd.) bruges kun i Udtr. pouls –, Puls, hvis Slag blive svagere og svagere.

N.

Nabab, *m.* Nabob, indisk Fyrste el. Statholder; Rigmand, hjemkommen fra Indien (*plais.*).

Nababie, *f.* Nabobs Værdighed; District underlagt en Nabob.

Nable, *m.* Slags Strengeinstrument hos de gamle Hebræere.

Nabot, e, *s.* lille Person, Pusling; *fa. plais.*

Nacarat, *m.* høirød Farve; *a.* høirød, lyserød.

Nacelle, *f.* lille Baad uden Mast el. Seil (især *poé.*); *fig.* la – de St. Pierre, den romersk-catholske Kirke; (Arch.) halvoval Fordybning i en Profil, Bygningssirat.

Nacre, *f.* Perlemoer; – de perle, (H. n.) Perlemusling; (i alm. Tale) Perlemoer.

Nacré, e, *a.* skinnende som Perlemoer; *s. m.* (H. n.) Slags Sommerfugl.

Nadir, *m.* (Astr.) Fodpunkt, Nadir.

Naffe, *f.* (Bot.) kun i Udtr. eau de –, Pommerantsvand.

Nage, *f.* Svømmen, Svømning; *fig.* og *fa.* être en –, tout en –, være drivvaad af Sved, ganske svedig; à la –, *loc. ad.* svømmende, ved at svømme; passer la rivière à la –, svømme over Floden; se sauver à la –, redde sig ved at svømme; se jeter à la –, springe i Vandet for at svømme; *pop.* à – pataud, *loc. ad.* arbeidende mod Vandet, for at redde sig (om en Hund, som kastes ud i Vandet, el. om et Menneske, som er i Fare for at drukne; *plais.*); *fig.* og *pop.* il est à – pataud, han har Alt i Overflod.

Nageant, e, *a.* (Bot.) udstrakt paa Vandet, svømmende (om Blomster og Blade); (Méc.) carde –e, Karte med bløde Tænder.

Nagée, *f.* det Rum, en Svømmer tilbagelægger i hvert Tag.

Nagement, *m.* Fiskenes Svømmen.

Nageoir, *m.* Svømmested; *p. u.*

Nageoire, *f.* Fiskefinne; Svømmebelte, Svømmeblære; Træbræt, som Vandbærere lægge oven paa Vandet i en fuld Spand.

Nager, *v. n.* svømme; flyde; roe; – entre deux eaux, svømme under Vandet; *fig.* bære Kappen paa begge Skuldre; *fig.* – en grande eau, leve i Overflod, have Alt fuldt op; – dans l'opulence, være i Besiddelse af store Rigdomme; (Mar.) – debout, roe staaende; – à bord, roe ombord; nage qui est paré, ro, hvo som er færdig; nage à faire abattre, ro for at holde af; – sec, roe uden at stænke; – à sec, stage sig frem; – plat, stive Aarene; – de force, trække paa Aarene; (Man.) faire – à sec, lade en Hest trave paa 3 Been; *v. a.* roe; buxere; (Mar.) – la chaloupe à bord, roe Chaloupen ombord; – un vaisseau, buxere et Skib.

Nageur, se, *s.* Svømmer, Svøm-

merste; En, som roer; *pl. m.* (H n.) Svømmefugle.

Naguère el. naguères, *ad.* for kort Tid [(for ikke længe) siden (*poé.*).

Naïade, *f.* Nymphe for Floder el. Kilder; (Bot.) Slags Vandplante.

Naïf, ve, *a.* naiv; naturlig, ligefrem, ukunstlet; aabenhjertig; enfoldig; *s. m.* det Naive i Kunst og Literatur.

Nain, e, *s.* Dværg, Dværginde; *a.* dværgagtig; arbres –s, Dværgtræer, Krøbbeltræer; œuf –, Vindæg.

Naissance, *f.* Fødsel; Herkomst; adelig Fødsel; *fig.* Oprindelse, Begyndelse; Udspring; *forh.* Naturanlæg (nu: naturel); être de grande –, være af høi Byrd; il a de la –, han er af adelig Slægt; donner – à, give Anledning til, bringe for Lyset; prendre –, udspringe; la – du printemps, Foraarets Begyndelse, Foraarets Komme.

Naissant, e, *a.* som fødes; frembrydende, fremspirende; *fig.* begyndende; oppvaagnende, opstaaende; jour –, frembrydende Dag; arbre –, fremspirende Træ; passion –e, oppvaagnende Lidenskab; ville –e, opstaaende By, som er i Opkomst; cheveux –s, lange frit nedhængende el. krøllede Haar; perruque –e, Paryk med nedhængende Haar; tête –e, afraget Hoved, paa hvilket Haarene begynde igjen at skyde frem.

Naître, *v. n.* fødes, komme til Verden; komme op, voxe frem; *fig.* udspringe; fremkomme; hidrøre fra; begynde, opstaae, frembryde, fremspire; le jour commence à –, det begynder at blive Dag; faire –, fremkalde, foranledige; cela m'en a fait – l'idée, det har bragt mig paa den Tanke; *fa.* il est comme l'enfant qui est à –, el. qui vient de –, han er saa uskyldig, som det Barn, der nylig er født; son pareil est à –, hans Mage er endnu ikke født, gives ikke; il est à – que, det er endnu ikke hændt (*v.*).

Naïvement, *ad.* naivt, naturligt, ukunstlet; aabenhjertigt; enfoldigt.

Naïveté, *f.* Naturlighed; Ligefremhed; indtagende Simpelhed i Udtryk; utilbageholden Fremstilling af Sandhed; Enfoldighed; Aabenhjertighed; Yttring, som undslipper En af Enfoldighed el. Uvidenhed (kun i d. Betydn. bruges det i *pl.*); dire des –s, fremføre enfoldige Yttringer, aabenhjertige, ubetænksomme Tilstaaelser.

Nanan, *m.* Sukkergodt, Slikkeri; *fa.*

Nanquin, *m.* Nanking, guult chinesisk Bomuldstøi.

Nantais, e, *s.* og *a.* Indvaaner i Nantes; *s. m.* gammel Sølvmynt.

Nantir, *v. a.* sætte Pant hos En til Sikkerhed for et Laan; *v. pr.* sikkre sig ved Pant, tage Pant; *fa.* forsyne sig med; lægge Penge til Side af et Embedes Indtægter; il s'est –i de bons effets, han har taget gode Meubler i Pant; se – d'un manteau pour la pluie, tage en Kappe med for Tilfælde af Regn.

Nantissement, *m.* Pant; prêter sur –, laane paa haandfaaet Pant.

Napacé, e, el. napiforme, *a.* (Bot.) roeformig.

Napée, *f.* (Myth.) Skovnymfe, Bjergnymfe; (Bot.) Slags Katost.

Naphte, *m.* (Minér.) Naphta; Bjergolie.

Naples, *m.* Neapel; mal de –, venerisk Sygdom.

Napoléon, *m.* Napoleonsd'or, fransk Guldmynt med Napoleons Brystbillede paa 20 el. 40 Francs; brugt ene, er det et Stykke paa 20 Francs.

Napolitain, e, *s.* og *a.* Neapolitaner, Neapolitanerinde; *f.* Slags Tøi.

Nappe, *f.* Borddug; (Ch.) Hjortehud, paa hvilken Hundene faae deres Vildtret; Fuglenet til at fange Vagtler, Lærker, Hortulaner o. desl.; – d'autel, Alterdug, Alterklæde; – d'eau, Slags bredt Vandfald; en rolig Vandflade; mettre la –, brede Dugen, dække Bordet; *fa.* modtage Fremmede til Middag el. Aften; ôter la –, lever la –, dække af Bordet; *fig.* og *fa.* la – est toujours mise chez lui, der er altid dækket op hos ham, man faaer altid Noget at leve af hos ham, naar man saa end kommer; il a trouvé la – mise, han har gjort et godt Giftermaal, han er gaaet ind til (han har faaet) et vel forsynet Huus.

Napperon, *m.* Serviette, lille Dug, som bredes over en større og tages bort ved Desserten.

Narcisse, *m.* Pintselillie; en Herre, som er indtagen i sin egen Person, indtagen af sit eget Ansigt.

Narcotine, *f.* (Ch.) Opiumsessents.

Narcotique, *a.* søvndyssende, bedøvende; *fig.* kjedelig; *s. m.* Sovedrik, søvndyssende Middel.

Narcotisme, *m.* (Méd.) Sovesyge.

Nard, *m.* (Bot.) Slags stærkt lugtende Lavendel; Senegræs; Lavendelolie.

Nargue, *f.* Ringeagt, Foragt; bruges kun i Udtr.: dire – d'une ch., lade haant om en Ting; faire – à, overgaae; nos vins sont – aux vôtres, vore Vine sige Sparto til Deres;... *interj.* bort med; – du chagrin, bort med Sorgen! *fa.*

Narguer, *v. a.* trodse med Foragt; *v. pr.* holde sig op over, have til Bedste; *fa.*

Narine, *f.* Næseboer.

Narquois, e, *a.* listig, fiffig; *s.* Skjælm; Spottefugl; *fa. pop.* parler –, tale et Sprog, som kun forstaaes af dem, der staae i Forstaaelse sammen, et Slags Rothvælsk.

Narrateur, trice, *s.* Fortæller, Fortællerske.

Narratif, ive, *a.* fortællende; fremstillende udførligt (i d. Betydn. med de); mémoire – de ce qui s'est passé, Beretning, som udførlig meddeler hvad der er foregaaet.

Narration, *f.* Fortælling, udførlig Beretning, Fremstilling.

Narrative, *f.* Fortællekunst; *p. u.*

Narré, *m.* kort Fortælling af et enkelt Factum; faire des –s, anføre slette Grunde.

Narrer, *v. a.* og *n.* fortælle (i rhetorisk Stiil).

Narval, *m.* (H. n.) Narhval, Søeenhjørning (licorne de mer).

Nasal, *m.* (Blas.) Overdeel af en Hjelm, Pikkelhue.

Nasal, e, *a.* (Gr.) som udtales gjennem Næsen (*pl. m.* –sals); (An.) henhørende til Næsen (*pl. m.* –saux).

Nasale, *f.* Consonant, som udtales gjennem Næsen.

Nasalement, *ad.* (Gr.) med Næselyd.

Nasaler, *v. a.* udtale med Næselyd; *v. pr.* udtales gjennem Næsen.

Nasalité, *f.* (Gr.) Næselyd.

Nasard, *m.* Register i et Orgelværk, som efterligner Næsetoner.

Nasarde, *f.* Næsestyver; *fig.* og *fa.* un homme à –s, et Menneske, som fortjener at spottes; donner une – (des –s) à q., spotte el. nedrive En paa en ydmygende Maade.

Nasarder, *v. a.* give Næsestyver; *fig.* og *fa.* have En til Bedste, haane En; *p. u.*

Naseau, *m.* Næseboer hos Dyr (især om Hesten); fendeur de –x, Praler, Skryder (*inus*).

Nasi, *m.* Præsident i Jødernes øverste Raad.

Nasicole, *m.* (H. n.) Orm, som danner sig i Næsen.

Nasicorne, *m.* (H. n.) Slags Søskildpadde; Næshorn-Torbist; Næshorn-Slægten.

Nasillard, e, *s.* og *a.* snøvlende; [Snøvler, –ske.

Nasillardise, *f.* snøvlende Udtale af et Ord.

Nasillement, *m.* Snøvlen.

Nasiller, *v. n.* snøvle; (om Vildsvinet) rode med Trynen.

Nasilleur, se, *s.* Snøvler, –ske; s. f. nasillard.

Nasillonnement, *m.* slet Udtale gjennem Næsen.

Nasillonner, *v. n.* snøvle lidt.

Nasique, *f.* (H. n.) langnæset Abe; Slags Slange.

Nasitort, *m.* (Bot.) Havekarse (alénois).

Nasonner *v. n.* tale gjennem Næsen og stamme.

Nasse, *f.* Fiskeruse; *fig.* être dans la –, være indviklet i en slet Sag.

Natal, e, *a.* henhørende til Fødselen el. til Fødelandet; angaaende Fødestedet; jour –, Fødselsdag; pays –, Fødeland; ville –e, Fødeby; *pl. m.* –tals.

Natante, *a. f.* (Bot.) feuille –, svømmende Blad.

Natation, *f.* Svømmekunst; Svømmen; école de –, Svømmeskole.

Natatoire, *a.* (H. n.) vessie –, Svømmeblære hos Fiskene; *m.* Svømmested; *p. u.*

Nataux, *m. pl.* de 4 store Feste: Juul, Paaske, Pintse og Allehelgensfest.

Natif, ive, *a.* indfødt, barnefødt; *fig.* naturlig, medfødt; (Minér.) gedigent; *s* Indfødt.

Nation, *f.* Nation, Folkefærd, Folk; de til en Nation henhørende Individer, som opholde sig paa et fremmed Sted; en Classe Individer, som hylde samme Grundsætninger; forh. en Afdeling af Faculteter for de skjønne Kunster ved Universitetet i Paris; un Français de –, en indfødt Fransk; *pl.* (Écr.) Hedningerne og de Vantro.

National, e, *a* national, henhørende til en Nation; eiendommelig for en Nation; *pl. m.* –naux; *s. m. pl.* de Indfødte.

Nationalement, *ad.* nationalt, paa den et Folk eiendommelige Maade; i en heel Nations Navn.

Nationaliser, *v. a.* optage blandt et Folk, give Indfødsret; *v. pr* nedsætte sig blandt et Folk; antage sammes Skikke.

Nationalité, *f.* Nationalitet, Nationalcharakteer, det for et Folk Eiendommelige.

*Nationicide, *m.* Folkemorder, Tilintetgjører af et Folks Eiendommelighed; *a.* ødelæggende for Nationaliteten, folkemordersk.

Nativité, *f.* Fødsel (om Frelseren, Jfr. Maria og nogle Helgene); (brugt ene) Jesu Christi Fødsel, Julefesten; Billede forestillende Jesu Fødsel; (Astrol.) Stjernernes Stilling i Fødselstimen; Forudsigelse af Ens Skjæbne efter Stjernerne i Fødselsøieblikket.

Natron el. **natrum** (um udt. om uden Næselyd), *m.* (Chi.) kulsuurt Soda el. mineralsk Ludsalt (nu: carbonate de soude).

Natte, *f.* Maatte, Straamaatte; Haarfletning; (Pass.) flad, tresnoret Fletning.

Natté, e, *p.* flettet; belagt med Maatter; (Pê.) morue -e, Stokfisk, som er beskadiget ved Opstabling paa Maatter.

Natter, *v. a.* belægge el. beklæde med Maatter; flette; (Man.) - un cheval, flette Manken paa en Hest.

Nattier, ère, *s.* Forfærdiger el. Forhandler af Maatter.

Naturalibus (in), *ad. lat.* i Nøgenheds Tilstand; puris in -, ganske nøgen; *fa.* [fødsret, Naturalisering.

Naturalisation, *f.* Meddelelse af Indfødsret;

Naturaliser, *v. a.* meddele Indfødsret; *fig.* indføre fremmede Kunster og Skikke; optage i Landets Sprog (om fremmede Ord); overføre fra et fremmed Clima (om Dyr); omplante i Landets Jordbund (om Planter); *v. pr.* vænne sig til et Lands Sæder og Skikke.

Naturalisme, *m.* Naturlighed, Forklarlighed af naturlige Aarsager; Naturtro, Fornufttro, naturlig Religion; et Lands Naturhistorie.

Naturaliste, *m.* Naturforsker, Naturkyndig; Naturalist, Religionslærer, som forklarer Alt af naturlige Grunde, Fornufttheolog.

Naturalité, *f.* Egenskab som Indfødt, Afkomst til Indfødsret; droit de -, Indfødsret; lettres de -, Indfødsrets Bevilling

Nature, *f.* Natur; Væsen, Egenskab, Eiendommelighed; Legemsbeskaffenhed, Constitution; Temperament; Sindsstemning; sandselig Natur; Naturgave; Naturtilstand; Slags, Art; la - humaine, den menneskelige Natur; Menneskeslægten; l'état de (pure) -, Naturtilstanden; *fa.* être dans l'état de pure -, være ganske nøgen; il est de - bilieuse, il est bilieux de - el. de sa -, han er af galdeagtig Constitution el. Temperament; il est gai de sa -, han har et muntert Temperament; la - est fragile, den sandselige Natur er skrøbelig; cette action est contraire à la -, contre -, denne Handling strider mod el. oprører de menneskelige Følelser; payer le tribut à la -, døe; payer en -, betale med Naturproducter; forcer -, ville udrette mere end man formaaer; *prov.* l'habitude est une autre (seconde) -, Vanen er en anden Natur; nourriture passe -, Opdragelsen har større Magt over os end Naturen; (Peint.) peindre d'après -, male efter Naturen; figures plus grandes que -, Figurer større end de virkelige Gjenstande; de demi- -, af halvnaturlig Størrelse.

Naturel, le, *a.* naturlig; medfødt; stemmende med Naturens Love; eiendommelig; uforstilt, ukunstlet; let, utvungen; uforfalsket; nous avons un désir - d'être heureux, vi have et medfødt Ønske om at blive lykkelige; il a de l'esprit -, han besidder en naturlig sund Forstand; il a un air - qui plaît, han har et frit, utvunget Væsen, som behager; des causes - les, naturlige Aarsager (stemmende med Naturens Love); cela n'est pas -, det gaaer ikke naturligt til; der stikker Noget under; il lui est - de marcher vite, det hører til hans Natur at gaae hurtigt; un enfant -, et uægte Barn; un enfant légitime et -, et ægte Barn og som ikke er adopteret; un Espagnol -, en indfødt Spanier; du vin -, ublandet Viin; l'histoire -le, Naturhistorie; les parties -les, Kjønsdelene.

Naturel, *m.* Indfødt; naturlig, eiendommelig Beskaffenhed; naturligt Sindelag el. Tilbøielighed; naturlig, deeltagende Følelse; naturlig Lethed, naturlig Frihed, Utvungenhed; enhver Tings ydre Form; (Peint. og Sculp.) Model; les -s du pays, Landets Indfødte; c'est le - du feu de tendre en haut, det er det Eiendommelige ved Ilden at stræbe op ad; il est d'un - colère, han er af et vredagtigt Gemyt; cette mère n'a point de -, denne

Moder har ingen Følelse for sine Børn; son style n'a point de –, hans Stil fattes naturlig Lethed, Utvungenhed; dessiner d'après le –, tegne efter den levende Model; au –, *loc. ad.* efter Naturen: cela est peint au –, det er malet med træffende Lighed; (Cuis.) uden Kryderi: du bœuf au –, Oxekjød tillavet uden Tilsætning.

Naturellement, *ad.* naturligen, i Følge Naturens Orden; ved Naturens egen Hjælp; paa en let og simpel Maade; uden Forstillelse; med utvungen Frihed; uden Kunst; cela s'explique tout –, det forklares ganske naturligt, paa en let og ligefrem Maade; cela ne se fait pas –, det gaaer ikke naturligt til; il écrit –, han skriver med naturlig Lethed, uden nogetsomhelst søgt; parlez-moi –, tael aabenhjertigt med mig; – parlant, i egentlig naturlig Forstand. [Stankelbeentæge.

Naucore, *f.* (H. n.) Dam-Tæge,

Naufrage, *m.* Skibbrud; *fig.* Tab; Undergang; faire – au port, see sine Planer mislykkes i det Dieblik, de vare nær ved at fuldbyrdes. [har lidt Skibbrud.

Naufragé, e, *a.* skibbruden; *s.* En, som

Naulage, *m.* (Mar.) Fragt, Færgeløn (bruges især i Havnene ved Middelhavet; ogs. nolis).

Naumachie, *f.* (Anc.) Lystfægtning til Søes (hos de gamle Romere); Stedet, hvor den holdtes.

Nauséabond, e, *a.* (Méd.) som volder Qvalme; ækel; *fig.* væmmelig, modbydelig.

Nausée, *f.* Qvalme; Væmmelse; *fig.* Lede, Modbydelighed; j'en ai eu des –s, det har foraarsaget mig Væmmelse, fremkaldt Modbydelighed hos mig.

Nautier, *m.* (Pê.) Slags Kniv, som bruges af Kabliaufangerne.

Nautile, *m.* (H. n.) Skibsnautil, en eenskallet Snekke; – papyracé el. argonaute, Papirsnekke.

Nautilier, *m.* (H. n.) Dyret i Skibsnautilerne, Papirsnekkerne o. desl.

Nautique, *a.* henhørende til Skibsfarten; carte –, Søkaart; compas –, Søkompas. [fører (*poé.*).

Nautonier, ère, *s.* Baadfører, Skibs-

Naval, e, *a.* hørende til Søvæsenet; angaaende Krigsskibe; combat –, Søtræfning; bataille –e, Søslag; architecture –e, Skibsbygningskunst; *pl. m.* –vals.

Navet, *m.* (Bot.) botfeldsk Roe. [Spytter.

Navetier, *m.* Forfærdiger af Væver-

Navette, *f.* Røgelsekar i Form af en lille Baad; (Tiss.) Væverskytte; (Bot.) Rapsæd (colza); (H. n.) Slags eenskallet Snekke; (Mar.) indisk Fartøi; *fig.* og *fa.* faire la –, gaae frem og tilbage; gaae og komme; flakke om; faire faire la – à q., give En meget at løbe om; la langue lui va comme la – d'un tisserand, hans Tunge løber som en (Væverskytte) Kaffeqværn.

Naviculaire, *a.* (Bot.) som har Form af en lille Baad; *m.* (An.) Navn paa et Been i Bristen.

Navigable, *a.* seilbar.

Navigateur, *m.* Søfarende, som har gjort lange Reiser; erfaren Styrmand; *a.* som ernærer sig af Søen; peuple –, et Folk, som lever af Søfart.

Navigation, *f.* Seilads; Søfart; Sømandskunst; canal de –, seilbar Canal (canal d'irrigation, Vandledningscanal); – côtière, Kystfart; – à vapeur, Dampfart; – par estime, Fart efter Gisning; – hauturière, Seilads i rum Sø.

Naviguer, *v. n.* seile; fare til Søes; styre; – en pleine mer, seile i rum Sø; – sur le plat, seile efter det platte Kort; – sur la carte réduite, seile efter det voxende Kort; – à terre, komme forud for sit Bestik; – juste, komme godt ud med sit Bestik. [ning.

Naville, *f.* Vandgrav til Vandled-

Navire, *m.* Skib; – marchand, – de commerce, Handelsskib, Coffardiskib; – de charge, Lastskib; – en charge, Skib, som ligger under Ladning; – de conserve, Convoiskib; – à frêt, Fragtskib.

Navrant, e, *a.* hjertegribende, hjerteskjærende.

Navrer, *v. a.* saare dybt (*v.*); *fig.* bedrøve, smerte, volde stor Kummer; j'en suis –é, j'en ai le cœur –é, cela me navre le cœur, det smerter mig dybt, det skjærer mig i Hjertet; (Jard.) gjøre et Indsnit i en Stang, el. Viinstok for at rette samme (*p.u.*). [Skiferbrud.

Naye, *f.* (Minér.) lodret Aare i et

Nazaréen, ne, *s.* Nazaræer (christelig Sect i det 1ste Aarhundrede).

Ne, *ad.* den Deel af Negtelsen, som sættes foran Verbet: ne . . . pas, ikke; ne . . . point, slet ikke, aldeles ikke; je ne joue pas, jeg spiller ikke (nu); je ne joue point, jeg spiller aldrig;

il n'a pas d'esprit, han har ikke stor Forstand; il n'a point d'esprit, han er aldeles blottet for Forstand; n'avez-vous pas été au spectacle? har De ikke været paa Comedie (der formodes, at De har været der)? n'avez-vous point été au spectacle? har De maaskee ikke (ingensinde) været paa Comedie?... ne udelades, naar Verbet underforstaaes: point d'argent, point d'amis, uden Penge ingen Venner;... pas og point udelades: a) foran et andet negtende Udtr.; il *n'a ni* talents *ni* bonne volonté, han besidder hverken Talenter el. god Villie; il *ne* fait que rire, han gjør ikke andet end at lee; b) efter Verberne cesser, oser, pouvoir, savoir: on *ne* peut contenter les envieux man kan ikke tilfredsstille de Misundelige; c) i en negtende relativ Sætn., der bestemmer en foregaaende negtende Sætn.: je *ne* connais personne qui *ne* vous loue, jeg kjender Ingen, som jo roser Dem; d) efter prendre garde, vogte sig for: prenez garde qu'on ne vous trompe, tag Dem i Agt for, at man ikke bedrager Dem; e) efter *si*, dersom, naar der gaaer en Negtelse foran, og efter *que* i Betydn. af pourquoi i Begyndelsen af en Sætn.: le beau ne plait qu'un jour, si le beau *n*'est utile, det Skjønne behager kun een Dag, hvis det Skjønne ikke er nyttigt; que *ne* sommes-nous plus raisonnables? hvorfor ere vi ikke fornuftigere?... *ne* bruges i Fransk, uden at der er nogen tilsvarende Negtelse i Dansk: a) efter et comparativisk Udtr: il parle mieux qu'il *n*'écrit, han taler bedre end han skriver; er den første Sætning negtende, falder ne bort i den underordnede Sætning, med mindre at samme indeholder et negtende Begreb: il ne parle pas autrement qu'il pense, han taler ikke anderledes end han tænker; la conduite des Russes envers les Polonais ne sera pas plus juste dans cinquante ans qu'elle *ne* l'est aujourd'hui, Russernes Opførsel mod Polakkerne vil ikke være mere retfærdig om 50 Aar, end den er det idag; b) efter craindre, appréhender, avoir peur, trembler: j'ai peur qu'il *ne* soit malade, jeg er bange for, at han er syg; men er Hovedsætningen negtende, sættes ikke ne i den afhængige Sætning: je ne crains pas qu'il vienne, jeg frygter ikke for, at han skal komme; er Hovedsætningen spørgende, maa man undersøge, om Spørgsmaalet indeholder en negtende Mening el. ikke, thi deraf afhænger i det Tilfælde Brugen af ne; har det sidste Verbum en Negtelse i Dansk, sættes begge Negtelser i Fransk; c) efter douter, désespérer, disconvenir, nier, brugte negtende: je ne doute pas qu'il *ne* le fasse, jeg tvivler ikke paa, at han jo gjør det; d) efter empêcher, forhindre, tenir, brugt upersonligt i Betydn. af at frembyde en Hindring, og efter s'en falloir, forbunden med en Negtelse el. med peu: *peu* s'en faut qu'il *ne* soit aussi grand que vous, der fattes kun lidt i, at han er ligesaa høi som De; empêchez qu'il *ne* le fasse, forebyg, at han gjør det; c'est à vous qu'il tient qu'il *ne* parte, det er Dem, som er Skyld i, at han ikke reiser; e) efter de conjunctiviske Udtr.: à moins que, de peur que, de crainte que: à moins qu'il *ne* fasse mauvais temps, med mindre, at det bliver slet Veir; f) efter il y a, det er siden, og depuis que, siden at, foran et Verbum i le passé indéfini, le plusque-parfait el. le futur antérieur: il y a trois mois que nous *ne* l'avons vu, det er et Fjerdingaar siden at vi have seet ham.

Né, e, *p.* født; født til, oplagt til; bestemt til; il est né pour la guerre, han er født for (har Anlæg til) Krigsstanden; bien —, af god Familie; af godt Gemyt, vel opdraget; mal —, af slet Gemyt, ondartet; héritier né du trône, født Thronarving; ennemi né des talents, født Fjende af Talenter; il est né coiffé, det er en Lykkens Kjæledægge; il est né prié, han er altid velkommen; *pop.* né natif de Paris (i Stedet for: il est né à P., el. natif de P., el. blot il est de P.), han er født i Paris; mort-né, dødfødt; c'est un ouvrage mort-né, det er et Arbeide, som ingen Lykke har gjort (kun né forandres i *f.* og i *pl.*); nouveau-né, nyfødt; premier-né, førstefødt (disse to sidste Udtr. bruges ogs. som *s.*, men kun i det sidste forandres begge Ord i *f.* og *pl.*: une fille nouveau-née, en nyfødt Pige; les premiers-nés, de Førstefødte).

Néanmoins, *ad.* ikkedesmindre; alligevel; dog.

Néant, *m.* Intet; *fig.* Forgængelighed; Intetsigenhed; réduire au –, tilintetgjøre; faire rentrer q. dans son –, lade En føle sin Ubetydelighed, sit Intet; le – des grandeurs humaines, de menneskelige Storheders Forgængelighed; c'est un homme de –, det er et intetsigende Menneske, et ringe Menneske; pour –, for Intet (*v.* nu: pour rien); (Pal.) mettre-sur une requête, forkaste en Begjæring (*v.*); mettre une appellation au –, forkaste en Appel; ... *interj.* nei; il voulait bien l'avoir, mais néant, han vilde gjerne have det, men der bliver Intet af (*fa.*).

Nébuleux, se, *a.* taaget; *fig.* mørk; uheldsvanger; tungsindig, bekymret; l'horizon est –, Horizonten er indhyllet i Taage; *fig.* Udsigterne ere mørke, det seer uroligt ud; il a un air –, han seer bekymret, sorrigfuld ud; étoiles -es, matte, dunkle Stjerner; Samling af utydelige Stjerner; *s m.* (H. n.) Fiskeart; -se *s. f.* (Astr.) Stjernetaage, Samling af dunkle Stjerner; (H. n.) Slags hvidgraa Slange.

Nebulosité, *f.* let, tynd Taage.

Nécessaire, *a.* nødvendig, uundværlig; *s. m.* det Nødvendige; det Nødtørftige; den Vigtige; Reiseskriin, Dameæske; se rendre –, gjøre sig uundværlig; il fait le –, han agerer den Vigtige; il a le –, han har det Nødtørftige.

Nécessairement, *ad.* nødvendigviis; ufeilbarligen.

Nécessitante, *a. f.* bruges kun i Udtr. de nécessité –, af uundgaaelig Nødvendighed; grâce –, twingende Naade; pauvreté –, nødlidende Fattigdom, som tvinger til Arbeide.

Nécessité, *f.* Nødvendighed; Uundgaaelighed; Nød; *pl.* Fornødenheder; Livets Nødvendigheder; Pengetrang; Privet; une – urgente, en trængende, uopsættelig Nødvendighed; être réduit à la dernière –, være bragt til den yderste Nød; une ch. de première –, en Ting, som hører til Livets første Fornødenheder; *fa.* faire de – vertu, finde sig i Nødvendighed; *prov.* – n'a point de loi, Nød skender ingen Love; -s de la nature, Naturens Trang; de –, de toute –, de – absolue, *loc. ad.* nødvendigt; uundgaaeligt, absolut nødvendigt; par –, af Nød, af Trang.

Nécessiter, *v. a.* tvinge, nøde; gjøre fornødent.

Nécessiteux, se, *a.* trængende, fattig, nødlidende; *s.* en Nødlidende.

Nécrographe, *m.* Undersøger og Beskriver af døde Legemer.

Nécrographie, *f.* Beskrivelse af døde Legemer.

Nécrologe, *m.* Fortegnelse el. Liste over Afdøde; berømte Afdødes Levnetsløb; Necrologi.

Nécrologie, *f.* kortfattet historisk Beretning om en Afdød; Necrologi.

Nécrologique, *a.* henhørende til en Necrologi.

Nécrologue, *s.* Forfatter af Beretninger om Afdøde.

Nécromance el. nécromancie, *f.* Dødes Fremmanen (det første af disse Ord er ældst, det sidste nu meest brugeligt).

Nécromancien, ne, *s.* Maner, Aandebesværger, Troldmand.

Nécromant el. négromant, *m.* Maner, Sortkunstner; *v.*

Nécrophore, *m.* (H. n.) Aadselgraver.

Nécrose, *f.* (Méd.) Beenbrand.

Nectaire, *m.* (Bot.) Blomsternes Honningbæger.

Nectar, *m.* (Myth.) Gudernes Drik; *fig.* udmærket Viin, liflig Drik.

Nef (f udtales), *f.* Skib (*poé.*); den midterste Deel af en Kirke, Skibet i Kirken; moulin à –, Vandmølle, bygget paa en Baad.

Néfaste, *a.* (Ant.) forbudt, ulykkelig; jours -s, Dage hos Romerne, paa hvilke det var forbudt at drive offentlige Sysler; Festdage, ledsagede af Offringer; Sørgedage.

Nèfle, *f.* (Bot.) Mispel; *prov.* avec le temps et la paille les -s mûrissent, kommer Tid, kommer Raad; med Tid og Taalmodighed naaer man sit Maal; on vous donnera des -s, man giver Dem kun usle Ting.

Néflier, *m.* (Bot.) Mispeltræ (meslier).

Négatif, ive, *a.* negtende; cet homme est –, denne Mand afslaaer Alt, siger nei til Alt; il a l'air –, han seer ud, som om han vil sige nei.

Négation, *f.* Negtelse; (Gr.) Negtelsesord.

Négative, *f.* negtende Sætning; *fa.* Afslag; (Gr.) Negtelse (i d. Betydn. hellere: négation); il est fort sur la –, han er stærk i at sige nei, han pleier at afslaae Alt; tenir pour la –, holde med dem, som ere imod en Sag.

Négativement, *ad.* paa en benegtende el. afslaaende Maade.

Négligé, e, *p.* forsømt; tilsidesat; skjødesløs; uden al Pynt; *s. m.* Dragt uden al Pynt, Morgendragt, Natdragt; (Peint.) let, skjødesløs Dragt.

Négligement, *m.* (Peint.) forsætlig Skjødesløshed; *p. u.* [Skjødesløshed.

Négligemment, *ad.* skjødesløst; med

Négligence, *f.* Efterladenhed; Skjødesløshed; Uagtsomhed; Uagtsomhed; -s de style, Uagtsomhedsfeil (især i *pl.*)

Négligent, e, *a.* forsømmelig; skjødesløs, ligegyldig; *s.* forsømmeligt el. skjødesløst Menneske.

Négliger, *v. a.* forsømme; undlade at benytte; sjeldent besøge; tilsidesætte; ikke gjøre synderligt af; *v. pr.* forsømme sin Klædedragt; ikke passe sit Arbeide el. sine Forretninger som forhen; - sa santé, forsømme at sørge for sin Helbred; - une occasion, forsømme at benytte en Leilighed; vous négligez vos amis, De besøger sjelden Deres Venner; il néglige sa femme, han har ikke den Opmærksomhed for sin Kone, han burde; ce jeune homme commence à se - (à négliger sa personne), dette unge Menneske begynder at gaae skjødesløst klædt; cet auteur se néglige, denne Forfatter er mindre omhyggelig for sin Stiil.

Négoce, *m.* Handel i det Store (commerce og trafic, Varehandel); *fig.* og *fa.* Haandtering (i slet Forst.); naar Talen er om et Lands el. en Nations Handel, bruges commerce og ikke négoce; faire - de tout, drive Handel med Alt; il se fait grand - de cette marchandise, der drives stor Handel med denne Vare; se mettre dans le -, s'adonner au -, se jeter dans le -, slaae sig til Handelen; hengive sig til Handelen, give sig af med at handle.

Négociable, *a.* som kan forhandles, afsættes (om Statspapirer, men ikke om Varer).

Négociant, *m.* Handelsmand, som driver Handel i det Store (modf. marchand).

Négociantisme, *m.* egennyttig Handelsaand el. Handelssystem.

Négociateur, trice, *s.* Statsunderhandler (i d. Betydn. kun *m.*); privat Underhandler, Mellemmand.

Négociation, *f.* Statsunderhandling; Sag, hvorom der underhandles; Forhandling, Omsætning.

Négocier, *v. a.* underhandle (om et Statsanliggende, om et Forlig, et Ægteskab o. desl.); forhandle, omsætte (om Statspapirer); *v. n.* underhandle; drive Handel; *v. p.* underhandles; forhandles; - la paix, underhandle om Freden; - en soie, handle med Silke; la paix se négocie à Paris, Freden underhandles i Paris; il se négocie bien des choses en secret, der opspindes mange Ting i Hemmelighed.

Nègre, sse, *s.* Neger, Negerinde; traiter q. comme un -, behandle En som Slave, med stor Haardhed; faire travailler q. comme un -, lade En arbeide over hans Kræfter; (H. n.) Abe fra Java; Slags Makrel; Slags Sommerfugl.

Nègrerie, *f* Negerhuus, Sted, hvor de til Salg bestemte Negre indsluttes.

Négresse, *f.* Negerinde; s. nègre.

Négrier, *m.* og *a m.* Negerskib; Negerhandler; vaisseau - (el. blot -), Negerskib; capitaine -, Negerhandler.

Négrillon, ne, *s.* lille Neger, lille Negerinde; Barn, som er oversværtet.

Négrite, *f.* ung Negerinde.

Négromancien, s. nécromancien.

Négrophile, *m.* Negerven, som ønsker Slavehandelens Afskaffelse.

Neige, *f.* Snee; *fig.* blændende Hvidhed; il tombe de la -, der falder Snee, det sneer; œufs à la -, Skumæg; la - de ses cheveux, hans sneehvide Haar; *prov.* cela grossit comme une pelote de -, cela fait la pelote, la boule de -, det voxer bestandigen mere og mere som en rullende Sneebold; *pop.* voilà un beau docteur de -, det er en Doctor Hjælpeløs (plais.).

Neiger, *v. n.* snee; *fig.* og *fa.* il a neigé sur sa tête, han har ganske hvide Haar.

Neigeux, se, *a.* fuld af Snee, bedækket med Snee; il fait un temps -, det er Sneeveir, det seer ud til Snee.

Neille, *f.* (Tonn.) Blaar el. Værk, hvormed Revnerne stoppes i en Tønde.

Néméens, *a. pl. m.* (Ant.), bruges i Udtr. jeux - s, nemæiske Lege til Ære for Hercules.

Némésées, *f. pl.* (Myth.) Sørgefeste til Ære for Nemesis.

Némora'es, *f. pl.* (Myth.), Feste til Ære for Diana.
Nénies, *f. pl.* (Ant.), Sorgesange ved Liigbegængelse hos Romerne.
Nenni, *ad.* nei; il n'y a point de –, her gjælder intet Nei; De er nødt til at gjøre det; *s. m.* un doux –, et indbydende Afslag (v.); *fa.*
Nénufar, *m.* (Bot.) Aakande.
Néocore, *m.* (Ant.) Tempeltjener, Tempelbevogter hos Grækerne; By, som havde opreist et Tempel for Keiseren; *inus.*
Néogale, *m.* (Méd.) ny, frisk Melk.
Néographe, *s.* og *a.* Indfører af en ny Retskrivning. [ny Orthografi.
Néographie, *f.* Afhandling over en
Néographisme, *m.* nyt Retskrivningssystem.
Néologie, *f.* Opfindelse el. Brug af nye Ord; gamle Ords Brug i en ny Forstand.
Néologique, *a.* angaaende nye Ords Brug, nyskabt, neologisk; expression –, nyskabt Udtryk. [Ord (innover); *p. u.*
Néologiser, *v. a.* og *n.* skabe nye
Néologisme, *m.* Lyst til at skabe nye Ord, el. til at bruge Ord i en ny Betydning (i slet Forstand),
Néologue, *m.* En, som i Tale og Skrift gjør Brug af nye Ord, Sprogreformator (som oftest i slet Forst.).
Néoménie, *f.* (Astr. anc.) Jødernes Nymaane; Nymaanefest (hos Romerne).
Néophyte, *s.* en Nyomvendt, en Nydøbt.
Néphrétique, *a.* (Méd.) angaaende Nyrerne el. Nyresygdomme; la colique –, Nyrekolik; un remède –, et Middel mod Nyrekolik; *s. m.* Nyrepatient; Middel imod Nyresmerter.
Népotisme, *m.* Pavernes Omsorg for deres Paarørende; Magthavendes Tilbøielighed til at fremhæve deres Slægtninge paa Andres Bekostning.
Neptune, *n. pr. m.* (Myth.) Neptun, Havets Gud; *poé.* Havet.
Néréide, *f.* (Myth.) Havgudinde, Havnymfe; (H. n.) Nereide, Søorm, Sø-Skolorm.
Nerf (f udtales, undt. i *pl.* og i nerf de bœuf), *m.* Nerve, Sene; *fig.* Kraft, Styrke, Eftertryk; Hoveddrivefjeder; (Rel.) Snore paa Ryggen af et Bind; il s'est foulé un –, han har forstrakt en Sene; cet homme a du –, denne Mand besidder Kraft; ce style est plein de –, denne Stiil er kraftfuld; l'argent est le – de la guerre, Penge er Krigens Hovedhjul.
Nerf-férure, *f.* (Vét.) Slag, som en Hest har faaet paa en Sene i Benene; *pl.* des nerfs-férures. [Snekke.
Nérite, *f.* (H. n.) Nerite, eenskallet
Néroli, *m.* Essents af Pommerantsblomster.
Néronien, ne, *a.* neronisk; grusom som Nero; *s. m. pl.* (Anc.) Lege, indstiftede af Nero for Digtekunst og Veltalenhed (jeux –s). [bærtorn.
Nerprun, *m.* (Bot.) Brietorn, Kors-
Nervaison, *f.* (An.) Nervesystem.
Nerval, e. *a.* godt og passende for Nerverne; *pl. m.* -vaux; *p. u.*
Nerver, *v. a.* omvikle el. overtrække med Sener; (Rel.) – un livre, anbringe og klistre Snorene paa Ryggen af Bindet paa en Bog.
Nerveux, se, *a.* angaaende Nerverne; nervesvag, som har meget pirrelige Nerver; fuld af Nerver; senestærk; kraftfuld; *fig.* syndig, eftertrykkelig; fièvre -se, Nervefeber; elle est -se, hun er nervesvag; il a le bras –, han har en kraftfuld, senestærk Arm; un discours –, en syndig Tale.
Nervin, *a. m.* (Méd.) nervestyrkende; *s. m.* nervestyrkende Middel.
Nervure, *f.* Omvikling med Sener; (Tail.) Lidse til Sirat paa Syning af Klæder; (Rel.) Snorer paa Ryggen af et Bind; (Arch.) fremstaaende Sirat paa gothiske Hvælvinger; (Bot.) Ribber i Blade.
Nestor, *n. pr. m.* Nestor (hos Homer); *fig.* den Ældste i et Samfund; erfaren Olding. [teri.
Nestorianisme, *m.* Nestorius's Kjet-
Nestorien, ne, *s.* og *a.* (Thé.) Tilhænger af Nestorius's Lære, Nestorianer.
Net, te, *a.* reen, net; reenlig; ublandet; klar, gjennemsigtig; glat, blank, uplettet; tydelig; ryddelig; *fig.* fri for Gjeld; klar, utvetydig; fri for al Mistanke; uden Svig; (Com.) netto, efter Fradrag af Omkostninger el. Indpakning; un enfant –, et reenligt Barn; – comme une perle, meget reen; ce vin est –, denne Viin er klar el. ublandet; avoir la vue -te, see skarpt, tydeligt; une vie -te, et dadelfrit Liv; une expression -te, et klart, tydeligt Udtryk; avoir

l'esprit –, have en lys og klar Forstand; avoir la conception -te, opfatte tydeligt; ce bien est –, paa denne Eiendom hæfter ingen Gjeld; son procédé est –, hans Fremgangsmaade er aaben og redelig; il a l'âme, la conscience -te, hans Samvittighed bebreider ham Intet; son cas n'est pas –, han er ikke ganske fri for Brøde i denne Sag; il a les mains -tes, han har ikke beriget sig paa en uretfærdig Maade; je veux en avoir le cœur –, jeg vil være paa det Rene dermed; faire maison -te, jage alle sine Folk bort; faire tapis –, vinde hele Indsatsen; mettre au –, skrive Noget reent; ... *ad.* paa eengang; reent ud; klart, tydeligt; aldeles; cela s'est cassé – comme un verre, det er gaaet lige over (paa eengang) som et Stykke Glas; trancher –, sige sin Mening reent ud; il a refusé tout –, han har afslaaet det ganske og aldeles; voir –, see klart og tydeligt.

Nettement, *ad.* net, reenligt; *fig.* klart, tydeligt; reent ud; concevoir qc. –, fatte Noget klart, tydeligt; parlez-lui –, tal til ham uden Omsvøb.

Netteté, *f.* Reenhed, Reenlighed; *fig.* Klarhed, Tydelighed.

Nettoiement, *m.* Reengjøren, Rensning.

Nettoyage, *m.* s. s. nettoiement.

Nettoyer, *v. a.* reengjøre, rense; feie, børste; *fig.* og *fa.* rydde, tømme; gjøre gjældfri; – un habit, børste en Kjole; – les souliers, pudse Skoene; *fig.* og *fa.* – une maison, flytte Alt bort af et Huus, tømme det; – la tranchée, jage Fienden ud af Løbegraven; – le tapis, vinde hvad der er indsat; – ses affaires, betale sin Gjæld; (Peint.) – les contours, gjøre Omridsene renere og nøiagtigere.

Neuf, *a. n.* ni; den niende; *s.* Nital, Nier; Louis –, Ludvig d. niende; le – avril, den niende April; un – de cœur, en Hjerterni; *fa.* cette femme est dans le (son) –, denne Kone er i niende Maaned af sit Svangerskab; il est, il entre dans le (son) –, han er syg paa niende Dag.

Neuf, ve, *a.* ny (nylig forfærdiget); lidet brugt; *fig.* uerfaren; ikke før sagt, kjendt el. behandlet; *s. m.* det Nye; tout battant –, ganske splinterny; terre -ve, Land, som endnu ikke har været dyrket; du bois –, nyt Brænde, bragt til Søes el. til Vogns (modsf. du bois flotté); il est – aux affaires, han er uerfaren, ukjendt med Forretningerne; il est tout – dans le monde, han er ganske uerfaren i Verden; avoir un cœur tout –, besidde et Hjerte, som ikke har kjendt Kjærlighed; faire corps –, komme sig igjen af en Sygdom; faire maison -ve, afskedige alle sine Tjenestefolk og fæste nye; il fait balai –, il n'est rien tel que balai –, nye Koste feie bedst; voilà une ch. toute -ve pour moi, det er Noget, som er ganske nyt for mig, hvorom jeg ikke før har hørt tale; ... à –, *loc. ad.* paa ny, i ny Stand; remettre qc. à –, istandsætte Noget saa at det bliver som nyt; de –, *loc. ad.* fra ny af; bruges i Udtr. habiller de –, give nye Klæder.

Neume, *m.* (Mus.) Forlængelse af en Tone.

Neure, *f.* lille hollandsk Fartøi til Sildefangst.

Neutralement, *ad.* (Gr.) i neutral Forstand, som intransitivt Verbum.

Neutralisation, *f.* (Chi.) Neutralisering, Forvandling til et Middelsalt; (Dipl.) et Lands el. en Byes Erklæring i neutral Tilstand; foreløbig Neutralitets Act.

Neutraliser, *v. a.* (Chi.) forvandle til et Middelsalt; *fig.* gjøre ustadelig, uvirksom; tilintetgjøre; (Dipl.) erklære et Land el. en By for neutral; (Mar.) – son pavillon, anskaffe sig et neutralt Flag; *v. pr.* ophæve hinandens Virkning.

Neutralité, *f.* Neutralitet; en Stats Tilstand, som forbliver neutral el. ikke tager Deel i Stridighederne mellem to Magter.

Neutre, *a.* neutral; som ikke holder med nogen af de krigførende Parter; pavillon –, neutralt Flag; (Gr.) intransitiv; som ikke hører enten til Hankjønnet el. til Hunkjønnet; verbe –, intransitivt Verbum; nom –, Intetkjønsord; (Chi.) sel –, neutraliseret Salt; (Bot.) Intetkjønsblomst; ... *s. m. pl.* de neutrale Magter.

Neutriser, *v. a.* (Gr.) gjøre intransitivt (om et Verbum).

Neuvaine, *f.* ni Dages Bøn og Andagt; la docte –, de ni Muser (*plais.*).

Neuvième, *a. n. ord.* niende; *s.*

den Niende; *s. m.* Niendedeel; den niende Dag; den niende Maaned; *s. f.* (Mus.) Octaven til Secunten, et Interval.

Neuvièmement, *ad.* for det Niende.

Neveu, *m.* Broder- el. Søstersøn, Neveu; petit- – el. arrière- –, Søn af en Neveu; *fa.* – à la mode de la Bretagne, Søn af en Cousin el. Cousine; *pl.* (*poét.*) nos –x, Efterslægten, vore Efterkommere.

Névralgie, *f.* (Méd.) Nervesmerte.

Névrilème, *m.* (An.) Nervehud.

Névrilèmite, *f.* (Méd.) Nervehudens Betændelse.

Névrite, *f.* (Méd.) Nervebetændelse.

Névritique, *a.* (Méd.) nervestyrkende; *s. m.* nervestyrkende Middel.

Névrographie, *f.* (An.) Beskrivelse af Nerverne; Afhandling om Nerverne, om Nervesygdommene. [verne.

Névrologie, *f.* (An.) Lære om Ner-

Névroptère, *m.* (H. n.) netvinget Insect, en Classe af Insecter.

Névrose, *f.* (Méd.) Nervesygdom.

Névrotique, *a.* (Méd.) nervestyrkende. [sønderlemme Nerverne med.

Névrotome, *m.* (An.) Kniv til at

Névrotomie, *f.* (An.) Nervernes Sønderlemmelse.

Newtonianisme, *m.* (Phil.) Newtons Love om Himmellegemernes Bevægelse; hans Naturphilosophi.

Newtonien, ne, *a.* og *s.* angaaende Newtons Lære; Tilhænger af Newton.

Nez, *m.* Næse; *fa.* hele Ansigtet; Lugten; parler du –, tale gjennem Næsen; donner sur le – à q., slaae En i Ansigtet; *fig.* sige En noget Krænkende el. Ydmygende; *fig.* og *fa.* au – de q., ligefor Ens Næse; rire au – de q., lee En op i Øinene; il a bon –, le – fin, han har en fiin Næse, han lugter godt; il a le – long, han seer længe forud hvad der vil skee; ce n'est pas pour son –, det er ikke bestemt for ham; il ne voit pas plus loin que son –, que le bout de son –, han forstaaer ikke at see ud i Fremtiden; il n'a pas le – tourné vers cela, han er ikke tilbøielig dertil; elle a le – tourné à la friandise, hun er coquet, hun seer forliebt ud; avoir un pied de –, skamme sig over at være gaaet glip af Noget, faae en lang Næse; faire un pied de – à q., give En en lang Næse, gjøre sig lystig over En; il a donné du – en terre, hans Forehavende er mislykkedes; il s'est cassé le –, han er kommet ilde an, han er kommet galt fra sit Forehavende; il lui a reproché cela à son –, il le lui a jeté au –, han har bebreidet ham det; il a toujours le – sur les livres, han hænger altid i Bøgerne; il met el. il fourre son – partout, han har sin Næse i Alt, han blander sig i Alt hvad der ikke angaaer ham; mener q. par le –, føre En ved Næsen, faae ham til at gjøre Alt hvad man vil; tirer les vers du – à q., føle En paa Tænderne, søge at udlokke Ens Hemmelighed; cela paraît comme le – au milieu du visage, det falder Alle i Øine, det er Noget, man forgjæves vil søge at skjule; cela n'a point de –, det klinger ikke godt; det er hverken hugget el. stukket; (*prov.*) il vaut mieux laisser son enfant morveux que de lui arracher le –, det er bedre at finde sig i et lille Onde, end at ville fordrive det ved et større; saigner du –, have Næseblod; *fig.* fattes Mod el. Aandsnærværelse; saigner au –, have et Saar, som bløder paa Næsen; (Ch.) chien de haut –, en god Sporhund; ce chien a le – dur, det er ingen god Sporhund; (Mar.) le – du vaisseau, Skibets Næse el. Forstavn; ce vaisseau est sur le –, dette Skib hælder for meget forover, det ligger paa Næsen. [*pl.* des nez-coupés.

Nez-coupé, *m.* (Bot.) Skovpistacie;

Ni, *conj.* hverken, eller; to Subjecter, forenede med ni, styre Verbet i Fleert., med mindre at Handlingen kun henføres til det ene af de to: *ni* l'or *ni* la grandeur *ne* nous rendent heureux, hverken Guld el. Storhed gjøre os lykkelige; *ni* l'un *ni* l'autre *ne* sera nommé consul, Ingen af de to vil blive udnævnt til Consul; *ni* l'un *ni* l'autre *n*'ont fait leur devoir, Ingen af dem har gjort sin Pligt; *ni* même, ikke engang (naar ni ikke er gjentaget, er det ikke absolut nødvendigt at pas el. point udelades efter samme).

Niable, *a.* som kan benegtes.

Niais, e, *a.* dum, enfoldig, uerfaren; (Fauc.) oiseau –, Unge, som endnu ikke har været ude af Reden;

s. en Tosse; faire, contrefaire le –, stille sig dum an; *prov.* og *fig.* c'est un – de Sologne qui ne se trompe qu'à son profit, han stiller sig dum an, fordi det kan være ham til Nytte; *pop.* c'est de la graine de –, det er Noget, som kun kan føre Tosser bag Lyset.

Niaisement, *ad.* enfoldigt, dumt.

Niaiser, *v. n.* more sig med Narrestreger, med intetsigende Ting, sjaske; il ne fait que –, han begaaer lutter Dumheder.

Niaiserie, *f.* intetsigende Ting, Bagatel; Dumhed, Enfoldighed; il ne dit que des –s, han siger kun Dumheder; il est d'une – étonnante, han besidder en forbausende Enfoldighed.

Niche, *f.* Fordybning i en Væg til en Billedstøtte, en Kakkelovn, o. desl.; Slags Alkove til en Seng; et Meubel til en Stuehund; Puds, Skjelmstykke (i d. Betydn. i Stedet for nique); *fa.* faire une – à q., gjøre Løier med En.

Nichée, *f.* Redefuld, Yngel; *fa.* Hob slette Mennesker.

Nicher, *v. n.* bygge sig en Rede; *v. a. fa.* hensætte paa et Sted; *v. pr.* sætte sig, tage Plads, søge sig et Opholdssted.

Nichet, *m.* Æg, som lægges i en Rede, for at faae Høns til at ruge.

Nichoir, *m.* Hækkebuur til Kanarifugle. [Metal.

Nickel, *m.* (Minér.) Nikkel, Slags

Nicodème, *n. pr. m.* Nicodemus; *fig.* meget enfoldigt Menneske; *pop.*

Nid, *m.* Rede; *fig.* og *fa.* c'est un – à rats (s. colombier), un vrai – à rats, det er et usselt lille Kammer; il a trouvé un bon –, han er traadt ind i et vel forsynet Huus (om En, som har gjort et rigt Parti); han er kommen ind i en god Stilling; on a découvert son –, man har opdaget hans Skat, hans Tilflugtssted; il croit avoir trouvé la pie au –, han bilder sig ind at have gjort en vigtig Opdagelse; on n'a trouvé que le –, Fuglen var allerede fløiet bort; Personen, man skulde fange, var løben sin Vei; *prov.* petit à petit l'oiseau fait son –, lidt efter lidt naaer man sit Maal; à chaque oiseau son – est beau, enhver Fugl synes bedst om sin egen Rede, Enhver finder sin egen Eiendom smuk.

Nidoreux, se, *a.* som lugter el. smager raadent, el. brændt, el. som Æg, der har været ruget (især i Méd.).

Nièce, *f.* Broder- el. Søsterdatter; petite –, Datter af en Neveu el. en Niece; s. neveu.

Nielle, *f.* (Bot.) Klinte; Rust i Korn, Meeldug; (Orf.) Sirat indgravet i Guldsmedarbeide med sorte Striber af Email (i d. Betydn. *m.* efter Ac.).

Nieller, *v. a.* fordærve Korn med Rust el. Meeldug; (Orf.) anbringe Striber af sort Email paa Guld el. Sølv.

Nier, *v. a.* negte, benegte, erklære for falsk el. usand; – une dette, fragaae, at man har en Gjæld; s. ne.

Nigaud, e, *a.* enfoldig, dum; *s.* Tosse, enfoldigt Menneske; *m.* (H. n.) Slags Fedtgaas.

Nigauder, *v. n.* begaae dumme Streger, more sig med intetsigende Ting. [Dumhed.

Nigauderie, *f.* dum, tosset Streg;

Nigauteau, *m.* (Maç.) overhugget Teglsteen til at dække Mellemrummet mellem Bjælkeenderne.

Niguedouille, *m.* Tosse; *pop.*

Nigromancie, *f.* Kunst at kjende Jordens skjulte Ting.

Nil, *m.* Nilfloden; Slags Mynt brugelig i Indien.

Nil-gaut, *m.* (H. n.) Slags Antilop.

Nille, *f.* lille spiralformig Stilk paa Viinranken; (Jard.) Buxbomskant om et Blomsterbed; (Blas.) smalt, fastgjort Kors. [–, ankerformigt Kors.

Nillée, *a. f.* (Blas.) i Udtr. croix

Nilomètre, *m.* gradueret Støtte til at maale Vandets Stigen i Nilen.

Nimbe, *m.* Straalekrone; Straaleglands, Helgenskin, Nimbus (ogs. limbe).

Nîmois, e, *s.* og *a.* Beboer af Nîmes; som er fra Nîmes.

Nippe, *f.* især i *pl.* Klæder, Meubler, Smaasager, Alt hvad der tjener til Pynt; *fa.* il en a eu (tiré) de bonnes –s, han har draget god Nytte, god Fordeel deraf.

Nipper *v. a.* forsyne med Klæder, Meubler, Pynt; *v. pr.* forsyne sig med gode og smukke Sager.

Nique, *f.* haanlig Nysten med Hovedet; bruges kun i Udtr. faire la – à q., lade haant om En, blæse En et Stykke, kimse ad En. [paa Ringeagt; *v.*

Niquet, *m.* intetsigende Ting; Tegn

Nisanne, *f.* (Bot.) Slags medicinal Rod imod Besvimelse.

Nitouche (el. mitouche), *f.* kun i Udtr. sainte- –, Hykler, Skinhellig. [Salt.

Nitrate, *m.* (Chi.) salpetersuurt

Nitre, *m.* (Chi.) Salpeter (nitrate de potasse; alm. salpêtre).

Nitreux, se, *a.* (Chi.) salpeteragtig.

Nitrière, *f.* Salpetergrube.

Nitrique, *a.* uddraget el. bestaaende af Salpeter; acide –, Salpetersyre; radical –, Salpetergrundlag.

Niveau, *m.* Vaterpas; horizontal Stilling; de –, au –, *loc. pp.* i lige Linie med; *fig.* paa samme Standpunkt, lige med i Rang el. Kundskab; mettre de – avec el. au – de, stille i lige Linie med; être au – de, aller de – avec, staae i lige Anseelse med; à son –, i Lighed med ham, paa samme Punkt.

Niveler, *v. a.* maale el. stille efter Vaterpas; bringe i lige Linie; gjøre horizontal; *fig.* gjøre lige i Rang el. Formue; la révolution a –é les rangs, Revolutionen har gjort Alle lige i Rang, udjevnet Rangforskjelligheden.

Niveleur, *m.* En, som afmaaler Jord efter Vaterpas; *fig.* En, som gjør Alle Lige i Formue, Rang og desl.; Navn paa dem, som under den franske Revolution søgte at indføre Forandringer i Regjeringsformen efter Independenternes Exempel under Cromwel.

Nivellement, *m.* Afmaaling efter Vaterpas; en Flades Stilling i horizontal Linie. [Sneespurv.

Nivereau, *m.* (H. n.) Sneeverling,

Niverolle, *f.* (Bot.) Sneeblomst, Sneeklokke.

Nivet, *m.* hemmelig og utilladelig Fordeel, en Commissionair erholder ved Indkjøb; *pop.* [afholdt Fersken.

Nivette, *f.* (Jard.) Slags meget

Nivôse, *m.* fjerde Maaned (første Vintermaaned) i den republicanske Calender (fra den 21de Dec. til den 19de Jan.). [Efterkommere.

Noachides, *m. pl.* Noakiter, Noas

Nobiliaire, *m.* Fortegnelse over et Lands adelige Familier; *a.* angaaende Adelen, henhørende til Adelen (ofte i slet Forst.).

Nobilissime, *a.* (Anc.) høiadelig (Titel tilstaaet Cæsarerne og deres Koner); *s. m.* Værdighed, som blev indstiftet af Constantin og gav Ret til at bære Purpuret; forh. ældste theologiske Licenciat i Sorbonnen.

Noble, *a.* adelig; *fig.* ædel, ophøiet; être – de naissance, – d'extraction, de – sang, d'un sang –, de race –, – de race, være af adelig Byrd, af adelig Herkomst, af adeligt Blod, af adelig Slægt; un cœur –, et ædelt Hjerte; biens –s, Lehnsgodser; les parties –s, de ædlere Dele af Legemet (Hjertet, Hjernen etc.); *prov.* être – comme le roi, være af en høi adelig Herkomst; il est fou, ou le roi n'est pas –, han er en stor Nar; ... *s. m.* Adelsmand; det Ædle, det Ophøiede; (Monn.) Trediedeel af et Pund Sterling; – à la rose, gammel engelsk Guldmynt, gangbar i Frankrig under Carl d. 7de og Carl d. 8de.

Noblement, *ad.* paa adelig Viis, som Adelsmand; paa en ædel Maade, med Værdighed.

Noblesse, *f.* Adel, Adelskab; Adelen; *fig.* Storhed, Høihed, Værdighed; – d'extraction, Adel af ubekjendt Udspring; ancienne –, gammel fransk Adel før 1789; nouvelle –, den yngre Adel; la haute –, den høie Adel, den ældste og berømmeligste; la petite –, den yngste og lidt berømte Adel; – d'épée, Adel, erhvervet ved Krigerdaad; – de robe, Adel, erhvervet i Civiletaten; – de la cloche, Adel, forbunden med Borgermesterværdigheden; il faut soutenir sa –, man maa leve paa en Fod, der svarer til Ens Adel; *prov.* – oblige, den, som er adelig, maa opføre sig paa en ædel og værdig Maade; – vient de vertu, kun ved Dyd og Fortjeneste hæver man sig over Andre.

Noce, *f.* Bryllupsfest; Bryllupsselskab, Bryllupsgjæster; *pl.* Bryllup, Giftermaal; épouser en premières –s, gifte sig for første Gang; convoler en secondes –s, indlade sig i andet Ægteskab; *fig.* og *pop.* il n'a jamais été à telles (à pareilles) –s, Sligt er endnu aldrig før vederfaret ham, han er aldrig før bleven saaledes behandlet (el. været stedt i en saadan Fare); n'être pas à la –, være i en slem Vaande; il y va comme à la – (comme aux –s), han gaaer glad og munter i Striden; *prov.* voyage du maître, –s des valets,

Tjenerne have det aldrig bedre, end naar de ere paa Reiser.

Noceur, *m.* En, som holder af at leve godt, en Svirebroder; *pop.*

Nocher, *m.* Styrmand (*poë.*); (ved Middelhavet) Skipper.

Nocier, ère, *s.* En, som forestaaer et Bryllup. [-ske.

Noctambule, *s.* og *a.* Søvngænger,

Noctambulisme, *m.* Tilbøielighed til at gaae i Søvne. [germuus.

Noctilion, *m.* (H. n.) Slags Fla-

Noctiluque, *a.* lysende om Natten; *s. m.* et Dyr el. en Gjenstand, som skinner om Natten.

Noctulabe, *m.* Instrument til at maale Nordstjernens Høide om Natten.

Nocturne, *a.* natlig; *s. m.* natlig Messe; en fleerstemmig, sørgmodig Musik; (H. n.) en Art skælvingede Insecter. [*p. u.*

Nocturnement, *ad.* ved Nattetid;

Nocuïté, *f.* Brødefuldhed.

Nodosité, *f.* (Bot.) knudret Egenskab; Knude. [Beenknude.

Nodus (s udtales), *m.* (Méd.)

Noël, *m.* Juul; Julepsalme (i d. Betydn. bruges noël med Artikel og i *pl.*); satirisk Sang (v.); aux fêtes de -, à - (ikke à la -), til Julen; *fig.* og *fa.* on a tant chanté (el. crié) noël, qu'à la fin il est venu, man har saa længe talt derom, at det omsider er skeet; *prov.* quand on voit les moucherons à -, à pâques on voit les glaçons; quand - a son pignon, pâques a son tison, Julesommer giver Paaskevinter.

Nœud, *m.* Knude; Sløife; knudeformigt ophøiet Arbeide; *fig.* Forbindelse mellem Personer; det meest forviklede Sted i et dramatisk Stykke; Knuden i samme; det væsentligste Punkt i en Sag; Fingerled; Adamsæblet i Halsen (larynx); Benet i Halen paa en Hest, Hund el. Kat o. s. v.; Beenknude, Seneknude; Knast paa et Træ; (Bot.) Led paa Plantestængler; (Astr.) Overskæringspunktet for Ecliptika og en Planets Bane; (Mar.) Sømiil, Knob; filer 7 à 8 -s, seile 7 til 8 Mile i Vagten; ... - coulant, Rendeløkke; - gordien, gordisk Knude, Vanskelighed, som ikke kan løses; voilà le - de l'affaire, deri stikker Knuden; *prov.* ce rire ne passe point le - de la gorge, denne Latter kommer ikke indenfor Tænderne, den er fremtvungen.

Noguet, *m.* stor, lang og flad Kurv med en Hank tvers over.

Noir, e, *a.* sort; sortladen; guul og blaa; mørk, skummel; smudsig; *fig.* bedrøvet; tungsindig; ondskabsfuld; *s. m.* den sorte Farve; det Sorte; Neger; le temps est -, Veiret er mørkt; froid -, raakoldt; le blé -, Boghvede; il a passé l'onde -e (Styx), han er død; de la viande -e, Kjød af visse Dyr, som af Harer, Snepper o. desl.; bêtes -es, Vildsviin; cet homme est ma bête -e, jeg kan ikke taale at see dette Menneske, han bringer mig Ulykke; chambre -e, camera obscura; - de fumeé, - à noircir, Kønrøg; *fig.* le - chagrin, den sorteste Kummer; une âme -e, en sort, en ondskabsfuld Sjæl; il n'est pas si diable qu'il est -, han er ikke saa ondskabsfuld, som han lader; rendre -, udskrige; sværte En; il voit tout -, tout en -, il voit -, han seer Alt fra den sorte Side; *fa.* il ne connaît que blanc et - dans un livre, han kan ikke læse inden i en Bog; si vous lui dites blanc, il répondra -, han finder altid Behag i at sige imod; mettre du - sur du blanc, skrive; gare le pot au -, tag Dem i Agt, det brænder (i Blindebuk); passer, aller du blanc au -, gaae fra en Yderlighed til en anden; vendre du -, bedrage, bilde Noget ind; faire, broyer du -, overlade sig til mørke Grublerier; s'enfoncer dans le -, fordybe sig i mørke Tanker.

Noirâtre, *a.* sortagtig, sortladen.

Noiraud, e, *a.* som har sorte Haar og mørk Ansigtsfarve; *s.* et meget mørkt, sortladent Menneske (*fa.*); *m.* (H. n.) Slags Baandfisk.

Noirceur, *f.* Sorthed, sort Plet; *fig.* Skjændighed; skjændig, nedrig Handling, Bagvaskelse; il a des -s au visage, han har sorte Pletter i Ansigtet; *fig.* la - de sa trahison, det Sorte, det Nedrige i hans Forræderi; il a dit des -s sur cette femme, han har sagt skammelige Ting om dette Fruentimmer.

Noircir, *v. a.* gjøre sort, sværte; *fig.* ilde omtale (stærkere Udtr. end dénigrer); *v. n.* blive sort; *v. pr.* gjøre sig sort, sværte sig; blive sort;

ifte hører til den anglicanſke Kirke i England; *pl.* non-conformistes. [melſe.

Non-conformité, *f.* Uovereensſtem-

None, *f.* ſyvende Bøn af den catholſke Bønnebog (ſaaledes kaldt fordi den læſes i den 9de Time af Dagen før Aftenſang); *f. pl.* (Anc.) den anden af den romerſke Maaneds 3 Afdelinger, hvilken begyndte den 7de og talte 6 Dage i Marts, Mai, Juli og October, og den 5te, men varede kun 4 Dage, i de andre Maaneder.

Non-être, *m.* Ikke-Tilværelſe, en umulig Ting; uden *pl.* [mésange).

Nonette, *f.* (H. n.) Meiſe (alm.

Non-existence, *f.* Ikke-Tilværelſe; uden *pl.*

Nonidi, *m.* den 9de Dag af en Decade i den republicanſke Calender.

Non-intervention, *f.* (Dipl.) politiſk Uvirkſomhed ved Afgjørelſen af en Nabomagts indre Anliggender.

Nonius (s udtales), *m.* lille, underafdelende Scala paa en Maaleſtok; Sekund- el. Minutinddeler.

Non-jouissance, *f.* (Prat.) Savn af en Tings Brug; Afſavn; *pl.* des non-jouissances.

Nonnain el. nonne, *f.* Nonne; *plais.*

Nonnat, *m.* (Pê.) lille Ferſkvandsfiſk.

Nonne, *f.* ſ. nonnain; pet de –, Sprutbakkelſe, Slags Æbleſkive.

Nonnerie, *f.* underholdende Nonneforſamling; Nonnekloſter; *p. u.*

Nonnette, *f.* ung lille Nonne; (H. n.) – cendrée, Musvit-Meiſe, Musvit; Slags afrikanſk Ørn; *pl.* Slags Pebberkage fra Rheims.

Nonobstant, *pp.* uagtet, uden at tage Henſyn til. [*m.* non-ouvrés.

Non-ouvré, e, *a.* uforarbeidet; *pl.*

Non-paiement, *m.* Mangel paa Betaling; *pl.* des non-paiements.

Non-pair, e, *a.* ulige (almindeligere: impair); *pl. m.* non-pairs.

Non-pareil, le, *a.* uden Lige; mageløs; *pl. m.* non-pareils.

Non-pareille, *f.* Slags ſmalt Baand; ſmaa Sukkerkugler el. Sukkergodt; (Impr.) Slags Perleſkrift, mindre end Petit.

Non-prix, *m.* Mangel paa Værdi (alm. non-valeur); à non-prix, *loc. ad.* for Spotpriis; *p. u.*

Non-résidence, *f.* Fraværelſe fra ſin Reſidents, fra det Sted, hvor man ſkulde boe; *pl.* des non-résidences.

Non-réussite, *f.* Mangel paa at gjøre Lykke; ſlet Udfald; *pl* des non-réussites.

Non-sens (s udtales), *m.* Sætning uden Mening; Nonſents; *pl.* des non-sens.

Non-succès, *m.* et ikke heldigt Udfald; *pl.* des non-succès.

Nonuple, *a.* nifold; *p. u.* [*p. u.*

Nonupler, *v. a.* gjentage ni Gange;

Non-usage, *m.* Mangel af Brug, Ikkeafbenyttelſe; uden *pl.*

Non-valeur, *f.* Mangel af Værdi; Ophør af et Huſes el. en Jordeiendoms Indtægt; Fordringers Uvished, Skatterestancers Uſikkerhed; *pl.* des non-valeurs.

Non-vente, *f.* Mangel paa Salg; *pl.* des non-ventes.

Non-vue, *f.* (Mar.) tyk Taage paa Søen, Tykning; uden *pl.*

Nopage, *m.* Noppen, Afpillen af Nopperne i Klæde. [nille-Cactus.

Nopal, *m.* (Bot.) amerikanſk Cochenille-

Noper, *v. a.* noppe, afrive Nopperne i Klæde.

Nopeuse, *f.* Fruentimmer, ſom afriver Nopperne i Klæde, Nopperſke.

Noquet, *m.* (Arch.) Blyplade til at beklæde Hjørnerne af Tage el. til at indfatte Tagvinduer.

Nord, *m.* Nord, Nordpol; Nordvind; Norden, nordlige Lande; le vent du –, Nordvinden; il a voyagé dans le Nord, han har reiſt i Norden (i d. Betydn. ſkrives det med et ſtort Begyndelſesbogſtav); (Mar.) faire le –, ſeile mod Nord; perdre le –, forvilde ſig til Søes; ogſ. *a.* le pôle –, Nordpolen; degré de latitude –, nordlig Bredegrad.

Nord-caper (r udtales), *m.* (H. n.) Spækhugger, Sværdfiſk, ſtor Delphin.

Nord-est (s og t udtales; Søfolk udtale derimod nord-é), *m.* Nordoſt; Nordoſtvind; ogſ. *a.* le vent est –, Vinden er Nordoſt; (Mar.) nord-nord-est (N. N. E.), Nord-Nordoſt (N. N. O.); nord-quart-nord-est (N. ¼ N. E.), Nord til Oſt (N. t. O.); nord-est-quart-nord, Nordoſt til Nord (N. O. t. N.); nord-est-quart-d'est, Nordoſt til Oſt (N. O. t. O.).

Nord-ester, *v. n.* (Mar.) mis-

vise fra Nord til Øst (om Magnetnaalen).

Nord-ouest (s og t udtales; i Sømandssproget, hedder det undertiden: nord-oué), *m.* Nordvest; Nordvestvind; ogs. *a.* le vent est -, Vinden er Nordvest; (Mar.) nord-nord-ouest (N. N. O.), Nord Nordvest (N. N. V); nord-ouest-quart-nord (N. O. ¼ N.), Nordvest til Nord (N. V. t. N.); nord-quart-nord-ouest (N. ¼ N. O.), Nord til Nordvest (N. t. N. V.).

Nord-ouester, *v. n.* (Mar.) have vestlig Misvüsning (om Magnetnaalen).

Normal, e, *a.* som tjener til Rettesnor, normal; école -e, Normalskole; (Géo.) ligne -e, lodret Linie (i d. Betydn. ogs. *s. f.*); *pl. m.* -maux.

Normand, e, *s.* Normander, -inde; *a.* normandsk; *fig.* forstilt; tvetydig; c'est un fin -, det er en snu, snedig Karl; une réconciliation -e, et Forlig paa Skrømt; une réponse -e, et tvetydigt Svar; répondre en -, give et undvigende Svar.

Normandie, *f.* Normandiet.

Norvège, *n. pr. f.* Norge.

Norvégien, ne, *s.* og *a.* Normand, -inde; norsk.

Nos, *a. poss. pl.* vore (*sing.* notre).

Nosographe, *m.* Forfatter til en Beskrivelse af Sygdomme.

Nosographie, *f.* (Méd.) Beskrivelse af Sygdomme.

Nosologie, *f.* (Méd.) Lære el. Afhandling om Sygdomme.

Nostalgie, *f.* Hjemvee. [Tare.

Nostoc, *m.* (Bot.) Sliimalg, Slags

Nostomanie, *f.* Længsel efter at vende tilbage til Fædrelandet.

Nota, *m.* Anmærkning i Randen af en Bog; latinsk Udtr., som betyder: Mærk (undert. ogs. nota bene); *pl.* des -.

Notabilité, *f.* Anselighed; *pl.* de meest ansete Personer i en By el. i et Land; de Rige og Mægtige.

Notable, *a.* mærkelig, anselig; *pl.* Notablerne; de Anseligste; de Fornemste; de Rigeste el. de Indsigtsfuldeste.

Notablement, *ad.* mærkeligt, anseligt, overmaade meget.

Notage, *m.* rigtig Ordning af Valtserne el. Cylindrerne i en Lyrekasse.

Notaire, *m.* Notarius; *prov.* c'est comme si le - y avait passé, det er Noget, man fuldkomment kan stole paa.

Notamment, *ad.* i Særdeleshed, fornemmeligen, navnligen.

Notarial, e, *a.* henhørende til Notarial-Embedet; *pl.* -riaux.

Notariat, *m.* Notariusembede.

Notarié, e, *a.* og *p.* bekræftet af Notarius; acte -, Notarialact, Document, som er stadfæstet af Notarius.

Notarier, *v. a.* lade verificere af Notarius, udstede et Document for Notarius.

Notation, *f.* (Géo. og Alg.) Størrelsers Angivelse ved Tegn.

Note, *f.* Mærke med Pen el Blyant i en Bog el. et Skrift; Anmærkning; Bemærkning (*v.*); kort Udtog, Hovedindhold; Regning; diplomatisk Meddelelse; Skamplet; Node; Tonetegn; j'ai mis une - sur mon livre, jeg har sat et Tegn i min Bog; mettre des -s à la marge, des -s marginales, skrive Randglosser; je prendrai - de ce que vous me dites, jeg vil optegne, hvad De siger mig; une - d'infamie, une - infamante, et Skjændselsmærke; chanter la -, synge Scala, solfeggere; chanter bien la -, synge correct, men uden Smag; bien attaquer la -, slaae rigtigt an, være sikker i sin Betoning; *fig.* ne savoir qu'une -, chanter toujours sur la même -, istemme altid den gamle Sang, tale altid om det Samme; cela change la -, det forandrer Tingen, Sagens Natur; changer de -, chanter sur une autre -, slaae paa en anden Streng, istemme en anden Tone.

Noté, e, *p* paroles -ées, Ord, som ere satte i Musik; homme -, berygtet Menneske.

Noter, *v. a.* notere; bemærke; *fig.* sætte i slet Lys; (Mus.) skrive Noder; j'ai -é ce vers sur mes tablettes, jeg har optegnet dette Vers i min Anmærkningsbog; notez bien cela, læg vel Mærke dertil; - q. d'infamie, bedække En med Skjændsel; cela le - note bien mal dans mon esprit, det sætter ham i et slet Lys hos mig; - un air, sætte en Melodi i Musik.

Noteur, *m.* Nodeskriver.

Notice, *f.* Notits; historisk, biografisk el. statistisk Artikel; Oversigt el. Indhold af et Skrift, en Avis o. desl; kort Fortegnelse over en Bogsamling.

Notification, *f.* retslig Meddelelse, Bekjendtgjørelse fra Øvrigheden.

ske hører til den anglicanske Kirke i England; *pl.* non-conformistes. [melse.

Non-conformité, *f.* Uovereensstemmelse.

None, *f.* syvende Bøn af den catholske Bønnebog (saaledes kaldt fordi den læses i den 9de Time af Dagen før Aftensang); *f. pl.* (Anc.) den anden af den romerske Maaneds 3 Afdelinger, hvilken begyndte den 7de og talte 6 Dage i Marts, Mai, Juli og October, og den 5te, men varede kun 4 Dage, i de andre Maaneder.

Non-être, *m.* Ikke-Tilværelse, en umulig Ting; uden *pl.* [mésange).

Nonette, *f.* (H. n.) Meise (alm.

Non-existence, *f.* Ikke-Tilværelse; uden *pl.*

Nonidi, *m.* den 9de Dag af en Decade i den republicanske Calender.

Non-intervention, *f.* (Dipl.) politisk Uvirksomhed ved Afgjørelsen af en Nabomagts indre Anliggender.

Nonius (s udtales), *m.* lille, underafdelende Scala paa en Maalestok; Sekund- el. Minutinddeler.

Non-jouissance, *f.* (Prat.) Savn af en Tings Brug; Affavn; *pl.* des non-jouissances.

Nonnain el. nonne, *f.* Nonne; *plais.*

Nonnat, *m.* (Pê.) lille Ferskvandsfisk.

Nonne, *f.* s. nonnain; pet de –, Sprutbakkelse, Slags Æbleskive.

Nonnerie, *f.* underholdende Nonneforsamling; Nonnekloster; *p. u.*

Nonnette, *f.* ung lille Nonne; (H. n.) – cendrée, Musvit-Meise, Musvit; Slags afrikansk Ørn; *pl.* Slags Peberkage fra Rheims.

Nonobstant, *pp.* uagtet, uden at tage Hensyn til. [*m.* non-ouvrés.

Non-ouvré, e, *a.* uforarbeidet; *pl.*

Non-paiement, *m.* Mangel paa Betaling; *pl.* des non-paiements.

Non-pair, e, *a.* ulige (almindeligere: impair); *pl. m.* non-pairs.

Non-pareil, le, *a.* uden Lige; magesløs; *pl. m.* non-pareils.

Non-pareille, *f.* Slags smalt Baand; smaa Sukkerkugler el. Sukkergodt; (Impr.) Slags Perleskrift, mindre end Petit.

Non-prix, *m.* Mangel paa Værdi (alm. non-valeur); à non-prix, *loc. ad.* for Spotpriis; *p. u.*

Non-résidence, *f.* Fraværelse fra sin Residents, fra det Sted, hvor man skulde boe; *pl.* des non-résidences.

Non-réussite, *f.* Mangel paa at gjøre Lykke; slet Udfald; *pl* des non-réussites.

Non-sens (s udtales), *m.* Sætning uden Mening; Nonsents; *pl.* des non-sens.

Non-succès, *m.* et ikke heldigt Udfald; *pl.* des non-succès.

Nonuple, *a.* nifold; *p. u.* [*p. u.*

Nonupler, *v. a.* gjentage ni Gange;

Non-usage, *m.* Mangel af Brug, Ikkeafbenyttelse; uden *pl.*

Non-valeur, *f.* Mangel af Værdi; Ophør af et Huses el. en Jordeiendoms Indtægt; Fordringers Uvished, Skatterestancers Usikkerhed; *pl.* des non-valeurs.

Non-vente, *f.* Mangel paa Salg; *pl.* des non-ventes.

Non-vue, *f.* (Mar.) tyk Taage paa Søen, Tykning; uden *pl.*

Nopage, *m.* Noppen, Afpillen af Nopperne i Klæde. [nille-Cactus.

Nopal, *m.* (Bot.) amerikansk Cochenille-Cactus.

Noper, *v. a.* noppe, afrive Nopperne i Klæde.

Nopeuse, *f.* Fruentimmer, som afriver Nopperne i Klæde, Nopperske.

Noquet, *m.* (Arch.) Blyplade til at beklæde Hjørnerne af Tage el. til at indfatte Tagvinduer.

Nord, *m.* Nord, Nordpol; Nordvind; Norden, nordlige Lande; le vent du –, Nordvinden; il a voyagé dans le Nord, han har reist i Norden (i d. Betydn. skrives det med et stort Begyndelsesbogstav); (Mar.) faire le –, seile mod Nord; perdre le –, forvilde sig til Søes; ogs. *a.* le pôle –, Nordpolen; degré de latitude –, nordlig Bredegrad.

Nord-caper (r udtales), *m.* (H. n.) Spækhugger, Sværdfisk, stor Delphin.

Nord-est (s og t udtales; Søfolk udtale derimod nord-é), *m.* Nordost; Nordostvind; ogs. *a.* le vent est –, Vinden er Nordost; (Mar.) nord-nord-est (N. N. E.), Nord-Nordost (N. N. O.); nord-quart-nord-est (N. ¼ N. E.), Nord til Ost (N. t. O.); nord-est-quart-nord, Nordost til Nord (N. O. t. N.); nord-est-quart-d'est, Nord Ost til Ost (N. O. t. O.).

Nord-ester, *v. n.* (Mar.) mis-

vise fra Nord til Øst (om Magnetnaalen).

Nord-ouest (s og t udtales; i Sømandssproget, hedder det undertiden: nord-oué), *m.* Nordvest; Nordvestvind; ogs. *a.* le vent est –, Vinden er Nordvest; (Mar.) nord-nord-ouest (N. N. O.), Nord Nordvest (N. N. V); nord-ouest-quart-nord (N. O. ¼ N.), Nordvest til Nord (N. V. t. N.); nord-quart-nord-ouest (N. ¼ N. O.), Nord til Nordvest (N. t. N. V.).

Nord-ouester, *v. n.* (Mar.) have vestlig Misviisning (om Magnetnaalen).

Normal, e, *a.* som tjener til Rettesnor, normal; école -e, Normalskole; (Géo.) ligne -e, lodret Linie (i d. Betydn. ogs. *s. f.*); *pl. m.* -maux.

Normand, e, *s.* Normander, -inde; *a.* normandsk; *fig.* forstilt; tvetydig; c'est un fin –, det er en snu, snedig Karl; une réconciliation -e, et Forlig paa Skrømt; une réponse -e, et tvetydigt Svar; répondre en –, give et undvigende Svar.

Normandie, *f.* Normandiet.

Norvège, *n. pr. f.* Norge.

Norvégien, ne, *s.* og *a.* Normand, -inde; norsk.

Nos, *a. poss. pl.* vore (*sing.* notre).

Nosographe, *m.* Forfatter til en Beskrivelse af Sygdomme.

Nosographie, *f.* (Méd.) Beskrivelse af Sygdomme.

Nosologie, *f.* (Méd.) Lære el. Afhandling om Sygdomme.

Nostalgie, *f.* Hjemvee. [Tare.

Nostoc, *m.* (Bot.) Sliimalg, Slags

Nostomanie, *f.* Længsel efter at vende tilbage til Fædrelandet.

Nota, *m.* Anmærkning i Randen af en Bog; latinsk Udtr., som betyder: Mærk (undert. ogs. nota bene); *pl.* des –.

Notabilité, *f.* Anselighed; *pl.* de meest ansete Personer i en By el. i et Land; de Rige og Mægtige.

Notable, *a.* mærkelig, anselig; *pl.* Notablerne; de Anseligste; de Fornemste; de Rigeste el. de Indsigtsfuldeste.

Notablement, *ad.* mærkeligt, anseligt, overmaade meget.

Notage, *m.* rigtig Ordning af Valtserne el. Cylindrerne i en Lyrekasse.

Notaire, *m.* Notarius; *prov.* c'est comme si le – y avait passé, det er Noget, man fuldkomment kan stole paa.

Notamment, *ad.* i Særdeleshed, fornemmeligen, navnligen.

Notarial, e, *a.* henhørende til Notarial-Embedet; *pl.* -riaux.

Notariat, *m.* Notariusembede.

Notarié, e, *a.* og *p.* bekræftet af Notarius; acte –, Notarialact, Document, som er stadfæstet af Notarius.

Notarier, *v. a.* lade verificere af Notarius, udstede et Document for Notarius.

Notation, *f.* (Géo. og Alg.) Størrelsers Angivelse ved Tegn.

Note, *f.* Mærke med Pen el Blyant i en Bog el. et Skrift; Anmærkning; Bemærkning (*v.*); kort Udtog, Hovedindhold; Regning; diplomatisk Meddelelse; Skamplet; Node; Tonetegn; j'ai mis une – sur mon livre, jeg har sat et Tegn i min Bog; mettre des -s à la marge, des -s marginales, skrive Randglosser; je prendrai - de ce que vous me dites, jeg vil optegne, hvad De siger mig; une - d'infamie, une - infamante, et Skjændselsmærke; chanter la –, synge Scala, solfeggere; chanter bien la –, synge correct, men uden Smag; bien attaquer la –, slaae rigtigt an, være sikker i sin Betoning; *fig.* ne savoir qu'une –, chanter toujours sur la même –, istemme altid den gamle Sang, tale altid om det Samme; cela change la –, det forandrer Tingen, Sagens Natur; changer de –, chanter sur une autre –, slaae paa en anden Streng, istemme en anden Tone.

Noté, e, *p* paroles -ées, Ord, som ere satte i Musik; homme –, berygtet Menneske.

Noter, *v. a.* notere; bemærke; *fig.* sætte i slet Lys; (Mus.) skrive Noder; j'ai -é ce vers sur mes tablettes, jeg har optegnet dette Vers i min Anmærkningsbog; notez bien cela, læg vel Mærke dertil; – q. d'infamie, bedække En med Skjændsel; cela le - note bien mal dans mon esprit, det sætter ham i et slet Lys hos mig; – un air, sætte en Melodi i Musik.

Noteur, *m.* Nodeskriver.

Notice, *f.* Notits; historisk, biografisk el. statistisk Artikel; Oversigt el. Indhold af et Skrift, en Avis o. desl; kort Fortegnelse over en Bogsamling.

Notification, *f.* retslig Meddelelse, Bekjendtgjørelse fra Øvrigheden.

Notifier, *v. a.* formeligen bekjendtgjøre, kundgjøre ved Retten.

Notion, *f.* Kundskab, Begreb; – claire, klart Begreb; selon la – que j'en ai, ifølge den Forestilling, jeg har derom. [bekjendt.

Notoire, *a.* notorisk, almindeligen

Notoirement, *ad.* aabenbart, iøinefaldende, uimodsigeligen.

Notoriété, *f.* offentlig og almindelig Kundskab om et Factum; il est de – que, det er almindeligen bekjendt at o. s. v.; actes de –, Documenter, stadfæstede af Notarius og tjenende til Bidne i en Sag.

Notre, *a. poss.* vor; *pl* nos, vore; *pr. poss.* le el. la nôtre, vor, vort; det, som tilhører os; *pl.* les nôtres, vore; vore Slægtninge; vore Landsmænd; vore Venner og Tilhængere; ne serez-vous pas des nôtres, vil De ikke være paa Parti med os, gjøre Selskab med os; *fa.* nous avons bien fait des –s, vi have gjort mange Optøier; vi have moret os godt.

Notre-dame, *f.* Jomfru Maria; Fruedag; Mariabillede; Fruekirke.

Notule, *f.* lille Anmærkning; *p. u.*

Nouailleux, se, *a.* knudret, fuld af Knuder (noueux); *p u.*

Nouasse, *f.* vild Muskatnød.

Noue, *f.* indadgaaende Vinkel, som dannes af to sammenstødende Tage; Plade af Blik el. andet Metal til at beklæde en saadan Vinkel; huul Tagsteen til Afløb for Vandet; feed og fugtig Jordbund.

Noué, *m.* (Chir.) Slags Bind til at forhindre Drekirtlernes Svulst.

Noué, e, *p.* knyttet; *fig.* forviklet; cet enfant est –, dette Barn har Knuder i Ledemodene, har den engelske Syge; cet homme est – de goutte, Gigten hos denne Mand har sat sig i Ledene; cette pièce est bien ou mal –e, Intrigen er godt el. slet forviklet i dette Stykke.

Nouées, *f. pl.* (Ch.) Hjortens Gjødning fra Maimaaned til September.

Nouement, *m.* Sammenknytning; (Jard.) Frugtens begyndende Dannelse hos Frugttræerne; *pop.* – d'aiguillette, Trolddom for at forhindre et Ægteskabs Fuldbyrdelse.

Nouer, *v. a.* knytte, binde en Knude, en Sløife; indsvøbe i Noget og slaae Knude for; *fig.* sammenknytte; danne Knuden i et Skuespil; forene; *v. pr.* knytte sig; sætte Frugt (i d. Betydn. ogs. *v. n.*); *fig.* – une intrigue, opspinde en Intrigue; il a bien –é sa tragédie, han har godt forviklet Knuden i sin Tragedie; *pop.* – l'aiguillette, forhindre et Ægteskab ved Trolddomskunst; (Man.) slaae ud (om Heste); les pommes se nouent, Æbletræerne sætte Frugt; les fruits commencent à nouer, Frugterne begynde at sætte sig; cet enfant se noue, dette Barn faaer den engelske Syge; la goutte se noue, Gigten sætter Knuder i Ledemodene.

Nouet, *m.* linned Pose til Urter, som skulle koges eller udblødes.

Nouette, *f.* (Arch.) Slags Teglsteen med fremstaaende Kant.

Noueux, se, *a.* knudret (om Træ).

Nougat, *m.* Slags Mandelkage.

Nouilles, *f. pl.* (Cuis.) tydske Nudler (Nogle skrive urigtigen: noules).

Noulet, *m.* Kanal dannet af Bly el. Tagsteen til Vandets Afløb; Trærende mellem to Gavle.

Nourrain, *m.* Fiskeyngel (alevin).

Nourri, e, *p.* næret; *fig.* fyldig, kraftig; homme bien –, tyk og feed Mand; ce blé est bien –, dette Korn er meget fyldigt; style –, rig, kjernefuld Stiil; lettre bien –e, velformet Bogstav med stærke Træk; couleur –e, tyk, stærk Farve.

Nourrice, *f.* Amme; Moder, som selv opammer sit Barn; *fig.* By el. Provinds, som forsyner andre med Levnetsmidler; mettre un enfant en –, sætte et Barn ud for at opammes; changer un enfant en –, forbytte et Barn i Vuggen; *fig.* battre sa –, angribe den, man skylder sin Opdragelse; bruges ogs. som *a.* mère –, Moder, som selv giver Bryst. [fødes Silkeorme.

Nourricerie, *f.* Sted, hvor der op-

Nourricier, *m.* en Ammes Mand; Fosterfader, Pleiefader; *fig.* og *fa.* Forsørger for Andre.

Nourricier, ère, *a.* nærende; opfostrende; suc –, sève –ère, Næringssaft; père –, Fosterfader; *fig.* Forsørger.

Nourrir, *v. n.* nære, give Bryst; ernære, bespise, føde; *fig.* opfostre; opdrage; underholde; vedligeholde; *v. n.* være nærende; *v. pr.* nære sig, opholde Livet; *fig.* beskjæftige sine Tanker; – un enfant dans l'amour de la vertu, oplære et Barn i

Kjærlighed til Dyden; – de la haine dans son cœur, nære el. vedligeholde Had i sit Hjerte; les provinces nourrissent la capitale, Provindserne forsyne Hovedstaden med Levnetsmidler; se – d'idées tristes, beskjæftige sig med sørgelige Tanker; *prov.* il nourrit un serpent dans son sein, han opføder el. beskytter en Utaknemmelig, som en Dag vil styrte ham; il n'y a si petit métier qui ne nourrisse son homme, Arbeide føder altid sin Mand; (Fin.) – une action, skyde Noget til den Sum, hvorpaa en Actie lyder; – un numéro, sætte altid paa samme Nummer i et Lotteri, idet man forøger Indsatsen; (Peint.) – le trait, lægge Tryk i, gjøre sit Penselstrøg fyldigt; (Mus.) – les sons, angive Tonerne kraftigt, give dem deres fulde Varighed.

Nourrissage, *m.* bruges kun i Udtr. – des bestiaux, Qvægs Opfødning el. Opdræt.

Nourrissant, e, *a.* nærende.

Nourrisseur, *m.* En, som holder Qvæg paa Stald, for at sælge Melken.

Nourrisson, *m.* Pattebarn, som er sat ud hos en Amme; Fosterbarn; *fig.* Elev; les –s des Muses, Digterne.

Nourriture, *f.* Næring, Føde; Opfostring; forh. Opdragelse; Opdræt af Qvæg, Tillæg af Fjerkræ; prendre de la –, tage Næring til sig; prendre –, trives, tage til, voxe; *prov.* – passe nature, Opdragelse retter ofte slette Tilbøieligheder; faire des –s, opelske Qvæg, lægge Fjerkræ til (*v.*); (Mar.) – de temps, tykt Veir, mørk, overtrukken Himmel.

Nous, *pr. pl.* vi; os; d. Pronomen er enten Subj. el. direct Object el. indir. Object; det staaer almindeligt foran Verbet, undt. i Imper.; nous autres, vi, som høre til samme Classe; nous autres étudiants, vi Studenter; entre – soit dit, mellem os sagt (uden at tredie Mand faaer det at vide).

Nouûre, *f.* engelsk Syge hos Børn (rachitisme); Ansætning til Frugt.

Nouveau, foran en Vocal nouvel, *a. m.* nouvelle, *a. f.* ny; uerfaren; anden, lignende; *s. m.* Nyt; det Nye; noget Usædvanligt; *ad.* nylig; un habit –, en nymodens Kjole; un nouvel habit, en anden Kjole end den, man nylig havde paa (un habit neuf, en nylig syet el. en lidet brugt Kjole); du vin –, nylig persset Viin; du – vin, Viin, som der nylig er stukken Hul paa; le nouvel an el. l'an –, Begyndelsen af Aaret; cet homme est bien – dans le monde, denne Mand er meget uerfaren i Verden; c'est un homme –, det er et Menneske, som har svunget sig op fra ringe Herkomst; un nouvel homme el. un homme –, et ved Guds Naade gjenfødt el. omvendt Menneske; un – visage, en Person, man ikke før har seet; un – César, en anden Cæsar; *prov.* c'est du fruit – que de le voir, det er noget ganske Nyt at see ham; ... voici du –, der har vi noget Nyt; ... du beurre – battu, nykjernet Smør; de nouveaux mariés, Nygifte; la nouvelle mariée, Bruden, den unge Kone; de –, *loc. ad.* paa ny, igjen, endnu engang; à –, *loc. ad.* (Com.) paa ny Regning; porter à –, skrive paa ny Regning.

Nouveau-né, *m.* (bruges ikke i *f.*) nyfødt Barn; *pl.* des –x- –s.

Nouveauté, *f.* Nyhed; ny Gjenstand, noget Nyt; den Tid, Nyheden varer; ny Lære; nyt Skrift; nyt Stykke; ny Pynt; ny Frugt, Nyt af Aaret; ny Brug af Ord; c'est une – que de vous voir, det er noget Nyt at see Dem; ce marchand est toujours fourni de –s, denne Kjøbmand er altid forsynet med nye Varer; marchand de –s, Kjøbmand, som handler med nye Tøier el. Bøger; magasin de –s, Modeboutik, Galanteriboutik; cette mode est encore dans la –, denne Mode er endnu i sin Nyhed.

Nouveau-venu, *m.* En, som nylig er ankommen; *pl.* des –x- –s.

Nouvel, le, *a.* f. nouveau.

Nouvelle, *f.* Nyhed, Efterretning, Tidende; lille Roman, Novelle; avoir – (med de og et Subst., el. med que og et Verbum) faae Efterretning om, erfare; avoir des –s, modtage detaillerede Efterretninger; de qui tenez-vous ces –s? fra hvem har De disse Efterretninger? être à la source des –s, være ved Nyhedernes Kilde, have dem fra første Haand; des –s de basse-cour, d'antichambre, de l'arbre de Cracovie, latterlige og ugrundede Tidender; des –s à la main, skrevne periodiske Efterretninger (v.

nu: journal el. feuilles publiques); envoyer savoir des -s de q., sende Bud hen at høre, hvorledes En befinder sig; lade høre til En; mandez-moi de vos -s, lad mig høre fra Dem; recevoir des -s de q., faae Brev fra En; fa. n'avoir ni vent ni -s d'une personne, ikke have nogensomhelst Efterretning fra En; pouvoir en dire des -s, være vel underrettet om Noget, vide god Besked derom; je sais de vos -s, jeg kiender Deres hemmelige Streger; vous aurez, vous recevrez de mes -s, De skal nok høre fra mig, jeg skal nok vide at gjengjælde Dem det; (Mil.) envoyer aux -s, sende ud for at indhente Underretning om Noget;... grandes -s, store overordentlige Begivenheder; point de -s, deraf bliver Intet, derom hører man Intet, det skeer ikke; *prov.* point de -s, bonnes -s, ingen Efterretninger ere gode Efterretninger.

Nouvelle-mariée, *f.* Brud, nygift Kone; *pl.* des nouvelles-mariées.

Nouvellement, *ad.* nylig, for kort siden. [Eiendomsbesiddelse; *inus.*

Nouvelleté, *f.* (Jur.) Forstyrrelse i

Nouvelle-zemble, *f.* Novaja Semlja, to Øer i det nordlige Iishav.

Nouvelliste, *m.* En, som gjerne hører Nyheder, og finder Behag i at udbrede dem, Nyhedskræmmer.

Novale, *f.* og *a.* nylig opbrudt Jord; *pl.* Tiende af nylig opdyrket Jord.

Novateur, trice, *s.* og *a.* En, som søger at indføre noget Nyt, Stifter el. Indfører af nye Skikke, nye Meninger, nye Ord o. desl. [en Contract.

Novation, *f.* (Jur.) Forandring i

Novelle, *f.* bruges især i *pl.* (Jur.) Keiser Justinians Love, Novellerne, som udgjøre 4de og sidste Deel af den romerske Ret.

Novembre, *m.* November.

Novice, *s.* og *a.* Munk el. Nonne paa Prøve; *fig.* Begynder; En, som kun kjender lidt til Verden; uerfaren; uøvet; *fig.* og *fa.* serveur de -, Iver, som Nyheden fremkalder; n'être pas -, besidde stor Erfaring; une plume -, en uøvet Pen el. Skribent.

Noviciat, *m.* en Munks el. en Nonnes Prøvetid; Sted, hvor Prøven aflægges el. hvor Novicerne opholde sig; *fig.* Læretid, Prøvetid.

Novissimé, *ad. lat.* ganske nylig; *fa.*

Noyade, *f.* flere Personers Drukning paa een Gang; *pl.* mistænkte Personers Drukning i en Baad, forsynet med en Ventil, som aabnedes under Vandet, under den første franske Revolution.

Noyale, *f.* ubleget Hampelærred til Seildug.

Noyau, *m.* Steen i Blommer, Kirsebær, Ferskner o. desl.; Spiralen af en Vindeltrappe; *fig.* Stammen el. Kjernen i et Samfund; Begyndelse til et Anlæg el. et Foretagende; (Astr.) den lysende Deel af en Komet; *pl.* slet brændte Kalksteen; *pop.* Dalere; *prov.* il faut casser le - pour en avoir l'amande, den, som vil naae sit Maal, maae ingen Møie skye.

Noyé, e, *p.* druknet; *fig.* ødelagt uden Redning; *fa.* un homme -, et ødelagt Menneske, som har tabt sin Formue el. sit gode Navn og Rygte; un homme - de dettes, en Mand, som er forgjældet, som sidder i Gjæld op over Ørene; des yeux -és de larmes, Øine fulde af Taarer, taareblændt, svømmende i Taarer; (Impr.) papier -, Papir, som man har gjort altfor vaadt; (Mil.) batterie -e, altfor dybt liggende Batterie; *s.* en Druknet.

Noyer, *m.* (Bot.) Valnøddetræ; table de -, Bord af Valnøddetræ.

Noyer, *v. a.* drukne; oversvømme; *v. pr.* drukne sig; *fig.* ødelægge sig; - son vin d'eau, komme altfor meget Vand i sin Viin; - sa raison dans le vin, drikke sin Forstand bort; *prov.* qui veut - son chien, dit qu'il a la gale, naar det gjælder om at styrte En, finder man altid Paaskud; (Jeu) - sa boule, kaste sin Kugle ud over Maalet; (Peint.) - les couleurs, sammensmelte Farverne, saa at Overgangen bliver umærkelig; c'est un homme qui se noie, *fig.* det er en Mand, der ødelægger sig selv, der bærer sig ad som en Gal; il se noie dans la débauche, han ødelægger sig i Udsvævelse; il se noie dans les larmes, han udgyder strømmeviis Taarer; il se noie dans le sang, han besudler sig med Blod, han begaaer skrækkelige Grusomheder; *prov.* il se prend à tout comme un homme qui se noie, han

griber til ethvert Middel for at redde sig, for at redde sig ud af Forlegenhed.

Noyon, *m.* yderste Linie i Kugelspil, uden for hvilken Kuglen ikke maa komme; (Horl.) lille valseformig Fordybning.

Nu, e, *a.* nøgen; bar, blottet; *fig.* uden Forstillelse; uden Prydelse; (naar det staaer foran et Subst., bliver det uforandret; naar det derimod staaer efter samme, forandres det i Kjøn og Tal) ... *s. m.* (Peint. og sculpt.) det Nøgne, det Ubedækkede af en Figur; (Arch.) Mangel af Sirat; (Men.) det Forreste af et Stykke Arbeide; ... *pl.* Fattige, som neppe have Klæderne paa Kroppen; une épée –e, en draget Kaarde; observer qc. à l'œil –, iagttage Noget med bart Øie, uden Kikkert; c'est la vérité toute –e, det er den rene (den nøgne) Sandhed; être – en chemise, være i bar Skjorte; un pays –, et Land, som er blottet for alt Grønt; vêtir les –s, klæde de Fattige; *prov.* s'enfuir un pied chaussé, l'autre –, flygte bort i al Hast; ... à –, *loc. ad.* nøgen, ubedækt; *fig.* uforstilt; monter un cheval à – (cf. à dos –), ride paa en Hest uden Sadel; faire voir son cœur à –, Intet skjule af hvad der ligger En paa Hjerte.

Nuage, *m.* Sky; Uveir; *fig.* Taage for Øinene; Kummer; Tvivl; Mistanke; Uvished; (Méd.) tynd, hvidagtig Substants i Urinen; *fig.* un – de poussière, en Støvsky; il a un – devant les yeux, han har en Taage for Øinene; des jours sans –, skyfrie, sorgfrie Dage; se perdre dans les –s, udtrykke dunkle Ideer i et svulstigt, uforstaaeligt Sprog.

Nuagé, e, *a.* (Blas.) fremstillet indhyllet i bølgende Linier, i flammende Træk.

Nuager, ère, *a.* henhørende til Skyerne; skyformig; beboende Skyerne; *p. u.*

Nuageux, se, *a.* overtrukket med Skyer, skyfuld; (Joa.) dunkel, plettet (om Ædelstene).

Nuaison, *f.* (Mar.) stadig, staaende Vind.

Nuance, *f.* Skattering, umærkelig Overgang fra en Farve til en anden; *fig.* fiin Forskjel mellem to Ting af samme Slags.

Nuancer, *v. a.* skattere; *fig.* antyde den fine Forskjel mellem Karakterer.

Nubécule, *f.* (Méd.) Taage for Øiet; (Astr.) Plet paa Himlen.

Nubile, *a.* giftefærdig, mandbar.

Nubilité, *f.* Mandbarhed.

Nudité, *f.* Nøgenhed; (Peint.) nøgen Figur (i d. Betydn. især *pl.*).

Nue, *f.* Sky; tynd, let Sky; *fig.* porter, élever une personne aux –s, jusqu'aux –s, hæve en Person til Skyerne, rose ham meget; cette pièce a été aux –es, dette Stykke har gjort stor Lykke; faire sauter q. aux –s, gjøre En vred, bringe En i Fyr og Flamme; tomber des –s, blive overordentlig forundret; ce dénouement tombe des –s, denne Opløsning (om et dramatisk Stykke) kommer aldeles uforberedt; il est tombé des –s, der er Ingen, som vil vedkjende sig ham; se perdre dans les –s, hæve sig saa høit i sin Tale, at Emnet tabes af Sigte.

Nuée, *f.* tyk, mørk Sky; *fig.* Sværm, stor Mængde (af Personer el. Dyr, som komme flokkeviis); Uveir, Sammenrottelse, som er nær ved at bryde løs; une – se forme, der trækker et Uveir sammen; *pl.* (Joa.) mørke Pletter i Ædelstene.

Nuement, *ad.* aabent, ligefrem, uforstilt; (Féo.) umiddelbart.

Nuer, *v. a.* og *n.* skattere, blande Farverne (i Silke- el. uldne Arbeider), saa at de gaae umærkeligt over i hverandre (alm. nuancer).

Nuire, *v. n.* skade, tilføie Fortred, hindre, staae i Veien; cela ne nuit à (en) rien, det skader slet ikke; ne pas –, undertiden: hjælpe, tjene; je ne lui ai pas nui, jeg har hjulpet ham hvad jeg har kunnet; *prov.* trop parler nuit, altfor megen Tale gavner ikke; abondance de biens ne nuit pas, Overflod af Eiendomme skader ikke.

Nuisible, *a.* skadelig; – à la santé, skadelig for Helbreden.

Nuit, *f.* Nat; passer une bonne –, sove godt; passer une mauvaise –, sove uroligt, el. slet ikke sove; passer la –, vaage, ikke gaae i Seng; ce malade ne passera pas la –, denne Syge overlever ikke Natten; – blanche, søvnløs Nat; – close, bælmørk Nat; il fait –, det er Nat, det er mørkt; il se fait –, Natten falder paa; voyager – et jour, reise Dag og Nat; faire de la – le jour, et du jour la –, gjøre Nat til Dag og Dag til Nat; se mettre à la – (s'anuiter), udsætte sig for, at Natten falder paa, inden man naaer sit Bestemmelsessted; la – des temps, den fjerneste Oldtid; *poé.* les feux de la –, Nattens Stjer-

ner; (Peint.) effet de –, Natstykke; *prov.* la – tous chats sont gris, i Mørke ere alle Katte graae; la – porte conseil, det er godt at bie til næste Dag med at tage sin Beslutning; de –, *loc. ad.* om Natten; – et jour el. jour et –, *loc. ad.* uafbrudeligen.

Nuitamment, *ad* ved Nattetid.

Nuitée, *f.* en Nats Arbeide; Betaling for Natteleie; par –, for hver Nats Arbeide, el. for Natteleie; *pop.*

Nul, le, *a.* ingen, intet; uden Værdi; ugyldig; udygtig til Nogetsomhelst, uden Fortjeneste el. Talenter; ce testament est –, dette Testamente er ugyldigt; son crédit est –, han har ingensomhelst Indflydelse; c'est un homme –, det er en Mand, som ikke duer til Noget, el. som er uden al Anseelse; ... *m., pr. indéf.* Ingen (kun som Subject og om Personer); *nul* n'est exempt de mourir, Ingen er fri for at døe. [ferskrift; *v.*

Nulle, *f.* intetbetydende Tegn i Zif-

Nullement, *ad.* ingenlunde, paa ingen Maade; (Pal.) ugyldigt, tvertimod Lovene. [intetgjøre.

Nullifier, *v. a.* gjøre til Intet, til-

Nullité, *f.* Nullitet, Ubetydelighed, Udygtighed; (Pal.) Ugyldighed.

Nûment, *ad.* s. nuement.

Numéraire, *a.* i Udtr. valeur –, Penges lovbestemte Værdi; *s. m.* rede Penge, klingende Mynt.

Numéral, e, *a.* betegnende et Tal; adjectif –, Talord; lettre –e, Talbogstav; *pl. m.* –raux; vers –raux, Vers, hvis Talbogstaver, der skrives med store Bogstaver, angive Aarstallet for en Begivenhed. [en Brøk.

Numérateur, *m.* (Arith.) Tæller i

Numération, *f.* Tælling; Talskrivning; Talopløsning; Udtælling.

Numérique, *a.* som angaaer Talstørrelser el. udføres ved Tal; l'unité –, Taleenhed; calcul –, Regning med Tal (modf. calcul littéral, Bogstavregning); dans l'ordre –, efter Nummer.

Numériquement, *ad.* i virkeligt Tal, nøiagtigt beregnet.

Numéro, *m.* Nummer; Tegn paa Varer; Varers Størrelse, Længde el. Brede, el. særegne Egenskab; numereret Deel af en Journal el. et Værk; *fig.* og *fa.* cette marchandise est du bon –, denne Vare er af en god Qvalitet; *pop.* cet homme entend le –, denne Mand forstaaer sig paa Handelen, han veed at gjøre sig den indbringende.

Numérosité, *f.* Talrighed; *p. u.*

Numérotage, *m.* Numerering.

Numéroter, *v. a.* numerere, mærke med et Tal. [Slags flad Kalksteen.

Numismale, *f.* (H. n.) Myntsteen,

Numismate el. numismatiste, *m.* Myntkjender, Numismatiker.

Numismatique, *a.* henhørende til Myntvidenskaben; angaaende de gamle Mynter; *s. f.* Myntvidenskab, Numismatik.

Numismatographie, *f.* Beskrivelse af Mynter og gamle Medailler.

Numme, *m.* (Ant.) gammel romersk Mynt.

Nummulaire, *f.* (Bot.) Hyrdetaske, Pengeurt; (H. n.) Mynt-Porcelainssnekke, Snogepande.

Nuncupatif, *a. m.* (Jur.) i Udtr. testament –, mundtligt forfattet Testament.

Nundinaire, *a.* (Ant.) marchés –s, Markeder, som holdes hver niende Dag hos Romerne; jour –, Dag, hvorpaa disse Markeder holdes.

Nundinal, e, *a.* (Ant.) i Udtr. jour –, Markedsdag hos Romerne (den 9de Dag efter 8 Arbeidsdage); lettres –les, de otte første Bogstaver af Alphabetet, der anvendes, ligesom Søndagsbogstavet, paa Dagene i Aaret, saa at eet af dem angav Markedsdagen; *pl. m.* –naux.

Nundinales, *f. pl.* (Ant.) de otte første Bogstaver af Alphabetet hos Romerne, s. nundinal.

Nu-propriétaire, *s.* (Jur.) Eier af en Ting, hvoraf en Anden hæver Indtægten (modsat: usufruitier).

Nu-propriété, *f.* (Jur.) Eiendom, hvoraf en Anden hæver Indtægten.

Nuptial, e, *a.* angaaende Ægteskabet, henhørende til Bryllupet; *pl. m.* –tiaux; gains –tiaux, s. gain.

Nuque, *f.* Nakke.

Nutation, *f.* Svingning; (Bot.) Planters Bøining imod Solen; (Astr.) Jordarens ubetydelige Svingning fra el. imod Ecliptica.

Nutriment, *m.* Næring; *v.* (nu: nourriture).

Nutritif, ive, *a.* nærende.

Nutrition, *f.* Næring, Næringssaf-

tens Overgang til Legemets Substants. [som Natten end om Dagen.
Nyctalope, *s.* En, som seer bedre
Nyctalopie, *f.* (Méd.) Dienſygdom, som gjør, at man ikke seer saa godt om Dagen som om Natten.
Nyctère, *m.* (H. n.) Slags Flagermuus, Aftenbakke. [Natugle.
Nyctérien, *m.* (H. n.) Natfugl,
Nyctinome, *m.* (H. n.) Vampyr.
Nymphe, *f.* (Myth.) Nymphe; *poé.* ung, velskabt Pige; (H. n.) Puppe, første Grad af Insecternes Forvandling; Myreæg; *pl.* (An.) de smaa Skamlæber. [Aakande.
Nympheau el. nymphéau, *m.* (Bot.)
Nymphée, *f.* (Anc.) offentligt Badehuus hos de gamle Romere; Badekammer.
Nymphomanie, *f.* (Méd.) utæmmelig sandselig Begjærlighed hos Fruentimre.

O.

O, *m.* O; *fig.* c'est un o en chiffre, det er et Menneske, som ikke duer til Noget, det er et Nul.
Ô, *interj.* o! ô temps! ô mœurs! o Tider! o Sæder! les O de noël, ni Kirkesange, som begynde med o! og synges efter hinanden de ni Dage før Juul.
Oasis (s udtales), *f.* Oase, frugtbar Grønplet i en Sandørken; *fig.* lykkelig Egn.
Oasite, *s.* Beboer af Lybiens Oaser.
Obédience, *f.* forh. Lydighed; skriftlig Tilladelse for en Munk el. Nonne til at reise et Sted hen, el. til at gaae fra et Kloster i et andet; en Munks el. Nonnes særegne Bestilling i Klosteret; Munkes og Geistliges Lydighed imod deres Overhoved; pays d'–, Land, hvori Paven bestikker til geistlige Embeder og udøver et særegent Herredom.
Obédienciaire, *m.* forh. den første Ordensgeistliges Titel i Domkapitlet St. Just i Lyon.
Obédiencier, *m.* Ordensgeistlig, som efter Ordre bestyrer et geistligt Embede i en Andens Navn.
Obédientiel, le, *a.* henhørende til et Klosterembede, el. til den pavelige Jurisdiction.
Obéir, *v. n.* adlyde, underkaste sig Ens Ordre, give efter for; staae under Ens Herredom; *fig.* bøies, krummes; – aux lois, adlyde Lovene; – à la nécessité, give efter for Nødvendigheden; il sait se faire –, han forstaaer at skaffe sig Lydighed; il veut être obéi, han vil, at man lyder ham (i d. Betydn. bruges det passivt som et activt Verbum); une lame d'épée obéit, en Kaardeklinge er smidig, giver efter; ce cheval obéit bien à l'éperon, denne Hest er let at regjere.
Obéissance, *f.* Lydighed; Underkastelse, Underdanighed; Herredømme; manquer d'–, glemme at vise Lydighed; vivre sous l'– d'un prince, leve under en Fyrstes Herredømme; prêter – à un prince, sværge en Fyrste Huldskab (*v.*); *prov.* – vaut mieux que sacrifice, Lydighed er Gud velbehageligere end Offer.
Obéissant, e, *a.* lydig; føielig; *fig.* smidig, bøielig (om Staal, Læder o. desl.).
Obèle, *f.* lille Tverstreg; Tegn, som angiver en Gjentagelse, en urigtig Læsemaade el. et overflødigt Ord i et gammelt Haandskrift.
Obélisque, *m.* Obelisk, pyramideformig Støtte af en eneste Steen.
Obéré, e, *p.* forgjældet, betynget af Gjæld.
Obérer, *v. a.* behæfte med Gjæld; *v. pr.* sætte sig i Gjæld. [heste.
Obésas (s udt.), *m. pl.* (H. n.) Flod-
Obése, *a.* overdreven feed.
Obésité, *f.* (Méd.) overdreven Fedme; *fig.* Tykhovedhed. [aubier.
Obier, *m.* (Bot.) Hvidtorn (bedre:
Obiner, *v. a.* (Jard.) plante unge Træer tæt ved hinanden, for siden at omplante dem.
Obit (t udtales), *m.* (Égl.) Sjælemesse for en Afdød.
Obituaire, *a.* i Udtr. registre –, Sjælemesseregister; *s. m.* En, som har erholdt Løfte om en Klosterindtægt, der er bleven ledig ved en Andens Død.
Objecter, *v. a.* indvende, foreaste; bebreide (qc. à q.).
Objectif, ive, *a.* objectiv, som har Hensyn til Objectet; (Opt.) verre –, Objectivglas, det Glas i en Kikkert, der vendes imod Gjenstanden (modſ. verre oculaire); *s. m.* Objectivglas.
Objection, *f.* Indvending.
Objectivité, *f.* Objectivitet, et Be-

grebs Individualisering el. Fremtræden i et Object.

Objet, *m.* Gjenstand; Formaal; Ting (især *pl.*); être l'- de la raillerie, være Gjenstand for Spot; voilà l'- principal de ma tristesse, det er Hovedgrunden til min Sorg; avoir pour - de plaire, have til Formaal at behage; des -s de première nécessité, de første Fornødenheds-Artikler, uundværlige Ting; *pop.* mon -, min Elskede, min Skat; (Gr.) Object.

Objurgation, *f.* hæftig Bebreidelse, bitter Irettesættelse; *v.*

Oblat, *m.* Barn, bestemt til Alterets Tjeneste; Invalid el. Lægbroder, som fik Kost og Logis i et Kloster (moine lai).

Oblation, *f.* Offring; Offergave.

Oblationnaire, *m.* den, som modtager de Troendes Offer; *v.*

Obligation, *f.* Forpligtelse; Forbindtlighed; Forskrivning, Gjældsbeviis, Obligation; avoir - de qc. à q., være En forbunden for Noget; il lui en a passé el. fait une -, han har derfor udstedet ham en Obligation.

Obligatoire, *a.* forpligtende, bindende.

Obligé, e, *a.* forpligtet; forbunden; skyldig; je vous suis - de vos soins, jeg er Dem forbunden for Deres Omhu; (Mus.) obligat (om en accompagnerende Stemme, der ikke kan undværes); récitatif -, et Recitativ, hvis Mellemrum udfyldes med Instrumentalmusik; ... *s.* Skyldner; Læreeontract mellem en Haandværker og hans Dreng; le principal -, Hovedskyldneren.

Obligeamment, *ad.* paa en forekommende, artig el. forbindtlig Maade.

Obligeance, *f.* Forekommenhed; Tjenstvillighed; il est d'une extrême -, han er overordentlig forekommende el. tjenstvillig.

Obligeant, e, *a.* tjenstvillig, velvillig, forekommende, artig; un homme -, et tjenstvilligt, forekommende Menneske; une parole -e, et forbindtligt Ord.

Obliger, *v. a.* forpligte, paalægge en Forpligtelse; formaae, bevæge til; nøde til, tvinge til; forbindes, vise en Tjeneste; behæfte, pantsætte; - un apprenti, sætte en Dreng i Lære paa visse Vilkaar; *v. pr.* forpligte sig til, forbinde sig til; være ansvarlig for; sætte Pant for; i Betydn. af at paalægge en Forpligtelse, formaae til, bruges obliger med *à* foran et Infinitiv; men i Betydn. af at vise en Tjeneste, el i Passiv, bruges det med *de:* la loi divine nous oblige *à* honorer père et mère, den guddommelige Lov paalægger os at ære Fader og Moder; il s'oblige *à* le faire, han forpligter sig til at gjøre det; vous m'obligerez *de* le lui dire, De vil vise mig en Tjeneste med at sige ham det; il est obligé *de* le faire, han er nødt til at gjøre det; il a -é tous ses biens, han har sat alle sine Eiendomme i Pant; s'- pour q., gaae i Caution for En; s'- corps et biens, sætte sin Person og Formue i Pant.

Oblique, *a.* skraa, skjæv; *fig.* skjult, hemmelig; som ikke gaaer aabent el. redeligt tilværks, som søger Omveie; sa conduite est -, hans Opførsel er skjult, snedig; des voies -s, Snigveie; une louange -, en indirect Roes (*p. u.*); (Gr.) cas -s, andre Casus end Nominativ; modes -s, Subjunctiv og Conditionnel, den underordnede Sætnings Maader; (Mil.) ordre -, skraa Stilling, efter hvilken Angrebet begyndes fra en af Fløiene; pas -, Marsch efter Diagonalen.

Obliquement, *ad.* skjævt, paa skraa; *fig* snedigt, rænkefuldt, ad Omveie; middelbart (*p. u.*); il agit toujours -, han gaaer altid skjult tilværks, paa en lumsk el. uredelig Maade.

Obliquité, *f.* Skraahed; *fig.* Snedighed, Falskhed, Rænkefuldhed.

Oblitération, *f.* Udslettelse (*p. u.*); (An.) Sammengroning, hvorved Veien spærres gjennem en Canal; (Méd.) Berøvelse af en Sands el. en Evne.

Oblitérer, *v. a.* udslette efterhaanden; *v pr.* udslettes; *fig.* tabe sig (*p. u.*); (An.) lukkes lidt efter lidt (om en Canal), groe sammen.

Oblong, ue, *a.* aflang, langagtig; (Libr.) længere i Breden end i Høiden.

Obole, *f.* Hvid, lille Skillemynt; (Pharm.) 12 Gran, halv Skrupel; *prov.* je n'en donnerais pas une -, jeg vilde ikke give en Hvid derfor, jeg bryder mig slet ikke om det.

Obombrer, *v. a* indhylle i sin Skygge, omskygge; skjule, tilhylle (*v. burl.*).

Obreptice, *a.* (Chanc.) tilsneget ved at fortie Noget (modf. subreptice).

Obrepticement, *ad.* paa en svedig Maade ved Fortielse.

Obrep ion, *f.* (Chanc.) Tilsnigelse ved Fortielse af Sandheden.

Obron, *m.* (Serr.) Krampen el. Hagen paa Laasen af en Kuffert.

Obronnière, *f.* (Serr.) Jernplade paa det Indvendige af Laaget paa en Kuffert, hvortil Hagen el. Krampen i Laasen fastgjøres.

Obscène, *a.* saarende Blufærdighed, smudsig, uanstændig, gemeen.

Obscénité, *f.* ublu'ærdigt Udtryk el. Billede, smudsig Tale el. Handling, Uanstændighed.

Obscur, e, *a.* mørk; *fig.* dunkel, utydelig, uforstaaelig; ubekjendt; uanselig; il fait –, det er mørkt, det er mørkt i Veiret; passage –, dunkelt, uforstaaeligt Sted; condition –e, ukjendt Stilling; cet homme est d'une naissance –e, denne Mand er af en simpel, uanselig Herkomst: (Peint.) clair-obscur, Lys og Skygge i et Maleri (les clairs et les bruns, les jours et les ombres, la lumière et l'ombre); dessin de clair-obscur, en Tegning uden andre Farver end Hvidt og Sort.

Obscurant, *m.* Obscurant, Fjende af Oplysning.

Obscurcir, *v. a.* formørke; *fig.* fordunkle; gjøre utydelig; *v. pr.* blive mørk, formørkes; svækkes (om Synet); *fig.* fordunkles, blive utydelig; le temps s'obscurcit, det bliver mørkt i Veiret; son visage s'obscurcit, hans Ansigt bliver alvorligt, antager et strængt, vredt Udseende; sa gloire s'obscurcit, hans Ære fordunkles, taber sig; sa vue s'obscurcit, hans Syn svækkes.

Obscurcissement, *m.* Formørkelse; Svækkelse (om Synet); *fig.* Dunkelhed, Utydelighed; Fordunkling.

Obscurément, *ad.* dunkelt; *fig.* utydeligen; ukjendt, ubemærkt.

Obscurité, *f.* Mørke; Mørkhed; *fig.* Ukjendthed; Uvidenhed (om Fremtiden); Utydelighed, Dunkelhed (i Begreb el. Udtryk); Mangel af Berømmelighed; Ringhed i Stilling; vivre dans l'–, leve ubemærkt, ukjendt; l'– de sa famille, hans Familles simple Herkomst; *pl.* dunkle Steder.

Obsécration, *f.* (Rhét.) Paakaldelse af Guddommens el. de Mægtiges Bistand; *pl.* (Ant.) offentlige Bodsbønner hos de gamle Romere for at afvende Ulykker.

Obséder, *v. a.* beleire En, ideligt omgive En for at bortholde Andre; overhænge, plage En; (om Djævelen) besætte En; cet homme m'obsède, dette Menneske plager mig altid, overhænger mig. [gængelse.

Obsèques, *f. pl.* pragtfuld Ligbe-

Obséquieusement, *ad.* paa en altfor ærbødig el. overdreven krybende Maade.

Obséquieux, se, *a.* altfor ærbødig; altfor artig og forekommende; krybende; c'est un homme –, det er en Spytslikker.

Obséquiosité, *f.* krybende Sindelag, altfor stor Ærbødighed el. Underdanighed. [mærkelig.

Observable, *a.* som kan iagttages,

Observance, *f.* Iagttagelse af en Klosterregel, af en Lov for et religiøst Samfund; selve Ordensreglen el. Samfundsloven; Observants; religiøst Samfund, hvori visse Regler overholdes; étroite –, Deel af en religiøs Orden, som mere bogstaveligt overholder Ordenens Forskrifter; –s légales, de i Jødernes Lov foreskrevne Ceremonier.

Observantin, *s.* og *a.* Munk af Franciskanerordenen.

Observateur, trice, *s.* En, som efterlever el. overholder hvad der er foreskrevet i Loven; Iagttager af Naturens, især af Himmelens Phænomener; Tilskuer; Iagttager af Andre for at controllere deres Opførsel; Spion; ogs. *a.* esprit –, Iagttagelses-Aand.

Observation, *f.* Overholdelse el. Efterlevelse af en Regel el. en Lov; Opfyldelse af et Løfte; Iagttagelse; Bemærkning, Indvending; Anmærkning; être en –, se tenir en –, holde sig paa et Sted, hvorfra man kan iagttage hvad der foregaaer, staae paa Udkig.

Observatoire, *m.* astronomisk Observatorium.

Observer, *v. a.* efterleve, overholde; betragte nøie; iagttage; lægge Mærke til, bemærke; udspeide, holde Øie med En; *v. pr.* være forsigtig i Tale og Handling; tage sig nøie i Agt; tage hinanden i Øiesyn, mynstre hinanden; – le silence, iagttage Taushed; faire – à q., gjøre En opmærksom paa; *fig.* og *prov.* – les longues et les brèves

el. les points et les virgules, iagttage alle Ceremonier; være overdreven nøiagtig i de mindste Ting; c'est un homme qui s'observe, det er en Mand, som tager sig meget i Agt.

Obsession, *f.* Besættelse af Djævelen; *fig.* stadig Hængen over En, Overhæng, Plagen; beleiret Tilstand.

Obsides, *m. pl.* Gidsler mellem krigførende Magter.

Obsidiane el. obsidienne, *f.* (H. n.) Obsidian, islandsk Agat, Glasagat.

Obsidional, e, *a.* bruges kun i Udtr. couronne –e, Krands af Grønt, som Romerne skjænkede den, der hævede en Beleiring; monnaie –e, Beleiringsmynt.

Obstacle, *m.* Hindring, Forhindring; Modstand; faire naître un –, fremkalde en Hindring; lever tout –, hæve enhver Hindring el. Vanskelighed; rencontrer un –, møde en Hindring; faire – à q., lægge Hindring i Veien for En; mettre – à qc., forhindre en Ting; il n'y a nul –, der er Intet i Veien.

Obstétrique, *f.* (Chir.) Jordemoderkunst.

Obstination, *f.* Haardnakkenhed, Halstarrighed; Stivsind, Egensind.

Obstiné, e, *p.* haardnakket, halstarrig; stivsindet, egensindig; un enfant –, et stivsindet Barn; un rhume –, en haardnakken Forkølelse; *s.* en haardnakken el. stivsindet Charakteer.

Obstinément, *ad.* med Haardnakkenhed, halstarrigen.

Obstiner, *v. a.* gjøre haardnakken, forhærde; *v. pr.* blive haardnakken, holde haardnakkent fast ved Noget; il s'obstine dans son opinion, han staaer fast paa sin Mening; il s'obstine à le persécuter, han bliver haardnakkent ved at forfølge ham.

Obstruant, e, *a.* tilspærrende, forstoppende.

Obstructif, ve, *a.* (Méd.) forstoppende.

Obstruction, *f.* (Méd.) Forstoppelse.

Obstruer, *v. a.* spærre, hindre; forstoppe, volde Forstoppelse; *v. pr.* spærres; forstoppes; – le passage, hindre Færdselen; – un canal, tilstoppe en Kanal.

Obtempérer, *v. n.* (Pal.) adlyde, efterkomme; – à une sommation, efterkomme en Opfordring.

Obtenir, *v. a.* erholde, opnaae; udvirke; *v. pr.* erholdes; faire – qc. à q., forskaffe En Noget, udvirke Noget for En; (Pal.) – un arrêt, udvirke el. opnaae at erholde Dom i en Sag.

Obtention, *f.* (Chanc.) Erholdelse; l'– d'un privilège, Erholdelse af et Privilegium.

Obtenteur ... [Vædskers Skarphed.

Obtondant, e, *a.* (Méd.) betagende Vædskers Skarphed.

Obturateur, *m.* (Phys.) Klap til at stoppe en Aabning; (Chi.) Glasplade til at stoppe Mundingen af en Recipient under Vandet; (Chir.) Guld- el. Sølvplade til at stoppe en unaturlig Aabning i Ganen el. paa andre Steder.

Obturateur, trice, *a.* (An.) tilstoppende; muscles –s, Muskler, som tjene til at stoppe Aabningen paa Langtarmdenet.

Obturation, *f.* (Chir.) Lukning, Stopning af indtræffende Huller i Ganen el. paa andre Steder.

Obtus, e, *a.* stump; sløv; afrundet; (Géo.) angle –, Stumpvinkel; *fig.* esprit –, indskrænket, tungnemt Hoved; sens –, afstumpet, sløvet Sands; (H. n.) poisson à tête –e, Fisk med rundt, fladtrykt Hoved; (Bot.) feuille –e, afrundet Blad.

Obtusangle, *a.* (Géo.) stumpvinklet [om en Triangel.)

Obus (s udtales), *m.* (Art.) Haubitsgranat, lille Bombe.

Obusier, *m.* (Art.) Haubits, Bombekanon.

Obvention, *f.* (Dr. can.) geistligt Paalæg, Afgift til Kirke og Kloster.

Obvers, *m.* den modsatte Side af Reversen paa en Medaille uden Brystbillede; *p. u.*

Obvier, *v. n.* forhindre, forebygge; – à un malheur, forekomme en Ulykke.

Oca el. oke, *m.* (Bot.) amerikansk Brødrod (cavi).

Ocaigner, *v. a.* (Gant.) tilberede Handsker til at parfumeres.

Occase, *a. f.* (Astr.) i Udtr. amplitude – (el. occidentale), Bue paa Horizonten fra en Stjernes Nedgangspunkt til Horizontens og Æqvators Overskæringspunkt (s. ortive).

Occasion, *f.* Leilighed; Anledning; dans l'–, ved Leilighed; quand l'– se présentera, naar Leilighed tilbyder sig; prendre – de qu. ch., tage Anledning af Noget; cela a été – de sa perte, det har været Aarsagen til hans Ruin; *prov.* l'– est chauve, det er vanskeligt at træffe det rette Øieblik, den gunstige Leilighed; il faut prendre l'– aux cheveux, au toupet, man maa gribe Leiligheden, saasnart den tilbyder sig; l'– fait le larron, Leilighed gjør Tyve; par –, *loc. ad.* leilighedsviis;

d'–, *loc. ad.* ved Leilighed, underhaanden; marchandise d'–, Leilighedsvare, Godtkjøbsvare.

Occasionnel, le, *a.* (Did.) som tilbyder Leilighed, foranledigende. [viis.

Occasionnellement, *ad.* leiligheds-

Occasionner, *v. a.* give Leilighed til, foranledige.

Occident, *m.* Vesten; Occidenten, de vestligt beliggende Lande.

Occidental, e, *a.* vestlig; les Indes -es, Vestindien; det hedder ikke empire –, det vestlige Keiserdømme, men empire d'occident; heller ikke église -e, den vestlige Kirke, men église d'occident; *pl. m.* -taux.

Occidentaux, *s. pl. m.* Europæerne.

Occipital, e, *a.* (An.) henhørende til Baghovedet; *pl. m.* -taux.

Occiput, *m.* (An.) Baghoved.

Occire, *v. a.* dræbe; *v. inus.*

Occision, *f.* Mord, Drab; *v. inus.*

Occultation, *f.* (Astr.) en Stjernes Formørkelse ved Maanen.

Occulte, *a.* skjult; hemmelig; cause –, skjult, ukjendt Aarsag; maladie –, Sygdom, hvis Aarsag ikke vides.

Occupant, e, *a.* som tager Noget i Besiddelse; avoué –, beskikket Sagfører til at instruere en Sag, el. sætte den i Stand til at paakjendes; *s. m.* premier –, den, som først tager Noget i Besiddelse.

Occupation, *f.* Beskjæftigelse, Forretning; Bemægtigelse, Besiddelsestagelse; (Dr.) Beboelse af et Huus; donner de l'– à q., skaffe En Beskjæftigelse; *fig.* foraarsage En Bryderi, give En Noget at tænke paa.

Occuper, *v. a.* opfylde, optage; beklæde, besætte; beskjæftige, sysselsætte; beboe; bemægtige sig, sætte sig i Besiddelse af; *v. n.* (Pal.) føre Ens Sag, møde for En (pour q.) for Retten; *v. pr.* beskjæftige sig; s'– *de* qc., tænke paa Noget, drage Omsorg for at udføre Noget, beskjæftige sig med Midler til at sætte det igjennem; s'– *à* qc., beskjæftige sig med Noget, give sig af dermed, arbeide derpaa; cela occupe trop de place, det optager for megen Plads; – une maison, beboe et Huus; – q., give En Noget at bestille; – la place de q., besørge Ens Embede; – une place, beklæde et Embede; je m'occupe de votre affaire, jeg tager mig af Deres Sag, jeg søger at drive den igjennem; s'– *à* lire, *à* l'étude, *au* jeu, beskjæftige sig med Læsning, med Studering, med Spil; aimer à s'–, holde af at beskjæftige sig, af at arbeide.

Occurrence, *f.* Møde, Tilfælde, indtræffende Leilighed.

Occurrent, e, *a.* indtræffende, forefaldende; les cas -s, de mødende Tilfælde.

Océan, *m.* Verdenshavet; *fig.* stor Masse, uhyre Mængde; l'– Atlantique el. blot l'Océan, Atlanterhavet; l'– Pacifique, Sydhavet; un – de lumière, en stor Lys-Masse; un – de maux, en Skare af Onder.

Océane, *a.* bruges kun i Udtr. la mer –, Oceanet; *v.*

Océanie, *f.* Australien (ogsaa: Austrasie, Australasie, Polynésie).

Océanien, ne, *a.* henhørende til Oceanet. [anet, beliggende i samme.

Océanique, *a.* henhørende til Oce-

Ocellaire, *f.* (H. n.) Steenpolyp.

Oche, *f.* s. hoche, som ene bruges.

Ochlocratie, *f.* Pøbelregjering.

Ocre, *f.* (H. n.) Guuljord, Okker, Okkerguul; *m.* en svensk Mynt.

Ocreux, se, *a.* indeholdende Okker; okkerfarvet. [Lyre.

Octacorde, *m.* (Mus.) ottestrenget

Octaèdre, *m.* (Géo.) Legeme, som har til Sider 8 ligesidede Triangler.

Octaétéride, *f.* (Astr.) otteaarig Cyclus hos de gamle Grækere.

Octandrie, *f.* (Bot.) ottende Classe i Linnées System, Ottehannede med 8 Støvnaale i en tvekjønnet Blomst.

Octant, *m.* (Astr.) Oktant, Instrument bestaaende af en Cirkelbue paa 45 Grader og tjenende til at maale Stjernernes Høide; Afstand paa 45° mellem to Planeter (ogs. octile).

Octante, *a. n.* firsindstyve; *v.* [de; *v.*

Octantième, *a. n. ord.* firsindstyvende-

Octave, *f.* Ottedags-Fest; Festens ottende Dag; (Mus.) Octave, et Omfang af otte Toner; (Poé.) otteliniet italiensk Vers.

Octavier, *v. n.* (Mus.) lade en Tone gaae for høit, saa at den slaaer over i en anden Octav; *p. u.*

Octavin, *m.* (Mus.) lille Octavfløite med meget høie Toner.

Octavo, s. in-octavo.

Octavon, ne, *s.* En, som er avlet af en Hvid og en Halvmulat.

Octidi, *m.* den ottende Dag i en

Decade (Uge i den franske republikanske Calender).

Octil, *a. m.* (Astr.) kun i Udtr. aspect –, to Planeters Stilling, som staae 45 Grader fra hverandre.

Octile, *m.* (Astr.) Afstand paa 45° mellem to Planeter; s. octant.

Octipède, *a.* (H. n.) ottefodet; *s. m.* ottefodet Insect.

Octobre, *m.* Octobermaaned.

Octogénaire, *a.* firsindstyveaarig; *s.* firsindstyveaarig Olding.

Octogone, *a.* (Géo.) ottekantet, ottesidet; *s. m.* Ottekant.

Octopétalé, e, *a.* (Bot.) som har otte Blomsterblade.

Octroi, *m.* (Chanc.) Bevilling, Octroi; Afgift af Fødevarer, som indføres i en By; Comptoiret for Oppebørselen af denne Afgift.

Octroyer, *v. a.* (Chanc.) bevilge, tilstaae.

Octual, *m.* ottende Deel af en Tønde, Otting; *v.*

Octuple, *a.* ottefold.

Octupler, *v. a.* fordoble otte Gange, tage otte Gange; *p. u.*

Oculaire, *a.* témoin –, Øienvidne; (An.) henhørende til Øiet; nerf –, Synsnerve; (Opt.) verre –, Ocularglas (i d. Betydn. ogs. *s. m.* modsat l'objectif).

Oculairement, *ad.* synligen; tydeligen; med egne Øine; *p. u.*

Oculiste, *m.* Øienlæge (ogs. *a.* médecin –).

Odalisque, *f.* Odalisk, Fruentimmer i Storsultanens Harem.

Ode, *f.* Ode; lyrisk Digt, bestemt hos de Gamle til at synges.

Odéon el. odéum, *m.* (Ant.) Bygning, bestemt hos de Gamle til Syngeprøver; Navn paa et Theater i Paris.

Odeur, *f.* Lugt; *fig.* Rygte; *pl.* vellugtende Sager; cela n'a point d'–, det lugter ikke; *fig.* être en bonne –, have et godt Rygte; mettre q. en mauvaise –, tale ilde om En, sværte En; mourir en – de sainteté, døe som en Helgen, som en from Christen; n'être pas en – de sainteté près de q., ikke være yndet af En, være mistænkt hos En for slet Opførsel.

Odieusement, *ad.* paa en forhadt Maade, afskyeligt, ondskabsfuldt.

Odieux, se, *a.* forhadt, afskyelig, vederstyggelig; se rendre –, gjøre sig forhadt; *s. m.* det Forhadte, det Afskyelige.

Odomètre, *m.* Instrument til at maale den Vei, der er tilbagelagt (ogs. pédomètre el. compte-pas).

Odontalgie, *f.* (Chir.) Tandpine.

Odontalgique, *a.* som er i Stand til at stille el. lindre Tandpine; remède –, Middel mod Tandpine; *s. m.* un bon –, et godt Middel mod Tandpine.

Odontoglyphe, *m.* Slags Tandstikker.

Odontoïde, *a.* (An.) som har Form af en Tand; *s. m.* (H. n.) forstenet Haitand.

Odontologie, *f.* Deel af Anatomien, som handler om Tænderne.

Odontotechnie, *f.* (Chir.) Tandlægekunst.

Odorant, e, *a.* vellugtende; (*poé.*; i Prosa bruges odoriférant).

Odorat, *m.* Lugt (Sandsen); avoir l'– fin, have en fiin Lugt.

Odoration, *f.* (Méd.) Lugten (Handlingen); *p. u.*

Odorer, *v. a.* lugte (ved Hjælp af Sandsen); bruges i Stedet for sentir, der har en dobbelt Betydning.

Odoriférant, e, *a.* vellugtende, duftende.

Odorifère, *a.* udbredende en behagelig Lugt.

Odoroscopie, *f.* (Méd.) Prøve af lugtende Sager, Kundskab til samme.

Odyssée, *f.* Odysseen, et Heltedigt af Homer; *fig.* en eventyrlig Reise.

Oecuménicité (œ udt. é), *f.* (Égl.) Almindelighed (om en Kirkeforsamling).

Oecuménique, *a.* (Égl.) i Udtr. concile –, almindelig Kirkeforsamling, som bivaanes af alle den catholske Kirkes Biskopper.

Oecuméniquement, *ad.* paa en almindelig, universel Maade.

Oedémateux (œ udt. é), se, *a.* indeholdende en vandagtig Svulst.

Oedème, *m.* el. œdématie, *f.* (Chir.) vandagtig Svulst.

Oedipe, *m.* Oedipus, Konge i Theben, berømt for at have gjettet Sphinx's Gaade; *fig.* og *fa.* en skarpsindig Mand.

Oeil, *m.* Øie; Blik; rundt Hul; lille rund Aabning; Glands, Nuance i en Farve (om Tøi, Ædelstene o. desl.; i d. Betydn kun i sing.); (Jard.) lille frembrydende Knop; (Impr.) det ophøiede Præg paa Skrifttegn; *pl.* yeux, Øine; Briller; runde Huller, som i Form ligne Øiet, saasom Perler paa Suppe, Øine i Ost, i Brød (i d. Betydn. ogs. œils); elle a l'– spirituel, les yeux spirituels, hun har et aandrigt Øie, aandrige Øine;

un bel –, deux beaux yeux, et Par smukke Øine; ce drap a un bel –, dette Klæde har en smuk Glands; ce vin a un – louche, denne Viin seer blakket ud; cette affaire a un – louche, denne Sag seer mistænkelig ud; *fig.* avoir l'– à qc. el. sur qc., drage Omsorg for Noget, passe paa Noget; avoir l'– sur q., holde Øie med En; suivre q. de l'–, holde stadigt Øie med Ens Opførsel; avoir les yeux sur q., fæste sine Øine paa En, betragte ham med Opmærksomhed; avoir l'– exercé, have et skarpt og øvet Blik; avoir l'– au guet, give Agt paa Alt, lægge Mærke til Alt hvad der foregaaer; *prov.* avoir un – aux champs et l'autre à la ville, have altid sine Øine med sig, et Øie paa hver Finger; avoir le compas dans l'–, have et ypperligt Øiemaal, maale nøiagtigt med et Øiekast; donner dans l'– à q., gjøre et stærkt, levende Indtryk paa En; donner dans les yeux de q. (el. à q.), blænde En, friste, forføre En; voir une ch. el. une personne de bon –, see en Ting el. en Person med et godt Øie, med Velbehag; voir qc. d'un – sec, see noget Sørgeligt uden at bedrøves; *pop.* je m'en bats l'–, jeg bryder mig lidt derom, det rører mig ikke; autant vous en pend à l'–, det Samme kan hænde Dem; *prov.* l'– du maître engraisse le cheval, det, man selv har Øie med, lykkes bedst; avoir bon pied, bon –, befinde sig rask og vel; c'est un beau coup d'–, det er et deiligt Syn; avoir le coup d'– excellent, have et fortræffeligt Blik, see strax, hvad der er rigtigst; en un clin d'–, i et Øieblik; arrêter, fixer, jeter, porter ses yeux sur q., fæste, kaste sine Øine paa En; jeter les – sur q. pour qc., udsee En til at udføre Noget; avoir des –, bemærke, hvad der foregaaer, være snu; avoir les – on ne sait où, ikke blive vaer, hvad der foregaaer; avoir de bons –, have gode Øine; *fig.* see klart i en Sag; avoir des – de bœuf, have store Øine; avoir des – de chat, have funklende og ondskabsfulde Øine; avoir des – au bout des doigts, være fingernem, besidde stor Færdighed i Haandarbeider; on a les – plus grands que le ventre (la panse), Maven bliver tidligere mæt end Øinene; aimer q. comme ses –, elske En, som sin Øiesteen; faire les – doux à q., see paa En med forlibte Øine; couver q. des –, betragte En med stort Velbehag; croyez-vous qu'on fait cela pour vos beaux –? troer De, at man gjør det for Deres Skyld el. for Intet; dessiller les – à q., aabne Øinene paa En; bringe En ud af Vildfarelse; ouvrir les –, faae Øinene op, begynde at see klart i en Sag; ouvrir des –, blive forbavset; ouvrir de grands –, gjøre store Øine, blive meget forundret; fermer les –, døe; fermer les – sur qc., lade som om man ikke seer Noget; jeter de la poudre aux –, sætte Blaar i Øinene paa En; mettre une ch. sous les – de q., forelægge En Noget til Bedømmelse; être prêt à s'arracher les –, være ude af sig selv af Fortvivlelse; être près de s'arracher les –, se manger les –, le blanc des –, se sauter aux –, være i hæftig Strid med hinanden; frapper les –, være iøiefaldende, falde let i Øine; sauter aux –, være indlysende; crever les –, stikke Øinene ud; *fig.* ligge lige for Ens Øine; voir tout par ses –, see Alt med egne Øine; ne voir rien que par les – d'autrui, see Alt med Andres Øine; *prov.* loin des –, loin du cœur, Afstanden løsner Venskabet; ... à l'œil, *loc. ad.* cela se voit à l'–, det seer man strax; on en juge à l'–, man behøver blot at see det for at kunne dømme derom; faire toucher une chose au doigt et à l'–, bevise en Ting klart, gjøre den anskuelig; à l'– nu, med det blotte Øie; à vue d'–, saavidt man kan dømme efter det blotte Øiesyn; il s'affaiblit à vue d'–, han bliver kjendeligen svagere; pas plus que dans mon –, ingenlunde; pas plus qu'il m'en tiendrait dans l'–, ikke mere end hvad der kunde ligge bag paa min Haand; aux yeux de q., i Ens Øine, i Ens Mening; à tous les –, for Alles Øine; regarder q. entre (les) deux –, see stivt paa En; entre quatre –, under fire Øine; j'en ai par-dessus les –, jeg har mere end nok deraf, fuldt op deraf.

Oeil-de-bœuf, *m.* rund Loftsluge; Forgemakket før den store Apartementssal i Slottet Versailles; (Bot.) Oxeøie,

Morgenfrue; (Mar.) Kovie, Patent-Glas; Aabning i Styrerne i haardt Veir; *pl.* des œils-de-bœuf.

Oeil-de-chat, *m.* Slags Agat, Slags Ædelsteen; *pl.* des œils-de-chat.

Oeil-de-chèvre, *m.* (Bot.) Slags Græsart; *pl.* des œils-de-chèvre.

Oeil-de-chien, *m.* (Bot.) Veibred (plantain); *pl.* des œils-de-chien.

Oeil-de-christ, *m.* (Bot.) Christusøie, blaa Stjerneblomst; *pl.* des œils-de-christ.

Oeil-de-lièvre, *m.* (Méd.) Dienſvaghed, som foraarsager, at Diet ikke lukkes under Søvnen; des œils-de-lièvre.

Oeil-de-loup, *m.* (H. n.) Slags Ædelsteen af en mørk Farve; Slags forstenet Tand; *pl.* des œils-de-loup.

Oeil-du-monde, *m.* (Min.) Slags Opal, Verdensøie; *pl.* des œils-du-monde.

Oeil-de-perdrix, *m.* Slags rødlig Champagneviin; (Brod.) Dronningsting; Rupper i Broderi; *pl.* des œils-de-perdrix. [*pl.* des œils-de-pie.

Oeil-de-pie, *m.* (Mar.) Reebhul;

Oeil-de-serpent, *m.* (H. n.) Snogepande, forstenet Tand (crapaudine); *pl.* des œils-de-serpent.

Oeil-de-vache, *m.* (Bot.) Kovie, Kameelblomst; *pl.* des œils-de-vache.

Oeil-double, *m.* (Chir.) Slags Bind for begge Dine; *pl.* des œils-doubles.

Oeil-du-jour, *m.* (H. n.) paaøiet Papillon (ogs. paon-du-jour); *pl.* des œils-du-jour.

Oeillade, *f.* Diekast, stjaalet Blik; jeter, lancer des-s, tilkaste kjelne Blik.

Oeillader, *v. a.* tilkaste kjærlige Blik; *p. u.* [leaux).

Oeillards, *m. pl.* Slibesteen (meu-

Oeillé, e, *a.* gjennemsigtig; øinet; med concentriske Kredse; m. (H. n.) Hundehai, Haifisk.

Oeillère, *f.* lille ovalt Fad til Dienbad; lille Dienklap til en Hest, Skyklap; *a. f.* i Udtr. dent –, Dientand (dent canine).

Oeillet, *m.* Snørehul; (Bot.) Neglike; – simple, enkelt Neglike; – double, dobbelt Neglike; – frangé, Fjerneglike; – barbu, Cartheuserneglike; – de poète, lille Skovneglike; – de boutiques, Busfneglike; – d'Espagne, lille rød Neglike; – d'Inde, Fløielsblomst.

Oeilleton, *m.* Afslægger; Neglikeaflægger (marcotte d'oeillet); Ertiskokaflægger; (Opt.) lille gjennemboret Kobberplade paa Enden af en Kikkert.

Oeilletonner, *v. a.* (Jard.) afskære Neglikeaflæggere; *p. u.* [mucolie.

Oeillette, *f.* Valmue (pavot); Val-

Oeilletterie, *f.* Neglikebed.

Oeil-simple, *m.* (Chir.) Bind til et enkelt Die; *pl.* des œils-simples.

Oenanthe (œ udt. -é), *f.* (Bot.) Vandsteenbræk, Klasesfjerm (persil des marais). [n.) vild Skovdue.

Oenas (œ udt. é og s høres), *m.* (H.

Oenologie (œ udt. é), *f.* Kunst at tilberede og bevare Viin; Afhandling om Vinens Tilberedelse og Opbevarelse.

Oenologiste (œ udt. é), *m.* Forfatter, som har skrevet om Vinens Tilberedning.

Oenomancie (œ udt. é), *f.* (Anc.) Spaadom af Viin, bestemt til Offringer.

Oenomel (œ udt. é), *m.* (Pharm.) Honningviin. [til at maale Vinens Styrke.

Oenomètre (œ udt. é), *m.* Instrument

Oenophore (œ udt. é), *m.* (Anc.) Viinfad, Viindunk; Kjeldermester hos de Gamle.

Oesophage (œ udt. é), *m.* (An.) Madpibe, Spiserør. [Slags Raseri.

Oestre, *m.* (H. n.) Bræmse; (Méd.)

Oeuf, *m.* Æg; Fiskerogn; un – frais, et friskt Æg; un – couvi, et raadent Æg; des -s à la coque, des -s mollets, blødkogte Æg; des -s durs, haardkogte Æg; des -s brouillés, Røræg; des -s au miroir, des -s sur le plat, Speilæg; des -s rouges, des -s de pâques, Paaskeæg; blanc d'–, Æggehvide; jaune d'–, Æggeblomme; plein comme un –, propfuldt; *fig.* og *fa.* il marche sur des -s, han opfører sig meget forsigtigt; il couve sur ses -s, han lever roligt af sin Formue; il a des -s de fourmies sous les pieds, han kan ikke sidde stille, han har Knappenaale i Benene; il trouverait à tondre sur un –, han er gjerrig indtil Smudsighed; il ne faut pas mettre tous ses -s dans un panier, man maa ikke anvende alle sine Penge paa et enkelt Foretagende; il ne donne un – que pour avoir un bœuf, han giver ikke et Æble bort uden at han faaer en Pære igjen; elle a cassé ses -s, hun er kommen altfor tidligt ned; je ne lui ai dit ni – ni bœuf, jeg har ikke sagt ham det mindste fornærmeligt; ils se ressemblent comme deux -s, de ligne hin-

anden som to Draaber Vand; cela est égal comme deux -s, det er aldeles ligegyldigt.

Oeuvé, -e, *a.* som indeholder Rogn; carpe-e, Rognkarpe; hareng -, Rognsild.

Oeuvre, *f.* Værk, Arbeide; en Kirkebygning, Fond til dens Opførelse og Vedligeholdelse; Kirkebetjentenes Bænk i Kirken; *pl.* Aandsarbeider, literaire Værker; mettre en -, anvende, benytte; mettre tout en - pour réussir, sætte Alt i Værk for at naae sit Maal; mettre à l'-, sætte En til et Arbeide; se mettre à l'-, tage fat paa et Arbeide, lægge Haand derpaa; l'œuvre de la (de) chair, kjødelig Omgang mellem Mand og Qvinde; *fa.* elle est enceinte de ses -s, hun er frugtsommelig ved ham; ne faire - de ses dix doigts, ikke foretage sig Nogetsomhelst; jamais Boileau n'y fit -, aldrig vilde B* kunne gjøre ham det efter, kunne skrive saadanne Vers; *iron.* voilà de vos -s, vous avez fait là une belle -, det er et net Stykke Arbeide, De har gjort; *prov.* bon jour, bonne -, det er en net Handling paa en Helligdag (*iron.*); à l'- on connaît l'ouvrier, paa Arbeidet kjendes Mesteren; la fin couronne l'-, Enden kroner Værket; la main-d'-, Haandgjerning, Arbeidsløn; maître des basses -s, Natmand; maître des hautes -s, Skarpretter; des -s blanches, polerte Jernarbeider, stort Jernværktøi; (Mar.) les -s vives d'un bâtiment, Underskibet; les -s mortes Overskibet.

Oeuvre, *m.* Samling af en Kobberstikkers el. en Tonekunstners Arbeider; le grand -, de Vises Steen; (Mét.) Bly, som indeholder Sølv; (Joa.) Indfatning af en Ædelsteen; mettre en -, indfatte; (Arch.) de fire Mure af en Bygning; dans -, *loc. ad.* indvendigt, indenfor Bygningens Mure; hors d'-, *loc. ad.* (Arch.) uden for en Bygnings Muur, fremspringende; (Joa.) ikke indfattet; *fig.* ikke henhørende til Hovedsagen; un diamant hors d'-, en Diamant, som ikke er indfattet; une digression hors d'-, en Sagen uvedkommende Digression; sous -, *loc. ad.* i Udtr. travailler sous -, reprendre sous - el. en sous - un bâtiment, reparere Grunden af en Bygning uden at rive Bygningen ned; *fig.* og *fa.* reprendre sous -, omarbeide (om et literairt Arbeide); à pied d'-, *loc. ad.* (Maç.) i Nærheden af en Bygning, som opføres.

Oeuvriste, *m.* En, som handler med Samlinger af Kobberstykker; *p. u.*

Offe, *m.* spansk Siv el. Straa.

Offensant, e, *a.* stødende, fornærmende.

Offense, *f.* Fornærmelse; (i religiøs Forstand) Synd. [Fornærmede.

Offensé, e, *a.* og *s.* fornærmet; den

Offenser, *v. a.* fornærme, krænke; beskadige; *fig.* støde, saare; *v. pr.* fornærmes, blive stødt over; *prov.* il n'y a que la vérité qui offense, det er kun fortjente Bebreidelser, som saare; il s'offense de (d'un) rien, han fortørnes over det Allermindste; ce coup lui a -é le cerveau, dette Stød har beskadiget hans Hjerne; cela offense l'oreille, det støder Øret; - Dieu mortellement, begaae en dødelig Synd.

Offenseur, se, *s.* Fornærmeren.

Offensif, ive, *a.* angribende; bruges i Udtr.: traité -, Offensivtractat; ligue -ive, offensivt Forbund; guerre -ive, Angrebskrig; armes -ives, Angrebsvaaben; s. défensif.

Offensive, *f.* (Mil.) Angreb; prendre l'-, begynde at angribe, gaae angrebsviis tilværks.

Offensivement, *ad.* angrebsviis.

Offerte, *f.* el. offertoire, *m.* (Égl.) Bøn, som holdes før Messeoffringen; Messeoffring (nu bruges især det sidste Udtryk).

Office, *m.* Pligt; Tjeneste, Bistand (i d. Betydn. kun i *pl.* med bon el. mauvais, og i *sing.* foran de); Kirketjeneste; daglig Kirkebøn; Embede; Forretning; Tilberedelse af Desserten; Tjenere, som spise i Fadeburet (i de 2 sidste Betydn. *f.* hos Nogle); faire qc. d'-, gjøre Noget paa Embedsvegne el. af egen Drift; accordez-moi vos bons -s auprès du ministre, yd mig Deres Bistand, tal min Sag hos Ministeren; vous lui avez rendu un - d'ami, De har viist ham et Venskabsstykke; rendre de mauvais -s à q., vise En en slet Tjeneste; dire son -, holde sin Kirkebøn (om Geistlige); l'- divin, Gudstjenesten; l'- des morts, Bøn for de Afdøde; le saint -, Inqvisitionen.

Office, *f.* Værelse, hvor Desserten tilberedes, el. hvor Bordtøiet gjemmes, Fadebuur.

Official, m. Forstander for en geistlig Ret, geistlig Overdommer; pl. -ciaux.

Officialité, f. den geistlige Overdommers Jurisdiction; Stedet, hvor samme holdes.

Officiant, e, a. som forretter Gudstjeneste; s. m. den Geistlige, som forretter Tjeneste; -e, s. f. Chornonne.

Officiel, le, a. officiel, som udgaaer fra Øvrigheden el. fra Regjeringen.

Officiellement, ad. paa en officiel Maade; fra Øvrigheden el. Regjeringen.

Officier, v. n. forrette Gudstjenesten; forrette Høimessen; fig. og fa. il officie bien à table, han spiser og drikker godt, han tager godt til sig af Retterne.

Officier, m. Embedsmand; Officeer; Sølvpop, Betjent, som drager Omsorg for Fadeburet o. s. v. i et stort Huus; - de santé, Læge; -s municipaux, Communalembedsmænd; les -s généraux, Generaler; -s de la bouche, Betjente ved Kongens eget Taffel, Kokke, Forskærere; -s du gobelet, Mundskænke; -s du commun, Tjenere ved Kongens andre Tafler.

Officière, f. Nonne, som har en Bestilling i et Kloster.

Officieusement, ad. paa en forekommende, tjenstvillig Maade.

Officieuseté, f. Tjenstagtighed; iron.

Officieux, se, a. tjenstagtig, tjenstfærdig, tjenstvillig, forekommende; zèle -, Tjenstiver; mensonge -, Usandhed, hvormed man kommer En til Hjælp uden Skade for Andre; s. m. tjenstfærdig Aand; faire l'-, agere den Tjenstivrige, den Forekommende (iron.).

Officinal, e, a. (Pharm.) officinel, tjenlig i Pharmacien; plantes -es, officinelle Planter, Planter, brugelige i Medicinen; compositions -es, Mixturer, som haves færdige i Apotheket (modf. compositions magistrales, Mixturer, som tillaves efter Recept); pl. m. -naux.

Officine, f. (Pharm.) Officin, Apothek, Laboratorium.

Offrande, f. Offer; Offerceremoni; Gave; Hylding; aller à l'-, gaae op at offre; prov. chaque saint veut -, man maa yde Enhver hvad der tilkommer ham; vous allez trop vite à l'-, De er altfor rede til at gjøre Gaver; recevez l'- de mes voeux, modtag mine Ønskers Hylding.

Offrant, m. (Pal.) i Udtr. le plus -, den Høistbydende.

Offre, f. Tilbud; Bud; faire - de qc. à q., tilbyde En Noget; accepter une -, modtage et Tilbud; son - a été reçue, hans Bud er blevet antaget.

Offrir, v. a. tilbyde, byde; offre; frembyde, fremvise, opvise; v. pr. tilbyde sig; frembyde sig; vise sig; il offre mille risdales de la maison, han byder tusinde Rigsdaler for Huset; il m'a offert ses services, han har tilbudt at ville tjene mig; ce poème offre de grandes beautés, dette Digt frembyder (indeholder) store Skjønheder; il s'offre une grande dificulté, der møder en stor Vanskelighed.

Offusquer, v. a. formørke; betage Udsigten, hindre fra at see el. sees; blænde; fig. forvirre, omtaage; mishage, støde; fordunkle; vous m'offusquez la vue, De staaer mig i Lyset; les passions offusquent la raison, Lidenskaberne omtaage, forvirre Fornuften; tout l'offusque, Alt mishager ham; son rival l'offusque, hans Rival stiller ham i Skygge, overgaaer ham.

Ogival, e, a. (Arch.) opført med skarpe Buer (om Hvælvinger); pl. m. -vaux.

Ogive, f. (Arch.) skarp, fremspringende Kant i en gothisk Hvælving; bruges ogs. som a. voûte - el. en -, en Hvælving med skarpe Buer.

Ognement el. oignement, m. Salving.

Ognon (Ac. skriver oignon men udtaler ognon), m. Løg, Svibel; haard Hud, Bridblegn; chapelet d'-s, stort Knippe Løg; prov. être vêtu comme un -, have mange Klæder paa, være dygtig indpakket; regretter les -s d'Égypte, savne sin første mindre gode Stilling; pop. marchand d'-s se connait en ciboules, man bedrages vanskeligt i Ting, der høre til Ens Fag; en rang d'-, loc. ad. opstillet i een Linie; se mettre en rang d'-, tage Plads i et Selskab, hvortil man ikke hører, el. ikke er indbudt.

Ognonet el. oignonet, m. (Jard.) Slags Sommerpære.

Ognonière el. oignonière, f. Bed, besaaet med Løg.

Ogre, esse, s. menneskeædende Uhyre; Varulv; manger comme un -, spise med Umaadelighed.

Ogresse, f. s. ogre.

Oh! int. o! (bruges til at betegne en Overraskelse, en Beundring, en Bekræftelse) oh, que cela est beau,

o! hvor det er smukt! oh çà, nu vel! oh, pour cela, non, o! hvad det angaaer, ingenlunde!

Oie, *f.* Gaas; *fig.* og *fa.* Tosse; conte de ma mère l'–, Ammestuehistorie; patte d'–, Foreningspunkt for flere Veie el. Alleer; merde d'–, grønlig, gulagtig Farve; petite-oie, Hals og Vinger, som skæres bort af en Fugl, der skal anrettes; *fig.* de første Gunstbeviisninger af et Fruentimmer.

Oignement, *m.* Salving; s. ognement.

Oignon, *m.* s. ognon.

Oille, *f.* Suppe af flere Slags Kjød og Urter.

Oindre, *v. a.* indgnide med Salve; salve; *prov.* og *fig.* oignez vilain, il vous poindra; poignez vilain, il vous oindra, gjør Du vel imod en Ridding, da vil han skade dig; men behandler Du ham ilde, da gjør han, hvad Du ønsker.

Oing, *m.* bruges kun i Udtr. vieux –, gammelt Svinefedt til Vognsmørelse.

Oint, e, *p.* salvet; *s. m.* (Écr.) den Salvede.

Oiseau, *m.* Fugl; (Fauc.) Falk; (Maç.) Kalktrug; – aquatique, Vandfugl; – de proie, Rovfugl; – passager, – de passage, – voyageur, Trækfugl; – de bois, Skovfugl; – de ramage, Sangfugl; – domestique, Huusfugl; tirer l'–, skyde efter Fuglen; – dressé, en afrettet Falk; – de leurre, Falk afrettet til at vende tilbage til den udstoppede Lokkefugl; – de poing, Falk, som søger Haanden; – branchier, Fugl, som flyver fra Green til Green; *fig.* être battu de l'–, være bleven modløs formedelst tilstødte Uheld; ce n'est pas viande pour vos –x, det er for dyrt for Dem; det overstiger Deres Fatteevne; c'est un – de mauvais augure, det er en Ulykkesfugl, et Menneske, hvis Komme lover intet Godt; *pop.* l'– de saint Luc, Oxen; léger comme l'– de saint Luc, tung og klodset som en Oxe; *fig.* l'– s'est envolé, Fuglen er fløiet, Fangen er løbet sin Vei; être comme l'– sur la branche, svæve i Uvished, ikke vide hvad man skal gribe til; *pop.* ne voilà-t-il pas encore un bel –, hvor grim han end er, troer han sig dog; see den Nar, hvor han gjør sig vigtig; *prov.* la belle plume fait le bel –, Klæder skabe Folk; à chaque – son nid est beau, Enhver finder sit Hjem smukt, enhver Nar synes godt om sin egen Kappe; petit à petit l'– fait son nid, lidt efter lidt naaer man sit Maal; il a battu les buissons, et un autre a pris l'–, han har havt Uleiligheden, en anden Fordelen; à vol d'–, *loc. ad.* i lige Linie; à vue d'– (Peint.) seet høit fra, ovenfra, som af en Fugl i Flugten.

Oiseau-mouche, *m.* (H. n.) amerikansk Fluefugl, Colibri; *pl.* des oiseaux-mouches.

Oiseler, *v. a.* (Fauc.) afrette en Falk til Jagt; *v. n.* (Ch.) spænde Garn for Fugle.

Oiselet, *m.* en meget lille Fugl.

Oiseleur, *m.* Fuglefænger.

Oiselier, *m.* Fugleafretter; Fuglekræmmer.

Oisellerie, *f.* Kunst at fange og afrette Fugle; Fuglehandel.

Oiseux, se, *a.* ørkesløs; (om Ting) tom, unyttig; des paroles -ses, intetsigende Ord.

Oisif, ive, *a.* ørkesløs, lad, doven (især om Personer; oiseux især om Ting); une vie -ive, et ørkesløst Liv; laisser son argent –, lade sine Penge henligge ubrugte; *s.* en Dagdriver, en Ørkesløs (sjelden i *f.*).

Oisillon, *m.* en lille Fugl; *fa.*

Oisivement, *ad.* i Ørkesløshed, paa en ørkesløs Maade, uvirksomt.

Oisiveté, *f.* Ørkesløshed, Lediggang; *prov.* l'– est (la) mère de tous (les) vices, Lediggang er Moder til alle Laster.

Oison, *m.* Gjæsling; *fig.* og *fa.* cet homme est un –, un – bridé, denne Mand er en stor Tosse, et Fjog, man kan gjøre med hvad man vil.

Okigraphe (hellere: ochigraphe), *m.* Hurtigskriver, En, der skriver ligesaa hurtigt som der tales.

Okigraphie (ochigraphie), *f.* Kunst at skrive ligesaa hurtigt som der tales.

Oléagineux, se, *a.* oliet, olieagtig; harpixagtig.

Oléandre, *m.* (Bot.) Oleander, Laurbærrose (laurier-rose).

Olécrâne, *m.* (An.) Albueknuden.

Olfactif, ive, *a.* (An.) henhørende til Lugten.

Olfaction, *f.* Lugtens Sands.

Olfactoire, *a.* s. s. olfactif.

Oliban, *m.* (Pharm.) bedste Slags Virak (ogs. encens mâle).

Olibrius (udt. s), *m.* Praler, Skryder; *fa.*

Oligarchie, *f.* Regjeringsform, hvor Statsmagten er overdraget nogle Faa.
Oligarchique, *a.* oligarkisk, henhørende til Oligarkiet.
Oligarque, *s.* Tilhænger el. Medlem af Oligarkiet.
Olim, *m. pl.* gamle Protocoller i det pariſiske Parlament.
Olinde, *f.* fiin braſiliansk Kaarde-klinge.
Olinder, *v. n.* drage Kaarden; *inus.*
Olindeur, *m.* Slagsbroder (bretteur, ferrailleur); *fa.*
Olivaire, *a.* (An. og Chir.) oliven-dannet
Olivaison, *f.* Olivenhøst; Aarstiden, da den pleier at indtræffe.
Olivâtre, *a.* olivenfarvet.
Olive, *f.* Oliven; Olietræ; (Arch.) olivendannet Sirat; couleur d'–, el. couleur –, grønlig Farve, som falder lidt i det Gule; huile d'–, Bomolie, Olivenolie; *fig.* og *poé.* joindre l'– aux lauriers, slutte Fred efterat have vundet Seir.
Olivet, *m.* (Bot.) Slags vildt Olietræ; *a.* le mont –, Oliebjerget.
Olivette, *f.* provencalsk Dands; Oliehave (olivière); (Bot.) Kiddik-Ræddike; (H. n.) chinesisk Finke.
Olivier, *m.* Oliventræ; *fig.* Fredens Sindbillede.
Olivière, *f.* Oliehave.
Olivine, *f.* (Minér.) Olivin, Talkart.
Ollaire, *a. f.* (Minér.) pierre –, Grydesteen, Fedtsteen.
Olographe, *a.* (Jur.) i Udtr. testament –, egenhændigt skrevet Testament.
Olympe, *m.* Olymp (Bjerg i Thessalien); *poé.* Himlen.
Olympiade, *f.* (Ant.) Tidsrum af 4 Aar mellem Høitideligholdelsen af de olympiske Lege (den 1ste Olympiade beg. i Juli 776 f. J. C.).
Olympien, ne, *a.* (Myth.) olympisk (om de 12 store Guddomme, og i Særdeleshed et Tilnavn for Jupiter og Juno).
Olympique, *a.* (Ant.) olympisk; jeux –s, de olympiske Lege.
Ombelle, *f.* (Bot.) Skjermblomst.
Ombellifère, *a.* (Bot.) som bærer Skjermblomster; plante –, Skjermplante; *s. f. pl.* Skjermplanter.
Ombelliforme, *f.* (Bot.) Skjermplante (ombellifères).
Ombilic, *m.* (An.) Navle (nombril); (Bot.) en lille Fordybning paa Kjernfrugter (œil); det Sted paa et Frø, hvor Aabningen findes.
Ombilical, e, *a.* (An.) henhørende til Navlen; *pl. m.* –caux.
Ombiliqué, e, *a.* (Bot.) forsynet med Navle; navlet (om Blade).
Ombrage, *m.* Skygge af Træer; *fig.* Mistanke, Mistillid; faire – à q., indgyde en Mistanke; donner de l'– à q., fremkalde Mistro hos En; prendre – de qc., fatte Mistanke til Noget.
Ombrager, *v. a.* omskygge; *poé.* indhylle, bedække; les lauriers ombragent sa tête, Laurbær krandse hans Hoved, han har vundet flere Seire; (Brod.) anbringe Silkebroderi paa Guld.
Ombrageux, se, *a.* sky (om Heste); *fig.* mistroisk.
Ombre, *f.* Skygge; *fig.* Skin; Tegn; Skyggebillede; Gjenfærd; Mistanke, Mistro; (Peint.) Umbrajord; Skyggeparti i et Maleri; *pl.* (Anc.) Personer, som de Indbudte hos Romerne førte med sig; *fig.* c'est l'– et le corps, de ere uadskillelige; il le suit comme l'– fait le corps, il ne le quitte pas plus que son –, han følger ham overalt; il a peur de son –, han er bange for det Allermindste; tout lui fait –, han har Mistro til Alt; prendre l'– pour le corps, tage Skinnet for Virkelighed; il n'y a pas – de doute, der er ikke den mindste Tvivl; courir après une –, overlade sig til et indbildt Haab; faire – à q., fordunkle Ens Fortjeneste; *pop.* mettre un homme à l'–, sætte en Mand i Arrest; dræbe ham; *poé.* les –s de la nuit, Nattens Mørke; les –s de la mort, Døden; l'– du tombeau, Graven; (Peint.) les –s sont bien entendues dans ce tableau, Skyggepartierne ere anbragte med Forstand i dette Maleri; à l'– de, *loc. ad. fig.* under Beskyttelse af; sous –, sous l'– de, *loc. ad. fig.* under Skin el. Paaskud af.
Ombre, *m.* (Jeu.) f. hombre.
Ombré, e, *a.* (Blas.) som er af en forskjellig Email for at antyde Skyggen.
Ombrelle, *f.* lille Parasol.
Ombrer, *v. a.* (Peint.) skattere, skygge.
Ombrette, *f.* (H. n.) afrikansk Strandfugl fra Senegal.
Ombreux, se, *a.* skyggefuld, beskygget; *v.*
Ombromètre, *m.* Instrument til at maale Regnmassen, Regnmaaler.
Oméga, *m.* sidste Bogstav i det græske Alphabet; *fig.* Enden; l'alpha et l'oméga, Begyndelsen og Enden.
Omelette, *f.* Æggekage.

Omettre, *v. a.* undlade, udelade; forbigaae; forsømme; il a omis ce mot, han har udeladt dette Ord; il n'omet rien pour parvenir à ses fins, han undlader el. forsømmer Intet for at naae sit Maal; j'ai omis de vous dire, jeg har glemt at sige Dem.

Omineux, se, *a.* ildevarslende.

Omission, *f.* Udeladelse, Forbigaaelse, Forsømmelse; péché d'–, Efterladelses-Synd (modf. péché de commission).

Omnibus (s udtales), *m.* stor offentlig lukt Vogn, hvori Sæderne ere anbragte paa langs; *fig.* og *fa.* offentligt Fruentimmer.

Omnipotence, *f.* Almagt; uindskrænket Magt; uindskrænket Decisionsret i visse Sager.

Omniprésence, *f.* Allestedsnærværelse.

Omniscience, *f.* Alvidenhed.

Omnivore, *a.* nærende sig af alle Slags Fødemidler, af Kjød saavelsom af Planter.

Omoclaviculaire, *s.* og *a. m.* (An.) Baand, som forener Skulderbladet med Nøglebenet.

Omophage, *a.* som spiser raat Kjød.

Omoplate, *f.* (An.) Skulderblad; det Flade af Skulderen.

Omphalocèle, *f.* (Chir.) Navlebrok.

Omphaloptre, *a.* (Opt.) lindsedannet (om Forstørrelsesglas).

Omphalotomie, *f.* (Chir.) Overskæring af Navlestrengen.

On, *pr. indéf.* man; dette Pron. er alm. *m.* og *sing.*; dog, naar Meningen fordrer det, antager det undertiden Hunkj., og styrer de tilsvarende Adjectiver og Participier i Fleert., skjøndt Verbet forbliver i Enkeltt.: Mlle., rappelez-vous qu'on n'est pas toujours jeune et belle, husk paa Frøken, at man ikke altid er ung og smuk; on se battait en désespérés, man sloges som fortvivlede; ... Vellydsbogstavet l' sættes foran on, naar det følger efter et, où, on, qui, eller ogs. efter que, foran et Verbum, som begynder med et c, der lyder som q. Dog undtages det Tilfælde, at on er fulgt af le, la el. les: on parle et l'on agit, man taler og handler; on croit être aimé, et on ne l'est pas, man troer at være elsket, og er det ikke;... *fa.* croire sur un on dit, sur des on dit, troe Noget efter tomme Rygter; *prov.* se moquer du qu'en dira-t-on, ikke bryde sig om, hvad Folk sige; on est au sot, et løst Rygte fortjener ikke Tiltro.

Onagre, *m.* (H. n.) vildt Æsel; (Anc.) Kastemaskine hos de Gamle til at udslynge Stene; pierre d'–, Bezoardsteen hos det vilde Æsel.

Onanisme, *m.* Onani (masturbation.)

Onc el. **onques**, *ad.* nogensinde; aldrig (med ne.; *v.*

Once, *f.* Unze, to Lod; *fig.* og *fa.* il n'a pas une – de bon sens, han er aldeles blottet for sund Forstand; (H. n.) lille Slags Panterdyr, Unze.

Onceau, *m.* (H. n.) Unge af en Unze, lille Unze.

Oncelle, *f.* (H. n.) lille Slags Tiger fra Barbariet.

Onciale, *a. f.* (Anc.) i Udtr. lettre –, stort Bogstav, som brugtes til Indskrifter.

Oncle, *m.* Farbroder el. Morbroder; Onkel; grand –, Bedstefaders el. Bedstemoders Broder; – à la mode de Bretagne, Faders el. Moders kjødelige Fætter.

Oncotomie, *f.* (Chir.) Opskæring af en Byld.

Oncre, *m.* (Mar.) Slags lille Fartøi.

Onction, *f.* Indgnidning, Salving; *fig.* Salvelse; Opbyggelse, Rørelse til Andagt; extrême –, den sidste Olie, et af den catholske Kirkes Sacramenter; – intérieure, Sindets indre Rørelse; – du Saint-Esprit, den Helligaands Trøst.

Onctueusement, *ad. fig.* med Salvelse.

Onctueux, se, *a.* fidtet, olieagtig; *fig.* fuld af Salvelse, rørende, fremkaldende Andagt.

Onctuosité, *f.* fidtet el. olieagtig Natur.

Onde, *f.* Bølge; *poé.* Vand, Hav; *pl.* bølgeformige Striber i Tøi; bølgeformige Flammer el. Aarer i Træ o. desl.; l'– noire, Styx; passer l'– noire, døe; sur la terre et sur l'–, over Land og Hav; des cheveux en –s, bølgende Haar.

Ondé, e, *a.* bølget, vatret, flammet (om Tøi, Træ o. desl.).

Ondée, *f.* Skylregn, Byge; laissez passer l'–, lad Bygen gaae over; il pleut par –s, det regner bygeviis.

Ondécagone, *m.* og *a.* regelmæssig Ellevekant; ellevekantet.

Ondin, *m.* Vandaand, Nøkke.

Ondine, *f.* Undine, Vandnymphe.

On-dit, *m* ubetænksom Beretning, løst Rygte; *pl.* des on-dit, *s.* on.

Ondoiement, *m.* Rødbaab, Hjemmedaab.

Ondoyant, e, *a.* bølgende; *fig.* bølgedannet, bølgeformig, flagrende (om Draperi).

Ondoyer, *v. n. fig.* bevæge sig bølgeformigt; flagre; *v. a.* hjemmedøbe, meddele Rødbaab.

Ondulation, *f.* Bølgegang; bølgeformig Bevægelse; (Peint.) bølgende Folder i et Draperi; bølgende Form af et Omrids.

Ondulatoire, *a.* (Phys.) i Udtr. mouvement –, bølgeformig Bevægelse.

Ondulé, e, *a.* bølget.

Onduler, *v. n.* have en langsom Bølgebevægelse, bølge sig sagte.

Onduleux, se, *a.* bølget, bølgeformig, dannende Bølger.

Onéraire, *a.* (Jur.) som bærer Byrden af Noget, medens en Anden nyder Æren deraf, fungerende.

Onéreux, se, *a.* besværlig, byrdefuld; bebyrdende.

Ongle, *m.* Negl; Klo (især om Løven; om andre Rovdyr hellere: griffe; om Rovfugle alm.: serre); Hestehov; (Bot.) den Deel af et Blomsterblad, hvormed dette hæfter fast til Bægeret (ogs. onglet); (Oc.) Hinde over Diestenen; Samling af Materie mellem Hornhinden og Regnbuehinden; (Fauc.) Plet paa Diet hos Falken; *fig.* rogner les –s à q., stække Ens Vinger; formindske Ens Magt el. Formue; il a bien rongé ses –s, han har anvendt megen Flid paa sit Arbeide; il a eu sur les –s, han har faaet over Fingrene; han er bleven straffet; il a bec et –s, han har Neb og Kløer, han forstaaer at forsvare sig; il a du sang sous les (aux) –s, han besidder Mod og Mandshjerte, han har Kløer; rougir jusqu'au bout des –s, blive rød over hele Ansigtet (af Skamfuldhed); avoir de l'esprit jusqu'au bout des –s, besidde megen Forstand; *prov.* à l'– on connaît le lion, paa Værket kjender man Mesteren.

Onglé, e, *a* (Blas.) som har Kløer af en forskjellig Email; (Fauc.) som har skarpe Kløer (om Rovfugle).

Ongle-de-chat, *m.* (Bot.) tornefuld Mimose; *pl.* des ongles-de-chat.

Onglée, *f.* Smerte i Fingerenderne af Kulde; j'ai l'–, mine Fingre ere døde af Kulde; (Vét.) hudagtig Udvært i Diekrogen.

Onglet, *m.* (Grav.) Gravstikke; (Impr.) omtrykt Blad; (Rel.) Strimmel Papir, som indhæftes for derpaa at klistre Kort, Kobbere o. desl.; (Men.) to Stykkers Sammenføining, saa at de forenede danne en ret Vinkel (assemblage à –; i d. Betydn. i Stedet for: à anglet); (Bot.) den Deel, hvormed et Blomsterblad sidder fast paa Bægeret (s. ongle); (Vét.) s. onglée.

Onglette, *f.* en Kleinsmeds Gravstikke; Fordybning paa et Knivsblad til at aabne det ved Hjælp af Neglen.

Onglette, e, *a.* (Bot.) forsynet med en Negl (om et Blomsterblad, s. onglet).

Onguent, *m.* Salve; *pop.* un – miton-mitaine, et Middel, som hverken skader el. gavner; *prov.* dans les petites boîtes sont les bons –s, hos de Smaa boer ofte den største Forstand.

Onguiculé, e, *a.* (H. n.) som har en Negl el. Klo paa hver Taa; *s. pl. m.* Classe firføddede Dyr, som har Negle el. Kløer paa Tæerne.

Onguicure, *m.* Neglelæge; *p. u.*

Ongulé, e, *a.* (H. n.) som har Hove el. Klove paa Fødderne; *s. pl. m.* firføddede Dyr, som have Hove el. Klove.

Onirocrite (onéirocrite), *m.* Drømmeudtyder, Drømmeudlægger.

Onirocritie (onéirocritie), *f.* Drømmeudtydning, Drømmefortolkning.

Oniromance el. oniromancie, *f.* Spaadom af Drømme.

Onisque, *m.* (H. n.) Bænkebider.

Onocrotale, *m.* (H. n.) Pelikan (pélican).

Onomancie, *f.* Spaadom af Personers Navne.

Onomatopée, *f.* (Rhét.) Orddannelse efter Lyden; Ord, som ere dannede ved Efterligning af Lyden.

Ononis (udt. s), *m.* (Bot.) Krageklo, Kragetorn (arrête-bœuf).

Onosmode, *m.* (Bot.) virginsk Perlegræs; (H. n.) Slags Granit.

Onthophage, *m.* (H n.) Skarnbasse.

Ontologie, *f.* (Did.) Lære om Tingenes Væsen, Ontologie.

Ontologique, *a.* (Did.) henhørende til Ontologien, ontologisk.

Ontologiste, *m.* En, som befatter sig med Studium af Ontologien.

Onyx, *m.* (Minér.) Onyxsteen, Calcedon, Slags Agat.

Onze, *a. n.* elleve; ellevte; *s. m.* Tallet elleve; Endekonsonanten foran onze udtales ikke, og en foregaaende Vokal høres, som om onze begyndte med et aspireret h: le – du mois, den ellevte i Maaneden; vers les – heures, henimod Kl. 11. [levtedeel.

Onzième, *a.* og *s. m.* ellevte; El-

Onzièmement, *ad.* for det Ellevte.

Oolithe, *f.* (Minér.) Rognsteen (Kalkart).

Opacité, *f.* (Did.) Uigjennemsigtighed.

Opale, *f.* (Minér.) Opal, Slags Ædelsteen.

Opaque, *a.* (Did.) uigjennemsigtig.

Opéra, *m.* Opera; Operafaget; Operatheater, Operahuus; *fig.* og *fa.* en vanskelig og forviklet Sag; *pl.* des –s.

Opérateur, *m.* -trice, *f.* En, som udfører chirurgiske Operationer, Operateur; Markskriger.

Opération, *f.* Virken; Maade at virke paa; chirurgisk Operation; krigerisk Foretagende; Handels Foretagende; Stats-Foretagende; – d'arithmétique, Regnemaade, Regning i de 4 Species; *fa.* og *iron.* vous avez fait là une belle –, det er et net Stykke Arbeide, De der har gjort; det er et frugtesløst Foretagende.

Opercule, *m.* (H. n.) Laag; Gjellelaag; hindagtig Laag paa eenskællede Muslinger; (Bot.) Kapsellaag, Frølaag. [med Laag.

Operculé, e, *a.* (H. n.) forsynet

Opérer, *v. a.* bevirke, udføre, iværksætte; *v. n.* virke; operere; *v. pr.* foregaae, udføres; – sa jonction, forene sig med et andet Korps; – sur l'esprit du peuple, virke paa Folkets Aand; la médecine a bien –é, Lægemidlet har gjort god Virkning; il s'est –é un grand changement, der er foregaaet en stor Forandring; être –é, se faire –, underkaste sig en Operation; *iron.* il a bien –é, han har Intet udrettet, som det er værdt at nævne. [til Sparrer el. Bjelker.

Opes, *m. pl.* (Arch.) Huller i Mure

Ophiase, *f.* (Méd.) Haarets Affald paa enkelte Steder af Hovedet.

Ophicléide, *m.* (Mus.) nyt Slags slangeformigt Instrument.

Ophidien, *m.* (H. n.) Slange; *pl.* Slangeslægt (ogs. *a.* les reptiles –s).

Ophiolâtre, *m.* Slangetilbeder.

Ophiolâtrie, *f.* Tilbedelse af Slanger.

Ophiomancie, *f.* Spaadom af Slanger.

Ophiophage, *m.* og *a.* Slangeæder.

Ophite, *m.* og *a.* (H. n.) Serpentinsteen. [uden Inflammation.

Ophthalgie, *f.* (Méd.) Öiensmerte

Ophthalmie, *f.* (Méd.) Öienbetændelse.

Ophthalmique, *a.* (Méd. og An.) angaaende Öinene; eau –, Öienvand.

Ophthalmographie, *f.* Beskrivelse af Öiet, Afhandling om Öiets forskjellige Dele.

Opiat (t udtales), *m.* Slags Lægeværge (hos Nogle: opiate, *f.*); Slags rødt Tandpulver.

Opilatif, ive, *a.* (Méd.) forstoppende.

Opilation, *f.* (Méd.) Forstoppelse.

Opiler, *v. a.* (Méd.) forstoppe.

Opimes, *a. f. pl.* (Ant.) bruges i Udtr. dépouilles –, Bytte, som en romersk Feldtherre erholdt fra en fiendtlig Hærfører, han med egen Haand havde fældet.

Opinant, *m.* den, som yttrer sig el. tilkjendegiver sin Mening i en Forsamling.

Opiner, *v. n* yttre sig el. udtale sin Mening i en Forsamling over den Gjenstand, hvorom der raadslaaes; *fig.* – du bonnet, erklære sig i Et og Alt for en Andens Mening uden at tilføie el. forandre Noget.

Opiniâtre, *a.* stivsindet, egensindig, paastaaelig, haardnakket; vedholdende; *s.* stivsindet, egensindigt Menneske; un enfant –, et stivsindet, halsstarrigt Barn; combat –, en haardnakket Kamp; travail –, vedholdende og vanskeligt Arbeide; maladie –, langvarig, haardnakket Sygdom.

Opiniâtrément, *ad.* med Haardnakkethed, halsstarrigen; standhaftigen.

Opiniâtrer, *v. a.* paastaae Noget haardnakkent (*v.*); vedblive at imodsige En saa at man derved gjør ham stivsindet; n'opiniâtrez point cet enfant, gjør ikke dette Barn stivsindet; *v. pr.* vedblive haardnakket, være paastaaelig, sætte sig Noget fast i Hovedet; il s'opiniâtre à soutenir cette erreur, han bliver bestandigt ved at forsvare denne Vildfarelse.

Opiniâtreté, *f.* Halsstarrighed, Haardnakkethed, Stivsind, Paastaaelighed; Fasthed, Standhaftighed, Vedholdenhed.

Opinion, *f.* Mening, Stemme; Anskuelse af en Sag; l'– publique el. blot l'–, den offentlige Mening; c'est une –, det er en Paastand, som er Tvivl underkastet; un mal d'–, et indbildt Onde; c'est là mon –, det er min Mening, min Anskuelse; allons aux –s, lader os skride til at stemme; c'est une affaire d'–, det er en Sag, hvorom Enhver kan tænke hvad han finder for godt; avoir – de q. el. de qc., love sig noget Godt af En el. af Noget; il a bonne – de lui-même, han har gode Tanker om sig selv; je n'ai pas grande – de lui, jeg har ikke store Tanker om ham.

Opium (um udtales om), *m.* Opium, Valmuesaft.

Opiomachie, *f.* (Ant.) Gladiatorkamp med Kaarder el. Dolke.

Opobalsamum (um udt. om), *m.* ægyptisk Balsom.

Opossum (um udt. om), *m.* (H. n.) Slags Pungrotte i Australien. [melig.

Opportun, e, *a.* bekvem, beleilig, beti-

Opportunité, *f.* Beleilighed, Betimelighed; gunstigt Øieblik.

Opposant, e, *a.* (Pal.) protesterende; *s. m.* Opponent, Vederpart; le parti –, Modpartiet.

Opposé, e, *a.* og *p.* modsat; modstridende; *s.* det Modsatte, en Contrast; ils sont toujours –s l'un à l'autre, de ere altid hinanden imod; cet homme est tout l'– de son frère, denne Mand er en reen Contrast til sin Broder.

Opposer, *v. a.* sætte imod, opstille imod; indvende imod; stille lige overfor; sætte i Ligning med; *v. pr.* sætte sig imod, være imod; (Jur.) gjøre Indsigelse imod, protestere imod; – la force à la force, bruge Magt imod Magt; j'oppose à ce que vous dites etc., jeg indvender imod hvad De anfører o. s. v.; quel orateur opposer à Démosthène? hvilken Taler skal man sætte lige med Demosthenes? je m'y oppose, jeg protesterer derimod.

Opposite, *m.* det Modsatte; il est tout l'– de son frère, han er ganske det Modsatte af sin Broder; à l'–, *loc. pp.* og *ad.* ligeoverfor; leurs maisons sont situées à l'– l'une de l'autre, deres Huse ligge ligeoverfor hinanden.

Opposition, *f.* Modstand, Hindring; Indsigelse; stor Forskjel, Modsætning; je n'y mettrai aucune –, jeg skal ikke gjøre nogen Indsigelse derimod, ikke lægge nogen Hindring i Veien derfor; faire, former, mettre – à qc., protestere imod Noget; ils sont toujours en –, il y a toujours de l'– entre eux, de staae altid i Modsætning til hinanden; le parti de l'–, el. blot l'–, Oppositionspartiet, Oppositionen.

Oppresser, *v. a.* trykke, klemme; *fig.* nedtrykke, kue, nedbøie; il y a qc. qui m'oppresse, der er Noget, som klemmer mig; il est –é par le chagrin, han er nedtrykt, nedbøiet af Kummer (s. opprimer).

Oppresseur, *m.* Undertrykker, Underkuer; ogs. *a.* un gouvernement –, en despotisk, underkuende Regjering.

Oppressif, ive, *a.* undertrykkende; sigtende til at undertrykke; moyens –s, Undertrykkelsesmidler.

Oppression, *f.* Trykken, Klemmelse; *fig.* Undertrykkelse; fortrykt Tilstand; – de la poitrine, Trykken for Brystet; gémir sous l'–, sukke under Trykket af en Despot.

Opprimer, *v. a.* undertrykke, underkue (om Personer, om en despotisk og uretfærdig Magt, til Forskjel fra oppresser, der bruges om Ting, om Kummer og Sorg).

Opprobre, *m.* Skændsel; Beskæmmelse; Skam; Skamplet; souffrir, endurer un –, lide, udholde en Skændsel; être l'– de sa famille, være en Skamplet for sin Familie.

Opsigone, *a.* (Did.) som kommer i en sildig Alder; dent –, Viisdomstand.

Optatif, ive, *a.* ønskende; *s. m.* den ønskende Modus, Optativ.

Opter, *v. n.* vælge, bestemme sig for een af flere Gjenstande, som man ikke kan besidde alle. [strumentmager.

Opticien, *m.* Opticus; optisk In-

Optimé, *ad.* (latinsk Ord) meget godt, ypperligt, fortræffeligt; *fa.*

Optimatie, *f.* en Byes bedste el. fornemste Indvaanere.

Optimisme, *m.* Lære, hvorefter Alt er paa det Bedste i Verden, Optimisme.

Optimiste, *m.* Tilhænger af Optimismen, Optimist; den, som finder,

at Alt er godt el. som er fornøiet med Alt.

Option, *f.* Valg; donner, avoir l'-de, have Valg imellem; faire -, vælge; *m.* (Anc.) Adjutant hos en Centurion; Medhjælper.

Optique, *f.* Optik, Seekunst; Kikkekasse; illusions d'-, perspectivist Blændværk; ... *a.* optisk; verre -, optisk Glas, som bevarer el. styrker Synet; chambre -, *camera obscura* (chambre obscure); (Astr.) lieu - d'une étoile, en Stjernes apparente Sted.

Opulemment, *ad.* rigeligen, overflødigen, i Overflod.

Opulence, *f.* stor Rigdom, stor Formue, Overflødighed. [i Overflod.

Opulent, e, *a.* meget rig, som lever

Opuntia, *f.* (Bot.) Nopalplante, Tornekuippe (nopal, raquette, figuier d'Inde).

Opuscule, *m.* lille literairt Værk.

Or, *m.* Guld; Guldmynt; forgyldt Sølvtraad; *fig.* Rigdom; (Blas.) den gule Farve; *pl.* Guldets forskjellige Farver; - natif, vierge, gedigent Guld; - en feuilles, Bogguld; - en lames, - trait, tynd og smal Guldplade; - filé, filé d'-, Silketraad omvundet med Guld; - bas, slet Guld, Guld under 12 Karat; - de Manheim, uægte Guld, Blanding af Kobber og Zink; - au titre, 22 Karats Guld; - d'essai, Prøveguld (henved 24 Karats Guld); - blanc, Platina (v.); âge d'-, siècle d'-, Guldalder; *fig.* des jours filés d'- et de soie, gyldne, lykkelige Dage; marché d'-, meget fordeelagtigt Kjøb; l'- de sa chevelure, hendes gyldne Haar; l'ordre de la toison d'-, det gyldne Flies; un cœur d'-, et fortræffeligt Hjerte; un livre d'-, en kostelig, herlig Bog; vendre qc. au poids de l'-, sælge Noget til en meget høi Priis; c'est un homme d'-, il vaut son pesant d'-, det er en Mand, som er Guld værd, som er tjenstfærdig og arbeidsom, som er tro i sit Kald; ni pour - ni pour argent, for Intet i Verden, ikke for alt Verdens Guld; c'est de l'- en barre, det er saa godt som rede Guld, rede Penge; il marche sur l'- et sur l'argent, il a des monceaux d'-, il est tout cousu d'-, han lever i stor Rigdom, han et overordentlig rig; adorer le veau d'-, smigre for den rige Mand; il dit d'-, il parle d'-, han taler ypperligt, han siger Alt hvad der kan siges til Fordeel for en Sag; Saint Jean bouche d'-, en Mand, som siger Sandheden reent ud, uden al Forbeholdenhed; c'est de l'- de Toulouse qui lui coûtera cher, det er en Fordeel, som han siden kommer dyrt til at betale; c'est l'histoire de la dent d'-, c'est la dent d'-, det er Noget, som man maa see før man kan troe det, det er en utrolig Historie; promettre des monts d'-, gjøre store Løfter, love Guld og grønne Skove; faire un pont d'- à son ennemi, give sin Fjende Leilighed til at trække sig tilbage; tilstaae ham nogle Fordele for at faae ham til at vige; *prov.* tout ce qui reluit n'est pas -, Alt hvad der glimrer er ikke Guld.

Or, *conj.* nu, nu vel; altsaa; - çà, nu da, nu vel da.

Oracle, *m.* Orakel, Orakelsvar; *fig.* den hellige Skrifts Sandheder; paalidelig Erklæring, bestemt Dom; En, som fælder en afgjørende Dom; parler comme un -, tale meget forstandigt; parler d'un ton d'-, tale i en afgjørende Tone; s'exprimer en style d'-, udtrykke sig tvetydigt el. i et dunkelt Sprog; cet homme est un -, denne Mand er et Orakel, hans Raad el. Mening følges overalt.

Orage, *m.* Uveir; stærk Regn, ledsaget af Storm el. Torden; *fig.* Ulykke; Urolighed, Oprør; essuyer un -, udstaae et Uveir; *fig.* udholde hæftige Bebreidelser; dissiper l'-, adsprede Uveiret, den truende Fare; détourner, conjurer l'-, afvende Uveiret, Ulykken; les -s des passions, Lidenskabernes Storme.

Orageux, se, *a.* stormfuld, truende med Uveir; stormende, oprørt; urolig; hæftig; le temps est -, Veiret er stormfuldt; une mer -se, et oprørt Hav; une vie -se, et uroligt, stormfuldt Liv; une assemblée -se, en stormende Forsamling.

Oraison, *f.* Bøn til Gud; Tale (de Gamles Taler; Ligtaler); faire l'-, faire -, holde Bøn, bede; l'- dominicale, Fadervor; - funèbre, Ligtale; (Gr.) les parties de l'-, Taledelene.

Oral, *m.* Pavens Messeslør; *forh.* Fruentimmerslør; Slør, som Jødinderne bare, naar de gik i Byen.

Oral, e, *a.* mundtlig; tradition -e, mundtligt Sagn.

Oran-bleu, *m* (H. n.) afrikansk Drossel; *pl.* orans-bleus. [Slags stor Abe.

Orang, *m.* (H. n.) Orangutang,

Orange, *f.* Pomerants; - douce, Apelsin; couleur d'- el. couleur -, Orange-Farve; *n. pr. f.* Oranien.

Orangé, e, *a.* pomerantsfarvet, orangeguul; *s. m.* orangeguul Farve.

Orangeade, *f.* Pomerantsvand.

Orangeat, *m.* syltet Pomerantsskal; Pomerants-Sukkerkugle.

Orange-d'hiver, *f.* (Jard.) grøn Vinterpære; *pl.* des oranges-d'hiver.

Orange-musquée, *f.* (Jard.) tidlig Sommerpære; *pl.* des oranges-musquées.

Oranger, *m.* Pomerantstræ.

Oranger, ère, *s.* En, som sælger Pomerantser, Appelsiner o. desl. (bruges alm. med fruitier: un fruitier -).

Orangerie, *f.* Drivhuus til Orangetræer; Pommerantshave; Samling af Orangetræer, Orangeri. [Ratafia.

Orangesse, *f.* Pommerantslikør, Slags

Orangin, *m.* (Bot.) Græskar, som ligner en Appelsin.

Orangiste, *m.* En, som opelsker Orangetræer (*p. u.*); Tilhænger af Fyrstehuset af Oranien.

Orang-outang, *m.* (H. n.) Orangutang; s. orang (l'homme des bois); *pl.* des orangs-outangs.

Orateur, *m.* Taler; i Engelland: Præsidenten i Underhuset; - sacré, Prædikant.

Oratoire, *a.* oratorisk; art -, Talerkunst; *s. m.* Bedekammer, Bedehuus, Oratorium; la congrégation de l'-, el. blot l'-, en geistlig Orden i Frankrig, Oratoriums Ordenen.

Oratoirement, *ad.* paa oratorisk Viis, i Talersproget. [riums Ordenen.

Oratorien, *m.* Medlem af Orato-

Oratorio, *m.* Oratorium, religiøst Syngestykke (ogs. hiérodrame); *pl.* des -.

Orbe, *m.* (Astr.) Planetbane; *poé.* Klode; le grand - de la terre, Jordens Bane om Solen ... *a.* (Chir.) coup -, Streifestud; (Maç.) mur -, Muur uden Port el. Vindue.

Orbiculaire, *a.* kredsformig, kugeldannet, sphærisk.

Orbiculairement, *ad.* i en Rundkreds, kredsformigt.

Orbitaire, *a.* henhørende til en Planetbane; (An.) henhørende til Diehuulheden. [de l'œil, Diehuulhed.

Orbite, *f.* Planetbane; (An.) l'-

Orcanette, *f.* (Bot.) rød Oretunge, Farveurt (buglosse). [skrivelse af Dands.

Orchésographie (ch udt. k), *f.* Be-

Orchestique (ch udt. k), *f.* (Ant.) Dandsekunst; *a.* henhørende til de Gamles Dandsekunst.

Orchestre (ch udt. k), *m.* Orchester, Plads for Musikkoret i et Skuespilhuus; Musikkoret; Deel af Parkettet nærmest Orchestret; (Anc.) paa det græske Theater: Dandsepladsen; paa det romerske Theater: Senatorernes Plads. [Horndrager, Kukkeurt.

Orchis (chis udt. kis), *m.* (Bot.)

Ordalie, *f.* Uskyldigheds prøve, Jernprøve, Ildprøve, Vandprøve.

Ordinaire, *a.* sædvanlig, almindelig, ordentlig; middelmaadig, dagligdags; médecin -, sædvanlig Læge, Huuslæge; vin -, simpel Viin; un homme -, et Menneske uden synderlige Anlæg; conseiller d'État - (en service -), Statsraad, som har Sæde i Statsraadet hele Aaret; (Mil.) pas -, Soldaternes langsomste Skridt; (Jur.) question -, Torturens første Grader; .... *s. m.* sædvanlig Kost, Hverdagskost; sædvanlig Portion Mad paa et Spisequarteer; det sædvanlige Maal Viin, som gives Tjenestefolkene; sædvanligt Maal Havre til Heste; Sædvane, sædvanligt Arbeide; Posten, som kommer og afgaaer til bestemte Tider; den Dag, Posten pleier at afgaae; Bisskoppen i Stiftet, den geistlige Stiftsøvrighed; et vacant Bispeembede; *pl. m.* forh. Sangerne og Sangerinderne ved Operaen (les -s de l'Académie royale de Musique); *pl. f.* Fruentimmernes maanedlige Renselse; il a toujours un bon -, han har altid et godt dagligt Bord; à mon -, efter min Sædvane; je vous écrirai par le premier -, jeg skal skrive Dem til med første Post (*v.* nu: par le premier courrier); l'- de la messe, de sædvanlige Messebønner; l'- des guerres, forhen et Fond til at betale Kongens Hofetat, Krigscommissairerne og Gendarmeriet; ... à l'-, *loc. ad.*

som sædvanligt, som man pleier; d'–, pour l'–, *loc. ad.* som oftest, i Almindelighed. [som oftest.

Ordinairement, *ad.* sædvanligviis,

Ordinal, *a. m.* (Gr.) nombre –, Ordenstal; adjectif –, Adjectiv, som angiver en Talorden; *pl. m.* -naux.

Ordinand, *m.* Geistlig, som skal indvies el optages i en Orden.

Ordinant, *m.* ordinerende Biskop.

Ordinateur, *m.* En, som bringer Noget i Orden, *p. u.* (s. ordonnateur).

Ordination, *f.* Præstevielse, høitidelig Optagelse i en geistlig Orden.

Ordo, *m.* lille Bog, som indeholder Forskrifterne om den daglige Gudstjeneste hos Catholikkerne; *pl.* des ordo.

Ordonnance, *f.* Anordning, Fordeling, Indretning; Forskrift, Forordning, Reskript; Recept; (Fin.) Udgiftsordre til Statkammeret, Anviisning til Udbetaling; (Mil.) Ordonnants; l'– d'une bataille, Ordningen af et Slag; l'– d'un poème, Fordelingen af et Digt; une – de dernière volonté, et Testament (v.); porter l'– chez l'apothicaire, bringe Recepten paa Apotheket; habit d'–, Regimentsuniform; *fa.* être meublé suivant l'–, have kun de høist nødvendige Meubler, være slet meubleret.

Ordonnancer, *v. a.* (Fin.) anvise til Udbetaling, paategne en Regning el. en Obligation til Udbetaling af Finantserne.

Ordonnateur, trice, *s.* En, som ordner eller indretter Noget; En, som meddeler Udbetalingsordrer; *a.* commissaire-ordonnateur, Bestyrer af en Armees el. en Flaades Udgifter.

Ordonné, e, *p.* ordnet, indrettet; une maison bien -ée, et vel bestyret og vel ordnet Huus; une tête bien -ée, et sundt tænkende Hoved; une tête mal -ée, et forvirret Hoved; *prov.* charité bien -ée commence par soi-même, Enhver er sig selv nærmest.

Ordonnée, *f.* (Géo.) Ordinat, en lodret Linie draget fra en Bue ned til sammes Axe.

Ordonner, *v. a.* ordne, inddele; befale, byde, foreskrive; meddele en geistlig Orden, ordinere; (Fin.) give Ordre til at udbetale (v. rettere: ordonnancer); – une fête, ordne en Fest; – un remède, foreskrive et Lægemiddel; *v. n.* befale; ordinere; – de qc., bestemme hvorledes der skal forholdes, tage en Bestemmelse med Noget; *v. pr.* foreskrive sig Noget; indrette sig, tage sine Forholdsregler.

Ordre, *m.* Orden; Rolighed; Fordeling; Methode; Ordre; Parolbefaling; Nøiagtighed, Regelmæssighed; Sparsommelighed; Tilstand; Stand; Ordenssamfund; geistlig Orden; Ridderorden; Ordenstegn; (Com.) Endossement; (Arch.) Søileorden, som bestemmes efter visse Forholde el. Ornamenter; (Bot.) Underafdeling af en Classe; – de bataille, Slagorden; – des créanciers, Fortegnelse over Creditorerne efter deres Fordringers Datum; – du jour, Forhandlingernes bestemte Orden i en raadslaaende Forsamling; passer à l'– du jour sur une proposition, forbigaae et Forslag for at følge Forhandlingernes engang bestemte Orden; le grand – du jour, Sagerne af den største Vigtighed; le petit – du jour, Sagerne af underordnet Vigtighed; rétablir l'–, gjenoprette Ordenen; maintenir le bon –, vedligeholde god Orden, Rolighed; mettre – à qc., sørge for at Noget foretages paa den behørige Maade; donner –, apporter – à, sørge for det Fornødne; j'y mettrai bon –, jeg skal nok sørge for, at det skeer; cela est dans l'–, det er i sin Orden, som det bør være; cela est en bon –, det er i god Orden, i god Stand; cela est en mauvais –, det er i Uorden, i slet Stand; les finances sont bien en –, en bon –, Finantserne ere i god Orden; cet homme a remis de l'– dans ses affaires, denne Mand har igjen bragt sine Sager i god Orden; il n'a point d'ordre, han er uordentlig, ikke sparsommelig; j'attends vos -s, jeg venter, hvad De har at befale; je suis à vos -s, jeg staaer ganske til Deres Tjeneste; donner l'–, give Parolen; le mot (de l') d'– el. blot l'–, Feltraabet; c'est un esprit du premier –, det er et Hoved af første Rang; l'– de la prêtrise, Præstevielsen; donner les -s, conférer les -s, meddele den geistlige Vielse; (Com.) mettre un – au dos d'un billet, endossere en Vexel, transportere den til en Anden; billet à –, Vexel, som skal betales til den, paa

hvem den lyder, el. til den, til hvem den transporteres; par-de, *loc. ad.* paa Befaling af, i Følge Ordre fra; en sous-ordre, *loc. ad.* som Underordnet; un sous-ordre, *s. m.* en Underordnet.

Ordure, *f.* Skarn; Snavs, Smuds; *fig.* skændig, smudsig Handling; smudsig Tale; usædeligt Udtryk i Skrift; *pl.* Feieskarn; il se plaît à dire des -s, han finder Behag i at føre uanstændig Tale; cet homme n'est pas innocent, il y a bien de l'- dans son fait (à ses flûtes), denne Mand er ikke uskyldig, hans Sag er ikke reen, der klæber meget slet ved ham, der er meget at sige om ham; il est noirci de beaucoup d'-s, der siges mange slemme Ting om ham.

Ordurier, ère, *s.* og *a.* En, som fører et usædeligt Sprog el. skriver usædelige Skrifter; *a.* smudsig, uteerlig; des chansons-ères, smudsige Viser.

Oréade, *f.* (Myth.) Bjergnymphe.

Oreillard, e, *a.* langøret; *s. m.* (H. n.) Slags Flagermuus.

Oreille, *f.* Øre; Hørelse; Gehør; Hank; Skorem; Læg paa et Blad i en Bog; Endeslip paa en Pakke; øverste Tand paa en Kam; (Imp.) Tungen paa Bogtrykkerrammen; (Bot.) Læbe el. Flig paa et Blomsterblad (oreillon el. oreillette); (Mar.) Ankerflig; avoir bonne -, høre godt; avoir l'- fine, have et skarpt Øre; avoir l'- dure, une dureté d'-, être dur d'-, være tunghørig; avoir de l'-, l'- juste et délicate, have Gehør, et fiint, musikalsk Øre; faire la sourde -, lade som om man ikke hører; avoir les -s délicates, blive let stødt over hvad der siges; cela chatouille, charme, flatte l'-, det smigrer Øret; cela blesse, offense, choque, écorche l'-, det saarer el. støder Øret; avoir l'- basse, en avoir sur l'-, hænge med Øret, være mat af Sygdom, af Arbeide el. af Sviir; avoir sur l'- (om Frugttræer, Korn o. desl.), have taget Skade af Frost el. slet Veir; avoir l'- basse, l'- pendante, baisser l'-, være slukøret, nedbøiet over et Tab, ydmyget; il lève, il dresse les -s, han er opblæst, hovmodig; avoir des -s d'âne, være meget enfoldig; prêter l'-, høre opmærksomt; *fig.* høre gunstigt, give Gehør; ouvrir l'-, høre meget opmærksomt; ouvrir les -s, høre gunstigen et Forslag af egennyttige Grunde; n'avoir point d'-s pour qc., ikke ville tilstaae el. indvilge Noget; avoir les -s battues, rebattues d'une ch., have ofte hørt tale om en Ting, saa at man er kjed deraf; secouer les -s, ikke bryde sig om hvad der siges; dormir sur les deux -s, forholde sig rolig, ikke bryde sig om Noget; étourdir, rompre les -s de q., overhænge En, trætte En med sine Klager el. Begjæringer; échauffer les -s à q., opirre En ved sin Tale; corner aux -s de q., tale idelig en til En om Noget; les -s ont bien dû vous corner, det har maattet synge dygtigt for Deres Øren, vi have talt meget om Dem; il a la puce à l'-, han har kun een Tanke, som forfølger og ængster ham bestandig; se faire tirer l'-, lade sig længe bede før man indvilger i Noget; avoir l'- de q., være vel anskreven hos En, kunne tale med ham naar man vil; être toujours pendu aux -s de q., være altid omkring En, tale bestandig med En; se gratter l'-, være bekymret, have ondt ved at tage en Beslutning el. ved at erindre sig Noget; y laisser ses -s, ikke slippe heelskindet derfra; frotter les -s à q., skjænde paa En, prygle En; donner sur les -s à q, slaae En paa Øret; *prov.* tenir le loup par les -s, ikke vide, hvorledes man skal slippe ud af en Forlegenhed, el. holde En i en forlegen Stilling; cela lui entre par une -et lui sort par l'autre, han lader det gaae ind af det ene Øre og ud af det andet; chien hargneux a toujours l'- déchirée, gale Hunde faae revet Skind; ventre affamé n'a point d'-s, Nød bryder alle Love, den, som er hungrig, lader sig ikke afvise med Løfter; jusqu'aux -s, *loc. ad.* fra Top til Taa; par-dessus les -s, *loc. ad.* op over Ørene, mere end man kan udholde.

Oreillé, e, *a.* som har synlige Øren; (Bot.) feuille-e, øreformigt Blad, forsynet med Ørelæber.

Oreille-d'âne, *f.* (Bot.) Kulsukker (consoude); *pl.* des oreilles-d'âne.

Oreille-de-chat, *f.* (Bot.) Slags

Tare, Levrehinde (trémelle); *pl.* des oreilles-de-chat.

Oreille-de-Judas, *f.* (Bot.) Judasøre, Øre-Levrehinde, Tare paa Hyllebærtræet; *pl.* des oreilles-de-Judas.

Oreille-de-mer, *f.* (H. n.) Søøre, Slags Snekke; *pl.* des oreilles-de-mer.

Oreille-de-Midas, *f.* (H. n.) Midasøre, Slags Snekke; *pl.* des oreilles-de-Midas.

Oreille-de-souris, *f.* (Bot.) Museøre, Forglemmigei (myosotis); *pl.* des oreilles-de-souris.

Oreille-d'ours, *f.* (Bot.) Aurikel; *pl.* des oreilles-d'ours.

Oreille-grande, *f.* (H. n.) Tanteie (thon); *pop. pl.* des oreilles-grandes.

Oreiller, *m.* Hovedpude; *prov.* une conscience pure est un bon –, naar man Intet har at bebreide sig, sover man tryggest.

Oreillette, *f.* lille Bøile, hvori Ørenringe fastgjøres; (Chir.) lille Klud til at lægge bag Øret; (An.) Hjerteklap.

Oreillons el. orillons, *m. pl.* afskaarne Stykker Læder til Liim; (Méd.) Hævelse i Ørekirtlerne, Faaresyge; (Arch.) Snirkler til Sirat paa Dør- el. Vindueskposter.

Oremus (s udtales), *m.* Bøn; *fa.*

Oréographie, *f.* Beskrivelse af Jordklodens Bjerge (ogs. orographie).

Orexie, *f.* (Méd.) vedvarende Hunger el. Trang til at spise.

Orfèvre, *m.* Guldsmed, Guldarbeider; --joailler, Juveleer.

Orfèvrerie, *f.* Guldarbeiderkunst; Guldsmedprofession; Guldsmedarbeide; Handel med Guldarbeider.

Orfévri, e, *a.* forarbeidet af en Guldsmed; *p. u.* [de mer)

Orfraie, *f.* (H. n.) Søørn (aigle

Orfroi, *m.* rigt guldbroderet Smykke til en Chorkaabe el. en Messehagel; *v.*

Organdi, *m.* Slags Musselin el. meget tyndt Bomuldstøi.

Organe, *m.* Organ; Sandseredskab; Stemme; *fig.* Person, som meddeler el. udfører en Andens Tanke el. Villie; par l'- de q., ved Ens Hjælp el. Medvirkning.

Organeau, *m.* (Mar.) Jernring, hvori et Ankertoug fastgjøres (ogs. arganeau).

Organique, *a.* organisk; (Méd.) maladie –, Sygdom, som angriber et Organ, der er nødvendigt for Livsfunctionerne; (Dr.) loi –, Lov, som bestemmer Maaden, hvorpaa et Selskab el. en Stiftelse skal virke; ... *s. f.* (Ant.) Instrumentalmusik.

Organisateur, *m.* Ordner, Indretter af en Forfatning, Bestemmer af et Selskabs Virkemaade.

Organisation, *f.* et Legemes indre Dannelse; Statssamfundets indre Ordning; en Stiftelses Indretning.

Organisé, e, *p.* og *a.* organiseret, dannet, indrettet; *fig.* une tête bien -e, et vel begavet Hoved, et Menneske med et klart og sundt Omdømme.

Organiser, *v. a.* organisere, danne Legemets Organer overeensstemmende med deres Functioner; *fig.* indrette en Stiftelse el. en Bestyrelse, ordne et Statssamfunds Indre; – un forté-piano, forene et Fortepiano med et lille Orgel; *v. pr.* dannes, ordnes, indrettes.

Organisme, *m.* Indbegreb af et Legemes organiske Functioner, dets indre Bygning el. Dannelse, Organisme.

Organiste, *s.* Organist, Mand el. Fruentimmer, som spiller paa Orgel.

Organographie, *f.* (H. n.) Beskrivelse af Planters el. Dyrs Organer.

Organsin, *m.* (Manu.) Organsinsilke, to Gange tvunden Silke.

Organsinage, *m.* Tilberedelse af Organsinsilke, Silkens dobbelte Tvinding.

Organsiner, *v. a.* tvinde Silketraade enkeltviis til Høire og derefter samlede til Venstre.

Orgasme, *m.* (Méd.) Vædskernes Opbruusning, Organernes Opsvulmen.

Orge, *f.* Byg; sucre d'–, Boltsersukker, Slags Sukkerdeig lavet af Sukker og et tyndt Opkog af Bygmeel; un grain d'–, et Bygkorn; grain d'–, linge grain d'–, linge de (à) grain d'–, Lærred med iisprængte Prikker, der ligne Bygkorn; *fig.* og *pop.* faire ses –s, faire bien ses –s, gjøre sig smaa Fordele (i slet Forst.), mele godt sin Kage; être grossier comme du pain d'–, være meget grov og plump; ... *s. m.* i Udtr. – mondé Bankebyg, renset Byg; Bankebygsuppe; -perlé, Perlegryn; tynd Perlegrynssuppe,

Orgeade, *f.* nu: orgeat.

Orgeat, *m.* kølende Drik af Bygmeelsvand, Mandelmelk (forh. crème d'orge); *fa.* il est froid comme une carafe d'–, han er kold og følesløs, kold som Iis.

Orgelet, *m.* (Méd.) Sygdom i Øienlaagene, Svulst som et Bygkorn.

Orgie, *f.* Æde- og Drikkegilde; *pl.* Bacchusfest.

Orgue, *m.* Orgel, Orgelværk; i *pl.* er dette Ord *f.*; dog bruges det i *m.* efter un de: un bon –, et godt Orgel; il y a de bonnes –s dans cette ville, der er gode Orgeler i denne By; un des plus beaux –s, et af de smukkeste Orgeler; un petit –, un – de Barbarie, un – d'Allemagne, en Lirekasse; *fa.* ils sont comme des tuyaux d'–, de ere af ulige Væxt (om flere Børn af forskjellig Høide); (Mus.) point d'–, Fermate, Sted i en Composition, som den Syngende udfører efter Behag og hvor Accompagnementet ophører; (Mil.) Slags Faldgitter, som nedlades foran Porten i en beleiret By; Samling af flere forenede Musketløb med et fælles Fænghul; (H. n.) – de mer, – pierreux, knippeviis forenede Koralrør.

Orgueil, *m.* Indbildskhed, Hovmod; Stolthed; Selvfølelse; un noble –, en ædel Selvfølelse. [med Stolthed.

Orgueilleusement, *ad.* hovmodigen;

Orgueilleux, se, *a.* indbildsk, hovmodig, overmodig, stolt; *fig.* stolt, kneisende (om Bjerge el. Bølger o. desl.); *s.* en Hovmodig.

Orient, *m.* det Sted i Horizonten, hvor Solen staaer op; Østen; Østerland; Østasien; commerce d'–, Handel med Østasien (til Forskjel fra commerce du Levant, Handel med Vestasien); l'empire d'–, det østlige romerske Rige; (Joa.) l'– d'une perle, en Perles Vand el. Farve.

Oriental, e, *a.* østlig, østerlandsk; les Indes –es, les Grandes-Indes, Ostindien; les langues –es, de østerlandske Sprog; style –, svulstigt, billedligt Sprog; *pl. m.* –taux.

Orientales, *s. f. pl.* feilfrie Ædelstene (i Modsætn. til les occidentales); Navne paa en Samling lyriske Digte af Vict. Hugo [østerlandske Sæder; *p. u.*

Orientaliser (s'), *v. pr.* antage

Orientaliste, *m.* Lærd, som er kyndig i de østerlandske Sprog.

Orientation, *f.* Orientering, rigtig Angivelse af Verdenshjørnerne.

Orientaux, *m. pl.* de østerlandske Folkeslag.

Orienté, e, *p.* og *a.* stillet el. rettet efter Verdenshjørnerne; une maison bien –e, et Huus, som er godt beliggende m. H. til Østen og de andre Vinde.

Orienter, *v. a.* stille rigtigt efter de fire Verdenshjørner; (Arch.) – un plan, anbringe en Compasrose paa en Grundtegning el. en Bygningsplan; (Mar.) – les voiles, stille Seilene kant, saa at de staae godt for Vinden; *v. pr.* orientere sig, finde hvor Østen og de andre Verdenshjørner ere med H. til det Sted, hvor man befinder sig; *fig.* see en Sag fra sin rette Side, fatte hvorom det gjælder; overveie, hvorledes man bedst skal bære sig ad; befinde sig.

Orifice, *m.* Munding; Aabning paa Dele af Legemet el. paa chemiske Kar.

Oriflamme, *f.* Fane, som Frankrigs gamle Konger lod bære foran sig i Krigen. [jolaine).

Origan, *m.* (Bot.) Merian (mar-

Originaire, *a.* nedstammende fra, oprindelig.

Originairement, *ad.* oprindeligen.

Original, *m.* Original, Gjenstand, som er den første i sit Slags; et oprindeligt Haandskrift; Grundtext; Kunstarbeide, som er af den Kunstner, det tilskrives; *fig.* en udmærket Forfatter; *fa.* en Særling; *pl.* –naux; d'–, *loc. ad.* fra Kilden; bruges kun i Udtr.: savoir une chose d'–, kjende en Ting fra første Haand; en –, *loc. ad.* i Originalen, i Grundskriften el. det oprindelige Haandskrift; *fa.* en propre –, i egen Person.

Original, e, *a.* original, som ikke er efterlignet, som er det første i sit Slags; ny, eiendommelig; une pensée –e, en ny Tanke; avoir un caractère –, have en særegen, fra Andre forskjellig Maade at tænke og handle paa; *pl. m.* –naux.

Originalement, *ad.* paa en ny, paa en egen, eiendommelig Maade, originalt.

Originalité, *f.* Originalitet, Eienkommelighed; Egenhed; Særhed (kun i den sidste Betydn. bruges det i *pl.*).
Origine, *f.* Oprindelse, Begyndelse; Herkomst; il est de basse –, han er af lav Herkomst; tirer son – de, nedstamme fra; dans l'–, *loc. ad.* oprindeligen, i Begyndelsen; dès l'–, *loc. ad.* fra Begyndelsen af.
Originel, le, *a.* oprindelig; (Thé.) le péché –, Arvesynden; *fig.* og *fa.* cet homme a le péché –, denne Mands Fødsel el. Familieforholde hindre ham i at gjøre Lykke, at opnaae en el. anden Værdighed.
Originellement, *ad.* oprindeligen, i Følge sin Natur (bruges kun i bibelsk Forstand).
Orignal, *m.* (H. n.) Elsdyr (Navn, som gives dette Dyr i Canada).
Orillard, e, *a.* s. oreillard
Orillon el. oreillon, *m.* lille Øre, Hank (bruges kun *fig.*).
Orillons, *m. pl.* s. oreillons.
Orin, *m.* (Mar.) Bøiereb, som forbinder Bøien med Ankeret.
Orion, *m.* (Astr.) Orion, et sydligt Stjernebillede.
Oripeau, *m.* Flitterguld; *fig.* Flitterstads; Klæder, som Forgyldningen er gaaen af; uægte Prydelser.
Orle, *m.* (Arch.) Rand nedenom et Kapitæl; (Blas.) Søm, Kant.
Orléanais, e, *m.* Beboer af Orleans.
Ormaie, *f.* Elmelund.
Ormeau, *m.* lille Elm, lille Elmetræ.
Orme, *m.* Elm; *prov.* og *iron.* attendez-moi sous l'–, De kan faae længe at vente (om et Løfte, som man ikke har isinde at holde, el. om et Møde, hvortil man ikke vil indfinde sig). [af unge Elmeskud.
Ormille, *f.* Elmeskud; Opfredning
Ormin, *m.* (Bot.) Slags Salvie.
Orne el. ornier, *m.* (Bot.) italiensk Ask (frêne à fleurs).
Ornemaniste, *m.* (Arch. og. Sculp.) Ornamentskærer; Artist, som forfærdiger Ornamenter.
Ornement, *m.* Prydelse, Sirat; Smykke, Pynt; fuldstændig Messedragt; *pl.* geistlig Embedsdragt, Ornat.
Orner, *v. a.* pryde, smykke, forskjønne, sire; *v. pr.* smykke sig; *fig.* orner son esprit de connaissances, smykke sin Forstand med Kundskaber.

Ornière, *f.* Hjulspor; *fig.* gammel Slendrian; forældede Anskuelser; suivre la mauvaise –, følge gammel Slendrian, holde fast ved forældede Meninger.
Ornithies, *m. pl.* (efter Nogle: *f. pl.*) milde Foraarsvinde, med hvilke Trækfuglene pleie at komme.
Ornithogale el. ornithogalon, *m.* (Bot.) Fuglemelk, Jordløg, Jordkastanie. [lene.
Ornithographie, *f.* Beskrivelse af Fuglene.
Ornithologie, *f.* Fuglenes Naturhistorie, Afhandling om Fuglene.
Ornithologique, *a.* som angaaer Fuglenes Historie.
Ornithologiste, *m.* Ornitholog, En, som studerer Fuglenes Naturhistorie, Fuglekjender.
Ornithologue, *m.* s. s. ornithologiste.
Ornithomance el. ornithomancie, *f.* Spaadom af Fuglenes Flugt el. Sang.
Ornithophonie, *f.* Fuglemusik, Efterligning af Fuglenes Sang.
Ornithotrophie, *f.* Kunst at udklække og opdrage Huusfugle.
Orobanche, *f.* (Bot.) maskeblomstret Plante, Slags Snylteplante. [Fladbælle.
Orobe, *f.* (Bot.) Lindseart, knollet
Oronge, *f.* (Bot.) Slags spiselig Skampion i det sydlige Frankrig.
Orpailleur, *m.* En, som udvasker Flodsandet for deraf at uddrage Guldstøv, Guldvasker.
Orphelin, e, *s.* forældreløst Barn; Faderløs, Moderløs (sjelden i sidste Betydn.); il est – de père et de mère, han har mistet baade Fader og Moder; *pl* Vaisenhuus; j'ai été aux –s, jeg har været paa Vaisenhuset.
Orphelinage, *m.* Barns Tilstand efter at have mistet Fader og Moder.
Orphie, *f.* (H. n.) Hornfisk.
Orphilière, *f.* (Pê.) Slags Fiskegarn til at fange Hornfisk.
Orphique, *a.* orphisk, tilhørende Orpheus; vie –, afholden, regelmæssig Levemaade; indgetogent Levnet; *s. f.* les –s, Slags Baccanalier.
Orpiment, *m.* (Chi.) Svovlarsenik; Operment, Auripigment, Slags Guldfarve [Huusløg, Sempervio (joubarbe).
Orpin, *m.* s. s. orpiment; (Bot.)
Orque, *f.* (H. n.) Spækhugger; s. épaulard.
Orse, *f.* (Mar.) et Skibs Seilads imod Vinden ved Hjælp af Aarer.

Orseille, *f.* (Bot.) Orseille-Lav, Urteorseille; deraf tillaves med Urin og Soda en fiolet Farve.

Orser, *v. n.* (Mar.) seile imod Vinden ved Hjælp af Aarerne.

Ort, *a.* (uforanderligt) brutto (brut);... *ad.* (Com.) peser ort, veie med Indpakning; *s. m.* (Mon.) Fjerdepart af en Daler.

Orteil, *m.* Taa, især den store Taa; (Fort.) smal Vei mellem Volden og Graven (s. berme).

Orthodoxe, *a.* rettroende, orthodox; *s.* den Rettroende.

Orthodoxie, *f.* Rettroenhed, Overeensstemmelse med den rene Lære.

Orthodromie, *f.* (Mar.) et Skibs lige Løb fremad mod et af de 4 Verdenshjørner; *p. u.*

Orthoépie, *f.* correct Stiil, Lære om Skrifttegnenes rigtige Udtale.

Orthogonal, e, *a.* (Géo.) som er lodret, el. som har rette Vinkler; *pl.* -naux.

Orthogonalement, *ad.* efter den lodrette Linie, perpendiculairt.

Orthogone, *a.* (Géo.) som falder lodret, perpendiculair.

Orthographe, *f.* Retskrivning; *fig.* faire une faute d'–, ikke opføre sig som man burde.

Orthographie, *f.* (Arch.) Afrids af en Bygning i dens rigtige Forholde; (Mil.) lodret Gjennemsnit el. Profil af et Standsefværk.

Orthographier, *v. a.* skrive orthografisk, bogstavere rigtigt; *v. pr.* bogstaveres.

Orthographique, *a.* henhørende til Retskrivningen el. til et Afrids af en Bygning, fremstillet lodret.

Orthographiste, *m.* Lærer i Orthografi; En, som lægger Vind paa at bogstavere rigtigt, en Orthograf.

Orthologie, *f.* Kunst at tale correct.

Orthopédie, *f.* Kunst at hæve Legemsfeil hos Børn, Orthopædi.

Orthopédique, *a.* orthopædisk, henhørende til Kunsten at helbrede Legemsfeil.

Orthopédiste, *m.* Læge, som behandler Afvigelser i Legemets Form.

Orthopnée, *f.* (Méd.) tungt, besværligt Aandedræt.

Ortie, *f.* (Bot.) Nelde; *fig.* jeter le froc aux -s, opgive den geistlige Stand; (Vét.) Læderrem, som i visse Sygdomme hos Hesten stikkes ind mellem Hud og Kjød. [-e, Neldefeber.

Ortié, e, *a.* (Méd.) i Udtr. fièvre

Ortive, *a. f.* (Astr.) latitude el. amplitude –, Bue paa Horizonten fra det Punkt, hvor en Stjerne staaer op, til Æqvators og Horizontens Overskjæringspunkt (s. occase). [tulan-Verling.

Ortolan, *m.* (H. n.) Ortolan, Hor-

Orvale, *f.* (Bot.) Slags Salvie (sclarée, toute-bonne).

Orviétan, *m.* Slags Modgift, Theriak; marchand d'–, Qvaksalver, Markskriger, Pralhans.

Oryctognosie, *f.* Læren om Fossilier og Mineralier, Mineralogi.

Oryctographie, *f.* Beskrivelse af Fossilier og Mineralier, Læren om samme.

Oryctologie, *f.* Læren om Fossilierne.

Oryctologiste, *m.* Mineralog, Forfatter til en Lære om Fossilierne.

Os (s udtales), *m.* Been; l'– de la jambe, Skinnebenet; – de baleine, sort Fiskebeen; – de sèche, hvidt Fiskebeen; Meerskum; *fig.* casser, rompre, briser les – à q., slaae Arme og Been itu paa En, prygle En skrækkeligt; *fa.* il n'a que la peau et les –, il a la peau collée sur les –, les – lui percent la peau, han er meget mager, kun Skind og Been; être percé, mouillé jusqu'aux –, være gjennemblødt, vaad indtil Skindet; il ne fera pas de vieux –, han bliver ikke gammel; il y laissera ses –, han lægger fine Been der, han kommer aldrig tilbage derfra; ronger q. jusqu'aux –, ødelægge En i Bund og Grund; donner un – à ronger à q., give En Noget at leve af; vise En en ubetydelig Gunst; volde En Bryderi, paadrage En en fortrædelig Sag; jusqu'à la moëlle des –, til Marv og Been; il est avare jusque dans la moëlle des –, han er tilgavns gjerrig; (Ch.) *pl.* Hjortens Bagkløer.

Oscillation, *f.* (Méc.) Svingning; Slingren, Vaklen; *fig.* Ustadighed, Vaklen.

Oscillatoire, *a.* (Méc.) svingende.

Oscille, *f.* (Myth.) lille Menneskeansigt, som man helligede til Saturnus; *pl.* Slags flygge Masker; *v.*

Osciller, *v. n.* svinge frem og tilbage (om Pendulet).

Oscitant, e, *a.* (Méd.) gabende.

Oscitation, *f.* (Méd.) Gaben.
Osé, e, *p.* og *a.* dristig, forvoven.
Oseille, *f.* Syrer.
Oser, *v. a.* og *n.* vove, driste sig til; turde; begynde Noget dristigt; n'–, ikke turde el. ikke ville Noget af Forsigtighed; vous n'oseriez, De understaaer Dem ikke at gjøre det; den anden Deel af Negtelsen (pas) udelades i Almindelighed efter dette Verbum foran et Infinitiv.
Oseraie, *f.* Pilekrat; Sted, bevoxet med Piletræer. [forfærdiget af Vidier.
Osereux, se, *a.* fuld af Vidiepile;
Oseur, se, *s.* og *a.* en dristig Mand el. Qvinde; dristig, forvoven.
Osier, *m.* Vidiepiil; Vidiegreen; *fa.* être pliant comme de l'–, være føielig, forstaae at rette sig efter Alle; être franc comme l'–, være aaben og oprigtig. [af Oxekjød.
Osmazôme, *f.* (Chi.) Kraftessents
Osmonde, *f.* (Bot.) Osmunde, Engelbregne (fougère à fleurs).
Osselet, *m.* lille Been; lille Beenknokkel; forh. Slags Torturskrue, som anbragtes mellem Fingrene; (Vét.) beenagtig Udvært paa Hestens Been i Nærheden af Koden; (Bot.) Slags lille Frøkapsel. [Been af døde Dyr.
Ossements, *m. pl.* Dødningebeen;
Osseux, se, *a.* beenagtig, benet, fuld af Been el. Knokler.
Ossification, *f.* (An.) Beendannelse, Forvandling til Been.
Ossifier, *v. a.* forvandle til Been.
Ossifique, *a.* som forvandler til Been.
Ossifrague, *m.* (H. n.) stor Søørn, Fiskeørn (s. orfraie).
Ossillon, *m.* lille Fugleben.
Ossivore, *a.* (Méd.) beenædende.
Ossu, e, *a.* som har tykke, stærke Been.
Ossuaire, *m.* Samling af Been; l'– de Morat, Monument, som Schweitserne opreiste af Benene af de i Slaget ved Morat faldne Burgundere.
Ostensible, *a.* som kan forevises; anskuelig, øiensynlig, aabenbar.
Ostensiblement, *ad.* paa en aabenbar el. anskuelig Maade.
Ostensoir el. ostensoire, *m.* Hostie-Æske, Monstrants; Reliqviekasse.
Ostentateur, trice, *a.* pralende, brammende; stolt.
Ostentation, *f.* Brammen med sine fordeelagtige Egenskaber; Pralen, Stillen til Skue; par –, af Praleri; faire-de qc., prale med Noget, stille Noget til Skue.
Ostéocolle, *f.* (Chi.) kulsuurt Kalk, der samler sig som en Beenmasse om Planter og andre Legemer.
Ostéocope, *f.* (Méd.) Beensmerte, Brud og Værk i Benene. [af Benene.
Ostéographie, *f.* (An.) Beskrivelse
Ostéolithe, *m.* (H. n.) forstenet Been.
Ostéologie, *f.* (An.) Deel af Anatomien, som handler om Benene, Beenlære. [Blødgjørelse.
Ostéomalaxie, *f.* (Méd.) Benenes
Ostéotomie, *f.* (An.) Sønderlemmelse af Benene.
Ostracé, e, *a.* (H. n.) som har to el. flere Skaller; toskallet; *m.* toskallet Musling.
Ostracion, *m.* (H. n.) Pantserfisk.
Ostraciser, *v. a.* fordømme ved Ostracisme; *v. pr.* banlyse hinanden.
Ostracisme, *m.* (Anc.) Landsforviisning paa ti Aar hos Athenienserne (Dommerne voterede ved at opskrive den Anklagedes Navn paa Potteskaar eller Muslingskaller). [skal.
Ostracite, *f.* (H. n.) forstenet Østers-
Ostrogoth, *m.* Østgother; nu: raat, uvidende Menneske; ogs. *a.* un goût –, en raa, udannet Smag.
Ôtage, *m.* Gidsel; ville d'–, Fæstning, som overleveres Fjenden i Garanti for en Vaabenstilstand el. en Fredsslutning.
Otalgie, *f.* (Méd.) Øreplne.
Otalgique, *a.* remède –, Middel imod Ørepine (ogs. *s. m.* i d. Betydn.).
Ôté, *pp.* undtagen, foruden, fraregnet; *p. u.*
Otenchyte, *m.* Øresprøite.
Ôter, *v. a.* borttage; tage bort, sætte bort, lægge bort; afhugge; fratage, berøve, stille af med; betage; hæve, tilintetgjøre; *v. pr.* gaae bort fra; – son chapeau à q., tage Hatten af for En; – la nappe, tage Dugen af Bordet; – les chevaux, spænde Hestene fra; – les taches, aftage Pletterne; *fig.* – le pain de la main à q., tage En Brødet ud af Haanden, berøve En sit Levebrød; – l'honneur à q., berøve En sin Ære, æreskænde En; – à q. qc. de l'esprit, faae En Noget ud af Hovedet; – q. de doute,

d'incertitude, bringe En ud af Tvivl, af Uvished; ôtez-vous de là, gaa bort derfra; ôtez-vous de mon chemin, staa mig ikke i Veien; ôtez-vous de mon jour, staa mig ikke i Lyset; ôtez-vous de mes yeux, gaae bort fra mine Øine; s'- qc. de la tête, slaae Noget ud af sine Tanker.

Otieux, se, *a.* ørkesløs; *v.*

Otite, *f.* (Méd.) Ørebetændelse.

Ottoman, e, *s.* og *a.* Osmanner, Osmannerinde; osmansk, tyrkisk [nape.

Ottomane, *f.* Ottoman, tyrkisk Ka-

Ottuple, *m.* (Mus.) fire Fjerdedeelstakt.

Ou, *conj.* eller; med andre Ord; ou bien, eller ogsaa; ou ... ou, enten ... eller; Artiklen gjentages efter ou, undtagen naar det andet Ord tjener til at forklare det første: la victoire *ou* la mort, Seir eller Død; dans les savanes *ou* prairies américaines, paa Savanerne eller de amerikanske Enge.

Où, *ad.* hvor; hvortil, hvorhen; hvorpaa, hvori; où que, hvorsomhelst (*p. u.*); où allez-vous? hvor gaaer De hen? où en suis-je? hvorvidt er jeg kommen? hvordan er jeg faren? où en sommes-nous? hvor ere vi, hvorvidt ere vi komne? ... det bruges undertiden for auquel, à laquelle o. s. v., naar der tales om Ting, med Begreb om en Udstrækning: le bonheur où j'aspire, den Lykke, hvorefter jeg tragter; ... det forenes med de og par: d'où vient que vous faites cela? hvoraf kommer det sig, at De bærer Dem saaledes ad? hvorfor gjør De saa? par où? gjennem hvilke Steder? ved hvilke Midler? d'où bruges med Verberne sortir og descendre i egentl. Forst., men dont bruges med disse Verber i fig. Forst.: la maison d'où je sors, det Huus, hvorfra jeg gaaer ud; c'est une ancienne maison dont il descend, det er en gammel Familie, hvorfra han nedstammer.

Ouaiche, *m.* (Mar.) Kjølvand; tirer un vaisseau en -, trække et Skib paa Slæbetoug; *v.*

Ouaille, *f.* Faar (*v.*); nu kun *fig.* og især i *pl.* i Betydn. af Skriftebarn, Hjord; Menighed.

Ouais, *int.* ih (Udbrud af Overraskelse el. Spot)! av (bruges i d. Betydn. især i de vestlige franske Provindser)! *fa.*

Ouate, *f.* Vat; acheter *de la* ouate, kjøbe Vat; une jupe piquée d'-, et vateret Skjørt.

Ouater, *v. a.* fore med Vat, vatere.

Ouatergan, *m.* Grøvt fuld af Dynd.

Oubier, *m.* (H. n.) Slags Falk.

Oubli, *m.* Forglemmelse; Glemsel; tomber dans l'-, gaae i Glemme, glemmes; mettre en -, skrive i Glemmebogen, bringe i Forglemmelse; l'- de soi-même, Selvfornegtelse.

Oubliance, *f.* Glemsomhed, Forglemmelse; *v.* [viet Hostie.

Oublie, *f.* Krumkage; Oblat, uind-

Oublier, *v. a.* glemme, forglemme, forsømme; tilsidesætte; *v. pr.* glemme sig selv; blive stolt, forfængelig; glemme sin Pligt el. egen Fordeel; - à, glemme af Mangel paa Øvelse, tabe en Færdighed; - de, forbigaae af Mangel paa Hukommelse, forglemme: j'ai -é à danser, jeg har tabt Øvelse i at dandse; j'ai -é *de* vous dire, jeg har glemt at sige Dem; *prov.* mettre une ch. au rang des péchés -és, slaae Noget ud af Tankerne, ikke tænke mere derpaa.

Oubliettes, *f. pl.* forh. Fængsel med en skjult Falddør, evigt Fængsel, Fængsel til hemmelige Henrettelser; faire passer par les -s, bringe En hemmeligt af Dage, henrette hemmeligt.

Oublieur, se, *s.* Mand el. Fruentimmer, som laver el. udsælger Krumkager.

Oublieux, se, *a.* glemsom.

Ouest, *m.* Vesten, Vestenvind; vestligt beliggende Land el. Egn; un vent d'-, en Vestenvind; le vent est à l'-, est -, Vinden er Vesten; -- nord-- (O. N. O), V. N. V.; --sud- - (O. S. O.), V S. V; --quart-nord--, (O. ¼ N. O.), V. til N.

Ouf (f udtales), *int.* uf! av! vee!

Oui, *ad.* ja! je crois que oui, jeg troer ja; det gjentages undertiden for større Eftertryk: oui, oui, je le ferai, ja, ja, jeg skal nok gjøre det; undertiden udtrykker det en Forundring: il a dit cela, oui? han har sagt det, er det muligt? (i d. Tilfælde udtales det med et længere Toneholdt); undertiden forenes det med certes, vraiment o. desl. Ord: oui certes, ja

ganske sikkert! vraiment oui, er det virkeligt? eh mais oui, tilvisse! oui-da, ja gjerne; il ne dit ni oui ni non, han siger hverken ja el. nei; ogsaa *s. m.* je ne vous demande qu'un oui ou un non, jeg beder Dem kun om et Ja eller et Nei! *prov.* dire le grand oui, gifte sig.

Ouïcou, *m.* indiansk Drik af Kartofler, Figner o. desl., som bruges af de Vilde i Amerika.

Ouï-dire, *m.* Rygte, Bysnak; Noget, man har hørt sige; *pl.* des ouï-dire.

Ouïe, *f.* Hørelsen; *pl.* Fiskegjeller; Lydhuller paa en Harpe, en Fiolin el. deslige Instrument.

Ouille, *f.* (Cuis.) Urtesuppe.

Ouïr, *v. a.* høre (bruges sjelden uden i l'infin., i le pas. défin., i le prés. du subj. og i de sammensatte Tider); give Audients; bønhøre, høre gunstigen; (Pal.) afhøre (Vidner).

Ouistiti, *m.* (H. n.) lille Abe, Uistiti-Abe, Saguin.

Oulmière, *f.* Elmeskov, Sted, beplantet med Elmetræer.

Ouragan, *m.* Orkan, hæftig Stormvind.

Ouranographie, *f.* Beskrivelse af Himlen.

Ouraque, *m.* (An.) Blærestreng, som gaaer fra Blæren til Navlen paa Fosteret.

Ourdir, *v. a.* sætte Trendegarn paa Væven; snoe Vidier; *fig.* – une trame, opspinde, stifte et Complot; *prov.* à toile ourdie Dieu envoie le fil, Forsynet skaffer Midler til at fuldføre et begyndt Arbeide.

Ourdissage, *m.* Trendegarns Sætning paa Væven.

Ourdisseur, se, *s.* En, som sætter Trendegarnet paa Væven.

Ourdissoir, *m.* Ramme, hvorpaa Garnet trendes; Trendekiste.

Ourdissure, *f.* Trendegarnets Opsætning.

Ourdon, *m.* falske Sennesblade.

Ourler, *v. a.* sømme.

Ourlet, *m.* Søm paa Klæder; faire un –, sye en Søm.

Ourque, *f.* (H. n.) Spækhugger, Sværdfisk (orque).

Ours (s udtales), *m.* (H. n.) Bjørn; *fig.* og *fa.* et Menneske, som skyer Selskab; – marin, Søbjørn; un – mal léché, et tølperagtigt Menneske uden Opdragelse; il est fait comme un meneur d'–, han er slet og uordentligt paaklædt; *prov.* il ne faut pas vendre la peau de l'–, avant qu'on l'ait mis par terre, man maa ikke sælge Bjørnens Hud, før man har fældet den.

Ourse, *f.* (H. n.) Bjørninden; (Astr.) Stjernebillede; la grande –, den store Bjørn, Karlsvognen; la petite –, den lille Bjørn; *poé.* Norden; (Mar.) Mesans-Bras.

Oursin, *m.* (H. n.) Igelkær, Søæble, Blødorm besat med bevægelige Pigge.

Ourson, *m.* Bjørneunge.

Ourvari, *m.* List af et Dyr, som skuffer Hundene ved at vende tilbage ad sit første Spor; (Ch.) Raab, hvormed Jægeren tilbagekalder Hundene, der have tabt Sporet; *fig.* og *fa.* stor Støi; ubehageligt Tilfælde; (skrives ogs. hourvari).

Outarde, *f.* (H. n.) Trapgaas.

Outardeau, *m.* (H. n.) ung Trapgaas.

Outil (l stumt), *m.* Værktøi, Redskab; *prov.* un mauvais ouvrier se plaint toujours de ses –s (ne saurait trouver de bons –s), en slet Arbeider klager altid over sit Værktøi.

Outillé, e, *p.* og *a.* bien ou mal –, godt el. slet forsynet med Værktøi, med det Nødvendige til sit Foretagende.

Outiller, *v. a.* forsyne med Værktøi; *fa.*

Outrage, *m.* grov Fornærmelse; faire – à q., fornærme En groveligen, tilføie En Beskæmmelse; faire – à la raison, au bon sens, sige Ting, som stride mod sund Sands; *poé.* l'– des ans, les –s du temps, Tidens Tand.

Outrageant, e, *a.* fornærmende, beskæmmende (kun om Ting); paroles –tes, Ukvemsord.

Outrager, *v. a.* groveligen fornærme, beskæmme, krænke; (i moralsk Forst.) saare, støde an imod; *v. pr.* fornærme hinanden gjensidigen; – q. dans sa personne, fornærme En personligen; – la raison, gjøre el. sige noget Ufornuftigt.

Outrageusement, *ad.* paa en høist fornærmende Maade, ærerørigen; ubarmhjertigen; on l'a battu –, man har pryglet ham ubarmhjertigen, til det Yderste (à outrance).

Outrageux, se, *a.* høist fornærmelig, ærerørig, krænkende.

Outrance (à), à toute outrance,

loc. ad. over al Maade, uhyre, til det Yderste; combat à –, Kamp paa Liv og Død.

Outre, *f.* Læderflaske.

Outre, *pp.* hiinsides; foruden; – cela, foruden det, desforuden; outre-mer, hiinsides Havet;... *ad.* videre; passer –, gaae videre; en –, *loc. ad.* desuden, endvidere; d'– en –, *loc. ad.* tversigjennem; – mesure, *loc. ad.* over al Maade, over alle Grændser;... – que, *loc. conj.* foruden at (*v.*).

Outré, e, *p.* udmattet, afkræftet; *fig.* overdreven; gjennemtrængt; bragt til det Yderste, opbragt; un cheval –, en udaset Hest; sentiment –, overspændt Følelse; – de douleur, høist bedrøvet; – de cet affront, opbragt over denne Beskæmmelse.

Outrecuidance, *f.* Indbildskhed; Ærgjerrighed; Forvovenhed.

Outrecuidant, e, *a.* indbildsk, forvoven.

Outrecuidé, e, *a.* og *p.* indbildsk, forvoven; *v.*

Outrément, *ad.* paa en overdreven Maade; *p. u.*

Outremer, *m.* Ultramarin, Slags himmelblaa Farve.

Outre-moitié, *loc. ad.* over Halvdelen.

Outre-passe, *f.* (E. F.) Overskridelse af de fastsatte Grændser for en Træfælding.

Outre-passer, *v. a.* overskride.

Outrer, *v. a.* overdrive; overlæsse; udmatte; groveligen fornærme, bringe til det Yderste; *v. pr.* anstrænge sig over Evne; *v. n.* overdrive.

Ouvert, e, *p.* og *a.* aaben; ubefæstet, blottet for Forsvar; *fig.* oprigtig, frimodig; tenir table –e, holde aabent Taffel; pays –, aabent Land, blottet for Fæstninger, Bjerge og Floder; guerre –e, erklæret Krig; compte –, Regning, som endnu ikke er afsluttet; un enfonceur de portes –es, en Pralhans; un homme –, en aabenhjertig Mand; (Man.) un cheval –, en Hest, hvis Forbeen ere godt skilte fra hinanden; *loc. ad.* à livre –, uden Forberedelse, fra Bladet; à force –e, med væbnet Haand; à bras –s, med Forekommenhed; à cœur –, aabenhjertigen; à bureau –, (Com.) saasnart man indfinder sig (om Udbetalinger).

Ouvertement, *ad.* reent ud, aabenlyst; uforstilt, aabenhjertigt, frimodigt.

Ouverture, *f.* Aabning; *fig.* Begyndelse, Indledning, første Forslag; Udvei, Middel; Anledning, Leilighed; Tilstaaelse, fortrolig Meddelelse; (Mus.) Ouverture; il y a une – à la muraille, der er en Sprække i Muren; à l'– de la lettre, ved Brevets Aabning; à l'– du livre, ved at aabne Bogen, paa Slump; l'– des états, Stændernes Aabning; c'est une – que je vous donne, det er en Leilighed el. en Anledning, som jeg giver Dem; – de cœur, Aabenhjertighed, Oprigtighed; – d'esprit, hurtig Fatteevne, lyst Hoved; faire des –s de paix, gjøre de første Fredsforslag; (Féo.) il y a – de fief, Lehnsherren har Ret til at nyde Frugterne af Lehnet.

Ouvrable, *a.* helliget til Arbeide; bruges kun i Udtr. jour –, Arbeidsdag, Søgnedag (jour ouvrier, *pop.*).

Ouvrage, *m.* Værk; Arbeidet; se mettre à l'–, tage fat paa, el. lægge Haand paa Arbeidet; *fa.* avoir le cœur à l'–, være ivrig i Arbeidet; arbeide med Liv og Sjæl; c'est un – de patience, det er et Taalmodigheds Arbeide; l'– du hasard, Hændelsens Værk; il y a de l'– pour trois ans, der er Arbeide for 3 Aar; (Fort.) – à corne, Hornværk; – extérieur, Yderværk; – de campagne, Skandse; (Maç.) les gros –s, Hovedarbeiderne, Opførelse af Mure o. desl.; les menus –s, Skorstenene, Lofterne o. desl.; (Impr.) –s de ville, lille Værk af et lille Oplag; –s à filets, Registre, Plakater o. desl.

Ouvragé, e, *p.* og *a.* møisommeligt udarbeidet; som har krævet meget Arbeide.

Ouvrager, *v. a.* udarbeide med Hændernes Hjælp; *p. u.*

Ouvrant, e, *a.* bruges i Udtr. à porte –e, à portes –es, ved Portens el. Portenes Aabning; à jour –, ved Daggry.

Ouvré, e, *p.* og *a.* linge –, Linned med Mynster i; argent –, forarbeidet Sølv.

Ouvreaux, *m. pl.* (Verr.) Sideaabninger paa en Glasovn, gjennem hvilke der arbeides.

Ouvrer, *v. n.* arbeide (*v.*); *v. a.* forarbeide, tilvirke (om Linned); mynte.

Ouvreur, se, *s.* Mand el. Kone, som aabner; Logeaabner el. Logecontroleur; une –se d'huîtres, en Kone, som aabner Østers.

Ouvrier, ère, *s.* Arbeider, Arbei-

vrier; Haandarbeider; *fig.* og *fa.* Forfatter; - aux pièces, Arbeider, som betales for hvert Stykke; (Impr.) -en conscience, Sætter, som betales dagviis; *fig.* -s d'iniquité, de onde Mennesker; *pl.* (Mon.) de, som tilskære og tilpasse Myntpladerne; ... *a.* jour -, Søgnedag (s. ouvrable); la classe -ère, Arbeidsklassen; cheville-ère, Sluttenagle, som sammenholder Underdelen af en Vogn; *fig.* Hovedhjulet i et Foretagende.

Ouvrir, *v. a.* aabne; anbringe en Aabning; oplukke, stille ab; *fig.* begynde; bane; frigjøre; *v. pr.* aabnes, aabne sig; *fig.* meddele sine Tanker; *v. n.* aabnes; aabne Døren; *fig.* begynde; - un livre, slaae en Bog op; - les bras, aabne Armene; - les bras à q., tage imod En med aabne Arme; - sa maison à q., give En Adgang i sit Huus; - sa bourse à q., tilbyde En Penge; - la porte aux abus, give Misbrug Indpas; - son cœur à q., aabne sit Hjerte for En, betroe En sine Følelser; - les yeux à q., aabne Øinene paa En, bringe ham til at see Sagen fra den rette Side; - de grands yeux, gjøre store Øine, betragte Noget med Forundring; - les oreilles à q. sur qc., bringe En til at høre Noget opmærksomt; - de grandes oreilles, høre Noget med Forbauselse, med Forundring; - la bouche, aabne Munden, begynde at tale; - l'appétit, give Appetit, Lyst til at spise; - les ports, aabne Havnene for Alle; - à q. le chemin des honneurs, bane En Vei til Hæder; - une forêt, anlægge Veie gjennem en Skov; - la séance, begynde Mødet; - le jeu, begynde Spillet; - une école, begynde at holde Skole; - boutique, begynde et Udsalg, aabne en Boutik; - l'esprit, oplyse, skærpe Forstanden; - un avis, fremføre først en Mening; la porte ouvre sur le jardin, Døren gaaer ud til Haven; la scène ouvre par un monologue, Scenen begynder med en Monolog; la foule s'ouvre devant lui, Stimlen aabner sig el. stiller sig ad for ham; s'- un chemin, bane sig en Vei; s'- à q., meddele En sine Anskuelser; (Tann.) - les peaux, blødgjøre Huderne ved at skrabe dem; (Manu.) - la laine, banke Uldem over en Riisfletning for at rense den fra Støv; (Ch.) - la chasse, bestemme, naar Jagten maa begynde; (Com.) - un compte avec q., indføre i sin Handelsbog Navnet paa En, man træder i Handelsforhold til.

Ouvroir, *m.* Værksted; Værelse i et Kloster, hvor Nonnerne arbeide sammen.

Ovaire, *m.* (An.) Æggestok; (Bot.) Frugtknude.

Ovalaire, *a.* æggeformig; (An.) trou -, æggeformigt Hul i Hoftebenet.

Ovale, *a.* aflangrund, æggerund; *s. m.* aflangrund Figur, Oval; *s. f.* Slags Silke-Tvindemaskine.

Ovaler, *v. a.* tvinde Silke hos Silkevævere; *p. u.*

Ovation, *f.* (Anc.) Triumf hos Romerne, i hvilken den Triumferende drog ind i Staden til Fods el. til Hest og offrede et Faar; *fa.* Hyldestbeviisning, som ydes En af en forsamlet Mængde.

Ove, *m.* (Arch.) ægdannet Sirat.

Oviforme, *a.* ægformig.

Ovin, *m.* (Mar.) s. orin.

Ovipare, *a.* (H. n.) æglæggende; *m. pl.* Dyr, som lægge Æg.

Ovivore, *a.* (H. n.) som æder Æg; *s. f.* ægædende Slange.

Ovoïde, *a.* (Bot.) ægdannet (i Form og Tykkelse).

Oxalate, *m.* (Chi.) suurkløversuurt Salt.

Oxalide, *f.* (Bot.) Gjøgemad, Suurkløver.

Oxalique, *a.* (Chi.) acide -, Suurkløversyre.

Oxalme, *m.* (Méd.) Viinæddike blandet med Saltlage.

Oxycèdre, *m.* (Bot.) lille spidsbladet Ceder.

Oxycrat, *m.* (Méd.) Drik af Vand, Viinæddike og Sukker.

Oxycrater, *v. a.* vaske med Viinæddike; lave Viinæddike-Limonade.

Oxydabilité, *f.* (Chi.) Egenskab at kunne forenes med Suurstof.

Oxydable, *a.* (Chi.) som lader sig forene med Suurstof.

Oxydation, *f.* (Chi.) Virkningen af Suurstoffens Forbindelse med et Legeme.

Oxyde, *m.* (Chi.) metallisk Halvsyre; Oxid.

Oxyder, *v. a.* (Chi.) forvandle til en metallisk Halvsyre, mætte et Metal med Suurstof.

Oxygénation, *f.* s. s. oxydation.

Oxygène, *m.* (Chi.) Suurstof.

Oxygéner, *v. a.* (Chi.) forene med Suurstof (oxyder bruges især, naar der tales om Metallerne).
Oxygone, *a.* (Géo.) spidsvinklet.
Oxymel, *m.* Oxymel, Drik bestaaende af Honning og Viinæddike.
Oxyrrhodin, *m.* (Pharm.) lindrende Middel bestaaende af Rosenolie og Rosenæddike.
Oyant, e, *a.* og *s.* (Prat.) den, til hvem Regnskab aflægges for Retten.
Ozène, *m.* (Méd.) Næsebyld.

P.

Pacage, *m.* Græsgang. [græsse.
Pacager, *v. n.* (Dr.) græsse, lade
Pacane el. **pacanier**, *m.* (Bot.) amerikansk Valdnøddetræ.
Pacant, *m.* Bonde, Tølper; *pop. v.*
Pacfi el. **pafi**, *m.* (Mar.) Storseil paa Stormasten, et Underseil. [kiet.
Pacha, *m.* Pascha, Ærestitel i Tyr-
Pachalik, *m.* Statholderskab under en Pascha. [hudet Dyr.
Pachyderme, *m.* og *a.* (H. n.) tyk-
Pacifère, *a.* fredbringende.
Pacificateur, trice, *s.* og *a.* Fredsstifter, Fredsstifterinde; Fredsmægler.
Pacification, *f.* Fredsstiften, Gjenopprettelse af Fred og Rolighed; Bilæggelse af Stridigheder.
Pacifier, *v. a.* stifte Fred, gjenoprette Rolighed; bilægge Stridigheder.
Pacifique, *a.* fredsommelig, fredelig, rolig; la mer —, det stille Hav, Sydhavet. [stille og roligt.
Pacifiquement, *ad.* fredeligen, i Fred,
Pacotille, *f.* Skibsfolks Føring, Pakke Varer, som Skibsfolk maa medtage til Forhandling (ogs. portée); *fig.* og *fa.* Samling af flere Slags Gjenstande, Skramleri; (Com.) forskjellige Slags Varer til Skibsladning; marchandises de —, Varer af ringere Sort, som forsendes til Colonierne; slette Varer.
Pacotilleur, *m.* Handelsmand, som leverer Udvalg af Varer, passende til Salg i Colonierne el. andre Lande.
Pacte, *m.* Overeenskomst, Pagt; Forbund; pacte de famille, Overeenskomst mellem de enkelte Lemmer af en Familie.

Paction, *f.* (Pal.) s. s. pacte; *v.*
Pactiser, *v. n.* slutte en Pagt, en Overeenskomst; underhandle (i slet Forst.).
Pactole, *m.* Flod i Lydien, berømt hos de Gamle for sit Guldstøv; avoir, posséder le —, være overordentlig rig.
Padelin, *m.* (Verr.) Digel til Glassmeltning.
Padou, *m.* Florettesbaand.
Padouan, ne, *s.* Indvaaner i Padua.
Padouane, *f.* eftergjort antik Medaille.
Pagaie, *f.* indiansk Aare; (Bot.) Slags amerikansk Træ, hvoraf de Vilde forfærdige Baade og Aarer; (Suc.) stor Træske til at røre om med i Sukkeret, naar det begynder at afkøles.
Paganisme, *m.* Hedenskab.
Pagayer, *v. n.* roe med en indiansk Baad; *p. u.* [diansk Baad; *p. u.*
Pagayeur, *m.* En, som roer en in-
Page, *f.* Side af et Blad Papir; *fig.* c'est la plus belle — de son histoire, det er den skjønneste Daad i hans Liv; (Impr.) mettre en —s, samle de enkelte udsatte Stykker til en Side.
Page, *m.* Page; *fa.* tour de —, Skjelmstykke; *prov.* être effronté comme un — de cour, comme un —, være meget uforskammet; être sorti de —, have udtjent som Page; être hors de —, være sin egen Herre; le hors de —, Belønning, som tilstodes Pagerne ved Udløbet af deres Tjenestetid (*v.*); — de la musique, Barn, som opdrages til at synge for Kongen; — de la vénerie, ungt Menneske, bestemt til Jagttjenesten; (Mar.) Skibsdreng (mousse).
Pagination, *f.* Paginering, Antegnelse af Sidetallene i en Bog.
Paginer, *v. a.* paginere, numerere Siderne i en Bog. [Negre og Indianere.
Pagne, *m.* Skjørt el. Forklæde hos
Pagnon, *m.* meget fiint sort Klæde fra Sedan. [et Møllehjul.
Pagnones, *f. pl.* Træskovlerne paa
Pagnotte, *m.* feigt Menneske, Kryster, Cujon; *a.* mont —, høit Sted, hvorfra man uden Fare kan see paa et Slag.
Pagnotterie, *f.* Feighed; *p. u.*
Pagode, *f.* indisk Afgudstempel; Afgudsbillede, som deri tilbedes; lille Porcellainsfigur med bevægeligt Hoved; indiansk Guldmynt (af Værdi 3 Rbd. 24 ß); *fig.* og *fa.* ce n'est

qu'une –, det er et betydningsløst el. charakteerløst Menneske.

Paie, *f.* Sold; Lønning, Arbeidsløn; Lønnings Udbetaling; Betaler, Skyldner; c'est une bonne –, han betaler godt, nøiagtigt; *prov.* d'une mauvaise – on tire ce qu'on peut, af en slet Betaler maa man nøies med hvad man kan faae; man maa ikke forlange af Folk, hvad der overstiger deres Kræfter; la haute –, høiere Sold end den sædvanlige; En, som staaer paa høi Sold (i d. Betydn. især *pl.*); morte –, Naadessoldat, gammel Soldat, som underholdes i en Garnison i Fred som i Krig; gammel Tjener, som nyder Naadsensbrødet i en Familie.

Paiement el. paîment, *m.* Afbetaling; Betaling; le jour du –, Betalingsdagen.

Païen, ne, *s.* og *a.* Afgudsdyrker, Hedning; hedensk; jurer comme un –, bande idelig.

Paillard, e, *s.* og *a.* vellystig, udsvævende, løsagtig; *bas.*

Paillarder, *v. n.* drive Utugt; *bas. v.*

Paillardise, *f.* Løsagtighed; *pl.* gemene Handlinger, Gemeenheder; *bas.*

Paillasse, *f.* Halmdyne; Halmsæk; muret Underlag til en Ovn.

Paillasse, *m.* Bajas.

Paillasson, *m.* Straadække; Straamaatte til at viske Fødderne af paa.

Paille, *f.* Straa, Halmstraa; Avne, Skjæve, Splint; Blære el. Revne i Metalarbeide; Plet i en Ædelsteen; homme de –, intetsigende Menneske, Straamand; den blinde Mand i Kortspil; feu de –, *fig.* hæftig opblussende men kortvarende Lidenskab; coucher sur la –, ligge paa Straa; *fig.* leve i stor Nød og Elendighed; *fig.* og *fa.* mettre q. sur la –, bringe En i Armod; faire fouler la – à q., kaste En i et mørkt, elendigt Fængsel; rompre la –, bryde en Accord; rompre la – avec q., hæve al Forbindelse med En, blive uenig med En; ils sont là comme rats en –, de have der Alt fuldt op, de have det bekvemt og godt; il est dans la – jusqu'aux yeux, han sidder varmt inden Døre, han har sit gode Udkomme; il a mis bien de la – dans ses souliers, han har godt spækket sin Pung; cela lève, enlève el. emporte la –, det er udmærket; tirer à la courte –, trække Straa; *prov.* tout y va la – et le blé, Alt gaaer med, der bliver Intet tilbage; voir une – dans l'œil d'autrui, et ne pas voir la poutre dans le sien, see Skjæven i Næstens Öie og ikke blive Bjælken vaer i sit eget; (Mar.) – d'arrimage, Stuvholt; – de bitte, Bedingsbolt; – en cul, lille Raaseil, Driver.

Paillé, e, *a.* (Blas.) spraglet, mangefarvet.

Paille-en-cul el. paille-en-queue, *f.* (H. n.) Slags Vipstjert, en tropisk Fugl; *pl.* des pailles-en-cul.

Pailler, *m.* Ladegaard, Gaard, som er opfyldt med Halm. Korn; chapon de –, el. chapon- –, feed Kapun; *fig.* og *fa.* il est sur son –, c'est le coq sur son –, han er paa sit Eget, paa et Sted, hvor han er den Stærkeste.

Paillet, *a.* kun i Udtr. du vin –, bleg rød Viin.

Paillette, *f.* Guldkorn; Paillette, lille rund forgyldt el. forsølvet Plade til Brodering.

Pailleur, se, *s.* En, som udsælger el. leverer Halm.

Pailleux, se, *a.* revnet (om Metaller).

Paillier, *m.* utærsket Halmdynge, Halmstak, Hæs.

Paillon, *m.* stor Paillette; lille tynd Metalplade; tynd Tinskive til Lodning.

Paillonner, *v. a.* smelte Tinskiver til Lodning.

Pain, *m.* Brød; *fig.* Underhold, Ophold; – noir, sort Brød; – de seigle, Rugbrød; – blanc, hvidt Brød; – de froment, Hvedebrød; – rassis, gammelt, fortørret Brød; – de ménage, – bourgeois, hjemmebagt Brød; – de munition, Commisbrød; – quotidien, dagligt Brød, Hverdags Syssel; – chaland, stort, hvidt Brød (*v.*); petit –, Franskbrød; – d'épices, Peberkage, Pebernødder; – bénit, indviet Kirkebrød; – à cacheter, Oblat; – à chanter, Oblat; Hostie; le – des anges, le, – céleste, den indviede Hostie; – de sucre, Sukkertop; – de bougie, Voxstabel; – d'acier, Staalklump; – de plomb, Blyklump; *fig.* du – cuit, et Arbeide, som siden vil bære Frugt el. komme En til Gode; il a son pain cuit, han har sit sikkre Ophold; liberté et – cuit, lykkelig den, som kan leve uafhængigt og have sit Udkomme (*prov. p. u.*); du – dur, en Levevei el. et Underhold, som erhverves med stor Anstrengelse;

du – bien long, et Foretagende, som kun lønner sig efter lang Tid; long comme un jour sans –, meget langvarig og kjedsommelig; il y a là un morceau de –, det er et Arbeide, som lønner sig, som kan føde sin Mand; mettre à q. le – à la main, skaffe En, hvad han kan leve af, et Levebrød; être bon comme le (du) bon –, være blid og god; être au – et à l'eau, sidde paa Vand og Brød; perdre le goût du –, døe; faire passer (perdre) le goût du – à q., bringe En af Dage; c'est – bénit pour lui, det er en lille Ulykke, som han har vel fortjent; manger son – à la fumée du rôt, see paa at en Anden har det godt, uden selv at faae Deel deri; manger son – dans sa poche, fortære sin Formue alene, uden at lade Andre nyde Godt deraf; manger du – d'un autre, tjene for sit Brød; avoir mangé plus d'un –, have reist meget, have samlet megen Erfaring; il sait son – manger, plus que son – manger, han er meget dygtig, han besidder Erfaring; il ne vaut pas le – qu'il mange, det er en Dagdriver, som ikke duer til Noget; manger son – blanc le premier, forøde sin Formue og siden Intet have; elle a pris un – sur la fournée, hun er bleven frugtsommelig før Brylluppet; avoir du – quand on n'a plus de dents, erholde Velstand, naar man ikke længer kan nyde Livet; *prov.* promettre plus de beurre que de –, love mere end hvad man kan el. vil holde; à mal enfourner on fait les –s cornus, man maa gjøre en god Begyndelse for at ende godt; som man reder, saa ligger man.

Pair, *m.* Pair, Medlem af Pairskammeret; Medlem af Overhuset; Ligemand; Mage; (Com.) fuld Værdi, svarende til det, hvorpaa en Vexel el. Obligation lyder; vivre avec ses –s, leve med sine Lige; être jugé par ses –s, dømmes af sine Lige; le change est au –, Vexelcoursen staaer al pari; *fig.* être au –, ikke staae tilbage i sit Arbeide... *a.* lige; nombre –, lige Tal; être – et compagnon avec q., leve med En som med sin Ligemand; homme sans –, Mand uden Lige; pair ou impair, lige el. ulige; jouer à – ou non, spille Effen el. Ueffen;... de –, *ad.* paa lige Maade, lige med; traiter q. de – à compagnon, behandle En som sin Ligemand; il va de – avec q., han gaaer lige med, staaer lige saa høit som En; ... hors du –, hors de –, *loc. ad.* over sine Lige; il s'est mis hors de –, han har hævet sig over sine Lige.

Paire, *f.* Par (om to Ting, som nødvendigviis maae følges ad, til Forskjel fra couple); Par Dyr (Han og Hun, især om Fjærkræ); une – de gants, et Par Handsker; une – de pigeons, en Han og en Hun-Due; une – de bœufs, et Par Oxer, bestemte til at gaae i Aag sammen; *fa.* une – d'amis, to Venner; une – de ciseaux, en Sax (i d. Betydn. om Gjenstande, der bestaae af to Stykker); une – d'heures, en Bønnebog, som indeholder Aften- og Morgenbønner; *fa* og *prov.* les deux font la –, de ere som to ud af eet Stykke, de have samme Feil tilfælles; c'est une autre – de manches, det er en ganske anden Sag.

Pairement, *ad.* (Arith.) nombre – pair, Tal, som lader sig dividere med 4, el. hvis Halvdeel ogsaa er et lige Tal.

Pairesse, *f.* en Pairs el. Parlamentsherres Gemalinde; engelsk Dame, som eier et Gods, der er forbundet med Pairsværdighed.

Pairie, *f.* Pairsværdighed; Gods el. Lehn, som medførte Pairsværdighed.

Paisible, *a.* fredelig, fredelskende; rolig, stille; uforstyrret; – possesseur de qc., rolig, uforstyrret Besidder af Noget.

Paisiblement, *ad.* fredeligen, roligen; paa en stille og uforstyrret Maade.

Paissant, e, *a.* græssende.

Paisseau, *m.* Pæl, som tjener til at støtte Viinranken. [af en Viinranke.

Paisseler, *v. n.* sætte Pæle ved Foden

Paisselière, *f.* Sted, hvor Pæle til Viinranker forfærdiges el. gjemmes; *p. u.*

Paisselure, *f* (Vign.) Hampebaand; Baand, hvormed Viinranken bindes til Pælen.

Paisson, *f.* Alt hvad Qvæget og de vilde Dyr afæde, især i Skovene;... *m* afrundet cirkelformigt Jern; (Gant.) Redskab til at strække og udvide Skindene.

Paissonner, *v. a.* strække en Hud; *p.u.*

Paître, *v. a.* (forekommer ikke i de forbigangne og sammensatte Tider) æde (Græs, Olden o.desl.); føre Qvæg

ud at græsse, vogte det (poë. og i ophøiet Stiil); (Fauc.) fodre Rovfugle; fig. (i religiøs Forst.) belære, føde med Guds Ord (paître du pain de la parole); v. n. græsse; mener -, føre ud paa Græsgangen; fig. og fa. envoyer - q., vise En bort med Foragt; v.pr. ernære sig (om Rovfugle).

Paix, f. Fred; Enighed; Forlig; Rolighed, Stilhed; fladt Laag til at bedække Alterbægeret el. Kalken (s. patène); afpillet Skulderbeen af en Kalv el. et Faar; - plâtrée el. fourrée, forstilt Fred, hvori man samtykker imod sin Villie; - intérieure, indre Sindsro; Dieu lui fasse la -, Gud skjænke ham sin Fred, Salighed! faire la -, slutte Fred; fig. faire sa -, komme paa ny i Gunst; fig. og fa. se donner le baiser de -, slutte Forlig med hinanden; laisser q. en -, lade en i Fred, i Ro; être ou vivre en - et aise, føre et roligt og mageligt Liv; ne donner ni - ni trêve à q., lade En hverken Rist el. Ro, plage og overhænge ham bestandigen; prov. laissons les morts en -, lader os ikke tale ilde om Døde el. Fraværende;... int. stille! tys!

Pal, m. tilspidset Pæl; pl. pals.

Palabre, f. nødtvungen Gave til Røverstaterne.

Palache, f. langt, bredt Sværd.

Palade, f. (Mar.) Aaretag.

Paladin, m. Ridder ved Karl d. Stores Hof; Ridder, som søger Eventyr; Herre, som roser sig af sin Tapperhed og sin Lykke hos Damerne.

Palais, m. Pallads; Fyrstebolig; Pragtbolig; Domhuus, Sted, hvor Rettergang holdes; Advocaturen; Gane; Smag; gens de -, Dommere; style de -, Rettergangssprog; jours de -, Retsdage; suivre le -, agere Advocat; avoir le - fin, have en fiin Smag; (Bot.) Forhøining paa Underlæben af visse Slags Blomster.

Palamente, f. (Mar.) samtlige Aarer paa et Fartøi. [til at heise op med.

Palan, m. (Mar.) Talje, Gie, Takkel

Palanche, f. Aag af Træ, til at bære to Spande Vand over Skuldrene; grovt Tøi til at fore Matrosklæder.

Palançons, m. pl. (Maç.) Brædder til at beklæde Siderne af en Leervæg.

Palanque, f. (Fort.) Pælevært.

Palanquer, v. a. (Mar.) lade el. losse ved Hjælp af Talien; hale Talien; talje an; (Fort.) befæste med Pælevært.

Palanquin, m. Palankin, asiatisk Bærestol, (Mar.) lille Takkel; - de ris, Reebtalje, Agterhaler; - de sabord, Porttalje.

Palardeaux, m. pl. (Mar.) Propper, overtrukne med Beeg og Værk til at stoppe skudte Huller el. andre Aabninger i et Skib. [en Laas.

Palastre, m. (Serr.) Yderplade paa

Palatale, a. (Gr.) consonne -, Ganekonsonant, som dannes ved Tungens Bevægelse op imod Ganen (D, T, L, N, R); s. f. Ganekonsonant.

Palatin, e, a. comte -, Pfaltsgreve; maison -e, phaltsgrevelig Familie; princesse -e, Phaltsgrevinde; (An.) os -, Ganebeen; (Ant.) jeux -s, Lege, som høitideligholdtes paa Palatinerbjerget; s. m. ungersk Vicekonge; polsk Voivode; Phaltsgreve; forh. Provinsstatholder; s. f. -e, Palatin, Fruentimmer-Halspynt af Pelsværk.

Palatinat, m phaltsgrevelig Værdighed; Phalts; polsk Provinds, Voivodskab.

Pale, f. Skydsbræt, som tilbageholder Vandet fra en Sluse; Laag af Pap el. Lærred til Kalken paa Alteret; den flade Ende paa en Aare, Aareblad.

Pâle, a. bleg; mat; du jaune -, bleggunlt; un style -, en mat Stiil; les -s couleurs el. la chlorose, Blegsot.

Palé, e, a. (Blas.) inddeelt ved lodrette, pæleformige Linier.

Paléage, m. (Mar.) en Salt- el. Korn-Ladnings Kastning el. Omrøring med en Skovl.

Palée, f. Række af nedrammede Pæle, tjenende til at danne en Dæmning o. desl.

Palefrenier, m. Staldkarl.

Palefroi, m. Paradehest for Fyrster ved deres Indtog; Ridehest for en Dame; v.

Paléographie, f. Kundskab om gamle Skrivttegn; Kunst at udtyde samme.

Paleron, m. Bov paa Heste.

Palestine, f. (Géogr.) Palæstina; (Impr.) dobbelt Cicero-Skrift.

Palestre, f. (Ant.) Øvelsesplads for Kæmpen og Bryden (i d. Betydn. undertiden s. m.); selve Legemsøvelserne.

Palestrique, a. exercices -s, Legemsøvelser, som foretoges paa de offentlige Øvelsespladse.

Palet, m. Diskus, en rund og flad Kaste-

skive af Metal el. Steen, hvormed der kastes til Maal; (Pê) – de Gascogne, Slags Fiskegarn.

Paleter, *v. n.* kaste til Maals med en Kasteskive (*p. u.*).

Paletot, *m.* kort Frakke af grovt Tøi; spansk Vams.

Palette, *f.* Raket til Fjerboltspil; (Peint.) Malerbræt; fait d'une seule –, saa vel udført, som om Alt var malet med eet Penselsstrøg; sentir la –, fattes Harmoni i Farveblandingen; avoir une belle –, være god Kolorist, god Maler; (Chir.) Aareladebækken; Kop Blod; on lui a tiré trois –s de sang, man har taget tre Kopper Blod fra ham; (Impr.) Jernskee til at tage Sværte med; (Dor.) Forgylderbræt; (Rel.) Forgylderkniv; (An.) Knæskal.

Palétuvier, *m.* (Bot.) amerikansk Træ, hvis Grene slaae Rod, saasnart de berøre Jorden.

Pâleur, *f.* Bleghed (bruges kun om Personer).

Palier, *m.* Trappeafsats; – de communication, Trappegang mellem Værelser i samme Etage.

Palification, *f.* (Arch.) en Jordbunds Fastgjørelse ved nedrammede Pæle; *p. u.*

Palimpseste, *s. m.* Pergament el. Papir, hvis Skrift er udslettet for paa ny at skrive derpaa; *v.*

Palingénésie, *f.* (Did.) Gjenfrembringelse; Gjenfødelse.

Palinod, *m.* Digt til Ære for Marias uplettede Undfangelse.

Palinodie, *f.* Gjenkaldelse af hvad man har sagt; chanter la –, tage sit Ord tilbage.

Pâlir, *v. n.* blive bleg, blegne; – sur les livres, hænge altid i Bøgerne; son étoile pâlit, hans Anseelse aftager, hans Lykkesstjerne svinder; *v. a.* gjøre bleg, blege.

Palis, *m.* Gjærdestav; Hegn af Gjærdestaver; Sted, indhegnet med et Pælegjærde; (Pê.) Fiskenet, som udspændes paa Pæle.

Palissade, *f.* Række af spidse Befæstningspæle, Palissade; Skandsepæl; levende Hegn, Hække.

Palissadement, *m.* Indhegning el. Befæstning med Skandsepæle; Skandsepælene.

Palissader, *v. a.* omgive med Palissader, befæste med Skandsepæle; indhegne med Gjærde el. Rækværk.

Palissage, *m.* Opbinding af Grenene af et Træ til en Muur.

Palissandre el. palixandre, *m.* vellugtende, fioletfarvet Træ til fine Arbeider.

Pâlissant, e, *a.* blegnende.

Palisser, *v. a.* binde Træer op til en Muur el. et Stakit, spaliere.

Palisson, *m.* (Cham.) Skavejern hos Feldberederne.

Palladium (um udt. ôm), *m.* Minervas Billedstøtte i Troia; Skytsbillede; Beskyttelse, Garanti; (Mét.) hvidt, ildbestandigt Metal.

Pallas (s udt.), *f.* (Myth.) Pallas Minerva; (Astr.) Planet, som følger efter Ceres.

Palliateur, trice, *s.* og *a.* Besmykker; En, som bruger Skinmidler.

Palliatif, *m.* Skinmiddel, Palliativ.

Palliatif, ive, *a.* (Méd.) lindrende; cure -ive, palliativ Cuur, som helbreder tilsyneladende; remède –, Skinmiddel.

Palliation, *f.* Undskyldning, Besmykkelse; Lindring; *v.*

Pallier, *v. a.* besmykke, undskylde, fremstille i et gunstigere Lys; (Méd.) helbrede tilsyneladende, hjælpe for en Tid.

Pallium (um udt. om), *m.* hvid indviet Bispekaabe, besaaet med Kors; forh. Slags Slør; *pl.* des pallium.

Palme, *f.* Palmegreen; *fig.* Seier; la – du martyre, Martyrdød; (Bot.) -de-Christ, palma-Christi, Ricinus (ricin).

Palme, *m.* Haandslængde, Span.

Palmé, e, *a.* (Bot.) haanddannet, som har 5—7 omtr. lige store Lapper, hvis Indsnit naae længere end til Midten af Bladet; (H. n.) platfodet, som har Tæerne forenede med en Hinde (om Fugle).

Palmer, *v. a.* (Techn.) slaae flade (om Synaale).

Palmette, *f.* Sirat i Form af Palmeblade; (Bot.) lille Palmetræ.

Palmier, *m.* Daddelpalme; Palmetræ; vin de –, Palmeviin.

Palmiforme, *a.* haandformig (palmé).

Palmipède, *m.* (H. n.) platfodet Fugl med Svømmehinder; ogs. *a.* oiseaux -s, platfodede Svømmefugle.

Palmiste, *m.* (Bot.) Palmetræ; chou- –, el. – franc, kaalagtig Arekapalme; (H. n.) Egern, som lever paa Palmetræerne; Fugl, henhørende til Droslerne.

Palmite, *m.* Palmetræets Marv, Palmesaft.

Palombe, *f.* (H. n.) Skovdue fra Pyrenæerne; (Cord.) Stykke Toug, hvormed et Reb under Arbeide fastgjøres til Hjulets Axe.

Palonneau, *m.* s. palonnier.

Palonnier, *m.* Vognhamle, Vognsvingel.

Palot, *m.* Bondeklods, Bondeknold; *pop. p. u.* (Pê.) Slags Spade til at grave Orme ud af Sandet med til Mading; Pæl, hvortil Medesnoren fastgjøres ved Strandbredden.

Pâlot, te, *a.* lidt bleg.

Palpable, *a.* som man kan føle paa; *fig.* haandgribelig, klar, øiensynlig.

Palpablement, *ad.* paa en haandgribelig el. indlysende Maade.

Palpe, *f.* (H. n.) lille Følehorn hos Insecter; Travle ved Fiskenes Mund.

Palpébral, e, *a.* (An.) henhørende til Øienlaagene; *pl. m.* -braux.

Palper, *v. a.* berøre varsomt, beføle; *fig.* og *fa.* modtage; – de l'argent, hæve Penge.

Palpels, *m. pl.* (H. n.) Mundtrævler hos Fiske og Insecter.

Palpeur, *m.* (H. n.) Mundtrævle; vingedækket Insect med Mundtrævler.

Palpitant, e, *a.* stærkt bankende, sittrende; krampagtigt bevæget.

Palpitation, *f.* krampagtig, sittrende Bevægelse; hæftig Hjertebanken.

Palpiter, *v. n.* bevæge sig hæftigt, krampagtigt; banke, slaae (om Hjertet, Barmen o. desl.); sittre; bæve.

Palplanche, *f.* (Arch.) Bræt, tilspidset som en Pæl for at nedrammes.

Paltoquet, *m.* Bondeknold; tykt, plumpt Menneske; *pop.*

Paludier, *m.* (Sal.) Saltsyder.

Palus (s udt.), *m.* (Géogr.) Morads (bruges kun i Forbindelse med et Egennavn: le Palus – Méotide).

Pâmer, *v. n.* og *v. pr.* besvime, falde i Afmagt; – el. bedre se – de rire, rire à –, à se –, forgaae af Latter; il se pâme de joie, han er ude af sig selv af Glæde.

Pâmoison, *f.* Besvimelse, Afmagt.

Pampe, *f.* Blad paa grønt Korn.

Pamphlet, *m.* Pamphlet, critisk Flyveskrift (oftest i slet Forstand).

Pamphlétaire el. **Pamphlétier**, *m.* Forfatter til et satirisk Flyveskrift (i slet Forstand).

Pampination, *f.* Viinrankens Udbryden i Knopper.

Pampiniforme, *a.* (An.) sammensnoet som Spirerne i Viinranken.

Pamplemousse, *f.* (Bot.) indisk Pommerantstræ; sammes Frugt.

Pampre, *m.* Viinrankegreen med Blade; (Arch.) Sirat i Form af en Viinrankegreen.

Pampré, e, *a.* (Blas.) med Viinranker, hvorpaa hænge Druer af en anden Email.

Pan, *m.* stort Stykke el. Skjød af en Kjole, o. desl.; Sidestykke af en Muur; Side af et Snedkerarbeide, Guldsmedarbeide o. desl., som har flere Hjørner; Slags Længdemaal, brugeligt i det sydlige Frankrig (9 Tommer); une tour à six -s, et sexkantet Taarn; pan coupé, Sidestykke, som tjener til Hjørne og forbinder to Hovedsider af en Muur; – de bois, Ramme af Tømmer, som udfyldes med Muurarbeide i Bindingsværks-Bygninger; (Myth.) Hyrdernes Gud.

Panacée, *f.* universelt Lægemiddel.

Panache, *m.* Fjerbusk, Hjelmbusk; øverste Deel af en Kirkelampe, Lampekrands; (Arch.) fremstaaende Hvælving, af Form som en Triangel, og tjenende til at understøtte et Taarn; (Jard.) brogede Striber paa en Blomst; (H. n.) – de mer, Søfjer, fjerdannet Koral; (Cuis.) -s de porcs, ristede Svineøren, bestrøede med Brød (panerede).

Panaché, e, *p.* og *a.* prydet med Fjerbusk; (Jard.) stribet, spraglet; (Conf.) glace -e, Iis af flere Slags Farver.

Panacher, *v. n.* og *v. pr.* blive spraglet el. stribet (om Blomster og Fugle).

Panade, *f.* Brødsuppe.

Panader (se), *v. pr.* bryste sig, kroe sig (spottende Udtryk; almindeligere: se pavaner); *fa. p. u.*

Panage, *m.* Tilladelse til at sende Sviin i en Skov for at æde Olden; droit de –, Afgift for denne Tilladelse.

Panais, *m.* (Bot.) Pastinak; Pastinakrod (ogs. pastenade, *f.*).

***Panaire**, *a.* som der kan laves Brød af.

Panard, *a. m.* (Man.) cheval –, Hest med udadstaaende Forbeen.

Panaris, *m.* Bollenskab i Fingerenderne, Neglebyld.

Panathénées, *f. pl.* (Anc.) Feste i Athenen til Ære for Minerva.

Pancaliers, *m.* (Bot.) Savoikaal (ogs. *a.* choux –).

Pancarte, *f.* Fortegnelse over Afgiften af Levnetsmidler; enhver Slags Plakat; *plais.* strevne Sager.

Pancrace, *m.* (Anc.) Legemsøvelse bestaaende i Bryden og Nævekamp.

Pancratiaste, *m.* (Anc.) Seierherre i Bryden og Nævekampe.

Pancréas (s udt.), *m.* (An.) Kirtel i Underlivet bag Mavemunden. [Mavekirtlen.

Pancréatine, *f.* (Méd.) Saft fra

Pancréatique, *a.* (An.) henhørende til Mavekirtlen; suc –, Saft fra Mavekirtlen (pancréatine).

Pancréatite, *f.* (Méd.) Betændelse i Mavekirtlen. [decter.

Pandectaire, *m.* Samler af Pan-

Pandectes, *f. pl.* Pandecter, Samling af gamle romerske Lovbestemmelser, der af Justinian erholdt Lovskraft (ogs. le digeste).

Pandémonium (um udt. om), *m.* Dæmonernes Samlingssted i Underverdenen; *fig.* Samling af ildesindede Mennesker, Djævlerede.

Pandiculation, *f.* (Méd.) Strækning af Lemmerne med Følelse af Træthed.

Pandore, *f.* (Anc.) Slags Luth med Messingstrenge (bedre: pandure); (Myth.) Pandora.

Pandour el. pandoure, *m.* Pandur, ungersk Soldat; *fig.* barsk Menneske; *p. u.*

Pandure, *f.* s. pandore.

*Panéfaction, *f.* Brødbagning.

Panégyrique, *m.* Lovtale. [*p. u.*

Panégyrisme, *m.* overdreven Roes;

Panégyriste, *m.* Lovtaler.

Paner, *v. a.* bestrøe Kjød med revet Brød og derefter riste det.

Panerée, *f.* Kurvfuld.

Paneterie, *f.* Sted, hvor Brød uddeles i Caserner, Hospitaler, Kostgængeranstalter o. desl.; kongeligt Brødmagasin; de, som ere ansatte ved Brøduddelingen.

Panetière, *f.* Hyrdetaske, Brødpose.

Pangolin, *m.* (H. n.) Slags Myrebjørn, Myresluger.

Panicule *f.* (Bot.) Blomsterclasse, Blomster, sammenhobede paa smaa Stilke.

Panicum (um udt. om), *m.* (Bot.) Trebælg, Hirse (ogs. panis el. panic).

Panier, *m.* Kurv; Kurvfuld; Bikube; Fiskebeensskjørt; Midten af en Flitsbue, hvor Kuglen el. Pilen lægges; – d'osier, Vidiekurv; – à anse, Hankekurv; – à claire-voie, gjennemsigtig Kurv; – d'un coche, bageste Rum paa en Fragtvogn; – à ouvrage, Sykurv; – à bouteilles, Flaskefoder; *fig.* og *fa.* le dessus du –, det Øverste af Kurven, de bedste Varer; le fond du –, det Underste af Kurven, de mindst gode Varer; un – percé, en Ødeland; sot comme un –, meget dum; *prov.* elle fait danser l'anse du –, hun gjør sig ulovlig Fordeel ved Indkjøb; mettre tous ses œufs dans un –, vove hele sin Formue paa et eneste Foretagende; adieu –s, vendanges sont faites, Leiligheden er tabt, der er Intet mere at haabe; (à) petit mercier, petit –, man maa ikke speculere over sine Evner; man maa sætte Tæring efter Næring.

Panification, *f.* Meelstoffets Forvandling til Brød.

Panique, *a.* bruges kun i Udtr. terreur –, en panisk, pludselig og ugrundet Skræk; *s. f.* en panisk Skræk.

Panne, *f.* Flos af Uld, Bomuld, Silke; Plyds; Silkeflos (brugt ene har det altid d. Betydn); Ister, Bugfidt; (Charp.) Tagstol; den flade Ende af Hammeren; (Mar.) Opbrasning; être en –, rester en –, se tenir en –, ligge opbrast, ligge bi; *fig.* ikke foretage sig noget Skridt før man seer Begivenhedernes Udfald.

Panneau, *m.* (Arch.) Side af en tilhugget Steen; Model af Pap el. Træ, hvorefter en Steen tilhugges; (Men.) Fylding i en Dør; Tavle i Paneelværk; (Sell.) Sadelpude; (Mar.) Luge; (Ch.) Jægergarn; *fig.* Snare, Fælde; tendre un – à q., spænde en Snare for En; donner dans le –, løbe i Snaren, lade sig narre.

Panneauter, *v. n.* (Ch.) spænde Garn for Kaniner el. Harer; *v.*

Pannelle, *f.* (Blas.) Poppelpileblad.

Panner, *v. a.* slaae Hulker el. Furer i Metal med den spidse Ende af Hammeren.

Panneton, *m.* Nøglekam; – d'espagnolette, Haandtag paa Jernsvingelen, hvormed Vinduer el. Skaader lukkes.

Pannicule, *f.* (An.) Muskelhud; – charnue, Kjødhinde under Huden; – graisseuse, Cellevæv.

Pannomie, *f.* Navn paa en Samling af Love og Rescripter.

Pannonie, *f.* Billede paa en Medaille, forestillende en Figur, som holder Faner i Haanden til Symbol paa Forfædrenes

Tapperhed; (Géogr. anc.) gammelt Navn paa Ungarn, Panonien.

Panonceau, *m.* Vaabenmærke paa en Plakat, el. paa en Grændsepæl til Jurisdictionstegn.

Pansage, *m.* en Hests Strigling.

Pansard, e, *a.* tykmavet.

Panse, *f.* Bug, Mave; første Mave hos de drøvtyggende Dyr; det runde Træk af et lille a; *fig.* og *fa.* se faire crever la –, lade sig slaae ihjel i Krig el. i Duel; avoir les yeux plus grands que la –, have en stærk Appetit og dog blive snart mæt; *prov.* og *pop.* après la – vient la danse, naar man har spiist godt, tænker man kun paa at more sig; n'avoir pas fait une – d'a, ikke have strevet en Tøddel.

Pansement, *m.* Forbinding af et Saar; de Saaredes Pleie; Hestes Røgt.

Panser, *v. a.* tage Omslaget af et Saar, rense samme og forbinde det paa ny; strigle og røgte en Hest; *fig.* og *pop.* cet homme est bien pansé, denne Mand har spiist og drukket godt.

Pansu, e, *a.* tykmavet; *fa. s.* tykmavet Menneske; *p. u.*

Pantalon, *m.* lange Beenklæder; gammel Mand i den italienske Komedie, alm. en venetiansk Kjøbmand; *fig.* og *fa.* En, som paatager sig alle Slags Roller for at naae sit Maal; à la barbe de P–, trods den, det interesserer meest.

Pantalonnade, *f.* Gjøglespil, Narrebands; *fig.* latterlig Udflugt; forstilt Udbrud af Glæde el. Sorg.

Pantelant, e, *a.* pustende, gispende; *v.*

Panteler, *v. n.* puste, gispe stærkt; *v.*

Pantenne, *f.* (Mar.) aftakket Skibs Tilstand.

Panthéisme, *m.* (Thé.) Pantheisme; System, hvorefter Gud er Verdens Sjæl og Verden Guddommens Legeme. [men.

Panthéiste, *m.* Tilhænger af Pantheis-

Panthéon, *m.* alle Guders Tempel hos Romerne; Frankrigs store Mænds Ærestempel i Paris; Samling af smaa Statuer, som forestillede de forskjellige Guddomme.

Panthère, *f.* (H.n.) Panterdyr; pierre de –, Jaspagat (ogs. panthéra).

Pantière, *f.* Slags Fuglegarn.

Pantin, *m.* Traaddukke, Marionetfigur; *fig.* og *fa.* villieløs Person, som er et Redskab for Andre, el. som geberder sig paa en latterlig Maade.

Pantine, *f.* Bunke Silkegarn, bestaaende af et vist Antal Fed.

Pantographe, *m.* Storkesnabel, et Instrument til at afcopiere Tegninger.

Pantoiement, *m.* (Fauc.) Trangbrystighed hos Fugle.

Pantois, *a. m.* trangbrystet, aandeløs; *fig.* forbløffet, forstenet; *v.*

Pantomètre, *m.* Landmaalerinstrument til at maale Vinkler, Høider og Afstande (holomètre).

Pantomime, *m.* Mimiker, mimisk Skuespiller; *f.* Mimik, Minesprog; Geberdespil; Pantomime; *a.* pantomimisk.

Pantoufle, *f.* Tøffel; mettre ses souliers en –s, træde Hælestykket ned paa fine Sko; fer à –, el. blot –, Hestesko, som er tykkere indad end udad; *prov.* og *fig.* raisonner comme une –, el. raisonner –, tale ufornuftigt, snakke hen i Taaget; en –s, *loc. ad.* i Magelighed, efter sin Bekvemmelighed.

Panurge, *m.* Tusindkunstner; moutons de –, Efterabere; (H. n.) Slags aarevinget Insect, Slags Bi.

Paon (udt. pan), *m.* Han-Paafugl; stor broget Sommerfugl; (Astr.) sydligt Stjernebillede; *fig.* og *fa.* être glorieux comme un –, bryste sig som en Paafugl; være meget hovmodig og forfængelig; *prov.* c'est le geai paré des plumes du –, det er En, som smykker sig med fremmede Fjedre, som roser sig af hvad der tilhører Andre.

Paonne, (udt. pane), *f.* Hun-Paafugl.

Paonné (udt. pané), e, *a.* af flere Farver som en Paafugle-Hale.

Paonneau (udt. panô), *m.* ung Paafugl. [fugle-Vogter.

Paonnier (udt. panié), *m.* Paa-

Papa, *m.* Papa, Fader (et venligt barnligt Udtryk); grand- –, Bedstefader; *fa.* bon –, skikkeligt Menneske; gros – de bonne mine, en aldrende Mand, som er vel ved Magt og af friskt Udseende; amerikansk Kongegrib (roi des vautours). [til Pave; *inus.*

Papable, *a. m.* som kan udvælges

Papal, e, *a.* pavelig; *pl. m.* –als.

Papalin, *m.* Soldat i Pavens Tjeneste; *v.*

Papas (s udt.), *m.* Navn, som flere østerlandske Christne give deres Præster.

Papauté, *f.* Pavedom, pavelig Værdighed; Pavens Regjeringstid.

Papaveracée, *f.* (Bot.) Valmueplante.

Pape, *m.* Pave; (H. n.) smuk, lille

trefarvet amerikansk Fugl; *fig.* nous eussions fait un pape, vi have havt den samme Tanke.

Papegai, *m.* Fugl af malet Pap el. Træ, som man skyder til Maals efter; f. rh Slags Papegøie; tirer au –, skyde til Fuglen.

Papelard, e, *a.* og *s.* falsk, skinhellig; skinhellig Hykler. [hykle; *v.*

Papelarder el. papelardiser, *v. n.*

Papelardise, *f.* Hykleri, Skinhellighed; *fa.* [Islat af Bomuld.

Papeline, *f.* Slags Silketøi med

Papelonné, e, *a.* (Blas.) bedækt med Skæl.

Paperasse, *f.* beskrevet Papir uden Værdi, gamle skrevne Sager; *fa.*

Paperasser, *v. n* rode om i gamle Papirer; *fa.* smøre Noget sammen, skrive idelig til ingen Nytte; *fa.*

Paperassier, *m.* En, som samler paa gamle unyttige Papirer, En, som skriver bestandig til ingen Nytte; *fa.*

Papesse, *f.* Pavinde (bruges kun om den formeentlige Pavinde Johanne).

Papetier, ère, *s.* Papirfabricant, Papirmager; Papirhandler.

Papetterie, *f.* Papirmølle; Papirfabrication; Papirhandel.

Papier, *m.* Papir; Document; Verel, Gjeldsbeviis, Obligation; Dagbog, Regnskabsbog (*v.*); *fig. pl.* Pas, Legitimationsdocumenter; – à écrire, Skrivpapir; – à lettres, Postpapir; – à imprimer, Trykpapir; – brouillard, Trækpapir; – qui boit, Papir, som slaaer igjennem; – mécanique, Maskinpapir; – de musique, Nodepapir; – réglé, linieret Papir; – timbré, – marqué, Stempletpapir; – libre el. mort, ustemplet Papir; – peint, – -tenture, Betrækpapir; une feuille de –, et Ark Papir; une main de –, en Bog Papir; une rame de –, et Ris Papir; – volant, en løs Seddel; – -monnaie, Papirpenge; –s royaux, Obligationer; –s publics, –s–nouvelles (*v.*), Aviser; – terrier, Fortegnelse over de til et Jordegods henhørende Eiendomme og sammes Afgifter; (Com.) – d'élite, bedste Verler; (Mar.) –s de bord, Skibspapirer; (Impr.) commencer le – blanc, begynde den smukke Tryk; mettre, jeter ses idées sur le –, nedskrive sine Tanker, sætte dem paa Papiret; brouiller, barbouiller, gâter du –, skrive latterlige og unyttige Ting; cela est beau sur le –, det tager sig smukt ud paa Papiret, men det lader sig ikke udføre; je ne veux pas de son –, jeg vil ikke have hans Verler; le – hausse, Obligationerne stige; tout son bien est en –, al hans Formue staaer i Statspirer; il a un visage de – mâché, han seer bleg og sygelig ud; *fig.* og *fa.* être sur les –s de q., skylde En Penge; être bien ou mal dans (el. sur) les –s de q., være godt el. slet anskrevet hos En; ôtez, rayez cela de vos –s, stol ikke derpaa, slaa det ud af deres Tanker; *prov.* le – souffre tout, ikke Alt hvad der staaer skrevet er sandt; les murailles sont les –s des fous, Tosserne bemale Borde og Vægge.

Papier-roulé, *m.* (H. n.) Papirsnekke; *pl.* des papiers-roulés.

Papilionacé, e, *a.* (Bot.) ærteblomstret; *s. f.* en ærteblomstret Plante.

Papillaire, *a.* (An.) vortedannet.

Papille, *f.* (An.) lille Vorte paa Legemet, især paa Tungen.

Papillon, *m.* Sommerfugl; *fig.* flygtigt Gemyt, letsindigt, ustadigt Menneske; courir après des –s, more sig med Smaaligheder; il va se brûler à la chandelle comme un –, han løber selv i Snaren, styrter sig selv i Faren.

Papillonnage, *m.* Flagren.

Papillonner, *v. n.* flagre fra en Gjenstand til en anden (bruges kun *fig.*); *fa.*

Papillotage, *m.* Blinken med Dinene; *fig.* altfor glimrende Effect i et Maleri; altfor billedligt Sprog; (Impr.) ureen Tryk, hvorved Skriften er ligesom dobbelt ved Udgangen af Linierne.

Papilloter, *v. n.* blinke (om Dinene); *fig.* blænde ved en altfor glimrende Colorit (om Malerier) el. ved et altfor blomstrende Sprog; (Impr.) smitte af el. trykke dobbelt; *v. a.* opkrølle Haaret med Papir (*p. u.*); *v. pr.* krølle sit Haar op.

Papillots, *pl. m.* røde Pletter paa Legemet i Frislinger el. Purpurfeber.

Papillote, *f.* Haarkrølle af Papir; Guld- el. Sølv-Pailletter paa Klæder; Brystsukker el. Chocoladesukker i Papir; être en –s, avoir la tête en –s, have Haaret opkrøllet; cela n'est bon qu'à faire des –s, (om et Skrift) det duer kun til Maculatur.

Papin, m. Slags Meelgrød; marmite à –, Gryde med tilskruet Laag.
Papisme, m. Pavedom.
Papiste, s. og a. Papist; papistisk; Navn, som Protestanterne bruge om Catholikerne.
Papyracé, e, a. (Bot.) tyndt og og tørt som Papir, hindeagtigt. [træ.
Papyrier, m. (Bot.) Papir-Morbær-
Papyrus (s udt.), m. (Bot.) Papirplante, Papirbusk. [ning i Tønder.
Paquage, m. saltede Fiskes Nedlæg-
Pâque, f. Jødernes Paaskefest; Paaskelam. [(paquet-bot).
Paquebot, m. Paketbaad, Paketskib
Paquer, v. a. (Pê.) nedlægge lagviis i Tønder saltede Fisk, som Sild el. Lax; trykke dem sammen.
Pâquerette, f. (Bot.) Gaaseurt, Tusindfryd, Paaskeurt.
Pâques, m. de Christnes Paaske; œufs de –, Paaskeæg; fig. Paaskegaver; la semaine de –, Paaskeuge, Ugen mellem Paaskedag og første Søndag efter Paaske; la quinzaine de –, Tiden mellem Palmesøndag og første Søndag efter Paaske; fig. se faire brave comme un jour de –, pynte sig som paa en høi Helligdag; ... i pl. er pâques f.: faire ses –, gaae til Alters en af Dagene mellem Palmesøndag og første Søndag efter Paaske; -fleuries, Palmesøndag (le dimanche des rameaux); – closes, første Søndag efter Paaske (la quasimodo).
Paquet, m. Pakke, Bylt; Brevpakke, Brevpost; fig. et fort Fruentimmer, paaklædt uden Smag og kun til Uleilighed i et Selskab; pop. Bedrageri, Puds; (Impr.) usjusteret Columne; trousser son –, snøre sin Bylt til, gjøre den færdig; fig. og fa. faire son –, pakke sit Tøi sammen og gaae sin Bei, reise bort fra sit Hjem; plier son –, reise hemmeligt bort; faire ses -s pour l'autre monde, plier son –, lægge sig til at døe; faire un - (des -s) sur q., fortælle usande Historier til Ens Skade; c'est un porte-paquet, det er et Menneske, som fortæller løst og fast, Alt hvad han hører; hasarder, risquer le –, indlade sig i et usikkert Foretagende; donner el. faire le – à q., tillægge En noget Ubehageligt el. Banærende (v.); spille En et Puds; ne nous donnez plus de ces -s-là, spil os ikke oftere saadanne Streger; donner dans un –, lade sig narre; donner à q. son –, give En et bidende og træffende Svar.
Paquet-bot, m. s. paquebot.
Paquetier, m. (Impr.) Sætter, som sætter i usjusterede Columner.
Par, pp. af, ved; igjennem; med; i; over; – cette raison, af denne Grund; il a été battu - son ennemi, han er bleven prygiet af sin Fjende; – votre secours, ved Deres Hjælp; aller - les rues, gaae gjennem Gaderne; il est arrivé – la diligence, han er kommen med Diligencen; le poème est divisé - chants, Digtet er inddeelt i Sange; voyager - un beau temps, reise i smukt Veir; il a des taches rouges – tout le corps, han har røde Pletter over hele Legemet; undertiden er det et Udfyldningsord: il est – trop grossier, han er altfor plump; de - le roi, i Kongens Navn; de - le monde, i Verden; par-devant, fortil; par-derrière, bagtil; comparaître par-devant le juge, møde for Dommeren; par delà les monts, hinsides Bjergene; sauter par-dessus les murailles, springe over Murene; par-devers soi, hos sig; ... par ici, loc. ad. ad denne Vei; herigjennem; par là, loc. ad. ad hiin Vei, derigjennem; derved, ved dette Middel, ved disse Ord; qu'entendez-vous par là? hvad forstaaer De derved; prov. il faut passer par là ou par les fenêtres, det er det eneste Middel, den eneste Udvei; der er Intet andet for; par-ci, par-là, loc. ad. hist og her, af og til; par trop, loc. ad altfor; par conséquent, loc. ad. følgeligen.
Para, m. en tyrkisk Mynt, omtrent 3 Skilling.
Parabolain, m. den dristigste Gladiator hos Romerne; Geistlig, som pleiede Pestsyge.
Parabole, f. Lignelsestale, Parabel; (Géo.) Keglesnitslinie, Kastelinie, Parabol.
Parabolique, a. lignelsesviis; (Géo.) keglesnitagtig, krum som en Parabol.
Paraboliquement, ad. i Lignelser, lignelsesviis; (Géo.) i Form af en Parabol, beskrivende en saadan.
Paracentèse, f. (Chir.) Vattersottiges Tapning (ponction).

Parachèvement, *m.* Fuldendelse af et Værk; *v.*

Parachever, *v.a.* fuldføre, fuldende; *v.*

Parachronisme, *m.* Feil i Tidsregningen, som bestaaer i at ansætte en Begivenhed til en sildigere Tid end den virkelige.

Parachute, *m.* Faldskjærm.

Paraclet, *m.* Trøsteren, Navn paa den Helligaand.

Paraclétique, *m.* (Égl.) Bønnebog til Helgenpaakaldelse, henhørende til den græsk-catholske Gudstjeneste; *p. u.*

Parade, *f.* Udstilling til Skue; Pragt; (Mil.) Parade, Vagtparadens Øvelse før den trækker op; (Escr.) Afparering; (Th.) burlesque Scene foran Indgangen til et Gøgler-Theater, for at tiltrække Tilskuere; *fig.* Spilfegteri, (Man.) Sted, hvor Heste faldholdes (montre); Hestens Standsen el. Anholden; un habit de –, en Stadskjole; lit de –, Paradeseng; mettre une ch. en –, stille Noget frem til Skue; faire – de, prunke med, bramme med; (Escr,) manquer la –, forfeile en Afparering; il n'est pas heureux à la –, han er ikke heldig i at afparere; *fig.* han forstaaer ikke at tilbagevise en Skjemt; (Mar.) faire la –, prale med Flag.

Parader, *v. n.* (Man.) faire – un cheval, lade en Hest manoeuvrere paa Stedet, hvor den falbydes; (Mar.) krydse, gjøre Mine til at angribe; (Mil.) opstilles til at trække paa Vagt.

Paradigme, *m.* (Gr.) Mynster for et Ords Bøininger.

Paradis, *m.* Paradis, Eden; *fig.* yndigt Opholdssted; de Saliges Opholdssted; den lykkeligste Tilstand; (Th.) Galleriet i et Skuespilhuus; *fig.* og *fa.* chemin du –, snæver Vei; être, se trouver, croire en –, nyde en stor Glæde, troe at befinde sig paa Lykkens Top; faire son - de ce monde, leve kun for denne Verdens Glæder; se recommander à tous les saints du –, anraabe Alles Bistand; (H. n.) oiseau de –, Paradisfuglen; (Bot.) pomme de –, Paradisæble.

Paradiste, *m.* Bajas foran et Marionettheater el andet Slags Gjøglerbod.

Paradoxal, e, *a.* urimelig, stridende mod den alm. Mening, paradox; yndende Paradoxer; *pl. m.* -xaux.

Paradoxe, *m.* Sætning, som strider imod den alm. Mening, urimelig Paastand; ogs. *a.* underlig, urimelig (v. bedre: paradoxal).

Paradoxisme, *m.* (Rhét.) rhetorisk Figur, som bestaaer i at forene tilsyneladende modstridende Egenskaber hos samme Gjenstand.

Parafe, *m.* s. paraphe.

Parafer, *v. a.* s. parapher.

Parage, *m.* forh. Stand, Herkomst; bruges nu kun i Udtr. de haut –, af høi Byrd, af fornem Herkomst; (Mar.) Farvand; *fa.* Sted, hvor man pleier at komme; que venez-vous faire dans nos –s, hvad kommer De at gjøre i vort Farvand, paa vore Enemærker; (Vign.) Viinrankens første Beskæring efter Viinhøsten.

Paragoge, *f.* (Gr.) en Stavelses Tilsætning til Enden af et Ord.

Paragraphe, *m.* Underafdeling af et Capitel; afsluttet Stykke af en Afhandling; Tegnet, hvormed Underafdelingen angives.

Paraisonner, *v. a.* (Verr.) puste Glas.

Paraisonnier, *m.* (Verr.) Speilglasblæser.

Paraître, *v. n.* vise sig, komme til Syne, komme frem; udkomme (om Bøger); falde i Øine, gjøre Opsigt; have Udseende af, synes; il paraît une comète, der viser sig en Komet; il a paru un livre, der er udkommen en Bog; il aime à –, han holder af at gjøre Opsigt; il paraît savant, han lader til at være lærd; il paraît que vous avez raison, det synes, at De har Ret; il me paraît, det forekommer mig; il y paraît, det seer man, det viser sig, det er der endnu Spor af; *fa.* cela paraît comme le nez au milieu du visage, det er iøinefaldende; il n'y a rien qui n'y paraisse, det er endnu fuldkomment kjendeligt.

Paralipomènes, *m. pl.* (Écr.) Krønikernes Bøger.

Paralipse, *f.* (Rhét.) rhetorisk Figur, som bestaaer i at fæste Opmærksomheden paa en Gjenstand ved at lade som om man forbigaaer el. tilsidesætter den (ogs. prétérition).

Parallactique, *a.* (Astr.) parallaktisk, henhørende til Parallaxis.

Parallaxe, *f.* (Astr.) Parallaxis; Forskjel mellem en Stjernes Sted,

ket fra Jordens Overflade og beregnet fra Jordens Centrum, el. den Vinkel, som dannes i en Stjernes Midtpunkt af to Linier, hvoraf den ene gaaer til Jordens Centrum og den anden til Jagttagernes Øie.

Parallèle, *a.* ligeløbende, parallel; *s. f.* Parallellinie; (Fort.) Løbegrav, som løber parallelt med Fæstningen, der beleires; *s. m.* Cirkel, parallel med Æqvator; Sammenligning; établir un –, anstille en Sammenligning; mettre deux choses en –, sammenligne to Ting med hinanden; faire le-d'Alexandre avec César (el. d'A. et de C.), anstille Sammenligning mellem A og C.

Parallèlement, *ad.* parallelt.

Parallélipipède, *m.* (Géo.) Parallelipipedum, en Figur, som har til Sider sex Parallelogrammer, hvoraf de modstaaende ere ligestore og parallele.

Parallélisme, *m.* Liniers parallele Egenskab.

Parallélogramme, *m.* (Géo.) Fiirkant, hvis modsatte Sider ere ligestore og parallele. [Sophisme.

Paralogisme, *m.* urigtig Slutning,

Paralyser, *v. a.* gjøre lam, paralysere; *fig.* lamme, forhindre Virkningen af, tilintetgjøre.

Paralysie, *f.* Lamhed, Rørelse, et Lems Følesløshed.

Paralytique, *a.* lam, berøvet Følelsen af et Lem; ogs. *s.* en Lam.

Paramètre, *m.* (Géo.) en uforanderlig Linie, som tjener til Maal for en Bue.

Parangon, *m.* Mynster; Sammenligning (i disse Betydn. *v.* og *inus.*); feilfri Diamant; Slags sort ægyptisk Marmor; (Impr.) Parangonskrift, Slags stor Skrift; … *a.* pletfri (om Perler og Ædelstene). [tegnenes Sperring.

Parangonnage, *m.* (Impr.) Skrift-

Parangonner, *v. a.* sammenligne (*v. inus.*); (Impr.) sperre.

Parant, e, *a.* prydende, pyntende.

Paranymphe, *m.* (Anc.) Brudeføreren hos Romerne; senere: Herre, udvalgt til at føre en fyrstelig Brud til sin Gemahl; Universitetstale ved Uddeling af en Licenciatgrad.

Parapet, *m.* Muur, som tjener til Rækværk; Brystværn.

Paraphe, *m.* Navnetræk, Bomærke.

Parapher, *v. a.* skrive sit Navnetræk el. Bomærke paa et Document.

Paraphernal, e, *a.* (Jur.) bruges især i *pl. m.* i Udtr. biens paraphernaux, en Kones Formue udenfor Medgiften, over hvilken Manden ikke raader; *s. m.* en gift Kones særskilte Formue.

Paraphrase, *f.* Omskrivning; *fa.* ondskabsfuld Udtydning; vidtløftig Snak.

Paraphraser, *v. a.* omskrive; *fa.* fortælle vidtløftigen; udsmykke el. overdrive et Factum. [tæller; Overdriver.

Paraphraseur, se, *s. fa.* vidtløftig For-

Paraphraste, *m.* Forfatter til en Omskrivning, fri Oversætter, som ikke holder sig til Bogstaven, men forklarer Texten. [gaaende Vanvid.

Paraphrénésie, *f.* (Méd.) forbi-

Paraplégie, *f.* (Méd.) Lamhed, som hidrører fra et apoplectisk Tilfælde.

Parapluie, *m.* Regnskærm.

Parapoplexie, *f.* (Méd.) ondartet Feber, ledsaget af Døsighed og Sindsforvirring. [maal paa 30 Stadier.

Parasange, *f.* (Anc.) persisk Vei-

Parasélène, *f.* Bimaane, Gjenskin af Maanen i Skyerne.

Parasite, *m.* Snyltegjæst; ogs. *a.* expressions -s, overflødige Udtryk el. saadanne, som gjentages for ofte; plante –, Snylteplante. [vane.

Parasitisme, *m.* Snylteri, Snylte-

Parasol, *m.* Solskærm, Parasol.

Paratitlaire, *m.* Forfatter til en kort Forklaring af Overskrifterne i Codex el. Pandecterne.

Paratitles, *m. pl.* kortForklaring af Overskrifterne i Codex og Pandecterne.

Paratonnerre, *m.* Lynafleder.

Parâtre, *m.* slet Stedfader; *inus.*

Paravent, *m.* Skærmbræt.

Parbleu, *int.* i Sandhed! ved Gud!

Parc, *m.* Dyrehave, indhegnet Lystskov; indgrøftet Græsgang til Stude; indhegnet Sted paa Marken, hvor Faarene overnatte, Faarefold; Parc-aux-Cerfs, Slags Serail i Parken ved Versailles under Ludvig d. 15de; (Ch.) Sted, indrettet til Vildsvinefangst; (Pê.) Fangested for Fiske, naar de følge Strømmen ud ad; kunstig Østersbanke; (Mil.) Sted, hvor Artilleriets Tilbehør opbevares; hele en Armees Feltmateriale; (Mar.) – à moutons, Faaresti ombord. [hold paa en Ager.

Parcage, *m.* Faarefold, Faars Op-

Parcellaire, *m.* Fortegnelse over alle til en Commune el. til et Gods henhørende Jordlodder og sammes Afgifter; ogs. *a.* i Udtr. cadastre –, detailleret Skatteregister over Jordeiendomme.

Parcelle, *f.* lille Deel. [udstykke.

Parceller, *v. a.* dele i smaa Dele,

Parce que, *conj.* fordi, af den Grund.

Parchemin, *m.* Pergament; – vierge, fiint Pergament; *pop.* visage de –, magert og gustent Ansigt; *fig.* og *fa.* allonger le –, trække en Sag ud ved ulykkelige Skriverier; *pl.* Adelspatenter.

Parcheminerie, *f.* Sted, hvor Pergament tilberedes, Pergamentfabrik, Kunst at tilberede Pergament.

Parcheminier, *m.* Pergamentmager, Pergamenthandler.

Par-ci, par-là, *loc. ad.* s. par.

Parcimonie, *f.* smaalig Sparsommelighed, Gnieragtighed (i ophøiet Stiil). [sparsommelig, gnieragtig.

Parcimonieux, se, *a.* overdreven

Parcourir, *v. n.* gjennemløbe, gjennemreise, gjennemvandre; *fig.* gjennemgaae, gjennemsee flygtigt, gjennemblade; – la ville, gjennemløbe, gjennemstreife Byen; – toutes les mers, beseile alle Have; – des yeux, gjennemløbe med Øinene; – des papiers, gjennemblade Papirer.

Parcours, *m.* Ret til paa visse Tider af Aaret at drive sine Hjorder ind paa en Andens eller en fælles Jordlod.

Pardi, pardienne, *int.* ved Gud! *fa.*

Pardon, *m.* Tilgivelse; Benaadning; Ringen til Bøn, Bedeklokke (i d. Betydn. v. almindeligere: angelus); *pl.* Aflad; je vous demande –, jeg beder Dem om Forladelse; lettres de –, forh. kongelig Benaadelse for mindre Forseelser (for større: lettres de grâce); pardon! *int.* forlad mig! med Deres Tilladelse! mille –s, tusinde Gange om Forladelse! [delig (kun om Ting).

Pardonnable, *a.* tilgivelig, undskyl-

Pardonnaire, *m.* Geistlig, som har det Hverv at uddele Aflad.

Pardonné, e, *p.* tilgivet; *prov.* péché caché est à demi –, en Feil, som ikke vækker Forargelse, kan lettere tilgives; *fa.* vous êtes tout –, man tilgiver Dem gjerne (Høflighedsudtr. naar En beder om Forladelse; uden for dette Tilfælde bruges pardonné ikke om Personer).

Pardonner, *v. a.* forlade, tilgive; benaade; undskylde, bære over med; *v. n.* skaane (i d. Betydn. med à og en Negtelse); je lui pardonne ses torts, jeg tilgiver ham hans Forseelser; pardonnez à ma franchise, tilgiv min Aabenhjertighed; pardonnez si je vous contredis, forlad mig, at jeg siger Dem imod; pardonnez-moi, vous me pardonnerez, forlad mig det! De tilgiver, at jeg ikke er af Deres Mening; la mort *ne* pardonne *à* personne, Døden undtager (skaaner) Ingen.

Paré, e, *p.* og *a.* smykket, forskjønnet; pyntet; *fa.* elle est –e comme une épouse, comme une châsse, comme un autel, hun er i fiin Stads; style –, Stiil, fuld af blomstrende Udtryk; cidre –, Most, som har gjæret; (Prat.) le titre est –, Documentet er i en saadan Form, at det kan exequeres uden Dom; (Mar.) vaisseau –, Skib som er klart til at slaaes; bien –, ryddeligt, klart (bien alesti).

Paréage el. pariage, *m.* (Féo.) to Godseieres fælles Ret til en og samme Jordeiendom.

Paréatis (s udt), *m.* Rescript, som tilstod Ret til at lade en Dom fuldbyrde af andre Domstole udenfor den, som havde afsagt den.

Pareau, *m.* stor indisk Baad; Kjedel til Vorsmeltning; *pl. m.* store Stene til at sænke Fiskegarn.

Parégorique, *a.* (Méd.) smertestillende (*p. u.* almindeligere: anodin, e).

Pareil, le, *a.* liig, ligedan; saadan; de – âge, af lige Alder (v. almindeligere: de même âge, égaux en âge); de –s amis, saadanne Venner; toutes choses –les, naar alle Ting ere lige, under lige Forholde; … *s.* Ligemand; Mage; il n'a pas son –, han har ikke sin Lige; sans –, sans –le, uden Mage, mageløs, uforlignelig; –le, *s. f.* samme Behandling; je vous rendrai la –le, jeg skal gjengjælde Dem det, betale Dem med lige Mynt; … à la –le, *loc. ad.* paa samme Maade; Lige for Lige (*v.*).

Pareillement, *ad.* paa samme Maade; ligeledes; vous le voulez, et moi –, De vil det, og jeg ogsaa; portez-

vous bien! ... et vous -! lev vel! ... det ønsker jeg Dem ligeledes.

Parelle, *f.* (Bot.) Taalmodigheds-blomst (patience).

Parement, *m.* Prydelse; Alterklæde; Opslag paa Ærmet; udvendig Side af et Muur- el. Snedkerarbeide; tyk Knippel, som sættes yderst i et Riis-knippe; (Pav.) Bordursteen.

Parenchyme, *m.* (An.) Indvoldenes eiendommelige Bestanddeel; (Bot.) det fine Cellevæv i Planternes Blade el. Stengler. [Dyd; *p. u.*

Parénèse, *f.* (Did.) Formaning til

Parénétique, *a.* (Did.) som formaner til Dyd, opbyggelig.

Parent, e, *s.* Slægtning, Paarørende, Frende; *pl.* Forældre; Stamfædre; il est devenu - de cette famille par le mariage, han er kommen i Slægt med denne Familie ved Giftermaal; nos premiers -s, Adam og Eva; nos grands -s, de Vigtigste af vore Nærpaarørende; *prov.* renvoyer q. chez ses -s, vise En bort, afspise En; les rois et les juges n'ont point de -s, Konger og Dommere maae tilsidesætte Deres personlige Tilbøieligheder for det alm. Bedste.

Parentage, *m.* Slægtskab; *v.*

Parenté, *f.* Slægtskab; alle Ens Slægtninge; assembler la -, samle sine Slægtninge. [*v.*

Parentèle, *f.* Slægtskab, Slægtninge;

Parenthèse, *f.* Parenthes, indklammeret Mellemsætning; Parenthestegn; fermer la -, slutte Parenthesen; *fig.* og *pop.* avoir les jambes en -, være hjulbenet; par -, *loc. ad.* i Forbigaaende.

Parer, *v. a.* pynte, pryde, smykke; udpynte, oppudse; afparere, afværge; beskytte imod (de); (Mar.) gjøre klar; *v. pr.* pynte sig, smykke sig; gjøre sig til af; beskytte sig imod; *v. n.* afbøde, afparere (med à); (Man.) standse, holde an; - sa marchandise, udpynte sine Varer; cela vous parera *de* la pluie, det vil beskærme Dem imod Regnen; - un coup, afbøde et Stød; on ne saurait - *à* tout, man kan ikke afværge Alt; se - d'un titre, bryste sig, gjøre sig til af en Titel; *prov.* se - des plumes d'autrui, pynte sig med laante Fjedre; røse sig af Andres Arbeide (især om en Plagiator); (Vét.) - le pied d'un cheval, udvirke en Hestehov, bortskære Noget af Hoven for at beskoe den; (Dist.) - du cidre, faae Most til at gjære for at betage den fin søde Smag; (Bouch.) - la viande, flaae Huden af og borttage Fidtet; (Mar.) - une ancre, gjøre et Anker klart til at falde; - un cable, hale Bugt op af Touget; - un cap, klare et Forbjerg fra sig; seile forbi det.

Parère, *m.* (Com.) en Kjøbmands Raad el. Betænkning i et Handelsanliggende.

Paresse, *f.* Dovenskab, Ladhed; Forsømmelse; Kjærlighed til Magelighed el. Rolighed; - d'esprit, Aandssløvhed, Aandsdorskhed, langsom Fatteevne; *prov.* relever q. du péché de paresse, pille Dovenskaben ud af En, tvinge En til at gjøre sin Pligt.

Paresser, *v. n.* dovne, ligge paa den lade Side; *fa.*

Paresseux, se, *a.* lad, doven; dorsk; magelig; - *d'*écrire, doven til at skrive; - *à* servir, seen til at tjene; - *au* travail, lad til sit Arbeide; il a l'esprit -, han har Hang til Dovenskab; han har et langsomt Nemme, en vanskelig Fatteevne; (Méd.) j'ai l'estomac -, min Mave vil ikke gjøre sin Pligt, den har vanskeligt ved at fordøie; *s.* et dovent Menneske, en Lediggænger, en Dagdriver; *s. m.* (H n.) Dovendyr.

Pareur, *m.* En, som fuldender et Arbeide, lægger den sidste Haand paa det, afpudser det.

Parfaire, *v. a.* fuldende; udfylde, completere; bruges kun i l'inf. og i de sammensatte Tider, og kun i Tale om Rets- og Finants-Sager; - un payement, completere det Manglende i en Betaling; - le juste prix, holde Sælgeren af en urørlig Eiendom skadesløs.

Parfait, e, *a.* fuldkommen, fuldendt; fuldstændig; fait et -, fix og færdig; (Mus.) accord -, fuldstemmig Accord; (Gr.) le prétérit -, el. *s. m.* le -, Perfectum (nu hellere: passé indéfini); (Arith.) nombre -, et fuldkomment Tal, som er lig Summen af dets aliqvote Dele $(6 = 1 + 2 + 3)$; *s. m.* det Fuldkomne; Fuldkommenhed.

Parfaitement, *ad.* fuldkomment, til Fuldkommenhed; ganske, aldeles.

Parfilage, *m* Udtrævlen af Guld- og Sølvtraade; udtrævlet Arbeide.

Parfiler, *v. a.* udtrævle Guld- og Sølvtraade.

Parfois, *ad.* undertiden.

Parfondre, *v. a.* indsmelte Farver i Glas el. Email overalt lige jevnt.

Parfournir, *v. a.* levere Alt fuldstændigt; *p. u.*

Parfum, *m.* Vellugt; vellugtende Duft; vellugtende Vand; Røgelse; *fig.* Virak; un – d'antiquité, en Oldtids Duft, en med Oldtiden beslægtet Aand el. Tone (om et Skrift); le – de la louange, Rosens Virak, Glæden over at høre sig rose.

Parfumer, *v. a.* gjøre vellugtende, udbrede Vellugt over; gjennemrøge; *v. pr.* parfumere sig, fylde sit Haar el. fine Klæder med vellugtende Essents; – une lettre, dyppe et Brev i Eddike og udsætte det for Svovllugt el. desl. for at betage dets Smittestof.

Parfumeur, se, *s.* En, som forfærdiger og sælger vellugtende Sager.

Parfumoir, *m.* Røgelsekar.

Parguié! parguienne (fordærvet Udtale af pardi! pardienne)! *int.* ved Gud!

Parhélie, *m.* Bisol, Gjenskin af Solen.

Pari, *m.* Væddemaal; Indsatsen, hvorom der væddes; tenir le –, holde Væddemaalet, vædde imod; payer le –, betale Væddemaalet; être hors de –, have allerede tabt (i et Væddemaal mellem Flere).

Paria, *m.* Menneske, henhørende til den ringeste indiske Kaste, med hvem de andre Kaster ikke ville have mindste Samkvem.

Pariade, *f.* Agerhønsenes Parringstid; deres Tilstand paa den Tid; et Par parrede Agerhøns.

Parier, *v. a.* vædde; – pour q., vædde om, at En vil vinde; – à coup sûr, vædde med Sikkerhed om at vinde; *fa.* il y a à –, beaucoup à –, gros à –, tout à – que, der er al Grund til at troe, det er udenfor al Tvivl at o. s. v.

Pariétaire, *f.* (Bot.) Muururt.

Pariétal, *a. m.* (An.) i Udtr. os –aux, Hjerneskallens Sidevægge, Forhovedets Been; ogs *s. m* i d. Betydn.

Parieur, se, *s.* En, som vædder.

Parisien, ne, *s.* Pariser, -inde; (*iron.*) fiin Person; nysgjerrig Taabe (badaud); -ne, *s f.* Sang af V. Hugo i Anledn. af Julirevolutionen; Slags Omnibus; (Impr.) Perleskrift, mindre end Nonpareille.

Parisis (s udt.), *a.* myntet i Paris; *v.*

Parisyllabique, *a.* (Gr.) som har lige mange Stavelser.

Parité, *f.* (Did.) Lighed; Lignelse, Sammenligning.

Parjure, *m.* Meeneed, falsk Eed; Meeneder; *a.* meensvoren; troløs.

Parjurer (se), *v. pr.* aflægge falsk Eed, forsværge sig; bryde sin Eed.

Parlage, *m.* Snak, Sladder, Ordgyderi; *fa.*

Parlant, e, *a.* talende, som gjerne taler, meddelende; udtryksfuld; træffende, lignende; *fa.* il est peu –, han taler ikke meget, ikke gjerne; des regards -s, udtryksfulde Blik; ce portrait est –, dette Portræt er træffende; trompette -e, Raaberør (nu: portevoix); (Blas.) armes –tes, Vaaben, som antyde Eierens Navn; généralement –, *loc. ad.* i Almindelighed talt.

Parlement, *m.* forh. Rigsforsamling; Overret i Frankrig; sammes District (i disse Betydn. *v.*); nu: det engelske Parlament.

Parlementaire, *m.* Tilhænger af Parlamentet; Parlementair, Underhandler; (Mar.) Parlementairskib (ogs. vaisseau –): *a.* underhandlende, parlementarisk.

Parlementer, *v. n.* underhandle, indlade sig i Underhandling, parlementere; *prov.* ville qui parlemente est à demi rendue, en By, som underhandler, er halv tabt.

Parlée, *a. f.* kun i Udtr. la langue parlée, Sproget, som tales (i Modst. til la langue écrite).

Parler, *v. n.* tale; udtrykke sig, yttre sig; sige sin Mening; snakke (om visse Fugle); *v. a.* udtrykke sig i et el. andet Sprog; forstaae det; *v. pr.* tales (om Sprog); tale sammen med hinanden; tale med sig selv; il faut *lui* –, man maa tale med ham (i daglig Tale hedder det undertiden: – à lui); – *avec* q., underholde sig med En; il trouvera à qui –, han vil finde sin Mand for sig, En, som forstaaer at svare; trouver *avec* qui parler, finde Nogen, man kan underholde sig med; il n'a pas fait – de lui, han har Intet gjort, som kunde forskaffe ham et Navn, bringe ham i Omtale; elle n'a point fait – d'elle, hun har altid opført sig godt; on

beaucoup parlé d'elle, hun er bleven meget udraabt; la chose parle d'elle-même, Sagen taler for sig selv; den er klar og tydelig; cela parle tout seul, det behøver ingen Forklaring; tout parle pour lui, Alt taler til hans Fordeel; faire - q., tillægge En Yttringer, han ikke har brugt; lægge noget Ondt i Ens Ord; il faut que q. ait parlé, der maa Nogen have snakket af Skole; apprendre à - à q., lære En at være forsigtig i sin Tale, vise ham til Rette; - bien, tale godt, tale reent og smukt; - juste, tale rigtigt, fornuftigt; - français, *fig.* udtrykke sig klart og bestemt; - français à q., tale til En i en myndig Tone; - mal, udtrykke sig slet, forsee sig imod Sproget; mal -, tale ilde; - mal de q., tale ilde om En; - gras, læspe; - en l'air, tale hen i Veiret, uden at vide ret Besked; - au hasard, tale uden Overlæg, ubetænksomt; - à tort et à travers, tale op ad Væggene, ned ad Stolperne, uden at tænke ved hvad man siger; - légèrement, tale uden at være vis i sin Sag; - de la pluie et du beau temps, tale om intetsigende Ting; - pour -, tale uden at have Noget at tale om, om ligegyldige Ting; - d'une affaire à bâtons rompus, tale hid og did om en Sag, uden Sammenhæng; - d'or, belægge godt sine Ord (v.); - haut, tale høit; tale i en uforskammet Tone; - à cheval à q., tale til En i en bydende Tone; - de grosses dents, tale i en truende Tone; - en maître, tale med Sagkundskab; tale i en afgjørende Tone; - à cœur ouvert, tale aabent og fortroligt; - à son bonnet, tale med sig selv; - d'abondance, tale uforberedt; - d'abondance de cœur, tale af Hjertets Fylde; - à un mur, tale til En, som ikke vil lade sig røre af hvad man siger; il en parle bien à son aise, han har let ved at raade, han skal ikke udføre det, el. han kan sagtens tale, han veed ikke hvad Andres Nød har at betyde; - politique, tale om Politik; - chasse, tale om Jagt; - affaires, tale om Forretninger (ogs. - de politique, - de chasse, - d'affaires); - raison, tale fornuftigt; - phébus, føre et høittravende Sprog; - Cicéron, tale som Cicero, i ciceronianske Udtryk; - normand, tale med den Normanderne egne Accent, - latin devant les cordeliers, tale om Noget til Folk, som forstaae sig bedre derpaa; parlez-moi de cela, deri er jeg enig med Dem, deri samtykker jeg; voilà ce qui s'appelle -, voilà -, c'est - cela, det kan man kalde at tale med Raison; det kan man finde sig i; det er klart og bestemt; il faut laisser - (le monde), man skal kun lade Folk tale, ikke bryde sig om hvad der siges; il en sera -é, det vil der gaae Ry af; il en sera -é à jamais, det vil der tales om til den sildigste Tid; *prov.* trop - nuit, trop gratter cuit, at tale altfor meget skader; ... *s. m.* Maade at tale paa; Sprog, Dialect; il a le - bref, han udtrykker sig kort og syndigt; le - picard, Dialecten i Picardiet; *fa* avoir son franc -, have sit frie Sprog; *prov.* beau - n'écorche pas la langue, et godt Ord finder et godt Sted.

Parlerie, *f.* Sladder; *fa. p. u.*

Parleur, se, *s.* En, som taler meget og gjerne; Sladderhank, Sladdersøster; il est beau -, han taler godt for sig; il est grand -, han taler altfor meget.[*v.*.*s.m.* Advocat;*v.inus.*

Parlier, ère, *a.* ordrig, snakkesyg;

Parloir, *m.* Talestue.[Parmesanost.

Parmesan, e, *a.* parmesansk; *s. m.*

Parmi, *pp.* iblandt (bruges med et Collectiv og med et Fleert., som udtr. flere end to el. tre; entre bruges derimod, naar der tales om to el. tre); - le peuple, blandt Folket; - les hommes, mellem Menneskene.

Parnasse, *m.* Bjerg i Phocis helliget Apollo og Muserne; le - français, den franske Digtekunst; Frankrigs Digtere; monter sur le -, hellige sig til Poesien; skrive Vers.

Parodie, *f.* Parodi; latterlig Efterligning af et alvorligt Digt el. af et dramatisk Arbeide.

Parodier, *v. a.* skrive en Parodi; fordreie el. forandre et Digt, for at latterliggjøre det; - q., efterabe En.

Parodiste, *m.* Forfatter af en Parodi.

Paroi, *f.* forh. muret Væg; Skillerumsvæg; nu: de indvendige Sider af et Kar el. af et Rør (som oftest i *pl.*); (An.) de indvendige Sider og Skillerum i Huulheder i Legemet;

(E. F.) Mærketræer, som blive staaende ved Skovhugst.

Paroir, *m.* (Forg.) Virkejern, hvormed Hestehoven beskæres; (Tann.) Skavejern.

Paroisse, *f.* Sogn; Sognekirke; Sognefolk, Menighed; le coq de la –, den rigeste og meest ansete Mand i Sognet; habit de deux –s, Kjole af to Slags Farver, som ikke passe sammen.

Paroissial, e, *a.* henhørende til et Sogn; église – e, Sognekirke; uden *pl. m.*

Paroissien, ne, *s.* Sognemand, Sognekone, Lem af Sognet; *s. m.* Bønnebog, som bruges ved Gudstjenesten; *a.* henhørende til Sognet.

Parole, *f.* Ord; Taleevne; Stemme; Sentents, mærkeligt Ord; Løfte, Forsikkring; Forslag; Foredrag, Veltalenhed; Æresord; *pl.* Yttringer; bittre, bidende el. fornærmende Ord; tomme Løfter; Texten til en Melodie; la – de Dieu, la – divine, Guds Ord, Skriften; avoir le don de la –, avoir la – à commandement, manier bien la –, *fa.* avoir la – à la (en) main, besidde Talegave, have et smukt og flydende Foredrag; perdre la –, tabe Mælet; forstumme af Frygt el. Overraskelse; il a la – forte, han har en stærk Stemme; avoir la – haute, tale i en høi, stolt Tone; demander la –, forlange at tale; porter la –, føre Ordet, tale i Fleres Navn; adresser la – à q., henvende Talen til En; couper la – à q., afbryde En i sin Tale; – d'honneur, Æresord; homme de –, Mand af Ord; – de paix, Fredsforslag; sa – y est engagée, il a donné sa –, han har givet sit Ord derpaa; se dédire de sa –, retirer, reprendre, dégager sa –, tage sit Ord tilbage; n'avoir qu'une –, ikke tage tilbage hvad man eengang har sagt; have en bestemt Priis; homme d'honneur n'a que sa –, en Mand af Ære bryder ikke sit Ord; il a deux –s, han siger snart Et, snart et Andet; man kan ikke bygge paa hans Ord; la – fait le jeu, vaut (le) jeu, i Spil maa man holde sit Ord; payer en –s, de belles –s, betale med smukke Løfter; il m'a donné de bonnes –s, han har talt til mig med Velvillie; givet mig gode Ord; se prendre de –s, komme op at mundhugges; ils ont eu de grosses –s ensemble, de have været oppe at skjændes, de have sagt hinanden Uartigheder; *fa.* je lui ferai rentrer les –s dans le corps, jeg skal nok bringe ham til at tage sine Ord tilbage; les –s de l'air, Ordene til Melodien; sur –, *loc. ad.* efter en Andens Udsagn; paa sit Æresord.

Paroli, *m.* (Jeu) det Dobbelte af første Indsats (i Bassette, Farao og desl. Spil); Fold paa Kortet til Tegn paa at man vil fordoble sin Indsats – de campagne, falsk Paroli; *fig.* og *fa.* faire –, rendre le – à q., gjengjælde En dobbelt.

Paronomase, *f.* (Rhét.) ligelydende Ords Sammenstilling.

Paronomasie, *f.* (Did.) Lighed mellem Ord af forskjellige Sprog, som antyder en fælles Oprindelse.

Paronyme, *m.* (Gr.) Ord, som ligner et andet i Form el. Dannelse.

Parotide, *f.* (An.) Ørekirtel; Svulst i Ørekirtlen (ogs. parotite).

Parotidite, *f.* (Méd.) Betændelse el. Svulst i Ørekirtlen.

Paroxysme, *m.* (Méd.) hæftigt Anfald af en Sygdom; Sygdommens værste Standpunkt.

Parpaillot, *m.* Spottenavn, hvormed man forhen nævnede Protestanterne i Frankrig.

Parpaing, *m.* (Maç.) Steen, som gaaer gjennem Tykkelsen af en Muur; Grundsteen under Bindingsværk.

Parpayer, *v. a.* betale det Sidste af en Gjæld; *v. inus.*

Parque, *f.* (Myth.) Parce.

Parquer, *v. a.* sætte Faar i Fold; sætte ind i et indelukt Sted (om Stude, Heste, Østers); bringe Feltskyts og Krigsforraad sammen; *v. n.* staae i Fold (om Qvæg); ligge i Leir, leire sig (om Artilleri).

Parquet, *m.* tavlet Gulv; afsondret Plads for Dommerne og Advokaterne i Retssalen; Sted, hvor Embedsmændene i et Ministerium holde Møde; samtlige Dommere el. Embedsmænd; Sted, hvor Retsbetjentene opholde sig medens Dommerne ere samlede; tenir le –, holde Møde; le – des agents de change, Vexelmæglernes Samlingsplads paa Børsen; (Th.) Plads i et Theater mellem Parterret og Orchestret (nu almindeligere: orchestre); (Mir.) Træbeklæd-

ning til et Speil; (Mar.) Kugleramme, Kuglekrands. [Tavlerne i et Gulv.

Parquetage, *m.* Forfærdigelse af

Parqueter, *v. a.* indlægge et Gulv.

Parquetterie, *f.* Kunst at forfærdige Tavlearbeide, at indlægge Gulve.

Parrain, *m.* Fadder ved Barnedaab; den, som giver en Kirkeklokke Navn ved dens Indvielse; den, som en Soldat, dømt til at skydes, udvælger til at binde sig for Øinene; forh. Secundant i en Duel; Ens Proponent til Optagelse i en Ridderorden.

Parricide, *m.* Fader- el. Modermorder; Frændemorder; Kongemorder; Fædrenelandsforræder; Fader- el. Modermord; Frændemord; Attentat mod Konge el. Fædreland; *s. f.* Fader- el. Modermorderske; ogs. *a.* fadermorderisk, fædrenelandsforræderisk.

Parsemèr, *v. a.* bestrøe, besaae.

Part (i udt.), *m.* (Jur.) nyfødt Barn; ud. *pl.*

Part, *f.* Deel, Andeel; Sted, Kant; den, hvorfra Noget kommer; Vedkommende; (Mar.) Part, Skibspart; avoir - à, have Andeel i, bidrage til; prendre - à qc., tage Deel i Noget; interessere sig for; je prends part à tout ce qui vous touche, jeg tager Deel i (interesserer mig for) Alt hvad der angaaer Dem; être de - avec q., tage Deel med En i Noget; faire - de qc. à q., dele Noget med En; meddele En Underretning om Noget; melde En Noget; billet de faire -, el. billet de -, Meddelelses-skrivelse i et Familieanliggende; faire la - de, tage i Betragtning, tage Hensyn til; l'acteur a peu réussi, mais il faut faire la - de la timidité, Skuespilleren har ikke gjort synderlig Lykke, men man maa tage hans Blyhed i Betragtning; faire la - de la critique, blande nogen Dadel i sin Roes; *fig.* og *fa.* faire la - du diable, tage hans svage Side i Betragtning, dømme skaansomt; avoir - au gâteau, have Deel i Udbyttet af et Foretagende; *pop.* ne pas jeter sa - aux chiens, Intet opgive af sine Fordringer; la - du lion, den Stærkeres Part; prendre en bonne -, tage i en god Mening, tage godt op; prendre en mauvaise -, tage ilde op; udlægge Noget paa det Værste; dites-le lui de ma -, sig ham det fra mig af; de quelle - vient cette nouvelle? fra hvad Kant el. fra hvem kommer denne Efterretning; je le sais de bonne -, jeg har det fra en sikker Haand, fra en god Kilde; je prends cela de la - d'où il vient, jeg bryder mig ikke om hvad han siger om mig; je vais quelque -, jeg gaaer et Sted hen; pour ma -, for mit Vedkommende; (Mar.) être à la -, have Deel i Byttet; ... à -, *loc. ad.* for sig selv, særskilt, til Siden; affides; med Undtagelse af; af en særegen Art; tirer q. à -, tage En til Siden; mettez cela à -, læg det for sig selv; raillerie à -, uden at ville skjemte; un homme à -, et udmærket Menneske, et særeget Menneske; dire à -, sige affides (Th.); je disais à - moi, jeg sagde ved mig selv; ... de - et d'autre, de toute -, de toutes -s, *loc. ad.* paa flere Steder, allevegne; paa begge Sider; fra alle Kanter; je suis allé de - et d'autre, jeg har været flere Steder; il arrive des soldats de toutes -s, der kommer Soldater fra alle Kanter; on est content de - et d'autre, man er tilfreds paa begge Sider; ... de - en -, *loc. ad.* tvers igjennem; ... en l'autre -, de l'autre -, *loc. ad.* (Com.) paa den anden Side af Bladet.

Partage, *m.* Deling; Andeel, Arvelod; Delingsact; Gave af Naturen el. Lykken; Stemmelighed i en Forsamling; cela m'est échu, m'est tombé en -, det er faldet i min Andeel; Dieu lui a donné l'esprit en -, Gud har tildeelt ham Forstand; elle a eu la beauté en -, hun har faaet Skjønhed til Deel; être à q. sans -, tilhøre En udeelt; en cas de -, i Tilfælde af Stemmelighed; (Hydr.) le point de -, det høieste Punkt, hvorfra et Vandløb fordeles.

Partagé, e, *p.* deelt, gjensidig; un amour -, en gjensidig Kjærlighed.

Partageable, *a.* delelig.

Partageant, e, *a.* (Jur.) En, som faaer en Part i en Deling.

Partager, *v. a.* dele; deeltage i; give en Andeel af, tildele; adskille i Partier; *v. n.* have Ret til en Andeel i Noget; dele med hinanden; - qc. *avec* q, dele Noget med En; - qc. *entre* les pauvres, dele Noget

gaae ud fra et Princip; partons de là, lader os gaae ud derfra; les nerfs partent du cerveau, Nerverne udspringe fra Hjernen; cela part d'un bon cœur, det udspringer fra et godt Hjerte; (Man.) – de la main, sætte strax i Galop; *fig.* besørge hurtigt et Ærinde, være strax færdig til at gaae; *s. m.* (Man.) Hestens Ansats i Galop; ... à – de, *loc. ad.* at regne fra; à – d'aujourd'hui, fra idag af; à – de là, naar man gaaer ud derfra, i Forudsætning deraf.

Partisan, *m.* Tilhænger; Partigænger; forh. Finantsforpagter.

Partiteur, *m.* (Arith.) Divisor; *p. u.*

Partitif, ive, *a.* (Gr.) betegnende en Deel af et Heelt, partitiv.

Partition, *f.* (Gr.) en Gjenstands Deling; (Mus.) Partitur; *pl.* (Blas.) Afdelinger i Vaabenskjoldet.

Partner, *m.* s. partenaire.

Partout, *ad.* overalt, allevegne; hvorsomhelst; *fa.* se fourrer –, fourrer son nez –, blande sig i Alt, have sin Næse allevegne; *prov.* on ne peut être –, man kan ikke være allestedsnærværende.

Parure, *f.* Pynt, Prydelse; Smykke; une – de diamants, et Smykke af Diamanter; des meubles de même –, Meubler af samme Arbeide; des chevaux de même –, Heste af samme Væxt og Farve; *fig.* tout est de même –, Alt er af samme Suurdeig (om en Person el. et Skrift; *p. u.* og kun i slet Forst.); (Vét.) Hestehovens Beskæring, Udvirkning; (Rel.) Hvad der skæres bort af Læderet med Kniven; lignende Betydn. i andre Haandværk.

Parvenir, *v. n.* naae Maalet; naae til, komme til; *fig.* opnaae; *v. n.* gjøre Lykke, komme til Hæder, svinge sig op; votre lettre m'est parvenue, Deres Brev er kommet mig ihænde; – à une charge, opnaae et Embede; il ne peut manquer de –, det kan ikke feile, at han jo nok vil gjøre Lykke, komme frem.

Parvenu, e, *s.* et Menneske, som fra ringe Kaar har pludselig hævet sig i Veiret (især ved Begunstigelse, ved Andres Hjælp); en Lykkens Padehat.

Parvis, *m.* Plads foran Hovedkirkedøren; (Écr.) le – du temple, Templets Forgaard; *pl.* Vestibule; les célestes –, Himlen, *poé.*

Pas, *m.* Skridt; Fjed; Trin; Tridt; Gænge; Dandsetrin; Fodspor; Trappetrin, Dørtrin; snævert Pas; Sund, Stræde; *fig.* Skridt el. Umage for at sætte Noget igjennem; Ret til at gaae forrest; petit –, kort Skridt; – accéléré, hurtigt Skridt; – de charge, Stormskridt; aller au –, gaae i Fodgang; forcer, doubler le –, tage større Skridt; marcher à – lents, à – comptés, gaae med langsomme Skridt; aller à – de tortue, gaae Sneglegang; à – mesurés, med maalte Skridt, med Forsigtighed; mesurer ses –, gaae forsigtigt tilværks; à – de loup, sagte, saa at man ikke mærkes, for at overrumple; aller à grands –, gaae med stærke Skridt, gjøre stor Fremgang; aller à – de géants, gjøre Kæmpeskridt, kæmpemæssig Fremgang; faire un faux –, gjøre et Feiltrin; un – de clerc, en Uforsigtighedsfeil; un – de deux, en Dands, som dandses af To; mettre un cheval au –, sætte en Hest i Skridt; mettre q. au –, bringe En til Raison; retourner sur ses –, vende tilbage til det Sted, man er gaaet ud fra; marcher sur les – de q., vandre i Ens Fodspor; s'attacher aux – de q., følge En allevegne; c'est un – glissant, det er en vanskelig, slibrig Stilling; être dans un mauvais –, befinde sig i en vanskelig el. farlig Stilling; se tirer d'un mauvais –, rede sig ud af en vanskelig Stilling; franchir le –, bestemme sig endelig efter lang Betænkning; sauter le –, gjøre Noget imod sin Villie, efter lang Tøven; il lui a fallu passer le –, han er omsider bleven nødt til at gjøre det; il a passé le –, han er død, han er henrettet; faire aller q. plus vite que le –, give En meget at tage vare; give ham meget at bestille; vous devriez baiser la trace de ses –, De skylder ham meget, han har gjort meget for Dem; cela ne se trouve pas dans le – d'un cheval, det er Noget, man skal søge længe om; plaindre ses –, ikke holde af at gjøre sig Uleilighed for Andre; regretter ses –, fortryde den Umage, man har gjort sig; faire les premiers – gjøre det første Skridt; *prov.* tout dépend d'un (du)

premier –, Udfaldet af en Sag beroer paa hvorledes den begyndes; il n'y a que le premier – qui coûte, det første Skridt er det værste; det er det første Skridt, som koster Overvindelse;... - à –, *loc. ad.* Skridt for Skridt, langsomt; de ce –, tout de ce –, *loc. ad.* strax, øieblikkeligen.

Pas, *ad* bruges alm. i Forbindelse med et foregaaende ne el. non: ne... pas, non... pas, ikke; il *n*'écrit *pas*, han skriver ikke; il m'est indifférent d'écrire ou de *ne pas* écrire (el. de *n*'écrire *pas*) det er mig ligegyldigt om jeg skriver el. ikke skriver; il faut se conduire par raison, et *non pas* par fantaisie, man maa lade sig styre af Fornuften, og ikke af Lune; – un, Ingen; – un *ne* le dit, Ingen siger det; – trop, ikke synderligt, ikke meget; point udtrykker en stærkere Negtelse end pas; s. *ne*. [sten; *pl. m.* -cals.

Pascal, e, *a.* henhørende til Paa-

Pas-d'âne, *m* Slags Bidsel; Redskab til at aabne Munden paa en Hest; Kaarde-Hæfte, som bedækker hele Haanden; (Bot.) Hestehov, Skreppe, en straalblomstret Plante (tussilage); *pl.* des pas-d'âne.

Pasigraphie, *f.* Kunst at skrive et Sprog, saa at det forstaaes af Alle uden Oversættelse; universel Skrivekunst.

Pasquin, *m.* Skamstøtte i Rom, hvorpaa satiriske Plakater opslaaes; plump, ondskabsfuld Spotter; Tjener i et Lystspil. [spottende Skjemt.

Pasquinade, *f.* Skamskrift, Pasqvil;

Pasquiniser, *v. a.* skrive Pasqviller; stikle En; tale ilde om En; *p. u.*

Passable, *a.* taalelig, som kan gaae an.

Passablement, *ad.* taaleligen.

Passacaille, *f.* Slags langsom Dandsemusik; Slags spansk Dands.

Passade, *f.* Gjennemreise, kort Ophold paa et Sted; flygtig Nydelse; *Redduk-ken; donner une – à q., dukke En ned under Vandet; Almisse til Gjennemreisende (*v.*); *fa. prov.* cela est bon pour une –, det gaaer an een Gang, men kom ikke tiere; (Escr.) Stød i Fægtning; (Man.) Hestens Gang frem og tilbage i samme Retning.

Passage, *m.* Gjennemreise, Gjennemgang, Gjennemfart; Overfart; Betaling for Overfarten; Afgift for at passere et Sted; Veien, man passerer fra et Sted til et andet; snæver Gang; *fig.* Overgang; kort Varighed; Sted hos en Forfatter; (Mus.) Løb, Roulade; (Peint.) Overgang fra en Farve til en anden; (Astr.) en Planets Gang forbi et vist andet Himmellegeme; (Man.) en Hests afmaalte, taktmæssige Gang; cette ville est d'un grand –, der er megen Færdsel gjennem denne By; oiseau de –, Trækfugl; *fig.* En, som kun opholder sig kort paa et Sted; refuser le –, negte En en Gjennemgang; payer le –, betale Overfarten, el. betale Bropenge; citer un –, anføre et Sted af en Forfatter; le – de l'amour à la haine, Overgang fra Kjærlighed til Had; la vie n'est qu'un –, Livet er kun en kort Vandring.

Passager, *v. a.* (Man.) lade en Hest paradere; holde den i dens afmaalte Gang; *v. n.* paradere, holde godt sit bestemte Skridt (*p. u.*).

Passager, ère, *a.* forbigaaende; som ikke opholder sig længe paa et Sted; kortvarende; flygtig, forgængelig; la beauté est -ère, Skjønheden er kortvarende, forgængelig; *s.* Passageer ombord paa et Skib; En, som kun opholder sig kort Tid paa et Sted.

Passagèrement, *ad.* i Forbigaaende, for kort Tid. [meldags attenpundig Kanon.

Passandau el. passandeau, *m.* gam-

Passant, e, *a.* stærkt befaret; alfar; rue -e, en Gade med megen Færdsel; chemin –, en meget befaret Vei; en alfar Vei.

Passant, *m.* Forbigaaende; Gjennemreisende; Vandrer; (Cordon.) Snørehuller paa Halvstøvler; (Charp.) Slags lang Tømmersaug; en –, *loc. ad.* i Forbigaaende.

Passation, *f.* (Jur.) Udfærdigelse, Undertegnelse af en Contract.

Passavant, *m.* Passeresedddel; (Mar.) Gang ombord paa et Krigsskib fra Skandsen til Bakken.

Passe, *f.* lille Tilskud til en Myntsort for dermed at afgjøre en Regning; Betaling for Posen, hvori man modtager Penge; Indsats i Spil; Aabning i Mailspil, hvorigjennem Kuglen maa gaae; Skygge paa en Damehat; (Escr.) Stød, Udfald; (Impr.) main de –, Tilskudsark, som leveres Trykkere foruden Riset (ogs.

chaperon); (Mar.) Farvand mellem Skjær; *fig.* og *fa.* être en - d'avoir un emploi, befinde sig i en gunstig Stilling for at erholde et Embede; être en belle -, have gode Udsigter til Forfremmelse; ... *ad.* lad gaae; - pour cela, lad det gaae, lad det nu være som det er.

Passé, e, *p.* forbigangen, forsvunden; tidligere; falmet; *s. m.* Fortiden; det, der er skeet; (Gr.) den forbigangne Tid; ... *pp.* efter; passé cette époque, efter den Tid.

Passe-avant, s. passavant.

Passe-balle, *m.* (Art.) Kuglemaaler; *pl.* des passe-balle.

Passe-bleu, *m.* (H. n.) Slags Spurv; *pl.* des passe-bleu.

Passe-boulet, *m.* s. s. passe-balle.

Passe-carreau, *m.* (Taill.) Persetræ; *pl.* des passe-carreau.

Passe-cheval, *m.* Hestefærge, *pl.* des passe-cheval.

Passe-cicéro, *m* (Impr.) Skrift, som er større end Cicero-Skriften; *pl.* des passe-cicéro; *p. u.*

Passe-cicéron, *m.* en lærd Philolog, som skriver bedre Latin end Cicero; *pl.* des passe-cicéron; *fa.*

Passe-corde, *m.* (Sell.) Trækkenaal til at trække en Snor gjennem en Rem; *pl.* des passe-corde.

Passe-debout, *m.* Passeresedbel; *pl.* des passe-debout.

Passe-de-saule, *m.* (H. n.) Slags Spurv el. Bogfinke; *pl.* passe-de-saule. [*pl.* des passe-dix.

Passe-dix, *m.* Slags Terningspil;

Passe-droit, *m.* Eftergivelse imod Lov og Sædvane af en eller anden Lovbestemmelse; uretfærdigt Spring ved Embedsbesættelse, hvorved den mere fortjente Candidat tilsidesættes; *pl.* des passe-droit.

Passée, *f.* (Ch.) Sneppernes Træk; stort Garn til at fange Trækfugle; Spor af stort Bildt; (Perr.) Haarfletning hos Parykmagere; (Taill.) Trendsesyning for Knaphuller; (Tiss.) Væverskyttens Gang frem og tilbage.

Passe-fleur, *f.* (Bot.) Anemone; *pl.* des passe-fleur.

Passement, *m.* Snor el. smalt Baand af Guld-, Sølv- el. Silketraad o. desl.

Passementer, *v. a.* besætte med Snore el. Border af Guldtraad, Silketraad o. desl.

Passementerie, *f.* Posamentmagerkunst, Posamentmagerhandel.

Passementier, ère, *s.* Posamentmager, Posamentmagerske.

Passe-méteil, *m.* Kornblanding, bestaaende af en Deel Rug og to Dele Hvede; uden *pl.*

Passe-mur, *m.* Feltslange, lang Kanon (grande couleuvrine); *pl.* des passe-mur. [rotte; *pl.* des passe-musc.

Passe-musc, *m.* (H. n.) Desmer-

Passe-musque el. passe-muscat, *m.* Muskatdrue; *pl.* des passe-musque.

Passe-parole, *m.* (Mil.) Befaling, som gaaer fra Mund til Mund i en Armee; Løbeordre; *pl.* des passe-parole.

Passe-partout, *m.* Hovednøgle; Gadedørsnøgle; (Grav.) Kobberstykke, hvori der er en Aabning til at anbringe et Bogstav el. et Stykke, hvortil det første kan tjene til Ramme; Ramme med Glas til, hvori Tegninger kunne indfattes; (Techn.) stor Brændeskærersaug; Slags tveægget Saug hos Orgelbyggere; Redskab til at kløve Skiferstykker; *prov.* l'argent est un bon -, Penge aabner alle Døre.

Passe-passe, *m.* bruges kun i Udtr. tour de passe-passe, Taskenspillerkunst; *fig.* og *fa.* Kneb, listigt Bedrageri; *pl.* des passe-passe.

Passe-perle, *m.* fineste Slags Staal- el. Messingtraad; *pl.* des passe-perle.

Passe-pied, *m.* Slags Dands, hurtig Menuet; *pl.* des passe-pied.

Passe-pierre el. perce-pierre, *f.* (Bot.) Steenbræk, Strandfennikel; Pimpinelle (bacile maritime, fenouil marin); *pl.* des passe-pierre.

Passe-poil, *m.* smal Liøse el. Kant i Sømmen af Klæder; *pl.* des passe-poils.

Passe-port, *m.* Pas; *fig.* Middel til at aabne Adgang for hvad man ikke skjøtter om; *fa.* il porte son - avec lui, han har et behageligt Ydre, som aabner ham Adgang overalt; *pl.* des passe-ports.

Passer, *v. n.* tage fra et Sted til et andet; gaae over, forbi el. igjennem et Sted; indsnige sig; optages, antages; komme i en Andens Eie; ansees for, gjælde for; ophøre, ende; gaae af Brug; forløbe; forgaae, døe; (Pal.) paadømmes; ... *v. a.* gaae over el. igjennem, reise igjennem; sætte over

fra et Sted til et andet; trække paa; stikke ind i; udgive, blive af med (om slette Penge); levere; overskride; overgaae; tilbringe (om Tiden); gaae let forbi, berøre (i Tale); udelade, ikke omtale; undertegne (for Notarius); tilstaae; billige, indrømme, tilgive; ... *v. pr.* forløbe, tilbringes; falme, forgaae; foregaae, skee, hændes; nøies med, være tilfreds med; undvære; ... il a -é par la ville, han er reist igjennem Byen; il *est* -é en Amérique depuis un an, han er reist til Amerika for et Aar siden; - chez q., besøge En i Forbigaaende; - à l'ennemi, løbe over til Fienden; - de cette vie à une meilleure, gaae fra dette Liv over til et bedre; il a -é, han er gaaet bort, han er død; *fig.* - du blanc au noir, gaae fra den ene Yderlighed til den anden; - par de rudes épreuves, gjennemgaae en haard Skole, udstaae meget; cela lui a -é *par* la tête, det er faldet ham ind, han har tænkt derpaa; cela lui a -é *de* la tête, det er gaaet ham ad Glemme; - par dessus, springe over, ikke tage i Betænkning, sætte sig ud over; - sur les défauts d'un ouvrage, ikke lægge Mærke til, ikke gjøre opmærksom paa Feilene i et Værk; il faut - là-dessus, man maa tilgive det, glemme det; - sur le ventre à q., kaste En overende, ride En ned; ce mot a -é dans la langue, dette Ord har indsneget sig, er blevet optaget i Sproget; - en coutume, blive Skik; - en proverbe, blive til Ordsprog; - de mode, ophøre at være i Mode; la loi a -é, Loven er bleven antagen; la chose a -é à fleur de corde, Sagen var nær mislykket; cette fleur est -ée, denne Blomst er falmet, har afblomstret; nos beaux jours sont -é s, vore unge Dage ere forbi; il ne passera pas à l'examen, han bestaaer ikke sin Examen; ce vin est bon, il peut -, denne Viin er god, den kan gaae an; - outre, gaae et Skridt videre; vedblive; cela a -é par ses mains, det er gaaet gjennem hans Hænder, han har havt dermed at gjøre; en - par, finde sig i; il faut en - par où il lui plait, man maa finde sig i hvad han finder for godt; il faut - par là ou par la fenêtre, man bliver nødt til at finde sig deri; le notaire y a -é, Notarius har bekræftet det; il passe pour un honnête homme, han ansees for en retskaffen Mand; cette monnaie passe pour tant, denne Mynt gjælder for saa og saa meget; (Com.) - debout, passere toldfrit (om Varer); (Escr.) - sur q., gjøre et Udfald imod En, saa at man afvæbner ham; ... - son chemin, fortsætte sin Vei uden at standse; passez votre chemin, gaa deres Vei! le batelier m'a -é, Baadføreren har sat mig over; - un habit, trække en Kjole paa; - le bras dans la manche, stikke Armen i Ærmet; - une monnaie fausse, blive af med en falsk Mynt; passez-moi ce volume, ræk mig dette Bind; - les bornes, overskride Grændserne; gaae altfor vidt; il a -é ses camarades, han er sprungen sine Kammerater forbi; cela me passe, det forstaaer jeg Intet af, det begriber jeg ikke; - son temps à l'étude, tilbringe sin Tid med at studere; - mal son (le) temps, blive ilde behandlet; - son envie d'une ch., tilfredsstille sin Lyst til en Ting; - la nuit, vaage; il ne passera pas la nuit, han overlever ikke Natten; il a passé le pas, han er død (især om en voldsom Død); - sous silence, forbigaae med Taushed; que cela ne nous passe pas, lad det blive mellem os; passez-moi cet article, tilstaa mig dette Punkt; - un contrat, oprette en Contract for Notarius; il ne faut rien lui -, man maa ikke tilgive ham Noget; - condamnation, tilstaae, at man har Uret; il est -é maître, on l'a -é maître, han er bleven Mester; il est maître -é, han er Mester (dygtig) i sit Fag; - du linge à la calandre, rulle Lin ned; - des coutures au fer, stryge Sømmene ud; - à q. la plume par le bec, skuffe En i sine Forhaabninger; - une chose par l'étamine, prøve en Sag nøie; la - au gros sas, undersøge den overfladisk; - au fil de l'épée, lade springe over Klingen; - un soldat par les armes, lade en Soldat skyde el. udstaae en militair Straf; - la lime sur un ouvrage, underkaste et Arbeide Filen, fuldende det; ... le temps se passe, Tiden løber hen; il faut que jeunesse se passe, man maa bære over med Ungdommens Feil; il s'est -é bien des choses, der er fore-

gaaet mange Ting; se - de vin, undvære Viin; il se passe à peu, han nøies med lidt. [Peberurt.

Passerage el. chasse-rage, *f.*(Bot.)

Passereau, *m.* Spurv. [Fodgængere.

Passerelle, *f.* Hunspurv; smal Bro for

Passerinette, *f.* (H. n. lille Græsmutte.

Passe-rose, *f.* (Bot.) Stokrose (alcée-rose, rose trémière); *pl.* des passe-rose. [des passe-temps.

Passe-temps, *m.* Tidsfordriv; *pl.*

Passette, *f.* (Tiss.) Kjedetraad; Messingtraad til at holde Silketraadene i Kjæden.

Passeur, se, *s.* Færgemand, Færgekone, som sætter Folk over en Flod.

Passe-velours, *m.* (Bot.) Amarant, Fløielsblomst, Tusindstjen; *pl.* des passe-velours.

Passe-vert, *m* (H. n.) grøn Spurv fra Cayenne; *pl.* des passe-vert.

Passe-vogue, *f.* en Galeis el. andet Fartøis hurtige Fart ved at roes af alle Kræfter; *pl.* des passe-vogue.

Passe-volant, *m.* Soldat el. Matros, som indfandt sig ved Mynstringen uden at være indrolleret, for at udfylde Antallet; *fig.* og *fa.* Snyltegjæst, som lister sig ind i et Lystparti el. i Skuespilhuset uden at betale; *pl.* des passe-volants.

Passibilité, *f.* Modtagelighed for Indtryk af Lidelse el. Smerte, Følsomhed.

Passible, *a.* som er i Stand til at føle Lidelse el. Smerte, følsom; (Jur.) som kan idømmes en Straf; il est - d'une amende, han kan komme til at betale en Mulct.

Passif, ive, *a.* uvirksom; obéissance -ive, blind Lydighed; dette -ive, Gjæld; (Gr.) verbe -, passivt Verbum; ... *s. m.* Ens hele Gjæld; l'actif surpasse le -, Formuen overstiger Gjælden; (Gr.) Passivum.

Passiflore, *f.* (Bot.) Passionsblomst (grenadille).

Passion, *f.* Christi Lidelse; Lidelseshistorien; Passionsprædiken paa Langfredag; *fig.* og *fa.* hæftig Sindsbevægelse; Lidenskab; stor Tilbøielighed eller Forkjærlighed; Fordomsfuldhed; levende Fremstilling af Lidenskaberne (i de skjønne Kunster); Gjenstand for Ens Forkjærlighed; (Méd.) smertelig Sygdom; souffrir mort et -, udstaae store Lidelser; være meget utaalmodig; aimer à la -, elske lidenskabeligen; elle a fait beaucoup de -s, hun har været lidenskabeligen elsket af Flere; *fig.* lâcher la bride à ses -s, overgive sig ganske til sine Lidenskaber; de -, *loc. ad.* lidenskabeligen.

Passionné, e, *p.* lidenskabelig forelsket; hæftig indtaget for el. imod.

Passionnément, *ad.* lidenskabeligen, hæftigen, ivrigen.

Passionner, *v. a.* give et lidenskabeligt Udtryk; interessere levende; *v. pr.* lade sig henrives af en Lidenskab; blive lidenskabeligen indtaget for; interessere sig levende for; vous vous passionnez trop, De lader Dem formeget henrive; il se passionne fort pour cette affaire, han er ivrig indtaget for denne Sag, han tager sig med Varme deraf.

Passivement, *ad.* roligt, uden at foretage Noget; (Gr.) i passiv el. lidende Forstand; passivt.

Passiveté, *f.* lidende, uvirksom Tilstand; indre og ydre Følsomhed; *p. u.*

Passoire, *f.* Dørslag.

Passule, *f.* Honning, tillavet med Rosiner; Slags Rosin.

Pastel, *m.* Pastel; Pastelmaleri; (Bot.) Vaid, en Farveplante (guède).

Pastenade, *f.* (Bot.) f. panais.

Pastèque, *f.* (Bot.) Vandmelon.

Pasteur, *m.* Hyrde; *fig.* Sjælesørger; protestantisk Præst; *a.* som fører et Hyrdeliv.

Pastiche, *m.* (Peint.) Maleri, copieret efter Flere, el. Maleri, hvori enkelte Egenskaber hos en anden Maler ere efterlignede; literairt Arbeide, hvori Stilen og Ideerne ere en Copi af Andre; Opera, sammensat af Stykker laante fra flere Componister.

Pastillage, *m.* (Conf.) Slags Sukkerdeig el. Bagværk til at pryde Tallerkener med Dessert.

Pastille, *f.* Røgelsekugle; Pebermyntekage, Sukkerkugle o. desl.

Pastoral, e, *a.* hyrdemæssig, landlig; henhørende til Præsteembedet; vie -e, Hyrdeliv; poésie -e, Hyrdedigt; le soin - des âmes, Præstens Omsorg for Menigheden som Sjælesørger; *s. m.* Ritual for Bisper; *pl. m.* -raux.

Pastorale, *f.* Hyrdestykke; Hyrdedigt, Idyl.

Pastoralement, *ad.* bruges kun *fig.*: som god Sjælesørger.

Pastoureau, elle, s. ung Hyrde, ung Hyrdinde; poé.

Pat (t udt.), a. (Udtryk i Schak) som ikke kan trække sin Konge uden at blive mat.

Patache, f. Toldfartøi; Vagtbaad; Baad til at befordre Breve el. Passagerer; Slags simpel Postvogn, hvis Stole ikke hænge i Fiere.

Patachon, m. Fører af et Toldfartøi, el. af det Slags Kjøretøi, som kaldes patache.

Patagon, m. spansk Mynt, som gjælder omtr. 5 Frank; (Bot.) Slags Baldrian; (Géogr.) Beboer af Patagonien.

Pataque, f. Slags Mynt, brugelig i Batavia og i Brasilien.

Pa-t-a-qu'est-ce, m. urigtig Forbindelse af Consonanter og Vocaler; f. f. cuir.

Pataraffe, f. ulæselig Skrift; Kragetæer.

Patarasse, f. (Mar.) Bagslag (hau-bau de fortune); Slags Stoppejern til Kalfatring.

Patard, m. Hvid, lille Skilling.

Patate, f. Kartoffel.

Patatras, int. bardus! der faldt han; krak! der gik det i Stykker.

Pataud, m. Hundehvalp med tykke Poter; fa. être à nage — (om en Hund, der er kastet i Vandet for Løier, el. om En, der er falden i Vandet), anstrænge sig for at komme op igjen; fig. og pop. svømme i Overflod. [s. Tyksak; fa.

Pataud, e, a. tyk, kvabset; klodset;

Patauger, v. n. tradske i et Morads; fig. forvirres, forplumre sig i Talen.

Pâte, f. Deig; Masse; (Cordon.) Klister; fig. og fa. Legemsbeskaffenhed, Helbred; Sindsstemning, Gemyt; — de confiture, Sukkerdeig; — de porcelaine, Porcelainsmasse; — d'amandes, Mandelklid; Mandelsæbe; — de verre, Slags malet Glas, Glaspaste; (Peint.) Dækfarve; pl. ustemplede Sølvstenger; faire lever la —, faae Deigen til at gjære; — veule el. lâche, altfor blød Deig; mettre la main à la —, gaae selv med i Kjøkkenet; fig. tage selv Deel med i Arbeidet; prov. quand on a mis la main à la —, il en demeure qc. aux doigts, den, som har mange Penge under Hænder, gaaer sjelden tomhændet bort, der klæber altid Noget ved; il n'y a ni pain ni — au logis, der er ikke Brød i Huset; il est de bonne —, han har et godt Helbred; c'est une bonne — d'homme, det er et godt ærligt Menneske, et godt Skind; (Impr.) tomber en —, falde fra hinanden (om Bogstaverne i en Form).

Pâté, m. Postei; fig. Tyksak; Blækplet; (Jeu) bedragerisk Kortblanding; (Impr.) Sammenblanding af Skrifttegn; (Fort.) Slags rundt Bolværk; (Agr.) Plads, som Viingaardsmanden glemmer at omgrave; (Joa.) Samling af flere Slags Ædelstene; — d'ermite, tør Figen, hvori findes en Mandel el. Valnød; — en pot, Kjød, indbagt i Postei; prov. c'est un prix fait comme celui des petits —s, det er en bestemt Priis, som Alle kjende; quand il mêle les cartes, il fait le —, naar han blander Kortene, pakker han dem (gjør han Kneb).

Pâtée, f. Meelklump til at fede Fjerkræ; Blanding af Brød og Kjød til Huusdyrene.

Patelet, m. Slags Kabliau.

Patelin, e, s. listig og sledsk Mand el. Fruentimmer; a. sledsk; s. m. (Verr.) lille Prøvedigle. [seri.

Patelinage, m. Sledskhed, Furfsvandseri.

Pateliner, v. n. gaae underfundigt tilværks, sledske, furfsvandse; v. a. bedrage En ved at smigre for ham; dreie og vende en Sag snedigt.

Patelineur, se, s. listig Bedrager, bedragersk Smigrer el. Smigrerske.

Patelle, f. (Anc.) Slags helligt Offerkar; (H. n.) Ruur, en Skalorm (lépas).

Patène, f. (Égl.) Tallerken, hvorpaa Hostien lægges, el. som bedækker Kalken i Alterens Sacramente.

Patenôtre, f. Fadervor; enhver christelig Bøn; pl. Rosenkrands; Kuglerne paa samme; (Arch.) Bygningsstrat; prov. pop. dire la — de singe, brumme, skjænde mellem Tænderne.

Patenôtrerie, f. Salg af Rosenkrandse; Opstillen af samme; v.

Patenôtrier, m. En, som forfærdiger og sælger Rosenkrandse; v.

Patent, e, a. aabenbar, tydelig; (Chanc.) acquit- —, kongelig med Statsseglet forsynet Anviisning paa Skatkamret; lettre —e, Patent, Bevilling.

Patente, f. Patent, Bevilling, Diplom; Næringsskat; Qvittering for samme; Sundhedspas.

Patenté, e, a. som har et Patent.

Patenter, *v. a.* meddele Bevilling, Patent el. Diplom; *v. pr.* forskaffe sig Patent.

Pater (r udt.), *m.* Fadervor; de store Kugler paa Rosenkrandsen, paa hvilke Fadervor læses; *fa.* ne savoir pas son –, være meget uvidende; savoir une ch. comme son –, kjende Noget udenad, paa Fingrene som sit Fadervor.

Pâter, *v. a.* (Cordon.) klistre Læder sammen; *v. n.* (Ch.) kaste Jord op med Fødderne. [Bygningssirat.

Patère, *f.* (Anc.) Offerskaal; (Arch.)

Paterne, *a.* faderlig; *fa.*

Paternel, le, *a.* faderlig; fædrene; paa Faderens Side; amour –, Faderkjærlighed; maison – le, fædrene Huus; succession – le, fædrene Arv; parents –s, Slægtninge paa Faderens Side.

Paternellement, *ad.* faderligen, som en Fader. [paa; *p. u.*

Paterniser, *v. n* slægte sin Fader

Paternité, *f.* Faderskab, Paternitet.

Pâteux, se, *a.* deiget, klegt; slimet; leret; avoir la langue –se, have en belagt Tunge; un chemin –, en leret, æltet Vei; liqueur –se, tyk Liker; (Joa.) ce diamant est –, denne Diamant er ikke klar; (Peint.) un pinceau –, en marvfuld Pensel.

Pathétique, *a.* pathetisk, rørende; *s. m.* det Rørende, det Pathetiske.

Pathétiquement, *ad.* paa en pathetisk, rørende Maade. [vække Lidenskaberne.

Pathétisme, *m.* Kunst at røre og

Pathognomonique, *a* (Méd.) signes –s, særegne Kjendetegn paa enhver Sygdom.

Pathologie, *f.* Deel af Lægevidenskaben, som handler om Sygdommenes Natur og Kjendetegn. [thologien.

Pathologique, *a.* henhørende til Pa-

Pathologiste, *m.* Læge, som skriver el. docerer om Sygdommenes Væsen, Aarsag og Kjendetegn.

Pathos (s udt.), *m.* det Rørende i Udtrykket; nu: en affecteret Hæftighed el. Følsomhed i Stilen; *plais.*

Patibulaire, *a.* henhørende til Galgen; fourches –s, Galge; physionomie –, forbrydersk Udseende, Gavtyveansigt. [hed, taalmodigen.

Patiemment, *ad.* med Taalmodig-

Patience, *f.* Taalmodighed; Udholdenhed; prendre son mal en –, bære sit Onde med Taalmodighed; avoir –, have Taalmodighed; prendre –, se donner –, vente med Taalmodighed; (An.) Muskel, som bevæger Skulderbladet opad; (Mil.) smalt Bræt, hvorover Soldaterne pudse deres Knapper; (Bot.) kruset Skreppe; –! *int.* vær blot taalmodig! bi lidt!

Patient, e, *a.* taalmodig; sagtmodig, overbærende; udholdende; (Did.) modtagende et Indtryk; *s.* Misdæder, dømt fra Livet; *fig.* og *fa.* En, som udholder en chirurgisk Operation; (Did.) den Lidende; il n'a été que le –, han har forholdt sig rolig og ikke gjengjældt de Uartigheder, hvormed man har overøst ham.

Patienter, *v. n.* have Taalmodighed; vente med Taalmodighed.

Patin, *m.* forhen Slags tykkaalet Fruentimmersko; Skøite; aller en –s, sur des –s, løbe paa Skøiter; (Charp.) Underlag under en Trappe; (Vét.) fer à –, Kugeljern, som lægges under Foden paa en Hest, for at den skal støtte paa den modsatte Fod; (Impr.) Træstykke, som samle Opstanderne paa Pressen og holde dem lodrette.

Patinable, *a.* som der kan løbes paa med Skøiter; som kan beføles.

Patinage, *m.* Skøiteløben.

Patine, *f.* Spanskgrønt, som danner sig paa gamle Statuer og Medailler; (Peint.) Smuds paa gamle Malerier.

Patiner, *v. n.* løbe paa Skøiter; *v. a.* beføle.

Patineur, se, *s.* Skøiteløber, Skøiteløberske; En, som gjerne beføler Fruentimmers Hænder og Arme.

Pâtir, *v. n.* lide, udstaae Nød; lide Skade, undgjælde; les pauvres pâtissent en hiver, de Fattige lide meget om Vinteren; tel en pâtira qui n'en peut mais, mangen En maa undgjælde, som ikke har nogen Skyld; votre santé en pâtira, deres Sundhed vil lide derunder; nature pâtit, han lider i Stilhed.

Pâtis, *m.* Hedeland el. Brakjord til Græsgang.

Pâtissage, *m.* Ret til Græsgang; Lægning af Deig til Kager.

Pâtisser, *v. n.* lægge Deig til Bagværk; lave Kager og Posteier.

Pâtisserie, *f.* Deig til Kager og Posteier, Bagværk; Kunst at lave Kager og Posteier. [Kukkenbager, –ske.

Pâtissier, ère; *s.* Posteibager, –ske;

Pâtissoie, *f.* chinesisk Silketøi.

Pâtissoire, *f.* Kukkenbagerbord med Kant om.

Patois, *m.* Almuens særegne Sprog, Bondesprog, Provindssprog, Bondedialect.

Pâton, *m.* Deigklump, hvormed man stopper Fugle, som skulle fedes; (Cordon.) Læder til at forstærke Næsen paa Sko; (Pot.) lille Leerklump til at danne et Øre el. en Hank.

Patraque, *f.* gammel forslidt Maskine; ma montre n'est qu'une –, mit Uhr er kun en gammel Stegevender; *fa.* gammelt, svageligt Menneske.

Pâtre, *m.* Qvæghyrde.

Patres (ad –, s udt.), *loc. ad. lat.* i Udtr. aller ad –, døe; *fa.*

Patriarcal (el. patriarchal), e, *a.* patriarkalsk; *pl. m.* -caux. [Viis.

Patriarcalement, *ad* paa patriarkalsk

Patriarcat (el patriarchat), *m* Patriarks Værdighed, District el. Embedstid.

Patriarche, *m.* Patriark; Bisp i visse af de største Bispedømmer; Overhoved i den græske Kirke, og i visse andre Religionssecter; første Lærer i en geistlig Orden; ærværdig Olding.

Patrice, *m.* Patricier. [triciestanden.

Patriciat, *m.* Patricierværdighed; Pa-

Patricide, *m.* Fadermorder, Fædrenelandsforræder; *p. u.* s. parricide.

Patricien, ne, *s.* Patricier, Descendent fra Roms første Senatorer; Adelsmand; *a.* henhørende til Patricierne; adelig.

Patrie, *f.* Fædreland, Fødeland; Fødeegn, Fødeby; Sted, hvor en Kunst el. Videnskab især dyrkes og beskyttes; Egn, hvorfra en Dyreart nedstammer; amour de la –, Kjærlighed til Fædrelandet; Athènes fut la – des philosophes, Athenen var Filosofernes Fødeland; la Laponie est la – du renne, Lapland er Rensdyrets Hjem.

Patrimoine, *m.* Fædrenearv; Familiegods, Arvegods.

Patrimonial, e, *a.* henhørende til en Fædrenearv; *pl. m.* -niaux.

Patriote, *s.* Patriot, Fædrenelandsven, -inde; *a.* patriotisk.

Patriotique, *a.* patriotisk, fædrelandssindet, elskende sit Fædreland.

Patriotiquement, *ad.* paa en fædrelandssindet Maade. [landssind.

Patriotisme, *m.* Patriotisme, Fædre-

Patrociner, *v. n.* snakke vidtløftigen for at overtale En; bruges alm. i Forb. med prêcher; *v. plais.*

Patron, *m.* Form el. Mønster, hvorefter Noget skæres; (Peint.) udskaaret Papirmønster, hvorover Noget males el. trykkes; *fa.* être formé sur un bon –, være dannet eller have dannet sig efter et godt Mønster.

Patron, ne, *s.* Skytshelgen, -inde; Beskytter, -inde; Kaldsherre; Huusherre; Principal, Mester; Slaveherre i Levanten; Skipper; *fa.* – de la case, Huusvært; – de la barque, den meest Ansete i et Selskab, Sjælen i et Foretagende;... *a.* cardinal –, forh. Cardinal, der tillige var første Minister; galère – ne (ogs. la – ne), den anden af de kongelige Galeier.

Patronage, *m.* en Godsherres el. Prælats Kaldsret; en mægtig Mands Beskyttelse. [Skytshelgen; uden *pl. m.*

Patronal, e, *a.* angaaende et Steds

Patronner, *v. n.* stryge Farver paa efter et udskaaret Mønster. [-ske.

Patronneur, se, *s.* Mønstermager,

Patronymique, *a.* nom –, Stammenavn, fælles for Descendenterne af samme Slægt, Familienavn.

Patrouillage, *m.* Sjaskeri, sammenrørt Pludder; *p. u.*

Patrouille, *f.* Patrollering; omgaaende Vagt; Patrol; *fa.* og *pop.* se mettre en –, besøge det ene Værtshuus efter det andet.

Patrouiller, *v. n.* patrollere; pjadske i muddret Vand; *v. a.* røre om i Noget paa en uordentlig Maade, behandle uordentligt, fordærve; *pop.*

Patrouillis, *m.* muddret, omrørt Vand, Pladder, moradsig Sump; *pop.*

Patte, *f.* Pote, Klo, Fod (om Dyr, der have Tæer, om Fugle, undt. om Rovfugle, og om nogle Insecter, som Krebs o. desl.); *fig.* og *fa.* Fod el. Haand paa Mennesket; Fod paa et Glas; Klap el. Flip til at knappe en Kjole, el. til at stikke gjennem et Spænde; (Mar.) – d'ancre, Ankerflig; mouiller en –s d'oie, ligge for tre Ankere; (Bot.) Rod, som ligner en Lap; (Mus.) Klap paa et Instrument; Nodepen;... *fa.* marcher à quatre –s, krybe paa alle fire; mettre la – sur q., lægge Haand paa En, prygle En; tenir q. sous sa –, have En i sin Magt, have Leilighed til at skade En; tomber (passer) sous la – de q., komme i Ens Hænder, udsættes for at blive haardt be-

Patenter, *v. a.* meddele Bevilling, Patent el. Diplom; *v. pr.* forskaffe sig Patent.
Pater (r udt.), *m.* Fadervor; de store Kugler paa Rosenkrandsen, paa hvilke Fadervor læses; *fa.* ne savoir pas son —, være meget uvidende; savoir une ch. comme son —, kjende Noget udenad, paa Fingrene som sit Fadervor.
Pâter, *v. a.* (Cordon.) klistre Læder sammen; *v. n.* (Ch.) faste Jord op med Fødderne. [Bygningsstrat.
Patère, *f.* (Anc.) Offerskaal; (Arch.)
Paterne, *a.* faderlig; *fa.*
Paternel, le, *a.* faderlig; fædrene; paa Faderens Side; amour —, Faderkjærlighed; maison — le, fædrene Huus; succession — le, fædrene Arv; parents —s, Slægtninge paa Faderens Side.
Paternellement, *ad.* faderligen, som en Fader. [paa; *p. u.*
Paterniser, *v. n* slægte sin Fader
Paternité, *f.* Faderskab, Paternitet.
Pâteux, se, *a.* deiget, klegt; slimet; leret; avoir la langue —se, have en belagt Tunge; un chemin —, en leret, æltet Vei; liqueur —se, tyk Likør; (Joa.) ce diamant est —, denne Diamant er ikke klar; (Peint.) un pinceau —, en marvfuld Pensel.
Pathétique, *a.* pathetisk, rørende; *s. m.* det Rørende, det Pathetiske.
Pathétiquement, *ad.* paa en pathetisk, rørende Maade. [vække Lidenskaberne.
Pathétisme, *m.* Kunst at røre og
Pathognomonique, *a* (Méd.) signes —s, særegne Kjendetegn paa enhver Sygdom.
Pathologie, *f.* Deel af Lægevidenskaben, som handler om Sygdommenes Natur og Kjendetegn. [thologien.
Pathologique, *a.* henhørende til Pa-
Pathologiste, *m.* Læge, som skriver el. docerer om Sygdommenes Væsen, Aarsag og Kjendetegn.
Pathos (s udt.), *m.* det Rørende i Udtrykket; nu: en affecteret Hæftighed el. Følsomhed i Stilen; *plais.*
Patibulaire, *a.* henhørende til Galgen; fourches —s, Galge; physionomie —, forbrydersk Udseende, Gavtyveansigt. -[hed, taalmodigen.
Patiemment, *ad.* med Taalmodig-
Patience, *f.* Taalmodighed; Udholdenhed; prendre son mal en —, bære sit Onde med Taalmodighed; avoir —, have Taalmodighed; prendre —, se donner —, vente med Taalmodighed; (An.) Muskel, som bevæger Skulderbladet opad; (Mil.) smalt Bræt, hvorover Soldaterne pudse deres Knapper; (Bot.) kruset Skreppe; —! *int.* vær blot taalmodig! bi lidt!
Patient, e, *a.* taalmodig; sagtmodig, overbærende; udholdende; (Did.) modtagende et Indtryk; *s.* Misdæder, dømt fra Livet; *fig.* og *fa.* En, som udholder en chirurgisk Operation; (Did.) den Lidende; il n'a été que le —, han har forholdt sig rolig og ikke gjengjældt de Uartigheder, hvormed man har overøst ham.
Patienter, *v. n.* have Taalmodighed; vente med Taalmodighed.
Patin, *m.* forhen Slags tyksaalet Fruentimmersko; Skøite; aller en —s, sur des —s, løbe paa Skøiter; (Charp.) Underlag under en Trappe; (Vét.) fer à —, Kugeljern, som lægges under Foden paa en Hest, for at den skal støtte paa den modsatte Fod; (Impr.) Træstykke, som samle Opstanderne paa Pressen og holde dem lodrette.
Patinable, *a.* som der kan løbes paa med Skøiter; som kan beføles.
Patinage, *m.* Skøiteløben.
Patine, *f.* Spanskgrønt, som danner sig paa gamle Statuer og Medailler; (Peint.) Smuds paa gamle Malerier.
Patiner, *v. n.* løbe paa Skøiter; *v. a.* beføle.
Patineur, se, *s.* Skøiteløber, Skøiteløberske; En, som gjerne beføler Fruentimmers Hænder og Arme.
Pâtir, *v. n.* lide, udstaae Nød; lide Skade, undgjælde; les pauvres pâtissent en hiver, de Fattige lide meget om Vinteren; tel en pâtira qui n'en peut mais, mangen En maa undgjælde, som ikke har nogen Skyld; votre santé en pâtira, deres Sundhed vil lide derunder; nature pâtit, han lider i Stilhed.
Pâtis, *m.* Hedeland el. Brakjord til Græsgang.
Pâtissage, *m.* Ret til Græsgang; Lægning af Deig til Kager.
Pâtisser, *v. n.* lægge Deig til Bagværk; lave Kager og Posteier.
Pâtisserie, *f.* Deig til Kager og Posteier, Bagværk; Kunst at lave Kager og Posteier. [Kukkenbager, —ske.
Pâtissier, ère; *s.* Posteibager, —ske;
Pâtissoie, *f.* chinesisk Silketøi.
Pâtissoire, *f.* Kukkenbagerbord med Kant om.

ter le –, gaae forsigtigen tilværks; brûler le–, ride el. kjøre i Galop; *prov.* brider en main sur le –, det er farligt at galoppere paa Gaden; man maa ikke overile sig i vanskelige Sager; battre le –, dræbe Tiden med at strøife om paa Gaden; batteur de –, Gadestrygger; être sur le –, være uden Hjem, i Armod; el. være uden Ansættelse; être sur le – du roi, være paa den offentlige Landevei, hvor Alle have lige Ret; mettre q. sur le –, jage En ud af sit Logis; berøve En alle Hjælpemidler.

Pavé, e, *p.* brolagt; *fig.* les rues en sont -ées, Byen er opfyldt deraf; il a le gosier –, han kan spise og drikke de hedeste Ting.

Pavement, *m.* Brolægning; Fliselægning; de til Brolægningen nødvendige Materialier.

Paver, *v. a.* brolægge, belægge med Fliser.

Pavesade, *f.* (Mar.) Skandsekappe paa Galeier, for at skjule for Fienden hvad der foregaaer ombord.

Paveur, *m.* Brolægger.

Pavie, *f.* (Jard.) Slags Fersken; (Bot.) Slags Kastanietræ; (Géogr.) Pavia, Stad i Lombardiet.

Pavillon, *m.* Telt til en Leir; Sengeomhæng i Form af et Telt; Udbygning paa et Huus, Fløi; Lysthuus; Flag; en Nations Orlogsflaade; *fig.* Beskyttelse; (Mus.) den nederste vide Munding paa en Trompet; (An.) Drebrusken; (Bot.) øverste Blomsterblad paa Bælgplanter; (Jeu) Tegn paa dobbelt Parti i Toccategli; amener le –, hale Flaget ned, stryge det; assurer son –, affyre et Skud idet Nationalflaget heises; – en berne, Flag i Sjov; battant de –, den vaiende Deel af Flaget; – fendu en cornette, Splitflag; *fig.* baisser le – devant q., erkjende sig for Ens Undermand; se ranger sous le – de q., stille sig under Ens Commando, gaae paa Ens Parti; déserter le –, forlade sit Parti; le – couvre la marchandise, det neutrale Flag el. de Neutrales Handel maa respecteres.

Pavillonné, e, *a.* (Blas.) cor –, Valdhorn, hvis vide Munding er af en anden Farve.

Pavillonner, *v. n.* skjæmte; *pop.*

Pavois, *m.* stort Skjold (v.); (Mar.) Skandskappe paa Skibe, Finkenets Klæde.

Pavoiser, *v. n.* (Mar.) behænge et Skib med Skandskappe og Flage.

Pavot, *m.* (Bot.) Valmue.

Payable, *a.* som skal betales til en vis Termin, forfalden til Betaling.

Payant, e, *a.* betalende; carte -e, Regning paa hvad man har fortæret hos en Spisevært; *s.* den Betalende.

Paye, f. paie.

Payement, f. paiement.

Payen, ne, f. païen, ne.

Payer, *v. a.* betale, udrede; *fig.* undgjælde for Noget; paaskjønne, belønne, gjengjælde, skadesløsholde, erstatte; straffe; udsone, bøde for; *v. pr.* betales, gjøre sig betalt; nøies med, være tilfreds med; je me paierai, jeg skal nok gjøre mig betalt; se faire bien –, gjøre sig sit Arbeide el. sin Tieneste dyrt betalt; je ne me paie pas de cela, dermed lader jeg mig ikke nøie; c'est une chose qui ne se peut –, det er Noget, som ikke nok kan paaskjønnes, det er fortræffeligt; – q. de révérences, spise En af med Complimenter; – d'ingratitude, belønne med Utaknemmelighed; – q. de retour, vise En Gjengjæld; – en même monnaie, betale med lige Mynt, gjengjælde Lige for Lige; – d'effronterie, lyve sig igjennem, rede sig ud af en Forlegenhed med Usandhed; – d'audace, afvise et Angreb med kjæk og modig Adfærd; – de sa personne, vove sit Liv, naar det gjælder; gaae selv med overalt; – de bonne mine, see godt ud, men for Resten ikke due til Noget; – le tribut à la nature, lægge sig til at døe; il a -é pour tous les autres, han har maattet bøde for alle de Andre; *prov.* qui répond paie, den, som gaaer i Borg, gaaer i Sorg; j'en paierai la folle enchère, det vil komme til at gaae ud over mig; – en monnaie de singes (en gambades), spotte En i Stedet for at betale; il paiera les pots cassés, han vil komme til at betale Gildet; han vil komme til at undgjælde derfor; – chopine, pinte, bouteille à q., betale for En i et Vertshuus; – les violons, betale Omkostningerne og lade Andre have Fornøielsen; – en l' (à l') acquit de q., betale for en Anden; – ric-à-ric, – comme un changeur, comme un saunier, betale knapt, nøie, karrigt;

prov. les battus paient l'amande, Spot og Skade følges ad.

Payeur, se, *s.* Betaler, -ske.

Pays, *m.* Land, Egn; Fædreland, Fødeegn, Fødeby; Landsmand (*pop.* i d. Betydn. bruges i *f.* payse); - plat, - de plaines, fladt Land, Sletteland; plat -, ubefæstet Land (i Modsf. til befæstede Steder); - montueux, Bjergland; - d'États, forh. Provindser, hvor Afgifterne fordeeltes af Stænderne; - d'élection, forh. Valgprovinds; - d'obédience, Provinds, hvor Paven udnævner til visse Embeder; - de sapience, forh. et Navn paa Normandiet; les Pays-Bas, Nederlandene; - de cocagne, Overflødighedsland, Slaraffenland; - perdu, Land uden Hjælpekilder, el. affidesEgn, som ligger langt fraHandel og Civilisation; - mort, Land uden Handel el. Industrie; - latin, Universitetsqvarteret i Paris; vin de -, Landviin; *fig.* og *fa.* gagner -, komme videre frem, komme afsted (*v.*); tirer -, undvige, løbe sin Vei (*v.*); avoir la maladie du -, have Hjemvee; battre le -, undersøge; recognoscere Landet; battre du -, gjennemreise mange Egne; behandle mange forskjellige Materier; faire voir du - à q., give En meget at tage vare, volde En Bryderi; savoir la carte du -, kjende godt de Folk, man lever iblandt; être en - de connaissance, befinde sig blandt Bekjendtere; være vel bekjendt med sine Forretninger; juger à vue de -, dømme efter et flygtigt Overblik; cet homme est bien de son -, denne Mand er meget eenfoldig, meget lettroende; de quel - venez-vous? hvorfra kommer De, naar De ikke veed det, hvorom Alle tale; *prov.* nul n'est prophète dans son -, Ingen er Prophet i sit eget Land.

Paysage, *m.* Landskab; Landskabsmaleri; Landskabsmaling.

Paysagiste, *m.* Landskabsmaler.

Paysan, ne, *s.* Bonde; Bondepige, Bondekone; Bondeknold; *fig.* plumpt, uopdragent Menneske; ogs. *a.* avoir l'air -, see ud som En fra Landet, som en Bonde; à la - ne, *loc. ad.* paa Bondeviis.

Paysannerie, *f.* Bondestand; Bondeclasse; Bondemaneer, Landsbyvæsen; *p. u.*

Pays-Bas, *m.* Nederlandene.

Payse, *f.* Landsmandinde; s. pays.

Pé, *m.* opstaaende Stok i Kurvefletning; Styttesteen i Skiferbrud (i d. Betydn. ogs. pey).

Péage, *m.* Bompenge; Bropenge; Bomhuus.

Péager, *m.* Bromand; Forpagter af Bom- el. Bropenge; *a. m.* chemin -, Vei, paa hvilken der erlægges Bompenge.

Péagier, *m.* En, som skal betale Bom- el. Bropenge.

Peau, *f.* Hud, Skind; Bælg; Hinde; Sener i Kjød; (Pal.) Pergament; *pop.* gammelt, stygt, løsagtigt Fruentimmer; - de mouton, Faareskind; - de bœuf, Oxehud; - de serpent, Slangeham; - de chien. Haiskind; - crue el. verte, raa ugarvet Hud; ce bouilli ne vaut rien, il n'y a que des -s, dette Oxekjød duer ikke, det er kun Sener; maladie de -, Hudsygdom; contes de Peau d'âne, Ammestuehistorier; être gras à pleine -, være smækfeed; les os lui percent la -, elle n'a que la - et les os, elle a la - collée sur les os, hun er meget mager, hun er kun Skind og Been; *fig.* og *fa.* la - lui démange, Ryggen kløer paa ham, han udsætter sig for at faae Bank; il a peur de sa -, han frygter for at faae Bank; vendre bien cher sa -, værge sig tappert, til det Yderste; faire bon marché de sa -, vove sit Liv uden at det gjøres nødigt; il ne saurait durer dans sa -, han kan ikke slaae sig til Ro, han er meget urolig; il crève dans sa -, han revner af Fedme; han gaaer ud af sit gode Skind; han ærgrer sig ihjel; il mourra dans sa -, il ne changera pas de -, han bliver aldrig anderledes; je ne voudrais pas être dans sa -, jeg vilde ikke være i hans Sted; je ne veux point me charger de votre -, jeg vil ikke have Dem paa Halsen, ikke befatte mig med Deres Sager; coudre la - du renard à celle du lion, forene List med Magt.

Peausserie, *f.* Handel med Skind; Skindvarer.

Peaussier, *m.* Feldbereder; Skindhandler; *a.* (An.) muscle -, Hudmuskel.

Peautre, *m.* Skibsroer; *fa.* envoyer q. au -, jage En Pokker i Vold; *v. inus.*

Peautré, e, *a.* (Blas.) som har en Fiskehale af en anden Farve end Kroppen.

Pec, *a. m.* i Udtr. hareng -, nedsaltet Sild.

Peccable, *a.* syndig, i Stand til at synde. [seelse.

Peccadille, *f.* lille Synd, ringe For-

Peccant, e, *a.* som synder (*p. u.*); (Méd.) skadelig, ondartet. [ger; *p. u.*

Peccata, *m.* Æsel i Dyrefegtnin-

Peccavi, *m.* sand Anger; *fa. pl.* des peccavi.

Pèche, *f.* Fersken (forsk. persique); Fiskefangst; Fiskeri; Ret til at fiske; Fiskedræt, fangede Fisk; la – des perles, Perlefangst; aller à la –, gaae ud paa Fiskefangst; *fig.* og *pop.* un coussin rembourré de noyaux de –s, et Hynde el. en Pude, som er overordentlig haard.

Péché, *m.* Synd; – originel, Arvesynd; – de commission, Overtrædelsessynd; – d'omission, Undladelsessynd; – de fragilité, Skrøbelighedssynd; le – de la chair, Utugt; – mignon, Skjødesynd; pour mes –s, for mine Synders Skyld, til Straf for mig; *fa.* rechercher les vieux –s de q., gjennemgaae Ens forrige Vandel; se dire les sept –s mortels, sige hinanden de groveste Uartigheder; mettre q. au rang des –s oubliés, slaae En ud af sine Tanker; ikke tænke mere paa ham; *prov.* – caché est à demi pardonné, den Synd, som holdes skjult for ikke at vække Forargelse, kan lettere tilgives; à tout – miséricorde, man maa være overbærende, el. man maa haabe, at Gud tilgiver.

Pécher, *v. n.* synde, forsee sig, begaae Feil; feile; – contre la bienséance, forsee sig imod Velanstændighed; cet ouvrage pèche par trop d'ornement, dette Værk har den Feil, at det har altfor mange Prydelser; ce n'est pas par là qu'il pèche, det er ikke deri hans Feil bestaaer; ce vin pèche par la (en) couleur, denne Viin har ikke den ægte Farve; den er uklar; *prov.* qui perd pèche, den, som lider et Tab, tilskriver Alle Skylden.

Pêcher, *v. a.* fiske; *fig.* tage; – à la ligne, fiske med Medesnor; – un étang, udfiske en Park, fange alle Fiskene i samme; *fig,* où avez-vous pêché cette nouvelle? hvorfra har De hentet denne Nyhed? – en eau trouble, fiske i rørt Vand, benytte offentlig el. privat Forstyrrelse til egen Fordeel; *pop.* – au plat, tage selv af Fadet hvad man ønsker; *prov.* toujours pêche qui en prend un, man skal ikke forsmaae en Fordeel, hvor lille den end er.

Pêcher, *m.* Ferskentræ; couleur fleur de –, Kjødfarve, Ferskenblomstfarve.

Pécheresse, *f.* Synderinde; s. pécheur.

Pêcherie, *f.* Fiskested, Fiskeri.

Pécheur, eresse, *s.* Synder; *fa.* vieux –, gammelt udsvævende Menneske; *prov.* Dieu ne veut pas la mort du –, man maa være overbærende, tilgive ligesom Gud tilgiver.

Pêcheur, se, *s.* Fisker, Fiskerkone; l'anneau du –, paveligt Segl til visse apostoliske Documenter; (H. n.) martin- –, martinet- –, Iisfugl; Søravn (ogs. – -du-roi). [Dosmer, Tossehoved.

Pécore, *f.* Dyr (*p. u.*); *fig.* og *fa.*

Pecque, *f.* dumt, indbildsk og næsviist Fruentimmer; *p. u.*

Pectiné, e, *a.* dannet som en Kam, kamformig; *s. m.* (An.) Laarmuskel.

Pectineux, *m.* (An.) tredie Laarmuskel.

Pectinier, *m.* (H. n.) Dyret i en Kamøsters [østers.

Pectinite, *f.* (H. n.) forstenet Kam-

Pectoral, e, *a.* henhørende til Brystet; gavnlig for Brystet; croix –e, Kors, Bisipperne bære paa Brystet; sirop–, Brystsirup, Brystsaft; *pl. m.* –raux.

Pectoral, *m.* brodert Smykke, Jødernes ypperste Præst bar paa Brystet; (An.) især *pl.* Brystmuskel; (H. n.) *pl.* brystbugfinnede Fiske (thoraciques); *pl.* –raux.

Péculat, *m.* Kassetyveri; Underslæb.

Péculateur, *m.* Kassetyv; *p. u.*

Pécule, *m.* Formue, som En, der er i en Andens Tjeneste, har erhvervet ved eget Arbeide; lille Hjord.

Péculier, ère, *a.* som har privat selverhvervet Eiendom; særegen, særdeles; *p. u.*

Pécune, *f.* rede Penge; *v.*

Pécuniaire, *a.* bestaaende i Penge, angaaende Penge; peine –, Pengebøde; intérêt –, Pengefordeel.

Pécunieux, se, *a.* rig, som har mange rede Penge; *fa.* og *p. u.*

Pédagne, *m.* en Roerkarls Fodfæste el. Fodskammel paa en Galei.

Pédagogie, *f.* Børneopdragelse; offentlig Opdragelsesinstitut; Pædagogicum; *p. u.*

Pédagogique, *a.* henhørende til Børneopdragelsen, pædagogisk.

Pédagogue, *m.* Opdrager, Læremester (kun *plais.* nu hellere: précepteur).

Pédale, *f.* Pedal i et Orgel; Tangent, som trædes med Foden, paa et Piano el. andet Instrument; Stykke Træ, som trædes med Foden for at sætte en Møllequærn el. en Dreierbænk i Bevægelse; dybeste Tone paa en Fagot.

Pédané, *a. m.* bruges kun i Udtr.: juges -és, Landsbydommere, som staaende holdt Ret.

Pédant, e, *a.* pedantisk, smaalig, stiv og nøieregnende; *s.* Skolemester, Skolemoder (i spottende Betydn); En, som giver sig en lærd Mine, el. som taler i en afgjørende Tone; En, som er altfor nøieregnende i Smaating, Skolefux, Pedant.

Pédantaille, *f.* Pedanteri; pedantiske Folk (spottende Udtr; *v.*).

Pédanter, *v. n.* agere Skolemester; agere Pedant; *v.*

Pedanterie, *f.* Skolemesterfaget (spottende Udtr. *v.*): Skolemestervæsen, Pedanteri, overdreven Nøiagtighed i Smaating; smaalig brammende Lærdom.

Pédantesque, *a.* pedantisk, smaalig, smagende af Pedanteri.

Pédantesquement, *ad.* paa en pedantisk Maade.

Pédantiser, *v. n.* agere Pedant, være smaaligt nøieregnende; *fa.*

Pédantisme, *m.* pedantisk Væsen; Smaalighedsaand.

Pédéraste, *m.* En, som har unaturlig Omgang med Drenge. [Drenge.

Pédérastie, *f.* unaturlig Utugt med

Pédestre, *a.* fremstillet i en staaende Stilling; som foretages til Fods (i d. Betydn. *p. u.*); statue –, Billedstøtte i en staaende Stilling.

Pédestrement, *ad.* i Udtr.: aller –, gaae til Fods; *fa.*

Pédète, *m.* (H. n.) Springhare.

Pédicelle, *m.* (Bot.) lille Blomsterstilk.

Pédiculaire, *a.* (Méd.) maladie –, Lusesyge.

Pédicule, *m.* lille Stilk el. Negl, hvormed et Blomsterblad hæfter fast ved Bægeret.

Pédicure, *m.* Ligtornlæge; ogs. *a. m.* (chirurgien –).

Pédiluve, *m.* (Méd.) Fodbad.

Pédimane, *m.* (H. n.) Pattedyr med adskilt Tommeltaa paa Bagfødderne; ogs. *a.*

Pédomètre, *m.* Veimaaler; s. s. odomètre.

Pédon, *m.* Fodbud, Fodpost.

Pédoncule, *m.* (Bot.) Blomsterstilk, Frugtstilk.

Pédonculé, e, *a.* (Bot.) forsynet med Stilk (om Blomster og Frugter).

Pégase, *m.* (Myth.) Pegasus, vinget Hest, Digternes Hest; *fig.* poetisk Indskydelse; (Astr.) nordligt Stjernebillede.

Pégasides, *f. pl.* (Myth.) Tilnavn for Muserne.

Pégaulière, *f.* Baad, hvori Beget smeltes, som bruges til at kalfatre et Skib. [o. desl.; Kæmmen.

Peignage, *m.* Hegling af Hør, Hamp

Peigne, *m.* Kam; Hegle; Væverkam; (Vét.) Muk hos Heste; (H. n.) Slags toskallet Conchylie; *fig.* og *pop.* donner un coup de – à q., prygle En; être sale comme un –, være smudsig og uordentlig.

Peigné, e, *p.* kæmmet; *fig.* ordentlig, reenlig, omhyggeligt behandlet; un jardin bien –, en ordentlig, smukt revet, vel vedligeholdt Have; un ouvrage bien –, et omhyggeligt udarbeidet og rettet Arbeide; être – à la diable, have uordentligt Haar, være uordentlig i sin Paaklædning; (Pé.) harengs –s, Sild, som have mistet deres Finner el. Skæl; *s.* un mal –, et uordentligt, lurvet Menneske.

Peignée, *f.* Slagsmaal; Prygl; *pop.*

Peigner, *v. a.* rede med en Kam; kæmme; hegle; *fig.* prygle, mishandle; *v. pr.* kæmmes; *pop.* prygle hinanden.

Peigneur, se, *s.* Uldkæmmer; Hørhegler. [(alm. faiseur de peignes).

Peignier, *m.* Kammager; *p. u.*

Peignoir, *m.* Pudderskjorte, Friseurmantel; Badeskjorte.

Peignon, *m.* Bundt Hør el. Hamp, som Rebslageren bærer som et Bælte om Livet, naar han spinder; *pl.* Affald af Uld, som kæmmes.

Peignures, *f. pl.* Haaraffald ved Kæmning. [fonnier).

Peiller, *m.* Kludesamler (nu: chif-

Peilles, *f. pl.* Klude til Papir; *inus.*

Peindre, *v. a.* male; afbilde, skildre, beskrive; *v. n.* skrive; *v. pr.* male sig; skildre sig; – en huile, – à l'huile, male med Olie; – en détrempe, male med Vandfarve; – en rouge, male rødt; – sur toile, male paa Lærred;

-d'idée, tegne efter Fantasi; ud af Hovedet; - de mémoire, tegne efter Hukommelsen; - d'après nature, male efter Naturen; être fait à -, være smukt skabt; cet habit va à -, denne Kjole sidder overordentligt godt; - q., male En, Ens Portrait; cet auteur se peint dans ses ouvrages, denne Forfatter skildrer sig selv i sine Værker; *fig.* og *fa.* s'achever de -, ødelægge sig ganske; vanære sig; begynde at drikke forfra efter at have drukket dygtigt; pour nous achever de -, til endnu større Ulykke; voilà qui nous achève de -, der fattedes kun det for ganske at ødelægge os.

Peine, *f.* Straf, Revselse; Smerte, Lidelse; Sorg, Kummer, Bedrøvelse; Bekymring; Nød; Besværlighed, møisommeligt Arbeide, Umage; Vanskelighed, Hindring; Ulyst, Modbydelighed for at sige el. gjøre Noget; Arbeidsløn; on le lui a ordonné sur -, sous -, à - de la vie, man har befalet ham det under Livs Straf (af de tre Udtr. er sous - det brugeligste); sous les -s de droit, under den derfor fastsatte Straf; la - du sens, Helvedsstraf; être dans la -, være i Trang; je suis fort en - de ce qu'il est devenu, jeg er meget bekymret for hvad der er blevet af ham; ne vous en mettez pas en -, vær ikke bekymret derfor; ce n'est pas la -, cela n'en vaut pas la -, det er ikke Umagen værd; la chose en vaut bien la -, Sagen er nok Umagen værd; perdre sa -, gjøre sig forgjæves Umage; mourir à la -, døe uden at naae det, hvorfor man har arbeidet, det, hvorfor man har kæmpet; prenez (donnez-vous) la - de, gjør Dem den Uleilighed at o. s. v.; compter pour rien ses -s, være meget forekommende; meget virksom; un homme de -, en Mand, som fortjener suurt sit Brød; faire une ch. sans -, gjøre Noget gjerne, uden at tvinges; avoir de la - à marcher, have vanskeligt ved at gaae; payez-lui sa -, betal ham for hans Umage, betal ham hans Arbeide; *prov.* nul bien sans -, man erholder intet Gode uden Møie;... à -, *loc. ad.* neppe, ikke saasnart; vanskeligen; à - le soleil fut-il levé que,.., neppe var Solen staaet op for...; à - sait-il lire, han kan neppe læse; à grand' -, *loc. ad.* vanskeligen, med stor Besvær.

Peiné, e, *p.* og *a.* bekymret, bedrøvet; udarbeidet møisommeligt, ængsteligt; je suis fort - de cela, det gjør mig meget bekymret, jeg er meget bedrøvet derover; un style -, en ængsteligt udarbeidet Stiil.

Peiner, *v. a.* smerte, forurolige, bekymre, bedrøve; udarbeide møisommeligt, ængsteligt; volde Besvær, trætte; *v. n.* arbeide med stor Anstrængelse, trættes, udmatte sig; true med at bukke under for altfor stor Byrde; have Ulyst el. Modbydelighed for; *v. pr.* gjøre sig Umage; cela m'a beaucoup -é, det har bedrøvet mig meget; il peine beaucoup ses ouvrages, han udarbeider sine Værker med stor Omhu el. Ængstelighed; cette poutre peine beaucoup, denne Bjælke bærer altfor svær en Byrde; il peine à punir, han straffer ugjerne; il n'aime pas à se -, han holder ikke af at gjøre sig Umage.

Peineux, se, *a.* møisommelig, besværlig; *pop.*

Peintre, *m.* Maler; - d'histoire, Historiemaler; - de portrait, Portraitmaler; - de paysage, Landskabsmaler; - en miniature, Miniaturmaler; - en bâtiments, - au gros pinceau, à la grosse brosse, Bygningsmaler; une femme -, en Malerinde; ce poète est un excellent -, denne Digter skildrer fortræffeligt de Gjenstande, han omhandler; *fa.* être gueux comme un -, være i meget maadelige Omstændigheder.

Peintreau, *m.* slet Maler.

Peinturage, *m.* en Farves Anstrygning paa Træ el. Muur.

Peinture, *f.* Malerkunst; Maling; Maleri; *fig.* en Digters el. Talers levende Skildring af en el. anden Gjenstand; (Jeu) Herreblad (alm. figure); *pop.* cela est fait comme une -, det er særdeles godt udført el. udarbeidet; en -, *loc. ad.* tilsyneladende; efter Skinnet el. Udseendet; *fa.*

Peinturer, *v. a.* overstryge med en og samme Farve, anstryge.

Peintureur, *m.* Haandværker, som overstryger Mure, Vægge, Lofter o. desl. (ogs. barbouilleur).

Péjoratif, ive, *a.* som frembringer el. udtrykker en Forværrelse.

Pékin, *m.* Slags chinesisk Silketøi; *fa.* Spidsborger; Borgersoldat; (Géogr.) Chinas Hovedstad.

Pélache, *f.* grovt Plyds.

Pelade, *f.* Haarets Affalden, Slags Sygdom (alopécie); Uld, som ved Hjælp af Kalk, falder af Faareskind.

Pelage, *m.* visse Dyrs (Hestens, Hjortens og desliges) Haarfarve, Lød.

Pélagianisme, *m.* (Thé.) Kjætteri, som benegtede Arvesynden og Naadens Virkning.

Pélagie, *f.* (Méd.) Rosen i Hænderne.

Pélagien, ne, *s.* Pelagianer (s. pélagianisme).

Pélamide, *f.* (H. n.) ung Thunfisk, Tantei, spansk Makrel.

Pelard, *a. m.* bruges kun i Udtr.: bois –, Træ, som er afbarket medens det endnu groer.

Pelauder, *v. a.* slaae, prygle, revse; *v. pr.* baxes; *pop. p. u.*

Pelé, e, *p.* og *a.* afpillet, skaldet; un roc –, en nøgen, ubevoxet Klippe; un vieux –, en gammel Skaldepande; *prov.* il n'y avait que trois tondus (teigneux), et un pelé, det var et simpelt og ikke talrigt Selskab.

Pêle-mêle, *ad.* imellem hinanden, uden Orden, hulter til bulter; *s. m.* Uorden; Bunterad: Sidden til Bords i Flæng uden at følge Rangen.

Peler, *v. a.* aftage Haar, skolde; skrælle; *v. n.* skalle af (om Huden); *v. pr.* skrælles, afskalles; luvslides; – un cochon, skolde en Griis; – la terre, grave Grønsværen bort; mon corps pèle, Huden paa mit Legeme skaller; ce velours se pèle promptement, dette Fløiel luvslides hurtigt.

Pèlerin, e, *s.* Pilgrim, Valfartsqvinde; Vandrer, Vandrerske; *fig.* og *fa.* Hykler, Hyklerske; fiffigt, forstilt Menneske; (H. n.) *m.* Slags tostallet Musling; *prov.* rouge au soir, blanc au matin, c'est la journée du –, Aften rød og Morgen hvid bebude Vandreren en smuk Dag.

Pèlerinage, *m.* Pilgrimsreise, Pilgrimsgang, Valfart; Valfartssted.

Pèlerine, *f.* s. pèlerin; Slags Fruentimmer-Halsbeklædning, Pelerine, Modest.

Pelette, *f.* (Maç.) lille Skovl, Redskab til at forme Muursteen.

Pélican, *m.* (H. n.) Pelikan; (Dent.) Tandudtrækkerredskab; (Chi.) Slags Distillèermaskine; (Charp.) lille Krampe til at fastholde Træ, som sauges.

Pélice, *f.* (H. n.) Slags indisk Odderslange.

Pelin (bedre: plain), *m.* læsket Kalk, hvori Huder skolles; Kalkgrube til Huder.

Pelisse, *f.* Pels, Damekaabe foret med Pelsværk.

Pelisson, *m.* laaden Vams, Skindpels.

Pellâtre, *f.* Bladet paa en Skovl.

Pelle, *f.* Skovl; – à feu, Ildskuffe; *fig.* og *fa.* avoir de l'argent à remuer à la –, have mange Penge (saa at man kan skovle dem); *prov.* la – se moque du fourgon, den ene Nar leer af den Anden.

Pelle-à-cul, *f.* Slags Havestol, hvis Sæde ligner en Skovl.

Pellée, pellerée el. pelletée, *f.* Skovlfuld (pellerée er det brugeligste).

Pelleron, *m.* (Boul.) lang og smal Bagerskovl til smaa Brød.

Pelleterie, *f.* Bundtmagerhaandværk; Pelsværk; Bundtmagerboutik; Bundtmagerlaug.

Pelletier, ère, *s.* Bundtmager, Bundtmagerske; Pelshandler.

Pellicule, *f.* tynd Hud; Hinde.

Pelliculeux, se, *a.* beklædt med flere Hinder, hudagtig.

Peloir, *m.* Skavejern hos Garvere og Feldberedere.

Pelosard, *m.* Navn paa et Slags Druer i Egnen om Perpignan.

Pelotage, *m.* (Com.) Vigogneuld (3die Slags).

Pelote, *f.* Bold, Klump; Nøgle Traad o. desl. (almindeligere peloton); Naalepude; Blis, hvid Plet i Panden paa Heste (ogs. étoile); *pop.* lille tyk og feed Person; une – de neige, en Sneebolt; *fig.* og *fa.* faire sa –, samle sig en Formue lidt efter lidt; gjøre sig utilladelig Fordeel; cela fait une – au bout de q. temps, det løber omsider op til en Sum; la – se grossit, Feilene blive større og større; Fordelene voxe mere og mere; Opløbet tager bestandigt til.

Peloter, *v. n.* spille Bold, kaste Bolden fra den Ene til den Anden; kaste Sneebolde; *fig.* forsøge paa Noget, prøve paa at foretage Noget; *v. a. fa.* prygle; nedrive; *v. pr.* prygle hinanden, slaaes, skjændes; *prov.* – en attendant partie (mieux), foretage sig noget Ubetydeligt, i Forventning af noget Bedre; prøve paa hvad man tør gjøre.

Peloteur, *m*. En, som kaster med Bold.

Peloteuse-mécanique, *f*. lille Maskine til at vinde Bomuldsgarn i Nøgler.

Peloton, *m*. Nøgle Traad o. desl.; Bold, som ikke er overtrukken; Raalepude; Klump; *fig*. Hob; Menneske-Klynge; lille Troppekorps, Peloton; *fa*. se mettre en –, krumme sig sammen, trække sig sammen som et Nøgle.

Pelotonner, *v. a*. vinde i Nøgle; *v. pr*. sammenhobe sig; klynge sig sammen; krumme sig sammen som et Nøgle. [Græsplet, Grønplet.

Pelouse, *f*. Slags fiint, kort Græs;

Pelta, *f*. (Ant.) lille udhulet Amazon-Skjold; (Bot.) Kapsel hos Lavarterne.

Peltaste, *m*. (Anc.) græsk skjoldvæbnet Soldat, Skjoldbærer.

Pelte, *f*. (Anc.) lille Skjold, Amazon-Skjold; s. pelta. [skjoldformig.

Pelté, e, *a*. (Bot.) skjolddannet,

Pelu, e, *a*. bevoxet med Haar, haaret; *fig*. og *fa*. patte-pelue, Hykler, falsk, sledsk Menneske.

Peluche, *f*. Plyds, Flos. [laaden.

Peluché, e, *p*. og *a*. flosset, haaret,

Pelucher, *v. n*. blive laaden, flosset el. haaret (om et Slags Stof el. Klæde); *v. pr*. blive flosset.

Pelure, *f*. Skrælling; Skal, Bælg, Hinde; Skorpe (af Ost).

Pelure-d'ognon, *f*. (Bot.) Slags Svamp; Kartoffelart; (H. n.) Slags lille Østers; (Com.) Navn paa Farven af visse Slags Viin.

Pelvien, ne, *a*. (An.) henhørende til Bækkenet i Underlivet. [Munk.

Penaillon, *m*. Pjalt (*fa*.); (*iron*)

Pénal, e, *a*. underkastende en Straf; code –, Straffelovbog; *pl. m*. -nals.

Pénalité, *f*. Straffebestemmelse; Straffesystem; Strafbarhed.

Penard, *m*. bruges kun i Udtr. vieux –, gammel Ræv, gammelt snedigt Menneske; gammel Wellystning.

Pénates, *m. pl*. (Anc.) Huusguder (lares); *fig*. og *fa*. Bolig; revoir ses –, see sit Hjem igjen.

Penaud, e, *a*. forlegen, betuttet, forbløffet; undseelig, skamfuld; *fa*.

Pence, *m*. lille engelsk Mynt; Tolvtedeel af en Schilling.

Penchant, *m*. Skraaning, Skraahed, Skrænt; *fig*. Hælding; naturlig Tilbøielighed, Hang; sa fortune est sur son –, hans Lykke el. Formue er paa Hældingen; le – de l'âge, Alderens aftagende Kraft; être sur le – de sa ruine, staae paa Randen af sin Undergang; avoir du – pour q., have Tilbøielighed for En.

Penchant, e, *a*. hældende, skjæv, skraa; *fig*. nærmende sig sin Undergang, vaklende (bedre: chancelant).

Penché, e, *p*. skraa, skjæv, hældende; avoir des airs -s, have affecteerte Lader.

Penchement, *m*. Hælden til den ene Side, Hælden forover med Kroppen.

Pencher, *v. a*. hælde, bøie, bringe ud af sin lodrette Stilling; *v. n*. være skraa, hælde, bøie sig; *fig*. være tilbøielig til; *v. pr*. bøie sig, bukke sig, være skjæv el. skraa; – la tête, hælde med Hovedet; le mur penche de ce côté, Muren hælder til denne Side; l'empire penche vers sa ruine, Riget nærmer sig sin Undergang; il penche plus pour l'un que pour l'autre, han har større Tilbøielighed for den Ene end for den Anden.

Pendable, *a*. som fortjener at hænges; cas –, Handling, hvorfor Gjerningsmanden fortjener at hænges; *fa*. jouer à q. un tour –, spille En en lumpen Streg.

Pendage, *m*. (Minér.) en Aares skraa Retning i en Kulmine.

Pendaison, *f*. Ophængning i en Galge; *pop*.

Pendant, *m*. Deel af et Gehæng, hvorigjennem Kaarden stikkes; Deel af et Uhr, hvori Kjæden fastgjøres; Ørenrings Smykke, Ørenpendelok (i d. Betydn. især *pl*. -s d'oreilles); Sidestykke, Stykke, som i Smag og Størrelse svarer til et andet; *fig*. Person af samme Charakteer el. Tænkemaade som en anden; faire le – de, faire – à el. avec, udgjøre et Sidestykke til.

Pendant, e, *a*. hængende, nedhængende; *fig*. anhængig, indstævnet; des fruits -s par les racines, Frugter, som endnu ikke ere indsamlede; le procès est – à ce tribunal, Processen svæver (el. er anhængig af) for denne Domstol.

Pendant, *pp*. medens (paa den Tid; til Forskjel fra durant, imedens, som medfører Begreb af en Varighed, der ikke afbrydes): je l'ai vu – son séjour ici, jeg har seet ham under hans Ophold her; l'armée se repo-

soit durant l'hiver, Armeen udhvilede sig saalænge Vinteren varede; – que, *loc. conj.* medens at (tandis que, medens at, medfører Begreb af en Modsætning).

Pendard, e, *s.* Galgenfugl, Galgenknebel, Døgenigt; Rakkermær; *fa.*

Pendeloque, *f.* Ørenrings Smykke, Ørenpendelok; Krystalprisma, som hænger ned paa en Lysekrone; Pjalt, som hænger ned fra en iturevet Kjole (*plais.*).

Pendentif, *m.* (Arch.) fremstaaende Bue paa en Hvælving.

Penderie, *f.* Samling af Stænger, hvorpaa Feldbrederne ophænge deres Skind; *pop.* Ophængning i Galgen.

Pendeur, *m.* (Mar.) Enden af et Toug, hvori der gaaer en Tridse; (H. n.) Navn paa et Slags Spætte.

Pendice, *a. f.* i Udtr. araignée –, Edderkops Spind, som er fasthæftet til Loftet.

Pendillard, *m.* Slags sort Drue.

Pendiller, *v. n.* hænge i Luften, dingle for Vind og Veir; *fa.*

Pendillon, *m.* (Horl.) Deel af et Uhrværk, som holder Perpendiklen i Sving.

Pendre, *v. a.* ophænge; hænge i en Galge; *v. p.* hænge sig; *v. n.* hænge; hænge ned, hænge for langt ned; *fig.* og *fa.* être toujours pendu au cou (el. aux trousses) de q., kjærtegne En idelig; être toujours pendu aux côtés (el. à la ceinture) de q., følge En allevegne, være altid i Hælene paa En; – son épée au croc, forlade Krigsstanden; être pendu haut et court, være bleven hængt (*v.*); il y a de quoi se –, man kunde gjerne fortvivle derover; dire pis que – d'un homme, sige om En alt det Værste, der gives; ikke levne ham Ære for fire Skilling; il ne vaut pas le – (bedre: la corde pour le –), han er ikke en Strikke (et Stud Krudt) værd; *prov.* autant vaudrait être pendu que d'avoir fait cela, man maatte lige saa gjerne ønske sig død og begraven som at have gjort det; autant lui en pend à l'œil (à l'oreille, au nez), det Samme kan gjerne hændes ham.

Pendu, e, *p.* hængt, ophængt; *fig.* og *fa.* avoir la langue bien –e, være skaaren godt for Tungebaandet; *prov.* aussitôt pris, aussitôt pendu, man gjør kort Proces med dem; man bruger dem strax saasnart de indfinde sig; ...*s.* den Hængte; il a l'air d'un –, han seer daarlig og elendig ud, som om han var skaaren ned fra Galgen; il est sec comme un –, han er tør og mager som en Beenrad; avoir de la corde de – dans sa poche, vinde altid i Spil; være heldig i Alt, hvad man foretager sig; *prov.* il ne faut pas parler de corde dans la maison d'un – (d'un homme qui a été –), man maa ikke bringe paa Bane, hvad der kan saare den, med hvem man taler.

Pendule, *m.* Perpendikel, Pendul; *f.* Perpendikeluhr, Penduluhr, Taffeluhr.

Penduline, *f.* (H. n.) Pendulin-Meise.

Pène, *m.* Tappen el. Stangen i en Laas, der springer frem og lukker, Rigel; (Mar.) Tjærekvast; øverste Stykke paa en Raastang.

Pénétrabilité, *f.* (Did.) Gjennemtrængelighed.

Pénétrable, *a.* gjennemtrængelig.

Pénétrant, e, *a.* gjennemtrængende; *fig.* indtrængende, rørende; skarpsindig; discours –, en rørende, hjertegribende Tale; avoir l'œil (le coup d'œil, le regard) –, have et skarpt, gjennembore Blik; avoir l'esprit –, være skarpsindig, besidde en dyb Forstand, som trænger til Bunds i Alt.

Pénétratif, ive, *a.* (Did.) gjennemtrængende, som trænger let til Bunds i Noget; *p. u.*

Pénétration, *f.* (Did.) gjennemtrængende Egenskab; *fig.* Skarpsindighed, gjennemskuende el. gjennemtrængende Forstand.

Pénétré, e, *p.* rørt, bedrøvet; dybt bevæget.

Pénétrer, *v. a.* trænge igjennem, trænge ind i; *fig.* gjennemskue, trænge til Bunds i, erholde dyb og grundig Kundskab i; røre, dybt bevæge; *v. pr.* gjøre sig fortrolig med; overtyde sig om; sætte sig ind i; tilegne sig; *v. n.* trænge ind i; *fig.* – les secrets de la nature, gjennemskue Naturens Hemmeligheder; sa douleur me pénètre le cœur, hans Sorg gaaer mig nær til Hjerte; il pénétra dans la Russie, han trængte ind i Rusland; – dans les secrets de la nature, udgrunde Naturens Hemmeligheder; se – de ses devoirs, sætte sig ganske ind i sine Pligter, levende gjennemtrænges af

femme; se – d'une vérité, indprente sig dybt en Sandhed.

Penguin el. pengouin, f. pingouin.

Pénible, a. møisommelig, besværlig; fig. piinlig, smertelig; un travail –, et møisommeligt Arbeide; un sentiment –, en smertelig Følelse; c'est un aveu – à faire, det er en Tilstaaelse, som det er piinligt at gjøre.

Péniblement, ad. besværligen, vanskeligen; fig. piinligen; nødigen.

Péniche, f. (Mar.) lille Transportfartøi; væbnet Baad.

Pénicille, m. Pensel; inus.

Pénicillé, e, el. pénicilliforme, a. (An.) penselformig, endt i en Dusk.

Pénide, f. (Pharm.) stark Sukker; Boltsersukker.

Pénil, m. (An.) Venusbjerg, haarbevoxet Sted om Fødselsdelene.

Péninsulaire, s. og a. Beboer af en Halvø; henhørende til en Halvø; p.u.

Péninsule, f. Halvø; Spanien og Portugal (la – ibérique).

Pénitence, f. Anger; Bod; Bodsstraf; Straf for en begaaet Feil; Straf i Juleleg; faire – de ses péchés, bøde for sine Synder; fig. og fa. faire –, sættes paa smal Kost; mettre un enfant en –, paalægge et Barn en Straf; pour –, pour votre –, en – de cela, loc. ad. til Straf, til Straf derfor.

Pénitencerie, f. paveligt Afladscancelli; Bods-Ret; Bodsdommers Embede.

Pénitencier, m. Bodspræst, Afladspræst.

Pénitent, e, a. og s. bodfærdig, angerfuld; Skriftebarn; bodfærdig Synder; Medlem af en catholsk Bodsorden.

Pénitentiaire, a. angaaende Boden el. Bodsstraffen; tjenende til at afbøde Synden.

Pénitentiaux, a. m. pl. henhørende til Kirkeboden; bruges i Udtr.: psaumes –, 7 Bodspsalmer; canons –, kirkelige Bodslove.

Pénitentiel, m. Ritual for Bodspaalæggelse.

Pennache, f. (H. n.) Søfjer, Slags Plantedyr.

Pennade, f. Trin el. Spark med Foden; v.

Pennage, m. Fugles Vingefjer; (Fauc.) Rovfugles Fjer.

Pennatule, f. (H. n.) Søfjer; s. pennache.

Penne, f. stor Fjer paa en Rovfugl, Svingfjer; Fjer til en Piil.

Penné, e, a. (Bot.) fjeret (om Blade, hvis Aarer ligne Fjer).

Penniforme, a. (An.) fjerdannet (om Muskler, hvis Fibrer ligne Fanen paa Fjer).

Pennipède, a. (Myth.) som har bevingede Fødder.

Pennon, m. Slags gammeldags Standard, tilhørende en Ridder, som havde 20 bevæbnede Mand under sig.

Pénombre, f. (Astr.) Halvskygge.

Penon (bedre: pennon), m. (Mar.) Spanser, Stykke Kork besat med Fjer og bestemt til at tjende Vindens Retning.

Pensant, e, a. tænkende; bien –, veltænkende, velsindet; mal –, slettænkende, ildedømmende, som dømmer ilde om Andre.

Pensée, f. Tænkning; Tanke; Tankeevne; Mening; første Idee, Plan, Udkast; Stedmodersblomst (bruges i Frankrig sindbilledligen ligesom Forglemmigeien hos os); pl. Tanker, Betragtninger; entrer dans la – de q., sætte sig ind i Ens Tanker; fatte Ens Mening; lire dans la – de q., gjennemskue Ens Tanker; cela n'est jamais entré dans ma –, det er aldrig kommet indenfor mine Tanker; cela m'est venu dans la – (en –), det er faldet mig ind; s'enfoncer dans ses –s, fordybe sig i sine egne Tanker el. Betragtninger; il n'est pas tourmenté par ses –s, hans Tanker plage ham ikke, han besidder kun lidt Forstand; avoir de mauvaises –s, have slette Tanker, tænke paa slette Ting, have ondt i Sinde; il a jeté sur la toile la – de son tableau, han har udkastet paa Lærredet Skitsen til sit Maleri.

Penser, v. a. tænke; udtænke, udfinde; troe, mene, dømme om; v. n. tænke; anstille Betragtninger; eftertænke, overveie; tænke paa, erindre sig; have Noget i Sigte, have i Sinde; tage sig i Agt; være nær ved; il ne dit pas tout ce qu'il pense, han siger ikke, Alt hvad han tænker; qu'en pensez-vous? hvad mener De derom? j'ai pensé une ch. (Ac.; bedre: j'ai pensé à une ch.) qui vous sera utile, jeg har tænkt paa Noget, som vil være Dem til Nytte; à quoi pensez-vous donc? hvad har De dog i Sinde? il n'y pense plus, han har slaaet det

ud af fine Tanker; – à mal (el. – mal), have ondt i Sinde; mal –, have slette Tanker el. Meninger; que pensez-vous faire? hvad har De i Sinde at gjøre? pensez à vous, tag Dem i Agt; j'ai -é mourir, jeg har været nær ved at døe; – tout haut, sige Alt hvad man tænker, sige hvad man burde skjule; façon de –, Mening, Anskuelse; à ce que je pense, efter min Mening, efter hvad jeg troer; ouvrage bien -é, et vel udtænkt Arbeide.

Penser, *m.* Tanke (*poé.*).

Penseur, *m.* Tænker; profond –, dyb Tænker. [i Tanker.

Pensif, ive, *a.* tankefuld, fordybet

Pension, *f.* Kostpenge; Betaling for Kost, Logis og Underviisning; Pensions- el. Kostgængeranstalt; Underviisningsanstalt, hvor Eleverne tillige have Kost og Logis (i d. Betydn. ogs. pensionnat); de i samme værende Kostgængere; aarlig Naadesgave, Pension; demi- –, Huus, hvor man har Kosten men ikke boer; Betaling for samme.

Pensionnaire, *s.* Kostgænger; Elev, som er i Kost, Pensionist; comédien –, el. blot –, Skuespiller, som har bestemt Løn og ikke tager Deel i Udbyttet; demi- –, Elev, som har Kost men ikke Logis; grand- –, forh. første Minister i Holland.

Pensionnat, *m.* Underviisningsanstalt, hvor Eleverne tillige have Kost og Logis; Kostgængeranstalt; s. pension.

Pensionner, *v. a.* give En aarlig Pension.

Pensum (um udt. om), *m.* Extraarbeide, som foresættes en Elev til Straf; *pl.* des pensum. [Lyra.

Pentacorde, *m.* (Anc.) femstrænget

Pentadactyle, *a.* (H. n.) femtaaet, som har fem Tæer paa hver Fod.

Pentadécagone, *m.* (Géo.) Figur, som har 15 Sider og Vinkler (ogs. quindécagone). [som har 5 Sider.

Pentaèdre, *m.* (Géo.) fast Legeme,

Pentaglotte, *a.* skrevet paa 5 Sprog.

Pentagone, *m.* og *a.* (Geo.) Figur, som har 5 Sider og 5 Vinkler.

Pentamètre, *m.* og *a.* femfodet Vers.

Pentandre, *a.* (Bot.) femhannet.

Pentandrie, *f.* (Bot.) femte Klasse af Linnees System, indeholdende Planter med 5 Støvnaale i en tvekjønnet Blomst.

Pentapole, *f.* (Geogr.) Egn el. Provinds, som indeholder 5 Hovedstæder; *inus.*

Pentarchie, *f.* Regjering bestaaende af 5 Personer; en saadan Medregents Værdighed og Embedsvarighed.

Pentarque, *m.* Medlem af en af 5 bestaaende Regjering.

Pentastyle, *m.* og *a.* (Arch.) Bygning, hvis Façade fremviser 5 Søiler.

Pentateuque, *m.* de 5 Mosebøger.

Pentathle, *m.* (Ant.) fem Slags Kamplege hos Grækerne.

Pente, *f.* Skraaning, Hælding; Skrænt; Faldet af et Vandløb; nedhængende Strimmel paa Gardiner, om en Sengehimmel, en Bogreol o. desl.; *fig.* naturlig Hang, Tilbøielighed; avoir de la – au libertinage, have Hang til Udsvævelse; se laisser aller à la – naturelle, hengive sig til sin naturlige Tilbøielighed.

Pentecostaire, *a.* henhørende til Pintsen, angaaende samme; *s. m.* Kirkebog for Pintsefesten.

Pentecôte, *f.* Pintsefest; les fêtes de la –, Pintsedagene.

Pentière, *f.* (Ch.) s. pantière.

Penture, *f.* Jernbaand el. Jernbeslag med en Krog til en Dør- el. Vinduesshængsel. [sidste Stavelse.

Pénultième, *a.* næstsidste; *s. f.* næst-

Pénurie, *f.* stor Mangel paa de første Fornødenheder; stor Pengetrang; Armod, Nød og Elendighed.

Péotte, *f.* Slags stor Gondol, stor venetiansk Sluppe. [sters Modenhed.

Pépasme, *m.* (Méd.) usunde Vædfl-

Pépastique, *a.* (Méd.) lettende Fordøielsen, fordelende usunde Vædsker (ogs. peptique). [Tufsteen.

Péperin, *m.* (H. n.) graa vulkanisk

Pépie, *f.* Pip (Sygdom hos Høns); *fig.* og *pop.* il n'a pas la –, han drikker gjerne, han har en tørstig Sjæl; han er slaaen godt for Tungebaandet; il nous fait avoir la –, han giver os Intet at drikke.

Pepin, *m.* Frugtkjerne. [teskole.

Pépinière, *f.* Træskole; *fig.* Plan-

Pépiniériste, *m.* Gartner, som opelsker Træer (ogs. *a.* jardinier –).

Pépita el. pépite, *f.* (Minér.) Metalklump i Minerne; Guldskive.

Péplion el. **péplis** (s udtales), *m.* (Bot.) Kattehale, Lythre.

Péplon el. **péplum** (um udt. om), *m.* (Ant.) lang Fruentimmerkaabe el. broderet Slør.

Peptique, *a.* s. pépastique.

Péragration, *f.* (Astr.) en Banes Gjennemløb; *p. u.*

Percale, *f.* hvidt ostindisk Bomuldstøi.

Percaline, *f.* Blankklærred til Foer, Slags Dvælg, Shirting.

Perçant, e, *a.* spids, gjennemborende, gjennemtrængende; *fig.* skarpsindig; un froid –, en bidende Kulde; une vue –e, et skarpt Syn; un esprit –, en skarpsindig Forstand.

Perce, *f.* Pibeboer, Instrumentboer (s. perce-à-main); en –, *loc. ad.* anstukken; mettre du vin en –, stikke Hul (bore Taphul) paa et Viinfad, aftappe Viin.

Percé, e, *p.* gjennemboret, gjennemskaaret; hullet; gjennemtrængt; le rez-de-chaussée est – de quatre croisées, Stueetagen har 4 Vinduesfag; une maison bien –e, et Huus, som har mange høie og smukke Vinduer; un habit – par le coude, en Kjole med Huller paa Albuen; une forêt bien –e, en Skov med store og smukke Veie; un paysage bien –, et Landskab med viid Udsigt; je suis – jusqu'aux os, jeg har ikke en tør Traad paa Kroppen, jeg er vaad indtil Skindet; *fig.* avoir le cœur –, have Hjertet gjennemboret af Sorg; être bas –, være paa Knæene; un panier –, en Ødeland; ... *s. m.* Aabning el. Vei i en Skov (s. percée).

Perce-à-main, *m.* Pibeboer, hvormed der bores Huller i Instrumenter (s. perce); *pl.* des perce-à-main.

Perce-bois, *m.* (H. n.) Træborer; Træorm; *pl.* des perce-bois.

Perce-bosse, *m.* (Bot.) Fredløs (lysimachie); *pl.* des perce-bosses.

Perce-bourdon, *m.* Boer, hvormed der bores Huller i en Sækkepibe; *pl.* des perce-bourdons.

Percée, *f.* Aabning el. Vei i en Skov (s. percé); faire une –, reise ind i det Indre af et Land.

Perce-feuille, *f.* (Bot.) fladkjernet Skjærmplante; *pl.* des perce-feuilles.

Perce-forêt, *m. fa.* Erkejæger, Buskjæger; *pl.* des perce-forêts.

Perce-lettre, *m.* Redskab, hvormed man stak Huller i Breve for derigjennem at trække en Silkesnoer, som forsegledes; *pl.* des perce-lettres.

Percement, *m.* (Arch.) Gjennembrydning af en Muur for at anbringe en Dør el. et Vindue; (Mine.) Vandstalle i Bjergværker.

Perce-meule, *m.* Hulboer til Slibe- el. Møllesteen; *pl.* des perce-meules.

Perce-mousse, *m.* (Bot.) Uldhætte; Jomfruhaar (polytric); *pl.* des perce-mousses.

Perce-muraille, *f.* (Bot.) Slags Nælde, Cecropie (pariétaire); *pl.* des perce-murailles.

Perce-neige, *f.* (Bot.) Sneeklokke, Sommergjæk; *pl.* des perce-neige.

Perce-oreille, *m.* (H. n.) Ørentvist; *pl.* des perce-oreilles.

Perce-pierre, *f.* (Bot.) Steenbræk; *pl.* des perce-pierre.

Percepteur, *m.* Indcasserer, Oppebørselsbetjent.

Perceptibilité, *f.* Oppebærlighed; Synbarhed.

Perceptible, *a.* som kan oppebæres; som kan sees el. bemærkes (i d. Betydn. kun med en Negtelse; hellere: imperceptible).

Perception, *f.* Oppebørsel; Oppebørselspost; (Phil.) Opfattelse.

Percer, *v. a.* gjennembore, gjennemstikke, gjennembryde, gjennemskære, aabne, bane Vei igjennem, gjennemtrænge; *fig.* gjennemskue, udgrunde;... *v. n.* bane sig Aabning, komme frem; have en Udgang til; gjennemtrænge, trænge ind i; *fig.* komme for Dagen, bryde frem; svinge sig op, gjøre Fremgang, komme til Anseelse; ... *v. pr.* saare sig; skade sig; – un mur, gjennembryde en Muur; – une croisée dans un mur, gjøre Aabning til et Vindue i en Muur; – un tonneau, bore Taphul paa en Tønde; – du vin, stikke Hul paa et Viinfad; – la foule, trænge sig igjennem Mængden; *fig.* – un mystère, udgrunde en Hemmelighed; – l'avenir, gjennemskue Fremtiden; crier à – les oreilles, skrige Ørene fulde; – les nuits à étudier, à jouer, tilbringe Nætterne med at studere, med at spille; cela me perce l'âme, det skjærer mig i Hjertet; ce coup perce dans les chairs, dette Hug trænger ind i Kjødet; les dents

commencent à – à cet enfant, Tænderne begynde at komme frem hos dette Barn; les os lui percent la chair, han er meget mager, Benene stikke allevegne frem; sa maison perce dans deux rues, hans Huus gaaer ud (har Udgang) til to Gader; – dans l'avenir, skue ind i Fremtiden; le jour perce, Dagen bryder frem; le cerf perce, Hjorten tager Flugten; la vérité perce à la longue, Sandheden kommer omsider for Lyset; ce jeune homme percera, dette unge Menneske vil svinge sig op; se – de son épée, gjennembore sig med sin egen Kaarde.

Percerat, *m.* (H. n.) Søørn. [*pop.*

Percerette, *f.* Slags Boer (vrille);

Perce-ronde, *f.* Slags Passer; *pl.* des perce-rondes. [paa en Fløite.

Perces, *f. pl.* Huller, som anbringes

Perceur, *m.* (Mar.) Borer.

Percevoir, *v. a.* oppebære el indsamle Skatter, Indtægter, Frugter o. desl.; (Log.) opfatte.

Perchant, *m.* Lokkefugl.

Perche, *f.* Maal af 18 til 22 Fod (*v.*); Stang; (Ch.) et med Takker besat Hjortehorn; (Mar.) Baadshage; (H. n.) Aborre; *fig.* og *plais.* c'est une grande –, det er et høit, magert og uproportioneret Fruentimmer; *pl.* (Arch.) runde, hvælvede Piller, som tjene til at danne en Buehvælving.

Perché, e, *p.* fløiet op; *fig.* og *fa.* être toujours – sur sa grandeur, sur ses aïeux, beraabe sig altid paa sin Adel, paa sine Aner; *s. m.* (Ch.) tirer les faisans au –, skyde Fasaner, som ere fløiede op paa en Green.

Perchée, *f.* Samling af Fugle, som sidde paa en Green.

Percher, *v. n.* sætte sig op el. flyve op paa en Green el. en Pind; pleie at flyve op el. sætte sig paa en Green o. desl; *v. pr.* flyve op, sætte sig op; *fig.* og *fa.* sætte sig op paa et høit Sted for bedre at see el. høre.

Perchis, *m.* Indhegning med Stænger; Riisgjerde.

Perchoir, *m.* Stang el. Pind i et Hønsehuus el. i et Fuglebuur til at flyve op paa; Hønsestige.

Percius, e, *a.* lam; il est – de tous les membres, han er lam i alle Lemmer; *fig.* og *fa.* avoir l'esprit –, mangle Omdømme.

Perçoir, *m.* Boer til Taphuller, spidst Jern til at gjøre Huller med.

Percussion, *f.* (Did.) Stød, Slag; to Legemers Sammenstød; – directe, lige Stød; – oblique, skjævt Stød; (Arq.) batterie à –, Percussionslaas; (Mus.) instrument de –, Instrument til at slaae paa, Slaginstrument (Pauker, Tambourin o. desl.).

Perdable, *a.* som kan tabes.

Perdant, e, *s.* den Tabende; især i *pl.* (om Tabende i Spil) il est dans les (du nombre des) –s, han hører til de Tabende; ogs. *a.* les numéros –s, de tabende Numere.

Perdition, *f.* slet Brug af sin Eiendom (i d. Betydn. kun brugeligt i Udtr. tout son bien s'en va en –, hele hans Formue gaaer til Grunde form. Ødselhed); moralsk Fordærvelse; maison de –, slet Huus, liderligt Huus; (Écr.) le chemin de –, Syndens Vei; être dans la voie de –, være paa Veien til Fordærvelse; le fils de –, Judas; l'enfant de –, Syndemennesket; (Mar.) être en –, være ved at forlise.

Perdre, *v. a.* tabe, miste; forlægge; lede vild; forfeile; gaae Glip af; ikke benytte, spilde; *fig.* forspilde; ødelægge, styrte; vanære; fordærve, beskadige; *v. n.* tabe; *fig.* synke, falde i Priis; *v. pr.* forsvinde; *fig.* tabe sig; ødelægge sig; udsætte sig for Vanære el. Beskæmmelse; fare vild; (Bill.) forløbe sig; (Peint.) smelte sammen, forene sig umærkeligt med hinanden; (Mar.) lide Skibbrud; blive ført af Vind og Strøm bort i en anden Retning; – la vie, døe, omkomme; – la parole, tabe Mælet; forstumme af Frygt el. Forbauselse; – haleine (l'haleine), tabe Veiret; – la tête, miste Livet; gaae fra Forstanden, tabe sin Fatning, sin Aandsnærværelse; il en perd le boire et le manger, han glemmer Alt for sit Arbeide, han tænker ikke paa nogetsomhelst Andet; – q., føre En vild; styrte En, ødelægge En; – q. de réputation, forspilde Ens gode Navn og Rygte; – q. dans l'esprit d'un autre, sværte En, sætte ondt for En hos en Anden; – la trace, les voies d'une affaire, tabe Gangen i en Sag; – le fil d'un discours, tabe Traaden i en Tale; – du terrain, vige tilbage;

-pied, -terre, ikke længer finde Bund (iVandet); *fig.* ikke vide længer hvorledes man er faren, ikke kunne hjælpe sig mere; -terre, (om et Skib) tabe Landet af Sigte; -la tramontane, tabe Polarstjernen af Sigte; ikke længer kunne hjælpe sig med Kompasset; *fig.* og *fa.* tabe ganske al Fatning; -la carte, forvirres, komme ud af Fatning; -son latin, spilde sin Umage, bruge sine Kundskaber el. sin Overtalelse uden Nytte; vous y perdez vos pas, Deres Umage er spildt; det nytter ikke hvad De gjør; -un objet de vue, tabe en Gjenstand af Sigte; *fig.* -de vue une affaire, ophøre at forfølge en Sag; -q. de vue, ikke længer høre tale om En; ikke længer kunne følge Ens Tankegang; il joue à tout -, han sætter Alt paa eet Kort, Alt paa Spil; jouer à qui perd gagne, spille el. handle saa at Tabet bliver til Fordeel; il perd sur sa marchandise, han taber paa det, han sælger; ce papier perd, dette Slags Statspapir synker, falder; il se perdit dans la foule, han forsvandt i Stimmelen; l'odeur s'en est perdue, Lugten deraf har tabt sig, er forduns tet; ces couleurs se perdent l'une dans l'autre, disse Farver smelte sammen i hinanden; cet usage se perd de jour en jour, denne Skik gaaer mere og mere af Brug; je m'y perds, jeg kan ikke fatte det, det gaaer over min Horizont; se perdre à plaisir, de gaieté de cœur, ødelægge sin Helbred, sin Formue el. sit gode Navn af Ubesindighed el. Uforstandighed; le navire s'est perdu, Skibet er gaaet til Grunde.

Perdreau, *m.* Agerhønekylling; *pl.* (Art.) Granater, som udskydes tillige med Bomber.

Perdriaux, *m. pl.* Steen, som lægges ved Siden af Grændsepæle el. Grændsefjæl.

Perdrigon, *m.* Slags Blomme.

Perdrix, *f.* (H. n.) Agerhøne; linge à œil de -, nuppret Dækketøi; vin œil de -, lys og klar rød Viin; *prov.* à la Saint-Rémi tous les perdreaux sont -, ved St. Remis Fest ere Agerhønekyllingerne fuldvoxne.

Perdu, e, *p.* tabt, spildt; ødelagt; tout est -, Alt er tabt, der er intet Haab, ingen Udsigt mere; être -d'honneur, have forspildt sin Ære; être -de dettes, stikke dybt i Gjeld; c'est un homme -, det er et Menneske uden Redning; une femme -e, det er et fortabt, et offentligt Fruentimmer; une tête -e, et forvildet Hoved; pays -, øde, ubeboet, langt bortliggende Land; puits -, Brønd med en sandig Bund, hvori Vandet taber sig; tirer à coup -, skyde paa Slump, el. i for lang Afstand; ouvrage à pierres -es, Arbeide, opført paa nedsænkede Steen; faire flotter du bois à bois -(à bûche -e), lade Træstykker drive enkeltviis med Strømmen for at samles i en Flaade ved Mundingen; mettre de l'argent à fonds -s, udsætte Penge paa Livrente saa at Capitalen ikke tilbagebetales; à vos heures -es, naar De faaer Tid fra Deres Arbeide; salle des pas -s, stor Sal foran en Retssal; à corps -, uden at skaane sig, uden at tage sig i Agt el. bruge Forsigtighed, med Hidsighed; (Mil.) sentinelle -e, Skildvagt paa den yderste Post; enfants -s, Soldater, som udsendes i et farligt Foretagende, el. som begynde Kampen; *prov.* ce qui est différé, n'est pas -, hvad der er opsat, er derfor ikke tabt; un bienfait n'est jamais -, en god Handling lønnes tidlig el. silde;... *s. m.* crier comme un -, skrige af alle Kræfter; *prov.* pour un -, deux retrouvés (el. deux recouvrés), tabes der Noget, saa vindes der igjen desmere.

Perdurable, *a.* stedsevarende; *v. inus.*

Père, *m.* Fader; Stamfader; *fig.* Skaber; Stifter, Ophavsmand; Beskytter; Pater, Kirkefader; -de famille, Familiefader; -légitime, Fader til et ægte Barn; -naturel, Fader til et uægte Barn; -putatif, Fader, som kun er det af Navn; -adoptif, Pleiefader; -nourricier, Mand til et Barns Amme; *fig.* Familieforsørger; le -des pauvres, de Fattiges Velgjører; grand- -, Bedstefader; beau- -, Stiffader; Svigerfader; -spirituel, Skriftefader; -temporel, en Tiggerordens Almisseoppebærer; les -s du concile, Bisopperne, som bivaane et Kirkemøde; les -s de l'église el. blot les -s, Kirkefædrene; le saint- -, le très-saint- -, le -des fidèles, Paven; le -éternel, Gud, den evige Fader; -

heureux en enfants. Fader, som har sunde, gode og velskabte Børn; – heureux dans ses enfants, Fader, hvis Børn ere godt forsørgede; *fa.* bon jour, –, god Dag, gode Mand; *pop.* un – la joie, En, som forstaaer at faae Andre til at lee, at bringe Folk i godt Lune; – douillet, En, som holder af Magelighed; – aux écus, Grundemand; nos pères, vore Forfædre; de – en fils, *loc. ad.* fra Fader til Søn, ved Arv, arveligen.

Pérégration, *f.* (Astr.) i Udtr. mois de –, periodisk Maaned.

Pérégrinaire, *m.* (Egl.) Pillegrimsbeværter, Pillegrimspater; *a.* tilhørende Fremmede. [Lande; *v.*

Pérégrination, *f.* Reise i fremmede

Pérégrinité, *f.* (Jur.) en Udlændings Forhold el. Tilstand i et fremmed Land. [selvst; *inus.*

Pérégrinomanie, *f.* overdreven Rei-

Péremption, *f.* (Prat.) en Retssags Ugyldighedserklæring form. Afbrydelse i en vis Tid.

Péremptoire, *a.* afgjørende, uimodsigelig, peremptorisk; (Prat.) erklærende ugyldig; exception –, Indsigelse, som erklærer en Sagsøgning for ugyldig.

Péremptoirement, *ad.* paa en peremptorisk el. bestemt afgjørende Maade

Péremptoriser, *v. a.* og *n.* indrømme Tidsfrist; forlænge, udsætte, udvide; *p. u.*

Pérennial, e, *a.* vedvarende; *pl. m.* -niaux; *v. p. u.*

Pérennité, *f.* Langvarighed. [*inus.*

Péréquation, *f.* lige Fordeling; *v.*

Perfectibilité, *f.* Modtagelighed for større Udvikling, Egenskab at kunne blive bestandig fuldkomnere.

Perfectible, *a.* som er modtagelig for større Udvikling, som kan blive bestandigt fuldkomnere.

Perfection, *f.* Fuldkommenhed; Fuldendelse; udmærket Egenskab (i d. Betydn. især *pl.*); les -s divines, Guds Egenskaber; en –, *loc. ad* til Fuldkommenhed, udmærket.

Perfectionnement, *m.* Fuldkommengjørelse, Forbedring, fuldstændigere Uddannelse.

Perfectionner, *v. a.* forbedre, uddanne, bringe til større Fuldkommenhed; *v. pr.* uddannes, forbedres, blive fuldkomnere.

Perfectissime, *m.* Værdighedstitel under det romerske Riges Forfald.

Perfide, *a.* troløs, forræderisk; falsk; trædsk, underfundig; *s.* Troløs; Forræder; ami –, troløs Ven; sourire –, falsk Smiil; il lui a joué un tour –, han har spillet ham et snedigt Puds; serment –, falsk, troløs Eed.

Perfidement, *ad.* paa en troløs el. forræderisk Maade.

Perfidie, *f.* Troløshed; Falskhed.

Perfolié, e, *a.* (Bot.) gjennemboret (om et Blad, hvis Basis omfatter Stengelen, el. om Planter, som have saadanne Blade).

Perforant, e, *a.* gjennemborende; *s. m.* (An.) Fingermuskel (ogs. le profond).

Perforateur, *m.* (Chir.) Steenborer (Deel af et Steenoperateurinstrument, hvormed Stenen gjennembores).

Perforatif, ive, *a.* gjennemborende; *s. m* (Chir.) Trepaneerinstrument (trépan).

Perforation, *f.* Gjennemboring.

Pergolèse, *m* (Vign.) Slags Drue, Perledrue (fra Pergola).

Péri, *s.* persisk Genius, persisk Fee.

Périambe, *m.* (Poé.) Versefod bestaaende af to korte Stavelser.

Périanthe, *m.* (Bot.) Blomsterbæger.

Périapte, *m.* Slags Amulet el. Talisman, som de Gamle bare om Halsen til Beskyttelse imod Sygdomme.

Périblepsie, *f.* (Méd.) stirrende Blik hos Vanvittige.

Péribole, *m.* (Anc.) indhegnet, beplantet Plads omkring de Gamles Templer; (Arch.) Rummet mellem en Bygning og Hegnet om samme; (Méd.) Sygestoffets Forflytning til Legemets Overflade.

Péribrose, *f.* (Méd.) Saar el. Svulst paa Øienlaagene.

Péricarde, *m.* (An.) Hinde, som omgiver Hjertet.

Péricardiaire, *m.* og *a.* ver –, (H. n.) Orm, som avles i Hjertehinden.

Péricardin, e, *a.* (An.) henhørende til Hjertehinden. [i Hjertehinden.

Péricardite, *f.* (Méd.) Betændelse

Péricarpe, *m.* (Bot.) Frøhuus, Frødække. [Hinde om visse frugtagtige Dele.

Périchondre (ch udt. k), *m.* (An.)

Péricliter, *v. n.* være i Fare (kun om Ting), staae paa Spil.

Péricrâne, *m.* (An.) Hjerneskalhinde.
Péridot, *m.* (Joa.) Chrysolit, falsk Smaragd.
Péridrome, *m.* (Arch.) bedækt Gang tjenende til Spadseretour mellem Piller og Muur.
Périer, *m.* (Fond.) Jernstang, hvormed Udløbet i en Smelteovn aabnes (s. perrier). [Hedelærke.
Périère, *f.* (H. n.) Slags Lærke,
Périgée, *m.* (Astr.) det Sted i en Planetbane, som er nærmest Jorden, Perigeum.
Périgueux, *m.* Slags sort og haard Steen, som bruges af Glaspustere og Pottemagere.
Périhélie, *m.* (Astr.) det Sted i en Planetbane, som er nærmest Solen, Perihelium.
Péril, *m.* Fare; être en –, være i Fare; s'exposer au –, se mettre en –, udsætte sig for Fare; au – de ma vie, med Fare for mit Liv; faire une ch. à ses risques et –s, gjøre Noget paa egen Risiko, paa eget An- og Tilsvar; il y a – en la demeure, den mindste Forsinkelse kan medføre stor Skade.
Périlexe, *f.* (Rhét.) Omskrivning (circonlocution). [Maade, i Fare.
Périlleusement, *ad.* paa en farlig
Périlleux, se, *a.* farlig, farefuld; saut –, halsbrækkende Spring, salto-mortale; *fig.* Bovestykke.
Périmer, *v. n.* (Jur.) forfalde (om en Sag, som ikke forfølges); laisser – une instance, lade en Klage blive ugyldig, fordi den ikke forfølges til rette Tid. [Omkreds el. Omfang.
Périmètre, *m.* (Géo.) en Figurs
Périmétrique, *a.* (Géo.) henhørende til en Figurs Omkreds.
Périnée, *m.* (An.) Stedet mellem Endetarmen og Fødselsdelene.
Période, *f.* Himmellegemes Omløb; Kredsløb; bestemt Tidsrum, Tidsafsnit, Epoke; (Méd.) Sygdoms Stadium; afvexlende Feberparoxysme; (Gr.) Periode, Sætning bestaaende af flere Led; *m.* en Tings høieste Stadium, Culminationspunkt; et ubestemt Tidsrum; dans le dernier – de sa vie, i den sidste Tid af hans Liv.
Périodicité, *f.* periodisk Beskaffenhed.
Périodique, *a.* periodisk, som har et regelmæssigt Omløb; som udkommer til bestemte Tider; (om Stilen) som har Rythmus og Veiklang, som er rig paa Perioder; écrit –, Tidsskrift; écrivain –, Journalist.
Périodiquement, *ad.* periodisk, i et regelmæssigt Kredsløb; efter bestemte Tidsrum; *plais.* el. *iron.* parler –, bruge mange kunstige Perioder i sin Tale; føre et affecteret, afmaalt Sprog.
Périodiste, *m.* Journalist (hellere: écrivain périodique).
Périoeciens, *m. pl.* (Géogr.) Jordbeboere under samme Bredegrad, men forskjellig Længde; Sidebeboere.
Périophthalmie, *f.* (Méd.) Slags Betændelse af Øienranden.
Périoste, *m.* (An.) Beenhinde.
Périostite, *f.* (Méd.) Betændelse af Beenhinden. [af Beenhinden.
Périostose, *f.* (Méd.) Opsvulmen
Péripatéticien, ne, *s.* Peripatetiker, Aristoteliker, Tilhænger af Aristoteles's Lære; *a.* henhørende til Aristoteles's Lære.
Péripatétisme, *m.* Peripatetikernes Lære, Aristoteles's Skole.
Péripétie, *f.* Skjæbnens pludselige Omvexling; Knudens Løsning el. Handlingens Udvikling i et dramatisk Stykke.
Périphérie, *f.* (Géo.) en krum Linies Omkreds, Peripheri.
Périphrase, *f.* Omskrivning.
Périphraser, *v. n.* bruge Omskrivninger, tale i uegentlige Udtryk (i slet Forst.); *v. pr.* omskrives.
Périple, *m.* (Géogr. anc.) Seiling om et Hav, rundt om et Lands Kyster el. om en Verdensdeel; Beskrivelse af en saadan Omseiling.
Péripneumonie, *f.* (Méd.) Lungebetændelse.
Périptère, *m.* (Arch. anc.) Bygning, omgivet af fritstaaende Søiler; ogs. *a.* un temple –, et Tempel med fritstaaende Søiler rundt omkring.
Périr, *v. n.* forgaae, omkomme; forfalde, nedstyrte, gaae til Grunde; gaae under, forlise; (Jur.) laisser – une instance, ophøre at indanke en Sag videre; lade den henfalde (s. périmer); det conjugeres med *avoir*, naar Tiden el. Omstændigheden, hvorunder Tilintetgjørelsen har fundet Sted, antydes, men ellers med *être*: il *a péri* dans le combat, han er falden i Kampen; il *est* péri, han er omkommen.
Périsciens, *m. pl.* (Géogr.) Beboere af de kolde Zoner, hvis Skygge

til visse Tider af Aaret beskriver en Kreds rundt om Horizonten. [rende.

Périssable, *a.* forgængelig, fortva-

Périssologie, *f.* overflødig Gjentagelse i andre Ord.

Péristaltique, *a.* (Méd.) bruge kun i Udtr. mouvement –, Indvoldenes bugtede Bevægelse, hvorved Fordøielsen begunstiges (ogs. mouvement vermiculaire). [bugtede Bevægelse.

Péristole, *f.* (Méd.) Indvoldenes

Péristyle, *m.* (Arch.) bedækt Gang af fritstaaende Søiler omkring det Indvendige af en Bygning; Række el. Samling af saadanne Søiler.

Périsystole, *f.* (Méd.) Mellemrum mellem Hjertets og Pulsaarernes Sammentrækning og Udvidelse, eller mellem to Pulsslag.

Péritoine, *m.* (An.) Hinde, som beklæder indvendigen hele Underlivet.

Perkaline, f. percaline.

Perle, *f.* Perle; (Impr.) Perleskrift, det mindste Slags Skrift; (Arch.) kugleformige Ornamenter; (H. n.) Perle-Florvinge, Insect; – d'une belle eau, Perle af en skjøn hvid Glands; –s fines, fine, ægte Perler; –s fausses, falske, uægte Perler; semence de –s, de mindste Perler; nacre de –s, Perlemoer; *fig.* og *fa.* c'est la – des hommes, det er en Perle af et Menneske, det bedste Menneske i Verden; cela est net comme une –, det er meget reent og klart; elle a des –s dans la bouche, deux rangs de –s, hun har smukke hvide Tænder; *prov.* nous ne sommes pas ici pour enfiler des –s, vi ere ikke komne her for at spilde Tiden med unyttige Ting; cela ne s'enfile pas comme des –s, det gaaer ikke saa let til som man bilder sig ind.

Perlé, e, *a.* besat med Perler; prydet med Perler; *fig.* fiint, ziirligt udarbeidet; bouillon –, feed og kraftig Suppe; orge –, Perlegryn; sucre –, sucre cuit à la perle, meget fiint to Gange kogt Sukker; *fig.* og *fa.* ouvrage –, Perlesyning, Syning el. Brodering med fine og lige Sting; (Mus.) jeu –, reent, brillant Spil.

Perler, *v. a.* udføre et Haandarbeide med Nøiagtighed og Ziirlighed, til stor Fuldkommenhed; (Conf.) overtrække visse Slags Kager med smaa perleformige Sukkerkorn; lave saadanne Sukkerkorn.

Perlette, *f.* lille Perle. [Art Insect.

Perlide, *m.* (H. n.) Perle-Florvinge,

Perloir, *m.* Gravstikke, hvormed perleformige Ornamenter udføres; (Conf.) Tragt til at lave Sukkerperler.

Perlon, *m.* (H. n.) Slags Knurfisk (trigle). [meget smaa Bær.

Perlosette, *f.* Slags Drue med

Perluaux, *m. pl.* tørre Stykker Træbark, overtrukne med Harpix og tjenende til Fakler. [Hjortetakker.

Perlure, *f.* (Ch.) lille Knop paa

Permanence, *f.* bestandig Vedbliven, uafbrudt Vedvarenhed; l'assemblée a déclaré sa –, s'est déclarée en –, Forsamlingen erklærede sig permanent, vedvarende indtil dens Formaal var opnaaet; (Thé.) la – du corps de Jésus-Christ dans l'eucharistie, Tilstedeværelse af Jesu Christi Legeme og Blod i den hellige Nadvere.

Permanent, e, *a.* stedsevarende, uafbrudt vedblivende; uforanderlig; assemblée –e, uafbrudt, vedvarende Forsamling. [trængelighed.

Perméabilité, *f.* (Phys.) Gjennem-

Perméable, *a.* (Phys.) gjennemtrængelig.

Permesse, *m.* (Myth.) lille Flod i Boeotien, som udspringer fra Helicon og var helliget Apollo og Muserne (nu: Permesso); *fig.* fréquenter le – (les bords du –), dyrke Poesien, skrive Vers.

Permettre, *v. a.* tillade, tilstede; tilstede Nydelsen el. Brugen af Noget; taale, ikke forhindre; forunde Leilighed til Noget; *v. pr.* tillade sig; tage sig den Frihed; je le lui ai permis, jeg har tilladt ham det; le médecin lui a permis le (l'usage du) café, Lægen har tilladt ham at nyde Kaffe; vous me permettrez el. permettez-moi de vous dire, el. blot permettez, tillad mig at indvende, at gjøre Dem opmærksom paa; je me permettrai de vous dire, jeg tager mig den Frihed at sige Dem; il n'est permis à personne de…, Ingen har Ret til…; *fa.* si vous voulez vous fâcher, à vous permis (el. permis à vous), hvis De har i Sinde at gjøre Dem vred, saa staaer det Dem frit for (er det mig ligegyldigt).

Permis, *m.* Tilladelsesbevis, Tilladelse til at indskibe el. udføre Varer, til at opholde sig et Sted; Afgift, som derfor erlægges.

Permission, *f.* Tilladelse; abuser de la –, misbruge en tilstaaet Frihed, gaae for vidt; avec votre –, med Deres Tilladelse, med Forlov (Høflighedsudtryk).

Permutabilité, *f.* Egenskab at kunne ombyttes.

Permutable, *a.* som kan ombyttes.

Permutant, e, *s.* En, som ombytter Noget, især et Embede; les deux -s, begge de byttende Parter.

Permutation, *f.* Ombytning af et Embede imod et andet; Omsætning af enkelte Dele, som udgjøre et Heelt; (Gr.) Ombytning el. Forandring af Bogstaver.

Permuter, *v. a.* ombytte (især om Embeder); *v. pr.* (Gr.) ombyttes (om Bogstaver).

Pernicieusement, *ad.* skadeligen, fordærveligen.

Pernicieux, se, *a.* skadelig, fordærvelig; farlig; ondartet; *fa.* une langue -se, en ond Tunge, en Skumler; fièvre -se, farlig, ondartet Feber.

Péroné, *m.* (An.) Læghbeen.

Péronnelle, *f.* dumt, sladderagtigt Fruentimmer, Snakkesøster; *pop.*

Pérons, *m. pl.* (Fauc.) de Gamle (om Rovfugle).

Péroraison, *f.* (Rhét.) Slutningen af en Tale.

Pérorer, *v. n.* tale længe, tale med Eftertryk, holde Taler.

Péroreur, se, *s.* En, som gjerne holder Taler, som udtrykker sig med Vidtløftighed; Snakkebroder.

Pérot, *m.* (E. F.) Træ, som er blevet staaende efter 2 paa hinanden følgende Skovhugninger, halvtredsindstyveaarigt Træ (nu: moderne, i Modsætn. til jeune).

Pérou, *m.* (Géogr.) Perou, sydamerikansk Provinds, rig paa Guld- og Sølvminer; *fig.* og *fa.* gagner le –, vinde store Skatte; ce n'est pas le –, det er ingen stor Skat, det er ikke meget værd (*pop.*).

Pérouasca, *m.* (H. n.) Slags Ilder, som har hjemme i Polen.

Péroxyde, *m.* (Chi.) oversyret Metalkalk.

Perpendiculaire, *a.* lodret; *s. f.* lodret Linie.

Perpendiculairement, *a.* perpendiculairt, efter en lodret Linie.

Perpendicularité, *f.* lodret Stilling, perpendiculair Retning.

Perpendicule, *m.* lodret Linie; Snor med et Lod til at angive den lodrette Linie, Vatterpas; Perpendikel.

Perpétration, *f.* (Jur.) Udøvelse, Fuldbyrdelse.

Perpétrer, *v. a.* (Jur.) udøve, fuldbyrde, begaae (om en Forbrydelse); *v. p. u.*

Perpètres, *f. pl.* Jorder, som benyttes i Fællesskab, Fælleder; *v.*

Perpétuation, *f.* (Did.) Bedvarelse, Vedligeholdelse.

Perpétuel, le, *a.* vedvarende; stedsevarende; stadig; for Livstid; evig; hyppig, jevnlig; un bruit –, en vedvarende, uafbrudt Støi; un bannissement –, en Forviisning paa Livstid; des plaintes -les, evige, uophørlige Klager.

Perpétuellement, *ad.* uophørligen; bestandigen, altid; jevnligen, hyppigen.

Perpétuer, *v. a.* bestandiggjøre, gjøre stedsevarende, eviggjøre; *v. pr.* vedligeholde sig, holde sig; fornye sig bestandigen, forplante sig; cela s'est perpétué jusqu'à nous, det har vedligeholdt sig indtil os; se – dans une charge, holde sig bestandigt i et Embede, hvori man kun skulde forblive en kort Tid.

Perpétuité, *f.* uafbrudt Vedvaren; à –, *loc. ad.* for bestandigt; for Livstid.

Perplexe, *a.* bestyrtset, forbløffet; raadvild; forvirret; cette nouvelle les rendit tout -s, denne Efterretning gjorde dem ganske bestyrtsede (forvirrede, raadvilde); situation –, ængstelig Stilling.

Perplexité, *f.* Raadvildhed, Ængstelighed, Forvirring, Bestyrtelse.

Perprendre, *v. a.* bemægtige sig Noget egenmægtigen; *inus.*

Perquisiteur, *m.* En, som anstiller en Undersøgelse; Efterforsker.

Perquisition, *f.* Eftersøgning; Undersøgelse, Efterforskning.

Perquisitionner, *v. n.* anstille en nøiagtig Undersøgelse, efterforske; *p. u.*

Perreau, *m.* stor Kjedel hos Vorstabeltrækkere.

Perrier, *m.* Arbeider i et Skiferbrud; (Fond.) Jernstang, hvormed Udløbscanalen i en Smelteovn aabnes (s. périer).

Perrière, *f.* Steenbrud; Skiferstéensbrud (ardoisière).

Perrique, *f.* lille Papegøie.

Perron, *m.* (Arch.) Trappe udenfor et Huus; – double, à double rampe, Trappe med Opgang fra to Sider; – cintré, Trappe med runde Trin; – à pans, Trappe med afflaarne Hjørner; (Hydr.) trappeformigt Vandfald.

Perroquet, *m.* (H. n.) Papegøie; (Men.) Slags Feltstol til at slaae sammen; (Mar.) Bramseil; mât de –, Bramstang; – volant, Skyskraber; *fig.* og *fa.* cette maison est un bâton de –, det er et høit og smalt Huus med flere Etager, som hver kun have eet Værelse; parler comme un –, tale efter Hukommelsen uden at vide, hvad man siger; *pop.* de la soupe à –, Brød dyppet i Viin.

Perrot, *m.* Fed Garn til Islæt; *p. u.*

Perruche, *f.* Hun-Papegøie; lille spidshalet Papegøie; (Mar.) Boven-Krydsseil.

Perruque, *f.* Paryk; tête à –, Parykblok; *fig.* gammelt fordomsfuldt Menneske, stivsindet Tilhænger af forældede Indretninger (ogs. blot –).

Perruquier, ère, *s.* Parykmager, Parykmagerkone.

Pers, e, *a.* blaagrøn; *v.*

Persan, e, *s.* Perser, Perserinde; *m.* det persiske Sprog; *a.* persisk.

Perscrutateur, *m.* nøiagtig, omstændelig Efterforsker; *v.*

Perscrutation, *f.* nøie Efterforskning, grundig Undersøgelse.

Perscruter, *v. a.* nøie efterforske, undersøge omhyggeligt; *v.*

Perse, *f.* Persien; smukt farvet persisk Tøi; *m.* Perser, Navn paa Persiens gamle Beboere (nu: Persan).

Persécutant, e, *a.* paatrængende, overhængende, besværlig.

Persécuter, *v. a.* forfølge; plage; overhænge, overløbe, trænge paa; le sort le persécute, Skjæbnen forfølger ham; ses créanciers le persécutent, hans Creditorer trænge stærkt paa ham.

Persécuteur, trice, *s.* og *a.* Forfølger, -ske; Paatrængende, Plageaand; un zèle –, en forfølgende Iver, Forfølgelsesaand.

Persécution, *f.* hæftig, uretfærdig Forfølgelse; de Christnes Forfølgelse; Paatrængenhed, Overløb, Overhæng.

Persée, *m.* (Astr.) Perseus, et nordligt Stjernebillede.

Persévéramment, *ad.* med Vedholdenhed, paa en udholdende Maade; *p. u.*

Persévérance, *f.* Vedholdenhed, Udholdenhed; Standhaftighed; Bestandighed i Troen.

Persévérant, e, *a.* vedholdende, udholdende; fremturende; standhaftig; il faut être – dans le bien, man maa være vedholdende i det Gode; un homme –, et udholdende, et standhaftigt Menneske; un mal –, et vedvarende, haardnakket Onde.

Persévérer, *v. n.* vedblive, holde ud, være standhaftig; fremture; holde fast ved sin Mening; – dans l'étude, blive ved at studere; – dans le bien, holde standhaftigen fast ved det Gode; son mal persévère, hans Sygdom bliver bestandigt ved; je persévère, jeg bliver fast ved min Mening.

Persicaire, *f.* (Bot.) Pileurt.

Persicot, *m.* (Dist.) Likør af Ferskenkjerne, Persiko.

Persienne, *f.* Slags udvendig Vinduesjalousi.

Persiflage, *m.* Spotteri, fiin Spotten.

Persifler, *v. a.* spotte, gjøre latterlig; *v. n.* tale ironisk, drive Spot.

Persifleur, se, *s.* Spotter, -ske; Spottefugl.

Persil (l er stumt), *m.* Persille el. Petersilie.

Persillade, *f.* Slags Ragoût tillavet med Persillie.

Persillé, e, *a.* bruges alm. kun i Udtr. fromage –, muggen Ost, Ost, som indvendig er fuld af grønne Pletter.

Persique, *a.* (Arch.) ordre –, persisk Søileorden; (Géogr.) golfe –, persiske Bugt.

Persistance, *f.* Vedholdenhed, Standhaftighed.

Persistant, e, *a.* (Bot.) vedblivende (om Bægeret el. Bladene).

Persister, *v. n.* blive ved med; vedblive, fremture; være standhaftig; il persiste à nier, han vedbliver at negte; il persiste dans sa résolution, han bliver fast i sin Beslutning; il persiste dans le vice, han fremturer i Lasten; je persiste, jeg staaer fast ved hvad jeg har sagt, jeg er endnu af samme Mening.

Personnage, *m.* Person; stor, udmærket Mand; ene eller i Forbindelse med et Adject. undertiden i spottende Forstand: c'est un plaisant –, det er en moersom Fyr; c'est un sot –, det er et taabeligt Menneske; Charakteer

el. Rolle i et Stuckspil (i d. Betydn. ogsaa om Fruentimmer): elle joue le-d'Andromaque, hun udfører Andromakas Rolle; il joue bien son -, han giver sin Rolle godt; *fig.* jouer un beau -, bestyre et Embede hæderligen, opføre sig paa en agtværdig Maade; trancher du -, spille den store Herre, agere den Vigtige; tapisseries à -s, Tapet med Figurer el. historiske Scener.

Personnaliser, *v. a.* fremstille en Sandhed el. en Idee som en Person, personificere; s. personnifier.

Personnalité, *f.* Personlighed; Egenkjærlighed, Egoisme; personlig fornærmende Hentydning.

Personnat, *m.* Præbende ved en Dom- el. Stiftskirke; Værdighed over en Domherres.

Personne, *f.* Person, Mand el. Fruentimmer; i visse Forbindelser blot om Fruentimmer; c'est une - de mérite, det er et fortjenstfuldt Menneske; des -s de qualité, Standspersoner; sans acception de -s, uden Personsanseelse; un pensionnat de jeunes personnes, en Kostgængeranstalt for unge Piger; voilà une belle -, une jeune - bien faite, see, det er en smuk Pige, en ung, velskabt Pige; la-du roi, Kongens Person, Kongen; i Forb. med et Eiendomsadj. bruges det om den Paagjældendes Legeme el. Liv: il est bien fait de sa -, han er velskabt, han har en smuk Figur; je ne réponds que de ma -, jeg svarer kun for mig selv; on s'est assuré de sa -, man har arresteret ham; payer de sa -, udsætte sig selv for Fare; tage selv en virksom Deel i det Arbeide, man bestyrer; aimer sa -, have stor Omsorg for sig selv, for sit Helbred, for sin Bekvemmelighed, for sin Pynt; être content de sa -, være indtaget i sig selv; en -, en - propre, selv, i egen Person; en sa -, (med H. til Verbets Object), ham selv; (Gr.) Person (1ste, 2den el. 3die);... det er undertiden af Hankj. naar Adj. el. Pronomet, som har H. til dette Ord, er fjernet derfra, og Meningen viser, at der tænkes paa Mænd: quoique ces 3 personnes eussent des intérêts différents, ils étaient tous d'accord, skjøndt disse 3 Personer havde forskjellige Interesser, vare de Alle enige;... *pr. indéf. m.* og *sing.* Nogen; med Negtelse: Ingen; - ne le sait, Ingen veed det; je doute que - le sache, jeg tvivler paa, at Nogen veed det; y a-t-il - d'assez hardi? er Nogen dristig nok til o. s. v.

Personnée, *f.* (Bot.) Personie.

Personnel, *m.* personlig Beskaffenhed, Eiendommelighed, Personlighed (v.); Personalet.

Personnel, le, *a.* personlig; egoistisk; critique-le, Kritik, som indlader sig paa Personligheder; entrée -le, Adgang blot for Ens egen Person; homme -, Egoist; *prov.* les fautes sont -les, Ingen svarer for Andres Feil.

Personnellement, *ad.* personligen, i egen Person.

Personnification, *f.* Personificering, en Idees Fremstilling i en Person.

Personnifier, *v. a.* fremstille en Idee, som en Person, personificere.

Perspectif, ive, *a.* (Peint.) perspectivisk, fremstillende en Gjenstand i Perspectiv, saa at det sees i Frastand.

Perspective, *f.* Kunst at fremstille Gjenstande, m. H. til Størrelse og Farve, i det Forhold, som Afstanden, hvori de skulle sees, fordrer; perspectivisk Maleri; Syn af fjerne Gjenstande; *fig.* Udsigt i Fremtiden; il a la - d'une grande fortune, han har Udsigt til engang at erholde en stor Formue; en -, *loc. ad.* i en Afstand indenfor Diets Synskreds; *fig.* i en Fremtid, som man haaber paa; avoir qc. en -, have Udsigt til Noget; être heureux en -, glæde sig i Udsigt til en lykkelig Fremtid.

Perspicace, *a.* skarpsindig; *p. u.*

Perspicacité, *f.* Skarpsindighed.

Perspicuité, *f.* (Did.) Klarhed, Tydelighed (om Stilen).

Perspiration, *f.* (Méd.) umærkelig Uddunstning.

*Persuadable, *a.* overtalelig.

Persuadant, e, *a.* overtalende, overbevisende.

Persuader, *v. a.* overtale; overtyde, overbevise; *v. pr.* bilde sig ind; troe; il m'a -é de sa sincérité, han har overtydet mig om sin Oprigtighed; - une vérité à q., overtyde En om en Sandhed; - à q. de faire qc., overtale En til at gjøre Noget; il se persuade que (med Indic.), han bilder sig ind (troer) at o. s. v.

Persuasible, *a.* som man let kan overtyde sig om, beviislig; som lader sig overtale.

Persuasif, **ive**, *a.* overtalende, overtydende; som besidder Gave til at overtale.

Persuasion, *f.* Overtalelse; Overbeviisning; il a la – sur les lèvres, han er meget overtalende, Overtalelse strømmer fra hans Læber; j'ai la – (je suis dans la –) qu'il me rendra ce service, jeg har den faste Tro (jeg er overbeviist om), at han vil vise mig denne Tjeneste; j'en ai la –, derom er jeg overbeviist.

Perte, *f.* Tab, Skade; Undergang, Fordærvelse, Forliis; il a souffert de grandes –s, han har lidt store Tab; jurer la – de q., sværge Ens Undergang; courir à sa –, løbe sin Undergang imøde; la – de l'âme, Tabet af den evige Salighed; la – du Rhône, det Sted, hvor Rhonen forsvinder under Klipper; (Jeu) être en – d'une somme, have tabt en Sum; se retirer sur sa –, forlade Spillet naar man taber; trække sig tilbage fra Verden efter et Uheld; ... en pure –, *loc. ad.* til ingen Nytte, uden mindste Nytte; cela lui est tourné en pure –, det er kun faldet ud til Skade for ham; ... à –, *loc. ad.* med Tab, med Skade; vendre à –, sælge med Tab; à – de vue, saa langt Øiet kan naae, saa langt man kan øine; *fig.* og *fa.* discourir à – de vue, tale hen i Taaget; courir à – d'haleine, løbe saa at man taber Veiret el. bliver aandeløs.

Pertérébrant, **e**, *a.* (Méd.) i Udtr. douleur –e, gjennemborende Smerte.

Pertinacité, *f.* Haardnakkethed, Halsstarrighed.

Pertinemment, *ad.* passende, træffende, forstandigt, skjønsomt (om Talen).

Pertinence, *f.* (Pal.) Hensigtsmæssighed, det Passende, det Træffende (om en Rettergangssag).

Pertinent, **e**, *a.* passende, træffende; (Pal.) hensigtssvarende, henhørende til det Væsentlige.

Pertuis, *m.* Aabning paa en Dige til Gjennemfart for Baade; Sluseaabning; (Géogr.) snever Gjennemfart, Bælte, Stræde; (Techn.) Hul i en Nøglepibe, i et Trækkejern, i Slugblik.

Pertuisane, *f.* Partisan, Slags gammeldags Hellebarde, til at standse Cavalleriets Anfald; *v.*

Pertuisanier, *m.* Soldat, som er væbnet med en Partisan; Slavefoged; *inus.*

Pertuiser, *v. a.* gjøre Huller; gjennembore med en Partisan; du bois –é, ormstukket Træ; *p. u.*

Perturbateur, **trice**, *s.* Forstyrrer; – du repos public, Forstyrrer (el. Nedbryder) af den offentlige Rolighed.

Perturbation, *f.* Sindsbevægelse, Sindsuro; (Méd.) Forstyrrelse i de dyriske Functioner; (Astr.) Afvigelse i Himmellegemernes sædvanlige Løb form. deres gjensidige Tiltrækning.

Pertuse, *a. f.* (Bot.) feuille –, gjennemprikket Blad.

Péruvien, **ne**, *s.* og *a.* Peruvianer, –inde; peruviansk; *s. f.* peruviansk Silketøi.

Pervenche, *f.* (Bot.) Singrøn, Vintergrøn, Vinca.

Pervers, **e**, *a.* fordærvet, ondskabsfuld, lastefuld, ryggesløs; un naturel –, et fordærvet, ondskabsfuldt Sindelag; mœurs –ses, lastefulde, ryggesløse Sæder; *s. m.* Ondskabsfuld, Ryggesløs; Dieu châtiera les –, Gud vil straffe de Ugudelige.

Perversement, *ad.* paa ondskabsfuld, forvorpen Maade.

Perversion, *f.* Fordærvelse.

Perversité, *f.* Vanart, Forvorpenhed, Ondskab, Ryggesløshed.

Pervertir, *v. a.* fordærve, forføre; *fig.* forstyrre; forvanske, fordreie; *v. pr.* fordærves, blive slet, lastefuld; – la jeunesse, fordærve, forføre Ungdommen; – le sens d'un passage, fordreie el. forvanske Meningen af et Sted i en Bog; il s'est perverti, han er bleven fordærvet, forført til Vanart.

Pesade, *f.* (Man.) Opløften af Forfødderne uden at bevæge Bagbenene (om Heste); – de chèvre, Forføddernes Opløften uden at bøie dem.

Pesamment, *ad.* tungt, besværligt; langsomt; klodset; uden Lethed el. Ynde; marcher –, have en tung Gang; parler –, udtrykke sig med Besværlighed; écrire –, have en tung Haand.

Pesant, **e**, tung; fuldvægtig; langsom, seen; *fig.* dorsk, uden Liv, Lethed el. Ynde; kjedsommelig, besværlig; trykkende; corps –, svært Legeme; ducat –, fuldvægtig Ducat; joug –,

trykkende Aag; avoir la main -e, have et slet Haandelag, fattes Lethed; ogs. have en stærk Haand; avoir le bras -, have en stærk og kraftig Arm; *fig.* besidde Magt til at hævne sig; conversation -e, kjedsommelig, langtrukken Underholdning; avoir la tête -e, have Hovedet betaget; avoir l'esprit -, have en langsom, vanskelig Fatteevne; composition -e, en altfor overlæsset Composition; (Man.) ce cheval est - à la main, denne Hest hviler tungt paa Bidslet; *fig.* og *fa.* cet homme est - à la main, denne Mand er langsom og kjedsommelig i sin Tale; ... *s. m.* cet homme vaut son - d'or, denne Mand er ikke til at veie op med Guld, er Guld værd; (Taill.) Slags Persejern (ogs. plomb); ... *ad.* une livre -, et Punds Vægt.

Pesanteur, *f.* Tyngde; Tunghed; Vægt; Kraft; Langsomhed, Seendrægtighed, Dorskhed; *fig.* Sløvhed, Dvaskhed; Dumhed; la - spécifique, den specifiske Tyngde, eiendommelige Tyngde; je crains la - de ses coups, jeg frygter hans kraftige, vægtige Slag; - d'estomac, Spænding i Underlivet; - de tête, Tunghed i Hovedet; - d'esprit, langsom Fatteevne, Aands-Sløvhed.

Pesée, *f.* Veining; Vægtskaalsfuld, det, der veies paa een Gang; (Arch.) Fleres forenede Tryk paa en Vægtstang.

Pèse-liqueur, *m.* Instrument til at undersøge flydende Legemers specifiske Tyngde; *pl.* des pèse-liqueurs.

Peser, *v. a.* veie; *fig.* undersøge nøie, overveie, nøie betænke; *v. n.* have en vis Vægt, veie; ligge tungt, hvile tungt paa, tynge stærkt paa; *fig.* være til Byrde; volde Bekymring, ængste; opholde sig ved, lægge Vægt paa; - mûrement une ch., prøve en Ting med moden Overveielse; - ses paroles, veie sine Ord; cette viande pèse sur l'estomac, dette Kjød er vanskeligt at fordøie; *fig.* og *fa.* cet homme lui pèse sur les épaules, denne Mand er ham til Besvær; il lui pèse sur les bras, han er ham til Byrde, han maa sørge for ham; cela lui pèse sur le cœur, det ligger ham tungt paa Hjertet; ce secret lui pèse, denne Hemmelighed trykker ham, han kan ikke tie med den; (Gr.) - sur une syllabe, lægge Tryk paa en Stavelse; (Mus.) - sur une note, holde paa en Tone; *fig.* - sur une circonstance, lægge Vægt paa, udhæve en Omstændighed; (Man.) ce cheval pèse à la main, denne Hest ligger tungt paa Bidslet; *fig.* og *fa.* cet homme pèse à la main, denne Mand er kjedsommelig, utaalelig for sin Dumhed.

Peseur, se, *s.* Veier, Veiermester; Veiekone.

Peson, *m.* Bismer, Vægtstang med en Løber paa den ene Arm, hvori Vægten anbringes (balance romaine el. blot romaine).

Pessaire, *m.* (Chir.) Redskab til at helbrede visse Slags Modersygdomme.

Pesse, *f.* (Bot.) Slags Fyrretræ.

Pesselage, el. paisselage, *m.* forb. Ret til at skære Viinpæle i en Skov.

Pessimisme, *m.* deres Lære, som finde, at Alt gaaer til paa det Værste.

Pessimiste, *m.* En, som seer Alt fra den sorte Side, som finder, at Alt er paa det Værste.

Pesson, *m.* krumt Jern, hvormed Felberederen skraber Skind.

Pessonure, *f.* Affald af Skind, som skrabes, og hvoraf der laves Liim.

Peste, *f.* Pest; *fig.* Ulykke; farligt Menneske, djævelsk Unge; dire - et rage de q., sige alt muligt Ondt om En; c'est une méchante petite -, det er en djævelsk lille Unge (*p. u.*); ... *a.* il est un peu -, han er lidt ondskabsfuld (*p. u.*); ... *int. fa.* Pokker! - soit de l'ignorant, Skam faae den Dumrian! -, qu'il fait froid! for Pokker! for en Ufærd! hvor det er koldt!

Pester, *v. n.* bande, skjende, skjelde; *prov.* - entre cuir et chair, være misfornøiet uden at turde ytre det; *fa.*

Pestifère, *a.* pestbringende, pestilentialsk; *p. u.*

Pestiféré, e, *a.* smittet el. befængt af Pest; *s.* en Pestsyg; fuir q. comme un -, sky Ens Selskab som om han var befængt med Pest.

Pestilence, *f.* Pestluft, udbredt Pestsmitte, Pestilentse; bruges kun i Udtr. dans un temps de -, paa en Tid, da Pesten raser; (Écri.) être assis dans la chaire de -, foredrage el. udbrede en falsk; kjettersk Lære. [smitsom; *p. u.*

Pestilent, e, *a.* pestartet, pestbefængt;

Pestilentiel, le, *a.* forpestet, pestbefængt; *fig.* smitsom.

Pestilentieux, se, *a.* s. s. pestilentiel.
Pet, *m.* Luftens lydelige Udstrømmen fra Endetarmen, Vind; pet-en-l'air, Fruentimmertrøie med Skjøder (*fa.*); pet-de-nonne, Sprudbakkelse.
Pétache, *m.* (Mar.) lille, let engelsk Fartøi.
Pétale, *m.* (Bot.) Kronblad.
Pétalisme, *m* (Anc.) Forviisning ved Afstemning paa Olivenblade, brugelig forh. i Syracus og svarende til Athenienserners Ostracisme.
Pétarade, *f.* flere paa hinanden følgende lydelige Udstrømninger af Luft fra Endetarmen (om Heste); *fig.* og *fa.* en Lyd fra Munden til Tegn paa Foragt.
Pétard, *m.* (Art.) Metalredskab, fyldt med Krudt til at sprænge Fæstningsporte, Petarde; Sværmer i Fyrværkeri. [Hjælp af Petarder; *p. u.*
Pétarder, *v. a.* (Art.) sprænge ved
Pétardier, *m.* Soldat, som anbringer en Petarde.
Pétase, *m.* (Ant.) rund Hat med Skygge; le-ailé, Mercurs vingede Hat.
Pétasite, *m.* (Bot.) Hestehov, Skreppe (tussilage).
Pétaud, *m.* bruges kun i Udtr. la cour du roi –, Sted fuldt af Forvirring, hvor Alle ville regiere (af en gammel Skik, hvorefter forhen ethvert Samfund i Frankrig valgte sig en Formand, der kaldtes Konge; Tiggernes Konge blev da kaldt roi Pétaud af det lat. *peto*).
Pétauderie, *f.* Sted, hvor Alle ville regiere og Ingen adlyde; *fa.*
Pétéchial, e, *a.* (Méd.) bruges alm. kun i *f.* fièvre -e, ondartet Feber, forbunden med Pletter over hele Legemet, Sprinkelfeber.
Pétéchies, *f. pl.* (Méd.) Pletter paa Legemet i ondartet Feber, Sprinkler.
Pet-en-l'air, *m.* s. pet.
Péter, *v. n.* lade Luft undslippe med Lyd af Endetarmen, fierte; *fig.* knittre, knalde; *fa.* og *bas:* – dans la main, svigte; ikke blive betalt (om Tilgodehavende); – plus haut que le cul, foretage sig Noget over sine Kræfter; la gueule du juge en pètera, man vil ikke indgaae paa Forlig, Sagen skal udprocederes.
Pétérolle, *f.* (Artif.) Haandsværmer, lille Sværmer.
Péteur, se, *s.* En, som fierter; *bas.* on l'a chassé comme un-(*pop.* péteux), man har paa en haanlig Maade jaget ham bort.
Pétilie, *f.* (Bot.) Slags Tulipan.
Pétillant, e, *a.* gnistrende; sprudlende; *fig.* funklende, tindrende.
Pétillement, *m* Gnistren, Knittren; *fig.* Sprudlen, Funklen.
Pétiller, *v. n.* gnistre, knittre; *fig.* funkle, sprudle; il pétille de joie, han funkler af Glæde; il pétille d'esprit, han sprudler af Vid, han bebuder stort Vid; ses yeux pétillent, hans Øine funkle, spille; le sang lui pétille dans les veines, Blodet koger i hans Aarer; il pétille de vous aller voir, han brænder (higer utaalmodigen) efter at komme hen at besøge Dem.
Pétiolaire, *a.* (Bot.) henhørende til Bladstilken.
Pétiole, *m.* (Bot.) Bladstilk.
Pétiolé, e, *a.* (Bot) bladstilket, siddende paa en Bladstilk.
Pétiolule, *m.* (Bot.) Smaabladstilk.
Petit, e, *a.* lille; kort, stumpet; *fig.* ringe, ubetydelig; usselt, lavt; kjær; aller au – pas, gaae i smaa Skridt; brûler à – feu, brænde langsomt; marcher à – bruit, gaae sagte, uden Støi; à -es journées, i korte Dagreiser; -e bière, tyndt Øl; porter de -s cheveux, bære korte, afskaarne Haar; porter le – collet, bære den geistlige Dragt; un – service, en ringe, ubetydelig Tjeneste; – talent, ringe Talent; un – esprit, En, som har et indskrænket Hoved, en smaalig Aand, el. en lav Tænkemaade; cela est bien –, det er meget lavt, uædelt; se faire –, krybe sammen, gjøre sig saa lille som muligt; undgaae at tiltrække Opmærksomhed; se faire – devant q., krybe for En, ydmyge sig for En; être – devant q., tabe sig el. falde igjennem ved Siden af en Anden; en être aux -s soins avec q., have en særdeles Opmærksomhed for En; au – pied, i formindsket Maalestok; -s pieds, (Cuis.) Kramsfugle; ma -e femme, min kjære lille Kone; *prov.* -e pluie abat grand vent, med det Gode udretter man meest, et godt Ord finder et godt Sted; le – monde, Smaafolk; le – peuple, Almuen; de -es gens, des gens de -e étoffe, Folk

af ringe Stand; – marchand, Kjøbmand, som driver en lille Handel, Kræmmer; la –e pointe du jour, Daggry; la –e guerre, Guerillakrig, Krig, som indskrænker sig til Skjærmydsler; forstilt Krig til Øvelse for Tropperne;... s. en Lille; et lille Barn; et kjært Barn; mon –, min kjære lille Dreng; min kjære Ven; ma –e, min kjære lille Pige; ... m. det Smaa; en Unge; du – au grand, fra det Lille (det Smaa) til det Store; cette chienne a fait des –s, denne Tæve har faaet Unger;... m. pl. Smaafolk; de Yngre; les –s pâtissent des sottises des grands, de Smaa bøde for de Stores Feil; les grands et les –s, de Store og de Smaa; de Ældre og de Yngre;... en –, loc. ad. i Miniatur, i formindsket Maalestok; peindre en –, male i Miniatur; ... – à –, loc. ad lidt efter lidt; prov. – à – l'oiseau fait son nid, lidt efter lidt naaer man sit Maal.

Petit-barrage, m. smalstribet Dreiel; pl. des petits-barrages.

Petit-blanc, m. gammel fransk Sølvmynt; pl. des petits-blancs

Petit-canon, m. (Impr.) Bogtrykkerskrift, større end den, som kaldes Saint-Augustin; pl. des petits-canons.

Petit-chêne, m. (Bot.) Slags Cypres; pl. des petits-chênes.

Petit-chou, m. (Pât.) Slags Kage af Smørdeig; fig. kjærligt Udtryk: mon petit-chou, min lille Snut; pl. des petits-choux.

Petit-corps, m. Sirtsfabrikant; le petit-corps des marchands, Kræmmerlauget; des petits-corps.

Petit-coup, m. Skrue paa en Strømpevæverstol; pl. des petits-coups.

Petit-deuil, m. (H. n.) afrikansk Meise fra Kap; Slags Baandfisk; pl. des petits-deuils.

Petite-fille, f. Sønnedatter, Datterdatter; pl. des petites-filles.

Petite-maîtresse, f. Modedame; pl. des petites-maîtresses.

Petitement, ad. meget lidt; kummerligen; karrigen; smaaligen; il a du bien, mais il en a –, han besidder Formue, men kun meget lidt; être logé fort –, boe meget indskrænket; il vit –, han slaaer sig kummerligen igjennem, han har ondt ved at komme ud af det; traiter q. –, tractere En paa en gnieragtig Maade; penser –, tænke smaaligt.

Petite-nièce, f. Brodersøns- eller Broderdatters-Datter; pl. des petites-nièces.

Petite-oie, f. Gaasekraase; fig. Smaapynt; smaa Gunstbeviisninger (s. oie); pl. des petites-oies.

Petites-maisons, f. pl. Daarekiste, Galehospital.

Petit-espadon, m. (H. n.) Slags Hornfisk; pl. des petits-espadons.

Petitesse, f. Lidenhed, lille Omfang el. Udstrækning; fig. Ringhed, Ubetydelighed; Svaghed; Smaalighed; Lavhed; la – d'âme, Aands-Smaalighed; la – de cœur, Snæverhjertethed; il y a de la – à s'occuper de telles bagatelles, der er Smaalighed i at holde sig op ved saadanne Ubetydeligheder; il est plein de –s, han er fuld af Smaaligheder.

Petite-vérole, f. Børnekopper; pl. des petites-véroles.

Petit-fils, m. Sønnesøn, Dattersøn; pl. des petits-fils.

Petit-gris, m. (H. n.) Slags Egern fra de nordlige Lande; Skindet af samme, Graaværk; Duun under Vingen paa Strudsen; pl. des petits-gris (om Egernet).

Petit-haut, m. fjerde Lag i en Kulmile; pl. des petits-hauts.

Petition, f. Bønskrift, Ansøgning, Petition; (Phil.) – de principe, feilagtig Beviismaade, bestaaende i at søge Beviset fra det, som skal bevises.

Petitionnaire, s. En, som indgiver et Bønskrift, en Ansøgende.

Petitionner, v. n. indgive en Ansøgning, en Begjæring.

Petit-lait, m. Valle; pl. des petits-laits.

Petit-maître, m. Straajunker, Modeherre; pl. des petits-maîtres.

Petit-métier, m. (Pât.) Krumkage; pl. des petits-métiers.

Petit-neveu, m. Søn af en Broder- el. Søstersøn; pl des petits-neveux.

Pétitoire, m. (Prat.) Begjæring om at forblive i Besiddelse af en Eiendom, el. at sættes igjen i Besiddelse af samme; ogs. a. action –.

Petit-parangon, m. (Impr.) Bogtrykkerskrift mindre end le petit-canon; pl. des petits-parangons.

Petit-pied, m. (Vét.) bruskagtig Been i Hestens Hov; pl. des petits-pieds.

Petit-qué, m. (Impr.) Semicolon; pl. des petits-qué.

Petit-romain, *m.* (Impr.) Slags Skrifttegn, lille Antiqua; *pl.* des petits-romains.

Petit-royal, *m.* forh. fiin fransk Guldmynt; *pl.* des petits-royaux.

Petit-texte, *m.* (Impr.) Slags Perlekrift; *pl.* des petits-textes.

Peton, *m.* lille Barnefod, Pusselanke; *plais.*

Pétoncle, *f.* (H. n.) Slags tostællet Musling.

Pétreau, *m.* (Bot.) vildt Rodskud (drageon).

Pétrée, *a. f.* kun i Udtr. l'Arabie –, det stenede Arabien; *f.* (An.) s. s. os pétreux.

Pétrel, *m.* (H. n.) Petrel, Uveirsfugl.

Pétreux, se, *a.* (An.) steenagtig, steenhaardt; l'os –, Klippebenet i Tindingen (*fa.* rocher).

Pétri, e, *p.* og *a.* æltet; *fig.* dannet, sammensat, bestaaende af; *fig.* og *fa.* être – de salpêtre, være hæftig, opbrusende; – d'orgueil, sammensat, opblæst af Stolthed.

Pétricherie, *f.* (Pê.) Udrustning til Stokfiskefangst; godt Sted for en saadan Fangst.

Pétrifiant, e, *a.* forstenende.

Pétrification, *f.* Forstening; forstenet Gjenstand.

Pétrifier, *v. a.* forstene; *fig.* bestyrtse; *v. pr.* blive til Steen, forstenes.

Pétrin, *m.* Deigtrug; *fig.* og *pop.* être dans le –, befinde sig i Forlegenhed.

Pétrir, *v. a.* lægge Deig, ælte; danne, sammensætte; *fig.* Dieu nous a tous pétris du même limon, Gud har skabt os Alle af den samme Deig (Dynd), han har givet os alle samme Evner og samme Svagheder.

Pétrissage, *m.* Æltning.

Pétrisseur, se, *s.* En, som lægger Deig; En, som træder Leer.

Pétrissoir, *m.* s. s. pétrin.

Pétrole, *m.* (Minér.) Bjergolie.

Pétro-myson, *m.* (H. n.) Negenøie, Lampret (lamproie).

Pétro-silex, *m.* (Minér.) Bjergkisel, Hornskiver.

Petto (in), *loc. ad.* i Tanken, hemmeligt.

Pétulamment, *ad.* paa en hidsig, opfarende Maade, med Hæftighed.

Pétulance, *f.* Hidsighed, hæftig Opfarenhed.

Pétulant, e, *a.* hidsig, hæftig, opfarende, opbrusende.

Petun, *m.* Tobak; *plais.*

Petuner, *v. n.* ryge Tobak; *v. plais.*

Pétunsé, *m.* (Minér.) Slags Feldspath, Porcellainsjord.

Peu, *ad.* lidt; faa; parler –, tale lidt; – m'importe que etc., jeg bryder mig kun lidt om; – s'en faut, der fattes ikke meget i (s. falloir og ne); – de chose, noget Ubetydeligt; en ringe Ting; c'est – de chose que ce livre-là, det er en ringe Bog, som ikke har stort Værd; c'est – de chose que de nous, vi ere kun svage skrøbelige Væsener; *prov.* à grands seigneurs – de paroles, med store Herrer maa man fatte sig i Korthed; – de monde le sait, faa Mennesker vide det; il y a – d'hommes qui pensent ainsi, der gives faa Mennesker, som tænke saaledes; peu ou point, næsten Intet; ni – ni point, aldeles Intet; – ou prou, lidt el. meget (v.); ni – ni prou, hverken lidt el. meget (v.); *prov.* – et bon, man kan nøies med lidt, naar det kun er godt; paix et –, leve i Fred og have et tarveligt Udkomme, det er Alt, hvad man bør ønske; ... un –, *ad.* lidt, et Øieblik, engang; attendez un –, bi lidt, vent et Øieblik; écoutez un –, hør engang; dites-moi un –, siig mig engang; ... *s. m.* Lidt, Ubetydelighed; vivre de –, leve af Lidt; – lui suffit, han kommer ud af det med Lidt; un homme de –, en Mand af ringe Stand; il n'y en a pas pour –, der er ikke saa lidt, der er meget; excusez du –, undskyld, at jeg ikke giver Dem mere (*iron.*); ... peu à peu, *loc. ad.* lidt efter lidt, efterhaanden, langsomt; ... dans –, sous –, avant –, avant qu'il soit –, *loc. ad.* om kort Tid, med det Første; ... peu après, *loc. ad.* kort efter; ... à – près, à – de chose près, *loc. ad.* paa lidt nær, næsten, omtrent; ... quelque –, *loc. ad.* en Smule; ... tant soit –, *loc. ad.* meget lidt; ... pour peu que, *loc. conj.* det mindste at; pour peu que vous lui en parliez, naar De blot taler lidt til ham derom.

Peuplade, *f.* Samling af Colonister; Nybyggere; Folkestamme, Folkefærd; Fiskeyngel, hvormed en Fiskepark besættes; faire une – dans un pays, sende en Coloni hen at nedsætte sig i et Land.

Peuple, *m.* Folk; Folkeslag, Nation;

Almue; Masse, Skare, Mængde; en Byes Indvaanere (i d. Betydn. *p. u.*); Sættefisk; Rodskud paa et Træ; le – -roi, det gamle romerske Folk; le petit –, le menu –, le bas –, la lie du –, Pøbelen, Bærmen af Folket; un – de valets, en Skare af Tjenere; *prov.* la voix du – est la voix de Dieu, Folkets Stemme er Guds Stemme. [fort –e, folkerig By.

Peuplé, e, *p.* og *a.* befolket; ville

Peuplement, *m.* Befolkning; *p. u.*

Peupler, *v. a.* befolke; formere Folkemængden; formere sin Slægt; besætte med Vildt, med Fisk; (Peint.) opfylde med Figurer; *v. n.* formere sig; *v. pr.* blive beboet el. befolket.

Peuplier, *m.* Poppeltræ, Poppel (undertiden: peuple).

Peuplière, *f.* Slags Skampion paa den italienske Poppel.

Peur, *f.* Frygt, Skræk; avoir – *de* q., være bange for En, frygte En; avoir – *pour* q., frygte for at Noget skal tilstøde En; avoir – de son ombre, være bange for det Allermindste; j'ai – que cela *ne* vous fasse de la peine, jeg er bange, at det volder Dem Uleilighed; mourir de –, døe af Angst, være meget bange; faire – à q., indjage En Skræk, gjøre En bange; je lui ferai la moitié de la –, jeg bryder mig kun lidt om hans Trudsler, jeg frygter ham ikke; être laid à faire –, være overordentlig styg, saa at man kan blive bange for En; *prov.* la – n'est bonne à rien, ne guérit de rien, det nytter ikke at være bange, Frygt hjælper ikke; la – grossit les objets, Frygten seer Alt i et overdrevent Lys; n'aille au bois qui a – des feuilles, naar man frygter Faren, gjør man bedst i at blive hjemme;... de –, *loc. ad.* af Frygt; ... de – de, *loc. pp.* af Frygt for; ... de – que, *loc. conj.* at Frygt for, for at undgaae; restez ici de – qu'on ne vous attaque, bliv her, for at man ikke skal overfalde Dem.

Peureux, se, *a.* frygtsom, ængstelig, bange, forsagt; ... *s.* en Frygtsom, en Ængstelig, en Kujon.

Peut-être, *ad.* maaskee; peut-être qu'il viendra, peut-être viendra-t-il, maaskee kommer han; *s. m.* et Maaskee; *fa.* il n'y a pas de –, der er ingen Grund til at tvivle.

Pezize, *f.* (Bot.) Skaallille, Slags flokkedannet Morkel el. Skampion.

Pfenning, *m.* lille Kobbermynt, Penning.

Phaéton, *m.* Slags let firhjulet Calechevogn; (Astr.) Stjernebilledet Kudsken; (H. n.) Slags Vandfugl med to fremragende Halefjer (ogs. paille-en-queue).

Phagédénique, *a.* (Méd.) ædende (om Saar og ætsende Lægemidler).

Phalange, *f.* (Ant.) Phalanx (Corps Soldater, opstillet paa en særegen Maade); *poé.* Infanteribataillon, Krigerrække; (An.) Ledene i Fingrene og Tæerne; (H. n.) Slags giftig Edderkop, Ræve-Edderkop, Tarantel (tarentule); (Bot.) Slags Blad-Skedeplante, Slags Lilie (phalangère).

Phalanger, *m.* (H. n.) Pungdyr.

Phalangère, *f.* (Bot.) s. phalange.

Phalangette, *f.* (An.) yderste Fingerled, hvorpaa Neglen sidder.

Phalangine, *f.* (An.) Mellemled paa en Finger.

Phalangite, *m.* (Ant.) Soldat henhørende til en romersk Phalanx; (H. n.) Slags vingedækket Insect, Slags Torbist (i begge Betydn. ogs. phalangiste).

Phalanstère, *m.* nyt Samfundsforbund med Fællesskab i Formue (foreslaaet af Fourrier).

Phalanstérien, ne, *s.* Medlem af Fourriers Samfundsforbund.

Phalaris, *m.* (Bot.) Glandsfrø, Rørgræs, Kanarigræs. [Natsommerfugl.

Phalène, *f.* (H. n.) Natsværmer,

Phaleuce el. phaleuque, *s. m.* og *a.* Slags latinsk femfodet Vers.

Phanérogame, *a.* (Bot.) i Udtr. plantes –s, Planter med synlige Kjønsdele; ogs. *s. f.* [med Kort.

Pharaon, *m.* Pharao, Hasardspil

Phare, *m.* Fyr; Fyrtaarn; (Bot.) Slags Græsart, Sukkerart; (Géogr.) le – de Messine, Strædet mellem Italien og Sicilien.

Pharelle, *f.* (Bot.) s. s. phare.

Pharisaïque, *a.* farisæisk; *fig.* skinhellig.

Pharisaïsme, *m.* farisæisk Sindelag el. Charakteer; *fig.* og *fa.* Skinhellighed, Hykleri. [hellig, Hykler.

Pharisien, *m.* Farisæer; *fig.* Skin-

Pharmaceute, *m.* (Anc.) Pharmaceut, Apotheker, Tilbereder af Lægemidler.

Pharmaceutique, *f.* Pharmacologi; Lære om Lægemidlernes Tilberedelse og Anvendelse;... *a.* pharmaceutisk; henhørende til Apothekerkunsten. [thek.

Pharmacie, *f.* Apothekerkunst; Apo-

Pharmacien, ne, *s.* Apotheker, Apothekerkone; Pharmaceut.

Pharmacologie, *f.* Pharmacologi, Apothekerkunst, Lære om Lægemidlernes Tilberedelse.

Pharmacologique, *a.* henhørende til Pharmacologien, pharmacologisk.

Pharmacopée, *f.* Apothekerbog; Afhandling om de forskjellige Lægemidlers Tilberedelse.

Pharmacopole, *m.* Apotheker; *plais.*

Pharmacoposie, *f.* (Méd.) en afførende Mixtur. [thekeræske.

Pharmacothèque, *m.* forh. lille Apo-

Pharyngien, ne, *a.* (An.) henhørende til Svælget.

Pharynx, *m.* (An.) Svælget, den øverste Munding af Madpiben.

Phase, *f.* (Astr.) Maanens og Planeternes forandrede Udseende, Forandring i Belysning; *fig.* visse Tings successive Forandring. [Paaske.

Phasé, *f.* jødisk Høitid; Jødernes

Phaséole, *f.* (Bot.) Slags Bønne, tyrkisk Bønne (faséole).

.Phébus (s udtales), *m.* Phoebus, Apollo; *fig.* Sol; dunkel og svulstig Stiil; donner dans le –, forfalde til Svulst; parler –, udtrykke sig svulstigt.

Phénicien, ne, *s.* Phoenicier, Phoenicierinde. [Sumpfugl (flamant).

Phénicoptère, *m.* (H. n.) Flamingo;

Phénigme, *m.* (Méd.) blæretrækkende Middel, som frembringer røde Pletter.

Phénix, *m.* fabelagtig Fugl, som var den eneste i sit Slags og gjenfødtes forynget af sin Aske hvert hundrede Aar; *fig.* et i sit Slags sjeldent el. udmærket Menneske (*plais.*); (H. n.) Slags Sommerfugl; (Bot.) Slags Raigræs el. Svingel; (Astr.) sydligt Stjernebillede.

Phénomenal, e, *a.* phænomenagtig; *fig.* overordentlig, vidunderlig; *pl. m.* -naux.

Phénomène, *m.* Phænomen, Luftsyn, Naturbegivenhed; *fig.* Særsyn; Vidunder; c'est un – que de vous voir, det er en stor Sjeldenhed at see Dem; cet homme est un –, dette Menneske er et Vidunder, begavet med sjeldne, overordentlige Egenskaber.

Philandre, *m.* (H. n.) Philander, Pungdyr, surinamsk Æneas.

Philanthrope, *m.* Menneskeven.

Philanthropie, *f.* Menneskekjærlighed.

Philanthropique, *a.* menneskekjærlig.

Philanthropisme, *m.* philanthropisk Aand og Bestræbelse.

Philautie, *f.* Egenkjærlighed.

Philharmonique, *a.* musikelskende.

Philhellène, *s.* Grækerven.

Philiâtre, *m.* ivrig Ven og Dyrker af Lægevidenskaben.

Philiâtrie, *f.* ivrig og vedholdende Dyrkelse af Lægevidenskaben.

Philippique, *f.* Navn paa Demosthenes's Taler imod Philip; *fig.* heftig, bidende Tale. [Philippe.

Philippiste, *s.* Tilhænger af Louis-

Philistin, *m.* Philister.

Philodoxe, *a.* indtaget af sine egne Meninger, stiv og haardnakket i at forsvare sin Mening.

Philologie, *f.* Sproglærdom, Sprogvidenskab, Philologi. [philologisk.

Philologique, *a.* sprogvidenskabelig,

Philologue, *m.* Sproglærd, Sprogkyndig, Philolog.

Philomathique, *a.* lærebegjærlig; société –, Selskab af Videnskabsvenner.

Philomèle, *f.* (Myth.) Philomele; (*poé.*) Nattergal.

Philopatrimanie, *f.* overdrevet Kjærlighed til Fædrenelandet.

Philosophailler, *v. n.* agere Philosof, tale om Filosofi.

Philosophale, *a.* bruges kun i Udtr. pierre –, de Vises Steen, Guldmagerkunsten; *fig.* il faut qu'il ait trouvé la pierre –, han maa have lært at gjøre Guld (siden han kan gjøre saadanne Udgifter); il n'a pas trouvé la pierre –, han har ikke opfundet Krudtet.

Philosophe, *m.* Filosof; filosophisk Student; Menneske, som er hævet over Ærgjerrighedens Fordomme, el. som fører et stille og tilbagetrukket Liv; Fritænker;... ogs. *a.* filosofisk.

Philosopher, *v. n.* afhandle filosofiske Gjenstande; drøfte en eller anden Materie; indlade sig i spidsfindige Undersøgelser.

Philosophie, *f.* Filosofi; filosofisk System; Indbegreb af en Videnskabs Grundprinciper; Aands-Styrke, som

hæver Mennesket over Fordomme og Gienvordigheder; Levevüsdom; (Impr.) Skrifttegn, som er noget mindre end det Slags, der kaldes Cicero.

Philosophique, *a.* filosofisk; esprit –, klar, lys Aand, ophøiet over Fordomme og Lidenskab.

Philosophiquement, *ad.* paa en med Filosofien overeensstemmende Maade; paa filosofisk Viis; som Filosof.

Philosophisme, *m.* falsk Filosofi; Misbrug af Filosofien, Fritænkeri.

Philosophiste, *m.* falsk, indbildt Filosof, Fritænker. [sterne.

Philotechnie, *f.* Kjærlighed til Kunsterne.

Philotechnique, *a.* elskende el. dyrkende Kunsterne. [drik

Philtre, *m.* Kjærlighedsdrik, Elskovsdrik.

Phimosis (s udtales), *m.* (Méd.) Forhudens Sammensnerpning.

Phiole, *f.* s. fiole.

Phlébologie, *f.* (An.) Afhandling om Aarerne i Legemet. [Aarelabning.

Phlébotome, *m.* (Chir.) Lancet til Aarelabning.

Phlébotomie, *f.* (Chir.) Aarelabning; Aareladekunst.

Phlébotomiser, *v.a.* (Chir.) aarelade.

Phlébotomiste, *m.* Anatomist, som gjør Aarerne til Gjenstand for sit Studium; Aarelader.

Phlegmagogue, *a.* s. flegmagogue.

Phlegmatique, *a.* s. flegmatique.

Phlegme, *m.* s. flegme.

Phlegmon, *m.* s flegmon.

Phlegmoneux, se, *a.* s. flegmoneux.

Phlogistique, *m.* (Chi.) Brændstof, Phlogiston (nu: calorique); *a.* (Méd.) indeholdende en indre ophedende Varme.

Phlogose, *f.* (Méd.) flyvende Hede, unaturlig Varme.

Phlyctène, *f.* (Méd.) Hedeblegn.

Phocacée, *f.* (H. n.) Sælhunde-Slægt.

Pholade, *f.* (H. n.) Dabbel-Pholade (Slags Skalorm).

Phonique, *f.* Lære om Lyden (acoustique); *a.* som angaaer Tonen el. Lyden; (Gr.) signes –s, Tonetegn, Lydtegn. [maaler.

Phonomètre, *m.* Lydmaaler, Tonemaaler.

Phoque, *m.* (H. n.) Sælhund. [Salt.

Phosphate, *m.* (Chi.) phosphorsuurt Salt.

Phosphore, *m.* Phosphorus. [phor.

Phosphoré, e, *a.* indeholdende Phosphor.

Phosphorescence, *f.* (Chi.) Dannelse af Phosphorus; phosphoragtig Udstrømmen af Lys i Mørket.

Phosphorescent, e, *a.* (Chi.) som har den Egenskab at lyse i Mørket.

Phosphoreux, se, *a.* (Chi.) phosphorholdig; acide –, Phosphorsyre, frembragt ved Forbrænding af Phosphor; briquet –, kunstigt Fyrtøi, forfærdiget ved Hjælp af Phosphor.

Phosphorisation, *f.* (Méd.) phosphorsuurt Salts Anvendelse paa dyriske Legemer. [Morgenstjerne

Phosphorus (s udtales), *m.* (Astr.) Morgenstjerne.

Phosphure, *m.* (Chi.) phosphorholdigt Metal.

Photomètre, *m.* Redskab til at maale Lysets Styrke.

Phrase, *f.* Sætning, Periode; Talemaade; – faite, vedtagen Talemaade; *fa.* parler par –s, udtrykke med mange Ord hvad der kan siges i faa; faire des –s, tale i søgte og sirlige Udtryk; faiseur de –s, affecteret, sirlig Taler; – botanique, kort botanisk Plantebeskrivelse; (Mus.) – musicale, musikalsk Phrase, sammenhængende Toneløb el. Harmoni

Phrasé, e, *p.* bruges i Udtr. style bien –, en vel afrundet Stiil, som har en god Periodebygning el. vel dannede Sætninger; de la musique bien –e, harmonisk Musik med vel udhævede Phraser.

Phraséologie, *f.* (Gr.) et Sprogs el. en Skribents Eiendommelighed i Udtryk el. Periodebygning.

Phraser, *v. a.* afrunde fine Perioder; føre et høittravende Sprog (*v.n.*); (Mus.) vel udhæve hver Phrase el. sammenhængende Deel af en musikalsk Composition (ogs. *v. n.*).

Phraseur, *m.* pyntelig, affecteret Taler, Phrasemager (almindeligere: phrasier).

Phrasier, *m.* søgt, affecteret Taler el. Skribent, tom, indholdsløs Phrasemager; ogs. *a. fa.* [frénésie, etc.

Phrénésie, *f.* phrénétique, *a.* s. frénésie, etc.

Phrénique, *a.* (An.) s. diaphragmatique; (Phil.) angaaende Tænkningen.

Phrénitis (s udtales), phrénitie el. phrénite, *f.* (Méd.) Betændelse i Mellemgulvet.

Phrénologie, *f.* Phrenologi, Lære om Pandeskallens Dannelse som Middel til at kjende Aandsevner og Tilbøieligheder.

Phrénologique, *a.* phrenologisk.

Phrénologiquement, *ad.* ifølge Phrenologien, paa phrenologisk Viis.

Phrénologiste, *m.* Tilhænger el. Forsvarer af Phrenologien.
Phthiriase, *f.* (Méd.) Lusesyge.
Phthisie, *f.* (Méd.) Svindsot, Tæring; – pulmonaire, Lungesvindsot.
Phthisique, *a.* (Méd.) svindsottig.
Phylactère, *m.* (Anc.) Jødernes Tankeseddel, bestaaende i en Strimmel Læder el. Pergament med en bibelsk Indskrift, som tillagdes en overnaturlig beskyttende Kraft; Talisman.
Phylarque, *m.* (Ant.) Stammehøvding; Slags Øvrighed hos Athenienserne.
Phyllithe, *f.* [*m.* efter Ac.] (H. n.) Steen, som bærer Mærke af Blade; forstenet Blad.
Physicien, ne, *s.* Naturforsker, Naturkyndig, Physiker; forh. Elev, som studerede Physik.
Physico-mathématique, *a.* physikalsk-mathematisk; angaaende paa eengang Physik og Mathematik.
Physiognomonie, *f.* Lære af Ansigtstrækkene at kjende Charakteer og Tilbøieligheder; Afhandling desangaaende.
Physiognomonique, *a.* physiognomisk, angaaende Physiognomien. [*p. u.*
Physiographie, *f.* Naturbeskrivelse;
Physiologie, *f.* (Méd.) Lære om det menneskelige Legemes Organisme, om Legemet og dets Functioner i sund Tilstand; Afhandling desangaaende.
Physiologique, *a.* physiologisk, henhørende til Physiologien.
Physiologiste, *m.* Physiolog.
Physionomie, *f.* Ansigtsdannelse; livligt og behageligt Ansigtsudtryk; Særkjende; Kunst at kjende Charakteer og Tilbøieligheder af Ansigtstrækkene.
Physionomiste, *m.* Physiognom, En, som af Ansigtstrækkene forstaaer at udtyde Charakteren.
Physique, *f.* Naturlære; Classe, hvori der undervises i Naturlære; *m.* Legemets naturlige Beskaffenhed;... *a.* physisk; grundet paa Naturlovene; henhørende til Naturlæren.
Physiquement, *ad.* i physisk Forstand; ifølge Naturlovene.
Phytolithe, *f.* [*m.* efter Ac.] (H. n.) Plantesteen, Steen, som bærer Aftryk af Planter.
Phytologie, *f.* Plantebeskrivelse; Plantelære. [Plantekjender.
Phytologiste, *m.* Plantebeskriver,
Phytotomie, *f.* Planteanatomi.
Piaculaire, *a.* udsonende, forsonende (hellere: expiatoire). [*fa. v.*
Piaffe, *f.* Pralen, Skryden, Bram;
Piaffer, *v. n.* prale, skryde, prunke; *v.* (Man.) paradere, hæve Forbenene stolt, gaae stolt.
Piaffeur, *m.* (Man.) Hest, som gaaer med stolte Skridt; *a.* stolt, forfængelig, brammende; *pop. p. u.* [om Børn); *fa.*
Piailler, *v. n.* skrige idelig(en), skraale (især
Piaillerie, *f.* ideligt Skrig, Skraal; *fa.*
Piailleur, se, *s.* Pibeskjæg, Skrighals; *fa.*
Pian, *m.* amerikansk, venerisk Syge.
Pianiste, *m.* Pianist, Fortepianospiller.
Piano, *ad.* (Mus.) sagte.
Piano, piano-forte el. forté-piano, *m.* Fortepiano; jouer du – el. toucher le –, spille paa Fortepiano; exécuter une pièce sur le –, udføre et Stykke paa Fortepiano; tenir le piano dans un concert, udføre Pianopartiet i en Concert; *pl.* des –.
Piaste, *m.* polsk Throncandidat; Descendent fra en gammel polsk Familie, Piast.
Piastre, *f.* spansk Sølvmynt, af Værdi omtr. 11 *ℳ* 12 *β* (5 Frank 38 Centimer).
Piat, *m.* Skadeunge; *p. u.*
Piauler, *v. n.* pibe (om Kyllinger); *fig.* og *pop.* flæbe, klynke og græde.
Pic, *m.* spids Jernhammer el. Jernhakke; (Jeu) Tredsindstyve i Piket; (Manu.) Slags Maal for Alenvarer; (H. n.) Træpikker; (Geogr.) meget høit Bjerg; (Mar.) – d'artimon, Gaffel; ... à –, *loc. ad.* lodret; cette montagne est coupée à –, dette Bjerg gaaer brat el. steilt ned; côte à –, brat, steil Kyst; (Mar.) être à – sur l'ancre, ligge op og ned (lodret) over Ankeret; mettre à –, hive ind til, hive lodret op.
Pica, *m.* (Méd.) unaturlig Madlyst hos Frugtsommelige og hos Fruentimmer, som have Blegsot.
Picard, e, *a.* Picarder, Indbygger i Picardiet.
Pichina, *m.* flamsk Vadmel.
Picholine, *f.* (Bot.) mindste Slags Oliven; ogs. *a.*
Picolets, *m. pl.* smaa Kramper, som holde Laastappen tilbage.
Picorée, *f.* Plyndring, Marodeuren

nes Hægen; *fig.* aller à la –, (om Marodeurer) drage ud at plyndre; (om Bier) flyve ud at suge Blomsternes Honning.

Picorer, *v. n.* drage ud at plyndre (*v.*); flyve ud at suge Honning af Blomsterne (om Bierne); *fig.* og *fa.* (om Forfattere) plyndre Andres Værker; *p. u.* [Plagiator; *v.*

Picoreur, *m.* Marodeur; *fig.* og *fa.*

Picot, *m.* lille tilbageblevne Spids el. Stub af et afhugget Træ; lille Takke paa Kniplinger; Slags Spidshammer; (Pê.) Slags nedsænket, stillestaaende Fiskenet (ogs. picoteux).

Picoté, e, *p.* koparret.

Picoter, *v. a.* prikke, stikke; pikke i Frugt (om Fugle); *fig.* stikle paa, drille; (Man.) spore lidt. [net (picot).

Picoteux, *m.* (Pê.) lille Baad; Fiske-

Picotin, *m.* lille Maal til Havre.

Picote, *f.* Børnekopper (*p. u.*); Slags grovt Kamelot, uldent Tøi af Kameelgarn. [i Huden.

Picotement, *m.* Prikken, Stikken

Picoterie, *f.* Stiklen, Drillen; Trætte om Smaating.

Picpus (s udt.), *m.* Slags Franciskanermunk, Tiggermunk. [Kalkjord.

Picrite, *m.* (H. n.) Bitterspat, kulsuur

Picrochole, *a.* (Méd.) galdesyg, vredagtig.

Pie, *f.* Skade; *prov.* jaser comme une –, comme une – borgne, sladdre, lade Munden altid løbe; il est larron comme une –, han stjæler som en Ravn (Skade); il croit avoir trouvé la – au nid, han troer at have gjort en vigtig Opdagelse; (Jeu) il donne à manger à la –, han stikker en Deel af sin Gevinst i Lommen (*v.*); fromage à la –, hvid Hollænderost; cheval – el. blot –, Hest af to Farver, hvoraf den ene er hvid; (Cuis.) opvarmet Levning af en Bedekolle.

Pie, *a.* from; kun brugeligt i Udtr. œuvre –, from Medlidenheds Gave.

Pièce, *f.* Deel, Stykke; Værelse; Kanon; Skrift, Værk; Theaterstykke; musikalsk Composition; Document i en Sag, Actstykke; Pengestykke; *fig.* Puds, Streg; (jeu d'échecs) Officeer; travailler à la –, arbeide paa Accord for hvert Stykke; ils coûtent un franc la –, de koste en Frank hver (Stykket); – de drap, Stykke Klæde (et heelt Stykke); – de gibier, Stykke Vildt; – de vin, Fad Viin; – d'eau, stor Vandbeholdning til Forskjønnelse af en Have; – de four, – de pâtisserie, Stykke Bagværk, Kage o. desl.; – d'estomac, Mavebelte; – de blé, Stykke Korn, Kornmark; – de théâtre, Theaterstykke; – d'artillerie, – de canon, Kanon; –s de batterie, dedre: –s de siège, Kanoner af svært Caliber; –s de campagne, Feltstykker; des –s de huit livres de balle (el. blot de huit), ottepundige Kanoner; – de résistance, stort Stykke Kjød; *fa.* c'est une – de chair, une grosse – de chair, det er en Kjødplump, et stort, klodset og dumt Fruentimmer; *pop.* c'est la – de bœuf, det er et Stykke, man almindeligt bruger; det er det vigtigste Stykke i en Samling; c'est la meilleure – de son sac, det er det Fordeelagtigste for ham, det han bedst kan stole paa; –s de rapport, smaa Stykker kostbart Træ el. haard Steen til indlagt Arbeide; *fig.* ouvrage de –s de rapport, literairt Arbeide bestaaende af usammenhængende Stykker; la petite –, Lystspil i een el. to Acter, som spilles efter det større Stykke; –s d'honneur, Kronen, Scepteret og de andre kongelige Insignier; (Blas.) –s honorables, Hovedstykkerne i Vaabenskjoldet; armé de toutes –s, væbnet fra Top til Taa; *fig.* og *fa.* accommoder, habiller q. de toutes –s, behandle En ilde; rive dygtigt ned paa En; tailler une armée en –s, tilføie en Armee et totalt Nederlag; mettre tout le monde en –s, tale ilde om alle Mennesker; emporter la –, spotte el. nedrive En paa en ubarmhjertig Maade; jouer el. faire une – à q., lui faire –, spille En et Puds, en slem Streg; c'est une bonne –, une fine –, une méchante –, det er en listig, snedig, ondskabsfuld Person; une table tout d'une –, et Bord af et eneste Stykke; faucon tout d'une –, Falk af en eneste Farve; *fig.* être tout d'une –, holde sig altfor stiv; være streng og ubøielig; ikke ville lempe sig efter Andre; dormir toute d'une –, sove hele Natten ud i Et; donnez-moi la monnaie de cette –, vexel mig denne Mynt; *prov.* og *fig.* rendre, donner à q. la monnaie de sa –, hævne sig paa En, vise En

Gjengjeld, tage sig selv til Rette; être près de ses -s, være i en slem Forlegenhed, ikke være pr. Kasse; *pop.* la –, en Douceur, en Godtgjørelse for en Uleilighed; – à –, *loc. ad.* Stykke for Stykke, det Ene efter det Andet.

Pied, *m.* Fod; Fodspor; den nederste Deel af en Gjenstand; Fodstykke; Længdemaal af en halv Alen, Fod, Tommestok; Deel af et Vers, Versfod; Træstamme, Plante; (Teint.) Grundfarve, Grund; un valet de –, en Lakai; gens de –, Fodfolk (v.); le – d'un lit, Foden el det Nederste af en Seng; – plat el. plat –, bred og plat Fod; *fig.* og *fa.* en snavs, foragtelig Person; petits -s, smaat Fuglevildt, Kramsfugle, Vagtler o. desl.; *fig.* og *fa.* -s de mouche, Krageteer, lille utydelig Skrift; *prov.* disputer sur un – de mouche, trættes med En om en Ubetydelighed; des pièces de plain- –, Værelser, som ligge i samme Etage, i lige Høide; *fig.* og *fa.* cela va de plain- –, det forstaaer sig af sig selv, det koster ingen Vanskelighed; il y a cinq cents -s d'arbres dans cette avenue, der er 500 Træstammer i denne Allee; – carré, en Qvadratfod; – cube, en Kubikfod; elle a un – de rouge sur la figure, hun er overordentligt stærkt sminket; avoir un – de nez, faae en lang Næse; il voudrait être à cent pieds sous terre, han er saa skamfuld, el. saa kjed af Livet, at han ønskede at være langt under Jorden; *fig.* og *pop.* il a été déferré des quatre -s, han er bleven slaaet af Marken, han er bragt til Taushed, saa at han ikke veed, hvad han skal svare; *fa.* aller bien du –, aller du – comme un chat maigre, have en let og rask Gang, være let tilbeens; aller de bon – dans une affaire, gaae aabent og ivrigt tilværks i en Sag; aller du même –, gaae paa een og samme Maade; aller de son – gaillard, de son – léger el. mignon, reise til Fods, let og sparsommeligt; avoir les -s poudreux, komme langveisfra i en daarlig Forfatning; avoir les -s chauds, have det paa det Tørre, sit gode og magelige Udkomme; avoir le – à l'étrier, være reisefærdig; begynde en Levevei; være nærved at forfremmes; *prov.* avoir bon – bon œil, være sund og rask; være paa sin Post; avoir le – marin, kunne staae fast ombord paa et Skib; *fig.* beholde sin Fatning i Faren; avoir un – dans la fosse, være meget svag, have den ene Fod i Graven; avoir toujours un – en l'air, være altid paa Færde, altid i Bevægelse; couper l'herbe sous les -s à q., stikke En ud; donner un coup de – jusqu'à tel endroit, gaae indtil det og det Sted; croire tenir Dieu par les -s, troe at være evig lykkelig, at have skudt Pappegøien; être mis en –, være bleven virkeligt ansat; être sur –, være oppe; være paa Benene; être sur un bon –, befinde sig i en god Stilling; se mettre sur le – d'un homme de qualité, opføre sig som en Standsperson; être encore sur ses -s, være endnu i Stand til at gjøre hvad man finder for godt; ikke være bunden endnu; endnu holde sig uagtet de Tab, man har lidt; remettre q. sur –, hjælpe En igjen paa Benene; faire haut le –, løbe sin Vei; lâcher (le) –, flygte; vige; mettre – à terre, stige af Hesten el. af Vognen; mettre une ch. sous ses -s, ikke bryde sig om en Ting, foragte samme; ne pas se moucher du –, være klog og snild; peindre q. en –, male En i fuld Størrelse; perdre –, ikke længer finde Bunden i Vandet; ikke længer vide, hvorledes man er faren; prendre q. au – levé, tage En i det Øieblik han vil reise; benytte til sin Fordeel det mindste Ord, som undslipper En; sur ce – là, da Tingene forholde sig saaledes; tenir – à boule, tage fat paa Noget med stor Vedholdenhed; tenir à q. le – sur la gorge, tvinge En til at gjøre Noget, sætte En Kniven for Struben; tomber sur ses -s, rede sig heldigt ud af en vanskelig Sag; trouver chaussure à son –, finde hvad der netop behøves; træffe en Mand for sig; tirer – ou aile d'une ch., drage en el anden Fordeel af Noget; sécher sur –, forgaae af Utaalmodighed; raser une maison rez –, rez terre, sløife et Huus lige med Jorden (v.); mettre q. au – du mur, bringe En ud af Stand til at svare, nøde En til at indvilge; donner du – à une échelle, sætte en Stige i en skraa Stilling, ud fra Muren; pren-

dre – sur qc., rette sig efter Noget, tage samme til Følge; au – de la lettre, i bogstavelig Forstand; egentligt talt, uden Overdrivelse; réduire un plan au petit –, tegne et Grundrids efter en formindsket Maalestok; être réduit au petit –, være nødt til at indskrænke sig, til at hjælpe sig knapt; je l'ai payé sur le – d'un louis l'aune, jeg har betalt det med en Louisd'or Alen; sur le – de guerre, paa Krigsfod; (Mar.) tirer 10 ou 12 –s, stikke 10 el. 12 Fod; ... à –, *loc. ad.* til Fods; voyager à –, reise til Fods; loger à – et à cheval, modtage Reisende til Fods og til Hest; *fig.* être à –, ikke have Heste og Vogn; chercher q. à – et à cheval, søge En allevegne; aller à beau – sans lance, gaae til Fods; ... de – ferme, *loc. ad.* uden at forlade sin Post; modigen; d'arrache-pied, *loc. ad.* uden Ophør, uafladeligen; ... – à –, *loc. ad.* Fod for Fod; gradviis; forsigtigen.

Pied-à-terre, *m.* Afstrædelsesværelse; *pl.* des pied-à-terre.

Pied-bot, *m.* Klumpfod; En, som har en Klumpfod; *pl.* des pieds-bots.

Pied-cornier, *m.* (E. F.) Hjørnetræ, som tjener til Mærke for hvor Skovhugsten skal høre op; (Charp.) Hjørnepille, Hjørnepost; *pl.* des pieds-corniers.

Pied-d'alouette, *m.* (Bot.) Riddersporе, *pl.* des pieds-d'alouette.

Pied-d'âne, *m.* (H. n.) Slags Østers, hvis Skal ligner en Æselsfod; *pl.* des pieds-d'âne.

Pied-de-biche, *m.* (Dent.) Tandlægeinstrument; (Horl.) vinkelformig Fjer; (Serr.) Slags Dørklinke; (Men.) Bordbeen i Form af en Hjortefod; *pl.* des pieds-de-biche.

Pied-de-bœuf, *m.* Slags Børneleg (at trække Handsker); *pl* des pieds-de-bœuf.

Pied-de-chèvre, *m.* (Méc.) Slags Hisseredskab; et spaltet Brækkejern; (Impr.) Bogtrykkerredskab; (Bot.) Angelik; *pl.* des pieds-de-chèvre.

Pied-de-griffon, *m.* (Chir.) Accoucheur-Redskab; *pl.* des pieds-de-griffon.

Pied-de-lièvre, *m.* (Bot.) Slags fiin Kløver; *pl.* des pieds-de-lièvre.

Pied-de-lion, *m.* (Bot.) Pibernelle; *pl* des pieds-de-lion.

Pied-de-loup, *m.* (Bot.) Katteurt; *pl.* des pieds-de-loup.

Pied-de-mouche, *m.* fiin, utydelig Skrift (s. pied); (Impr.) Henviisningstegn, Signaturmærke; *pl.* des pieds-de-mouche.

Pied-d'entrée, *m.* Fodramme i en Kareetdør; *pl.* des pieds-d'entrée.

Pied-de-pigeon, *m.* (Bot.) Slags Geranium, Storkeneb; *pl.* des pieds-de-pigeon.

Pied-de-roi, *m.* Maalestok paa tolv Tommer; *pl.* des pieds-de-roi.

Pied-d'étape, *m.* Nagelsmedambolt; *pl.* des pieds-d'étape.

Pied-droit, *m.* Dørstolpe; Vinduespost; *pl.* des pieds-droits.

Pied-équin, *m.* (Méd.) vanskabt Fod, Hestefod; *pl.* des pieds-équins.

Piédestal, *m.* Søilefod, Fodstykke; *pl.* -staux.

Pied-de-vent, *m.* klar Aabning i Skyerne ved Horizonten, som viser, hvorfra Vinden kommer; *pl.* des pieds-de-vent.

Pied-fort, *m.* Prøvemynt; *pl.* des pieds-forts.

Pied-fourché, *m.* Indførselsafgift for Dyr med Kløver; *pl.* des pieds-fourchés.

Pied-gris, *m.* (H. n.) Englærke; *pl.* des pieds-gris.

Pied-horaire, *m.* Trediedeel af Perpendiklens Længde; *pl.* des pieds-horaires.

Piédouche, *m.* lille, siirligt Fodstykke til en Buste o. desl.

Pied-plat, *m.* usselt, foragteligt Menneske (s. pied); *pl.* des pieds-plats.

Pied-poudreux, *m* barfodet Stodder; Landstryger; *pl.* des pieds-poudreux.

Pied-vert, *m.* (H. n.) Beccasinunge; *pl.* des pieds-verts.

Piège, *m.* Snare; *fig.* Fælde, List; tendre, dresser un – à q., spænde Snare for En; donner dans le –, løbe i Fælden; tomber dans le –, falde i Snaren.

Pie-grièche, *f.* (H. n.) lille, broget Spætte; *fig.* Havgasse, trættekjært Fruentimmer; *pl.* des pies-grièches.

Pie-mère, *f.* (An.) inderste Hjernehinde; *pl.* des pies-mères.

Piémontais, e, *s.* Piemonteser.

Pierraille, *f.* Samling af Smaastene, grovt Gruus.

Pierre, *f.* Steen; Nyresteen, Blæresteen; Steensygdom; *fig.* Hindring; – fière, haard Steen; – pleine, haard

Steen uden Huller eller Tilsætninger; – velue, raa Steen, som kommer fra Steenbrudet; – en chantier, Steen opstillet for at tilhugges; – émillée, grovt tilhugget firkantet Steen; – hachée, Steen, hvis Sider ere tilhuggede; – rustique, Steen, hvis Sider ere tilhuggede og hvis Overflade er løst bearbeidet med Spidshammeren; – louvée, Steen med Hul i til Løftestangen; – moulinée, grufet Steen, som smuldres af Fugtighed; – parpaigne, Steen, som gaaer ud til begge Sider af en Muur; – à chaux, Kalksteen; – à fusil, Fyrsteen; – à aiguiser, Slibesteen; – à passer, Strygesteen; – à broyer, Rivesteen til Farver; – d'évier, udhulet Steen til Udløb for Kjøkkenvadsken; – à laver, Steen til at vadske paa; – de meule, – (de) meulière, Møllesteen; – à brunir, Poleresteen (hos Guldsmede); – ponce, Pimpsteen; – infernale, – à cautère, Helvedssteen; – noire, Sortkridt; – milliaire, Milepæl; – angulaire, Hjørnesteen; – fondamentale, Grundsteen; –s sèches, Steen, som ere lagte paa hinanden uden Forbindelsesmiddel; – de touche, Prøvesteen; – d'attente, fremstaaende Steen i en Muur, tjenende til Forbindelse med en anden Bygning; *fig.* begyndt Værk, som skal fortsættes; ouvrage à –s perdues, Arbeide, opført paa Stene, der ere nedsunkne i Vandet; –s précieuses, Ædelstene; – atmosphérique, – aérolite, – de l'air, Meteorsteen; – d'achoppement, Anstødssteen; *fig.* og *fa.* la – en est jetée, Loddet er kastet; il gèle à – fendre, det fryser, saa det knager; *prov.* faire d'une – deux coups, slaae to Fluer i et Smæk; – qui roule n'amasse pas de mousse, den, som ofte stifter Stilling, bliver sjelden rig; trouver des –s dans son chemin, møde mange Hindringer for sit Forehavende; mener q. par un chemin où il n'y a pas de –s, forfølge En ivrigt, uden at lade ham Ro; jeter des –s dans le jardin de q., give En Stikpiller; tout le monde lui jette la –, Alle stikle paa ham el. rive ham ned.

Pierrée, *f.* Steenrende, Udløbsrende af sammenlagte Steen.

Pierreries, *f. pl.* Ædelstene, Juveler.

Pierrés, *m. pl.* (Pê.) Nedsænkningssteen til Fiskenet (bedre: câblières).

Pierrette, *f.* lille Steen (*p. u.*); Slags Børneleg; forh. Fruentimmer-Morgentrøie; Carnavalsdragt for Fruentimmer; (H. n.) Spurvehun(*fa.*).

Pierreux, se, *a.* fuld af Steen; stenig; *s.* Steenpatient.

Pierrier, *m.* (Mar.) Svingbasse, Falkonet, lille Kanon til Kartætscher, brugelig ved Entring. [en Fæstning.

Pierrières, *f. pl.* Steendynger foran

Pierrot, *m.* Hanspurv (*fa.*); Pierrot, Bajas.

Pierrures, *f. pl.* (Ch.) krusede Smaaknopper om Roden af Hjortens Horn.

Piété, *f.* Fromhed, Gudsfrygt; barnlig Kjærlighed; Ærbødighed for Afdøde; – filiale, barnlig Kjærlighed; – conjugale, ægteskabelig Kjærlighed; mont de –, Assistentshuus.

Piéter, *v. n.* holde Foden til Mærke i Keglespil; inddele et Favnemaal i Fødder og Tommer; *v. a.* ophidse En til Modstand (*fa. p. u.*); (Mar.) – l'étrave, l'étambot, paasætte Amningstallene paa For- og Agterstavnen; *v. pr.* sætte sig til Værge, gjøre alvorlig Modstand (*p. u.*).

Piétinage, *m.* (Manu.) Stampning, Valkning med Fødderne.

Piétinement, *m.* Stampen, Trippen.

Piétiner, *v. n.* trippe, stampe (af Vrede el. Utaalmodighed); *v. a.* stampe, træde. [Fromhed.

Piétisme, *m.* Pietisteri, overdreven

Piétiste, *m.* Pietist. [geistl.

Piéton, ne, *s.* Fodgænger, Fodgæn-

Piètre, *a.* ussel, ringe, lurvet; *fa.*

Piètrement, *ad.* paa en ussel, elendig Maade; *fa.* [Skramleri; *fa.*

Piètrerie, *f.* usselt Gods, elendigt

Piette, *f.* (H. n.) Dykker, Slags Vandfugl (harle).

Pieu, *m.* Pæl.

Pieusement, *ad.* gudfrygtigen; *fig.* og *fa.* croire – une ch., troe Noget af Religiøsitet, ifølge Autoritetstro, blindthen.

Pieux, se, *a.* from, gudfrygtig; religiøs, gudelig; barnlig; pensée –se, gudelig Tanke; croyance –se, from enfoldig Tro; Kulsviertro; – respect, barnlig Ærefrygt; legs –, fromt Legat til milde Stiftelser.

Piffre, sse, *s.* Fraadser; Tykkak; *bas.*
Piffrer (se), *v. pr.* fraadse (almindeligere: s'empiffrer); *bas.*
Pigeon, *m.* Due; *fig.* og *fa.* et dumt Menneske, som Bedragere søge at lokke i deres Garn; – ramier, Skovdue; – domestique, privé, Huusdue, tam Due; – fuyard, Markdue; – à grosse gorge, Kropdue; – tambour, – glou-glou, Trommeldue; – culbutant, – trembleur, Tumler; – coquille, Hjelmdue; – nonnain, – chaperonné, – pâté, Nonnedue, Slørdue; gorge-de-pigeon, Duehalsfarve (s. gorge); aile de –, Slags Haarfrisur; une paire el. un couple de –s, to parrede Duer; une couple de –s, et Par Duer, uden H. til Kjønnet; *prov.* il ne faut pas laisser de semer pour la crainte des –s, man skal ikke opgive en fordeelagtig Sag, fordi den kan være forbunden med Fare. [(kjærligt Udtr.).
Pigeonne, *f.* Hundue; lille Due
Pigeonneau, *m.* Dueunge, ung Due; *fig.* og *fa.* ungt enfoldigt Menneske, som optrækkes; (Cuis.) fricassée de –x, Duefricassee.
Pigeonner, *v. n.* (Maç.) slaae Gips op i Haanden med Muursteen.
Pigeonnet, *m.* lille rødmusset Efteraarsæble, Pigeon.
Pigeonnier, *m.* Duehuus, Dueslag.
Pigne, *f.* Guld- el. Sølvkage uddraget af Ertsen.
Pignerolle, *f.* (Bot.) Slags Tidsel.
Pignocher, *v. n.* spise uden at have Appetit, nippe til Maden; *fa.*
Pignolat, *m.* syltet Grankjerne.
Pignon, *m.* Grankjerne; Gavl paa et Huus; (Méc.) det mindste af to Hjul, som gribe ind i hinanden; *prov.* avoir – sur rue, have sit eget Huus; være Grundeier; *prov.* quand noël a son –, pâques a son tison, en grøn Juul giver en hvid Paaske.
Pignoné, e, *a.* (Blas.) gavlformig.
Pignoratif, ive, *a.* (Jur.) contrat –, Contract, hvorefter Kjøberen udleier til Sælgeren den kjøbte Eiendom imod Renterne af Kjøbesummen.
Pigou, *m.* (Mar.) Jern-Skibslysestage.
Pika, *m.* (H. n.) Slags sibirisk Hare.
Pilastre, *m.* firkantet Pille.
Pilau, *m.* østerlandsk Ret, bestaaende af Riis kogt med Kjød og Smør el. Fedt.
Pile, *f.* Stabel, Bunke; Pille under en Bro; gammel fransk Mynt; Myntstempel; Hovedsiden af en Mynt; Stampe el. Knuseredskab (*p. u.*); la – voltaïque el. – de Volta, Voltas galvaniske Støtte; croix ou –, Plat og Krone (Børneleg; jouer à croix et à – el. à croix-pile); *prov.* mettre q. à la – au verjus, tale meget ilde om En; qvæle el. seigpine En.
Pilée, *f.* Knusning; Valkning; det, der knuses el. valkes paa eengang.
Piler, *v. a.* støde, stampe; knuse i en Morter. [stødes Sukker el. Salt.
Pilerie, *f.* Stampehuus, hvor der
Pilet, *m.* (H. n.) Slags langhalet Vildand i de nordlige Lande.
Pilette, *f.* Valketræ til Uld.
Pileur, se, *s.* En, som stamper el. knuser Noget med en Støder; *pop.* Æder.
Pilier, *m.* Pille, Støtte; Stampæl; Skillerumspille i en Hestestald; – boutant, Støttepæl for en Hvælving; *fig.* og *fa.* – de cabaret, Menneske, som altid hænger i Vertshuset; *pop.* avoir de bons gros –s, have stærke tykke Been; *prov.* se frotter au –, antage Andres slette Vaner.
Piliforme, *a.* (An.) haarformig; *s. f.* tyndeste Øiehinde.
Pillage, *m.* Plyndring; (Mar.) plyndret Gods (*v.*); *prov.* il est fait comme un voleur qui revient du –, han seer noget confiskeret ud, hans Klæder ere uordentlige og forrevne; tout y est au –, Alt er der hulter til pulter.
Pillard, e, *a.* begjærlig efter at røve og plyndre; *m.* Plyndrer; Tjener, som bedrager sin Herre; (Ch.) chien –, bidsk Hund.
Piller, *v. a.* plyndre; udsuge; bemægtige sig alt det Bedste af en Dessert; udgive Andres Arbeide for sit, begaae Plagiat; (om Hunde) anfalde Mennesker og Dyr (*p. u.*); (Ch.) pille! pus (Raab, hvormed Hundene hidses paa Dyrene). [Udsugning.
Pillerie, *f.* Tyveri; Udpresning,
Pilleur, se, *s.* En, som udplyndrer, udsuger el. begaaer Plagiat; Plyndrer; Udsuger; Plagiator.
Piloir, *m.* (Tan.) Stamper, hvormed Huderne trykkes ned under Vandet.
Pilon, *m.* Støder til en Morter; Stamper i en Bark- el. Papirmølle; Jernstang til at omrøre den smeltede Glasmasse; *fa.* mettre un livre au

–, sønderrive Bladene i en Bog, saa at de kun due til at bringes paa Papirmøllen.

Pilonage, *m.* Stampning; Valkning; Omrøring af Glasmassen.

Piloner, *v. a.* valke Uld; omrøre en Glasmasse.

Pilori, *m.* Gabestok, Skampæl.

Pilorier, *v. a.* sætte i Gabestokken; *fig.* offentligt beskæmme el. kundgjøre Ens Slethed. [fra Antillerne.

Piloris, *m.* (H. n.) Desmerrotte

Piloselle, *f.* (Bot.) Ørneøie, Musøre.

Pilot, *m.* (Sal.) Saltbunke; (Mus.) lille Hammer el. Fjer til at aabne Klapperne i et Orgel.

Pilotage, *m.* Pæleværk; (Mar.) et Skibs Ind- og Udlodsning; Styrmandskunst.

Pilote, *m.* Styrmand; – côtier, Lods; – hauturier, Styrmand paa lange Reiser (nu: capitaine au long cours).

Piloter, *v. n.* nedramme Pæle; *v. a.* befæste et Terrain med nedrammede Pæle; (Mar.) lodse et Skib.

Pilotin, *m.* Lærling i Styrmandskunsten; Hovedpæl; (Mus.) s. pilot.

Pilotis (s stumt), *m.* stor nedrammet Pæl, Grundpæl; bâtir sur –, bygge paa Pæle.

Pilulaire, *a.* (Pharm.) pilleartet; *s. f.* (Bot.) Ridsebrægne.

Pilule, *f.* (Méd.) Pille; *fig.* og *fa.* dorer la –, indklæde noget Ubehageligt i formildende Udtryk; avaler la –, bide i det sure Æble.

Pimbêche, *f.* stolt, uforskammet Fruentimmer; *fa.*

Piment, *m.* (Bot.) spansk Peber.

Pimentade, *f.* skarp Sauce.

Pimpant, e, *a.* stadseligt pyntet, sirlig; vous voilà bien –, hvor De er straalende! *fa. plais.*

Pimpesouée, *f.* latterligt udmeiet Fruentimmer; *v. inus.* [Steenbræk.

Pimprenelle, *f.* (Bot.) Pimpinelle;

Pin, *m.* Gran, Grantræ.

Pinacle, *m.* Tinden af Tempelet i Jerusalem; *fig.* og *fa.* être sur le –, være paa Lykkens Top, nyde stor Yndest; mettre q. sur le –, hæve En til Skyerne.

Pinaie, *f.* Granplantning, Granskov.

Pinasse, *f.* Sluppe; *pl.* Slags indisk Tøi af Bast.

Pinastre, *m.* vildt Grantræ.

Pinçard, *s.* og *a. m.* (Man.) Hest, som kun træder paa Spidsen af Bagskoen (ogs. rampin).

Pince, *f.* forreste Spids paa Hestens Hover, paa Klovene hos Hjorte, Vildsviin og desl. Dyr; det Forreste paa en Hestesko; Knibetang; Klo hos Krebs og Hummer; Løftestang, Brækjern; Fastkniben; Arrest; (Cout.) spidst Læg el. Fold paa Sytøi; *pl.* de 4 forreste Kindtænder hos Heste; cet homme a la – forte, la – rude, denne Mand holder fast paa hvad han har i Haanden; *pop.* craindre la –, frygte for at blive arresteret; sujet à la –, (om Personer) tilbøielig til at gjøre sig ulovlig Fordeel; (om Penge) udsat for at forvanskes el. røves; – à –, *loc. ad.* knapt; auner – à –, maale knapt.

Pincé, *m.* (Mus.) brillant Spil paa visse Instrumenter, Pizzicato.

Pincé, e, *p.* stram, affecteret, sirlig; un air –, et sirligt, pertentligt Væsen.

Pinceau, *m.* Pensel; *fig.* Maade at male paa; Taleres og Digteres Maade at skildre paa, Colorit; coup de –, Penselstrøg; donner le dernier coup de – à un tableau, lægge den sidste Haand paa et Maleri; *fig.* og *fa.* on lui a donné un vilain coup de –, man har skrevet en Satire over ham.

Pinceauter, *v. a.* (Manu.) udbedre med Penslen, tilføie de Farver, som Tøiet ikke modtager i Trykningen.

*Pinceauteur, *m.* (Manu.) Eftermaler; Plademaler.

Pince-balle, *m.* Tang til at bære en gloende Kugle; *pl.* des pince-balle.

Pincée, *f.* saa Meget, som man kan holde med to el. tre Fingre.

Pincelier, *m.* Malerkar med to Rum, hvoraf det ene er til Olie og det andet til at skylle Pensler i.

Pince-maille, *m.* karrig Gnier; *pl* des pince-maille.

Pincement, *m.* (Jard.) Afpilning el. Afknibning af Knopper og unge Skud.

Pincer, *v. a.* knibe, klemme; gribe med en Tang; foraarsage Smerte; *fig.* og *fa.* gribe i Gjerningen; dadle, skose, stikle paa; il le pince rudement, han giver ham bittre Skoser, han gaaer ham haardt til Livs; (Jard.) afknibe

Knopper og unge Skud; (Mus.) spille med Fingerspidsen (*pizzicato*); (Man.) berøre sagte med Sporen; – des deux, røre med begge Sporer; (Mar.) knibe Binden, seile digt med Binden; *v. n.* knibe; *fig.* stode; il pince sans rire, han stikler koldt, fiint; (Mus.) spille paa Strengeinstrumenter (med de; nu hellere: jouer); *v. pr.* klemme sig, knibe sig; se faire –, être –é, blive straffet for en Uforsigtighed; blive arresteret. [Sporen.

Pincer, *m.* (Man.) Krillen med

Pince-sans-rire, *m.* lumsk, spydigt Menneske; *pl.* des pince-sans-rire.

Pincette, *f.* (almindeligst i *pl.*) Ildtang; Nippetang; Tang; *fa.* baiser q. à la –, kysse En idet man kniber Kinderne sagte med Fingerspidserne (om Børn); on ne le toucherait pas avec les -s, han er saa smudsig, at man skyer at komme i den mindste Berørelse med ham.

Pinceur, se, *s.* En, som gjerne kniber.

Pinchard, *m.* (H. n.) Slags Finke.

Pinche, *m.* (H. n.) lille smuk Abe med silkebløde Haar.

Pinchina, *m.* grovt uldent Tøi.

Pinçon, *m.* blaa Plet efter Kniben; (Man.) Kant paa Spidsen af Bagsko.

Pinçoter, *v. a.* knibe sagte med Fingrene.

Pinçoteur, se, *s.* En, som kniber med Fingrene; (Manu.) s. pinceauteur.

Pinçure, *f.* lille Krølle el. Fold paa Klæde.

Pindarique, *a.* pindarisk, i den græske Odedigter Pindars Smag.

Pindariser, *v. n.* tale el. skrive i søgte, høittravende Udtryk; *fa.*

Pindariseur, *m.* en svulstig Digter el. Skribent; *fa. p. u.*

Pinde, *m.* Pindus, Bjerg i Thessalien, helliget Muserne; les nourrissons du –, Digterne; les maîtres, les héros du –, de store Digtere.

Pinéale, *a. f.* (An.) kun i Udtr. glande –, Hjernekirtel i Form af en Grankap. [Drue.

Pineau, *m.* Slags blaa burgundisk

Pingouin el. pinguin, *m.* (H. n.) Pingvin, Fedtgaas.

Pingre, *m.* Slags Fartøi uden Gallion; *fa.* ængstelig Gnier; styg Karl; *a.* ondskabsfuld, uforskammet.

Pinnatifide, *a.* (Bot.) finnefliget.

Pinnée, *a. f.* (Bot.) feuille –, finnet Blad.

Pinne-marine, *f.* (H. n.) Skinkeskæl; *pl.* des pinnes-marines.

Pinnipède, *a.* (H. n.) oiseaux –s, Svømmefugle, Vandfugle.

Pinnulaire, *f.* (H. n.) forstenet Svømmefinne.

Pinnule, *f.* (Opt.) Diopter, lille Kobberplade med en Aabning for Lyset paa mathematiske Instrumenter.

Pinque, *f.* (Mar.) Pink, Fløite, hollandsk fladbundet Skib.

Pinson, *m.* (H. n.) Bogfinke; *prov.* gai comme un –, meget munter.

Pinsonnée, *f.* Jagt efter Finker og Smaafugle om Natten.

Pinsonnière, *f.* (H. n.) Meise.

Pintade, *f.* (H. n.) Perlehøne; amerikansk Perleslange; graastribet Musling.

Pintadeau, *m.* Perlehønekylling.

Pinte, *f.* halv Pot (48 Kubik Tommer); boire –, drikke en halv Pot; *pop.* mettre – sur chopine, beruse sig; *prov.* il n'y a que la première – qui coûte, det er kun det første Skridt, der koster Overvindelse; je voudrais qu'il m'en eût coûté une – de mon sang, et que cela ne fût pas arrivé, jeg vilde ønske, at jeg kunde have afværget det med mit eget Blod.

Pinter, *v. n.* svire, suppe; *pop.*

Pinule, *f.* (Bot.) lille Blad, Deel af et sammensat Blad (foliole).

Piochage, *m.* Arbeide med Hakken; Løn derfor. [Steenhuggerhammer.

Pioche, *f.* Hakke; – à marteau,

Piocher, *v. a.* ombakke, omgrave med Hakken; *v. n.* arbeide strengt og ufortrødent (*fa.*); *v. pr.* slaaes (*pop.*).

Piocheur, se, *s.* En, som omhakker Jorden, el. som arbeider med Hakken; *fa.* dygtig, ufortrøden Arbeider.

Piochon, *m.* (Charp.) Tvesre.

Pion, *m.* Bonde i Skakspil; Steen i Damspil; *fa.* Tilsynsmand ved Arbeidet i en Skole; forh. Fodgænger, Løber; *fig.* og *fa.* damer le – à q., overbyde En, feire over En.

Pionner, *v. n.* (Jeu) gaae løs paa Bønderne i Skak, tage Bønderne.

Pionnier, *m.* Skandsegraver, Pionneer.

Piot (t stumt), *m.* Viin; *pop. v.*

Pipa, *m.* (H. n.) surinamsk Strupttudse.

Pipage, *m.* Afgift af et Fad Viin.
Pipe, *f.* stort Fad Viin, Pibe Viin; Tobakspibe; (Men.) lille Jernkile; (H. n.) Naalefisk(syngnate); –d'écume de mer, Meerskumspibe; remplir la –, charger la –, stoppe Piben; allumer la –, tænde Piben; fumer la –, ryge Piben.
Pipeau, *m.* Hyrdefløite, Rørpibe (i Hyrdedigte); Lokkepibe; *pl.* Liimpinde til at fange Fugle; *fig.* og *fa.* smaa Kunstgreb for at bedrage En; Kneb; j'ai évité ses –x, jeg har ikke ladet mig narre af ham.
Pipée, *f.* Fuglefangst med Lokkepibe og Liimpinde; *fig.* og *fa.* attraper une ch. à la –, tilvende sig Noget paa en snild og behændig Maade.
Piper, *v. a.* fange Fugle med Lokkepibe og Liimpinde; *fig.* og *fa.* bedrage; bruge Kneb i Spil; – des dés, gjøre falske Tarninger.
Piperie, *f.* Bedrageri i Spil; Bedrageri i Alm.; *pop. v.*
Pipet, *m* (H. n.) Fluesnapper. [Tragt.
Pipette, *f.* lille Pibe (*inus.*); (Chi.) lille
Pipeur, se, *s.* Fuglefænger; falsk Spiller; *pop.*
Pipi, *m.* (H. n.) Pibelærke, Haugelærke; (i Børnesproget) faire –, lade Vandet.
Pipiement, *m* Smaafuglenes Skrig.
Pipistrelle, *f.* (H. n.) Slags Flagermuus. [fastholde Kiler.
Pipoir, *m.* (Men.) Redskab til at
Piquamment, *ad.* paa en bidende el. opirrende Maade.
Piquant, *m.* Pike, Braad, Torn; *fig.* det Tiltrækkende, det Interessante; det Vittige; le – de l'histoire, det Tiltrækkende i Historien; le – de la réponse, det Spydige el. Vittige i Svaret.
Piquant, e, *a.* stikkende; pirrende, bidende, skarp; *fig.* spydig, fornærmende; tiltrækkende, interessant; vittig, opvakt, livlig; indtagende; les orties sont –es, Nelderne stikke; la sauce est –e, Saucen er skarp; le froid est –, Kulden er barsk, bidende; une réponse –e, et spydigt Svar; des paroles –es, nærgaaende Ord; une raillerie –e, et bidende Skjæmt; une conversation –e, en interessant, livlig, underholdende Samtale; une figure –e, et tiltrækkende, indtagende, udtryksfuldt Ansigt.
Pique, *f.* Pike, Spyd; Landse; *fig.* og *fa.* lille Uenighed; Nag; hemmeligt Fiendskab; il a une – contre moi, han bærer Nag til mig; il y a de la – dans cette affaire, der er hemmeligt Fiendskab med i Spillet i denne Sag; être à cent –s (*v.* for pieds) au-dessus de q., staae meget høit over En; vous en êtes à cent –s (pieds), De er meget langt fra at have gjættet el. truffet det (*v.*).
Pique, *m.* Spader i (Kortspil).
Piqué, *m.* Slags flammet Bomuldstøi, Piket; (Mus.) Musik el. Sang med stærkt udhævede Toner (i d. Betydn. ogs. *a*). [des pique-assiette.
Pique-assiette, *m.* Snyltegjæst; *pl.*
Pique-bœuf, *m.* Oxedriver; (H. n.) Slags afrikansk Fugl, som nærer sig af de i Oxens Hud udklækkede Larver; *pl.* des pique-bœufs.
Pique-châsse, *m.* (Artil.) Fyrværker-Syl; *pl.* des pique-châsse.
Pique-nique, *m.* Gilde, til hvilket enhver Deeltager betaler sin Part; *pl.* des pique-niques; ... à (en) pique-nique, *loc. ad.* dîner en pique-nique, tage Deel i et Middagsmaaltid, hvor Enhver betaler sin Andeel.
Piquer, *v. a.* stikke; bide (om Stanger); gjennembore, gjøre Huller i; spore; spække; aarelade; bide paa Tungen; *fig.* gjøre et behageligt Indtryk, interessere; fornærme, opirre; have Opsyn med; *v. n.* stikke; have en bidende el. ubehagelig Smag; interessere; *v. pr.* stikke sig; *fig.* fornærmes, stødes over; rose sig af, gjøre sig til af; blive hidsig i Spil; blive ormeædt; blive suur; un serpent l'a –é, en Slange har bidt ham; – le nerf, saare Nerven ved Aareladning; – du papier, gjøre Huller i Papir; – un collet d'habit, stikke en Kjolekrave; – une courte-pointe, stikke et Sengeteppe; – de la viande, spække Kjød; – une futaille, stikke Hul paa et Viinfad; – le poisson, støde Fiskekrogen ind i Fiskens Svælg; – un cheval, spore en Hest; – des deux, give Hesten af begge Sporer for at ride stærkere; *fig.* skynde sig af alle Kræfter; – la mazette, ride paa en Skindmær; ce cavalier pique bien, denne Rytter rider godt til, i stærkt Galop; il pique en latin, han rider slet; ce vin pique la langue, denne Viin bider paa Tungen; ce poisson

pique, denne Fisk er fordærvet; *fig.* - la curiosité de q., ægge Ens Nysgjerrighed; il n'y a rien dans ce livre qui pique, der er Intet i denne Bog, som interesserer el. spænder; la moindre ch. le pique, det Allermindste fornærmer ham; *prov.* quelle mouche l'a -é? hvilken Flue har stukket ham? hvorfor bliver han vred (uden Grund)? - q. d'honneur, tilskynde En ved at vække hans Æresfølelse; se - d'honneur, anspore sig af yderste Evne, af Æresfølelse; il se pique de bien écrire, han gjør sig til af at skrive godt; - des ouvriers, passe paa Arbeiderne, saa at de ikke spilde Tiden; - les absents, optegne de Fraværende, for siden at afkorte deres Løn; - le coffre, le tabouret, vente forgjæves i et Forgemak (*inus*); - les assiettes, snylte; le bois se pique, Træet bliver ormstukket; le vin se pique, Vinen bliver suur; (Bill.) - la bille, give Ballen et rask Stød; (Jeu) se - au jeu, blive hidsig i Spillet; *fig.* ville sætte Noget igjennem uagtet alle Hindringer; (Dess.) - un dessin, udhæve de lyse Steder i en Tegning; (Maç.) gjøre smaa Huller i en Steen med Spidshammeren, tilpikke den; (Mus.) stærkt udhæve enkelte Toner; (Mar.) - au vent, knibe til Vinden.

Piqueron, *m.* lille skarp Spids.

Piquet, *m.* lille Pæl til at fastholde et Telt; Landmaalerstok; (Mil.) Feltvagt, Piquetvagt; Pæl, hvortil Heste opbindes; forb. Slags militair Straf, som bestod i at staae et Par Timer med den ene Fod paa en Pæl; planter le -, opslaae en Leir; *fig.* og *fa.* planter le - chez q., opslaae sin Bolig hos En; lever le -, bryde op med Leiren; *fa.* être droit comme un -, holde sig stiv som en Pæl; être planté comme un -, staae stiv og ubevægelig; (Jeu.) Piket; un sixain de -, 6 Spilkort til Piket.

Piquette, *f.* Drik, lavet af Vand og Bundfaldet af de persede Druer; slet, svag Viin; *fig.* tynd, usel Drik.

Piqueur, *m.* Opsynsmand ved Veiarbeide, Bygningsarbeide o. desl. (ogs. chasse-avant); den, som i et Domkapitel optegnede de fraværende Domherrer (s. piquer); Forrider; Berider; Jæger til Hest ved Parforcejagt; En, som trækker Kjæden i en Væv gjennem Rittet; Navn paa Roligheds forstyrrere, der overfaldt de Forbigaaende med Stik; Stegespækker; - d'assiettes, Snyltegjæst (i de 2 sidste Betydn. hedder det i *f.* piqueuse).

Piquier, *m.* Soldat, væbnet med en Pike; Pikeneer.

Piqûre, *f.* Stik; Ormstik; Stikning af Tepper, Snørliv o desl.; stukket Snørliv; udhugget Arbeide i Taft.

Pirate, *m.* Sørøver, Corsar; Udsuger.

Pirater, *v. n.* drive Sørøveri.

Piraterie, *f.* Sørøveri; *fig.* Udsugning.

Pire, *a.* værre, slettere; le -, det Værste, det Slettestc; il y a eu du - dans cette affaire, der har været Tab (el. Uheld) ved denne Sag (*v.*); *prov.* il n'y a - eau que celle qui dort, det stille Vand har den dybe Grund; qui choisit prend souvent le -, den, som vælger, griber ofte det Slettestc.

Piriforme, *a.* pæreformig, pæredannet.

Pirogue, *f.* Baad hos de Vilde, udhulet af en Træstamme.

Pirolle, *f.* (Bot.) Vintergrøn.

Piron, *m.* (Serr.) opretstaaende Hængsel.

Pirouetter, *v. n.* svinge sig rundt paa Taaspidsen; *fig.* - pendant des heures, dreie sig (i Talen) bestandigen om Et og det Samme.

Pirouette, *f.* Spindekone, Slags Top; kredsformigt Sving paa Taaspidsen; (Man.) Slags Volte; (Horl.) kredsformig Pendul; *fig.* og *fa.* payer ses créanciers en -s, spidse fine Creditorer af med Udflugter; qui a de l'argent a des -s, den, som har hvad der klinger, har hvad der springer; répondre par des -s, svare med Spøg paa en alvorlig Tale.

Pis, *m.* Yver paa en Ko, et Faar el. en Gjed.

Pis, *ad.* værre, slettere; le -, det Værste; qui - est, hvad værre er; le - qui puisse arriver, det Værste, som kan hænde; faire du - qu'on peut, gjøre med Villie Noget saa slet som muligt; tilføie En al den Skade, man kan; mettre q. au (à) pis faire, byde En Trods, opfordre En til at gjøre Noget endnu værre el. saa slet han kan; prendre les choses au -, see Tingene fra den værste Side; c'est votre - aller, det er det Værste, som kan møde Dem; le - aller de q., Ens Nødanker, Hjælp i Nøden; au - aller, *loc. ad.* i det værste Tilfælde; de mal en pis, de pis en pis, *loc. ad.* værre og værre, bestandigt slettere.

Pis-aller, *m.* s. pis.
Piscantine, *f.* s. piquette.
Piscine, *f.* (Écr.) Dam, hvis Vand aarlig omrørtes af en Engel (Bethesda; ogs. - probatique); (Égl.) Sted i Sacristiet, hvor Vandet, der er brugt til at skylle de hellige Kar, udkastes; (Ant.) Fiskedam; .. Badested hos Tyrkerne.
Piscivore, *m.* (H. n.) fiskeædende Slange; *a.* fiskeædende (om Fugle).
Pisé, *m.* Jord, som er stampet til en fast Masse for at bruges til Bygninger. [stampet Jord.
Piseur, *m.* Murer, som bygger med
Pissasphalte, *m.* (H. n.) jordagtig Bjergbeg; Blanding af Asphalt og Jordharpix. [Menneskeurin.
Pissat, *m.* Urin af Dyr; fordærvet
Pisse-froid, *m.* koldt, følesløst Menneske (Mand el. Fruentimmer); en Impotens; *pop.*
Pissement, *m.* (Méd.) uvilkaarlig Urineren; - de sang, Blodpissen.
Pissenlit, *m.* (Bot.) Løvetand (dent-de-lion); *pop.* Barn, som pisser i Sengen.
Pisser, *v. a.* og *n.* pisse; *pop.* elle a -é des os, hun har faaet et Barn i Smug; c'est Jocrisse qui mène les poules -, det er en Pernittengryn, en Pottekiger.
Pisseur, se, *s.* Pisser, Pisserske.
Pissite, *f.* Slags ung ugjæret Viin; (Minér.) Begsteen.
Pissoir, *m* Pissekrog.
Pissote, *f.* Træhane paa et Ludkar.
Pissoter, *v. n.* pisse lidt og tidt.
Pissotière, *f.* slet Vandspring med en svag Straale; Pissested.
Pistache, *f.* (Bot.) Pistacie; - de terre, Slags Bælgplante.
Pistachier, *m.* (Bot.) Pistacietræ.
Piste, *f.* Spor; *fig.* suivre q. à la -, følge En i Hælene, efterspore En; (Man.) Hestetraad.
Pistil, *m.* (Bot.) Støvveien.
Pistole, *f.* spansk Guldmynt; gammel fransk Mynt af Værdi 3⅔ Rbd.; la - volante, Penge, som kommer altid igjen; *prov.* être cousu de -s, være beslaaet med Dukater, være meget rig.
Pistoler, *v. a.* skyde ihjel med Pistol; *inus.*
Pistolet, *m.* Pistol; - de poche, Lommepistol; coup de -, Pistolskud; *prov.* si ses yeux étaient des -s, il le tuerait, han seer saa vredt til ham, som om han vilde æde ham.
Piston, *m.* Pompestang; fusil à -, Gevær med Knaldhættelaas.
Pitance, *f.* Ration af Brød, Kjød og Viin, som uddeles i Klostre; *fa.* dagligt Underhold (*v.*); aller à la -, gaae ud at indkjøbe Levnetsmidler (*pop.*). [Kloster; *v.*
Pitancerie, *f.* Spiiskammer i et
Pitancier, *m.* Spisemester el. Proviantsforvalter i et Kloster; *v.*
Pitaud, e, *s.* Bondeknold; plumpt Bondefruentimmer; *v.*
Piteusement, *ad.* ynkeligen, jammerligen; *fa.*
Piteux, se, *a.* ynkelig, ynkværdig, beklagelsesværdig; *fa.* faire - se mine, sætte et suurt Ansigt op; faire - se chère, spise slet, faae mager Kost; faire le -, stille sig ynkelig an; klynke uden Grund.
Pithomètre, *m.* Instrument til at maale Indholdet af Kar.
Pithométrique, *a.* bruges i Udtr. échelle -, Maal til at bestemme Indholdet af Kar.
Pitié, *f.* Medynk, Medlidenhed; Ynk; avoir - de q., have Medlidenhed med En; prendre q. en -, fatte Medlidenhed med En; regarder q. en -, betragte En med Medlidenhed, el. see med Foragt paa En; ce serait grand' (grande) -, det vilde være stor Skade; il chante à faire -, han synger jammerligt; *prov.* il vaut mieux faire envie que -, det er bedre at misundes end at ynkes.
Piton, *m.* lille Bjergspids, Bjergpynt; (Serr.) Ringsøm, Ringskrue; Nagle.
Pitoyable, *a.* medlidende (*p. u.*); ynkelig, jammerlig; ussel, elendig.
Pitoyablement, *ad.* ynkeligen, jammerligen; usselt, elendigt. [tus Vini.
Pitrépite, *m.* stærk Likeur af Spiri-
Pitte, *f.* forh. lille Kobbermynt, omtr. en halv Hvid; (Bot.) amerikansk Aloe, Agave.
Pittoresque, *a.* malerisk; pittoresk.
Pittoresquement, *ad.* paa en malerisk Maade. [el. afsondrer Sliim.
Pituitaire, *a.* (An.) som indeholder
Pituite, *f.* Sliim; flux, débordement de -, Sliimflod, stærk Udtømning af Slim. [Sliim, som lider af Sliim.
Pituiteux, se, *a.* som er fuld af

Pivert, *m.* (H. n.) Grønspætte.

Pivette, *f.* (H. n.) ung Bekkasin.

Pivoine, *m.* (H. n.) Dompap; *f.* (Bot.) Pæon.

Pivot, *m.* Tap, hvorom Noget dreier sig; *fig.* Drivefjeren el. Hovedhjulet i en Sag; den, paa hvem Alt beroer; (Mil.) Fløi af en Hær, om hvilken der svinges; (Bot.) tapformig Hovedrod; (Ch.) fremstaaende Been, som bære Hornene hos Daadyr.

Pivoter, *v. n.* dreie sig om en Tap; (Bot.) skyde en tapformig Rod.

Pizzicato (udt. pidzikàto), *m.* (Mus.) Spil med Fingerspidsen paa Strengeinstrument; *ad.* jouer –, spille med Fingerspidsen, klimpre.

Placage, *m.* (Men.) indlagt Træarbeide, Finering; (Maç.) flydende Muurleer; *fig.* sammenflikket literairt Arbeide uden Plan el. Eenhed; Fyldekalk.

Placard, *m.* Plakat; Skamskrift; (Impr.) Skrift, udsat colonneviis uden Sidetal; (Men.) Sirat til Beklædning af Snedkerarbeide, som naaer fra Overdelen af Døren op til Loftet; Skab i en Væg.

Placarder, *v. a.* opslaae en Plakat; – q., opslaae fornærmelige Plakater om En, udbrede Skamskrifter om En, rive En offentligt ned.

Place, *f.* Plads, Sted; rette Plads; offentlig Plads; Sted, hvor Handels-Affairer afsluttes; Handelsplads; Fæstning; *fig.* Embede, Værdighed; faire – à q., gjøre Plads for En; gaae af Veien for En; give en Plads ved Siden af sig; se faire –, skaffe sig Plads, trænge sig frem; faire – nette, forlade sit Logis og flytte Alt ud af samme; ce mot n'est pas dans (à) sa –, dette Ord er ikke paa sin rette Plads; mettre chaque ch. à (en) sa –, sætte enhver Ting paa sit rette Sted; cet homme n'est pas à sa –, denne Mand er ikke paa sin rette Hylde; se mettre à la – de q., sætte sig i Ens Sted; se tenir à sa –, iagttage hvad der passer for den Plads, man beklæder; être en –, være i offentligt Embede; être hors de –, være ude af Tjeneste; tomber mort sur la –, falde død om paa Stedet; il est demeuré mille hommes sur la –, der ere blevne 1000 Mand paa Valpladsen; – marchande, Sted, beleiligt for Handelen; être en – marchande, være paa et Sted, hvor man kan sees og høres; – de fiacres, Holdested for Hyrevogne; jour de –, Dag, da en Byes Handelsmænd pleie at forsamles; – d'armes, Exerceerplads, Paradeplads; Vaabenplads (i en Løbegrav); Grændsefestad, el. Hoveddepot for en Armees Krigsforraad; ... place, place! *int.* gjør Plads! gaa afveien!

Placé, e, *p.* og *a.* sat; anvendt, anbragt; ansat; avoir le cœur bien –, have Hjertet paa det rette Sted; cela n'est pas bien –, det er ikke godt anbragt, ikke passende.

Placel, *m.* (Mar.) jevn Bund i Havet; Skær, høi Grund; *p. u.*

Placement, *m.* Anbringelse af Penge, Udsættelse af samme; bureau de –, Fæstemands-Comptoir, Sted, hvor Tjenestefolk henvende sig for at erholde Condition.

Placenta, *m.* (An.) Moderkage, blødagtig Masse, som indhyller Fosteret; (Bot.) Ægstol; Knopgrunden, Knoppens Basis.

Placer, *v. a.* sætte, opstille; anbringe; udsætte, sætte paa Rente; henstille; ansætte, bringe i Vei; forskaffe Condition; *v. pr.* tage Plads, sætte sig; anbringes; forskaffe sig en Plads; – une ch., sætte en Ting paa sit Sted; *fig.* – bien ce qu'on dit, komme frem med hvad man har at sige til rette Tid og paa rette Sted; – bien ses aumônes, uddele sin Almisse med Skjønsomhed; – son amitié en bon lieu, skjænke sit Venskab til Værdige, til Personer, man kan stole paa; – de l'argent, anbringe, udsætte Penge; – une personne, forskaffe en Person en Ansættelse; il s'est –é au rang des hommes les plus célèbres, han har stillet sig i Classe med de berømteste Mænd.

Placet, *m.* lille Stol uden Arme el. Rygstød (v. nu: tabouret); Bønskrift, Ansøgning; présenter un – au tribunal pour obtenir une audience, indgive et Bønskrift til en Domstol for at erholde en Audients (udenfor dette Tilfælde bruges nu hellere: pétition).

Placeur, se, *s.* En, som anviser Pladse paa Torve el. i Skuespilhuse; En, som som forskaffer Ansættelser el. Conditioner.

Placier, ère, *s.* Leier af en Plads paa et Torv el. et Marked.

Placité, e, *a.* (Prat.) bevilget; *v.*

Plafond, *m.* gibset Loft i et Værelse; (Mar.) Bundtilje. [sammes Gibsning.

Plafonnage, *m.* Beklædning af et Loft,

Plafonner, *v. a.* beklæde et Loft, gibse samme; (Peint.) - une figure, give en Figur under Loftet sin rette Dimension, for at den, seet nedenfra, kan gjøre sin rigtige Effect (i d. Betydn. ogs. *v. n.* cette figure plafonne, denne Figur er overeensstemmende med Perspectivets Regler).

Plage, *f.* (Mar.) flad Strandbred; *poé.* Kyst, Egn, Himmelegn.

Plagiaire, *a.* som udskriver Andres literaire Arbeide, som begaaer Plagiat; *m.* Plagiator.

Plagiat, *m.* literairt Tyveri; Sted, som er stjaalet fra en anden Forfatter.

Plaid, *m.* Sagførelse, Plaidure; Bjergskotternes Kappe af ternet uldent Tøi; i d. første Betydn. kun i *prov.* peu de chose, peu de -, den Sag er ikke værd at twiste om; om en ringe Ting skal man ikke holde lang Tale; *pl.* tenir les -s, holde Retsmøde; *pl.* Rettergang; *prov.* on est sage au retour des -s, efter en tabt Sag forgaaer Lysten til at plaidere.

Plaidant, e, *a.* som procederer; les parties -es, de sagførende Parter; avocat -, Sagfører; *s.* le -, den Sagførende.

Plaidable, *a.* (Pal.) jour -, Rettergangsdag; cette cause n'est pas - (*v.*), denne Sag er det ikke værdt at procedere om.

Plaider, *v. a.* plaidere, føre Sag; sagsøge; *v. n.* forsvare Ens Sag; - la cause de q., forsvare Ens Sag; tale Ens Sag; - q., sagsøge En (*v.*); - un fait, anføre, paastaae et Factum; - pour q., forsvare En for Retten.

Plaideur, se. *a.* Mand el. Qvinde som fører Proces; En som ynder Strid og Proces; en Chicaneur.

Plaidoierie, *f.* Sagføren, Plaideren; Kunsten at plaidere en Sag; Sagførerens Hverv.

Plaidoyable, *a. v.* s. plaidable.

Plaidoyer, *m.* mundtlig Sagførelse, Tale i Retten til Forsvar for en Client.

Plaie, *f.* Saar; Ar, Skramme; *fig.* Skade; Skaar; Kræft, Fordærvelse; Landeplage; la - s'est rouverte, Saaret er brudt op igjen; *fig.* faire une - à l'honneur de q., tilføie Ens Ære et Skaar; le désordre des finances est la - du pays, Uorden i Pengevæsenet er Landets Kræft; les -s d'Égypte, Ægyptens Landeplager; *prov.* mettre le doigt sur la -, sige reent ud, hvorfra Ens Onde hidrører; ne demander que - et bosse, ønske Andres Uheld for deraf at profitere.

Plaignant, e, *a.* (Pal.) som fører Klage; la partie -e, den klagende Part; Klager, Sagsøger.

Plain, *m.* Garverkule; Garverkalk.

Plain, e, *a.* flad, jevn, lige, glat; en -e campagne, paa flad, jevn Mark; satin -, glat Atlask; étoffe -e, glat, ufigureret Tøi; de plain-pied, i samme Etage, i lige Linie; chambres de --pied, Værelser, som gaae ud i Eet; cela va de --pied, det er ganske ligefrem; det gaaer af sig selv; (Fauc.) l'oiseau va de -, Fuglen svæver uden at bevæge Vingerne.

Plain-chant, *m.* Kirkesang, Choral; *pl.* des plains-chants.

Plaindre, *v. a.* bevidne sin Deeltagelse, beklage; anvende med Uvillie; *v. pr.* beklage sig, klage, yttre Misfornøielse over; je vous plains de la perte que vous avez faite, jeg beklager Dem over det Tab, De har lidt; il est à -, han er at beklage; il ne plaint point l'argent, han sparer ikke Penge, kan udgiver dem gjerne; - sa peine, ville nødigen gjøre sig Uleilighed; - le pain à ses gens, ikke give sine Folk det nødvendige Brød; il se plaint de vous, han beklager sig over Dem; elle s'est plainte à moi de vos procédés, hun har beklaget sig for mig over deres Fremfærd; il se plaint qu'on l'ait calomnié (med Subjunct. naar der klages uden Grund; ellers med Indic.), han klager over, at man har bagvasket ham; il se plaint de ce qu'on lui fait tort, han beklager sig over, at man tilføier ham Uret; se - en justice, klage for Retten; il se plaint toutes choses, han negter sig selv Alt (af Gjerrighed; *p. u*).

Plaine, *f.* Slette, stor jevn Flade; - d'eau, stor ubevæget Vandmasse; *poé.* la - liquide, Havet.

Plain-pied, *m.* s. plain.

Plainte, *f.* Klage, Klynken; mundtlig el. skriftlig Klage, Besværing; former des -s contre q., fremføre

Klage imod En; porter –, føre Klage; porter ses –s au ministre, indgive sin Klage til Ministeren; on lui fera justice sur ses –s, man vil give hans Klage Gehør, skaffe ham Ret i hvad han klager over; porter – en justice, klage for Retten.

Plaintif, ive, *a.* klagende, veemodig; som altid klager; voix -ive, klagende Stemme; c'est un homme –, det er et Menneske, som idelig klynker og klager. [klynkende Tone.

Plaintivement, *ad.* i en klagende el.

Plaire, *v. a.* behage; *v. pr.* finde Fornøielse el. Behag i; ville gjerne være paa et Sted; trives paa et Sted (om Dyr og Planter); elle plaît à tout le monde, hun behager Alle; il se plaît à lire, han finder Behag i at læse; il se plaît à la campagne, han opholder sig gjerne paa Landet; comment vous plaisez-vous à la ville? hvad synes Dem om Byen, hvorledes morer De Dem der? le gibier se plaît dans les taillis, Vildtet opholder sig gjerne i Kratskove; le sapin se plaît sur les montagnes, Fyrren trives godt paa Bjergene; se – à soi-même, være vel fornøiet med sig selv; *fa.* cela vous plaît à dire, De behager saa at sige (men det kan ikke være Deres Mening); vous plaît-il d'être de la partie? har De Lyst til at være med? plaît-il? hvad behager? je ferai ce qu'il me plaira, jeg vil gjøre hvad jeg faaer i Sinde; je ferai ce qui me plaira, jeg vil gjøre hvad der behager mig; s'il vous plaît bruges enten som Høflighedsudtr., eller til at forstærke, hvad man vil sige: dites-moi, s'il vous plaît, vær saa god at sige mig; n'allez pas, s'il vous plaît, vous imaginer etc., gaa for Alting ikke hen at troe o. s. v.; *prov.* cela va comme il plaît à Dieu, det gaaer som det bedst kan (ikke som det skulde); être chez q. (auprès de q., devant q.) à plaît-il maître, han er hans underdanige Tjener i Alt, han kryber for ham (*v*); plaise à Dieu, plût à Dieu que, *loc. conj.* Gud give at o. s. v.; plaise à Dieu! plût à Dieu! *int.* Gud høre det! Gud give det; à Dieu ne plaise que, *loc. conj.* Gud forbyde at; à Dieu ne plaise, ce qu'à Dieu ne plaise! *int.* det Gud forbyde!

Plaisamment, *ad.* paa en behagelig Maade; morsomt, latterligt; slet; il raconte –, han fortæller behageligt; c'est - répondre, det kalder man at give et net (slet) Svar.

Plaisance, *f.* kun i Udtr. lieu de –, maison de –, Lyststed, Landsted.

Plaisant, e, *a.* behagelig, morsom; morende; besynderlig, latterlig, urimelig; il n'est pas – de, det er ikke behageligt at o. s. v.; il n'y a rien de – dans ce conte, der er intet Morende i d. Fortælling; c'est un conte –, det er en løierlig Fortælling; un homme –, et morende, underholdende Menneske; un – homme, et latterligt, besynderligt Menneske; .... *s. m.* Spøgefugl; Nar; det Morsomme; il fait le –, han agerer Spøgefugl; c'est un mauvais –, det er en enfoldig Pudsenmager, el. en ondskabsfuld Skjemter; *fa.* le – de l'histoire, det Morsomste (det Bedste) af Historien.

Plaisanter, *v. n.* spøge, skjemte; *v. a.* drive Spøg med, holde for Nar; il plaisante sur tout, han slaaer Alt hen i Spøg; *fa.* c'est un homme qui ne plaisante pas, det er en Mand, som ikke spøger, som gaaer alvorligt tilværks; il ne plaisante pas là-dessus, han spøger ikke dermed, han tager det alvorligt.

Plaisanterie, *f.* Spøg, Skjemt, Spot, il n'entend pas –, han taaler ikke Spøg, han stødes let, el. han forlanger Alvor og Nøiagtighed i Alt; il entend bien la –, han taaler godt Spøg; el. han forstaaer godt at spøge; – à part, alvorligt talt.

Plaisir, *m.* Fornøielse, Lyst, Glæde; Adspredelse, Underholdning, Moerskab; Villie, Samtykke; Gunst, Tjenstvillighed, Føielighed; (Pâ.) Krumkage; *pl.* Forlystelser; c'est – de l'entendre, det er en Fornøielse at høre ham; il y a – à travailler, det er en Fornøielse at arbeide; il ne prend – à rien, han finder ikke Fornøielse i Noget; cela fait (donne du) – à voir, det er en Fornøielse at see; se faire un – de qc., finde Fornøielse i Noget; faites-moi ce –, gjør mig den Fornøielse, vis mig den Gunst; si c'est votre –, hvis det kan behage Dem; hvis det er Deres Villie; tel est notre –, deri skee vor Villie (Cancellistiil); sous votre bon –, med Deres Samtykke; menus –s, Smaafornøielser, Udgifter til Smaa-

fornøielser; forh. Kongens Udgifter til Hoffester o. desl. (i d. Betydn. ogs. blot les menus); à –, *loc. ad.* med Fornøielse, med Omhu, saa at det fornøier at see; for at more; uden Grund; cela est travaillé à –, det er omhyggeligt udarbeidet; conte fait à –, Fortælling for at more; j'ai tout vu à –, jeg har seet Alt meget mageligt; se tourmenter à –, plage sig uden Grund; par –, *loc. ad.* for Fornøielse; for at prøve Noget; ce n'est que par –, det er kun for Fornøielse el. for at prøve det (at man gjør det). [Afskoldning i Kalk.

Plamage, *m.* (Tann.) Haarenes

Plamée, *f.* (Tann.) Garverkalk.

Plamer, *v. a.* (Tann.) faae Haarene til at gaae af Huder.

Plamerie, *f.* (Tann.) Sted, hvor Haarene afskoldes i Kalk.

Plamoter, *v. a.* (Suc.) tage Sukkertoppene ud af Formerne. [Dask; *v.*

Plamuse, *f.* Kindhest, Ørefigen,

Plan, e, *a.* (Math.) jævn, flad; angle –, plan Vinkel, afsat paa en Flade; trigonométrie –e, Plantrigonometrie; (Opt.) miroir –, fladt Speil; (Arith.) nombre –, lige Tal; (Mar.) carte –e, plat Kort, hvor en Deel af Jordfladen fremstilles, som om den laae i en lige Plan.

Plan, *m.* Flade, jevn Overflade; Afrids, Grundtegning; *fig.* Udkast, Plan; Bestemmelse; – incliné, Skraaplan; – à vue d'oiseau, Grundtegning, seet ovenfra; – en relief, Grundtegning med de i samme forekommende Gjenstande i ophøiet Arbeide; lever un –, optage en Grundtegning; (Peint.) le premier –, Forgrunden; la dégradation des –s, Gjenstandenes Formindskelse i Størrelse i Forhold til Afstanden; *fig.* tracer un –, udkaste en Plan; jeter son – sur le papier, opsætte sin Plan paa Papiret; suivre un –, forfølge en Plan; manquer un –, forfeile en Plan; concevoir un vaste –, fatte en udstrakt Plan; faire son –, tage sin Bestemmelse.

Planche, *f.* Bræt, Planke; Kobberplade; Kobberstykke; Havebed; Muulæsels-Sko; den nederste Deel af Stigbøilen; faire la –, svømme paa Ryggen uden synlig Bevægelse; *fig* og *fa.* faire la – aux autres, bryde Banen for Andre, vise dem Veien, være den Første, som begynder et vanskeligt Foretagende; faire –, gjøre Begyndelsen, gjøre Noget, som siden kan efterlignes; c'est ma – dans le naufrage, det er min Hjælp i Nøden; s'appuyer sur une – pourrie, forlade sig paa En, som ikke formaaer at hjælpe; (Th.) monter sur les –s, bestige Brædderne, spille Komedie; être toujours sur les –s, ville altid agere Komedie.

Planchéier, *v. a.* beklæde med Brædegulv.

Planchéieur, *m.* forh. En, som lagde Bræder fra en Skibsbro op til et Skib; nu: Snedker, som lægger Brædegulv.

Plancher, *m.* Gulv el. Loft i et Værelse; flere radviis lagte Brændestykker, hvoraf der brændes Kul; (Impr.) to Bræder, som holder Farvebrættet; Fodskamlen; *fig.* og *fa.* il n'y a rien de tel que (de marcher sur) le – des vaches, det er sikkrere at reise paa Landjorden end til Søes; faire sauter q. au –, drive En til det Yderste ved at paastaae Urimeligheder.

Plancher, *v. a.* (Manu.) slibe Saxen efter Længden.

Planchette, *f.* lille Bræt; (Man.) lille Damestigbøile; (Géo.) Landmaalerens Maalebord.

Plançon, *m.* (Agr.) Sættequist, Sættepiil (s. plantard).

Plane, *m.* (H. n.) Slags Flynder; (Bot.) Løntræ (platane).

Plane, *f.* Baandkniv; Glattejern.

Planer, *v. a.* jevne; glatte; polere; *v. n.* svæve i Luften; see fra et høit Sted; *fig.* overskue el. betragte fra et ophøiet Synspunkt.

Planétaire, *a.* henhørende til el. vedkommende Planeterne; système –, Planetsystem; année –, en Planets Omløbstid; *s. m.* Maskine, som sandseliggjør Planetsystemet.

Planète, *f.* Planet; –s supérieures, Planeter, som ere længere fra Solen end Jorden; –s inférieures, Planeter, som ere nærmere ved Solen end Jorden (Mercur og Venus); *fig.* être né sous une heureuse –, være født under en lykkelig Stjerne. [ler.

Planétolabe, *m.* (Astr.) Planetmaa-

Planeur, se, *s.* Polerer; – en cui-

vre, En, som polerer Kobberplader til Kobberstik.

Planiforme, a. planformig; m. (H.n.) Klasse fladvannede Insecter.

Planimètre, m. Instrument til at maale plane Flader.

Planimétrie, f. Kunst at udmaale plane Flader; Planimetri.

Planimétrique, a. henhørende til Planimetrien. [Fuglcart.

Planirostre, m. (H. n.) fladnebbet

Planisphère, m. Himmelkuglens el Jordkuglens Afbildning paa en Flade, Planiglob.

Planoir, m Polerestaal.

Planorbe, m. (H. n.) eenskallet Ferskvands-Muslingskal.

Planorbier, m. (H. n.) eenskallet Ferskvands-Musling.

Plant, m. ungt Skud, Sætteqvist; Træskole (ogs. pépinière); Terrain, beplantet med Træer i en regelmæssig Orden; ung Skov paa 20 til 30 Aar; jeune -, nouveau -, ung el. nylig anlagt Viinhave.

Plantade, f. Sted, beplantet med Træer, Træplantning; v.

Plantage, m. Sted i Amerika, som er beplantet med Sukkerrør, Kaffetræer o. desl., Plantage; Plantning.

Plantaginée, f (Bot.) Veibredplanter.

Plantain, m. (Bot.) Veibred.

Plantaire, a. (An.) henhørende til Fodsaalen; m. (H. n.) Pungdyrenes Klasse. [plantet Pileskud (s. plançon).

Plantard, m. plantet Sætteqvist,

Plantat, m. aargammel Viinhave.

Plantation, f. Beplantning; Træplantning; Sted beplantet med Træer; ungt Colonianlæg.

Plante, f. Plante, Træ, Urt; Lægeplante, medicinal Urt; ung Viinranke; *fig.* ung Dreng el. Pige; le jardin des -s, den botaniske Have; du vin de (jeune el. nouvelle) -, Viin af en ung Ranke; la - du pied el. des pieds, Fodsaalen; den Deel af samme, som ligger mellem Tæerne og Hælen.

Planté, e, p. plantet; beplantet; beliggende; staaende; terre bien -e, Jord, beplantet med mange og smukke Alleer; maison bien -e, behageligt beliggende Huus; cheveux bien -s, Haar, som have en god og stærk Vært; *fig.* og *fa.* il est bien - sur ses pieds, han bærer sin Krop godt, han har en smuk Vært; statue en pied bien -e, Billedstøtte, som staaer i en smuk Stilling; me voilà bien - pour reverdir, her kan jeg blive staaende, uden at Nogen tænker paa mig; man lader mig i Stikken.

Planter, v. a. plante; sætte ned i Jorden, nedramme; v. n. beskjæftige sig med Plantning; v. pr. plantes; stille sig; - des bornes, nedramme Grændsepæle, afstikke Grændser; - des pépins, sætte Kjærne; - un bois, anlægge en Skov; - un édifice, lægge Grunden til en Bygning; - l'étendard de la croix, plante Korsets Banner; indføre Christendommen; - des échelles à une muraille, stille Stiger op til en Muur for at bestige den; *fig.* og *fa.* - q. en un endroit, stille En paa Post el. paa Udkig paa et Sted; - là q., forlade En, lade En staae uden at bryde sig videre om ham; - là q. pour reverdir, lade En staae at vente uden at komme at hente ham efter Løfte; - le piquet en quelque lieu, forblive nogen Tid paa et Sted; - qc. au nez de q., sige En noget Ubehageligt lige i Øinene; lade En høre Noget; planter un soufflet sur (au beau milieu de) la joue, give En et Ørefigen; il est allé - ses choux [chez lui], han har trukket sig tilbage paa Landet; se - devant q., stille sig lige foran En, i Veien for ham; *pop.* vienne (arrive) qui plante, lad der skee hvad der vil.

Planteur, se, s. En, som holder af at plante; Eier af en Plantage; *fig.* og *fa.* un - de choux, En, som har trukket sig tilbage paa Landet, for at leve i Rolighed.

Plantigrade, m. og a. (H. n.) Dyr, som gaaer paa hele Fodsaalen (Bjørne, Muldvarpe o. desl.)

Plantivore, a. planteædende (p. u. bedre: frugivore).

Plantoir, m. Plantepind, spids Stok, hvormed der plantes. [Kimplante.

Plantule, f. (Bot.) Plantespire,

Plantureusement, ad. rigeligen, overflødigen; v.

Plantureux, se, a. rigelig, overflødig, meget frugtbar; v.

Planure, f. Træspaan, Høvlespaan;

(Méc.) Kulaare langs med Overfladen af Minen (ogſ. plature).

Plaque, *f.* Metalplade; Lyseplade, ſom faſtgjøres til en Væg; Parereplade paa en Kaarde; broderet Ridderkors (crachat).

Plaqué, *m.* pletteret Arbeide.

Plaqué, e, *p.* pletteret, beklædt med en tynd Sølvplade; cuirs -s, tørrede, garvede Huder.

Plaqueminier, *m.* (Bot.) Ibenholttræ, Eben (diospyros).

Plaquer, *v. a.* beklæde med tynde Plader; finere; plettere; - de l'or sur du bois, indlægge Guld i Træ; - de la vaisselle, beklæde Bordtøi, Fade og Tallerkener med tynde Plader af Guld el Sølv; - du plâtre, overſtryge en Muur med Gibs; - du gazon, beklæde med tynd Grønſvær; *pop.* - un soufflet sur la joue à q., give En et Drefigen; - qc. au nez de q., rive En Noget i Næſen.

Plaquesain, *m.* (Vitr.) Metalſkaal, hvori Glarmeſtere udbløde den hvide Farve, hvormed de mærke Glasſet (ogſ. écuelle de plomb).

Plaquette, *f.* Slags Smaamynt; *prov.* cela ne vaut pas une -, det er ikke en Hvid værdt.

Plaqueur, *m.* Finerer; Pletterer; l'art du -, Finerkunſt, Pletteerkunſt.

Plaquis, *m.* (Maç.) ſlet Beklædning, tynd Forſkaling.

Plasme, *m.* raa pulveriſeret Smaragd; Smaragdpulver.

Plastique, *a.* (Phil.) dannende, ſkabende; plaſtiſk; l'art -, el. *s. f.* la -, Modelleerkunſt, Plaſtik (hos de Gamle).

Plastron, *m.* Brynſtharniſk; Bryſtlæder, Bryſtbind (hos Fegtemeſtere); Bryſtbeklædning hos Skildpadder og desl. Dyr; *fig.* og *fa.* En, ſom tjener til Skive for Andres Spot.

Plastronner, *v. a.* beklæde med Bryſtharniſk; give En Bryſtlæder paa; *v. pr.* iføre ſig et Bryſtharniſk; tage et Bryſtbind paa.

Plat, e, *a.* flad, jævn; *fig.* uden Smag; uden Vid, flau, intetſigende; pays -, fladt Land; le - pays, det flade, aabne, ubefæſtede Land; vaisseau -, fladbundet Skib; visage -, et fladt, noget nedtrykt Anſigt; cheveux -s, glatte Haar; cheval -, ſmallivet Heſt; vaisselle -e, Sølvtøi af et eneſte Stykke (iſær om Fade og Tallerkener); *fig.* physionomie -e, intetſigende Anſigtstræk, uden Udtryk; un - valet, en usſel, krybende Tjener; *fa.* avoir le ventre -, have en tom Mave; avoir la bourse -e, ikke have Penge; du vin -, en flau, ſvag Viin; un discours fort -, en meget flau, intetſigende Tale; vers à rimes -es, Vers, hvis Riim ikke krydſe hinanden, men ſom rime to og to; battre q. à -e couture, ſlaae En totalt; se coucher à - ventre, lægge ſig plat ned; être à - ventre devant q., krybe for En; (Mar.) calme -, Vindſtille; à -, tout à -, *loc. ad.* ganſke og aldeles; la pièce est tombée à -, Stykket er faldet ganſke igjennem; il l'a refusé tout à -, han har afſlaaet det reent ud; tout -, *loc. ad.* ſaa lang man er; reent ud; il tomba tout -, han faldt ſaa lang han var; je vous dis tout net et tout -, jeg ſiger Dem det reent ud, uden alle Omſvøb; à -e terre, *loc. ad.* paa Jorden, paa Gulvet; se coucher à -e terre, lægge ſig lige ud paa Jorden.

Plat, *m.* det Flade; Fad; Fadfuld, Ret; donner des coups de - d'épée, ſlaae med den flade Sabel; *fig.* og *fa.* il lui a donné du - de la langue, han har gjort ham ſmukke Løfter ſom han ikke har holdt; ... servir - à -, ſervere een Ret ad Gangen; - de balance, Vægtſkaal; - de verre, rund Glasplade; *fig.* og *fa.* un bon - de gelée, en ſtærk Froſt; *pop.* il ne chasse qu'au -, han gaaer kun paa Jagt efter det Vildt, ſom er anrettet; *prov.* servir un - de son métier, gjøre eller ſige Noget, ſom ſtemmer med Ens Charakteer el. Sædvane; mettre les petits -s dans les grands, gjøre ſtore Anretninger for En, Intet ſpare for at tage godt imod En; il n'en saurait faire un bon -, det nytter ikke hvad han ſiger, han formaaer dog ikke at gjøre det godt; at undſkylde det, der engang er gjort ſlet; voilà un bon -, det er et ſmukt Kamaratſkab, en net Samling af ſlette Menneſker; à -s couverts, *loc. ad.* hemmeligt; *fig.* og *fa.* il ne le sert pas à -s couverts, han lægger ikke Skjul paa ſin Opførſel imod ham, han efterſtræber ham aabenlyſt.

Platane, *f.* (Bot.) Platan (ogs. plane).

Plataniste, *m.* (Ant.) Sted, beplantet med Plataner, hvor den spartanske Ungdom øvede sine Lege.

Plat-bord, *m.* (Mar.) Reeling el. Rækværk omkring Skibsdækket; *pl.* des plats-bords.

Plate, *f.* (Blas.) Slags Sølvmynt; (Mar.) Slags stor fladbundet Baad til Seilads paa Floder; *pl.* Messingplader af lige Tykkelse heelt igjennem.

Plateau, *m.* Bræt paa en stor Vægtskaal; Slags aflangt Bagerbræt; Præsenteerbakke; stort Fad med Blomster og desl. til Sirat paa et Bord; (Mil.) jævn, ophøiet Plads til at anlægge et Batteri paa; Høislette; *pl.* (Ch.) Ureenlighed af Raa- og Daa-Vildt.

Plate-bande, *f.* (Jard.) smalt Havebed; Rabat; (Arch.) Vinduesramme; Dørkarnis; (Art.) Metalbaand omkring Kanoner; couteau à - - -, Kniv med Sølv- og Guldkanter paa Ryggen; *pl.* des plates-bandes.

Platée, *f.* (Arch.) Grundmuur under en heel Bygning; *pop.* stort Fadfuld.

Plate-forme, *f.* (Arch.) fladt Tag paa et Huus; (Jard.) Terrasse; (Art.) Bridst til at stille Skytset paa; *pl.* des plates-formes.

Plate-longe, *f.* lang og bred Rem til at holde uregjerlige Heste medens de skoes, el. til at forhindre dem i at slaae ud; lang Line, hvori Berideren holder Hesten mens den traver rundt; (Ch.) Reeb til et Kobbel Hunde; *pl.* des plates-longes.

Platement, *ad.* paa en plat el. flau Maade; *fa.* uden Omsvøb, ganske ligefrem, reentud.

Plateure (eu udt. u), *f.* (Mét.) Lag el. Aare i Bjergværker, som først løber lodret og siden horizontalt.

Platine, *f.* Slags hvælvet Kobberplade til at tørre og stryge Linned paa; (Horl.) Messingskiverne i et Uhr, mellem hvilke Hjulene bevæge sig; (Peint.) Farvebræt hos Kortmagere; (Arm.) Plade paa en Geværlaas; (Serr.) Laaseplade; verrou à -, Skaade, forbunden med en Jernplade (ogs. - de loquet); (Impr.) Digle paa en Bogtrykkerpresse; (Mar.) Platlod, Blikplade over Fænghullet paa Kanonerne.

Platine el. **or blanc**, *m.* Platina.

Platitude, *f.* flau Smag; Flauhed, Smagløshed, Plathed; flaut, plat, gemeent Udtryk; ce vin est d'une - extrême, denne Viin har slet ingen Smag; ce discours est de la dernière -, denne Tale er yderst flau el. smagløs; il ne dit que des -s, han siger kun Flauheder, han bruger platte Udtryk; *fa.*

Platole, *f.* Fløde skaal.

Platonicien, ne, *s.* Platoniker, Tilhænger af Plato; *a.* platonisk.

Platonique, *a.* platonisk, bruges i Udtr. amour -, Kjærlighed uden sandselig Begjærlighed; année -, Omløbstid, hvorefter Himmellegemerne ville befinde sig paa samme Sted, som paa Skabelsens Tid; (Géom.) corps -s el. corps réguliers, Legemer, hvis Egenskaber ere udfundne af Platos Skole.

Platonisme, *m.* Platos philosophiske System.

Plâtrage, *m.* Gibsarbeide.

Plâtras, *m.* affaldet Gibsstykke, Gibsbrokke af gamle Mure.

Plâtre, *m.* Gibs; Gibsafstøbning; Gibsmodel; *fig.* hvid Sminke; *pl.* (Arch.) Gibsarbeide paa en Bygning, som Karnis, Gesims, o. desl.; - cru, raat Gibs; - cuit, brændt Gibs; - noyé, udblødt Gibs; - au panier, - au sas, renset Gibs; - éventé, Gibs, som ved at være udsat for Luft og Fugtighed er bleven fordærvet; faire du -, cuire du -, brænde Gibs; tirer un - sur q., tage en Gibsafstøbning af En; *prov.* battre q. comme -, gjennemprygle En dygtigt; *fig.* cette femme a deux doigts de - sur le visage, dette Fruentimmer har brugt altfor megen hvid Sminke.

Plâtré, e, *p.* gibset; *fig.* sminket; hyklet; paix -e, Fred paa Skrømt, fortvarende Fred.

Plâtrer, *v. a.* gibse; *fig.* besmykke; *v. pr.* sminke sig (*plais.*).

Plâtrerie, *f.* Gibsgrube (bedre; [plâtrière).

Plâtreux, se, *a.* blandet med Gibs el. Kridt.

Plâtrier, *m.* Gibsbrænder; Gibsarbeider; Gibshandler.

Plâtrière, *f.* Gibsgrube, Gibsbrud; Gibshytte, hvor der brændes Gibs.

Plâtronoir, *m.* (Maç.) Muurredskab til at gibse med.

Plâture, *f.* (H. n.) indisk, fladhalet giftig Slange.

Plausibilité, *f.* (Did.) Rimelighed, Antagelighed.

Plausible, *a.* rimelig, antagelig.

Plausiblement, *ad.* paa en rimelig, antagelig Maade.

Plébéianisme, *m.* Almuens Tilstand og Interesser; Tilbøielighed til at beskytte Almuens Interesser.

Plébéien, ne, *s.* Plebeier, simpel Borger el. Borgerinde, Mand el. Kone af Almuen; *a.* henhørende til Almuen, angaaende samme.

Plébiscite, *m.* (Anc.) Beslutning, tagen af den romerske Almue.

Pléiade, *f.* (Astr.) Syvstjernen (alm. i *pl.*); la — poétique, 7 berømte Digtere.

Pleige, *m.* (Pal.) Borgen; *v. inus.*

Pleiger, *v. a.* (Pal.) gaae i Borgen for; *v. inus.*

Plein, e, *a.* fuld, opfyldt; som har fuldt op af; heel; rigelig, overflødig; fyldig, feed; *fig.* indtagen af; fuldstændig; fuldkommen; uindskrænket; le jardin est — de fruits, Haven er fuld af Frugt; — comme un œuf, propfuld; un homme — d'esprit, en Mand med megen Forstand; — de difficultés, meget vanskelig; il est — d'expédients, han veed altid at finde Udveie; — de vie, fuld af Liv og Kraft; mourir — de jours, (Écr.) døe mæt af Dage; — de vin, beruset; — de lui-même, indtaget af sig selv, meget forfængelig; être — d'une ch., have Hovedet fuldt af Noget, ikke tænke paa Andet; être — de loisir, have Tid nok at raade over, være uden Forretninger; visage —, rundt, fyldigt Ansigt; —e lune, Fuldmaane; visage de —e lune, Fuldmaaneansigt; nous sommes dans la —e lune, vi have Fuldmaane; *fig.* og *fa.* c'est une —e lune, det er et Fuldmaaneansigt; un jour —, en heel Dag; mois —, Lunar-Maaned paa 30 Dage (mois cave, M. paa 29 Dage); année —e, Maaneaar paa 354 Dage (année cave, Aar paa 353 Dage); —e récolte, rig Høst; être en — rapport, (om en Eiendom) være i fortræffelig Stand, saa at den giver godt af sig; avoir le cœur —, have Hjertet fuldt af Glæde, Sorg el. Misfornøielse; *fa.* avoir le ventre —, være mæt; *pop.* il est —, han er mæt; elle a le ventre —, hun er frugtsommelig; bête —e, drægtigt Dyr; *fig.* un ouvrage —, et indholdsrigt Værk; un style — et nourri, en kjernefuld, indholdsrig Stiil; bois —, tæt, fast Træ; — bois, (Mar.) Skibet ovenfor Vandet; (Jeu) prendre une bille —e, støde Billardkuglen i Centrum; (Bot.) fleur —e, dobbelt Blomst; (Blas.) écu —, Skjold af een Email; armures —es, Vaaben uden Underafdeling; ... en — jour, en — midi, ved høilys Dag; en —e rue, midt paa Gaden; en — été, midt om Sommeren; en — air, i fri Luft; en — champ, paa aaben Mark; en — vent, fritstaaende; en —e marche, i fuld Marsch; en —e retraite, paa fuldkommen Flugt; être en —e mer, være i rum Sø; tailler en — drap, have Tøi nok at skære af; *fig.* have fuldt op af hvad man behøver; ... crier à —e tête, à —e gorge, skrige af fuld Hals; boire à — verre, drikke af det fulde Glas; donner à —e main el. à —es mains, give med fulde Hænder, rigeligen; cette étoffe est à —e main, dette Tøi er tykt og blødt; tirer à — collier, spænde alle Kræfter for; (Man.) ce cheval a l'appui à —e main, denne Hest ligger godt paa Bidslet; ... de — droit, med fuld Ret; de — (de son —) gré, med bedste Villie; franchir un fossé de — saut, springe rask over en Grøvt; d'un — saut, i eet Spring;... bruges som prép. i visse Udtr. avoir du vin — sa cave, have Viin fuldt op i sin Kjelder; avoir de l'argent — ses poches, have sine Lommer fulde af Penge; ... en —, *loc. ad.* ganske, aldeles; il a perdu son procès en —, tout en —, han har tabt sin Sag ganske og aldeles; le soleil y donne en —, Solen staaer der lige stik paa;... tout —, *loc. ad.* fuldt op af, meget, mange; il y a tout — de monde dans les rues, der er fuldt op af Folk paa Gaderne; ... à pur et à —, *loc. ad.* aldeles; absous à pur et à —, aldeles frifundet for Tiltale.

Plein, *m.* det fulde Rum, det Fulde; Midten af en Skive; det fede el. fyldige Træk af et Bogstav; (Arch.) det Tykke af en Muur; (Jeu) dobbelt Besætning af et Rum i Damspil.

Pleinement, *ad.* fuldkomment, ganske og aldeles. [des pleins-pouvoirs.

Plein-pouvoir, *m.* Fuldmagt; *pl.*

Plein-sucre, *m.* (Conf.) confire à —, sylte med ligesaameget Sukker, som det, der skal syltes, veier.

Plénière, *a.* bruges i Udtr. indulgence –, fuldkommen Aflad; cour –, høitidelig Samling af hele Hofpersonalet, alm. Hofforsamling.

Plénipotentiaire, *m.* befuldmægtiget Gesandt (af anden Rang); *a.* ministre –, befuldmægtiget Minister.

Plénitude, *f.* Fylde; især *fig.* la – du cœur, Hjertets Fylde; (Écr.) la – du temps, Tidens Fylde; la – de la grâce, Naadens Fylde; (Dipl.) par – de puissance, ifølge Regentens Magtfylde; i egentl. Forst. kun i Udtr. – d'humeur el. blot –, Overflod af Vædsker.

Pléonasme, *m.* Overflod af Ord for at forstærke Udtrykket, Pleonasme; i slet Forst. kjedelig el. unyttig Ordrigdom.

Pléthore, *f.* (Méd.) Fuldblodighed, Overflod af Vædsker

Pléthorique, *a.* (Méd.) fuldblodig, overfyldt af usunde Vædsker.

Pleurant, e, *a.* grædende.

Pleurard, e, *s.* og *a.* Barn, som altid græder; Gjerrig, som altid klynker; enfant –, grædevornt Barn.

Pleure-misère, pleure-pain, *m.* Gnier, som altid klager over sin Nød og slette Tider (s. pleurard); *pl.* des pleure-misère, des pleure-pain; *pop.*

Pleurer, *v. a.* begræde; græde el. sørge over; *v. n.* græde; rinde (om Øinene); – q., begræde Ens Død, Tabet af En; – ses péchés, græde over sine Synder, angre dem; *fig.* og *fa.* on ne l'a –é que d'un œil, man har kun sørget over ham for Skinnets Skyld; il pleure le pain qu'il mange, han under sig selv neppe Brødet; – sur q., græde over Ens Feil el Ulykker; – à chaudes larmes, græde hede Taarer; les yeux lui pleurent, hans Øine rinde; la vigne pleure, Viinranken drypper (efter at være nyligen beskaaret); *prov.* – comme une vache el. un veau, græde umaadeligen, især over Ingenting; il ne lui reste que les yeux pour –, han har mistet Alt; il a –é pour avoir un chapeau, han bærer en lille ny Hat, naar det er Moden at bære en stor; il pleure d'un œil et rit de l'autre, han græder og leer paa eengang.

Pleures, *f. pl.* (Com.) Uld af døde Faar.

Pleurésie, *f.* (Méd.) Betændelse i Ribbeenshinden el. i Yderdelen af Lungen, forbunden med Feber og Sting.

Pleurétique, *a.* (Méd.) som angaaer en Ribbeensbetændelse el. Sidesting; *s.* En, som lider af Sidesting.

Pleureur, se, *s.* og *a.* Mand el. Kone, som græder uden Grund; Flæbeslæg; saule –, Grædepiil; *s. m.* (H. n.) Grædeabe.

Pleureuses, *f. pl.* Slags Manchetter til stor Sorg; (Anc.) Grædekoner ved Begravelser hos Grækerne og Romerne.

Pleureux, se, *a.* grædefærdig; som seer ud til at have grædt; forgrædt, taarefuld; avoir les yeux –, have Øinene røde af Graad; *s.* grædenemt Menneske, Flæber; *fa.*

Pleurnicher, *v. n.* græde paa Skrømt; lade som om man græder, tvinge sig til at græde; *fa.*

Pleurnicheur, se, *s.* En, der græder paa Skrømt; En, der græder over Ingenting; *fa.*

Pleuronecte, *m.* (H. n.) Sidesvømmer, Flynderslægt.

Pleurs, *m. pl.* Taarer; verser, répandre des –, udgyde Taarer; essuyer ses –, aftørre sine Taarer; *fig.* trøste sig; fondre en –, briste i Graad; – de terre, Regnvand, som trænger frem mellem Jordlagene; les – de la vigne, Vand, som drypper fra de unge nyligt beskaarne Viinrankeskud; *poé.* les – de l'aurore, Duggen; i ophøiet Stiil bruges pleurs undert. i *sing:* le pleur éternel, den evige Graad (*Bossuet*, orais. fun. d'Anne de Gonzague).

Pleutre, *m.* usselt Menneske uden Mod el. Dygtighed, Kujon; Gnier; *fa.*

Pleuvoir, *v. imp.* regne; *fig.* strømme ned; være fuld af; il pleut à verse, det skylregner; il pleut à seaux, det regner spandeviis; *prov.* quand il pleuvrait des hallebardes (undertid. tilføies: la pointe en bas), om det end regner Skomagerdrenge (Hellebarder) ned, om det end er nok saa slet Veir; i fig. Forst. bruges det undertid. i *pl.* les sarcasmes pleuvent (il pleut des sarcasmes) sur lui, der regner bidende Vittigheder ned over ham; *pop.* il a bien plu sur sa friperie, hans stærke Helbred el. hans Formue er aldeles nedbrudt; il dépense de l'argent comme s'il en pleuvait, han udgiver

Penge for Føde; c'est un écoute s'il pleut, det er en Krysler, som det Mindste afskrækker; det er et tomt Løfte, et tomt Haab.

Plèvre, *f.* (An.) Ribbeenshinde, Brysthinde (ogs. pleure).

Plexiforme, *a.* (An.) dannet som en Fletning, netformig.

Plexus (s udtales), *m.* (An.) Nervenet, Nervefletning.

Pleyon, *m.* Vidiebaand til at opbinde Viinranker; Straadække til Mistbænke.

Pli, *m.* Læg, Fold, Bugt; Rynke; Krumning; *fig.* Sædvane; Vending; cet habit ne fait pas un –, denne Kjole slaaer ikke en Fold; il fait un faux –, den slaaer en Rynke; avoir des –s au front, have Rynker i Panden; le – du jarret, Knæbøiningen; mettre deux lettres sous le même –, lægge to Breve under samme Omslag; (Mar.) – de câble, Længden af en Omgang paa et oprullet Toug, Kovs i et opstudt Toug; ... *fig.* c'est une affaire qui ne fera pas un (petit) –, det er en Sag, som ikke vil affstedkomme nogen Vanskelighed, el. som ikke taaler Modsigelse; fouiller dans (sonder) tous les –s et replis du cœur, undersøge alle Hjertets Folder el. Hemmeligheder; *prov.* il ressemble au camelot, il a pris son –, el blot il a pris son –, han lader sig ikke rette, han er uforanderlig; il a pris un bon –, han har antaget gode Sædvaner, en god Pli; donner un bon – à une affaire, give en Sag en god Vending.

Pliable, *a.* bøielig, smidig, let at bøie (i egentl. og fig. Forst). [ning.

Pliage, *m.* Bøining; Sammenlæg-

Pliant, *m.* el. siège pliant, Feltstol.

Pliant, e, *a.* bøielig, smidig; *fig.* lærvillig, føielig; il a l'humeur –e, han har et føieligt Sind.

Plica, *m.* s. plique. [lægge i Folder.

Plicatile, *a.* (Bot.) som lader sig

Plicatule, *f.* (H. n.) Slags Musling.

Plie, *f.* (H. n.) Slette, Flynder.

Plié, *m.* (Da.) Knæbøining.

Pliement, *m.* Sammenlægning af Papir til Indbinding (hellere: pliage).

Plier, *v. a.* lægge i Læg el. Folder; bøie, krumme; *fig.* læmpe, rette efter; vænne til; *v. pr.* bøie sig, krumme sig; *fig.* læmpe el. rette sig efter, give efter for; *v. n.* slaae Bugt, bøie sig; *fig.* underkaste sig, give efter for; trække sig tilbage; – une lettre, lægge et Brev sammen; – q. aux volontés d'autrui, bøie En efter en Andens Villie; se – aux circonstances, læmpe sig efter Omstændighederne; – bagage, trække sig tilbage, flygte for Fienden; *fig.* og *fa.* gaae ubemærket bort, lægge sig til at døe (i d. sidste Betydn. ogs. – son paquet, *pop.*); – la toilette de q., stjæle Ens Klæder(*v.*); – les genoux devant le veau d'or, krybe for den rige Mand; – sous le faix, bukke under for Byrden; c'est un roseau qui plie à tout vent, det er et svagt Menneske, der dreier sig efter Vinden; il vaut mieux – que rompre, det er bedre at give efter end at gaae til Grunde ved at staae imod; (Man.) – un cheval à droite et à gauche, vænne en Hest til med Lethed at lystre begge Hænder; – le cou d'un cheval, vænne en Hest til at dreie sig med Lethed; (Mil.) l'infanterie plia, Infanteriet veeg; (Mar.) – sur tribord, trænge over Styrbord; – les voiles, opbuge Seilene.

Plieur, se, *s.* En, som lægger Noget i Læg el. Folder.

Plinthe, *f.* (undert. *m.*) (Arch.) Tavle el. flad Liste paa en Pillefod (ogs. socle) el. om Kapitælet (i d. Betydn. ogs. tailloir); Slags Gesims til at adskille Etagerne; (Men.) Fodliste langs en Væg; (Art.) Jernbaand om en Kanon; (Mil.) Opstilling af Tropper hos de gamle Grækere i Form af et Trapezium.

Plioir, *m.* Falsfebeen.

Plique, *f.* (Méd.) Sygdom, i hvilken Haarene filte sig (bekjendt især i Polen). [Folder (bedre end plissement).

Plissage, *m.* Sammenlægning i

Plissé, e, *p.* lagt i Læg; *s. m.* (H. n.) Slags Fiirbeen.

Plissement, *m.* s. plissage.

Plisser, *v. a.* lægge i Læg el. Folder; *v. pr.* lægges i Læg; *v. n.* rynkes, slaae Folder; ces rideaux plissent bien, disse Gardiner falde i smukke Folder.

Plissure, *f.* Maaden at lægge i Læg paa; Samling af flere Læg, alle Lægene.

Ploc, *m.* Udskuds-Uld; (Mar.) Kohaar til Skibsforhudning, tjenlig til at beskytte imod Orme.

Plocage, *m.* Uldkartning, Ulds Tilberedning med Kamme.

Plomb (b stumt), *m.* Bly; Hagel, Kugler; Blysegl til Stempling af Varer; Vaterpas; Kjøkkenvadsk; Qvælluft, som udvikler sig i Priveter, Sygdom, som opstaaer af at indaande denne Luft; (Mar.) – de sonde el. blot –, Lod til at peile med; *pl.* les -s (de Venise), Blykamrene i St. Marcus-Palaiet i Venedig, Fængsler; ... – laminé, Bly i tynde Plader; du – en saumons, Bly i store Klumper; mine de –, Blyant; blanc de –, Blyhvidt; du – à giboyer, Kugler og Hagel til Jagtbøsser; *prov.* menu –, Skraa, smaa Blystumper; il n'a ni poudre ni –, han har hverken Krudt el. Kugler; *fig.* han mangler Alt, hvad han behøver til sit Arbeide; *fa.* mettre du – dans la tête de q., skyde En en Kugle gjennem Panden; *prov.* il lui faudrait un peu de – dans la tête, han trænger til at blive sindig; il a du – dans la tête, det er en kold og betænksom Mand; il vaut son pesant de –, det er et dumt, uhjælpsomt Menneske; il est fin comme une dague de –, han er dum og eenfoldig; cul de –, flittigt, stillesiddende, Menneske; il a fondu du –, han har drevet Tiden hen i Stedet for at arbeide; changer son or en –, give noget Godt bort for noget Slet; nager comme une bague de –, svømme som en Blyklump; jeter son – sur qc., stile sine Planer efter at erholde Noget; (Impr.) lire sur le –, læse den udsatte Skrift; ... à –, *loc. ad.* lodret; mettre qc. à –, stille Noget lodret; le soleil donne à – sur cet endroit, Solen staaer lige paa dette Sted; s. aplomb.

Plombage, *m.* Plombering, Udfyldning med Bly; (Agr.) Jordens Stampning efter at den er tilsaaet.

Plombagine, *f.* Blyant (mine de plomb).

Plombateur, *m.* den, som trykker Blyseglet paa de pavelige Buller.

Plombé, *m.* Blyfarve, som især bruges til Snittet paa Bøger; (H. n.) Slags brystbugfinnet Fisk.

Plombé, e, *p.* plomberet, forseglet med Bly; udfyldt med Bly; blyfarvet, blaagraa; *fig.* ubesindig; dent –e, plomberet Tand; teint –, blaaagtig Ansigtsfarve; tête –e, letsindigt Menneske.

Plombée, *f.* Slags rødagtig Farve; forh. Blykølle; (Arch.) lodret Linie el. Stilling; (Pê.) Blyvægt til at sænke Fiskegarnet.

Plomber, *v. a.* vedhæfte Bly; paatrykke Blyseglet, stemple Varer (ogs. ferrer, marquer); glassere Leertøi med Blyant; (Dent.) udfylde med Bly; (Rel.) farve Snittet paa en Bog med Blyfarve; (Charp. og Maç.) stille lodret efter Vaterpas; (Agr.) stampe henstyttet Jord.

Plomberie, *f.* Blystøbning; Bearbeidning af Bly; Blystøberi, Blyværksted.

Plombeur, *m.* Varestempler.

Plombier, *m.* Blystøber; Blyarbeider, Blytækker; Blyhandler.

Plombière, *a. f.* pierre –, Steenart, som ligner Blyant; ... *s. f.* Blytækkerske; Blystøberske; Slags fiin Iis tillavet med syltede Frugtskaller.

Plomboir, *m.* (Dent.) Instrument til at plombere Tænder.

Plongé, e, *a.* neddyppet; chandelle –e, Spiddelys.

Plongeant, e, *a.* som gaaer fra oven nedad; vue –e, Udsigt ovenfra.

Plongée, *f.* (Fort.) la – du parapet, Brystværnets øverste Skagning ud imod Landsiden.

Plongeon, *m.* Dykker; (H. n.) Dykand, Alke; Lom; – huppé, toppet og halskravet Dykker; (Astr.) Vandsværmer; ... faire le –, dykke under i Svømning; *fig.* bukke Hovedet, naar der skydes; opgive sin Paastand, naar man modsiges, trække Seilene ind, snige sig bort af Frygt.

Plonger, *v. a.* nedsænke, dyppe; *fig.* støde ind; styrte (i Sorg); sætte (i Forlegenhed); *v. pr. fig.* overgive sig til; hengive sig til; *v. n.* dykke, dukke under; *fig.* skue ned; gaae ned ad; skyde ned ad; (Mar.) stikke dybt; – dans l'eau, plumpe i Vandet; ... – le poignard dans le sein de q., støde En Dolken i Brystet; – q. dans le malheur, styrte En i Ulykke; se – dans la débauche, hengive sig el. forfalde til Sviir; se – dans le sang de q., myrde En; il plonge bien, han dykker godt under; du haut de cette tour on (la vue) plonge sur toute la ville, oven fra dette Taarn overskuer man hele Byen; ce coup d'épée va en

plongeant, dette Kaarbestik gaaer ovenfra nedad; ce coup de canon est tiré en plongeant, dette Kanonskud er skudt ovenfra.

Plongeur, *m.* Dykker; (Pap.) den, som neddypper Formerne i Papirsdeigen; *pl.* (H. n.) Dykkefuglene.

Ploutre, *m.* (Agr.) Tromle.

Ploquer, *v. a.* (Mar.) lægge Haar imellem Forhudningen; (Manu.) – les laines, sammenblande Uld af forskjellig Farve; (Bonn.) les laines se ploquent, Ulden siltes.

Ploques, *f. pl.* Tøier af kartet Uld.

Ployer, *v. a.* bøie, krumme; sammenrulle; *v. pr.* bøie sig, underkaste sig, rette sig efter; bruges især i den høiere Stiil, hvorimod plier i samme Betydn. bruges i Hverdagssproget.

Ployon, *m.* (Vann.) Vidiеqvist, Vidiebaand.

Pluche, *f.* s. peluche.

Plucheux, se, *a.* snugget (om brugt Linned); uldent (om Tøi, som ikke er overskaaret).

Pluie, *f.* Regn; *fig.* une – d'or, en Guld-Regn, en stor Uddeling af Gaver; *prov.* parler de la – et du beau temps, tale om ligegyldige Ting; faire la – et le beau temps, ordne Alt i et Huus, være Potte og Pande; après la – le beau temps, paa Regn følger Solskin; petite – abat grand vent, et godt Ord finder et godt Sted; se jeter dans l'eau de peur de la –, styrte sig i en større Uleilighed for at undgaae en mindre.

Pluie-de-feu, *f.* (Artif.) Ildregn, Slags Fyrværkeri; *pl.* des pluies-de-feu.

Plumage, *m.* Fjerbesætning, alle en Fugls Fjer.

Plumail, *m.* lille Fjerkost; *pl* -maux.

Plumart, *m.* Fjerkost (*v.*); (Charp.) Underlag.

Plumasseau, *m.* Fjerkost; Tangentfjer; Piilfjer; Klump udtrævlet Lærred el. Charpi til et Saar; Bæle.

Plumasserie, *f.* Fjerfabrik hvor der forfærdiges Fjerpynt; Fjerpynthandel.

Plumassier, ère, *s.* Mand el. Kone, som forfærdiger Fjerpynt el. driver Handel dermed.

Plumbago, *m.* (Minér.) Blyant (plombagine); Sølvaare blandet med Bly;... visse Perlers blaaagtige Farve.

Plume, *f.* Fjer, Fugles Fjerbeklædning; Samling af Fjer; Pennefjer, Pen; *fig.* Skrivt; Skrivemaade, Stiil; Skribent; (Mar.) officier de –, el. la –, Havneskriver, Skibssecretair (*v.* nu: officier d'administration);... la – de cet oiseau tombe, denne Fugls Fjer falde af, den fælder (il mue); lit de –, Dyne; marchand de –, En, som handler med Fjer til Dyner; marchand de -s, En, som handler med Penne; – hollandée, præpareret Pen; tailler une –, skære en Pen; la – crie, Pennen skryder; prendre la –, mettre la main à la –, tage Pennen i Haanden for at skrive; poser la –, høre op at skrive; *fig.* il a une belle –, han fører en smuk Pen, han har en smuk Haand; il a une excellente –, han skriver fortræffeligt for sig; c'est une – feconde, det er en frugtbar Skribent; il vit de sa –, han lever af sin Pen; gens de –, Folk, som leve af at skrive; guerre de –, Pennefeide; c'est lui qui tient la –, det er ham, som fører Pennen, som leder Forhandlingen; écrire au courant de la –, føre sine Tanker strax i Pennen, sætte dem strax paa Papiret; ce mot est resté au bout de ma –, dette Ord har jeg glemt; il s'est trouvé au bout de ma –, det er kommet som af sig selv og jeg har strax nedskrevet det; laisser de ses -s, lide Tab, tabe Penge; avoir des -s de q., vinde Penge fra En i Spil; arracher à q. une belle – de l'aile, berøve En noget Betydeligt, et Embede; passer la – par le bec à q., smøre En om Munden med tomme Løfter; jeter la – au vent, lade Hændelsen raade; ce chien est au poil et à la –, denne Hund kan bruges til at jage Dyr og Fugle; cet homme est au poil et à la –, denne Mand kan bruges til Alt; *prov.* la belle – fait le bel oiseau, Klæder skabe Folk.

Plumeau, *m.* Fjerkost, Fjervinge; Meubel til Skrivertøi.

Plumée, *f.* Pen fuld af Blæk; (Pav.) faire une –, afsætte med Hammeren en Rand paa en Steen.

Plumelle, *f.* (Bot.) Plante, hvis Blade ligne Fanen paa Fjer.

Plume-marine, *f.* (H. n.) Skinkeskæl, Silkemusling (pinne-marine, pinnatule); *pl.* des plumes-marines.

Plumer, *v. a.* plukke Fjer, afpille

Fjer; *fig.* og *fa.* optrække, bedrage, snyde; on a-é ce jeune homme, man har plukket (optrukken, bedraget) dette unge Menneske; *prov.* - la poule sans la faire crier, afpresse Paalæg saa behændigt, at der ikke klages derover.

Plumerolle, *f.* (Bot.) Fjertulipan.

Plumet, *f.* Strudsfjer til at sætte i en Hat; Hattefjer; *fig.* og *fa.* ung Militair (plais.); Kul- el. Korndrager; (Mar.) -s de pilote, Fjer til at see, hvorfra Vinden kommer.

Plumeté, e, *a.* (Blas.) fiint broderet som Fjer, stænket.

Plumetis, *m.* Udkast til et Skrift (*v.*); Slags Bomuldsbroderi; broder au -, brodere med Bomuld.

Plumette, *f.* Slags tyndt ulbent Tøi.

Plumeux, se, *a.* (Bot.) fjeret, besat med toradede Haar.

Plumitif, *m.* (Jur.) Domprotocol; Forhandlingsprotocol; tenir le -, føre Forhandlingsprotocollen; *a.* canaille -ive, usle Papirsmørere, Forfattere til Skamskrifter (Beaumarchais).

Plumotage, *m.* Befugtning og Bearbeidning af Jorden for at rense Sukkeret.

Plumoter, *v. a.* befugte og stampe Jorden for at rense Sukkeret.

Plumule, *f.* (Bot.) Fjeren, Stengelspidsen og Kimknoppen tilsammen.

Plupart (la), *f.* det største Antal, Størstedelen, de Fleste; naar d. Ord er brugt ene, sættes det tilsvarende Verbum i *pl.*, men har det derimod en Styrelse, retter Verbet sig i Tal efter denne: la - ignorent leurs véritables intérêts, de Fleste kjende ikke deres sande Vel; la - du monde ignore etc., de fleste Mennesker ere uvidende om o. s. v.; pour la - (undert. udelades pour), *loc. ad.* for største Delen; la - du temps, *loc. ad.* som oftest, almindeligst.

Pluralité, *f.* Fleerhed; Mængde; det største Antal; Stemmefleerhed; - absolue, absolut Stemmefleerhed, som er idetmindste een mere end alle Stemmernes Halvpart; - relative, relativ Stemmefleerhed, som er det største Stemmeantal i Sammenligning med de andre Concurrenter. [i Fleertallet.

Pluriel, *m.* (Gr.) Fleertal; Ord, brugt

Pluriel, le, *a.* (Gr.) som er af Fleertallet, som hører til el. betegn. Fleertallet.

Plus, *ad.* mere, flere; længer; desuden, fremdeles, endvidere; le -, (foran et Adj. danner det Superlativ) den meest; ... Conj. end efter plus oversættes ved que i en Sammenligning, og ved *de* foran et Talord, naar Sætningen ikke er negtende, el. naar det ikke staaer som Subj. for en følgende Sætning: il est - heureux *que* vous, han er lykkeligere end De; il possède - *de* trois mille risdales, han eier mere end 3000 Rigsd.; il n'a pas plus *que* deux schillings, han har ikke mere end to Skilling; il travaille plus *que* deux autres (ne travaillent), han arbeider mere end to Andre; ..... *pas* falder bort foran *plus* for at betegne Ophøret af en Handling: il *ne* joue *plus*, han spiller ikke længer; ... undertiden udelades Negtelsen: *plus* de larmes, ingen Taarer mere; ... i Opregnelser: endvidere: *plus*, une armoire d'acajou, endvidere et Mahogni Skab; ... plus ... plus, jo mere, desto mere; - je le connais, - je l'aime, jo mere jeg kjender ham, desto mere holder jeg af ham; ... (Alg.) Additionstegnet +; ... *s. m.* det Meste; det Mere; il ne s'agit que du - ou du moins, der er kun Tale om det Mere el. Mindre; ... *loc. ad.* de - en -, mere og mere; au -, tout au -, i det Høieste; tant et -, overmaade meget; il y a -, bien -, qui - est, de -, endvidere, hvad der er endnu mere; ni - ni moins que, hverken mere el. mindre end; qui -, qui moins, Nogle mere, Nogle mindre; d'autant plus, saa meget mere; sans -, uden længer; uden videre; uden flere; uden at lægge mere til, uden at gaae videre; au plus tôt, paa det snareste, saa snart som muligt, uopholdeligen.

Pluser, *v. a.* (Manu.) rense Uld.

Plusieurs, *a.* og *pr. pl.* flere, mange, adskillige; par - raisons, af flere Grunde; - prétendent, Flere paastaae.

Plus-pétition (subt.), *f.* (Prat.) overdreven Begjæring.

Plus-que-parfait (subt.), *m.* (Gr.) Plusqvamperfectum.

Plus-value, *f.* (Jur.) Forøgelse i en Tings Værdi; det en Ting overgaaer i Værdi hvad der er givet for den; *pl.* des plus-value.

Plute, *f.* (Ant.) Skjold dannet af en med Skind overtrukken Vidiekurv.

Plutôt, *ad.* hellere, snarere (plus tôt, tidligere).
Pluvial, *m.* (Égl.) Kappe, som bæres af de Geistlige, naar de reiste ud for at uddele Sacramenterne; ogs. Slags Messekappe (v.); *pl.* -viaux.
Pluviale, *a. f.* bruges kun i Udtr. eau -, Regnvand; *s. f.* (H. n.) Slags Frø.
Pluvier, *m.* (H. n.) Strandskade, Brokfugl.
Pluvieux, se, *a.* regnfuld, regnagtig, regnbringende; un temps -, en Regntid; un vent -, en Vind, som medfører Regn.
Pluviomètre, *m.* (Phys.) Instrument til at maale, hvormeget Regn der falder, Regnmaaler.
Pluviose, *m.* femte Maaned i den franske republicanske Calender (fra d. 20de Januar til den 18de Februar).
Pnéomètre, *m.* (Phys.) Instrument til at maale Aandedrættets Styrke.
Pneumatique, *a.* (Phys.) angaaende Luften; machine -, Luftpompe; briquet -, kunstigt Fyrtøi, som tænder ved Luftens pludselige Sammentrykning; chimie -, Chemi, som handler om Luftens og Gazarternes Egenskaber; ... *s. f.* Lære om Luften og Gazarterne
Pneumatocèle, *f.* (Chir.) Vindbrok.
Pneumatologie, *f.* (Did.) Lære om Aanderne; Lære om Luften. [vindbrok.
Pneumatomphale, *f.* (Chir.) Navle-
Pneumatose, *f.* (Méd.) Mavens Opblæsning af Vinde.
Pneumologie, *f.* (Did.) Læren om Lungen og dens Sygdomme. [delse.
Pneumonie, *f.* (Méd.) Lungebetæn-
Pneumonique, *a.* skikket til at helbrede Lungesygdomme; remède -, Lægemiddel imod Lungesyge.
Pneumonite, *f.* s. s. pneumonie.
Pneumorrhagie, *f.* (Méd.) Blodspytning, som kommer fra Lungerne.
Pneumotomie, *f.* (An.) Lungeanatomi; Afhandling om Lungens Anatomi.
Pnyx, *m.* (Ant.) offentlig Forsamlingsplads i Athenen.
Poaillier, *m.* Stykke Metal, hvori Tappene paa en ophængt Klokke hvile.
Pochade, *f.* (Peint.) første Udkast, flygtigt Omrids.
Poche, *f.* Lomme; Pose, Sæk; Fold paa en Kjole; Blære i et Saar; Fuglekro; dyb Ske med stort Skaft; Kaningarn; Fiskenet til smaa Fisk; Dandsemestervioliln (ogs. pochette; *p. u.*); *pl.* forh. Slags udstaaende Fiskebeensskjørt til Lommerne; un mouchoir de -, et Lommetørklæde; un pistolet de -, en Lommepuffert; cet habit fait des -s, denne Kjole slaaer Rynker, poser; *fig.* og *fa.* mettre en -, stikke i sin egen Lomme Penge, man har faaet til andet Brug; cela vaut mille écus dans la -, det er 1000 Rigsd. værd i netto Indtægt; payer de sa -, udgive af sin egen Lomme, af sine egne Penge; jouer de la -, udgive Penge; manger son pain dans sa -, fortære sin Fortjeneste ene uden at dele med Andre; avoir ses mains dans sa -, lægge Hænderne i Skjødet, Intet bestille; il n'a pas toujours les mains dans ses -s, han er tilbøielig til at gjøre lange Fingre; acheter chat en -, kjøbe Noget, man ikke forud kjender, kjøbe Katten i Posen.
Poché, e, *p.* især i Udtr. les yeux -s, brune og blaae Øine; des œufs -s, kogte Æg, hvoraf Blommen er forbleven heel; une écriture -e, en Skrift, hvori Bogstaverne ere slet dannede og fulde af Blæk.
Pocher, *v. a.* slaae bruun og blaa; - l'œil à q., give En et hovent Øie; (Cuis.) - des œufs, koge Æg, saa at Blommen forbliver heel.
Pocheter, *v a.* gjemme nogen Tid i sin Lomme (især om Frugter, som man troer derved ville blive bedre); *v. n.* ligge nogen Tid i Lommen.
Pochetier, *m.* En, som syer og tilskærer Lommer.
Pochette, *f.* lille Lomme; lille Garn; lille Dandsemestervioliln (*p. u.*). [Tøi.
Pochure, *f.* Pose el. Fordybning i
Podagraire, *f.* (Bot.) Plante, der ansees for Middel imod Podagra.
Podagre, *f.* Méd.) Podagra; ... *m.* ogs. Podagrist; ... *a.* som lider af Podraga.
Podestat, *m.* Politidommer i flere Byer i Italien.
Podium (um udt. om), *m.* (Arch. anc.) lille Muur el. Galleri omkring Kampspladsen; Raadsherrernes og Øvrighedspersonernes Sæde i Skuespilhusene.
Podomètre, *m.* Instrument til at tælle de Skridt, der tilbagelægges el. Omdreiningerne af Hjulene paa en Vogn.
Poecile, *m.* (Ant.) en offentlig med Malerier smykket Buegang hos Grækerne.
Poêle, *m.* Liigklæde; Bryllupsslør,

brugeligt ved den catholske Vielse, Kakkelovn; Stue med en Kakkelovn; mettre un enfant sous le –, lyse i Kuld og Kjøn et Barn, som er født før Ægteskabet (ved at bringe det ind under Bryllupssløret); ... *f.* Stegepande; Syltepande (– à confitures; forh. bassine); (Pê.) dybeste Sted i en Fiskepark, hvor Fiskene samles; *prov.* bien embarrassé qui tient la queue de la –, den, paa hvem Alt hviler, tjener bedst Vanskelighederne; tomber de la – dans la braise (le feu), falde fra Dynen i Halmen.

Poêlée, *f.* Pandefuld.

Poêlette, *f.* lille Pande, lille Bækken.

Poêlier, *m.* Haandværker, som forfærdiger og opsætter Kakkelovne, Kakkelovnsstøber.

Poêlon, *m.* lille Pande; – à fondre des métaux, Smeltepande.

Poêlonnée, *f.* Pandefuld.

Poëme, *m.* Digt.

Poésie, *f.* Digtekunst; Poesie, Digteraand, digterisk Begeistring; Kunst at skrive Vers, Versification; *pl.* Digterværket.

Poëte, *m.* Digter, Digterinde; Mme Tasta est un – aimable, Mad. T. er en elskværdig Digterinde; *fa.* – crotté, usel Digter; être né –, være født med poetisk Talent; avoir lu les –s, have læst Digterne (især de græske og latinske). [mager, Riimsmed; *fa.*

Poëtereau, *m.* slet Digter, Versemager, Riimsmed; *fa.*

Poétesse, *f.* Digterinde; *inus.*

Poétique, *a.* poetisk, digterisk; licence –, Digterfrihed; *s. f.* Lære el. Afhandling om Digtekunsten, Poetik.

Poétiquement, *ad.* paa Digterviis; i poetisk Forstand.

Poétiser, *v. n.* skrive Vers; *fa. p. u.*

Poge, *m.* (Mar.) høire Side af et Skib, Styrbordside.

Poids, *m.* Tyngde, Vægt; fastsat el. lovbestemt Vægt; Vægtlod; Uhrlod; *fig.* Byrde, Besvær; Vigtighed; Kraft; Anseelse; cette monnaie est de –, denne Mynt er fuldvægtig; faire bon –, give god Vægt; *fig.* un homme de –, en Mand af Anseelse, af Indflydelse, af stor Fortjeneste; acheter qc. au – de l'or, veie Noget op med Guld, kjøbe det dyrt; avoir deux – et deux mesures, dømme forskjelligt om den samme Gjenstand, efter Personsanseelse; faire toutes choses avec – et mesure, gaae forsigtigt tilværks i Alt; peser qc. au – du sanctuaire, undersøge Noget med stor Nøiagtighed, med Samvittighedsfuldhed; *prov.* porter le – du jour et de la chaleur, bære Dagens Byrde og Hede, alle Besværlighederne.

Poignant, e, *a. f.* stikkende, brændende, hæftig; douleur –e, hæftig, stikkende Smerte.

Poignard, *m.* Dolk; *fig.* stor Sorg, stor Kummer; *fig.* c'est un coup de –, det er et Dolkestik, en pludselig uventet Sorg; tenir à q. le – sur la gorge, holde En Kniven paa Struben, tvinge En til Noget.

Poignarder, *v. a.* saare, dræbe med en Dolk; *fig.* volde En stor Sorg, smerte En; martre; *fig.* og *fa.* l'avarice le poignarde, Gjerrighed martrer ham.

Poignée, *f.* Haandfuld; Haandtag, Greb, Hank; *fig.* lille Antal; Par, Bundt; une – de soldats, en Haandfuld Soldater; une – de morue, et Par Stokfisk; à –, *loc.ad.* hobeviis, i stor Mængde; jeter de l'argent à –, udstrøe Penge i stor Mængde. [ning.

Poignet, *m.* Haandled; Skjortelinning.

Poil, *m.* Haar (paa Dyr og Planter); Skjæg; Lød, Hestes Haarfarve; Luv paa Fløiel el. Klæde; (Méd.) Melkens Styrkning i Brystet hos Ammer; *pl.* (Bot.) tynde Trevler paa Overfladen af visse Planter; un chien à long –, en langhaaret Hund; – follet, Duun paa Hagen hos unge Mennesker; se faire le –, barbere sig; faire le – à un cheval, ordne Manken paa en Hest, klippe Haarene paa Fodderne; svie el. afrive de lange Hovedhaar; de quel – est ce cheval? af hvad Lød el. Farve er denne Hest? monter un cheval à –, ride paa en Hest uden Sadel; un lièvre en –, en skudt Hare, som Huden ikke er trukken af; gants sur –s, Peltshandsker med det laadne udad; des velours à trois –s, tretraadet Fløiel; *fig.* og *fa.* c'est un brave à trois –s, det er en dygtig Hugaf, en Praler; c'est un gaillard qui a du –, det er en Karl, som ikke er bange for Nogen; il se laisserait arracher la barbe – à –, han har ikke det allermindste Mod, man kan gjøre med ham hvad man vil;

cet homme est au – et à la plume, denne Mand duer til Alt (s. plume); un – ne passe pas l'autre, han er saa sirlig, saa pyntet, som om han var slikket; *prov.* avoir le – (el. du –) à q., have en Fordeel over En, vinde fra En; reprendre du – de la bête, søge Middel mod et Onde i Ondets Aarsag, begynde igjen forfra, fordrive en Ruus med en anden.

Poil-de-nacre, *m.* Perlesilke (laine de pinne-marine, soie de mer); *pl* des poils-de-nacre.

Poil-noir, *m.* (Minér.) Skifersteen af god Qvalitet; *pl.* des poils-noirs.

Poil-roux, *m.* (Minér.) slet rødprikket Skifersteen; *pl* des poils-roux.

Poilette, *f.* Jerndigle til Smørelse; (Chir.) lille Aareladebækken.

Poilier, *m.* Mollejern, som Møllestenen hviler paa.

Poilu, e, *a.* haarrig, laaden.

Poincillade, *f.* (Bot.) Bælgfrugtplante, Cæsalpinie.

Poinçon, *m.* Preen; Guld- og Sølvstempel; (Mon.) ophøiet Myntstempel; (Impr.) Patrice; (Man.) Slags Træspore (*v.*);... Viinfad (omtr. to Trediedeel af et Oxehoved).

Poindre, *v. n.* bryde frem; spire frem; le jour ne fait que –, Dagen er nyligen brudt frem; *v. a.* stikke: i Udtr. *fig.* og *fa.* quel taon vous point? hvilken Bræmse stikker Dem? hvad gaaer af Dem (*v.* nu: quelle mouche vous pique)? *prov.* oignez vilain, il vous poindra; poignez vilain, il vous oindra, salv en Nidding, da vil han stikke dig, stik ham og da vil han salve dig; roser Du et slet Menneske, da forfølger han Dig; laster Du ham dertimod, da roser han Dig.

Poing, *m.* knyttet Haand, Næve; fermer le –, lukke Haanden; serrer le –, knytte Næven; flambeau de –, Haandfakkel; oiseau de –, godt afrettet Falk el. Rovfugl, som vender tilbage til Jægerens Haand uden at lokkes; faire le coup de –, slaaes med Næverne; montrer le – à q., vise En den knyttede Næve, true En; mener une femme sur le –, føre en Dame ved Haanden (*v.*); *fig.* og *fa.* je vous le livre pieds et –s liés, jeg overgiver ham ganske i Deres Vold; il ne vaut pas un coup de –, han er svag og affældig, han er ikke et Skud Krudt værd.

Point, *m.* Sting; stukket Arbeide; Slags syede Kniplinger; Punct; Prik; Punctum; Stik el. Hul i en Rem; *fig.* Sætning, Punct el. Deel af en Materie; Afsnit; det Vigtigste el. Vanskeligste i en Sag, Hovedsagen, Knuden; Standpunct, Stilling, Trin, Grad, bestemt Dieblik; (Méd.) Sting i Siden; (Mus.) Punct, som paa høire Side af en Node forhøier samme med en Halv; (Impr.) typographisk Maal for Skrifttegn; (Jeu) Die, Point; Rummel i Piket; accuser son –, angive sin Rummel i Piket; (Joa.) Pletter i Diamanter; (Mar.) Bestik; faire le –, udregne sit Bestik; être en avant de son –, være forud for sit Bestik; (Astr.) –s cardinaux, de 4 Verdenshjørner; – culminant, Eclipticas Overskjæringspunct med Meridianbuen; Culminationspunct; – d'été, Sommerpunct, Solens Indtrædelse i Krebsen;... – de chaînette, Kjedesting; – croisé, Krydssting; ouvrage de petit –, fiint udarbeidet Arbeide; – du jour, Daggry; sur le – de partir, i Begreb med at reise bort; – de vue, Udsigt, Synspunct, Standpunct; – d'appui, Støttepunct; – capital, essentiel, décisif, Hovedpunct, Hovedsag, afgjørende Punct; le – de l'affaire, det vanskeligste Punct i Sagen, Knuden; un – délicat, en Sag, som det er vanskeligt at berøre; – d'honneur, Æressag; prendre tout au point d'honneur, tage Alt fra Ærens Side; være for nøieregnende med Hensyn til sin Æresfølelse; il s'en fait un – d'honneur, han gjør det til en Æressag for sig; han gjør sig en Ære deraf; l'affaire en est à ce –, saavidt el. paa det Standpunct er Sagen; il est toujours au même –, han befinder sig altid i samme Stilling, under samme Omstændigheder; ses affaires sont en mauvais – (mal en –, *v.*), hans Sager staae slet; il est en bon –, han befinder sig i gode Omstændigheder, hans Sager staae godt; au plus haut – de la gloire, paa Ærens høieste Spids; ces lunettes sont à mon –, disse Briller passe til mine Øine; *fig.* og *fa.* faire venir q. à son –, faae En til at gjøre hvad man ønsker; *pop.* ils ne chaussent pas à même –, de stemme ikke sammen, de passe ikke for hinanden, de ere af forskjellig Tænkemaade; *prov.*

faute d'un –, Martin perdit son âne, en Ubetydelighed er ofte Skyld i at en Sag mislykkes;... *loc. ad.* de – en –, til Punkt og Prikke, uden at forbigaae Noget; nøiagtigen;... de tout –, en tout –, i enhver Henseende; en tout – conforme à, i Et og Alt overeensstemmende med; équiper q. de tout –, udruste En med Alt, hvad han behøver; *fig.* accommoder (el. équiper) q. de tout –, behandle En meget slet, rive en dygtigt ned;... au dernier –, i høieste Grad;... à –, *loc. ad.* til rette Tid, beleiligt; *prov.* tout vient à – à qui peut attendre, med Tid kommer Raad, med Taalmodighed naaer man sit Maal; cuit à –, kogt tilpas;... à – nommé, til den bestemte Tid, til rette Tid;... à son – et aisément, efter hvad der er En bedst beleiligt.

Point, *ad.* ikke, slet ikke; ingen; nei; stærkere Negtelse end pas (s. ne og pas); point kan bruges ene i Svar paa et Spørgsmaal, pas derimod ikke; êtes-vous fâché? point, er De vred? ingenlunde; point du tout, aldeles ikke; *prov.* point d'argent, point de Suisse, uden Penge opnaaer man Intet, uden Penge ingen Hjælp; – de nouvelles, derom er ikke Talen, deraf bliver der Intet; – de nouvelles, bonnes nouvelles, naar man ikke erholder Efterretninger, er det Tegn paa at Alt er paa det Bedste.

Pointage, m. (Art.) en Kanons Retning imod et Sigtepunct; vis de –, Skrue til at rette en Kanon af svær Kaliber; (Mar.) Betegnelse af Skibets Sted paa Kortet; (Manu.) Feil i Klæde, hidrørende fra Overskæringen.

Pointal, *m.* (Charp.) lodret, opreist Stolpe el. Støtte; *pl.* -taux.

Pointe, *f.* Spids; Stift; Naal til at gravere; Pynt; (Impr.) Aal, Bogtrykkerredskab til at hæve en Linie op, hvori der skal forandres Noget; (Cout.) Kile paa en Fruentimmerkjole el. Særk; (Ch.) Fuglens opadstigende Flugt; (Blas.) den nederste Deel af Vaabenskjoldet; (Man.) Hestens Afvigelse i en Volte fra den krumme Linie; (Fort.) det yderste Hjørne af en Bastion; *fig.* behagelig pikant Smag af Viin el. Sauce; sindrig Tanke; fiint Ordspil, bidende Vittighed; Plan; la – du jour, Daggry; *fig.* og *fa.* faire une –, forlade sin Vei et Dieblik for at gjøre en Tour i en anden Retning; (Mil.) faire une –, fjerne sig et Dieblik fra sin Operationslinie; (Mar.) Compasstreg; aller à – de bouline, seile digt ved Vinden; suivre, poursuivre, pousser sa –, fortsætte el. forfølge sin begyndte Plan; avoir une – de vin, une petite – de vin, être en – de vin, have en Ruus, have drukket lidt for meget; une – d'ironie, en ironisk Hentydning; dire des –s, give Spidser, Finter; disputer sur la – d'une aiguille, trættes om en Ubetydelighed; emporter une ch. à la – de l'épée, tage Noget med Magt; en –, *loc ad.* i en Spids; tailler en –, skjære til i en Spids, tilspidse.

Pointement, *m.* (Art.) Stillen el. Retning af en Kanon (alm.: pointage).

Pointer, *v. a.* bibringe et Kaardestik; stille el. rette en Kanon mod et Sigtepunct; betegne Noget ved en Prik med en Pen el. Naal; optegne de Fraværende; bemærke Feil el. Udeladelser i en Regnskabsbog; (Manu.) sammenrie Klæde løseligen med nogle Sting; (Impr.) fasthæfte Papiret paa Dækkelen; (Mar.) – la carte, afsætte Bestikket paa Kortet, prikke Kortet; *v. n.* (Peint.) punctere (i Miniaturmaleri); (Fauc.) flyve op el. ned med en hurtig Flugt; (Man.) steile med Forbenene udad; (Bot.) begynde at spire frem; pippe frem; (Mus.) gjøre en Række Noder afvexlende lange og korte.

Pointeur, *m.* Constabel, som stiller Kanonen; chanoine –, Domherre, som optegner de Domherrer, der ere tilstede ved Gudstjenesten. [i Miniaturmaleri.

Pointillage, *m.* (Peint.) Puncturen

Pointille, *f.* smaalig Spidsfindighed.

Pointillé, *m.* (Peint. og Grav.) Puncturen; puncteret Arbeide; (H. n.) plettinnet Lar.

Pointiller, *v. n.* prikke el. punctere med en Pen el. Pensel; *fig.* tvifte, stride om Ubetydeligheder (sur des riens); *v. a.* give En Spidser el. Finter, sige En Ubehageligheder; *v. pr.* stikle paa hinanden.

Pointillerie, *f.* Trætte om Smaating, Mundhuggeri.

Pointilleux, se, *a.* og *s.* trættekjær, spidsfindig; trættekjært Menneske, Haarkløver (pointilleur).

Pointu, e. *a.* spids, tilspidset; *fig.* spidsfindig; *fig.* og *fa.* avoir l'esprit –, have et spidsfindigt Hoved; være tilbøielig til at stikle el. give Spidser.

Pointure, *f.* (Impr.) Punctur, lille Jernspids, som fastholder Papiret paa Dækkelen medens det trykkes; (Mar.) Reebning af et Seil.

Poire, *f.* Pære; Modvægt paa en Bismer; Krudthorn; (Impr.) Metalflaske til Bogtrykkersværte; (Pass.) pæreformigt Træstykke til Ovaster; (Man.) – secrète, Deel af Mundstykket paa Bidslet; ... – d'angoisse, beesk Pære; Beegplaster el. Mundknebel, hvormed Tyve forhindre dem, de ville udplyndre, fra at skrige; des -s tapées, tørrede Pærer; – molle, Pære, som begynder at fordærves; *fig.* og *fa.* faire avaler des -s d'angoisse, volde En Kummer og Ærgrelse; il ne lui promet pas -s molles, han lover ham intet Godt, han truer med at hævne sig paa ham; la – est mûre, Planen er moden til at iværksættes; entre la – et le fromage, ved Enden af Maaltidet; garder une – pour la soif, gjemme Noget til de gamle Dage, lægge en Nødskilling til Side.

Poiré, *m.* Pæremost.

Poireau el. porreau, *m.* Vorte; (Bot.) Purre, Kjøkkenurt (helst poireau i første Betydn. og porreau i sidste Betydn.).

Poire-de-terre, *f.* (Bot.) Jordæble (topinambour); *pl.* des poires-de-terre.

Poirée, *f.* (Bot.) Bede (ogs. bette).

Poirier, *m.* Pæretræ; *fig.* og *fa.* je l'ai vu –, jeg har kjendt ham da han var ganske simpel.

Pois, *m.* Ert; – verts, petits –, – en cosse, grønne Erter; – sans cosse, – goulus, Sukkererter; – gris, – chiches, graa Erter; ramer des –, stænge Erter; écosser des –, pille Erter; une purée aux – verts, en grøn afsiet Ertesuppe; *prov.* donner un – pour avoir une fève, give et Æble bort for at faae en Pære igjen; manger des – chauds, være forlegen, ikke vide hvad man skal svare; c'est un avaleur de – gris, det er en Mand, som har god Appetit og spiser Alt uden Forskjel, el. det er en Ødeland (*pop.*); (Chir.) – à cautère, Fontenellekugle. [Lærdom.

Poison, *m.* Gift; *fig.* fordærvelig

Poissard, e, *a.* pøbelagtig.

Poissarde, *f.* Fiskerkjælling.

Poisse, *f.* (Art.) Riisknippe overgydet med Beg. [noget Klæbrigt.

Poisser, *v. a.* bege; tilsmøre med

Poisson, *m.* Fisk; Maal for flydende Varer (omtr. ¼ Pægel); – de mer, Saltvandsfisk – d'eau douce, Ferskvandsfisk; – vert, nedsaltet Fisk; – mariné, marineret Fisk (som er stegt og nedlagt i Suurt); –s secs, tørrede Fisk; (Astr.) – autral, sydligt Stjernebillede; *pl.* eet af de tolv Himmeltegn i Dyrkredsen; *prov.* être comme le – dans l'eau, være i sit rette Element, have det godt og bekvemt; être comme le – hors de l'eau, ikke være i sit Element, ikke være hvor man helst ønskede det; rester muet comme un –, forstumme, ikke vide hvad man skal svare; il n'est ni chair ni –, han er hverken varm el. kold, han veed ikke til hvad Parti, han skal høre, han er uden Charakteer; ne savoir à quelle sauce manger le –, være meget forlegen, ikke vide hvorledes man skal gribe Tingen an; la sauce vaut mieux que le –, Tilgiften er bedre end Sagen selv; les gros –s mangent les petits, de Store ville altid ud over de Smaa, de Mægtige undertrykke de Ringe; donner un (faire manger du) – d'avril à q., lade En løbe April; – sans boisson est poison, Fisk uden Drik er Gift, Fisken vil svømme.

Poissonnaille, *f.* Smaafisk, Fiskeyngel.

Poissonnerie, *f.* Udsalgssted for Fisk, Fisketorv.

Poissonneux, se, *a.* fiskerig.

Poissonnier, ère, Fiskehandler, Fiskehandlerske; se faire – la veille de Pâques, begynde et Foretagende i urette Tid, naar der Intet er at fortjene; *f.* Fiskekjedel. [Poitou; som er fra Poitou.

Poitevin, e, *s.* og *a.* Indvaaner i

Poitrail, *m.* Hestens Bringe; Brystseletøi, Brystrem til en Hest; (Arch.); Tverbjælke, som hviler paa Stolper og tjener til Underlag; *pl.* –ails.

Poitrinaire, *a.* som lider af Brystsyge; *s.* Brystsyg.

Poitrinal, *m.* kort Bøsse; *pl.* -naux.

Poitrinal, e, *a.* som fastgjøres over Brystet; *pl. m.* –naux.

Poitrine, *f.* Bryst; Stemme; il a mal à la –, han har ondt for Brystet; il est malade de la –, han lider af Brystsyge; il n'a point de –, han har ingen Stemme, kun en svag Stemme; il a bonne –, han har en stærk Stemme.

Poitrinière, *f.* Brystbrædt, Stykke

Træ lige ud for Arbeiderens Bryst; Brystrem.

Poivrade, *f.* (Cuis.) Sauce lavet til med Peber, Salt og Eddike; manger des artichauts à la –, spise Erteskokke raae med Peber og Salt.

Poivre, *m.* Peber; *prov.* cher comme –, meget dyr, pebret.

Poivré, e, *p.* pebret; *fig.* dyr; *pop.* angrebet af venerisk Sygdom; sa cuisine est trop –e, han tillaver sine Retter med for meget Peber; cette marchandise a été bien –e, denne Vare er bleven solgt meget dyrt.

Poivrer, *v. a.* krydre med Peber, pebre; *fig.* og *pop.* meddele venerisk Smitte; (Fauc.) vaske Falken i Pebervand for at befrie den fra Utøi el. for at tæmme den.

Poivrier, *m.* (Bot.) Pebertræ;... Peberdaase (hellere: poivrière).

Poivrière, *f.* Kryderdaase; Peberdaase, Peberbøsse.

Poivron, *m.* Slags Peber, spansk Peber.

Poix, *f.* Beg; --résine, – de Bourgogne, – jaune, Træharpix; – minéral, Jordharpix; – navale, – bâtarde, Skibsbeg, Blanding af Beg og Tjære; cela tient comme –, det klæber stærkt sammen.

Polacre el. polaque (helst det sidste), *m.* polsk Rytter; *f.* (Mar.) Polakke, tremastet Fartøi i Middelhavet med Latinseil og Aarer.

Polaire, *a.* beliggende ved Polerne, hørende til Polerne; étoile –, Polarstjernen; cercle –, Polarkreds.

Polarisation, *f.* (Phys.) – de la lumière, Lysets dobbelte Brydning gjennem Krystal.

Polariser, *v. a.* (Phys.) bryde Lysstraaler dobbelt, frembringe en Retning mod Polerne, polarisere.

Polarité, *f.* (Phys.) Magnetens Egenskab at vende imod Polerne.

Polastre, *m.* Blystøberes Loddepande.

Polder (r udtales), *m.* Eng el. lavt Land i Nederlandene, beskyttet ved Diger mod Oversvømmelse.

Pôle, *m.* Pol; – arctique el. boréal, ogs. blot pôle, Nordpol; – antarctique el. austral, Sydpol; de l'un à l'autre –, fra Pol til Pol, over hele Verden.

Polémarque, *m.* (Ant.) græsk Feltherre; tredie Archont i Athenen, som i Krigstider var Overfeltherre.

Polémique, *f.* Pennefeide, lærd Strid; *a.* polemisk, angaaende et Stridsspørgsmaal.

Poli, *m.* Glands, Glathed, Politur; (om Stilen) Reenhed, Fuldendthed, Smagfuldhed.

Poli, e, *p.* og *a.* glat, glindsende; *fig.* høflig, sleben, artig, forekommende; homme –, fiin, artig Mand.

Police, *f.* Politi, Ordens Haandhævelse i en By el et Samfund; Police, Contract, hvorved Erstatning for indtræffende Tab garanteres imod en bestemt Godtgjørelse; (Impr.) Støbeseddel el. Overslag over de Skrifter, som indeholdes i et Støberi; Skrifterne selv; la – correctionnelle, Tugtpolitiretten; tribunal de –, Politiret; salle de – el. de discipline, Arreststue for Soldater i en Caserne; bonnet de –, Felthue for Soldater.

Policé, e, *p.* og *a.* vel indrettet, vel ordnet, forsynet med godt Politi; civiliseret.

Policer, *v. a.* indføre Orden el. oprette Politi i en By el. i et Land; vænne vilde Folkeslag til en lovbunden Orden, civilisere.

Polichinelle el. hellere polichinel, *m.* pukkelrygget Bajas i neapolitanske Farcer; Trædukke, som forestiller en pukkelrygget Harlekin; *fig.* og *fa.* c'est un vrai –, det er en sand Bajas, en naragtig Spøgefugl; le secret de –, Noget hele Verden veed.

Poliment, *m.* Poleren, Slibning; Glands el. Politur, som gives Ædelstene.

Poliment, *ad.* høfligen, artigen; paa en fiin og sleben Maade.

Polir, *v. a.* slibe, glatte; affile; bone, polere; *fig.* afslibe, danne, forfine, civilisere; – une langue, gjøre et Sprog renere, regelmæssigere og smagfuldere; – les mœurs, forfine Sæderne.

Polissage, *m.* Poleren, Afsliben; Politur.

Polisseur, se, *s.* Polerer, Polererske; – de glaces, Speilsliber; – de pierres, Steensliber.

Polissoir, *m.* Polererdstab, Polerestaal, Glattesteen, Poleretand.

Polissoire, *f.* Polerebørste; Strygbræt.

Polisson, ne, *s.* Gadedreng, Gadetøs; Uglspil; frivolt Menneske, som fører et letfærdigt Sprog; forag-

telig Person; ... *a.* letfærdig, usømmelig.

Polissonner, *v. n.* begaae Drengestreger, opføre sig som en Gadedreng; føre et letfærdigt Sprog, bruge gemene Udtryk.

Polissonnerie, *f.* Gadedrengestreg; plat, usømmelig Skjemt; gemeent Udtryk, gemeen Snak.

Polissure, *f.* Poleren, Glatten, Sliben; Politur.

Politesse, *f.* fiin Levemaade, fiint Væsen; Fiinhed; Høflighed, Artighed, Forbindtlighed; il manque de –, han kjender ikke til Levemaade; il s'est confondu en –s, han har været uudtømmelig i Artigheder.

Politique, *a.* politisk, som angaaer Politiken el. Statskunsten; forsigtig, snild, fiffig, klog, tilbageholden, forstilt; droits –s, Statsrettigheder, Ret for Borgeren til at deeltage i Statsforvaltningen; économie –, Statsoeconomie.

Politique, *m.* Statsmand; snild, klog Mand; forstilt Menneske, Politicus (alm. i slet Forst.), Lurendreier; ... *s. f.* Statskunst; Statsret, Statsvidenskab; Kundskab til Verdensbegivenhederne; Begivenhederne selv; *fig.* Verdensklogskab, Snildhed, List, Snedighed; parler –, tale om Politik, om Statssager, om Verdensbegivenhederne.

Politiquement, *ad.* efter politiske Grundsætninger, overeensstemmende med Politiken; *fig.* paa en fiin el. skjult Maade; snildt, snedigen.

Politiquer, *v. n.* politicere, tale om Statssager; *fa.*

Politiquerie, *f.* ufornuftig politisk Snak, politisk Kandestøberi.

Politiqueur, *m.* politisk Kandestøber.

Pollen, *m.* (Bot.) Sædstøv, Blomsterstøv (poussière séminale).

Pollicitation, *f.* (Dr.) indgaaet Løfte, som kun er forbindende for en Enkelt (til Forskjel fra pacte, som er en Overeenskomst imellem Tvende).

Pollination, *f.* (Bot.) Udkastelse af Sædstøvet; Planternes Befrugtning.

Pollué, e, *p.* vanhelliget, besudlet.

Polluer, *v. a.* vanhellige, besudle, besmitte; *v pr.* begaae Selvbesmittelse.

Pollution, *f.* Vanhelligelse af et Tempel; Selvbesmittelse.

Pologne, *f.* Polen.

Polographie, *f.* astronomisk Beskrivelse af Himlen, Beskrivelse af Polerne

Polonais, e, *s.* og *a.* Polak; polsk; *s. m.* Slags Due; –e, *s. f.* polsk Dands; polsk Frakke; polsk Fruentimmerkjole.

Poltron, ne, *a.* feig, bange, *s.* feigt Menneske, Kujon, Kryster; (Fauc.) oiseau –, Falk, hvis Bagkløer man har skaaret, el. som ikke lader sig afrette.

Poltronnerie, *f.* Feighed, Banghed, Kujoneri; feig Opførsel.

Polyadelphie, *f.* (Bot.) 18de Classe hos Linnee, Mangedeelte, med Støvnaalenes Stifter sammenvoxne i tre el. flere Legemer i en tvekjønnet Blomst.

Polyandrie, *f.* (Bot.) 13de Classe hos Linnee, Mangehannede, med 20 el. flere Støvnaale paa Blomsterbunden af en tvekjønnet Blomst.

Polyanthé, e, *a.* (Bot.) som har mange Blomster.

Polyarchie, *f.* Regjering af Flere; Stat, som har mange Overhoveder.

Polyarque, *m.* Medlem af en Regjering, der bestaaer af Flere.

Polycéphale, *f.* (H. n.) Fleerbo-Blæreorm, Slags Indvoldsorm (ogs. vésicaire); *a.* mangehoved.

Polychreste, *a.* (Pharm.) som kan bruges mod mange Sygdomme.

Polydactyle, *m.* og *a.* En, som har mere end fem Fingre el. fem Tæer; mangefingret; *pl.* (H. n.) Slags Fisk, hvis Brystfinner bestaae af fritstaaende Straaler.

Polyèdre, *m.* (Géo.) mangesidet Legeme.

Polygame, *s.* Mand, som paa eengang har flere Koner, el. Kone, som har flere Mænd; *a.* (Bot.) plante –, Fleerbo-Plante, som, foruden eenkjønnede Blomster, ogs. bærer tvekjønnede.

Polygamie, *f.* En Mands samtidige Ægteskab med flere Koner, el. en Kones Ægteskab med flere Mænd paa eengang; (Bot.) Sambo, Blomsterclasse med tvekjønnede Kroner.

Polygamique, *a.* vedkommende samtidigt Ægteskab med flere Mænd el. Koner.

Polygamiste, *m.* (Égl.) Kjetter, som erklærede sig for Polygamiet.

Polygarchie, *f.* Regjeringsform, hvor Magten er i Fleres Hænder.

Polygarque, *m.* Medlem af en Regjering, bestaaende af Flere.

Polyglotte, *a.* skrevet i mange Sprog; *s. f.* Bibel, skreven paa mange Sprog;

fig. cet homme est une (vraie) –, denne Mand forstaaer mange Sprog.
Polygone, *a.* (Géo.) mangekantet; *s. m.* Mangekant; (Art.) Skydeplads for Artillerister. [ver i mange Materier.
Polygraphe, *m.* Skribent, som skri-
Polygraphie, *f.* hemmelig Skrivekunst, Kunst at skrive paa mange hemmelige Maader og at kunne udtyde samme; Sted i et Bibliothek, som indbefatter Skribenterne i flere Materier.
Polymathe, *s.* En, som besidder en stor Masse Kundskaber i forskjellige Fag.
Polymathie, *f.* udbredt Kundskab i forskjellige Fag.
Polynôme, *m.* (Alg.) algebraisk Størrelse, bestaaende af flere med + og ÷ forbundne Udtryk.
Polype, *m.* (H. n.) Polyp, Plantedyr; (Chir.) kjødagtig Udvært paa Legemet, især i Næsen; sammenløbet Blod i de indvendige Kar.
Polypétale, *a.* (Bot.) mangebladet (om Blomsterkronen); *f.* en Blomst med en mangebladet Krone.
Polypeux, se, *a.* (Chir.) polypagtig.
Polyphagie, *f.* Graadighed; (Méd.) Evne til at fordøie mange Slags Næringsmidler.
Polypharmacie, *f.* Misbrug af Medicamenter; Sammenblanding af Lægemidler uden Orden.
Polypharmaque, *m.* Læge, som forestriver mange Medicamenter. [stemmig.
Polyphone, *a.* mangetonet, fleer-
Polypier, *m.* (H. n.) Polyphuus, fælles Bolig for Polyper.
Polypode, *m.* (Bot.) Mangeløv, Bregne; (H. n.) Tusindbeen, Slags uvinget Insect (myriapodes el. mille-pieds). [Ark. (om Bøger).
Polyptique, *a.* bestaaende af mange
Polyspaste el. corbeau d'Archimède, *m.* Slags uhyre Entrehage opfundet af Archimedes; Takkel med mange Trisser (moufle). [mangegriflet.
Polystyle, *a.* (Arch.) mangesøilet; (Bot.)
Polysyllabe, *a.* (Gr.) bestaaende af flere Stavelser, fleerstavelset; *s. m.* Fleerstavelsesord.
Polysyllabique, *a.* (Gr.) fleerstavelset.
Polysynodie, *f.* Slags collegial Forfatning, Regjering ved Raadsforsamlinger i Stedet for ved Ministre.
Polytechnique, *a.* bruges kun i Udtr. école –, polytechnisk Skole, hvor Mathematik, Physik og Chemi udgjøre Hovedfagene.
Polythéisme, *m.* Fleerguderi.
Polythéiste, *m.* Tilhænger af Fleerguderiet.
Polytypage, *m.* Kunst at mangfoldiggjøre Tryk ved Afstøbning.
Polytype, *m.* En, som mangfoldiggjør Tryk ved Afstøbning; *a.* flere Gange aftrykt ved Afstøbning. [ved Afstøbning.
Polytyper, *v. a.* mangfoldiggjøre Tryk
Polyurie, *f.* (Méd.) Urinens altfor stærke Afsætning.
Polyurique, *a.* (Méd.) hidrørende fra altfor stor Urinbeholdning i Blæren.
Pommade, *f.* Haarsalve, Pomade; (Man.) Dreining paa Hesten idet man med den ene Haand holder sig fast ved Sadelknappen (pommeau).
Pommader, *v. a.* indsmøre Haaret med Pomade; *v. pr.* bruge Pomade til sit Haar.
Pommaille, *f.* ringe Slags Æbler; *p. u.*
Pomme, *f.* Æble; la – d'Adam, Adamsæblet under Halsen; – de pin, Grantap; – de chêne el. noix de galle, Galæble; – de terre, Kartoffel; – d'églantier, Bedeguar, lodden Udvært paa Hyben-Rosentræet, foraarsaget ved Stik af Rosens Galhveps; – d'amour, Kjærlighedsæble (tomate); – de chou, Kaalhoved; la – d'une canne, Knappen paa en Spadserestok; – de lit, Sengeknap; (An.) – de la joue, den øverste fremstaaende Deel af Kinden; (Mar.) – de pavillon, Flagknap; – de mât, Knap paa en Stang; (Cuis.) – tapée, tørret Æble; – cuite, stegt Æble; *fig.* svagt, charakteerløst Menneske; *fig.* – de discorde, Tvedragtens Æble; emporter la –, vinde Prisen; donner la – à une dame, tilkjende en Dame Prisen for Skjønhed.
Pommé, *m.* Æblemost.
Pommé, e, *p.* og *a.* æbleformig, æblerund; choux –, Hovedkaal; *fig.* og *fa.* un fou –, en topmaalt Nar; une sottise –e, en fuldendt Dumhed.
Pommeau, *m.* Kaardeknap; Sadelknap; (An.) Læggen paa Benet; den øverste Deel af Kinden (oftere: pommette).
Pommelé, e, *p.* og *a.* blommet; ciel –, Himmel overtrukken med smaa, lette Skyer; cheval gris- –, abildgraa Hest; *prov.* temps – et femme fardée

ne sont pas de longue durée, smaa Skyer paa Himlen og sminket Fruentimmer vare kun kort.

Pommeler (se), *v. pr.* overtrækkes med smaa, runde, hvide og graa Skyer (om Himlen); blive abildgraa (om Heste).

Pommelette, *f.* lille Æble.

Pommelière, *f.* (Vét.) Lungebetændelse, Lungesvindsot hos Heste og Qvæg i dens første Grad.

Pommelle, *f.* Slags Rist el. Bræt med Huller i til at sætte for Enden af et Rør, for at hindre Ureenligheder i at trænge derind.

Pommer, *v. n.* sætte Hoved (om Kaal og Salat).

Pommeraie, *f.* Æblehave.

Pommeté, e, *p.* og *a.* (Blas.) besat paa Enden med en lille æblerund Knap. [Aalestang (piétiner).

Pommeter, *v. n.* (Pê.) fiske med en

Pommette, *f.* æbleformigt Sirat af Træ el. Metal; (An.) øverste, fremstaaende Deel af Kinden op imod Øiet; *pl.* smaa runde Knapper af Traad paa Skjortelinninger o. desl.

Pommier, *m.* Æbletræ; Pande til at stege Æbler i; chêne- –, Krybbeleeg.

Pompe, *f.* Pragt; høitideligt Optog; ophøiet Maade at udtrykke sig paa; glimrende Foredrag; Pompe; renoncer au monde et à ses –s, forsage Verden og dens Forfængeligheder (dens Glimmer); – aspirante, Sugepompe; – foulante, Trykpompe; – à feu, – à incendie, Brandsprøite; – pneumatique, Luftpompe; – de mer, Skypompe (trombe); canif à –, Pennekniv, hvis Blad skydes tilbage i Skaftet.

Pomper, *v. a.* udpompe; – l'humidité, indsuge Fugtighed; *v. n.* sætte en Pompe i Gang, pompe.

Pompeusement, *ad.* med Pragt, paa en pragtfuld Maade; *fig.* i ædle, ophøiede Udtryk; i stolte, glimrende, svulstige Ord

Pompeux, se, *a.* prægtig, pragtfuld; *fig.* ophøiet, velklingende; stolt, høittravende (om Stilen); des éloges –, pragtfulde, glimrende Lovtaler; *fa.* – galimatias, Sammenhoben af smukke ucorrecte, intetsigende Fraser.

Pompier, *m.* Pompemager; Sprøitemester; Brandkarl; le corps des –s, Brandcorpset; *fa.* c'est un fameux –, det er en dygtig Dranker.

Pompon, *m.* Smaapynt til Fruentimmerstads, Hovedpynt, Haarpynt; (Mil.) rund Uldbust til Chacoen i Stedet for Fieder; *fig.* Flostel i Stilen; *pop.* à lui le –, ham tilhører Æren.

Pomponner, *v. a.* pynte med Flitterstads, med Hovedpynt o. desl.; *fig.* – son style, udpynte sit Foredrag; *v. pr.* pynte sig.

Ponant, *m.* (Mar.) Vesten, Sødstrykt i Middelhavet; la mer du –, el. blot le –, Oceanet (i Modsætn. til Middelhavet); *p. u.*

Ponce, *f.* Pimpsteen; lille Pose fyldt med Kulstøv til at tage Aftryk af en Tegning el. et Mynster; *a.* pierre –, Pimpsteen.

Poncé, *m.* Slags sort Farve til at liniere Papir og skrive Navn paa Lærred; Mærkeblæk.

Ponceau, *m.* lille Bro over en Bæk; Slags høirød Valmue (coquelicot); høirød Farve; *a.* høirød.

Poncer, *v. a.* afgnide el. afrive med Pimpsteen, glatte, jevne; gjennemstikke Omridset og Hovedtrækkene i en Tegning, og derefter overgyde samme med Kulstøv for at tage Aftryk deraf; liniere Papir efter et afskaaret, linieret Blad.

Poncette, *f.* lille Pose med Kulstøv til at tage Aftryk af et Mynster.

Ponceux, se, *a.* som ligner Pimpsteen el. er beslægtet med samme.

Ponche, *m.* s. punch. [Skal syltes.

Poncire, *m.* tykskallet Citron, hvis

Poncis, *m.* prikket Mynster, som overstrøes med Kulstøv for at erholde Aftryk; linieret Papirblad til at skrive lige efter. [Vattersottige.

Ponction, *f.* (Chir.) Tapning af

Ponctualité, *f.* Nøiagtighed, Punktlighed.

Ponctuation, *f.* Interpunction. Tilsætning af Skilletegnene; Tilsætning af Vokaltegnene i de østerlandske Sprog.

Ponctué, e, *p.* og *a.* (Bot.) prikket; (H. n.) besaaet med smaa Puncter; ... *s. m.* (H. n.) Firbeen og Slange, som have et prikket Ydre.

Ponctuel, le, *a.* nøiagtig, regelmæssig, punktlig. [punktligen.

Ponctuellement, *ad.* nøiagtigen,

Ponctuer, *v. a.* interpungere, afdele med Skilletegn: (Mus.) angive Hvilepunkterne i en Composition, punctere.

Pondag, *m.* (Mine) en Kulaares Straa Retning; et Kullags Fald.

Pondage, *m.* Afgift, som i England hæves efter Vægten af alle Varer ved deres Ind- el. Udgang.

Pondérable, *a.* (Did.) som lader sig veie, hvis Vægt lader sig bestemme.

Pondérant, e, *a.* tung; vægtig; *p. u*

Pondération, *f.* (Phys.) Ligevægtsforhold mellem Vægten af Gjenstande, der veies imod hinanden; *fig.* Ligevægt mellem Statsmagterne; (Peint.) Ligevægt i Fordeling af Gjenstandene i Malerier.

Pondérer, *v. a.* kun i fig. Forst om Statsmagterne: veie imod hinanden.

Pondeuse, *f.* Hunfugl, som lægger Æg; *fig.* og *pop.* Kone, som faaer mange Børn; *a. f.* poule -, Høne, som lægger mange Æg.

Pondre, *v. a.* og *n.* lægge Æg; *prov.* og *fig.* pondre sur ses œufs, være meget velhavende, nyde Frugten af sine Rigdomme i Magelighed.

Pondu, e, *p.* œuf frais pondu, et nylig lagt Æg.

Ponère, *m.* (H. n.) Slags Myre.

Pongam, *m.* (Bot.) bællefrugtet Plante af Hedysarcernes Gruppe.

Ponger, *v. n.* (Tann.) gjennemtrænges af Vand (om Læder).

Pongitif, ive, *a.* (Méd.) stikkende (om Smerter).

Pongo, *m.* (H. n.) Slags stor Abe.

Pont, *m.* Bro; (Mar.) Dæk; (Taill.) Buxeklap (ogs. petit-pont, pont-levis); - de bateaux, Skibsbro af sammenføiede Baade, bedækkede med Planker; - suspendu, Hængebro; - -levis, Vindebro; (Man.) Kabriol af en steilende Hest; ... - à bascule, Vippebro; - volant, flydende Bro af Baade, fastgjorte ved et Toug i Midten af en Flod; Dæk paa et Handelsfartøi til at tage af; faux-pont, Banjer-Dæk; - coupé, aabent Dæk; - entier, glat Dæk; second -, Mellemdæk; - courant d'avant arrière, heelt Dæk fra for til Agter; vaisseau à trois -s, Tredækker; jeter un -, slaae en Bro; les -s et chaussées, Bro- og Veivæsenet; *prov.* laisser passer l'eau sous les -s, ikke bryde sig om hvad der ikke angaaer En; il passera bien de l'eau sous les -s entre ci et là, der vil løbe meget Vand til Strand inden den Tid; la soire n'est pas sur le -, det haster ikke saa stærkt; faire un - d'or à l'ennemi, ikke bringe Fjenden til det Yderste, lette ham Tilbagetoget; faire un - d'or à q., formaae En til at opgive sine Fordringer el. til at afstaae sit Embede ved at tilbyde ham store Fordele; c'est le - aux ânes, det er Noget, Gud og hver Mand veed; det er Noget, som Enhver kan gjøre; det er et dumt Svar, som Tosserne pleie at gjøre for at besvare en Indvending; (Jeu) faire un -, lægge et Læg paa Kort for dermed at gjøre Kneb.

Pontac, *m.* Slags rød Viin.

Pontain, *m.* (Anc.) Tigger, som bad om Almisse paa Broen Sulpicius i Rom. [Skibs-Dybde.

Pontal, *m.* (Mar.) Skibs-Høide,

Ponte, *m.* Hjerteres i L'Hombre, naar der spilles i Hjerter; Ruderæs, naar der spilles i Ruder, Ponto; (i Hasardspil) En, som sætter Penge paa et Kort imod Bankeuren; ... *s. f.* Æglægning; Læggetid; (Mine) Klippe, som i en Mine tjener til Støtte for en Aare. [at beskytte Haanden.

Ponté, *m.* Deel af Kaardefæstet til

Ponté, e, *a.* (Mar.) forsynet med Dæk; vaisseau -, Fartøi med Dæk; non-ponté, som er uden Dæk.

Ponteau, *m.* (Manu.) Stykke Træ, som bruges til at fastholde Silkevæven.

Pontée, *f.* Alt hvad der understøtter og fastholder en Bro.

Ponteler, *v. a.* (Manu.) anbringe Træstykket (ponteau), som skal fastholde en Silkevæv.

Ponter, *v. n.* (Jeu) sætte Penge paa et Kort imod Bankeuren i Hasardspil.

Pontet, *m.* (Arm.) Bøile, som bækker Fjeren paa en Geværlaas; (Sell.) Sadelbue.

Pontife, *m.* Ypperstepræst; (i den catholske Kirke og i ophøiet Stiil) Biskop, Prælat; le souverain -, Paven.

Pontifical, *m.* Ritual for Biskopper; *pl.* -caux.

Pontifical, e, *a.* ypperstepræstelig; pavelig; biskoppelig; *pl. m.* -caux.

Pontificalement, *ad.* paa Ypperstepræstens Viis; i biskoppelig Ornat.

Pontificat, *m.* ypperstepræstelig Værdighed; Pave-Værdighed; Pavens Regjeringstid.

Pontil, *m.* (Verr.) Jernstang med en Glasknap, hvormed Glaskar fastholdes, naar det skilles fra Smelterøret; Speilglas bestemt til at slibes.

Pontiller, *v. n.* (Verr.) fastholde Glasvarer med Glastangen (pontil).

Pontilles el. **épontilles**, *f. pl.* (Mar.) Finkenetscepter.

Pontins, *a. m. pl.* kun i Udtr. marais –, de pontinske Moradser i Nærheden af Rom.

Pont-neuf, *m.* Navn paa en Bro i Paris; Gadesang til en bekjendt Melodi; *pl.* des ponts-neufs.

Ponton, *m.* Bro, bygget af sammenføiede Baade, belagte med Bræder; (Mil.) Kobberbaad til at slaae Bro over en Flod, Ponton; (Mar.) Pram; Blokskib til at indslutte Fanger i.

Pontonage, *m.* Bropenge; Færgepenge for at sætte over en Flod.

Pontonier, *m.* Bromand, som oppebærer Bropenge; Slags Artillerist, som slaaer Broer, Pontoneer.

Pontuseau, *m.* (Pap.) Metaltraad tvers over Papirformen; Stribe i Papiret frembragt af Metaltraadene.

Pope, *m.* (Anc.) underordnet Offerpræst; nu: græsk-catholsk Præst.

Popeline, *f.* Popelin, Slags Tøi, som er halvt af Silke, halvt af Uld (hellere: papeline).

Popine, *f.* Huus, hvor Offerpræsten udsolgte Kjød af Offerdyrene; Værtshuus.

Poplitaire el. **poplité, e**, *a.* (An.) henhørende til Knæhasen.

Populace, *f.* Pøbel.

Populacier, ère, *a.* pøbelagtig.

Populaire, *a.* tilhørende el. angaaende Folket; eiendommelig for Folket el. Almuen; fattelig, let forstaaelig; almindeligen udbredt; nedladende, venlig, yndet af Folket; préjugé –, en Fordom, som er udbredt blandt Folket el. egen for Almuen; gouvernement –, Folkeregjering; rendre une science –, gjøre en Videnskab fattelig el. tilgængelig for Alle; ce roi est –, denne Konge er yndet af Folket; ... *s. m.* en overordentlig stor Mængde (*p. u.*).

Populairement, *ad.* paa Folkets Viis, paa Almuens Maade; efter Folkets Maade at udtrykke sig paa; populairt, paa en Folket behagelig Maade.

Populariser, *v. a.* udbrede blandt Folket, gjøre almeenfattelig; gjøre yndet af Folket; *v. pr.* forskaffe sig Folkeyndest, gjøre sig yndet af Almuen.

Popularité, *f.* Nedladenhed, Venlighed imod Almuen; Folkeyndest, Folkegunst.

Population, *f.* Befolkning, Folkemængde; favoriser la –, befordre Folkemængden.

Populéum (um udt. om ud. Næselyd), *m.* (Pharm.) Poppelsalve; ogs. *a.* onguent –.

Populeux, se, *a.* folkerig.

Populicide, *a. m.* Folkemorder; Folkemord; *a.* folkemordersk; stridende mod Folkets Bedste; tilintetgjørende dets Rettigheder el. dets Frihed.

Populo, *m.* lille triveligt Barn (*plais.*); *inus.*

Poque, *m.* (Jeu) Pukspil; Pukbræt; *v.*

Poquer, *v. a.* (Jeu) kaste Kuglen i Veiret i Kuglespil, saa at den falder ned uden at trille; *v. n.* pukke (i Pukspil).

Porc (c stumt), *m.* Sviin; Svinekjød; – frais, usaltet Svinekjød; filet de – frais, ferst Svinemørbrad; soie de –, Svinebørste; – marin, Marsviin; *fig.* og *fa.* c'est un vrai –, det er et svinsk og fraadsende Menneske.

Porc-épic, *m.* (H. n.) Pigdyr, Slags stort Pindsviin; *pl.* des porcs-épics.

Porcelaine, *f.* Porcelain; Porcelainsvaser, Porcelainskar; (H. n.) Porcelainsnekke; (Méd.) Slags Hududslet; *a.* cheval –, graablommet Hest.

Porcelanite, *m.* (H. n.) Slags forstenet Porcelainsnekke.

Porcelet, *m.* (H. n.) Slags Kjelderorm.

Porchaison, *f.* (Ch.) Tid da Vildsvinet er fedest og bedst at spise.

Porche, *m.* hvælvet Indgang el. Forgaard ved en Kirke el. et Palads; – en tambour el. blot tambour, Slags Træ-Hvælving indenfor Indgangen til en Kirke.

Porcher, ère, *s.* Svinevogter; Svinevogterske; *m. fig.* og *fa.* plumpt, svinsk, udannet Menneske.

Pore, *m.* (især i *pl.*) Pore, Svedehul; fiin Aabning paa Legemer i Almindelighed.

Poreux, se, *a.* som har Porer, fuld af fine Aabninger, porøs.

Porisme, *m.* (Géo. anc.) let, almindel. Hjælpesætning (*v.*)

Pornographe, *m.* Forfatter til et Skrift over Utugt; *inus.*

Porosité, *f.* Porositet, Egenskab hos faste Legemer at have Porer (bruges ikke om Dyr).

Porotique, *a.* (Chir.) hærdende Huden, knokkeldannende.

Porphyre, *m.* (Minér.) Porfyr, en rød, hvidprikket Steenart.

Porphyrion, *m.* (H. n.) Purpurhøne.

Porphyrisation, *f.* Rivning paa Porfyr el. en anden haard Materie.

Porphyriser, *v. a.* rive Noget til Pulver paa en haard Materie, sædvanligen paa Porfyr; papier -é, Papir, som er blevet glat og glindsende ved at gnides med Sandraf.

Porphyrogenète, *a.* (Anc. om Børn af de græske Keisere) fød i Purpur- el. Porfyr-Kammeret, el. fød under deres Faders Regjering.

Porque, *f.* især *pl.* (Mar.) Baand til at sammenholde Tømmeret i Skibsrummet, Kattespor; -s acculées, Agterbaand-Spor.

Porracé (Ac. skriver ogs. poracé), e, *a.* guulgrøn.

Porreau, *m.* (Bot.) Porre; s. poireau.

Porrection, *f.* (Égl.) Overlevering af de til en underordnet geistlig Orden henhørende Reqvisiter.

Porrigineux, se, *a.* (Méd.) skurvet.

Porrigo, *m.* (Méd.) Skurv i Hovedet.

Port, *m.* Havn; Søstad med Havn; Skibs-Drægtighed; Fragt, Porto; Holdning, Anstand, Væsen; (Jeu) Kort, man holder paa; - franc, Frihavn; - de barre, Havn, som er beskyttet af en Sandbanke el. Steendæmning, og hvori man kun kan løbe ind med Høivande; - de toute marée, Havn, hvori man til enhver Tid kan løbe ind; relâcher dans un -, løbe ind i en Havn; prendre -, komme i Havn, lægge ind til Land; *fig.* naae Maalet for sine Ønsker; arriver à bon -, komme i god Havn, ankomme i god Behold; *fig.* og *fa.* fuldende heldigen et Foretagende; faire naufrage au -, *fig.* strande i Udførelsen af et Foretagende, som var nær ved at lykkes; - de salut, sikker Havn; *fig.* Tilflugtssted; il est dans le -, han er i Rolighed, i Sikkerhed; ogs. han er død; avoir ses -s francs, faae sine Breve tilsendte frankerede; - permis, det, en Skibscapitain el. Passageer kan have frit ombord; - d'armes, Ret el. Tilladelse til at føre Vaaben; en Soldats Stilling idet han skulbrer; il a un beau - de tête, han bærer sit Hoved med Anstand; elle a le - d'une reine, hun har en Anstand som en Dronning; (Bot.) le - d'une plante, en Plantes eiendommelige Udseende el. Væxt; (Mus.) - de voix, Stemmens umærkelige Stigen.

Portable, *a.* som man kan bære, som man kan gaae med (om Klæder); (Jur.) rente -, Rente, som udbetales paa et bestemt Sted (til Forskjel fra rente requérable, Rente, som maa indkræves hos Debitor).

Portage, *m.* Bæring; Transportering til Vogns; droit de -, Ret, som en Sømand har, til at føre visse Punds Vægt frit med ombord (nu hellere: port-permis); faire -, bære en Baad over Land, hvor Seiladsen paa en Flod afbrydes af Vandfald; portage, Sted i en Flod, hvor Baaden maa bæres videre formedelst Vandfald.

Portail, *m.* Portal; Hovedport paa et Tempel; Façaden, hvor Hoveddøren til en Kirke findes; *pl.* des -tails.

Portant, *m.* Hank el. Greb paa en Koffert el. Kasse; Rem, som tjener til at forkorte el. forlænge et Kaardegehæng; (Phys.) Jern, med hvilket Magneten løfter Vægten.

Portant, e, *a.* bruges kun i Udtr. bien -, ved god Helbred; être mal -, have en slet Helbred; tirer à bout -, skyde nærved, med Piben paa Brystet; *fig.* og *fa.* dire des choses fâcheuses à bout -, sige En Ubehageligheder lige i Øinene; l'un - l'autre, *loc. ad.* det Ene med det Andet.

Portatif, ive, *a.* som let kan bæres; dictionnaire -, Lomme-Ordbog; *fa.* cet homme n'est pas -, denne Mand er ikke let til Fods.

Port-d'armes, *m.* s. port; *pl.* des ports-d'armes.

Port-de-voix, *m.* s. port; *pl.* des ports-de-voix.

Porte, *f.* Port, Dør; Porten el. den tyrkiske Sultans Hof; *fig.* Indledning, Begyndelse, Nøgle til; Vei el. Middel til; *pl.* snæver Vei mellem Bjerge, Snævring, Pas; - cochère, Kjøreport; - bâtarde, stor, bred Port for Fodgængere; - coupée, Port med to el. fire Fløie, deelte midt over; - brisée, Port, til at slaae sammen i flere Stykker fra øverst til nederst;

--croisée, Vindue, som naaer fra Loftet til Gulvet og aabnes ud til en Have el. Balcon; - battante, Dørramme, beslaaet med Klæde foran en Dør og bestemt til at forebygge Træk; - feinte, blind Dør; - perdue, Tapetdør, som ikke falder i Øine; - vitrée, Glasdør; - de glace, Dør med fortinnet Glas i; - secrète, - dérobée, hemmelig Dør; - de secours, hemmemelig Dør, hvorfra Hjælp kan indlades; - de derrière, Bagdør; *fig.* Udflugt, Undskyldning; refuser sa - à q., ikke ville tage imod Ens Besøg; faire défendre sa -, forbyde Nogen at komme ind til sig; fermer sa - à q., ikke ville tillade En at komme til sig; fermer à q. la - au (sur le) nez, smække Døren stærkt i for En; trouver - close, ikke finde Nogen hjemme, ikke indlades; mettre q. à la -, vise En bort, jage en paa Døren; être logé à la - de q., boe ved Siden af En; *fig.* og *fa.* prendre la -, snige sig bort, liste sig bort; passez-moi la -, enfilez-moi la -, lad mig slippe hurtigt bort; mettre la clef sous la -, flygte hemmelig bort; heurter, frapper à toutes les -s, forsøge alle Veie eller henvende sig til Alle for at naae sit Maal; il est entré par une belle -, han har erholdt sit Embede paa en hæderlig Maade; se faire écrire à la - de q., lade sig indskrive hos Portneren, for at Herren kan faae at vide, at man har været hos ham; toutes les -s lui sont ouvertes, han er allevegne godt antagen, alle Porte staae aabne for ham; il faut qu'une - soit ouverte ou fermée, man maa tage en Beslutning, bestemme sig paa en el. anden Maade; enfoncer une - ouverte, anstrænge sig for at bekæmpe en indbildt Modstand; il a écouté aux -s, han har lyttet efter; han har gjettet Hemmeligheden; (iron.) han har kun fattet det Halve; être aux -s de la mort, være paa det Yderste, være Døden nær; *loc. ad.* à - close, hemmeligt, under fire Øine, inden lukte Døre; à -s ouvrantes, ved Portens Aabning; à -s fermantes, paa den Tid da Porten lukkes; - à -, Dør ved Dør; de - en -, fra Dør til Dør, fra Huus til Huus;... *s. f.* (An.) veine -, Portaare, som fører Blodet til Leveren.

Porté, e, *p.* baaret; tilbøielig; *fa.* vous voilà tout -, De behøver ikke derfor at røre Dem af Stedet: être - à, være tilbøielig til; être plus - pour une ch. que pour une autre, have større Tilbøielighed el. Lyst for Et end for et Andet; *prov.* autant vaut trainé que -, ligesaa godt paa den ene Maade, som paa den anden.

Porte-affiche, *m.* stor Tavle til at opslaae Plakater paa; Ombærer af Plakater; *pl.* des porte-affiches.

Porte-aiguille, *m.* (Chir.) chirurgiskt Instrument til at fastholde Naale; *pl.* des porte-aiguille.

Porte-allume, *m.* (Boul.) Fyrfad til brændende Kul, hvormed man lyser for sig ved Eftersyn af en Ovn; *pl.* des porte-allume.

Porte-allumettes, *m.* Svovlstikke-Fouteral; *pl.* des porte-allumettes.

Porte-arquebuse, *m.* Betjent, som bar Kongens Gevær paa Jagt; sammes Embede; *pl.* des porte-arquebuses.

Porte-assiette, *m.* Metalbakke el. Straabrikke til at sætte Tallerkener paa; *pl.* des porte-assiettes.

Porte-auge, *m.* Muurhaandlanger; *pl.* des porte-auges.

Porte-baguette, *m.* Ring paa Geværskæftet til at holde Ladestokken; *pl.* des porte-baguettes.

Porte-balle (porteballe efter Acad.), *m.* Bissekræmmer; *pl.* des porte-balles.

Porte-barres, *m.* Grimering til sammenkoblede Heste; *pl.* des porte-barres.

Porte-bossoir, *m.* (Mar.) Støtte under Kranbjælken; *pl.* des porte-bossoir.

Porte-bouchoir, *m.* (Boul.) den forreste Deel af en Ovn, Forovn; *pl.* des porte-bouchoir.

Porte-bougie, *m.* (Chir.) Rør, hvorved Vox-Sonden indføres i Uringangen; *pl.* des porte-bougie.

Porte-broche, *m.* (Arm.) løst Skaft til forskjellige Slags Værktøi; *pl.* des porte-broches.

Porte-cahier, *m.* Mappe til strøvne Hæfter; *pl.* des porte-cahiers.

Porte-carabine, *m.* Krog paa en Bandeleerrem til Karabinen; *pl.* des porte-carabines.

Porte-carreau, *m* Forhøining af Træ til at lægge Puder paa; *pl.* des porte-carreaux.

Porte-chandelier, *m.* Slags Gue-

riben el. Meubel paa een Fod til en Lysestage; *pl.* des porte-chandeliers.

Porte-chape (portechape, Ac.), *m.* Kirkebetjent, som bærer Chorkaaben; *pl.* des porte-chape.

Porte-choux (portechoux, Ac.), *m.* Gartnerhest, som bærer Kaal og andre Urtesager til Torvet; *pl.* des porte-choux.

Porte-cigarre, *m.* Cigarrør; *pl.* des porte-cigarre.

Porte-clefs, *m.* Slutter, Arrestforvarer; Tangentrække paa et Claveer; *pl.* des porte-clefs.

Porte-cochère, *f.* Kjøreport; *pl.* des portes-cochères.

Porte-collet (portecollet, Ac.), *m.* Kravestykke af Pappapir el. af overtrukken Fiskebeen til at lægge ind i Kjolekraven for at holde den i Veiret; *pl.* des porte-collet.

Porte-coton, *m.* Kammertjener, Garderobebetjent; *fig.* krybende Smigrer, Spytslikker; *pl.* des porte-coton.

Porte-couteau, *m.* Kniv til at overskjære Staaltraad, hvoraf der gjøres Fiskekroge; *pl.* des porte-couteaux.

Porte-crayon (portecrayon, Ac.), *m.* Metalfouteral til en Blyantspen; *pl.* des porte-crayon.

Porte-crête, *m.* (H. n.) Leguan-Fiirbeen med en takket Kam paa Ryggen; *pl.* des porte-crête.

Porte-croix, *m.* Korsbrager i en Procession; Korsbroder; *pl.* des porte-croix.

Porte-crosse, *m.* En, som bærer Bispestaven foran en Biskop; (Man.) lille Læderskede, fastgjort til Sadlen og hvori Enden af Karabinpiben indstikkes; *pl.* des porte-crosse.

Porte-culotte, *m.* herskesyg Kone, som regierer Huset, som undertuer Manden; *pl.* des porte-culottes.

Porte-de-mouille, *f.* (Hydr.) nederste Aabning paa en Sluse; *pl.* des portes-de-mouille.

Porte-de-tête, *f.* (Hydr.) øverste Sluseaabning; *pl.* des portes-de-tête.

Porte-Dieu, *m.* Geistlig, som bringer Sacramentet til en Syg; *pl.* des porte-Dieu.

Porte-drapeau, *m.* Fanebærer, Fanejunker, Fændrik; *pl.* des porte-drapeau.

Portée, *f.* saa mange Unger, et Dyr faaer paa eengang; Skudvidde; Afstand, som angiver, hvor langt Haanden, Stemmen el. Synet rækker; *fig.* Fatteevne, Aandskraft; en Persons Evne i Forhold til Stand el. Formue; et Udtryks el. et Raisonnements hele Omfang og Betydning; (Mus.) de fem Nodelinier; (Arch.) den hele Udstrækning af en horizontalt liggende Steen el. Bjælke; *pl.* (Ch.) Spor af Hjortens Horn i et Krat; une – de fusil, et Geværskuds-Afstand; être hors de la – des balles, være udenfor Skudvidden, udenfor den Afstand, hvori Kuglerne kunne række; être à – de qc., være i Stand til at kunne gjøre Noget; ce n'est pas à la – de ma main, saavidt kan min Haand ikke række; il est à – de vous servir, han er i Stand til at kunne tjene Dem; nous étions à la – de sa voix, vi vare saa nær, at vi kunde høre, hvad han sagde; je connais la – de son esprit, jeg kjender hans Fatteevne; se mettre à la – de qn., gjøre sig fattelig for En; cela passe ma –, det overstiger mine Kræfter; c'est au-dessus de sa –, det gaaer over hans Horizont; il y a peu de gens de sa –, der ere faa Mennesker, der ere saa dygtige som han.

Portée, *a. f.* (Blas.) croix –, Kors, som har en skraa Stilling i Feltet.

Porte-enseigne, *m.* Fanebærer i Infanteriet (nu blot: enseigne); *pl.* des porte-enseigne.

Porte-épée, *m.* Kaardegehæng; *pl.* des porte-épée.

Porte-éperon, *m.* Sporelæder paa Støvler; *pl.* des porte-éperons.

Porte-épine, f. porc-épic.

Porte-étendard, *m.* (Mil.) Rytter, som bærer Standarten paa Marschen; Sko, hvori Standarten sættes; *pl.* des porte-étendard.

Porte-étriers, *m.* Læderrem, hvori Stigbøilen ophæftes, naar man er stegen af Hesten; *pl.* des porte-étriers.

Porte-étrivières, *m.* Jernringe paa begge Sider af Sadlen, hvori Stigremmen fastgjøres; *pl.* des porte-étrivières.

Porte-faix (portefaix, Ac.), *m.* Lastdrager, Drager; *pl.* des porte-faix.

Porte-fer, *m.* Slags Fouteral i Sadlen til Hesteskо; *pl.* des porte-fers.

Porte-feu, *m.* (Artif.) Løbeild til at antænde Noget i Afstand; (Art.) Brandrør til Bomber el. Granater; *pl.* des porte-feu.

Porte-feuilles (portefeuille, Ac.) *m.* Brevtaske; *fig.* en Ministers Portefeuille (Department); forh. en Ar-

tistes Samling af Tegninger el. Kobberstykker (nu: le carton el. hellere: l'album d'un peintre, d'un artiste); avoir toute sa fortune en –, have hele sin Formue i Perler el. Statspapirer; cet auteur a tous ses ouvrages en –, denne Forfatter har endnu Intet udgivet, hans Værker ere i Manuscript; *pl.* des porte-feuilles.

Porte-flambeau, *m.* Fakkelbærer; *pl.* des porte-flambeaux.

Porte-foret, *m.* Skruestok til et Bor; Borplade til at holde Boret fast; *pl.* des porte-foret.

Porte-gargousse, *m.* (Art. og Mar.), huul Træcylinder til Kanonpatroner; Koggers; *pl.* des porte-gargousses.

Porte-grève, *m.* første Øvrigheds-person i en Søhavn; *pl.* des porte-grève.

Porte-hache, *m.* Fouteral til en Sapeurs el. militair Tømmermands Øxe; *pl* des porte-hache.

Porte-haubans, *m.* (Mar.) Røst, Træstænger, som ere fastnaglede til Masten og tjene til at fastholde Vanterne; *pl.* des porte-haubans.

Porte-huile, *m.* (Horl.) lille Instrument til at indgnide Uhrværket med Olie; *pl.* des porte-huile.

Porte-huilier, *m.* Slags Platmenage til Olie- og Eddikeflasker; *pl.* des porte-huiliers.

Porte-lanterne, *m.* (H. n.) Lygtedrager, et Insect; *pl.* des porte-lanternes.

Porte-lettres, *m.* lille Brevtaske; *pl.* des porte-lettres.

Porte-malheur, *m.* *fa.* Ulykkesfugl, Ulykkersspaamand; ulykkeligt Varsel; *pl.* des porte-malheur.

Porte-manchon, *m.* Baand til at bære en Muffe i; Muffering, hvortil et saadant Baand fastgjøres; *pl.* des porte-manchon. [*pl.* des porte-manger.

Porte-manger, *m.* Slags Madspand;

Porte-manteau, *m.* Vadsæk, Mantelsæk; Klæderække; Knage til at hænge Klæder paa; forh. Tjener, som bar Kongens Kappe, naar han gik ud; (Mar.) Hækbaand; *pl.* des porte-manteaux.

Porte-masse, *m.* En, som bærer Ceremonistaven; *pl.* des porte-masse.

Porte-mèche, *m.* (Chir.) Redskab til at indbringe en Væge; *pl.* des porte-mèches.

Portement, *m.* Bæren; (Peint) Billede, som forestiller Jesus bærende Korset (– de la croix).

Porte-miroir, *m.* (H. n.) Slags surinamsk Sommerfugl; *pl.* des porte-miroir. [*pl.* des porte-montre.

Porte-montre, *m.* lille Uhrfouteral;

Porte-montres, *m.* (Horl.) lille Glasskab til Uhre; *pl.* des porte-montres.

Porte-mors, *m.* Læder til at holde Bidslet; *pl.* des porte-mors.

Porte-morts, *m.* (H. n.) Slags Aadselgraver (nécrophore); *pl.* des porte-morts. [*pl.* des porte-mouchettes.

Porte-mouchettes, *m.* Lysesaxbakke;

Porte-mousqueton, *m.* Krog paa en Bandelerrem; Krog paa en Uhrkjæde; *pl.* des porte-mousquetons.

Porte-musc, *m.* (H. n.) Moskusdyr, Moskusdyr; *pl.* des porte-musc.

Porte-objet, *m.* Messingtraad, som holder Gjenstanden, man betragter gjennem et Mikroskop; *pl.* des porte-objets.

Porte-page, *m.* (Impr.) Papirunderlag, hvorpaa en udsat Colonne lægges; *pl.* des porte-pages.

Porte-panier, *m.* Krog til at hænge en Kurv paa; *pl.* des porte-paniers.

Porte-pierre, *m.* (Chir.) lille Metalrør, hvormed man holder Helvedssteen; *pl.* des porte-pierre.

Porte-queue, *m.* (H, n.) Slags Sommerfugl med Hale;... Tjener, som bærer Slæbet; *pl.* des porte-queues.

Porter, *v. a.* bære; bringe; bibringe; føre, fremføre; have paa, gaae med, være iført; holde, have en vis Udstrækning; gaae svanger med, være drægtig; *fig.* taale, udholde; lede, formaae, bevæge til, tilskynde; aabenbare, tilkjendegive, røbe; lyde paa;... *v. n.* hvile paa; række, naae; (Mar.) styre efter;... *v. pr.* begive sig hen til; tage en vis Retning; tage fat paa, hengive sig til; befinde sig (godt el. slet);... – de l'argent sur soi, bære Penge hos sig; – des habits brodés, gaae med broderede Klæder; – le deuil, bære Sorg; – la robe, høre til den juridiske Vei; – l'épée, høre til Militair-Etaten; cette poutre porte dix pieds, denne Bjælke holder ti Fod; – la tête haute, holde Hovedet i Veiret, kneise; – les pieds en dehors, vende Foden udad; – le nez au vent, sætte Næsen høit; il le porte haut, han bilder sig meget ind; – la main à qc., lægge Haanden paa Noget, gribe Noget; – un coup à q., bibringe En et Stød; – coup à, skade;

tout ce qu'il dit porte coup, alt hvad han siger gjør sin Virkning, gjør Indtryk; – le joug, bære Aaget, være underkuet; il ne le portera pas loin (en paradis, en l'autre monde), han skal ikke undgaae sin Straf, han skal ikke døe i Synden; – q. sur les épaules, have Overhæng af En; – q. dans son cœur, elske En høit; – q. en terre, bære En til Graven; – q. par terre, kaste En til Jorden; – q. aux nues, rose En overordentligt, løfte En til Skyerne; ce vin porte bien l'eau, denne Viin kan taale at spædes; il porte bien le vin, han kan taale megen Viin, uden at beruses; il y a des personnes puissantes qui le portent, der er mægtige Personer, som understøtte ham, som føre ham frem, som beskytte ham, som vælge ham; qui portez-vous? hvem stemmer De for? hvem vælger De? – ses pas en quelque lieu, begive sig et Sted hen; – ses regards, sa vue en q. endroit, vende sine Øine, sit Blik et Sted hen; – ses vues bien haut, bien loin, lægge store Planer, gjøre store Fordringer; – son ambition jusqu'à..., drive sin Ærgjærrighed saavidt o. s. v.; – son malheur en patience, bære sin Ulykke med Taalmodighed; – la terreur partout, udbrede Rædsel allevegne; – à l'extrémité, drive til det Yderste; – q. à la vengeance, tilskynde En til Hævn; – honneur à q., bevise En Ære; – envie à q., misunde En; – témoignage, aflægge Vidnesbyrd, vidne om; – amitié, – affection à q., être porté d'amitié pour q., nære Venskab for En; – bonheur à q., bringe En Held; – malheur (guignon) à q., bringe En Uheld; – préjudice à q., skade En; – la santé de q., – une santé à q, udbringe Ens Skaal, en Skaal for En; – la parole, føre Ordet; je lui ai porté parole de dix mille francs, jeg har lovet ham, givet ham Forsikkring om 10,000 Fr.; – à q. des paroles de paix, gjøre En Fredsforslag; – son jugement sur (el. de) qc., afsige sin Dom over Noget; la lettre porte que..., Brevet mælder at o. s. v.; le jugement porte condamnation, Dommen lyder paa Fordømmelse; – une somme sur le grand livre, indføre en Sum i Hovedbogen, – en dépense, anføre som Udgift; porter un article sur le compte de q., føre Noget til Regning for En; – un article à compte, afskrive en Post i Ens Regning; ce billet a porté cent écus, denne Seddel har vundet 100 Rixdaler; il n'a pas porté, den har ikke vundet; cela porte intérêt, det bærer Renter; (Jeu) – beau jeu, have gode Kort paa Haanden; bien –, kaste godt af; – une couleur, have de fleste Kort af en vis Farve; (Mil.) – les armes, skuldre; (Mar.) – la voile, holde et Seil fuldt...

— *v. n.* le fusil porte loin, Geværet rækker langt; vous voyez où porte ce discours, De seer, hvortil denne Tale sigter; ce vin porte à la tête, denne Viin stiger til Hovedet, gaaer i Hovedet; – sur les nerfs, irritere, angribe Nerverne; le coup a –é juste, Stødet har truffet rigtigt; – à faux, ikke ligge lige paa Underlaget; – à fond, ligge lodret paa Underlaget; – à cru, ligge lige paa Jorden, uden Underlag; (Jeu) – à une couleur, holde paa en Farve; il porte à trèfle, han holder paa Kløver, han søger at faae sine Stik i Kløver; (Mar.) – au nord, styre mod Nord; – au large, staae ud efter; – à terre, staae ind efter; – sur un vaisseau, styre mod et Skib; – plein, holde fulde Seil; – près et plein, ligge fuld og bi; (Man.) le cheval porte beau, Hesten fører Hovedet godt; il porte bas, den dukker...

— *v. pr.* la foule s'y porte, Mængden stimler derhen; le sang se porte à la tête, Blodet stiger til Hovedet; il s'y est porté en homme de cœur, han har opført sig der som en behjertet Mand; se – aux études, kaste sig paa Studeringerne, tage fat paa samme; se – bien, befinde sig vel; se – au bien, slaae ind paa den gode Vei; se – à des extrémités contre q., skride til Yderligheder imod En; se – partie contre q., optræde som Klager imod En; se – (pour) héritier, melde sig som Arving.

Porter (r udtales), *m.* Porter, stærkt [engelsk Øl.

Porte-rames, *m.* (Manu.) Bræt, hvortil Snorene i en Væv fastgjøres; (Mar.) Ring af Reeb som Aarerne i en Baad stikkes ind i; *pl.* des porte-rames.

Portereau, *m.* (Hydr.) Sluse, som holder Vandet tilbage i en Flod, for

at gjøre den mere feilbar.; (Charp.) Slags Bærebræt.

Porte-respect, *m.* Forsvarsvaaben, som indgyder Respect; udvortes Æres-tegn; alvorligt Menneske, som holder de Unge i Tømme; *fa. pl.* des porte-respect. [Salt i; *pl.* des porte-sel.

Porte-sel, *m.* Saltkurv til at bære

Porte-tapisserie, *m.* Træramme over en Dør, hvori et Gardin el. Forhæng udspændes til at beskytte mod Træk; *pl.* des porte-tapisserie.

Porte-torche, *m.* s. s. porte-flambeau.

Porte-trait, *m.* Læderstede paa Enden af Hammelreb; *pl.* des porte-trait.

Porteur, se, *s.* Bærer (bruges meest om En, der bærer smaa Byrder, hvorimod porte-faix el. crocheteur, bruges om En, der bærer store Byrder), Bærerske; Portechaisebærer (ogs. – de chaise); Overbringer, Ihændehaver; Kjørehest, hvorpaa Kudsken rider; billet au –, Vexel, som lyder paa Ihændehaveren; – d'une lettre de change, den, til hvem en Vexel adosseres, el. den, som det overdrages at hæve sammes Beløb; – de nouvelles, Overbringer af Nyheder; – de paroles, En, som det er overdraget at fremføre en Andens Forslag, Ordfører; – de contraintes, Betjent, som underretter Skatteyderne, der restere med deres Afgifter, om Følgerne af deres Udeblivelse.

Porte-valise, *m.* pavelig Officeer, som i Processioner rider foran Pavens Ridejunkere; *pl.* des porte-valises.

Porte-vent, *m.* Rør, hvorigjennem Luft bringes ind i en Sækkepibe el. i et Orgel; *pl.* des porte-vent.

Porte-verge, *m.* Pedel el. Kirkebetjent, som fører en Stav, hvormed han holder Orden i Kirken; *pl.* des porte-verge. [blik; *pl.* des porte-vis.

Porte-vis (s udt.), *m.* (Arm.) Skrue-

Porte-voix, *m.* Talerør, Raaber; *pl.* des porte-voix.

Port-franc, *m.* Fritagelse for Afgift af hvad der besørges med Posten; *pl.* des ports-francs.

Portier, ère, *s.* Portner, Portnerske; Dørvogter, Dørvogterske; *a.* frère –, Kloster-Broder, som er Klosterportner; sœur -ère, Klostersøster, som er Portnerske i et Kloster.

Portière, *f.* Aabningen paa en Karret, Karetdør; Forhæng el. Gardin for en Dør; (Art.) Fløidør i et Skyde-hul; ... *a.* som er i en saadan Alder, at den kan blive drægtig (om Qvæg).

Portion, *f.* Deel, Andeel; Qvantitet Kjød og Brød for en Deeltagende i et Maaltid; – congrue, el. blot: la congrue, Gave el. Gebyhr, som ydes Præsten til hans Underhold; (Jur.) – virile, Part i en Arv, hvor alle Arvinger gaae i lige Ret; Broderpart.

Portioncule, *f.* lille Deel, lille Portion; *fa. p. u.*

Portionnaire, *s.* og *a.* (Jur.) Deeltager i en Arv; deeltagende i samme; *p. u.*

Portique, *m.* hvælvet Gang, Søilegang; (Jard.) – d'arbres, en løvbedækt Gang. [gule Aarer.

Portor, *m.* sort Marmor med guld-

Port-permis, *m.* det, en Sømand maa føre frit med ombord. [afbilde, afmale; *v.*

Portraire, *v. a.* aftage Ens Portrait,

Portrait, *m.* Billede af en Person; Charakteerskildring; Beskrivelse; – en pied, Ens Billede i Legemsstørrelse; – parlant, Portrait af en talende Lighed; – chargé, Carricatur; ce fils est le – de son père, denne Søn er sin Fader op ad Dage, hans livagtige Billede. [tre de portraits).

Portraiteur, *m.* Portraitmaler (pein-

Portraiture, *f.* Portrait; Kunst at aftage Portraiter (*v.* i begge Betydn.); livre de –, Anviisning til at tegne alle Legemets Dele.

Portugais, e, *s.* og *a.* Portugiser, -inde; portugisisk; ... *s. m.* det portugisiske Sprog; -e, *s. f.* (Mar.) (amarrage en –) Bændsel, som bruges paa en Bul.

Portulacée, *f.* (Bot.) Portulak.

Portulan, *m.* (Mar.) Kystbog; Sømandsbog om Havneindløb; *v.*

Posage, *m.* Arbeide ved at opsætte Steen el. ved at opstille Noget; Betaling for samme; (Peint.) Stilling, hvori en Artist sætter en levende Model.

Pose, *f.* Opsætning el. Opstillen af Steen; en Grundsteens Nedlægning og den dermed forbundne Høitidelighed; Stilling, hvori en levende Model sættes af en Artist; (Mil.) Post el. Skildvagt, som udstilles efter Tappenstreg; caporal de –, Gefreider, som udstiller el. afløser Skildvagterne.

Posé, e, *p.* og *a.* sat; antaget, forudsat; stadig, sindig; alvorlig; cela –, det forudsat, under den Forudsætning; un enfant –, et sat og stadigt Barn; un ton –, en sindig, rolig Tone;

écrire à main -e, skrive med en fast og sikker Haand; (Bl.) lion -, hvilende Løve. [sindigt, alvorligt.

Posément, *ad.* langsomt, stadigt,

Poser, *v. a.* sætte, stille, lægge; (Peint.) sætte i visse Stillinger; (Arith.) hensætte Tal under hinanden; (Mil.) udsætte Skildvagter; nedlægge, strække (Gevær); (Mus.) - sa voix, intonere reent og bestemt; *fig.* forudsætte, antage; opstille, etablere; fremsætte bestemt, nøie angive; *v. n.* ligge paa, hvile paa; sætte sig i en vis Stilling for at males, sidde for Maleren; studere sine Stillinger; *v. pr.* sætte sig; stille sig; opkaste sig som; - une pierre, lægge en Steen fast; - une sonnette, sætte en Klokke op, gjøre den fast; - des sentinelles, udsætte Skildvagter; - à cru, opmure el. opsætte uden Grundlag; - à sec, mure uden Leer; - le cas, forudsætte el. antage et Tilfælde; - une question, opkaste el. fremsætte et Spørgsmaal paa en bestemt og nøiagtig Maade; - un principe, opstille en Grundsætning; cette femme pose toujours, dette Fruentimmer studerer altid sine Gebærder el. sine Pickdst for at gjøre Indtryk.

Poseur, *m.* Steensætter; - de sonnettes, En, som opsætter en Dørklokke.

Positif, ive, *a.* vis, bestemt, paalidelig; nøiagtig; bekræftende; des preuves -ives, visse, sikkre Beviser; un esprit -, en Mand, som forlanger Nøiagtighed og Bestemthed i Alt, som træder op med Bestemthed; une louange -ive, en bejaende el. bekræftende Roes; le droit -, den positive Ret (modsat den naturlige), den, som er grundet paa Vedtægter el. Sædvaner;... *s. m.* det Visse og Bestemte, det Paalidelige, det virkeligt Bestaaende; Positiv, lille Orgel; (Gr.) første Comparations-Grad, Positiv.

Position, *f.* Beliggenhed; Stilling; Tilstand; Figurers Stilling; Positur; (Did.) Punkt i en Afhandling (*v.*); (Da.) Føddernes Stilling imod hinanden; (Mus.) Optact; Nodernes Plads paa Linien; Haandens Plads paa Grebet af et Strengeinstrument; vous connaissez ma -, De veed i hvad Stilling jeg befinder mig; être en - de, være i Stand til el. under saadanne Forholde at o. s. v.

Positionnaire, *m.* Redskab til at angive Stæders Beliggenhed paa et Kort.

Positivement, *ad.* bestemt; nøiagtigt, udtrykkeligen.

Positiviste, *m.* Philosof, der kun antager el. troer paa hvad der nøiagtigen er beviist. [et Armeekorps.

Pospolite, *f.* polsk Adel, samlet i

Possédé, e, *p.* som er besat af en ond Aand; *s.* en Besat.

Posséder, *v. a.* besidde, eie; have hos sig, i sit Huus; *fig.* beherske; forstaae fuldkomment; *v. pr.* beherske sig selv, være Herre over sig selv; - une terre, eie en Landeiendom; - une charge, være i Besiddelse af et Embede; - les bonnes grâces de q., nyde Ens Yndest; - q., have En hos sig, nyde hans Nærværelse; - l'esprit de q., beherske Ens Sind; - son âme en paix, have en rolig Samvittighed; - son sujet, være Herre over sit Emne; - une langue, forstaae et Sprog grundigt; il ne se possède pas de joie, han er ude af sig selv af Glæde.

Possesseur, *m.* Besidder, Ihændehaver; Eiermand; il en est - de longue main, han har eiet det i meget lang Tid; naar Talen er om Huse og Grundeiendomme bruges hellere propriétaire.

Possessif, *a. m.* (Gr.) i Udtr. pronom -, Eiendomspronomen; adjectif -, Eiendomsadjectiv.

Possession, *f.* Besiddelse; Eiendom; Besathed; être en - de qc., være i Besiddelse af Noget; être en - de faire qc., have Tilladelse til, Evne el. Gave til at gjøre Noget; se mettre en - de qc., sætte sig i Besiddelse af Noget; prendre -, bemægtige sig, overtage.

Possessoire, *m.* (Jur.) Eiendomsret (i Tale om Grundeiendom); *a.* action -, Retsact, hvorved man søger at haandhæve sin Eiendomsret. [domsret.

Possessoirement, *ad.* i Følge Eien-

Possibilité, *f.* Mulighed; il n'y a pas -, det er ikke muligt.

Possible, *a.* muligt; *s.* det Mulige; hvad der er muligt; venez le plus tôt qu'il vous sera - (*fa.* le plus tôt -), kom saa snart som muligt; le moins de fautes -, saa faa Feil som muligt; je ferai tout mon -, jeg skal gjøre mit Bedste, Alt hvad jeg formaaer.

Postal, e, *a.* angaaende Posten; route -e, Postvei; *pl. m.* -staux.

Postcommunion, *f.* Præstens Bøn for Alteret efter Communionen.

Postdate, *f.* urigtig Dato, sildigere end den sande; *p. u.* [gere end det er skrevet.

Postdater, *v. a.* datére Noget sildi-

Poste, *m.* Vagtpost, Post; Embede, Bestilling; - d'honneur, Ærespost, meget farlig Post; høit Embede; - jaloux, en Post, som er meget udsat for Overfald; relever un -, afløse en Post; retirer un -, trække en Post ind; être à son -, være paa sin Post, gjøre sin Pligt; être à - fixe dans un lieu, være bosiddende paa et Sted; occuper un - élevé, beklæde et ophøiet Embede.

Poste, *f.* Postbefordring, Heste til Postskifte; Posthuus, Postgaard; Postriden; to Postmiil; Brevpost; *pl.* Slags smaa Kugler; la - aux chevaux, Posthuus, hvor der skiftes Heste; la - aux lettres, Brevpost; maître de -, Postmester; grande -, Hovedpost; petite -, Bipost, Fodpost; - restante, Udskrift paa et Brev, hvorefter det beroer paa Posthuset til det afhentes; aller, voyager en -, reise med Postheste; prendre la -, tage Postbefordring; courir la -, ride paa Postheste; tage Extrapost; *fig.* og *fa.* reise hurtigt; læse el. skrive altfor hurtigt; faire tout en -, en courant la -, gjøre Alt i flyvende Hast; à -, *loc. ad.* til visse aftalte Terminer (*v.*); à sa -, *loc. ad.* til sin Tjeneste, til sin Raadighed (*v.*).

Posté, e, *p.* og *a.* opstillet, posteret; anbragt; nous sommes mal -s pour voir, vi staae slet for at see; il est bien -, han er godt anbragt, han har faaet et godt Embede; *fa.* nous voilà bien -s, nu ere vi i en slem Knibe.

Poster, *v. a.* henstille En paa et Sted, postere, sætte paa Vagt; anbringe i et Embede; *v. pr.* stille sig paa et Sted; sætte sig fast, tage en fast Plads.

Postère, *m.* Bagdeel; *fa. plais. v.*

Postérieur, e, *a.* sildigere, nyere, yngre; bageste; son droit est - au mien, hans Ret er yngre end min; à une époque -e, til en senere Tid; cet ouvrage est - à l'autre, dette Værk er udkommet senere end det andet; la partie -e de la tête, den bageste Deel af Hovedet; *s. m.* Bagdeel.

Postérieurement, *ad.* senere, bagefter; cela est arrivé - à ce que vous dites, det er indtruffet senere end De siger. [efter en Sags nødvendige Følger.

Postériori (à), *loc ad.* (Log.)

Postériorité, *f.* den Egenskab hos en Ting, at den er senere el. yngre end en anden.

Postérité, *f.* Efterslægt, Efterkommere, Afkom, Efterverden; il est mort sans - (sans laisser de -), han er død uden Afkom; transmettre son nom à la -, overlevere sit Navn til Efterverdenen. [el. Bagtale i en Bog.

Postface, *f.* Slutningsord, Epilog

Posthume, *a.* født efter Faderens Død; *fig.* udkommen efter en Forfatters Død; ... *s.* Barn født efter Faderens Død.

Postiche, *a.* senere tilføiet; ikke passende; falsk, uægte; cet épisode est -, denne Episode passer ikke til det Øvrige; des cheveux -s, forlorne Haar; dents -s, indsatte Tænder; caporal -, Soldat, som gjør Corporalstjeneste, Vice-Corporal; ... *s. m.* Kunst at forforfærdige forlorne Haar el Tænder.

Postille, *f.* Randglose (*v.* nu: apostille).

Postillon, *m.* Postkarl; Postillion; Brevdrager; Forrider paa den forreste Hest af et Spænd; (Mar.) let Skib til at udspeide Fjenden el. indhente Nyt; (Jeu.) Point over Halvparten af det for et Parti fastsatte Antal.

Postliminie, *f.* (Jur.) Gjenindsættelse i en Stilling, hvori man har været før Krigen; *p. u.* [Blade i en Bog); *p. u.*

Postposer, *v. a.* indsætte bag efter (om

Postpositif, ive, *a.* (Gr.) som føies til Enden af et Ord.

Postposition, *f.* (Rel.) et Blads Indsætning bag efter et andet; (Anc.) Opstillen i bageste Række; (Méd.) - du paroxisme, et Feberanfalds senere Indtræden.

Postscenium (um udt. om uden Næselyd); *m.* (Anc.) den Deel af de Gamles Theater, der laa bag Scenen.

Post-scriptum (um udt. om uden Næselyd), *m.* Efterskrift (forkortet P.S.); *pl.* des post-scriptum.

Postulant, e, *s.* og *a.* En, som søger indstændigen om at erholde Noget (i d. Betydn. især *pl.*); forh. En, som søgte om at optages i et Kloster; avocat-, Advokat, som førte Sager for Underretten.

Postulat, *m*, indstændig Begjæring; (Géo.) Sætning, som fordres antaget uden Beviis; Postulat.

Postulateur, *m.* En, som havde det Hverv at fremme en Canonisation el. Optagelse blandt Helgene.

Postulation, *f.* Ansøgning hos Paven om at hæve hvad der hindrer Ens Valg til et geistligt Embede, Postulat; Begjæring om at optages i et Kloster; (Jur.) Fremstilling for Retten af hvad der taler for og imod de sagførende Parter.

Postuler, *v. a.* begjære indstændigen, ansøge om; *v. n.* (Jur.) føre Ens Sag for Retten.

Posture, *f.* Stilling, Holdning, Positur; se tenir dans une – respectueuse, staae i en ærbødig Stilling; se mettre en – de faire qc., sætte sig i Positur el. lave sig til at gjøre Noget; *fig.* être en bonne – auprès de q., staae i Yndest hos En, være vel anskrevet hos En.

Pot, *m.* Potte, Gryde; Pottemaal; Hjelm (v.); – à fleurs, Blomsterpotte; – de fleurs, Potte med Blomster; – de confitures, Krukke Syltetøi; – à confitures, Syltetøiskrukke; – à l'eau, Vandkrukke; – d'eau, Potte Vand; – de chambre, Kammerpotte, Natpotte; Slags Leiecabriolet i Omegnen af Paris; sœur du –, Slags Sygevogterske henhørende til en religiøs Orden; – de vin, Litkjøb, Foræring ved Afslutning af et Kjøb; – -au-feu, saameget Kjød, som der er bestemt til at komme i Gryden; *fig.* og *fa.* on n'en mettra pas plus grand – -au-feu, man vil derfor ikke gjøre flere Anretninger, flere Omstændigheder; – à feu, Sværmer, Begkrands; pot-pourri, Ret af forskjellige Slags Kjød, som koges sammen med flere Slags Urter; Potpourrikrukke; Bog af blandet Indhold uden indbyrdes Sammenhæng; musikalsk Underholdning af flere bekjendte Melodier af forskjellig Art; *fig.* og *fa.* il en a fait un – -pourri, han har i sin Tale blandet det Ene med det Andet, saa at man Intet har forstaaet deraf; *fa.* inviter à la fortune du –, indbyde paa hvad Huset formaaer; courir la fortune du –, udsætte sig for at spise slet til Middag ved at komme ubuden; sourd comme un –, meget døv el. meget dum; tourner autour du –, bruge Omskrivninger, ikke nævne Tingen ved sit rette Navn; gare le – au noir, tag Dem i Agt (i Blindebuk); *fig.* vogt Dem for ikke at løbe i Fælden; *prov.* il a donné dans le – au noir, han er løben i Fælden; il en paiera les pots cassés, han vil komme til at betale Skaden; il parle comme un – cassé, han taler med en svag og mat Stemme; un – fêlé dure long-temps, et Menneske med et svageligt Helbred lever ofte meget længe; il va et vient comme pois en –, han kan ikke være rolig et Øieblik; il a découvert le – aux roses, han har snakket af Skole, aabenbaret Hemmeligheden; ce n'est pas par là que le – s'enfuit, det er ikke derved at Planen vil mislykkes; det er ikke det, som man kan bebreide dam; il est à – et à rôt dans cette maison, han er Pot og Pande i dette Huus; han spiser der næsten altid; ils sont ensemble à – et à rôt, de leve sammen som Mand og Kone.

Potable, *a.* som kan drikkes; cette bière n'est pas très bonne, mais elle est –, dette Øl er ikke meget godt, men det lader sig drikke.

Potage, *m.* Suppe; *fig.* og *pop.* pour tout –, *loc. ad.* Alt i Alt, Alt tilsammenlagt.

Potager, *m.* Kjøkkenhave, Slags Confourovn til at lave Supper, Ragouts o. desl.; Madspand.

Potager, ère, *a.* bruges kun i Udtr. jardin –, Kjøkkenhave; herbes el. plantes -ères, Suppeurter, Kjøkkenurter.

Potalie, *f.* (Bot.) Enzianurt (gentiane).

Potamide, *f.* (H. n.) Slags Conchylie; *pl.* (Myth.) Flodnympher.

Potasse, *f.* Potaske.

Potassé, *a.* (Chi.) indeholdende Potaske.

Potassium (am udt. om uden Næselyd), *m.* (Chi.) metallisk Substants, som er Grunddestanddelen i Potaske.

Pote, *a. f.* kun i Udtr. main –, tyk, opsvulmet Haand; ... *s. f.* Slags Barmegryde med Hank.

Poteau, *m.* Pæl, Stolpe; – cornier, Hjørnepæl; – de décharge, Stiver, Støttepæl; planter des –x, sætte Pæle; attacher un criminel à un –, binde en Forbryder til en Skampæl.

Poteau-d'huisserie, *m.* (Charp.) Dørpost, Vinduespost; *pl.* des poteaux-d'huisserie.

Potée, *f.* Pottefuld; *fig.* og *pop.* stor Mængde, Brimmel; *prov.* il est éveillé comme une – de souris, (om

et Barn) det er luttert Liv, altid muntert og lystigt; – d'étain, Tinaske; – de montagne, Bjergblaat; (Fond.) moule de –, Støbeleer. [lastet.

Potelé, e, *a.* tyk og feed, buttet,

Potelet, *m.* (Charp.) lille Stolpe, lille Pille i et Rækværk.

Poteleur, *m.* En, som udskænkede Drikkevarer uden at holde Værtshuus; *v.*

Potelot, *m.* (H. n.) Molybdeen, Vandbly.

Potence, *f.* Knæ til at støtte en Bjælke; Galge; Krykke; Høidemaal (for Heste og Soldater); Træstykke, hvorpaa Ringen hænges i Tourneerspil; armée rangée en –, en Hær, der er opstillet saaledes, at een af Fløiene danner en Vinkel med Frontlinien; table en –, langt Bord, ved Enden af hvilket et andet er anbragt paa tvers; dresser une –, opreise en Galge; condamner q. à la –, dømme En til at hænges; *fig.* og *pop.* gibier de –, Galgenstrik; (Man.) brider la –, støde imod Træet i Stedet for at fange Ringen i Tourneerspil.

Potencé, e, *a.* (Blas.) krykkedannet, som ved hver Ende er gjennemstukket af en Tverstang.

Potentat, *m.* Potentat, Monark; *fig.* og *fa.* trancher du –, agere den mægtige Herre, paatage sig en Vigtighed, som ikke tilkommer En.

Potentiel, le, *a.* (Méd.) virkende ikke umiddelbart, men paa en skjult Maade, ved en ætsende Kraft; cautère –, en ætsende Fontenelle.

Potentiellement, *ad.* (Méd.) paa en ætsende Maade, ved en skjult Kraft.

Potentille, *f.* (Bot.) Potentil, Gaase-Potentil, Sølvurt.

Poterie, *f.* Pottemagervare; Pottemagerværksted; Pottemagerhaandværk; Afløbsrør af Leer i en Latrine.

Poterne, *f.* (Fort.) hemmelig Udfaldsport i en Fæstning, Poterne.

Potestatif, ive, *a.* (Jur.) beroende paa de contraherende Parter.

Potier, ère, *s.* Pottemager, Pottemagerkone; – d'étain, Kandestøber, Tinstøber. [Distilleerkolber.

Potin, *m.* Tombak; Klokkemalm; *pl.*

Potine, *f.* Varmegryde (pote).

Potinieres, *f. pl.* (Pê) Slags tragtformigt Fiskenet til at fange Sardeller; Masker i samme.

Potion, *f.* (Méd.) Lægedrik, Mixtur.

Potiron, *m.* Slags rundt Græskar; stor Skampion; *prov.* il vient comme un –, han trives godt, han skyder op som en Paddehat. [pourris.

Pot-pourri, *m.* f. pot; *pl.* des pots-

Potreau, *m.* (Charp.) lille Bjælke i en Taarnbygning.

Potron-minet, *m.* kun i Udtr. dès le potron-minet, fra Daggry af, meget tidligen (*p. u.* forhen ogsaa: dès le potron-jaquet).

Pou, *m.* Luus; *fig.* og *pop.* c'est un – affamé, det er et pengegjerrigt Menneske; il est laid comme un –, han er overordentlig styg; chercher des –x à q., søge Strid med En for at stille sig af med ham; *prov.* il écorcherait un – pour en avoir la peau, hans Gjerrighed gaaer over alle Grændser.

Pouacre, *a.* smudsig, sviinsk; *s.* sviinsk Menneske; *m.* (H. n.) Slags spettet Heire.

Pouacrerie, *f.* Smudsighed; Gnieragtighed; *pop. p. u.*

Pouah! *int.* Fy! *fa.*

Pouce, *m.* Tommelfinger; Tomme; (Hydr.) – d'eau, Vandmasse, som i et Minut udstrømmer med lige Hurtighed af en Aabning af en Tommes Gjennemsnit paa en Vandbeholdning; *fig.* og *fa.* serrer les –s à q., tvinge En til at sige, hvad man ønsker at vide; mettre les –s, give Kjøb, give efter; il s'en mordra les –s, han vil komme til at fortryde det; jouer du –, udbetale Penge; manger sur le –, spise staaende, i Hast; il y met les quatre doigts et le –, han spiser graadigen, han tager for sig af Retterne med alle 5 Fingre; si on lui donne un –, il en prendra long comme le bras, naar man giver ham en Fingersbred, tager han den hele Haand; j'aimerais autant baiser mon –, det er Noget, jeg bryder mig meget lidt om; n'avoir pas un – de terre, ikke eie en Fodbred Land.

Poucier, *m.* Fingerhytte el. Fingerring, som visse Arbeidere sætte paa Tommelfingeren medens de arbeide.

Pou-de-soie, *m.* Slags glat Silketøi uden Glands; *pl.* des poux-de-soie. [ding, engelsk Ret.

Pouding (udt. poudingue), *m.* Bud-

Poudingue, *m.* (Minér.) Buddingsteen, sammenvoxede Kiselsteen; (H. n.) Slags kegleformig Conchylie.

Poudre, *f.* Støv (i d. Betydn. især i Poe. og ophøiet Stiil); Sand, Strøsand; Pulver; Pudder; Krudt; – à canon, Krudt; – à giboyer, – à tirer, fiint Krudt; – de mine, simpelt Slags Krudt til at sprænge Miner; – fulminante, Knaldpulver; – de projection, Alchymisternes Guldtinctur; moulin à –, Krudtmølle; tabac en –, Snuustobak; un œil de –, fiint Anstrøg af Pudder i Haaret; – de perlinpinpin, Underpulver, hvormed Markskrigere vilde helbrede alle Sygdomme; mettre de la – sur une lettre, strøe Sand paa et Brev; mettre en –, réduire en –, lægge i Aske, ødelægge, tilintetgjøre; *fig.* mettre en – un ouvrage, nedrive el. tilintetgjøre et literairt Arbeide; faire mordre la – à ses ennemis, bringe sine Fjender til at bide i Græsset; jeter de la – aux yeux de q., strøe En Sand i Øinene, sætte ham Blaar i Øinene, blænde En; prendre la – d'escampette, flygte bort, løbe sin Vei; il est vif comme la –, han er overordentlig hidsig, han kommer let i Harnisk, i Fyr og Flamme; le feu prend aux –s, han farer op, han springer i Flint; mettre le feu aux –s, opvække Had el. Splid; bringe i Oprør; tirer sa – aux moineaux, anvende forgjæves sine Penge og sin Møie, spilde sin Møie; il n'a pas inventé la –, hans Forstand stikker ikke dybt, han har ikke opfundet Krudtet.

Poudrer, *v. a.* pudre, bestrøe med Pudder (om Haaret); *v. pr.* pudre sig; *v. n.* afsætte Støv (om Silketøier); (Ch.) le lièvre poudre, Haren støver i det den flygter, saa at dens Spor skjules. [Krudtmølle.

Poudrerie, *f.* Krudtfabrication;

Poudrette, *f.* Slags tørret, pulveriseret Gjødning.

Poudreux, se, *a.* støvet; pied – (Acad.), Landstryger, Soldat, som deserterer.

Poudrier, *m.* Sandhuus; Krudtmaler; Slags Sigte; (Mar.) Timeglas.

Poudrière, *f.* Krudtmølle; Krudttaarn, Krudtmagasin; Krudtdaase el. Krudthorn; Sandhuus.

Poudrin, *m.* (Mar.) Skum el. Støv af Søvandet, naar det bevæges af en Storm.

Pouf, *int.* plump! puf! Interjection, som udtrykker den dumpe Lyd af et Legeme, som falder, el. Knaldet af et Skydegevær; ... *s. m.* Slags Hovedpynt for Fruentimmer; *pop.* faire un –, slaae en Plade; tage Varer paa Credit uden nogensinde at betale.

Pouf, fe, *a.* sprød, hensmuldrende under Forarbeidelsen (om Steenarter).

Pouffer, *v. n.* bruges kun i Udtr. – de rire, briste i Latter: *fa.*

Pouger, *v. n.* (Mar.) seile for Vinden, have Vinden agter ind; *p. u.*

Pouillé, *m.* Fortegnelse over alle de geistlige Embeder og Indkomster i et Stift el. i en Provinds; *inus.*

Pouiller, *v. a.* trække (en Kjole) paa; sige En plumpe Uartigheder, udskjelde; *v. pr.* skjelde hinanden ud; lyske sig; *pop.*

Pouillerie, *f.* Kammer til gamle Klæder i et Hospital.

Pouilles, *f. pl.* grove Uartigheder, Skjeldsord; chanter – à q., overøse En med Skjeldsord; *pop.*

Pouilleux, se, *a.* luset; bois –, Træ fuldt af Pletter, som et Tegn paa at det begynder at forraadne; *s.* ussel Stodder.

Pouillier el. pouillis, *m.* usselt Herberg, Tiggerherberg. [Seil.

Pouillouse, *f.* (Mar.) store Stag-

Poulaille, *f.* Fjærkræ.

Poulailler, *m.* Hønsehuus; Galleriet el. de øverste Pladser i Theatret (*pop.*); Hønsekræmmer (i d. Betydn. ogs. *a.* marchand –); Hønsekræmmerbefordring; gammel ussel Vogn (*fa.*).

Poulain, *m.* Føl; ung Hest til d. 3die Aar; (Charp.) Slags Slæde til store Byrder; Slags Skraaplan til at bringe Viinfade ned i en Kjælder; (Chir.) venerisk Byld i Lysken (bubon).

Poulaine, *f.* (Mar.) Gallion, Spidsen foran paa et Skib; souliers à la –. Sko, som endte i en lang Spids, hvorpaa man anbragte smaa Bjælder, brugelige under Philip d. Smukke.

Poulan, *m.* (Jeu) dobbelt Indsats af den, som giver Kort i visse Spil; Parti, hvori der gjøres dobbelt Indsats.

Poulangis, *m.* Slags halvuldent og halvlinnet Tøi.

Poularde, *f.* ung fedet Høne, Poulard.

Poule, *f.* Høne; (Jeu) Pulle; la

– pond, Hønen lægger Æg; elle couve, den ruger; – d'eau, Vandhøne, Blis; – faisane, Fasanhøne; – d'Inde, kalkunsk Høne (dinde); – de bruyère, Urhøne, Tiurhøne; lait de –, udrørt Æggeblomme i Vand og Sukker; cuir de –, tyndt, usselt Læder; chair el. peau de –, Gaasehud, Hud, som ligner Huden af en pillet Høne; *fig.* og *fa.* c'est une – mouillée, det er et svagt, kvindagtigt Menneske, en Kryster, en Kujon; être frisé comme une – mouillée, have ganske glatte Haar; cela fait venir la chair (la peau) de –, det bringer til at gyse, til at sitre; faire le cul de –, gjøre en spids Mund; *prov.* être empêché comme une – qui n'a qu'un poussin, have travlt med ingen Ting; plumer la – sans la faire crier, udsuge En paa saa behændig en Maade, at han ikke klager derover; c'est le fils de la – blanche, det er Lykkens Kjæledægge; ce n'est pas à la – de chanter devant le coq, det passer sig ikke for Konen at overstemme Manden; tuer la – pour avoir l'œuf, opoffre et tilkommende Gode for en lille øieblikkelig Fordeel.

Poulet, *m.* Kylling; Kjærligheds-billet; fiint Papir med forgyldt Snit til billets doux; *fig.* og *fa.* Glut (venligt Udtryk til Børn); – de grain, Kylling, fedet med Korn.

Poulette, *f.* Hønekylling; *fig.* og *fa.* ung Pige (kjærligt Udtr.), lille Tøs.

Poulevrin, *m.* (Art.) fiint Krudt til Fænghullet; Krudthorn til Fængkrudt.

Pouliche, *f.* Hoppeføl (til 3 Aar); forh.: poulaine.

Poulie, *f.* Tridse, Blok med Skive i, Vinde; – courante, løbende Blok.

Poulier, *v. a.* hidse op, vinde op.

Poulierie, *f.* Dreierværksted, hvor der forfærdiges Tridser; *p. u.*

Poulieur, *m.* Haandværker, som forfærdiger Tridser; *p. u.*

Poulin, e, *s.* s. poulain og pouliche.

Pouliner, *v. n.* fole, kaste Føl.

Poulinière, *s.* og *a. f.* jument –, Følhoppe.

Pouliot, *m.* (Bot.) Plante af Mynteslægten; *pl.* (Manu.) Blokhuus.

Poulnée, *f.* Duemøg, Hønsemøg.

Poulomancie, *f.* Spaadom af Hønsenes Æden.

Poulot, te, *s.* lille Barn, Glut; *fa.*

Poulpe, *f.* tykt, fast Kjød paa Dyrenes Legemer; Kjød paa Frugter; (H. n.) ottearmet Polyp. [fet Kjød.

Poulpeton, *m.* (Cuis.) Ret af hakket Kjød.

Pouls (udt. pou), *m.* Puls; le – lui bat, hans Puls banker; *fig.* han er bange; tâter le – à q., føle Ens Puls; *fig.* og *fa.* søge at udforske En, at føle En paa Tænderne; se tâter le –, gaae i Raad med sig selv.

Poumon, *m.* Lunge; il a de bons –s, han har gode Lunger, en stærk Stemme; user ses –s, s'user les –s, skrige sig træt.

Poumonique, *a. pop.* s. pulmonique.

Pound, *m.* Pund Sterling (af Værdi omtr. 9 Rdlr. 2 ß) [barn.

Poupard, *m.* Svøbelsebarn; Dukke-barn.

Poupart, *m.* (H. n.) Slags Krabbe.

Poupe, *f.* (Mar.) Bagstavn paa et Skib; avoir le vent en –, have Medbør; *fig.* og *fa.* begunstiges af Lykken.

Poupée, *f.* Dukke; ung, smukt pyntet Pige; *pop.* Glædespige; Tot Hør til en Teen; (Jard.) Maade at pode paa, forskjellig fra Oculering; (Perr.) Slags Parrykblok af Pap; c'est un visage de –, det er et nydeligt Ansigt; c'est une vraie –, det er en lille Pyntedukke; faire sa – d'une maison, sætte sin Fornøielse i at pynte et Huus.

Poupelin, *m.* (Pât.) Slags Butterdeigskage. [til Butterdeigskage.

Poupelinier, *m.* (Cuis.) Tærtepande

Poupetier, *m.* Dukkemager; Dukkekræmmer; *p. u.*

Poupeton, *m.* s. poulpeton.

Poupiettes, *f. pl.* (Cuis.) farceret Kalvekjød i Skiver; *p. u.*

Poupin, e, *a.* pyntet som en Dukke; *s.* Straajunker; Pyntedukke; *fa. p. u.*

Poupon, ne, *s.* Barn med et rundt fyldigt Ansigt; ma –ne, min lille Dukke, min Allerkjæreste.

Pour, *pp.* for, paa Grund af, i Betragtning af; for Ens Skyld; med Hensyn til, i Forhold til; i Stedet for; til, imod; som, i Egenskab af; i Sammenligning med; hvad angaaer; ni – or, ni – argent, hverken for Guld el. Sølv; – de bonnes raisons, af gode Grunde; *fa.* et – cause, og af gode Grunde, som man ikke vil nævne; il est bien grand – son âge, han er meget stor af (i Forhold til) sin Al-

der; – l'amour de Dieu, for Guds Skyld; j'irai là – vous, jeg skal gaae derhen i Stedet for Dem; son amour – la patrie, hans Kjærlighed til Fødelandet; cela est – la fièvre, det er godt imod Feber; prendre q. – domestique, tage En til Tjener; tenez cela – assuré, ansee det for vist, tag det for afgjort; rendre amour – amour, gjengjælde Kjærlighed med Kjærlighed; prison – prison, af Fængsel at være; mourir – mourir, il vaut mieux que, naar man dog skal døe, saa er det bedst o. s. v.; traduire mot – mot, oversætte nøiagtigt, Ord for Ord; il mourut deux ans après, jour – jour, han døde to Aar efter paa den samme Dag; l'histoire est longue, il y en aurait – deux heures, Historien er lang, den vil kunne optage to Timer; il est bien ignorant – avoir étudié si long-temps, han er meget uvidende, efter at have (skjøndt han har) studeret saa længe; – moi, hvad mig angaaer, for mit Vedkommende;... – que, *loc. conj.* for at (med *le subj.*) – que je puisse, for at jeg kan o. s v.; – peu que, *loc. conj.* det mindste at; pour peu que vous lui en parliez, det mindste De taler til ham derom, naar De kun siger ham et Ord derom; – peu qu'on y touche, det mindste man rører derved; ... – lors, *loc. ad.* da, til den Tid; ... *s. m.* hvad der er at sige til en Sags Forsvar; soutenir le – et le contre, tale for og imod en Sag.

Pour-boire, *m.* Drikkepenge; *pl.* des pour-boire.

Pourceau, *m.* Sviin; *fig.* sviinsk Menneske; – d'Épicure, liderligt Menneske; une étable à –x, en Svinesti; et sviinsk, uordentligt Huus; *prov.* semer des perles devant les –x, strøe Perler for Sviin, vise el. sige En hvad han ikke formaaer at skatte.

Pourceau-de-mer, *m.* (H. n.) Marsviin (alm. marsouin); *pl.* des pourceaux-de-mer.

Pourchasser, *v. a.* attraae ivrigen, stræbe at erholde (*v.*); (Ch.) jage el. forfølge Vildt ivrigen.

Pourfendeur, *m.* en drabelig Kæmper; grand – de géants, stor Skryder, Bramarbas; *v.*

Pourfendre, *v. a.* kløve med et Sabelhug fra Øverst til Nederst, gjennemhugge; *v.* [Underhandling.

Pourparler, *m.* Samtale, mundtlig

Pourpier, *m.* (Bot.) Portulak; pourpier de mer, Slags Strandplante, Slags Melde.

Pourpoint, *m.* Trøie; *fig.* og *fa.* il a bien rempli son –, han har spiist bygtigt; le moule du –, Legemet; donner à q. un – de pierre de taille, sætte En i Arrest; s. à brûle-pourpoint.

Pourpointerie, *f.* Trøiesyning; *v.*

Pourpointier, *m.* Trøieskræder; *v.*

Pourpre, *m.* Purpur, Purpurrødt; (H. n.) Purpursnekke; (Bl.) Purpurfarve, som betegnes ved Diagonallinier fra oven nedad imod Høire; (Méd.) Purpurfeber, Frislinger;... *s. f.* Purpurfarve (Farvestoffet); purpurfarvet Tøi; *fig.* øverste Magistratsværdighed i det gamle Rom; Cardinalværdighed; kongelig Værdighed.

Pourpré, e, *a.* purpurfarvet; *s. m.* Blomsters Purpurfarve. [pursnekker.

Pourprier, *m.* (H. n.) Dyret i Pur-

Pourprin, *m.* Blomsters Purpurfarve (s. pourpré).

Pourpris, *m.* Omkreds; Indbegning, *poé.* Bolig; le céleste –, Himlen; *v.*

Pourquoi, *conj.* hvorfor; voilà –, c'est –, det er derfor; *fa.* demandez-moi –, spørg mig om Grunden! jeg veed ikke hvad Grunden er; *ad.* – pas? hvorfor ikke? *s m.* Grunden, Aarsagen; je veux savoir le –, jeg vil vide Grunden; *fa.* vos *pourquoi* ne finissent pas, De vil vide Grunden til Alt; De spørger altid om Grunden.

Pourri, *m.* det Raadne, Raaddenhed.

Pourri, e, *p.* raadden; fordærvet; il est – d'ulcères, han er fuld af Byl der og Saar; un homme –, et Menneske, som er befængt overalt af venerisk Syge; *fig.* membre –, farligt Medlem af Samfundet, Person, som gjør et Selskab Skam; cœur –, slet, fordærvet Gemyt; planche –e, Person, som man ikke kan stole paa; temps –, fugtigt, usundt Veir.

Pourrir, *v. n.* raadne; forblive i, hensidde i; fremture i; *v. a.* bringe til at raadne; fordærve; *pop.* modne; *v. pr.* fordærves; – dans la misère, henleve el. forgaae i Elendighed; – en prison, hensidde i Fængsel; – dans

le vice, fremture i Lasten; il ne pourrira pas dans cet emploi, han bliver ikke gammel (ikke længe) i dette Embede; faire – la viande de cuire, koge Kjødet altfor mørt; *pop.* ce remède fait pourrir (pourrit) le rhume, dette Middel helbreder hurtigen Forkølelsen; le melon se pourrit, Melonen fordærves.

Pourrissage, *m.* (Pap.) Kludes Udblødning og Opløsning i Vand, for deraf at forfærdige Papir.

Pourrissoir, *m.* (Pap.) Sted i en Papirfabrik, hvor Kludene udblødes og opløses.

Pourriture, *f.* Forraadnelse; Raadenhed; – d'hôpital, Slags Koldbrand.

Poursille, *f.* (H. n.) Slags Marsviin.

Poursuite, *f.* Forfølgelse; *fig.* vedholdende Stræben, Bestræbelse; retlig Forfølgelse, Sagsøgning; se mettre à la – de l'ennemi, give sig til at forfølge Fienden; s'acharner à la – d'une affaire, vedblive haardnakket at forfølge en Sag, at stræbe efter at sætte den igjennem; faire ses –s, forfølge sin Sag for Retten.

Poursuivable, *a.* som kan forfølges, som kan sagsøges for Retten; *p. u.*

Poursuivant, e, *s.* En, som stræber at erholde Noget, el. som ansøger om et Embede; en Beiler; En, som sagsøger en Anden for Retten; – d'armes, forh. En, som fulgte en Vaabenherold og attraaede hans Plads.

Poursuivre, *v. a.* forfølge; stræbe at erholde Noget; vedblive det Begyndte, fortsætte; *fig.* plage, overhænge; (Prat.) sagsøge; forfølge en Sag; *v. n.* vedblive, fortsætte; – q., forfølge En; overhænge, plage En; sagsøge En; – un emploi, søge ivrigen om at erholde et Embede; – une fille en mariage, frie til en Pige (*v.*); – son chemin, fortsætte sin Vei; *fig.* og *fa.* – sa pointe, fortsætte et Forehavende ligesaa ivrigen som det er begyndt; poursuivez, fortsæt.

Pourtant, *ad.* dog, ikkedesmindre, alligevel.

Pourtour, *m.* Omkreds.

Pourvoi, *m.* (Jur.) Indankning af en Sag for en høiere Domstol; Indankning for Cassationsretten; le – a été admis, Indankningen er antaget; il a été rejeté, den er bleven forkastet.

Pourvoir, *v. n.* sørge for, raade Bod paa; udnævne, kalde til; *v. a.* forsyne med; *fig* udruste med; forsørge; *v. pr.* forsyne sig med det Nødvendige; indanke en Sag for Retten; il a pourvu à tous nos besoins, han har sørget for alle vore Fornødenheder; il y a pourvu, han har raadet Bod derpaa; le roi pourvoit à toutes les places, Kongen besætter (udnævner til, kalder til) alle Embeder; le roi l'a pourvu *de* cette charge, Kongen har beskikket ham til dette Embede; – une place de vivres, forsyne en Fæstning med Levnetsmidler; le ciel l'a pourvu de bonnes qualités, Himlen har udrustet ham med gode Egenskaber; ce père a bien pourvu tous ses enfants, denne Fader har godt forsørget alle sine Børn; il faut se – l'été pour l'hiver, man maa forsyne sig om Sommeren med det Fornødne til om Vinteren.

Pourvoierie, *f.* Proviantsmagasin; Proviantsbestyrelsen.

Pourvoyeur, se, *s.* Leverandeur, En, som forsyner en Huusholdning med det Nødvendige.

Pourvu, e, *p.* forsynet (de); forsørget.

Pourvu que, *loc. conj.* saafremt, i Tilfælde at, naar kun, forudsat at; pourvu qu'il vienne, saafremt (naar kun, i Tilfælde at) han kommer.

Pousse, *f.* Træernes Skud; usunde Uddunstninger i Miner; Trangbrystighed hos Heste; Retsbetjente, som bruges til at udføre Hæftelser (*v.* i d. Betydn.; nu: recors).

Poussé, e, *p.* fremskudt, dreven; – de nourriture, overmæt (om Heste); vin –, Viin, som er fordærvet ved for stærk Varme; som er bleven doven.

Pousse-balle, *m.* Slags Jernladestok; *pl.* des pousse-balles.

Pousse-broche, *m.* (Ép.) Slags Naalemagermeisel; *pl.* des pousse-broches.

Pousse-cambrure, *m.* (Cordon.) Skomagerredskab til at sveie Saalen; *pl.* des pousse-cambrures.

Pousse-cul, *m. pop.* Nøler, den Sidste i en Række; forh. Øgenavn til Retsbetjente, som førte Folk i Arrest (*v.*); *pl.* des pousse-cul.

Poussée, *f.* (Arch.) Tryk af en Hvælving, af et Tag o. desl; *pop.* donner la – à q, gaae En stærkt paa

Livet, forfølge En hæftigt, plage, ængste En; vous avez fait là une belle –, (*iron.*) der har De gjort et net Stykke Arbeide, der har De baaret Dem godt ad.

Pousse-pieds, *m.* (H.n.) mangeskallet Conchylie, Ande-Muur (anatife); Slags Baad (accon); *pl.* des pousse-pieds.

Pousse-pointe, *m.* (Horl.) Værktøi til at drive Stifter ind; *pl.* des pousse-pointes.

Pousser, *v. a.* støde, drive, skuppe, puffe, sparke; støde til, kaste frem; drive frem; forlænge; *fig.* hjælpe frem; fortsætte; udstrække; angribe, fornærme; tilskynde, formaae til; *v. n.* skyde frem, voxe ud; skyde paa, hjælpe til; fortsætte sin Vei; (Arch.) trykke paa, tynge paa; (Man.) være trangbrystet; *v. pr.* svinge sig op, bringe sig frem; poussez cela un peu vers moi, ryk det lidt hen til mig; – q. du coude, støde til En med Albuen; – un clou dans le mur, slaae et Søm i Muren; – une moulure, danne et Gesims; – la porte au nez de q., slaae Døren i for Ens Næse; – les ennemis, drive Fienderne tilbage; – une clôture plus loin, bygge en Stillevæg længere ud; – un cheval, sætte en Hest i Galop; *fig.* – un élève, bringe en Elev frem; – le temps avec l'épaule, søge at vinde Tid; faae Tiden til at gaae saa godt man kan i Haab om noget Bedre; – son bidet, svinge sig rask frem (*pop.*); – une botte à q., bringe En et Stød el. et Stik; *fig.* give En en Skose; – des cris, des soupirs, udstøde Skrig, Suk; – son travail, fortsætte sit Arbeide med Kraft; – sa pointe, fortsætte rask hvad man har begyndt; – la raillerie trop loin, drive Skjemtet forvidt; – les beaux sentiments, agere den Sentimentale; – q. de questions, trætte En med Spørgsmaal; – q. de nourriture, give En for meget at spise; il l'a –é vivement, han er gaaet ham haardt til Livs, han har angrebet ham stærkt; – q. (la patience de q.) à bout (à l'extrémité), gjøre En vred, bringe Ens Utaalmodighed til det Yderste; – q. à bout, bringe En til Taushed, saa at han Intet veed at svare; les arbres commencent à –, Træerne begynde at skyde; ce mur pousse en dehors, denne Muur kaster sig, slaaer en Bugt udad; – à la roue, skyde paa Hjulet; hjælpe til; – aux ennemis, gaae rask løs paa Fienden; ne poussons pas plus loin, lader os ikke tale videre derom; poussez, bliv ved, fortsæt; poussons jusqu'à ce village, lader os fortsætte vor Gang til denne Landsby; (Peint.) ce tableau pousse au noir, dette Maleri falder i det Mørke; il faut – à l'effet, man maa søge at frembringe større Effect. [ureent Salt.

Pousset, *m.* Salt af ringeste Sort,

Poussette, *f.* Knappenaalsleeg; Kuglespil.

Pousseur, se, *s.* En, som støder til en Anden; *fig.* – de beaux sentiments, En, som agerer den Følsomme.

Poussier, *m.* Kulstøv; Krudtstøv; (Maç.) Muurgruus.

Poussière, *f.* Støv; *fig.* ringe Stand; (Bot.) – fécondante, – séminale, Plantestøv, Plantesæd (pollen); réduire en –, tilintetgjøre; faire mordre la – à q., bringe En til at bide i Græsset, dræbe En; tirer q. de la –, hæve En fra en ringe Stilling.

Poussiéreux, se, *a.* fuld af Støv.

Poussif, ive, *a.* trangbrystig (især om Heste); fortaandet; *s. m.* un gros –, et corpulent og fortaandet Menneske (*pop.*).

Poussin, *m.* Kylling; *prov.* il est empêché comme une poule qui n'a qu'un –, den mindste Ting sætter ham i Forlegenhed; han har travlt som en Muus i Barselseng. [nen; *fa.*

Poussinière, *f.* Pleiaderne, Syvstjer-

Poussoir, *m.* (Dent.) Instrument til at trække Tænder ud med; (Horl.) Fjær, som der trykkes paa i et Repeteeruhr for at faae det til at slaae.

Poussolane, *f.* s. pouzzolane.

Pout-de-soie, s. pou-de-soie.

Poutie, *f.* Støv paa Klæder; *inus.*

Poutre, *f.* Bjælke; *prov.* voir une paille dans l'œil de son prochain, et ne pas voir la poutre dans le sien, see Skjæven i sin Broders Øie og ikke see Bjælken i sit eget.

Poutrelle, *f.* lille Bjælke.

Pouvoir, *v. n.* kunne, være i Stand til; være muligt; *v. a.* have Evne, have Kraft, have Midler til, formaae; *v. pr.* være muligt; je peux el. je puis, jeg kan; naar Verbet bruges spørgende med je, foretrækkes puis:

puis-je vous être utile? kan jeg være Dem til Nytte; il pourrait arriver que, det kunde hændes at; il peut se faire qu'il ne vienne pas, det kan være, at han ikke kommer; il se peut qu'il réussisse, det er muligt, at det lykkes ham; cela se peut, det er muligt; je n'en puis plus, jeg formaaer ikke mere, jeg er saa afkræftet, at jeg ikke kan mere; il est fatigué à n'en -plus, han er saa udmattet, at han ikke kan Noget mere; *fa.* ne - mais d'une chose, ikke have Skyld i en Ting, ikke have mindste Deel deri; *prov.* tel pâtit qui n'en peut mais, mangen En maa lide for det, han er uskyldig i; si jeunesse savait et vieillesse pouvait, dersom Ungdommen besad Erfaring og Alderdommen Evne; sauve qui peut, den redde sig, som kan! ... pouvoir bruges ofte ene i Subjunct. til at udtrykke et Ønske; puisse-t-il arriver bientôt! gid han snart maa ankomme; puissiez-vous réussir dans vos projets, gid De maa have Lykke med Dem i Deres Planer; ... vous pouvez tout sur lui, De formaaer Alt over ham; *fa.* je ne puis qu'y faire, jeg formaaer ikke at hindre det; ... on ne peut danner undertiden i Forbindelse med plus et Slags Superlativ; il est on ne peut plus malheureux, han er saa ulykkelig som man vel kan være det, i høieste Grad ulykkelig.

Pouvoir, *m.* Evne; Magt; Raadighed; Besiddelse; Fuldmagt; Ret til at befale, Myndighed, Herredømme; Magthaver; Overvægt, Indflydelse; avoir qc. en son -, være i Stand til at kunne gjøre Noget; have Noget i sit Værge; je n'en ai pas le -, cela passe mon -, det er jeg ikke i Stand til, det overskrider min Evne; agir en vertu d'un -, handle i Kraft af en Fuldmagt; j'ai - de lui, jeg har faaet Fuldmagt fra ham; être fondé de -s, være i Besiddelse af en Fuldmagt; il a beaucoup de - dans cette maison, han har megen Indflydelse i dette Huus; flatter le -, smigre Magthaveren.

Pouzzolane (Nogle skrive pozzolane), *f.* (Minér.) Puzzolanjord, vulkansk Bjergart.

Pragmatique, *a.* bruges i Udtr. - sanction, kongelig Kirkeforordning; *s. f.* Forordning af Carl d. 7de angaaende nogle Decreter i Kirkemødet i Basel; en Regents Bestemmelse angaaende Staten el. sin Familie.

Prairial, *m.* tredie Foraarsmaaned i den republikanske Calender (fra d. 20de Mai til d. 19de Juni); uden *pl.*

Prairial, e, *a.* (Bot.) voxende paa Enge; plante-e, Engplante; *pl. m* -riaux.

Prairie, *f.* Eng; *poé.* l'émail des -s, Engenes Blomstersmykke.

Praline, *f.* brændt Sukkermandel.

Praliner, *v. a.* (Conf.) indbage Mandler i Sukker.

Prame, *f.* (Mar.) Pram, fladbundet Flodskib.

Pramnion, *m.* (Minér.) Slags sort Bjergkrystal; Slags kostbar Steen; (Ant.) Viin fra Smyrna.

Prasoïde, *f.* (Minér.) kostbar Steen af løggrøn Farve, Prahem.

Praticable, *a.* udførlig, gjørlig, brugbar; fremkommelig; *fig.* omgængelig (*v.*); cela n'est pas -, det lader sig ikke udføre; ce chemin n'est pas -, denne Vei er ikke fremkommelig.

Praticien, *m.* Practicus; erfaren Sagfører; erfaren Læge; En, som kjender bedre det Practiske end det Theoretiske i en Kunst; (Sculp.) Billedhugger, som tilbanner Marmoret for Mesteren.

Praticien, ne, *a.* som har megen Erfaring; som holder sig til det Practiske; practiserende.

Pratique, *f.* Praxis, Anvendelse el. Udøvelse af en Theori, Iværksættelse; Skik, Sædvane; lang Erfaring; daglig Øvelse; Søgning, Kunde; Metalinstrument, hvormed Marionetspillere forandre deres Stemme; (Jur.) Rettergangsmaade, Vedtægt i Procesførelse; *pl.* udvortes Andagtsøvelser; hemmelig Intrigue el. Forstaaelse med Modparten; (Mar.) fri, uhindret Adgang til en Havn, Tilladelse til at gaae i Land; *s. m.* (Mar.) erfaren, bekjendt Mand, Styrmand, som kjender godt et Farvand; ... *a.* practisk; (Mar.) som er bekjendt med en Kyst el. et Farvand; ... cela sera difficile dans la -, det vil være vanskeligt i Praxis, i Udøvelsen; cette vertu est d'une - difficile, denne Dyd er vanskelig at udøve; mettre en -, bringe i Udøvelse udøve; il sait la langue

par –, han kjender Sproget af daglig Øvelse; peindre de –, male efter Hukommelsen, efter Routine; ce tailleur a beaucoup de –, denne Skrædder har meget Arbeide; il n'aura plus ma –, han skal ikke længer faae mit Arbeide; je lui donnerai bien de la –, jeg skal give ham meget at bestille, meget at tage vare (v.); il a de bonnes –s, han har gode Kunder; il entretient des –s avec l'ennemi, han vedligeholder hemmelig Forstaaelse med Fjenden; *pop.* il a avalé la – de Polichinelle, han er meget bæs.

Pratiquement, *ad.* i Anvendelsen, fra et practisk Synspunkt, i practisk Forstand, practisk.

Pratiquer, *v. a.* udøve; omgaaes med; søge at vinde for sig, forlede, bestikke; anbringe; *v. n.* practisere; *v. pr.* udøves ofte; være Skik; – la vertu, udøve Dyden; – la médecine, practisere; – des gens de bien, omgaaes retskafne Folk; – des témoins, bestikke falske Vidner; – des intelligences, underholde hemmelige Forbindelser; – un escalier, anbringe en Trappe; cela se pratique tous les jours, det forefalder el. skeer hver Dag.

Pré, *m.* Eng; Kampplads for en Duel (*v.*). [før det sættes til Auction.

Préacheter, *v. a.* kjøbe Noget forud,

Préadamite, *m.* Præadamit, Tilhænger af en christelig Sect, som antog, at der har været Mennesker før Adam.

Préalable, *a.* foreløbig; som først maa undersøges el. afgjøres før man gaaer videre; demander, réclamer la question –, forlange afgjort om en Sag skal stilles under Deliberation el. ikke; i alm. Tale: forlange, at der ikke delibereres over et Forslag; ... *s. m.* et foreløbigt Spørgsmaal, en foreløbig Undersøgelse; au –, *loc. ad.* foreløbigen, forud, først. [préalable).

Préalablement, *ad.* foreløbigen (au

Préallégué, e, *a.* forhen anført; *p. u.*

Préambulaire, *a.* som tjener til Indledning; *p. u.*

Préambule, *m.* Indledning; Slags Fortale; Omsvøb, Digression.

Préau, *m.* forh. lille Eng; nu: Fængselsgaard; Klosterhave el. Gaardplads i et Kloster.

Prébende, *f.* Indkomst af et Domherreembede; Domherreembedet; Chorindtægt; Præbende.

Prébendé, e, *a.* som nyder Indtægt af et Domherreembede; *s. m.* En, som nyder en saadan Indtægt, el. som har et Præbende.

Prébendier, ère, *s.* Underdomherre, Præbendarius, som tjener i Choret; Fattig, som underholdes af Domherreembedet.

Précaire, *a.* tilstaaet for en vis Tid; forbigaaende; usikker; mislig; (Prat.) posséder par –, besidde Noget ved Begunstigelse, saa at man kun har Nytten el. Frugten deraf, el. kun har det for en Tid imod at svare Rente.

Précairement, *ad.* i Følge Tilladelse el. Begunstigelse; il en jouit –, han har kun Nydelsen deraf (*v.*).

Précaution, *f.* Forsigtighed, Varsomhed; prendre ses –s, tage sine Forsigtighedsregler; user de –, bruge Forsigtighed; *prov.* trop de – nuit, altfor stor Forsigtighed skader.

Précautionné, e, *p.* forsigtig, klog, varsom. [af Forsigtighed.

Précautionnel, le, *a.* forsigtig, fuld

Précautionner, *v. a.* beskytte imod (*p. u.*); *v. pr.* bruge Forsigtighed, tage sine Forholdsregler. [varsom.

Précautionneux, se, *a.* forsigtig,

Précédemment, *ad.* forud, ovenfor, i det Foregaaende.

Précédent, e, *a.* som gaaer umiddelbart foran, foregaaende; forrige; *s. m.* et tidligere Factum, hvortil henvises; et foregaaende Exempel, en Vedtægt.

Précéder, *v. a.* gaae foran, gaae forud; foregaae tidligere; have Forrang; il nous précéda, han gik foran os; ceux qui nous ont précédés, de, som have levet før os; la musique précéda le souper, Musiken kom før el. gik forud for Aftensmaaltidet; – q. en dignité, have høiere Værdighed el. Rang end en Anden.

Préceinte, *f.* (Mar.) Barkholt, Beklædning rundt om et Skib (lisse).

Préceller, *v. a.* overgaae; *v. p. u.*

Précenteur, *m.* forh. Forsanger i Kirken, første Kirkesanger (ogs. préchantre, nu: grand-chantre).

Précepte, *m.* Lære, Regel, Forskrift; Bud (Religionsbud, Guds Bud).

Précepteur, *m.* Lærer, Hovmester.

Préceptoral, e, *a.* egen for en Lærer; ton –, Hovmestertone; *pl. m.* –raux.

Préceptorat, *m.* Læreembede, Hovmesterpost.

Préceptorial, e, *a.* henhørende til et Sproglæreremb ede hos unge Geistlige; prébende –e, Indtægt forbunden med en Lærepost som Grammaticus i et Kloster el. hos unge Geistlige; *pl. m.* –riaux.

Préceptoriale, *f.* den med en Lærepost som Grammaticus hos Geistlige forbundne Indkomst.

Précession, *f.* (Astr.) i Udtr. – des équinoxes, Æquinoctialpuncternes stadige men umærkelige Tilbagegang.

Préchantre, *m.* s. précenteur.

Préchantrerie, *f.* kirkeligt Forsangerembede.

Prêche, *m.* Prædiken hos Protestanterne; protestantisk Kirke, Kapel el. Bedehuus; aller au –, se rendre au –, gaae hen at høre en protestantisk Prædiken, gaae i protestantisk Kirke; quitter le –, gaae ud af en protestantisk Kirke efter at have hørt Prædikenen; *fig.* forlade den protestantiske Religion.

Prêcher, *v. a.* prædike; prædike for el. over; forkynde; anbefale; *fig.* og *fa.* formane; rose; – la parole de Dieu, forkynde Guds Ord; – le carême, prædike i en og samme Kirke i hele Fasten; – les gentils, prædike for Hedningene; – la vertu, anbefale el. opmuntre til Dyd; – d'exemple, handle selv saaledes som man opmuntrer Andre til at handle; il ne fait que – malheur, han bebuder altid Ulykker; *prov.* – famine sur un tas de blé, klage over Nød naar man har Alt i Overflødighed; klage over heelt Skind; il prêche toujours la même chose, han gjentager altid det Samme; il ne fait que – la grandeur de ses ancêtres, han roser bestandigen sine Forfædres Storhed; – pour son saint, pour sa paroisse, rose En af egennyttige Grunde, snakke for sin egen Pose; on le prêche inutilement, det nytter ikke, at man formaner ham; – un converti, søge at overbevise En, som allerede er overbeviist; il prêche dans le désert, han prædiker i Ørkenen, der er Ingen, som hører ham; *prov.* a beau – qui vient de loin, man lytter sjelden til dens Raad, man ikke kjender; el. den, man ikke kjender, kan sagtens tale om sine Fortjenester, thi Ingen kan modbevise dem; on a beau prêcher qui n'a cure (el. cœur) de bien faire, det nytter ikke at formane den, som ikke vil rette sig. [*p. u.*

Prêcheresse, *f.* Dominikanernonne;

Prêcheur, *m.* Munk af Dominikanerordenen (især i *pl.*; ogs. frère –); *iron.* voilà un beau –, det er en ussel Prædikant; *fa.* c'est un – éternel, det er en evindelig Moralist, han har altid Noget at indvende selv imod de uskyldigste Ting. [som altid moraliserer.

Prêcheuse, *f.* Dydsprædikantinde,

Précieuse, *f.* affecteret Fruentimmer i sin Tale og sine Manerer; Snerpe, Sippernip.

Précieusement, *ad.* omhyggeligt, med stor Omhu; bruges især med garder og conserver; je conserverai – cette marque de votre amitié, jeg skal omhyggeligt bevare dette Tegn paa Deres Venskab; (Peint.) un tableau – fait, et med stor Omhu udarbeidet Maleri.

Précieux, se, *a.* kostbar; *fig.* betydelig; kjær, dyrebar; søgt, affecteret; omhyggelig; pierres –ses, Ædelstene; les moments sont –, Øieblikkene ere kostbare; der er ingen Tid at give bort; sa vie est –se à l'état, hans Liv er dyrebart for Staten; un style –, en siirlig, affecteret Stiil; (Peint.) ce tableau est d'un fini –, dette Maleri er malet med overordentlig Omhu; ... *s. m.* det Søgte, det Siirlige, det Forskruede. [og Væsen, Snerperi; *p. u.*

Préciosité, *f.* søgt Siirlighed i Tale

Précipice, *m.* Afgrund; *fig.* stor Fare, stor Ulykke; être sur le bord du –, staae paa Fordærvelsens Rand; entraîner q., jeter q. dans le –, rive En bort el. styrte En i Fordærvelsens Afgrund.

Précipitamment, *ad.* paa en overilet Maade, i Hast, hovedkuls, over Hals og Hoved.

Précipitant, *m.* (Chi.) Middel, som bevirker et Bundfald.

Précipitation, *f.* Iil, stor Hast; *fig.* Overilelse; agir sans –, handle uden Overilelse; (Chi.) Bundfældning, Frembringelse af et Bundfald.

Précipité, *m.* (Chi.) Bundfald.

Précipité, e, *p.* hastig, ilfærdig; overilet; (Chi.) bundfældet.

Précipiter, *v. a.* styrte i en Afgrund, nedstyrte; *fig.* styrte, bringe i Ulykke og Fordærvelse; fremskynde, haste med; overile; (Chi.) bundfælde; *v. pr.* styrte sig ned, styrte sig i; forhaste sig, overile sig; – ses pas, fordoble sine Skridt; cette démarche a –é sa perte, dette Skridt har fremskyndet hans Undergang; – q. dans le malheur, styrte En i Ulykke; se – dans les bras l'un de l'autre, styrte sig i hinandens Arme, ile at omarme hinanden; se – sur l'ennemi, styrte løs paa Fjenden; se – dans le danger, styrte sig i Faren.

Préciput, *m.* (Jur.) Ret, som tilstaaes en Arving forlods for Medarvingerne; Fordeel, som forud er tilstaaet en overlevende Ægtefælle.

Précis, *m.* Hovedindhold, kort, summarisk Udtog.

Précis, e, *a.* bestemt, berammet, fastsat, nøie angivet; nøiagtig; udtrykkelig; hensigtssvarende; venir à l'heure –e, komme til den bestemte Time; faire des demandes précises, forebringe for Retten udtrykkelige, formelige Begjæringer el. Klager; prendre des mesures –es, tage passende, hensigtssvarende Forholdsregler; langage –, bestemt Sprog, som udtrykker netop hvad der skal siges og intet videre; cet homme est – dans ses discours, denne Mand er bestemt og sammentrængt i sin Tale.

Précisément, *ad.* nøiagtigen, netop; *fa.* ganske rigtigt; dire – ce qu'il faut, sige netop hvad der behøves; vous allez partir pour Paris? –, De har i Sinde at reise til Paris? ja, netop.

Préciser, *v. a.* nøie bestemme, nøie angive, fremstille nøiagtigen; il faut – les circonstances, man maa nøie betegne el. angive Omstændighederne.

Précision, *f.* Bestemthed, Nøiagtighed i Udtryk, sammentrængt Fremstilling af Noget uden alt Overflødigt; Rigtighed; nøiagtig Adskillelse og Udelukkelse af alt Uvedkommende (*p. u.*); s'exprimer avec –, udtrykke sig med Bestemthed.

Précité, e, *a.* (Pal.) forud anført, foranført.

Précoce, *a.* tidligt moden; som bærer tidligt moden Frugt; *fig.* som udvikler sig tidligt; ubetimelig; *s. f.* tidligt modent Kirsebær; un cerisier –, et Kirsebærtræ, som bærer tidligt modne Kirsebær, Maikirsebærtræ; un enfant –, et tidligt uddannet Barn, et Barn, som har større Forstand end Alderen medfører; ce que vous dites là est –, hvad De siger der er ubetimeligt.

Précocité, *f.* tidlig Modenhed; *fig.* tidlig Uddannelse, Ubetimelighed.

Précompte, *m.* (Fin.) Regning med Afdrag forud; *p. u.*.

Précompter, *v. a.* (Fin.) fradrage forud, afkorte Noget forud i en Regning; *p. u.*

Préconception, *f.* første uprøvede Opfattelse af Noget; *p. u.*

Préconcevoir, *v. a.* opfatte forud uden Prøven, forudfatte; *p. u.*

Préconisation, *f.* Erklæring i det pavelige Consistorium, at en udnævnt Bisop el. Beneficiarius har de forlangte Egenskaber.

Préconiser, *v. a.* erklære i det pavelige Consistorium, at en udnævnt Bisop er værdig til sit Embede; *fig.* berømme, lovprise; – un remède, rose Fortrinligheden af et Lægemiddel.

Préconiseur, se, *s.* Lovpriser, Berømmer.

Précordial, e, *a.* (An.) henhørende til Mellemgulvet; *pl. m.* –diaux.

Précurseur, *m.* Forløber, En, som bebuder en Andens Komme; Forgænger; Forvarsel; ogs. *a.* signes –s, Tegn, som bebude Et el. Andet, varslende Tegn.

Prédécédé, e, *p.* (Pal.) som forud er afgaaet ved Døden; *s.* En, som er død førend en Anden.

Prédécéder, *v. n.* (Pal.) døe førend en Anden.

Prédécès, *m.* (Pal.) Død, som indtræffer førend en Andens.

Prédécesseur, *m.* Forgænger, Formand; *pl.* Forfædre.

Prédestinateur, *m.* En, som troer paa en forudbestemt Skjæbne.

Prédestinatianisme, *m.* kjættersk Lære om en forudbestemt Udkaarelse, el. om en forudbestemt Fordømmelse el. Salighed.

Prédestinatien, *m.* Tilhænger af Læren om en forudbestemt Udkaarelse.

Prédestination, *f.* forudbestemt Udkaarelse til Salighed; forudbestemt Skjæbne, uundgaaelig Skjæbne.

Prédestiné, e, *p.* forudkaaret; forud-

bestemt; *s.* Menneske, som er forudkaaret til Salighed; *fa.* il a un visage de –, han har et fyldigt, rødmusset og vel tilfreds Ansigt.
Prédestiner, *v. a.* forudkaare til den evige Salighed; forudbestemme.
Prédéterminant, e, *a.* (Thé.) forudbestemmende; *s.* En, som antager, at Gud forudbestemmer Menneskets Handlinger.
Prédétermination, *f.* (Thé.) Forudbestemmelse af Menneskets Handlinger.
Prédéterminer, *v. a.* (Thé.) forudbestemme Menneskets Handlinger.
Prédial, e, *a.* (Jur.) vedkommende et Gods, en Jordeiendom, en Arvelod; hæftende paa samme; *pl. m.* -diaux.
Prédicable, *a.* (Log.) som kan overføres paa et Subject (om et Prædicat); *v.*
Prédicament, *m.* (Log.) en af de ti Cathegorier, hvorunder Aristoteles vilde henføre alle Gjenstande; *fig.* og *fa.* être en bon ou en mauvais –, staae i et godt el. slet Rygte; *v.*
Prédicant, *m.* protestantisk Præst, Prædikant (foragteligt Udtr.).
Prédicateur, *m.* Prædikant; offentlig Forkynder el. Udbreder af visse Lærdomme.
Prédication, *f.* Forkyndelse af Evangeliet; Prædiken (i d. Betydn. *p.u.*).
Prédiction, *f.* Forudsigelse; Spaadom.
Prédilection, *f.* Forkjærlighed.
Prédire, *v. a* forudsige hvad der vil skee; forkynde forud; spaae.
Prédisposant, e, *a.* (Méd.) bruges i Udtr. cause –e, Aarsag, som foranlediger en el. anden Sygdom, el. som lidt efter lidt gjør modtagelig for samme.
Prédisposer, *v. a.* (Méd.) gjøre efterhaanden modtagelig for en Sygdom; *fig.* fremkalde el. medføre en Tilbøielighed til Noget.
Prédisposition, *f.* (Méd.) forudgaaende Modtagelighed for en Sygdom.
Prédominance, *f.* (Méd.) fremherskende Indflydelse.
Prédominant, e, *a.* fremherskende.
Prédominer, *v. n.* fremherske, have Overhaand over; *v. a.* beherske i høi Grad; c'est l'intérêt qui prédomine en lui, det er Egennytten, som er fremherskende hos ham; c'est l'intérêt qui le prédomine, det er Egennytten, som især behersker ham.
Prééminence, *f.* Fortrin, Forrang; avoir la – sur q., have Fortrin eller Forrang for En.
Prééminent, e, *a.* fortrinlig, udmærket, meest fremragende (især i moralsk Forstand); c'est son mérite –, det er hans meest fremragende, meest udmærkede Fortjeneste.
Préemption, *f.* (Jur.) Statskassens Ret til at kjøbe forud Varer, hvis Værdi er unøiagtigen angivet.
Préétablir, *v. a.* forud fastsætte, forud bestemme.
Préexcellence, *f.* stor Overlegenhed, høieste Grad af Fortrinlighed.
Préexistant, e, *a.* (Thé.) forudtilværende, som har været til før en anden.
Préexistence, *f.* (Thé.) Forudtilværelse, et Væsens tidligere Tilværelse end et andet. [tidligere end en Anden.
Préexister, *v. n.* (Thé.) være til
Préface, *f.* Fortale, Forord; Indledning, Indgang.
Préfectural, e, *a.* henhørende til et Præfectur, udgaaet fra en Præfect; *pl. m.* -raux.
Préfecture, *f.* Præfectur, Bestyrelse af et Departement i Frankrig, Amtmandsskab; en Præfects District el. Departement; hans Embedstids Varighed; hans Hotel; hans Comptoir; la – de police, Politiøvrighedens Embede i Paris, Politimesterens Hotel, hans Comptoir sammesteds.
Préférable, *a.* som fortjener at foretrækkes; la mort est – à l'infamie, Døden maa foretrækkes for Skjændsel.
Préférablement, *ad.* fortrinsviis, fremfor; il faut aimer Dieu – à toutes choses, man maa elske Gud over alle Ting.
Préférence, *f.* Fortrin; *pl.* Beviser paa Ens særdeles Agtelse el. Venskab; je vous donnerai la –, jeg vil give Dem Fortrinet; cet emploi lui a été donné par – à tout autre, dette Embede er givet ham fortrinsviis for enhver Anden; prendre qc. de –, give Noget Fortrinet, vælge Noget frem for alt Andet; vous êtes trop accoutumé aux –s, De er altfor vant til at blive foretrukken, til at modtage Beviser paa særdeles Opmærksomhed.
Préférer, *v. a.* foretrække, give Fortrinet; ville hellere; il faut – l'honnête à l'utile, man maa foretrække det

Retstafne for det Nyttige; il préféra de se retirer, han foretrak at trække sig tilbage.

Préfet, *m.* Præfect, Statholder hos Romerne; første Øvrighed i et Departement i Frankrig, Amtmand; forh. Underviisningsinspecteur, som havde Opsyn i en Høiskole med Elevernes Flid og Opførsel (censeur des études); – de police, Politiøvrighed, Politimester i Seine-Departementet; – maritime, Bestyrer af Søvæsenet i et Sødistrict.

Préfète, *f.* en Præfects Kone.

Préfinir, *v. a.* (Pal.) fastsætte en Tid, i hvilken en Sag skal afgjøres; *p u.*

Préfix, e, *a.* (Pal.) bestemt, fastsat; lettre de change à jour –, Vexel, som betales paa en bestemt Dag uden Løbedage; douaire –, Underholdning for en Enke, bestemt i Ægteskabscontracten.

Préfixion, *f.* (Pal.) Bestemmelse (af en Termin el. en Udsættelse); *v.*

Préfleuraison, *f.* (Bot.) Knopleiet, Stillingen af Blomstens Dele i Knopleiet, før den udspringer. [Guldtrækkere.

Prégation, *f.* andet Trækkejern hos

Prégnant, e, *a.* (Méd.) hæftig, voldsom (bruges kun i Forbindelse med douleur og mal). [tion).

Prégnation, *f.* Svangerskab (gesta-

Préhension, *f.* Øvrighedens Bemægtigelse af Fornødenhedsartikler imod en bestemt Taxt; (Méd.) Indtagelse af et Næringsmiddel.

Préjudice, *m.* Skade, Forurettelse; porter – à q., tilføie En Skade; au – de sa réputation, til Skade for hans gode Navn og Rygte; sans – de mon droit, uden at træde min Ret for nær, uden at gjøre Indgreb i samme.

Préjudiciable, *a.* skadelig; forurettende; cela est – à son commerce, det er til Skade for hans Handel.

Préjudiciaux, *a. m. pl.* (Pal.) bruges kun i Udtr. frais –, Retsgebyhr, som maa udredes før der kan appelleres til en høiere Domstol.

Préjudiciel, le, *a.* (Pal.) bruges kun i Udtr. question -le, Spørgsmaal, som maa afgjøres før Hovedsagen kan behandles; moyens –s, Midler, hvorved et saadant foreløbigt Retsspørgsmaal forsvares.

Préjudicier, *v. n.* skade, være til Skade for, gjøre Skaar el. Afbræk i; forurette; la débauche préjudicie à la santé, Sviir skader Sundheden; cela préjudicie à sa réputation, det gjør Skaar i hans gode Navn og Rygte.

Préjugé, *m.* forudfattet Mening (i d. Betydn. bruges det almindeligt i slet Forst., naar det ikke modificeres af et tilføiet Adjectiv); Fordom; Forvarsel, Tegn paa hvad der vil indtræffe; (Jur.) foreløbig Kjendelse i en enkelt Post af en Sag, Præjudicat; se défaire d'un –, aflægge en forudfattet Mening; un homme à –s, et fordomsfuldt Menneske; dissiper, détruire les –s, adsprede, tilintetgjøre Fordommene; le bon accueil qu'on lui a fait est un – pour le succès de sa demande, den gode Modtagelse, man har viist ham, er et Forvarsel for det gode Udfald af hans Forlangende.

Préjuger, *v. a.* formode, dømme om Noget forud efter foregaaende Omstændigheder; (Jur.) afgive en foreløbig Kjendelse i en Sag; afgjøre et Spørgsmaal foreløbigt, før man kjender samme nøie.

Prélart, *m.* (Mar.) Presenning.

Prélasser (se), *v. pr.* paatage sig en stolt Mine, gaae gravitetisk, bryste sig.

Prélat, *m.* Prælat, fornem Geistlig, der udøver en Jurisdiction, saasom Bispoppen; Geistlig ved det pavelige Hof, der har Ret til at bære den violette Farve.

Prélation, *f.* Fortrinsret, hvorefter Børn have fortrinlig Adgang til deres Faders Embede.

Prélature, *f.* Prælatværdighed.

Prêle, *f.* (Bot.) Padderokke, Skavgræs, Skrabegræs, Hestehale.

Prélecture, *f.* Gjennemlæsning af Manuscriptet før det trykkes; *p. u.*

Prélegs (gs udt gue), *m.* (Jur.) Prælegat; forlods Legat, som udleveres før Arvens Deling.

Préléguer, *v. a.* (Jur.) testamentere forlods. [græs (prêle); *p. u.*

Prêler, *v. a.* polere med Skav-

Prélèvement, *m.* foreløbig Optagelse el. Fradragelse af en Deel af en Arv el. et Bo.

Prélever, *v. a.* optage el. fradrage forlods før Arvens Deling en Deel af Boets Masse.

Prélibation, *f.* (Féo.) Lehnsherrens anmassede Ret til Nydelse af Brudenatten (cuissage).

Préliminaire, *a.* foreløbig, forberedende, indledende; discours –, Fortale, Indledning; articles -s, foreløbige, indledende Puncter, som maae afgjøres førend Hovedsagen; . . . *s. m.* foreløbigt Forsøg; le – de conciliation, Forsøg paa at erholde Forlig; *pl.* foreløbige, indledende Puncter, Præliminarier.

Préliminairement, *ad.* foreløbigen.

Prélire, *v. a.* (Impr.) læse og gjennemsee den første Correctur, før den sendes til Forfatteren; *p. u.*

Prélombaire, *a.* (An.) beliggende foran Lænderne.

Prélude, *m.* Forspil, Forsang, improviseret Musiknummer i Form af et Forspil, Præludium; *fig.* Forløber, Forvarsel; Forberedelse, Indledning.

Préluder, *v. n.* præludere, spille Forspil; øve sin Stemme i forskjellige Toner før man begynder en Sang; *fig.* give en Idee om hvad man formaaer at gjøre; forberede sig til noget Større el. Vanskeligere; – à une ch. par une autre, bane sig Vei til en Ting ved Hjælp af en anden.

Prématuré, e, *a.* for tidlig moden; *fig.* for tidlig udviklet; for tidlig indtruffen; for tidlig begyndt, ubetimelig; une mort -e, en altfor tidlig Død; votre démarche est -e, Deres Skridt er ubetimeligt, overilet.

Prématurément, *ad.* altfor tidligt, før Tiden.

Prématurité, *f. fig.* altfor tidlig Modenhed, for tidlig Udvikling.

Préméditation, *f.* foregaaende Overveielse; Overlæg; sans –, uden Overlæg.

Prémédité, e, *p.* forudbetænkt, forsætlig. [forud overveie, overlægge.

Préméditer, *v. a.* forud betænke,

Prémices, *f. pl.* Førstegrøde, Jordens første Afgrøde; Hjordens Førstefødte; *fig.* første literaire Arbeider; en Regjerings første Periode; første Frugter; første Kjærlighed.

Premier, ère, *a. n.* første; forreste; fornemste, fortrinligste, ypperste; uundgaaelig, uundværlig; tidligste; overfladisk, flygtig, løselig; *s.* den Første; *s. m.* første Etage; *s. f.* (Impr.) første Correcturark; *s. f. pl.* (Th.) Loger i første Etage; la cause -ère, Tingenes første Ophav, Gud; la matière -ère, Urstof, Grundstof; nombre –, Primtal; – médecin, Overlæge; – président, Overpræsident; les -s besoins de la vie, Livets første uundgaaelige Fornødenheder; ce n'est qu'une -ère idée, det er kun en løselig, overfladisk Idee; le – venu, den Førstkomne, den Første den Bedste; il a pris le – venu, han har taget den Første den Bedste; confier son secret au – venu, betroe sin Hemmelighed til Enhversomhelst; marcher le –, gaae først, forrest; se jeter dans l'eau la tête la -ère, styrte sig paa Hovedet ned i Vandet; *prov.* il est étourdi comme le – coup de matines, han er meget overgiven; il vaut mieux être le – que le dernier de sa race, det er bedre at skylde egne Fortjenester sin Rang og Formue, end kun at skylde Forfædre samme; il demeure au –, han boer paa første Sal; lire une feuille en -ère, læse et Ark i første Correctur; . . . *loc. ad.* en – lieu, for det Første; (Jeu) jouer en –, spille først ud, have Forhaanden.

Premièrement, *ad.* for det Første.

Premier-né, *m.* førstefødte Søn (det hedder ikke première-née om en Pige); *pl.* des premiers-nés.

Prémisses, *f. pl.* (Log.) Præmisser, Forsætninger hvoraf en Slutning uddrages.

Prémontré, *m.* Præmonstratensermunk, Slags Augustinermunk.

Prémotion, *f.* (Thé.) Guds bestemmende Medvirkning ved Menneskets Handlinger.

Prémunir, *v. a.* beskjerme, bevare, beskytte, betrygge; *v. pr.* sikkre sig imod, beskytte sig imod; se – contre le froid, beskytte sig imod Kulden; se – contre les erreurs, sikkre sig imod Vildfarelser.

Prenable, *a.* som let kan erobres, indtagelig (om Byer og faste Pladser); *fig.* bestikkelig (om Personer); il n'est – ni par or ni par argent, han lader sig ikke bestikke, han er ikke til at vinde enten med Guld eller Sølv.

Prenant, e, *a.* modtagende; (Fin.) partie -e, Modtager; (H. n.) queue -e, Snohale, Hale, hvormed visse

Dyr, som Aberne, snoe sig fast til Grene og deslige Gjenstande.

Prendre, *v. a.* tage, gribe; tage fat paa; tage paa, iføre sig; tage med sig; fratage, berøve; bemægtige sig; fange; fængsle; erobre; overrumple; spise, drikke, nyde; forlange; kjøbe; vælge, foretrække; *fig.* fatte, forstaae; forklare; – les armes, gribe til Vaaben; on ne sait par où le –, man veed ikke, hvor man skal tage fat paa ham, han er smertefuld over hele Legemet; *fig.* han bliver let vred; el. han er ufølsom, Intet rører ham; – à pleines mains, à (el. de) toutes mains, tage til sig det Bedste man har lært, ikke lade nogen Leilighed til at berige sig undslippe; – une affaire en main, antage sig en Sag; – en main les intérêts de q., forsvare Ens Interesser; – une ch. du bon côté, tage en Sag fra den rette Side; *prov.* – le tison par où il brûle, – une affaire à contre-poil, tage en Sag fra den forkeerte Side; il en prendrait sur l'autel, han tager Alt hvad han kan faae, og overalt hvor han kan finde Noget; il est à – (el. il n'est pas à –) avec des pincettes, han er saa smudsig, at man ikke kan røre ved ham; – le mors aux dents, løbe løbsk; c'est vouloir – la lune avec les dents, det er at ville forsøge det Umulige; ... – un habit, tage en Kjole paa; – le deuil, anlægge Sorg; – l'habit de religieux el. blot – l'habit, gaae i Munkekloster; – le voile, blive Nonne; – le froc, blive Munk; – le petit collet, antage den geistlige Stand; ... – un parapluie, tage en Paraply med sig; – q. à la gorge, gribe En i Struben; – q. au corps, par le corps, bemægtige sig Ens Person, sætte En fast; – de (par) force une femme, voldtage et Fruentimmer; – l'occasion aux cheveux, – la balle au bond, à la volée, gribe Leiligheden, naar den tilbyder sig; – q. par son faible, tage En fra hans svage Side; – q. par ses propres paroles, gjendrive En med hans egne Ord; – q. au mot, tage En paa hans Ord, modtage hans Tilbud strax; – q. sur le fait (en flagrant délit) gribe En i Gjerningen; – q. la main dans le sac, gribe En i det Øieblik han begaaer et Tyveri; – q. sans vert, overrumple En uventet; – q. au pied levé, tvinge En til at gjøre Noget øieblikkeligen; – q. au saut du lit, gaae hen at træffe En tidligt om Morgenen for ikke at gaae glip af ham; la pluie nous prit en chemin, Regnen overfaldt os underveis; la fièvre l'a pris, han har faaet et Feberanfald; ... – du café, drikke Kaffe; – du tabac, bruge Snuustobak; – l'air, tage frisk Luft; tage paa Landet; il y a pris le typhus, han er bleven smittet der af Typhus-Feber; – de mauvaises habitudes, paadrage sig slemme Vaner; il a pris son pli, han er uforbederlig, han lader sig ikke mere rette; il prend des airs, han giver sig en vigtig Mine, han antager et stolt Væsen; – le haut ton, le – sur le haut ton, le – très haut, tale i høie Toner; – le dessus, komme igjen til Kræfter; komme i bedre Kaar; l'affaire prend un bon tour, Sagen tager en god Vending; – le galop, slaae ind i Galop (om en Hest); ... ce marchand prend trente francs de l'aune de ce drap, denne Kjøbmand forlanger 30 Fr. for Alen af d. Klæde; je prendrai le tout à six francs la pièce, jeg kjøber det Hele for 6 Fr. Stykket; *prov.* qui prend se vend, den, som tager mod Gaver, underkaster sig Giverens Villie, el. formaaer ikke længer at modstaae Fristelsen; ... où avez-vous pris cela? hvor har De hørt det? hvorfra har De den Nyhed; – femme, gifte sig; – sa bonne part de la fête, tage god Deel i Festen, more sig dygtigt; je n'y prends ni n'y mets, Tingen er mig aldeles ligegyldig, el. jeg fortæller Historien som den er, jeg lægger Intet til og tager Intet fra; – une affaire à ses risques, périls et fortunes, tage en Sag paa sit An- og Tilsvar; – une affaire à forfait, overtage en Sag mod en bestemt Afgift, hvad enten der bliver Tab el. Fordeel; – un engagement, indgaae en Forpligtelse; – le haut bout, vælge den øverste el. fornemste Plads; – un expédient, vælge et Middel til at gjøre Ende paa en Sag; – ses mesures, tage sine Forholdsregler; – une résolution, un parti, tage en Beslutning; – son parti, bestemme sig

i en vanskelig Sag; finde sig i hvad der saa end skeer; – le parti de l'épée, vælge den militaire Vei; – parti pour q., erklære sig for En; – parti, lade sig hverve; – parti avec q., gaae i Ens Tjeneste; – son mal en patience, bære sit Onde, sin Lidelse med Taalmodighed; – du temps, udsætte el. forhale Udførelsen af Noget; medtage lang Tid; – son temps, gjøre Noget efter sin Leilighed; benytte det gunstige Dieblik; – le temps de q., vælge det Dieblik, der er En bedst beleiligt; – ses avantages, benytte sig af Leiligheden, naar den tilbyder sig; – de l'avantage el. son avantage pour monter à cheval, staae paa et høit Sted for at stige til Hest; – de l'âge, blive gammel; – de l'embonpoint, lægge sig ud, blive feed; – la grande (haute) main dans une affaire, overtage Bestyrelsen af en Sag; – la fuite, – le large, flygte; – l'épouvante, forfærdes, forskrækkes pludseligen; – son élan, tage Fart til; svinge sig frem; – le change sur une affaire, lade sig føre bag Lyset i en Sag; – la liberté de, tage sig den Frihed; – des libertés avec q., omgaaes for frit med En; – les avis, les voix, indsamle Stemmer; – la parole de q., tage et Løfte af En; – la parole, begynde at tale; vous prenez mal mes paroles, De misforstaaer mine Ord; – qc. à rebours, à gauche, de travers, tage Noget forkeert, forstaae det galt; – qc. en bonne part, optage Noget vel; tage det i god Forstand; – qc. au pied de la lettre, à la lettre, tage Noget bogstaveligt; – qc. sur soi, svare for Noget, overtage Ansvaret for Noget; – la mouche, – la chèvre, blive pludselig vred, stødes let; – la voie de la diligence, reise med Diligencen; – la bonne voie, opføre sig vel, beflitte sig paa det Gode; – les devants, tage Forspring for En; komme ham i Forløbet; ... – à témoin, tage til Vidne; – q. à partie, angribe En for Retten, tilregne En Noget, gjøre En ansvarlig for Noget; – une chose à cœur, tage sig med Varme af Noget; – à tâche de, sætte sig Noget for, bestræbe sig for Noget af alle Kræfter (især i sl. Forst.); ... – une personne pour une autre, tage een Person for en anden; – q. pour une dupe, tage En for en Tosse; – q. pour dupe, narre En; – pour bon, troe, tage for gode Varer; – garde, tage sig iagt (med ne foran det følgende Verb.); – garde, betænke (i d. Betydn. udelades ikke pas efter det følg. Verb.); ... – racine, slaae Rod; – feu, komme i Brand, antændes; – haleine, trække Veiret; – soin, drage Omsorg for; – pitié, fatte Medlidenhed med; – faveur, komme i Yndest; – langue, indhente Kundskab; – querelle, geraade i Strid; – exemple sur, tage Exempel efter; – intérêt à qc., interessere sig for Noget; – part à, tage Deel i; ... (Mar.) – la mer, gaae til Søes; – vent devant, falde overstag, dreie af; – le plus près, dreie til Vinden; – terre, gaae i Land.... *loc. ad.* à tout –, naar Alt kommer til Alt, i det Hele taget; au fait et au –, naar det kommer an paa at handle, naar det kommer til Stykket (v.).

— *v. n.* slaae Rod; tage fat; gjøre sin Virkning; fryse til, sammenløbe; *fig.* lykkes, vinde Bifald; interessere sig for; la vigne ne prend pas dans les pays du Nord, Viinstokken slaaer ikke Rod i de nordlige Lande; le feu a pris à cette maison, der er opkommet Ild i dette Huus; cette couleur ne prend point, denne Farve bider ikke paa; cela prend à la gorge, det river i Halsen; la fièvre lui a pris, han har faaet et Anfald af Feber; bien lui a pris de s'être corrigé, det er bekommet ham vel at have forbedret sig; mal lui en prendra, det vil bekomme ham ilde; la rivière a pris, Floden er lagt til; – sur son nécessaire, tage fra sine Fornødenheder, indskrænke sig; – à droite, gaae til Høire; – à travers champs, gaae ligefrem uden at følge Veien; – à travers (les) choux, gaae lige til Maalet uden at lade sig holde tilbage af Nogetsomhelst; cette pièce n'a pas pris, dette Stykke har ikke gjort Lykke; ce jeune homme a bien pris dans le monde, dette unge Menneske er kommet godt frem, har gjort Lykke; il ne prend à rien, han interesserer sig for Intet; (Jeu) jouer sans –, spille Solo....

— *v. pr.* tage fat i, tage sin Tilflugt til; udfordre, give sig i Kast med, holde sig til; give sig til, begynde; blive tyk, løbe

sammen; bruges; un homme qui se noie se prend à tout ce qu'il peut, et Menneske, som er ved at drukne tager fat i Alt, hvad han kan faae fat paa; ne savoir où se –, ikke vide hvad han skal tye til; s'en – à q., skyde Skylden paa En; s'y –, bære sig ad; elle se prit à pleurer, hun gav sig til at græde; ce mot se prend figurément, dette Ord bruges i figurlig Forstand; se – d'amitié pour q., fatte Venskab for En; se – de paroles avec q., komme op at trættes med En; se – de vin, beruses.

Preneur, se, *s.* En, som tager el. fanger Noget; En, som nyder Noget; (Jur.) Leietager; – de taupes, Mulvarpefanger; – de café, Kaffeelsker; – de thé, Thevandsyndcr; – de tabac, Tobaksnuser; (H. n.) – de mouches, Fluesnapper; ... *a.* (Mar.) bâtiment –, Skib, som opbringer Fartøier.

Prénom, *m.* Fornavn, Døbenavn.

Prénotion, *f.* (Did.) foreløbig, overfladisk Kundskab til en Materie, man ikke har nøie prøvet.

Préoccupation, *f.* Tankernes udelukkende Beskjæftigelse med en vis Gjenstand; forudfattet Mening; juger sans –, dømme uden forudfattet Mening; il est dans une telle – d'esprit qu'il n'entend rien, han er saa forudindtaget af Fordom, at han Intet fatter.

Préoccupé, e, *p.* beskjæftiget udelukkende med en enkelt Gjenstand; avoir l'esprit – d'un objet, have Hovedet fuldt af een Gjenstand; il a l'air –, han seer saa tankefuld ud.

Préoccuper, *v. a.* beskjæftige Tankerne udelukkende; forudindtage (i slet Forst.); se laisser –, lade sig forudindtage; cette idée le préoccupe toujours, denne Tanke løber ham altid om i Hovedet, beskjæftiger ham bestandig.

Préopinant, e, *s.* En, som giver sin Stemme førend de Andre, En, som først siger sin Mening.

Préopination, *f.* en tidligere udtalt Mening el. Anskuelse; (Méd.) Lægens Uvished i at bestemme en Sygdom efter sammes Kjendetegn.

Préopiner, *v. n.* give sin Stemme førend Andre, sige sin Mening først.

Préordonnance, *f.* foreløbig Bestemmelse el. Ordning; *p.u.* [forud bestemme.

Préordonner, *v. a.* forud anordne,

Préparage, *m.* Forberedelse.

Préparant, e, *a.* (An.) tilberedende (om Sædkarrene). [især i *pl.*).

Préparatif, *m.* Tilberedelse (bruges

Préparation, *f.* Forberedelse; Tilberedelse; Tillavning (især om Medicamenter); tillavet Medicament.

Préparatoire, *a.* forberedende, oplysende, indledende; *s. m.* forberedende Indledning.

Préparer, *v. a.* tilberede; tillave; indrette; forberede; udtænke; *v. pr.* tillaves, tilberedes; forberede sig; belave sig paa Noget; – les voies à q., bane Veien for En; cela nous prépare de grands malheurs, det bereder os store Ulykker; – un discours, udtænke en Tale; – q. à soutenir un examen, forberede En til at tage en Examen; se – *pour* un voyage, berede sig til en Reise; se – *au* combat, lave sig til, ruste sig til Strid; le temps se prépare à être beau, det lader til at blive godt Veir; un orage se prépare, det trækker op til et Uveir, et Uveir trækker sammen. [legenhed.

Prépondérance, *f.* Overvægt, Over-

Prépondérant, e, *a.* overveiende, afgjørende.

Préposé, e, *p.* sat til, beskikket til (med à el. pour); *s. m.* Oppebørselsbetjent.

Préposer, *v. a.* sætte til at styre Noget, beskikke til; on l'a –é à la direction des affaires, man har sat ham til at lede Forretningerne.

Prépositif, ive, *a.* (Gr.) som sættes foran andre Ord; particules –ives, Partikler, som bruges i Begyndelsen af sammensatte Ord; locution –ive, flere forenede Ord, der bruges som en Præposition (vis-à-vis de, à l'égard de). [Præposition.

Préposition, *f.* (Gr.) Forholdsord,

Prépositionnel, le, *a.* beslægtet med Præpositioner, brugelig som Præposition.

Prépuce, *m.* Forhud; (H. n.) – de mer, Slags Søfier, Plantedyr.

Prépucine, *f.* (An.) klæbrig Vædske paa det Indvendige af Øielaaget.

Prérogative, *f.* Forret, Fortrin, som tilstaaes visse Værdigheder, Prærogativ.

Près, *pp.* nær, nær ved; tæt ved; hos; næsten, henved; – de l'église, nærved Kirken; s'asseoir – de q., sætte sig hos En; il est – de midi, Kl. er henved 12 (om Middagen); il y a –

de vingt ans que...., det er næsten 20 Aar siden...; i daglig Tale udelades ofte de efter près, naar der tales om et Sted: il demeure - la porte du Nord, han boer tæt ved Nørreport;... près bruges med H. til Personer og Ting; men proche, bruges kun med H. til Ting;... *prov.* être - de ses pièces, ikke være per Kasse, have en tom Lomme; avoir la tête - du bonnet, være kort for Hovedet;... de près, *loc. ad.* nær ved, i Nærheden; regarder de -, see nøie til; il y regarde de -, han seer paa Skillingen; han seer paa den mindste Fordeel; cette chose le touche de -, denne Sag er af stor Vigtighed for ham; ils se touchent de -, de ere nær beslægtede; se voir de -, duellere; serrer q. de -, forfølge En hæftigt; tenir q. de près, holde stadigt Øie med En, holde En strengt; ces enfants se suivent de -, disse Børn følge strax efter hinanden, der er kun en lille Forskjel i Alder mellem dem; je ne le connais ni de - ni de loin, jeg kjender ikke det Mindste til ham;... - à -, *loc. ad.* tæt ved hinanden; *p. u.*... à cela -, *loc. ad.* paa det Nær, med Undtagelse deraf; il n'est (el. il n'en est) pas à cela -, det hindrer ham ikke i at gjøre hvad han har bestemt; det er kun en Smaating for ham, det ødelægger ham ikke; ... à peu de chose -, *loc. ad.* næsten, paa lidt nær;... à beaucoup -, *loc. ad.* det er langt fra; ... à peu -, *loc. ad.* paa lidt nær, næsten, omtrent.

Présage, *m.* Forvarsel, Jertegn; Gisning, Formodning; mes -s se sont accomplis, mine Formodninger ere gaaede i Opfyldelse.

Présager, *v. a.* varsle, bebude; forudsige; cela ne nous présage rien de bon, det bebuder os intet Godt; il a lui-même -é sa mort, han har selv forudanet el. forudsagt sin Død.

Présanctifié, *m.* (Égl.) forudindviet Hostie; la messe des -s, Messe, ved hvilken der bruges forud indviede Hostier.

Presbyopie, *f.* Langsynethed (presbytie).

Presbyte, *s.* (Opt.) En, som seer bedre langt borte end nær ved, en Langsynet; *a.* langsynet, fjernsynet; avoir la vue -, være fjernsynet.

Presbytéral, e, *a.* præstelig, tilhørende Præsten; maison -e, Præstegaarden; *pl. m.* -raux.

Presbytère, *m.* Præstegaard, Præstebolig; forh. Præsteraad, Præsteforsamling.

Presbytérianisme, *m.* Presbyterianernes Lære og Sect.

Presbytériat, *m.* Ældstes Værdighed i en presbyteriansk Menighed.

Presbytérien, ne, *s.* Presbyterianer, engelsk Protestant, som ikke erkjender et biskoppeligt Overhoved; *a.* presbyteriansk.

Presbytie, *f.* s. presbyopie.

Prescience, *f.* Forudvidenhed (kun om Gud).

Prescient, *s. m.* forudvidende Væsen; *a.* forudvidende; *p. u.*

Prescriptible, *a.* (Jur.) som der kan vindes Hævd paa.

Prescription, *f.* (Jur.) Eiendoms Erhvervelse paa Grund af en vis Række Aars uafbrudte Besiddelse; Hævd; Gjelds Befrielse paa Grund af en vis forløben Tid, hvori samme ikke er fordret; Forskrift, Befaling (*p.u.*); -s médicales, Lægers Forskrifter.

Prescrire, *v. a.* foreskrive, befale; (Jur.) vinde Hævd paa; tilintetgjøre en Gjeld formedelst dens Ælde; *v. pr.* foreskrive sig; tilintetgjøres el. tabes formedelst Hævd; *v. n.* paaberaabe el. gjøre Brug af Hævd; *fig.* l'usage ne saurait - contre la vérité, Vedtægt formaaer ikke at tilintetgjøre Sandhed.

Préséance (s udtales stærkt som i séance), *f.* Forsæde; Ret til at gaae foran en Anden; Forrang.

Présence, *f.* Nærværelse; Tilstedeværelse; *fig.* - d'esprit, Aandsnærværelse; droit de -, Godtgjørelse, som i et Samfund betales de tilstedeværende Medlemmer; en -, *loc. ad.* i Nærværelse af, ligeoverfor hinanden; les deux armées sont en -, de to Armeer staae ligeoverfor hinanden; en - de q., i Ens Nærværelse, for Ens Øine.

Présent, e, *a.* nærværende, nuværende; tilstedeværende; cela m'est toujours - à l'esprit, det staaer altid levende for mine Tanker, det foresvævet mig bestandig; Dieu est - partout, Gud er allestedsnærværende; cet homme est - à tout, il est - partout, denne Mand er allevegne, er overordentlig driftig; il n'est jamais -, han er altid adspredt, han har aldrig sine Tan-

ter samlede; avoir l'esprit –, besidde Aandsnærværelse; avoir la mémoire –e, have en levende Hukommelse; la –e lettre, det nærværende, foreliggende Brev; remède –, kraftigt Lægemiddel, som virker øieblikkeligt; (Jur.) épouser par paroles de –, gifte hinanden strax; ... à –, *loc. ad.* nu; les hommes d'à –, Menneskene nuomstunder; pour le –, *loc. ad.* for Øieblikket, nu, for nærværende Tid; de –, *loc. ad.* nu (notarialt Udtr. *v.*).

Présent, *m.* Gave, Foræring; den nærværende Tid, Nutid; *pl. m.* de Tilstedeværende; donner qc. en – à q., give En Noget i Foræring; faire – de qc. à q., forære En Noget; –s de noces, Bryllupsgaver.

Présente, *f.* (Com.) nærværende, foreliggende Brev; le porteur de la –, Overbringeren af nærværende Brev.

Présentable, *a.* som det er passende at byde Nogen; som kan fremvises; (om Personer) som kan optræde med Anstand, som kan lade sig see.

Présentateur, trice, *s.* En, som har Ret til at foreslaae til et geistligt Embede.

Présentation, *f.* Fremviisning, Foreviisning; Fremstilling; Indstilling til et Embede; (Jur.) en Advokats Møde i Retten for en Client (nu: constitution d'avoué); la – à la cour, en Persons Fremstilling for Kongen el. den kongelige Familie; la – de la vierge, Fest til Ære for Maria, Marias Offringsfest.

Présentement, *ad.* nu, paa nærværende Tid; nyligen; strax.

Présenter, *v. a.* byde, tilbyde; yde; forevise; indgive, overrække; forestille En for en Anden, indføre, introducere; indstille til et Embede; – le bras à une dame, byde en Dame Armen; – des lettres de créance, fremvise Creditivbreve; – une lettre de change, forevise en Vexel til Betaling; – un placet à q., indgive et Bønskrift til En; – un enfant au baptême, holde et Barn frem til Daaben; – une personne à une autre, introducere en Person hos en anden; – à q. ses respects, forsikkre En om sin Høiagtelse; je vous présente les choses telles qu'elles sont, jeg forestiller Dem Tingene saaledes som de ere; cela présente des difficultés, det frembyder Vanskeligheder; (Mil.) – les armes, præsentere Geværet; – la bataille, tilbyde et Slag, giøre de fornødne Tilberedelser til samme; (Mar.) – le bout à la lame, seile op i Søen; – le travers à un bâtiment, lægge Bredsiden til et Skib; (Men.) prøve el. anbringe et Snedkerarbeide for at see om det passer; ... *v. n.* indstille til et Embede; (Mar.) – au vent, seile saa nær Vinden som muligt; ... *v. pr.* indfinde sig hos En, fremstille sig hos En; gaae hen at besøge En; frembyde sig; fremtræde med Anstand; indstille sig blandt de Ansøgende; il se présente de bonne grâce, han præsenterer sig med god Anstand, han har behagelige, utvungne Manerer; ce palais se présente bien, dette Palads præsenterer sig smukt, tager sig godt ud; cela se présente à mon esprit, det falder mig ind, det rinder mig i Tanke; se – pour une place, optræde blandt de Ansøgende om et Embede; se – pour une partie, fremstille sig i Retten for at varetage en Clients Anliggender; il se présente une difficulté, der frembyder sig en Vanskelighed.

Préservateur, trice, *a.* forebyggende; betryggende; *s. m.* (Dor.) Slags Ovn, som beskytter Forgyldere imod Qviksølvsdampen.

Préservatif, ive, *a.* forebyggende, beskjærmende; *s. m.* Forebyggelsesmiddel, Præservativ.

Préserver, *v. a.* betrygge, bevare, beskjærme; *v. pr.* betrygge sig imod, vogte sig for; Dieu me préserve de penser à cela! Gud bevare mig for at tænke derpaa; se – d'une tentation, vogte sig for en Fristelse.

Présidence, *f.* Forsæde, Ret til at have Forsædet; Præsidentpost; Præsidentspostens Varighed.

Président, *m.* Formand i et Samfund, Præsident, Præses.

Présidente, *f.* Fruentimmer, som har Forsæde i en Forsamling; Præsidentens Kone.

Présider, *v. n.* have Forsædet, forestaae, præsidere; styre, vaage over; *v. a.* forestaae, præsidere; – une assemblée, – à une assemblée, have Forsæde i en Forsamling; il préside à la direction de l'ouvrage, han forestaaer Ledelsen af Værket.

Présides, *f. pl.* Steder, hvorhen Spanien sender Galeislaver.

Présidial, *m.* (Jur.) Landret; Stedet, hvor Landretten holdtes; *pl.* -diaux.

Présidial, e, *a.* (Jur.) henhørende til Landretten; juge –, Landsdommer; *pl. m.* -diaux.

Présidialement, *ad.* (Jur.) bruges kun i Udtr. juger –, dømme efter Landretten, uden Appel.

Presle, *f.* f. prêle.

Présomptif, ive, *a.* formeentlig; bruges kun i Udtr. héritier –, formeentlig, præsumtiv Arving (den nærmeste Paarørende).

Présomption, *f.* Formodning; Indbildskhed, Hovmod.

Présomptueusement, *ad.* paa en indbildsk Maade, hovmodigen.

Présomptueux, se, *a.* indbildsk, anmassende, hovmodig; stolt; *s.* et indbildsk Menneske.

Prespinal, e, *a.* (An.) beliggende foran Rygraden; *p. u.*

Presque, *ad.* næsten, paa lidt nær.

Presqu'île, *f.* Halvø (péninsule).

Pressamment, *ad.* paa en paatrængende el. presserende Maade; *p. u.*

Pressant, e, *a.* paatrængende, presserende; vigtig; uopsættelig; overhængende; hæftig; affaire -e, en paatrængende, uopsættelig Sag; des raisons -es, vigtige, indtrængende Grunde; des remords -s, hæftige Samvittighedsnag; douleur -e, hæftig, stikkende Smerte; un homme bien –, et meget paatrængende Menneske.

Presse, *f.* Trængsel, Stimmel; slem Stilling; Forlegenhed, Knibe; (i England) Matrospresning; Presse, Bogtrykkerpresse; Slags Ferskeн; liberté de la –, Pressefrihed; la – périodique, Journallitteraturen; l'ouvrage est sous –, Værket er under Trykning; *fig.* faire gémir la –, lade et Værk trykke; *fig.* og *fa.* se tirer de la –, rede sig ud af et slet Lag, af en farlig Stilling; cet homme est en –, denne Mand er i Knibe; ce prédicateur a la –, denne Prædikant har stort Tilløb; la – est à cette étoffe, la – y est, dette Tøi har en rivende Afsætning; il n'y aura pas grande – à le faire, der vil ikke være Mange, som have Lyst til at gjøre det; *prov.* à la – vont les fous, Tosserne løbe altid efter Trængslen.

Pressé, e, *p.* som har Hastværk, som ikke kan opsættes; travl; plaget; sammentrængt; je suis –, jeg har travlt; c'est une affaire -e, det er en Sag, som det haster med, som strax maa besørges; je suis – de finir, jeg længes efter at faae Ende derpaa; – par la faim, drevet, plaget af Hunger; il est – d'argent, han er i Forlegenhed for Penge, han fattes Penge; soyez – dans vos narrations, værer sammentrængte i Eders Fortællinger.

Presse-artère, *m.* (Chir.) Instrument til at forbinde en Aare; *pl.* des presse-artères.

Pressée, *f.* Papir, som er opstablet paa Pressen, Pressefuld.

Pressement, *m.* (Phys.) Tryk (om Luften).

Pressément, *ad.* i Hast; *p. u.*

Pressentiment, *m.* Forudfølelse, Anelse; un – de fièvre, en Forudfølelse af Feberanfald; avoir un – de qc., have Anelse om Noget.

Pressentir, *v. a.* ane, forudføle; søge at opdage, udforske; – un malheur, ane en Ulykke; – q., sondere En; – l'intention de q., udforske Ens Hensigt.

Presser, *v. a.* trykke, presse, klemme; rykke nærmere, trænge sammen; stærkt forfølge, trænge ind paa; paaskynde, haste med, fremskynde; (Taill.) perse; *fig.* drøfte, undersøge nøie, urgere; gaae En til Livs, bringe En i Knibe i en Disputе; bede indstændigen; *v. n.* være uopsættelig, overhængende; være hæftig (om Smerte); *v. pr.* trænge sig sammen; trykke sig op til En (contre q.); skynde sig; – une éponge, udtrykke Vandet af en Svamp; – ses rangs, slutte sig nærmere sammen; – l'écriture, skrive tættere; – l'ennemi, forfølge Fienden hæftigt, trænge ind paa ham; – les ouvriers, drive paa Arbeiderne; – q. de partir, skynde paa Ens Afreise; – q. de questions, trænge ind paa En (overvælde En) med Spørgsmaal; le temps me presse, Tiden skynder paa mig, jeg har kun knap Tid; il ne faut pas trop – cette comparaison, man maa ikke urgere Sammenligningen, fortsætte den forvidt; – son style, skrive concist, sammentrængt; (Mus.) – la mesure, fremskynde Takten; l'affaire presse, Sa-

gen taaler ikke Opsættelse; la douleur presse, Smerten er hæftig.

Pressette, *f.* (Pap.) lille fiin Presse.

Presseur, se, *s.* Præsser, En, som præsser Tøi.

Pressier, *m.* (Impr.) Trykker.

Pression, *f.* Tryk; la – de l'air, Luftens Tryk; machine à vapeur à haute –, Høitryks-Dampmaskine.

Pressirostre, *m.* (H. n.) Brokfugl, Klyde. [el. Urter; *p. u.*

Pressis, *m.* udpræsset Saft af Kjød

Pressoir, *m.* Viinperse; Stedet, hvor Druerne perses; fiin Pressepude hvormed Guldblade presses paa Papir.

Pressurage, *m.* Viinpersning; sidste og sletteste Viin; (Féo.) Afgift til Lehnsherren for Brug af hans Perse.

Pressure, *f.* (Ép.) Naaletilspidsning.

Pressurer, *v. a.* perse; udpræsse Saften af Frugter; *fig.* udsuge ved Afgifter, udpine.

Pressureur, se, *s.* Viinperser, Mand el. Qvinde, som forestaaer Persen.

Prestance, *f.* god Holdning, værdigt Udseende, Anstand; un homme de grande –, en smuk, anselig Mand, en Mand af et imponerende Ydre.

Prestant, *m.* (Mus.) Principal i et Orgel, Orgelpibe, hvorefter de andre Orgeltoner rette sig.

Prestation, *f.* (Pal.) bruges i Udtr. – de serment, Eedsaflæggelse; – de foi et hommage, Beviisnelse af sin Hyldest for Lehnsherren; – en nature, Leverance af Brød, Fourage o. desl. til en Hær, Leverance in natura; – d'argent, Udredelse af Penge (v.).

Preste, *a.* hurtig, rask; behændig; il a la main bien –, han er meget rap paa Haanden; il est – à la réplique, han har strax et Svar paa rede Haand; *ad.* hurtigt! allez là, et dépêchez-vous, –! gaa derhen, og skynd Dig, hurtigt!

Prestement, *ad.* hurtigt, raskt, i Hast.

Prester (r udtales), *m.* brændende Luftsyn; Skypompe; (H. n.) Slags giftig Slange.

Prestesse, *f.* Hurtighed; Behændighed; *fig.* la – de ses réponses, Hurtigheden i hans Svar; (Peint.) Raskhed i Udførelsen.

Prestidigitateur, *m.* Taskenspiller, som har stor Fingernemhed.

Prestidigitation, *f.* Taskenspillerkunst, Taskenspillerens Fingerfærdighed.

Prestidigitatoire, *a.* som bestaaer i Fingerfærdighed (om Taskenspillerkunsten). [Trylleri.

Prestige, *m.* Kogleri, Blændværk;

Prestigiateur, *m.* Gøgler, Troldmand; *p. u.* [blindende; fortryllende.

Prestigieux, se. *a.* koglende, for-

Prestimonie, *f.* (Dr. can.) privat Stiftelse el. Capital til Underhold for en Geistlig.

Prestissimo, *ad.* (Mus.) meget hurtigt.

Presto, *ad.* (Mus.) hurtigt.

Prestolet, *m.* slet, maadelig Præst, Præstemand (haanligt Udtr.).

Présuccession, *f.* (Jur.) Ret, som gaaer forud for Arveretten.

Présumable, *a.* rimelig, formodentlig.

Présumé, e, *p.* anseet el. antaget for; il est – innocent, han er anseet for uskyldig.

Présumer, *v. a.* formode; *v. n.* have høie Tanker, være indbildsk; je ne présume rien de bon de tout cela, jeg aner el. venter mig intet Godt af alt det; il présume bien de son prochain, han nærer gode Tanker om sin Næste; il présume trop de son crédit, han gjør sig altfor store Tanker om sin Indflydelse; il présume de soi, han har store Tanker om sig selv.

Présupposer, *v. a.* forudsætte; cela –é, det forudsat.

Présupposition, *f.* Forudsætning.

Présure, *f.* Løbe til at lave Ost, Osteløbe.

Prêt, *m.* Laan, Pengelaan, det Laante; (Mil.) Lønning; – gratuit, rentefrit Laan; – sur nantissement, Laan paa haandfaaet Pant; maison de –, Laanehuus, Assistentshuus.

Prêt, e, *a.* færdig til, rede til; belavet, forberedt; il est – à partir, han er reisefærdig; il est – à tout faire, han er rede til Alt; il n'est jamais –, han kan aldrig blive færdig, han kommer altid for silde; le dîner est –, Middagsmaden er færdig.

Prétantaine, *f.* bruges kun i Udtr. courir la –, løbe om uden noget Maal, føite; *pop.* elle court la –, hun gaaer paa Støvejagt.

Prêté, e, *p.* laant; *s. m.* c'est un – rendu, det er et velfortjent Gjengjæld.

Prétendant, e, *s.* og *a.* En, som anholder el. ansøger om Noget; Præ-

tendent, Prætendentinde; Beiler, Frier (i d. Betydn. kun *m.*).

Prétendre, *v. a.* fordre, begjære; paastaae, troe sig overbeviist om; have i Sinde; ville; mene; *v. n.* attraae, gjøre Fordring paa, anholde om; il prétend le pas sur un tel, han fordrer at gaae foran den og den; il prétend que cela n'est pas vrai, han paastaaer, at det ikke er sandt; je prétends qu'il fasse son devoir, jeg forlanger (vil) at han gjør sin Skyldighed; je prétends partir demain, jeg har i Sinde at reise i Morgen; il prétend à cette place, han attraaer el. gjør Fordring paa dette Embede.

Prétendu, e, *p.* foregiven, formeent, indbildt (sættes foran Subst.); un – bel esprit, et indbildt vittigt Hoved;... *s.* Brudgom, Brud, Forlovede, Kjæreste; Beiler, Frier (i d. Betydn. kun *m.*).

Prête-nom, *m.* En, som laaner sit Navn til Noget (ved Udstedelsen af en Contract el. i et Handelsanliggende); *pl.* des prête-noms.

Prétentaine, s. prétantaine.

Prétentieusement, *ad.* paa en fordringsfuld Maade.

Prétentieux, se, *a.* fordringsfuld; søgt, affecteret; *s.* et fordringsfuldt Menneske.

Prétention, *f.* Fordring, Paastand paa Noget; Forhaabning; *pl.* Indbildninger; avoir des -s, gjøre sig til af sine Talenter, af sin Herkomst; cette femme a encore des -s, dette Fruentimmer bilder sig ind at være endnu smuk, vil endnu behage; c'est un homme sans -s, det er et fordringsløst Menneske; une femme à -s, et Fruentimmer med indbildte Ideer om eget Værd; et forfængeligt Fruentimmer.

Prêter, *v. a.* laane Noget til en Anden; laane En Penge; *v. n.* strække sig, udvide sig; *fig.* give Stof; *v. pr.* hengive sig til; samtykke i, finde sig i, føie sig efter, – à intérêt, laane paa Rente; – à usure, laane paa Aager; – sur gage, laane paa Pant; – à la petite-semaine, laane for kort Tid og mod opskruet Rente; – main-forte, yde retlig Bistand ved Lovenes Haandhævelse; – la main à qc., være behjælpelig ved Noget; – la main à q., give En en Haandsrækning; – le collet à q., tilbyde sig at slaaes med En; tilbyde sig at disputere med En; *fig.* – l'oreille, laane Øre til; – attention, give Agt paa, være opmærksom; – silence, forholde sig tavs, tie; – sa voix à q., son ministère à q., tale til Bedste for En; lægge et godt Ord ind for En; – secours, – aide, hjælpe; – faveur, begunstige; – serment, aflægge Ed; – foi et hommage, sværge En Hyldest; – à q. un ouvrage, tilskrive el. tillægge En et Værk; – le flanc à l'ennemi, tilbyde Fienden Flanken, udsætte sig for at angribes i Flanken; – le flanc, give sig blot; cela prête au ridicule, det giver Stof til Latter; cela prête à des fâcheuses interprétations, det yder Stof til ufordeelagtige Fortolkninger; *prov.* on ne prête qu'aux riches, det er kun til de Rige, at man skytter om at laane; *fig.* det er kun de skjønne Aander, at man tillægger Vittigheder; . . . du cuir qui prête, Læder, som rækker sig; c'est un sujet qui prête beaucoup, det er et indholdsrigt Emne, hvorover der lader sig meget sige; . . . il se prête à tout, han gjør Alt med; il faut savoir se –, man maa forstaae at være eftergivende; je me prête à cet accommodement, jeg indvilliger i dette Forlig; se – aux circonstances, lempe sig efter Omstændighederne; . . . *s. m.* Laanen; Laan; *prov.* ami au –, ennemi au rendre, man laaner til sin Ven og fordrer tilbage af sin Fiende; c'est un – (bedre: un prêté) à ne jamais rendre, det er et Laan, man kan skyde en hvid Pind efter.

Prétérit (t udtales), *m.* (Gr.) den forbigangne Tid.

Prétérition, *f.* (Jur.) Forbigaaelse el. Forglemmelse i et Testament af en berettiget Arving; (Rhét.) rhetorisk Form, hvorved man erklærer at ville forbigaae, hvad der alligevel anføres; f. Ex. je ne vous dirai point qu'il était aussi brave que modeste.

Prétermission, *f.* (Rhét.) s. s. prétérition.

Préteur, *m.* (Anc.) Prætor, Statholder i Rom el. i en romersk Provinds.

Prêteur, se, *s.* og *a.* Udlaaner, Udlaanerske; *prov.* la fourmi n'est pas -se, Personen, hvorom der tales, holder ikke af at gjøre Udlaan.

Prétexte, *m.* Paaskud, Skingrund,

Udflugt; — spécieux, plausible, et rimeligt, tilsyneladende gyldigt Paaskud; sous — de piété, under Fromheds Foregivende; servir de —, tjene til Paaskud; il n'y a pas de — à cela, il n'y a pas de —, der gives ingen rimelig Grund el. Undskyldning derfor.

Prétexte, *f.* (Anc.) lang purpurbræmmet Kjole for de romerske Senatorer og Øvrighedspersoner, naar de bivaanede de offentlige Lege; fornemme Drengeborns Dragt i Rom indtil det 17de Aar.

Prétexter, *v. a.* tage til Paaskud; undskylde sig med, foregive; de quoi peut-il — un tel procédé? hvormed kan han besmykke en saadan Fremfærd? — une maladie pour ne pas s'y trouver, foregive en Sygdom for ikke at indfinde sig der.

Prétibial (udt. -thi-), e, *a.* (An.) henhørende til det Forreste af Skinnebenet.

Prétintaille, *f.* Slags Falbelade el. udtakket Garnering paa Fruentimmerklæder; *fig.* og *fa.* Bisirater; tilfældige, ubetydelige Biting.

Prétintailler, *v. a.* paasætte Falbelader; *fig.* udstaffere med Bisirater; inus.

Prétoire, *m.* (Anc.) Prætorens Domhuus; hans Bolig i Rom; Feltherreteltet; le préfet du —, Oberst for Keiserens Livvagt; (under det romerske Riges Forfald) Statholder over en af Keiserdømmets fire Hovcddele.

Prétorien, ne, *a.* (Anc.) prætoriansk; vedkommende Prætoren; henhørende til en af Prætoren el. Statholderen commanderet Hær; garde —ne, Prætorens Livvagt; droit —, Afgift tilkommende Prætoren; porte —ne, den første af de fire Porte paa en romersk Leir, sædvanlig ligeoverfor Fjenden; ... *s. m.* Prætorianer, Soldat af Prætorens Livvagt. [Forelle.

Prétora el. prêtra, *m.* (H. n.) Slags

Prétoriole, *m.* (Anc.) Prætorens Bolig; (Mar.) Kapitainens Kahyt paa et Krigsskib.

Prêtrage, *m.* Præsteskab; *pop. p. u.*

Prêtraille, *f.* Præsteskab, Præstekram, Præsteslæng (spottende Udtr.).

Prêtre, *m.* Præst; catholsk Præst (i den protestantiske Kirke hedder det alm. ministre el. pasteur); consacrer un —, indvie en Præst; se faire —, indtræde i Præstestanden, blive Præst; — habitué, Præst, som er ansat ved et vist Sogn; cardinal- —, Cardinal, som er optaget i Præsteordenen; le grand — de la loi, den jødiske Lovs Ypperstepræst; *prov.* il faut que le — vive de l'autel, Enhver maa kunne leve af sit Fag; (Fort.) bonnet à (de) —, Udenværk med fremspringende Vinkler imod Landsiden. [denske Cultus).

Prêtresse, *f.* Præstinde (i den hedenske Cultus).

Prêtrise, *f.* catholsk Præstestand.

Préture, *f.* (Anc.) Prætorembede, Prætorværdighed; Prætorens Embedstid.

Preuve, *f.* Beviis; Prøve, Vidnesbyrd; oplysende Actstykke; la — en est que el. — de cela est que, Beviset derpaa er o. s. v.; pour — je dis que, til Beviis derpaa, anfører jeg at o. s. v.; en venir à la —, berigtige; faire — de noblesse el. blot faire ses —s, godtgjøre sin adelige Herkomst; faire — de courage, aflægge Beviis paa Mod; il a fait ses —s, han har aflagt sin Prøve, han har ved flere Leiligheder beviist sit Mod, sin Retskaffenhed el. sin Dygtighed; (Jur.) — muette, Beviis, hentet fra Omstændighederne.

Preux, *a.* tapper, kjæk; bruges kun i Udtr. un — chevalier, en tapper Ridder; un — et hardi chevalier, en kjæk og dristig Ridder; *s. m.* en tapper Kriger; *plais.*

Prévaloir, *v. n.* overgaae, bære Fortrinet; *v. pr.* benytte sig af, drage Fordeel af; gjøre sig til af; son adversaire a prévalu, hans Modstander har beholdt Overhaanden; il ne faut pas que la coutume prévale sur (el. contre) la raison, Vedtægt bør ikke seire el. faae Overhaand over Fornuften; il s'est prévalu de son autorité, han har benyttet sig af sin Myndighed; il s'est un peu trop prévalu de son succès, han har gjort sig lidt vel meget til af sin vundne Fordeel.

Prévaricateur, trice, *s.* og *a.* En, som tilsidesætter el. forraader sin Pligt; en Troløs.

Prévarication, *f.* svigagtig Tilsidesættelse af Embedspligt; troløs Adfærd imod dem, hvis Sag man burde forsvare.

Prévariquer, *v. n.* tilsidesætte svigagtigen sin Embedspligt; forraade

dem, hvis Sag, det var Pligt at forsvare. [(agaric).

Préval, *m.* (Bot.) Slags Bladhat

Prévenance, *f.* Forekommenhed, forekommende Artighed, Forbindtlighed.

Prévenant, e, *a.* forekommende, forbindtlig; indtagende; un homme –, et forekommende Menneske; un air –, et behageligt, indtagende Udseende.

Prévenir, *v. a.* komme før en Anden, komme først, komme i Forkjøbet; forebygge, forekomme; besvare Indvendinger før de fremsættes; vinde for sig, forud indtage; underrette om; *v. pr.* lade sig forud indtage; – l'heure, komme før den bestemte Tid; – le mal, forebygge det Onde; – une maladie, afværge en Sygdom; – le danger, afvende Faren; – les besoins de q., afhjælpe Ens Trang; – les objections, forud møde Indvendingerne; son air prévient en sa faveur, hans Udseende indtager for ham; – le juge, forud indtage Dommeren; je l'en ai prévenu, jeg har forud underrettet ham derom; il faut autant qu'on le peut – tout le monde par de bons offices, man maa saa meget som muligt vise forekommende Tjenstvillighed imod Alle; il se prévient aisément, han lader sig let forud indtage.

Préventif, ive, *a.* forebyggende, afværgende; des mesures –ives, forebyggende Forholdsregler.

Prévention, *f.* forudfattet Mening, Fordom; (Jur.) Anklagestand; en – ommers Ret til først at paakjende en Sag; anticiperet Udøvelse af en Andens Ret (v.); Udnævnelse af Paven til et Præbende før Kirkepatronen kunde benytte sin Udnævnelsesret; se défaire, se dépouiller de toute –, aflægge enhver Fordom; juger sans –, dømme fordomsfrit; être mis en –, stilles under Anklage.

Préventivement, *ad.* paa en forebyggende Maade.

Prévenu, e, *p.* forudindtaget; tiltalt, anklaget; il est – en faveur de cet homme, han er forudindtaget for denne Mand; – de vol, tiltalt for Tyveri; ... *s.* en Tiltalt, en Anklaget.

Prévision, *f.* Forudseenhed; *pl.* Gisninger.

Prévoir, *v. a.* forudsee; tage Forholdsregler for mødende Tilfælde; tout a été prévu, Alt har været forudseet, man har taget alle nødvendige Forholdsregler.

Prévôt, *m.* Forstander; Overdommer; Provst; Overprofos; – d'un chapitre, Forstander for et Domcapitel; Domprovst; – général, Overforstander for visse geistlige Ordener; – des marchands, Formand for Handelsstanden og Borgerskabet, municipal Øvrighed, Overborgermester; – royal, kongelig Overdommer, øverste Dommer i en Landsoverret; grand – de France, – de l'hôtel du roi el. blot – de l'hôtel, Overhofmarschal, Overdommer i Hofsager; – de Paris el. du grand Châtelet, Overdommer i Paris ved Retten i Châtelet; – de la connétablie, Oberst for Marschalsgarden; – des monnaies, Myntmester, som sørgede for Falskmynteres Paagribelse og Afstraffelse; – de l'île, Overhoved for Landpolitiet i og om Paris; – des maréchaux, Oberst for Landpolitiet i Provindserne; – de l'armée, grand –, Overprofos for Armeen; – d'un régiment, Regiments-Profos; – de la marine, Overprofos i Marinen; – de salle, Underlærer i en Fægteskole.

Prévôtal, e, *a.* henhørende under Landpolitiets Overhoved; cas –, Sag, som afgjøres for Landpolitiets Domstol; cour –e, Landpolitiret; *pl. m.* –taux.

Prévôtalement, *ad.* afgjort uden Appel af Landpolitiøvrigheden.

Prévôté, *f.* Domprovstens Embede el. District, Domprovsti; en civil el. militair Overdommers Embede el. District. [sigtighed.

Prévoyance, *f.* Forudseenhed; For-

Prévoyant, e, *a.* forudseende; forsigtig.

Priape-de-mer, *m.* (H. n.) Slags Blødorme, Sønelde; *pl.* des–s–de–mer.

Priapée, *f.* usømmeligt Digt el. Maleri; *pl.* Feste til Ære for Priapus; obscene Digte, hvori Priapus besynges.

Priapisme, *m.* (Méd.) smertelig vedholdende Erection af det mandlige Lem. [Sømige, Slags Blødorm.

Priapule, *f.* (H. n.) Holuturie,

Prié, *p.* inviteret, indbudt; *s. m.* indbuden Gjæst (især *pl.*); il est né –, han er een Gang for Alle indbuden.

Prie-Dieu, *m.* Bedestol, el. Bedepult; *pl.* des prie-Dieu.

Prier, *v. a.* bede, bønfalde; indb-

byde, *v. n.* bede til Gud, gaae i Forbøn for; – Dieu, bede til Gud; – q. *de* qc., *de* faire qc., bede En om Noget, om at gjøre Noget; on l'a –é *à* dîner, man har indbudet ham til at spise til Middag; je l'ai –é *de* dîner avec nous, jeg har bedet ham (leilighedsviis, uden Ceremoni) om at spise til Middag med os; on l'a –é *de* la noce, man har indbudet ham til Brylluppet; – pour q., gaae i Forbøn for En; il aime à se faire –, han holder af at nødes; ne le faites pas, je vous prie, je vous en prie, for Alting, gjør det ikke.

Prière, *f.* Bøn; Begjæring; exaucez ma –, hør min Bøn, bønhør mig; être en –, være beskjæftiget med at bede; faire sa –, holde sin Bøn.

Prieur, *m.* Prior, Overhoved i et Kloster; forh. Præsident i Handelsconsulatet i visse Byer; – commendataire, Prior, som nød Indtægten af et Kloster uden at udøve nogen Myndighed over Munkene; – curé, Canonicus, som forestod et Præstekald; grand- – de l'ordre de Malte, Maltheserordenens Storprior; *prov.* il faut toujours dire du bien de monsieur le –, man maa altid tale vel om sine Foresatte.

Prieural, e, *a.* (Égl.) henhørende til en Prior; église –e, Prioralkirke; *pl. m.* –raux.

Prieure, *f.* Priorinde; grande- –, Nonne, som var den næste i Værdighed efter Abbedissen.

Prieuré, *m.* Munkekloster, afhængigt af et Abbedi og staaende under en Prior; Nonnekloster under en Priorinde; Priori; – -cure, Priori med tilhørende Sognekald.

Primage, *m.* (Mar.) Godtgjørelse, som tilstaaes undertiden Skibscapitainen foruden Skibsfragten.

Primaire, *a.* bruges i Udtr. école –, Elementarskole for Børn; instruction, enseignement –, Elementarunderviisning; instituteur –, Børnelærer; assemblée –, første Valgforsamling, hvor Vælgerne udnævnes.

Primat, *m.* Primas, Overerkebiskop; Overhoved for en græsk By el. Provinds

Primatial, e, *a.* henhørende under en Primas; église –e, Kirke, som staaer under en Primas; *pl. m.* –tiaux.

Primatie, *f.* Primasværdighed; Primat, Districtet under en Primas.

Primauté, *f.* Forrang; (Jeu) Forhaand; *fig.* gagner q. de –, komme En i Forkjøbet.

Prime, *f.* Assurance-Præmie, Brandpræmie; Præmie til Opmuntring; marché à –, Kjøb af Statspapirer paa det Vilkaar, at Kjøberen, imod en vis Præmies Erlæggelse, kan til en bestemt Termin bestemme sig for at modtage Papirerne el. ikke; (Escr.) første Stilling i Fegtning; (Jeu) Slags Firkort; avoir –, have 4 Kort hver af sin Farve; (Manu.) fineste Slags spansk Uld; (Joa.) halv gjennemsigtig Steen, som tjener til Model for Krystaller; (Égl.) den første af de 7 kanoniske Bønner; (Arith.) Tiendedeel af Eenheden; (Com.) 24de Deel af et Gran; (Géo.) 60de Deel af en Grad.

Prime abord (de), *ad.* strax, ved første Diekast.

Prime-morue el. morue de prime, *f.* (Com.) Kabliau af første Fangst; *pl.* des primes-morues.

Primer, *v. n.* indtage første Plads i Boldspil, lade Bolden kaste til sig; *fig.* have Fortrinet, udmærke sig; *v. a.* overgaae, fordunkle; il aime à –, han holder af at være den Ypperste; (Jur.) – q. en hypothèque, have Panteret foran en Anden. [paa een Gang; *v.*

Prime-saut (de), *ad.* pludseligen,

Prime-sautier, ère, *a.* som følger den første Indskydelse; *v. p. u.*

Primeur, *f.* tidligste Tid for Frugters og Urtesagers Modenhed; *pl.* tidligt modne Frugter og Urtesager; ce vin est bon dans la –, denne Viin er god at drikke, naar den er ung.

Primevère, *f.* (Bot.) Primulaveris, Vaarlyst, Slags Aurikel.

Primevert (primevère, *Ac.*), *m.* det begyndende Foraar; Vaargrønt; *v. p. u.*

Primicériat, *m.* Seniors Værdighed i et Stift el. Domcapitel, Seniorat.

Primicier, *m.* Stiftssenior; Universitetsrector.

Primidi, *m.* første Dag i en Decade efter den republicanske Calender.

Primipare, *s.* og *a. f.* (Méd.) Kone, som første Gang gjør Barsel.

Primipilaire, *m.* (Anc.) Spydbrager i en af de ti første Centurier i en romersk Legion.

Primipile, *m.* (Anc.) første Hovedsmand el. Chef for Spydbragerne i en romersk Legion.

Primitif, ive, *a.* oprindelig, første, ældste; langue -ive, Stammesprog, det oprindelige Sprog; mot -, Stammeord; couleur -ive, Grundfarve; monde -, Urverden; la -ive église, ældste kristelige Kirke; curé -, en Kirkes egentl. Præst, som holder bestandig Kapellan.

Primitivement, *ad.* oprindeligen.

Primo, *ad.* for det Første.

Primogéniture, *f.* Førstefødsel; Førstefødselsret.

Primordial, e, *a.* oprindelig, første, ældste; (Bot.) feuilles -es, Kimblade, de første Blade; *pl. m.* -diaux.

Primordialement, *ad.* oprindeligen.

Primulacée, *f.* (Bot.) Kodrive; Fredløs; Jacqvinie.

Prince, *m.* Fyrste, Prinds; Souverainen, hvorom der tales; *fig.* den Ypperste, den Første el. Fornemste; *prov.* vivre en -, leve paa Fyrsteviis, paa en glimrende Fod; être vêtu en -, være prægtigt klædt; ce sont jeux de -, qui ne plaisent qu'à ceux qui les font, det er Fyrsteglæder el. Moerstab, som kun fornøier dem, som hengiver sig dertil; Glæder, hvis skadelige Følger for Andre ikke tages i Betragtning; *fig.* og *fa.* être bon -, have en føielig og eftergivende Charakteer (om Private); l'ami du -, (*iron.*) Agent for Fyrstens hemmelige Glæder; le - des poètes, den ypperste Digter, Digterkongen; les -s de l'Église, Cardinalerne, Erkebiskopperne og Bisperne; les -s des apôtres, Peter og Paulus; le - des ténèbres, Mørkets Aand, Djævelen; (Anc.) le - du sénat, den Første af Senatorerne; le - de la jeunesse, den yngste Prinds af den keiserlige Familie, som ved Høitideligholdelse af de trojanske Lege anførte Senatorernes Sønner.

Princeps, *a. f. lat.* i Udtr. édition -, den første Udgave af en gammel Auctor.

Princerie, *f.* Fyrsteværdighed el. Seniorværdighed (primicériat).

Princesse, *f.* Prindsesse, Fyrstinde; *fa.* Dame (undertiden spottende Udtr. til Fruentimmer af slet Rygte); *fig.* og *fa.* faire la -, antage et stolt og bydende Væsen; heureuse comme une -, evigt lykkelig; *a.* i Udtr. amandes -s, Prindsesse-Mandler, som have en sprød Skal.

Princier, ère, *a.* fyrstelig; maison, famille -ère, fyrstelig Familie med Fyrste-Titel og Fyrste-Rettighed; *s. m.* s. s. primicier.

Princillon, *m.* lille Prinds (*plais.*).

Principal, *m.* det Væsenligste; Hovedsag; Hovedpost; Hovedstol, Kapital; Rector ved en Skole; *pl.* de Øverste, de Ypperste; les -paux d'une ville, en Byes Notabiliteter (*p. u.*).

Principal, e, *a.* væsentligste, vigtigste; son - but, hans Hoved-Formaal; son - défaut, hans væsentligste Feil; la proposition -e, Hovedsætningen; le - locataire, Hovedleieren, som igjen udleier det han har leiet; le -obligé, Hovedskyldneren; *prov.* c'est la -e pièce du sac, det er det Nødvendigste i den paagjældende Sag; *pl. m.* -paux.

Principalat, *m.* Rectorpost.

Principalement, *ad.* fornemmeligen, især, fremfor Alt.

Principalité, *f.* Rectorpost; *v.*

Principat, *m.* (Anc.) den øverste Senatorværdighed i Rom.

Principauté, *f.* fyrstelig Værdighed; Fyrstendømme; *pl.* (Thé.) det 3die Englechor.

Principe, *m.* Oprindelse, Tingenes første Begyndelse, første Ophav, Udspring; Grundstof, Grundelement; Grundsætning, Grundregel, Leveregel; Hovedsandhed, Princip; *pl* gode Grundsætninger; (Anc.) de yngste romerske Soldater, som begyndte Kampen; Dieu est le - de toutes choses, Gud er den første Aarsag til Alt; il faut remonter au - des choses, man maa gaae tilbage (stige op) til Tingenes første Grund; dès le -, fra Begyndelsen af; le - de la chaleur, Varmestoffet; établir un -, opstille en Grundsandhed, et Princip; partir d'un -, gaae ud fra et Princip; avoir des -s, have gode Grundsætninger; un homme sans -s, et Menneske uden gode moralske Grundsætninger.

Principicule, *m.* ung Prinds, lille Prinds; *plais. p. u.* (spottende Udtr.).

Principion, *m.* lille, ubetydelig Prinds

Printanier, ère, *a.* foraarslig, foraarsagtig; fleur -ère, Vaarblomst; étoffes -ères, lette, tynde Foraarstøier.

Printemps, *m.* Foraar, Vaar; *fig.*

Ungdom; le - de la vie, Livets Vaar; elle comptait seize -, hun havde oplevet sit 16de Aar.

Prion, m. (H. n.) Petrel, Uveirsfugl.

Prione, f. (H. n.) Slags vingedækket Insect.

Prionode, s. (An.) savformig.

Prionote, m. (H.n.) Kuurfisk, Søhane.

Priorat, m. Priors Værdighed, Priorat.

Priori (à), loc. ad. ifølge en tidligere antaget Grundsætning; uden H. til Erfaringen.

Priorité, f. Fortrin i Tid; tidligere Tilværelse; et Forslags Ret til at behandles før et andet; - de date, ældre, tidligere Datum.

Prisable, a., som fortjener en Belønning, priisværdig; s. appréciable.

Pris, e, p. taget, erobret; hæftet; fig. indtaget; narret, bedraget; un parti -, en taget Beslutning; une ville -e, en indtaget By; un homme - de vin, et Menneske, som er beskænket, som er halvt fuld; bien - dans sa taille, velskabt; le lait est -, Melken er bleven tyk; il y sera -, han bliver narret der; fig. og fa. il a l'air d'un premier -, han seer forbløffet, ganske modfalden ud (v.); prov. à parti - point de conseil, det nytter ikke at give Raad, naar Beslutningen er tagen; c'est autant de - sur l'ennemi, det er dog Noget vundet.

Prise, f. Borttagelse, Indtagelse, Erobring; Bytte, Fangst; Hæftelse, Tagen til Fange; Sted el. Leilighed til at tage fat; Trætte; (Méd.) Dosis; pl. Strid; - d'armes, Træden under Vaaben; Griben til Vaaben imod Regjeringen; - d'habit, Munkes el. Nonners Anlæggelse af Klosterdragten (veture); (Jur.) - de corps, Hæftelse; - de possession, Tagen i Besiddelse (om et Embede, en Arv o. desl.); la - à partie, en forurettet Parts Anlæggelse af Sag imod Dommeren; ... une ch. de bonne -, en Ting, man kan bemægtige sig med Rette; être en -, være udsat for at kunne tages; hors de -, som ikke kan tages; udenfor Fare; ce vase est tout rond, il n'y a pas de -, denne Vase er ganske rund, der er ikke Noget at tage fat ved; avoir, trouver - sur q., have el. finde Leilighed til at angribe En, til at rive ned paa En; donner - sur soi, donner - à la critique, udsætte sig for at blive critiseret; lâcher -, slippe hvad man har taget; fig. give efter; ils ont eu - ensemble, ils ont eu quelque -, de have været oppe at trættes; en venir aux -s, komme i Haandgemæng; en être aux -s, være i Kast sammen, være i Klammeri el. i Strid med hinanden; être aux -s avec la mort, være i Dødskamp.

Prisée, f. Vurdering, Vurderingssum; faire la -, vurdere, taxere.

Priser, v. a. vurdere; fig. skatte, sætte Priis paa; v. pr. skatte sig selv, rose sig; v. n. bruge Snuustobak, tage en Priis; prov. il prise trop sa marchandise, han sætter for stor Priis paa sine Varer; han vurderer sig alt for høit; il se prise beaucoup, han sætter stor Priis paa sig selv, han roser sig vidt og bredt.

Priseur, se, s. Mand el. Kone, som bruger Priistobak; a. i Udtr. commissaire- -, Taxationsmand, Vurderingscommissar.

Prismatique, a. prismatisk, som har Form af et Prisme; couleur -, Regnbuefarve.

Prisme, m. Prisma; fig. voir à travers un -, see Tingene gjennem et Forskjønnelsesglas, saaledes som man ønsker at see dem.

Prismoïde, a. dannet som et Prisma; s. m. (Géo.) Prismoide (et geometrisk Legeme).

Prison, f. Fængsel; Fangenskab; mettre en -, sætte i Arrest; fig. cette maison est une -, dette Huus er mørkt og skummelt; prov. og pop. il est gracieux comme une porte de -, han er plump og frastødende; être dans la - de Saint-Crépin, have for snævert Fodtøi; s. amours.

Prisonnier, ère, s. Fange; Arrestant, Arrestantinde; - d'État, Statsfange; - de guerre, Krigsfange; faire -, tage til Fange.

Privable, a. som kan berøves Noget; p. u.

Privance, f. Fortrolighed med Undergivne; v. inus.

Privatif, ive, a. (Gr. om Partikler, som forbindes med Ord) som betegner det Modsatte el. Savnet af en vis Gjenstand el. Egenskab; s. m. negtende Partikel.

Privation, f. Tab, Savn; Berø-

velse; Selvfornegtelse; - de la vue, Berøvelse el. Tab af Synet; vivre dans la-de toutes choses, lide Mangel paa det Nødvendigste; s'imposer des-s, paalægge sig frivillige Savn.

Privativement, *ad.* udelukkende; bruges kun i Udtr. - à tout autre, udelukkende fremfor enhver Anden.

Privauté, *f.* stor Fortrolighed; prendre, se permettre des -s, tage sig store Friheder (især m. H. til Fruentimmer).

Privé, *m.* Privet, Vandhuus (nu: cabinet el. lieu d'aisances).

Privé, e, *p.* berøvet; *a.* privat, hemmelig; tam; fortrolig, familiair (*p. u.*); -de la liberté, berøvet Friheden; vivre en homme-, leve som Privatmand; agir de son autorité -e, handle egenmægtigen; en son propre et-nom, for sit eget Vedkommende, i sit eget Navn; conseil d'État-, geheime Statsraad; un oiseau-, en tam Fugl; *fig.* c'est un oiseau, un canard-, det er en Person, som bruges til at lokke Andre i en Fælde. [*p. u.*

Privément, *ad.* paa en fortrolig Fod;

Priver, *v. a.* berøve; tæmme; *v. pr.* berøve sig, stille sig ved; undvære; tæmmes; - q. de sa liberté, berøve En Friheden; se-d'un plaisir, negte sig en Fornøielse.

Privilège, *m.* Privilegium; Forret; Document, som tilstaaer en Forret; *fig.* Naturgave; *fa.* visse Friheder, som tilstaaes En i et Samfund; (Jur.) en Creditors tidligere Hypothek el. Forret for Andre.

Privilégié, e, *a.* som nyder et Privilegium; *fig.* fortrinligt udstyret af Naturen; *fa.* som tiltager sig eller som tilstaaes særegne Friheder i et Samfund; jour-, Dag, paa hvilken der ikke kan arresteres for Gjæld; autel -, Alter, ved hvilket der kan læses Sjælemesser paa de Dage, det ikke er tilladt ved de andre Altre; (Jur. can.) cas -, særeget Tilfælde, hvori den verdslige Øvrighed deeltager med den kirkelige i at dømme en Geistlig; *s.* En, som er i Besiddelse af et Privilegium.

Prix, *m.* Priis; Værdi; Betaling; *fig.* Opoffrelse; Værd; Løn, Belønning; Straf; Præmie; vendre à haut-, sælge til høiPriis; à bas-, til lav Priis; à vil-, til Spotpriis; à (au) - coûtant, til Indkjøbsprisen; au - du marché, til Torvepriis; au-courant, til den gængse Priis; à juste -, til billig Priis; à - fixe, til en bestemt Priis; - fait, en aftalt el. accorderet Priis; vendre à non- -, sælge under Indkjøbsprisen, for mindre end hvad det har kostet; à tout-, til enhversomhelst Priis; à quelque-que ce soit, hvad det saa end maa koste; à bon -, for godt Kjøb; hors de-, overordentligt dyrt; c'est une ch. sans -, cela n'a point de-, det er af en meget stor Værdi; Prisen for samme er ubestemt; les effets publics sont sans -, Statspapirerne efterspørges ikke, søges ikke; cela vaut toujours son -, det beholder altid sit Værd; *prov.* chacun vaut son -, Enhver har sit Fortrin; un homme sans -, et uskatteerligt Menneske, en Mand af sjeldent Værd; mettre la tête d'un homme à -, udsætte en Priis paa en Mands Hoved; il a manqué le - de peu de voix, han fattedes kun faa Stemmer for at erholde Prisen; remporter le -, vinde Prisen; il recevra le -de ses crimes, han vil erholde Løn (blive straffet) for sine Forbrydelser; ... - pour -, *loc. ad.* forholdsviis; naar den Ene sammenlignes med den Anden; au-de, *loc. pp.* med Opoffrelse af; i Sammenligning med; au - de sa vie, med Opoffrelse af sit Liv; ce bienfait n'est rien au - de tout ce qu'il a fait pour moi, denne Velgjerning er Intet i Sammenligning med Alt, hvad han har gjort for mig.

Probabilisme, *m.* (Thé.) Meningstro, Lære, hvorefter man med god Samvittighed kan følge en rimelig Mening, uden H. til at der gives Andre mere rimelige. [babilismen.

Probabiliste, *m.* Tilhænger af Pro-

Probabilité, *f.* Sandsynlighed; Rimelighed; il n'y a pas de - à cela, il n'y a nulle -, der er ingen Sandsynlighed derfor; il y a des -s pour et contre, der er rimelige Grunde for og imod; (Thé.) doctrine de la -, f. probalisme; (Math.) calcul des -s, Beregning af de rimelige Tilfælde, Sandsynlighedsberegning.

Probable, *a.* sandsynlig; rimelig; *s. m.* det Sandsynlige.

Probablement, *ad.* sandsynligen, rimeligen.

Probante, *a. f.* bevisende; bruges i Udtr. raison –, overbevisende Grund; en forme –, i authentisk Form; pièce –, Stykke, som tjener til Beviis.

Probatif, ive, *a.* bevisende.

Probation, *f.* Prøvetid, som gaaer forud for Klosterløvtets Aflæggelse; Prøvetid før Indtrædelse blandt Novicerne.

Probatique, *a.* kun i Udtr. piscine –, Søen Bethesda, hvor Jesus helbredede den Lamme.

Probatoire, *a.* kun i Udtr. acte –, Prøvestykke for Aspiranterne til en Universitetsgrad; *v.*

Probe, *a.* redelig, retskaffen.

Probité, *f.* Retskaffenhed; homme d'une – reconnue, Mand af en erkjendt Retskaffenhed; – éprouvée, à toute épreuve, incorruptible, prøvet, ubestikkelig Redelighed.

Problématique, *a* problematisk, uafgjort; tvivlsom; tvetydig.

Problématiquement, *ad.* paa en problematisk, paa en tvivlsom Maade.

Problème, *m.* Opgave, Problem; tvivlsomt Spørgsmaal, Stridsspørgsmaal; Gaade, indviklet Sag; uforklarlig Charakteer; résoudre un –, løse en Gaade; cet homme est un vrai –, dette Menneske er en sand Gaade.

Proboscide, *f.* (Anc. h. n. og Blas.) en Elefants el. et Insects Snabel.

Procatharctique, *a.* (Méd.) i Udtr. cause –, første begyndende Aarsag til en Sygdom.

Procédé, *m.* Fremgangsmaade, Opførsel; (Techn.) Methode; chemisk Proces; *pl.* Levemaade; Strid; avoir un bon –, el. de bons –s pour q., behandle En godt, opføre sig vel imod En; manquer aux – s, forsee sig imod Levemaade; il a des –s avec tous ses voisins, han ligger i Strid med alle sine Naboer; il a inventé un nouveau –, han har opfundet en ny Methode.

Procéder, *v. n.* komme fra, udspringe, hidrøre fra; gaae frem, skride til; opføre sig imod Andre; (Pal.) procedere; son mal procède de chagrin, hans Sygdom udspringer el. hidrører fra Kummer; – à l'examen de qc., skride til Undersøgelsen af Noget; il a –é avec moi en homme d'honneur, han har opført sig imod mig som en Mand af Ære; ce prédicateur procède par périodes, denne Prædikant taler i Perioder, hans Sprog er fuldt af Perioder; ce poème procède bien, Planen og Gangen i dette Digt ere gode; (Pal.) – criminellement contre q., forfølge En for Retten som Forbryder; stille En for Criminal-Retten; (Thé.) le Saint-Esprit procède du père et du fils, den Helligaand udgaaer fra Faderen og Sønnen.

Procédure, *f.* Rettergangsmaade, en Sags retlige Behandling; Procedure; de til en Proces henhørende Actstykker.

Procédurier, *m* En, som forstaaer sig paa Procedure; En, som forstaaer at trække en Sags Behandling længe ud; *p. u.*

Procéleusmatique, *m.* (Pros.) latinsk el. græsk Versemaal, bestaaende af fire korte Stavelser; *inus.*

Procellaire, *m.* (H. n.) Slags Strandmaage, som bebuder Uveir; graanakket Maage.

Procès, *m.* Proces, Retssag; alle de til en Sag henhørende Documenter; mettre les parties hors de cour et de –, afvise en Sag; entrer en –, indlade sig i en Proces; faire un – à q., anlægge Sag imod En; faire le – à q., forfølge En for Criminal-Retten; *fig.* fordømme En for hvad han har sagt el. gjort; faire le – à une ch., rive ned paa Noget; faire un – sur la pointe d'une aiguille, begynde Strid om en Ubetydelighed; le – est pendant à tel tribunal, Sagen er begyndt for den og den Domstol; faire dormir un –, pendre un – au croc, lægge en Sag til Side, lade den hvile; réveiller un –, igjen tage fat paa en Sag; il a gagné son –, han har vundet sin Sag; *fig.* hans Foretagende er lykkedes; sans autre forme de –, uden videre Ophævelser, uden videre Omstændigheder.

Processif, ive, *a.* som holder af Processer, trættekjær; *p. u.*

Procession, *f.* Procession, høitideligt, kirkeligt Optog; lang, uafbrudt Folkerække; (Thé.) la – du Saint-Esprit, den Helligaands Udgang fra Faderen og Sønnen; *prov.* on ne peut

pas sommer et aller à la –, man kan ikke paa een Gang være paa to forskjellige Steder, man kan ikke tjene to Herrer paa een Gang.

Processionnaire, *a.* som følge ravviis efter hverandre.

Processionnal, *m.* Kirkebog, som indeholder Bønnerne, der synges under Processioner; Processionsbog; *pl.* –naux.

Processionnellement, *ad.* i Procession, i festligt Optog.

Processionneur, *m.* Deeltager i en Procession.

Procès-verbal, *m.* skriftlig Beretning af hvad der forhandles i en Sag, Protocollering af en Sag; *pl.* des procès-verbaux.

Prochain, *m.* Næste, alle Mennesker (bruges kun i *sing.*); aimer son –, elske sin Næste.

Prochain, e, *a.* nærmeste; næste, næstkommende, nær forestaaende; au – village, i næste Landsby; l'année –e, det næstkommende Aar; son départ est –, hans Afreise skeer snart, er nær for Haanden; à la –e occasion, ved allerførste Leilighed; (Thé.) occasion –e, nær Leilighed til at begaae Synd.

Prochainement, *ad.* om føie Tid, snart, med det Første.

Proche, *a.* nærliggende; nær for Haanden; nær paarørende; *s. m. pl.* nærmeste Slægt, Nærpaarørende; la ville la plus –e, den nærmeste By; le temps est –, Tiden er nær; – parent, nær beslægtet; c'est un de mes –s, det er een af mine Slægtninge.

Proche, *pp.* nærved, tætved (bruges kun om Stedet); – de la ville, nærved Byen (i fortrolig Tale udelades ofte de); – le palais, tæt ved Slottet; ... *ad.* nærved, i Nærheden; il demeure ici –, han boer i Nærheden, tæt herved; ... de – en –, *loc. ad.* nær paa hinanden; fra Sted til Sted; *fig.* lidt efter lidt, gradviis.

Proches, *m. pl.* s. proche, *s.*

Prochronisme, *m.* Feil i Tidsregningen, hvorved en Begivenhed henføres til et for tidligt Tidsrum.

Procigale, *f.* (H. n.) Lygtebrager.

Proclamateur, trice, *s.* Udraaber, Forkynder; Udraaberske.

Proclamation, *f.* høitidelig Forkyndelse; Udraabelse; skriftlig Bekjendtgjørelse.

Proclame, *f.* en Munks Bekjendelse af sine Feil; *p. u.*

Proclamer, *v. a.* offentligt udraabe, forkynde paa en høitidelig Maade, proclamere; *fig.* offentliggjøre, udsprede; – un roi, udnævne en Konge; – la honte de q., udsprede el. kundgjøre Ens Vanære.

Procombant, e, *a.* (Bot.) liggende henad Jorden.

Procommissaire, *m.* Vicecommissair, Undercommissair.

Proconsul, *m.* (Anc.) Viceconsul, romersk Statholder.

Proconsulaire, *a.* tilhørende en Viceconsul, regjeret af en saadan.

Proconsulat, *m.* Viceconsulat, Viceconsuls Værdighed el. Embedstid.

*Procrastinateur, *m.* Nøler, som holder af at udsætte Alt til næste Dag.

Procrastination, *f.* Udsættelse, Opsættelse, Forhaling.

*Procrastiner, *v. a.* og *n.* udsætte til den følgende Dag.

Procréation, *f.* Børneavling.

Procréer, *v. a.* avle Børn.

Procris (s udtales), *m.* (H. n.) smukt Dag-Sommerfugl.

Proctalgie, *f.* (Méd.) Smerte i Endetarmen.

Proctite el. proctitis (s udtales), *f.* (Méd.) Betændelse i Endetarmen.

Procurateur, *m.* (Anc.) romersk Intendant eller Statholder under Keiserne; nu: Øvrighed i Venedig og Genua, som bestyrede de Umyndiges Midler; grands –s de la nation, to Medlemmer af den franske lovgivende Forsamling, som havde det Hverv at lede criminelle Sager.

Procuration, *f.* Fuldmagt; Document, som meddeler en Fuldmagt; Procura.

Procuratrice, *f.* Fruentimmer, som en Fuldmagt er overdraget.

Procure, *f.* Klosterforvalters Embede; Klosterforvalterens Comptoir.

Procurer, *v. a.* forskaffe, tilveiebringe, bevirke; *v. pr.* forskaffe sig.

Procureur, *m.* forh. Sagfører (nu: avoué); Fuldmægtig; Klosterforvalter; – général, forh. Parlements Advocat, som varetog Kongens, Kirkens el. de Umyndiges Retstarv; nu: Generalprocureur el. kongelig Advocat i Overretterne; – du roi, kongelig Advocat ved en Domstol i første Instants; – fiscal, s. fiscal.

Procureuse, *f.* en Sagførers, en Fuldmægtigs el. en Klosterforvalters Kone.

Prodictateur, *m.* (Anc.) Prodictator, Vice-Dictator, som udnævntes hos Romerne, naar Omstændighederne ikke tillode at udnævne en Dictator.

Prodigalement, *ad.* paa en ødsel Maade, ødselt.

Prodigalité, *f.* Ødselhed; Ødslen.

Prodige, *m.* Vidunder, Underværk; cela tient du –, det grændser til det Vidunderlige; c'est un – de savoir, det er et Vidunder af Kundskab.

Prodigieusement, *ad.* vidunderligen, overordentligen.

Prodigieux, se, *a.* vidunderlig, overordentlig, uhyre (bruges kun om Ting).

Prodigue, *a.* ødsel; meget gavmild; il est – de son bien, han sparer ikke paa sit Gods; il est – de sa vie, han skaaner ikke sit Liv; il est – de promesses, han lover meget (men holder kun lidt); l'enfant –, den forlorne Søn, ulydig Søn, som omvender sig og erholder Tilgivelse; . . . *s.* Ødeland.

Prodiguer, *v. a.* øde, forøde, bortødsle, sætte overstyr; tildele rigeligen; – ses trésors, øde sine Skatte; la nature lui a –é ses dons, Naturen har rigeligen tildeelt ham sine Gaver.

Prodition, *f.* Forræderi; *v. inus.*

Proditoirement, *ad.* (Pal.) paa forræderisk Viis, svigagtigen.

Prodrome, *m.* Fortale, Indledning (især om naturhistoriske Arbeider); (Méd.) Forløber for en Sygdom, foregaaende Upasselighed.

Producteur, trice, *s.* Frembringer, Producent; *a.* frembringende, skabende.

Productif, ive, *a.* frembringende, indbringende, frugtbar.

Production, *f.* Frembringelse; frembragt Arbeide, Product; (Pal.) Fremlæggelse af Beviser el. Actstykker; Actstykkerne, som fremvises; (An.) Forlængelse.

Produire, *v. a.* avle; frembringe; forfatte; indbringe; foraarsage, forvolde; anføre til sit Forsvar, paaberaabe; fremlægge el. fremvise Actstykker; indføre, introducere; *v. pr.* træde frem, gjøre sig bekjendt; ce siècle a produit beaucoup de grands hommes, dette Aarhundrede har frembragt mange store Mænd; son commerce produit beaucoup, hans Handel indbringer meget; – des témoins, fremføre Vidner; – une autorité, paaberaabe sig en Autoritet; – q. dans le monde, indføre En i den selskabelige Verden; il s'est produit avec éclat, han er traadt op paa en glimrende Maade.

Produit, *m.* Indtægt af et Huus, et Gods, et Embede o. desl.; Frembringelse, Product; – net, Netto-Indtægt; (Arith.) Productet af to Tal, som multipliceres sammen.

Proéminence, *f.* Fremstaaenhed, fremragende Stilling.

Proéminent, e, *a.* fremstaaende, fremragende.

Profanateur, -trice, *s.* Vanhelliger, Vanhelligerske, Mand el. Qvinde, som misbruger hellige Ting.

Profanation, *f.* Vanhelligelse; Misbrug af sjeldne el. kostbare Ting.

Profane, *a.* vanhellig; verdslig; uvidende; l'histoire –, Verdenshistorien; le – vulgaire, den uvidende Hob; *s. m.* det Verdslige; *s.* Religionsforagter; Uindviet; Uvidende, Vankundig; il parle des choses saintes comme un –, han taler som en Gudsbespotter om de hellige Ting; c'est un –, det er en Uindviet.

Profaner, *v. a.* vanhellige; misbruge, nedværdige; c'est – son talent que d'écrire de pareilles ordures, at skrive saadanne Smudsigheder er at nedværdige sit Talent.

Profectif, ive, *a.* (Jur.) nedarvet fra Fædrene; *p. u.*

Proférer, *v. a.* fremføre Ord, udtale lydeligt; il n'a pas –é une parole, han har ikke fremført et Ord; – le nom de Dieu en vain, tage Guds Navn forfængeligt.

Profès, se, *a.* som har aflagt Klosterløftet; *s.* Munk el. Nonne, som har aflagt Løfte.

Professer, *v. a.* bekjende sig til, hylde; offentlig foredrage el. lære (om en Videnskab); udøve (en Kunst, et Fag); *v. n.* foredrage, underviise; – une religion, bekjende sig til en Religion; – la médecine, practisere som Læge; il professe bien, han underviser godt.

Professeur, *m.* offentlig el. privat Lærer, Professor; Forfatter med H. til Læren, han udbreder; Udøver af en Kunst, af et Brødfag; – de latin, Lærer i Latin; cet écrivain est un

– d'impiété, denne Skribent udbreder Ugudelighed.

Profession, *f.* offentlig Bekjendelse el. Tilstaaelse; Fag, Levevei; Haandværk; Lærefaget (*p. u.*); høitidelig Aflæggelse af Klosterløftet; faire sa – de foi, aflægge sin Troesbekjendelse; faire – d'une religion, bekjende sig offentligen til en Religion; faire – de, udgive sig for, gjøre Fordring paa, rose sig af; il fait – de bel-esprit, han tiltroer sig at være el. gjør Fordring paa at ansees for et vittigt Hoved; il fait – de tenir sa parole, han roser sig af at holde sit Løfte; il est joueur de –, han er Spiller af Profession, han kan ikke leve uden Spil; embrasser une –, vælge en Stand, et Levefag; exercer une –, drive et Fag, et Haandværk.

Professo (ex), *loc. ad.* grundigen, tilbunds, som en Mand af Faget.

Professoire, *m.* Aar, hvori Klosterløftet aflægges.

Professoral, e, *a.* vedkommende el. henhørende til Lærefaget; un ton –, en Læremester-Tone; famille –e, Familie, som tæller flere offentlige Lærere; *pl. m.* –raux.

Professorat, *m.* Lærefag, Lærerpost, Professorpost; Professors Embedstid.

Profil (l udtales uden at mouilleres), *m.* Omrids af Ansigtet, af en Bygning el. af en By seet fra Siden; Profil; (Arch.) Gjennemsnitstegning; elle est plus belle de face que de –, hun er smukkere naar hun sees forfra end fra Siden.

Profiler, *v. a.* (Arch.) aftegne efter Gjennemsnitslinien, fremstille i Profil, give Omridset af et architectonisk Arbeide dets eiendommelige Præg (i Malerkunsten bruges derimod i den tilsvarende Betydning Udtr. faire le profil de..).

Profit, *m.* Gevinst, Vinding; Fordeel, Nytte; Indtægt; Fremskridt (*p. u.*); *pl.* Tjenestetyendes Smaafordele; tirer du – de qc., drage Fordeel, drage Nytte af Noget; il fait – de tout, han trækker Fordeel af Alt, han gjør Alt indbringende; cela tourne à votre –, det vender sig til Deres Fordeel; mettre qc. à –, anvende Noget til Nytte; benytte Alt; faites-en votre –, benyt det til Deres Fordeel; c'est un – tout clair, c'est tout –, det er en reen Gevinst; lire avec –, læse med Nytte; cela fait du –, beaucoup de –, det varer længe, meget længe; un habit fait à –, en Kjole, som er saaledes syet at den kan bruges længe.

Profitable, *a.* nyttig, fordeelagtig, indbringende.

Profitablement, *ad.* paa en fordeelagtig Maade.

Profiter, *v. n.* have Fordeel af, vinde; drage Nytte af; være indbringende; være til Nytte for, gavne; gjøre Fremskridt; voxe, trives; il profite à ce marché, han vinder ved denne Handel; il a beaucoup –é sur ces marchandises, han har tjent meget paa disse Varer; – du temps, benytte Tiden; cela ne lui a –é de rien, det har ikke været ham til nogen Nytte; cela n'a –é ni à lui ni aux siens, det har gavnet hverken ham el. hans; *prov.* les biens mal acquis ne profitent jamais, slet erhvervet Gods bringer aldrig Fordeel; faire – son argent, sætte sine Penge ud, gjøre dem indbringende; – en vertu, gaae frem i Dyd; cet enfant profite à vue d'œil, dette Barn trives for hver Dag, øiensynligen.

Profiterole, *f.* (Cuis.) Deig bagt under Asken; *v. p. u.*

Profond, e, *a.* dyb; *fig.* vanskelig at sætte sig ind i, vanskelig at fatte, urandsagelig; grundig; dybt granskende, dybsindig; fuldendt, gjennemdreven; *s. m.* det Dybe, Dyb; abîme –, dyb Afgrund; – silence, dyb Taushed; –e révérence, dybt Buk; –e mélancolie, dyb Tungsind; cette science est trop –e pour lui, denne Videnskab er altfor vanskelig, gaaer altfor dybt for ham; il a de –es connaissances, han har grundige Kundskaber; un savant –, en dybsindig Lærd; un – scélérat, en gjennemdreven, fuldendt Skurk.

Profondément, *ad.* dybt; tilbunds; trygt; sentir – une injure, føle dybt en Fornærmelse; s'incliner –, bøie sig dybt; être – versé dans une science, være fuldkomment hjemme i en Videnskab; dormir –, sove trygt.

Profondeur, *f.* Dybde; Udstrækning i Længde; *fig.* Ubegribelighed, Urandsagelighed; Grundighed, Skarpsindighed; (Mil.) Høide; la – de la mer, Havets Dybde; cette cour a tant de

-, denne Gaard har saamegen Dybde; la - des jugements de Dieu, Guds Dommes Urandsagelighed; la - de son esprit, hans skarpsindige, dybt gaaende Forstand; (Mil.) une armée rangée sur tant d'hommes de -, en Hær opstillet saa mange Mand høi.

Profontié, e, *a.* (Mar.) dybt gaaende, dybt stikkende (om Skibe).

Profus, e, *a.* ødsel; *p. u.*

Profusément, *ad.* ødselt, overflødigt, rigeligen.

Profusion, *f.* Ødselhed, Overflod; ødsel, overdreven Gavmildhed; faire de grandes -s, bortødsle store Summer; donner des louanges avec el. à -, være ødsel med sin Roes.

Progéniture, *f.* Afkom, Børn; *v. plais.*

Programme, *m.* Indbydelsesskrift, Program; le - des spectacles, Skuespilplacat.

Progrès, *m.* Fremskriden; *fig.* Fremgang, Fremskridt; faire du - el. des - dans les sciences, gjøre Fremskridt i Videnskaberne.

Progresseur, *a.* fremskridende; mouvement -, fremadskridende Bevægelse mod en bedre Tingenes Orden.

Progressibilité, *f.* Evne til at kunne gaae frem ad, til at udvikle sig fuldkomnere.

Progressible, *a.* som besidder Evne til at gaae frem ad, til at udvikles mere og mere. [fremskridende.

Progressif, ive, *a.* fremadgaaende,

Progression, *f.* Fremskriden; fremskridende Række; la - des causes, des effets, uafbrudt Række af Aarsager el. Virkninger; (Math.) - arithmétique, arithmetisk Progression, i hvilken Differentsen mellem Ledene er constant; - géométrique, Progression, hvor Forholdet mellem Ledene er det samme.

Progressivement, *ad.* paa en fremadskridende el. progressiv Maade.

Proherbe, *f.* (Bot.) abyssinisk Kornsort, som giver godt Meel.

Prohibé, e, *p.* forbudt; marchandise -e, Vare, som ikke maa indføres; degré -, Slægtskabsgrad, hvori det er forbudt at gifte sig med hinanden.

Prohiber, *v. a.* (Jur.) forbyde ved en Lov.

Prohibitif, ive, *a.* (Jur.) forbydende.

Prohibition, *f.* (Jur.) lovbestemt Forbud.

Prohibitivement, *ad.* (Jur.) paa en forbydende Maade.

Proie, *f.* Rov; Bytte; oiseau de -, Rovfugl; être en - à la médisance, være Gjenstand for Bagtalelse; être en - à ses passions, henrives af sine Lidenskaber; être la - de ses passions, blive et Rov for sine Lidenskaber; être en - à la cupidité des usuriers, optrækkes af gridske Aagerkarle.

Projectile, *m.* (Méc.) Legeme, som udkastes med Kraft; (Mil.) Legeme, som udkastes af Skydevaaben, Projectil, Kugle, Bombe o. desl.; .. *a.* som udkaster; mouvement -, Kastebevægelse.

Projection, *f.* Udkastning af et tungt Legeme; Metalstøbning i Sand el. Vox; Legemers perspectiviske Fremstilling paa en Flade; (Chi.) Pulvers Kasten i Smeltediglen; poudre de -, Pulver, hvormed Alchymister troe at kunne forvandle Metaller til Guld.

Projecture, *f.* (Arch.) fremstaaende horizontalt løbende Kant paa et Bygningsarbeide.

Projet, *m.* Forslag, Anlæg, Plan; Forsæt, Forehavende; første Idee, Udkast; concevoir un -, udtænke en Plan; faire un -, former des -s, udkaste et Forslag, danne Planer; rédiger un -, opsætte et Udkast.

Projeter, *v. a.* lægge an paa, fatte et Forsæt, have i Sinde; fremstille et el. andet Legeme paa en Flade efter geometriske Regler; kaste (Skygge); *v. n.* udkaste Planer, gjøre Udkast; falde hen over (om Skyggen); *v. pr.* fremhæve sig; fremtræde; strække sig ud; il vient à bout de tout ce qu'il projette, han sætter igjennem alle de Planer, han udkaster; il projette un voyage, han har i Sinde at foretage en Reise, han pønser paa at reise; il perd son temps à -, han spilder sin Tid paa at udkaste Planer; - des cercles sur la sphère, afsætte Cirkellinier paa Himmelgloben; l'arbre projette son ombre sur la muraille, Træet kaster sin Skygge paa Muren; l'ombre projette sur le gazon, Skyggen falder hen over Græsset; l'ombre se projette au loin, Skyggen strækker sig vidt ud; cette figure se projette trop, denne Figur træder altfor stærkt frem. [jectmagerske.

Projeteur, se, *s.* Projectmager, Pro-

Prolation, *f.* (Mus.) vedholdende Toneløb, Roulade.

Prolectation, *f.* (Méd.) de finere Deles Sondring fra de grovere; *p. u.*

Prolégomènes, *m. pl.* Forerindring, lang og vidtløftig Fortale.

Prolepse, *f.* (Rhét.) foreløbigt Svar el. Gjendrivelse af en mulig Indvending.

Proleptique, *a.* (Méd.) fièvre –, Feber, hvori hvert Anfald kommer tidligere end det foregaaende.

Prolétaire, *m.* Fattig af den laveste Classe, som hverken har Eiendom el. Næringsvei.

Prolifique, *a.* (Méd.) skikket til Avling, i Stand til at forøge Avlekraften.

Prolixe, *a.* vidtløftig, langtrukken (om en Tale el. en Forfatter).

Prolixité, *f.* Vidtløftighed i Foredrag, Langtrukkenhed.

Prolocuteur, *m.* Taler el. Presidént i det engelske Overhuus.

Prologue, *m.* Fortale (hos visse gamle Forfattere); dramatisk Forspil; Prolog; (Anc.) Skuespiller, som fremsagde Prologen. [Udsættelse, Frist.

Prolongation, *f.* Forlængelse i Tid,

Prolonge, *f.* (Art.) Slæbetoug til at trække Feltstykker ud af et Morads el. føre dem med paa et Tilbagetog; Slags Rust-Vogn. [gelse, Udstrækning.

Prolongement, *m.* Forlængelse, Forø-

Prolonger, *v. a.* gjøre langvarig, trække i Langdrag; forlænge, udstrække; *v. pr.* forlænges, fortsættes, udstrække sig; (Mar.) – un vaisseau, lægge et Skib langs med og tæt ved et andet.

Prolusion, *f.* Forspil; Bebudelse af et Værk; *v. inus.*

Promenade, *f.* Spadseren; Spadseregang, Sted, hvor der spadseres; kort Tour; – à pied, Fodtour; – à cheval, Ridetour; – en voiture, Kjøretour; – en bateau, – sur l'eau, Seiletour; faire un tour de –, gjøre en Spadseretour; aller à la (en) –, gaae ud at spadsere; la – est belle aujourd'hui, det er deiligt Spadsereveir idag; ce n'est qu'une –, det er kun en kort Tour, en lille Reise.

Promener, *v. a.* føre En ud at spadsere, føre En omkring for at more ham el. skaffe ham Bevægelse; *fig.* kaste sit Blik paa, føre sine Tanker hen paa; *v. pr.* spadsere, gjøre sig en Tour; *fig.* løbe omkring, fare omkring; – un étranger, vise en Fremmed om; – un cheval, skaffe en Hest en langsom Bevægelse; – ses regards sur une assemblée, kaste sine Blik ud over en Forsamling, overskue en Forsamling; – son esprit sur divers objets, overtænke forskjellige Gjenstande; *fig.* og *fa.* – q., føre En bag Lyset, trætte En med tomme Løfter; se – à pied, spadsere, gaae til Fods; se – à cheval, ride; se – en voiture, kjøre; se – en bateau, seile; se – de long en large dans sa chambre, gaae op og ned i sit Værelse; le ruisseau se promène lentement à travers la prairie, Bækken risler langsomt gjennem Engen; son esprit se promène d'un objet à l'autre, hans Tanke farer fra en Gjenstand til en anden; allez-vous –, gaa Deres Vei, tal ikke til mig om saadanne Ting, gaa Pokker i Vold.

Promeneur, se, *s.* En, som viser en Anden omkring, eller fører En ud at spadsere; En, som gjerne spadserer; *pl.* de Spadserende.

Promenoir, *m.* Spadserested; Spadseregang i en Have, i et Hospital, i et Fængsel; *p. u.*

Promérops (s udtales), *m.* (H. n.) brasiliansk Bisluger, Spætte. [Herfugl.

Promérupe, *m.* (H. n.) Slags indisk

Promesse, *f.* Løfte, Tilsagn; Gjældsbeviis; – verbale, mundtligt Løfte; – par écrit, skriftligt Løfte; garder sa –, tenir sa –, holde sit Løfte; rétracter une –, tage et Løfte tilbage; accomplir sa –, opfylde sit Løfte; se ruiner en –s, ødelægge sig ved Løfter, love hvad man ikke kan holde; reconnaître une –, vedkjende sig et Gjældsbeviis.

Prometteur, se, *s.* Mand el. Kone, som lover rask væk uden at tænke paa at opfylde sit Løfte; En, som gjør letfindige Løfter.

Promettre, *v. a.* love; bebude; vække Forhaabning; *fa.* forsikkre; *v. pr.* love sig, haabe; foresætte sig, beslutte; le temps promet de la pluie, Veiret bebuder Regn; ce jeune homme promet beaucoup, dette unge Menneske vækker store Forhaabninger; je vous promets qu'il s'en repentira, jeg staaer Dem inde for, at han vil angre det; il se promet cela de votre bonté,

han haaber det af Deres Godhed; je me suis promis de ne jamais le revoir, jeg har foresat mig (fast besluttet) aldrig at ville see ham mere; *prov.* il promet monts et merveilles, han lover Guld og grønne Skove; -et tenir sont deux, at love er ærligt, at holde besværligt; - plus de beurre que de pain, love mere end man kan holde; se ruiner à -et s'enrichir à ne rien tenir, gjøre store Løfter og Intet holde.

Prominence, *f.* Fremragning; *v.*

Proeminent, e, *a.* fremragende, hævende sig over Omgivelserne; *v.*

Proeminente, *f.* (An.) sidste Halshvirvelbeen.

Prominer, *v. n.* rage op over, hæve sig frem over.

Promis, e, *p.* lovet; la terre -e, det forjettede Land, Canaans Land; *fig.* et rigt og herligt Land; *prov.* chose -e, chose due, hvad man har lovet, maa man holde.

Promiscu,e,*a.* blandet,forvirret; *p. u.*

Promiscuïté, *f.* uordentlig, forvirret Blanding (om Personer af forskjelligt Kjøn).

Promission, *f.* Forjættelse; la terre de -, det forjættede Land, Canaan, *fig.* et rigt, overflødigt Land; s. promis.

Promontoire, *m.* Forbjerg, Pynt af en Landtunge, Næs, Odde.

Promoteur, trice, *s.* Befordrer af et Anliggende, den, som især drager Omhu for samme; Tilskynder, den, som giver den første Impuls til Noget; Leder el. Raadgiver i en geistlig Ret; il est le - de cette querelle, han er Ophavsmand til denne Strid.

Promotion, *f.* Forfremmelse, Udnævnelse el. Ophøielse til en Værdighed.

Promouvoir, *v. a.* (bruges kun i Infinitiv og de sammensatte Tider) forfremme, ophøie til en Værdighed.

Prompt, e, *a.* hurtig; forbigaaende; rask, flink, virksom; færdig, redebon; hidsig, opfarende; -e réponse, hurtigt, øieblikkeligt Svar; sa joie fut -e, hans Glæde var kun flygtig, varede kun kort; - comme l'éclair, hurtig som Lynet; il est - à servir ses amis, han er rede til at tjene sine Venner; avoir l'esprit -, have et Hoved, som fatter med Lethed; il a l'humeur -e, han er af et hidsigt Gemyt; avoir la main -e, være rask til at uddele Slag.

Promptement, *ad.* hurtigt, snart; revenez -, kom snart igjen.

Promptitude, *f.* Hurtighed, Raskhed; Hidsighed; agir avec -, gaae hurtigt tilværks; - d'esprit, hurtig Opfattelsesevne; sa -ne dure pas, hans Hæftighed varer kun kort; *pl.* hæftige Udbrud (*p. u.*).

Promptuaire, *m.* Udtog; un - du droit, et kort Udtog af Retsvidenskaben.

Promu, e, *p.* ophøiet, forfremmet (s. promouvoir).

Promulgation, *f.* offentlig Forkyndelse el. Bekjendtgjørelse af en Lov.

Promulguer, *v. a.* offentligt forkynde el. bekjendtgjøre en Lov.

Pronateur, *a. m.* (An.) nedadbøiende; muscles -s, Muskler, som tjene til at bøie Haanden ned ad; *s. m.* nedadbøiende Haandmuskel.

Pronation, *f.* (An.) mouvement de -, Haandens nedadbøiende Bevægelse.

Prône, *m.* Prædiken; *fig.* og *fa.* kjedsommelig Formaning el. Irettesættelse (*p. u.*); recommander q. au -, bede for En fra Prædikestolen, anbefale En til Menighedens Forbønner; klage over En for hans Overhoved.

Prôner, *v. a.* berømme, rose til Overdrivelse, lovprise; *v. n.* holde lange og kjedsommelige Taler el. Fortællinger; ses amis le prônent sans cesse, hans Venner blæse uophørligen i Basunen for ham; il ne fait que - tout le long du jour, han gjør ikke andet end prædike og formane saalænge Dagen varer.

Prôneur, se, *s.* Udbasuner af Andres Roes, En, som roser Andre til Overdrivelse; En, som altid snakker el. formaner.

Pronom, *m.* (Gr.) Pronomen, Stedord.

Pronominal, e, *a.* (Gr.) henhørende til Pronomet, forbunden med et Pronomen, beslægtet med samme; verbe -, pronominalt Verbum (reflexivt el. reciproct Verb.); adjectif -, pronominalt Adjectiv; *pl. m.* -naux.

Pronominalement, *ad.* som pronominalt Verbum; pronominalsk.

Prononcé, *m.* (Pal.) i Udtr. le - du jugement, Dommens Affatning, Ord el. Udtryk, hvori Dommen er affattet.

Prononcé, e, *p.* udtalt; bestemt udtrykt; des traits -és, skarpe, stærkt fremtrædende Træk; un caractère -,

en bestemt, tydeligt udtalt Karakteer; (Peint.) des muscles bien -és, vel udhævede el. fremstillede Muskler.

Prononcer, *v. a.* udtale; fremsige, foredrage; affige, fælde; oplæse; (Peint.) tydeligt udhæve; *v. n.* fælde Dom, dømme; erklære sig, fremsige sin Mening, tage en Bestemmelse; *v. pr.* tilkjendegive sin Anskuelse, yttre sin Mening; - distinctement, udtale tydeligt; - un arrêt, affige en Dom; - sa propre condamnation, affige sin egen Dom, fælde sig selv ved sine egne Ord; je n'ose - entre vous et lui, jeg tør ikke erklære mig el. fælde Dom mellem Dem og ham; il s'est trop-é pour qu'on puisse douter de son intention, han har lagt sine Meninger altfor tydeligt for Dagen til at man kan tvivle om hans Hensigt.

Prononciation, *f.* Udtale; Foredrag; Affigelse af en Dom; il a la - nette, distincte, han har en reen, tydelig Udtale; il a la - belle, han har et smukt Foredrag.

Pronostic (rettere: prognostic), *m.* Formodning om hvad der vil skee, Gisning; Tegn, hvorefter man forudseer hvad der vil indtræffe; Jertegn; (Astrol.) Forudsigelse af Stjernernes Stilling; (Phys.) meteorologisk Instrument, ved hvilket Forandring i Veiret kjendes forud.

Pronostication, *f.* Forudsigelse, Bebudelse; *p. u.*

Pronostique, *a.* (Méd.) i Udtr. signe -, Tegn, hvoraf Udfaldet af en Sygdom kjendes forud; *p. u.*

Pronostiquer, *v. a.* forudsige, bebude.

Pronostiqueur, se, *s.* Forudforkynder, Forudsiger, Spaamand (*fa. iron.*).

Propagande, *f.* Missionscollegium i Rom, som har Troens Udbredelse til Formaal; Samfund, som foresætter sig at udbrede politiske og revolutionaire Meninger.

Propagandisme, *m.* Lære og Grundsætninger, som tilhøre en religiøs el. politisk Propagande; et politisk Samfunds Stræben efter at udbrede Frihedss Grundsætninger.

Propagandiste, *m.* Medlem af en religiøs el. politisk Propagande; Udbreder af Friheds Grundsætninger.

Propagateur, trice, *s.* bruges kun *fig.* om En, som udbreder Ideer, Opfindelser o. desl; - de la foi, Udbreder af Troen.

Propagation, *f.* Forplantning; *fig.* Udbredelse.

Propager, *v. a.* forplante; *fig.* udbrede; *v. pr.* forplantes; udbredes; - la foi, l'erreur, la vérité, udbrede Troen, Vildfarelse, Sandhed; le son se propage en tous sens Lyden forplanter sig i alle Retninger; cette maladie s'est beaucoup -ée, denne Sygdom har meget udbredt sig.

Propagine el. propagule, *f.* (Bot.) Sædstøv hos Mosarterne.

Propension, *f.* Legemernes naturlige Stræben imod Jordens Centrum (*p.u.*); *fig.* Hang, Tilbøielighed.

Prophète, *m.* Prophet; *fig.* og *fa.* Forudsiger, Spaamand; un - de malheur, en Ulykkens Spaamand; un faux -, en falsk Prophet; en Mand, hvis Forudsigelser slaae Feil; *prov.* voici la loi et les -s, det er Loven og Propheterne, Bøger, som maae gjælde for Autoriteter; nul n'est - en son pays, Ingen er Prophet i sit eget Land.

Prophétesse, *f.* Prophetinde.

Prophétie, *f.* Prophetie, Spaadom; *fig.* Forudsigelse.

Prophétique, *a.* prophetisk, forudsigende.

Prophétiquement, *ad.* paa prophetisk Viis, som en Spaamand.

Prophétiser, *v. a.* spaae; *fig.* og *fa.* forudsige.

Prophétisme, *m.* Hang el. Tilbøielighed til at spaae; en Prophets Mening el. System.

Prophylactique, *f.* (Méd.) Kunst at bevare Sundheden, Lære om Helbredens Bevarelse (hygiène); *a.* remède -, Middel til at bevare Sundheden.

Prophylaxie, *f.* (Méd.) Lægemiddel til at bevare Sundheden, Præservativ.

Propice, *a.* gunstig, naadig; fordeelagtig, heldig; le sort lui est -, Skjæbnen er ham gunstig; le moment -, det gunstige Dieblik; tout lui a été -, Alt har føiet sig til hans Fordeel; un vent -, en heldig, ønskelig Vind.

Propination, *f.* (Anc.) første Skaal, som tømtes ved de Gamles Maaltider; bacchantisk Sviir; *p. u.*

Propine, *f.* (Égl.) Gebyr til Cardinaler for et Embede el. anden Indtægt.

Propitiation, *f.* bruges kun i Udtr.

sacrifice de –, Forsoningsoffer; victime de –, Syndoffer.

Propitiatoire, *a.* forsonende; sacrifice –, Forsoningsoffer; ... *s. m.* Naadestol.

Proplastique, *a.* i Udtr. art –, Kunst at forfærdige Støbeformer til Billedstøtter.

Propolis (s udtales), *f.* Liimvox i Bikuber, harpixagtig Materie, hvormed Bierne tilstoppe Revner i Kuben.

Proportion, *f.* Overeensstemmelse mellem Delene af et Heelt; Forhold; (Math.) Forholdslighed, Proportion; *pl.* Udstrækning; juste –, rigtigt Forhold; observer, garder les –s, iagttage, bevare Forholdene; la colonne n'est pas en – avec son piédestal, Søilen staaer ikke i rigtigt Forhold til dens Fodstykke; règle de –, règle de trois, Reguladetri; ... à –, en –, par –, *loc. pp.* i Forhold til; forholdsviis; en – de ses services, i Forhold til hans Tjenester; cent pièces d'artillerie et de la poudre à –, hundrede Feltstykker og Krudt i passende Forhold; ... – gardée, toute – gardée, *loc. ad.* i Forhold til Forskjellen mellem Personerne el. Gjenstandene; naar Forholdene tages i Betragtning.

Proportionnalité, *f.* Forholdsbeskaffenhed.

Proportionné, e, *p.* bragt i rigtigt Forhold, forholdsmæssig; bien –, vel proportioneret, hvis Dele staae i rigtigt Forhold til hverandre.

Proportionnel, le, *a.* forholdsmæssig, staaende i et rigtigt indbyrdes Forhold; quantités -les, proportionale Størrelser.

Proportionnelle, *f.* (Math.) Proportionalstørrelse.

Proportionnellement, *ad.* (Math.) efter en vis Proportion, i et vist Forhold.

Proportionnément, *ad.* i Forhold til (à); *p. u.*

Proportionner, *v. a.* iagttage det rigtige Forhold; afpasse, indrette efter; *v. pr.* sætte sig i rigtigt Forhold til; læmpe sig efter; il faut – sa dépense à son revenu, man maa bringe sin Udgift i Forhold til sin Indtægt; se – à son sujet, sætte sig i rigtigt Forhold til sit Emne, afpasse sin Stil efter samme; se – à l'intelligence de ses auditeurs, læmpe sig efter sine Tilhørere.

Propos, *m.* Tale, Yttring; Gjenstand at tale om, Materie; tom Snak; Bagtalelse; Forslag (*p.u.*); Beslutning; ils ont tenu d'étranges –, de have fremført besynderlige Yttringer; mettre certains – sur le tapis, bringe visse Materier paa Bane; – interrompu, usammenhængende Tale; ce sont là des –, det er tom Snak; on a tenu des – sur son compte, man har fortalt Historier om ham, talt ilde om ham; mettez-vous au-dessus des –, sæt Dem ud over Bagtalelse; jeter des – d'accommodement, gjøre Forslag til Forlig (*v.*); faire un ferme – de s'amender, fatte en fast Beslutning til at forbedre sig; ... de – délibéré, *loc. ad.* med velberaad Hud; ... à –, *loc. ad.* til rette Tid, til rette Sted; passende, beleiligt; siden Talen er derom, i den Anledning; vous venez à –, De kommer tilpas; tout à –, ret tilpas; il parle toujours mal à –, han taler altid paa urette Sted el. til urette Tid; il est à – de faire cela, det er passende at gjøre det; j'ai jugé à – que vous y allassiez ensemble, jeg har fundet det passende, at De gik derhen i Samling; ... l'à-propos, *m.* Det, at gribe det rette Øieblik, at komme til rette Tid, at tage rigtigt Hensyn til Tid, Sted og Personer; l'à-propos fait le mérite de tout, det Vigtigste i Alt er at vælge den rette Tid; ... à quel –, à – de quoi? *loc. ad.* i hvilken Anledning, af hvad Aarsag? ... à tout –, *loc. ad.* ved enhver Leilighed, til ethvert Øieblik; ... hors de –, à – de rien, à – de bottes, *loc. ad.* uden Grund, uden Aarsag, uden mindste Anledning.

Proposable, *a.* som kan foreslaaes, antagelig.

Proposant, *m.* ung protestantisk Theolog, som aspirerer til at blive Præst; ... *a. m.* bruges i Udtr. cardinal –, Cardinal, for hvem de, der udnævnes til Bisopper i de af Paven afhængige Lande, aflægge deres Troesbekjendelse.

Proposer, *v. a.* fremsætte; foreslaae; tilbyde; udlove; fremstille; bringe i Forslag til et Embede; *v. pr.* foresætte sig, have i Sinde; beslutte sig til; have for Øie; – un plan, fremsætte en Plan; – une question, opkaste et Spørgsmaal; – un mariage,

Prolation, *f.* (Mus.) vedholdende Toneløb, Roulade.

Prolectation, *f.* (Méd.) de finere Deles Sondring fra de grovere; *p. u.*

Prolégomènes, *m. pl.* Forerindring, lang og vidtløftig Fortale.

Prolepse, *f.* (Rhét.) foreløbigt Svar el. Gjendrivelse af en mulig Indvending.

Proleptique, *a.* (Méd.) fièvre –, Feber, hvori hvert Anfald kommer tidligere end det foregaaende.

Prolétaire, *m.* Fattig af den laveste Classe, som hverken har Eiendom el. Næringsvei.

Prolifique, *a.* (Méd.) skikket til Avling, i Stand til at forøge Avlekraften.

Prolixe, *a.* vidtløftig, langtrukken (om en Tale el. en Forfatter).

Prolixité, *f.* Vidtløftighed i Foredrag, Langtrukkenhed.

Prolocuteur, *m.* Taler el. Præsident i det engelske Overhuus.

Prologue, *m.* Fortale (hos visse gamle Forfattere); dramatisk Forspil; Prolog; (Anc.) Skuespiller, som fremsagde Prologen.

Prolongation, *f.* Forlængelse i Tid, Udsættelse, Frist.

Prolonge, *f.* (Art.) Slæbetoug til at trække Feltstykker ud af et Morads el. føre dem med paa et Tilbagetog; Slags Rust-Vogn.

Prolongement, *m.* Forlængelse, Forøgelse, Udstrækning.

Prolonger, *v. a.* gjøre langvarig, trække i Langdrag; forlænge, udstrække; *v. pr.* forlænges, fortsættes, udstrække sig; (Mar.) – un vaisseau, lægge et Skib langs med og tæt ved et andet.

Prolusion, *f.* Forspil; Bebudelse af et Værk; *v. inus.*

Promenade, *f.* Spadseren; Spadseregang, Sted, hvor der spadseres; kort Tour; – à pied, Fodtour; – à cheval, Ridetour; – en voiture, Kjøretour; – en bateau, – sur l'eau, Seiletour; faire un tour de –, gjøre en Spadseretour; aller à la (en) –, gaae ud at spadsere; la – est belle aujourd'hui, det er deiligt Spadsereveir idag; ce n'est qu'une –, det er kun en kort Tour, en lille Reise.

Promener, *v. a.* føre En ud at spadsere, føre En omkring for at more ham el. skaffe ham Bevægelse; *fig.* kaste sit Blik paa, føre sine Tanker hen paa; *v. pr.* spadsere, gjøre sig en Tour; *fig.* løbe omkring, fare omkring; – un étranger, vise en Fremmed om; – un cheval, skaffe en Hest en langsom Bevægelse; – ses regards sur une assemblée, kaste sine Blik ud over en Forsamling, overskue en Forsamling; – son esprit sur divers objets, overtænke forskjellige Gjenstande; *fig.* og *fa.* – q., føre En bag Lyset, trætte En med tomme Løfter; se – à pied, spadsere, gaae til Fods; se – à cheval, ride; se – en voiture, kjøre; se – en bateau, seile; se – de long en large dans sa chambre, gaae op og ned i sit Værelse; le ruisseau se promène lentement à travers la prairie, Bækken risler langsomt gjennem Engen; son esprit se promène d'un objet à l'autre, hans Tanke farer fra en Gjenstand til en anden; allez-vous –, gaa Deres Vei, tal ikke til mig om saadanne Ting, gaa Pokker i Vold.

Promeneur, se, *s.* En, som viser en Anden omkring, eller fører En ud at spadsere; En, som gjerne spadserer; *pl.* de Spadserende.

Promenoir, *m.* Spadserested; Spadseregang i en Have, i et Hospital, i et Fængsel; *p. u.*

Promérops (s udtales), *m.* (H. n.) brasiliansk Bisluger, Spætte.

Promérupe, *m.* (H. n.) Slags indisk Herfugl.

Promesse, *f.* Løfte, Tilsagn; Gjældsbeviis; – verbale, mundtligt Løfte; – par écrit, skriftligt Løfte; garder sa –, tenir sa –, holde sit Løfte; rétracter une –, tage et Løfte tilbage; accomplir sa –, opfylde sit Løfte; se ruiner en –s, ødelægge sig ved Løfter, love hvad man ikke kan holde; reconnaître une –, vedkjende sig et Gjældsbeviis.

Prometteur, se, *s.* Mand el. Kone, som lover rask væk uden at tænke paa at opfylde sit Løfte; En, som gjør letsindige Løfter.

Promettre, *v. a.* love; bebude; vække Forhaabning; *fa.* forsikkre; *v. pr.* love sig, haabe; foresætte sig, beslutte; le temps promet de la pluie, Veiret bebuder Regn; ce jeune homme promet beaucoup, dette unge Menneske vækker store Forhaabninger; je vous promets qu'il s'en repentira, jeg staaer Dem inde for, at han vil angre det; il se promet cela de votre bonté,

han haaber det af Deres Godhed; je me suis promis de ne jamais le revoir, jeg har foresat mig (fast besluttet) aldrig at ville see ham mere; *prov.* il promet monts et merveilles, han lover Guld og grønne Skove; -et tenir sont deux, at love er ærligt, at holde besværligt; - plus de beurre que de pain, love mere end man kan holde; se ruiner à -et s'enrichir à ne rien tenir, gjøre store Løfter og Intet holde.

Prominence, *f.* Fremragning; *v.*

Prominent, e, *a.* fremragende, hævende sig over Omgivelserne; *v.*

Prominente, *f.* (An.) sidste Halshvirvelbeen. [hæve sig frem over.

Prominer, *v. n.* rage op over,

Promis, e, *p.* lovet; la terre -e, det forjettede Land, Canaans Land; *fig.* et rigt og herligt Land; *prov.* chose -e, chose due, hvad man har lovet, maa man holde.

Promiscu,e,*a.* blandet,forvirret; *p. u.*

Promiscuïté, *f.* uordentlig, forvirret Blanding (om Personer af forskjelligt Kjøn).

Promission, *f.* Forjættelse; la terre de -, det forjættede Land, Canaan, *fig.* et rigt, overflødigt Land; *s.* promis.

Promontoire, *m.* Forbjerg, Pynt af en Landtunge, Næs, Odde.

Promoteur, trice, *s.* Befordrer af et Anliggende, den, som især drager Omhu for samme; Tilskynder, den, som giver den første Impuls til Noget; Leder el. Raadgiver i en geistlig Ret; il est le - de cette querelle, han er Ophavsmand til denne Strid.

Promotion, *f.* Forfremmelse, Udnævnelse el. Ophøielse til en Værdighed.

Promouvoir, *v. a.* (bruges kun i Infinitiv og de sammensatte Tider) forfremme, ophøie til en Værdighed.

Prompt, e, *a.* hurtig; forbigaaende; rask, flink, virksom; færdig, redebon; hidsig, opfarende; -e réponse, hurtigt, øieblikkeligt Svar; sa joie fut -e, hans Glæde var kun flygtig, varede kun kort; - comme l'éclair, hurtig som Lynet; il est - à servir ses amis, han er rede til at tjene sine Venner; avoir l'esprit -, have et Hoved, som fatter med Lethed; il a l'humeur -e, han er af et hidsigt Gemyt; avoir la main -e, være rask til at uddele Slag.

Promptement, *ad.* hurtigt, snart; revenez -, kom snart igjen.

Promptitude, *f.* Hurtighed, Raskhed; Hidsighed; agir avec -, gaae hurtigt tilværks; - d'esprit, hurtig Opfattelsesevne; sa -ne dure pas, hans Hæftighed varer kun kort; *pl.* hæftige Udbrud (*p. u.*).

Promptuaire, *m.* Udtog; un - du droit, et kort Udtog af Retsvidenskaben.

Promu, e, *p.* ophøiet, forfremmet (*s.* promouvoir).

Promulgation, *f.* offentlig Forkyndelse el. Bekjendtgjørelse af en Lov.

Promulguer, *v. a.* offentligt forkynde el. bekjendtgjøre en Lov.

Pronateur, *a. m.* (An.) nedadbøiende; muscles -s, Muskler, som tjene til at bøie Haanden ned ad; *s. m.* nedadbøiende Haandmuskel.

Pronation, *f.* (An.) mouvement de -, Haandens nedadbøiende Bevægelse.

Prône, *m.* Prædiken; *fig.* og *fa.* kjedsommelig Formaning el. Irettesættelse (*p. u.*); recommander q. au -, bede for En fra Prædikestolen, anbefale En til Menighedens Forbønner; klage over En for hans Overhoved.

Prôner, *v. a.* berømme, rose til Overdrivelse, lovprise; *v. n.* holde lange og kjedsommelige Taler el. Fortællinger; ses amis le prônent sans cesse, hans Venner blæse uophørligen i Basunen for ham; il ne fait que - tout le long du jour, han gjør ikke andet end prædike og formane saalænge Dagen varer.

Prôneur, se, *s.* Udbasuner af Andres Roes, En, som roser Andre til Overdrivelse; En, som altid snakker el. formaner. [Stedord.

Pronom, *m.* (Gr.) Pronomen,

Pronominal, e, *a.* (Gr.) henhørende til Pronomet, forbunden med et Pronomen, beslægtet med samme; verbe -, pronominalt Verbum (reflexivt el. reciproct Verb.); adjectif -, pronominalt Adjectiv; *pl. m.* -naux.

Pronominalement, *ad.* som pronominalt Verbum; pronominalsk.

Prononcé, *m.* (Pal.) i Udtr. le - du jugement, Dommens Affatning, Ord el. Udtryk, hvori Dommen er affattet.

Prononcé, e, *p.* udtalt; bestemt udtrykt; des traits -és, skarpe, stærkt fremtrædende Træk; un caractère -

en bestemt, tydeligt udtalt Karakteer; (Peint.) des muscles bien -és, vel udhævede el. fremstillede Muskler.

Prononcer, v. a. udtale; fremsige, foredrage; affige, fælde; oplæse; (Peint.) tydeligt udhæve; v. n. fælde Dom, dømme; erklære sig, fremsige sin Mening, tage en Bestemmelse; v. pr. tilkjendegive sin Anskuelse, yttre sin Mening; - distinctement, udtale tydeligt; - un arrêt, affige en Dom; - sa propre condamnation, affige sin egen Dom, fælde sig selv ved sine egne Ord; je n'ose - entre vous et lui, jeg tør ikke erklære mig el. fælde Dom mellem Dem og ham; il s'est trop -é pour qu'on puisse douter de son intention, han har lagt sine Meninger altfor tydeligt for Dagen til at man kan tvivle om hans Hensigt.

Prononciation, f. Udtale; Foredrag; Affigelse af en Dom; il a la - nette, distincte, han har en reen, tydelig Udtale; il a la - belle, han har et smukt Foredrag.

Pronostic (rettere: prognostic), m. Formodning om hvad der vil skee, Gisning; Tegn, hvorefter man forudseer hvad der vil indtræffe; Jertegn; (Astrol.) Forudsigelse af Stjernernes Stilling; (Phys.) meteorologisk Instrument, ved hvilket Forandring i Veiret kjendes forud.

Pronostication, f. Forudsigelse, Bebudelse; p. u.

Pronostique, a. (Méd.) i Udtr. signe -, Tegn, hvoraf Udfaldet af en Sygdom kjendes forud; p. u.

Pronostiquer, v. a. forudsige, bebude.

Pronostiqueur, se, s. Forudforkynder, Forudsiger, Spaamand (fa. iron.).

Propagande, f. Missionscollegium i Rom, som har Troens Udbredelse til Formaal; Samfund, som foresætter sig at udbrede politiske og revolutionaire Meninger.

Propagandisme, m. Lære og Grundsætninger, som tilhøre en religiøs el. politisk Propagande; et politisk Samfunds Stræben efter at udbrede Frihebs Grundsætninger.

Propagandiste, m. Medlem af en religiøs el. politisk Propagande; Udbreder af Frihebs Grundsætninger.

Propagateur, trice, s. bruges kun fig. om En, som udbreder Ideer, Opfindelser o. desl; - de la foi, Udbreder af Troen.

Propagation, f. Forplantning; fig. Udbredelse.

Propager, v. a. forplante; fig. udbrede; v. pr. forplantes; udbredes; - la foi, l'erreur, la vérité, udbrede Troen, Vildfarelse, Sandhed; le son se propage en tous sens Lyden forplanter sig i alle Retninger; cette maladie s'est beaucoup -ée, denne Sygdom har meget udbredt sig.

Propagine el. propagule, f. (Bot.) Sædstøv hos Mosarterne.

Propension, f. Legemernes naturlige Stræben imod Jordens Centrum (p.u.); fig. Hang, Tilbøielighed.

Prophète, m. Prophet; fig. og fa. Forudsiger, Spaamand; un - de malheur, en Ulykkens Spaamand; un faux -, en falsk Prophet; en Mand, hvis Forudsigelser slaae Feil; prov. voici la loi et les -s, det er Loven og Propheterne, Bøger, som maae gjælde for Autoriteter; nul n'est - en son pays, Ingen er Prophet i sit eget Land.

Prophétesse, f. Prophetinde.

Prophétie, f. Prophetie, Spaadom; fig. Forudsigelse.

Prophétique, a. prophetisk, forudsigende.

Prophétiquement, ad. paa prophetisk Viis, som en Spaamand.

Prophétiser, v. a. spaae; fig. og fa. forudsige.

Prophétisme, m. Hang el. Tilbøielighed til at spaae; en Prophets Mening el. System.

Prophylactique, f. (Méd.) Kunst at bevare Sundheden, Lære om Helbredens Bevarelse (hygiène); a. remède -, Middel til at bevare Sundheden.

Prophylaxie, f. (Méd.) Lægemiddel til at bevare Sundheden, Præservativ.

Propice, a. gunstig, naadig; fordeelagtig, heldig; le sort lui est -, Skjæbnen er ham gunstig; le moment -, det gunstige Dieblik; tout lui a été -, Alt har føiet sig til hans Fordeel; un vent -, en heldig, ønskelig Vind.

Propination, f. (Anc.) første Skaal, som tømtes ved de Gamles Maaltider; bacchantisk Sviir; p. u.

Propine, f. (Égl.) Gebyr til Cardinaler for et Embede el. anden Indtægt.

Propitiation, f. bruges kun i Udtr.

sacrifice de –, Forsoningsoffer; victime de –, Syndoffer.

Propitiatoire, *a.* forsonende; sacrifice –, Forsoningsoffer; ... *s. m.* Naadestol.

Proplastique, *a.* i Udtr. art –, Kunst at forfærdige Støbeformer til Billedstøtter.

Propolis (s udtales), *f.* Liimvox i Bikuber, harpixagtig Materie, hvormed Bierne tilstoppe Revner i Kuben.

Proportion, *f.* Overeensstemmelse mellem Delene af et Heelt; Forhold; (Math.) Forholdslighed, Proportion; *pl.* Udstrækning; juste –, rigtigt Forhold; observer, garder les –s, iagttage, bevare Forholdene; la colonne n'est pas en – avec son piédestal, Søilen staaer ikke i rigtigt Forhold til dens Fodstykke; règle de –, règle de trois, Reguladetri; ... à –, en –, par –, *loc. pp.* i Forhold til; forholdsviis; en – de ses services, i Forhold til hans Tjenester; cent pièces d'artillerie et de la poudre à –, hundrede Feltstykker og Krudt i passende Forhold; ... – gardée, toute – gardée, *loc. ad.* i Forhold til Forskjellen mellem Personerne el. Gjenstandene; naar Forholdene tages i Betragtning.

Proportionnalité, *f.* Forholdsbeskaffenhed.

Proportionné, e, *p.* bragt i rigtigt Forhold, forholdsmæssig; bien –, vel proportioneret, hvis Dele staae i rigtigt Forhold til hverandre.

Proportionnel, le, *a.* forholdsmæssig, staaende i et rigtigt indbyrdes Forhold; quantités –les, proportionale Størrelser. [tionalstørrelse.

Proportionnelle, *f.* (Math.) Propor-

Proportionnellement, *ad.* (Math.) efter en vis Proportion, i et vist Forhold.

Proportionnément, *ad.* i Forhold til (à); *p. u.*

Proportionner, *v. a.* iagttage det rigtige Forhold; afpasse, indrette efter; *v. pr.* sætte sig i rigtigt Forhold til; læmpe sig efter; il faut – sa dépense à son revenu, man maa bringe sin Udgift i Forhold til sin Indtægt; se – à son sujet, sætte sig i rigtigt Forhold til sit Emne, afpasse sin Stiil efter samme; se – à l'intelligence de ses auditeurs, læmpe sig efter sine Tilhørere.

Propos, *m.* Tale, Yttring; Gjenstand at tale om, Materie; tom Snak; Bagtalelse; Forslag (*p. u.*); Beslutning; ils ont tenu d'étranges –, de have fremført besynderlige Yttringer; mettre certains – sur le tapis, bringe visse Materier paa Bane; – interrompu, usammenhængende Tale; ce sont là des –, det er tom Snak; on a tenu des – sur son compte, man har fortalt Historier om ham, talt ilde om ham; mettez-vous au-dessus des –, sæt Dem ud over Bagtalelse; jeter des – d'accommodement, gjøre Forslag til Forlig (*v.*); faire un ferme – de s'amender, fatte en fast Beslutning til at forbedre sig; ... de – délibéré, *loc. ad.* med velberaad Hud; ... à –, *loc. ad.* til rette Tid, til rette Sted; passende, beleiligt; siden Talen er derom, iden Anledning; vous venez à –, De kommer tilpas; tout à –, ret tilpas; il parle toujours mal à –, han taler altid paa urette Sted el. til urette Tid; il est à – de faire cela, det er passende at gjøre det; j'ai jugé à – que vous y allassiez ensemble, jeg har fundet det passende, at De gik derhen i Samling; ... l'à-propos, *m.* Det, at gribe det rette Øieblik, at komme til rette Tid, at tage rigtigt Hensyn til Tid, Sted og Personer; l'à-propos fait le mérite de tout, det Vigtigste i Alt er at vælge den rette Tid; .... à quel –, à – de quoi? *loc. ad.* i hvilken Anledning, af hvad Aarsag? ... à tout –, *loc. ad.* ved enhver Leilighed, til ethvert Øieblik; ... hors de –, à – de rien, à – de bottes, *loc. ad.* uden Grund, uden Aarsag, uden mindste Anledning. [antagelig.

Proposable, *a.* som kan foreslaaes,

Proposant, *m.* ung protestantisk Theolog, som aspirerer til at blive Præst; ... *a. m.* bruges i Udtr. cardinal –, Cardinal, for hvem de, der udnævnes til Bispper i de af Paven afhængige Lande, aflægge deres Troesbekjendelse.

Proposer, *v. a.* fremsætte; foreslaae; tilbyde; udlove; fremstille; bringe i Forslag til et Embede; *v. pr.* foresætte sig, have i Sinde; beslutte sig til; have for Øie; – un plan, fremsætte en Plan; – une question, opkaste et Spørgsmaal; – un mariage,

forestaae et Ægteskab; il me l'a –é, han har tilbudt mig det; – un prix, udlove en Belønning; – un sujet, udsætte en Priisopgave; – q. pour un emploi, indstille En til et Embede; – q. pour modèle, fremstille En til Mønster; il se propose de partir, han har i Sinde at reise; il se propose un but plus noble, han har et ædlere Formaal for Øie; *prov.* l'homme propose et Dieu dispose, Mennesket spaaer og Gud raader.

Proposition, *f.* Sætning, Mening; Forslag; Betingelse; (Math.) Fremstilling af en Læresætning el. en Opgave; (Gr.) Sætning; (Mus.) musikalsk Sætning, første Deel af en Fuga; avancer une –, fremføre en Sætning, en Mening; soutenir une –, forsvare en Paastand; délibérer sur une –, raadslaae om (overveie) et Forslag; faire des –s à q., gjøre En Forslag; accepter une –, antage et Forslag; rejeter une –, forkaste et Forslag; adoucir ses –s, nedstemme sine Betingelser; démontrer une –, bevise en Læresætning; des pains de –, Skuebrød hos Jøderne.

Propre, *a.* egen; egentlig, oprindelig, naturlig; passende; skikket til; brugelig til; reen, net, pæn, ordentlig, anstændig; je l'ai vu de mes propres yeux, jeg har seet det med mine egne Øine; le sens – d'un mot, et Ords egentlige, oprindelige Betydning; le mouvement – d'un astre, en Stjernes virkelige Bevægelse; en ces –s termes, i disse samme Udtryk; il s'est servi du mot –, du terme –, han har brugt det passende Ord, det adæqvate Udtryk; le sable est le terrain – de cette plante, Sandet er det Terrain, som egner sig for denne Plante; il est toujours très – sur lui, han er altid meget reenlig, ordentlig i sin Paaklædning; il est – à tout, han er skikket til Alt; *prov.* qui est – à tout, n'est – à rien, hvo der kan bruges til Alt, duer til Intet; . . . *s. m.* Særegenhed, Eiendommelighed, Særkjende; egentlig Forstand; (Jur.) urørlig nedarvet Eiendom (især *pl.*); le – du chien est d'aimer l'homme, det Eiendommelige hos Hunden er at elske Mennesket; le – du courtisan, Hofmandens eiendommelige Charakteer, Særkjende; avoir en –, posséder en –, besidde som sin Eiendom; prendre un mot au –, tage et Ord i egentlig Forstand; les –s paternels, den fra fædrene Side nedarvede Eiendom; (Égl.) le – du temps, Bøn, som holdes til visse Tider; le – des Saints, Bøn paa Helgenes Fest.

Propréfet, *m.* Vice-Prefect, constitueret Amtmand.

Proprement, *ad.* netop; egentligt, i egentlig Forstand; reent, reenligt; sømmeligt, anstændigt; pænt, smukt, net; parler –, udtrykke sig reent og correct; – dit, egentligt talt; s'habiller –, klæde sig anstændigt, net; écrire –, skrive en reen Haand; danser –, dandse net, smukt (*v.*); . . . à – parler, – parlant, *loc. ad* egentligt talt, med rene og klare Ord.

Propret, te, *s.* Mand el. Qvinde, som klæder sig med overdreven Pænhed; *s. m.* pæn Mand, pyntelig Herre; *fa.*

Propreté, *f.* Reenhed; Nethed, Pænhed, Pyntelighed; elle est d'une grande –, hun har stor Sands for Reenlighed og Nethed.

Propréteur, *m.* (Anc.) forhenværende Prætor; romersk Landfoged.

Propriétaire, *m.* Eier, Huuseier, Jordegodseier.

Propriété, *f.* Eiendomsret; Eiendom, Huus, Jordegods; Egenskab; særegen Egenskab, Eiendommelighed; et Ords egentlige Brug og Betydning; nue –, en Grundeiendom, hvoraf en Anden nyder Indtægten; (Gr.) il entend bien la – des mots, han fatter godt Ordenes egentlige Betydning; la – des termes, Udtrykkenes rigtige Valg.

Proptôme, *m.* (Méd.) sygelig Forlængelse af Dele af Legemet.

Proptôse, *f.* (Méd.) Forrykning af Pupillen; af en el. anden Deel af Legemet.

Propylée, *m.* (Arch.) Vestibul i et Tempel; *pl.* prægtig Søileindgang foran et Tempel, Forhal.

Proquesteur, *m.* (Anc.) constitueret Qvestor.

Proquesture, *f.* en constitueret Qvestors Værdighed el. Embede.

Prorata (au), *loc. ad* forholdsmæssigen, i rigtigt Forhold; au – de leurs parts, i Forhold til deres Andeel.

Prorogatif, ive, *a.* forlængende; opsættende, udsættende.

Prorogation, *f.* Forlængelse; Op-

sættelse, Udsættelse; - de quinze jours, fjorten Dages Forlængelse el. Frist; la - des chambres, Afbrydelse i Kamrenes Møder, deres Opsættelse til en vis Tid; (Jur) - de jurisdiction, frivillig Underkastelse under en fremmed Domstol.

Proroger, *v. a.* forlænge en tilstaaet Tid; udsætte; - les chambres, udsætte Kamrenes Møder til en vis Tid.

Prosaïque, *a.* prosaisk, henhørende til den ubundne Stiil; upoetisk.

Prosaïser, *v. n.* skrive i ubunden Stiil, i Prosa, upoetisk; *p. u.*

Prosaïsme, *m.* Mangel paa Poesi i et Digt.

Prosateur, trice, *m.* prosaisk Skribent el. Skribentinde, Prosaist.

Proscenium (um udt. om), *m.* (Ant.) Forscenen paa Theatret, hvor Skuespillerne træde frem (nu: avant-scène).

Proscripteur, *m.* (Anc.) Ophavsmand til Landsforviisninger, En, som viser Folk i Landflygtighed.

Proscrire, *v. a.* erklære fredløs; landsforvise; udstøde af et Samfund, fjerne; *fig.* afskaffe; udelukke af Sproget; on a proscrit cet usage, man har afskaffet denne Skik.

Proscrit, *m.* Fredløs; Landflygtig, Landsforviist; il a une figure de -, han har et Ansigt, som mishager Alle; un jeu de -, et overordentligt slet Kort.

Proscrit, e, *p.* landsforviist; udstødt af et Samfund; *fig.* afskaffet, ophævet; il a une figure -e, han har et frastødende Ansigt.

Prose, *f.* Prosa, ubunden Stiil; rimet, latinsk Hymne uden Qvantitet, som afsynges hos Catholikerne under Messen, for Evangeliet; *prov.* faire de la - sans le savoir, opnaae Noget tilfældigen; komme sovende til Lykken.

Prosecteur, *m.* (An) Prosector, Amanuensis, som tilbereder Kadavere for en Lærer i Anatomi.

Prosélyte, *s.* Proselyt, Overgænger fra Hedenskabet til Jødedommet; En, som nylig er omvendt til Catholicismen; Tilhænger, som vindes for en Sect el. en Mening. [Proselyter (i slet Forst.).

Prosélytisme, *m.* Iver for at skabe

Proser, *v. n.* skrive Prosa; *inus.*

Prosodie, *f.* (Gr.) rigtigt betonet Udtale overeensstemmende med Sprogets Accent; Lære om Stavelsernes Tonefald og Qvantitet (deres Længde el. Korthed); *pl.* Slags græske Hymner til Gudernes Priis.

Prosodique, *a.* henhørende til Prosodien; langue -, Sprog, som har en stærkt betonet Udtale el. en bestemt Qvantitet.

Prosographie, *f.* Beskrivelse af Personers Udseende, af hele Mennesketts Udvortes.

Prosonomasie, *f.* Lighed i Lyd mellem flere Ord af samme Sætning.

Prosopalgie, *f.* (Méd.) smertelig Krampetrækning i Ansigtet.

Prosopographie, *f.* Beskrivelse af Ansigtet, Portrait; (Rhét.) Billede, Skildring.

Prosopopée, *f.* (Rhét.) en død el. fraværende Persons Indførelse som talende; det Upersonliges Fremstilling som personligt, Personificering.

Prospectus (s udtales), *m.* Plan over et Værk, Udsigt over dets Indhold og nærmere Beskaffenhed, Subscriptionsplan; Bebudelse af et nyt Anlæg el. Foretagende.

Prospère, *a.* gunstig, lykkelig, heldig (især i ophøiet Stiil); que le ciel lui soit -, gid Himlen maa være ham gunstig; un état -, en heldig Tilstand el. Forfatning.

Prospérer, *v. n.* være lykkelig, begunstiges af Lykken; lykkes, trives; il ne prospèrera pas, han kommer ikke til Lykke el. Anseelse; hans Foretagende lykkes ham ikke; toutes choses lui ont -é, alle Ting ere lykkedes ham.

Prospérité, *f.* lykkelig Tilstand, Lykke; Medgang; Velgaaende; Velstand; *pl.* lykkelige Begivenheder; je vous souhaite toute sorte de -, jeg ønsker Dem alt Held; on ne manque pas d'amis dans la -, man fattes ikke Venner i Medgang; il est maintenant dans une grande -, han er nu i stor Velstand, i gunstige Omstændigheder; la - du commerce, Handelens Flor; la - des armes, Vaabnenes Fremgang; il a une mine de -, han har et lykkeligt, et glad og tilfreds Udseende; tant de -s lui sont arrivées, saa mange lykkelige Begivenheder ere indtrufne for ham.

Prostate, *f.* (An.) kirtelagtigt Legeme ved Blærens og Urinrørets Forening, Sædkirtel.

Prostatite, *f.* (Méd.) Inflammation i Sædkirtlerne.

Prosternation, *f.* Nedkastelse, Knæfald, Fodfald (s. prostration)

Prosternement, *m.* Nedkastelse; *p. u.* f prosternation.

Prosterner (se), *v. pr.* kaste sig ned for Ens Fødder, gjøre Knæfald for En; *fig.* se-devant q., yttre dyb Beundring for En; erkjende Ens Overlegenhed.

Prosthèse, *f.* (Gr.) Tilsætning af et Bogstav i Begyndelsen af et Ord uden at sammes Betydning forandres (f. Ex. gnatus for natus); (Chir.) kunstig Tilsætning af en el. anden Deel paa det menneskelige Legeme (ogs. prothèse).

Prostibule, *m.* Horekippe.

Prostitué, e, *p.* skændet, vanæret; nedværdiget; som har ærelsøst hengivet sig i en Andens Villie; c'est un homme — à la faveur, det er en Mand, som har solgt sig til Magthaveren; c'est une plume -e, det er en nedværdiget Skribent, som har solgt sig til at skrive mod Sandhed og egen Overbeviisning. [offentlig Hore.

Prostituée, *f.* gemeent Fruentimmer,

Prostituer, *v. a.* forføre til Løsagtighed, skænde; *fig.* beskæmme, vanære, nedværdige; *v. pr.* hengive sig til Løsagtighed; *fig.* beskæmme sig; hengive sig som et blindt Redskab for en Andens Villie af egennyttige Grunde; cet écrivain prostitue sa plume, se prostitue, denne Skribent nedværdiger sin Pen, skriver mod Sandhed og Overbeviisning.

Prostitution, *f.* Fruentimmers Hengivelse til Løsagtighed; lieu de —, Bordel; *fig.* — des lois, skammelig Misbrug af Lovene; — de la justice, skændig Tilsidesættelse af Retfærdigheden; (Écr.) Forfald til Afguderi.

Prostration, *f.* Nedkastelse (især ved Afgudsdyrkelse; et stærkere Udtryk end prosternation); (Méd.) — des forces, Kræfternes Tilintetgjørelse, total Afkræftelse, Slaphed.

Prostyle, *m.* (Ant.) Bygning, som un har Søiler paa Forsiden (ogs. *a. m.* temple —).

Protagoniste, *m.* (Ant.) Skuespiller som har Hovedrollen.

Protase, *f.* (Did.) Indledningen til et dramatisk Digt, hvori Gangen og Indholdet af samme fremstilles (alm. exposition).

Protatique, *a.* (Did.) bruges kun i Udtr. personnage —, Skuespiller, som kun træder op i Begyndelsen af et Stykke, i Indledningen.

Prote, *m.* (Impr.) Factor i et Bogtrykkeri, Correcteur.

Protecteur, trice, *s.* Beskytter, Beskytterinde; Velynder, Velynderinde; Forsvarer, Patron; *s. m.* Protector (Cromwell); Cardinal, som bestyrer visse Regjeringers el. visse Munkeordeners geistlige Anliggender; ... *a.* beskyttende; bras —, beskyttende Arm; main -trice, beskyttende Haand.

Protection, *f.* Beskyttelse, Beskærmelse; Understøttelse, Begunstigelse; Patron; geistligt Patronat (s. protecteur); prendre q. sous sa —, en sa —, tage En i Beskyttelse, under sin Varetægt; accordez-moi votre —, tilstaa mig Deres Understøttelse.

Protectorat, *m.* Protectorværdighed (om Cromwell).

Protée, *m.* (Myth.) Proteus; *fig.* vægelsindet, foranderligt, ubestandigt Menneske; En, som iforer sig alle Slags Roller el. træder op paa forskjellige Maader.

Protégé, e, *s.* En, som beskyttes el. begunstiges af en Anden; Gunstling; elle est ma -e, hun staaer under min Beskyttelse. [at tage i Beskyttelse; *p. u.*

Protègement, *m.* Beskyttelse, Lyst til

Protéger, *v. a.* beskytte, beskærme, forsvare; bidrage til Ens Vel, til en Sags Fremme; yde Ly og Beskyttelse.

Proterie, *f.* (Impr.) Factorens Comptoir; hans Forretning; Tiden, hvori han er Factor.

Protestant, e, *s.* Protestant, Protestantinde; *a.* protestantisk. [Tro.

Protestantisme, *m.* den protestantiske

Protestation, *f.* offentlig Erklæring el. Bevidnelse af sin Mening el. Stemning; Forsikkring, Løfte; Indsigelse imod, Modercklæring; il lui a fait mille -s d'amitié, han har forsikkret ham paa det Varmeste om sit Venskab; après tant de -s de fidélité, efter saamange Troskabs Forsikkringer; faire sa — contre un arrêt, gjøre Indsigelse (nedlægge Protest) imod en Beslutning.

Protester, *v. a.* love, forsikkre h...

tideligt; (Banq.) lade en Vexel protestere; v. n. erklære sig imod, gjøre Indsigelse imod; je vous le proteste sur mon honneur, jeg lover Dem det, jeg besværger Dem det ved min Ære; – contre une résolution, gjøre Indsigelse imod en Beslutning; (Pal.) – de violence, erklære, at det er paa Grund af anvendt Vold, at man har indvilliget i Noget; – d'incompétence, erklære en Dommer for incompetent.

Prôtet, m. (Banq.) en Vexels Protest, Erklæring for Retten at Udstederen af Vexelen og den, paa hvem den er traceret, skulle være ansvarlige for Følgerne af dens Ikkebetaling.

Prothèse, f. (Chir.) s. prosthèse.

Protévangile el. protévangélion, m. Protevangelium, første Evangelium, som tillægges Apostelen Jacob.

Protocanonique, a. (Thé.) protocanonisk (om Bøger i Biblen, der ansaaes for hellige før Canon forfattedes).

Protocole, m. Forhandlingsbog, Protocol; Formular til offentlige Actstykker; Titularbog.

Protomartyr, m. (Égl.) første Martyr.

Protonotaire, m. første pavelig Notarius, pavelig Overgeheimeskriver.

Protopathique, a. (Méd.) maladie –, første, oprindelige Sygdom.

Protosyncelle, m. Vicarius hos en græsk Patriark el. Biskop.

Protothrône, m. første Suffragan hos en Patriark; første græsk Biskop i en Provinds.

Prototype, m. første Model (om Medailler og andre Gjenstande, som støbes); fig. Forbillede, Mynster (plais.)

Protovestiaire, m. (Anc.) Overgarderobemester hos de græske Keisere.

Protoxyde, m. (Chi.) Protoxyd, Oxyd, som indeholder den mindst mulige Deel Suurstof.

Protubérance, f. (An.) Knude, Udvæxt.

Protuteur, m. Formynder for en Myndling, der er bosiddende i Frankrig og har sine Eiendomme i Colonierne; Formynders Stedfortræder.

Prou, ad. nok, meget; bruges kun i Udtr. peu ou –, lidt el. meget; ni peu ni –, hverken lidt el. meget; fa. plais. [Skib, Forskib.

Proue, f. (Mar.) Forstavn paa et

Prouesse, f. Heltebedrift (plais.); fig og fa. overdreven Sviir el Udsvævelse; voilà une belle –, det er en rigtig Heltedaad (iron.). [bevises.

Prouvable, a. beviislig, som kan

Prouver, v. a. bevise; udvise; – à q. qu'il a tort, bevise En, at han har Uret; – la vérité d'un fait, godtgjøre Sandheden af et Factum; sa réponse prouve de la présence d'esprit, hans Svar røber Aandsnærværelse; prov. qui prouve trop ne prouve rien, den, som anfører for mange Beviser, forfeiler tit sin Hensigt el. gjør Sagen mindre trolig.

Provéditeur, m. forh. venetiansk Overbefalingsmand el. Overopsynsmand.

Provenance, f. (Com.) Alt hvad der indføres fra et fremmed Land; pl. Varer el. Producter fra et fremmed Land; des marchandises de – étrangère, Varer af fremmed Oprindelse. [mende fra.

Provenant, e, a. hidrørende, kom-

Provende, f. Proviant (v.); Blandkorn til Føde for Faar.

Provenir, v n. komme af en el. anden Aarsag, hidrøre, udspringe, have Oprindelse; d'où provient cette maladie, hvorfra udspringer denne Sygdom? cet enfant provient du premier mariage, dette Barn stammer fra første Ægteskab. [vinst af en Sag.

Provenu, m. Fordeel, Udbytte, Ge-

Proverbe, m. Ordsprog; lille Komedie, som fremstiller et Ordsprog.

Proverbial, e, a. ordsprogelig; pl. m. -biaux. [parler –, tale i Ordsprog.

Proverbialement, ad. proverbialsk;

Provicaire, m. Adjunct hos en Vicarius, Hjælpevicar.

Providence, f Forsyn; s'abandonner à la –, forlade sig paa Forsynet, hengive sig i Forsynets Villie; fig. og fa. être la – de q., sørge for hvad En behøver, hvad der kan være En til Nytte el. Behag; bidrage til Ens Lykke el. Velstand.

Providentiel, le, a. hidrørende fra Forsynet; les vues -les, Forsynets Planer; main -le, Forsynets Haand.

Providentiellement, ad. efter Forsynets Maade, forsynligen.

Provignement, m. (Vign.) Nedlægning af Viinrankestud i Jorden for at de kunne slaae Rod.

Provigner, v. a. (Vign.) nedlægge Viinrankestud i Jorden for at de kunne

slaae Rod; formere Træer el. Buskværter ved at nedlægge Grene af samme i Jorden, uden at skille dem fra Stammen; *v. n.* formere sig (om Planter og Træer; forh. ogs. fig. om Mennesker).

Provin, *m.* (Vign.) nedlagt Viinrankestud; nedlagt Aflægger af Træer el. Buskværter.

Province, *f.* Provinds; Landet i Modsætn til Hovedstaden; Klosterdistrict el. Forening af flere Klostre under et Overhoved (provincial); forh. Udstrækning af en Erkebiskops Jurisdiction; les Provinces-Unies, de 7 forenede Provindser, som udgjorde den hollandske Republik; il a un air de –, man kan see paa ham, at han er nylig kommen fra Landet.

Provincial, e, *a.* som hører til en Provinds, som angaaer samme; provindsial, eiendommelig for Landet i Modsætn. til Hovedstaden; manières -es, Kjøbstæd- el. Landsbyvæsen; ... *s.* Mand el. Qvinde, som er fra Landet (i Modsætn. til Hovedstaden); En, som har en provindsial Accent el. Landsbymanerer; ... *s. m.* geistlig Overopsynsmand over et Klosterdistrict el. over en Samling af flere Klostre af en vis Orden; Klosterforstander; *pl.*-ciaux.

Provincialat, *m.* Provindsialat, Klosterforstanderens Embede el. Embedstid.

Provincialisme, *m.* Talemaade, Udtryk el Tonefald eiendommelig for en Provinds.

Proviseur, *m.* Overforstander for en kongelig Høiskole; forh. Overhoved for visse Samfund.

Provision, *f.* Forraad, Mundforraad, Krigsforraad; *fig.* Mængde; Portion; (Pal.) foreløbig Tilkjendelse el. Godtgjørelse, tilstaaet en sagførende Part; (Égl.) Kaldsret; Udnævnelse til et geistligt Embede; (Banq.) Penge, som Udstederen af en Vexel, udreder til sin Correspondent til Vexelens Betaling; Gebyhr, som betales til Vexeleren for Vexelaffairer; *pl.* Kaldsbrev, Bestalling (ogs. lettres de –); faire – de qc., indsamle Forraad af Noget; faire ses -s, forsyne sig med det Nødvendige; il faut avoir une grande – de patience, man maa have en stor Portion Taalmodighed; *prov.* –, destruction el. –, profusion, naar man forsyner sig med Fornødenheder for lang Tid, rutter man med samme; par –, *loc. ad.* foreløbigen, indtil Videre.

Provisionnel, le, *a.* som skeer foreløbigen, indtil Videre.

Provisionnellement, *ad.* foreløbigen, for det Første, til Videre.

Provisoire, *a.* (Pal.) foreløbig; *fa.* midlertidig, provisorisk; jugement –, foreløbig Dom; matière –, Sag, som kræver hurtig Expedition; *s. m.* det Foreløbige; det Midlertidige; introduire un –, indføre en midlertidig Bestemmelse.

Provisoirement, *ad.* (Pal.) foreløbigen; *fa.* midlertidigen.

Provisorat, *m.* Skoleforstanderpost; Forstanderens Embedstid.

Provisorerie, *f.* Skoleforstanderens Comptoir; sammes Bolig.

Provocateur, trice, *s.* En, som opfordrer, opægger el. ophidser til Noget; *a.* opæggende, ophidsende; agent –, Tilskynder til en strafskyldig Gjerning, Urostifter.

Provocation, *f.* Opæggelse, Ophidselse, Tilskyndelse; Udfordring; – à la révolte, Opæggelse til Oprør.

Provoquer, *v. a.* opægge, ophidse; tilskynde; udfordre; fremkalde; – q. au combat, udfordre; ophidse En til Strid; cela provoque au sommeil, det indbyder til Søvn; – le sommeil, fremkalde Søvn.

Proxène, *m.* (Ant.) athenienfisk Øvrighedsperson, som modtog de Fremmede, sørgede for deres Fornødenheder og vaagede over deres Opførsel.

Proxénète, *m.* Underhandler (*v.*); Kobler; *p. u.*

Proximité, *f.* Nærhed, Nabolag; nært Slægtskab mellem to Personer; avoir une ch. à sa –, à –, have en Ting i sin Nærhed; la – du sang, Blods-Forvandtskab, Slægtskab.

Prude, *a.* overdreven tilbageholden, affecteret nøieregnende i hvad der kan støde an mod Velanstændighed, snerpet (især om Fruentimmer); ... *s. f.* coquet Fruentimmer, som affecterer en høi Grad af Ærbarhed, Snerpe.

Prudemment, *ad.* klogeligen; forsigtigen; forstandigen.

Prudence, *f.* Klogskab, Forsigtighed; Forstand; (Écr.) – mondaine, – de la chair, verdslig Klogskab.

Prudent, e, *a.* klog, forstandig;

forsigtig; tenir une conduite -e, opføre sig klogt; garder un silence -, iagttage en forsigtig Taushed; c'était fort - de votre part, det var meget klogt, meget snildt af Dem.

Pruderie, *f.* skrømtet Ærbarhed, Snerperi, Knibskhed (kun om Fruentimmer). [delighed; *v.*

Prud'homie, *f.* Retskaffenhed, Re-

Prud'homme, *m.* ærlig, redelig Mand(*v.*);(Prat.)Sagkyndig;Syndicus for Silkearbeidere og Hattemagere i Lyon; Opsynsmand med Fiskerierne ved Middelhavet, som udvælges af Fiskerne for at dømme i Stridigheder om Fiskeriet.

Prudoterie, *f.* Snerperi, skinhellig Ærbarhed (La Fontaine); *p u.*

Prune, *f.* Blomme; *prov.* ce n'est pas pour des -s, det er ikke for Intet.

Pruneau, *m.* Svedske, tørret Blomme.

Prunelaie, *f.* Blommehauge. [mos.

Prunelée, *f.* Blommemos, Svedske-

Prunelet, *m.* Slaanmost.

Prunelle, *f.* Slaan; (An.) Pupil, Øiesteen; (Manu.) Slags tyndt Tøi af Uld og Silke, Brynel; jus de -, Slaanmost; *prov.* jouer de la -, coquettere, tilkaste hinanden kjærlige Øiekast; conserver qc. comme la - de l'œil, bevare Noget som sin Øiesteen, med stor Omhu.

Prunellier (bedre: prunelier), *m.* Slaantræ, Slaantornbusk.

Prunette, *f.* lille Blomme.

Prunier, *m.* Blommetræ. [Kløen.

Prurigineux, se, *a.* foraarsagende

Prurit (t udtales), *m.* (Méd.) hæftig Kløen i Huden.

Prusse, *f.* Preussen; bleu de -, (Chi.) Berlinerblaat.

Prussiate, *m.* (Chi.) blaasyret Salt; - de fer, blaasyret Jern; - de potasse, blaasyret Potaske. [serinde; *a.* preussisk.

Prussien, ne, *s.* Preusser, Preus-

Prussine, *f.* (Chi.) Blaasyrestof, Cyanogen (cyanogène). [syre.

Prussique, *a.* (Chi.) acide -, Blaa-

Prussite, *m.* (Chi. anc.) s. f. prussiate.

*Prussomanie, *f.* overdreven Forkjærlighed for det preussiske Krigsvæsen.

Prytanat, *m.* (Anc.) athenienfisk Senatorværdighed; Tiden, Senatorværdigheden varede. [herre el. Senator.

Prytane, *m.* (Anc.) athenienfisk Raads-

Prytanée, *m.* (Anc.) Prytanæum, stor Bygning i Athenen, hvor Raadsherrerne forsamledes, og hvor der holdtes offentlige Maaltider.

Prytanide, *f.* (Anc.) vestalsk Præstinde hos Grækerne.

Prytanie, *f.* Tiden, hvori det atheniensiske Senatorembede varede (s. prytanat).

Psallette, *f.* Syngeskole, hvor Chorsangerne oplæres (*v.* nu maîtrise).

Psalmiste, *m.* Psalmedigter (især om David).

Psalmistique, *a.* psalmodisk, henhørende til Psalmedigtning.

Psalmodie, *f.* Maade at synge Psalmer paa, Psalmesyngning; *fig.* eensformig, monoton Maade at recitere Vers paa, monoton Oplæsning.

Psalmodier, *v. n* synge Psalmer; *fig.* tale, læse el. declamere paa en monoton Maade(id. Betydn. ogs. *v. a.*).

Psalmographe, *m.* Psalmeforfatter.

Psalmographie, *f.* Psalmeskrivning; Psalmedigtning; Samling af Psalmer; Afhandling om Psalmer.

Psaltérion, *m.* Psalter, fleerstrenget musikalsk Instrument, hvorpaa der spilledes med en lille Metalstok.

Psaume, *m.* Psalme. [Psalmer.

Psautier, *m.* Samling af Davids

Pseudo, græsk Ord (ψευδος), som forenes med flere Ord for at betegne, at den Egenskab, de udtrykke, er falsk el. ikke passer paa den Ting el. Person, hvorom der tales.

Pseudo-diamant, *m.* (H. n.) uægte Diamant, som kun har Diamantens Glands; *pl.* des pseudo-diamants.

Pseudonyme, *a.* som har et falsk, opdigtet Navn; som tilskrives en opdigtet Forfatter; ogs. s. i begge Betydn.

Pseudo-prophète, *m.* falsk Profet; *pl.* des pseudo-prophètes.

Psora, *m.* (Méd.) Slags Fnat, kløende Udslet. [bunden med stærk Kløen.

Psoride, *f.* (Méd.) Hudsygdom for-

Psorique, *a.* (Méd.) henhørende til Hududslet, fnattet; helbredende Fnat; ogs. *s. m.* Middel imod Fnat.

Psychagoge (ch udt. k), *m.* Maner. Troldmand, som foregav at kunne fremmane de Døde. [af de Dødes Sjæle.

Psychagogie(ch udt.k),*f.*Fremmanen

Psyché, *f.* (Myth.) Psyche; stort bevægeligt Toiletspeil, anbragt paa en horizontal Axel, og staaende paa Fødder med Hjul under.

Psychique, *a.* psychisk, angaaende Sjælen.

Psychologie (ch udt. k), *f.* Sjælelære.

Psychologique (ch udt. k), *a.* henhørende til Sjælelæren, angaaende samme, psychologisk.

Psychologiste el. **psychologue** (ch udt. k), *m.* Philosof, som studerer Psychologie; Forfatter, som har skrevet om Sjælelæren.

Psychomancien (ch udt. k), **ne**, *s.* Fremmaner af Døde. [friskende

Psychtique, *a.* (Méd.) kølende, for-

Psylle, *m.* (Anc.) Markskriger, som foregav at kunne tæmme Slanger; (H. n.) afrikansk Gøglerslange; *s. f.* (H. n.) Slags Bladkryb.

Psythie, *f.* (Bot.) Slags Viinranke, hvis Druer ere meget afholdte.

Ptérophore, *m* (Anc.) Ilbud, som bar et med Fjeder besat Spyd; (H. n.) Art halvvingedækket Insect.

Ptyalisme, *m.* (Méd.) Spyttesled, Spyttecuur. [en stinkende Maade.

Puamment, *ad.* med Stank, paa

Puant, e, *a.* stinkende; *fig.* og *pop.* mensonge –, plump, uforskammet Løgn; (Ch.) bêtes –es, stinkende Vildt, visse Dyr, saasom Ræve, Grævlinger, o. desl.; ... *s. m.* et ildelugtende Menneske; et forkælet, qvindagtigt Menneske; *pop.*

Puanteur, *f.* Stank.

Pubère, *a.* mandvoxen, mandbar; (Jur.) giftefærdig efter Loven; ... *s.* mandvoxent ungt Menneske, mandbar Pige.

Puberté, *f.* mandvoxen Alder, Mandbarhed; âge de –, giftefærdig Alder.

Pubescence, *f.* Haarbeklædning; (Bot.) Duunbeklædning.

Pubescent, e, *a.* (Bot.) duunhaaret.

Pubien, ne, *a.* (An.) henhørende til Skambenet. [benet (ogs. *a.* os –).

Pubis (s udtales), *m.* (An.) Skam-

Public, ique, *a.* offentlig; almeen; almindelig; bekjendt for Alle, almindeligen udbredt; la voix –ique, den offentlige Stemme; le bien –, det almene Bedste; personnes –iques, Personer i offentligt Embede; cours –, offentlig Forelæsning; rendre une ch. –ique, gjøre en Ting almindeligt bekjendt; donner un livre au –, udgive en Bog; lieux –s, Steder som staae aabne for Alle el. ere tilgængelige for Alle; édifices –s, Bygninger, som have en offentlig Bestemmelse, som bruges til det Offentliges Tjeneste; femmes –iques, offentlige Fruentimre; maison –ique, offentligt Horehuus.

Public, *m.* Folket; Almeenheden; Publicum; en –, *loc. ad.* offentligen; se montrer en –, vise sig offentligen; parler en –, tale offentligen.

Publicain, *m.* Toldforpagter, Forpagter af Statsindtægter (i slet Forst.); (Anc.) Tolder.

Publicateur, *m.* En, som offentliggjør el. bekjendtgjør Noget.

Publication, *f.* Bekjendtgjørelse, Offentliggjørelse; Udgivelse; la – d'un livre, Udgivelse af en Bog.

Publiciste, *m.* Lærer i Statsretten; Forfatter, som skriver over Statsretten; En, som er kyndig i samme.

Publicité, *f.* Offentlighed; Kundbarhed.

Publier, *v. a.* offentliggjøre, bekjendtgjøre, forkynde; udgive; *fa.* – qc. sur (par-dessus) les toits, forkynde Noget paa en Maade, som gjør Opsigt, bekjendtgjøre det for hele Verden; – des bans, tillyse et Ægtepar fra Prædikestolen. [den hele Verden.

Publiquement, *ad.* offentligen, for

Puce, *f.* Loppe; *prov.* avoir la – à l'oreille, være ængstelig for Udfaldet af en Sag; mettre la – à l'oreille de q., indjage En Bekymringer; *a.* bruun; couleur –, rødbruun Farve, Loppe-Farve.

Puceau, *m.* Ungersvend, som ikke har havt Omgang med Fruentimmer.

Pucelage, *m.* Svenddom; Mødom; *fa.* (H. n.) Slags eenskallet Musling, Art Porcelains Snekke.

Pucelle, *f.* Mø; les doctes –s, Muserne (*plais.*); (H. n.) Slags Sardel; Slags lille Conchylie. [luus.

Puceron, *m.* (H. n.) Bladluus, Træ-

Pucher, *v. a.* (Suc.) øse Sukkeret op med en lang Skee.

Puchet, *m.* (Suc.) lille Øseskee; s. pucheux.

Puchette, *f.* (Pê.) Slags Fiskenet.

Pucheux, *m.* (Suc.) lang Skee til at øse Sukkeret op med.

Puchoir, *m.* (Sal.) Saltøse, hvormed Saltlagen øses op.

Pudeur, *f.* Blufærdighed; Ærbarhed; Tilbageholdenhed, Undseelse; homme sans –, ublufærdigt, skamløst Menneske; rougir de –, blive skamrød;

ménager, épargner la –, skaane, undgaae at saare Ens Undseligheds-følelse.

Pudibond, e, *a.* bly, blufærdig, undselig, skamfuld; rougeur –e, Ansigtets Rødme af Undseelse el. Blufærdighed; *fa. plais.*

Pudicité, *f.* Kydskhed.

Pudique, *a.* kydsk, blufærdig, ærbar, tugtig (*poé.* og ophøiet Stiil).

Pudiquement, *ad.* blufærdigen, paa en kydsk og ærbar Maade.

Pué, *m.* (Manu.) Trændegarnets Ordning og Tilberedning til Væven.

Puer, *v. n.* lugte ilde, stinke; *v. a.* lugte stærkt af, stinke af; *fig.* cela lui pue au nez el. blot cela lui pue, det er ham væmmeligt, modbydeligt (*pop.*); il pue comme un rat mort, comme une charogne, han lugter fælt (som en død Kat, som et Aadsel); cela pue le musc, det har en stærk Lugt af Moskus; il pue le tabac, han lugter stærkt af Tobak (d. Verbum bruges hverken i le pas. déf. el. i le part. passé og de af samme afledte Tider; det forekommer kun i le prés., l'imparf., le futur og le condit. Forhen heed det i le prés. de l'ind. je pus, tu pus, il put, men nu bruges kun: je pue, tu pues, il pue).

Puéril, e, *a.* barnagtig; passende for Børn; ufornuftig, latterlig; *fa.* il n'a pas la civilité –e, han tjender ikke de almindelige Høflighedsregler (civilité –e, Titel paa en gammel Bog, som indeholdt Høflighedsregler for Børn); une excuse –e, en latterlig Undskyldning.

Puérilement, *ad.* paa en barnagtig el. ufornuftig Maade.

Puériliser, *v. a.* gjøre til Barn; fremstille Noget som barnagtigt el. latterligt.

Puérilité, *f.* Barnagtighed; ufornuftig Smaalighed; barnagtigt Væsen; il ne fait que des –s, han begaaer kun Barnestreger.

Puerpérale, *a. f.* (Méd.) bruges kun i Udtr. fièvre –, Barselfeber.

Pugilat, *m.* (Anc.) Nævekamp (en gymnastisk Øvelse hos de Gamle).

Pugile, *m.* (Anc.) Nævekæmper; *fa.* – du lustre, Theaterklapper.

Pugiliste, *m.* (Anc.) Nævekæmper (nu: boxeur).

Puine, *f.* (Bot.) rød Korneeltræ (cornouiller sanguin); *s. m.* (E. F.) udgaaet Træ; *p. u.*

Puîné, e, *a.* og *s.* yngre, senere født; yngre Broder el. Søster; c'est mon –, det er min yngre Broder (i daglig Samtale foretrækkes almindelig: mon cadet. Brugt ene, har puîné Hensyn til den Ældre, hvorimod cadet betegner den Yngste: l'aîné, le puîné, le cadet).

Puis, *ad.* siden, derefter; et –, og desuden, iøvrigt; et – ? og hvad saa videre? et puis qu'en arrivera-t-il? og hvad vil saa deraf følge, og hvad vil dernæst skee?

Puisage, *m.* Øsning.

Puisard, *m.* Hul, hvori overflødigt Vand kan afløbe; Vandfang; Slags Brønd til at opfange Regnvand; –s de source, Slags Brønde, som graves til at opdage Kilder.

Puiselle, *f.* (Chand.) Slags Skee med et langt Skaft til at øse den smeltede Talg.

Puiser, *v. a.* og *n.* øse; *fig.* hente, laane; udlede fra; – de l'eau à la rivière, øse Vand af Floden; – à (dans) la source, øse af Kilden; *fig.* – dans les (aux) sources, hente Oplysninger fra Kilderne, fra Hovedforfatterne, fra de originale Skrifter; – dans la bourse de q., laane hos En, øse af Ens Pung; j'ai –é de grandes consolations dans votre entretien, jeg har hentet stor Trøst fra Samtalen med Dem. [ud af en Tørvegrav.

Puiseur, *m.* Arbeider, som øser Vand

Puisoir, *m.* Skee, hvormed Salpeteret tages op af Kjedelen; Slags lille Vandbeholdning. [som.

Puisque, *conj.* efterdi, eftersom, saa-

Puissamment, *ad.* kraftigen, eftertrykkeligen; meget, overordentligt; agir –, handle med Kraft; il est – riche, han er overvættes rig.

Puissance, *f.* Magt; Regjering, Herredømme; souverain Magt; Magthaver; Kraft, Styrke; Evne; (Math.) Potens; (Méc.) den bevægende Kraft; toute- –, Almagt; – du glaive, Magt til at dømme fra Livet, Ret over Liv og Død; la – des clefs, Kirkens Ret til at binde el. løse fra Synden; avoir q. el. qc. en sa –, have en Person el. Ting i sin Magt, være Herre over samme; il n'est pas en sa – de faire qc., det staaer ikke i hans Magt

at gjøre Noget; être en - de père et de mère, staae umiddelbart under Faders og Moders Formynderskab, saa at Intet kan foretages uden deres Samtykke; il devient une -, han bliver en Mand af stor Indflydelse; il est bien avec toutes les -s du jour, han staaer sig godt med Øieblikkets Stormænd; traiter de - à -, underhandle som Lige med Lige; l'aimant a la - d'attirer le fer, Magneten har den Egenskab (la vertu el. la propriété) at kunne tiltrække Jernet; Hautes Puissances, Titel for Generalstaterne i den hollandske Republik; Nobles -s, Titel for Stænderforsamlingen i hver enkelt af de 7 hollandske Provindser.

Puissant, e, *a.* mægtig; formaaende, indflydelsesrig; kraftig, virksom; dygtig; overordentlig rig; feed, vel ved Magt; tout--, almægtig; le Tout-Puissant, den Almægtige; avoir de -s amis, have mægtige, formaaende Venner; un - remède, et virksomt, kraftigt Middel; de -es raisons, kraftige, afgjørende Grunde; - logicien, dygtig Logiker; - capitaliste, overordentlig rig Capitalist; cet homme est devenu très -, faute de faire de l'exercice, denne Mand er bleven overordentlig feed af Mangel paa Bevægelse; *s. m. pl.* de Store og Mægtige; les -s du siècle, Aarhundredets Store og Mægtige.

Puits, *m.* Brønd; - perdu, Brønd med Sandbund, hvori Vandet taber sig; *fig.* og *fa.* c'est un - de science, det er en overordentlig lærd Mand; un - d'or. en overordentligt rig Mand; *prov.* il faut puiser tandis que la corde est au -, man maa smede medens Jernet er varmt; la vérité est au fond du -, Sandheden er skjult, den findes kun ved alvorlig Søgen; ce qu'on lui dit, tombe dans un -, hvad man siger ham er vel bevaret, han fortæller det ikke til Andre; cela ne tombera pas dans le -, det skrives ikke i Glemmebogen; (Mil.) Ulvegrav, Grav, som tildækkes med Grene og Jord for at Rytteriet kan styrte deri; (Min.) Skakt, Aabning, hvorigjennem man kommer ned i en Grube.

Pulicaire, *a.* (Méd.) ledsaget af røde Pletter; fièvre -, Slags Purpurfeber.

Pullulation, *f.* stærk og hurtig Formerelse.

Pulluler, *v. n.* formere sig stærkt i kort Tid; *fig.* udbrede sig hurtigt vidt og bredt (om skadelige Meninger og Vildfarelser).

Pulmonaire, *a.* henhørende til Lungen; *s. f.* (Bot.) Lungeurt; Lungemos.

Pulmonal, e, *a.* hidrørende fra Lungen; *pl. m.* -naux.

Pulmonie, *f.* Lungesyge, Lungesot.

Pulmonique, *a.* (Méd.) som lider af Lungesyge, lungesyg; *s.* En, som lider af Lungesygdom.

Pulpation, *f.* (Pharm.) visse Plantesubstantsers Udtværing til Mos el. Deig.

Pulpe, *f.* Kjød paa Frugter og Kjøkkenurter; Marv i Træarter; det fineste Kjød af Dyr; (Pharm.) Mos el. Deig af Plantemarv; (An)-cérébrale, Hjernemarv.

Pulper, *v. a.* (Pharm.) udtvære til Mos.

Pulpeux, se, *a.* (Bot.) opfyldt af en blød Masse, kjødfuld.

Pulpoire, *f.* (Pharm.) Slags Træskee til at udtvære med.

Pulsare, *m.* Slags Drue fra Languedoc.

Pulsatif, ive, *a.* (Méd.) bankende; douleur -ive, smertelig Banken.

Pulsation, *f.* (Méd.) Banken, Pulsslag; (Phys.) svingende Bevægelse.

Pulsiloge, *m.* Instrument til at afmaale Pulsslagenes Hurtighed (bedre: pulsimètre).

Pulsimancie, *f.* (Méd.) Forudsigelse af Pulsens større el. mindre Hurtighed; *p. u.*

Pulsimètre, *m.* f. pulsiloge.

Pulvérage, *m.* (Féo.) Afgift til Godsherrerne af Faarene, som kom ind paa deres Jorder; *v.*

Pulvérin, *m.* Fængkrudt (ogs. poussière); Krudthorn til Fængkrudtet (*v.*); fine Vanddraaber, som ligne Støv (i Vandspring).

Pulvérisation. *f.* Pulverisering, Knusning el. Forvandling til Pulver.

Pulvériser, *v. a.* pulverisere, forvandle til Pulver; *fig.* omstøde; aldeles gjendrive el. tilintetgjøre.

Pulvérulent, e, *a.* som let pulveriseres el. forvandles til Pulver; (Bot.) belagt med fiint Støv, pudret.

Pumicin, *m.* Palmeolie (huile de Sénégal).

Punais, e, *a.* stinkende af Næsen; næsten berøvet Lugten; *s. m.* En, som fattes Lugten el. som stinker af Næsen (bruges ikke som *s. f.* formedelst dets Lighed med efterfølgende Ord).

Punaise, *f.* Væggetæge, Væggeluus; *prov.* og *pop.* avoir le ventre plat comme une –, have en tom Mave, være strupsulten. [Berøvelse af Lugten.

Punaisie, *f.* Ildelugt af Næsen;

Punch (un udt. on), *m.* Punsch.

Punique, *a.* punisk; bruges kun i Udtr. les guerres –s, de puniske Krige, tre Krige mellem Rom og Carthago; foi –, Troløshed.

Punir, *v. a.* straffe; gjengjælde Godt med Ondt; il a été bien –i de son indulgence pour ses enfants, han har maattet bøde haardt for sin Overbærelse med sine Børn; être puni par où l'on a péché, lide Følgerne af Synden.

Punissable, *a.* strafskyldig, strafværdig.

Punisseur, se, *s.* og *a.* Straffer, Hævner; straffende; *v.* [Tugtelse.

Punition, *f.* Afstrafning (*v.*); Straf,

Pupillaire, *a.* (Jur.) tilhørende en Myndling; (An.) membrane –, Hinde, som tillukker Pupillen hos Fosteret.

Pupillarité, *f.* Mindreaarighed; *p. u.*

Pupille, *s.* Myndling; forh. Elev; *f.* (An.) Øiesteen, Aabning paa Øiehinden. [stol.

Pupitre, *m.* Pult, Skrivepult, Node-

Pupue, *f.* el. puput, *m.* Herfugl, Herpop; *p. u.* s. huppe. [fugl; *p. u.*

Pupuler, *v. n.* skrige som en Her-

Pur, e, *a.* reen; klar; ublandet, uforværvet; kydsk; sand, ene og alene (i d. Betydn. alm. foran Subst.); un air –, en reen Luft; du vin –, ublandet el. uforfalsket Viin; un cœur –, et reent, uskyldigt Hjerte; un style –, en reen Stiil (uden fremmede Ord el. Vendinger); l'état de –e nature, Adams Tilstand før Syndefaldet, Menneskets Naturtilstand; être en état de –e nature, være ganske afklædt (in puris naturalibus); c'est la –e vérité, det er den nøgne, den rene, skjære Sandhed; par –e malice, af blot Ondskab; .. en –e perte, *loc. ad.* til ingensomhelst Nytte, forgjæves; en – don, *loc. ad.* som en Gave uden nogen Betingelse; à – et à plein, *loc. ad.* ganske og aldeles (*inius*).

Pureau, *m.* (Maç.) den ubedækkede Deel af en Teglsteen.

Purée, *f.* afsiet Mos af Erter, Lindser, Bønner o. desl.; potage à la –, el. blot –, afsiet Suppe af Erter, Lindser o. desl.; – de pois, Ertesuppe; – de gibier, Vildtfricassee.

Purement, *ad.* reent; uskyldigen; reent ud; blot; i Sprogets Aand; vivre –, leve i Uskyldighed; – par plaisir, blot for Fornøielse; écrire –, skrive reent i Sprogets Aand; – et simplement, uden mindste Forbehold el. Betingelse.

Purer, *v. a.* (Brass.) i Udtr. – le baquet, rense Bryggerkarret.

Pureté, *f.* Reenhed; Nøiagtighed i Valg af Udtryk, Sprogreenhed; Reenhed i moralsk Forstand, Retsindighed, Retskaffenhed; Reenhed i Sæder, Kydskhed; (Peint.) Nøiagtighed i Tegning; la – de ses intentions, hans rene, redelige Hensigter; la – de ses mœurs, hans rene, uforværvede Sæder; la – du goût, den rene, luttrede Smag.

Purette, *f.* jernholdig Strøpulver, magnetisk Glimmersand.

Purgatif ve, *a.* afførende; *s. m.* afførende Middel.

Purgation, *f.* Renselse, Afføring; afførende Middel; – canonique, den Anklagedes Retfærdiggjørelse for den geistlige Dommer; – vulgaire, den Anklagedes Retfærdiggjørelse ved Ild-, Vand- el. Vaabenprøve; *pl.* –s menstruelles el. blot –s, Fruentimmers maanedlige Renselse.

Purgatoire, *m.* Skjærsild; *fig.* og *fa.* faire son - en ce monde, lide megen Kummer og Gjenvordighed i denne Verden.

Purge, *f.* pestsmittede Varers Renselse; (Prat.) Udsletning af Prioriteter i en Eiendom.

Purgement, *m.* (Méd.) Afføring; Virkningen deraf; *p. u.* s. purgation.

Purgeoir, *m.* (Hydr.) Rensningskanal ved en Vandledning; *pl.* Bækkener fyldte med Sand, hvorigjennem Kildevand renses.

Purger, *v. a.* rense; afføre; luttre; *fig.* befrie fra Noget; styre; dæmpe; *v. pr.* rense sig; *fig.* retfærdiggjøre sig; – le malade, give den Syge et afførende Middel; – la mer de pirates, rense Havet for Sørøvere; – les métaux, rense Metallerne for frem-

mede Bestanddele; *fig.* - sa conscience, befrie sin Samvittighed fra enhver Grund til Bebreidelse; - les passions, dæmpe el. tilintetgiøre Lidenskaberne; - une langue, udelukke af et Sprog alle Unøiagtigheder og fremmede Tilsætninger; (Pal.) - son bien de dettes, frigiøre sin Eiendom for Gjæld; - sa coutumace, overgive sig til Retten efter at være bleven dømt som udebleven; indstille sig for at retfærdiggiøre sig; se - d'une accusation, retfærdiggiøre sig for en Anklage; (Mar.) - un vaisseau, skrabe et Skib, afskrabe den gamle Tjære.

Purgerie, *f.* (Sucr.) Sted, hvor Sukkeret renses, Luttringshuus.

Purification, *f.* Renselse; Mariæ Renselsesfest (la chandeleur, Kyndelmesse); Kalkens Renselse med Viin efter Nadveren i den catholske Kirke; -s légales, Renselsesceremonier, bestemte i den jødiske Lov.

Purificatoire, *m.* (Égl.) Klæde, hvormed Præsten aftørrer Kalken efter sammes Renselse (s. purification).

Purifier, *v. a.* rense; *fig.* luttre; *v. pr.* rense sig; iagttage den i den jødiske Lov befalede Renselsesceremoni; *fig.* luttre sig.

Puriforme, *a.* (Méd.) materieagtig.

Purisme, *m.* altfor vidtdreven Iver for Reenhed i Sproget, overdreven Reenhed el. Nøiagtighed i Udtryk.

Puriste, *s.* En, som lægger altfor stor Vind paa Reenhed i Udtryk, Sprogrenser, Purist.

Puritain, e, *s.* Puritaner, Puritanerinde, streng engelsk Presbyterianer; *a.* henhørende til Puritanerne.

Puritanisme, *m.* Puritanernes Lære.

Puron, *m.* Valle renset for alle Smørbestanddele.

Purpurin, e, *a.* purpurrød, purpurfarvet.

Purpurine, *f.* revet Metal, som bruges til Fernisering el. til Bronzefarve.

Purpurite, *f.* forstenet Purpursnekke.

Purulence, *f.* (Méd.) Bullenskab, Bullenhed.

Purulent, e, *a.* (Méd.) blandet med Materie; foyer -, Stedet i en Byld, hvor Materien samler eller danner sig.

Pus, *m.* Materie i en Byld; (Chir.) - louable, godartet, eensfarvet Materie.

Pusillanime, *a.* modløs, modfalden, forsagt; *s.* forsagt, modløst Menneske.

Pusillanimité, *f.* overdreven Frygtsomhed, Modløshed, Forsagthed.

Pustule, *f.* (Méd.) Hedeblegn, Blegn med Materie.

Pustuleux, se, *a.* (Méd.) lignende en Hedeblegn, ledsaget af Blegne.

Putain, *f.* offentligt Fruentimmer; *bas.*

Putaniser, *v. n.* løbe efter slette Fruentimmer; *p. u.*

Putanisme, *m.* offentlige Fruentimres utugtige Levnet; Samkvem med offentlige Fruentimre; *bas.*

Putasserie, *f.* utugtigt Levnet, skadigt Samkvem med offentlige Kvinder; *bas.*

Putassier, ère, *s.* Horekarl, Horekvinde; *bas.*

Putatif, ve, *a.* (Jur.) som ansees for, som holdes for, formeentlig.

Putativement, *ad.* (Jur.) formeentligen.

Putéal, *m.* (Anc.) Laag til en hellig Brønd.

Putéal, e, *a.* kommende fra en Brønd; eau -e, Brøndvand; *p. u.*

Putide, *a.* forpestet, usund; *p. u.*

Putine, *f.* lille el. ung Skjøge; *p. u.*

Putois, *m.* (H. n.) Ilder; Ilderskind; Pensel af Ilderhaar.

Putput (t udt.), *m.* s. pupue.

Putréfactif, ive, *a.* forraadnende, frembringende Forraadnelse.

Putréfaction, *f.* Forraadnelse, forraadnet Tilstand.

Putréfait, e, *a.* forraadnet, stinkende (*p. u.* alminbeligere: putréfié).

Putréfier, *v. a.* bringe i Forraadnelse; *v. pr.* gaae i Forraadnelse, raadne.

Putride, *a.* (Méd.) raaden, fordærvet, stinkende; fièvre -, Forraadnelsesfeber.

Putridité, *f.* (Méd.) Forraadnelse, forraadnet Tilstand.

Putrilage, *m.* (Méd.) fordærvet Vædske, som udflyder af kræftartede Saar.

Putrilagineux, se, *a.* (Méd.) fordærvet (om Materie, som udflyder af kræftartede Saar).

Puy, *m.* Bjerg; *v. inus.*

Pycnotique, *a.* (Méd.) gjørende Vædskerne tykkere.

Pygargue, *m.* (H. n.) en hvidhalet Rovfugl, Slags Ørn.

Pygmée, *m.* Pygmæ; Dværg; lille Menneske; *fig.* indbildsk Stymper.

Pylète, *f.* (Méd.) Betændelse i Mavemundingen.
Pylône, *m.* (Arch.) stort Portal med et firkantet Taarn foroven paa Forsiden af de ægyptiske Templer.
Pylore, *m.* (An.) nederste Mavemunding. [Mavemundingen.
Pylorique, *a.* (An.) henhørende til
Pyorrhagie el. pyorrhée, *f.* (Méd.) Udløb af Materie.
Pyose, *f.* (Méd.) Øiensvaghed, bestaaende i en bestandig Afsætning af Materie. [Phalæne, Lyssøger.
Pyralide, *m.* (H. n.) lyssøgende
Pyramidal, e, *a.* pyramideformig, pyramidedannet; *fa.* uhyre, colossal; œuvre -e, kæmpemæssigt, colossalt Værk; succès -, uhyre, uhørt Held; *pl. m.* -daux. [Klokkeblomst.
Pyramidale, *f.* (Bot.) høi, blaa
Pyramide, *f.* Pyramide, Støtte, som løber spids til foroven; (An.) fremstaaende Forhøining i Ørets Trommehuulhed; en -, *loc. ad.* pyramideformigt.
Pyramider, *v. n.* (Peint.) have el. antage en pyramidalsk Form, løbe til i en Spids. [vildt Pæretræ.
Pyraster (r udtales), *m* (Bot.) Slags
Pyrée, *m.* (Ant.) Sted, hvor Magerne el. Ildtilbederne vedligeholdt den hellige Ild; (Géogr.) Navn paa en Havn ved det gamle Athen (Piræus).
Pyrénacée, *f.* (Bot.) bæragtig Plante, hvis Frø indsluttes i en beenagtig Skal, omgiven af en kjødagtig Masse.
Pyrène, *f.* (Bot.) Frugtsteen, som indsluttes i en kjødagtig Masse.
Pyrénéite, *m* (H. n.) sort Granat fra Pyrenæerne. [blomst.
Pyrèthre, *m.* (Bot.) Slags Kameel-
Pyrétique, *a.* (Méd.) feberfordrivende, feberstillende. [om Febere.
Pyrétologie, *f.* (Méd.) Afhandling
Pyrétologiste, *m.* (Méd.) Forfatter til en Afhandling om Febere; En, som studerer Febernes Natur og Behandling.
Pyrique, *a.* henhørende til Ilden; spectacle -, Skuespil med Fyrværkeri.
Pyrite, *f.* (Minér.) Svovlkiis.
Pyriteux, se, *a.* (Minér.) indeholdende Svovlkiis, svovlkiisagtig.
Pyroboliste, *m.* Fyrværker.
Pyrolâtre, *s.* og *a.* Ildtilbeder; tilbedende Ilden. [for Zoroasters Disciple.
Pyrolâtrie, *f.* Tilbedelse af Ilden, egen
Pyrole, *f.* (Bot.) Vintergrøn.
Pyroligneux, se, *a.* (Chi.) i Udtr. acide -, Syre, som er uddraget af Træ ved Ildens Hjelp.
Pyrolignite, *m.* (Chi.) træsuurt Salt.
Pyrologie, *f.* Kunst at forfærdige Fyrværkerier, Fyrværkerkunst; Afhandling om Fyrværkeri.
Pyromance el. pyromancie, *f.* Spaadom af Ilden.
Pyromètre, *m.* (Phys.) Instrument til at maale Ildens forskjellige Grader, el. til at maale Legemers, især Metallers, Udvidelse ved Ilden.
Pyrométrie, *f.* Kunst at maale Legemers, især Metallers, forskjellige Udvidelse ved Ilden. [maalekunsten.
Pyrométrique, *a.* henhørende til Ild-
Pyromaque, *a.* som afgiver Ild under Fyrstaalet; pierre -, Fyrsteen.
Pyronomie, *f.* Kunst at styre el. vedligeholde Ilden under chemiske Operationer. [nat.
Pyrope, *m* (H. n.) bøhmisk Gra-
Pyrophage, *m.* Ildæder; s. s. ignivore. [uemfindtlig over Ilden.
Pyrophane, *a.* som bliver gjen-
Pyrophore, *m.* (Chi.) Pulver, som antændes i Berørelse med Luften; *pl.* (Anc.) græske Soldater, som bare Kar med Ild i Spidsen af Armeen.
Pyroscaphe, *m.* Slags Dampbaad.
Pyroscope, *m.* (Phys.) Instrument til at maale Straalevarmen. [brynde.
Pyrosis (s udtales), *f.* (Méd.) Hals-
Pyrostatique, *f.* Lære om at styre og regulere Ilden; ogs. *a.* regulerende Ilden.
Pyrotechnie, *f.* Lære om Ildens Brug og Anvendelse; Fyrværkerkunst; - chirurgicale, Kunst til at benytte brændende Midler til Helbredelse af Sygdomme.
Pyrotechnique, *a* henhørende til Læren om Ildens Anvendelse, angaaende Fyrværkerkunsten. [brændende.
Pyrotique, *a.* (Méd.) ætsende,
Pyrrhique, *f.* og *a.* (Anc.) militair Dands i fuld Rustning; græsk Versemaal, bestaaende af to korte Stavelser.
Pyrrhonien, ne, *s.* (Anc.) Tilhænger af en philosophisk Sect, der tvivlede om Alt; nu: En, som tvivler om Ting, Andre anseer for visse; ... *a.* henhørende til Tvivlernes Sect.
Pyrrhonisme, *m.* Vane el. Tilbøielighed til at tvivle om Alt.

Pythagoricien, ne, *a.* hørende til Pythagoras's Sect, der troede paa Sjælevandringen; (Arith.) table –ne (el. pythagorique, el. de Pythagore), den lille Multiplicationstabel; .. s. Pythagoræer.

Pythagorique, *a.* s. pythagoricien.

Pythagorisme, *m.* Pythagoras's Lære om Sjælevandringen.

Pythiade, *f.* (Ant.) Tidsrum af fire Aar, som forløb mellem de pythiske Leges Høitideligholdelse.

Pythie, *f.* (Ant.) Apollo's Præstinde i Delphi; s. pythonisse.

Pythien, *a. m.* s. pythique.

Pythique, *a.* (Ant.) jeux –s, pythiske Lege, som høitideligholdtes hvert 4de Aar til Ære for Apollo (kaldt med Tilnavn Pythien, efter Slangen Python, som han dræbte); flûte –, Fløite, som accompagnerede Sangen til Ære for Apollo.

Pythonisse, *f.* (Ant.) Apollos Præstinde, som gav Orakelsvar i Delphi; Spaakvinde, Hex.

Pyulque, *m.* (Chir.) Slags Sprøite til at bortskaffe Materie.

Pyurie, *f.* (Med.) Afføring af Urin blandet med Materie.

Q.

Quadernes, *m. pl.* (Jeu) alle Fire i Tærningkast (i Brætspil; almindeligere: carmes); amener –, kaste alle Fire, faae alle Fire op i eet Kast.

Quadragénaire (koua–), *a.* fyrretyveaarig, fyrretyve Aar gammel; (Math.) indeholdende fyrretyve Eenheder; .. *s.m.* en fyrretyveaarig Mand.

Quadragésimal (koua–), *a.* henhørende til Fastetiden; *pl. m.* –maux.

Quadragésime (koua–), *f.* bruges kun i Udtr.: le dimanche de la –, første Søndag i Fasten.

Quadrangle (koua–), *m.* (Géo.) Figur, som har fire Vinkler og fire Sider, Fiirkant. [fiirkantet.

Quadrangulaire (koua–), *a.* (Géo.)

Quadrangulé (koua–), e, *a.* s. s. quadrangulaire. [der foretrækkes.

Quadrat, *m.* (Impr.) s. cadrat,

Quadrat (koua–), e, *a.* (Astrol.) bruges i Udtr. aspect –, to Himmellegemers Stilling imod hinanden i en Afstand af 90° (v. s. quadrature).

Quadrateur (koua–), *m.* En, som søger el. bilder sig ind at have fundet Cirklens Qvadratur (iron.).

Quadratin, *m.* (Impr.) lille Slutteqvadrat, Geviert (s. cadratin)

Quadratique (koua–), *a.* (Alg.) équation –, qvadratisk Ligning.

Quadratoriste (koua–), *m.* Frescomaler, som maler Ornamenter; *p. u.*

Quadratrice (koua–), *f.* (Géo.) krum Linie, hvorved man vilde bestemme Cirklens tilnærmede Qvadratur.

Quadrature (koua–), *f.* krumme Liniers Forvandling til en Qvadrat; (Peint.) italiensk, architechtonisk Frescomaleri; (Astr.) to Himmellegemers Stilling imod hinanden i en Afstand af 90°; (Horl.) s. cadrature.

Quadrer, *v. a.* og *n.* s. cadrer.

Quadricapsulaire (koua–). *a.* (Bot.) sammensat af fire Kapsler, fiirkapslet.

Quadricolore (koua–), *m.* (H. n.) fiirfarvet ostindisk Verling, Slags Guldspurv; *f.* (Bot.) fiirfarvet Anemone.

Quadricorne (koua–), *m.* (H. n.) fiirhornet drøvtyggende Dyr, Slags Antilop. [fiirtandet.

Quadridenté (koua–), e, *a.* (Bot.)

Quadriennal, *a* s. quatriennal.

Quadrifide (koua–), *a.* (Bot.) fiirspaltet, fiirkløvet.

Quadriflore (koua–), *a.* (Bot.) som bærer fiirhovede Blomster.

Quadrifolium (koua–), *m.* (Bot.) Plante, som bærer fire Blade paa en Stilk, Fiirkløver.

Quadrigaire (koua–), *m.* (Ant.) Kudsk for en tohjulet, fiirspændig Vogn hos de Gamle.

Quadrige (koua–), *m.* (Ant.) tohjulet Vogn med fire jevnsides forspændte Heste; (Chir.) Slags Bind, som anvendes ved Brud af Ribbeen (quadriga).

Quadrijugué (koua–), e, *a.* (Bot.) fiirparret (om modsat finnede Blade).

Quadrilatère (koua–), *a.* (Géo.) fiirsidet, *s. m.* en fiirsidet Figur.

Quadrille, *m.* Dandseparti, bestaaende af fire Par Dandsere; Slags L'hombrespil, Qvadrille; *s. f.* Hob Riddere af samme Parti i Tourneerspil.

Quadrillion (koua–), *m.* Qvadrillion, en Million Gange en Trillion.

Quadrilobé (koua-), e, *a.* (Bot.) fiirlappet (om Blade).

Quadriloculaire (koua-), *a.* (Bot.) fiirrummet (om Frugt).

Quadrimane (koua-), *a.* fiirhændet; *m.* (H. n.) Insect, med fire Fodtræder.

Quadrinome (koua-), *m.* (Alg.) algebraisk Udtr. bestaaende af fire Led.

Quadriparti (koua-), e, *a.* (Bot.) fiirdeelt.

Quadriphylle (koua-), *a.* (Bot.) fiirbladet, som har fire smaa Blade.

Quadrirème (koua-), *f.* (Ant.) Galei med fire Rader Aarer. [velset Ord.

Quadrisyllabe (koua-), *m.* fiirsta-

Quadrivalve (koua-), *a.* (Bot.) fiirklappet (om Frøgjemmet).

Quadrumane (koua-), *a.* (H. n.) fiirhændet (om Aberne); *m.* fiirhændet Dyr, Abe.

Quadrupède (koua-), *a* (H. n.) fiirføddet; *m.* fiirføddet Dyr.

Quadruple (koua-), *a.* som er fire Gange saa stor, fiirdobbelt; (Mus.) croche -, Fjerdepart af en Ottendeels Node; *m.* det Fiirdobbelte; Slags spansk Guldmynt af omtr. 32 Rigsdalers Værdi.

Quadrupler (koua-), *v. a.* tage fiirdobbelt; multiplicere med Fire; gjøre fire Gange større; *v. n.* forøges til det Fiirdobbelte.

Quai (kiè), *m.* Bolværk langs med en Flod el. Kanal, for at beskytte imod Oversvømmelse; Lade- el. Lodseplads ved en Havn; Gade, som løber langs med Stranden, med en Flod el. en

Quaiage, f. quayage. [Kanal.

Quaiche (kièche), *f.* (Mar.) Kagskib, Tægsfartøi med Gaffel. [Qvæker.

Quaker el. quacre (koua-), *m.*

Quakeresse (koua-), *f.* Qvækerinde.

Quakérisme (koua-), *m.* Qvækernes Lære.

Qualificateur, *m.* Theolog i den catholske Kirke, som har det Hverv at undersøge og bedømme forelagte Religionsspørgsmaale og at bedømme om Udbredelsen af et Skrift kan tillades; i Spanien: Bisidder i Inqvisitionsretten.

Qualificatif, ve, *a* (Gr.) betegnende en Egenskab, beskrivende; *m.* Egenskabsord. [Titel el. et Navn, Benævnelse.

Qualification, *f.* Meddelelse af en

Qualifié, e, *p.* og *a.* som er tillagt en Titel, betitlet; anselig, fornem, af Stand; les personnes -es de la ville, Standspersonerne i Byen, de meest Ansete i samme; (Pal.) un crime -, en svær Forbrydelse.

Qualifier, *v. a.* give en Ting el. en Person et Navn, benævne, betitle, erklære for; *v. pr.* benævne sig; udgive sig for; - q. de fourbe, kalde En en Bedrager; - un système d'erroné, erklære et System for vildfarende; - q. de comte, give En Titel af Greve (i d. Betydn. kan *de* udelades: - docteur, benævne En Doctor; Brugen af *de* tilhører især Omgangssproget); il se qualifie docteur, han kalder sig Doctor el. giver sig ud for Doctor.

Qualité, *f.* Egenskab, Beskaffenhed; god Egenskab; Tilbøielighed, Naturanlæg, Sædvane; fornem Stand; Titel; (Jur.) Egenskab, som hjemler En en vis Ret; Bemyndigelse; *pl.* les -s d'un arrêt, personlige Omstændigheder saasom Ens Navn, Fag el. Bolig, der anføres i Indledningen til en afsagt Dom; cet homme a beaucoup de bonnes -s el. blot beaucoup de -s, denne Mand besidder mange gode Egenskaber; ce vin a de la -, denne Viin er af et fortrinligt Slags; homme de -, Mand af Stand; personnes de -, Standspersoner; il prend la - de prince, han giver sig Titel af Fyrste; avoir - pour faire une ch., være bemyndiget til at gjøre Noget; prendre - d'héritier, optræde som Arving; . . en - de, *loc. pp.* i Egenskab af; en - de tuteur, som Formynder.

Quand, *ad.* naar, da; til hvilken Tid; - viendrez-vous? naar kommer De? quand je le pourrai, saasnart det bliver mig muligt; depuis - êtes-vous venu? hvorlænge er det siden, at De er ankommen? jusques à - le garderez-vous? hvorlænge vil De beholde den? pour - me le promettez-vous? til hvad Tid lover De mig det? ... *conj.* om end, om endog; je le ferais, - même (el. - bien même) vous ne le voudriez pas, jeg vilde gjøre det, om endogsaa (selv om) De ikke ønskede det; ... *loc. pp.* - et -, paa samme Tid som (v.).

Quanquam (kouankouam), *m.* en latinsk Tale, som fremsagdes af en Skolediscipel; v.

Quant à, *all.* hvad angaaer; naar Styrelsen for quant ikke er Subject for det følgende Verbum, bruges dette Udtryk; i modsat Tilfælde foretrækkes pour: quant à moi, tout m'est indifférent, hvad mig angaaer, da er Alt mig ligegyldigt; pour moi, je ne m'en mêlerai pas, hvad mig angaaer, da blander jeg mig ikke deri; *fa.* il se met sur son – à soi, han taler i en afgjørende, arrogant Tone; tenir son – à soi, se tenir sur son – à soi, antage et stolt, arrogant el. tilbageholdent Væsen.

Quantes, *a. f. pl.* forekommer kun i Forbindelse med fois og i Udtrykkene: toutes et – fois que, saa ofte som; toutes fois et –, saa ofte Leilighed tilbyder sig; *v. fa.*

Quantième, *a.* hvilken i Tallet? le – êtes-vous dans la compagnie? hvilken i Tallet er De i Compagniet? (*v.* nu hellere: le combien êtes-vous?); *s. m.* Dag i Maaneden, Datum; quel – avons-nous? hvad skrive vi? montre à –s, Uhr, som viser Datum.

Quantité, *f.* Størrelse, Tal; stort Antal, Mængde (i d. Betydn. ogs. *ad.*); (Gr.) Stavelsemaal, Quantitet; (Mus.) Tonernes relative Varighed; il y avait – de monde à la promenade, der var en stor Mængde Mennesker ude at spadsere; du vin en –, Viin i stor Mængde; (Math.) – continue, et Legemes Udstrækning i alle Dimensioner; – discrète, Samling af særskilte Gjenstande.

Quarantain, *m.* (Manu.) Slags Tøi, som holder 4000 Traade i Kjæden; (Bot.) Slags Levkøi.

Quarantaine, *f.* Antal af Fyrretyve; fyrretyve Aars Alder; fyrretyve Dages Fastetid; Quarantaine; approcher de la –, nærme sig det fyrretyvende Aar; jeûner la –, holde fyrretyve Dages Faste; faire (la) –, holde Quarantaine.

Quarante, *a. n.* fyrretyve; les – heures, Bønner, som holdes tre Dage foran den hellige Hostie i den catholske Kirke, for at anraabe Guds Bistand i farefulde Begivenheder; *s. m.* Tallet Fyrretyve; les –, det franske Academies Medlemmer; le tribunal de –, de Fyrretyves Domstol i Venedig; (Jeu) le trente et –, Slags Hasardspil; avoir quarante-cinq, have tre Fjerdedeel af de fastsatte Points i Boldspil; *fig.* og *fa.* avoir – -cinq sur la partie, have store Fordele i en Sag, være næsten vis paa at vinde Seir

Quarantie, *f.* de Fyrretyves Ret i Venedig.

Quarantième, *a. n. ord.* fyrretyvende; *s. m.* fyrretyvende Deel.

Quarderonner, *v. a.* (Charp.) afrunde de skarpe Kanter paa en Bjælke.

Quaréographe, *m.* nyt Instrument til Perspectivtegning.

Quarré, *s.* carré.

Quart, *m.* Fjerdedeel; Qvarteer; deux heures un –, et Qvarteer til Tre; un – d'aune, et Qvarteer, Fjerdepart af en Alen; un – de lieue, en Fjerdingvei; un – de boisseau, et Fjerdingkar; portrait de trois –s, Portrait, hvis ene Side sees en face, og den anden forkortet efter Perspectivets Regler; levraut de trois –s, ung Hare, der er næsten fuldvoxen; *fa.* passer un mauvais – d'heure, friste en Ubehagelighed; le – d'heure de Rabelais, det Øieblik, da man skal betale sit Maaltid; et ubehageligt Øieblik; le tiers et le –, Kreti og Pleti, alle Slags Folk; conter ses affaires au tiers et au –, fortælle sine Anliggender til Alle og Enhver; – d'écu, en gammel Mynt, som gjaldt omtr. 24 ß.; cet homme n'a pas un – d'écu, denne Mand er meget fattig; (Mar.) Vagt om Bord; être de –, være paa Vagt; – de vent, Compasstreg; venir au vent de 5 –s, luve 5 Streger til, holde 5 Streger af; – de cercle, Qvadrant; (Astr.) – de cercle mural, fastſtaaende Qvadrant til at maale Middagshøiden; (Arch.) – de rond, Karnis, hvis Bue udgjør Fjerdedelen af en Cirkel; (Mil.) – de conversion, Sving, hvorved Fronten af en Fløi bliver perpendiculair paa den Linie, den før indtog; (Mus.) – de soupir, Pause, som svarer til en Fjerdedeels Node; (Man.) – en –, Slags Volte; (Horl.) pièce des –s, den Deel i Uhrværk, som slaaer Qvarterer.

Quart, e, *a.* fjerde; bruges kun i Udtr. (Fin.) – denier, Fjerdedeel af en Penning, Slags Afgift; (Ch.) le – an, el. i eet Ord le quartan, Alder af fire Aar (om Vildsviin); (Méd.) fièvre –e, Feber med to Dages Mel-

lemrum; fièvre double -e, Feber, som kommer tilbage to Gange i tre Dage.

Quartaine, a. f. fièvre -, Tredíedags Feber (fièvre quarte); bruges kun i Udtr.: que la fièvre - le serre! gid Feberen maa knue ham! gid Pesten annamme ham (*pop.*).

Quartan, s. quart.

Quartanien, *m.* (Anc.) romersk Soldat af fjerde Legion. [melt Vildsviin.

Quartanier, *m.* (Ch.) fire Aars gam-

Quartation, *f.* (Mon.) Blanding af en Fjerdedeel Guld med tre Fjerdedele Sølv (ogs. inquart). [ved, Anker.

Quartaut, *m* Fjerdepart af et Oxeho-

Quart-d'heure, *m* Qvarteer; s. quart.

Quarte, *f.* gammelt Maal paa omtr. fire Pægle; (Escr.) Qvart, Slags Stød i Fægtning; (Mus.) Interval af 2½ Toner; (Jeu) fire paa hinanden følgende Kort af samme Farve i Piquet; (Vét.) Sprække i Hestens Hov (ogs. seime -); (Géo.) 216,000^de Deel af et Minut.

Quarte-falcidie, *f.* (Jur.) Fradrag, til Fordeel for Arvingen, af en Fjerdepart af et Legat.

Quartenier, s quartinier.

Quarter, *v. n.* undgaae Hjulsporene, ved at kjøre imellem dem; (Escr.) undvige et Stød ved en Sidevending; (Mus.) spille med Intervaller af 2½ Toner, qvartere.

Quarteron, *m.* Fjerdingspund; Fjerdepart af Hundr.de (om Ting, som sælges efter Antallet el. som veies); lille Bog indeholdende 25 Blade Bogguld. [af en Hvid og en Mulat.

Quarteron, ne, *s.* En, som er født

Quartidi (koua-), *m.* fjerde Dag i en Decade efter den franske republicanske Calender.

Quartier, *m.* Fjerdepart; Quarteer, Fjerdedeel af en Alen; stort Stykke; Hælestykke; Sidestykke af en Hestehov; Qvarteer af en By, Nabolag, District; Fjerdingaar; Cantonnement, aaben By, hvori der ligger Garnison; Caserne; Qvartal, Afgift el. Rentebeløb for et Qvartal; Fjerdepart af Maanens Bane; Fjerdepart af et Vaabenskjold; *pl.* Aner; Omegn, Nabolag paa Landet; mettre en -s, sønderhugge og adsprede en Delinqvents Lemmer; *fig.* se mettre en quatre -s pour q., gjør sig al optænkelig Umage for at tjene En; éculer les s de ses souliers, træde Kapperne ned paa sine Sko; être le bouffon de son -, være den, som Alle have til Bedste el. more sig over; - général, - du général, Hovedqvarteer; - d'hiver, Vinterqvarteer; donner -, give Pardon, skaane Ens Liv; demander -, anraabe om Pardon; l'alarme est au -, der er Uro i Leiren; maître de - (almindeligere: maître d'études), Repetent, som har Opsigt med Pensionairernes Flid og Opførsel i en Skole; ... à -, *loc. ad.* til Siden, afsides (v.).

Quartier-maître, *m.* Qvarteermester; - du régiment, Regimentsqvarteermester (quartier-maître-trésorier); *pl.* des quartiers-maîtres.

Quartier-mestre, *m.* første Vagtmester ved et fremmed Cavaleri-Regiment (maréchal-des-logis); *pl.* des quartiers-mestres; v.

Quartile (koua-), *a. m.* (Astrol.) kun i Udtr.: - aspect, to Planeters Stilling imod hinanden i en Afstand af 90° (s. quadrature).

Quartinier, *m.* Rodemester.

Quarto (koua-), *m.* spansk Kobbermynt; in-, s. in-quarto.

Quartuaire, *m.* Grændserytter paa de yderste Grændser; v.

Quartumvirs (koua-), *m. pl.* (Anc.) romerske Gadebetjente.

Quartz (kouartz), *m.* (Minér.) Qvarts, krystalliseret Steenart med Glasglands. [agtig.

Quartzeux (koua-), se, *a.* qvarts-

Quasi, *m.* Stykke Kalvelaar; *ad. fa.* saa godt som, omtrent, næsten.

Quasi-contrat, *m.* (Jur.) Qvasicontract, stiltiende Contract; *pl.* des quasi-contrats.

Quasi-délit, *m.* (Jur.) en uforsætlig Brøde; *pl.* des quasi-délits.

Quasimodo, *f.* første Søndag efter Paaske (le dimanche de (de la) Quasimodo).

Quasi-pupillaire, *a.* (Jur.) af samme Beskaffenhed som hvad der angaaer Umyndige; *p. u.*

Quass (kouâs), *m.* Slags Brændeviin; de russiske Bønders sædvanlige Drik. [træ.

Quassie (kouâ-), *f.* (Bot.) Qvassia-

Quaternaire (koua-), *a.* indeholdende fire Enere.

Quaterne, *m.* Qvaterne i Lotterispil. [(om sammensatte Blade).
Quaterné, e, *a* (Bot.) fiirfobblet
Quatorzaine, *f.* (Pal.) Tid af fjorten Dage mellem Opraab til Auction af Eiendomme, der ere lagde under Beslag.
Quatorze, *a. n.* fjorten; fjortende; *s. m.* Tallet fjorten; den fjortende Dag; (Jeu) en Fjortener i Piquet; Louis –, Ludvig d. Fjortende; le – janvier, den fjortende Januar; avoir quinte et –, være vis paa at vinde i Piquet; *fig.* have grundet Haab om at see sit Forehavende lykkes; *prov.* chercher midi à – heures, søge Vanskeligheder, hvor der ingen er; faire en – jours quinze lieues, reise langsomt; *fig.* være langsom i Alt hvad man foretager sig.
Quatorzième, *a. n. ord.* fjortende; *s. m.* fjortende Deel; fjortende Dag; *s.* den Fjortende. [tende.
Quatorzièmement, *ad.* for det Fjor-
Quatrain, *m.* fiirliniet Strofe med afvexlende Riim.
Quatre, *a. n.* fire; fjerde; *s. m.* Fiirtal; den Fjerde; Fire i Kortspil; Henri –, Henrik den Fjerde; le – du mois, den Fjerde i Maaneden; *fig.* un– -de-chiffre, en Rottefælde; marcher à – pattes, krybe paa alle Fire; entre – yeux (Mange skrive og udtale entre quatre-s-yeux), under fire Øine; comme –, meget, overvættes; il fait du bruit comme –, han gjør en Pokkers Støi; il boit comme –, han drikker dygtigt; *fa.* il fait le diable à –, han gjør dygtig Støi, han farer hæftigt op; han anvender al sin Kraft paa at sætte sin Villie igjennem; il faut le tenir à –, man maa bruge al Magt for at holde ham; det er vanskeligt at styre ham; se tenir à –, gjøre Vold paa sig selv for ikke at udbryde i Hæftighed; *prov.* se mettre en – pour q., gjøre sig al optænkelig Umage for at tjene En; cela est clair comme deux et deux font –, det er saa klart som at to og to er fire.
Quatre-à-la-livre, *m.* Slags Pundkirsebær; *pl.* des quatre-à-la-livre.
Quatre-cornes, *m.* (H. n.) Slags Ulk, en Fiske-Art; *pl.* des quatre-cornes.
Quatre-dents, *m.* (H. n.) Fiirtand, Slags Kuglefisk (tétraodon); *pl.* des quatre-dents.
Quatre-œils, *m.* (H. n.) Slags Philander (didelphe); *pl.* des quatre-œils.
Quatre-semences, *f. pl.* (Pharm.) fire Slags Frø, som tilskrives samme Lægekraft.
Quatre-temps, *m. pl.* Catholikernes Fjerdingaarsfaste, Qvatemberfaste.
Quatre-vingtième, *a. n. ord.* fiirsindstyvende; *s. m.* fiirsindstyvende Deel; *s.* den Fiirsindstyvende.
Quatre-vingts, *a. n.* fiirsindstyve; det skrives uden s foran et andet dermed forbundet Talord: quatre-vingt-deux, to og fiirsindstyve; *s. m.* flandersk Hundeart (ogs. kaldt chien d'Artois).
Quatre-yeux, *m.* (H. n.) Slags langhaaret Pungrotte; *pl.* des quatre-yeux.
Quatrième, *a. n. ord.* fjerde; *s. m.* Fjerdepart; fjerde Dag; Fjerdemand; fjerde Etage; Elev af fjerde Klasse; il est pour un – dans cette affaire, han har en Fjerdepart i denne Sag; il loge au –, han boer i fjerde Etage; *s. f.* den Fjerde af flere Damer; fjerde Classe; (Jeu) Qvart i Piquet, fire efter hinanden følgende Kort i samme Farve; – majeur, Qvart-Major (i Piquet).
Quatrièmement, *ad.* for det Fjerde.
Quatriennal, e, *a.* fiiraarig, som varer i fire Aar (om Embedstid); *m.* fiiraarig Embedsmand el. fiiraarigt Embede; *pl. m.* -naux.
Quatrouillé, *a. m.* (Ch.) Haar af anden Farve end Hovedfarven (om Hunde).
Quatuor (koua–), *m.* (Mus.) Qvartet, fiirstemmigt Stykke; *pl.* des quatuor.
Quayage, *m.* (Com.) Afgift for Tilladelse til at udlosse og udsælge Varer paa en Havneplads; Landingstold, Havnepenge
Que, *pr. rel.* som; d. Pron. bruges som direct Object for det efterfølgende Verbum: Dieu que j'adore, Gud, som jeg tilbeder; voilà ce que c'est, der seer De hvad det har at betyde; *fa.* je n'ai *que* faire, jeg har Intet at bestille; je n'ai *que* faire de lui, jeg trænger ikke til ham; je n'ai *que* faire de vous dire, jeg behøver ikke at sige Dem; je n'ai *que* faire à cela, jeg har ingen Interesse derfor; je n'ai *que* faire là, jeg er ganske tilovers

der; . . . *pr. interr.* hvad; *que* faites-vous là? hvad gjør De der? qu'est-ce que c'est? hvad er det? qu'est-il devenu? hvad er der blevet af ham? . . . . . . *conj.* som Conjunct. bruges que paa mange Maader: 1) til at forene en underordnet Sætning med Hovedsætn.: je crois *que* Dieu a créé le monde, jeg troer, at Gud har skabt Verden; 2) til at forene de twende Led af en Sammenligning: il est plus riche *que* son frère, han er rigere end hans Broder; [efter et Compar. oversættes end ved *de* foran et Talord, naar dette ikke er Subject for et følgende Verbum: il possède *plus de* trois mille risdales, han eier mere end tre tusinde Rigsdaler; il travaille *plus que* trois autres, han arbeider mere end tre Andre]; 3) efter Tidsbestemmelser i Stedet for: da, i hvilken: un jour *que* je le trouvai, en Dag da jeg traf ham o. s. v.; l'hiver *qu'il* fit si froid, Vinteren, i hvilken det var saa koldt; 4) i Stedet for hvor, i hvilket: c'est dans cette maison *qu'*il demeure, det er i dette Huus, at han boer; c'est là *qu'*il habite, det er der, at han boer; 5) i Stedet for hvorfor? hvortil? *que* ne se corrige-t-il? hvorfor forbedrer han sig ikke? *que* sert-il de se flatter? hvortil nytter det at smigre sig? 6) til at betegne et Ønske, en Befaling, en Afsky; *qu'*il vienne, lad ham komme! *qu'*il sorte, lad ham gaae bort! *que* je trahisse mon ami! jeg skulde forraade min Ven! 7) til at indskrænke en negtende Sætning: il ne pense *qu'*à amasser de l'argent, han tænker kun paa at skrabe Penge sammen; 8) for ikke at gjentage en forud nævnt Conjunction: *lorsqu'*on a des dispositions, et *qu'*on veut étudier, on fait des progrès rapides, naar man besidder Anlæg og man vil læse med Iver, gjør man hurtige Fremskridt; *comme* tout était prêt, et *qu'*on n'attendait plus *que* etc., da Alt var færdigt, og man kun ventede; *si* vous êtes modeste, et *que* vous soyez appliqué, etc. dersom De er beskeden og De er flittig; 9) i Stedet for visse Conjunctioner, med hvilke den pleier at forbindes: attendez *qu'*il (jusqu'à ce qu'il) revienne, vent, indtil han kommer tilbage; qu'il (*dès qu'il*) fasse le moindre revers, il est malade, naar han blot tillader sig den mindste Uorden, bliver han strax syg; je ne me marierai pas *que* (*avant que*) je n'aie un emploi, jeg vil ikke gifte mig før jeg faaer et Embede; venez *que* (*afin que*) je vous montre ce dessin, kom at jeg kan vise Dem denne Tegning; 10) til at betegne et Udraab: *que* de fois je suis venu ici! hvor tit er jeg ikke kommen her! *qu'*il fait beau! hvor det er smukt! insensé *que* je suis! hvor jeg er ubetænksom! 11) naar Prædikatet sættes foran Subjectet ved Hjælp af ce, saa sættes *que* foran et saadant Subject, hvis det er et Substantiv, og *que de*, hvis det er et Infinitiv: c'est un beau pays *que* la Suisse, Schweits er et deiligt Land; c'est un plaisir *que de* soulager les pauvres, det er en Glæde at hjælpe de Fattige; 12) foran oui og non efter répondre, dire, espérer, oh, voilà, og som Fyldeord i nogle andre eiendommelige Talemaader: *oh que* oui! o Ja! il répondit *que* non, han svarede Nei! voilà *qu'*il tonne, see nu tordner det; si j'étais *que* de vous, hvis jeg var i Deres Sted; cela ne laisse pas *que* d'être inquiétant, det undlader ikke at vække Bekymring; *que* si vous m'objectez, dersom De gjør mig den Indvending.

Quel, le, *a. indf.* hvilken, hvilket; hvad for en el. et, af hvad Art; quel temps fait-il? hvad Veir er det? quelle heure est-il? hvad er Klokken? quel malheur! hvilken stor Ulykke! quel qu'il soit, hvilken han end er; quelle que soit votre intention, hvilken end Deres Hensigt maa være; tel quel, middelmaadig, saa som saa; c'est du vin tel quel, det er kun en middelmaadig Viin.

Quelconque, *a. indf.* hvilkensomhelst, nogensomhelst; il ne lui est demeuré chose –, han har ikke beholdt nogetsomhelst tilbage; donnez-en une raison –, anfør en el. anden (en hvilkensomhelst) Grund derfor; d'une manière –, paa enel. anden Maade.

Quellement, *ad.* bruges kun i Udtr.: tellement –, saa nogenlunde; je me porte tellement –, jeg befinder mig saa nogenlunde, taaleligen, hverken godt el. slet; *fa.*

Quelque, *a.indf.* nogen, en el. anden; lidt; si cela était, – historien en aurait parlé, hvis det var saa, vilde en el. anden Historieskriver have talt derom; cela me fait – peine, det volder mig nogen Sorg; – peu d'argent, en Smule Penge; – chose (*m.*), Noget; Naar quelque bruges i Forb. med que, er det enten *a.* el. *ad.*; det er *a.*, naar quelque og que ere adskilte ved et Subst. el. ved et Adject. og et Subst.; det er derimod *ad.*, naar det staaer foran et Adjectiv uden Subst. el. foran et Talord; i sidste Tilfælde betyder det omtrent: *quelques* efforts que vous fassiez; hvor megen Anstrængelse, De end gjør Dem; *quelques* grands biens qu'il ait, hvor store Rigdomme, han end besidder; *quelque* puissants qu'ils soient, hvor mægtige de end ere; il y a *quelque* soixante ans, det er omtrent tredsindstyve Aar siden.

Quelquefois, *ad.* undertiden.

Quelqu'un, e, *pr. indf.* Nogen; *pl.* quelques-uns, quelques-unes, Nogle; naar quelqu'un staaer absolut, det vil sige ene, uden Forbindelse med et Subst., da bruges det kun om Personer, og antager Hunkj. og Fleert. kun som Subject: j'attends quelqu'un (ikke: quelqu'une, eiheller quelques-uns), jeg venter Nogen; quelques-uns m'ont dit cela, Nogle have sagt mig det; connaissez-vous quelqu'une de ces dames, kjender De Nogen af disse Damer?

Quémander, *v.n.* tigge af Dovenskab; betle i Smug (*v.* ogs. caimander).

Quémandeur, se, *s.* Betler, Betlerske; Tigger i Smug (*v.* ogs. caimandeur).

Qu'en-dira-t-on, *m.* Bysnak, Folkesnak; se moquer du qu'en-dira-t-on, ikke bryde sig om hvad Folk siger; *pl.* des qu'en-dira-t-on.

Quénelle, *f.* Slags Kjød-Farce el. Kjødbolle, Kjødklump i en Postei.

Quénia, *m.* (H. n.), afrikansk Pindsvijn.

Quenotte, *f.* Barnetand; *fa.*

Quenouille, *f.* Haandteen; Rokkehoved; Silke, Hør el. Uld, som vikles om Haandtenen el. Rokkehovedet, Tot; Sengestolpe; *fig.* Spindesiden, Qvindelinien; monter, charger, coiffer une –, vikle Silke, Hør el. Uld om en Haandteen el. om et Rokkehoved; *fig.* ce royaume est tombé en –, Thronen er i dette Kongerige gaaet over til Qvindelinien; *prov.* allez filer votre –, pas De Deres Teen (om et Fruentimmer, som blander sig i Sager over hendes Evner).

Quenouillée, *f.* Teenfuld, Tot om Rokkehovedet.

Quenouillette, *f.* lille Haandteen; Spinderok; (Fond.) Jernstang, hvormed Enden af Støberøret stoppes.

Quérable, *a.* (Jur.) s. requérable.

Quérat, *m.* (Mar.) Huden fra Kjølen indtil underste Barkholt, Kimmingen til samme Barkholt.

Quercerelle, *f.* s. crécerelle.

Quercitron, *m.* (Bot.) Slags amerikansk Vintereeg el. Steeneeg, hvis Bark giver en guul Farve; Barken af denne Slags Eeg.

Querelle, *f.* Trætte, Klammeri, Strid; faire, chercher – à q., yppe Klammeri med En; susciter une – à q., paaføre En en Strid; entrer dans une –, indlade sig i en Strid; embrasser, épouser la – de q., tage Ens Parti i en Strid; prendre – pour q., forfegte Ens Sag; vider une –, gjøre Ende paa en Strid; *prov.* – d'Allemand, ubeføiet Strid, Klammeri uden Anledning.

Quereller, *v. a.* yppe Klammeri; skjænde paa En; *v. pr.* trættes; skjændes; *v. n.* kives; skjænde; son père l'a -é, hans Fader har skjændt paa ham; ils se querellent toujours, de ligge altid i Klammeri sammen; il aime à –, han holder af at kives el. af at skjænde.

Querelleur, se, *a.* trættekjær; bidsk (om Hunde); *s.* trættekjært Menneske, Skjendegjæst.

Quérimonie, *f.* (*Dr. can.*) Bønskrift til en geistlig Dommer om Tilladelse til at udstede en Opfordring til at oplyse et Factum.

Quérir, *v. a.* hente, saa at den el. det, der hentes, bringes med; d. Verb. bruges kun i l'infin. efter aller, venir, envoyer: je l'ai envoyé –, jeg har sendt Bud hen efter ham (*v.*); *prov.* og *pop.* il serait bon à aller – la mort, han bliver længe borte, naar han sendes i et Ærinde, det er en Nøler.

Quésiteur, *m.* Slags Politicommissair; *v.*

Questeur, *m.* (Anc.) Skatmester (i Rom); forh. Bestyrer af Universitetets

Palmesøndag til Søndagen efter Paaske (inclus).

Quinze, *a. n.* femten; femtende; *s.m.* Tallet femten; den femtende Dag; Slags Kortspil, hvori den, hvis Stik tælle 15 Points, vinder; en af fire Toure i et Parti Boldspil; Louis quinze, Ludvig d. femtende; le – du mois, den Femtende i Maaneden; depuis – jours, siden fjorten Dage; *fa.* celui-là en vaut –, det er meget morsomt; avoir – sur la partie, have en Fordeel forud i en Sag, have vundet Spil; il pourrait vous donner – et bisque en cela, han har deri et stort Forspring for Dem; han er deri Deres Mester;... *s.m.* les Quinze-Vingts, Hospital for trehundrede Blinde i Paris; un quinze-vingts, en Blind fra dette Hospital (*fa.*).

Quinzième, *a.n. ord.* femtende; *s.m.* femtende Dag; Femtendedeel. [tende.

Quinzièmement, *ad.* for det Femtende.

Quiossage, *m.* (Tann.) Læders Skavning el. Glatning paa Haarsiden for at rense det for Kalk o. desl.

Quiosse, *f.* (Tann.) Slags Steen til at skave Læder. [for at rense det.

Quiosser, *v. a.* (Tann.) skave Læder

Quipos, *m.* Snoer, som Peruvianerne knyttede paa forskjellige Maader, for derved at erindre sig el. meddele Andre en Række Begivenheder.

Quiproquo, *m.* Feiltagelse, Forvexling af Udtryk; *pl.* des quiproquo.

Quirizao (kui–), *m.* (H. n.) Slags Kaltun fra Jamaika.

Quis (kis) el. quisse, *m.* (Minér.) Vitriolsteen, Kobberkiis, Svovlkiis.

Quiscale, *m.* (H. n.) Maisæder, indisk Stær. [udstede Qvittering.

Quittance, *f.* Qvittering; donner –,

Quittancer, *v. a.* qvittere paa en Obligation el. andet Gjældsbeviis.

Quitte, *a.* qvit, gjældfri; befriet for; être – envers q., have betalt hvad man skylder En; have gjengjældt en Tjeneste, som man har modtaget af En; il a couru un grand danger, il en a été – pour la peur, han har været udsat for en stor Fare, han er sluppen derfra med Skrækken; il en a été – à bon marché, han er sluppen let derfra; *fa.* – pour (à) être grondé, jeg vil faae lidt Skjænd, og dermed vil det være forbi; je l'en tiens –, jeg fritager ham derfor; jouer à – ou à double el. jouer – ou double, spille qvit el. dobbelt; *fig.* vove Alt for at rede sig ud af en vanskelig Sag; – à –, *loc. ad.* lige op; nous voilà – à –, nu skylde vi hinanden Intet mere; nu har han faaet Gjengjæld.

Quittement, *ad.* (Prat.) bruges almindeligt i Forbindelse med franchement: on lui a vendu ce bien franchement et –, man har solgt ham denne Eiendom frigjort fra al Gjæld; *v.*

Quitter, *v. a.* forlade; gaae bort fra; aflægge; opgive, afstaae fra; fratræde; tage af; slippe; fritage for, eftergive; *v. pr.* se –, forlade hinanden, skilles ad; *v. n.* overgive sit Spil, ikke længere holde Indsatsen; forlade sit Forsæt; la fortune le quitte, Lykken forlader ham, vender ham Ryggen; – la chambre, gaae ud; – le lit, staae op; – le droit chemin, afvige fra Pligten; – le théâtre, gaae fra Theatret; – le monde, frasige sig Verden, trække sig tilbage; gaae i Kloster; – la vie, døe; – ses habits, trække sine Klæder af; – la robe, forlade den juridiske Bane; – sa peau, skifte Ham; *fig.* forlade sine Sædvaner, skifte Charakteer; – ses mauvaises habitudes, aflægge sine slette Vaner; l'arbre quitte ses feuilles, Bladene falde af Træet; – la partie, indrømme, at man har tabt; *fig.* opgive sin Paastand; *prov.* qui quitte la partie la perd, den, som forlader Spillet før det er ude, taber; den, som ophører at forfølge sin Plan, naaer ikke sit Maal; – prise, slippe, hvad man har faaet fat paa; *fig.* afstaae fra sit Forehavende, opgive sit Forsæt; il ne quitte jamais, hvad han engang har begyndt, det opgiver han ikke let; je vous quitte de vos remerciments, jeg forlanger ikke Deres Tak.

Quitus (kuitus, s udt.), *m.* (Fin.) endelig Qvittering.

Qui-va-là! *m.* Hvem der! et Tilraab naar der høres Støi; *fig.* il a toujours réponse à qui-va-là! han har altid Svar paa rede Haand; avoir réponse à tout, hormis à qui-va-là, kunne svare paa Alt, undtagen netop paa det forelagte Spørgsmaal.

Qui-vive, *m.* Hvem der! Tilraab af en Soldat, naar Nogen nærmer

paa ægteskabelig Viis før Bryllupet; il n'y en a point de si empêché que celui qui tient la – de la poêle, den, som leder Sagen, har det almindeligen vanskeligst; il s'en est retourné honteusement la – entre les jambes, han er kommen ganske slukøret tilbage; .... queue à queue, *loc. ad.* rækkeviis, den ene efter den anden; à la – leu leu, Børneleg (Ræven efter Hønsene); ils sont venus à la – leu leu, de ere komne i Række, den ene efter den anden.

Queue-aigue, *f.* (H.n.) Slags Gjærdesmutte; *pl.* des queues-aigues.

Queue-blanche, *f.* (H. n.) Rovfugl af Orneslægten; *pl.* des queues-blanches.

Queue-bleue, *f.* (H. n.) Fiirbeen; [*pl.* des queues-bleues.

Queue-d'aronde, *f.* (Méc.) kløftet Nagle; *pl.* des queues-d'aronde.

Queue-de-cheval, *f.* (Bot.) Hestehale, Skov-Padderokke, Skavgræs (prêle); *pl.* des queues-de-cheval.

Queue-de-cochon, *f.* (Méc.) Slags Huulbore; *pl.* des queues-de-cochon.

Queue-d'hermine, *f.* (H.n.) Slags Conchylie; *pl.* des queues-d'hermine.

Queue-de-lion, *f.* (Bot.) afrikansk Læbeblomst, Katteurt (léonurus); *pl.* des queues-de-lion.

Queue-de-pourceau, *f.* (Bot.) Slags Fenikel; *pl.* des queues-de-pourceau.

Queue-de-rat, *f.* (Méc.) rund Fiil, til at forstørre Huller; (Vét.) Slags Udslet langs med Hestens Been; (Mar.) Katning; *pl.* des queues-de-rat.

Queue-de-renard, *f.* (Bot.) Rævehale; Kaslegræs; (Méc.) Slags tveægget Værktøi; *pl.* des queues-de-renard. [*pl.* des queues-de-souris.

Queue-de souris, *f.* (Bot.) Museurt;

Queue-du-chat, *f.* (Da.) Kattesving, Figur i en Contredands; *pl.* des queues-du-chat.

Queue-jaune, *f.* (H. n) Slags Makrel; *pl.* des queues-jaunes.

Queue-lancéolée, *f.* (H.n.) Slangeart; *pl.* des queues-lancéolées.

Queue-noire, *f.* (H.n.) Slags Aborre; *pl.* des queues-noires.

Queue-plate, *f.* (H. n.) fladhalet Slange; *pl.* des queues-plates.

Queue-rouge, *f.* (H. n.) rødhalet Musvit; Slags Makrel; *pl.* des queues-rouges.

Queurse, *f.* (Tann.) Skrabesteen, som Garverne bruge.

Queurser, *v.a.* (Tann.) skrabe Haar af Skind med Skrabestenen; *p. u.*

Queussi-queumi, *loc.ad.* ganske paa samme Maade, ligeledes; *inus.*

Queuter, *v. n.* (Bill.) støde begge Billardkuglerne frem med den spidse Ende af Billardstokken.

Queux, *m.* Slags Hvæssesteen (queue); *forh.* Kok.

Qui, *pr.rel.* som; efter en Præposit. bruges dette Pron. kun om Personer; lequel bruges derimod som indir. Object baade om Personer og Ting: l'homme à qui (el. auquel) je pense, Manden, paa hvem jeg tænker; la lettre à laquelle (ikke à qui) j'ai à répondre, Brevet, jeg har at svare paa; .. det bruges undertiden absolut i Betydn. af hvo som; on ne sait qui meurt ni qui vit, man veed ikke, hvo der døer el. hvo der lever; c'est à qui mieux mieux, de kappes om, hvo der kan gjøre det bedst; ... undertiden udelades ce foran qui: voilà qui est beau, det kan man kalde smukt; qui pis est, hvad værre er; qui plus est, hvad mere er; ... qui que ce soit, hvo det saa end er; il n'y a qui que ce soit, der er Ingensomhelst; .... un je ne sais qui, En, jeg veed ikke selv hvem, et Menneske uden Agtelse; .... ils étaient dispersés qui çà, qui là, de vare adspredte, Nogle her, Nogle der (v.); ... *pr. inter.* hvo? hvem? i d. Betydn. bruges det som Subj. og Object, men kun om Personer; qui de lui ou de mon frère obtiendra le prix? hvo, enten han el. min Broder erholder Prisen? qui choisirez-vous? hvem vil De vælge?

à Quia (aku-ia), *loc. ad.* brug[es] kun i Udtr.: mettre à quia, bring[e] En ud af Stand til at svare; être [à] quia, ikke vide mere, hvad man s[kal] svare.

Quibus (kuibuce), *m.* kun i Udtr. avoir du –, have Penge, være rig; *p[op.]*

Quiconque, *pr. indf.* hvo som, hv[em] somhelst; naar det bruges med best[emt] Hensyn til et Fruentimmer, sættes [det] tilsvarende Adj. i *f.*; – de vous, m[es]dames, serait assez forte pour e[tc.] hvo der af Dem, mine Damer, v[il] være stærk nok til o. s. v.

Quidam (*f.* quidane, *Pal. Ac.*), *s.* et vist Menneske, et vist Fruentimmer, en vis Person, som man ikke vil nævne; Hankjønsformen forekommer i Omgangssproget, men Hunkjønsformen kun i Retsudtryk; *pl. m.* quidams.
Quiddité (kui-), *f.* Phil. en Tings Væsen i og for sig; *v.*
Quiescent (kui-), e, *a.* (Gr. hébr.) lettre -e, stumt Bogstav; (Chi.) hvilende.
Quiet (kui-è), e, *a.* rolig, stille; *v.*
Quiétisme (kui-), *m.* nogle Mystikeres vildfarende Mening, at den kristelige Fuldkommenhed bestaaer i Aandens fuldkomne Uvirksomhed.
Quiétiste (kui-), *s.* og *a.* Qvietist, Mystiker, som ansaae Sindets Rolighed og Uvirksomhed for den høieste christelige Fuldkommenhed; under Revolutionen: En, som ikke vilde deeltage i de politiske Bevægelser.
Quiétude (kui-), *f.* Sindsrolighed, Uvirksomhed; Sorgløshed.
Quignette el. quinette, *f.* uldent Tøi af Kameelgarn, Slags Camelot.
Quignon, *m.* stort Stykke Brød; *pop.*
Quilboquet, *m.* (Men.) lille Vinkelhage til at maale Tapbuller.
Quillage, *m.* (Mar.) i Udtr. droit de –, Afgift, Handelsskibe have at betale, naar de første Gang anløbe en fransk Havn.
Quillard, *m.* (Jeu) Keglespiller; *p. u.*
Quille, *f.* Kegle; (Mar.) Kjøl; (Charp.) Stolpe under en Bro; jouer aux –s, spille Kegler; faire toutes les neuf -s, slaae alle ni Kegler; *pop.* être planté comme une –, staae op og ned uden at røre sig; *prov.* être reçu comme un chien dans un jeu de –s, blive meget slet modtaget; donner à q. son sac et ses quilles, jage En bort; trousser son sac et ses –s, begive sig hurtigt bort.
Quiller, *v. n.* kaste hver en Kegle for at see, hvo der skal høre sammen el. hvo der skal spille først; reise de slagne Kegler (*p. u.*); ... *v. a.* kaste Steen el. Kegler efter Ens Been; sigte efter Noget og søge at naae det med et Kasteredskab.
Quilleter, *v. n.* holde sig opreist; *v.*
Quillette, *f.* Sættepiil.
Quillier, *m.* Keglebane, Stedet, hvor Keglerne opstilles; alle ni Kegler; faire tout le –, slaae alle ni Kegler.
Quillon, *m.* Stang, som forener Pareerpladen med Kaardehæftet. [60 Pund.
Quillot, *m.* (Com.) tyrkisk Maal, omtr.
Quin, *m.* (Mar.) Saltgrube, som fyldes af Saltvand ved Høivande.
Quinaire, *a.* som lader sig dele med fem; *s. m.* (Ant.) gammel Mynt af mindste Størrelse.
Quinate, *m.* (Chi.) kininsuurt Salt; (Bot.) Slags Kløver (nissole).
Quinaud, e, *a.* forlegen, skamfuld over at være bleven slaaet af Marken; *v. p. u.*
Quincaille, *f.* Kobber- el. Jerntøi, som Knive, Saxe, Lysestager o. s. v.; Isenkram; *fig.* Kobbermynt (*p. u.*).
Quincaillerie, *f.* Isenkramhandel, Isenkram. [Isenkræmmerske.
Quincaillier, ère, *s.* Isenkræmmer,
Quinconce, *m.* rudeformig Plantning af Træer; Krydsplantning i Form af et Schakbræt; Sted, beplantet med Træer i Form af Ruder. [*m.* -ciaux.
Quinconcial, e, *a.* rudeformig; *pl.*
Quincunce, *a. m.* (Astr.) aspect –, to Planeters Stilling imod hinanden i en Afstand af 150 Grader.
Quindecagone (kuein -), *m.* (Géo.) Femtenkant (pentédécagone).
Quindécemvirs (kuein -), *m. pl.* (Anc.) femten Opsynsmænd over de sybillinske Bøger hos de gamle Romere.
Quindenté (kuein -), e, *a.* (Bot.) femtandet (quinquedenté).
Quine, *m.* to Femmer, alle Fem i Tærningspil; Qvine, fem paa een Gang vundne Tal i Lotteriet.
Quinette, f. quignette. [Kinabark.
Quinine, *f.* (Chi.) Kinin, Extract af
Quinique, *a.* (Chi.) acide –, Kinasyre. [Skjærventsel.
Quinola, *m.* Hjerterknegt i Reversi,
Quinquagénaire (kueinkoua-), *a.* halvtredsindstyveaarig; *s.* halvtredsindstyveaarig Mand el. Qvinde.
Quinquagésime (kueinkoua-), *f.* Qvinquagesima, Søndag før Fasten; dimanche de la –, dimanche gras); – pascale, Pintsesøndag.
Quinquangulé (kueinkouan-), e, *a.* (Bot.) femvinklet, femkantet.
Quinque, *m.* (H. n.) Slags Drossel (ogs. kink); (Mus.) femstemmigt Musiknummer.
Quinquodenté, e, *a.* (kuein -), s. quindenté.

Quinquenelle (kuein-), *f.* femaarig Betalingsfrist. [aarig; *pl. m.* -naux.

Quinquennal (kueinkuè-), *a.* fem-

Quinquennales (kueinkuè-), *f. pl.* (Anc.) Qvinquenalier, Feste, som feires hos Romerne hvert femte Aar.

Quinquennalité (kueinkuè-), *f.* femaarigt Tidsrum; femaarigt Embede.

Quinquennium (kueinkuènniom), *m.* femaarigt Studium el. Cursus; femaarigt Tidsrum.

Quinquenove (kuein-), *m.* Terningespil med Terninger paa 5 og 9 Points.

Quinquerce (kueinku-), *m.* (Anc.) Priis, vundet i fem Kampe paa samme Dag af den samme Athlet.

Quinquérème (kueinku-), *f.* (Anc.) Galei med fem Rader Aarer.

Quinquet, *m.* Slags Lampe opkaldt efter Opfinderen.

Quinquévir (kueinku-), *m.* (Anc.) En af fem underordnede Øvrigheds-personer i det gamle Rom; *pl.* Forening af 5 Præster, som forrettede Offringerne for de Afdøde.

Quinquille, *f.* s. quintille.

Quinquina, *m.* Kinabark; Kinatræ.

Quinquinate, *m.* s. quinate (som er brugeligere). [at tage Kina.

Quinquinatiser, *v. a.* faae En til

Quint, *a. n. ord.* femte; bruges kun i disse tre Udtr.: Charles-Quint, Keiser Carl den 5te; Sixte-Quint, Pave Sixtus d. 5te; Philippe-Quint, Philip d. 5te; ... *s. m.* Femtedeel (udenfor Retssproget hellere: le cinquième); (Féo.) Afgift til Lehnsherren af en Femtedeel af et kjøbt Lehnsgods's Værdi.

Quintadiner, *v. n.* (Mus.) give en ureen Tone, en dump, snøvlende Lyd (om Orgelpiber).

Quintaine, *f.* Pæl, hvorefter der kastes el. stikkes med Landse.

Quintal, *m.* Centner; stor Steenkrukke; (Mar.) charger au -, lade med Stykgods fra Flere for at fuldstændiggjøre Lasten (Udtr. brugeligt ved Middelhavet; ved Oceanet hedder det charger à cueillette); *pl.* -taux.

Quintan, *m.* (Man.) bevægelig Træfigur til at øve Ryttere i at bruge Landsen i Tourneerridt (ogs. faquin).

Quintane, *a. f.* (Méd.) fièvre , Fjerdedags-Feber (ogs. fièvre quinte). [per.

Quintau *m.* Hob Neeg, Hob Rüsknip-

Quinte, *f.* hæftigt Anfald af Hoste (Stikhoste); *fig.* Lune, Egensind, slet Sindsstemning; il est sujet à des -s, han har ofte Luner; (Mus.) Interval bestaaende af fem paa hinanden følgende Toner; Slags stor Fiolin; - couverte, et af Orgelregisterne; (Escr.) femte Stilling i Fegtning; (Man.) Hestens pludselige Stillestaaen; (Jeu) Femten i Piquet; ... *a. f.* s. quintane.

Quinte-feuille, *f.* (Bot.) fingerdannet el. femkoblet Blad; *pl.* des quintes-feuilles.

Quintelage, *m.* Bylt el. Tøi, en Matros har frit ombord; Ballast.

Quinter, *v. a.* stemple Guld og Sølv efter at have prøvet samme; *v. n.* spille med femtonede Intervaller.

Quintessence, *f.* Qvintessents, Kraftextract, Kjernen af Noget; Hovedindhold af et Skrift; hele Fordelen af et Foretagende.

Quintessencier, *v. a.* drage Qvintessentsen ud af Noget; *fig.* spidsfindigt udgranske, haarkløve.

Quintette el. quintetto (kuein-), *m.* (Mus.) Qvintet, Musiknummer til fem Instrumenter; *pl.* des quintetti.

Quinteux, se, *a.* lunefyg, egensindig; (Man.) stædig.

Quinticlave (kuein-), *m.* (Mus.) bevægende Deel af et Valdhorn til at forandre sammes Toner.

Quintidi (kuein-), *m.* femte Dag i en Decade efter den republicanske Calender.

Quintil (kuein-), e, *a.* (Astr.) - aspect, to Planeters Stilling imod hinanden i en Afstand af 72 Grader.

Quintimètre (kuein-), *m.* Femtedeel af en Meter.

Quintille (kuein-), *m.* L'Hombrespil med fem Spillere, Cinquille (quinquille). [*m.* det Femdobbelte.

Quintuple (kuein-), *a.* femfold; *s.*

Quintupler (kuein-), *v. a.* multiplicere med fem, gjøre fem Gange større.

Quinzain, *a.* (uforanderligt i Hunkj. og Flertal) femten imod femten i Boldspil; les joueurs sont -, Spillerne have hver femten.

Quinzaine, *f.* Antal af femten; fjorten Dage; remettre une cause à -, udsætte en Sag fjorten Dag; revenez dans la -, kom igjen om fjorten Dage; la - de Pâques, fjorten Dage fra

Palmesøndag til Søndagen efter Paaske (inclus).

Quinze, *a. n.* femten; femtende; *s.m.* Tallet femten; den femtende Dag; Slags Kortspil, hvori den, hvis Stik tælle 15 Points, vinder; en af fire Toure i et Parti Boldspil; Louis quinze, Ludvig d. femtende; le – du mois, den Femtende i Maaneden; depuis – jours, siden fjorten Dage; *fa.* celui-là en vaut –, det er meget morsomt; avoir – sur la partie, have en Fordeel forud i en Sag, have vundet Spil; il pourrait vous donner – et bisque en cela, han har deri et stort Forspring for Dem; han er deri Deres Mester;... *s.m.* les Quinze-Vingts, Hospital for trehundrede Blinde i Paris; un quinze-vingts, en Blind fra dette Hospital (*fa.*).

Quinzième, *a.n. ord.* femtende; *s.m.* femtende Dag; Femtendedeel.

Quinzièmement, *ad.* for det Femtende.

Quiossage, *m.* (Tann.) Læders Skavning el. Glatning paa Haarsiden for at rense det for Kalk o. desl.

Quiosse, *f.* (Tann.) Slags Steen til at skave Læder.

Quiosser, *v. a.* (Tann.) skave Læder for at rense det.

Quipos, *m.* Snoer, som Peruvianerne knyttede paa forskjellige Maader, for derved at erindre sig el. meddele Andre en Række Begivenheder.

Quiproquo, *m.* Feiltagelse, Forvexling af Udtryk; *pl.* des quiproquo.

Quirizao (kui-), *m.* (H. n.) Slags Kaltun fra Jamaika.

Quis (kis) el. quisse, *m.* (Minér.) Vitriolsteen, Kobberkiis, Svovlkiis.

Quiscale, *m.* (H. n.) Maisæder, indisk Stær.

Quittance, *f.* Qvittering; donner –, udstede Qvittering.

Quittancer, *v. a.* qvittere paa en Obligation el. andet Gjældsbeviis.

Quitte, *a.* qvit, gjældfri; befriet for; être – envers q., have betalt hvad man skylder En; have gjengjældt en Tjeneste, som man har modtaget af En; il a couru un grand danger, il en a été – pour la peur, han har været udsat for en stor Fare, han er sluppen derfra med Skrækken; il en a été – à bon marché, han er sluppen let derfra; *fa.* – pour (à) être grondé, jeg vil faae lidt Skjænd, og dermed vil det være forbi; je l'en tiens –, jeg fritager ham derfor; jouer à – ou à double el. jouer – ou double, spille qvit el. dobbelt; *fig.* vove Alt for at rede sig ud af en vanskelig Sag; – à –, *loc. ad.* lige op; nous voilà – à –, nu skylde vi hinanden Intet mere; nu har han faaet Gjengjæld.

Quittement, *ad.* (Prat.) bruges almindeligt i Forbindelse med franchement: on lui a vendu ce bien franchement et –, man har solgt ham denne Eiendom frigjort fra al Gjæld; *v.*

Quitter, *v. a.* forlade; gaae bort fra; aflægge; opgive, afstaae fra; fratræde; tage af; slippe; fritage for, eftergive; *v. pr.* se –, forlade hinanden, skilles ad; *v. n.* overgive sit Spil, ikke længere holde Indsatsen; forlade sit Forsæt; la fortune le quitte, Lykken forlader ham, vender ham Ryggen; – la chambre, gaae ud; – le lit, staae op; – le droit chemin, afvige fra Pligten; – le théâtre, gaae fra Theatret; – le monde, frasige sig Verden, trække sig tilbage; gaae i Kloster; – la vie, døe; – ses habits, trække sine Klæder af; – la robe, forlade den juridiske Bane; – sa peau, skifte Ham; *fig.* forlade sine Sædvaner, skifte Charakteer; – ses mauvaises habitudes, aflægge sine slette Vaner; l'arbre quitte ses feuilles, Bladene falde af Træet; – la partie, indrømme, at man har tabt; *fig.* opgive sin Paastand; *prov.* qui quitte la partie la perd, den, som forlader Spillet før det er ude, taber; den, som ophører at forfølge sin Plan, naaer ikke sit Maal; – prise, slippe, hvad man har faaet fat paa; *fig.* afstaae fra sit Forehavende, opgive sit Forsæt; il ne quitte jamais, hvad han engang har begyndt, det opgiver han ikke let; je vous quitte de vos remercîments, jeg forlanger ikke Deres Tak.

Quitus (kuitus, s udt.), *m.* (Fin.) endelig Qvittering.

Qui-va-là! *m.* Hvem der! et Tilraab naar der høres Støi; *fig.* il a toujours réponse à qui-va-là! han har altid Svar paa rede Haand; avoir réponse à tout, hormis à qui-va-là, kunne svare paa Alt, undtagen netop paa det forelagte Spørgsmaal.

Qui-vive, *m.* Hvem der! Tilraab af en Soldat, naar Nogen nærmer

sig; *fig.* og *fa.* être sur le qui-vive, være altid opmærksom paa hvad der foregaaer; il est toujours sur le qui-vive, han er altid ængstelig og urolig.

Quoailler, *v. n.* (Man.) bevæge bestandigt Halen (om Heste).

Quoi, *pr.* hvad; hvilket; som relativt Pr. udtrykker det noget Ubestemt og bruges i Almindelighed kun efter en Præposition, i Forbindelse med ce, voilà, voici, rien: voilà de – je voulais vous parler, det er derom, at jeg ønskede at tale med Dem; il n'y a rien sur – on ait plus écrit, der er Intet, hvorover man har strevet mere; c'est en – vous vous trompez, det er deri, at De feiler; *de quoi* foran et Infinitiv betegner et Middel el. en Aarsag: il n'y a pas de – me remercier, det er Intet at takke mig for; il n'y a pas de quoi, ingen Aarsag; il a de – (underforstaa: vivre), han besidder Formue;... efter rien bruges ikke de quoi, men i dets Sted dont: il n'y a rien *dont* il ne se mêle, der er Intet, som han jo blander sig i;... som spørgende Pr. bruges quoi kun efter en Præpos., undtagen foran et Adj. og naar det staaer ene: *de quoi* est-il question? hvorom handles der? *quoi* de plus beau! hvad er vel smukkere!... comme –, hvorledes (*v.*); ... *quoi que*, hvad end (med subj.); – que vous fassiez, hvad De end gjør; *un je ne sais quoi*, et „jeg veed ei hvad", noget Uforklarligt;... undertiden bruges quoi som en Interjection til et Udraab af Forbauselse el. Beundring: –! vous avez fait cette imprudence! Hvad! De har kunnet begaae denne Uforsigtighed! hé –! ih! hvorledes!

Quoique, *conj.* skjøndt, hvorvel; quoiqu'il soit pauvre, omendskjøndt han er fattig.

Quoi que ce soit, *pr. indf.* hvad det saa end er, hvadsomhelst; med en Negtelse betyder det: Intetsomhelst.

Quolibet, *m.* slet Ordspil; flau Vittighed; *pl.* des quolibets.

Quolibetier, *m.* flau Vittighedskræmmer, Opfinder af slette Ordspil; *inus.*

Quolibétiste, *m.* En, som holder af Ordspil; En, som kommer med flaue Indfald, el. opfinder flaue Vittigheder.

Quote, *a.* bruges kun i Udtr.: quote-part, Enhvers Andeel i Fordelingen af en Sum; *pl.* des quote-parts; s. cote.

Quotidien, ne, *a.* bruges kun i Udtr.: fièvre -ne, Hverdags-Feber; journal –, feuille -ne, Avis, som udkommer hver Dag; notre pain –, vort daglige Brød; *fig.* og *fa.* c'est son pain –, det er hans Sædvane.

Quotidiennement, *ad.* dagligen.

Quotidienneté, *f.* en Handlings el. en Sædvanes daglige Gjentagelse.

Quotient, *m.* (Arith.) Qvotient, Tal, som angiver hvorofte Divisor indeholdes i Dividenden.

Quotité, *f.* den Sum, Enhvers Andeel beløber; la – du cens, Grundafgiftens Beløb for en Enkelt.

Quottement, *m.* (Horl.) Hjultændernes Rivning i det de gribe ind i hverandre; *p. u.*

Quotter, *v. n.* (Horl.) rive sig imod hinanden, støde sammen (om Hjultænderne); *p. u.*

R.

Rabâchage, *m.* hyppig og unyttig Gjentagelse af hvad der engang er sagt; *fa.*

Rabâcher, *v. a.* og *n.* gjentage ofte og uden Nytte hvad man har sagt; *fa.*

Rabâcherie, *f.* trættende og unyttig Gjentagelse.

Rabâcheur, se, *s.* En, som gjentager sine Ord til ingen Nytte; *fa.*

Rabais, *m.* Afslag i Priis, som tilstaaes Kjøberen, Rabat; Formindskelse i Tings Priis og Værdi; Penges Reduction; Licitation; *fig.* mettre q. trop au –, nedsætte En altformeget, tale altfor ufordeelagtigen om En.

Rabaissement, *m.* Formindskelse, Nedsættelse (om Penges Værdi og Afgifters Størrelse).

Rabaisser, *v. a.* sætte Noget lavere, flytte Noget længere ned; nedsætte, formindske; *fig.* nedstemme; dæmpe; ydmyge; undervurdere; miskjende; *v. pr.* ydmyge sig; fornedre sig; – la voix, tale sagtere; – le vol, flyve lavere; *fig.* slaae mindre stort paa, formindske sine Udgifter; nedstemme sine Fordringer; – sa dépense, indskrænke sine Udgifter; – l'orgueil de q., bøie Ens Stolthed; – le caquet de (à) q., lukke

Munden paa En, bringe En til Tausheb ved at anføre Grunde el. ved sin Myndighed; – le mérite de q., nedsætte Ens Fortjeneste; (Man.) – les hanches du cheval, dressere en Hest, saa at den fører godt Bagdelen.

Raban, *m.* (Pê.) Line, hvormed en staaende Snøre fastgjøres til en Steen i Vandet; (Mar.) Raabaand, Line til at beslaae Seilene med.

Rabaner, *v.a.* (Mar.) stikke Raabaandene ind i et Seil for at beslaae samme.

Rabanter, *v.a.* (Mar.) slaae Seilene op under Ræerne (enverguer).

Rabat, *m.* fort Faldkrave med hvide Kanter for catholske Præster; Tag paa Huset til et Boldspil, hvorfra Boldene kastes tilbage; Kast af Kuglen i Keglespil fra det Sted, hvor den er standset; (Ch.) Opdrivning og Samling af Vildtet.

Rabat-eau, *m.* Stykke Filt, som fastgjøres til en Slibesteen ovenover Vandet i Truget, for at forebygge, at Vandet ikke sprøiter til Siderne.

Rabat-joie, *m.* Glædesforstyrrer; *fa.* sørgmodigt Menneske, som er en Fjende af Andres Glæde; *pl.* des rabat-joie. [Fradragning, Tara.

Rabattage, *m.* (Com.) Formindskelse,

Rabattement, *m.* (Jur.) Formindskelse el. Afslag i Auctionsprisen; – d'un décret, Tilbagekaldelse af et Tilslag ved Auction; – d'un défaut, Tilbagekaldelse el. Ophævelse af en form. Udeblivelse fældet Dom (af en Dom in contumacia).

Rabattre, *v. a.* slaae ned, sætte ned, trykke ned; *fig.* dæmpe, kue; formindske; slaae af; – un mur, rive en Muur ned; – les coutures d'un habit, presse Sømmen ned paa en Kjole; (Jard.) – un arbre, kappe de øverste Grene af et Træ; beskære det; (Agr.) – les avoines, tromle Havren; – les sillons, jevne Plougfurerne ved Hjælp af en Tromle; (Ch.) – le gibier, drive Vildtet sammen til Jægerne; (Man.) – les courbettes, dressere en Hest til at sætte begge Bagbeen til Jorden paa een Gang; (Peint.) – une couleur, gjøre en Farve svagere; (Jur.) – un défaut, ophæve en Dom in contumacia; (Escr.) – un coup, afparere et Stød, et Hug; *fig.* og *fa.* – les coups, formilde Partierne, stille dem tilfreds; – la voix, tale sagtere, dæmpe sin Stemme; il faut – beaucoup du prix que vous demandez, De maae slaae meget af i Prisen, De forlanger; je n'en rabattrai pas un sou, jeg slaaer ikke en Skilling af; il n'en veut rien –, han vil ikke nedstemme sine Fordringer; – de l'estime qu'on a pour q., tabe i Agtelse for En; j'en rabats beaucoup, jeg har tabt meget af min Agtelse for ham; – l'orgueil de q., ydmyge Ens Hovmod; ... *v.n.* dreie af ad en anden Vei; vous rabattrez à droite, De dreier af til Høire; ...*v.pr.* slaae ned; slaae ind paa en anden Vei; *fig.* gaae pludsligt over til at tale om en anden Materie; indskrænke sig til; les perdrix se rabattirent dans le blé, Agerhønsene slog ned i Kornet; il se rabattit sur la politique, han slog pludselig ind paa Politikens Gebet, gav sig til at tale om Politik; il se rabattit à demander, han indskrænkede sig til at forlange, o. s. v.

Rabattu, e, *p.* og *a.* nedslaaet, nedtrykt; dæmpet; chapeau –, nedkrampet Hat; épée –e, afstumpet Kaarde; dames –es, Slags Brætspil, som spilles med Tærninger og Dambrikker; *prov.* tout compté, tout –, el. tout bien compté et –, Alt vel overveiet.

Rabattue, *f.* (Mar.) Sted, hvor Rækværket paa Overskibet el. Skandsen er afbrudt.

Rabbani, *m.* Lærd el. Gudfrygtig hos Jøder el. Muselmænd. [Sect.

Rabbanite, *m.* Tilhænger af en jødisk

Rabbin, *m.* Rabbin; grand –, en Synagoges Overhoved; *fig.* un vieux –, en gammel Lærd (*plais.*).

Rabbinage, *m.* Studium af Rabbinernes Skrifter (spottende Udtr.).

Rabbinisme, *m.* Rabbinernes Lære.

Rabbiniste, *m.* Tilhænger af Rabbinernes Lære; En, som studerer deres Skrifter.

Rabboth, *m.* allegorisk Fortolkning af Pentateuchen (de fem Mosebøger)

Rabdoïde, *a.* (An.) lignende en Stav; suture – el. sagittale, Hjerneskallens anden Sammenhæftning.

Rabdologie, *f.* Slags Regnekunst, som udføres ved Hjælp af smaa Stokke, hvorpaa Tallene opskrives.

Rabdomance el. rabdomancie, *f.* Spaadom ved Hjælp af Ønskegrenen el. ved Linier trukne med en Tryllestok.

Rabêtir, *v. a.* gjøre dum og eenfoldig (*pop.*); *v. n.* blive dum. [vette.

Rabette, *f.* Roeolie; undertiden f. f. navette.

Rabiau, *m.* (Mar.) Rest af Øl, Viin el. Brændeviin, som bliver tilbage i Skibskanden efter at Uddeling er skeet til Mandskabet.

Rabiauter, *v. n.* (Mar.) drikke Resten af hvad der bliver i Skibskanden.

Rabiole, *f.* Slags Roe.

Rabique, *a.* (Méd.) hidrørende fra Raseri el. bevirkende samme.

Râble, *m.* Ryg af en Hare el. Kanin; Ovnrage (fourgon), Redskab til at røre op i Ilden med el. til at lægge de Gjenstande til Rette, som skulle forkalkes; Stang til at røre smeltet Bly ud over Formerne; Form til at støbe Orgelpiber; *fa.* stærk Ryg; avoir le - épais, have en stærk og bred Ryg (*plais.*). [Gibs).

Râblé, *a. m.* renset for Kul (om

Râbler, *v. a.* lægge Ild til Rette; rense Gibs fra Kul.

Râblot, *m.* (Boul.) lille Ovnrage.

Râblu, e, *a.* som har bygtigt Kjød paa Ryggen (om Harer, Kaniner o. desl.); *plais.* c'est un gros garçon bien -, det er en stærk bredskuldret Karl.

Râblure, *f.* (Mar.) Faltse el. Spundse i Skibskjølen.

Rabobeliner, *v. a.* overstryge med Gibs; skamflikke, flikke plumpt og slet; *pop.*

Rabolane, *f.* (H. n.) Rype (gélinotte blanche). [*v. n.* blive bedre.

Rabonnir, *v. a.* forbedre (Viin);

Raborder, *v. a.* (Mar.) søge at entre paa Ny efter at være bleven tilbagedreven.

Rabot, *m.* Høvl; Kalkskuffe; Haveskuffe; Glatteredskab; *fig.* og *fa.* passer le - sur un ouvrage, y donner un coup de -, rette, file paa et Værk.

Raboter, *v. a.* høvle, glatte; *fig.* og *fa.* file, rette, forbedre (et literairt Arbeide); il y a bien encore à -, der er endnu meget at afslibe (om et ungt Menneske). [bruger Høvlen.

Raboteur, *m.* Haandværker, som

Raboteuse, *a. f.* f. raboteux; *s. f.* (H. n.) Slags Skildpadde.

Raboteux, se, *a.* knortet; ujævn, knudret; *fig.* plump, usleben, upoleret, udannet; *s. m.* (H. n.) Slags Ulk, en Fisk.

Rabotier, *m.* (Mon.) gjennemskaaret Bord, hvori Myntfilene opstilles.

Rabougri, e, *a.* vantreven, forknyttet i sin Vært; *fig.* og *fa.* lille og uformelig; petit homme -, lille vantrevent Menneske.

Rabougrir, *v. n.* forknyttes i Væxten, vantrives; *v. pr.* blive vantreven, lille, krum og skjæv.

Rabouillière, *f.* Kaninhule.

Rabouquin, *m.* Slags trestrenget Guitar, et Instrument brugeligt hos Hottentoterne. [Ende til Ende.

Raboutir, *v. a.* sammenstykke Tøi,

Rabrouer, *v. a.* afvise haanligt, behandle uartigt, bide En af (naar man misbilliger et el. andet Forslag); il rabroue tout le monde, han overfuser alle Mennesker; *pop.*

Rabroueur, se, *s.* En, som overfuser Folk el. afviser dem paa en uartig og haanende Maade.

Racage, *f.* (Mar.) Kuglekrands omkring Masten, Rakke; *pl.* Trækkekugler, trukne paa en Snor og bundne om Masten for at lette Bevægelsen af Raastængerne. [Sammensætning.

Racahout, *m.* en nærende, melet

Racaille, *f.* gemeent Pak, Kjæltringpak; Udskud.

Racambeau, *m.* (Mar.) Klyverbøile; Jernring, som fastgjør Raastangen til

Racanette, *f.* (Ch.) Krikand. [Masten.

Raccommodage, *m.* Flikning, Lapning; Betaling for samme; det Flikkede og Lappede.

Raccommodement, *m.* Forlig, Forsoning efter en lille Strid.

Raccommoder, *v. a.* istandsætte, lappe, flikke, stoppe, ordne, sætte til Rette (om Haaret); rette, forbedre (om Aandsarbeider; *p. u.*); ordne (et Anliggende, forstyrrede Omstændigheder); oprette, gjøre godt igjen; forlige, forsone; *v. pr.* forlige sig med hinanden.

Raccommodeur, se, *s.* En, som flikker el. lapper; - de faïence, En, som klinker Leertøi; -se de bas, Stoppekone.

Raccord, *m.* (Arch.) Forening mellem to Ting, der ikke ligge i lige Linie, eller mellem en gammel og en ny Bygning, saa at de udgjøre ligesom et Heelt; *fig.* passende Overgang fra en Deel af et Digt til en anden.

Raccordement, *m.* (Arch.) Udjevning el. Forening af Dele af et Arbeide, saa at de komme i samme Linie; Forening mellem en gammel og en ny Bygning.

Raccorder, *v. a.* (Arch.) forbinde to Bygninger til et Heelt (s. raccord); (Peint.) omarbeide et Maleri for at tilveiebringe en bedre Overgang fra den ene Farve til den anden, en større Harmoni; (Littr.) forene et Digts enkelte Dele til et Heelt; (Mus.) stemme et Instrument paa Ny; *fig* forlige to Personer med hinanden (hellere: raccommoder).

Raccouplement, *m.* fornyet Forening el. Sammenkobling.

Raccoupler, *v. a.* parre igjen sammen; bringe igjen under samme Aag; sammenføie el. sammenhæfte paa Ny.

Raccourci, *m.* kort Udtog; (Peint.) perspectivisk Forkortning; en –, *loc. ad.* udtogsviis, i kort Udtog; (Peint.) efter en forkortet Maalestok.

Raccourci, e, *p.* forkortet; kortfattet; altfor kort, afstumpet; cet habit a un air –, denne Kjole seer altfor kort el. afstumpet ud; à bras –, *loc. ad.* af alle Kræfter.

Raccourcir, *v. a.* gjøre kortere; forkorte, afkorte; *fig.* formindske; gjøre mindre varende; *v. pr.* forkortes, blive kortere, krybe ind; krumme sig, bukke sig sammen; *v. n.* blive kortere, aftage; – un discours, gjøre en Tale kortere; – les jours de q., forkorte Ens Dage; – ses pas, gaae langsommere; tage korte Skridt; – le bras, trække Armen tilbage; (Men.) – un cheval, holde en Hest an, saa at den gaaer med langsommere Skridt; cette toile s'est -ie, dette Tøi er løbet ind; les jours se raccourcissent, Dagene tage af, blive kortere.

Raccourcissement, *m.* Forkortelse. Sammenkrympning; *p. u.*

Raccourir, *v. n.* komme løbende tilbage; *v.*

Raccours, *m.* Klædes Indløbning.

Raccoutrement, *m.* Udbedring, Flikning; *v.*

Raccoutrer, *v. a.* udbedre, flikke, lappe; *v.*

Raccoutumer (se), *v. pr.* (à qc.) vænne sig paa Ny til Noget; optage en gammel Vane.

Raccroc (c udtales ikke), *m.* (Bill.) uventet Stød, som er mere heldigt end behændigt; par –, *loc. ad.* hændelsesviis, uden at ville det.

Raccrocher, *v. a.* hænge op igjen; *fig.* antaste Forbigaaende (om slette Fruentimmer); *v. pr.* tage fat i (à), gribe fat paa; gribe fast ved Noget for at hjælpe sig; *fig.* gjenvinde paa en Kant, hvad man har tabt paa en anden; forlige sig; *fig.* og *fa.* il s'est -é au service, han har igjen taget Tjeneste, han er vendt tilbage i den Tjeneste, han havde forladt; il trouvera bien moyen de se –, han finder nok Leilighed til igjen at komme paa Benene.

Raccrocheuse, *f.* offentlig Skjøge, som antaster de Forbigaaende.

Race, *f.* Slægt; Folkestamme; Klasse, Æt (i slet Betydn.); Race, Herkomst; la – humaine, la – mortelle, Menneskeslægten, de Dødeliges Slægt; la – future, les -s à venir, Efterslægten, Efterkommerne; la – des fripons est nombreuse, Slynglernes Klasse er talrig; un cheval de –, en Hest af ædel Herkomst; *prov.* les bons chiens chassent de –, Æblet falder ikke langt fra Stammen; cet homme chasse de –, denne Mand slægter sine Fædre paa (i god og i slet Betydn.); cette fille chasse de – (kun i slet Betydn.), denne Pige slægter sin Moder paa i Coquetteri; – de vipères, Øglæt (om Pharisæerne); ondskabsfulde Mennesker.

Rachalandage, *m.* Kundernes el. Søgningens Tilbageførsel til sin Boutik.

Rachalander, *v. a.* skaffe Søgningen tilbage, skaffe Kunder igjen.

Rachat, *m.* Gjenkjøb; Løskjøbning, Udløsning, Gjenløsning; le – des captifs, de Fangnes Løskjøbning; le – du genre humain, Menneskeslægtens Gjenløsning; le – d'une rente, Frigjørelse fra en aarlig Rente imod Betaling af en vis Sum.

Rache, *f.* (Sal.) Saltmaal, omtr. 40 Pund; (Mar.) Mærke, som gjøres paa et Stykke Træ, for at angive, hvorvidt det skal skæres; – de goudron, Tjærebundfald, Tjærebærme; (Méd.) Slags Børnesygdom, Skurv, Udslæt; (Charp.) Knuder i Træ.

Racher, *v. a.* (Mar.) afsætte Mærke paa et Stykke Træ, for at vise, hvorvidt det skal skæres; (Brod.) ende et Broderi med radeviis anbragte Punkter.

Rachetable, *a.* som kan tilbagekjøbes, som kan afkjøbes el. indløses.

Racheter, *v. a.* tilbagekjøbe, igjen afkjøbe; kjøbe en Ting i Stedet for en anden af samme Slags, som man

for har eict; løskjøbe sig fra en aarlig Rente ved en Sum een Gang for alle; løskjøbe el. udløse af Fangenskab; *fig.* gjenløse; erstatte, oppeie, gjøre god igjen; (Arch.) rette en Bygningsfeil, gjøre den mindre iøinefaldende; forene to Hvælvinger af forskjellige Slags med hinanden; *v.pr.* løskjøbe sig, frigjøre sig; – un captif, løskjøbe en Fange; se – de captivité, løskjøbe sig af Fangenskab; J.-C. a racheté le genre humain, J. Chr. har gjenløst Menneskeslægten; – ses péchés par l'aumône, erholde Syndsforladelse ved at uddele Almisse; ses défauts se rachètent par de bonnes qualités, hans Feil oprettes ved gode Egenskaber.

Racheux, se, *a.* knudret, trævlet (om Træ); (Méd.) skurvet.

Rachèvement, *m.* Fuldendelse; (Chand.) sidste Nedduppelse af Tællelys.

Rachever, *v.a.* fuldende, lægge sidste Haand paa; (Chand.) neddyppe Tællelys for sidste Gang; (Fond.) udbedre el. fuldende Smeltearbeide.

Racheveur, se, *s.* (Fond.) En, som fuldender et Arbeide i et Støberi el. andet desl. Smelteværksted.

Rachialgie, *f.* (Méd.) Smerte i Rygraden; Slags Kolik (colique des peintres). [til Rygraden.

Rachidien, ne, *a.* (An.) henhørende

Rachis (s udt.), *m.* (An.) Rygrad; (Bot.) tynd, skjør Axe, som bærer ravvis Blomster hos Græsarterne.

Rachitique, *a.* som lider af den engelske Syge; *s.* Barn, som er belagt med denne Sygdom.

Rachitis (s udt.), *m.* (Méd.) engelsk Sygdom, Rygradens Krumning, Ledenes Ophovning, dobbelte Leder.

Rachitisme, *m.* (Méd.) s. f. rachitis; (Agr.) Korns Sammenskrumpning, Slags Brand i Korn.

Racinage, *m.* Farve af Valnøddebark, af Valnøddeskaller el. Valnøddeblade.

Racinal, *m.* (Charp.) Grundbjælke, som tjener til Støtte el. Underlag; *pl.* -naux.

Racine, *f.* Rod; *fig.* Grund, Begyndelse, Udspring; (Gr.) Rodord, Stammeord; (Arith.) Rodstørrelse; prendre –, slaae Rod; forblive længe paa et Sted; rodfæste sig; extirper jusqu'à la –, udrydde med Roden; aller à la –, gaae til Udspringet, til Kilden, søge Aarsagen; couper la – du mal, couper – au mal, udrydde det Onde med Rod; la – carrée, Qvadratroden; la – cube el. cubique, Kubikroden.

Racineaux, *m.pl.* (Jard.) smaa Stokke, som stikkes ned ved Siden af Planternes Rødder.

Raciner, *v.n.* slaae Rødder; *v. a.* farve med Valnødde- el. Rodfarve.

Racinien, ne, *a.* eiendommelig for Digteren Racine (om Stilen).

Rack, *m.* Arak (arack).

Râcle, *m.* (Mar.) Skraber, Kradsejern (gratte); *f.* (Tuill.) Muldbræt, Bræt, hvormed Leerjorden stryges til Muur- el. Teglsteen; (Bot.) Græsart.

Râcle-boyau, *m.* Bierfidler, slet Musikant (*fa.*); *pl.* des râcle-boyau.

Râcle-fourneau, *m.* Skorsteensfeier (i det sydlige Frankrig); *pl.* des râcle-fourneaux.

Râcler, *v. a.* skrabe, skave; stryge et Kornmaal; spille slet, gnide; – un air, spille en Melodi slet; il râcle le boyau, han gnider Fiolinen; ce vin râcle les boyaux, denne Viin river i Tarmene. [lemand.

Râcleur, *m.* Bierfiedler, ussel Spil-

Râcloir, *m.* Skrabejern.

Râcloire, *f.* Strygetræ til at stryge et Kornmaal; (Horl.) tyndt, tveægget Skrabejern. [Spaaner.

Râclure, *f.* det Afskrabede, afskrabede

Racolage, *m.* Hververhaandværk.

Racoler, *v. a.* hverve med det Gode el. med List; *fig.* samle, kapre; – des admirateurs, kapre Beundrere.

Racoleur, se, *s.* Hverver, Hververske.

Raconter, *v. a.* fortælle; – qc. en détail, fortælle Noget omstændeligen; – sommairement, fortælle Hovedindholdet; – brièvement, fortælle korteligen; je l'ai ouï – à un tel, jeg har hørt det fortælle af den og den; il en a –é bien long, han har fortalt vidt og bredt derom.

Raconteur, se, *s.* En, som altid vil fortælle; kjedsommelig Fortæller; *fa.*

Racorni, e, *p.* haard og seig; sammenskrumpen.

Racornir, *v. a.* gjøre haard og seig; sammenskrumpe; *v. pr.* blive haard og seig; skrumpe sig sammen, hærdes.

Racornissement, *m.* Seighed, Haardhed, Indskrumpning.

Racquit, *m.* Gjenvinding af det, man har tabt i Spil.

Racquitter, *v. a.* (Jeu) gjenvinde til En det, han har tabt; *fa.* erstatte En sit Tab; *v. pr.* tilbagevinde hvad man har tabt; oprette sit Tab; je l'ai -é, jeg har tilbagevundet for ham det, han har tabt; je me suis -é, jeg har forvundet mit Tab, jeg har faaet Opreisning.

Rade, *f.* Rhed; - foraine, - ouverte, aaben Rhed; être en -, ligge paa Rheden; être en grande -, ligge længst ude paa Rheden; mettre en -, aller en -, lægge ud paa Rheden.

Radeau, *m.* Tømmerflaade; Flaadebrænde, Flaadetømmer.

Rader, *v. a.* (Mar.) lægge ud paa Rheden; (Sal.) stryge et Maal Salt med Strygetræet. [ger; *p. u.*

Radeur, *m.* Saltmaaler, Saltstryger

Radiaire, *m.* (H. n.) Straaledyr, Slags Plantedyr.

Radial, e, *a.* straalet; couronne -e, Straalekrone; (An.) os - el. os du rayon, Straalebeen, et Albuebeen; *pl. m.* -aux.

Radiant, e, *a.* (Opt.) straalende.

Radiation, *f.* Udstrygning, Udslettelse; Streg, hvormed en Regningspost udstryges; (Opt.) Lysets Udstraalen, Straalekastning.

Radical, e, *a.* (Bot.) udspringende fra Roden; *fig.* oprindelig; indgroet; feuille -e, Grundblad; (Alg.) signe-, Rodtegn; quantité -e, Rodstørrelse; (Gr.) lettre-e, Rodbogstav, Stammebogstav; *fig.* vice -, indgroet Feil; *pl. m.* -caux.

Radical, *m.* Tilhænger af et Ultraparti, som ønsker en fuldstændig Omvæltning af Regjeringen; (Chi.) Grundstof, Grundlag; (Gr.) Verbums Rod; Rodord; Ordstamme; *pl.* -caux. [Grunden af.

Radicalement, *ad.* oprindeligen, fra

Radicalisme, *m.* Indbegreb af det radicale Parties Grundsætninger, samme Parties Charakteer el. System.

Radicant, e, *a.* (Bot.) udskydende Rødder, rodslaaende. [Rødder.

Radication, *f.* (Bot.) Udskydning af

Radicivore, *a* rodædende. [spire.

Radicule, *f.* (Bot.) lille Rod; Rod-

Radié, e, *a.* (Bot.) straaledannet; (Blas.) couronne -e, Krone med mange Straaler; *s. f.* (Bot.) straaledannet Plantefamilie.

Radier, *v. a.* udstryge, udslette.

Radier, *m.* (Hydr.) Sluserist, Slusebund; (Charp.) Grundlag af Bjælker og Bræder, hvorpaa en Mølle opføres; Mellemrum mellem Bropiller.

Radieux, se, *a.* straalende, skinnende; rask og vel tilfreds; il est -, il a l'air -, han er frisk og fornøiet, han har et glad og fornøiet Udseende.

Radiomètre, *m.* (Astr.) Instrument til at maale Middagshøiden el. Stjernernes Høide til Søes, Høidemaaler, Jacobsstav (rayon astronomique, arbalète).

Radis, *m.* (Bot.) Radise, Ræddike (petite rave, rave des Parisiens).

Radius (s udtales), *m* (An.) mindste Been i Forarmen. [Strygetræ.

Radoire, *f.* (Sal.) Saltmaalerens

Radotage, *m.* tosset Snak, Pølsesnak, Brøvl; *fa.*

Radoter, *v. n.* føre tosset Snak, snakke over sig; vaase, vrøvle.

Radoterie, *f.* tosset, urimelig Snak, Snikksnak, vrøvlagtig Tale; *fa.*

Radoteur, se, *s.* Vaaser, Brøvler, Snakkebroder, Snakkesøster.

Radoub (b udt.), *m.* (Mar.) Skibs Fortømring, Reparation.

Radouber, *v. a.* (Mar.) fortømre, kalfatre et Skib; reparere et Seil; *fig.* *v pr.* oprette et Tab; komme igjen til Kræfter; faae sit Helbred igjen.

Radoubeur, *m.* Skibsfortømrer, Kalfatrer.

Radoucir, *v. a.* gjøre smidigere (om Metaller); mildne, gjøre mildere (især om Veiret); *fig.* formilde, berolige, stille tilfreds; *v. pr.* blive mildere; *fig.* stille sin Vrede, formildes.

Radoucissement, *m.* Formildelse af Veirliget, Kuldens Formindskelse; *fig.* Lindring, Forandring til det Bedre (hellere: adoucissement).

Radresse, *f.* lille Bivei; *inus.*

Raf, *m.* (Mar.) stærk Strøm.

Rafale, *f.* (Mar.) Vindpust, Vindstød.

Rafalé, e, *a.* som er paa Knæerne, ynkelig, elendig; *pop.*

Raffaisser (se), *v. pr.* synke atter ned; sætte sig, synke sammen.

Raffe, *f.* (Bot.) medicinsk Plante, brugelig imod Slangebid; (Pê.) Slags Fiskenet; (Ois.) Net til at fange smaa Fugle; *pl.* Affald el. afskaarne Stykker af Huder.

Raffermir, *v. a.* gjøre fastere, stærkere; styrke; bringe i bedre Stand; *v.*

pr. blive fastere; — le courage abattu, styrke det nedslaaede Mod; se — dans sa résolution, blive fastere i sin Beslutning.

Raffermissement, *m.* Styrkelse; le — de la santé, Sundhedens Gjenoprettelse; le — de l'autorité, Myndighedens Befæstelse.

Raffiler, *v. a.* (Gant.) afrunde Fingerne i Handsker, give dem den passende Form.

Raffinade, *f.* det fineste hvide Sukker.

Raffinage, *m.* Rensning, Luttring; le — du sucre, Sukkerets Raffinering; le — des métaux, Metallernes Luttring.

Raffiné, e, *p.* luttret, renset, forfinet; *fig.* fiin, poleret; sart; snedig, listig; — d'honneur, meget kilden i Æressager (*v.*).

Raffinement, *m.* Rensning, Luttring; især *fig.* overdreven Forfinelse, Kunstlen; les —s du luxe, Overdaadighedens Forfinelser.

Raffiner, *v. a.* luttre, rense, raffinere; *fig.* forfine; *v. n.* anstille Undersøgelser, gjøre nye Opfindelser (*v.*); granske, gruble; haarkløve; *v. pr.* blive finere; *fig.* raffineres, forfines; blive klogere, snedigere; il raffine sur tout, han haarkløver Alt; — sur la langue, gruble over Sproget; le monde se raffine, Verden bliver bestandig klogere.

Raffinerie, *f.* Sukkerraffinaderi.

Raffineur, se, *s.* Raffinadeur; — de sucre, Sukkerrafinadeur; — de salpêtre, Salpetersyder.

Raffoler, *v. n.* være lidenskabeligen indtaget el. forgabet; elle raffolle de cet homme, hun er forgabet i dette Menneske.

Raffolir, *v. n.* blive gal, blive tosset; bruges kun i Udtr: vous le ferez —, De vil gjøre ham gal.

Raffutage, *m.* fuldkommen Istandsættelse af en Hat el. af et Værktøi.

Raffuter, *v. a.* (Chap.) istandsætte en Hat i alle Henseender; s. rebouiser.

Rafiau, *m.* (Mar.) lille Baad, som roes i Middelhavet.

Rafle, *f.* Drueklase med afpillede Bær; Tærningkast, hvori hver Tærning viser ligemange Øine; *fig.* faire —, tage Alt med sig, tage Rub og Stub.

Rafler, *v. a.* bortage Alt i en Fart, rapse, røve; *fa.*

Rafleux, *a. m.* knudret, ujevnt (om Sukker).

Raflouer, *v. a.* (Mar.) gjøre et Fartøi igjen flot.

Rafraîchir, *v. a.* køle; forfriske; istandsætte; fornye; beskære; berolige; udhvile, vederkvæge; *v. n.* blive kølig; *v. pr.* afkøles; udhvile sig, vederkvæge sig; tage Forfriskning; — l'air, afkøle Luften; — un tableau, opfriske, istandsætte et Maleri; — à q. la mémoire d'une ch., opfriske hos En Erindringen om Noget; — les cheveux, klippe Haarene; — les branches d'un arbre, beklippe Grenene paa et Træ; — le bord d'un chapeau, beskære Kanten paa en Hat; — une place d'hommes et de munitions, forsyne en Fæstning med nyt Mandskab og ny Munition; — des troupes, udhvile Tropper, skaffe dem godt Qvarteer; — le sang, køle, berolige Blodet; *fig.* berolige, fornøie; le vent rafraîchit, Vinden køler; venez vous —, kom at drikke et Glas, at nyde Noget, at vederkvæge Dem; se — la tête, hvile sit Hoved, berolige sit Sind.

Rafraîchissant, *m.* kølende Middel (især *pl.*).

Rafraîchissant, e, *a.* kølende; vederkvægende; beroligende.

Rafraîchissement, *m.* Afkølning, Forfriskning; Vederkvægelse; quartier de —, Qvarteer, hvor Tropperne udhvile og vederqvæge sig; *pl.* kølige Drikke, Frugter o. desl; Levnetsmidler til en Fæstning, en Armee el. en Flaade; (Mar.) ferskt Kjød og Grønt.

Rafraîchisseur, *m* (Distill.) Svalekar; (Suc.) stort Kobberkar i et Raffinaderi (ogs. rafraîchissoir).

Ragaillardir, *v. a.* opmuntre, gjøre glad og oprømt; *fa.*

Ragais, *m. pl.* haarde Steen i Kalk.

Rage, *f.* Raseri, Vandskræk (*méd.* hydrophobie); *fig.* hæftigt Udbrud af Vrede, Had, Ærgrelse; umaadelig Grusomhed; hæftig, utaalelig Smerte; stor, hæftig Tilbøielighed, Forkjærlighed for Noget, Mani; — blanche, fraadende Hundegalskab, i hvilken Hunden bider; — mue, stille Hundegalskab, i hvilken Hunden ikke bider; assouvir sa —, tilfredsstille sin Forbittrelse, sit Had; il a la — d'écrire, det er hans Mani at ville skrive; il a la — du jeu, han lider af Spillemani; *fig.* og *fa.* aimer q. à la —, elske En til Raseri; faire —, vende op og ned paa Alt, bringe Alt i Forstyrrelse; ogs. gribe sig hæftigt an, gjøre Alt hvad der staaer i Ens

Magt; dire – de q., sige om En Alt det Onde, man kan finde paa (*p.u.*); *prov.* quand on veut noyer son chien, on dit qu'il a la –, naar man vil styrte En, tillægger man ham alle mulige Feil; naar Vognen hælder, skyde Alle efter. [derne; *pop.*

Ragonner, *v. n.* knurre mellem Tæn-

Ragot, *m.* undersætsigt Menneske, Tykkert; (Charr.) Krog el. Hage paa en Vognstang; (Man.) kort, stumphalset Hest; (Ch.) toaarigt Vildsviin; (Bot.) stor, sort Ræddike; *pl.* faire des –s, føre tosset Snak; bagtale.

Ragot, e, *a.* lille og tyk, stumpet, undersætsig. [brumme, skjænde; *pop.*

Ragoter, *v. n.* føre Sladder, bagtale;

Ragotin, *m.* latterligt, forvoxet Menneske; uformeligt, vantrevent Barn; *burl.* [Bladhat.

Ragonde, *m.* (Bot.) Slags Svamp,

Ragouminier, *m.* (Bot.) Dværgkirsebærtræ.

Ragoût, *m.* Ret, tillavet med pirrende Ingredientser; *fig.* Middel til at vække Lysten (*p. u.*); (Peint.) – de couleur, livlig Farve, som tiltrækker Øiet (*v.*)

Ragoûtant, e, *a.* velsmagende, lækker, pirrende; *fig.* behagelig, tiltrækkende, indtagende; cela est peu –, det er lidet indbydende, ikke behageligt.

Ragoûter, *v. a.* gjengive Lyst, Appetit; *fig.* vække paa Ny Ens Lyst til Noget; *v.pr.* faae igjen Appetit; vække sin Lyst til Noget paa Ny. [igjen fast.

Ragrafer, *v. a.* hæfte paa Ny, hæfte

Ragrandir, *v.a.* gjøre endnu større; *v.pr.* forstørres.

Ragréer, *v. a.* lægge sidste Haand paa en Bygning, afpudse; glatte; istandsætte (om Meubler); udjevne (om Farver); tilføie det Manglende; *v. pr.* (Mar.) forsyne sig med det Manglende.

Ragrément, *m.* (Arch.) Afspudsning, Udbedring; (Men.) Istandsætning; (Peint.) Farvers Sammensmeltning; (Mar.) Afhøvling af Skibsklædningen; Forsyning med det Manglende.

Raguer, *v. a.* (Mar.) skamfile (om Touge); *v. pr.* skamfiles. [bliau.

Raguet, *m.* (H. n.) lille, ferst Ca-

Raguette, *f.* (Bot.) Slags Syre.

Raïa, *m.* tyrkisk Undersaat, som er underkastet Kopskatten, saasom Christne, Jøder o. s. v. [deur, roidir.

Raide, raideur, raider, s. roide, roi-

Raie, *f.* Træk, Strøg; Streg; Stribe; Fure; Haarskjel; (H.n.) Rokke; tirer une –, slaae en Streg; une – de plume, et Pennestrøg; étoffe à grosses –s, storstribet Tøi; – bouclée, Pig-Rokke; à la –, *loc. ad.* i Gjennemsnit, det Ene med det Andet (*inus.*).

Raiement el. **Ralment**, *m.* stribet Tegning, Afsætning af Striber; Ridsning; stribet Egenskab.

Raieton. *m.* (H. n.) lille Pig-Rokke.

Raifort, *m.* (Bot.) – cultivé, Ræddike; – sauvage, Peberrod (cran, *pop.*)

Rail, *m.* Jernbaneskinne, Hjulspor paa en Jernbane.

Railé, e, *a.* (Ch.) i Udtr. chiens –s, Hunde af lige Størrelse. [*p. u.*

Raillard, *m.* Spøgefugl, Skjemter;

Raille, *f.* (Sal.) Redskab til at røre Gløderne sammen i Ovnen.

Railler, *v. a.* spotte, gjøre latterlig; *v. n.* skjemte, spøge; *v. pr.* gjøre sig lystig over, gjøre Nar af; il raille tout le monde, han spotter over Alle, gjør Alle latterlige; il se raille de tout, han gjør sig lystig over Alt.

Raillerie, *f.* Spøg, Skjemt, Spotteri; entendre la –, entendre bien la –, forstaae den Kunst at skjemte; entendre –, ikke fornærmes over Skjemt; il n'entend pas –, han forstaaer ikke Skjemt; han taaler ikke, at man spøger; il n'entend pas – sur cet article, han taaler ikke, at man spøger med den Sag; la – en est-elle? er det tilladt at spøge derover? – à part, sans –, alvorligt talt; cette – passe le jeu, denne Skjemt gaaer forvidt; cela passe la –, det er for grovt, el. det er Noget, hvormed man ikke maa spøge.

Railleur, se, *s.* Mand el. Qvinde, som holder af at skjemte; Spottefugl, Spotter, Spotterske; *prov.* souvent les –s sont raillés, de, som spotte Andre, blive ofte selv spottede; ... *a.* spottefuld, spøgefuld, spottende, skjemtende. [skinner; *pl.* des rails-routes.

Rail-route, *m.* Vei, belagt med Jern-

Railure, *f.* Huulning paa en Synaal, hvori Øiet ligger (hellere: rainure).

Raimer, *v. a.* elske paa Ny; *p. u.*

Rain, m. i Udtr. - de bois, Skovrand; en Skovs Grændsestiel.

Raine, rainette, f. (H. n.) Frø; la - verte, den grønne Frø; v.

Raineau, m. (Charp.) Baand af Tømmerarbeide til at sammenholde Grundpæle. [en Faltse.

Rainer, v. a. (Men.) danne en Fure,

Rainette, f. Rainetæble; s. raine.

Rainoire, f. (Men.) Høvl til at pløie Furer i Træ. [Skure, Huulning.

Rainure, f. (Men.) Fuge, Faltse,

Raiponce, f. (Bot.) Rapuntsel.

Raire, v. a. rage Haaret el. Skjæget tæt af; trække igjennem et Trækkejern; p. u.

Raire el. réer, v. n. (Ch.) skrige som en Hjort i Brunst (raller).

Rais, m. Hjuleger; pl. Straaler; (poé. v.); (Blas.) Spidser, som ligne Straaler.

Rais, e, p. raget (p. u.); s. m. prov. il ne se soucie ni des -s ni des tondus, han bryder sig om Ingensomhelst.

Rais-de-cœur, m. (Sculp.) hjerteformigt Løvværk paa Gesimser; pl. rais-de-cœur.

Raisin, m. Viindrue; - sec, Rosin; - de bois, Blaabær (airelle); - de loup, Slags Natskygge; - d'ours, Tyltebær (busserolle); - de renard, Eetbær, Fireblad (parisette); - impérial, Strandgræs, Tang (fucus, varec); - de mer, Slags Søsnegl; - de sèches, Blæksprutteæg; (Pap.) du grand-raisin, Slags Trykpapir til Pragtudgaver; prov. moitié figue et moitié -, halvt med det Gode, halvt med Magt; deels godt, deels slet.

Raisiné, m. Viindruemoes, Slags Syltetøi af Viindruer blandet undertiden med Pærer og Qvæder.

Raisinier, m. (Bot.) Polygonee, Pileurt, amerikansk Plante.

Raison, f. Fornuft; Forstand; sund Sands, Fornuftens rette Brug; Billighed; Ret; Regnskab; Opreisning; Erstatning; Grund, Aarsag, Anledning, Bevæggrund; (Math.) Forhold; (Com.) Firma; en Handelscompagnons Andeel i en Capital (v.); livre de -, Hovedbog (nu: grand-livre); (Charp.) Plads; mettre les pièces de bois en leur -, lægge hvert Stykke Træ paa sin Plads; pl. Afkomster; il a perdu la -, han er gaaet fra Forstanden; parler -, tale fornuftigt; prov. il n'y a ni rime ni raison à tout ce qu'il dit, der er ingen sund Sands i Alt hvad han siger, det er hverken hugget el. stukket; être de -, Hjernefoster, indbildt Væsen (modf. être réel); se rendre à la -, give efter for Fornuftgrunde, finde sig i Ret og Billighed; mettre q. à la -, bringe En til Raison, bringe En til at give efter, til at finde sig i Billighed; il ne veut pas entendre la -, han vil ikke lade sig sige; han vil ikke høre Grunde; prov. où force domine, - n'a pas de lieu, Magt gaaer for Ret; avoir de la -, besidde Forstand; avoir -, have Ret; parler - à q., tale et fornuftigt Ord til En; donner - à q., give En Ret, tilstaae at En har Ret; avoir la - de son côté, have Retten paa sin Side; demander la - de qc., spørge om Grunden til Noget; demander à q. - de qc., forlange Opreisning af En for Noget; rendre - de sa conduite, gjøre Regnskab for sin Opførsel; rendre - à q., give En Satisfaction, duellere med En; tirer - d'un affront, tage Satisfaction for en Fornærmelse; se faire - soi-même (à soi-même), tage sig selv til Rette; faire - à q. d'une santé qu'il a portée, drikke med En en Skaal, som han har udbragt; besvare en Skaal; faites-moi - de cet homme, oplys mig om Bevæggrundene til dette Menneskes Opførsel; je ne saurais tirer - de ce débiteur, jeg kan intet Regnskab, ingen Betaling faae af denne Debitor; il m'a payé de bonnes -s, han har givet mig gode Grunde; je me rends à vos -s, jeg giver efter for Deres Grunde; point tant de -s, ingen Raisonnering; pour - à moi connue, af en Grund, som jeg ikke vil anføre; conter ses -s à q., forklare Grundene til sin Opførsel for En; comme de -, som billigt er; selon Dieu et -, efter hvad Gud og Billighed kræver; plus que de -, mere end hvad fornuftigt er; prov. il y a - partout, der er Maade med Alt, enhver Ting maa have sin Grændse; loc. ad. pour - de quoi, (Prat.) af hvilken Aarsag; à telle fin que de -, (Prat.) i den Formening, at det kan være til Nytte; fa. i hvad der end maa kunne skee; à bonne -, med god Føie, med fuld Ret; à plus forte -,

af saameget desto større Grund; *loc. pp.* à - de, en - de, i Forhold til; en - de, i Betragtning af.

Raisonnable, *a.* fornuftig; fattet, som finder sig i Omstændighederne; passende, klækkelig, anselig; il est enfin devenu -, han er omsider bleven fornuftig; son langage est -, hans Tale er rimelig; je l'ai trouvé ce soir, dans sa profonde affliction, plus - que ce matin, jeg har i Aften fundet ham mere fattet i sin dybe Sorg end han var det imorges; un revenu -, en klækkelig Indtægt.

Raisonnablement, *ad.* fornuftigen; passende; temmeligen; meget; il a de la fortune -, han har temmelig megen (en ikke liden) Formue; *plais.* elle est - laide, hun er dygtig styg.

Raisonné, e, *p.* og *a.* understøttet med Grunde og Beviser, udførligt documenteret, motiveret; udførligen oplyst og udviklet; grammaire -e, Grammatik, som anfører Grunde for enhver Regel.

Raisonnement, *m.* Forstand, Dømmekraft; Beviisførelse; Grund, Beviis, *fa.* faire des -s à perte de vue, anføre løse Grunde, som Intet bevise; point tant de -s, ingen Raisonneren.

Raisonner, *v. n.* bruge sin Fornuft; dømme, slutte; drøfte Grunde for og imod, overveie; fremføre Indvendinger, raisonnere; *v.a.* nøie prøve; sætte sig rigtigt ind i; (Mar.) praie; forevise sine Skibspapirer; *v.pr.* gjøre sig selv Regnskab for sine Handlinger; - sur une affaire, nøie drøfte og overveie en Sag; *fa.* ne raisonnez pas, raisonneer ikke, ti og adlyd; - de travers, - comme ma pantoufle, raisonnere forkeert, uden al Fornuft, op ad Væggene og ned ad Stolperne; il raisonne bien ce qu'il fait, han prøver el. overveier nøie hvad han gjør; cet acteur raisonne bien ses rôles, denne Skuespiller indstuderer godt sine Roller.

Raisonneur, se, *s.* En, som gjør idelig Bemærkninger; En, som trætter ved vidtløftige Beviser el. Forklaringer; en Brøvler, en Brøvlerske; En, som altid har Undskyldninger el. altid gjør Indvendinger el. Indsigelser, en Selvklog; ... *a.* uforskammet i at gjøre Indvendinger, paastaaelig, selvklog.

Rajah el. raja, *m.* Rajah, ostindisk Fyrste, Vasal af Keiseren af Mogol.

Rajamber, *v. a.* stræve over igjen; overskride paa Ny.

Rajeunir, *v. a.* gjøre ung igjen, foryngе; give et ungdommeligt Udseende; *fa.* sværte graae Haar sorte; barbere; beskære Træer; anvende et forældet Ord paa Ny; *v. pr.* give sig et ungdommeligt Udseende; gjøre sig yngre end man er; *v. n.* blive ung igjen, forynges.

Rajeunissant, e, *a.* foryngende, [oplivende.

Rajeunissement, *m.* Foryngelse.

Rajolin, *m.* Slags burgundisk Drue.

Rajustement, *m.* Ordning; Istandsættelse.

Rajuster, *v. a.* istandsætte; bringe igjen i Orden, sætte til Rette; *fig.* bilægge, udsone, forlige (v.); *v. pr.* sætte sine Klæder til Rette, ordne igjen sin Pynt; rajustez-vous à la hâte, bring Deres Klæder, Deres Pynt el. Deres Frisur hurtig i Orden.

Râle, *m.* Rallen i Halsen; (H.n.) Snarre, Vagtelkonge.

Râlement, *m.* Rallen; s. s. râle.

Ralentir, *v. a.* gjøre langsommere, sagtne; *v. pr.* blive langsommere, formindskes, aftage; - sa course, sagtne sit Løb; - son zèle, formindske sin Iver; - sa vivacité, sløve Livligheden.

Ralentissement, *m.* Formindskelse el. Aftagelse i Bevægelse, i Virksomhed; Sagtnen.

Râler, *v. n.* ralle (om Døende).

Ralingue, *f.* (Mar.) Liig, Toug hvormed Seilene kantes; - de têtière, - d'envergure, Raaliig; - de chute, staaende Lüg; - de fond, Underliig; mettre une voile en -, brase et Seil levende.

Ralinguer, *v. a.* (Mar.) sye Liget paa et Seil; *v. n.* vende Seilene, saa at de skære Vinden.

Raliter (se), *v. pr.* blive igjen sengeliggende, blive igjen syg.

Raller, *v. n.* (Ch.) skrige (om Hjorte i Brunsttiden; ogs. raire el. réer).

Ralliement, *m.* (Mil.) adspredte Troppers Samling; mot de -, Feltraab; *fig.* Løsen; signe de -, Tegn, hvorpaa Tropper af samme Korps kjende hinanden; *fig.* Særkjende, hvorpaa en Sects Medlemmer gjenkjende hverandre; point de -, Samlingspunkt for de vigende Tropper, Repli; *fig.*

Sted, hvor et Samfunds Medlemmer samles; Mening, hvori Personer, som ellers ere uenige, stemme overeens.

Rallier, *v. a.* (Mil.) samle igjen adspredte Tropper, opstille dem paa Ny imod Fienden; (Mar.) – le vent, knibe Luven; – un vaisseau dans le vent, vinde i Luven op til et Skib; – la terre el. se – à terre, nærme sig Land.

Rallonge, *f.* tilsat Stykke, Stykke til at forlænge Noget med.

Rallongement, *m.* Forlængelse, Tilsætning for at gjøre Noget længere; Forøgelse i Længde.

Rallonger, *v. a.* gjøre længere ved Tilsætning, forlænge; – une table, forlænge et Bord ved et tilføiet Stykke; – un habit, gjøre en Kjole længere ved at sye Noget til.

Rallumer, *v. a.* antænde paa Ny; *fig.* opflamme paa Ny, vække til nyt Liv, gjenoplive; *v. pr.* antændes igjen; *fig.* opflammes paa Ny; gjenoplives; la guerre se rallume avec une nouvelle force, Krigsluen flammer igjen op med ny Styrke. [ned hos Tyrkerne.

Ramadan el. ramazan, *m.* Fastemaa-

Ramadouer, *v. a.* formilde En igjen ved Kjertegn. [Ichnevmon, Pharaorotte.

Ramadoux, *m.* (H. n.) indisk Rotte,

Ramage, *m.* Grenene paa et Træ; Afbildning af Grene, Blomster og Løv i vævet Tøi; Fuglesang; *fig.* Børns Pludren. [*p. u.*

Ramager, *v. n.* synge (om Fugle);

Ramaigrir, *v. a.* gjøre igjen mager, udmagre atter; *v. n* blive mager paa Ny.

Ramaigrissement, *m.* Udmagring paa Ny; tilbagevendt Magerhed.

Ramaillage, *m.* (Cham.) Tilberedning af Semslæder, af Bukke-, Gjede- el. Gemseskind. [Semslæder.

Ramailler, *v. a.* (Cham.) tilberede

Ramaire, *a.* (Bot.) fasthæftet el. henhørende til Grenene. [lerkenlav.

Ramaline, *f.* (Bot.) Lavart, Tal-

Ramandots, *m. pl.* sammenbundne Krudtpakker.

Ramart, *m.* (H. n.) Slags stor Sild.

Ramas, *m.* Dynge, Hob, Samling af ubetydelige Smaating (om betydeligere Ting bruges amas); Flok (om Personer).

Ramasse, *f.* Bjergslæde, Slæde til at stige ned ad snebedækte Bjerge.

Ramassé, e, *p.* sammenskrabet, sammensamlet; tyk, undersætsig, firskaaren; kraftfuld; des gens -s, sammenskrabede Folk; un homme –, en tyk, undersætsig Mand; (Bot.) sammenhobet, tæt samlet; des feuilles -es, tætsiddende Blade.

Ramasser, *v. a.* samle sammen, skrabe sammen; samle op; tage op hvad der er faldet ned; faae fat paa En; tage sig af En; arrestere; ilde medtage (*v.*); trække i en Bjergslæde; *v. pr.* samle sig; trække sig sammen; – les cartes, samle Kortene sammen; – ses forces, samle sine Kræfter; le hérisson se ramasse, Pindsvinet trækker sig sammen; – une personne, reise En op; tage sig af En, som er i Nød; – des vagabonds, arrestere Dagdrivere; *prov.* og *pop.* cela ne vaut pas le –, det er ikke Umagen værd at tænke paa.

Ramasseur, *m.* En, som trækker en Bjergslæde; En, som samler Smaating sammen; *plais.*

Ramassis, *m.* Sammenskrab, Samling, Hob el. Bunke af Ting uden Orden; Hob tynde Grene; sammenskrabet Flok.

Ramassoir, *m.* Redskab til at marmorere Papir med.

Ramazan, s. ramadan.

Rambade, *f.* (Mar.) Lending paa Forkanten af Skandsen el. Hytten el. paa Agterkanten af Bakken. [gelsk Fartøi; *v.*

Ramberge, *f.* (Mar.) langt og let en-

Rambour, *m.* Slags stort, suurt Æble (ogs. pomme de –).

Rambourrage, s. rembourrage.

Rame, *f.* Erteriis, tynd Green el. Kvist til at støtte Erter, Bønner o. desl.; Aare til at roe med; Riis Papir; (Tap.) Ramme til at udspile Klæde, Baand o. desl.; (Pot.) Stang til at omrøre Leerdeigen med; (Meun.) usigtet Meel; mariniers de –, Roerkarle, som leies (ogs. bonnes voglies [udt. vo–ie], i Modsætn. til forçats); aller à la –, roe; faire force de -s, roe af alle Kræfter; à force de -s, med alle Aarer; à voiles et à -s, med Aarer og Seil; *fig.* og *fa.* être à la –, arbeide meget, have et haardt, besværligt Arbeide; vendre du papier à la –, sælge Papir i Riis; mettre un livre à la –, sælge en Bog til Makulatur.

Ramé, e, *p.* staget, stænget; sammenkjædet; pois -s, stængede Erter; balles

-es, Kugler, sammenkjædede med Staaltraad; boulets -s, Lænkekugler.

Raméal, e, *a.* (Bot.) baaret af en Kvist (om Blade og Frugter); *pl. m.* -aux.

Rameau, *m.* Kvist, lille Green; *fig.* Underafdeling; le dimanche des -x, Palmesøndag; *fig.* présenter le - d'olivier, tilbyde Fredsforslag.

Ramée, *f.* Løvhytte, sammenflettede Grene; løvfulde Grene.

Ramender, *v. a.* nedsætte Prisen (*pop. v.*); (Dor.) udbedre en Forgyldning ved smaa tilføiede Guldblade; (Pé.) istandsætte et Fiskenet; *v. n.* synke el. falde i Priis (*p. u.*).

Ramener, *v. a.* bringe En med anden Gang; føre En tilbage til det Sted, hvorfra han er kommen; føre med tilbage; *fig.* formilde; tale En til Rette, gjenoprette en mislykket Sag; bringe igjen paa Fode; indføre paa Ny; bringe igjen i Brug; *v.pr.* føres tilbage; (Man.) bære Hovedet godt; - à la raison, bringe igjen' til Fornuft; - q., stille En tilfreds; berolige, tilfredsstille En; - un malade, helbrede igjen en Syg; - une vieille mode, indføre paa Ny en gammel Mode; (Jeu) - un coup, kaste en Fjerbolt tilbage; (Man.) - un cheval, bringe en Hest til at dukke Hovedet; ce cheval se ramène bien, denne Hest bærer sit Hoved godt; *fig.* - des affaires de bien loin, bringe forfaldne Sager igjen i Orden.

Raméneret, *m.* (Charp.) Streg, afsat efter Maalesnoren, Streg efter Kridtsnoren.

Ramentevoir, *v. a.* tilbagekalde i Erindringen; *v.pr.* erindre sig Noget; *v.*

Ramequin, *m.* (Pât.) Ostekage.

Ramer, *v. a.* understøtte Erter, Bønner o. desl. med Stænger, stænge; udspile Tøi i en Ramme; *v. n.* roe; *fig.* og *fa.* gjøre sig megen Umage; *prov.* il s'y entend comme à - des choux, han forstaaer sig slet ikke derpaa; il aura bien à - pour parvenir, det vil koste ham megen Umage inden han sætter det igjennem.

Ramereau, *m.* ung Skovdue.

Ramette, *f.* (Impr.) Jernramme hos Bogtrykkere til Plakater o. desl. Arbeider paa een Side.

Rameur, *m.* Roerkarl, Sluproer; *pl.* hvidflyvende Fugle, Lokkefugle; (H. n.) Art halvvingedækkede Insecter.

Rameuter, *v. a.* (Ch.) standse de forreste Hunde for at oppebie de efterfølgende. [deler sig i mange Grene.

Rameux, se, *a.* (Bot.) grenet, som

Ramier, *m.* (H. n.) Skovdue (ogs. *a.* pigeon -).

Ramification, *f.* Grenenes Fremskydning og Stilling (*p. u.*); (An.) Forgrening, Fordeling af Aarer, Nerver o. desl.; *fig.* Underafdeling; Forgrening el. Bestanddele af en Sammenrottelse.

Ramifier (se), *v.pr.* dele sig i flere Grene; *fig.* underafdele sig, forgrene sig.

Ramille, *f.* (Bot.) Smaagreen, den yderste ved sidste Deling fremkomne Green; *pl.* smaa Grene, smaa Kviste til Riisknipper.

Ramingue, *a.* (Men.) cheval -, stædig Hest, som ikke lystrer Sporen.

Ramipare, *m.* og *a.* (H. n.) Plantedyr, som lever paa Grene.

Ramiret, *m.* (H. n.) Ringdue.

Ramoindrir, *v.a.* gjøre igjen mindre.

Ramoitir, *v. a.* gjøre igjen fugtig; *v. pr.* blive igjen klam.

Ramolade, *f.* remoulade.

Ramollir, *v. a.* gjøre igjen blød, gjøre smidigere el. mindre haard; *fig.* gjøre feig og qvindagtig, forkæle (i d. Betydning hellere: amollir); (Fauc.) - un oiseau, befugte en Falks Fjeder med en vaad Svamp; *v.pr.* blødgjøres; *fig.* formildes.

Ramollissant, e, *a.* (Méd.) blødgjørende, opløsende, formildende; *s. m.* opløsende, formildende Lægemiddel.

Ramon, *m.* Kost, bunden af Riis el. Qviste (rameaux); *v.*

Ramonage, *m.* Skorstenes Feining.

Ramoner, *v. a.* feie en Skorsteen.

Ramoneur, *m.* Skorsteensfeier.

Rampant, e, *a.* krybende; *fig.* lav, nedrig, plat; (Arch.) skraa, nedadgaaende; âme -e, lavt, krybende Sind; style -, lav, plat Stiil.

Rampe, *f.* Trappe fra en Trappeafsats til en anden; Trappegelænder, Rækværk om Trappen; skraa Opkjørsel, Voldbakke, Bakke i en Have, som fører op til et høiere Sted; Skraaning af en Høi; (Th.) Lamperække foran Skuepladsen.

Rampement, *m.* Kryben.

Ramper, *v.n.* krybe; slynge sig langs hen ad Jorden (om Planter); *fig.* nedlade sig til usel Smiger, være lav og krybende; befinde sig i en ydmygende, foragtelig Stilling; skrive en lav, plat Stiil; (Arch.) skraae sagte ned ad; il rampe dans la misère, han lever usselt, i Kummer og Elendighed; il ne fait que –, han gjør ikke andet end krybe og smigre; han skriver en lav, simpel, smagløs Stiil.

Rampin, *a. m.* (Man.) chéval –, Hest, som kun træder paa Spidsen af Bagskoene (ogs. pinçard).

Ramponeau, *m.* Slags bredbladet Kniv; Legetøi, Slags Skralde.

Ramponer, *v.n.* beruse sig; *inus.*

Ramponner, *v.a.* gjøre Nar af En; *v.*

Ramure, *f.* Hjortetakke; et Træes samtlige Grene (i d. Betydn. *p. u.*).

Ramuscule, *m.* lille Qvist.

Rance, *a.* harsk; *s. m.* harsk Lugt, harsk Smag; *s. f.* (Mar.) udvendig Beklædning paa et gammelt Skib.

Rancer, *v. a.* (Mar.) styrke et Skib ved udvendig Beklædning.

Rancette, *f.* Blikplade til Kakkelovns-Rør; s. rangette.

Ranche, *f.* Trin paa en Bjelk. stige.

Rancher, *m.* Kranbjelke med Trin paa; (Charr.) Vognbom i en Karre.

Ranchier, *m.* (Blas.) Blad paa en Høstlee. [sure).

Rancidité, *f.* Harskhed (s. rancis-

Rancio, *a.m.* i Udtr. vin –, spansk rød Viin, som er bleven guulagtig paa Grund af sin Alder (Udtr. laant fra det Spanske).

Rancir, *v. n.* blive harsk.

Rancissure, *f.* harsk Egenskab, harsk Smag, harsk Lugt.

Rancœur, *m.* Had, Nag; *v.*

Rancon, *m.* gammelt fransk Sværd, med tilbagebøiede Kroge ved den brede Ende i Form af en Lillie; *p. u.*

Rançon, *f.* Løsepenge; c'est la – d'un roi, det er en uhyre stor Sum.

Rançonnement, *m.* Fordring af Løsepenge; overdreven Priis, Prelleri, Optrækkeri, Udsugelse.

Rançonner, *v. a.* fordre Løsepenge, brandskatte; fordre ublu Betaling, optrække, udsuge.

Rançonneur, se, *s.* Optrækker. Opskruer, Udsuger; *fa. p. u.*

Rancune, *f.* indgroet Had, Nag, fiendtlig Sindsstemning; – à part, Hadet sat til Side (om Personer, der, skjøndt i Uenighed, indgaae en Mellemhandel); – tenante, uden at Hadet glemmes; sans –, point de –, *loc. fa.* lad alt Had være glemt.

Rancuneux, se, *a.* tilbøielig til Nag, hadefuld.

Rancunier, ère, *s.* En, som bærer Nag el. indgroet Fiendskab til en Anden; ogs. *a.* [Skov; *p. u.*

Randon, *m.* bedækket Fodsti i en

Randonnée, *f.* (Ch.) Kreds, som det opjagede Vildt beskriver om sit Leie før det forlader samme; *fa.* faire une grande –, gaae en lang Vei uden at hvile.

Rang, *m.* Række, Rad, Geled; Plads, Sted; Rang; Orden; Tour; Stand; Stilling; *pl.* Rækker, Geleder; Klasser; remettre un livre en (à) son –, sætte en Bog igjen hen paa sin Plads; à son –, efter sin Tour; entrer dans les –s d'une armée, indtræde i en Armee, optages i samme; se mettre sur les –s, stille sig i Skrankerne, for at vise sig rede til Kamp; indstille sig blandt de Ansøgende om et Embede; rompre les –s, bryde Gelederne; serrer les –s, slutte Gelederne; soutenir son –, opføre sig efter sin Stand; tenir le premier – parmi etc., indtage den øverste Rang, den første Plads iblandt o. s. v.; mettre au – de, henregne iblandt; *prov.* mettre une ch. au – des péchés oubliés, slaae en Streg over Noget, slaae Noget ud af sine Tanker; se mettre en – d'ognon, stille sig tæt sammen, ved Siden af hverandre.

Range, *f.* Rad af ligestore Brosteen.

Rangé, e, *a.* opstillet i Orden; ordentlig; bataille –e, Kamp imellem to i Slagorden opstillede Hære, ordentligt Slag; homme –, ordentligt, nøiagtigt Menneske, som fører et ordentligt Levnet (s. réglé).

Rangée, *f.* Række, Rad; (Arch.) ligeløbende Side, som ikke afbrydes af Vinkler.

Ranger, *v. a.* ordne; opstille i Orden; bringe ind under; henregne iblandt; sætte til Side, flytte af Veien; *fig* tvinge (*v.*); (Mar.) passere tæt forbi; dreie til; *v. pr.* opstille sig; gaae til Siden, af Veien; antage, erklære sig for; antage en ordentligere Levemaade;

– des livres, stille Bøger i Orden; – une chaise, sætte en Stol af Veien, til Siden; – une province sous sa domination, bringe en Provinds under sit Herredømme, underkaste sig den; – q. à son devoir, bringe En til at gjøre sin Pligt; – q. à la raison, bringe En til Fornuft; rangez votre fils, bring Deres Søn til at adlyde(v.); se – autour d'une table, tage Plads omkring et Bord; se – du parti de q., gaae over paa Ens Parti; se – sous les drapeaux de q., begive sig under Ens Faner, hylde hans Parti; se – à l'avis de q., tiltræde Ens Mening; se – pour laisser passer q., træde til Side el. gaae af Veien for at lade En komme forbi; (Mar.) – le vent, dreie til Vinden; – un bâtiment à l'honneur, passere et Skib saa nær, at man kan tale med hinanden; le vent se range au NO., Vinden bliver NV.

Rangés, m. pl. (Blas.) Dyr opstillede i en horizontal Række.

Rangette, f. (Forg.) Blik til Kakkelovns Rør, 6 à 8 Punds Jernplade.

Rangier, m. (Blas.) Rensdyr, som har Horn som et Daadyr. [klasse.

Rangifère, m. og a. (H.n.) Rensdyr-

Ranguillon, m. (Impr.) Punktur paa Dækkelet i en Bogtrykkerpresse; Hul i Papiret, hvorved dette hæftes saaledes til Pressen, at begge Sider svare til hinanden; lille Torn paa en Fiskekrog.

Ranimer, v. a. bringe igjen til Live; fig. give nyt Liv, ny Kraft; opfriske, oplive, opmuntre; v. pr. komme igjen til Live; fig. gjenoplives, opvækkes til ny Kraft og Virksomhed; – l'esprit, gjenoplive Haabet; – les soldats, sætte Mod igjen i Soldaterne; la conversation se ranime, Samtalen bliver mere levende. [aarerne under Tungen.

Ranine, a. f. (An.) artères –s, Frø-

Ranulaire, a. s. f. ranine.

Ranule, f. (Méd.) Svulst under Tungen i Nærheden af Tungebaandet (ogs. grenouillette).

Ranz, m. kun i Udtr. le – des vaches, berømt schweitsisk Hyrdesang, som spilles paa Sækkepiben.

Rapace, a. rovbegjærlig, graadig efter Bytte, gridsk; s. graadigt Menneske; m. pl. Rovfugle. [hed.

Rapacité, f. Rovbegjærlighed, Gridsk-

Rapaiser, v. a. berolige En paa Ny, stille En igjen tilfreds. [haar til Sigter.

Rapatelle, f. Haarbug, Tøi af Heste-

Rapatriage, m. Forligelse, Forsoning; fa. [s. s. rapatriage.

Rapatriement el. Rapatriment, m.

Rapatrier, v. a. forlige, forsone; v. pr. forsones; fa.

Râpe, f. Rivejern; Rasp; afpillet Drueklase (râfle); Arstængel; pl. (Vét.) Raspe, Revne paa Hestens Knæ (malandre).

Râpé, m. Drueklasse, som man kommer i et Viinfad for at forbedre Vinen; Viin, som saaledes er forbedret; revet Tobak; – de copeaux, Høvlspaane, som bruges til at klare Vinen.

Rapé, e. p. raspet, afslidt; habit –, luvslidt Kjole; comme il a l'air –, hvor han seer fattig og afpillet ud.

Râper, v. a. raspe; rive til Pulver.

Rapetasser, v. a. flikke, lappe gamle Klæder el. Meubler; fa.

Rapetasseur, se, s. Lappeskræder; Skoflikker; p. u.

Rapetisser, v. a. gjøre mindre; formindske; v. n. blive mindre; v. pr. krybe ind, løbe ind (om Tøi); fig. gjøre sig ubetydelig; nedlade sig.

Raphaélesque, a. yndig, ideal$\!$sk, i Raphaels Smag. [Beenbrud paa tværs.

Raphanédon, m. (Chir.) Tverbrud,

Raphanis (s udt.), m. (Bot.) Slags Ræddike. [dike, Agerkaal.

Raphanistre, m. (Bot.) Kiddik-Ræd-

Raphe, m. (H.n.) Slags Karpe; f. (Bot.) Navlestribe, Stribe fra Navlen til Kimpletten.

Raphé, m. (An.) Rapha, Syning el. Snor, som forener enkelte Dele af Legemet.

Rapide, a. hurtig, hastig, rivende; fig. livlig, henrivende; le cours – du fleuve, Flodens hurtige, rivende Løb; jeter un coup d'œil – sur un ouvrage, kaste et flygtigt Blik paa et Værk; un style –, en flydende Stiil; une éloquence –, en henrivende Veltalenhed.

Rapidement, ad. hurtigen, i rivende Fart. [Livlighed, henrivende Fart.

Rapidité, f. Hurtighed, Hastighed; fig.

Rapiècement, m. Flikken, Lappen.

Rapiécer, v. a. flikke, lappe, udbedre.

Rapiècetage, m. Flikkeri, Lapperi; flikket el. lappet Tøi. [flikke.

Rapièceter, v. a. sætte Lap paa Lap

Rapière, *f.* lang gammeldags Kaarde, Rapier, Dyrendal; traîneur de –, En som altid bærer Kaarde (*plais.*).

Rapin, *m.* Læredreng, især Malerdreng.

Rapine, *f.* Røveri, Plyndring; Tyveri; Rov; røvet Gods; cet oiseau vit de –, d. Fugl lever af Rov.

Rapiner, *v. a.* gjøre sig ulovlig Fordeel, rapse; *v. n.* snyde; il rapine sur tout, han snyder i Alt.

Rapinerie, *f.* s. rapine.

Rapineur, se, Snyder, Bedrager, Bedragerske. [luve, dreie til Vinden; *p. u.*

Rapiquer, *v. n.* (Mar.) – au vent,

Raponce, *m.* (Bot.) Lobelie, Klokkeplante, Campanulaceæ. [Klokkeart.

Raponcule, *f.* (Bot.) Rapuntsel,

Rappareillement, *m.* Gjenanskaffelse af en Mage, Gjenforening med sin Lige.

Rappareiller, *v. a.* forene igjen med sin Mage, forbinde sammen Personer el. Ting, der passe til hinanden; (Mar.) gjøre seilklar.

Rappariement, *m.* Parring paa Ny; Gjenparring; fornyet Anskaffelse af Magen til Noget.

Rapparier, *v. a.* parre igjen sammen; finde paa Ny Magen til en Ting.

Rappel, *m.* Tilbagekaldelse; Hjemkaldelse, Rappel, Troppernes Samling ved at røre Trommen; – de ban, en Forviisnings Tilbagekaldelse; – à l'ordre, en Talers Tilrettevisning i en Folkeforsamling; (Dr.) – à succession, uberettigede el. udelukkede Slægtningers Indkaldelse til Arv; (Fin.) – de compte, Fordring af en forhen tilkjendt Godtgjørelses Udbetaling, el. af en til Gode kommende Rest; (Peint.) – de lumière, Lysets Tilbagekasten paa Bigjenstandene i et Maleri.

Rappelant, *a.* i Udtr. souvenir –, dyb, levende Erindring; *p. u.*

Rappeler, *v. a.* kalde igjen paa En; kalde En tilbage; kalde En hjem; *fig.* tilbagekalde i Erindringen; *v. pr.* tilbagekalde sig, huske, erindre; *v. n.* slaae Appel; mes affaires me rappellent à la ville, mine Forretninger nøde mig at vende tilbage til Byen; – q. d'exil (de l'exil), kalde En tilbage fra Landflygtighed; – q. à la vie, kalde En igjen til Live; se – sa jeunesse, erindre sig sin Ungdom; se – ses esprits, samle sine Tanker; – q. à l'ordre, kalde En til Orden, vise En til Rette; ce vin rappelle son buveur, denne Viin er fortræffelig, den indbyder til at drikke (*fa.*); je me le rappelle (ikke: je m'en rappelle), jeg erindrer mig det; (Jur.) – q. à sa succession, indsætte uberettiget el. udelukt Slægtning til Arv; (Peint.) – la lumière, lade Lyset straale tilbage fra Hovedfigurerne i et Maleri paa Bigjenstandene. [anbringe paa Ny.

Rappliquer, *v. a.* lægge igjen paa,

Rappointis, *m.* gamle Jernstifter el. Jernkroge.

Rapport, *m.* Indkomst; Beretning; Melding; Forklaring, Fremstilling af en Sag; ubetænksom Meddelelse af Noget, Dreteri; Betænkning i en Sag; Overeensstemmelse; Forbindelse, Sammenhæng, Hensyn; Opstøden af Maden; (Math.) Størrelsers Forhold; (Gr.) Ords Forhold til hinanden; (Fin.) Tilbagebetaling af en urigtig anført Udgiftspost; (Chi.) chemiske Kræfters Stræben efter at træde i Forbindelse med hinanden; ce champ est d'un grand –, denne Mark er meget indbringende; être en –, en plein –, være i Drift, i fuld Drift; faire un fidèle – de qc, gjøre en tro Beretning af Noget; faire – de qc. à q., indgive Rapport om Noget til En; faire son –, indgive sin Melding (Mil.); n'ajoutez pas foi aux –s, sæt ikke Lid til Dreteri; mon procès est au – de tel juge, min Proces skal refereres hos den og den Dommer, ligger til Referat hos den og den; ce qu'il dit aujourd'hui n'a aucun – *avec* ce qu'il disait hier, hvad han siger idag, stemmer ikke med hvad han sagde igaar; je n'ai aucun – *avec* lui, jeg staaer ikke i nogen Forbindelse med ham; avoir – *à*, have Hensyn til, lede til; le – de l'adjectif au substantif, Adjectivets Forhold el. Hensyn til Subst.; cette viande me donne (me cause) des –s, dette Kjød volder mig Opstøden, støder op; terres de –, Jord, som er henflyttet fra et andet Sted; pièces de –, smaa Træ- el. Metalstykker til indlagt Arbeide; *prov.* belle montre peu de –, det Indre svarer ikke til det Ydre; par – à, *loc. pp.* med Hensyn til, hvad angaaer, i Forhold til.

Rapportable, *a.* (Jur.) som maa

indflyde i Sterreboet til Arvingerne; som henhører under Arven.

Rapporté, e, *p.* tilbagebragt; fortalt; anført, citeret, paaberaabt; henflyttet; indlagt; terres -es, henflyttet Jord; pièces -es, indlagte Stykker.

Rapporter, *v. a.* bringe tilbage; bringe hjem med sig; medbringe; frembringe, indbringe; anføre; melde, berette; fortælle; sladdre af Skole; henføre til; tilskrive, udlede fra; tilføie; henflytte; (Jur.) tilbagekalde, annullere; foredrage, referere; (Géo.) afsætte opmaalte Vinkler paa Papiret; *v. pr.* have Hensyn til, staae i Forhold til; have Lighed el. Overeensstemmelse med, passe sammen; s'en - à q., henholde sig til En, underkaste sig Ens Skjøn; stole paa En; *v. n.* bringe igjen, rapportere (om Hunde); støde op (om Spise); (Jur.) gjøre Regnskab til et Bo for hvad Arv, en Arving har faaet forud; il a -é beaucoup de gloire de cette action, han har høstet megen Hæder af denne Daad; son argent lui rapporte six pour cent, hans Penge indbringer ham 6 Procent; il rapporte tout à soi, han henfører Alt til sig selv; - l'effet à la cause, hidlede Virkningen fra Aarsagen; l'exemple qu'il a -é ne prouve rien, Exemplet, han har paaberaabt sig, beviser Intet; il rapporte fidèlement ce qu'il a vu, han fortæller nøiagtigen hvad han har seet; il rapporte tout, han fortæller Alt igjen, han sladdrer af Skole; - une affaire, referere en Sag; - une loi, tilbagekalde en Lov; je m'en rapporte à ma dernière lettre, jeg henholder mig desangaaende til mit sidste Brev; je m'en rapporte à ce qui en est el. blot je m'en rapporte, jeg lader det staae ved sit Værd (*p. u.*); un fils qui a été avantagé par son père, doit -, en Søn, som er bleven begunstiget af sin Fader, er forpligtet til senere at erstatte Boet.

Rapporteur, se, *s.* Sladdrer; Drejuder; Referent, Ordfører; (Géo.) gradueret Halvcirkel, hvormed opmaalte Vinkler afsættes paa Papiret, Transporteur. [lære paa Ny.

Rapprendre, *v. a.* lære om igjen,

Rapprivoiser, *v. a.* gjøre tam igjen.

Rapprochement, *m.* Gjennærmelse; Samling; *fig.* Sammenstilling (af Begreber el. Ideer); Forening, Udsoning, Forlig.

Rapprocher, *v. a.* bringe igjen nærmere; sætte nærmere; *fig.* stemme til gjensidig Velvillie; forsone, forlige; *v. pr.* nærme sig igjen; *fig.* forliges, forsones; blive mindre vanskelig med H. til en omtvistet Gjenstand, nærme sig hinanden; les lunettes à longue vue rapprochent les objets, Kikkerterne gjøre, at Gjenstandene synes nærmere; l'amour rapproche les distances, Kjærlighed udsletter Standsforskjelligheden; le besoin rapproche les hommes, Nøden nærmer Menneskene til hinanden, forener dem; - deux personnes, forlige to Personer; (Ch.) - un cerf, lade Hundene langsomt spore Hjorten.

Rapsode, *m.* omvankende Barde, som sang Homers Digte.

Rapsoder, *v. a.* sammenflikke, udbedre skjødesløst; *p. u.*

Rapsodie, *f.* løsrevet Stykke af Homers Digte; *fig.* og *fa.* slet, sammenflikket literairt Arbeide, Sammensurium.

Rapsodiste, *m.* maadelig Samler af Brudstykker, Smører.

Rapsodomancie, *f.* Forudsigelse af en Digters Vers, udvalgte ved Lodtrækning.

Rapt (p og t udt.), *m.* Bortførelse af en giftefærdig Pige el. ung Mand, Qvinderan. [spaan.

Râpure, *f.* hvad der afraspes, Raspe-

Rapuroir, *m.* Kjedel hos Salpetersydere. [Torsk o. desl.

Raquet, *m.* (Pê.) Udskudsfisk af

Raquetier, *m.* Forfærdiger af Boldtræ, Udsælger af Boldtræ.

Raqueton, *m.* stort, bredt Boldtræ.

Raquette, *f.* Raket til Boldspil; Redskab, som bruges i de nordlige Lande til lettere at gaae paa Sneen; (Charp.) Slags Tømmersaug; (Ois.) Snare, hvormed Fuglene fanges ved Benene; (Bot.) Slags Cactus (opuntia); monter une -, overtrække et Fjerboldtræ med Strenge; *fig.* og *pop.* grand casseur de -s, Slagsbroder, Skryder (*v.*).

Rare, *a.* sjelden, usædvanlig, ualmindelig; fortrinlig, udmærket; tynd; tyndsaaet; (Méd.) langsom, svag (om Pulsen); un homme d'un esprit -, d'un - mérite, en Mand af en sjelden Forstand, af udmærket Fortjeneste;

Rate, *f.* Hunrotte; (An.) Milt; *prov.* épanouir (désopiler) la –, lee af Hjertensgrund.
Raté, e, *p.* gnavet af Rotter; cannes –es, gnavede Sukkerrør.
Râteau, *m.* Rive; Slags Redskab, hvormed man i Spillehuse indcasserer Pengene; passer au –, overrive.
Râtelée, *f.* Rivefuld; dire sa –, fortælle Alt hvad man veed (*inus.*); une – d'injures, en Strøm af Skjældsord (*v.*).
Râteler, *v. a.* rive med en Rive, rive sammen.
Râtelet, *m.* lille Rive.
Râteleur, se, *s.* Dagleier el. Dagleierske, som river Hø, Korn o. desl.; Opriver, Opriverske.
Râteleux, se, miltsyg; *v.*
Râtelier, *m.* Høhække, Kryppe; Knagrække; Fourschette til Geværer; *fig.* dobbelt Rad Tænder; *fig.* mettre le – bien haut à q., gjøre en Ting meget vanskelig for En; manger à plus d'un –, have Indtægten af flere Embeder, have flere Levebrød; remettre les armes au –, nedlægge Vaabnene, ophøre at føre Krig.
Rater, *v. n.* klikke, slaae Klik; *fig.* forfeile Maalet, ikke naae samme; *v. a.* skyde feil af; *fig.* gaae Glip af; son fusil rata, hans Gevær slog Klik; il a –é le lièvre, han har skudt feil af Haren; il a –é cette place, han er gaaet Glip af d. Embede.
Rate-rousse, *f.* (H. n.) Markmuus.
Ratepenade, *f.* f. rat.
Ratier, ère, *a.* og *s.* lunefuld; Grillenfænger, Grillenfængerske; *pop.*
Ratière, *f.* Rottefælde.
Ratificatif, ve, *a.* stadfæstende, ratificerende.
Ratification, *f.* Stadfæstelse; Bekræftelsesdocument.
Ratifier, *v. a.* stadfæste, bekræfte hvad der er lovet el. indgaaet; ratificere.
Ratillon, *m.* lille Rotte; lille Pigrokke (ogs. railleton og rayon).
Ratinage, *m.* (Manu.) Forfærdigelse af Ratin.
Ratine, *f.* (Manu.) Ratin, Slags opkruset, uldent, krydsvævet Tøi.
Ratiner, *v. a.* (Manu.) opkruse uldent Tøi.
Ratiocination, *f.* Brug af Dømmekraften.
Ratiociner, *v. n.* (Log.) dømme, slutte fornuftigt.
Ration, *f.* daglig Portion Brød el. Fødevarer til Soldater el. Matroser; dagligt Hestefoder.
Rational, *m.* den jødiske Ypperstepræsts Brystspang el. Brystsmykke, et firkantet Stykke Tøi, som bares paa Brystet.
Rationalisme, *m.* Fornufttro.
Rationaliste, *m.* En, som hylder Fornufttroen, Rationalist.
Rationalité, *f.* Dømmeevne; Fornuftgyldighed.
Rationnel, le, *a.* overeensstemmende med Fornuften, fornuftgyldig; (Math.) quantité –le, Rationalstørrelse, som kan deles lige med sin Enhed; (Astr.) horizon –, sande Horizont.
Ratis (s udt), *m.* (Bouch.) Tarmefedt; *f.* (Bot.) Bregne (fougère).
Ratissage, *m.* Rivning; Skrabning.
Ratisser, *v. a.* rive el. skuffe (Gange i en Have); skrabe (Huder); *fa.* og *pop.* je t'en ratisse, jeg bryder mig lidt om Dig.
Ratissette, *f.* Skrabetræ til at rense Værktøi med.
Ratissoire, *f.* Skrabejern til at rense Havegange o. desl.
Ratissure, *f.* Afskrabning, det Afskrabede (især *pl.*).
Ratívore, *m.* (H. n.) Boaslangen, som lever af Rotter og Muus.
Raton, *m.* lille Rotte; Ostekage; *fa.* Glut, kjærligt Udtr. til et Barn.
Ratoncule, *f.* (Bot.) Musehale (*pop.* queue de souris).
Rattacher, *v. a.* gjøre igjen fast, binde igjen; fasthæfte; *fig.* knytte; *v. pr.* binde sig til; knytte sig til; hengive sig til; – une question à une autre, knytte et Spørgsmaal til et andet; se – à q., binde sig til En, knytte sig til En; se – à l'étude, hengive sig paa Ny til Studeringerne.
Ratteindre, *v. a.* faae igjen fat paa, indhente igjen.
Rattel, *m.* (H. n.) afrikansk Grævling.
Rattendrir, *v. a.* røre, bevæge paa Ny; *v. pr.* prøves paa Ny, blive igjen bevæget.
Rattiser, *v. a.* lægge Ilden sammen for at faae den til at brænde bedre.
Rattraper, *v. a.* faae igjen fat paa; indhente igjen; *fig.* tilbagevinde; on a –é le prisonnier, man har igjen paagrebet Fangen; il a –é la santé, han har gjenvundet sit Helbred; il a –é ce qu'il avait perdu, han har gjenvundet hvad han havde tabt; *fa.* on ne m'y rattrapera plus, bien fin qui m'y rattrapera, man skal ikke narre mig tiere.
Rature, *f.* det Udstrøgne; Udstryg-

ning; Rettelse; – de parchemin, Afskrab af Pergament. [et Pennestrøg.

Raturer, *v. a* udstryge, udslette med

Ratúreur, se, *s.* Pergamentskraber; En, som udstryger hvad der er skrevet.

Raucité, *f.* Hæshed, hæs, huul Stemme. [men).

Rauque, *a.* hæs; huul (om Stem-

Rauquer, *v. n.* skrige, brøle (om Tigeren).

Ravage, *m.* Ødelæggelse, Skade; Fordærvelse, Uorden, Forstyrrelse; *fa.* faire du – el. faire –, gjøre stor Støi, anrette stor Forstyrrelse.

Ravager, *v. a.* ødelægge; hærge; skæmme; la grêle a –é ses vignes, Haglen har ødelagt (el. anrettet stor Skade i) hans Viinhaver; la petite vérole a –é son visage, Børnekopperne have skæmmet hans Ansigt.

Ravageur, se, *s.* Ødelægger, Hærger.

Ravale, *f.* (Agr.) Redskab til at jevne Jordbunden.

Ravalement, *m. fig.* Ydmygelse, Fornedrelse (v.); (Maç.) en Muurs Udrapning; (Arch.) lille Fordybning el. Fure med en fremstaaende Kant; (Mar.) Skandse bag paa et Skib; (Mus.) piano à –, Fortepiano med flere Tangenter end sædvanligt.

Ravalé, e, *p.* trukket ned; *fig.* nedsat, ydmyget; des bas –s, Strømper, som falde ned over Fødderne.

Ravaler, *v. a.* igjen nedsluge; trække længere ned; *fig.* og *fa.* holde tilbage, hvad man var i Begreb med at sige; nedsætte, nedværdige; (Maç.) udrappe en Muur; (Tann.) gjøre Læderet tyndere; (Jard.) kappe Toppen af et Træ; *v. n.* falde (om Havet og Floder); aftage, synke i Priis; *v. pr.* fornedre sig, ydmyge sig; *fig.* og *fa.* je lui ferai bien – ses paroles, jeg skal nok twinge ham til at tage sine Ord tilbage, til at fortryde hvad han har sagt; vous l'avez trop –é, De har nedsat ham altfor dybt.

Ravaudage, *m.* Stopning; Lapning af gammelt Tøi; *fig.* og *fa.* Fuskeri.

Ravauder, *v. a.* stoppe, lappe; *fig.* og *fa.* tiltale ilde; overøse med Uartigheder; *v. n.* overfuse med Grovheder; syssle i et Huus med at bringe Alt i Orden. [der; *fa.*

Ravauderie, *f.* tom Snak, Slad-

Ravaudeur, se, *s.* En, som lapper; En, som stopper; Flikker, Stoppekone; *fig.* Sladdrer, Sladdertaske (*fa. p. u.*).

Ravaux, *m. pl.* (Ch.) lange Stænger, beklædte med Grene og Løv til Fugle-

Rave, *f.* Hvidroe; Ræddike. [jagt.

Ravelin, *m.* (Fort.) Ravelin; Slags Udenværk til at dække en Bro el. en Muur mellem to Bastioner. [tøi.

Ravenelle, *f.* (Bot.) Slags guul Lev-

Ravendoir, *m.* (Brass.) aflangt Bryggekar.

Ravestan, *m.* (Verr.) Kurv til Glasvarer, som komme fra Ovnen.

Ravestir (se), *v. pr.* (Jur.) give gjensidige Gaver; *v. inus.*

Ravestissement, *m.* (Jur.) gjensidig retlig Gave; *v. inus.*

Ravet, *m.* (H. n.) Kakkerlak (blatte).

Ravi, e, *p.* henrykt; glad; tilfreds; je suis – que vous *ayez* gagné votre procès, det glæder mig, at De har vundet Deres Proces.

Ravier, *m.* Slags Dessertallerken; (Bot.) Svamp, Bladhat.

Ravière, *f.* Roeager [Svag (*pop.*).

Ravigoter, *v. a.* styrke, vederkvæge en

Ravigotte, *f.* grøn Sauce med Chalotteløg. gjøre, beskæmme.

Ravilir, *v. a.* fornedre, foragtelig-

Ravilissement, *m.* Fornedrelse, Nedværdigelse, Beskæmmelse.

Ravin, *m.* Vei udhulet af Vandstyl; Huulvei, Ravin.

Ravine, *f.* Regnbæk, Vandstyl; Vei udhulet af Vandstyl.

Ravir, *v. a.* røve, borttage med Magt; berøve; *fig.* indtage, henrykke, fortrylle; César ravit la liberté aux Romains, Cæsar frarøvede Romerne Friheden; elle ravit tout le monde, hun henrykker Alle; à –, *loc. ad.* beundringsværdigt, henrivende; elle chante à –, hun synger henrivende deiligt (*fa.*).

Raviser (se), *v. pr.* forandre Mening, betænke sig, sadle om.

Ravissant, e, *a.* røvende, glubende; *fig.* henrykkende, fortryllende; henrivende, elskværdig.

Ravissement, *m.* Bortførelse (om Helena og Proserpina); *fig.* Henrykkelse; éprouver un – de joie, føle Glædeshenrykkelse, henrives af Glæde.

Ravisseur, *m.* Røver, Raner (i d. Betydn. ogs. *f.* –se); Bortfører, Fruentimmerraner. [paa Ry-

Ravitaillement, *m.* Provianteringg

Rebattu, e, *p.* ombanket; *fig.* ofte gjentaget; des histoires -es, forslidte Historier; avoir les oreilles -es d'une chose, være kjed af at have hørt en Sag omtale saa tidt.

Rebaudir, *v. a.* (Ch.) klappe, kjertegne Hunde; *v. n.* strække Halen lige ud som Hunden, som bliver opmærksom paa noget Ualmindeligt. [*p. u.*

Rebec, *m.* Slags trestrenget Violin;

Rebelle, *a.* oprørsk; gjenstridig; haardnakket (om Sygdomme); (Méd.) som vanskeligt smeltes; être - à qc., ikke give efter for el. ikke lade sig bøie af Noget; les esprits -s, de faldne Aander el. Engle; ... *s.* Oprører.

Rebeller (se), *v. pr.* gjøre Opstand, modsætte sig.

Rébellion, *f.* Oprør, Opstand; faire - à la justice, forhindre med Magt Udøvelsen af Øvrighedens Befaling.

Rebénir, *v. a.* indvie paa Ny.

Rebecquer (se), *v. pr.* svare en Foresat stolt, være studs imod En (contre q.); *fa.*

Rebercer, *v. a.* lægge igjen i Buggen; vugge igjen; *v. pr.* vugge sig i Søvn; *fig.* smigre sig paa Ny med.

Rebiffer, *v. a.* rette; stille igjen op, reise igjen op; *v. pr.* gjøre Modstand, slaae bag ud; *v.* [el. blege igjen.

Reblanchir, *v. a.* hvidte igjen; vadske

Reblandir, *v. a.* (Féo.) gjøre Indvending imod en Beslaglæggelse; erkyndige sig om Grunden; *v.*

Reboire, *v. a.* drikke igjen; (Brass.) - son eau, indsuge Vandet (om Maltet).

Rebondi, e, *a.* rundbladen, trind, fyldig; *fa.*

Rebondir, *v. n.* springe tilbage, springe op igjen, gjøre flere Spring; prelle tilbage.

Rebondissant, e, *a.* springende op igjen, tilbagespringende; tilbageprellende.

Rebondissement, *m.* Gjenopspringen, gjentaget Spring, Tilbageprellen.

Rebord, *m.* Liste om Randen paa Noget; ophøiet Kant, Bort.

Reborder, *v. a.* sætte en ny Kant om, kante paa Ny.

Rebotter, *v. a.* give En igjen Støvler paa, forsyne En igjen med Støvler; *v. pr.* trække sine Støvler paa igjen.

Rebouchage, *m.* Tilstopning af Revner el. Huller i Mure el. Pancel før samme igjen males.

Rebouchement, *m.* Tilstopning paa Ny.

Reboucher, *v. a.* tilstoppe paa Ny; *v. pr.* lukke sig af sig selv (om et Hul); *fig.* krummes, bøie sig (om en Spidse).

Rebouillir, *v. n.* koge igjen; faire -, omkoge, opkoge. (om en Hat).

Rebouisage, *m.* (Chap.) Oppudsning

Rebouiser, *v. a.* (Chap.) oppudse; *fig.* og *fa.* snyde, stjæle behændigen; gjøre En mindre enfoldig; irettesætte; *p. u.*

Rebourgeonner, *v. n.* faae nye Knopper, skyde ud igjen.

Rebours, *m.* Modstrøg af Uldens naturlige Fald (contre-poil); *fig.* og *fa.* det Modsatte, den modsatte Side; tout ce qu'il fait est le - du bon sens, Alt hvad han gjør er tvertimod sund Sands; le - d'une voiture, Bagsædet i en Vogn, hvor man vender Ryggen imod Hestene; à -, au -, *loc. ad.* imod Strøget; bagvendt; forkeert; lire à -, læse bagvendt; à (el. au) - du bon sens, tvertimod sund Sands; il prend tout à -, han tager Alt forkeert.

Rebours, e, *a.* gjenstridig (bruges sjeldent i *f.*); *fa.*

Reboutement, *m.* Indstikning af Enden af en Snor i et Hul i et Stykke Læder; *p. u.*

Rebouter, *v. a.* stikke Enden af en Snor gjennem et Hul i Læder; samle igjen brækkede Been.

Rebouteur, *m.* En, som sætter Been igjen i Led (renoueur); *pop.*

Reboutonner, *v. a.* knappe igjen.

Rebras, *m.* (Gant.) Overdelen af Handsken, som gaaer op paa Armen; forh. Kant paa en Kjole.

Rebrasement, *m.* (Arm.) Omsveisning af Jernstykker.

Rebraser, *v. a.* (Arm.) omsveise slet sammenføiede Stykker Jern; *p. u.*

Rebrasser, *v. a.* ombrygge; stryge Ærmerne igjen op (*v*). [paa.

Rebrider, *v. a.* lægge igjen Tømme

Rebrocher, *v. a.* omhæfte, indhæfte igjen. [Broderi.

Rebroder, *v. a.* ombrodere; udbedre

Rebrouiller, *v. a.* bringe igjen i Uorden, blande igjen sammen; *v. pr.* blive igjen uenige. [Farver,

Rebroiement, *m.* Omrivning af

Rebrousse, *f.* (Dra.) Børste til at opkradse Luven.

Rebrousse-poil (à), *loc. ad.* imod

Haarene, imod Strøget; *fig.* og *fa.* forkeert.

Rebroussement, *m.* (Géo.) en krum Linies Tilbagebøining i modsat Retning.

Rebrousser, *v. a.* stryge, børste, kæmme imod Haarenes Fald; *fig.* vende pludselig tilbage; – chemin, tage Veien tilbage; *v. n.* vende tilbage i modsat Retning.

Rebroussette, *f.* (Manu.) Kam, hvormed Luven paa Klæde stryges op; Luvens Fald formedelst et Læg (queue de rat).

Rebroussoir, *m.* s. s. rebrousse.

Rebroyer, *v. a.* støde endnu engang smaat; rive om paa Ny (om Farver).

Rebrunir, *v. a.* glatte igjen; farve igjen bruun.

Rebuffade, *f.* slet Modtagelse; haanlig Afslag, ledsaget af haarde Ord, Overfusen.

Rebuffer, *v. a.* haanligt afvise, overfuse.

Rebus (s udtales), *m.* Forklaring af Ord ved Figurer, som tages i en anden Betydning end den naturlige; slet Ordspil, Calembourg; écrire en –, skrive i gaadefulde Billeder.

Rebut, *m.* haard el. haanlig Afviisning; Udskud; *fig.* Affkum; marchandise, chose de –, Braggods; mettre une lettre au –, lægge et uindløst Brev tilside, opbevare det indtil det reclameres.

Rebutant, e, *a.* afskrækkende, frastødende; ubehagelig, modbydelig.

Rebute, *f.* lille Instrument, Mundharpe (guimbarde); *v.*

Rebuter, *v. a.* afvise med Haardhed; afslaae; afskrække, gjøre kjed af; frastøde, mishage; *v. pr.* tabe Modet, blive modløs, blive kjed af; on le rebuta à la porte, man viste ham vredt bort ved Døren; le grand travail le rebute, meget Arbeide gjør ham modløs; il est –é de la guerre, han er kjed af Krigen; sa mine rebute tout le monde, hans Udseende støder alle Mennesker fra sig, mishager Alle; il ne faut jamais se –, man maa aldrig blive modløs, tabe Modet; (Man.) ce cheval se rebute, denne Hest bliver stædig.

Recacher, *v. a.* skjule igjen.

Recacheter, *v. a.* forsegle igjen.

Récalcitrant, e, *a.* halsstarrig, haardnakket, gjenstridig.

Récalcitrer, *v. n.* slaae ud (om Heste); *fig.* og *fa* være stridig, modsætte sig haardnakkent (bruges sjelden uden i le part. prés.).

Recaler, *v. a.* understøtte paa Ny, lægge igjen Noget under; (Men.) glat afhøvle; *v. pr.* komme tilbage til sin første Stilling (*pop.*).

Recaloir, *m.* (Men.) Glathøvl.

Recamer, *v. a.* brodere Sølv- el. Guld-Brocade med nyt Broderi.

Récapitulateur, trice, *s.* En, som forfatter en kort Oversigt, en kort Gjentagelse af Noget; *p. u.*

Récapitulation, *f.* kort Gjentagelse.

Récapituler, *v. a.* gjentage kort, give et kort Resume af Noget.

Recarder, *v. a.* omkarte, opkradse Uld paa Ny.

Recarreler, *v. a.* belægge med nye Fliser; forsaale paa Ny.

Recasser, *v. a.* brække igjen; (Agr.) ompløie en Ager efter Høsten.

Recassis, *m.* (Agr.) Mark, som er ompløiet efter at Kornet er høstet.

Recéder, *v. a.* aftræde igjen til En hvad han havde afstaaet; overlade En igjen hvad man har kjøbt.

Recel, *m.* (Jur.) Hæleri.

Recélé, *m.* (Jur.) Fordølgelse el. Hemmeligholdelse af et Samfunds Eiendele, af Arvegods o. desl.

Recélée, *f.* Skjul; *v.*

Recèlement el. rettere: recellement, *m.* Fordølgelse el. Hemmeligholdelse af hvad der tilhører Andre.

Receler, *v. a.* gjemme stjaalne Sager; fordølge Arvegods el. et Samfunds Eiendele; huse Forbrydere; *fig.* indeholde, indeslutte; – un corps mort, fordølge Ens Død for at drage Fordeel deraf; la terre recelle une infinité de trésors, Jorden gjemmer el. indeslutter en uendelig Mængde Skatte; *v. n.* (Ch.) skjule sig i Leiet, ikke forlade samme i flere Dage (om Hjorte).

Receleur, se, Hæler, -ske.

Récemment, *ad.* nyligen, for kort siden.

Recensement, *m.* Optælling af Personer, af Stemmer; Efterregning; ny Besigtelse og Eftersyn af Varer; le – de la population, Folketælling.

Recenser, *v. a.* optælle; efterregne; eftersee Regninger, undersøge Varer; – la population, tælle Folkemængden.

Recension, *f.* Resultatet af en Folketælling; *p. u.*

Récent, e, *a.* ny, nyligen skeet el. indtruffen; frisk; ce fait est –, denne

Begivenhed er ny; une plaie –e, et frisk Saar, en nyligen indtruffen Sorg; avoir la mémoire –e de qc., have Noget i frisk Minde.

Recepage, *m.* Viinrankers Afskæring; Træers Afkappen for at faae dem til at skyde frodigere.

Recepée, *f.* den afkappede el. ryddede Deel af en Skov; *p. u.*

Receper, *v. a.* afskære Viinranken indtil Rodstammen; kappe Toppen af Træer for at de kunne skyde nye Grene; skære det Øverste af en Pæl for at gjøre den lige med andre.

Recepisse (*Ac.* récépissé), *m.* Modtagelsesbeviis; *pl.* des recepisse.

Réceptacle, *m.* Samlingssted, Opholdssted (især om slette Personer el. Ting); (Arch. hydr.) Beholdningssted; (Bot.) Frugtbunden.

Réceptibilité, *f.* Modtagelighed for Indtryk; *p. u.*

Réceptif, ive, *a*, (Méd.) som er modtagelig for ydre Indtryk (om Organer); *p. u.*

Réception, *f.* Modtagelse; Antagelse; Optagelse; Indsættelse; accuser (la) – d'une ch., tilstaae at have modtaget en Ting; – de caution, Cautions Antagelse; faire une bonne – à q., tage vel imod En, modtage En godt; jour de –, Dag, paa hvilken der modtages Visiter.

Réceptivité, *f.* Evne at kunne modtage Indtryk; *v.* [krebsformige Baand.

Recerclé, e, *p.* (Blas.) omgjordet af

Recercler, *v.a.* lægge nye Baand paa.

Recette, *f.* Indtægt; Oppebørsel; Oppebørselscomptoir; Recept; Anviisning til at tillave Noget; *fig.* og *fa.* Leveregel; forcer en –, forstørre den opgivne Indtægt (*v.*); la – d'un remède, Opskrift paa et Lægemiddel.

Recevable, *a.* antagelig; gyldig.

Receveur, se, *s.* Modtager, Indcasserer; Oppebørselsbetjent.

Recevoir, *v. a.* modtage, erholde, faae, oppebære; antage; optage; indsætte i et Embede el. en Værdighed; underkaste sig; *v. n.* modtage, tage imod Visiter; – de l'argent, oppebære Penge; le port reçoit 400 navires, Havnen rummer 400 Fartøier; – qc. dans sa main, gribe Noget i Haanden; – un grand dommage, lide en stor Skade; l'escalier reçoit son jour du haut du bâtiment, Trappen faaer sit Lys ovenfra; les parents de qui elle a reçu le jour (l'existence), Forældrene, som hun skylder sin Tilværelse; – des visites, modtage Besøg; bien –, optage godt; bifalde; mal –, optage ilde; misbillige; il reçoit bien son monde, han tager vel imod dem, som besøge ham; cela sera mal reçu à la cour, det vil blive slet optaget ved Hoffet; *prov.* og *pop.* – q comme un chien [dans un jeu de quilles], tage meget slet imod En; – q. membre d'une société, optage En til Medlem af et Selskab; il a été reçu maître, han er bleven optaget til Mester; ce mot est reçu, dette Ord er kommet i Brug; – q. au nombre de ses amis, gjøre En til sin Ven; – les ordres de q., underkaste sig Ens Befalinger; indhente Ens Ordrer; erkyndige sig om Ens Ønske; – q. à serment, indlade En til at aflægge Ed; – le baptême, døbes; madame ne reçoit pas aujourd'hui, Fruen tager ikke imod Besøg idag. [peterfydere).

Recevoir, *m.* Salpetertrug (hos Sal-

Recez, *m.* Document el. Protocol, indeholdende Forhandlingerne ved en tydsk Rigsdag; *v.* [lads.

Réchafauder, *v.n.* bygge nyt Stil-

Réchampir, *v. a.* (Peint.) udhæve Figurer fra Grunden, enten ved at forstærke Contouren el. ved Modsætning af Farver (ogs. échampir); (Dor.) udbedre Pletter med Bleghvidt.

Rechange, *m.* (Com.) Opgeldt for en protesteret Vexel; Retourvexel; (Mar.) Stykke til at skifte med; de –, brugeligt i Nødsfald; voiles de –, Stifteseil.

Rechanger, *v. a.* og *v. n.* forandre igjen, ombytte, skifte; un habit à –, en Kjole til at skifte med; il change et rechange d'avis, han skifter Mening hvert Øieblik.

Rechanter, *v. a.* gjentage en Sang, synge om igjen; *fig.* og *fa.* gjentage en Advarsel el. Formaning; foreholde En altid det Samme.

Réchappé, e, *s.* En, som er undsluppen fra en Fare el. fra et Fængsel; c'est un – des galères (de la potence), det er et farligt Menneske, en mistænkelig Person, der seer ud til det Værste.

Réchapper, *v. a.* komme sig af en Sygdom; undslippe en Fare; slippe ud af et Fængsel.

Recharge, *f.* ny Ladning af et Gevær; gjentaget Angreb; gjentagen Begjæring; Forøgelse, Forstærkelse; bruges især i Udtr. venir à la – (om Personer), og venir en – (om Ting); il est revenu à la –, han har fornyet sin Begjæring, bestormet med gjentagen Bøn; cette nouvelle vient en – de la première, denne Efterretning tjener til at bestyrke den første, til at forstærke Indtrykket af samme.

Rechargement, *m.* Omladning; ny Indladning el. Paalæsning af Varer.

Recharger, *v. a.* lade paa Ny (om Varer); læsse igjen paa; lade igjen et Gevær; angribe paa Ny; indskærpe el. forstærke en Ordre; je vous avais chargé et –é de le lui dire, jeg havde indskærpet el. paalagt Dem tidt nok at sige ham det (*fa.*); (Charr.) – un essieu, gjøre en forslidt Axel tykkere og stærkere.

Rechasser, *v. a.* udjage igjen; fordrive paa Ny; drive fra et Sted til et andet; drive tilbage; *v. n. fa.* jage igjen paa et el. andet Sted.

Rechasseur, *m.* Jagtbetjent, som er sat til at drive Vildtet tilbage i Skoven; *p. u.* [Kulbækken.

Réchaud, *m.* Fyrfad; Varmebækken;

Réchauf, *m.* (Jard.) varm Gjødning omkring en Mistbænk.

Réchauffage, *m.* Plagiat af gamle Sager, der udgives for nye, Opkog.

Réchauffé, e, *p.* gjenopvarmet; *fig.* opkogt; *s.m.* opvarmet Ret; *fig.* og *fa.* tidt gjentagen Fortælling, opkogt Historie.

Rechauffement, *m.* Gjenopvarming.

Réchauffement, *m.* frisk Gjødning paa en Mistbænk.

Rechauffer, *v.a.* varme anden Gang.

Réchauffer, *v. a.* opvarme hvad der er blevet koldt; *fig.* oplive igjen, tilskynde paa Ny; (Jard.) – une couche, lægge frisk Gjødning paa en Mistbænk; *v. pr.* blive igjen varm; *fig.* oplives, opflammes paa Ny; le temps se réchauffe, det bliver igjen varmere i Veiret; son zèle se réchauffe, hans Iver oplives paa Ny; *prov.* – un serpent dans son sein, nære en Slange i sin Barm, gjøre Vel imod en Utaknemmelig. [Mad i.

Réchauffoir, *m.* Ovn til at varme

Rechaussement, *m.* (Jard.) Jordens Opgravning el. Ophobning omkring et Træ; *p. u.*

Rechausser, *v. a.* give En igjen Sko og Strømper paa; (Jard.) lægge frisk Jord el. Gjødning om Foden af et Træ; (Maç.) forstærke Fodstykket af en Muur med nye Steen; (Mon.) omhamre en Mynt for at gjøre den mindre; *v. pr.* trække selv andre Sko og andre Strømper paa.

Rechaussoir, *m.* (Mon.) Slags Mynthammer (s. rechausser).

Rêche, *a.* haard og ujævn at føle paa, struppet, ru; *fig.* barsk, vanskelig at omgaaes.

Recherchable, *a.* som fortjener at søges el. undersøges (J.-J. Rousseau).

Recherche, *f.* Søgning, Eftersøgning; *fig.* Undersøgning, Efterforskning, Granskning; Undersøgelse; Frieri; Omhu i Udarbeidelsen el. Fuldendelsen af en Kunstners Arbeide; Kunstlen, Forfinelse; (Maç. og Pav.) Istandsættelse af et Muur- el. Brolæggerarbeide ved Indsætning af manglende Steen; (E. F.) Eftersyn af de manglende Træer i en Skov for at erstatte samme; on est à la – de l'auteur du crime, man er i Færd med at eftersøge Ophavsmanden til Forbrydelsen; faire la – de qc., søge efter Noget; anstille en Undersøgelse af Noget; faire la – d'une fille, frie til en Pige; s'occuper de –s sur un objet, beskjæftige sig med Grandskning over en Materie; ce livre est plein de –s, denne Bog er fuld af interessante Undersøgelser; il y a trop de – dans son style, der er for megen Kunstlen, for meget Søgt i hans Stiil; un style sans –, en naturlig, ukunstlet Stiil; cette femme est mise avec –, denne Dame er klædt med en altfor søgt Smag.

Recherché, e, *p.* søgt; nøie undersøgt, mærkelig, usædvanlig (*v.*); udarbeidet med stor Omhu; kunstlet, altfor søgt; une parure –e, en rig men altfor søgt Pynt; une expression –e, et søgt, maniereret Udtryk; un homme –, et Menneske, hvis Selskab er meget søgt; (Sculp. og Peint.) une figure bien –e, en omhyggeligt udarbeidet Figur.

Rechercher, *v. a.* søge igjen, paa Ny; søge omhyggeligt, opsøge, efterspore, gjennemsøge, eftersee; anstille

Undersøgelse om; søge at erholde; frie til; ønske at omgaaes med; – les secrets de la nature, efterspore Naturens Hemmeligheder; il a –é tous les mémoires, han har gjennemgaaet alle Memoirer; – la vie de q., undersøge Ens Vandel; – la faveur de q., søge at erholde Ens Gunst; – une fille, frie til en Pige; tout le monde le recherche, Alle ønske hans Selskab, at see ham hos sig; (Peint. og Sculp.) udarbeide med Omhu, rette de mindste Feil; (Man.) – un cheval, tilskynde en Hest ved alle Slags Midler.

Rechercheur, *m.* Eftersøger, Undersøger; Arbeider ved et Teglsteensværk, som kjører til Ovnen Alt hvad der hører til Fabrication af Teglsteen; *p. u.*

Rechigné, e, *p.* suurmulende, knurvorn; fortrædelig af Udseende.

Rechignement, *m.* Suurmuleri, Knurvornhed.

Rechigner, *v. n.* see suur ud, sætte et vredt Ansigt op.

Rechoir, *v. n.* falde igjen; *fig.* falde tilbage i samme Sygdom el. til samme Feil; *v.*

Rechute, *f.* nyt Fald; især *fig.* Tilbagefald (til en Synd el. i en Sygdom).

Récidive, *f.* Tilbagefald til en Feil; prenez garde à la –, vogt Dem for oftere at begaae den Feil; en cas de –, i Tilfælde af Tilbagefald.

Récidiver, *v. n.* begaae paa Ny en Brøde; falde tilbage til samme Feil.

Récief, *m.* (Mar.) en Skippers Beviis for Varers Modtagelse.

Récif, *m.* Strækning af Skjær, Rev.

Récipé, *m.* Lægerecept; *pl.* des récipés.

Récipiangle, *m.* Vinkelmaaler.

Récipiendaire, *s.* Candidat til en høitidelig Optagelse i et Samfund.

Récipient, *m.* (Chi.) Kar, hvori Productet af en Distillering opfanges; Glasklokken over Luftpompen.

Réciprocation, *f.* Modtagelse af Gjengjæld (*p. u.*); (Phys.) Forandring i Pendulets Retning til Dagens forskjellige Timer, som en Følge af Forandring af Centrum for Jordens Gravitet.

Réciprocité, *f.* Gjensidighed, gjensidigt Forhold.

Réciproque, *a.* gjensidig; (Gr.) verbe –, Verbum, som betegner en Handling, der foregaaer mellem to el. flere paa hinanden gjensidigt virkende Gjenstande; (Log.) propositions –s, Sætninger, i hvilke Subjectet for den ene er Prædicatet i den anden og omvendt; (Math.) raison –, s. f. raison inverse; *s. m.* Gjengjæld.

Réciproquement, *ad.* gjensidigen, omvendt.

Réciproquer, *v. n.* vise Gjengjæld, gjengjælde; *p. u.*

Recirer, *v. a.* overstryge paa Ny med Vox; blanke paa Ny.

Récit, *m.* Fortælling; sur le – qu'on m'en a fait, efter den Beskrivelse, som man har gjort mig deraf; faire un grand – (el. de grands –s) de q., fortælle meget Godt om En, tale meget fordeelagtigt om En; (Mus.) Soloparti; Hovedstemme i en Symphoni.

Récitant, e, *a.* (Mus.) partie –e, Soloparti; den, som udfører Hovedpartiet, Hovedstemme (partie concertante).

Récitateur, *m.* En, som fremsiger Noget efter Hukommelsen; *p. u.*

Récitatif, *m.* (Mus.) Recitativ.

Récitation, *f.* Fremsigelse af Noget udenad; (Mus.) Foredrag af et Soloparti.

Réciter, *v. a.* fremsige Noget udenad; fortælle; foredrage; (Mus.) udføre et Soloparti, synge el. spille en Solo.

Réciteur, *m.* Fortæller af Historier; *fa.* – éternel, kjedsommelig Fortæller; *p. u.*

Réclamant, e, *s.* (Jur.) En, som tilbagefordrer Noget.

Réclamateur, *m.* (Com.) En, som tilbagefordrer Skib el. Varer, som man med Urette har bemægtiget sig.

Réclamation, *f.* Tilbagefordring, Indsigelse; être en –, have gjort Indsigelse, have tilbagefordret Noget.

Réclame, *m.* (Fauc.) Raab el. Signal, hvormed Falken kaldes tilbage; *f.* (Impr.) Deel af et Ord nederst paa Siden, hvorved Begyndelsen af næste Side angives; (Libr.) kort Anmeldelse af et literairt Arbeide; (Mus.) Udgangsstrofe i Chor; (Th.) Stikord.

Réclamer, *v. a.* anraabe; tilbagefordre; tale Ens Sag; (Ch.) kalde Hundene el. Falken tilbage; *v. pr.* se – de q., beraabe sig paa En, som sin Slægtning el. Beskytter; *v. n.* indvende, indsige imod; – le secours de q., anraabe Ens Bistand; – son domestique, fordre sin Tjener udleveret, tale hans Sag; – des meubles loués, tilbagefordre udleiede Meubler; – contre qc., protestere imod Noget, besvære sig over Noget; – contre ses vœux, tilbagekalde sine aflagte Løfter (om Munke).

Réclameur, *m.* (H. n.) Navn paa en afrikansk Drossel.

Réclamper, *v. a.* (Mar.) istandsætte en sønderbrudt Mast el. Raastang, lægge en Skaal paa. [Fiskegarn; *p. u.*

Réclare, *m.* (Pê.) Slags tætmasket

Réclinaison, *f.* (Astr.) Gradetal, hvormed en Solskive fjerner sig fra Høiden (fra den verticale Linie gjennem Zenith).

Réclinant, *a. m.* bruges kun i Udtr. cadran –, Solskive, hvis Stilling fjerner sig fra den lodrette Linie.

Récliner, *v. n.* fjerne sig fra den lodrette Linie (om Solskiver).

Reclouer, *v. a.* nagle igjen fast.

Reclure, *v. a.* bruges kun i l'infinitif og de sammensatte Tider: indespærre, indeslutte; *v. pr.* lukke sig inde.

Reclus, e, indesluttet, indespærret; il est – dans sa chambre, han holder sig inde og seer Ingen; .. *s.* Eneboer, Eneboerske; Eremit; vivre comme un –, leve som en Eremit, ikke see andre Mennesker.

Reclusage, *m.* Fængsel; *v.* [bolig; *v.*

Recluserie, *f.* Munkecelle, Eremit-

Reclusion, *f.* Indespærring; Fængsling; Eremitbolig; Celle.

Reclusionnaire, *a.* som er dømt til Indespærring, til Fængsling.

Recocher, *v. a.* i Udtr. – la pâte, banke Deigen endnu engang med den flade Haand; *p. u.*

Recogner, *v. a.* slaae igjen ind; *fig.* tilbagedrive; – l'ennemi, slaae Fienden tilbage (*pop.*).

Récognitif, ive, *a.* (Jur.) i Udtr. acte –, Anerkjendelsesact.

Récognition, *f.* (Did.) Undersøgelse.

Recoiffer, *v. a.* ordne igjen Hovedpynten; sætte Hovedtøiet igjen i Lave.

Recoin, *m.* lille Krog, hemmelig Krog, Smuthul; *fig.* les -s du cœur, Hjertets Lønkammer (i ædlere Stiil: les replis du cœur).

Récoler, *v. a.* forelæse endnu engang for et Vidne sammes Udsagn for Retten; (E. F.) eftersee et Skovhug; (Prat.) – un inventaire, undersøge om Fortegnelsen over et Inventarium er rigtig.

Récollecteur, *m.* En, som forfatter Samling af Love, el. som samler Facta.

Récollection, *f.* (Thé.) Tankernes Samling.

Récollement (Ac. récolement), *m.* Oplæsning af Vidners Udsagn, for at erfare, om der Intet er deri at forandre; (E. F.) Besigtigelse af et Skovhug; (Prat.) faire le – d'un inventaire, undersøge om Fortegnelsen over et Inventarium er rigtig. [paa Ny.

Recoller, *v. a.* klistre el. sammenlime

Récollet, *m.* Franciskanermunk.

Récollette, *f.* Nonne, som fulgte Franciscanerordenens Regel.

Récolliger (se), *v. pr.* samle sine Tanker; *v.* [*fig.* Samling.

Récolte, *f.* Høst; det Indhøstede;

Récolter, *v. a.* høste, indhøste.

Recommandable, *a.* roesværdig, agtværdig, anbefalelsesværdig.

Recommandaresse (bedre: recommanderesse), *f.* forhen Fæstekone, som forskaffede Ammer.

Recommandataire, *m.* en hæftet og til længere Arrest anbefalet Debitors Creditor.

Recommandation, *f.* Anbefaling; Anseelse, Agtelse; (Prat.) Indsigelse imod Løsladelse af en Arrestant, der er hæftet paa Forlangende.

Recommander, *v. a.* beordre; formane til; anbefale; modsætte sig en Arrestants Løsladelse; anmelde stjaalne Sager for Handlende, hos hvem de kunde falbydes; *v. pr.* anbefale sig; j'ai recommandé à mes gens de vous obéir, jeg har paalagt mine Folk at adlyde Dem; – le secret à q., anmode En om at bevare en Hemmelighed; on lui a -é d'être sage, man har formanet ham til at opføre sig vel; – q. au prône, anbefale En til Menighedens Understøttelse fra Prædikestolen; *fig.* og *fa.* il a été bien -é au prône, man har sat Ondt for ham, man har sværtet ham hos hans Foresatte; se – à q., anraabe Ens Bistand, anbefale sig til En; se – de soi-même, anbefale sig af sig selv, have saa mange gode Egenskaber, at man ingen Anbefaling behøver; *pop.* se – à tous les saints et saintes du Paradis, anraabe alle Mennesker om Beskyttelse. [delse.

Recommencement, *m.* ny Begyn-

Recommencer, *v. a.* og *n.* begynde paa Ny, begynde igjen; – un élève, begynde en Elevs Underviisning igjen forfra; – un cheval, tage en Hest paa Ny i Skole; c'est toujours à –, der

er altid Noget at forandre, man maa altid begynde forfra, det er som om der Intet var foretaget; – de plus belle, sur de nouveaux frais, begynde paa Ny forfra, med større Iver end før.

Recommenceur, se, *s.* En, som altid begynder forfra; En som altid gjentager det Samme.

Récompense, *f.* Belønning; Løn; Erstatning; *fig.* fortjent Straf, Vederlag; il a obtenu la – de ses bons offices, han har erholdt Lønnen for sine gode Tjenester; pour –, til Erstatning; il a eu la – de ses crimes, han har faaet den Straf, han fortjente for sine Forbrydelser; en –, *loc. ad.* til Erstatning, til Gjengjæld.

Récompenser, *v. a.* belønne; erstatte, skadesløsholde; *fig.* straffe; *v. pr.* holde sig skadesløs; – q. de qc., lønne En for Noget; – le temps perdu, gjenvinde den tabte Tid, oprette det Forsømte.

Recompléter, *v. a.* udfylde paa Ny, fuldstændiggjøre igjen.

Recomposer, *v. a.* sætte sammen igjen; sammensætte, udarbeide paa Ny; (Impr.) sætte paa Ny, sætte forfra; (Chi.) samle igjen et Legemes adskilte el. affondrede Dele.

Recomposition, *f.* Sammensætning paa Ny; det paa Ny Sammensatte; Omarbeidelse; (Chi.) Gjenforening af et Legemes Dele; (Impr.) Omsætning forfra.

Recompter, *v.a.* tælle paa Ny, omtælle; overregne.

Réconciliable, *a.* som kan forsones; bruges sjeldent uden med Negtelse: ces deux familles ne sont pas –s, disse to Familier ere ikke at forsone.

Réconciliateur, -trice, *s.* En, som forliger Uenige; Forsoner, Forsonerinde; *a.* forsonende; une lettre -trice, et forsonende Brev.

Réconciliation, *f.* Forsoning, Forligelse; Gjenindvielse af en Kirke; – d'un hérétique à (avec) l'église, en Kjetters Gjenudsoning med Kirken.

Réconcilier, *v. a.* forlige, forsone; bringe til at harmonere; *v. pr.* forsone sig med En; skrifte endnu engang før Communionen; – le théâtre avec la morale, bringe Theatret i Overeensstemmelse med Sædelæren; – une église, gjenindvie en vanhelliget Kirke; – un hérétique à (avec) l'église, gjenudsone en Kjetter med Kirken; se – avec soi-même, forsone sig med sin Samvittighed.

Réconduction, *f.* (Jur.) bruges kun i Udtr. tacite –, stiltiende Fornyelse af en Forpagtningscontract paa samme Vilkaar som forhen.

Reconduire, *v. a.* følge En, som har aflagt et Besøg, ud til Døren el. til Vogns; ledsage En hjem fra et Selskab; *fa.* jage En paa Døren (*iron.*); – une dame chez elle, følge en Dame hjem; – q. à coups de canne, jage En bort med Stokkeprygl.

Reconduite, *f.* Ledsagelse hjem fra et Selskab; Bortviisning (*iron.*).

Reconfesser, *v. a.* skrifte En igjen, skrifte En anden Gang. [paa Ny.

Reconfirmer, *v. a.* bekræfte, bestyrke

Réconfort, *m.* Trøst; *v.* [stende (*v.*).

***Réconfortant**, e, *a.* styrkende; trø-

Réconfortatif, *m.* styrkende Middel.

Réconfortation, *f.* Styrkning.

Réconforter, *v.a.* styrke; trøste (*v.*).

Reconfrontation, *f.* (Pal.) Vidners gjentagne Fremstilling med den Anklagede.

Reconfronter, *v. a.* (Pal.) fremstille Vidner paa Ny med den Anklagede.

Reconnaissable, *a.* kjendelig, let at gjenkjende.

Reconnaissance, *f.* Gjenkjendelse; fuldstændig Undersøgelse; Bekjendelse, Vedgaaelse; skriftlig Tilstaaelse for en Modtagelse; Erkjendtlighed, Taknemmelighed; Godtgjørelse, Belønning (*p. u.*); (Mil.) Recognoscering; Troppeafdeling, som udfører en Recognoscering; le dénouement se fit par une –, Opløsningen skete ved en Gjenkjendelse; faire la – des lieux, nøie undersøge Localiteterne; avoir de la –, være erkjendtlig; témoigner sa –, bevidne sin Erkjendtlighed; il m'a passé une – de la rente qu'il me doit, han har udfærdiget til mig en Tilstaaelse for Renten, han skylder mig.

Reconnaissant, e, *a.* erkjendtlig, taknemmelig.

Reconnaître, *v. a.* gjenkjende; nøie undersøge, iagttage; erkjende, indsee; tilstaae, bekjende; vedkjende, vedgaae; paaskjønne, være taknemmelig for; gjengjælde; (Mil.) recognoscere; *v. pr.* gjenkjende sig selv; gjenkjende sine Anskuelser i en Anden; orientere sig; gaae i sig selv, indsee at man har

feilet; befinde sig; on reconnaît un écrivain à son style, man gjenkjender en Skribent paa hans Stiil; on a reconnu son innocence, man har erkjendt, indseet hans Uskyldighed; il a reconnu sa faute, han har vedgaaet, tilstaaet sin Feil; il l'a reconnu pour son fils, han har vedkjendt sig ham som sin Søn; – un gouvernement, anerkjende en Regjering; – des bienfaits, paaskjønne Velgjerninger; – un service, gjengjælde en Tjeneste; il se reconnaît dans son fils, han gjenkjender sig selv i sin Søn; ce manuscrit est si plein de ratures, que je ne puis m'y –, dette Haandskrift er saa fuldt af udstrøgede Steder, at jeg ikke kan finde Rede deri; il se reconnut sur ses vieux jours, han gik i sig selv paa sine gamle Dage; quand il vint à se –, da han kom til Besindelse.

Reconnu, e, *p.* gjenkjendt; tilstaaet, vedkjendt, anerkjendt; paaskjønnet; erkjendt.

Reconquérir, *v. a.* gjenerobre; *fig.* [gjenvinde.

Reconquête, *f.* Gjenerobring; det Gjenerobrede; *p. u.*

Reconstitution, *f.* Erhvervelse af et nyt Laan til Afbetaling af et ældre, hvorved den, som yder Laanet, indtræder i den forrige Panteeiers Ret.

Reconstruction, *f.* Gjenopbyggelse.

Reconstruire, *v. a.* gjenopbygge, opbygge paa Ny.

Reconsulter, *v. a.* spørge paa Ny til Raads; overveie paa Ny.

Reconter, *v. a.* fortælle igjen.

Recontinuer, *v. a.* fortsætte igjen hvad der har været afbrudt; tage igjen fat paa.

Recontracter, *v. a.* indgaae en Forpligtelse paa Ny; paadrage sig atter.

Reconvenir, *v. a.* (Pal.) indgive Contraklage.

Reconvention, *f.* (Pal.) Contrasøgsmaal; Contraklage fra den Anklagede imod Anklageren.

Reconventionnel, le, *a.* (Pal.) angaaende el. henhørende til et Contrasøgsmaal. [delse.

Reconvocation, *f.* ny Sammenkal-

Reconvoquer, *v. a.* sammenkalde paa Ny, samle anden Gang.

Recopier, *v. a.* afskrive igjen.

Recoquillement, *m.* Sammenrulning, Krumning.

Recoquiller, *v. a.* sammenrulle, ombøie, krumme; *prov.* il n'y a point de si petit ver qui ne se recoquille, der gives ingen saa lille Fjende, som jo tænker paa at forsvare sig el. vise Gjengjæld, naar han angribes.

Record, *m.* Vidnesbyrd; *inus.*

Recorder, *v. a.* gjentage hvad der skal læres; repetere (*p. u.*); lade underskrive af Vidner (i d. Betydn. i le part.); *v. pr.* gjenkalde i sin Hukommelse; se – avec q., gjøre Aftale med En. [bedre paa Ny.

Recorriger, *v. a.* rette igjen, for-

Recors, *m.* en Retsbetjents Vidne el. Medhjælper.

Recoucher, *v. a.* lægge igjen i Sengen; lægge igjen ned; – son ennemi à terre, slaae sin Fjende igjen til Jorden; *v. pr.* gaae i Seng igjen.

Recoudre, *v. a.* sye igjen sammen.

Recoulement, *m.* Flyden paa Ny; gjentagen Siening; Gjennemsyn af Kort ved at lade dem løbe gjennem Fingrene foran Lyset.

Recouler, *v. a.* sie paa Ny; gjennemsee Kort ved at lade dem løbe gjennem Fingrene foran Lyset; *v. n.* flyde paa Ny.

Recoupage, *m.* (Mir.) Udjevning af de af Poleerbrættet paa Speilfladen efterladte Spor.

Recoupe, *f.* Gruus el. Affald fra Steenhugning; Klidaffald ved Sigtning; anden Høslet.

Recoupement, *m.* (Arch.) Indrykning af en Muur for hvert Lag Steen for at frembringe større Fasthed.

Recouper, *v. a.* skjære igjen; tilskjære paa Ny; tage igjen af (i Kort); (Mir.) borttage Ujevnhederne paa Speilfladen.

Recoupette, *f.* Klidmeel; Meel, som faaes af Klidaffald.

Recourbé, e, *p.* ombøiet, krummet.

Recourber, *v. a.* ombøie, krumme Enden af Noget.

Recourir, *v. n.* løbe igjen; anraabe om Hjælp, tage sin Tilflugt til, tye til; – à Dieu, anraabe Gud om Hjælp; – aux remèdes, tage sin Tilflugt til Lægemidler; – à l'artifice, anvende List; – aux manuscrits, eftersee Haandskrifterne; (Pal.) – en cassation, appellere til Cassationsretten; (Mar.) – un cable, underhale et Toug.

Recourre, *v. a.* befrie en Fange fra

dem, som føre ham bort; rive ud af Hænderne det som bæres bort; v.

Recours, *m.* Tilflugt; avoir – à q., tye til En, søge Hjælp hos En; (Jur.) Ret til at søge Opreisning, Skadesløsholdelse; – en cassation, Appellering til Cassationsretten; – en grâce, Ansøgning om Forandring el. Eftergivelse af en idømt Straf.

Recousse, *f.* Befrielse af en Fange, som føres bort med Vold; à la –, *loc. ad.* befrier ham! v.

Recousu, e, *p.* sammensyet igjen, syet paa Ny; des vers -s, sammenflikkede Vers. [gjenerholdes.

Recouvrable, *a.* (Fin.) som kan

Recouvrance, *f.* Gjenerhvervelse; v.

Recouvrement, *m* Gjenerholdelse af hvad der er tabt; Gjenerhvervelse af Helbreden; Inddrivelse af Tilgodehavende; Kapsel (paa et Uhr); (Arch.) Kant paa en Tagsteen, hvorved den griber fat i den næste.

Recouvrer, *v. a.* finde igjen, gjenerholde, gjenvinde, faae igjen; modtage Betaling; oppebære, inddrive; – la santé, gjenerholde sin Sundhed; il a recouvré la vue, han har faaet sit Syn igjen; – les impôts, inddrive Skatterne.

Recouvrir, *v. a.* tildække paa Ny, bedække igjen, overtrække igjen; *fig.* besmykke; *v. pr.* overtrækkes paa Ny; formørkes igjen; – un toit, lægge et Tag om; – un livre, overtrække en Bog igjen; – qc. de beaux prétextes, skjule Noget under smukke Paaskud, besmykke Noget; le ciel se recouvre, Himlen overtrækkes paa Ny. [spytte igjen.

Recracher, *v.a.* spytte igjen ud; *v. n.*

Récréance, *f.* (Dr.) foreløbig tilstaaet Nydelse af en omtvistet geistlig Indtægt; lettres de –, Tilbagekaldelsesskrivelse for en Gesandt ved et fremmed Hof; Skrivelse, en tilbagekaldt Gesandt modtager til sin Fyrste fra Fyrsten, hos hvem han var ansat.

Récréancer, *v. a.* (Dr.) tilsikkre En Nydelsen af en omtvistet geistlig Indtægt.

Récréatif, ive, *a.* forfriskende, morende, underholdende; *fa.*

Récréation, *f.* Forfriskning, Vederkvægelse, Adspredelse; Hviletid, Fritime; l'heure de la –, el. blot la –, Fritime, Legetime; prendre un peu de –, vederkvæge el. forfriske sig lidt.

Récrédentiaire, *m.* Interimsbesidder af en omtvistet geistlig Indtægt; *p. u.*

Récréer, *v. a.* gjenoprette, gjenindføre, give en ny Tilværelse.

Récréer, *v. a.* more, fornøie, adsprede, vederkvæge; forfriske; oplive.

Récrément, *m.* (Méd.) Vædske, som affondres fra Blodet, saasom Spyt, Galde o. desl.

Récrémenteux, se, *a.* (Méd.) affondret fra Blodet (om visse Vædsker i Legemet).

Récrémentitiel, le, *a.* s. s. récrémenteux. [Opsminkning.

Recrépiment, *m.* ny Udspækning;

Recrépir, *v. a.* udspække paa Ny; opsminke; omarbeide (om et literairt Arbeide); – un mur, afrappe igjen en Muur; – son visage, sminke sit Ansigt stærkt; – un conte, fortælle en Historie paa en ny Maade, med Forandringer el. Tilsætninger. [dybere.

Recreuser, *v. a.* grave igjen, grave

Recribler, *v. a.* sie om igjen.

Recrier, *v. a.* og *v. n.* raabe igjen; skrige paa Ny.

Récrier (se), *v. pr.* udbryde i høie Skrig af Beundring el. Overraskelse; erklære sig lydeligen imod Noget; se – contre une injustice, protestere imod en Uretfærdighed; (Ch.) fordoble sin Gjøen (om Hunde).

Récrimination, *f.* Modbeskyldning; user de –, fremkomme med Modklage.

Récriminatoire, *a.* indeholdende en Modklage.

Récriminer, *v. a.* fremføre Modbeskyldninger, fremkomme med Modklage, gjengjælde Skjældsord med Skjældsord.

Récrire, *v. a.* omskrive, skrive det Samme flere Gange; besvare (et Brev; *p. u.*); *fig.* omarbeide.

Recroire, *v. a.* begynde igjen at troe paa Noget; *p. u.*

Recroisetté, e, *a.* (Blas.) dobbeltkorset (om Kors, hvis Grene ende sig i andre Kors).

Recroître, *v. n.* voxe igjen.

Recroqueviller (se), *v. pr.* skrumpe sig sammen. [*v. pr.* tilsmudse sig.

Recrotter, *v. a.* tilsmudse paa Ny;

Récrouir, *v. n.* udblødes og begynde at raadne i Vand (om Hør el. Hamp); (Orf.) omkoge Metaller.

Recru, e, træt, udmattet; *p. u.*

Recru, *m.* ny Opvæxt af en Skov, som er bleven afhugget.

Recrudescence, *f.* (Méd.) hæftig Tilbagevendelse el. Fornyelse af en Sygdom.

Recrue, *f.* Rekrutering; Udskrivning af nye Soldater; Rekrutter; *fig.* og *fa.* uventede Gjæster.

Recrutement, *m.* Udskrivning af Soldater; Hværving; Rekrutering.

Recruter, *v. a.* udskrive Soldater, hværve; forsyne med Rekruter; rekrutere; *fig.* søge Tilhængere el. Bundsforvante; *v. pr.* forsyne sig med Rekruter.

Recruteur, *m.* Troppeudskriver; Hværver; *a.* capitaine –, Hværverkapitain.

Recta, *ad. lat.* ligefrem, den lige [Vei; punktligt, præcist; *fa.*

Rectale, *a.* (An.) i Udtr. veine –, indvortes gyldne Aare.

Rectangle, *a.* (Géo.) retvinklet; *m.* Rectangel, retvinklet Parallelcgram.

Rectangulaire, *a.* s. rectangle.

Recteur, *m.* Rector, Overhoved for en Høiskole; forh. Overhoved for et Universitet; Sognepræst (i Bretagne); *a. m.* (Chi.) esprit –, en Plantes aromatiske Substants.

Rectificateur, *m.* Redskab til at luttre el. distillere endnu engang (rectificere) Liqueur.

Rectification, *f.* Berigtigelse; (Chi.) Luttring, Omdistillering; (Géo.) – d'une courbe, en krum Linies Tilbageførelse til en ret Linie.

Rectifier, *v. a.* berigtige, rette; bringe i den rette Form; (Chi.) luttre, distillere paa Ny; (Géo.) – une courbe, finde en lige Linie, som i Længde svarer til en krum.

Rectiligne, *a.* (Géo.) retliniet

Rectitude, *f.* (Géo.) lige Retning, retliniet Egenskab; *fig.* Rigtighed, Fornuftmæssighed; Redelighed.

Recto, *m.* første Side af et Blad (modsat verso); *pl.* des –.

Rectrograde, *a.* som gaaer frem ad en lige Line. [Rector; *pl. m.* -raux.

Rectoral, e, *a.* henhørende til en

Rectorat, *m.* Rectorembede, Rectorværdighed; en Rectors Embedstid. [*v.*

Rectorerie, *f.* et Sogns Forvaltning;

Rectorier, *v. a.* betale Pergamentsafgift til Universitetsrectoren i Paris; *v.*

Rectrices, *f. pl.* lange Halefjer, som tjene til at styre Fuglenes Flugt.

Rectum (um udt. om), *m.* (An.) Endetarmen, Skidentarmen. [bevis.

Reçu, *m.* Qvittering, Modtagelses-

Reçu, e, *p.* modtaget; antaget; vedtaget; des usages –s, vedtagne

Recueil, *m.* Samling. [Skikke.

Recueillement, *m.* Tankernes Samling el. udeelte Opmærksomhed paa en enkelt Gjenstand; Sindets Fordybelse i sig selv, Andagt.

Recueillir, *v. a.* samle; indsamle; opsamle; høste; sammendrage, compilere; udlede, slutte; tage vel imod, laane Huus; *v. pr.* samle sine Tanker, fatte sig, henvende sin Opmærksomhed paa en enkelt Gjenstand; fordybe sig i sig selv, løsrive Sindet fra det Jordiske; – des fruits, indsamle Frugter; on y recueille beaucoup de blé, man avler der meget Korn; – les voix, samle Stemmerne; – une succession, faae en Arv; – les passants chez soi, laane de Forbireisende Huus, yde dem Ophold hos sig; – tout ce qu'il y a de plus beau dans un ouvrage, sammendrage alt det Smukkeste, der indeholdes i et Værk; – ses esprits, samle sine Tanker; tout ce que j'ai pu – de son entretien, c'est..., Alt hvad jeg har kunnet udlede af at tale med ham, er...; – du fruit de qc., høste Nytte af Noget; après s'être –i, efterat have samlet sine Tanker, efterat have befindet sig.

Recueilloir, *m.* (Cord.) Rebslagerværktøi til at spinde flere Snore sammen. [bage igjen; brænde igjen, udgløde.

Recuire, *v.a.* koge paa Ny; opkoge;

Recuisson, *f.* gjentagen Kogning; (Glac.) Ophedning af Glasset i en stærk Ild; Glassets langsomme Afkøling.

Recuit, *m.* Udgløduing, Udbrænding (Operation, hvorved Metaller hærdes).

Recuit, e, *p.* omkogt; kogt stærkt; bagt igjen; udglødet; (Méd.) hærdet, styrknet (om Vædsker).

Recuite, *f.* Metallers Udglødning; *pl.* ostagtige el. smøragtige Dele, som affondres fra Vallen efter at den første Ost er uddraget af Melken.

Recuiteur, *m.* (Mon.) Læredreng, som udgløder Metalskiverne til Mynterne.

Recul (l udtales), *m.* Kanons Tilbageløb efter at være affyret; (Horl.)

échappement à –, tilbagespringende Hagehjul el. Stoppehjul.

Reculade, *f.* Tilbagerykning; Tilbagerullen; *fig.* og *fa.* Tilbagegang, Tilbagevigen; Udsættelse af en Sags endelige Afgjørelse.

Reculé, e, *p.* stødt tilbage; *fig.* fjernt; fraliggende; le temps le plus –, den fjerneste Tid; être bien –, være langt tilbage i Kundskaber, i Uddannelse.

Reculée, *f.* bruges kun i Udtr. feu de –, stærk Ild, som strømmer tilbage; *p. u.*

Reculement, *m.* Tilbagerykning; Tilbagevigen; (Man.) Kobbelrem (Deel af Seletøiet til en Kjøreheft).

Reculer, *v. a.* rykke tilbage, skyde el. drive tilbage; *fig.* fjerne, forsinke, forhale; *v. n.* gaae tilbage; *fig.* gaae Krebsgang; vige, give efter; udsætte, trække i Langdrag; *v. pr.* trække sig tilbage; træde tilbage; – une muraille, rykke en Muur længere ud; – les frontières, udvide Grændserne; cet évènement l'a fort –é, denne Begivenhed har sat ham meget tilbage; il recule ses payements d'un mois, han udsætter sine Betalinger en Maaned; il ne recule jamais, on ne l'a jamais vu –, han viger aldrig; han holder fast ved sine Meninger; il ne recule à (devant) rien, Intet formaaer at afskrække ham; han paatager sig ethvert Arbeide, der fordres af ham; *prov.* reculer pour mieux sauter, give efter for Øieblikket for siden at vinde desto større Fordeel.

Reculons (à), *loc. ad.* baglænds; aller à –, gaae Krebsgang.

Récupérable, *a.* som kan gjenerholdes, som lader sig gjenoprette.

Récupération, *f.* (Astr.) en Stjernes Gjenerholdelse af Lys, idet den udtræder af en Formørkelse.

Récupérer, *v. a.* gjenerholde; bruges især som *v. pr.* faae sit Tab gjenoprettet. [mer hos Blikkenslageren.

Récurage, *m.* Skuring; Skurekam-

Récurer, *v. a.* skure; rense paa Ny; (Vign.) omhagge et Viinbjerg tredie Gang.

Récurrent, e, *a.* (An.) tilbageløbende; nerf –, Nerve, som løber ud i flere Grene i Musklerne om Stemmeridsen; (Poé.) vers -s, Vers, der læses bagvendt.

Récusable, *a.* som der kan indvendes imod, forkastelig; juge –, en Dommer, som man gjør Indsigelse imod. [juge, en Dommers Ikkeantagelse.

Récusation, *f.* Forkastelse; – d'un

Récuser, *v. a.* gjøre Indsigelse imod, excipere imod; betragte som mistænkelig, forkaste; *v. pr.* vige sit Sæde, afholde sig fra at dømme i en Sag.

Rédacteur, trice, *s.* Udarbeider af en Afhandling, Forfatter til skriftlige Opsatser; Udgiver, Redacteur; ogs. *a.* le gérant –, den ansvarhavende Redacteur.

Rédaction, *f.* Forfattelse af en skriftlig Artikel, Udarbeidelse el. Samling af en Avis, Redaction.

Redan, *m.* (Fort.) Fæstningslinie bestaaende af ind- og udgaaende Vinkler; (Minér.) trappeformig Steensætning i et Skiferbrud. [dandse paa Ny.

Redanser, *v. a.* og *n.* dandse igjen;

Redarguër, *v. a.* dadle, laste, gjennemhegle; *v.* [*v. p. u.*

Rédargution, *f.* Replik i en Strid,

Reddition. *f.* Overgivelse (af en Fæstning); – de compte, Indlevering af en Regning til Eftersyn.

Redditionnaire, *a.* som er pligtig til at aflægge Regnskab; *p. u.*

Redébattre, *v. a.* bestride paa Ny, forfegte igjen. [yttre igjen.

Redéclarer, *v. a.* erklære igjen,

Redédier, *v. a.* tilegne igjen; indvie paa Ny. [igjen ad.

Redéfaire, *v. a.* løse igjen, skille

Redéjeûner, *v. n.* spise igjen Frokost.

Redélibérer, *v. a.* overveie paa Ny, tage igjen under Overveielse.

Redélivrer, *v. a.* befrie igjen.

Redemander, *v. a.* forlange igjen, ansøge igjen om; tilbagefordre, kræve atter. [et Sted.

Redemeurer, *v. n.* boe igjen paa

Redémolir, *v. a.* rive ned igjen, sløife igjen.

Rédempteur, *m.* Forløser.

Rédemption, *f.* Menneskenes Forløsning ved J. C.; la – des captifs, christne Fangers Udløsning fra tyrkisk Slaveri.

Redent, *m.* (Arch.) Affats i en Muur, som er opført paa et ujernt Terrain; *pl.* (Mar.) Indsnit, hvorved visse Dele af Skibstømmeret samles.

Redépêcher, *v. a.* affærdige igjen i Hast, affende paa Ny.

Redescendre, *v. n.* stige igjen ned, gaae ned igjen; *v. a.* tage igjen ned.

Redessiner, *v. a.* tegne om igjen, tegne paa Ny.

Redevable, *a.* som endnu skylder Noget; skyldig; il lui est – de cent risdales, han skylder ham endnu hundrede Rixdaler; il lui est – de tout, han har ham at takke for Alt;... *s.* Skyldner; je suis votre –, jeg er Deres Skyldner.

Redévaler, *v. n.* stige igjen ned; *v. a.* sænke mere ned; *p. u.*

Redevance, *f.* Afgift; Landgilde; – en blé, Kornafgift.

Redevancier, ère, *s.* Mand el. Qvinde, som har en aarlig Afgift at svare; *v.*

Redevenir, *v. n.* blive igjen.

Redévider, *v. a.* afhaspe igjen.

Redevoir, *v. a.* være endnu skyldig, staae til Rest med; il lui redoit dix risdales, han skylder ham endnu ti Rixdaler.

Rédhibition, *f.* (Jur.) Paastand om et Kjøbs Ophævelse formedelst Beskaffenheden af det Kjøbte; Tilbagegivelse.

Rédhibitoire, *a.* (Jur.) bevirkende Ophævelse af et Kjøb; cas –, Tilfælde, hvori Kjøbet gaaer tilbage.

Redicter, *v. a.* dictere igjen.

Rédiger, *v. a.* affatte, opsætte, forfatte; samle, ordne; fatte kort, gjengive i faa Ord; – un journal, samle el. redigere et Tidsskrift.

Rédimer (se), *v. pr.* løskjøbe sig, befrie sig fra (især om Spørgsmaal for Retten og om Forurettelser).

Redingote, *f.* forh. lang og viid Overkjole til Ridetoure i Kulde el. slet Veir; nu: Frakke; Fruentimmer-Morgenkjole, som er aaben foran fra øverst til nederst.

Redire, *v. a.* sige igjen, gjentage; eftersnakke; fortælle hvad der er meddeelt i Fortrolighed; dadle, udsætte paa (i d. Betydn. kun i l'inf. og med à); il redit toujours la même ch., han fortæller altid det Samme; il trouve à – à tout, han finder at udsætte paa Alt; il y a beaucoup à – à ce compte, der er meget at indvende imod denne Regning.

Rediseur, se, *s.* Gjentager, Eftersnakker, Brøvler; Sladderhank; *fa.*

Redissoudre, *v. a.* opløse paa Ny.

Redistribuer, *v. a.* uddele igjen; fordele paa Ny.

Redistribution, *f.* ny Uddeling, ny Fordeling.

Redite, *f.* Gjentagelse; tomber dans des -s ennuyeuses, forfalde til kjedsommelige Gjentagelser.

Rediviser, *v. a.* inddele paa Ny.

Redompter, *v. a.* undertvinge igjen.

Rédondance, *f.* overflødig Ordstrøm, Vidtløftighed i Tale; Fyldekalk.

Rédondant, e, *a.* overflødig (om Ord og Udtr.); un style –, en pleonastisk Stiil.

Rédonder, *v. n.* være overflødig; have Overflødighed paa; cette épithète rédonde (bedre: est une rédondance), dette Tillægsord er overflødigt; ce livre rédonde de passages connus, denne Bog er overfyldt af bekjendte Steder.

Redonner, *v. a.* tilbagegive; gjengive; *v. n.* forfalde igjen til, hengive sig paa Ny til; angribe paa Ny; *v. pr.* igjen hengive sig til, igjen tage fat paa; il a redonné du courage aux troupes, han har gjengivet Tropperne Mod; – dans quelque faute, forfalde igjen til en el. anden Feil; – dans le piége, løbe igjen i Snaren; la pluie redonne de plus belle, Regnen begynder igjen stærkere end forhen; se – aux affaires, igjen tage fat paa sine Forretninger.

Redorer, *v. a.* forgylde igjen; omforgylde; *poé.* belyse paa Ny.

Redormir, *v. n.* sove ind igjen.

Redorte, *f.* (Blas.) Vidiegreen, snoet i Form af Ringe.

Redoter, *v. a.* give en ny Medgift.

Redoublé, e, *p.* fordoblet; forstærket; forøget; (Mil.) pas –, forceret Marsch; (Poé.) rimes -es, flere lige paa hinanden følgende Riim.

Redoublement, *m.* Fordobling, Forøgelse, Tilvæxt.

Redoubler, *v. a.* fordoble; gjentage stærkere; forøge meget; sætte nyt Foer i; *v. n.* tiltage; – ses efforts, fordoble sine Anstrængelser; – de soins, fordoble sin Omhu; le froid a -é, Kulden er tiltaget meget; – de jambes, fordoble sine Skridt, gaae stærkere; *pop.* voulez-vous –? vil De, at vi skulle igjen begynde at drikke?

Redoul, *m.* (Bot.) Sumach, Træ, hvis Bark bruges til Beredning af Korduan,

Redoutable, *a*. frygtelig, skrækkelig, farlig.

Redoute, *f*. Skandse; offentligt Sted, hvor der enten dandses eller holdes Hasardspil.

Redoutée, *f*. (Bot.) Slags Katost.

Redouter, *v. a*. frygte meget; se faire –, gjøre sig frygtet.

Rèdre, *m*. (Pê.) stort Net til Sildefangst.

Redresse, *f*. (Mar.) Kabbeltoug, hvormed Skibe igjen reises over Ende.

Redressement, *m*. Udjevning el. Ligegjøren; Reisning, Opstilling; *fig*. Berigtigelse, Raaden Bod paa.

Redresser, *v. a*. gjøre lige, rette; reise paa Ny, opstille igjen; føre igjen paa a rette Vei (*p.u.*); *fig*. revse, vise til Rette (*p.u.*); bedrage, snyde (*inus.*); *v.pr*. reise sig igjen op; holde sig lige; *fig*. rette sig; – un jugement, berigtige en Dom; – les griefs, gjøre Uretfærdigheder gode igjen; – les torts, gjøre Feil gode igjen; komme Undertrykte til Hjælp (*fa.*); redressez-vous, hold Dem rank; elle commence à se –, el. elle se redresse, hun pynter sig omhyggeligere end før; (Tann.) – les peaux, udspænde Skindene og skrabe dem igjen.

Redresseur, *m*. bruges kun i Udtr. – de torts, vandrende Ridder, som søgte at komme den Undertrykte til Hjælp; *fa*. og *iron*. En, som retter altid paa Andre og laster Alt.

Redressoir, *m*. Kandestøberhammer til at rette Buler.

Redû, *m*. Restance; *p. u*.

Réductible, *a*. som lader sig reducere til mindre Dele (om Maal, Mynt el. geometriske Figurer); (Chir.) som kan bringes tilbage i sin normale Stilling (om Beenbrud o. desl.).

Réductif, ive, *a*. (Chi.) reducerende, opløsende.

Réduction, *f*. Formindskelse; Indskrænkning: il a subi bien des –s, han har gjennemgaaet mange Indskrænkninger; Undertvingelse; Rentenedsættelse, Beregning til andre Penge el. Størrelser, Convertering; (Géo.) Reducering af en geometrisk Figur til en mindre lignende; (Peint.) Tegning efter en mindre Maalestok; (Chir.) et Lems Tilbagebringelse til dets normale Stilling; (Chi.) Metallers Udsondring; (Mar.) quartier de –, Rude-Qvadrant; – de route, Coursens Kobling; (Log.) – à l'impossible, à l'absurde, Beviis hentet fra det Modsattes Umulighed el. Urimelighed.

Réduire, *v. a*. nøde, tvinge til; underkaste, undertvinge, erobre; bringe til Lydighed; afrette (en Hest); forandre, forvandle; omsætte; nedsætte, formindske, indskrænke; (Géo.) reducere en geometrisk Figur til en lignende, men mindre; (Peint.) eftertegne i samme Forhold men efter en mindre Maalestok; (Chir.) bringe en Deel af Legemet tilbage til dets normale Leie; (Chi.) adskille Halvsyren (Ozydet) fra et Metal; *v. pr*. indskrænke sig til; føres tilbage til; formindskes; opløses; undertvinges; bringes til at adlyde; à quoi me réduisez-vous? hvortil nøder De mig? – q. au silence, tvinge En til at tie; – sous ses lois, underlægge sine Love, underkaste; – une maison en cendre, lægge et Huus i (forvandle det til) Aske; – une ville en poudre, ødelægge en By aldeles; *fig*. – q. en poudre, slaae En aldeles af Marken; tage Luven fra ham; gjendrive ham fuldkomment; – un royaume en république, forvandle et Kongerige til Republik; – à la raison, bringe til Fornuft; – sa dépense, indskrænke sin Udgift; – les pensions, formindske Naadesgaverne; – son avis, udtrykke sin Mening i faa Ord (v. hellere: résumer); son discours se réduit à prouver, hans Tale gaaer ud paa at vise; la jeunesse ne se réduit pas aisément, Ungdommen bringes ikke let til Fornuft, lader sig ikke let bøie; *prov*. – q. au petit pied, sætte En paa smal Kost; (Arith.) – les fractions en entiers, forvandle Brøker til hele Tal; (Chir.) – une luxation, bringe et Lem, som man har forvredet, igjen i Led.

Réduit, *m*. lille Bolig, Vraa; Tilflugtssted; Samlingssted (v.); (Fort.) lille Skandse, lille Halvmaaneværk afsondret ved en Grav fra et større Værk.

Réduit, e, *p*. formindsket, indskrænket, tilbageført; nødtvungen, underkastet; vous êtes trop –, De er altfor indskrænket, De boer for indskrænket; le voilà bien –, han er kommen meget tilbage, i trange Kaar; carte –e, Kort, hvis Bredegrader tiltage el. aftage i Forhold til Afstanden fra Polen.

Réduplicatif, ive, *a*. (Gr.) som

tjener til at fordoble; som antyder en Fordobling, en Gjentagelse; *s. m.* Ord, som antyder en Fordobling.

Réduplication, *f.* (Gr.) Gjentagelse af en Stavelse el. et Bogstav.

Réédification, *f.* Gjenopbyggelse.

Réédifier, *v. a.* gjenopbygge, gjenopføre.

Rééditeur, *m.* Gjenudgiver; *p. u.*

Réédition, *f.* ny Udgave.

Réel, le, *a.* virkelig; (om Personer) sanddru, tilforladelig; (Jur.) saisie –le, Beslaglæggelse paa urørlige Eiendomme; taille –le, Afgift af Grundeiendom; offre –le, Bud, som gjøres i rede Penge; *s. m.* det Virkelige, det Sande. [Udvælgelse.

Réélection, *f.* Gjenvalg, gjentagen

Rééligibilité, *f.* Egenskab at kunne vælges paa Ny. [Ny.

Rééligible, *a.* som kan vælges paa

Réélire, *v. a.* vælge atter, vælge paa Ny.

Réellement, *ad.* virkeligen, sandeligen; (Jur.) saisir –, lægge Beslag paa urørlig Eiendom [frembringe igjen.

Réengendrer, *v. a.* avle paa Ny,

Réer, *v. n.* s. raire.

Réexaminer, *v. a.* prøve el. undersøge paa Ny. [udførsel.

Réexportation, *f.* (Com.) Gjen-

Réexporter, *v. a.* (Com.) udføre igjen hvad der er blevet indført.

Réexposer, *v. a.* udstille paa Ny.

Refâcher, *v. a.* gjøre igjen vred.

Refaçonner, *v. a.* omforme, forme paa Ny.

Réfaction, *f.* (Com.) Eftergivelse i Told af havarerede Varer; Nedsættelse i Prisen paa Varer, der enten have lidt Skade, eller ikke befindes svarende til Bestillingen m. H. til Maal el. Beskaffenhed.

Refaillir, *v. n.* gjøre paa Ny Fallit, fallere anden Gang.

Refaire, *v. a.* gjøre om igjen, gjøre paa Ny, begynde for fra; omarbeide, istandsætte, udbedre; give nye Kræfter, styrke igjen; *pop.* bedrage, optrække; (Jeu) give om igjen; *v. pr.* komme sig, komme igjen til Kræfter; forvinde sit Tab; si c'était à –, je ne le ferais pas, hvis det var muligt at begynde forfra igjen, vilde jeg ikke gjøre det; je commence à me –, jeg begynder at komme igjen til Kræfter; (Cuis.) – de la viande, sætte Kjød igjen over Ilden el. lade det opkoge paa Ny. [omgjøre el. begynde forfra.

Refaisable, *a.* som lader sig igjen

Refaisage, *m.* (Tann.) Nedlægning af Huder i Garverkulen med dobbelt Garverbark.

Refait, e, *p.* omgjort, omarbeidet, istandsat; styrket; cheval –, en ødelagt Hest, som man har foret og udhvilet i nogen Tid; bois –, vel tilhugget Tømmer.

Refait, *m.* (Jeu) uafgjort Spil, som begynder igjen forfra; (Ch.) nye Takker paa en Hjort. [Gang.

Refaucher, *v. a.* slaae Græs anden

Réfection, *f.* Maaltid i et Kloster; Istandsættelse el. Udbedring af en Bygning (*v*). [et Kloster); *p. u.*

Réfectionner, *v. n.* holde Maaltid (i

Réfectoire, *m.* Spisestue i et Kloster el. en Kostgængeranstalt.

Réfectoral, e, *a.* angaaende Spisestuen el. Beværtningen i et Kloster.

Réfectorier, ère, *s.* Taffeldækker, Taffeldækkerske i et Kloster.

Refend, *m.* mur de –, Skillerumsmuur; bois de –, Brænde, som er sauget paa langs (modſ. bois de brin); mur à –s, Muur med Furer, som angive Steenlagene; des –s, Bindesteen.

Refendoir, *m.* Redskab, hvormed Afstanden afpasses mellem Tænderne i en Karte.

Refendre, *v. a.* kløve paa Ny, spalte igjen; sauge paa langs.

Refendret, *m.* Jernkile i Skiferbrud.

Référé, *m.* en Dommers aflagte Beretning.

Référendaire, *m.* Referendarius, Cancellist, som aflagde Beretning om de tagne Bestemmelser m. H. til de indkomne Sager; nu: Ordfører i Rentekammeret.

Référer, *v. a.* henføre til, tillægge, tilskrive; *v. pr.* have Hensyn til, henholde sig til; *v. n.* foredrage, forebringe, referere; – le choix à q., overlade En Valget (*v.*); ce passage se réfère à celui qui est ci-dessus, dette Sted sigter til det ovenfor; (Prat.) – le serment à q., henholde sig til den Ed, som aflægges af en Anden, skyde Eden tilbage paa en Anden; il faut en – à la Chambre, man maa forebrage det for Kammeret.

Refermer, *v. a.* lukke til igjen.
Referrer, *v. a.* beslaae igjen.
Reféter, *v. a.* feire igjen, helligholde igjen. [dobbelt Falts.
Refeuiller, *v. a.* (Men.) gjøre en
Refeuilleter, *v. a.* gjennemblade endnu engang.
Refeuillure, *f.* (Men.) dobbelt Falts.
Reficher, *v. a.* slaae ind igjen, sætte ind igjen; (Maç.) overstryge Furerne i en Muur. [sammen, blive igjen tyk.
Refiger (se), *v. pr.* løbe igjen
Refin, *m.* (Com.), meget fiin spansk Uld.
Refixer, *v. a.* fastsætte igjen, bestemme igjen; opslaae igjen (sin Bolig); *v. pr.* nedsætte sig igjen.
Reflamber, *v. a.* holde igjen over Ilden; svie igjen; *v. n.* blusse op paa
Reflatter, *v. a.* smigre igjen. [Ny.
Réfléchi, e, *p.* tilbagekastet, tilbagestraalet; overlagt, overveiet, gjennemtænkt; betænksom; (Gr.) verbe –, reflexivt (tilbagevirkende) Verbum; (Bot.) tilbagebøiet (om Grene og Blade); opinion peu -e, lidet overveiet Mening; crime –, overlagt Forbrydelse; homme –, betænksomt Menneske.
Réfléchir, *v. a.* kaste tilbage; give Gjenskin; *v. n.* tilbagekaste Straaler, springe tilbage; *fig.* falde tilbage; overveie, overlægge, overtænke; *v. pr.* kastes tilbage, reflecteres, affspeiles; gjenlyde; (Gr.) virke tilbage paa Subjectet; la gloire des grands hommes réfléchit son éclat sur leurs descendants, store Mænds Hæder kaster et Gjenskin af sin Glands over Efterkommerne; la honte de cette action réfléchit sur sa famille, Skammen af denne Handling falder tilbage paa hans Familie; le ciel se réfléchit dans le lac, Himlen speiler sig i Søen.
Réfléchissant, e, *a.* tilbagekastende; tilbagestraalende; *fig.* overveiende, eftertænkende.
Réfléchissement, *m.* Tilbagekasten; Tilbagestraalen; Gjenskin; Gjenlyd.
Réflecteur, *a. m.* tilbagestraalende; miroir –, Reflexions-Speil; *s. m.* Reflexions-Speil, Reflections-Plade, Reflector. [–, overveiet Beslutning.
Réflective, *a. f.* overveiet; résolution
Reflet, *m.* (Peint.) Gjenskin; Gjenskær.
Refléter, *v. a.* kaste Lys el. Farve tilbage paa en anden Gjenstand, give Gjenskin el. Gjenskjær; *v. pr.* kaste tilbage, tilbagestraale. [Uld.
Refleuret, *m.* anden Sort spansk
Refleurir, *v. n.* blomstre paa Ny; *fig.* gjenblomstre, komme paa Ny i Flor og Anseelse. [tilbagestraalet.
Réflexe, *a.* bevirket ved et Gjenskin;
Réflexibilité, *f.* (Phys.) Egenskab hos et Legeme, ifølge hvilken dets Straaler kunne tilbagekastes.
Réflexible, *a.* (Phys.) som er i Stand til at kastes tilbage (om Straaler.).
Réflexif, ive, *a.* tilbagestraalende.
Réflexion, *f.* Tilbagekastning; Tilbagestraalen; *fig.* Eftertanke, Overlæg, Overveielse, alvorlig Betragtning; agir sans –, handle uden Eftertanke, uden Overlæg; un homme de –, et betænksomt Menneske, som handler med Overlæg; toute - faite, efter at have taget Alt i Betragtning; réflexions morales, moralske Tanker, moralske Betragtninger.
Refluer, *v. n.* flyde tilbage, strømme tilbage; *fig.* udbrede sig over.
Reflux, *m.* Ebbe; *fig.* i Forbindelse med flux: Omvexling.
Refonder, *v. a.* (Prat.) bruges kun i Udtr. - les dépens de contumace, erstatte Omkostningerne foraarsagede ved en Udeblivelse fra et Møde.
Refondre, *v. a.* omstøbe, omsmelte; *fig.* omarbeide; omdanne; forandre Ens Charakteer, Ens Sæder og Sædvaner; *fa.* je ne puis me –, jeg kan ikke omstøbe mig; il faudrait le –, han er uforbederlig.
Refonte, *f.* Omstøbning, Omsmeltning; *fig.* Omarbeidning.
Reforgement, *m.* Omsmedning.
Reforger, *v. a.* omsmede.
Réformable, *a.* som kan el. bør forbedres; som maa forandres el. afskaffes.
Réformateur, trice, *s.* Forbedrer, -inde; Omdanner; Reformator; s'ériger en –, faire le –, opkaste sig til Reformator; give sig af med at rette paa Andre.
Réformation, *f.* Forbedring; Afskaffelse; Forbedring af Religionen, Reformation; la - des abus, Afskaffelse af Misbrug; la - des monnaies, Omprægning af Mynter.
Réforme, *f.* Forbedring, bedre Indretning; Afskaffelse af Misbrug; Gjenindførelse af den gamle Disciplin i et

Kloster; Indførelse af den protestantiske Religion; protestantiske Lære; Forandring i Levemaade, regelmæssigt Levnet; Troppers Aftakkelse; Afsked til en Soldat, som er bleven udskikket til Tjeneste (ogs. congé de -); Reduction af Embedspersonalet; Formindskelse i Personalets Antal; Indskrænkning i et Huus; Afmynstring af Heste, deres Cassation, *pl.* afmynstrede el. casserede Heste; embrasser la -, antage Protestantismen; il vit dans une grande -, han fører et meget strængt Levnet; il s'est mis dans (à) la -, han har begyndt en ordentligere Levemaade; il a fait une grande - dans sa maison, han har gjort store Indskrænkninger i sit Huus; la - des monnaies, Mynters Tilbageførelse til deres sande Værdi (*v.*).

Réformé, e, *p.* ombannet, forbedret; aftakket; le culte -, Protestantismen; officier -, afskediget Officier paa halv Gage; *s.* Tilhænger af Protestantismen, Protestant.

Réformer, *v. a.* ombanne, omforme, rette, forbedre; afskaffe; indskrænke; afskedige, aftakke; afmynstre el. cassere (om Heste); *v. pr.* forbedre sig; føre en ordentligere Levemaade; - les abus, afskaffe Misbrug; - sa dépense, afskaffe nogle af sine Udgiftsposter, indskrænke sin Udgift; - les troupes, formindske Troppernes Antal; - les monnaies, ompræge Mynter, forandre sammes Værdi; il se réformera, han bliver ordentligere, han aflægger sine Vaner.

Reformer, *v. a.* danne paa Ny, samle igjen, opstille paa Ny; *v. pr.* samle sig igjen, opstille sig igjen i Orden (om adspredte Tropper)

Réformiste, *m.* Tilhænger af Reform i Parlamentet, el. af politiske Misbrugs Afskaffelse.

Refortifier, *v. a.* styrke paa Ny.

Refouetter, *v. a.* pidske igjen.

Refouillement, *m.* Eftergravning, Omgravning; ny Gjennemsøgning; Udhulning af en Steen til et Trug o. desl.

Refouiller, *v. a.* eftergrave igjen; omgrave paa Ny; gjennemsøge paa Ny.

Refouir, *v. a.* grave paa Ny, omgrave, grave dybere.

Refoulement, *m.* Omvalkning; - de la fumée, Røgens Tilbagekastning; (Art.) Ladningens Indstødning i Kanonen; (Mar.) Vandets Tilbageströmmen.

Refouler, *v. a.* valke igjen; strømme tilbage, flyde tilbage; le vent refoule la fumée, Vinden slaaer Røgen tilbage; (Art.) støde Ladningen ind med Kanonladestokken; (Mar.) - le courant, vinde mod Strømmen; - la marée, seile imod Strømmen; - une cheville, jage en Bolt ud; pompe qui refoule l'eau, Trykpompe.

Refouloir, *m.* (Art.) Ladestok til en Kanon, Ansætter; (Mar.) Tougvisker.

Refourbir, *v. a.* polere igjen, pudse op igjen. [*v. pr.* forsyne sig paa Ny.

Refournir, *v. a.* forsyne igjen;

Réfractaire, *a.* oprørsk, gjenstridig; (Chi.) som vanskelig lader sig smelte; *s. m.* Værnepligtig, der ikke vil gjøre Tjeneste; Geistlig, som ikke vilde aflægge Ed til den civile Øvrighed (prêtre insermenté). [straalerne.

Réfracter, *v. a.* (Phys.) bryde Lys-

Réfractif, ive, *a.* (Phys.) straalebrydende, frembringende en Straalebrydning. [ning.

Réfraction, *f.* (Phys.) Straalebryd-

Réfractoire, *f.* (Géo.) Slags krum Linie.

Refrain, *m.* Omkvæd; *fig* det, En altid gjentager el. altid raaber paa; c'est toujours le même -, det er altid den samme Vise; (Mar.) Bølge, som ruller tilbage fra en Klippe (*p. u.*).

Refranchir, *v. a.* springe igjen over; (Mar.) pompe ud igjen; *v. pr.* lættes igjen ved Udpompning af Vandet.

Refranger, *v. a.* besætte med nye Fryndser; (Phys.) tilbagekaste Straaler.

Refrangibilité, *f.* (Phys.) Lysstraalernes Brydbarhed. [(om Lysstraaler).

Refrangible, *a.* (Phys.) brydbar

Refrapper, *v. a.* slaae igjen; banke paa Ny; refrappez à cette porte, bank igjen paa denne Dør; - des monnaies, ompræge Mynter. [med Fingerne.

Refrayer, *v. a.* (Pot.) glatte Leerkar

Refréner, *v. a.* kun *fig.* tæmme, tvinge; - sa langue, lægge Baand paa sin Tunge; - ses passions, holde sine Lidenskaber i Tømme.

Réfrigérant, e, *a.* kølende; *m.* kølende Middel; (Chi.) Kar, som fyldes med Vand og sættes over Di-

Undersøgelse om; søge at erholde; frie til; ønske at omgaaes med; – les secrets de la nature, efterspore Naturens Hemmeligheder; il a –é tous les mémoires, han har gjennemgaaet alle Memoirer; – la vie de q., undersøge Ens Vandel; – la faveur de q., søge at erholde Ens Gunst; – une fille, frie til en Pige; tout le monde le recherche, Alle ønske hans Selskab, at see ham hos sig; (Peint. og Sculp.) udarbeide med Omhu, rette de mindste Feil; (Man.) – un cheval, tilskynde en Hest ved alle Slags Midler.

Rechercheur, *m.* Eftersøger, Undersøger; Arbeider ved et Teglsteensværk, som kjører til Ovnen Alt hvad der hører til Fabrication af Teglsteen; *p. u.*

Rechigné, e, *p.* suurmulende, knurvorn; fortrædelig af Udseende.

Rechignement, *m.* Suurmuleri, Knurvornhed.

Rechigner, *v. n.* see suur ud, sætte et vredt Ansigt op.

Rechoir, *v. n.* falde igjen; *fig.* falde tilbage i samme Sygdom el. til samme Feil; *v.*

Rechute, *f.* nyt Fald; især *fig.* Tilbagefald (til en Synd el. i en Sygdom).

Récidive, *f.* Tilbagefald til en Feil; prenez garde à la –, vogt Dem for oftere at begaae den Feil; en cas de –, i Tilfælde af Tilbagefald.

Récidiver, *v. n.* begaae paa Ny en Brøde; falde tilbage til samme Feil.

Récief, *m.* (Mar.) en Skippers Beviis for Varers Modtagelse.

Récif, *m.* Strækning af Skjær, Rev.

Récipé, *m.* Lægerecept; *pl.* des récipés.

Récipiangle, *m.* Vinkelmaaler.

Récipiendaire, *s.* Candidat til en høitidelig Optagelse i et Samfund.

Récipient, *m.* (Chi.) Kar, hvori Productet af en Distillering opfanges; Glasklokken over Luftpompen.

Réciprocation, *f.* Modtagelse af Gjengjæld (*p. u.*); (Phys.) Forandring i Pendulets Retning til Dagens forskjellige Timer, som en Følge af Forandring af Centrum for Jordens Gravitet.

Réciprocité, *f.* Gjensidighed, gjensidigt Forhold.

Réciproque, *a.* gjensidig; (Gr.) verbe –, Verbum, som betegner en Handling, der foregaaer mellem to el. flere paa hinanden gjensidigt virkende Gjenstande; (Log.) propositions –s, Sætninger, i hvilke Subjectet for den ene er Prædicatet i den anden og omvendt; (Math.) raison –, s. f. raison inverse; *s. m.* Gjengjæld.

Réciproquement, *ad.* gjensidigen, omvendt.

Réciproquer, *v. n.* vise Gjengjæld, gjengjælde; *p. u.*

Recirer, *v. a.* overstryge paa Ny med Vox; blanke paa Ny.

Récit, *m.* Fortælling; sur le – qu'on m'en a fait, efter den Beskrivelse, som man har gjort mig deraf; faire un grand – (el. de grands –s) de q., fortælle meget Godt om En, tale meget fordeelagtigt om En; (Mus.) Soloparti; Hovedstemme i en Symphoni.

Récitant, e, *a.* (Mus.) partie –e, Soloparti; den, som udfører Hovedpartiet, Hovedstemme (partie concertante).

Récitateur, *m.* En, som fremsiger Noget efter Hukommelsen; *p. u.*

Récitatif, *m.* (Mus.) Recitativ.

Récitation, *f.* Fremsigelse af Noget udenad; (Mus.) Foredrag af et Soloparti.

Réciter, *v. a.* fremsige Noget udenad; fortælle; foredrage; (Mus.) udføre et Soloparti, synge el. spille en Solo.

Réciteur, *m.* Fortæller af Historier; *fa.* – éternel, kjedsommelig Fortæller; *p. u.*

Réclamant, e, *s.* (Jur.) En, som tilbagefordrer Noget.

Réclamateur, *m.* (Com.) En, som tilbagefordrer Skib el. Varer, som man med Urette har bemægtiget sig.

Réclamation, *f.* Tilbagefordring, Indsigelse; être en –, have gjort Indsigelse, have tilbagefordret Noget.

Réclame, *m.* (Fauc.) Raab el. Signal, hvormed Falken kaldes tilbage; *f.* (Impr.) Deel af et Ord nederst paa Siden, hvorved Begyndelsen af næste Side angives; (Libr.) kort Anmeldelse af et literairt Arbeide; (Mus.) Udgangsstrofe i Chor; (Th.) Stikord.

Réclamer, *v. a.* anraabe; tilbagefordre; tale Ens Sag; (Ch.) kalde Hundene el. Falken tilbage; *v. pr.* se – de q., beraabe sig paa En, som sin Slægtning el. Beskytter; *v. n.* indvende, indsige imod; – le secours de q, anraabe Ens Bistand; – son domestique, fordre sin Tjener udleveret, tale hans Sag; – des meubles loués, tilbagefordre udleiede Meubler; – contre qc., protestere imod Noget, besvære sig over Noget; – contre ses vœux, tilbagekalde sine aflagte Løfter (om Munke).

Réclameur, *m.* (H. n.) Navn paa en afrikansk Drossel.

Réclamper, *v. a.* (Mar.) istandsætte en sønderbrudt Mast el. Raastang, lægge en Skaal paa. [Fiskegarn; *p. u.*

Réclare, *m.* (Pê.) Slags tætmasket

Réclinaison, *f.* (Astr.) Gradetal, hvormed en Solskive fjerner sig fra Høiden (fra den verticale Linie gjennem Zenith).

Réclinant, *a. m.* bruges kun i Udtr. cadran –, Solskive, hvis Stilling fjerner sig fra den lodrette Linie.

Récliner, *v. n.* fjerne sig fra den lodrette Linie (om Solskiver).

Reclouer, *v. a.* nagle igjen fast.

Reclure, *v. a.* bruges kun i l'infinitif og de sammensatte Tider: indespærre, indeslutte; *v. pr.* lukke sig inde.

Reclus, e, indesluttet, indespærret; il est – dans sa chambre, han holder sig inde og seer Ingen; .. *s.* Eneboer, Eneboerske; Eremit; vivre comme un –, leve som en Eremit, ikke see andre Mennesker.

Reclusage, *m.* Fængsel; *v.* [bolig; *v.*

Recluserie, *f.* Munkecelle, Eremit-

Reclusion, *f.* Indespærring; Fængsling; Eremitbolig; Celle.

Reclusionnaire, *a.* som er dømt til Indespærring, til Fængsling.

Recocher, *v. a.* i Udtr. – la pâte, banke Deigen endnu engang med den flade Haand; *p. u.*

Recogner, *v. a.* slaae igjen ind; *fig.* tilbagedrive; – l'ennemi, slaae Fjenden tilbage (*pop.*).

Récognitif, ive, *a.* (Jur.) i Udtr. acte –, Anerkjendelsesact.

Récognition, *f.* (Did.) Undersøgelse.

Recoiffer, *v. a.* ordne igjen Hovedpynten; sætte Hovedtøiet igjen i Lave.

Recoin, *m.* lille Krog, hemmelig Krog, Smuthul; *fig.* les –s du cœur, Hjertets Lønkammer (i ædlere Stiil: les replis du cœur).

Récoler, *v. a.* forelæse endnu engang for et Vidne sammes Udsagn for Retten; (E. F.) eftersee et Skovhug; (Prat.) – un inventaire, undersøge om Fortegnelsen over et Inventarium er rigtig.

Récollecteur, *m.* En, som forfatter Samling af Love, el. som samler Facta.

Récollection, *f.* (Thé.) Tankernes Samling.

Récollement (Ac. récolement), *m.* Oplæsning af Vidners Udsagn, for at erfare, om der Intet er deri at forandre; (E. F.) Besigtigelse af et Skovhug; (Prat.) faire le – d'un inventaire, undersøge om Fortegnelsen over et Inventarium er rigtig. [paa Ny.

Recoller, *v. a.* klistre el. sammenlime

Récollet, *m.* Franciskanermunk.

Récollette, *f.* Nonne, som fulgte Franciscanerordenens Regel.

Récolliger (se), *v. pr.* samle sine Tanker; *v.* [*fig.* Samling.

Récolte, *f.* Høst; det Indhøstede;

Récolter, *v. a.* høste, indhøste.

Recommandable, *a.* roesværdig, agtværdig, anbefalelsesværdig.

Recommandaresse (bedre: recommanderesse), *f.* forhen Fæstekone, som forskaffede Ammer.

Recommandataire, *m.* en hæftet og til længere Arrest anbefalet Debitors Creditor.

Recommandation, *f.* Anbefaling; Anseelse, Agtelse; (Prat.) Indsigelse imod Løsladelse af en Arrestant, der er hæftet paa Forlangende.

Recommander, *v. a.* beordre; formane til; anbefale; modsætte sig en Arrestants Løsladelse; anmelde stjaalne Sager for Handlende, hos hvem de kunde falbydes; *v. pr.* anbefale sig; j'ai recommandé à mes gens de vous obéir, jeg har paalagt mine Folk at adlyde Dem; – le secret à q., anmode En om at bevare en Hemmelighed; on lui a –é d'être sage, man har formanet ham til at opføre sig vel; – q. au prône, anbefale En til Menighedens Understøttelse fra Prædikestolen; *fig.* og *fa.* il a été bien –é au prône, man har sat Ondt for ham, man har sværtet ham hos hans Foresatte; se – à q., anraabe Ens Bistand, anbefale sig til En; se – de soi-même, anbefale sig af sig selv, have saa mange gode Egenskaber, at man ingen Anbefaling behøver; *pop.* se – à tous les saints et saintes du Paradis, anraabe alle Mennesker om Beskyttelse. [delse.

Recommencement, *m.* ny Begyn-

Recommencer, *v. a.* og *n.* begynde paa Ny, begynde igjen; – un élève, begynde en Elevs Underviisning igjen forfra; – un cheval, tage en Hest paa Ny i Skole; c'est toujours à –, der

er altid Noget at forandre, man maa altid begynde forfra, det er som om der Intet var foretaget; – de plus belle, sur de nouveaux frais, begynde paa Ny forfra, med større Iver end før.

Recommenceur, se, *s.* En, som altid begynder forfra; En som altid gjentager det Samme.

Récompense, *f.* Belønning; Løn; Erstatning; *fig.* fortjent Straf, Vederlag; il a obtenu la – de ses bons offices, han har erholdt Lønnen for sine gode Tjenester; pour –, til Erstatning; il a eu la – de ses crimes, han har faaet den Straf, han fortjente for sine Forbrydelser; en –, *loc. ad.* til Erstatning, til Gjengjæld.

Récompenser, *v. a.* belønne; erstatte, skadesløsholde; *fig.* straffe; *v. pr.* holde sig skadesløs; – q. de qc., lønne En for Noget; – le temps perdu, gjenvinde den tabte Tid, oprette det Forsømte. [fuldstændiggjøre igjen.

Recompléter, *v. a.* udfylde paa Ny,

Recomposer, *v. a.* sætte sammen igjen; sammensætte, udarbeide paa Ny; (Impr.) sætte paa Ny, sætte forfra; (Chi.) samle igjen et Legemes adskilte el. afsondrede Dele.

Recomposition, *f.* Sammensætning paa Ny; det paa Ny Sammensatte; Omarbeidelse; (Chi.) Gjenforening af et Legemes Dele; (Impr.) Omsætning forfra. [tælle; overregne.

Recompter, *v.a.* tælle paa Ny, om-

Réconciliable, *a.* som kan forsones; bruges sjeldent uden med Negtelse: ces deux familles ne sont pas –s, disse to Familier ere ikke at forsone.

Réconciliateur, -trice, *s.* En, som forliger Uenige; Forsoner, Forsonerinde; *a.* forsonende; une lettre -trice, et forsonende Brev.

Réconciliation, *f.* Forsoning, Forligelse; Gjenindvielse af en Kirke; – d'un hérétique à (avec) l'église, en Kjetters Gjenudsoning med Kirken.

Réconcilier, *v. a.* forlige, forsone; bringe til at harmonere; *v. pr.* forsone sig med En; skrifte endnu engang før Communionen; – le théâtre avec la morale, bringe Theatret i Overeensstemmelse med Sædelæren; – une église, gjenindvie en vanhelliget Kirke; – un hérétique à (avec) l'église, gjenudsone en Kjetter med Kirken; se – avec soi-même, forsone sig med sin Samvittighed.

Réconduction, *f.* (Jur.) bruges kun i Udtr. tacite –, stiltiende Fornyelse af en Forpagtningscontract paa samme Vilkaar som forhen.

Reconduire, *v. a.* følge En, som har aflagt et Besøg, ud til Døren el. til Vogns; ledsage En hjem fra et Selskab; *fa.* jage En paa Døren (*iron.*); – une dame chez elle, følge en Dame hjem; – q. à coups de canne, jage En bort med Stokkeprygl.

Reconduite, *f.* Ledsagelse hjem fra et Selskab; Bortviisning (*iron.*).

Reconfesser, *v. a.* skrifte En igjen, skrifte En anden Gang. [paa Ny.

Reconfirmer, *v. a.* bekræfte, bestyrke

Réconfort, *m.* Trøst; *v.* [stende (*v.*).

***Réconfortant, e,** *a.* styrkende; trø-

Réconfortatif, *m.* styrkende Middel.

Réconfortation, *f.* Styrkning.

Réconforter, *v.a.* styrke; trøste (*v.*).

Reconfrontation, *f.* (Pal.) Vidners gjentagne Fremstilling med den Anklagede.

Reconfronter, *v. a.* (Pal.) fremstille Vidner paa Ny med den Anklagede.

Reconnaissable, *a.* kjendelig, let at gjenkjende.

Reconnaissance, *f.* Gjenkjendelse; fuldstændig Undersøgelse; Bekjendelse, Vedgaaelse; skriftlig Tilstaaelse for en Modtagelse; Erkjendtlighed, Taknemmelighed; Godtgjørelse, Belønning (*p. u.*); (Mil.) Recognoscering; Troppeafdeling, som udfører en Recognoscering; le dénouement se fit par une –, Opløsningen skete ved en Gjenkjendelse; faire la – des lieux, nøie undersøge Localiteterne; avoir de la –, være erkjendtlig; témoigner sa –, bevidne sin Erkjendtlighed; il m'a passé une – de la rente qu'il me doit, han har udfærdiget til mig en Tilstaaelse for Renten, han skylder mig.

Reconnaissant, e, *a.* erkjendtlig, taknemmelig.

Reconnaître, *v. a.* gjenkjende; nøie undersøge, iagttage; erkjende, indsee; tilstaae, bekjende; vedkjende, vedgaae; paaskjønne, være taknemmelig for; gjengjælde; (Mil.) recognoscere; *v. pr.* gjenkjende sig selv; gjenkjende sine Anskuelser i en Anden; orientere sig; gaae i sig selv, indsee at man har

feilet; befinde sig; on reconnaît un écrivain à son style, man gjenkjender en Skribent paa hans Stiil; on a reconnu son innocence, man har erkjendt, indseet hans Uskyldighed; il a reconnu sa faute, han har vedgaaet, tilstaaet sin Feil; il l'a reconnu pour son fils, han har vedkjendt sig ham som sin Søn; – un gouvernement, anerkjende en Regjering; – des bienfaits, paaskjønne Velgjerninger; – un service, gjengjælde en Tjeneste; il se reconnaît dans son fils, han gjenkjender sig selv i sin Søn; ce manuscrit est si plein de ratures, que je ne puis m'y –, dette Haandskrift er saa fuldt af udstrøgede Steder, at jeg ikke kan finde Rede deri; il se reconnut sur ses vieux jours, han gik i sig selv paa sine gamle Dage; quand il vint à se –, da han kom til Besindelse.

Reconnu, e, *p.* gjenkjendt; tilstaaet, vedkjendt, anerkjendt; paaskjønnet; erkjendt. [gjenvinde.

Reconquérir, *v. a.* gjenerobre; *fig.*

Reconquête, *f.* Gjenerobring; det Gjenerobrede; *p. u.*

Reconstitution, *f.* Erhvervelse af et nyt Laan til Afbetaling af et ældre, hvorved den, som yder Laanet, indtræder i den forrige Panteeiers Ret.

Reconstruction, *f.* Gjenopbyggelse.

Reconstruire, *v. a.* gjenopbygge, opbygge paa Ny.

Reconsulter, *v. a.* spørge paa Ny til Raads; overveie paa Ny.

Reconter, *v. a.* fortælle igjen.

Recontinuer, *v. a.* fortsætte igjen hvad der har været afbrudt; tage igjen fat paa.

Recontracter, *v. a.* indgaae en Forpligtelse paa Ny; paadrage sig atter.

Reconvenir, *v. a.* (Pal.) indgive Contraklage.

Reconvention, *f.* (Pal.) Contrasøgsmaal; Contraklage fra den Anklagede imod Anklageren.

Reconventionnel, le, *a.* (Pal.) angaaende el. henhørende til et Contrasøgsmaal. [delse.

Reconvocation, *f.* ny Sammenkal-

Reconvoquer, *v.a.* sammenkalde paa Ny, samle anden Gang.

Recopier, *v. a.* afskrive igjen.

Recoquillement, *m.* Sammenrullning, Krumning.

Recoquiller, *v. a.* sammenrulle, ombøie, krumme; *prov.* il n'y a point de si petit ver qui ne se recoquille, der gives ingen saa lille Fjende, som jo tænker paa at forsvare sig el. vise Gjengjæld, naar han angribes.

Record, *m.* Vidnesbyrd; *inus.*

Recorder, *v. a.* gjentage hvad der skal læres; repetere (*p. u.*); lade understrive af Vidner (i d. Betydn. i le part.); *v. pr.* gjenkalde i sin Hukommelse; se – avec q., gjøre Aftale med En. [bedre paa Ny.

Recorriger, *v. a.* rette igjen, for-

Recors, *m.* en Retsbetjents Vidne el. Medhjælper.

Recoucher, *v. a.* lægge igjen i Sengen; lægge igjen ned; – son ennemi à terre, slaae sin Fjende igjen til Jorden; *v. pr.* gaae i Seng igjen.

Recoudre, *v. a.* sye igjen sammen.

Recoulement, *m.* Flyden paa Ny; gjentagen Siening; Gjennemsyn af Kort ved at lade dem løbe gjennem Fingrene foran Lyset.

Recouler, *v. a.* sie paa Ny; gjennemsee Kort ved at lade dem løbe gjennem Fingrene foran Lyset; *v. n.* flyde paa Ny.

Recoupage, *m.* (Mir.) Udjevning af de af Poleerbrættet paa Speilfladen efterladte Spor.

Recoupe, *f.* Gruus el. Affald fra Steenhugning; Klidaffald ved Sigtning; anden Høslet.

Recoupement, *m.* (Arch.) Indrykning af en Muur for hvert Lag Steen for at frembringe større Fasthed.

Recouper, *v. a.* skjære igjen; tilskjære paa Ny; tage igjen af (i Kort); (Mir.) borttage Ujevnhederne paa Speilfladen.

Recoupette, *f.* Klidmeel; Meel, som faaes af Klidaffald.

Recourbé, e, *p.* ombøiet, krummet.

Recourber, *v. a.* ombøie, krumme Enden af Noget.

Recourir, *v. n.* løbe igjen; anraabe om Hjælp, tage sin Tilflugt til, tye til; – à Dieu, anraabe Gud om Hjælp; – aux remèdes, tage sin Tilflugt til Lægemidler; – à l'artifice, anvende List; – aux manuscrits, eftersee Haandskrifterne; (Pal.) – en cassation, appellere til Cassationsretten; (Mar.) – un câble, underhale et Toug.

Recourre, *v. a.* befrie en Fange fra

dem, som føre ham bort; rive ud af Hænderne det, som bæres bort; v.

Recours, *m.* Tilflugt; avoir – à q., tye til En, søge Hjælp hos En; (Jur.) Ret til at søge Opreisning, Skadesløsholdelse; – en cassation, Appellering til Cassationsretten; – en grâce, Ansøgning om Forandring el. Eftergivelse af en idømt Straf.

Recousse, *f.* Befrielse af en Fange, som føres bort med Vold; à la –, *loc. ad.* befrier ham! *v.*

Recousu, e, *p.* sammensyet igjen, syet paa Ny; des vers –s, sammenflikkede Vers. [gjenerholdes.

Recouvrable, *a.* (Fin.) som kan

Recouvrance, *f.* Gjenerhvervelse; *v.*

Recouvrement, *m* Gjenerholdelse af hvad der er tabt; Gjenerhvervelse af Helbreden; Inddrivelse af Tilgodehavende; Kapsel (paa et Uhr); (Arch.) Kant paa en Tagsteen, hvorved den griber fat i den næste.

Recouvrer, *v. a.* finde igjen, gjenerholde, gjenvinde, faae igjen; modtage Betaling; oppebære, inddrive; – la santé, gjenerholde sin Sundhed; il a recouvré la vue, han har faaet sit Syn igjen; – les impôts, inddrive Skatterne.

Recouvrir, *v. a.* tildække paa Ny, bedække igjen, overtrække igjen; *fig.* besmykke; *v. pr.* overtrækkes paa Ny; formørkes igjen; – un toit, lægge et Tag om; – un livre, overtrække en Bog igjen; – qc. de beaux prétextes, skjule Noget under smukke Paaskud, besmykke Noget; le ciel se recouvre, Himlen overtrækkes paa Ny. [spytte igjen.

Recracher, *v. a.* spytte igjen ud; *v. n.*

Récréance, *f.* (Dr.) foreløbig tilstaaet Nydelse af en omtvistet geistlig Indtægt; lettres de –, Tilbagekaldelsesskrivelse for en Gesandt ved et fremmed Hof; Skrivelse, en tilbagekaldt Gesandt modtager til sin Fyrste fra Fyrsten, hos hvem han var ansat.

Récréancer, *v. a.* (Dr.) tilsikkre En Nydelsen af en omtvistet geistlig Indtægt.

Récréatif, ive, *a.* forfriskende, morende, underholdende; *fa.*

Récréation, *f.* Forfriskning, Vederkvægelse, Adspredelse; Hviletid, Fritime; l'heure de la –, el. blot la –, Fritime, Legetime; prendre un peu de –, vederkvæge el. forfriske sig lidt.

Récrédentiaire, *m.* Interimsbesidder af en omtvistet geistlig Indtægt; *p. u.*

Récréer, *v. a.* gjenoprette, gjenindføre, give en ny Tilværelse.

Récréer, *v. a.* more, fornøie, adsprede, vederkvæge; forfriske; oplive.

Récrément, *m.* (Méd.) Vædske, som affondres fra Blodet, saasom Spyt, Galde o. desl.

Récrémenteux, se, *a.* (Méd.) affondret fra Blodet (om visse Vædsker i Legemet).

Récrémentitiel, le, *a.* s. s. récrémenteux. [Opsminkning.

Recrépiment, *m.* ny Udspækning;

Recrépir, *v. a.* udspække paa Ny; opsminke; omarbeide (om et literairt Arbeide); – un mur, afrappe igjen en Muur; – son visage, sminke sit Ansigt stærkt; – un conte, fortælle en Historie paa en ny Maade, med Forandringer el. Tilsætninger. [sdybere.

Recreuser, *v. a.* grave igjen, grave

Recribler, *v. a.* sie om igjen.

Recrier, *v. a.* og *v. n.* raabe igjen; skrige paa Ny.

Récrier (se), *v. pr.* udbryde i høie Skrig af Beundring el. Overraskelse; erklære sig lydeligen imod Noget; se – contre une injustice, protestere imod en Uretfærdighed; (Ch.) fordoble sin Gjøen (om Hunde).

Récrimination, *f.* Modbeskyldning; user de –, fremkomme med Modklage.

Récriminatoire, *a.* indeholdende en Modklage.

Récriminer, *v. a.* fremføre Modbeskyldninger, fremkomme med Modklage, gjengjælde Skjældsord med Skjældsord.

Récrire, *v. a.* omskrive, skrive det Samme flere Gange; besvare (et Brev; *p. u.*); *fig.* omarbeide.

Recroire, *v. a.* begynde igjen at troe paa Noget; *p. u.*

Recroisetté, e, *a.* (Blas.) dobbeltkorset (om Kors, hvis Grene ende sig i andre Kors).

Recroître, *v. n.* voxe igjen.

Recroqueviller (se), *v. pr.* skrumpe sig sammen. [*v. pr.* tilsmudse sig.

Recrotter, *v. a.* tilsmudse paa Ny;

Récrouir, *v. n.* udblødes og begynde at raadne i Vand (om Hør el. Hamp); (Orf.) omkoge Metaller.

Recru, e, træt, udmattet; *p. u.*

Recru, *m.* ny Opvært af en Skov, som er bleven afhugget.

Recrudescence, *f.* (Méd.) hæftig Tilbagevendelse el. Fornyelse af en Sygdom.

Recrue, *f.* Rekrutering; Udskrivning af nye Soldater; Rekrutter; *fig.* og *fa.* uventede Gjæster.

Recrutement, *m.* Udskrivning af Soldater; Hværving; Rekrutering.

Recruter, *v. a.* udskrive Soldater, hværve; forsyne med Rekruter; rekrutere; *fig.* søge Tilhængere el. Bundsforvante; *v. pr.* forsyne sig med Rekruter.

Recruteur, *m.* Troppeudskriver; Hværver; *a.* capitaine –, Hværverkapitain. [Vei; punktligt, præcist; *fa.*

Recta, *ad. lat.* ligefrem, den lige

Rectale, *a.* (An.) i Udtr. veine –, indvortes gyldne Aare.

Rectangle, *a.* (Géo.) retvinklet; *m.* Rectangel, retvinklet Parallelogram.

Rectangulaire, *a.* s. rectangle.

Recteur, *m.* Rector, Overhoved for en Høiskole; forh. Overhoved for et Universitet; Sognepræst (i Bretagne); *a. m.* (Chi.) esprit –, en Plantes aromatiske Substants.

Rectificateur, *m.* Redskab til at luttre el. distillere endnu engang (rectificere) Liqueurer.

Rectification, *f.* Berigtigelse; (Chi.) Luttring, Omdistillering; (Géo.) – d'une courbe, en krum Linies Tilbageførelse til en ret Linie.

Rectifier, *v. a.* berigtige, rette; bringe i den rette Form; (Chi.) luttre, distillere paa Ny; (Géo.) – une courbe, finde en lige Linie, som i Længde svarer til en krum.

Rectiligne, *a.* (Géo.) retliniet

Rectitude, *f.* (Géo.) lige Retning, retliniet Egenskab; *fig.* Rigtighed, Fornuftmæssighed; Redelighed.

Recto, *m.* første Side af et Blad (modsat verso); *pl.* des –.

Rectrograde, *a.* som gaaer frem ad en lige Line. [Rector; *pl. m.* -raux.

Rectoral, e, *a.* henhørende til en

Rectorat, *m.* Rectorembede, Rectorværdighed; en Rectors Embedstid. [*v.*

Rectorerie, *f.* et Sogns Forvaltning;

Rectorier, *v. a.* betale Pergamentsafgift til Universitetsrectoren i Paris; *v.*

Rectrices, *f. pl.* lange Halefjer, som tjene til at styre Fuglenes Flugt.

Rectum (um udt. om), *m.* (An.) Endetarmen, Skidentarmen. [bevis.

Reçu, *m.* Qvittering, Modtagelses-

Reçu, e, *p.* modtaget; antaget; vedtaget; des usages – -s, vedtagne

Recueil, *m.* Samling. [Stikke.

Recueillement, *m.* Tankernes Samling el. udeelte Opmærksomhed paa en enkelt Gjenstand; Sindets Fordybelse i sig selv, Andagt.

Recueillir, *v. a.* samle; indsamle; opsamle; høste; sammendrage, compilere; udlede, slutte; tage vel imod, laane Huus; *v. pr.* samle sine Tanker, fatte sig, henvende sin Opmærksomhed paa en enkelt Gjenstand; fordybe sig i sig selv, løsrive Sindet fra det Jordiske; – des fruits, indsamle Frugter; on y recueille beaucoup de blé, man avler der meget Korn; – les voix, samle Stemmerne; – une succession, faae en Arv; – les passants chez soi, laane de Forbireisende Huus, yde dem Ophold hos sig; – tout ce qu'il y a de plus beau dans un ouvrage, sammendrage alt det Smukkeste, der indeholdes i et Værk; – ses esprits, samle sine Tanker; tout ce que j'ai pu – de son entretien, c'est..., Alt hvad jeg har kunnet udlede af at tale med ham, er...; – du fruit de qc., høste Nytte af Noget; après s'être -i, efterat have samlet sine Tanker, efterat have befindet sig.

Recueilloir, *m.* (Cord.) Rebslagerværktøi til at spinde flere Snore sammen. [bage igjen; brænde igjen, udgløde.

Recuire, *v. a.* koge paa Ny; opkoge;

Recuisson, *f.* gjentagen Kogning; (Glac.) Ophedning af Glasset i en stærk Ild; Glassets langsomme Afkøling.

Recuit, *m.* Udglødning, Udbrænding (Operation, hvorved Metaller hærdes).

Recuit, e, *p.* omkogt; kogt stærkt; bagt igjen; udgløbet; (Méd.) hærdet, styrknet (om Vædsker).

Recuite, *f.* Metallers Udgløbning; *pl.* ostagtige el. smøragtige Dele, som afsondres fra Vallen efter at den første Ost er uddraget af Melken.

Recuiteur, *m.* (Mon.) Læredreng, som udgløder Metalskiverne til Mynterne.

Recul (l udtales), *m.* Kanons Tilbageløb efter at være affyret; (Horl.)

échappement à –, tilbagespringende Hagehjul el. Stoppehjul.

Reculade, *f.* Tilbagerykning; Tilbagerullen; *fig.* og *fa.* Tilbagegang, Tilbagevigen; Udsættelse af en Sags endelige Afgjørelse.

Reculé, e, *p.* stødt tilbage; *fig.* fjernt; fraliggende; le temps le plus –, den fjerneste Tid; être bien –, være langt tilbage i Kundskaber, i Uddannelse.

Reculée, *f.* bruges kun i Udtr. feu de –, stærk Ild, som strømmer tilbage; *p. u.*

Reculement, *m.* Tilbagerykning; Tilbagevigen; (Man.) Kobbelrem (Deel af Seletøiet til en Kjørehest).

Reculer, *v. a.* rykke tilbage, skyde el. drive tilbage; *fig.* fjerne, forsinke, forhale; *v. n.* gaae tilbage; *fig.* gaae Krebsgang; vige, give efter; udsætte, trække i Langdrag; *v. pr.* trække sig tilbage; træde tilbage; – une muraille, rykke en Muur længere ud; – les frontières, udvide Grændserne; cet évènement l'a fort –é, denne Begivenhed har sat ham meget tilbage; il recule ses payements d'un mois, han udsætter sine Betalinger en Maaned; il ne recule jamais, on ne l'a jamais vu –, han viger aldrig; han holder fast ved sine Meninger; il ne recule à (devant) rien, Intet formaaer at afskrække ham; han paatager sig ethvert Arbeide, der fordres af ham; *prov.* reculer pour mieux sauter, give efter for Øieblikket for siden at vinde desto større Fordeel.

Reculons (à), *loc. ad.* baglænds; aller à –, gaae Krebsgang.

Récupérable, *a.* som kan gjenerholdes, som lader sig gjenoprette.

Récupération, *f.* (Astr.) en Stjernes Gjenerholdelse af Lys, idet den udtræder af en Formørkelse.

Récupérer, *v. a.* gjenerholde; bruges især som *v. pr.* faae sit Tab gjenoprettet. [mer hos Blikkenslageren.

Récurage, *m.* Skuring; Skurekammer

Récurer, *v. a.* skure; rense paa Ny; (Vign.) omhagge et Viinbjerg tredie Gang.

Récurrent, e, *a.* (An.) tilbageløbende; nerf –, Nerve, som løber ud i flere Grene i Musklerne om Stemmeridsen; (Poé.) vers –s, Vers, der læses bagvendt.

Récusable, *a.* som der kan indvendes imod, forkastelig; juge –, en Dommer, som man gjør Indsigelse imod. [juge, en Dommers Ikkeantagelse.

Récusation, *f.* Forkastelse; – d'un

Récuser, *v. a.* gjøre Indsigelse imod, excipere imod; betragte som mistænkelig, forkaste; *v. pr.* vige sit Sæde, afholde sig fra at dømme i en Sag.

Rédacteur, trice, *s.* Udarbeider af en Afhandling, Forfatter til skriftlige Opsatser; Udgiver, Redacteur; ogs. *a.* le gérant –, den ansvarhavende Redacteur.

Rédaction, *f.* Forfattelse af en skriftlig Artikel, Udarbeidelse el. Samling af en Avis, Redaction.

Redan, *m.* (Fort.) Fæstningslinie bestaaende af ind- og udgaaende Vinkler; (Minér.) trappeformig Steensætning i et Skiferbrud. [dandse paa Ny.

Redanser, *v. a.* og *n.* dandse igjen;

Redarguër, *v. a.* dadle, laste, gjendrive; *v.* [v. p. u.

Rédargution, *f.* Replik i en Strid,

Reddition, *f.* Overgivelse (af en Fæstning); – de compte, Indlevering af en Regning til Eftersyn.

Redditionnaire, *a.* som er pligtig til at aflægge Regnskab; *p. u.*

Redébattre, *v. a.* bestride paa Ny, forfegte igjen. [yttre igjen.

Redéclarer, *v. a.* erklære igjen,

Redédier, *v. a.* tilegne igjen; indvie paa Ny. [igjen af.

Redéfaire, *v. a.* løse igjen, stille

Redéjeûner, *v. n.* spise igjen Frokost.

Redélibérer, *v. a.* overveie paa Ny, tage igjen under Overveielse.

Redélivrer, *v. a.* befrie igjen.

Redemander, *v. a.* forlange igjen, ansøge igjen om; tilbageforbre, kræve atter. [et Sted.

Redemeurer, *v. n.* boe igjen paa

Redémolir, *v. a.* rive ned igjen, sløife igjen.

Rédempteur, *m.* Forløser.

Rédemption, *f.* Menneskenes Forløsning ved J. C.; la – des captifs, christne Fangers Udløsning fra tyrkisk Slaveri.

Redent, *m.* (Arch.) Affats i en Muur, som er opført paa et ujevnt Terrain; *pl.* (Mar.) Indsnit, hvorved visse Dele af Skibstømmeret samles.

Redépêcher, *v. a.* affærdige igjen i Hast, affende paa Ny.

Redescendre, *v. n.* stige igjen ned, gaae ned igjen; *v. a.* tage igjen ned.

Redessiner, *v. a.* tegne om igjen, tegne paa Ny.

Redevable, *a.* som endnu skylder Noget; skyldig; il lui est – de cent risdales, han skylder ham endnu hundrede Rixdaler; il lui est – de tout, han har ham at takke for Alt;... *s.* Skyldner; je suis votre –, jeg er Deres Skyldner.

Redévaler, *v. n.* stige igjen ned; *v. a.* sænke mere ned; *p. u.*

Redevance, *f.* Afgift; Landgilde; – en blé, Kornafgift.

Redevancier, ère, *s.* Mand el. Qvinde, som har en aarlig Afgift at svare; *v.*

Redevenir, *v. n.* blive igjen.

Redévider, *v. a.* afhaspe igjen.

Redevoir, *v. a.* være endnu skyldig, staae til Rest med; il lui redoit dix risdales, han skylder ham endnu ti Rixdaler.

Rédhibition, *f.* (Jur.) Paastand om et Kjøbs Ophævelse formedelst Beskaffenheden af det Kjøbte; Tilbagegivelse.

Rédhibitoire, *a.* (Jur.) bevirkende Ophævelse af et Kjøb; cas –, Tilfælde, hvori Kjøbet gaaer tilbage.

Redicter, *v. a.* dictere igjen.

Rédiger, *v. a.* affatte, opsætte, forfatte; samle, ordne; fatte kort, gjengive i faa Ord; – un journal, samle el. redigere et Tidsskrift.

Rédimer (se), *v. pr.* løskjøbe sig, befrie sig fra (især om Spørgsmaal for Retten og om Forurettelser).

Redingote, *f.* forh. lang og viid Overkjole til Ridetoure i Kulde el. slet Veir; nu: Frakke; Fruentimmer-Morgenkjole, som er aaben foran fra øverst til nederst.

Redire, *v. a.* sige igjen, gjentage; eftersnakke; fortælle hvad der er meddeelt i Fortrolighed; dadle, udsætte paa (i d. Betydn. kun i l'inf. og med à); il redit toujours la même ch., han fortæller altid det Samme; il trouve à – à tout, han finder at udsætte paa Alt; il y a beaucoup à – à ce compte, der er meget at indvende imod denne Regning.

Rediseur, se, *s.* Gjentager, Eftersnakker, Brøvler; Sladderhank; *fa.*

Redissoudre, *v. a.* opløse paa Ny.

Redistribuer, *v. a.* uddele igjen; fordele paa Ny.

Redistribution, *f.* ny Uddeling, ny Fordeling.

Redite, *f.* Gjentagelse; tomber dans des –s ennuyeuses, forfalde til kjedsommelige Gjentagelser.

Rediviser, *v. a.* inddele paa Ny.

Redompter, *v. a.* undertvinge igjen.

Rédondance, *f.* overflødig Ordstrøm, Vidtløftighed i Tale; Fyldekalk.

Rédondant, e, *a.* overflødig (om Ord og Udtr.); un style –, en pleonastisk Stiil.

Rédonder, *v. n.* være overflødig; have Overflødighed paa; cette épithète rédonde (bedre: est une rédondance), dette Tillægsord er overflødigt; ce livre rédonde de passages connus, denne Bog er overfyldt af bekjendte Steder.

Redonner, *v. a.* tilbagegive; gjengive; *v. n.* forfalde igjen til, hengive sig paa Ny til; angribe paa Ny; *v. pr.* igjen hengive sig til, igjen tage fat paa; il a redonné du courage aux troupes, han har gjengivet Tropperne Mod; – dans quelque faute, forfalde igjen til en el. anden Feil; – dans le piège, løbe igjen i Snaren; la pluie redonne de plus belle, Regnen begynder igjen stærkere end forhen; se – aux affaires, igjen tage fat paa sine Forretninger.

Redorer, *v. a.* forgylde igjen; omforgylde; *poé.* belyse paa Ny.

Redormir, *v. n.* sove ind igjen.

Redorte, *f.* (Blas.) Vidiegreen, snoet i Form af Ringe.

Redoter, *v. a.* give en ny Medgift.

Redoublé, e, *p.* fordoblet; forstærket; forøget; (Mil.) pas –, forceret Marsch; (Poé.) rimes –es, flere lige paa hinanden følgende Riim.

Redoublement, *m.* Fordobling, Forøgelse, Tilvært.

Redoubler, *v. a.* fordoble; gjentage stærkere; forøge meget; sætte nyt Foer i; *v. n.* tiltage; – ses efforts, fordoble sine Anstrængelser; – de soins, fordoble sin Omhu; le froid a –é, Kulden er tiltaget meget; – de jambes, fordoble sine Skridt, gaae stærkere; *pop.* voulez-vous –? vil De, at vi skulle igjen begynde at drikke?

Redoul, *m.* (Bot.) Sumach, Træ, hvis Bark bruges til Beredning af Korduan.

Redoutable, *a.* frygtelig, frækkelig, farlig.

Redoute, *f.* Skandse; offentligt Sted, hvor der enten dandses eller holdes Hasardspil.

Redoutée, *f.* (Bot.) Slags Katost.

Redouter, *v. a.* frygte meget; se faire –, gjøre sig frygtet.

Rèdre, *m.* (Pê.) stort Net til Sildefangst.

Redresse, *f.* (Mar.) Kabbeltoug, hvormed Skibe igjen reises over Ende.

Redressement, *m.* Udjevning el. Ligegjøren; Reisning, Opstilling; *fig.* Berigtigelse, Raaden Bod paa.

Redresser, *v. a.* gjøre lige, rette; reise paa Ny, opstille igjen; føre igjen pa a rette Vei (*p.u.*); *fig.* revse, vise til Rette (*p.u.*); bedrage, snyde (*inus.*); *v.pr.* reise sig igjen op; holde sig lige; *fig.* rette sig; – un jugement, berigtige en Dom; – les griefs, gjøre Uretfærdigheder gode igjen; – les torts, gjøre Feil gode igjen; komme Undertrykte til Hjælp (*fa.*); redressez-vous, hold Dem rank; elle commence à se –, el. elle se redresse, hun pynter sig omhyggeligere end før; (Tann.) – les peaux, udspænde Skindene og skrabe dem igjen.

Redresseur, *m.* bruges kun i Udtr. – de torts, vandrende Ridder, som søgte at komme den Undertrykte til Hjælp; *fa.* og *iron.* En, som retter altid paa Andre og laster Alt.

Redressoir, *m.* Kandestøberhammer til at rette Buler.

Redû, *m.* Restance; *p. u.*

Réductible, *a.* som lader sig reducere til mindre Dele (om Maal, Mynt el. geometriske Figurer); (Chir.) som kan bringes tilbage i sin normale Stilling (om Beenbrud o. desl.).

Réductif, ive, *a.* (Chi.) reducerende, opløsende.

Réduction, *f.* Formindskelse; Indskrænkning: il a subi bien des –s, han har gjennemgaaet mange Indskrænkninger; Undertvingelse; Rentenedsættelse, Beregning til andre Penge el. Størrelser, Convertering; (Géo.) Reducering af en geometrisk Figur til en mindre lignende; (Peint.) Tegning efter en mindre Maalestok; (Chir.) et Lems Tilbagebringelse til dets normale Stilling; (Chi.) Metallers Udsondring; (Mar.) quartier de –, Rude-Qvadrant; – de route, Coursens Kobling; (Log.) – à l'impossible, à l'absurde, Beviis hentet fra det Modsattes Umulighed el. Urimelighed.

Réduire, *v. a.* nøde, tvinge til; underkaste, undertvinge, erobre; bringe til Lydighed; afrette (en Hest); forandre, forvandle; omsætte; nedsætte, formindske, indskrænke; (Géo.) reducere en geometrisk Figur til en lignende, men mindre; (Peint.) eftertegne i samme Forhold men efter en mindre Maalestok; (Chir.) bringe en Deel af Legemet tilbage til dets normale Leie; (Chi.) adskille Halvsyren (Oxydet) fra et Metal; *v. pr.* indskrænke sig til; føres tilbage til; formindskes; opløses; undertvinges; bringes til at adlyde; à quoi me réduisez-vous? hvortil nøder De mig? – q. au silence, tvinge En til at tie; – sous ses lois, underlægge sine Love, underkaste; – une maison en cendre, lægge et Huus i (forvandle det til) Aske; – une ville en poudre, ødelægge en By aldeles; *fig.* – q. en poudre, slaae En aldeles af Marken; tage Luven fra ham; gjendrive ham fuldkomment; – un royaume en république, forvandle et Kongerige til Republik; – à la raison, bringe til Fornuft; – sa dépense, indskrænke sin Udgift; – les pensions, formindske Naadesgaverne; – son avis, udtrykke sin Mening i faa Ord (v. hellere: résumer); son discours se réduit à prouver, hans Tale gaaer ud paa at vise; la jeunesse ne se réduit pas aisément, Ungdommen bringes ikke let til Fornuft, lader sig ikke let bøie; *prov.* – q. au petit pied, sætte En paa smal Kost; (Arith.) – les fractions en entiers, forvandle Brøker til hele Tal; (Chir.) – une luxation, bringe et Lem, som man har forvredet, igjen i Led.

Réduit, *m.* lille Bolig, Vraa; Tilflugtssted; Samlingssted (*v.*); (Fort.) lille Skandse, lille Halvmaaneværk afsondret ved en Grav fra et større Værk.

Réduit, e, *p.* formindsket, indskrænket, tilbageført; nødtvungen, underkastet; vous êtes trop –, De er altfor indskrænket, De boer for indskrænket; le voilà bien –, han er kommen meget tilbage, i trange Kaar; carte –e, Kort, hvis Bredegrader tiltage el. aftage i Forhold til Afstanden fra Polen.

Réduplicatif, ive, *a.* (Gr.) som

tjener til at fordoble; som antyder en Fordobling, en Gjentagelse; *s.m.* Ord, som antyder en Fordobling.

Réduplication, *f.* (Gr.) Gjentagelse af en Stavelse el. et Bogstav.

Réédification, *f.* Gjenopbyggelse.

Réédifier, *v. a.* gjenopbygge, gjenopføre.

Rééditeur, *m.* Gjenudgiver; *p. u.*

Réédition, *f.* ny Udgave.

Réel, le, *a.* virkelig; (om Personer) sandbru, tilforladelig; (Jur.) saisie -le, Beslaglæggelse paa urørlige Eiendomme; taille -le, Afgift af Grundeiendom; offre -le, Bud, som gjøres i rede Penge; *s. m.* det Virkelige, det Sande. [Udvælgelse.

Réélection, *f.* Gjenvalg, gjentagen

Rééligibilité, *f.* Egenskab at kunne vælges paa Ny. [Ny.

Rééligible, *a.* som kan vælges paa

Réélire, *v. a.* vælge atter, vælge paa Ny.

Réellement, *ad.* virkeligen, sandeligen; (Jur.) saisir –, lægge Beslag paa urørlig Eiendom [frembringe igjen.

Réengendrer, *v. a.* avle paa Ny,

Réer, *v. n.* s. raire.

Réexaminer, *v. a.* prøve el. undersøge paa Ny. [udførsel.

Réexportation, *f.* (Com.) Gjen-

Réexporter, *v. a.* (Com.) udføre igjen hvad der er blevet indført.

Réexposer, *v. a.* udstille paa Ny.

Refâcher, *v. a.* gjøre igjen vred.

Refaçonner, *v. a.* omforme, forme paa Ny.

Réfaction, *f.* (Com.) Eftergivelse i Told af havarerede Varer; Nedsættelse i Prisen paa Varer, der enten have lidt Skade, eller ikke befindes svarende til Bestillingen m. H. til Maal el. Beskaffenhed.

Refaillir, *v. n.* gjøre paa Ny Fallit, fallere anden Gang.

Refaire, *v. a.* gjøre om igjen, gjøre paa Ny, begynde for fra; omarbeide, istandsætte, udbedre; give nye Kræfter, styrke igjen; *pop.* bedrage, optrække; (Jeu) give om igjen; *v. pr.* komme sig, komme igjen til Kræfter; forvinde sit Tab; si c'était à –, je ne le ferais pas, hvis det var muligt at begynde forfra igjen, vilde jeg ikke gjøre det; je commence à me –, jeg begynder at komme igjen til Kræfter; (Cuis.) – de la viande, sætte Kjød igjen over Ilden el. lade det opkoge paa Ny. [omgjøre el. begynde forfra.

Refaisable, *a.* som lader sig igjen

Refaisage, *m.* (Tann.) Nedlægning af Huder i Garverkulen med dobbelt Garverbark.

Refait, e, *p.* omgjort, omarbeidet, istandsat; styrket; cheval –, en ødelagt Hest, som man har foret og udhvilet i nogen Tid; bois –, vel tilhugget Tømmer.

Refait, *m.* (Jeu) uafgjort Spil, som begynder igjen forfra; (Ch.) nye Takker paa en Hjort. [Gang.

Refaucher, *v. a.* slaae Græs anden

Réfection, *f.* Maaltid i et Kloster; Istandsættelse el. Udbedring af en Bygning (v). [et Kloster); *p.u.*

Réfectionner, *v.n.* holde Maaltid (i

Réfectoire, *m.* Spisestue i et Kloster el. en Kostgængeranstalt.

Réfectoral, e, *a.* angaaende Spisestuen el. Beværtningen i et Kloster.

Réfectorier, ère, *s.* Taffeldækker, Taffeldækkerske i et Kloster.

Refend, *m.* mur de –, Skillerumsmuur; bois de –, Brænde, som er sauget paa langs (modf. bois de brin); mur à -s, Muur med Furer, som angive Steenlagene; des -s, Bindesteen.

Refendoir, *m.* Redskab, hvormed Afstanden afpasses mellem Tænderne i en Karte.

Refendre, *v. a.* kløve paa Ny, spalte igjen; sauge paa langs.

Refendret, *m.* Jernkile i Skiferbrud.

Référé, *m.* en Dommers aflagte Beretning.

Référendaire, *m.* Referendarius, Cancellist, som aflagde Beretning om de tagne Bestemmelser m. H. til de indkomne Sager; nu: Ordfører i Rentekammeret.

Référer, *v. a.* henføre til, tillægge, tilskrive; *v. pr.* have Hensyn til, henholde sig til; *v. n.* foredrage, forebringe, referere; – le choix à q., overlade En Valget (v.); ce passage se réfère à celui qui est ci-dessus, dette Sted sigter til det ovenfor; (Prat.) – le serment à q., henholde sig til den Ed, som aflægges af en Anden, skyde Eden tilbage paa en Anden; il faut en – à la Chambre, man maa forebrage det for Kammeret.

Refermer, *v. a.* lukke til igjen.
Referrer, *v. a.* beslaae igjen.
Reféter, *v. a.* feire igjen, helligholde igjen. [dobbelt Falts.
Refeuiller, *v. a.* (Men.) gjøre en
Refeuilleter, *v. a.* gjennemblade endnu engang.
Refeuillure, *f.* (Men.) dobbelt Falts.
Reficher, *v. a.* slaae ind igjen, sætte ind igjen; (Maç.) overstryge Furerne i en Muur. [sammen, blive igjen tyk.
Refiger (se), *v. pr.* løbe igjen
Refin, *m.* (Com.), meget fiin spansk Uld.
Refixer, *v. a.* fastsætte igjen, bestemme igjen; opslaae igjen (sin Bolig); *v. pr.* nedsætte sig igjen.
Reflamber, *v. a.* holde igjen over Ilden; svie igjen; *v. n.* blusse op paa
Reflatter, *v. a.* smigre igjen. [Ny.
Réfléchi, e, *p.* tilbagekastet, tilbagestraalet; overlagt, overveiet, gjennemtænkt; betænksom; (Gr.) verbe –, reflexivt (tilbagevirkende) Verbum; (Bot.) tilbagebøiet (om Grene og Blade); opinion peu –e, lidet overveiet Mening; crime –, overlagt Forbrydelse; homme –, betænksomt Menneske.
Réfléchir, *v. a.* kaste tilbage; give Gjenskin; *v. n.* tilbagekaste Straaler, springe tilbage; *fig.* falde tilbage; overveie, overlægge, overtænke; *v. pr.* kastes tilbage, reflecteres, afspeiles; gjenlyde; (Gr.) virke tilbage paa Subjectet; la gloire des grands hommes réfléchit son éclat sur leurs descendants, store Mænds Hæder kaster et Gjenskin af sin Glands over Efterkommerne; la honte de cette action réfléchit sur sa famille, Skammen af denne Handling falder tilbage paa hans Familie; le ciel se réfléchit dans le lac, Himlen speiler sig i Søen.
Réfléchissant, e, *a.* tilbagekastende; tilbagestraalende; *fig.* overveiende, eftertænkende.
Réfléchissement, *m.* Tilbagekasten; Tilbagestraalen; Gjenskin; Gjenlyd.
Réflecteur, *a. m.* tilbagestraalende; miroir –, Reflexions-Speil; *s. m.* Reflexions-Speil, Reflections-Plade, Reflector. [–, overveiet Beslutning.
Réflective, *a. f.* overveiet; résolution
Reflet, *m.* (Peint.) Gjenskin; Gjenskær.
Refléter, *v. a.* kaste Lys el. Farve tilbage paa en anden Gjenstand, give Gjenskin el. Gjenskær; *v. pr.* kaste tilbage, tilbagestraale. [Uld.
Refleuret, *m.* anden Sort spansk
Refleurir, *v. n.* blomstre paa Ny; *fig.* gjenblomstre, komme paa Ny i Flor og Anseelse. [tilbagestraalet.
Réflexe, *a.* bevirket ved et Gjenskin;
Réflexibilité, *f.* (Phys.) Egenskab hos et Legeme, ifølge hvilken dets Straaler kunne tilbagekastes.
Réflexible, *a.* (Phys.) som er i Stand til at kastes tilbage (om Straaler).
Réflexif, ive, *a.* tilbagestraalende.
Réflexion, *f.* Tilbagekastning; Tilbagestraalen; *fig.* Eftertanke, Overlæg, Overveielse, alvorlig Betragtning; agir sans –, handle uden Eftertanke, uden Overlæg; un homme de –, et betænksomt Menneske, som handler med Overlæg; toute – faite, efter at have taget Alt i Betragtning; réflexions morales, moralske Tanker, moralske Betragtninger.
Refluer, *v. n.* flyde tilbage, strømme tilbage; *fig.* udbrede sig over.
Reflux, *m.* Ebbe; *fig.* i Forbindelse med flux: Omvexling.
Refonder, *v. a.* (Prat.) bruges kun i Udtr. – les dépens de contumace, erstatte Omkostningerne foraarsagede ved en Udeblivelse fra et Møde.
Refondre, *v. a.* omstøbe, omsmelte; *fig.* omarbeide; omdanne; forandre Ens Charakteer, Ens Sæder og Sædvaner; *fa.* je ne puis me –, jeg kan ikke omstøbe mig; il faudrait le –, han er uforbederlig.
Refonte, *f.* Omstøbning, Omsmeltning; *fig.* Omarbeidning.
Reforgement, *m.* Omsmedning.
Reforger, *v. a.* omsmede.
Réformable, *a.* som kan el. bør forbedres; som maa forandres el. afskaffes.
Réformateur, trice, *s.* Forbedrer, -inde; Omdanner; Reformator; s'ériger en –, faire le –, opkaste sig til Reformator; give sig af med at rette paa Andre.
Réformation, *f.* Forbedring; Afskaffelse; Forbedring af Religionen, Reformation; la – des abus, Afskaffelse af Misbrug; la – des monnaies, Omprægning af Mynter.
Réforme, *f.* Forbedring, bedre Indretning; Afskaffelse af Misbrug; Gjenindførelse af den gamle Disciplin i e

faculté de –, Ret til inden en bestemt Tid at kunne tilbagekjøbe Noget.

Remesurage, *m.* Ommaaling; *p. u.*

Remesurer, *v. a.* maale om igjen, maale paa Ny.

Remettage, *m.* Overlevering, Indsending; (Tiss.) Traadenes Trækning gjennem Kjæden.

Remettre, *v. a.* lægge, sætte el. stille Noget tilbage paa sin Plads; forestille paa Ny; bringe Ting el. Personer i samme Stand som før; indsætte igjen; forlige; bringe igjen i Led; helbrede; bringe igjen i Orden; berolige; tilbagelevere, udlevere, overlevere; oversende el. remittere Penge; udsætte; opsætte; vise tilbage til; fritage for, eftergive; tilgive; betroe sig til Ens Omsorg; gjenkjende; ... *v. pr.* sætte sig igjen paa sin forrige Plads; befatte sig igjen med, tage igjen fat paa; komme sig igjen; berolige sig, fatte sig; udhvile sig; betroe sig til, henholde sig til; erindre; – un livre à sa place, sætte en Bog hen igjen paa sit Sted; – une armée sur pied, bringe en Armee igjen paa Benene; – son habit, trække sin Kjole igjen paa; – qc. sur le tapis, bringe Noget igjen paa Bane; – qc. devant les yeux à q., forestille En Noget; – q. dans tous ses droits, igjen indsætte En i alle hans Rettigheder; – bien ensemble des personnes brouillées, forlige Personer, der vare i Uenighed; on lui a remis le bras, man har igjen bragt hans Arm i Led; l'usage du lait l'a entièrement remis, Brug af Melkecuren har ganske gjengivet ham hans Helbred; ce que vous lui avez dit, lui a remis l'esprit, hvad De har sagt ham, har igjen beroliget hans Sind; – une lettre en mains propres, overlevere et Brev egenhændigen; – qc. à une autre fois, opsætte Noget til en anden Gang; on lui a remis la moitié de sa dette, man har eftergivet ham Halvdelen af hans Gjæld; – une offense, tilgive en Fornærmelse; il lui a remis la conduite de cette affaire, han har overdraget el. betroet ham Ledelsen af denne Sag; je vous remets bien, jeg kjender Dem godt igjen; (Mar.) – à la voile, gaae igjen under Seil; (Ch.) – un chien sur la voie, bringe en Hund igjen paa Spor; ... se – à table, sætte sig igjen til Bords; se – à l'étude, tage igjen fat paa Studeringerne; se – d'une maladie, komme sig af en Sygdom; il a eu bien de la peine à se –, han har havt megen Vanskelighed ved at fatte sig igjen; remettez-vous, berolig Dem; s'en – à q., forlade sig ganske paa En i hvad han siger el. gjør; se – entre les mains de q., give sig i Hænderne paa En; betroe sig ganske til En; se – qc., erindre Noget; (Ch.) la perdrix se remet, Agerhønen sætter sig (flyver ned).

Remeubler, *v. a.* forsyne paa Ny med Meubler, meublere igjen.

Rémiges, *f. pl.* Svingfjer.

Réminiscence, *f.* svag Gjenerindring, Reminiscence; j'ai quelque – de ce que vous dites, jeg kan mindes hvad De siger.

Rémipède, *m.* vingedækket Insect, som svømmer i Vandet (ogs. nectopode).

Remire, *m.* (Bot.) Slags amerikansk Græsart.

Remis, e, *p.* og *a.* hensat; tilbagesendt; udleveret; udsat, opsat; helbredet; beroliget (*v.*); tilgivet, eftergivet.

Remise, *f.* Udlevering, Overlevering; Pengeforsending, Remise; Udsættelse, Opsættelse; Eftergivelse; Commissionsgebyhr, Douceur; Rabat; Vognskuur; (Jeu) Beet i L'Hombre; (Ch.) Sted, hvor Agerhøns sætte sig; lille Kratskov el. Indelukke til Harer, Agerhøns o. desl.; voiture de –, leiet Hyrevogn; *fig.* og *fa.* il est sous la –, on l'a mis sous la –, han er gaaet af, han er uden Ansættelse; han er for gammel el. for svag til at bestille Noget; on le laisse sous la –, man benytter ham ikke, skjøndt han kunde være til stor Nytte.

Remise, *m.* Hyrevogn, som leies dagviis el. maanedsviis.

Remiser, *v. a.* sætte ind i et Vognskuur.

Rémissible, *a.* tilgivelig, som kan eftergives.

Rémission, *f.* Tilgivelse; Benaadning; Overbærelse, Skaansel; (Méd.) Aftagelse el. Formindskelse af Feber; un homme sans –, et uforsonligt skaanselløst Menneske.

Rémissionnaire, *s.* en Benaadet, En, som har erholdt Benaadningsbrev el. som overbringer samme.

stilleerkolben, for at afkøle de fra samme opstigende Dampe; Svalekar.

Réfrigératif, ive, *a.* (Méd.) kølende; *s. m.* kølende Drik, kølende Middel.

Réfrigération, *f.* (Chi.) Afkøling ved Distilleren; (Méd.) Køling.

Réfringent, e, *a.* (Phys.) foraarsagende Lysstraalernes Brydning.

Refrire, *v. a.* stege igjen. [igjen.

Refriser, *v. a.* kruse paa Ny, frisere

Refrogné el. renfrogné, e, *p.* rynket, knarvoren, fortrædelig.

Refrognement el. renfrognement, *m.* Pandens Rynkning, Suurseen.

Refrogner el. renfrogner (se), *v. pr.* rynke Panden, see suurt.

Refroid, *m.* (Tann.) Afkøling.

Refroidir, *v. a.* afkøle; *fig.* kølne, formindske Ens Iver el. Virksomhed; *v. n.* blive kold; *v. pr.* blive kold, forkøles; kølnes; la pluie a refroidi l'air, Regnen har afkølet Luften; les difficultés l'ont -i, Vanskelighederne have kølnet hans Iver; laissez - ce bouillon, lad denne Suppe staae og blive kold; il s'est -i, han er bleven forkølet; leur amitié s'est refroidie, deres Venskab er kølnet.

Refroidissement, *m.* Afkøling; Forkølelse; *fig.* Formindskelse i Iver, i Venskab el. Kjærlighed, Kulde.

Refrotter, *v. a.* gnide igjen; *fa.* prygle igjen.

Refuge, *m.* Tilflugtsted, Asyl; *fig.* Tilflugt; *fa.* Undskyldning, Udflugt; vous-êtes mon -, De er min Tilflugt, min Hjælp i Nøden.

Réfugié, e, *s.* Flygtning, landflygtig Udlænding; *pl.* Calvinister, som ved Tilbagekaldelsen af det nantiske Edict maatte forlade Frankrig.

Réfugier (se), *v. pr.* flygte et Sted hen; søge at sætte sig i Sikkerhed; *fig.* tage sin Tilflugt til.

Refuir, *v. n.* (Ch.) flygte tilbage, vende om for at bringe Jægerne i Vildfarelse (om Vildt).

Refuite, *f.* (Ch.) Stedet, hvor en jaget Hjort pleier at tye hen; Vildtets List for at undgaae Hundene; *fig.* Udflugt, hvorved man søger at trække en Sag i Langdrag (*p. u.*); (Men.) altfor stor Dybde i et Taphul.

Réfulgent, e, *a.* glimrende (*p. u.*).

Refus, *m.* Afslag, Vægring; afslaaende Svar; det, En har afslaaet; *fa.* cela n'est pas de -, det siger jeg ikke nei til, det tager jeg gjerne imod; cela n'est pas à votre -, det er ikke Noget der bydes Dem; det beroer ikke paa Dem at modtage el. afslaae det; avoir qc. au - d'un autre, faae Noget efter at en Anden har vraget det; je ne veux pas du - d'un autre, jeg vil ikke have det, en Anden har vraget; enfoncer un pieu jusqu'à - de mouton, slaae en Pæl saa dybt ned, at den ikke kan komme videre, el. at Rammebukken ikke længer kan naae den; (Ch.) un cerf de -, en treaarig Hjort. [*p. u.*

Refusable, *a.* som kan afslaaes;

Refuser, *v. a.* forkaste hvad der tilbydes; afslaae; negte, vægre sig ved; *v. pr.* negte sig selv Noget; berøve sig; undslaae sig for, ikke tillade; *v. n.* give Afslag; (Mar.) gaae imod, stralle (om Vinden); - son consentement, negte at give sit Samtykke; il - tout le monde, hans siger nei til Alle; il refuse de lui obéir, han vægrer sig sig ved at adlyde ham; la nature lui a -é la beauté, Naturen har ikke begavet hende med Skjønhed; - en mariage, ikke ville give el. have til Ægte; il se refuse le (jusqu'au) nécessaire, han negter sig (endogsaa) det Nødvendige; il se refuse à travailler, han undslaaer sig for at arbeide; ma fortune se refuse à cette dépense, min Formu tillader mig ikke denne Udgift; prov. qui refuse, muse, mangen En siger nei, som siden fortryder det; (Man. ce cheval refuse, denne Hest kan el. vil ikke lystre; (Mil.) l'ennemi refusait sa droite, Fjenden vilde ikke lade sin høire Fløi deeltage i Fægtningen. [Noget

Refuseur, se, *s.* En, som afslaaer

Réfusion, *f.* (Prat.) - de dépens Omkostningers Erstatning. [drive

Réfutable, *a.* som lader sig gjen

Réfutation, *f.* Gjendrivelse. [bestride

Réfuter, *v. a.* gjendrive, bekæmp

Regagner, *v. a.* vinde igjen; erobr igjen, fratage igjen; gjenerholde; o naae igjen; indhente igjen; naae igjen - q., vinde En igjen for sig, bring En igjen paa sin Side; - le dessu faae igjen Overhaand; - le chemi komme igjen tilbage til Veien, ma har forladt; (Mar.) - le dessus d

vent, el. – le vent sur l'ennemi, faae Høiden igjen fra Fienden; komme op til Luvart for Fienden; *fig.* – le dessus du vent, bringe sine Sager igjen paa en god Fod; gjenoprette sin Credit, sin Formue.

Regaillardir, *v. a.* bringe igjen i godt Humeur; *v. pr.* blive igjen munter.

Regain, *m.* Eftergræs, Efterslæt; *fig.* – de jeunesse, Tilbagevendelse af Sundhed og Ungdomskraft.

Regaires, *f. pl.* Biskoppers verdslige Jurisdiction i Bretagne; *v.*

Régal, *m.* Gjæstebud, Festmaaltid; *fig.* og *fa.* Livret; stor Fornøielse; *pl.* des régals.

Régalade, *f.* Beværtning; Udtømmen af Glasset paa een Gang; hurtig Opvarmen af et Værelse ved at fyre rask i Kaminen; boire à la –, skylle i sig (om Viin), drikke ud til den sidste Draabe; faire une bonne –, fyre dygtigt i Kakkelovnen for at tage imod En; *fa.*

Régalant, e, *a.* morende, underholdende (*fa.* især med en Negtelse og *iron.*).

Régale, *m.* (Mus.) Regal, en vis Stemme i Orgelet (ogs. la voix humaine); *f.* Kongens Ret til at hæve Indtægterne af et Bispedømme i Vacantsen, el. til at bortgive i samme Tid et af Bispedømmet afhængigt Præbende; ... *a.* kun i Udtr. eau –, Kongevand, en Composition, som Chemikerne bruge til at opløse Guld. [Fisk.

Régalec, *m.* Slags barbugfinnet

Régalement, *m.* lige Fordeling af et Paalæg; (Arch.) Udjevning af en Byggeplads.

Régaler, *v. a.* beværte, give et Festmaaltid, tractere; fornøie, underholde; fordele et Paalæg lige; (Arch.) jævne et Terrain; *v. pr.* spise lækkre Sager, gjøre sig tilgode; il le régala d'une bouteille de vin de Champagne, han tracterede ham med en Flaske Champagner; il nous régala d'une jolie historiette, han underholdt os med en smuk lille Historie; on le régala de vingt coups de bâton, man tildeelte ham (*iron.* gjorde ham til Gode med) tyve Stokkeprygl. [Plads.

Régaleur, *m.* En, som jævner en

Régalien, *a. m.* bruges kun i Udtr. droit –, Ret, som ene tilkommer Fyrsten.

Régalis, *m. pl.* (Ch.) Sted, hvor et Daadyr har skrabet.

Régaliste, *m.* Geistlig, som Kongen har udnævnt til at nyde Indtægten af et Præbende.

Regard, *m.* Øiekast, Blik; Aabning paa en Vandledning for at efterse samme; *pl.* Opmærksomhed; Maleri, som fremstiller to imod hinanden vendte Portraiter; fixer, arrêter, attacher ses –s sur q., fæste sine Blik paa En; avoir un –, forsee sig paa Noget (om frugtsommelige Fruentimmer); attirer tous les –s, tiltrække sig Alles Opmærksomhed; ... en –, *loc. ad.* ligeoverfor; une traduction avec le texte en –, en Oversættelse med Texten ligeoverfor; ... au – de, *loc. ad.* med Hensyn til, i Sammenligning med (*v.*).

Regardant, *m.* Tilskuer (bruges kun i *pl.*); *fa. p. u.*

Regardant, e, *a.* seende nøie til, som er altfor sparsommelig; il est par trop –, han er altfor nøieregnende.

Regarder, *v. a.* kaste Øinene paa, see paa, betragte, beskue; vende imod, være lige overfor; betænke, overveie; angaae, vedkomme; ansee for (comme); *v. n.* lægge Mærke til, være opmærksom paa, tage sig i Agt for; *v. pr.* see sig i Speilet; see paa hinanden; staae lige overfor hinanden; – q. en face, see En lige i Ansigtet; *fig.* – q. de haut en bas, du haut en bas, de travers, de côté, see haanligt paa En; betragte En med Foragt; – q. de mauvais œil, see paa En med et vredt, skelende Blik; – q. favorablement, de bon œil, see venligt til En; – q. en pitié, see paa en med et medlidende el. foragteligt Blik; cette maison regarde l'Orient, dette Huus vender imod Østen; cette fenêtre regarde sur la rivière, dette Vindue vender ud imod Floden; cela ne me regarde pas, dette angaaer ikke mig; on le regarde comme un homme de bien, man anseer ham for en retskaffen Mand; *prov.* un chien regarde bien un évêque, den Fornemme maa ikke fortryde paa at betragtes af den Ringe; il regarde de près, han er kortsynet; han er nøieregnende; il n'y regarde pas de si près, han tager det ikke saa nøie; regardez y bien, giv nøie Agt derpaa; regardez bien à ce que vous voulez dire, over-

vei el. betænk vel hvad De vil sige; il faut y - deux fois, man maa nøie overveie det, man maa være forsigtig; il ne faut pas y - après lui, man kan ganske forlade sig paa ham; il faut en tout - la fin, man maa i Alt tænke paa hvad Enden skal blive.

Regarnir, *v. a.* forsyne paa Ny med Noget; kante paa Ny; meublere paa Ny.

Régates, *f. pl.* Væddeløb el. Væddeseilads med Baade (i Venedig).

Regayer, *v. a.* hegle Hamp.

Regayoir, *m.* Hamphegle.

Regayure, *f.* det, som bliver tilbage i Hampheglen efter at have heglet Hampen; Hampeblaar.

Regel, *m.* ny Frost.

Regeler, *v. a.* og *n.* fryse igjen.

Régence, *f.* Regentskab; Regentskabs Varighed; det District, som en Regent, Statholder el. Byøvrighed bestyrer; den Tid, hvori en Lærer holder Forelæsninger ved en Høiskole.

Régénérateur, trice, *s.* Gjenopretter, Gjenindfører, Fornyer; ogs. *a.*

Régénération, *f.* Gjenfødelse; Gjenoprettelse, Fornyelse; Forbedring; (Thé.) le sacrement de la -, Daabssacramentet; (Chir.) la - des chairs, Kjødets Gjenvært.

Régénérer, *v. a.* gjenføde ved Daaben, istandsætte igjen; omdanne, forbedre, fornye; *v. pr.* gjenfødes; fornyes; forbedres; (Chir.) udvoxe igjen (om Kjødet).

Régent, e, *s.* Regent, Regentinde; Lærer i de nederste Classer i en Høiskole (de, som underviste i Rhetorik og Philosophi, kaldtes professeurs); - de la banque, Medbestyrer af Bankraadet.; ogs. *a.* regjerende; docerende; la reine -e, den regjerende Dronning i en Mindreaarighed; docteur -, docerende Lærer ved et Universitet.

Régenter, *v.n.* lære offentlig (*v.p.u.*); ville gjerne herske, beherske, bestyre; holde offentlige Forelæsninger (*v*). [igjen.

Regermer, *v.n.* spire frem paa Ny, spire

Régicide, *m.* Kongemord; Kongemorder; *a.* kongemordersk.

Régie, *f.* Forvaltning af Eiendomme forbunden med Forpligtelse til at aflægge Regnskab for samme; Bestyrelse af visse Afgiftsoppebørseler el. offentlige Arbeider; mettre des travaux publics en -, lade offentlige Arbeider udføre paa Statens Bekostning.

Regimbement, *m.* Hestes Slaaen op; Stædighed.

Regimber, *v. n.* slaae bag op (om Heste); være stædig; *fig.* og *fa.* sætte sig op imod en Foresat (contre l'éperon), negte Lydighed.

Régime, *m.* Leveorden, Diæt; Regjering, Bestyrelse, Regjeringsform; Forstanderembede i et Kloster; (Gr.) Styrelse, Object; - de figues, Figenqvist, behængt med Frugt; ancien -, gammeldags Regjeringsform, absolutistisk Regjeringsform; vivre de -, leve efter Sundhedsforskrift; être au -, være nødt til at holde Diæt; (Gr.) - direct, umiddelbart Object.

Régiment, *m.* Regiment; *fig.* og *fa.* stor Mængde; un - de créanciers, en Hær af Creditorer.

Régimentaire, *a.* henhørende til et Regiment; école -, Regimentsskole.

Régine, *f.* (H. n.) Slags Slange.

Réginglette, *f.* Snare til at fange Fugle.

Regingot, *m.* (Men.) Liste under Vinduesrammen til Afløb for Vandet (larmier).

Région, *f.* stor Landstrækning, Jordstrøg, Egn; Himmelegn; Region; (An.) Deel af d. menneskelige Legeme; la haute -, la - supérieure, den høiere Luftregion; la basse -, det lavere Luftstrøg; la moyenne -, det mellemste Luftstrøg; les hautes régions de la philosophie, Philosophiens høie Regioner; (An.) la - ombilicale, Regionen om Navlen.

Régione (é), *loc. ad. lat.* (Impr.) lige overfor (om Columne-Text).

Régir, *v. a.* regjere, beherske (i op-høiet Stiil); (Pal.) bestyre; (Gr.) styre, fordre en vis Styrelse.

Régisseur, se, *s.* Forvalter, Forstander, Bestyrer af Noget for en Anden. [pavelige Cancelli

Registrateur, *m.* Registrator (i

Registration, *f.* Indskrivning i e Protokol; Gebyhr for Indskrivninge

Registre, *m.* Protocol, Bog, hv hver Dags Forhandlinger indføre Stang, som trækkes ud i et Or for at spille paa samme; (Imp Overeensstemmelse mellem Linier paa et Blads tvende Sider; (Ch

bevægelig Blikplade paa en Ovn til at bestemme Varmegraden; ... charger le –, skrive ind i Protocollen; décharger le –, afskrive Noget af Protokollen; tenir – de qc., føre Protokol over Noget; *prov.* tenir – de tout, bemærke Alt nøiagtigen; erindre Alt, hvad man hører; cet homme est sur mes –s (almindeligere: sur mes tablettes), jeg husker nok denne Mands Opførsel imod mig, jeg har ikke strevet hans Streger i Glemmebogen.

Registrer, *v. a.* indføre Noget i en Protokol (ogs. enregistrer).

Regître, regîtrer, *v.* i Stedet for registre, registrer.

Réglage, *m.* Liniering af Papir.

Règle, *f.* Linial; *fig.* Regel, Grundsætning, Princip; Mynster, Rettesnor, Forskrift; god Orden; særegen Bestemmelse, Vedtægt; Klosterregel, Indbegreb af Klosterets Leveregler; (Arith.) les quatre –s, de fire Species; – de trois, Regula de Tri; *pl.* (Méd.) Fruentimmers maanedlige Renselse; ... il n'y a point de – dans cette maison, der er ingen Orden i dette Huus; il est de – que, det er overeensstemmende med Skik og Brug at o. s. v.; être en –, være i behørig Orden; se mettre en –, føie sig efter en fastsat el. vedtagen Orden; dans la –, en bonne –, efter Skik og Brug, el. efter hvad Loven fordrer; – générale, i Almindelighed, i alle Tilfælde; *fa.* une sottise dans toutes les –s, en Dumhed i sin hele Udstrækning, en Erkedumhed.

Réglé, e, *p.* linieret; *fig.* ordentlig, regelmæssig; fastsat; punktlig; menstrueret; montre bien –e, Uhr, som gaaer rigtigt; il est – que, det er bestemt at o. s. v.; homme – comme un papier de musique, punktligt Menneske, som foretager sig hver Dag det Samme omtrent til samme Tid; homme –, ordentligt Menneske, som fører et regelmæssigt Levnet; une vie –e, et regelmæssigt Levnet (godt el. slet); [une vie régulière, et eensformigt, roesværdigt Levnet]; fièvre –e, Feber, hvis Anfald indtræffer regelmæssigt; troupes –es, regulære Tropper; femme –e, Fruentimmer, hvis Maanedlige indtræffer til rette Tid.

Réglée, *f.* (Pap.) Stabel tilskaarne Papstykker indrettede til at presses.

Règlement, *m.* Bestemmelse, som skal tjene til Regel; Orden, som skal iagttages; Fastsættelse, Bestemmelse. Berigtigelse; – de police, Politianordning; – des limites, Grændsebestemmelse; – de juges, Kjendelse, som afgjør, under hvilken Domstol en Sag henhører.

Réglément, *ad.* regelmæssigt; ordentligt.

Réglémentaire, *a.* angaaende en Anordning el. en Bestemmelse, indeholdende en saadan; administration –, Bestyrelse, som opdynger Anordning paa Anordning.

Réglémenter, *v. n.* mangfoldiggjøre Anordninger og Bestemmelser (bruges kun i slet Forst.).

Régler, *v. a.* liniere; underkaste Regler; indrette, bestemme, ordne, fastsætte; istandsætte; stille; – sa vie, indrette sit Levnet efter en bestemt Regel, bringe Orden i sin Levemaade; – sa maison, indrette sit Huus paa en behørig Maade; – ses affaires, bringe Orden i sine Anliggender; – sa dépense, bringe Orden i sine Udgifter, indskrænke samme; – le prix, fastsætte Prisen; – un compte, berigtige en Regning, afslutte samme; – un différend, afgjøre el. ende en Strid; – une montre, stille et Uhr; (Prat.) – de juges, bestemme foran hvilken Domstol en Sag skal behandles; ... se – sur q., følge Ens Exempel, tage En til Mynster; se – sur qc., rette sig efter Noget.

Réglet, *m.* (Impr.) Skrifttegn til at adskille en Bogs Afsnit; Streg (almindeligere: filet); (Arch.) Liste, Kant.

Réglette, *f.* (Impr.) Sættelinie.

Régleur, se, *s.* En, som linierer Papir.

Réglisse, *f.* Lakrits; Lakritsrod; jus de –, Lakritssaft.

Réglissier, *m.* (Bot.) Astragel, vild Lakrits (astragale).

Régloir, *m.* Redskab til at liniere med, Nodelinial; (Cordon.) Skomageres Glattetræ.

Réglure, *f.* Liniering; de trukne Linier.

Régnant, e, *a.* regjerende; *fig.* herskende, gængse; grasserende; le prince –, den regjerende Fyrste; le goût –, den herskende Smag.

Règne, *m.* Regjering; Alterkrone; Pa-

vestrone; *fig.* Herredom, Indflydelse; (H.n.) le-animal, Dyreriget; -végétal, Planteriget; -minéral, Mineralriget; *fig.* être en -, staae i Anseelse, være i Vælten; *fa.* du règne d'un tel, under den og dens Regjering, paa hans Tid.

Régner, *v. n.* regjere, herske; *fig.* have Overhaand, have Indflydelse; fremherske; finde Sted; forekomme hyppigt, være gængs, være i Vælten; strække sig langs med; - sur ses passions, beherske sine Lidenskaber; l'ironie règne dans ce discours, Ironien gaaer igjennem (er fremherskende i) d. Tale; la maladie qui règne, Sygdommen, som grasserer; ces côteaux règnent le long de la rivière, disse Høie strække sig langs med Floden.

Régnicole (gn udt. hver for sig), *s.* og *a.* indfødt Borger; Udlænding, som er tilstaaet lige Ret med de Indfødte.

Regonflement, *m.* Opsvulmen el. Stigen af Vandet, som standses i sit Løb.

Regonfler, *v. n.* opsvulme, stige (om Vandet, som standses); *v.a.* opblæse paa Ny, fylde igjen med Luft el Damp.

Regorgement, *m.* Overstrømning, Udtræden over sine Bredder; le - de la bile, Overstrømning af Galden.

Regorger, *v. n.* løbe over, strømme ud over sine Bredder; *fig.* have Overflod af, være opfyldt af; give tilbage; les magasins regorgent de marchandises, Pakhusene ere overfyldte af Varer; - de santé, svulme af Sundhed, have et prægtigt Helbred; on lui fera - l'argent qu'il a volé, man vil nøde ham til at tilbagelevere Pengene, han har stjaalet.

Regouler, *v. a.* overfuse En, overvælde En med Uartigheder; overfylde En med Mad el. Drikke; *pop.*

Regourmer, *v. a.* give paa Ny Skumkjæden paa (om Heste); uddele igjen Næveslag. [spise igjen Vesperkost.

Regoûter, *v. a.* smage igjen; *v. n.*

Regracier, *v. a.* benaade paa Ny.

Regrat, *m.* Smaahandel, Høkreri (især med Salt, Korn, Kul o. desl.); Vare af liden Værdi, som kjøbes for at udhøkres; Sted, hvor Salt udsælges i smaa Partier.

Regratter, *v. a.* kradse paa Ny, krabe igjen; (Grav.) afslibe paa Ny en Kobberplade; (Arch.) afskrabe Forkalingen, oppudse (et Huus); *v. n.* drive Smaahandel (især med Salt, Kul o. desl.); *fig.* knibe, spare; il regratte sur tout, han kniber paa Alt (*p.u.*).

Regratterie, *f.* Høkerhandel, Saltudsalg i det Smaa; Høkervare.

* Regratteur, se, *s.* Høker el. Høkerske med Salt, Kul, Jernkram o. desl.; Efterskraber, Rendesteensskraber (J. Janin).

Regrattier, ère, *s.* Høker el Høkerske med Salt o. desl. (s. regratteur); *fig.* og *fa.* Karrig, Gnier, som kniber paa Alt; Compilator.

Regreffer, *v.a.* pode paa Ny.

Regrélage, *m.* Voxets gjentagne Tilberedning til at bleges.

Regréler, *v. a.* tilberede Voxet anden Gang til at bleges.

Regrès, *m.* (Jur.) Ret til at træde igjen ind i en afstaaet geistlig Værdighed el. i et geistligt Privilegium, saa længe Eftermanden ikke er udnævnt; Ret til inden 24 Timer at tilbagekalde en Afhændelse af et Embede (*v.*)

Regret, *m.* Sorg over at have tabt el. forfeilet et Gode; Sorg over Tabet af en kjær Person; Kummer, Savn; Anger, Fortrydelse; *pl.* Klager, Beklagelser; à mon grand -, til min store Sorg; j'ai grand - à mon ami qui est mort, jeg begræder smerteligt Tabet af min Ven, som er død; j'ai - que vous ne l'ayez pas fait, jeg beklager, at De ikke har gjort det; avoir - de ses péchés, angre sine Synder; à -, *loc. ad.* ugjerne, imod sin Villie; unødigen.

Regrettable, *a.* som savnes, som begrædes, begrædelsesværdig.

Regretter, *v. a* beklage, begræde, føle Savnet af; længes efter; angre, fortryde; je regrette mon ami, jeg begræder Tabet af min Ven; je regrette d'avoir perdu mon temps, jeg fortryder at have spildt min Tid; je regrette qu'il soit parti, jeg beklager, at han er reist.

Regros, *m.* (Tann.) stor Garvebark.

Regrossir, *v a.* (Grav.) gjøre Stregerne bredere med Gravstikken.

Reguinder, *v. a.* hidse igjen op; *v. pr.* (Fauc.) svinge sig paa Ny op i Skyerne. [lering.

Régularisation, *f.* Ordning, Regu-

Régulariser, *v. a.* ordne, regulere (især om Udgifter).

Régularité, *f.* Regelmæssighed; nøie

Iagttagelse af sine Pligter, af foreskrevne Regler, af Ordensregler; il met beaucoup de – dans sa conduite, han fører et meget ordentligt og regelmæssigt Liv.

Régulateur, *m.* (Horl.) Uhrfjeder, Perpendikel; (Méc.) ethvert Apparat, som styrer en Maskines Bevægelser; *fig.* En, som leder el. styrer et Foretagende (i d. Betydn. ogs. *f.* -trice).

Régulateur,trice,*a.* styrende, ledende.

Régule, *m.* (Chi. anc.) reen metallisk Bestanddeel i et Halvmetal, Metalkonge; *pl.* Lodder paa et Stueuhr.

Régulier, ère, *a.* regelmæssig, overeensstemmende med foreskrevne Regler, med Ordensregler; nøiagtig, punktlig; il est – dans les moindres chs., han er punktlig og nøiagtig i de mindste Ting; clergé –, Geistlighed bestaaende af Munkeordenerne; habit–, Klosterdragt; s. *m.* Ordensgeistlig, Klosterbroder.

Régulièrement, *ad.* regelmæssigen; ordentligen; punktligen; nøiagtigen.

Réguline, *a.* (Chi.) reen metallisk.

Régurgitation, *f.* (Méd.) gjentagen Nedslugen af Næringsmidler (om drøvtyggende Dyr).

Réhabilitation, *f.* Indsættelse igjen i den forrige Stand, Gjenoprettelse af det gode Omdømme, Gjenerholdelse af forspildt Agtelse.

Réhabiliter, *v. a.* gjenindsætte i den forrige Stand, i forrige Rettigheder; gjenerholde forspildt Agtelse; (Jur.) – un mariage, gjenoprette et krænket Ægteskab ved en ny Vielse; *v. pr.* indtræde igjen i forrige Rettigheder.

Réhabituer, *v. a.* vænne sig igjen til; se – au travail, vænne sig igjen til Arbeide.

Rehacher, *v. a.* hakke endnu engang, omhakke.

Rehanter, *v. a.* besøge paa Ny, omgaaes igjen med En.

Rehasarder, *v.a.* vove paa Ny, sætte igjen paa Spil.

Rehaussement, *m.* Forhøielse; Forøgelse.

Rehausser, *v. a.* forhøie, forøge; *fig.* udhæve, fremhæve; rose meget; prise; *v. n.* stige i Priis, i Værdi; – le courage de (à) q., forøge Modet hos En; – le mérite d'une action, forhøie el. stærkere udhæve det Fortjenstlige i en Handling; – d'or, forværke Effecten i et Maleri el. i et Broderi sted derpaa at anbringe Guldfarver.

Rehauts, *m. pl.* (Peint.) de lyseste Steder i et Maleri, hvor Farverne ere meest glimrende.

Reheurter, *v. a.* støde igjen; støde atter imod; banke igjen paa.

Reillère, *f.* (Hydr.) Vandrende, som fører Vandet hen paa Møllehjulet.

Réimporter, *v. a.* gjenindføre, indføre paa Ny.

Réimposer, *v. a.* paalægge igjen Skat, beskatte paa Ny; (Impr.) flytte et Ark bedre hen paa Formen.

Réimposition, *f.* ny Paalægning af en Skat.

Réimpression, *f.* nyt Aftryk af en Bog, uforandret Oplag.

Réimprimer, *v. a.* aftrykke igjen, tage et nyt uforandret Oplag af en Bog.

Rein, *m.* Nyre; Grændsen af en Skov; *pl.* Lænder; *fig.* Styrke, Kraft, Smidighed; avoir mal aux –s, have ondt i Lænderne; il a les –s souples, il est souple de –s, han har et smidigt Legeme; avoir les –s forts, have stærke Lænder; *fig.* og *fa.* være rig og mægtig, i Stand til at føre sit Foretagende igjennem; se donner un tour de –s, forvride Hoften; on lui a donné un tour de –s, man har gjort ham megen Skade, viist ham en slet Tjeneste; poursuivre q. l'épée dans les –s, trænge haardt ind paa En, gaae En stærkt til Livs; (Arch.) les –s d'une voûte, en Buehvælvings Vinkel.

Reinaire, *a.* (Bot.) nyreformig.

Reine, *f.* Dronning; la – du ciel, la – des anges, den hellige Jomfru; la – mère, Kongens el Dronningens Moder; la – abeille, Biernes Dronning; la – du bal, Dame, som gjør meest Lykke paa et Bal, el. for hvem Ballet gives; elle a un port de –, hun har en smuk, stolt Holdning.

Reine-claude, *f.* Slags grøn saftfuld Blomme; *pl.* des reine-claude.

Reine-des-bois, *f.* (Bot.) Slags Affodille.

Reine-des-carpes, *f.* (H. n.) Kongekarpe.

Reine-des-prés, *f.* (Bot.) Slags Potentil, Spiree, Mjødurt (spirée, ulmaire).

Reine-marguerite, *f.* (Bot.) Gaaseurt, Tusindfryd.

Reinette, *f.* Reinetæble (s. rainette).

Réincorporer, *v. a.* indlemme igjen i et Samfund.

Réinfecter, *v. a.* smitte el. besænge paa Ny. [i et Embede.

Réinstallation, *f.* Gjenindsættelse

Réinstaller, *v. a.* indsætte igjen i et Embede. [Lænder.

Reinté, e, *a.* stor og stærk af

Réintégrande, *f.* (Jur.) Gjenindsættelse i Besiddelse af en Eiendom.

Réintégration, *f.* s. s. réintégrande.

Réintégrer, *v. a.* indsætte igjen i den forrige Besiddelse. [i nyt Forhør.

Réinterroger, *v. a.* udspørge igjen, tage

Réinviter, *v. a.* indbyde igjen.

Reis, *m.* brasiliansk Mynt af Værdi 1 Frank. [Rigskantsler.

Reis-effendi, *m.* Reiseffendi, tyrkisk

Réitératif, ive, *a.* gjentaget.

Réitération, *f.* Gjentagelse. [viis.

Réitérativement, *ad.* gjentagelses-

Réitérer, *v. a.* gjentage, gjøre det Samme endnu engang; *v. pr.* gjentages.

Reître (Nogle skrive rêtre), *m.* tydsk Rytter fra det 16de Aarhundrede; Slags gammeldags Rytterkappe; vieux –, erfaren Mand, som har reist og seet meget, snedigt Menneske (i slet Forst. *plais.*).

Rejaillir, *v. n.* springe, sprøite; kastes tilbage, springe tilbage; *fig.* falde tilbage paa; faire – de la boue contre q., overstænke En med Skarn; la honte en rejaillit sur vous, Skammen derfor falder tilbage paa Dem.

Rejaillissement, *m.* Sprøiten, Tilbagespringen; Tilbagefalden.

Rejaunir, *v. a.* farve igjen guul.

Rejection. *f.* Tilbagekastning; Forkastelse.

Rejet, *m.* Forkastelse, Udelukkelse; en Regningsposts Henviisning el Overførelse til et andet Sted i Regningen; Paalæg af en ny Afgift; (Agr.) nyt Skud paa en Plante el. et Træ; Aflægger. [kan antages.

Rejetable, *a.* forkastelig, som ikke

Rejeteau, *m.* (Arch.) fremstaaende Kant over et Vindue.

Rejeter, *v. a.* kaste igjen; kaste tilbage; udkaste, opkaste; skyde ud paa Ny (om Skud paa Træer; ogs. *v. n.* i d. Betydn); henvise el. overføre til et andet Sted i en Regning; *fig.* forkaste, vrage, ikke antage; paalægge ny Afgift; – les notes à la fin de l'ouvrage, henføre Noterne til Slutningen af Værket; – la faute sur q., skyde Skylden over paa En; on a –é ses conseils, man har forkastet hans Raad; cet arbre rejette par le pied, dette Træ skyder ud fra Foden af Stammen.

Rejeton, *m.* nyt Skud paa et Træ, Aflægger; *fig.* Efterkommer, Descendent; Tobak, forfærdiget af de nye Blade, der skyde frem, efter at Tobaksplanten første Gang er bleven afskaaren.

Rejetonner, *v. a.* afbryde de unge Skud el. de nye Blade paa Tobaksplanten; *v. n.* skyde ud, sætte nye Skud (om Træer og Planter).

Rejoindre, *v. a.* sammenføie igjen, sætte igjen sammen; *fig.* indhente En, komme igjen til En, træffe En igjen; *v. pr.* samles igjen, træffe igjen sammen; où pourrai-je vous – ? hvor vil jeg kunne træffe Dem igjen? nous nous rejoindrons à Paris? vi træffe igjen sammen i Paris.

Rejointoyer, *v. a.* (Arch.) sammenføie igjen Furerne i en Bygning, udbedre samme.

Rejouer, *v. a.* og *v. n.* spille paa Ny; spille om igjen; spille igjen ud; *v. pr.* spilles paa Ny.

Réjoui, e, *p.* og *a.* glad, lystig; *s.* lystigt Gemyt, muntert Menneske, som er vel ved Magt.

Réjouir, *v. a.* fornøie, glæde, more; *v. pr.* more sig; glæde sig over; forlyste sig; gjøre sig lystig over; le vin réjouit le cœur, Vinen fryder Hjertet; – la compagnie, more Selskabet; se – de qc., glæde sig over Noget; se – aux dépens de q., more sig paa Ens Bekostning, holde sig op over En.

Réjouissance, *f.* Glædesyttring; Fornøielse, Fryd; Frydefest; (Jeu) Kort, hvorpaa der sættes (i lansquenet); (Bouch.) Paahængsstykke, mindre godt Kjød, som maa tages med i Kjøbet; des cris de –, Jubelskrig.

Réjouissant, e, *a.* morende, fornøielig, lystig. [engang; *p u.*

Rejouter, *v. n.* bryde Landsen endnu

Relâchant, e, *a.* (Méd.) blødgjørende; slappende; *s. m.* blødgjørende, lindrende el. afførende Middel.

Relâche, *m.* Afbrydelse, Ophør med Arbeidet; Hvile, Ro, Lindring; Frist; (Th.) Dag, paa hvilken der ikke spilles Komedie; prendre un peu de –, vederkvæge sig lidt, tage sig lidt

Hvile; sans –, *loc. ad.* uden Ophør; ... *s. f.* (Mar.) Ankerplads; Standsning i Seiladsen ved at lægge sig ind i en Havn.

Relâché, e, *p.* og *a.* slap; *fig.* vaklende i sit Forsæt; løs, letsindig; rygges løs.

Relâchement, *m.* Slappelse; Afføring; Mildning i Veiret; *fig.* Vederkvægelse; Slaphed; Ryggesløshed; il y a un peu de – dans le temps, der er lidt Mildning i Veiret; le – de la discipline militaire, Slaphed i Krigstugten; après le travail on a besoin de quelque –, efter Arbeidet trænger man til nogen Vederkvægelse.

Relâcher, *v. a.* nedspænde, løsne, slappe; løsgive; *fig.* afstaae fra, frafalde, eftergive; *v. n.* aftage i Iver el. Nøiagtighed; (Mar.) anløbe en Havn, for at søge Ly el. for at proviantere sig; *v. pr.* slappes; mildnes; *fig.* vederkvæges, udhvile sig; give efter, afstaae fra sine Fordringer; nedstemmes, blive mindre hæftig el. ivrig, mindre smertefuld; – un prisonnier, sætte en Fange i Frihed; il ne veut rien – de ce qu'on lui doit, han vil Intet eftergive af hvad man skylder ham; il a beaucoup -é de sa première ferveur, han har tabt meget af sin første Iver; le temps se relâche, det bliver mildere i Veiret; se – l'esprit, vederkvæge sin Aand; son zèle se relâche, hans Iver aftager.

Relai, *m.* (Sal.) anden Vandbeholdning i en Saline.

Relais, *m.* Forspand, Forspandsheste; Skiftested; Poststation; (Ch.) friskt Kobbel Hunde; (Fort.) en tre Fod bred Vei ved Foden af en Vold mellem Volden og Graven; (Manu.) Mellemrum mellem tvende Farver i Tapeter; *fig.* og *fa.* être de –, være fri, Intet have at bestille; des habits, des meubles de –, Klæder el. Meubler til at skifte med.

Relaissé, *p.* og *a. m.* (Ch.) lièvre –, udmattet Hare, som standser af Træthed.

Relaisser, *v. n.* (Ch.) kaste sig ned af Træthed (om Harer).

Relancer, *v. a.* (Ch.) opjage paa Ny; drive tilbage; *fig.* og *fa.* –q., opsøge En for at formaae ham til Noget, hvorpaa han ikke tænkte el. hvortil han ikke har Lyst; affærdige En kort, give En et kort Svar.

Relaps (ps udt.), e, *a.* og *s.* som har svigtet sin Tro; En, som igjen er falden tilbage til en Troesbekjendelse, han havde forladt.

Rélargir, *v. a.* udvide mere, gjøre bredere, lægge ud; *v. pr.* blive bredere, blive for bred.

Rélargissement, *m.* ny Udvidelse i Breden.

Relater, *v. a.* fortælle, berette.

Relateur, trice, *s.* Forfatter til en Beretning, Fortæller.

Relatif, ive, *a.* som har Hensyn til; relativ; *s. m.* (Gr.) relativt Pronomen.

Relation, *f.* Hensyn; Forhold mellem to Personer el. to Gjenstande; Forbindelse, Samkvem, Sammenhæng med; Fortælling, Beretning.

Relationnaire, *m.* Forfatter til en Fortælling el. Beretning (*p. u.* f. relateur).

Relativement, *ad.* med Hensyn til (à); i relativ Forstand.

Relatter, *v. a.* (Arch.) belægge med nye Lægter.

Relaver, *v. a.* vaske igjen, paa Ny.

Rélaxation, *f.* (Méd.) Slappelse; (Pal.) Løsladelse, Frigivelse.

Rélaxé, e, *p.* og *a.* (Chir.) slap, slappet (om Nerver og Muskler).

Rélaxer, *v. a.* (Jur.) frigive, løslade.

Relayer, *v. a.* afløse (om Arbeidere); *v. n.* skifte Heste, tage nyt Forspand.

Relécher, *v. a.* slikke atter el. ofte.

Relégation, *f.* (Jur) Forviisning til et bestemt Sted.

Reléguer, *v. a.* forvise til et bestemt Sted; henvise til en ringere Plads; *v. pr.* trække sig tilbage til et affides Sted.

Relent, *m.* muggen Smag (om Kjød, der gjemmes paa et fugtigt Sted).

Rêler (se), *v. pr.* springe stykkeviis af (om Talgen paa Lys).

Relevailles, *f. pl.* en Barselkones Indlysning i Kirken ved hendes første Kirkegang.

Relevé, *m.* Udtog af en Indholdsliste el. af Punkterne i et Regnskab (– de compte); kort Fortegnelse; faire le – des fautes d'un ouvrage, forfatte en Liste over Feilene i et Værk; (Vét.) Aftagning og Paalægning af en Hestesko; (Ch.) Tiden da Vildtet forlader sit Leie for at græsse; (Cuis.) – de potage, Ret, som følger efter Suppen.

Relevé, e, *p.* og *a.* høi, ophøiet, ædel; des sentiments -s, høie Tanker;

mine -e, fornem Mine; style -. ophøiet Stil; un goût -, en høi, piquant Smag; (om en Barselkone) elle est -e, hun er første Gang gaaet ud efter Barselsengen.

Relevée, *f.* (Jur.) Eftermiddag; à trois heures de -, Kl. 3 om Eftermiddagen.

Relève-gravure, *f.* (Cordon.) Skomagerkniv; *pl.* des relève-gravure.

Relèvement, *m.* Gjenopreisning; Opløftelse el. Forhøielse af en Ting; Helbredelse af en Sygdom; nøiagtig Opregnelse el. Opgjørelse af en Regning; (Mar.) Hviden af et Skib for og agter, Peiling.

Relève-moustache, *m.* Tang, som bruges i Smelteværksteder; Børste til Knebelsbarterne; *pl.*des relève-moustache.

Relève-quartier, *m.* Skohorn; *pl.* des relève-quartier.

Relever, *v. a.* reise op, løfte op; tage op, opkilte; kæmme tilbage, stryge op; gjøre høiere; give en forhøiet Smag; *fig.* sætte igjen i Stand, bringe igjen paa Fode; gienoplive; give større Glands; fremhæve, udmærke; prise, rose; gjøre opmærksom paa; irettesætte; (Jur.) fritage En for Noget; (Mil.) afløse En; (Mar.) gjøre flot; peile; (Cuis.) servere en ny Ret; ... *v. n.* komme sig af en Sygdom; komme op af Barselsengen; henhøre under, afhænge af; ...*v. pr.* reise sig igjen; staae igjen op; hjælpe sig igien paa Benene, forvinde et Tab, reise sig af et Uheld...; - les levées (ou les mains) qu'on a faites, tage Stikkene op; - le manteau, tagge Kappen op, kilte den op; - la tête, hæve Hovedet i Veiret; *fig.* reise Modet; - le courage, oplive Modet; - sa fortune, forbedre sine Formuesomstændigheder; - la moustache avec le fer, kruse sin Kenbelsbart; *pop.* - la moustache à q., dæmpe Ens Overmod, ydmyge En; - une bonne action, fremhæve en god Handling, lovprise den; - les fautes d'un auteur, udhæve Feilene hos en Forfatter; - un mot piquant, give et godt Svar paa et bidende Angreb; - q., give En et bittert Svar; (Jur.) - q. d'un contrat, løse En fra en Contract; - un appel, forskaffe sig Tilladelse til at appellere; (Mil.) - une sentinelle, afløse en Skildvagt; - de garde une compagnie, løse et Compagni af Vagt; (Mar.) - l'ancre, lette Anker; - un navire, gjøre et Skib flot; - les branles, snøre Hængekøierne op; - le quart, komme paa Vagt; (Cuis.) - une sauce, give en Sauce en stærkere Smag; (Ch.) - un défaut, gjenfinde et tabt Spor; ... - d'une maladie, komme op af en Sygdom; - de couches, komme op af Barselsengen; - de sentinelle, afløses fra en Post; .... se - d'une perte, forvinde et Tab; la pièce s'est relevée à la seconde représentation, Stykket har hævet sig (erholdt Bifald) ved den anden Forestilling.

Releveur, *s.* og *a. m.* (An.) Muskel, som trækker et Ledemod opad.

Reliage, *m.* (Tonn.) Tøndebaands Paalægning.

Relief, *m.* ophøiet Arbeide; Figurers Fremtræden i et Maleri; *fig.* Glands, Berømmelse, Anseelse; (Fort.) Fæstningsværkers Høide over det Terrain, hvorpaa de ere anlagte; (Mar.) et Skibs Høide over Vandspeilet; (Féo.) Lehnsafgift at udrede ved visse intræffende Forandringer; (Mil.) Ordre til at udbetale en Officeer hans tilbagestaaende Gage; *pl.* Levninger fra et Maaltid (især af Kjødretter; *v.*).

Relien, *m.* grovt usigtet Krudt til Fyrværkeri.

Relier, *v. a.* binde igjen fast, binde igjen sammen; (Rel.) indbinde; (Tonn.) lægge Baand om en Tønde.

Relieur, se, *s.* Bogbinder, Bogbinderske.

Religieuse, *f.* Nonne.

Religieusement, *ad.* paa en from, gudfrygtig Maade, gudfrygtigt; samvittighedsfuldt, nøiagtigt, punktligt.

Religieux, se, *a.* angaaende Religionen; from, gudfrygtig, religieus; samvittighedsfuld, nøiagtig, punktlig; henhørende til en geistlig Orden; ... *s. m.* Munk; *s. f.* Nonne; (H. n.) Slags Svale.

Religion, *f.* Gudsdyrkelse; Religion; Tro, Gudsfrygt, Fromhed; geistlig Orden; Maltheserordenen; entrer en -, gaae i Kloster; mettre une fille en -, sætte en Pige i Kloster; se faire une - de qc., gjøre sig Noget til en Samvittighedssag; violer la - du serment, bryde Eden; surprendre la - de qn., skuffe Ens Retfær-

dighedsfølelse ved falsk Foregivende.

Religionnaire, *s.* Reformeert (Spottenavn under Religionskrigene).

Religiosité, *f.* Religiøsitet.

Relimer, *v. a.* tilfile paa Ny; *fig.* rette, omarbeide.

Relinguer, *v. a.* s. ralinguer.

Reliquaire, *m.* Reliqvieskriin.

Reliquat, *m.* (Prat.) Regningsrest; (Méd.) Mindelse af en Sygdom (især om veneriske Sygdomme); *pl.* Levninger fra et Maaltid.

Reliquetaire, *m.* Debitor, som endnu har en Restance at betale.

Relique, *f.* Reliqvie; Levning af en Helgen, Noget, som har tilhørt ham; *pl.* Levninger af noget Betydningsfuldt; *fig.* garder une ch. comme une –, opbevare Noget som en Helligdom, ombyggeligt; on n'a pas grande foi à ses –s, on ne prendra pas de ses –s, man har ikke stor Tillid til ham; les tristes –s de sa fortune, de sørgelige Levninger af hans Formue (*v.*).

Relire, *v. a.* læse igjen, læse ofte.

Reliure, *f.* Indbinding; Bind om en Bog; – de camelote, Skolebind, slet Indbinding.

Relocation, *f.* (Jur.) Udleining paa anden Haand (almindeligere: sous-location).

Relods, *m. pl.* Afgift el. Gebyhr ved Salg af en Arvelod.

Reloger, *v. a.* tage En paa Ny i Huset, give En igjen Logis; *v. n.* flytte ind igjen i en fordums Bolig.

Relouage, *m.* Sildens Legetid.

Relouer, *v. a.* leie paa Ny; udleie paa anden Haand (hellere: sous-louer).

Relucter, *v. n.* gjøre Modstand, sætte sig imod af alle Kræfter; *p. u.*

Reluire, *v. n.* skinne, funkle; *fig.* glimre, straale; les diamants reluisent, Diamanterne funkle; *prov.* tout ce qui reluit n'est pas or, Alt hvad der glimrer, er ikke Guld; Skinnet bedrager.

Reluisant, e, *a.* skinnende, glindsende; glimrende.

Reluquer, *v. a.* skotte til En, see kjælent til En; have Noget i Kikkerten, speculere paa at erholde det; *fa.*

Relustrer, *v. a.* gjengive Noget dets Glands, give ny Glands.

Remâcher, *v. a.* tygge om igjen, drøvtygge; *fig.* og *fa.* overveie Noget, tænke oftere derover.

Remaçonner, *v. a.* mure igjen, istandsætte en Muur.

Remaillage, *m.* (Cham.) Afskrabning af den yderste Hud.

Remailler, *v. a.* (Cham.) afskrabe den yderste Hud.

Remanants, *m. pl.* (E. F.) Affald af Grene og Spaaner ved Skovhugst.

Remander, *v. a.* mælde paa Ny, sende igjen Bud om, tilbagekalde.

Remaudure, *f.* (Sal.) Saltets 16 paa hinanden følgende Kogninger.

Remanger, *v. a.* spise paa Ny.

Remaniement el. **remaniment**, *m.* gjentagen Beføling; gjentagen Bearbeidning med Hænderne; Udbedring, Istandsættelse; – d'un pavé, Omlægning af en Steenbro; – d'un toit, Omlægning af et Tag; (Impr.) Ombrækning; Behandling af det befugtede Papir, for at det kan blive lige vaadt overalt.

Remanier, *v. a.* beføle paa Ny; bearbeide paa Ny med Hænderne; udbedre, istandsætte; omlægge; omarbeide; (Impr.) ombrække; slaae det befugtede Papir om for at det kan være lige fugtigt overalt.

Remarchander, *v. a.* handle paa Ny om Noget.

Remarcher, *v. n.* gaae igjen, begynde igjen at gaae.

Remariage, *m.* andet Ægteskab.

Remarier, *v. a.* gifte bort igjen, gifte paa Ny; *v. pr.* gifte sig igjen.

Remarquable, *a.* mærkværdig, mærkelig; anselig, udmærket.

Remarquablement, *ad.* mærkeligen; sjeldent; paa udmærket Maade.

Remarque, *f.* Bemærkning, Anmærkning.

Remarquer, *v. a.* mærke paa Ny; bemærke; lægge Mærke til, give Agt paa; udmærke; il est à – que, det fortjener at lægges Mærke til o. s. v.; faire – à q., gjøre En opmærksom paa; se faire –, tiltrække sig Opmærksomheden, udmærke sig.

Remarqueur, se, *s.* En, som gjør Bemærkninger (i slet Forst.; *p. u.*); (Ch.) Oppasser paa Hønsejagt; *p. u.*

Remasquer, *v. a.* maskere paa Ny; *v. pr.* tage igjen en Maske paa.

Remastiquer, *v. n.* udfylde paa Ny med Mastix (Slags Kit).

Remballage, *m.* Ompakning, ny Indpakning.

Remballer, *v. a.* indpakke paa Ny.

Rembarquement, *m.* Indskibning

paa Ny; ny Indladning af Varer o. desl.

· **Rembarquer**, *v. a.* indskibe igjen indlade paa Ny; *v. pr.* gaae igjen ombord; *fig.* og *fa.* se – dans une affaire, indlade sig paa Ny i en Sag.

Rembarrer, *v. a.* støde kraftigt tilbage (i egentl. Forst. *p. u.*); *fig.* og *fa.* – q., afvise En med Eftertryk; forkaste el. tilbagevise Ens Forslag eftertrykkeligt. [fyldning med Jord.

Remblai, *m.* Jordopdyngning, Op-

Remblaver, *v. a.* (Agr.) tilsaae igjen. [tilsaaet Jord.

Remblavure, *f.* (Agr.) anden Gang

Remblayer, *v. a.* opfylde med Jord.

Remboîtement, *m.* Gjenindsættelse af et forvredet Lem. [Lem igjen i Stand.

Remboîter. *v. a.* sætte et forvredet

Rembouger, *v. a.* fylde igjen et Drikkekar; *v.* [delse af farvet Uld.

Rembourrage, *m.* (Manu.) Tilbere-

Rembourrement, *m.* Udstopning.

Rembourrer, *v. a.* udstoppe; *fig.* og *pop.* il a bien –é son pourpoint, han har spiist dygtigt; – q., afvise En eftertrykkeligt, tale barsk til En. [udstoppe med.

Rembourroir, *m.* Redskab til at

Rembourrure, *f.* Uld, Hestehaar o. desl. til Udstopning. [bagebetales.

Remboursable, *a.* som skal til-

Remboursement, *m.* Tilbagebetaling.

Rembourser, *v. a.* tilbagebetale, dække, erstatte; *v. pr.* gjøre sig betalt; – une rente, indbetale Hovedstolen; se – de ses avances, gjøre sig betalt for sine Udlæg; *fig.* og *fa.* – un soufflet, stikke en Dresigen i Lommen.

Rembraser, *v. a.* antænde paa Ny.

Rembrasser, *v. a.* omfavne igjen, kysse igjen. [Spiddet, spidde bedre.

Rembrocher, *v. a.* sætte igjen paa

Rembruni, e, *p.* og *a.* mørk; *fig.* sørgmodig; un air –, en sorgfuld Mine.

Rembrunir, *v. a.* give en mørkere Farve; *fig.* gjøre mere bedrøvet, mere sorgfuld; *v. pr.* blive mørkere; *fig.* blive sørgmodigere.

Rembrunissement, *m.* (Peint.) mørkt Anstrøg, mørk Tone i et Maleri.

Rembûchement, *m.* (Ch.) Vildtets Tilbagevenden til Leiet el. til Skoven.

Rembûcher (se), *v. pr.* (Ch.) løbe igjen ind i det Tykke af Skoven.

Remède, *m.* Lægemiddel; Hjælpemiddel; Lavement; *fig.* Hjælp, Udvei; (Jur.) – du droit, Retsmiddel, hvorved man forfølger sin Sag for en høiere Domstol; (Mon.) tilstaaet Forringelse i Myntvægten (– de poids), el. i Metallets Reenhed (– de loi); le grand –, Spyttecuur, mercurial Kuur; c'est un – d'amour, det er et gammelt og stygt Fruentimmer; – de bonne femme, Huusraad; apporter du – à qc., afhjælpe Noget, raade Bod derpaa; il n'y a point de –, c'est sans –, det staaer ikke til at ændre; être dans les –s, bruge Lægemidler; se mettre dans les –s, begynde at bruge Medicamenter, bruge en Cuur; (*iron.*) c'est un remède à tous maux, det er et Middel, som kurerer Alt; et Middel, som ikke duer; *prov.* aux grands maux les grands –s, til store Onder maa der en radical Cuur; der maa skarp Lud til skurvede Hoveder; il y a – à tout, hors à la mort, der er Middel imod Alt, kun ikke imod Døden. [Bod paa, som kan afhjælpes.

Remédiable, *a.* som der kan raades

Remédier, *v. n.* afhjælpe, raade Bod paa; cela ne remédie à rien, det afhjælper Intet, det nytter til Intet.

Remeil, *m.* (Ch.) rindende Vand el. Vandbeholdning, hvor Snepperne gjerne opholde sig om Vinteren; *p. u.*

Reméler, *v. a.* blande paa Ny; – les cartes, blande Kortene om.

Remembrance, *f.* Erindring; *v.*

Remémoratif, ive, *a.* tjenende til at gjenkalde en Erindring; fête –ive, Erindringsfest.

Remémoration, *f.* Gjenerindring.

Remémorer, *v. a.* tilbagekalde i Erindringen; se – qc., tilbagekalde sig Noget, huske Noget; *v.*

Remenée, *f.* (Arch.) lille Buehvælving over en Dør el. et Vindue.

Remener, *v. a.* føre igjen tilbage; kjøre Noget tilbage til det Sted, hvor det var før.

Remercier, *v. a.* takke; undskylde sig for at modtage hvad der tilbydes; afslaae høfligt; afskedige, aftakke; – q. de qc., takke En for Noget.

Remerciement el. remercîment, *m.* Tak, Taksigelse; je vous en fais mes –s, jeg bevidner Dem min Tak derfor.

Réméré, *m.* (Pal.) Tilbagekjøb;

faculté de –, Ret til inden en bestemt Tid at kunne tilbagekjøbe Noget.

Remesurage, *m.* Ommaaling; *p. u.*

Remesurer, *v. a.* maale om igjen, maale paa Ny.

Remettage, *m.* Overlevering, Indsending; (Tiss.) Traadenes Trækning gjennem Kjæden.

Remettre, *v. a.* lægge, sætte el. stille Noget tilbage paa sin Plads; forestille paa Ny; bringe Ting el. Personer i samme Stand som før; indsætte igjen; forlige; bringe igjen i Led; helbrede; bringe igjen i Orden; berolige; tilbagelevere, udlevere, overlevere; oversende el. remittere Penge; udsætte; opsætte; vise tilbage til; fritage for, eftergive; tilgive; betroe sig til Ens Omsorg; gjenkjende; ... *v. pr.* sætte sig igjen paa sin forrige Plads; befatte sig igjen med, tage igjen fat paa; komme sig igjen; berolige sig, fatte sig; udhvile sig; betroe sig til, henholde sig til; erindre; – un livre à sa place, sætte en Bog hen igjen paa sit Sted; – une armée sur pied, bringe en Armee igjen paa Benene; – son habit, trække sin Kjole igjen paa; – qc. sur le tapis, bringe Noget igjen paa Bane; – qc. devant les yeux à q., forestille En Noget; – q. dans tous ses droits, igjen indsætte En i alle hans Rettigheder; – bien ensemble des personnes brouillées, forlige Personer, der vare i Uenighed; on lui a remis le bras, man har igjen bragt hans Arm i Led; l'usage du lait l'a entièrement remis, Brug af Melkeeuren har ganske gjengivet ham hans Helbred; ce que vous lui avez dit, lui a remis l'esprit, hvad De har sagt ham, har igjen beroliget hans Sind; – une lettre en mains propres, overlevere et Brev egenhændigen; – qc. à une autre fois, opsætte Noget til en anden Gang; on lui a remis la moitié de sa dette, man har eftergivet ham Halvdelen af hans Gjæld; – une offense, tilgive en Fornærmelse; il lui a remis la conduite de cette affaire, han har overdraget el. betroet ham Ledelsen af denne Sag; je vous remets bien, jeg kjender Dem godt igjen; (Mar.) – à la voile, gaae igjen under Seil; (Ch.) – un chien sur la voie, bringe en Hund igjen paa Spor; ... se – à table, sætte sig igjen til Bords; se – à l'étude, tage igjen fat paa Studeringerne; se – d'une maladie, komme sig af en Sygdom; il a eu bien de la peine à se –, han har havt megen Vanskelighed ved at fatte sig igjen; remettez-vous, berolig Dem; s'en – à q., forlade sig ganske paa En i hvad han siger el. gjør; se – entre les mains de q., give sig i Hænderne paa En; betroe sig ganske til En; se – qc., erindre Noget; (Ch.) la perdrix se remet, Agerhønen sætter sig (flyver ned).

Remeubler, *v. a.* forsyne paa Ny med Meubler, meublere igjen.

Rémiges, *f. pl.* Svingfjer.

Réminiscence, *f.* svag Gjenerindring, Reminiscence; j'ai quelque – de ce que vous dites, jeg kan mindes hvad De siger.

Rémipède, *m.* vingedækket Insect, som svømmer i Vandet (ogs. nectopode).

Remire, *m.* (Bot.) Slags amerikansk Græsart.

Remis, e, *p.* og *a.* hensat; tilbagesendt; udleveret; udsat, opsat; helbredet; beroliget (*v.*); tilgivet, eftergivet.

Remise, *f.* Udlevering, Overlevering; Pengeforsending, Remise; Udsættelse, Opsættelse; Eftergivelse; Commissionsgebyhr, Douceur; Rabat; Vognskuur; (Jeu) Beet i L'Hombre; (Ch.) Sted, hvor Agerhøns sætte sig; lille Kratskov el. Indelukke til Harer, Agerhøns o. desl.; voiture de –, leiet Hyrevogn; *fig.* og *fa.* il est sous la –, on l'a mis sous la –, han er gaaet af, han er uden Ansættelse; han er for gammel el. for svag til at bestille Noget; on le laisse sous la –, man benytter ham ikke, skjøndt han kunde være til stor Nytte.

Remise, *m.* Hyrevogn, som leies dagviis el. maanedsviis.

Remiser, *v. a.* sætte ind i et Vognskuur.

Rémissible, *a.* tilgivelig, som kan eftergives.

Rémission, *f.* Tilgivelse; Benaadning; Overbærelse, Skaansel; (Méd.) Aftagelse el. Formindskelse af Feber; un homme sans –, et uforsonligt skaanselløst Menneske.

Rémissionnaire, *s.* en Benaadet, En, som har erholdt Benaadningsbrev el. som overbringer samme.

igjen; komme igjen til Kræfter, faae nyt Huld. [Lomme.

Rempocher, v. a. stikke igjen i sin

Rempoisonnement, m. gjentagen Forgiftelse.

Rempoisonner, v. a. forgifte paa Ny.

Rempoissonnement, m. ny Besætning med Fiske; ny Sættefisk. [i en Park.

Rempoissonner, v. a. sætte nye Fisk

Remport, m. (Jur.) Gjæld, hvorfor Bohave sættes i Pant.

Remporter, v. a. tage tilbage, bære igjen bort; bære bort (emporter); vinde, erholde; – la victoire, vinde Seiren; – le prix, erholde Prisen.

Rempotage, m. (Jard.) Omflytning af en Plante i en anden Potte.

Rempoter, v. a. (Jard.) omflytte i en anden Potte (om Planter).

Remprisonnement, m. Gjenindsættelse i Fængsel. [Fængsel.

Remprisonner, v. a. sætte igjen i

Remprunter, v. a. gjøre nyt Laan, laane igjen. [bevæges.

Remuable, a. som kan flyttes el.

Remuage, m. Omrøring, Omrystning, Omkastning, Omflytning (om Korn og Viin).

Remuant, e, a. som er bestandig i Bevægelse, urolig; enfant –, et uroligt Barn, som altid gjør Optøier; esprit –, uroligt, oprørsk Hoved.

Remué, e, p. bevæget, flyttet; fig. og pop. cousin – de germain, tjødeligt Sødskendebarn.

Remue-ménage, m. Udflytning af Bohave, Omflytning; fig. og fa. Uorden og Forvirring i en Familie el. i en Stat; pl. des remue-ménage.

Remuement el. remûment, m. Bevægelse; Omflytning; fig. Forstyrrelse i et Huus; Uro blandt Folket, Gjæring, Urolighed.

Remuer, v. a. bevæge; flytte, røre ved; fig. røre, gjøre Indtryk paa; v. pr. bevæge sig, gjøre sig Bevægelse; fig. være om sig, gjøre sig Umage; v. n. forandre Sted, røre sig; fig. forsøge paa Noget, begynde Noget; afstedkomme Uroligheder; – de la terre, flytte Jord fra et Sted til et andet; – la terre, opgrave Jorden for at anlægge Forstandsninger; – du blé, kaste Korn; – un enfant, rense et Barn og give det andet Svøb; ne remuez pas de là, rør Dem ikke af Pletten; si vous remuez, vous êtes perdu, dersom De rører Dem el. begynder paa Noget, er De fortabt; fig. og fa. – une affaire, røre paa Ny op i en Sag; – ciel et terre, sætte Himmel og Jord i Bevægelse; opbyde alle tænkelige Midler; ne remuez pas la cendre des morts, taler ikke ilde om de Døde; – beaucoup d'argent, have mange Pengeomsætninger; – l'argent à la pelle, have mange Penge; l'argent se remue, der er mange Penge i Omløb, der skeer mange Pengeomsætninger; prov. il ne remue ni pied, ni patte, han er uden al Bevægelse, han kan ikke røre et Lem.

Remueur, m. Kornkaster.

Remueuse, f. Svøbekone; inus.

Remugle, m. mugen Lugt; v. inus.

Rémunérateur, trice, s. Belønner, Gjengjælder; a. gjengjældende (i ophøiet Stiil). [belønnende.

Rémunératif, ive, a. gjengjældende,

Rémunération, f. Belønning, Gjengjældelse.

Rémunératoire, a. (Jur.) som tjener til Gjengjæld, som er bestemt til Belønning. [gjælde (i ophøiet Stiil).

Rémunérer, v. a. belønne, gjen-

Remuseler, v. a. binde igjen en Mundkurv paa; lægge igjen Tømme el. Grime paa.

Renâcler, v. n. snøfte af Harme; fnyse; fig. og fa. vise Ulyst for at gjøre Noget, afslaae Noget (s. renifler).

Renager, v. n. svømme igjen.

Renaissance, f. Gjenfødsel; fig. Igjenfødelse; Gjenopkomst.

Renaissant, e, a. som gjenfødes; som lever op paa Ny; gjenopblomstrende; le jour –, den paa Ny frembrydende Dag; des besoins toujours –s, ideligt gjenkommende Fornødenheder.

Renaître, v. n. gjenfødes, leve op paa Ny, komme igjen til Live; skyde frem igjen, voxe op igjen; komme igjen til Syne, vise sig igjen; fig. vaagne op til nyt Liv, til nyt Haab; – au bonheur, fødes til ny Lykke; – à la vie, gjenerholde Sundheden; faire – l'espérance, gjenoplive Haabet; – par le baptême, gjenfødes ved Daaben.

Rénal, e, a. (An.), henhørende til Nyrerne; calculs rénaux, Nyresteen.

Renard, m. Ræv; fig. snedigt, rænkefuldt Menneske; (Hydr.) skjult Revne

paa en Vandledning el. et Vandspring, hvorigjennem Vandet løber ud; (Maç.) blind Væg med eftermalede Vinduer o. desl.; (Astr.) nordligt Stjernebillede; faire un –, kaste op, vomere (om et fuldt Menneske); *fig.* agir en –, gaae snedigt og rænkefuldt tilværks; *prov.* se confesser au –, betroe sin Hemmelighed til en Forræder; il tousse comme un – enfumé, han har en frækkelig Hoste; il fait comme le – des raisins, han lader som om han forsmaaer hvad han ikke kan erholde; un bon – ne mange point les poules de son voisin, en snild Ræv holder god Mine med sine Naboer; queue-de- –, (Bot.) Rævehale; (Hydr.) Busk af Ukrudt i Aabningen af Vandspring.

Renarde, *f.* Hun-Ræv.

Renardé, e, *a.* som har tabt sin Lugt, fordunstet; *p. u.*

Renardeau, *m.* Ræveunge, ung Ræv.

Renarder, *v. n.* bruge Rævekneb; kaste op (faire un renard); *v. a.* betage Lugten af Noget.

Renarderie, *f.* Snedighed, Træsk-hed; *p. u.*

Renardier, *m.* Rævejæger; *p. u.*

Renardière, *f.* Rævehule.

Renardiser, *v. n.* gaae snedigt tilværks; *p u.*

Rencaissage, *m.* Nedlægning igjen i en Kiste; (Jard.) Omflytning i en anden Kasse.

Rencaissement, *m.* Gjenindpakning el. Nedgjemning igjen i en Kiste.

Rencaisser, *v. a.* nedpakke igjen i en Kiste; (Jard.) omflytte i en anden Kasse.

Renceint, *m.* renceinte, *f.* (Ch.) gjentagen Omringning af Vildtet, Opstilling paa Ny i Kredsen.

Renchaîner, *v. a.* lægge igjen i Lænke; sammenkjæde paa Ny.

Renchéri, e, *p.* fordyret; *s.* faire le –, el. la –e, gjøre sig kostbar.

Renchérir, *v. a.* gjøre dyrere, kostbarere; *v. n.* blive dyrere, stige i Priis; *fig.* – sur q., overbyde En; *fig.* overgaae En.

Renchérissement, *m.* Forhøielse i Priis.

Renchier, *m.* (Blas.) Rensdyr.

Rencloîtrer, *v. a.* sætte igjen i Kloster.

Rencloüer, *v. a.* fornagle paa Ny.

Rencogner, *v. a.* sætte En ind i et Hjørne; trække En hen i en Krog; *v. pr.* stille sig i en Krog el. et Hjørne; *fa.*

Rencontre, *f.* Møde, tilfældig Sammenkomst; Sammenstød, Berøring; fjendtlige Troppers tilfældige Sammentræf, tilfældig Fegtning; Duel uden foregaaende Udfordring; Hændelse, Leilighed; vittigt Indfald (*v.*); (Horl.) roue de –, Hjul, hvis Tænder gribe ind i Tappen, der sætter Perpendiklen i Bevægelse; ... marchandise de –, Leiligheds-Vare, som erholdes for godt Kjøb (ogs.: c'est une –); faire – de q., træffe En hændelsesviis, underveis; aller à la – de q., gaae En imøde; ... *s. m.* (Blas.) Dyr, som sees forfra.

Rencontrer, *v. a.* møde, træffe, støde sammen med; *v. n.* træffe heldigt, have Lykken med sig, gjætte rigtigt; have lykkelige Indfald; (Ch.) begynde at finde Vildtets Spor; *v. pr.* træffe sammen, støde paa hinanden; møde hinanden; træffes, gives; findes; *fig.* have samme Tanke, samme Indfald; – q. dans la rue, møde En paa Gaden; il a bien –é, han har gjort et heldigt Valg; il rencontre heureusement, han har heldige Indfald; cela ne se rencontre pas tous les jours, det hændes ikke hver Dag; *prov.* les beaux esprits se rencontrent, de skjønne Aander møde hinanden, have samtidigen samme Tanker.

Rencorser, *v. a.* sætte nyt Livstykke i en Fruentimmerkjole.

Rencourager, *v a* indgyde nyt Mod, sætte Mod i En igjen; opmuntre En.

Rendage, *m.* en Kalkovns daglige Product.

Rendant, e, *s.* (Jur.) En, som aflægger et Regnskab (ogs. le rendant compte).

Rendement, *m.* (Suc.) Udbytte af en Sukkerkogning.

Rendetter, *v. a.* bringe paa Ny i Gjæld.

Rendez-vous, *m.* Stevnemøde; Mødested; Samleplads; *pl.* des rendez-vous.

Rendonnée, *f.* (Ch.) det opdagede Vildts kredsformige Bevægelse om Leiet (s. s. randonnée).

Rendormir, *v. a.* dysse igjen i Søvn; *v. pr.* falde igjen i Søvn.

Rendormissement, *m.* Dyssen paa Ny i Søvn, Gjenindslumren; *p. u.*

Rendoubler, *v. a.* gjøre en Kjole kortere ved at lægge samme ind.

Rendre, *v. a.* give igjen, tilbage-

give; overgive, overlevere; aflevere; befordre; besørge; gjengjælde; opfylde sin Skyldighed imod En; yde el. vise En Opmærksomhed; gjøre; frembringe, indbringe; erlægge; kaste op; udtrykke, gjengive; oversætte; gjentage; ...*v. n.* indbringe; føre til (om en Vei);... *v. pr.* gjøre sig; begive sig hen til; føre hen til (om en Vei); overgive sig; give efter; give sig tabt; – un dépôt, tilbagelevere betroet Gods; je vous rendrai en tel endroit, jeg skal befordre Dem til det el. det Sted; il doit me – les marchandises à Lyon, han skal besørge mig Varerne til Lyon; – du sang par la bouche, opkaste Blod; *fig.* – à q. sa parole, løse En fra sit Ord; – hommage à q., yde En Hyldest; – grâce à q., yde En Tak; – visite à q., aflægge En Besøg; – à q. sa visite, gjengjælde Ens Besøg; – ses visites, aflægge de Besøg, som Convenients fordrer; – le salut, besvare Ens Hilsen; – service à q., tjene En, vise En Tjeneste; – de mauvais offices à q., sætte Ondt for En; – la pareille, vise Gjengjæld; – le mal pour le bien, betale Godt med Ondt; Dieu vous le rende, Gud lønne Dem derfor; – compte de qc., aflægge Regnskab for Noget; – témoignage, aflægge Vidnesbyrd; – un arrêt, afsige en Dom; – justice à q., lade En vederfares Ret; – la justice, udøve Ret og Retfærdighed; – raison de qc., forklare Grunden til Noget; – raison à q., give En Opreisning, duellere med En; – l'âme, opgive Aanden; – un passage mot à mot, oversætte et Sted Ord for Ord; sa terre lui rend près de dix mille risdales, hans Gods indbringer ham henved ti tusinde Rigsdaler; – heureux, gjøre lykkelig; (Man.) – la main à un cheval, give en Hest lidt Tøilen;.... ce chemin rend à la ville, denne Vei fører til Byen;.... se – à la campagne, begive sig (tage) paa Landet; ce fleuve se rend à la mer, denne Flod udgyder sig i Havet; se – à son devoir, begive sig hvorhen Pligten kalder; følge Pligtens Bud; se – à l'heure marquée, indfinde sig til den bestemte Tid; je me rends à vos raisons, jeg giver mig for Deres Grunde; je me rends, jeg giver mig tabt; se – nécessaire, gjøre sig nødvendig.

Rendu, e, *p.* le vin coûte – à Paris etc., Vinen koster naar den er ført frit til Paris o. s. v.; nous voilà –s, nu ere vi der; je suis –, jeg er ganske træt; compte –, aflagt Regnskab; ... *s. m.* Overløber (især i *pl.*; *v.*); *fa.* c'est un –, det er Gjengjæld.

Renduire, *v. a.* overstryge igjen.

Rendurcir, *v. a.* gjøre haardere, hærde mere; *v. pr.* blive igjen haard; *fig.* forhærde sig. [Forhærdelse.

Rendurcissement, *m.* Forhærdning,

Rêne, *f.* Tømme; *fig.* (altid *pl.*) Regjering; les –s de l'état, Statens Tømmer, Statsbestyrelsen.

Renégat, e, *s.* Renegat, En, som er falden fra Christendommen.

Reneiger, *v. n.* snee igjen.

Rénette, *f.* (Vét.) Virkejern; (Sell.) Slags Syl til at gjøre Huller i Læderet.

Rénetter (bedre: réneter), *v. a.* (Vét.) virke Hestens Hov ud og deri anbringe Striber med Virkejernet.

Renettoiement, *m.* Rensning paa Ny.

Renettoyer, *v. a.* rense paa Ny.

Renfaitage, *m.* Istandsættelse af Gavlen paa et Huus. [paa et Huus.

Renfaiter, *v. a.* istandsætte Gavlen

Renfermé, e, *p.* indelukt; *s. m.* muggen Lugt el. Smag; cela sent le –, det lugter muggent; une odeur de –, en indespærret Lugt; en kvalm Luft i et Værelse, hvor man længe ikke har lukket Vinduerne op.

Renfermer, *v. a.* indespærre igjen; indespærre, indelukke; *fig.* indeholde; indskrænke; *v. pr.* lukke sig igjen inde; *fig.* indslutte sig, indskrænke sig; – q., sætte En i Fængsel; – un prisonnier, indespærre en Fange i et snevrere Fængsel; – une matière en certains points, sammentrænge en Materie til visse Punkter; (Man.) – un cheval, stramme Tøilen, holde Hesten stramt med Hænder og Knæ; ... se – en soi-même, samle sine Tanker; se – dans son sujet, holde sig strengt til sit Emne; se – dans un silence prudent, indeslutte sig i en forsigtig Taushed.

Renflammer, *v. a.* antænde paa Ny.

Renflé, e, *p.* opsvulmet, bulnet ud.

Renflement, *m.* Opsvulmen, Tiltagelse i Omfang; (Arch.) umærkeligt tiltagende Udbugning paa en Søile fra Basis indtil Tredie delen af Skaftet.

Renfler, *v. n.* svulme op; bulne ud, tage til i Omfang under Kogning; raske sig.

Renfoncement, *m.* (Arts.) en Gjenstands tilsyneladende Afstand og Fordybning; (Arch.) Huulning; (Impr.) Tilbagerykning af en Linies Begyndelse.

Renfoncer, *v. a.* slaae ind igjen, støde ned igjen; (Tonn.) sætte Bund i en Tønde; (Impr.) rykke Begyndelsen af en Linie tilbage.

Renforcé, e, *p.* forstærket; étoffe -e, ualmindeligt stærkt Tøi; bidet -, en stærk undersætsig Hest; *fig.* og *fa.* bourgeois -, en riig og opblæst Borger; un paysan -, en pengestolt Bonde, som vil agere fornem; un fat -, en ægte Laps.

Renforcement, *m.* Forstærkning.

Renforcer, *v. a.* forstærke; *v. pr.* blive stærkere; - une armée, forøge en Armees Styrke; - la dépense, forøge Udgiften; - la voix, lægge mere Kraft i Stemmen; *fig.* se - dans le calcul, sur la langue grecque, blive stærkere i Regning, mere øvet, mere hjemme i det græske Sprog. [Handsker.

Renformer, *v. a.* (Gant.) udvide

Renformir, *v. a.* (Maç.) udbedre en gammel Muur ved at indsætte udfaldne Stene el. ved at oppudse samme.

Renformis, *m.* (Maç.) Udbedring af en Muur, dens Udspækning.

Renformoir, *m.* (Gant.) Stok el. andet Redskab til at udvide Handsker.

Renfort, *m.* Forstærkning, Forøgelse, Hjælp.

Renfrogner (se), *v. pr.* s. refrogner.

Rengagement, *m.* ny Indsætning af et Pant; Fornyelse af en Overeenskomst, af en Contract el. et Tjenesteforhold; ny Hverving.

Rengager, *v. a.* pantsætte paa Ny; indgaae en ny Forpligtelse; hverve paa Ny, tage paa Ny i Tjeneste; begynde paa Ny; *v. pr.* indlade sig paa Ny i Noget; tage Tjeneste paa Ny, lade sig hverve paa Ny; tage igjen sin Begyndelse; - son cœur, bortskænke igjen sit Hjerte; - une action, begynde en Fægtning paa Ny; se - dans un procès, indlade sig igjen i en Proces; le combat se rengagea, Fægtningen begyndte paa Ny.

Rengaîne, *f.* Afviisning; *pop. v.*

Rengaîner, *v. a.* stikke igjen i Skeden; *fig.* og *fa.* - un compliment, tilbageholde el. ikke fuldende en Compliment (*v.*).

Rengendrer, *v. a.* avle el. frembringe paa Ny; *v. pr.* avles paa Ny; frembringes paa Ny. [Brystet; Kneisen.

Rengorgement, *m.* Fremhæven af

Rengorger (se), *v. pr.* bryste sig, kneise (kun om Fruentimmer); *fig.* og *fa.* give sig en vigtig Mine, gjøre sig vigtig.

Rengorgeur, *m.* (An.) Halsmusklen.

Rengouffrer (se), *v. pr.* opsluges igjen el. styrte sig igjen i Afgrunden.

Rengrainement, *m.* Gryns Afskalling, Klidens Affondring fra Grynene.

Rengrainer, *v. a.* skille Grynene fra Kliden; afskalle Gryn ved Maling.

Rengraisser, *v. a.* fede paa Ny; *v. n.* og *v. pr.* blive igjen feed; *fig.* gjenoprette sine Sager.

Rengrègement, *m.* Forøgelse el. Forværrelse af et Onde; *v.* [*pr.* forværres; *v.*

Rengréger, *v. a.* forøge, forværre;

Rengrènement, *m.* (Mon.) fornyet Prægning.

Rengréner, *v. a.* (Mon.) præge paa Ny, slaae anden Gang med Myntstemplet; (Meun.) komme Grynene igjen i Karret over Møllekværnen.

Renhardir, *v. a.* gjøre dristigere.

Reniable, *a.* som kan benegtes el. fragaaes; kun brugelig i Udtr.: tout vilain cas est -, man vil gjerne benegte en Skjændselsstreg, men derved godtgjør man ikke sin Uskyld.

Renié, e, *p.* forstødt, forskudt; som har afsvoret sin Tro; chrétien -, Apostat.

Reniement el. **renîment**, *m.* Fornegtelse; bruges kun i Udtr. le - de St-Pierre, Peters Fornegtelse af Jesu.

Renier, *v. a.* fornegte; ikke vedkjende sig; frafalde, afsværge; - q. pour son parent, ikke erkjende En for sin Slægtning; - ses parents, ikke vedkjende sig sine Forældre; - sa foi, frafalde el. afsværge sin Tro; - Dieu, tage Guds Navn forfængeligt, sværge, bruge Gudsbespottelse. [bespotter.

Renieur, se, *s.* Gudsfornegter, Guds-

Reniflard, *m.* Hane paa en Dampmaskine til at udelade Luften af samme.

Reniflement, *m.* Snøften.

Renifler, *v. n* snøfte, trække Veiret til sig gjennem Næsen; *fig.* og *fa.*

ydre Modbydelighed; (Mén.) le cheval renifle sur l'avoine, Hesten snuser til Havren, vil ikke spise den.

Reniflerie, *f.* Snøften; *pop.*

Renifleur, se, *s.* En, som trækker Veiret til sig gjennem Næsen.

Réniforme, *a.* (Bot.) nyreformig.

Rénitence, *f.* (Phil.) faste Legemers Modstand imod andre Legemer.

Reniveler, *v. a.* opmaale paa Ny med Vaterpas, eftermaale, undersøge om der er niveleret rigtigt.

Renivellement, *m.* gjentagen Opmaaling med Vaterpas. [Rensdyrhorn.

Renne, *m.* Rensdyr; bois de –,

Renoircir, *v. a.* sværte igjen.

Renom, *m.* Rygte, godt Navn, Navnkundighed; uden Adjectiv bruges det almindeligt i god Forstand. [navnkundig.

Renommé, e, *a.* berømt, anseet,

Renommée, *f.* Rye, Berømmelse, Navnkundighed; Rygtet; elle est en mauvaise –, hun staaer i slet Rye; elle a une bonne –, hun har et godt Rygte; *prov.* bonne – vaut mieux que ceinture dorée, et godt Rygte er bedre end et gyldent Belte.

Renommer, *v. a.* udnævne el. udvælge paa Ny; omtale med Roes; berømme; faire –, gjøre berømt; se – de q., beraabe sig paa En (*v.*)

Renonce, *f.* (Jeu) Mangel paa en Farve i Kortspil.

Renoncement, *m.* Frasigelse, Fornegtelse, Afkald; – à soi-même, – de soi-même.

Renoncer, *v. n.* frasige sig, afstaae fra, gjøre Afkald paa, frafalde; *v. a.* fornegte, ikke vedkjende sig; – à une succession, frasige sig el. gjøre Afkald paa en Arv; – à ses prétentions. opgive sine Fordringer; – au palais, opgive Advocatveien; – à soi-même, vise Selvfornegtelse; – q. pour son parent, ikke erkjende En for sin Slægtning; (Jeu) – à une couleur, svigte en Farve, ikke bekjende.

Renonciataire, *s.* En, for hvem der gjøres Afkald. [Afkald paa Noget.

Renonciateur, trice, *s.* En, som gjør

Renonciation, *f.* Frasigelse, Afstaaelse, Afkald. [blomstret Plante.

Renonculacée, *f.* (Bot.) ranunkel-

Renoncule, *f.* (Bot.) Ranunkel, Hanefod. [urt (centinode).

Renouée, *f.* (Bot.) Veigræs, Pile-

Renouement el. renouëment, *m.* Fornyelse; bruges kun *fig.* – d'amitié, Venskabs Fornyelse.

Renouer, *v. a.* binde igjen, knytte igjen; *fig.* begynde igjen, forny; *v pr.* fornyes, begyndes paa Ny (om Underhandlinger); – la conversation, begynde igjen en afbrudt Samtale; – amitié avec q., indgaae paa Ny Venskab med En.

Renoueur, se, *s.* En, som bringer forvredne Lemmer igjen i Lede (ogs. rebouteur el. rhabilleur).

Renouveau, *m.* Foraar; *fa. p. u.*

Renouvelable, *a.* som kan fornyes.

Renouveler, *v.a.* forny, sætte Noget Nyt i Stedet for det Gamle; forfriske, gjenoplive; begynde paa Ny; sætte igjen i Kraft; *v. n.* begynde med fornyet Kraft, fordoble (med de); *v. pr.* fornyes, gjentages, vende tilbage; – un vigne, beplante paa Ny et Viinbjerg; – un bail, forny en Contract; – sa maison, antage nye Tjenestefolk; – une mode, indføre paa Ny en Mode; – une ordonnance, sætte en Befaling paa Ny i Kraft; – une douleur, oprippe en Sorg; – son attention, forstærke sin Opmærksomhed; – de zèle, vise ny Iver; – d'appétit, faae Appetit paa Ny; – de jambes, fordoble sine Skridt; *fig.* og *fa.* begynde Noget med fornyet Kraft; le froid se renouvelle, Kulden kommer igjen; se – dans le souvenir de q., gjenkalde sig el. opfriske sig i Ens Erindring; cela est renouvelé des Grecs, det er Noget, man for lang Tid siden har kjendt.

Renouvellement, *m.* Fornyelse; Gjentagelse; Fordobling el. Forøgelse.

Rénovateur, trice, *s.* Fornyer af hvad der har været tilintetgjort el. forandret; (Féo.) Fornyer af Jordebogsbøger.

Rénovation, *f.* Fornyelse.

Renseignement, *m.* Anviisning, Veiledning, Underretning; prendre des –s, indhente Underretninger, Oplysninger. [paa Ny, undervise En paa Ny.

Renseigner, *v. a.* lære En Noget

Rensemencement, *m.* ny Tilsaaning.

Rensemencer, *v.a.* tilsaae paa Ny, omsaae.

Rentamer, *v. a.* skjære igjen Hul paa; *fig.* begynde paa Ny; – une

conversation, indlede paa Ny en afbrudt Samtale.

Rentasser, *v. a.* opstable paa Ny; *v. pr.* dynge igjen paa hinanden.

Rente, *f.* aarlig Indkomst; aarlig Afgift af en Grundeiendom; Rente; frivillig Gave til bestemte Tider, Pension; – usuraire, Aagerrente; – viagère, – à fonds perdu, Livrente.

Renté, e, *p.* som har en aarlig Indkomst, en aarlig Rente; som har Formue, som er rig.

Renter, *v. a.* anvise En Renter, forsyne En med en aarlig Indkomst.

Renterrer, *v. a.* begrave igjen.

Renteux, se, *s.* En, som har en aarlig Rente el. Afgift at udrede; *v.*

Rentier, ère, *s.* Capitalist, som lever af sine Renter; forh. ogsaa En, som svarede aarlig Afgift til Lehnsherren. [red el. Musselin til Kniplinger.

Rentoilage, *m.* ny Besætning af Lær-

Rentoiler, *v. a.* forsyne Kniplinger med ny Besætning; (Peint.) kline et gammelt Maleri paa nyt Lærred.

Renton, *m.* (Charp.) Faltse, Fuge.

Rentonner, *v. a.* fylde igjen i en Tønde; omtappe af et Kar i et andet.

Rentortiller, *v. a.* omvikle igjen.

Rentraîner, *v. a.* bortrive igjen med sig; henrive igjen.

Rentraire, *v. a.* (bruges kun i le prés., i le fut. og i de sammensatte Tider) sye sammen, saa at Syeningen ikke sees, sye forloren Syening.

Rentraiture, *f.* Sammensyning, Stopning, forloren Syening.

Rentrant, *a.* indadgaaende (om Vinkler); *s. m.* (Jeu) Spiller, som afløser en Tabende.

Rentrayeur, se, *s.* Mand el. Kone, som befatter sig med at sammensye el. stoppe Klæder, Lappeskræder.

Rentrée, *f.* Aabning paa Ny af en Ret, en Skole, en Forelæsning; en Skuespillers Gjenoptræden efter en Fraværelse; Indkjørsel af Hø o. desl.; Indbetaling af et ventet Tilgodehavende, Oppebørsel af samme; (Ch.) Vildtets Tilbagevenden til Skoven ved Daggry; (Mus.) Hovedemnets Tilbagekomst i en Fuge; (Mar.) Skibets Indfalg foroven; (Jeu) Kjøbekort, Kort, som tages af Stammen i Stedet for dem, som kastes; (Impr.) *pl.* Trykformer.

Rentrer, *v. n.* gaae ind igjen; vende tilbage; komme igjen hjem; begynde igjen; træde igjen op efter en Fraværelse (om en Skuespiller); indkomme (om Tilgodehavende); slaae ind (om Hududslet o. desl.); (Grav.) anbringe Gravstikken paa Ny for at gjøre Stregerne dybere; (Jeu) overtage en tabende Spillers Parti; faae nye Kort paa Haanden i Stedet for de kastede; *v. a.* bringe ind igjen, bære igjen ind; kjøre ind; (Impr.) trække en Linie længere tilbage; il n'est -é qu'à minuit, han er først kommen hjem Kl. 12 om Natten; – du foin, kjøre Hø ind; *fig.* – dans les bonnes grâces de q., gjenerholde Ens Yndest; – dans son bien, gjenindsættes i Besiddelsen af sin Eiendom, gjenerholde sin Formue; – dans son bon sens, komme igjen til Eftertanke; – en soi-même, gaae igjen i sig selv; – en fureur, blive igjen rasende; – en danse, begynde en Sag paa Ny; faire – q. dans la poussière (el. cent pieds sous terre), tilintetgjøre En, forskrække En ved Trudsler; (Jeu) il m'est -é beau jeu, jeg har kjøbt deilige Kort.

Rentrure, *f.* (Manu.) Sted, hvor Delene af et Mynster træffe sammen.

Renvahir, *v. a.* overfalde paa Ny, besætte paa Ny. [el. indhylle igjen.

Renvelopper, *v. a.* omvikle, omringe

Renvenimer, *v. a.* forgifte paa Ny; forværre endnu mere; *fig.* forbittre endnu mere; *v. pr.* blive mere ondartet. [Kurvefletning.

Renverger, *v. a.* (Van.) kante i

Renvergeure (geu udt. ju), *f.* (Van.) Kurvekantning.

Renvers, *m.* (Couv.) Mønningens Belægning med Skiferfteen.

Renverse (à la), *loc. ad.* baglænds, paa Ryggen; tomber à la –, falde baglænds.

Renversé, e, *p.* omstyrtet, kastet omkuld; *fig.* bragt i Uorden, ødelagt, forstyrret; *fig.* og *fa.* avoir la figure -e, see bleg og modfalden ud; c'est le monde –, det er den forkeerte Verden; la marmite est -é dans cette maison, i dette Huus er Kosten mager (el. er Smalhans Kok).

Renversement, *m.* Omstyrten; *fig.* Uorden, Forstyrrelse; Undergang, Ødelæggelse; le – de la tête, Forstyrrelse i Tankegangen; le – de l'esprit, fuldkommen Sindsforvirring; (Mar.) Om-

løsning af en Skibslast i et andet Fartøi (v. nu: transbordement); (Mus.) Accord, hvori Discanten sættes i Stedet for Bassen; (Arith.) le – d'une fraction, Omsætning af en Brøk, saa at Nævneren gjøres til Tæller og omvendt.

Renverser, *v. a.* omkaste, omstyrte, kuldkaste; vende op og ned paa; *fig.* bringe i Uorden; forstyrre; ødelægge; (Mil.) nedbryde, sløife; bryde Linierne, adsplitte; (Mar.) omlosse Varer i et andet Fartøi (v. nu: transborder); (Mus.) omsætte en Melodi i en anden Toneart, transponere; (Arith.) gjøre Nævneren til Tæller og omvendt; *v. pr.* lægge sig paa Ryggen; *fig.* forvirres, blandes sammen; tilintetgjøres; (Mil.) adsplittes; forandre Front; ... – sens dessus dessous el blot –, vende op og ned paa; – des espérances, tilintetgjøre Forhaabninger; – l'esprit de (à) q., indgive En slette Tanker; forstyrre Ens Hoved.

Renverseur, *m.* Kuldkaster, Nedriver; – de noms, Navneomsætter, Forfatter af Anagrammer; *fa p. u.*

Renvi, *m.* (Jeu) Overbud i Spil.

Renvier, *v.n.* (Jeu) gjøre en Indsats foruden den almindelige, overbyde i Spil.

Renvoi, *m.* Tilbagesendelse; Henviisning, Henviisningstegn; Lysets Tilbagekastning; Afsked, Aftakkelse; (Pal. en Sags Henviisning til Dommerne el. til en anden Domstol; en Sags Udsættelse; *pl.* (Méd.) Halsbrynde, Opstødning af nydte Drikkevarer; le – d'un ministre, en Ministers Afsked; une voiture de –, en tom tilbagevendende Reisevogn; des marchandises de –, tilbagegaaende Varer.

Renvoyer, *v. a.* sende igjen, sende tilbage; tilbagelevere; afskedige, aftakke; henvise; afvise; udsætte, opsætte; tilbagestøde; tilbagekaste; (Jur.) henvise en Sag til en Andens Kjendelse; frikjende en Anklaget; *v. pr.* sende hinanden Noget tilbage; – un présent, sende en Foræring tilbage, afslaae den; – un domestique, afskedige en Tjener; – à un livre, henvise til en Bog; – au lendemain, udsætte til den næste Dag; *prov.* – aux calendres grecques, henvise til en Tid, som aldrig indtræffer; *fig.* og *fa.* – q. bien loin, affærdige En kort, give En et kort Afslag; – la balle à q., kaste Bolten tilbage til En; *fig.* svare En, som han har fortjent, i en bidende Tone; se – la balle, skyde Skylden over paa hinanden; – un accusé, frikjende en Anklaget.

Réoccuper, *v. a.* besætte paa Ny, indtage igjen. [gang.

Réopiner, *v. n.* stemme endnu en-

Réordination, *f.* gjentagen Indsættelse af en Geistlig. [sætte en Geistlig paa Ny.

Réordonner, *v. a.* befale igjen; ind-

Réorganisition, *f.* Indretning paa Ny, ny Ordning. [ordne paa Ny.

Réorganiser, *v. a* indrette igjen,

Réouvert, e, *p.* gienaabnet.

Réouverture, *f.* Gjenaabning, Aabning paa Ny.

Réoxyder, *v. a.* (Chi.) forvandle igjen til et Oxyd el. en Halvsyre.

Repaire, *m.* vilde Dyrs Hule; *fig.* Tyvehul, Røverkule; (Ch.) Skarn af Ulve, Harer og nogle andre vilde Dyr.

Repairer, *v. n.* (Ch.) ligge i sin Hule (om vilde Dyr); *v. p. u.*

Répaissir, *v.a.* gjøre tykkere; *v. n.* blive tykkere.

Répaississement, *m.* Fortykkelse.

Repaître, *v.n.* æde sit Foder; spise underveis; *v. a.* nære, føde (især i fig. Betydn.); *v.pr.* nære sig af; – ses yeux d'un spectacle, gotte sine Øine med Synet af et Skuespil; – q. de vaines espérances, afspise el. opholde En med tomme Forhaabninger; il ne se repaît pas de si peu de choses, han lader sig ikke nøie med saa Lidt. [dende Vand.

Repamer, *v.a.* skylle Lærreder i rin-

Repâmer (se), *v.pr.* besvime igjen.

Répandre, *v. a.* helde ud; spilde; udgyde, udøse, uddele; udbrede; *v. n.* spilde; *v. pr.* udgyde sig; udbrede sig; deeltage i selskabelige Glæder; – du vin sur la nappe, spilde Viin paa Dugen; prenez garde de ne rien –, vogt Dem for Intet at spilde; – des larmes, udgyde Taarer, græde; – de l'argent, uddele Penge; – du sang, udgyde Blod, saare, dræbe; – une erreur, udbrede en Vildfarelse; la nouvelle se répandit vite, Efterretningen udbredte sig hurtigt; se – en longs discours, udbrede sig i mange Ord, holde lange Taler; il aime à se – dans le monde, han holder af at komme meget omkring.

Répandu, e, *p.* udbredt; être fort –

dans le monde, tage megen Deel i selskabelige Glæder; *pop.* avoir la bile -e dans le sang, have Guulsot.

Réparable, *a.* som kan istandsættes el. erstattes.

Réparage, *m.* (Manu.) anden Overskæring af Klæde.

Reparaître, *v. n.* komme igjen til Syne.

Réparateur, trice, *s.* Gjenopretter (*p. u.*); le – du genre humain, Menneskeslægtens Forsoner, Christus; *fa.* og *iron.* – des torts, uanmodet Fredsmægler; *a.* sommeil –, vederkvægende Søvn.

Réparation, *f.* Forbedring, Udbedring, Istandsættelse; Godtgjørelse; Erstatning; – d'honneur, Æresopreisning; faire – à q., gjøre En en Æreserklæring; (Jur.) -s civiles, Skadeserstatning for en tilføiet Uret.

Réparatoire, *a.* erstattende, godtgjørende.

Repare, *f.* Mærke til at kjende Delene af et sammensat Arbeide (repère).

Réparer, *v. a.* udbedre, istandsætte; *fig.* opreise, gjenoprette; gjøre en Feil god igjen; erstatte; *fig.* – ses forces, gjenvinde sine Kræfter; – ses affaires, bringe sin Formue igjen paa en god Fod; – sa faute, udslette en Feil; – l'honneur de q., forskaffe En en Æresopreisning; – une perte, forvinde et Tab; – le temps perdu, gjenindhente den tabte Tid.

Reparer, *v. a.* udsmykke paa Ny, pryde el. forskjønne igjen.

Réparition, *f.* (Astr.) Stjerners Udtræden igjen af Formørkelsen, deres Fremkomst igjen (modf. occultation; s. réapparition).

Reparler, *v. n.* tale paa Ny om Noget; *v. a.* tale igjen (et Sprog); *v.pr.* tale med hinanden igjen; se – avec q., indgaae igjen Venskab med En, blive igjen Venner.

Repartage, *m.* anden Deling.

Repartager, *v. a.* dele igjen, dele anden Gang.

Repartie, *f.* Gjensvar, rede, hurtigt Svar.

Répartiement, *m.* Fordeling af Paalæg.

Repartir, *v. n.* reise igjen; vende tilbage til (pour); *v.a.* og *v.n.* svare, give et rask Svar; – des (el. par des) impertinences, give uforskammede Gjensvar, svare med Uartigheder.

Répartir, *v. a.* (regelmæssigt Verbum som finir), dele, fordele.

Répartiteur, *s.* og *a. m.* En, som bestyrer en Fordeling.

Répartition, *f.* Deling, Fordeling.

Reparton, *m.* Stykke af en Skiferfteensblok.

Repas, *m.* Maaltid; un – prié, et Gjæstebud, hvortil et bestemt Antal Personer ere indbudte; ne faire qu'un –, kun holde eet Maaltid om Dagen.

Repassage, *m.* Slibning; Strygning; Opfarvning; Afpolering.

Repasse, *f.* (Boul.) grovt Meel, blandet med Klid; gjentagen Distillering.

Repasser, *v.n.* gaae igjen forbi, komme oftere forbi; *v. a.* gaae igjen over, sætte igjen over; slibe, aftrække; stryge, glatte, polere; opfarve; *fig.* overveie; gjennemsee, gjennemgaae; tilbagekalde sig; nedrive; prygle; – la mer, sætte igjen over Havet; – un rasoir, slibe el. aftrække en Barbeerkniv; – la lime sur un ouvrage, polere et Arbeide paa Ny, omarbeide det; – des étoffes par la teinture, opfarve paa Ny; farve dem anden Gang; – un chapeau, opsætte en Hat; – sa leçon, repetere sin Lectie, gjennemlæse den endnu engang; – un compte, gjennemgaae paa Ny en Regning; – qc. dans sa mémoire, tilbagekalde sig Noget i Hukommelsen; *pop.* – q., rive En dygtigt ned; prygle En.

Repassette, *f.* (Manu.) fiin Karte.

Repasseur, se, *s.* (Ép.) En, som sliber Naalespidser; *f.* Strygekone.

Repaumer, *v. a.* overskære Klæde anden Gang; udvaske el. skylle Klæde i Vand.

Repaver, *v. a.* brolægge paa Ny, omlægge Steenbroen.

Repayer, *v.a.* betale endnu engang.

Repêcher, *v. a.* trække op af Vandet, hvad der er faldet deri, opfiske.

Repeigner, *v. a.* kæmme igjen.

Repeindre, *v. a.* ommale, opmale igjen; opfriske beskadigede Steder i et Maleri.

Repeint, e, *p.* opmalet paa Ny, ommalet; *s. m.* ommalet el. opfrisket Sted i et Maleri.

Repeler, *v.a.* (Tann.) skrabe et Skind anden Gang.

Repeloter, *v. a.* opvikle paa Ny i Nøgle.

Rependre, *v. a.* hænge op igjen.

Repenelle, *f.* (Ois) Snare til at fange Smaafugle.

Repenser, *v. n.* tænke igjen over Noget, overveie paa Ny.

Repentailles, *f.pl.* Anger, Ruelse; *v.*

Repentance, *f.* Anger, Fortrydelse over Synden. [færdig.

Repentant, e, *a.* angerfuld, bod-

Repenties, *f.pl.* bodfærdige Søstre, Slags Nonner (ogs. filles -s).

Repentir, *m.* Anger; (Peint.) Spor af et første Udkast, som man har villet forandre.

Repentir (se), *v. pr.* angre, fortryde; il se repent de sa mauvaise conduite, han angrer sin slette Opførsel.

Repépion, *m.* (Ép.) Slags Preen.

Repercer, *v. a.* gjennembore el. gjennemstikke paa Ny.

Reperceuse, *f* (Joa.) Fruentimmer, som gjennemborer Arbeider, der skulle være gjennemsigtige.

Répercussif, ive, *a.* (Méd.) tilbagedrivende; *s. m.* inaddrivende Middel.

Répercussion, *f* (Méd) Tilbagedrivning af Vædsker; (Phys.) Tilbagekasten af Lyden el. Lyset; (Mus.) hyppig Gjentagelse af de samme Toner.

. **Répercuter**, *v. a.* (Méd.) drive Vædsker tilbage; (Phys.) kaste tilbage.

Reperdre, *v. a.* tabe igjen.

Repère, *m.* Mærke til at kjende Delene af et sammensat Arbeide; Mærke som tjener til Maal (s. repare).

Repérer, *v. a.* anbringe Mærker.

Répertoire, *m.* ordnet Register over en Samling; Fortegnelse over de Stykker, som opføres paa et Theater; Liste over Skuespillene, som skulle opføres i en Uge; *fig.* og *fa.* En, som husker mange Ting, et levende Repertorium. [paa Ny.

Repeser, *v. a.* veie om igjen, veie

Répétailler, *v. a.* gjentage kjedsommeligen Et og det Samme; *fa.*

Répéter, *v. a.* gjentage; fortælle hvad Andre have sagt; gjennemgaae for sig selv, læse flere Gange over paa; forklare el. gjennemgaae Lectier med Elever, overhøre samme; anstille Prøve (om Skuespil); reflectere, afspeile; gjentage for Symetriens Skyld; (Jur.) fordre tilbageleveret, reclamere; afhøre Vidner; *v. n.* sladdre af Skole; *v.pr.* fortælle altid det Samme, gjentage sig selv; indtræffe el. hændes ofte; – une expérience, gjentage et Forsøg; – ses écoliers, gjennemgaae Lectier med sine Elever; les enfants aiment à –, Børn ville gjerne sladdre af Skole.

Répétiteur, *m.* Repetent, som gjennemgaaer Skolelectier med Elever og overhører dem i samme; (Mar.) Skib, som repeterer Signaler; *a.* cercle –, Instrument til at udmaale Vinkler med stor Nøiagtighed.

Répétition, *f.* Gjentagelse; Gjennemlæsning el. Indstudering af en Lectie; Prøve over et Skuespil; être en –, indøves (om et Skuespil); have et Stykke, som indøves til Opførelse (om en Forfatter); (Jur.) Tilbagefordring.

Repétrir, *v. a.* ælte endnu engang.

Repeuplement, *m.* Gjenbefolkning, et Lands Opfyldning med nye Indvaanere; en Fiskeparks Besætning med nye Fisk; en oprøddet Skovs Beplantning paa Ny.

Repeupler, *v. a.* befolke et Land paa Ny; sætte nye Fisk i en Fiskepark; fylde en Vildtbane med frisk Vildt; beplante en oprøddet Skov paa Ny; *v. pr.* befolkes, fyldes paa Ny.

Repic, *m.* (Jeu) en Halvfemsindstyver i Piqvet; *fig.* faire q. – et capot, bringe En til Taushed. [Ny.

Repiler, *v. a.* støde el. stampe paa

Repiquer, *v. a.* stikke en Gang endnu.

Répit, *m.* Frist, Opsættelse, Henstand; lettres de –, Henstands Bevilling, som tilstaaes Skyldnere.

Replacement, *m.* en Tings Opstillen el. Hensættelse igjen paa dens Plads; ny Ansættelse.

Replacer, *v. a.* opstille el. hensætte Noget igjen paa sin Plads; skaffe En igjen en Tjeneste; *v. pr.* komme igjen i Tjeneste, faae en ny Plads [paa Ny.

Replaider, *v. a.* forsvare en Sag

Replanchéier, *v. a.* belægge med nye Brædder, lægge nyt Brædegulv.

Replanir, *v. a.* glatte, afhøvle, afskrabe. [høvling.

Replanissement, *m.* Afpolering, Af-

Replantation, *f.* Omplantning, Beplantning paa Ny.

Replanter, *v. a.* omplante et Træ; beplante en Plads med nye Træer.

Replâtrage, *m.* tynd Beklædning

af Gibs; *fig.* og *fa.* slet Middel til at skjule en Feil, usSel Udflugt; skrømtet, forøvarende Forsoning.

Replâtrer, *v. a.* gibse paa Ny; overtrække igjen med Gibs; *fig.* og *fa.* søge at besmykke en Feil el. at gjøre den god igjen.

Replâtreur, *m.* En, som søger at undskylde og besmykke Alt; *fa.*

Replet, ète, *a.* tyk og feed, fyldig (kun om Mennesker).

Réplétion, *f.* overdreven Fedme, Fuldblodighed, Mavens Overlæsning; (Dr. can.) en graducret Geistligs fuldstændige Forsørgelse el. Indtrædelse i Nydelse af en Klosterindtægt.

Repleurer, *v. a.* begræde igjen; *v. n.* græde paa Ny.

Repleuvoir, *v. n.* regne igjen.

Repli, *m.* Læg, Fold; *fig.* Sjælens Hemmelighed; les plis et les -s du cœur humain, det menneskelige Hjertes lønligste Folder; *pl.* Slangens Bugter, naar den bevæger sig.

Repliement, *m.* Sammenlægning i Læg; sammenlagt Fold.

Replier, *v. a.* lægge igjen i Fold; *v. pr.* krumme sig, bøie sig, snoe sig; *fig.* bruge nye Kunstgreb el. Omveie for at sætte Noget igjennem; se - sur soi-même, anstille Betragtninger over sig selv, gaae i sig selv; (Mil.) trække sig tilbage i sluttede Rækker; se - sur un corps, slutte sig til et Corps, forene sig med samme; (Man.) dreie el. svinge sig hurtigen.

Réplique, *f.* Gjensvar; Gjenmæle; (Mus.) Gjentagelse af Octaverne; (Th.) Stikord; cela est sans -, derimod kan Intet indvendes.

Répliquer, *v. a.* svare, gjendrive; indvende; *v. n.* give et kort og bidende Svar; il ne souffre pas qu'on lui réplique, han taaler ikke, at man svarer ham igjen.

Replisser, *v. a.* lægge igjen i Læg.

Replonger, *v. a.* neddykke igjen; *fig.* styrte igjen i; *v. n.* dykke igjen under; *v. pr.* dykke sig igjen under Vandet; *fig.* hengive sig paa Ny til Noget; - q. dans de nouveaux malheurs, styrte En igjen i nye Ulykker; se - dans la débauche, hengive sig paa Ny til Udsvævelser.

Repolir, *v. a.* glatte igjen, polere igjen; *fig.* rette, eftersee igjen et Skrift.

Repolissage, *m.* Ompolering, gjentagen Polering af et Guldarbeide.

Repolon, *m.* (Man.) Volte el. Sving i fem Tempo.

Repomper, *v. a.* udpompe igjen.

Répondant, e, *s.* Examinand ved en offentlig Examen; Respondens ved en Disputats el. ved en Kirkemesse, Cautionist, Borgen; se rendre caution et - pour q., gaae i Caution for En.

Repondre, *v. a.* lægge igjen Æg.

Répondre, *v. a.* svare, besvare; gjøre Undskyldninger el. Indvendinger; gjendrive; støde ud til; staae i rigtigt Forhold til; stemme med, svare til; vise. Gjengjæld; indestaae for, være Borgen for; *v. pr.* svare sig selv, svare hinanden; forstaae hinanden, harmonere, sympathisere; il ne lui répondit rien, han svarede ham Intet; - à propos, svare til rette Tid; - en Normand, give et tvetydigt Svar; - à une objection, gjendrive en Indvending; un valet qui répond, en Tjener, som gjør Indvendinger; cette allée répond à la cour du château, denne Allee fører til Slotsgaarden; la sonnette répond dans la cuisine, Klokken gaaer ud (høres) i Kjøkkenet; la douleur lui répond à la tête, Smerten virker eller føles op i hans Hoved; la seconde partie du discours ne répond pas à la première, den anden Deel af Talen staaer ikke i Forhold til den første; tout répond à nos vœux, Alt stemmer med vore Ønsker; - à l'amour de q., gjengjælde Ens Kjærlighed; - pour q., gaae i Borgen for En; - d'un prisonnier, indestaae for en Fanges Tilstedeblivelse; leurs cœurs se répondent, deres Hjerter sympathisere; *prov.* il ressemble au prêtre Martin, il chante et il répond, han svarer paa sine egne Spørgsmaal; qui répond paye, den, som borger, maa betale.

Répons, *m.* Skriftsted, hvormed Choret svarer Præsten i Kirken; (Impr.) særeget Skrifttegn, som betegner Chorets Svar.

Réponse, *f.* Svar; Gjendrivelse; une - de Normand, et tvetydigt Svar; rendre - de (el. sur) qc., give Svar paa Noget; attendre -, vente Svar; avoir pour -, faae til Svar; faites-moi - par le premier courrier, svar

mig med første Post; il n'y a pas de –, der behøves intet Svar; *prov.* telle demande, telle –; à sotte demande, sotte –, som man raaber i Skoven, faaer man Svar; à sotte demande, point de –, et taabeligt Spørgsmaal er ikke Svar værdt.

Reponte, *f.* ny Æglægning.

Répopulariser, *v. a.* gjøre igjen yndet af Folket.

Report, *m.* (Com.) Transport af Summen paa den ene Side til den næste; den transporterede Sum.

Reportage, *m.* aarlig Afgift bestaaende i den halve Tiende.

Reporter, *v. a.* føre tilbage, bringe tilbage; overføre fra et Sted til et andet, transportere; fortælle hvad man har seet el. hørt andetsteds; *v. pr.* begive sig tilbage til et Sted; *fig.* henflytte sig til et Sted i Tanken.

Repos, *m.* Ophør af Bevægelse, Ophold med Arbeide, Hvile; Rolighed, Sindshvile, Sindsro; hvilende Stilling; Sted, hvor man kan hvile; (Arch.) Affats paa en Trappe; (Poé.) Cæsur efter den 6te Stavelse i Alexandrinere og efter d. 4de Stavelse i tifodede Vers; (Mus.) Pause; (Peint.) Sted i et Maleri, hvor Lyset er mindre stærkt og hvor der kun er faa enkelte Gjenstande; le champ du –, Kirkegaarden; mettre le chien d'un fusil au –, stille Hanen paa et Gevær i Ro; se tenir en –, holde sig rolig; je suis en – de ce côté-là, derfor er jeg ganske rolig, det ængster jeg mig ikke for; dormir en – sur une affaire, ikke ængste sig for en Sag; soyez en – sur mes affaires, bland Dem ikke i mine Anliggender, bryd Dem ikke derom; aller prendre son –, lægge sig til at sove.

Reposé, e, *p.* udhvilet; un teint –, en frisk og livlig Ansigtsfarve (især om Fruentimmer); à tête –e, efter nøie Prøvelse, efter moden Betænkning.

Reposée, *f.* (Ch.) Sted, hvor Vildtet udhviler sig (ogs. lit el. chambre).

Reposer, *v. a.* lægge i en rolig Stilling, forskaffe Hvile, udhvile; *fig.* vederkvæge, forfriske; berolige; *v. n.* hvile, sove; henligge, opbevares; sætte sig; sætte Bundfald; hvile paa; *fig.* berolige sig; fatte sig; grunde sig paa; *v.pr.* udhvile sig; *fig* stole paa, forlade sig paa; *fig* n'avoir pas où – sa tête, ikke have hvad man kan hælde sit Hoved til, være uden Hjem, i den yderste Nød; – ses yeux sur un objet, lade sine Øine med Velbehag dvæle ved en Gjenstand; cela repose la vue, det vederkvæger Synet; quand ce vin sera –é, il sera bon, naar denne Viin faaer sat sig, vil den blive god; laissez – vos esprits, lad Deres Sind blive roligt, fatte sig; c'est en vous seul que mon espoir repose, det er paa Dem ene, at mit Haab støtter sig; je me repose sur lui, jeg stoler paa ham.

Reposoir, *m.* Hvilealter, som opføres paa Veien for Processionen paa Christi Legemsfest.

Repous, *m* (Maç.) Slags Muurkalk blandet med Muurgruus.

Répouser, *v. a.* tage igjen til Ægte.

Repoussable, *a.* som maa drives tilbage; som maa afvises, forkastes.

Repoussant, e, *a.* frastødende, modbydelig.

Repoussement, *m.* Tilbagestøden (om et Skydegevær, som er for stærkt ladet).

Repousser, *v.a.* kaste tilbage; drive tilbage; tilbagevise, afvise, gjendrive; forkaste; *v. n.* staae imod; støde (om et Gevær); skyde ud igjen, voxe frem paa Ny; *fig.* være frastødende; (Impr.) trykke med Haanden et Bogstav, som fattes i hvad der er trykt; – la force par la force, tilbagedrive Magt med Magt; – une injure, afvise en Fornærmelse; – la calomnie, gjendrive Bagvaskelsen; – une tentation, modstaae en Fristelse; ce ressort repousse trop, denne Fjer springer for stærkt tilbage; le fusil repousse, Geværet støder; cet arbre repousse du pied, dette Træ skyder igjen ud fra Roden; *fig.* og *fa.* il a une figure qui repousse, han har et frastødende Ansigt.

Repoussoir, *m.* Jernredskab til at drive Nagler ud; Tang til at udtrække Tænder; *pl.* (Peint.) Figurer, malede i Forgrunden med stærke Farver for at andre Gjenstande kunne sees i Afstand.

Repouster, *v. a.* ryste Krudt for at rense det for Klumper.

Répousseter, *v. a.* afstøve paa Ny.

Répréhensible, *a.* lastværdig, dadelværdig.

Répréhensif, ive, *a.* dadlende, irettesættende. [Irettesættelse.

Répréhension, *f.* Dadel, Bebreidelse,

Reprendre, *v. a.* tage igjen; tilbagetage, indtage paa Ny; paagribe igjen; erholde igjen; fortsætte igjen; opføre igjen; sye sammen; dadle, laste, irettesætte; critisere, udsætte paa; *v. n.* komme sig igjen, læges; lægge til igjen; begynde igjen, vende tilbage; finde Bifald efter et Uheld; slaae igjen Rod (om Værter, som omplantes); (Man.) skifte Fod i Galop; *v. pr.* rette sig selv i Talen; læges; – ses forces, komme igjen til Kræfter; – courage, fatte igjen Mod; – ses esprits, komme igjen til sig selv; – haleine, trække Veiret, hvile sig; – la conversation, begynde igjen en afbrudt Samtale; – la chose de plus haut, gaae længere tilbage i en Sag, begynde en Fortælling om Noget længere tilbage i Tiden; – le dessus, faae igjen Overhaand; – un mur sous œuvre, udbedre en Muur fra Grunden af; – une étoffe, sye Noget sammen paa et Stykke Tøi; on reprend en vous bien des choses, man dadler mange Ting hos Dem; il n'y a rien à – en cela, der er Intet at udsætte derpaa; il trouve à – à tout, han finder Noget at udsætte paa Alt; (Pal.) – une instance, fortsætte en Sag, som er bleven afbrudt enten med samme el. med en anden Part; il a été repris de justice, han er bleven straffet af Øvrigheden;... la fièvre lui a repris, han har igjen faaet Feber; la goutte l'a (lui a) repris, hans Podagra er igjen kommen tilbage; le froid a repris, Kulden er begyndt paa Ny; la rivière a repris, Floden er igjen lagt til; la plaie commence à –, Saaret begynder at læges; le malade reprend, den Syge kommer sig; cette pièce de théâtre a repris, dette Theaterstykke har igjen hævet sig; ce pommier a repris, dette Æbletræ har igjen skudt Rod; .... il dit un mot peu convenable, mais il se reprit aussitôt, han brugte et lidet passende Udtryk, men han rettede sig selv strax; la plaie se reprend, Saaret lukkes igjen, læges.

Repreneur, se, *s.* En, som finder at udsætte paa Alt; *fa.*

Représaille, *f.* Gjengjældelse; Hævn, som udøves imod en Fjende, der har krænket Krigsretten, Represaille (især i *pl.*); *fig.* user de –s, gjengjælde en Fornærmelse med en anden, Skjemt med Skjemt.

Représentant, e, *s.* En, som træder i en Andens Sted; Repræsentant; Deputeret.

Représentatif, ive, *a.* forestillende, repræsenterende; caractère –, overordentlige Gesandters Fuldmagt til at forestille deres Souverain; gouvernement –, Regjeringsform, i hvilken Folkets Udvalgte tage Deel i Regjeringen.

Représentation, *f.* Fremviisning; Afbildning; Fremstilling; Forestilling af et Skuespil; en Embedsmands Maade at leve paa overeensstemmende med sin Stillings Værdighed; værdig, imponerende Anstand; beskeden Indvending, Forestilling; la – nationale, Forestilling af Nationen ved dens Udvalgte; Nationens Ret til Deeltagelse i Regjeringen ved Udvalgte; c'est un homme d'une belle –, det er en Mand af smuk Anstand; faire des –s, gjøre Indvendinger, Forestillinger; (Jur.) droit de –, Ret til at træde i en afdød Arveberettigets Sted.

Représenter, *v. a.* fremvise; forevise; gjenkalde Billedet af; forestille; afbilde; beskrive; opføre; træde i Ens Sted, repræsentere; fremtræde med Værdighed; føre et Huus el. en Stand svarende til sin Værdighed; gjøre opmærksom paa; *v. n.* have en værdig Anstand; føre sig efter sin Stand; føre et stort Huus; *v. pr.* fremstille sig; forestille sig; erindre sig, tænke sig; opføres; cette glace représente fidèlement les objets, dette Speil gjengiver nøiagtigen Gjenstandene; cet enfant me représente parfaitement son père, dette Barn gjenkalder mig fuldkomment sin Fader; ce poète a bien –é le caractère de son héros, denne Digter har heldigen fremstillet (skildret) sin Helts Charakteer; cet homme représente bien, denne Mand har et imponerende Ydre, forstaaer at haandhæve sin Stillings Værdighed; on lui a –é les suites fâcheuses de sa démarche, man har forestilt (foreholdt) ham de sørgelige Følger af hans Skridt.

Répressif, ive, *a.* undertrykkende, hæmmende. [ning, Afværgelse.

Répression, *f.* Undertrykkelse, Stands=

Reprêter, *v. a.* laane ud paa Ny.

Reprier, *v. a.* bede igjen.

Réprimable, *a.* som kan el. bør hæmmes el. undertrykkes.

Réprimandable, *a.* som fortjener at dadles, at irettesættes.

Réprimande, *f.* Irettesættelse.

Réprimander, *v. a.* irettesætte; je l'en ai -é, jeg har irettesat ham derfor.

Réprimant, e, *a.* hæmmende, undertrykkende. [værge; undertrykke.

Réprimer, *v. a.* standse, hæmme, af=

Repris, *m.* (Pal.) un - de justice, En, som forhen har været tiltalt for Retten el. afstraffet for en Forbrydelse.

Reprise, *f.* Fortsættelse af hvad der har været afbrudt, Gjentagelse; (Th.) Gjenopførelse af et Stykke; (Mus.) Deel af en Melodi, som skal gjentages; anden Deel af en Melodi; Repetitionstegn; (Peint.) Omarbeidning af et Maleri; (Maç.) Istandsættelse af en Muur; (Cout.) Udbedring el. Stopning af Tøi, Kniplinger o. desl.; (Fin.) Regnskabspost, som endnu ikke er indkommen og derfor anføres baade paa Indtægts og Udgifts Listen; (Jeu) Parti, som spilles om, Bete; (Mar.) tilbageerobret Skib; ... *pl.* (Jur.) hvad Enken el. Børnene kunne tage forlods ud af en Arv; (Meun.) Gryn og Klid, som blive tilbage efter det første Meel; ... à plusieurs -s, *loc. ad.* gjentagne Gange. [Synaalen, stoppe.

Repriser, *v. a.* omtaxere; udbedre med

Réprobateur, trice, *a.* dadlende, misbilligende.

Réprobation, *f.* Fordømmelse, Forstødelse fra den evige Salighed; Misbilligelse.

Reprochable, *a.* dadelværdig, lastværdig; (Pal.) forkastelig (om et mistænkeligt Vidne).

Reproche, *m.* Bebreidelse, Irettesættelse; *pl.* Indsigelser imod Vidner; sans -, uden at gjøre Bebreidelser; homme sans -, en dadelfri Mand.

Reprocher, *v. a.* bebreide, irettesætte; *v. pr.* gjøre sig Bebreidelser; fortryde Noget; negte sig Noget; il lui reprocha ses fautes, han bebreidede ham hans Feil; - un bienfait à q., erindre En om en Velgjerning, han synes at have glemt; *fa.* - les morceaux à q., tælle En hver Bid i Munden; (Jur.) - des témoins, gjøre Indsigelser imod Vidners Troværdighed; l'avare se reproche tout, den Gjerrige negter sig selv Alt. [bringende paa Ny, reproducerende.

Reproducteur, trice, *a.* (Did.) frem=

Reproductibilité, *f.* (Did.) Reproductivitet.

Reproductible, *a.* (Did.) som kan frembringes paa Ny, som kan reproduceres.

Reproductif, ive, *a.* (Did.) gjenfrembringende; faculté -ive, Reproductionsevne. [Ny; Forplantelse.

Reproduction, *f.* Frembringelse paa

Reproduire, *v. a.* frembringe paa Ny, fremkomme igjen med Noget; gjengive; *v. pr.* frembringes paa Ny; forplante sig; *fig.* lade sig igjen see, vise sig igjen.

Repromettre, *v. a.* gjentage sit Løfte.

Réprouvé, e, *a.* og *s.* fordømt, forstødt; abandonner q. à son sens -, lade En forblive i sin Vildfarelse, i sin Forstokkelse; *s.* en Fordømt; et slet Menneske; *fa.* avoir un visage de -, have et stummelt Aasyn.

Reprouver, *v. a.* bevise paa Ny.

Réprouver, *v. a.* forkaste, misbillige, fordømme. [Silketøi.

Reps (s udt.), *m.* Slags meget stærkt

Reptile, *m.* krybende Dyr, Reptil; Kryb; *fig.* Kryber, krybende Charakteer; Menneske, som ved lave Midler søger at hæve sig; *a.* krybende. [tre).

Repu, e, *p.* foret; *fig.* mættet (s. repaî-

Républicain, e, *a.* angaaende el. henhørende til en Republik, republikansk; republikansk Sindet; *s.* Republikaner; -inde.

Républicaniser, *v. a* gjøre til Republik; gjøre republikansk sindet.

Républicanisme, *m.* republikansk Aand; Tilbøielighed for den republikanske Forfatning. [Republik.

Républicole, *m.* Beboer af en

République, *f.* Fristat, Republik; Stat; *fig.* la - des lettres, den lærde Verden; *fa.* c'est une petite -, det er en talrig Familie, en heel lille Stat.

Repuce, *m.* Snare til at fange Smaafugle. [stødelse.

Répudiation, *f.* en Hustrues For=

Répudier, *v. a.* forstøde sin Hustru; *fig.* forstøde, forkaste; (Jur.) - une succession, frasige sig en Arv.

Répugnance, *f.* Modbydelighed; Utilbøielighed; avoir de la – à faire qc., have Modbydelighed for at gjøre Noget; avoir de la – pour q., have Utilbøielighed for En.

Répugnant, e, *a.* modbydelig; stridende imod; proposition -e à la raison, Forslag stridende mod Fornuften.

Répugner, *v. n.* stride imod; indeholde Modsigelse; føle el. foraarsage Modbydelighed; cela répugne au sens commun, det strider imod sund Fornuft; cela répugne, det indeholder Modsigelse; det vækker Modbydelighed; j'y répugne, det har jeg Modbydelighed for; cet homme me répugne, denne Mand er mig modbydelig.

Répulluler, *v. n.* atter formere sig; formere sig stærkt, myldre frem.

Répulsif, ive, *a.* (Phys.) tilbagestødende.

Répulsion, *f.* (Phys.) Tilbagestødning; Frastødning; Tilbagestød.

Répurgation, *f.* ny Afføring.

Répurger, *v. a.* afføre paa Ny.

Réputation, *f.* Rygte; godt Navn og Rygte, Anseelse (uden Tillægsord altid i god Betydn.); Ry; être en bonne –, el. blot être en –, staae i godt Ry; être en mauvaise –, have et slet Rygte; se faire une –, skaffe sig et Navn; acquérir de la –, erholde Anseelse; mettre q. en –, bringe En i Anseelse; perdre q. de –, forspilde Ens gode Navn og Rygte.

Réputer, *v. a.* ansee for, antage for; je le réputais homme d'honneur, jeg troede, at han var en Mand af Ære; il est -é fort riche, han ansees for meget rig.

Requart, *m.* (Féo.) Fjerdepart af Fjerdedelen (Lehnsafgift af Salg, Arv el. Skænk).

Requérable, *a.* (Jur.) som kan indfræves el. fordres.

Requérant, e, *a.* (Jur.) ansøgende; begjærende; *s. m.* Reqvirent, Ansøger.

Requérir, *v. a.* søge om Noget, anholde om; fordre, begjære; reqvirere; *fa.* udkræve; hente anden Gang (i d. Betydn. i l'inf. med envoyer); il m'en a requis, han har anmodet mig derom; – aide et assistance, begjære (reqvirere) Hjælp og Bistand; *fa.* cela requiert célérité, det fordrer Hurtighed.

Requête, *f.* Begjæring til Domstolene, Ansøgning, Bønskrift; *fa.* Bøn; (Ch.) gjentagen Jagt efter Bildt, hvis Spor man har tabt; présenter – à un tribunal, indgive Ansøgning til en Domstol; on a accordé, refusé sa –, man har bevilget, afslaaet hans Begjæring; on a prononcé sur sa –, man har taget en Bestemmelse angaaende hans Ansøgning; il a été débouté de sa –, hans Ansøgning er bleven afviist; on a mis néant au bas de sa –, man har afslaaet hans Ansøgning; j'ai fait droit à sa –, jeg har opfyldt hans Bøn; lettres de – civile, Befaling til Ophævelse af en fældet Dom; maître des -s, Referent af Ansøgninger, som indgives; (Com.) être de –, være sjelden (om Varer); (Ch.) corner à –, blæse Hundene sammen for at opspore Bildtet paa Ny.

Requêté, *m.* (Ch.) Jagtmelodi, hvormed Hundene kaldes tilbage.

Requêter, *v. a.* (Ch.) opspore paa Ny.

Requiem, *m.* Bøn for de Døde, Sjælemesse (messe de –); *pl.* des –.

Requin el. chien de mer, *m.* (H. n.) Haifisk, Hai.

Requinquer (se), *v. pr.* udmeie sig fin Hilsen. paa en naragtig Maade.

Requint, *m.* (Féo.) Femtedeel af Femtedelen (Lehnsafgift af Salg, Arv el. Skænk).

Réquiper, *v. a.* udruste paa Ny.

Requis, e, *p.* som udfordres; forlangt, nødvendig; les qualités -ses, de fordrede el. nødvendige Egenskaber.

Requise, *f.* i Udtr.: cette chose sera de –, denne Ting vil blive sjelden (hellere: sera de requête).

Réquisition, *f.* Ansøgning, Begjæring, Fordring, Reqvisition; Udskrivning; Opbud; det udskrevne Mandskab (1790).

Réquisitionnaire, *m.* ungt Menneske, udskrevet til Krigstjenesten.

Réquisitoire, *m.* Begjæring til en Ret fra Generalprocureuren; Reqvisitorium.

Réquisitorial, e, *a.* som foretages i Følge et Reqvisitorium.

Resacrer, *v. a.* indvie paa Ny.

Resaigner, *v. a.* aarelade igjen; *v. n.* bløde paa Ny.

Resaluer, *v. a.* hilse igjen; gjentage

Resarcelé, e, *a.* (Blas.) indlagt med Kors af andre Farver (om Kors).

Resarcler, *v. a.* luge igjen, omluge.

Rescampir, *v. a.* (Dor.) udbedre med Bleghvidt.

Rescellement, *m.* ny Paatrykning af et Segl, ny Forsegling.

Resceller, *v. a.* besegle paa Ny.

Rescif, *m.* s. récif.

Rescindant, *m.* (Pal.) Begjæring om en Doms Ophævelse.

Rescinder, *v. a.* (Pal.) erklære en Retsact for ugyldig, omstøde.

Rescision, *f.* (Pal.) Ophævelse el. Tilintetgjørelse af en Retshandling.

Rescisoire, *m.* (Pal.) Hovedgjenstanden for den annullerede Retshandling.

Rescription, *f.* skriftlig Anviisning til at hæve et Pengebeløb (ogs. mandat).

Rescrit, *m.* de romerske Keiseres skriftlige Svar paa Spørgsmaal angaaende Regjeringsanliggender; Rescript; Pavens Svar paa et Spørgsmaal i kirkelige Anliggender (ogs. bulle el. monitoire).

Réseau, *m.* lille Jagtgarn; Net; strikket el. fileret Arbeide; (An.) Blodkarrenes Sammenfletning.

Résection, *f.* (Chir.) Affavning af Beenudvæxter.

Réséda, *m.* (Bot) Reseda.

Résédacée, *f.* (Bot.) Resedaart.

Réservation, *f.* Ret, Paven har forbeholdt sig til at udnævne til visse Embeder; Ret, En har forbeholdt sig.

Réserve, *f.* Forbehold, forbeholden Undtagelse; forbeholden Gjenstand; Tilbageholdenhed, Beskedenhed; Forsigtighed; (Jur.) – légale, Arvedeel, hvorover der ikke kan disponeres og som forbeholdes enkelte Arvinger; (Mil.) Reserve; armée de –, Reservearmee; (E. F.) bois de –, Skov, som ikke kan hugges uden Øvrighedens Samtykke; .... faire des –s, forbeholde sig flere Ting; avoir en –, have i Beredskab; mettre en –, lægge til Side; se tenir sur la –, være forsigtig, være paa sin Post; n'avoir point de (aucune) – pour q., ikke have nogen Hemmelighed for, have en ubetinget Tillid til En; sans –, *loc. ad.* uden Forbehold, uden Undtagelse; à la – de, *loc. ad.* med Undtagelse af.

Réservé, e, *p.* lagt til Side; forbeholdt; tilbageholden, varsom, forsigtig; *s.* den Tilbageholdne, den Forsigtige; cas –s, Synder, for hvilke kun Bisproppen el. Paven kunne give Absolution; être – avec q., være tilbageholden imod En; – à dire son avis, forsigtig i at sige sin Mening; – en paroles, varsom i sin Tale; faire le –, spille den Tilbageholdne.

Réserver, *v. a.* forbeholde; lægge til Siden, gjemme til en anden Tid, spare; *v. pr.* forbeholde sig, betinge sig; spare sig; – de l'argent pour les cas imprévus, lægge Penge hen til uforudseete Tilfælde; se – à (el. de) faire qc., forbeholde sig at gjøre Noget til beleilig Tid; (Pal.) se – la réplique, forbeholde sig Tilsvaret.

Réservoir, *m.* Beholdningssted, Vandkum; Hyttefad; (An.) Huulhed i Legemet, som tjener til Samlingssted for afsondrede Vædsker.

Résidant, e, *a.* boende, residerende.

Résidence, *f.* Bolig, Opholdssted; Residents; Ministerpost; (Chi.) Bundfald.

Résident, e, *s.* Resident, residerende Minister; madame la –e, Residentens Gemalinde.

Résider, *v. n.* boe, opholde sig; have Sæde i sit Embedsdistrict; *fig.* bestaae i; il réside dans sa terre, han opholder sig paa sit Gods; c'est en lui seul que notre espoir réside, det er paa ham ene, at vort Haab beroer; voilà où réside la question, deri bestaaer Spørgsmaalet.

Résidu, *m.* Regningsoverskud (v nu: reliquat); Regningsrest (nu: reste); (Chi.) det, som bliver tilbage efter en chemisk Proces, Residuum.

Resiffler, *v. a.* pibe igjen ud.

Résignant, e, *s.* En, som aftræder et Embede til en Anden, den Aftrædende.

Résignataire, *s.* den, til hvem et Embede aftrædes; ogs. *a.* héritier –, Arving, til hvem en Arv afstaaes.

Résignation, *f.* Overdragelse af sin Ret til en Anden; Aftrædelse fra et Embede, Afstaaelse af samme; Hengivenhed i sin Skjæbne, i Guds Villie.

Resigner, *v. a.* undertegne paa Ny.

Résigné, e, fattet, hengiven i Forsynets Villie.

Résigner, *v. a.* afstaae en Ret til en Anden, nedlægge et Embede; hengive i Guds Villie; *v. pr.* underkaste sig sin Skjæbne, finde sig i samme; – son âme à Dieu, hengive sin Sjæl i Guds Haand; se – à la volonté de Dieu, hengive sig i Guds Villie.

Résiliation, *f.* (Jur.) retlig Ophævelse af en Contract. [résiliation.
Résiliement el. **résilîment**, *m.* s. s.
Résilier, *v.a.* (Jur.) ophæve el. tilintetgjøre en Contract el. anden Retsact.
Résille, *f.* spansk Net til Haaret.
Résine, *f.* Harpix. [harpixagtig.
Résineux, se, *a.* indeholdende Harpix;
Résingle el. **résingue**, *m.* (Horl.) Værktøi til at rette Buler i Uhrkasser.
Résinier, *m.* Harpixsamler (i Omegnen af Bordeaux); (Bot.) amerikansk Harpixtræ. [gende Harpix, harpixydende.
Résinifère, *f.* (Bot.) frembrin-
Résipiscence, *f.* Erkjendelse af sin Feil forbunden med Forbedring.
Résistance, *f.* Modstand; Hindring; chose de –, Sag, som man ikke bliver saa snart færdig med; pièce de –, stort Stykke Kjød; faire –, gjøre Modstand.
Résister, *v. n.* staae imod, gjøre Modstand; værge sig; holde Stand imod; udholde; – à q., modsætte sig En; holde Stand imod En; qui peut – à ses prières, hvem formaaer at modstaae hans Bønner; je n'y saurais –, jeg kan ikke holde det længere ud; les bottes résistent à l'eau, Støvlerne holde Vandet ude. [staae.
Résistible, *a.* som man kan mod-
Résolu, e, *p.* besluttet; opløst (om en Opgave); *a.* dristig, bestemt, kjæk.
Résoluble, *a.* som lader sig opløse.
Resolûment el. **résoluement**, *ad.* med Bestemthed; dristigen, modigen, uforsagt.
Résolutif, ive, *a.* (Pharm.) opløsende, fordelende; *m.* opløsende Middel.
Résolution, *f.* Opløsning; Afgjørelse; Bestemmelse; Fasthed, Mod; la – d'une question, Afgjørelse af et Spørgsmaal; prendre une –, tage en Beslutning; un homme de –, en kjæk, uforsagt Mand; (Pal.) la – d'un bail, Ophævelse af en Contract.
Résolutoire, *a.* (Jur.) ophævende, gjørende ugyldig. [opløsende Middel.
Résolvant, e, *a.* opløsende; *s. m.*
Résonnance, *f.* Efterklang, Resonants; Sangbund.
Résonnant, e, *a.* gjentonende, resonant, gjenlydende; stærkt klingende; cette voute est –e, denne Hvælving har stærk Resonants; une voix –e, en malmfuld Stemme.

Résonnement, *m.* Efterklang, Gjentagelse og Tilbagekastning af Lyden.
Résonner, *v.n.* gjenlyde; gjentone; lyde stærkt, klinge stærkt. [ning.
Résorption, *f.* (Did.) Gjenindsug-
Résoudre, *v. a.* opløse; afgjøre et tvivlsomt Tilfælde; bestemme, beslutte; formaae til Noget; (Jur.) hæve, tilintetgjøre; (Méd.) fordele; *v. pr.* opløse sig; beslutte sig til; – une question, løse et Spørgsmaal; il a résolu de partir, han har besluttet at reise bort; – q. à faire qc., formaae En til at gjøre Noget; je me résolus à plaider, jeg besluttede mig til at lægge Sag an.
Résous (uden *fém.*), *p.* opløst, forandret el. gaaet over til (en; hellere: résolu).
Respect (ct udt. k), *m* Hensyn, Forhold (*v.*); Agtelse, Ærbødighed, Ærefrygt; avoir du – pour q., have Ærbødighed for En; porter – à q., vise En Ærbødighed, nære Ærefrygt for En; manquer de – à q., glemme at vise En Ærbødighed; assurez-le de mon –, présentez-lui mes -s, formæld ham min Compliment; tenir q. en –, holde En i Respect, indgyde En Ærefrygt; rendre (présenter) ses –s à q., gjøre En sin Opvartning; il se fait porter –, han forstaaer at forskaffe sig Agtelse; le – humain, Frygt for Folks Omdømme.
Respectable, *a.* agtværdig, ærværdig.
Respectablement, *ad.* paa en agtværdig Maade.
Respecter, *v. a.* ære, agte, have Ærbødighed el. Ærefrygt for; *fig.* spare, skaane; *v. pr.* agte sig selv; bevare sin Værdighed; les monuments que le temps a –és, de Mindesmærker, Tiden har skaanet; se faire –, gjøre sig agtet, forskaffe sig Agtelse.
Respectif, ive, *a.* gjensidig, angaaende hver især; devoirs –s, gjensidige Pligter. [i sit Slags: gjensidigen.
Respectivement, *ad.* hver for sig; hver
Respectueusement, *ad.* med Ærbødighed, med Ærefrygt. [frygtsfuld.
Respectueux, se, *a.* ærbødig, ære-
Respirabilité, *f.* Egenskab at kunne indaandes, Aandbarhed. [sig indaande.
Respirable, *a.* aandbar, som lader
Respirant, e, indaandende.
Respiration, *f.* Aandedræt. [drættet.
Respiratoire, *a.* henhørende til Aande-

Respirer, *v. n.* aande, drage Veiret; leve; *fig.* faae igjen Veiret, puste; aande frit, komme sig; — après qc, længes efter Noget; *v. a.* indaande; *fig.* bebude, røbe; attraae; il ne respire plus, han aander ikke mere, han er død; tout ce qui respire, Alt hvad der har Liv; il n'a pas le temps de —, han har ikke Tid til at trække Veiret; je respire, jeg aander friere; toute sa personne respire l'orgueil, hele hans Person aander (røber el. udtrykker) Stolthed; il ne respire que la vengeance, han aander (attraaer) kun Hævn. [(kun i ophøiet Stiil).

Resplendir, *v. n.* funkle, skinne, straale,

Resplendissant, e, *a.* skinnende, straalende, funklende.

Resplendissement, *m.* Glands.

Responsabilité, *f.* Ansvarlighed.

Responsable, *a.* ansvarlig; être — de qc., staae til Ansvar for Noget; être — pour q., være ansvarlig i Ens Sted; être — à q., være En Regnskab skyldig. [dende Svar.

Responsif, ive *a.* (Pal.) indeholdende

Responsion, *f.* aarlig Afgift, som Ridderne af en militair Orden havde at betale; *v.*

Ressac, *m.* (Mar.) Bølgernes hæftige Tilbagerullen fra Strandbredden, Brænding.

Ressaigner, *s.* resaigner.

Ressaisir, *v. a.* gribe igjen, bemægtige sig igjen; *v. pr.* sætte sig igjen i Besiddelse af Noget (de qc.).

Ressasser, *v. a.* sigte igjen; *fig.* og *fa.* prøve, undersøge paa Ny; — un ouvrage, drøfte et Værk paa Ny, gjennemgaae det nøie; — q. (la conduite de q.), undersøge nøie Ens Vandel, Ens Opførsel; il ne fait que — les mêmes choses, han taler altid om Eet og det Samme.

Ressasseur, se, *s.* En, som nøie prøver el. undersøger hvad han har med at gjøre; *fa.*

Ressaut, *m.* (Arch.) fremspringende Udbygning paa et Bygningsarbeide; pludselig Overgang fra en Plan til en anden.

Ressauter, *v. n.* springe igjen; springe tilbage; (Arch.) springe frem ud over den sædvanlige Linie; *v. a.* springe igjen over Noget.

Ressécher, *v. a.* tørre paa Ny.

Ressel, *m.* tilbageblevet Salt paa Bunden af et Skib, som man har udlosset.

Ressellement, *m.* Omsadling.

Resseller, *v. a.* omsadle, atter sadle.

Ressemblance, *f.* Lighed; ce fils est la vraie — de son père, c'est toute sa —, denne Søn er sin Faders udtrykte Billed; se tromper à la —, skuffes af Ligheden; il n'y a guère de — de cette copie à son original, der er ikke synderlig Lighed imellem denne Copi og dens Original. [nende.

Ressemblant, e, *a.* lignende, træffende.

Ressembler, *v. n.* ligne; *v. pr.* ligne hinanden; ce peintre a le talent de faire —, denne Maler besidder Gave til at træffe; cela ne ressemble à rien, det er originalt, af en ny Smag; el. det er bizart, smagløst; cela ressemble à tout, det er trivialt; ce peintre se ressemble, denne Maler forstaaer ikke at variere sine Arbeider, han er altfor eensformig; *prov.* on se ressemble de plus loin, de have samme Familietræk; ils se ressemblent comme deux gouttes d'eau, de ligne hinanden som to Draaber Vand; les jours se suivent, et ne se ressemblent pas, Morgen er ikke Aften lig; qui se ressemble, s'assemble, Krage søger Mage.

Ressemelage, *m.* Forsaaling.

Ressemeler, *v. a.* forsaale igjen, indsætte nye Saaler. [saae om igjen.

Ressemer, *v. a.* besaae paa Ny,

Ressenti, e, *p.* (Peint. og Sculp.) skarpt udtrykt, stærkt udhævet

Ressentiment, *m.* Mindelse af en Sygdom, af en Smerte; Eftervee; *fig.* bitter, ubehagelig Erindring; Fortrydelse, Harme; il ne peut dissimuler son —, han kan ikke dølge sin Harme.

Ressentir, *v. a.* føle (en forstærket Betydn af sentir); *v. pr.* føle en Mindelse af et foregaaende Onde; fornemme de skadelige Følger af Noget; ogs. føle Godt af Noget, bære Mærke af; erindre sig Noget med Bitterhed el. Fortrydelse; — vivement la perte d'un ami, føle levende Tabet af en Ven; il se ressent de la goutte, han føler en Mindelse af sin Podagra; il se ressent de sa mauvaise conduite, han føler Følgerne af sin slette Opførsel; se — de la fortune de q., høste Gavn af Ens Lykke; se — d'une in-

jure, søge at hævne en Bestjæmmelse; il s'en ressentira, han vil søge at hævne sig, el. han (den Fornærmende) vil faae det at føle, vil komme til at bøde derfor.

Resserrement, *m.* Sammentrækning; Forstoppelse; le – du cœur, Hjerte-Klemmelse; le – de l'argent, Mangel paa Omløb af Penge, Frygt for at udlaane samme i en uheldig Periode.

Resserrer, *v. a.* trække tættere sammen, knytte fastere, indsnævre; indslutte stærkere; gjemme igjen; forstoppe; *fig.* knytte nøiere; indskrænke; forkorte; *v. pr.* knyttes fastere, blive snævrere; tilstoppes, forstoppes; indskrænke sig; – un cordon, knytte en Snor fastere; – un prisonnier, indespærre en Fange strengere; – une place, indeslutte en Fæstning haardere, beleire den strængere; – le papier, gjemme Papiret hen igjen; – le ventre, forstoppe Underlivet; – son sujet, forkorte sit Emne; – les liens d'amitié, knytte Venskabsbaandene nøiere; les pores se resserrent, Porerne tilstoppes; le temps se reserre, Veiret bliver koldere; l'argent se resserre, Penge blive vanskeligere at erholde tillaans; chacun se resserre, Enhver indskrænker sine Udgifter.

Ressif, s. récif.

Ressort, *m.* Spændekraft; Spændefjer; Fjer; *fig.* Kraft, Virksomhed, Energi; Drivefjer; Jurisdiction; Instants; Forum, Competents; faire –, indtage sin forrige Stilling ved Udvidning el. Sammentrækning; *fig.* og *fa.* elle ne se remue que par –, hun har tvungne og forskruede Manerer; elle manque de –, det er en Automat, uden Liv el. Varme; n'agir que par –, handle kun efter Andres Tilskyndelse; faire jouer tous ses –s, sætte alle sine Drivefjere i Bevægelse; cela n'est pas de mon –, det henhører ikke til mit Fag, ikke under mit Forum, det er Noget, jeg ikke kan dømme om; juger en dernier –, dømme i sidste Instants.

Ressortir, *v. n.* gaae ud igjen; *fig.* udhæve sig, træde stærkt frem; falde i Øine; henhøre under en Domstol (i d. Betydn. conjugeres d. Verbum som finir); les ombres font – les lumières, Skyggerne udhæve de lyse Steder, de smaa Skyggesider udhæve desto stærkere de fortrinlige Sider; cela ressortit à ce tribunal, dette henhører under denne Domstol. [en Jurisdiction.

Ressortissant, e, *a.* staaende under

Ressouder, *v. a.* sammenlodde paa Ny.

Ressoudure, *s.* ny Lodning.

Ressource, *f.* Redningsmiddel, Hjælpemiddel, Tilflugt, Udvei; Haab; il a de grandes –s, han har store Hjælpekilder; Dieu est ma seule –, Gud er mit eneste Haab; il est perdu sans –, han er tabt uden Redning; un homme de –, en Mand, som forstaaer at skabe Udveie, som forstaaer at hjælpe sig; il fait – de tout ce qu'il a, han gjør Alt hvad han har i Penge; faire –, hjælpe sig igjen paa Benene, forbedre sine Omstændigheder; ce cheval a de la –, denne Hest trættes ikke let, den har Noget at sætte til af.

Ressouvenance, *f.* Erindring; *v.*

Ressouvenir, *m.* Gjenerindring; Mindelse.

Ressouvenir (se), *v. pr.* erindre sig Noget igjen; mindes, tilbagekalde sig (især hvad der er foregaaet i en meget fjern Tid); betænke, lægge Mærke til; je vous en ferai –, jeg skal huske Dem derpaa; je m'en ressouviendrai, jeg skal skrive det bag Øret, jeg skal nok finde Leilighed til at hævne mig; il m'en ressouvient, jeg mindes det; vous en ressouvient-il? husker De det? ressouvenez-vous que ..., glem ikke, betænk at o. s. v.

Ressuage, *m.* Fugtighedens Fremtrængen (om Mure o. desl.); (Mét.) Sølvets Uddrivning af Kobberet (ved liquation); fourneau de –, Smelteovn til en saadan Operation.

Ressuer, *v. n.* afsætte Fugtighed; (Mét.) uddrive Sølv af Kobber.

Ressui, *m.* (Ch.) Sted, hvor Vildtet søger at tørre sig efter Regn.

Ressusciter, *v. a.* kalde tilbage til Livet, opvække; helbrede fra en svær Sygdom; *fig.* fornye, bringe igjen paa Bane, oprippe; *v. n.* opstaae fra de Døde, komme sig af en svær Sygdom; fatte igjen Haab.

Ressuyer, *v. a.* aftørre, afviske igjen; *v. n.* og *v. pr.* tørres igjen.

Restant, e, *a.* tilbageblivende, resterende; *m.* Rest; det Overblivende, Levning (hellere: reste).

Restaur, *m.* (Mar.) Skadeserstatning, som Assurandeurer kunne have

at fordre af hverandre eller af Skibsføreren. [Hul.

Restaurage, *m.* Stopning af et

Restaurant, e, *a.* styrkende, kraftig; *s. m.* styrkende Middel; Kraftsuppe; Restauration.

Restaurateur, trice, *s.* Gjenopretter, Gjenopbygger; Gjenopliver, Fornyer; Spisevært, Tracteur. [oprettende.

Restauratif, ive, *a.* styrkende; gjen-

Restauration, *f.* Gjenoprettelse, Gjenopbyggelse; Istandsættelse; en tidligere Regentfamilies Tilbagekomst til Regjeringen.

Restaurer, *v. a.* gjenopreise, gjenopbygge, istandsætte; *fig.* styrke; gjenoprette; bringe igjen i Orden, bringe igjen paa Fode; *v. pr.* forfriske sig, vederkvæge sig.

Reste, *m.* Rest, det Øvrige; Levning; det Tilbageblevne; le – des hommes, de øvrige Mennesker; ce n'est plus qu'un –, qu'un beau –, (om en Mand el. en Kvinde) det er nu kun en Erindring om Fortids Skjønhed; les restes d'une personne, Ens dødelige Levninger; *prov.* og *fig.* le – de nos écus, en Person, man ventede; jouer de son –, vove det Sidste, man har, anvende sine sidste Hjælpekilder; opføre sig slet i et Embede, man snart skal forlade; donner à q. son –, tugte En alvorligt, give En hvad han længe kan have godt af; give En et skarpt Svar; il ne demande pas son –, han har faaet nok, han vogter sig nok for at komme igjen; il n'a eu que mon – el. mes –s, han har ikke faaet Andet end hvad jeg ikke skjøttede om; et le –, og saa videre; il est encore en – de tant, han skylder endnu saa og saa meget; il n'est jamais en –, han staaer aldrig tilbage med Noget, han bliver En aldrig Noget skyldig; de –, *loc. ad.* mere end nok, fuldt op; je vous entends de –, jeg forstaaer Dem meget godt; il a du crédit de –, han har mere Credit end han behøver; au –, du –, iøvrigt, for Resten; au – bruges, naar der tilføies Noget af samme Art; du –, naar der tilføies Noget af en modsat Art.

Rester, *v. n.* være el. blive tilbage, være tilovers; forblive; boe; (Mar.) være beliggende; (Mus.) holde paa en Tone; tout ce qui lui reste de son bien, Alt hvad han har tilbage af sin Formue; il reste encore à prouver, det staaer endnu tilbage at bevise; reste à savoir, man maa endnu vide, det kommer an paa; il reste à telle rue, han boer i den og den Gade; *fig.* – (tout) court, gaae fra sin Tale, ikke vide mere hvad man skal sige; en – là, indskrænke sig til; blive staaende ved, lade det beroe derved; il n'en restera pas là, han lader det ikke blive derved; il est resté sur la place, il y est –é, han er bleven paa Valpladsen; – sur la bonne bouche, holde op at spise efterat have nydt hvad man holder meest af; holde op at spille, naar man har vundet. [stiacee.

Restiacée, *f.* (Bot.) Liliegræs, Re-

Réstiole, *f.* (Bot.) Slags afrikansk Sivplante.

Restipulation, *f.* (Jur.) Løfte el. Tilsagn til Modsætning mod et andet Løfte el. Tilsagn; *p. u.*

Restipuler, *v. a.* (Jur.) stipulere Noget til Modsætning mod et andet Løfte; stipulere gjensidigen; *p. u.*

Restituable, *a.* (Pal.) som skal tilbagegives (om Penge); som skal indsættes igjen i gamle Forhold el. Rettigheder.

Restituer, *v. a.* give tilbage; gjengive, erstatte; fremstille i sin oprindelige Tilstand; sætte En igjen i sin forrige Stand; – l'honneur à q., gjengive En sin Ære; – un passage, gjengive et Sted hos en Forfatter saaledes som det oprindeligen var; – q. en son entier, indsætte En igjen i sin forrige Stand.

Restituteur, *m.* En, som gjengiver en Text i dens oprindelige Heelhed; En, som søger at indføre paa Ny gamle Meninger; *p. u.*

Restitution, *f.* Tilbagelevering, Gjengivelse; Erstatning; Istandsættelse, Gjengivelse af en Text i dens Heelhed; Gjenindsættelse i forrige Vilkaar; médaille de – el. blot –, fornyet el. ompræget Medaille; Medaille, som fremstiller istandsatte Monumenter; (Astr.) – d'une planète, en Planets Tilbagekomst til en af sine Apsider (almindeligere: révolution anomalistique).

Restorne, *f.* (Com.) urigtig Indførelse i Hovedbogen (s. f. contre-position); *v.*

Restorner, *v. a.* (Com.) indføre paa urette Sted; *v.*

Restreindre, *v. a.* sammentrække, sammensnerpe (*p. u.*); *fig.* indskrænke; *v. pr.* indskrænke sig.

Restreinte, *f.* indskrænket Forhold.

Restrictif, ive, *a.* indskrænkende.

Restriction, *f.* Indskrænkning, Modification; - mentale, mental Reservation, Fortielse af en Deel af sin Tanke.

Restringent, e, *a.* (Méd.) sammentrækkende, forstoppende; sammensnerpende; *m.* sammensnerpende el. forstoppende Middel (alm. astringent)

Résultant, e, *a.* som hidrører el. flyder af Noget.

Résultat, *m.* Følge, Udfald, Resultat; cela ne présente aucun -, det frembyder intet Resultat; cela n'aboutit à (n'amène, ne produit) aucun -, det leder til Intetsomhelst, det fremkalder ingen Følger.

Résulter, *v. n.* (bruges kun i l'inf. og i den 3die Pers. i alle Tider) følge, flyde af; komme af, hidrøre fra; il en résulte que, deraf følger at (med Indic.); qu'a-t-il résulté de là? qu'en est-il résulté? hvad har Følgen været deraf?

Résumé, *m.* sammentrængt Oversigt, summarisk Indhold, Hovedindhold; au -, en -, *loc. ad.* korteligen, fattende sig i faa Ord.

Résumer, *v. a.* gjentage korteligen; give et kort Udtog af hvad der er sagt, meddele et summarisk Indhold; *v. pr.* gjentage i faa Ord Hovedindholdet af sin Tale.

Résumpte, *f.* sidste theologiske Doctor-Disputats, som gav Ret til at have Sæde i Facultetet og at docere.

Résumpté, *a. m.* docteur -, Doctor, som har taget den sidste theologiske Grad. [*p u.*

Résumption, *f.* kort Gjentagelse;

Résupination, *f.* (Bot.) Omdreining af Blomsterkronen, saa at Overlæben kommer paa Underlæbens Plads.

Résure, *f.* Slags Mading til at fange Sardeller; Fiskenet til Sardellefangst.

Résurrection, *f.* Opstandelse; uventet Helbredelse; Maleri, som forestiller Opstandelsen.

Résurrecteur, trice, *a.* og *s.* kaldende tilbage til Livet; gjengivende Helbredet. [tavlen.

Retable, *m.* Altarramme til Altar-

Rétablir, *v. a.* sætte igjen i Stand, istandsætte, forbedre; indsætte igjen; gjenoprette; helbrede; *v. pr.* hæve sig igjen; komme sig igjen; - sa santé, gjenoprette sin Helbred; - son crédit, hæve igjen sin Credit; - q. dans ses droits, indsætte En igjen i sine Rettigheder; - un passage d'un auteur, gjengive i sin oprindelige Form et forvansket Sted hos en Forfatter; il se rétablit à vue d'œil, han bedrer sig el. kommer sig kjendeligen.

Rétablissement, *m.* Istandsættelse; Gjenindsættelse; Gjenopkomst; Helbredelse. [fald under Tilskæringen.

Retaille, *f.* afskaaren Stump, Af-

Retaillement, *m.* ny Tilskæring; Beskæring paa Ny. [beskære igjen.

Retailler, *v. a.* tilskære paa Ny;

Retaler, *v. a.* (Tann.) rense Skind ved at skrabe dem med Ryggen af Skrabejernet. [Varer igjen til Skue.

Rétaler, *v. a.* opstille igjen, stille

Retaper, *v. a.* fæste Skyggen op paa en Hat; pudse en Hat op; kæmme Haarene op og faae dem til at kruse.

Retard, *m.* Forsinkelse; Opsættelse, Ophold; apporter du - à qc., forsinke Noget; éprouver du -, møde Ophold; vous êtes en -, De kommer for silde; votre montre est en - de deux minutes, Deres Uhr gaaer to Minuter for silde; partir sans -, reise uopholdeligen; débiteur en -, Skyldner, som staaer tilbage med at betale; le - d'une montre, et Uhrs for langsomme Gang; den Deel af Uhret, der tjener til at sætte det frem el. tilbage.

Retardataire, *a* som staaer tilbage med at betale (om en Skattepligtig); som begiver sig for sildig til Armeen (om en Rekrut); *s.* Skyldner, som betaler seent. [langsom.

Retardatif, ive, *a.* seendrægtig,

Retardation, *f.* Ophold, Forsinkelse; *p. u.*

Retardatrice, *a. f.* i Udtr. force -, standsende, tilbageholdende el. forsinkende Kraft.

Retardement, *m.* Forsinkelse, Forhaling; Opsættelse, Ophold, Nølen; causer, apporter du - à qc., være Aarsag i at Noget forsinkes.

Retarder, *v. a.* opsætte, standse, opholde, forsinke; faae til at gaae langsommere; *v. n.* gaae for sagte;

komme silbigere; cela retarda notre départ de huit jours, det forsinkede vor Afreise otte Dage; ma montre retarde de cinq minutes, mit Uhr gaaer fem Minuter for sagte.

Retâter, *v.a.* besøle endnu engang; *fig.* prøve, forsøge igjen.

Retaxer, *v.a.* omvurdere. [igjen.

Reteindre, *v. a.* omfarve, farve op

Réteindre, *v. a.* udslukke igjen.

Reteint, e, *p.* omfarvet, opfarvet.

Retenable, *a.* som kan gjenerholdes.

Rétendeur, *m.* (Manu.) En, som spænder det farvede Klæde igjen i Rammen. [spænde igjen.

Retendre, *v. a.* spænde paa Ny,

Rétendre, *v. a.* udbrede el. udspænde paa Ny.

Retenir, *v. a.* faae tilbage, gjenerholde; beholde; forbeholde; tilbageholde, fradrage; bestille, leie; opholde, standse; faae til at blive; huske, erindre; undertrykke, dæmpe; *v. n.* holde paa en Bogn, saa at den ikke ruller for hurtigt nedad en Bakke (om Heste); *v. pr.* holde sig tilbage, holde sig fast ved Noget; tvinge sig; – son haleine, standse sit Aandedræt; – ses vieilles habitudes, beholde sine gamle Vaner; – q. à dîner, beholde En hos sig til Middag; – une place au théâtre, bestille en Plads i Theatret; – par cœur, lære udenad; – un chiffre, beholde et Tal in mente; – sa colère, dæmpe sin Vrede; *prov.* donner et – ne vaut, hvad man har givet bort, kan man ikke igjen tage tilbage; *pop.* je retiens (j'en retiens) ma part, jeg paastaaer min Andeel deraf; (Jeu) je retiens pair, jeg holder paa Effen; je retiens non, jeg holder paa Ueffen.

Retenter, *v. a.* gjøre et nyt Forsøg.

Rétentif, ive, *a.* (An.) tilbageholdende, sammentrækkende.

Rétention, *f.* (Pal.) Forbeholdelse; Tilbageholdelse; (Méd.) – d'urine el. blot –, Tilbageholdning af Urinen.

Rétentionnaire, *s.* (Jur.) Tilbageholder af fremmed Gods; *p. u.*

Retentir, *v. n.* gjenlyde, gjentone, skralde, dundre; la trompette retentit dans les airs, Trompeten skralder i Luften; l'Europe retentit de ses louanges, Europa gjenlyder af hans Berømmelse. [gjentonende.

Retentissant, e, *a.* gjenlydende,

Retentissement, *m.* Gjenlyd; gjentonende Skrald.

Retentum (um udt om), *m.* (Prat.) hemmelig Tilsætning til en Dom til Formildelse af samme; Forbehold i Tanken; *pl.* des –.

Retenu, e, *p.* og *a.* tilbageholden; beskeden; forsigtig; sat, maadeholden.

Retenue, *f.* Tilbageholdenhed, Maadehold, Beskedenhed; Forsigtighed; (Fin.) Tilbageholdning af en Deel af en Udbetaling, Afkortning; être en –, sidde over (i Skoler).

Rétépore, *f.* (H. n.) Netkoral. [ral.

Réteporite, *f.* (H. n.) forstenet Netko-

Reterser, *v. a.* (Agr.) omhakke et Viinbjerg.

Rétiaire, *f.* (Anc.) Gladiator, som kæmpede, væbnet med en Treforк og et Net.

Réticence, *f.* Fortielse, forsætlig Forbigaaelse el Udeladelse; user de –, fortie Noget forsætligen.

Réticulaire, *a.* (An.) netdannet; *f.* (Bot.) Haarvavsvamp.

Réticule, *m* (Astr.) Traadenet i en astronomisk Kikkert til at maale Stjernernes Diameter.

Réticulé, e, *a.* (Bot.) netdannet; (Arch. anc.) lagt rudeformig (om Stene).

Rétif, ive, *a.* stædig; *fig.* stivsindet, gjenstridig, halsstarrig; *s. m.* den Gjenstridige. [réticulaire.

Rétiforme, *a.* (An.) netdannet; *f.*

Rétine, f. (An.) Nethinden i Diet.

Retirade, *f.* (Fort.) Tilflugtssted bag ved en Forskandsning.

Retiration, *f.* (Impr.) Trykning af den anden Side af et Ark.

Retiré, e, *p.* tilbagetrukken, sammentrukken; eensom, lidet besøgt; tilbageholden, indgetogen; être (vivre) –, mener une vie –e, føre et indgetogent Liv; ikke længer modtage Besøg; il est toujours – en lui-même, han er altid indesluttet i sig selv.

Retirement, *m.* (Chir.) Sammentrækning, Forkortelse.

Retirer, *v. a.* trække igjen; tage tilbage; tilbageholde; oppebære; give Tilflugtssted; *fig.* høste, indlægge sig; *v. n.* (Mar.) falde (om Havet, naar Ebben begynder); *v. pr.* gaae bort, fjerne sig; trække sig tilbage; gaae ind i sit Værelse; gaae bort fra et Aften-

selskab; opgive sin Levevei el. sin Levemaade; sætte sig i Sikkerhed, tage sin Tilflugt til; trække sig sammen, krympe sig sammen; – q. du péril, drage En ud af Faren; – sa parole, tage sit Ord tilbage; – son estime à q., berøve En sin Agtelse; il retire beaucoup de cette maison, han har stor Indtægt af dette Huus; *fig.* – de la gloire de qc., indlægge sig Ære af Noget; – de la honte de qc, hæste Skam af Noget; – son épingle du jeu, rede sig ud af en farlig Sag; – son enjeu, trække sin Indsats tilbage; trække sig ud af et misligt Foretagende; se – à la campagne, begive sig paa Landet; se – du jeu, forlade Spillet; cet officier se retire, denne Officeer gaaer ud af Tjenesten; se – sur sa perte, ophøre med at spille, naar man har tabt; *fig.* se – sur la bonne bouche, ophøre med Noget efter et heldigt Udfald; (Prat.) se – par-devers un juge, henvende sig til en Dommer for at erholde Ret.

Retirons, *m. pl.* afkæmmet Uld, Uld, som bliver siddende i Kammen.

Retirure, *f.* (Fond.) Hul i et støbt Arbeide.

Rétoir, *m.* (Vét.) ætsende Lægemiddel (feu mort).

Retoiser, *v. a.* opmaale igjen med Favnemaal.

Retombée, *f.* (Arch.) Begyndelsen af en Hvælving, som hviler paa en Muur el. en Pille.

Retomber, *v. n.* falde igjen; *fig.* falde tilbage; les vapeurs retombent en pluie, Taagen falder ned i Regn; il retombe toujours dans les mêmes fautes, han begaaer altid igjen de samme Feil; s'il retombe, il mourra, hvis han igjen bliver syg, saa døer han; la perte retombera sur lui, han vil komme til at bære Tabet.

Retondre, *v. a.* klippe anden Gang, beskære paa Ny; (Arch.) borttage overflødige el. unyttige Sirater.

Retordement, *m.* Silkens Tvinden.

Retordeur, se, *s.* Tvinder, Silketvinder.

Retordoir, *m.* Tvindemaskine.

Retordre, *v. a.* twinde igjen, sammensnoe; donner du fil à – à q., give En Noget at tage vare, volde En Bryderi.

Retorquer, *v. a.* tilbagevise Modstanderens Argumenter; j'ai –é contre lui (je lui ai –é) toutes les raisons qu'il avait employées, jeg har slaaet ham af Marken med alle hans egne Grunde.

Retors, e, *p.* tvundet, sammensnoet; *fig.* og *fa.* snedig, listig; *s. m.* c'est un –, det er et lumsk Menneske.

Rétorsion, *f.* Gjendrivelse med Modstanderens egne Grunde.

Retorsoir, *m.* (Cord.) Tvindehjul.

Retorte, *f.* (Chi.) Retorte, Glaskar til Distillering.

Retouche, *f.* (Peint.) Udbedring af et Maleri; udbedret Sted; (Grav.) Opstikning af en forslidt Kobberplade.

Retoucher, *v. n.* røre igjen ved Noget; rette, forbedre, gjennemsee paa Ny (ogs. *v. a.*); ne retouchez pas à cela, rør ikke mere derved; – à un tableau el. – un tableau, lægge sidste Haand paa et Malerie, rette el. udbedre samme; (Sculp.) – une planche, opstikke en Kobberplade.

Retouper, *v. a.* (Pot.) omarbeide mislykket Pottemagerarbeide.

Retour, *m.* Tilbagereise; Tilbagekomst; *fig.* Forandring, Omverling; Paaskjønnelse af en Velgjerning, Gjengjældelse; List, Rænke; Hvad der gives til ved Omtuskning for at gjøre Byttet lige; *pl.* Krumninger; l'esprit de –, Lyst til at vende tilbage, Hjemvee; être de –, være kommen tilbage; de – chez moi, ved min Tilbagekomst; – de chasse, Maaltid efter Jagten; être sur son –, være i Begreb med at reise hjem; *fig.* être sur le –, begynde at blive gammel, at gaae ned ad Bakken; faire un – sur soi-même, anstille Betragtninger over sig selv, gaae i sig selv; le – d'une âme à Dieu, en Sjæls Omvendelse til Gud; la fortune a ses –s, Lykken har sine Omverlinger; l'amitié demande du –, Venskab forlanger Gjensidighed; payer q. de retour, vise En Gjengjæld; que me donnez-vous de –, hvad giver De mig til Gjengjæld? il n'y a point de – avec lui, han er uforsonlig, hævngjerrig; il a de fâcheux –s, han har underlige Luner; les tours et les –s d'une rivière, en Flods Bugter og Krumninger; *prov.* à beau jeu beau –, Lige for Lige; som man raaber i Skoven, faaer man Svar; le – sera pire (pis) que (les) matines, Fortsættelsen el. Gjentagelsen af en slet Sag vil blive værre end

dens Begyndelse; sans –, *loc.ad.* uden Haab om Forandring el. Gjenkomst; for stedse; (Jeu) faire un –, spille igjen i samme Farve; (Com.) faire le – sur telle place, sende Penge tilbage til en el. anden By; les –s d'un navire, Varer, et Skib bringer hjem med i Stedet for den udgaaende Last; (Mar.) poulie de –, Veiviserblok; – d'une manœuvre, løbende Part af en Ende.

Retourne, *f.* (Jeu) Vælt el. Trumf.

Retournement, *m.* (Astr.) Berigtigelse af en Qvadrant (dens Verificering).

Retourner, *v.n.* vende tilbage; tage igjen fat paa, begynde paa Ny; *v. a.* vende; *fig.* og *fa.* bringe En til at forandre Mening; *v. pr.* vende sig om; *fig.* finde paa Udveie, vide at hjælpe sig; – sur ses pas, vende tilbage ad den Vei, man er kommen; – en arrière, *fig.* træde tilbage, afstaae fra Noget; – au travail, tage igjen fat paa Arbeidet; – à Dieu, omvende sig; n'y retournez pas, gjør ikke det en anden Gang; de quoi retourne-t-il? hvad Trumf lægger han op? *fig.* og *fa.* vous ne savez pas de quoi il retourne, De veed ikke, hvad der handles om; ... – la terre, omgrave el. omploie Jorden; – q., bringe En paa andre Tanker; je l'ai tourné et –é de tous sens, jeg har søgt paa alle mulige Maader at lokke Noget ud af ham; il saura bien se –, han vil nok vide Udveie; s'en –, gaae sin Vei.

Retournure, *f.* (Chand.) Lysevægernes anden Neddypning i Talgen.

Retracer, *v. a.* aftegne paa Ny; *fig.* fortælle el. beskrive hvad der er foregaaet, gjenkalde Erindringen om Noget; *v. pr.* erindre sig; fremtræde paa Ny for Erindringen; tout le retrace à mes yeux, Alt gjenkalder ham for mine Øine; je m'en retrace bien l'image, jeg gjenkalder mig godt Sammes Billede.

Rétractable, *a.* som kan tilbagekaldes.

Rétractation, *f.* Tilbagekaldelse af sit Ord.

Rétracter, *v. a.* tage tilbage hvad man har sagt, tilbagekalde; *v. pr.* tilbagekalde sit Ord el. hvad man har anført.

Retractile, *a.* (H. n.) som kan trække sig tilbage el. sammentrække sig.

Rétractibilité, *f.* Sammentrækkelighed, Evne til at kunne trække sig sammen. [Sammentrækning.

Rétraction, *f.* (Méd.) Forkortelse,

Retraindre, *v. a.* (Orf.) udhamre el. udhule tynde Metalplader.

Retraire, *v. a.* (Prat.) indløse el. tilbagekjøbe hvad der er solgt.

Retrait, *m.* Leers, Muurkalks el. Metallers Formindskelse i Omfang ved Tørring el. Afkøling; (Prat.) Tilbagekjøb el. Indløsning af hvad der er solgt; – lignager, *s.* lignager; le – d'un projet de loi, Tilbagetagelse af et til den lovgivende Forsamling indgivet Lovforslag; forh. Retirade (nu: cabinet d'aisance).

Retrait, e, *a.* (Agr.) blé –, indskrumpet Korn uden Kjerne.

Retraite, *f.* Tilbagevenden til sit Hjem; Signal til at vende hjem, Tappenstreg; Tilbagetog; Tilbagetrækning fra Verden; Indgetogenhed, Eensomhed; roligt Embede; Pension; Tilflugtssted, Smuthul, Røverkule; (Arch.) en Muurs progressive Aftagelse i Gjennemsnit; Afstand mellem en Muurs aftagende Skraaning og den verticale Linie fra Fodstykkets Begyndelse; (Vét.) Spids af et Søm, som er bleven siddende i Hestens Hov; (Com.) Retratte, Vexel, som en Banquier udsteder paa En, som har trukket paa ham; faire –, gaae hjem; trække sig tilbage fra Forretningerne; søge Hvile; vivre dans une grande –, leve meget indgetogen; être mis à la –, være traadt ud af Tjeneste, være sat paa Pension; battre en –, trække sig tilbage; *fig.* og *fa.* give efter, opgive en Paastand; se battre en –, trække sig fegtende tilbage; battre la –, slaae Tappenstregen; sonner la –, blæse til Tilbagetog; (Ch.) blæse Hundene tilbage.

Retraité, e, *p.* og *a.* i Udtr. officier –, Officeer, som er sat paa Pension; *s.m.* en Officeer el. Embedsmand, som staaer paa Pension.

Retraiter, *v. a.* tilstaae en Embedsmand en roligere Stilling el. en Afsked med Pension.

Retranchement, *m.* Formindskelse, Afkortning; Inddragelse; Afskaffelse; afdeelt Rum i et Værelse; (Fort.) Forskandsning; Afsnit i en Bastion;

le – des abus, Afskaffelse af Misbrug; forcer les –s de l'ennemi, storme Fjendens Forskandsninger; *fig.* forcer q. dans ses derniers –s, tilintetgjøre Ens stærkeste Grunde.

Retrancher, *v. a.* afskære, afhugge; afkorte, formindske, indskrænke; fratage, afskaffe; forskandse; *v. n.* gjøre Indskrænkninger; *v. pr.* indskrænke sig; forskandse sig; – sa dépense, formindske sine Udgifter; il n'a pas –é dans sa dépense, han har ingen Indskrænkning gjort i sine Udgifter; on lui a –é sa pension, man har frataget ham hans Pension; – des abus, afskaffe Misbrug; – q. de la communion des fidèles, udelukke En fra de Troendes Samfund, sætte En i Ban; se – à la moitié de sa dépense, indskrænke sig til det Halve af sine Udgifter; *fig.* il se retranche dans une seule défense, han indskrænker sig til et eneste Forsvar; se – sur sa bonne intention, skyde sig om bag sin gode Hensigt.

Retravailler, *v. a.* omarbeide, bearbeide paa Ny; *v. n.* tage igjen fat paa Arbeidet.

Retrayant, e, *s.* og *a.* En, som gjør Brug af Ret til at tilbagekjøbe hvad der engang er solgt (s. retrait).

Rétrécir, *v. a.* gjøre smallere, snævrere; *fig.* indskrænke, svække, sløve; *v. n.* og *v. pr.* blive snævrere, krybe ind; la servitude rétrécit l'esprit, Trældom sløver Aanden; la toile rétrécit (se rétrécit) au blanchissage, Lærredet kryber ind i Vask; (Man.) – un cheval, lade en Hest bevæge sig paa et mindre Rum, i en mindre Kreds.

Rétrécissement, *m.* Indkrympning, Indløben; *fig.* Sløven, Afstumpning; le – de l'esprit, Aandens Afstumpning, Indskrænkning.

Rétreindre, *v. a.* (Chaudr.) tilhamre [Kobber.

Rétreinte, *f.* (Fond.) Metallers Udhamring.

Retrempe, *f.* gjentagen Nedbypning, ny Hærdning; *fig.* Tilskyndelse til større Kraftanstrængelse.

Retremper, *v. a.* neddyppe igjen; hærde paa Ny (om Metaller); *fig.* skærpe Ens Kraft og Virksomhed; ogs. *v. pr.* i sidste Betydn.

Retresser, *v. a.* flette igjen, omflette.

Rétribuer, *v. a.* betale en Godtgjørelse for en udviist Tjeneste, salarere.

Rétribution, *f.* Godtgjørelse for et udført Arbeide, Salair; en Præstes Honorar.

Retrié, *m.* (Pap.) grovt Udskuds- [papir.

Retriller, *v. a.* strigle paa Ny; gjennemprygle.

Rétroactif, ive, *a.* tilbagevirkende (bruges især med Ordet effet).

Rétroaction, *f.* Tilbagevirkning.

Rétroactivité, *f.* tilbagevirkende Kraft.

Rétroagir, *v. n.* have tilbagevirkende [Kraft.

Rétrocéder, *v. a.* (Prat.) afstaae igjen en overdragen Ret.

Rétrocession, *f.* (Prat.) Gjenafstaaelse af hvad der var En overdraget.

Rétrocessionnaire, *s.* (Prat.) En, til hvem Noget igjen afstaaes.

Rétrogradation, *f.* Tilbagegang; (Astr.) Planeters tilsyneladende tilbagegaaende Bevægelse.

Rétrograde, *a.* tilbagegaaende.

Rétrograder, *v. n.* gaae tilbage; trække sig tilbage, vige; (Astr.) gaae tilbage, i modsat Retning.

Retrogradiste, *m.* En, som stræber at vende tilbage til det Gamle (i Politik).

Rétrogressif, ive, *a.* tilbagegaaende.

Rétrogression, *f.* Tilbagegang; *p. u.*

*Rétrospectif, ive, *a.* tilbageskuende.

*Rétrospectivement, *ad.* med Tilbageblik. [af Druer.

Retrousse, *f.* gjentagen Præsning

Retroussé, e, *p.* opskjørtet, opkiltet; nez –, opstaaende, afstumpet Næse; ce cheval a les flancs –s, denne Hest har indfaldne Sider.

Retroussement, *m.* Opskrypning, Opbinding, Opsætning; Opskjørtning, Opkiltning.

Retrousser, *v. a.* opskjørte, opkilte; stryge tilbage (om Haar); opsætte (om en Hat); *v. pr.* løfte sin Kjole op; retroussez-vous, løft Deres Klæder op.

Retroussis, *m.* opsat Hatteskygge; Støvlekrave; det tilbagebøiede Omslag paa en Uniform; (Bot.) den indad vendte Side af et Blad.

Retrouver, *v. a.* finde igjen; besøge igjen; gjenkjende; *v. pr.* finde hinanden igjen, kjende hinanden igjen.

Retruder, *v. a.* kaste igjen i Fængsel.

Rets (udt. rè), *m.* Net, Fangegarn; to lange Stykker Træ til at styre en Plough; *fig.* Snare; prendre q. dans les –s, fange En i sine Garn.

Rétudier, *v. a* studere paa Ny.

Retuer, *v. a.* tilintetgjøre el. ødelægge paa Ny.

Rétuver, *v. a.* bade paa Ny (om Saar).

Reumamètre, *m.* Instrument til at maale en Strøms Hurtighed.

Réunion, *f.* Gjenforening; Samling; Forening; Forsamling, Selskab; *fig.* Forsoning.

Réunir, *v.a.* forene igjen; forbinde en Ting med en anden; forene; samle; *fig.* forsone; *v. pr.* forenes; samles; *fig.* blive enig; le cou réunit la tête au corps, Halsen forener Hovedet med Legemet; ils se sont réunis sur ce point-là, de ere blevne enige i dette Punkt.

Réussir, *v. n.* være heldig, have Lykken med sig; sætte Noget igjennem; lykkes; gjøre Lykke; faae et el. andet Udfald, falde ud; il a réussi à souhait, det er lykkedes ham efter Ønske; il réussit en tout, tout lui réussit, Alt lykkes ham; ce discours a peu réussi, denne Tale har gjort liden Lykke; il faut voir comment ce projet réussira, man maa see, hvorledes denne Plan vil falde ud; il a mal réussi, det er faldet slet ud for ham; – à faire qc., sætte Noget igjennem.

Réussite, *f.* lykkeligt Udfald, god Fremgang; undertiden blot: Udfald; ce livre n'a point eu de –, denne Bog har ikke gjort Lykke; il faut en attendre la –, man maa oppebie Udfaldet deraf.

Revalider, *v. a.* skaffe Noget igjen Gyldighed, erklære Noget igjen for gyldigt.

Revaloir, *v a.* gjengjælde; je le lui revaudrai, jeg skal gjengjælde ham det.

Revanche, *f.* Hævn; Gjengjæld, Erstatning; Opreisning; il a pris sa –, han har hævnet sig; je tâcherai d'en avoir ma –, jeg skal søge at forskaffe mig Opreisning el. Erstatning derfor; en –, *loc. ad.* til Erstatning, til Gjengjæld.

Revancher, *v. a.* forsvare En, som angribes; *v. pr.* forsvare sig, værge sig; hævne sig; vise Gjengjæld; – q., staae En bi; vous avez dit du mal de moi, je m'en revancherai, De har talt ilde om mig, jeg skal vide at hævne mig; se – d'un bienfait, gjøre Gjengjæld for en Velgjerning; se – au jeu, holde sig skadesløs i et andet Spil.

Revancheur, *m.* Forsvarer, Hævner; *p. u.*

Révasser, *v. n.* have urolige Drømme; sove uroligt; *fig.* fordybe sig i Noget, gruble paa Noget.

Révasserie, *f.* urolig Drøm, Drømmeri; *fig.* Hjernespind.

Révasseur, se, *s.* bruges kun *fig.* Drømmer, En, som udklækker tomme Hjernespind.

Rêve, *m.* Drøm; *fig.* Hjernespind; faire un –, have en Drøm, drømme; *fig.* faire un beau –, nyde en kortvarende Lykke, skuffes af et falsk Haab; c'est un – que de vous voir ici, man drømte mindst om (man ventede ikke) at see Dem her.

Revêche, *a.* beesk, ram, stram af Smag; *fig.* vranten, egensindig.

Revêche, *f.* Slags grovt Flanel.

Réveil, *m* Vaagnen; Opvaagnen; Vækker i et Uhr; *fig.* il a eu un fâcheux –, han er bleven ubehageligen vækket af sin Drøm, skuffet i sine Forhaabninger.

Réveillée, *f.* (Verr.) en heel Dags uafbrudt Arbeide.

Réveille-matin, *m.* Vækker (s. réveil); *fig.* og *fa.* fâcheux –, ubehagelig Nyhed i det man vaagner op; *pl.* des réveille-matin.

Réveiller, *v. a.* vække; *fig.* opvække, anspore, tilskynde paa Ny, gjenoplive; *v. pr.* vaagne; *fig.* træde ud af sin Uvirksomhed; gjenoplives; begynde paa Ny; – le courage, gjenoplive Modet; ses douleurs se réveillent, hans Smerter begynde paa Ny; *prov.* il ne faut pas – le chat qui dort, man skal ikke rippe op i en bilagt Strid; ikke ophidse en farlig Fjende, der forholder sig rolig.

Réveilleur, se, *s.* En, som vækker Andre; Vækker.

Réveillon, *m* lille Maaltid midt om Natten; (Peint.) Middel til at henlede Opmærksomheden paa Hovedpunktet i Maleriet.

Révélateur, trice, *s.* Angiver, Angiverinde.

Révélation, *f.* Angivelse; Aabenbaring; det Aabenbarede; les –s de Saint Jean, Johannes's Aabenbaring.

Révéler, *v. a.* aabenbare; røbe; – les secrets de q., aabenbare, røbe Ens Hemmeligheder; – ses complices, angive sine Medskyldige.

Revenant, *m.* Gjenganger.

Revenant, e, *a.* som behager (hellere: avenant).

Revenant-bon, *m.* Kassebeholdning (boni); Accidents, tilfældig Fordeel; *fig* tilfældig Behagelighed; *pl.* des revenants-bons. [til Indtægt for Creditor.

Revendage, *m.* Bohave, som sælges

Revendeur, se, *s.* Høker, Marchandiser; Marschandiserkone; Sælgekone, som udsælger gamle Klæder.

Revendication, *f.* (Jur.) Tings lovformelige Tilbagefordring.

Revendiquer, *v. a.* tilbageforbre Noget som sin Eiendom, vindicere.

Revendre, *v. a.* sælge igjen; sælge paa Ny hvad man har kjøbt; *fig.* og *fa.* avoir d'une chose à –, have Overflod paa en Ting; il vous en revendrait, han tager Dem ved Næsen, han er fiffigere end De.

Revenir, *v. n.* komme igjen, komme tilbage; vise sig igjen, vore igjen ud; spøge, gaae igjen; støde igjen op (om Mad); komme sig igjen; flyde af, følge af (med de); svare til, gaae ud paa; tilkomme; anstaae, behage (med à); holde sig til En, søge Erstatning hos En (med sur); – sur ses pas, vende tilbage hvorfra man er kommen; s'en –, vende tilbage; il y revient des esprits, det gaaer igjen der, det spøger der; ses cheveux commencent à –, hans Haar begynde igjen at vore ud; *fig.* cela me revient dans l'esprit, det falder mig igjen ind; ce nom ne me revient pas, jeg kan ikke komme igjen paa dette Navn; – à la charge, fornye Angrebet efterat være veget tilbage; – à ses moutons, vende tilbage til at tale om Hovedmaterien, til det som ligger En meest paa Hjerte; – d'une maladie, komme sig af en Sygdom, komme igjen til Kræfter; il en est revenu d'une belle, han er sluppen vel ud af en stor Fare; la jeunesse revient de loin, Ungdommen kommer sig ofte af de farligste Sygdomme; je n'en reviens pas, jeg kan ikke komme mig igjen af min Forundring; – des choses de ce monde, indsee det Forfængelige i de jordiske Ting; la même ch. me revient de tous côtés, det Samme fortælles mig fra alle Kanter; – à soi, forbedre sig, gaae i sig selv; komme igjen til sig selv; berolige sig; que vous en revient-il? hvad følger deraf for Dem? hvad tilkommer Dem derfor? cet habit me revient à quarante écus, denne Kjole koster mig 40 Rigsdaler; cette couleur revient à celle de votre habit, denne Farve svarer til den, Deres Kjole er af; cela revient au même, det gaaer ud paa Et; ses manières reviennent à tout le monde, hans Manerer anstaae el. behage Alle; – sur l'eau, gjenoprette sin Formue; komme igjen i Yndest el. Anseelse; – sur une matière, begynde igjen at tale om en Materie, drøfte den paa Ny; – sur ce qu'on avait promis, forandre hvad man har lovet, gaae fra sit Ord; – sur le compte de q., fatte bedre Tanker om En; (Jur.) – contre, appellere en Dom til en høiere Instants.

Revente, *f.* Salg paa Ny; chose de –, en Ting, som sælges paa anden Haand.

Reventer, *v. a.* (Mar.) fylde igjen Seilene. [ger Salt i smaa Partier.

Reventier, *m.* Betjent, som udsælger

Revenu, *m.* aarlig Indtægt, Indkomst; –s casuels, Accidentser.

Revenu, e, *p.* vendt tilbage; (Ch.) cerf – de tête, Hjort, hvis Horn igjen ere komne heelt ud. [Træstub.

Revenue, *f.* ungt Skud paa en

Rêver, *v. n.* drømme, fantasere, tale over sig; tale vildt; vaase; staae i Tanker, være adspredt, sandsesløs; overveie, gruble (med à el. sur); *v. a.* drømme; attraae; – de combats, drømme om Feltslag; j'ai rêvé la même ch., jeg har drømt det Samme; *fa.* vous avez -é cela, det er Noget, De har drømt; le malade rêve, den Syge fantaserer; il faut y –, man maa overveie det; il rêve des grandeurs, han attraaer at komme til Ære og Anseelse, han har Hovedet fuldt af Attraa derefter; *prov.* – à la Suisse, see tankefuld ud uden dog at tænke paa Noget (*v.*).

Réverbération, *f.* Lysstraalernes el. Varmens Tilbagekastning; Gjenskin.

Réverbère, *m.* Huulspeil bag en Lampe; stor Gadelygte.

Réverbérer, *v. a.* tilbagekaste Lys el. Varme; *v. n.* give Gjenskin.

Revercher, *v. a.* fylde el. udbedre Huller paa Tinkar o. desl.

Reverdie, *f.* (Mar.) stærk Flod paa Jevndøgnstiden.

Reverdir, *v. a.* farve igjen grønt (*p. u.*); *v. n.* grønnes paa Ny; *fig.*

komme igjen frem; synes at blive ung paa Ny; *prov.* planter là q. pour –, lade En staae at vente uden at komme at hente ham efter Løfte.

Reverdissement, *m.* ny Opfarvning af Grønt (*p. u.*); det Grønnes nye Udspringning.

Reverdoir, *m.* (Brass.) Slags Bryggerkar.

Révéremment, *ad.* ærbødigen.

Révérence, *f.* Ærbødighed; Ærefrygt; Hilsen, Bukken el. Neien; Hyldest, som forhen vistes Regenter; geistlig Titel, Høiærværdighed; faire la (sa) – à q., gjøre En sin Opvartning efter i lang Tid ikke at have seet ham; tirer sa – à q., hilse En; anbefale sig; gaae sin Vei.

Révérencielle, *a. f.* kun i Udtr. crainte –, ærbødighedsfuld Frygt (Børns Følelse imod Forældre).

Révérencieusement, *ad.* med Ærbødighed, paa en ydmyg og ceremoniel Maade.

Révérencieux, se, *a.* som gjør mange Complimenter (*iron.*); ydmyg og fuld af Complimenter.

Révérend, e, *a.* ærværdig, velærværdig (i Titler til Ordensgeistlige).

Révérendissime, *a.* høiærværdig (Titel til Prælater og Ordensgeneraler).

Révérer, *v. a.* ære, nære Ærefrygt for.

Rêverie, *f.* Drømmeri; Sværmeri; overspændt Idee, Hjernespind; Talen i Bildelse, Fantaseren (om Syge).

Revernir, *v. a.* fernisere paa Ny.

Reverquier, *m.* Slags Spil i Triktrak (ogs. revertier).

Revers, *m.* Bagside; Revers (paa en Mynt); anden Side af et Blad; Omslag el. Rabat paa en Kjole; Krave paa en Støvle; Slag med Bagsiden af Haanden; *fig.* Gjenvordighed; – de pavé, Steenbro fra Husene indtil Rendestenen; éprouver de grands –s, gjennemgaae (prøve) stor Gjenvordighed; le – de la médaille, en Sags Skyggeside; battre (prendre) à (el. de) –, angribe fra Ryggen og i Flanken.

Reversal, e, *a.* indeholdende et Modbeviis, en Gjenforsikkring, havende Hensyn til et andet Document; lettres –es, el. les –es, Actstykker, hvorved et Lands Privilegier el. Cultus tilsikkres af Fyrsten; Documenter, som tilstaae gjensidige Rettigheder; *pl. m.* –saux.

Reverseau, *m.* (Arch.) udvendig Liste til at holde Vandet ude fra Vinduer el. Døre.

Reversement, *m.* (Mar.) Omladning af Lasten fra et Skib i et andet.

Reverser, *v. a.* øse el. skjænke igjen i; (Mar.) bringe Ladningen fra et Skib over i et andet.

Reversi el. oftere **reversis**, *m.* Slags Spil, hvori den, som gjør færrest Stik, vinder; faire le –, gjøre alle Stik.

Reversibilité, *f.* (Dr.) Egenskab ved en Eiendom, hvorefter den enten hjemfalder el. gaaer over til Andre.

Reversible, *a.* (Dr.) som hjemfalder til Eieren, el. som gaaer over til Andre efter Arvingens el. Pensionistens Død; sa pension est – sur sa veuve, hans Pension kan gaae over til hans Enke.

Reversion, *f.* (Dr.) Hjemfald af en Eiendom; sammes Overgang til Andre.

Revertier, *m.* s. reverquier.

Revestiaire, *m.* Paaklædningskammer for Præsterne i catholske Kirker; v.

Revêtement, *m.* Beklædning af Gibs, Kalk, Leer el. Træ paa en Muur; Beklædning paa en Grøvt, en Vold el. en Terrasse for at forebygge Jordskred.

Revêtir, *v. a.* klæde, opklæde; iklæde bedække med; *fig.* beklæde, iføre; indklæde, indhylle; antage; *v. pr.* tage paa sig; *fig.* iføre sig; – un (se – d'un) habit, iføre sig en Kjole; – q. d'une charge, beklæde En med et Embede; – ses pensées d'un style brillant, indklæde sine Tanker i en glimrende Stiil; la forme que revêt la pensée, den Form, Tanken iføret sig; – un caractère, antage en Character.

Revêtissement, *m.* Beklædning.

Revêtu, e, *p.* beklædt; iført; indklædt; smykket med; être – du pouvoir de q., være forsynet med Ens Fuldmagt; *fa.* un gueux –, et indbildsk Menneske, som fra Intet er kommet til Værdighed og Anseelse.

Rêveur, se, *a.* drømmende; dybsindig, tankefuld; *s.* Drømmer, Drømmerske; Sværmer; Fantast.

Revider, *v. a.* (Joa.) udvide et Hul, der er boret.

Reviquer, *v. a.* (Manu.) udskylle el. vaske farvede Tøier.

Reviqueur, *m.* (Manu.) En, som udskyller el. udvasker farvede Tøier.

Revirade, *f.* (Jeu) Bryden af et Baand i Bretspil (Triktrak).
Revirement, *m.* (Mar.) anden Vending af et Skib; (Com.) Betaling af Gjæld ved Transport af et ligestort Activ.
Revirer, *v. n.* (Mar.) vende et Skib; dreie af; *fig.* og *fa.* cet homme a -é de bord, denne Mand har skiftet Parti el. Farve; (Jeu) bryde et Baand i Triktrak. [revidere.
Réviser, *v. a.* gjennemsee paa Ny,
Réviseur, *m.* Revisor. [syn, Revision.
Révision, *f.* nyt Gjennemsyn, Efter-
Révisiter, *v. a.* eftersee igjen, undersøge el. gjennemsee paa Ny.
Revivification, *f.* (Chi.) et forandret Metals Gjenfrembringelse i dets naturlige Skikkelse.
Revivifier, *v. a.* gjøre igjen levende, gjengive et stivnet el. henvisnet Lem Følelsen, bringe Blodet paa Ny i Circulation i samme; (Thé.) tilbagekalde til et nyt aandeligt Liv; (Chi.) bringe et Metal, som var opløst el. blandet med andre, igjen frem i dets naturlige Skikkelse.
Revivre, *v. n.* staae op fra de Døde, komme igjen til Live; *fig.* leve op igjen, gjenfødes, fornyes, komme til nye Kræfter; faire – une ch., forny, gjenoplive Noget; faire – une opinion, bringe en Mening igjen paa Bane; faire – la haine, opfriske Hadet; faire – des droits, gjøre Rettigheder paa Ny gjældende; faire – les couleurs, opfriske Farverne, give dem ny Glands.
Révocable, *a.* gjenkaldelig, som kan kaldes tilbage el. tages tilbage.
Révocation, *f.* Tilbagekaldelse; Gjenkaldelsesact. [en Tilbagekaldelse.
Révocatoire, *a.* (Jur.) indeholdende
Revoici, *pp.* see her igjen; le –, see, her er han igjen.
Revoir, *v. a.* see igjen; gjennemsee el. rette paa Ny; undersøge igjen; (Ch.) – d'un cerf, dømme om en Hjorts Størrelse af dens Spor, af dens Horns Gnidning paa Træerne o. desl.; *loc. ad.* à –, til nærmere Eftersyn; *s.* au –; adieu, jusqu'au –, lev vel, til vi sees igjen!
Revoler, *v. n.* flyve igjen; *v. a.* og *v. n.* stjæle paa Ny. [vind.
Revolin, *m.* (Mar.) Vindkast, Kaste-
Révoltant, e, *a.* oprørende; i høi Grad stødende.
Révolte, *f.* Oprør, Opstand; exciter la –, fremkalde Oprør; exciter, porter à la –, hidse til Oprør.
Révolter, *v. a.* forlede til Oprør, oprøre; *fig.* fortørne, oprøre Følelsen; *v. n.* gjøre Oprør; faire –, bringe til at begaae Oprør; *v. pr.* gjøre Oprør; *fig.* oprøres, fortørnes.
Révolu, e, *a.* forløben (om Himmellegemernes Omløb); fuldendt; après l'année -e, efter Aarets Forløb.
Révoluté, e, *a.* (Bot.) snirkelformig, omrullet. [en total Forandring.
Révolutif, ive, *a.* (Méd.) fremkaldende
Révolution, *f.* Omløb af et Himmellegeme; Omvexling, Omvæltning; Statsomvæltning; la – des saisons, Aarstidernes Omvexling; il s'opéra une – dans les idées, der foregik en Omvæltning i Begreberne.
Révolutionnaire, *a.* henhørende til en Revolution; fremskyndende samme; *s.* Tilhænger af Statsomvæltninger.
Révolutionnairement, *ad.* revolutionsmæssigen.
Révolutionner, *v. a.* indføre revolutionaire Grundsætninger; bevirke en Statsomvæltning, bringe i Oprør.
Revomir, *v. a.* opkaste, udspye igjen; *v. n.* brække sig paa Ny.
Révoquer, *v. a.* tilbagekalde; afskedige; erklære for ugyldig, tilintetgjøre; – en doute, drage i Tvivl.
Revouloir, *v. a.* ville igjen; *p. u.*
Revoyager, *v. a.* gjøre en ny Reise, reise igjen.
Revue, *f.* nøie Eftersyn; nøiagtig Undersøgelse; Mønstring, Hærskue; passer en –, gjennemgaae nøie for at opsøge Feil; mønstre, holde Mønstring over; faire la –, holde Mønstring; être gens de –, see hinanden ofte (*fa.*). [*s. m.* afledende Middel.
Révulsif, ive, *a.* (Méd.) afledende;
Révulsion, *f.* (Méd.) Afledning af Legemets Vædsker el. af Aarsagen til en Sygdom fra et Sted i Legemet til et andet. [– terre, ligemed Jorden.
Rez, *pp.* ligemed; kun i Udtr. – pied,
Rez-de-chaussée, *m.* horizontal Flade lige med Jorden; Stueetage; *pl.* des rez-de-chaussée.
Rez-mur, *m.* (Arch.) den ydre Side paa Foden af en Muur; *pl* des rez-murs.

Rez-terre, *m.* Overflade, ligemed Jorden; *pl.* des rez-terre [cl. en Piil.

Rhabdoïde, *a.* lignende en Stav

Rhabillage, *m.* Istandsættelse; *fig.* og *fa.* Udbedring, som ikke er lykkedes.

Rhabiller, *v. a.* paaklæde igjen, opklæde paa Ny; *fig.* og *fa.* rette, søge at istandsætte; *v.pr.* klæde sig igjen paa; forsyne sig igjen med nye Klæder.

Rhabilleur, se, *s.* En, som forsyner med nye Klæder; Istandsætter, Udbedrer; s. renoueur.

Rhagade, *f.* (Méd.) Sprække i Læberne; ondartet Byld paa Endetarmen.

Rhagoïde, *f.* (An.) Druehinden i Øiet (uvée). [afførende Rhabarbara.

Rhapontic, *m.* (Bot.) Slags stærkt

Rhapsode, s. rapsode.

Rhéteur, *m.* Lærer i Talerkunsten (hos Romerne); Taler uden Aand el. Følelse; høittravende, affecteret Taler.

Rhétoricien, *m.* Rhetoriker, Lærer i Rhetorik (*v.*); Elev i Talerkunsten (i d. Betydn. ogs. *f.* -ne).

Rhétorique, *f.* Talekunst; Afhandling over Talekunsten; Classe, hvor der undervises i Rhetorik; *fig.* og *fa.* Veltalenhed; Ordbram; j'ai employé, épuisé toute ma -, jeg har anvendt el. udtømt hele min Veltalenhed; tout cela n'est que de la -, alt det er kun tomme Talefloskler. [en Aare.

Rhexis (s udt.), *f.* Opspringen af

Rhin, *n. pr. m.* Rhinen; du vin du -, rhinsk Viin. [Næsen.

Rhinaire, *a.* (Méd.) angaaende

Rhinalgie, *f.* (Méd.) Smerte i Næsen.

Rhingrave, *m.* Rhingreve; Dommer el. Statholder i Byerne ved Rhinen (*v.*); *f.* Rhingrevinde (madame la -); forh. Slags vide Beenklæder.

Rhinocéros (s udt.), *m.* (H. n.) Næsehorn (porte-corne).

Rhinophonie, *f.* (Méd.) Stemmens Lyd gjennem Næsen.

Rhinorrhée, *f.* (Med.) Næseflod.

Rhinose, *f.* (Méd.) Hudens Indskrumpning ved Legemets Hentæren.

Rhodes, *m.* (Bot.) Rosentræ (bois de rose), *f.* (Géogr.) Byen Rhodus.

Rhodien, ne, *s.* Indvaaner i Rhodus.

Rhodite, *f.* (Minér.) Rosensteen.

Rhodium (um udt. om), *m.* (Minér.) Slags Metal blandet med Platina.

Rhododendron, *m.* (Bot.) Rosenlaurbærtræ, Alperose (rosage)

Rhodomel, *m.* Rosenhonning.

Rhombe, *m.* (Géo.) skjævvinklet Parallelogram; - solide, dobbelt Kegle; (H.n.) Fiskeslægt, hvortil henhøre Rødspetten, Klyndien o. desl.; Slags eenskallet Musling.

Rhomboïdal, e, *a.* som har Form af en Rhombe el. Rhomboide; *pl. m.* -daux.

Rhomboïde, *m.* (Géo.) Legeme, som har sex skjævvinklede Sideflader, hvoraf to og to ere parallele med hinanden, Rhomboide.

Rhubarbe, *f.* (Bot.) Rhabarbara; *prov.* passez-moi la -, je vous passerai le séné, afstaa Noget paa Deres Side, saa skal jeg igjen afstaa Dem Noget.

Rhum (um udt. om), *m.* Rom, Spiritus af Sukkerrør (Rogle skrive rum).

Rhumatique, *a.* (Méd.) s. s. rhumatismal; *p. u.*

Rhumatismal, e, *a.* rheumatisk, gigtisk; goutte -e, Gigt; *pl.m.* -maux.

Rhumatisme, *m.* (Méd.) Rheumatisme; Brud og Værk i Lemmerne.

Rhume, *m.* Forkølelse; - de cerveau, Snue. [Farvetræ.

Rhus (s udt.), *m.* (Bot.) Sumak,

Rhythme, *m.* Rhytmus, Velklang i Periodebygning el. i Versemaal.

Rhythmique, *a.* rhytmisk. [*pop*;

Riaillerie, *f.* overgiven Latter;

Riant, e, *a.* leende, smilende, glad, munter; behagelig, yndig.

Ribadoquin, *m.* Slags lille gammeldags Kanon. [Sværm.

Ribambelle, *f.* lang Række, Ræmse;

Ribaud, e, *a.* liderlig; *s.* liderligt Menneske (*bas*); forh. Lastdrager; *pl.m.* Livvagt (under Philip August).

Ribaudaille, *f.* forh. feig Soldat; *v.*

Ribaudequin, *m.* s. s. ribadoquin; ogs. en Slags femten Fods lang Flitsbue, som brugtes paa Fæstningsvolde.

Ribauderie, *f.* utugtigt, udsvævende Levnet; *p.u.* [Klæde under Valkningen.

Ribaudure, *f.* Fold, som dannes paa

Ribe, *f.* Maskine til at bryde Hør; *pl.* røde Ribs.

Ribette, *f.* (Bot.) rød Ribsbusk.

Riblette, *f.* tynd ristet Skive Kjød, krydret med Salt og Peber; Fleskekage.

Ribleur, se, *s.* Svíregast; liderlig el. tvivagtig Nattesværmer; *v.* og *pop.*

Riblons, *m. pl.* smaa, ubrugelige Jernstumper.

Ribon-ribaine, *loc. ad.* det koste hvad det vil; *pop. inus.*

Ribord, *m.* (Mar.) Rad Planker paa et Skib nærmest Kjølen.

Ribordage, *m.* (Mar.) Skade, som et Skib lider ved at støde imod et andet; Erstatning for det derved lidte Tab.

Ribot, *m.* Kjernestav i en Smørkjerne.

Riboter, *v. n.* gjøre sig til Gode med Mad og Drikke indtil Umaadelighed, svire.

Riboteur, se, *s.* Sviregast.

Ribotte, *f.* umaadelig Nydelse af Mad og Drikke; Sviir; faire –, svire; être en –, være beskænket.

Ricanement, *m.* spodsk Latter, Haanlatter, Grinen.

Ricaner, *v. n.* lee mellem Tænderne, lee haanligt ad En, grine; lee af Dumhed.

Ricanerie, *f.* Haanlatter, spottende Latter.

Ricaneur, se, *s.* Grinebider, Spotter, Spotterske; *a.* spottende, grinende.

Ric-à-ric, *loc. ad.* meget nøie; payer ---, betale indtil den sidste Hvid; compter ---, regne til Punkt og Prikke; *fa.*

Rich (ch udt. k), *m.* (H.n.) Slags Los; Losfeskind.

Richard, e, *s.* meget rig Mand el. Kone; *fa.* (H.n.) Pragtbille (bupreste).

Riche, *a.* rig; indholdsrig; frugtbar; prægtig, kostbar; *s. m.* en rig Mand; – en fonds de terre, rig paa Jordeiendomme; il est – de mille écus, han eier tusinde Rigsdaler; il est – en ridicules, han giver idelig Stof til Latter; une langue –, et Sprog rigt paa Ord og Vendinger; des meubles -s, prægtige Meubler; une – taille, en høi og anselig Vært; rimes -s, Riim, som ligne hinanden i flere Stavelser; le mauvais –, den rige Mand i Evangeliet; un mauvais –, en haardhjertet Rigmand; un – malaisé, en Rig, som er betynget med Gjæld.

Richement, *ad.* rigt, rigeligen, herligen; overordentligen; – vêtu, rigt, prægtigen klædt; – laid, overvættes styg; marier une fille –, gifte en Datter med en rig Mand.

Richesse, *f.* Rigdom; Indholdsrighed, Overflod; Pragt, Kostbarhed; *pl.* stor Formue, store Eiendomme; *prov.* contentement passe –, et fornøiet Sind er bedre end mange Penge.

Richissime, *a.* meget rig, overvættes rig; *fa.*

Ricin, *m.* (Bot.) Ricinus, Plante henhørende til Euphorbierne; huile de –, Purgeerolie.

Ricocher, *v. n.* (Art.) gjøre flere Spring (om Kugler).

Ricochet, *m.* Spring op og ned, som af en Steen, der kastes horizontalt gjennem Vandspeilet; Ricochetskud; Række af Begivenheder, som følge den ene af den anden; forh. Slags Fugl, som idelig gjentog samme Sang; tirer à –, skyde Ricochetskud; c'est la chanson du –, det er altid den samme Vise, den samme Tale; avoir de quoi faire des -s, have saa mange Indtægter, at man ogsaa kan gjøre Noget for sine Fornøielser; cette nouvelle m'est venue par –, denne Nyhed har jeg faaet fra anden Haand, ad Omveie.

Ricochon, *m.* Læredreng i en Mynt.

Ridains, *m. pl.* (Pé.) rynkeagtige Ujevnheder paa Havets Bund (ogs. rideaux, ridelles).

Ride, *f.* Rynke; Fold; lille Bølge, Vandets Krusen; (Mar.) Taljereeb.

Ridé, e, *a.* rynket, skrumpet.

Rideau, *m.* Omhæng, Forhæng, Gardin; Theatertæppe; *fig.* Hvad der betager Udsigten el. beskytter mod Sol el. Vind; lille Høi, bag hvilken man finder Skjul; *fig.* tirer le – sur une ch., ikke mere tale om en Ting; se tenir derrière le –, lede en Sag uden selv at træde frem; støde Kuglerne, som Andre udskyde; *prov.* tirez le –, la farce est jouée, det er forbi, Alt er til Ende.

Ridées, *f. pl.* (Ch.) Møg af gammelt stort Vildt.

Ridelle, *f.* Vognhave; Sidestykke paa en Karre el. en Høstvogn.

Rider, *v. a.* rynke; kruse (om Vinden, som sætter Havet i en sagte Bølgebevægelse); stramme et Toug; (Mar.) hale, stive; *v. pr.* rynkes.

Ridicule, *a.* latterlig; se rendre –, gjøre sig latterlig; *s.* en latterlig Person (*p. u.*); *s. m.* det Latterlige, Latterlighed; Sypose (af réticule); tourner, traduire q. en –, gjøre En latterlig; se donner un –, gjøre sig latterlig ved sin Adfærd el. sin Opførsel; tomber dans le –, bliver latterlig; prêter des -s à q., paadigte En Latterligheder.

Ridiculement, *ad.* paa en latterlig Maade, latterligen.

Ridiculiser, *v. a.* gjøre latterlig; *v. pr.* latterliggjøre sig.
Ridiculissime, *a.* meget latterlig.
Ridiculité, *f.* Latterlighed; latterlig Yttring el. Handling.
Rièble, *m.* (Bot.) Snerre, Klammerurt (gaillet).
Rien, *pr. indéf.* Intet (i Forbindelse med ne); i spørgende el. tvivlende Sætninger, samt efter sans, faaer det uden ne og betyder Noget; efter *pour* bruges det uden Negtelse i Betydn. af Intet; *pl.* Ubetydeligheder, Smaating; cela ne fait rien, det siger Intet, det er ligemeget; cet homme ne fait rien, denne Mand tager sig Intet for, har Intet at bestille; il n'en est rien, der er Intet sandt deraf; sans – dire, uden at sige Noget; il compte cela pour –, han regner det for Intet, han bryder sig ikke derom; il ne sait – de –, han veed Intetsomhelst; – du tout, aldeles Intet; il est venu de –, han er af ringe Herkomst, han har hævet sig af Intet (*v.*); il ne m'est –, han er slet ikke i Familie med mig; il ne m'est de –, jeg bryder mig ikke det Mindste om ham; l'affaire ne tient à –, der er Intet til Hinder for Sagen; cela s'est réduit à –, det er blevet til Intet; der er ikke kommet Noget ud deraf; il ne met – contre lui, han er meget forsigtig, han gjør sig Ingen til Fjende; s'amuser à des –s, more sig med intetsigende Ting, med Bagateller; *prov.* on ne fait – pour –, man gjør Intet omsonst; qui ne risque –, n'a –, hvo der Intet vover, vinder Intet; il fait de cent sous quatre livres, et de quatre livres –, han holder slet Huus med hvad han har; ... comme si de – n'était, *loc. ad.* som om Intet var passeret; en moins de –, *loc. ad.* meget hurtigen, i et Øieblik.
Rieur, se, *s.* En, som leer; Spotter; Grinebider; c'est un grand –, det er En, som holder meget af at lee; avoir les –s de son côté, have Latteren paa sin Side.
Riflard, *m.* stor Skruphøvl; Spidsmeisel; stor gammeldags Paraplui.
Riflé, *m.* Slags hvidt Brød (Provindsialisme). [Steenart i Skiferbrud.
Rifleau, *m.* Aare af en fremmed
Rifler, *v. a.* file med Rundfilen i udgraveret Arbeide; spise graadigt (*pop.*).
Rifloir, *m.* Rasp, Rundfiil.
Rigaudon, s. rigodon.
Rigide, *a.* streng; skarp; streng i Overholdelsen af visse Meninger.
Rigidement, *ad.* strengt, skarpt.
Rigidité, *f.* stor Strenghed; streng Nøiagtighed; (Méd.) Stivhed.
Rigodon, *m.* Slags gammeldags lystig Dands; Musik til denne Dands.
Rigole, *f.* Afløbsrende for Vandet; Grøft el. Fure til Plantninger.
Rigoler, *v. a.* grave smaa Render; *fa.* og *pop.* spise og drikke godt.
Rigorisme, *m.* altfor streng Sædelære.
Rigoriste, *m.* ivrig Tilhænger af en streng Sædelære; En, som driver Overholdelsen af visse Grundsætninger altfor vidt; ogs. *a.*
Rigoureusement, *ad.* strengt, haardt; i strengeste Forstand; cela est – vrai, det er sandt i strengeste Forstand, uomtvisteligt.
Rigoureux, se, *a.* streng, skarp; haard, barsk; vous êtes trop –, De er altfor streng; examen –, streng, skarp Examen; saison –se, barsk Aarstid.
Rigueur, *f.* Strenghed; Haardhed; Barskhed; tenir – à q., vise Strenghed imod En; avoir trop de – pour q., gaae for strengt tilværks imod En, traiter q. avec trop de –, behandle En med altfor stor Haardhed; la – du froid, Kuldens Barskhed; la loi de –, Mose Lov (modsf. la loi de grâce, den nye Lov); cela est de –, det er uundgaaeligt; jouer de –, spille nøiagtigt efter Spillets Regler; à la –, *loc. ad.* altfor nøie, efter Bogstaven; à la dernière –, *loc. ad.* med den yderste Strenghed; en –, en toute –, *loc. ad.* med den høieste Strenghed og Nøiagtighed; paa en uomtvistelig Maade.
Rimaille. *f.* slet Vers, Rimeri.
Rimailler, *v. n.* skrive slette Vers (rimasser); *v. a.* sætte Noget i Vers, men skjødesløst. [Versemager.
Rimailleur, se, *s.* Riimsmed, usel
Rimasser, *v. n.* skrive slette Vers.
Rime, *f.* Riim; *pl.* Vers; – masculine, mandligt Riim, som ikke ender paa et stumt e; – féminine, kvindeligt Riim, som endes paa et stumt e; –s croisées, Vexelriim med blandede mandlige og kvindelige Riim; –s plates, Riim med to paa hinanden følgende Riim af samme Slags; mettre en –s,

sætte i Vers (*plais.*); *prov.* il n'y a ni – ni raison dans tout ce qu'il dit, der er ikke sund Sands i Alt hvad han siger, det er hverken hugget el. stukket.

Rimer, *v. n.* rime sig; svare til, passe til Noget; skrive Riim; skrive Vers; *v. a.* rime; sætte i Vers; ce mot rime avec (à) celui-là, dette Ord rimer sig med hiint; cela ne rime à rien, det er Intet, det er blottet for sund Sands; ces deux choses ne riment pas ensemble, disse to Ting passe ikke sammen; – un mot avec un autre, rime et Ord med et andet; – un conte, sætte en Fortælling i Vers; bouts-rimés, Enderiim; bout-rimé, Vers forfattet over opgivne Enderiim.

Rimeur, *m.* Riimsmed, usfel Versemager (uden Tillægsord; med Tillægsord kan det tages i god Forst.).

Rimule, *f.* lille Spalte el. Ridse (paa Muslingskaller).

Rinceau, *m.* (Arch.) Løvværk.

Rincée, *f.* Revselse; Tands; *pop.*

Rincer, *v. a.* skylle, rense (om Glas og Flasker); – (se –) sa(la) bouche, skylle sin Mund; il a été bien –é, han er bleven dyngvaad (el. han har faaet en drøi Irettesættelse; han er bleven dygtigen medtaget).

Rinçoir, *m.* (Pap.) stort Kar til at skylle Papirer ud i.

Rinçure, *f.* Skyllevand.

Ringard, *m.* Jernstang til at vende det, der smedes.

Ringeau el. ringeot, *m.* (Mar.) yderste Deel af Kjølen, hvor Forstevnen begynder (ogs. brion).

Ringrave, *m.* og *f.* s. rhingrave. [*p.u.*

Rinstruire, *v. a.* undervise paa Ny;

Riole, *f.* Munterhed, Lystighed, muntert Gilde; être en –, more sig; *fa.* og *pop.*

Riolé, e, *p.* stribet, spraglet.

Rioter, *v. n.* smaalee, smidske; *pop.*

Rioteur, se, *s.* En, som altid smiler el. smaaleer; *pop.*

Ripaille, *f.* bruges kun i Udtr. faire –, tage dygtigt til sig af Retterne, smause; *pop.* [*pop.*

Ripailleur, se, *s.* Fraadser, Æder;

***Ripainsel**, *m.* Betjent, som uddeler Brød, Salt og andre Levnetsmidler; *pop.* [Jern.

Ripe, *f.* (Maç.) Skavejern, Kradse-

Riper, *v. a.* kradse med Kradsejern; *v. n.* (Mar.) glide affted. [Hamp og Haar.

Ripoire, *m.* (Mar.) Ende Toug af

Ripopée, *f.* Blanding af flere Levninger af Viin; Blanding af forskjellige Slags Likører el. Saucer; *fig.* og *fa.* Skrift el. Tale bestaaende af laante Ideer, el. af usammenhængende Stykker.

Riposte, *f.* hurtigt, øieblikkeligt Svar; rask Svar til at gjendrive et Angreb; (Escr.) Stød bibragt ved Afparering; (Man.) Hestens Slaaen bagop naar den spores.

Riposter, *v. n.* svare øieblikkeligt; give et bidende Gjensvar; tilbagedrive en Fornærmelse, hævne sig; (Escr.) bibringe et Stød idet man afparerer; *v. a.* svare Noget, hvormed et Anfald gjendrives; – à un démenti par un soufflet, svare paa en Beskyldning for Usandhed med et Ørefigen; – qc. de désagréable, give et ubehageligt Gjensvar.

Ripuaire, *a.* boende ved Bredderne af Rhinen el. Maasfloden; loi –, Lov, gjældende for Beboerne af disse Floders Omegn; *pl. m.* Navn paa disse Beboere.

Rire, *v. n.* lee; *fig.* tilsmile, behage Øiet; spøge, skjemte; *v. pr.* lee ad Noget, holde sig op over; ikke bryde sig om; éclater de –, udbryde i Latter; – aux éclats, skoggerlee; – à gorge déployée, lee af fuld Hals; – de bon cœur, lee hjerteligt; – aux larmes, jusqu'aux larmes, lee sig fordærvet; étouffer de –, mourir de –, være nærved at døe af Latter; – du bout des dents, twinge sig til at lee, lee imod sin Villie; – sous cape, – dans la barbe, lee i Skjægget, søge at skjule sin Glæde over at det gaaer Andre ilde; il rit aux anges, han er ganske henrykt, ude af sig selv af Glæde; han leer uden at vide hvorfor; pincer sans –, sige En noget Bidende, uden at synes at have det til Hensigt; il n'y a pas le mot pour –, der er intet Moersomt deri; apprêter à –, give Stof til Latter; et de –, og derpaa (efterat Fortællingen er endt) gav Alle sig til at lee; la fortune lui rit, Lykken tilsmiler ham, begunstiger ham; vous voulez –, det er ikke Deres Alvor, De skjemter; il se rit de v[...]

han holder sig op over Dem; *prov.* rira bien qui rira le dernier, den leer bedst, som leer sidst; tel qui rira vendredi, dimanche pleurera, Mangen En leer om Morgenen, som kommer til at græde inden Aften.

Rire, *m.* Latter; un – fou, en overgiven Latter; un gros –, en lang og stærk Latter; des –s forcés, tvungen Latter.

Ris, *m.* f. f. rire; avoir un – sardonique el. sardonien, have en krampagtig Latter; *fig.* lee uden at ville det, twinge sig til at lee; ... Kirtel under Halsen paa en Kalv, Kalvebrissel (– de veau); (Mar.) Reeb i et Seil; prendre des –, tage Reeb ind, rebe; larguer des –, stikke Reeb ud.

Risban, *m.* (Fort.) Skandse til at beskytte en Havn el. en Søkyst.

Risdale, *f.* f. rixdale.

Ris-de-veau, *m.* Kalvebrissel (f. ris); *pl.* des ris-de-veau.

Risée, *f.* stærk Latter af Flere paa eengang, Skoggerlatter; Spot; Gjenstanden for Latter; s'exposer à la – publique, gjøre sig til Gjenstand (udsætte sig) for offentlig Latter; il est devenu la – de tout le monde, han er bleven til Latter for Alle. [lee; *p.u.*

Risibilité, *f.* Evne til at kunne

Risible, *a.* som er i Stand til at lee (om Personer); som er skikket til at vække Latter (om Ting); ... som fortjener, at man leer deraf (om Personer og Ting); ... *s.m.* det Latterlige.

Risiblement, *ad.* latterligen. [*p.u.*

Risquable, *a.* vovelig; farlig, mislig;

Risque, *m.* Fare; entreprendre une ch. à ses –s et périls, à ses –s, périls et fortunes, begynde et Foretagende, saa at man paa eget Ansvar udsættes for alle mulige Farer, som deraf kunde flyde; courir – de la vie, sætte sit Liv i Fare; j'en courrai le –, jeg vil vove det; *fa.* à tout –, paa Lykke og Fromme, hvad der saa end maa kunne møde.

Risquer, *v. a.* vove; sætte i Fare; sætte paa Spil; *prov.* qui ne risque rien n'a rien, hvo, som Intet vover, vinder Intet; – le tout pour le tout, vove Alt for at vinde Alt; – le paquet, prøve Lykken; begjære hvad man er vis paa ikke at erholde; – l'abordage, vove et vanskeligt Stridt; *v. pr.* se – dans une affaire, indlade sig paa Lykke og Fromme i en Sag.

Rissole, *f.* Slags Postei af hakket Kjød stegt i Smør el. Svinefedt.

Rissolé, e, *a.* stegt; solbrændt; visage –, solbrændt Ansigt; *m.* bruunt, stegt Kjød.

Rissoler, *v.a.* stege, saa at Stegen brunes; *v.pr.* blive bruun.

Rissolettes, *f.pl.* ristede Brødskiver, fyldte med Kjødfarce. [ker.

Risson, *m.* (Mar.) firgrenet An-

Ristourner, *v. a.* (Com.) overføre en Sum fra en Regning til en anden; *v.*

Rit (t udt.) el. rite, *m.* Kirkeskik; *pl.* rites (rits bruges ikke).

Ritournelle, *f.* Forspil; Efterspil; Omqvæd; *fig.* Noget, En bestandig gjentager. [skikkene; Indbegreb af samme.

Ritualisme, *m.* Beskrivelse af Kirke-

Ritualiste, *m.* Forfatter, som har skrevet om Kirkeskikke. [keskikke.

Rituel, *m.* Ritual, Bog om Kir-

Rivage, *m.* Strandbred; *poé.* Flodbred (rive).

Rival, e, *s.* Medbeiler, Medbeilerinde; Concurrent; ogs. *a.* deux nations –es, to Nationer, som kappes med hinanden; *pl. m.* –vaux.

Rivaliser, *v. n.* kappes med En, gjøre En Rangen stridig, rivalisere (avec q.); undertiden ogs. *v. a.*

Rivalité, *f.* Medbeilen, Kappelyst, to el. flere Personers Attraa efter samme Gjenstand el. Stræben efter at overgaae hinanden, Rivalitet.

Rive, *f.* Flodbred, Aabred, Søbred (om en Indsø); Udkant af en Skov (la – d'un bois); (Manu.) Kanten af Kjæden af Silketøier; *prov.* on ne voit ni fond ni – dans cette affaire, man seer hverken Bund el. Ende paa denne Sag, den er meget indviklet.

River, *v. a.* nitte; *prov.* – le clou à q., læse En sin Text, give En et drøit Svar.

Riverain, e, *s.* og *a.* som boer langs med en Flod; som har Eiendomme langs med Udkanten af en Skov, en Vei e. en Gade; (Bot.) som voxer ved en Flodbred.

Rivet, *m.* tilnittet Spids af Hesteskosøm; Nitnagle. [Skomagerkniv.

Rivetier, *m.* Nitteredskab; (Cordon.)

Rivière, *f.* lille Flod (fleuve er Navnet paa en stor Flod), Elv; la – est marchande, Floden er let seilbar, gun-

stig for Varetransport; oiseaux de –, Vildænder; – de diamants, Halssmykke rigt besat med Diamanter; *prov.* porter l'eau à la –, bringe Noget et Sted hen, hvor der allerede er Overflod deraf; les petits ruisseaux font les grandes –s, mange Bække smaa gjøre en stor Aa.

Rivoir, *m.* skarpt Redskab til at bortskære el. nitte Spidsen af Søm.

Rivois, *m.* Nittehammer.

Rivulaire, *a.* (Bot.) voxende i Aaer og Floder. [en Charnering.

Rivure, *f.* Jernstifte til at samle

Rixdale, *f.* Rixdaler. [tvist, Ordstrid.

Rixe, *f.* Trætte, Klammeri; Ord-

Rixer, *v. a.* yppe Trætte med En; *v. pr.* kives, trættes.

Riz, *m.* Riis, Risengryn; potage au –, Kjødsuppe med Riis; du riz au lait, Risengrynsvelling; faire du –, koge Riis. [ter i Tyrkiet.

Rize, *m.* Pung med 15000 Duka-

Rizière, *f.* Ager besaaet med Riis, Riismark.

Roable, *m.* s. râble. [saft.

Rob (b udt.), *m.* tyk, henkogt Frugt-

Rob el. robre, *m.* Rubbert i Vhist.

Robe, *f.* lang, viid Kjole, Fruentimmerkjole; Kjoleslæb; de gamle Romeres lange Kjole, Toga (toge); den juridiske Embedsvei; Embedsmænd henhørende til Dommerembedet; (med et Eiendomsadj.) geistlig Stand; Skal el. Hinde om visse Bælgfrugter; Lød; – de chambre, Slobrok; rendre visite en – détroussée, aflægge Besøg med stor Ceremoni; il s'est mis dans la –, il est entré dans la –, han har valgt den juridiske Vei; la haute –, de øverste Øvrighedspersoner; juges de – courte, Politidommere, som dømte med Kaarden ved Siden; il est de votre –, han hører til samme geistlige Orden som De; des chevaux de même –, Heste af samme Farve el. Lød; la – d'une fève, Skallen af en Bønne; *pl.* store Tobaksblade, som tjene til Svøb el. Hylster for spunden Tobak. [Hinde paa.

Robé, e, *p.* som har sin Skal el.

Robelage, *m.* (Chap.) en Hats Afpudsning med Haiskind.

Rober, *v. a.* (Chap.) afrive en Hat med et Stykke Haiskind; – la garance, afskalle Krap.

Roberie, *f.* Værelse, hvor Nonnernes Kjoler gjemmes i et Kloster.

Robert, *m.* føielig Ægtemand (*inus.*); *a.* kun i Udtr.: sauce –, Sauce, som laves af Viinæddike, Løg o. desl.

Robette, *f.* kort ulden Klædning, som bæres af visse Slags Munke.

Robière, *f.* Skab, hvori Fruentimmerkjoler hengjemtes; *p. u.*

Robin, *m.* Mand, henhørende til den juridiske Embedsvei; lidet anseet Menneske; c'est un plaisant –, det er en Person, man kun sætter lidt Priis paa; *prov.* toujours souvient à – de ses flûtes, man gjenkalder gjerne sin Ungdoms Glæder; man vender gjerne tilbage til gamle Vaner. [Musling.

Robine, *f.* Slags Pære; (H. n.) Slags

Robinerie, *f.* Spot, Skjemt.

Robinet, *m.* Hane i en Tønde; – de deux pouces, Hane, hvorigjennem der gaaer to Tommer Vand; c'est un – d'eau tiède, det er et Menneske, som taler vidtløftigen om forslidte el. alm. Gjenstande; quand une fois le – est lâché, il a de la peine à finir, naar han engang har begyndt at tale, har han ondt ved igjen at holde op.

Robinier, *m.* (Bot.) Slags uægte Acacia. [juridiske Stand; *p. u.*

Robinocratique, *a.* henhørende til den

Roboratif, ive, *a.* (Méd.) styrkende.

Robuste, *a.* stærk, kraftig, haardfør; *fig.* avoir une foi –, have en Kulsviertro, en Tro blandet med stor Lettroenhed. [kraftig Maade; *p. u.*

Robustement, *ad.* paa en stærk,

Robusticité, *f.* kraftig, haardfør Legemsbeskaffenhed. [Schakspil (nu: tour).

Roc, *m.* Klippe, Fjeld; forh. Taarn i

Rocaille, *f.* Grotteverk, Indfatning af Muslingskaller og Kiselsteen; (Verr.) Farvekorn hvormed Vinduesruder farves. [ger Grotteværk.

Rocailleur, *m.* En, som forfærdi-

Rocailleux, se, *a.* stenig; fuld af smaa Stene; *fig.* haard; ubehagelig for Øret (om Stilen).

Rocambole, *f.* spansk Hvidløg (échalotte d'Espagne); *fig.* det meest Tiltrækkende el. Piquante i Noget (v.).

Rocantin, *m.* Sang, sammensat af flere gamle Sange; gammel Mand; *pop.*

Roche, *f.* eneftaaende Klippe; Klippemasse; (Art.) Blanding af Svovl, Krudt og Salpeter til Bomber

foraarsaget af stor Larm, lang Tale el. stærkt Aandsarbeide.

Rompre, *v. a.* brække, bryde; sønderbryde, opbryde, knække, slaae itu; fordærve; *fig.* tilintetgjøre, hæve, opløse; svigte; forhindre, standse; afbryde, forstyrre; vænne til, øve i; (Mil.) sprænge, kaste, gjennembryde, bringe i Uorden; *v.n.* bryde med En; briste; *v. pr.* brydes, brækkes, sønderbrydes; *fig.* ophæves, opløses, tilintetgjøres; – ses chaînes, sønderbryde sine Lænker, undvige (– sa prison); befrie sig fra en Lidenskab; – la glace, bryde Banen; – les chemins, fordærve Veiene; – la tête, – les oreilles à q., bryde Ens Hoved, døve Ens Øren med megen Støi el. unyttig Tale; se – la tête à qc., bryde sit Hoved over Noget, beskæftige sig længe dermed og uden Nytte; – la paille, tilintetgjøre en Accord; – la paille avec q., bryde aabenbart med En; – sa maison, afskedige sine Folk; – l'eau à un cheval, afbryde en Hestes Drikken; – le coup, sløve Virkningen af Stødet; standse Tærningers frie Løb; *fig.* hindre et Foretagende i at lykkes; – les desseins de q., forstyrre Ens Planer; – un jeune homme aux affaires, indøve et ungt Menneske i Forretningerne; (Man.) – un cheval, tilride en Hest; (Impr.) – une forme, aflægge en Form; (Peint.) – les couleurs, blande Farverne med andre, for at formindske deres altfor stærke Effect; *prov.* il vaut mieux plier que –, det er bedre at give efter end at gaae til Grunde; ... à tout –, i det Høieste (*v.*); til det Yderste; applaudir q. à tout –, tildele En et stormende Bifald.

Rompu, e, *p.* sønderbrudt; *fig.* træt, udmattet; indøvet; – de fatigue, udmattet af Anstrængelse; – aux affaires, meget øvet i Forretningerne; nombre –, Brøk (hellere: fraction); à bâtons –s, i Stødetal, med idelige Afbrydelser.

Rompure, *f.* (Fond.) Stedet, hvor det Støbte er brudt af i Støbningen.

Ronce, *f.* Brombærriis; *pl.* Vanskeligheder, Hindringer.

Ronceraie, *f.* Brombærkrat.

Roncin, *m.* Skindmær, slet Hest; *v.*

Rond, e, *a.* rund; tyk og stumpet; *fig.* og *fa.* ligefrem, oprigtig; (Mus.) fuldtonende; il est bien –, han er bygtig tyk; – comme une boule, rund som et Kugle, tyk og stumpet; – en affaires, oprigtig i Handel og Vandel; nombre –, rundt Tal; compte –, Regning uden Brøk.

Rond, *m.* Rundbeel; Kreds; faire un –, beskrive en Rundkreds; – d'eau, rundt Bassin fyldt med Vand; en –, *loc. ad.* i Rundkreds.

Rondache, *f.* Slags rundt Skjold.

Rond-d'eau, *m.* stor rund Vandbeholdning; *pl.* des ronds-d'eau.

Ronde, *f.* Eftersyn af Vagter og Poster; Officeer el. Mandskab, som udfører Eftersynet; Rundsang, Rundedands; Slags rund perpendiculair Skrift; (Mus.) heel Node; – de table, Rundsang; faire la –, udføre Ronden, efterse Posterne; gaae omkring og efterse om Alt er i Orden; faire sa –, drikke Enhver af Gjæsternes Skaal; à la –, *loc. ad.* rundt om; i Omkreds; *prov.* à la – mon père en aura, lad det gaae rundt!

Rondeau, *m.* Slags Vers paa 13 Linier, med Ophold efter femte og ottende Vers; Slags Sang, hvis første Strofe gjentages efter hver af de andre; (Boul.) Ovnsætter, hvormed de større Brød indbringes i Ovnen.

Rondelet, te, *a.* lidt vel trind og feed; sa bourse est -te, hans Børs er godt ved Magt; *fa.* [(fra Bretagne).

Rondelettes, *f. pl.* Slags Seildug

Rondelin, *m.* tykt og stumpet Menneske; *fa. p. u.*

Rondelle, *f.* lille rundt Skjold (*v.*); rund og flad Metalskive; Slags Huulmeisel.

Rondement, *ad.* jevnt; hurtigt, rask; driftigt; *fig.* ligefrem, aabent, ærligt.

Rondette, *f.* (Bot.) Jordephen, Slags Vedbende; *pl.* Seildug.

Rondeur, *f.* Rundhed; Afrundethed, Runding; *fig.* aaben Ligefremhed, Ærlighed; naturlig Frihed i Fremstilling af en Rolle; son style manque de –, hans Stiil er ikke afrundet, den fattes Velklang i Periodebygningen; cet acteur a de la –, denne Skuespiller giver sin Rolle med naturlig Frihed, let og utvungent.

Rondin, *m.* rundt Stykke Brænde; stor Stok, Knippel. [afprygle; *pop.*

Rondiner, *v.a.* prygle med en Knippel,

Rondir, *v.a.* tilskære og forme Skiferstenen.

Rondon, *m.* (Fauc.) kun i Udtr. fondre en –, slaae med Hæftighed ned paa sit Rov.

Rond-point, *m.* Rundbeel, stor rund Plads, hvor flere Alleer samles; *pl.* des ronds-points.

Ronflant, e, *a.* snorkende; larmende, klingrende; *fig.* høittravende (om Stilen); des promesses-es, store og tomme Løfter. [rullende, brummende Lyd.

Ronflement, *m.* Snorken; *fig.* en

Ronfler, *v. n.* snorke; pruste; *fig.* dundre, buldre, brumme; *fig.* og *fa.* faire – des vers, declamere Vers med stærkt Eftertryk.

Ronfleur, se, *s.* Snorker, -ske.

Ronge, *m.* (Ch.) faire le –, drøvtygge (om Hjorten); *v.*

Ronger, *v. a.* gnave; fortære efterhaanden, bortæde; *fig.* nage, plage; ængste, udsuge; la rouille ronge le fer, Rust fortærer Jernet; le cheval ronge son frein, Hesten tykker sit Bidsel; *fig.* – son frein, skjule sin Harme hos sig selv; cet avoué ronge ses clients, denne Procurator udsuger sine Clientere; *prov.* donner un os à – à q., give En et Been at gnave, give En et Embede, el. volde En Bryderi.

Rongeur, se, *s.* og *a.* gnavende, nagende; *fig* le ver –, den nagende Orm, Samvittighedsnag; *s.* *m pl.* (H.n.) Gnavere, en Klasse af Pattedyrene. [Roquefort i Languedoc.

Roquefort, *m.* Slags Faareost fra

Roquelaure, *m.* Slags Reisekjole (under Ludvig d. 14de.)

Roquentin, *m.* gammel Mand, som gaaer i Barndom; *inus.*

Roquer, *v. n.* flytte Taarnet om paa den anden Side af Kongen i Schakspil.

Roquet, *m.* forh. Slags Overkjole; nu: Slags Mops el. Spids; *fig.* og *fa.* c'est un – qui aboie, det er et foragteligt Menneske, som overvælder med Uartigheder. [Guldtraadsrulle.

Roquetin, *m.* Silkespole; – de lames,

Roquette, *f.* (Bot.) Slags Kaal; (Artif.) Signal med Raketter.

Roquille, *f.* mindste Viinmaal, Fjerdepart af en Pægel; *pl.* Syltetøi af Appelsinskaller. [Melkekar.

Rorifère, *a.* (An.) vaisseaux –s,

Ros el. rot, *m.* (Tiss.) Væverkam.

Rosace, *f.* (Arch.) Rosette, et architektonisk Ornament.

Rosacées, *s. f. pl.* (Bot.) Rosaceer; *a.* plante rosacée, rosenartet Plante. [bærrose.

Rosage, *m.* (Bot.) Oleander, Laur-

Rosagine, *f.* s.s. rosage. [sterbaand.

Rosaire, *m.* Rosenkrands; Paterno-

Rosalie, *f.* (H. n.) Slags vingedækket Insect; (Mus.) Gjentagelse i en høiere el. dybere Tone.

Rosat, *a.* indeholdende Rosenessents.

Rosâtre, *a*, som har et Anstrøg af Rosenfarve; *p. u.*

Rosbif, *m.* stegt Oxekjød.

Rose, *f.* Rose; Diamant, flad forneden og tilsleben foroven i spidse Facetter (diamant en – el. à rosette); lille rosenformigt Bygningssirat til Karnisser og Capitæler; rundt Kirkevindue; Lydhul paa en Guitar; Sporehjul; (H. n.) Rødskalle, Karpeart (rosière); *pl.* Silketøier med Rosenmønster; – d'or, kunstig Rose, som Paven indvier og sender til fyrstelige Personer; eau de – el. eau –, Rosenvand; teint de lis et de –s, hvid og rød Ansigtsfarve; *fig.* être sur des –s, sur un lit de –s, have sine Herrens Dage, leve i Fryd og Glæde; *prov.* il n'est point de –s sans épines, ingen Glæde uden Sorg; il n'est point de si belle – qui ne devienne gratte-cul, (*pop.*) Skjønheden faaer en Ende; découvrir le pot aux –s, opdage Traaden i en Kjærlighedsforstaaelse; opdage en List; c'est la plus belle – de son chapeau, det er hans skjønneste Roes el. det Bedste, han eier.

Rose, *a.* rosenfarvet; *m.* Rosenfarve; *prov.* voir tout couleur de –, see Alt fra den skjønne Side.

Rosé, e, *a.* rosenrød, lyserød.

Roseau, *m.* Rør, Siv; *fig.* vankelmodigt Menneske; *pl.* (Sculp.) rørformige Sirater; *prov.* s'appuyer sur un –, sætte sin Lid til et svagt Menneske uden Indflydelse; être comme un –, plier à tout vent comme un –, være som et Siv for Vinden, uden al Fasthed el. Bestemthed.

Rose-croix, *m.* Rosenkreutser, Navn paa en Sect, der indbildte sig at have fundet den Vises Steen; øverste Grad i Frimureriet; *pl.* des rose-croix.

Rosée, *f.* Dug; Mellemrum mellem Tænderne i en Kam; – céleste, Manna; (Vét.) smaa Blodbraaber, som trænge

frem gjennem Hestens Hov, naar den udvirkes for nær; *fig.* og *fa.* tendre comme la –, meget mør.
Roselé, e, *a.* (Bot.) rosendannet.
Roselet, *m.* (H. n.) guulagtig Hermelin. [Rør.
Roselière, *f.* Grund, hvor der voxer
Roselle, *f* (H. n.) rødvinget Kramsfugl. [mynt, af Værdi omtr. 9 Rbdlr.
Rose-noble, *f.* gammel engelsk Guld-
Rose-noire, *f.* (Bot.) Slags Figen.
Roséole, *f.* (Méd.) formildede Meslinger. [Anstrøg.
Roser, *v. a.* give et karmoisinrødt
Roseraie, *f.* Rosenhauge, Rosenlund, Rosenkrat. [Peltsværk til Huer.
Rosereaux, *m. pl.* Slags russisk
Rosetier, *m.* Forfærdiger af Væverkamme. [roses-trémières
Rose-trémière, *f.* Stokrose; *pl.* des
Rosette, *f.* Rosette, Sløife i Form af en Rose; Rødtkridt; Rosensteen; Rosetkobber; rødt Blæk; rød Bogtrykkersværte; Rosetstempel; lille Skive, som angiver Timerne paa Meridianen af en Globus; (Horl.) Stillesskive, hvorpaa Uhret sættes frem el. tilbage.
Rosettier, *m.* (Serr.) Rosetstempel, Redskab, hvormed Knivsmede gjøre Rosetter.
Rosier, *m.* Rosentræ, Rosenbusk.
Rosière, *f.* Rosenbrud, ung Pige, som krandses med Roser til Udmærkelse for hendes gode Opførsel; (H. n.) Rødskalle (s. rose). [Havnød.
Rosmare (s udt.), *m.* (H. n.) Søko,
Rosoir, *m.* Redskab til at gjøre Lydhuller i Instrumenter.
Rossane, *f.* (Jard.) Slags Fersken.
Rosse, *f.* Skindmær; *prov.* il n'est si bon cheval qui ne devienne –, Alt ældes med Tiden.
Rossée, *f.* Dragt Prygl; *pop.*
Rosser, *v.a.* prygle, afbanke; *pop.*
Rossignol, *m.* Nattergal; Barkfløite; – d'Arcadie, et Æsel (*iron.* og *pop.*); (Serr.) Dirk; (Impr.) Forstuvning af Haandledet hos Bogtrykkerlærlinge; *pl.* Orgelpibe, som efterligner Nattergalens Sang.
Rossignoler, *v.n.* efterligne Nattergalens Sang; synge behageligt; *p.u.*
Rossignolet, *m.* lille Nattergal.
Rossignolette, *f.* Hunnattergal.
Rossinante, *f.* Skindmær; *fa.*
Rossolis, *m.* Likør, destilleret af Sukker og Brændevin; (Bot.) Soldug.
Roster, *v. a.* (Mar.) omvinde med tyndt Seilgarn.
Rostrale, *a. f.* (Ant.) bruges i Udtr. colonne –, Pille, smykket med Skibsgallioner; couronne –, Skibskrone.
Rostre, *m.* (H.n.) Deel af en eenskallet Musling, der ligner et langtstrakt Neb; *pl.* (Ant.) Talerstol i Rom, hvis Fodstykke var prydet med Skibsgallioner; (Arch.) Ornamenter i Form af Gallioner. [Sager; Steg (bedre: rôti).
Rôt (udt. rô), *m.* Anretning af stegte
Rot (udt. ro), *m.* Ræben, Opstøden fra Maven; (Tiss.) Væverkam (ros).
Rotacé, e, *a.* (Bot.) hjulformig.
Rotacisme, *m.* Snurren paa r i Udtalen. [skel, Diemuskel.
Rotateur, *m.* (An.) omdreiende Mu-
Rotation, *f.* Omdreining i en Kreds.
Rote, *f.* geistlig Ret i Rom; rund
Roter, *v. n.* ræbe; *bas.* [Gittar.
Roteur, se, *s.* En, som ræber; *bas.*
Rôti, *m.* Steg.
Rôtie, *f.* ristet Brødskive; une – au beurre, en Brødskive ristet i Smør; une – de beurre, en ristet Brødskive med Smør paa. [kamme.
Rotier, *m.* Forfærdiger af Væver-
Rotin el. rotang, *m.* Slags tyndt Spanskrør.
Rôtir, *v. a.* stege; riste; forbrænde; *v. n.* steges; *v. pr.* blive stegt, komme Ilden for nær, forbrændes; *fa.* hænge i Kakkelovnskrogen; *prov.* c'est un feu à – un bœuf, det er en meget stærk Ild; n'être bon ni à – ni à bouillir, ikke due til Nogetsomhelst; – le balai, henleve sin Tid i et maadeligt Embede; føre et udsvævende Levnet.
Rôtisserie, *f.* Udsalgssted for stegte Varer, Stegekjelder.
Rôtisseur, se, *s.* En, som steger Kjødvarer og udsælger samme; – en blanc, En, som kun tilbereder Kjødet til at steges.
Rôtissoire, *f.* Stegemaskine.
Rotonde, *f.* rund Bygning, Kuppel, som hviler paa Søiler og tjener til Ly; Pantheon i Rom. [*fa.*
Rotondité, *f.* Rundhed; Tykkelse;
Rotule, *f.* (An.) Knæskal.
Rotulien, ne, *a.* (An.) henhørende til Knæskallen. [lige.
Roture, *f.* uadelig Stand; de Uade-
Roturier, ère, *a.* uadelig, borgerlig;

famille -ère, borgerlig Familie; *s.* en Borgerlig, en Uadelig.

Roturièrement, *ad.* af borgerlig Herkomst; paa borgerlig Viis. [soire); *p.u.*

Rouable, *m.* Ildrage; Jernrive (ratis-

Rouage, *m.* alle en Maskines Hjul; Hjulverk; bois de –, Hjultømmer.

Rouan, *s.* og *a. m.* Rødskimmel, Graaskimmel; – vineux, Brunskimmel.

Rouanne, *f.* Toldvæsenets Mærkejern til at mærke Tømmer el. Viinfade; Huulbore.

Rouanner, *v. a.* sætte Mærke paa Tømmer el. Viinfade; udbore en Pompe, forstørre Aabningen af samme.

Rouannette, *f.* Redskab, hvormed Tømmermænd mærke Tømmeret.

Rouant, *a.m.* (Blas.) paon –, Paafugl, som udbreder Halen.

Rouble, *m.* Rubel, russisk Mynt af Værdi omtr. 11 Mk. [agtig, arabisk Fugl).

Rouc el. **rock**, *m.* Grib, Condor (fabel-

Rouche, *f.* (Mar.) Skrog af et Skib, som staaer paa Værftet.

Roucou, *m.* Orlean, Slags rød Farve.

Roucouer, *v. a.* male med Orlean; *v. pr.* male sig rød med Orlean (om de Vilde).

Roucoulement, *m.* Kurren.

Roucouler, *v. n.* kurre (om Duer); *fig.* tolke en Dame sin Kjærlighed; *v. a.* synge i en kjælen, smægtende Tone.

Roucouyer, *m.* Orlean, tropisk Træ af hvis Frugt faaes den røde Farve, der kaldes Orlean.

Roue, *f.* Hjul; Steile; faire la –, slaae Hjul el. vende Mølle (Drengeleg); udfolde Halen, som en Viste (om Paafugle og Kalkuner); *fig.* kroe sig, bryste sig; *fig.* la – de la fortune, Lykkens Hjul, Skjæbnens Omskiftning; être au haut (au plus haut) de la –, befinde sig paa en høi Post, paa Lykkens Top; être au bas (au plus bas) de la –, befinde sig i en lav Stilling el. i Elendighed; condamner à la –, dømme til Steilen, til at radbrækkes; être sur la –, lide store Smerter; være i en ængstelig Spænding; – de fortune, Lykkehjulet i Lotteri; pousser à la –, hjælpe En til at sætte et Foretagende igjennem; jeter des bâtons dans la –, forhindre en Sag, fremkalde Hindringer; cela sert comme une cinquième – à un carrosse, det nytter til Intetsomhelst; (Mar.) – de cordage, opskudt Trosse; – de gouvernail, Rat.

Roué, e, *p.* radbrækket; *fig.* mørbanket; overvældet af Træthed; – de coups, slaaet brun og blaa, krum og lam; être – de fatigue el. blot être –, være saa træt som om man var mørbanket.

Roué, e, *s.* Forbryder, som er bleven radbrækket; Forbryder, som fortjener at lægges paa Steile; et Menneske af fiin Dannelse men slette Sæder; et Fruentimmer af slet Levnet; *f. pl.* (Ch.) Hjortens Horn, naar de sidde tæt ved hinanden.

Rouelle, *f.* lille Hjul; rund Skive af Citroner, Æbler o desl.; – de veau, rund Skive af Laarstykket paa en Kalv.

Rouennais, e, *s.* Indvaaner i Rouen; *a.* kommende fra Rouen.

Rouennerie, *f.* (Com.) farvede Bomuldstøier fra Rouen.

Rouer, *v. a.* radbrække; *fig.* og *fa.* mørbanke; udmatte (s. roué); – q. de coups de bâton, overvælde En med Stokkeprygl, banke ham krum og lam; se faire –, udsætte sig for at blive overkjørt; (Mar.) – une manœuvre, skyde en Ende op. [kneb.

Rouerie, *f.* Skjelmstykke, Galgen-

Rouet, *m.* Rok; Rokkehjul; lille Hjul paa et gammelt Slags Skydegevær; hjulformig Træbund i en Brønd.

Rouette, *f.* lang og tynd Vidie.

Rouge, *a.* rød; gloende; – d'écarlate, skarlagenrød; – clair, høirød; – mort, blegrød; – foncé, mørkerød; fer –, gloende Jern; tirer sur q. à boulets –s, skyde med gloende Kugler paa En; *fig.* sige En Bitterheder, rive stærkt ned paa En; méchant comme un âne –, meget ondskabsfuld, stivsindet som en Kariolhest; *prov.* – au soir, blanc au matin c'est la journée du pélerin, en rød Aften og en klar Morgen bebude Vandreren en god Dag; *ad.* se fâcher tout –, blive alvorligt vred.

Rouge, *m.* rød Farve, det Røde; rød Sminke; (H. n.) rødfodet Vandfugl; le – lui monte au visage, han bliver ganske rød i Hovedet; mettre du –, sminke sig. [des rouges-ailes.

Rouge-aile, *m.* Viindrossel; *pl.*

Rougeâtre, *a.* rødagtig, rødlig.

Rougeaud, e, *s.* En, som har rødmussede Kinder; *a.* rødmusset.

Rouge-bord, *m.* bredfuldt Glas; *pl.* des rouges-bords.

Rouge-gorge, *m.* (H.n.) Rødkjelk; *pl.* des rouge-gorge. [rasin); *pl.* des-s--s.
Rouge-herbe, *f.* (Bot.) Boghvede(sar-
Rougeole, *f.* Mæslinger.
Rouge-queue, *m.* (H.n.) Rødstjert, blodhalet Vipstjert; *pl.* des rouge-queue. [Knurfisk (groudin).
Rouget, *m.* (H.n.) Mulle (mulet);
Rougette, *f.* (H. n.) Slags Flagermuus, flyvende Hund.
Rouge-trogne, *f.* Drukkenboltsfjæs, Brændeviinsnæse; *pl.* des rouge-trogne.
Rougeur, *f.* Rødme; Rødhed; rød ✝ let i Ansigtet (bruges i *pl.* kun i d. Betydn.).
Rougi, e, *p.* rødfarvet, rødmet; de l'eau -e, Vand med nogle Draaber rød Viin i.
Rougir, *v. a.* farve rød; gjøre gloende; *v. n.* blive rød; rødme af Undseelse el. Skam; - son eau, komme nogle Draaber rød Viin i Vandet, man vil drikke; - ses mains de sang, bestænke sine Hænder med Blod; - le fer, gjøre Jernet gloende; les cerises rougissent déjà, Kirsebærrene begynde allerede at rødme; - de honte, rødme af Skam; faire - q., bringe En til at rødme, til at blive undselig, til at skamme sig.
Rougissure, *f.* Kobberfarve.
Roui, e, *p.* som har en slet Smag; *m.* sentir le -, smage efter Karret, hvori Maden er tillavet.
Rouille, *f.* Rust; Fugtighedsplet paa Fortinningen af Speile; (Bot. og Agr.) Brand i Korn og desl. Planter; *fig.* grov Uvidenhed.
Rouiller, *v. a.* frembringe Rust, gjøre rusten; *fig.* sløve; *v. n.* og *v. pr.* blive rusten, rustne; *fig.* sløves; l'esprit se rouille dans l'oisiveté, Aanden sløves i Lediggang. [farvet.
Rouilleux, se, *a.* forrusten, rust-
Rouillure, *f.* Rust; Rustplet.
Rouir, *v. a.* lægge Hør el. Hamp i Blød; *v. n.* ligge i Blød. [el. Hamp.
Rouissage, *m.* Udblødning af Hør
Roulade, *f.* Rullen ned ad (*fa.*); (Mus.) Toneløb, Trille.
Roulage, *m.* Rullen afsted, let Rullen; Varers Transport til Vogns, Vognmandsbefordring; Sted, hvorfra Varer befordres, Befordringscomptoir.
Roulaison, *f.* (Suc.) Arbeide ved Udpresning af Sukkerrør; Kogning af samme.

Roulant, e, *a.* som ruller let afsted, som er i Gang; chemin -, god, bekvem Kjørevei; chaise -e, tohjulet Censpænderdvogn; (Chir.) veine -e, Aare, som skifter Plads, naar man sætter Fingeren paa samme; (Impr.) presse -e, Presse, som er i Gang; (Mil.) feu -, Løbeild, vedvarende Musketild; *fig.* un feu - de saillies, en Strøm af Vittigheder.
Rouleau, *m.* Rulle, sammenrullet Tut; Valtse; Rullestok; langagtig Flaske; (Impr.) Trævaltse, hvormed Formen sværtes; (H. n.) Valtsesnekke; *fig.* être au bout de son -, være paa Bunden af sine Penge; have udtømt alle sine Argumenter.
Roulée, *f.* (Pê.) Slags Fiskegarn, Lampretgarn; *pop.* Prygl.
Roulement, *m.* Rullen; *fig.* Omvexling i Embedsforretningers Bestyrelse; - d'yeux, Fordreining af Øinene; (Mus.) Toneløb, Roulade; Hvirvel af Trommer.
Rouler, *v. a.* rulle, trille; dreie, vinde; sammenrulle; *v. n.* rulle, dreie sig om sig selv; *fig.* være i Overflod; flakke om; have sit Udkomme; slaae sig igjennem; skifte med hinanden i Bestyrelsen af Forretninger; (Mar.) slingre; *v. pr.* vælte sig, boltre sig; - une boule, trille en Kugle; - les yeux, fordreie Øinene; se - sur l'herbe, boltre sig i Græsset; - un papier, rulle et Papir sammen; *pop.* - carrosse, holde Heste og Vogn, *fig.* - doucement sa vie, slaae sig igjennem, føre et jevnt, tarveligt Liv; - sa vie comme on peut, føre et kummerligt Liv, slæbe sig igjennem; - de grands projets dans la tête, beskjæftige sine Tanker med store Planer; faire - la presse, sætte Pressen i Gang, udgive Bøger; il roule sur l'or et l'argent, han er meget rig; l'argent roule dans cette maison, der er Overflod af Penge i dette Huus; la conversation roule sur cette matière, Samtalen dreier sig om denne Materie; tout roule sur lui, Alt beroer paa ham, han er Hovedhjulet; mille pensées différentes lui roulent dans la tête, tusinde forskjellige Tanker løbe ham om i Hovedet; il y a long-temps qu'il roule par le monde, han har i lang Tid flakket om i Verden; il n'a point de biens, mais il

ne laisse pas de –, han har ingen Formue, men han slaaer sig dog igjennem; il roule avec son ami, han stifter i Arbeidet med sin Ben; le revenu de son emploi roule entre telle et telle somme, Indtægten af hans Embede varierer mellem den og den Summa; *prov.* pierre qui roule n'amasse point de mousse, den, som idelig flakker om, bliver ikke rig; nous roulâmes toute la nuit, vi kjørte (om et Skib, vi slingrede) hele Natten.

Roulet, *m.* Rullestok.

Roulette, *f.* lille Hjul, Trille; Hasardspil med Kugle, Rouletspil; – d'enfant, Gangvogn, Trillevogn; *fig.* cela va comme sur des roulettes, det gaaer som om det var smurt, let og bekvemt.

Rouleur, *m.* (H n.) Viinrankens Snudebille; (Mar.) Skib, som slingrer stærkt.

Rouleuse, *f.* Larve, som sammenvikler Bladene, hvori den forvandler sig. [stærkt (om Fartøier).

Rouleux, se, *a.* (Mar.) som slingrer

Roulier, *m.* Fragtmand.

Roulier, ère, *a.* som befares især af Fragtmænd (om Landeveie).

Roulière, *f.* Fragtmands Blouse.

Roulis, *m.* (Mar.) Slingren, Overhaling. [fabrikanterc.

Rouloir, *m.* Rulletræ hos Voxlys-

Roulon, *m.* Trin i en Stige; (Men.) Tremme i et Gelænder. [lige Amerika.

Rounoir, *m.* (H.n.) Egern i det nord-

Roupeau, *m.* (H. n.) Slags Heire.

Roupie, *f.* Næsedryp; ostindisk Guldmynt.

Roupieux, se, *a.* som Næsen drypper paa; sygelig; bedrøvet; *pop. p. u.*

Roupiller, *v. n.* slumre, blunde; have Næsedryp; *fa.* [til at blunde; *fa.*

Roupilleur, se, *s.* En, som har Hang

Rouquet, *m.* (Ch.) Ramler, Hanhare.

Roure, *m.* s. rouvre. [angle med.

Roussaille, *f.* (Pê.) lille Fisk til at

Roussard, *m.* rødagtig Sandsteenslag, som findes i Kridtbjerge.

Roussarde, *f.* (H.n.) Nilkarpe.

Roussâtre, *a.* rødlig, rødagtig.

Rousse, *f.* rødhaaret Fruentimmer.

Rousseau, *s.* og *a. m.* rødhaaret Menneske; (H. n) Rødstjert (rouge-queue); Slags stor Krabe.

Rousselet, *m.* (Jard.) rødSukkerpære; (Bot.) – marron, Slags Træsvamp.

Rousseline, *f.* (Jard.) Slags Sukkerpære (rousselet).

Rousserole, *f.* (H.n.) Slags Drossel.

Rousset, *m.* (H. n.) stumphalet Kænguruh el. Pungdyr (didelphe).

Roussette, *f.* (H. n.) Slags stor ostindisk Flagermuus (rougette); Slags Haifisk; lille Gjøgemoder.

Rousseur, *f.* Rødhed; *pl.* Fregner, Sommerpletter.

Roussi, *m.* brændt el. sveden Lugt; Rusleder (cuir de Rsssie); cela sent le –, det lugter svedent.

Roussier *m.* sandig Jernmine.

Roussiller, *v.a.* brænde lidt, svide; gjøre rød. [*fa.* un – d'Arcadie, et Æsel.

Roussin, *m.* stærk, undersætsig Hingst;

Roussir, *v. a.* gjøre rød, branke; *v. n.* blive rød el. brandguul; blive brændt, svides. [terning.

Rousture, *f.* (Mar.) Surring, San-

Roût el. raout (engelsk Ord; l udt.); *m.* talrigt Aftenselskab (cercle). [Skuddet.

Routailler, *v. a.* (Ch.) drive Vildtet i

Route, *f.* Vei, Landevei; Reiseroute; Marschroute, Marschbestemmelse; Bane; *fig.* Fremgangsmaade; (Mar.) Cours; être en –, være underveis; faire – ensemble, reise sammen; faire –, seile sin Cours; faire fausse –, tage feil af Veien, styre en falsk Cours, mastere sin Cours; *fig.* bruge en urigtig Fremgangsmaade for at naae sit Maal; prendre une bonne –, bruge de rette Midler, som føre til Maalet; à vau-de-route, *loc. ad.* over Hals og Hoved, i Uorden (om en Flugt; *v.*).

Router, *v. a.* vænne En til Noget (bruges kun i le part.; s. routiner).

Routier, *m.* En, som kjender alle Veie (*v.*); Conducteur el. Diligencefører (i Holland); *fig.* Mand, som har megen Erfaring, klog og forsigtig Mand; (Mar.) Samling af Kort og Angivelse af Courset, Veiviisningsbog for Søfarende. [el. Coursen.

Routier, ère, *a.* som angiver Veien

Routine, *f.* Øvelse, erhvervet ved lang Vane el. Erfaring; gammel Vane, Slendrian.

Routiner, *v. a.* lære En Noget ved Øvelse; *v. pr.* vænne sig til Noget ved gjentagen Øvelse; især i le part. il est –é à ce travail, han er meget øvet i dette Arbeide.

Routinier, ère, *s.* og *a.* En, som kun følger Vane el. gammel Slendrian.
Routoir, *m.* Sted, hvor Hamp el. Hør lægges i Blød.
Rouverin, *a. m.* (Mét.) bruges kun i Udtr. fer –, Jern, som er fuldt af Revner, som let gaaer i Stykker, naar det smedes.
Rouvieux el. bedre roux-vieux, *s.* og *a. m.* (Vét.) Skab paa Hestens Bringe nær ved Manken, som foraarsager Haarenes Affald; indgroet Skab hos Hunde.
Rouvre el. roure, *m.* (Bot.) Steeneg.
Rouvrir, *v. a.* aabne igjen; *fig.* fornye, oprippe; – la plaie de q., oprive paa Ny Ens Kummer.
Roux, rousse, *a.* brandguul; rødhaaret; un homme –, en rødhaaret Mand; beurre –, branket Smør; vents – el. – vents, kolde, tørre Foraarsvinde; lune -sse, Aprilmaane.
Roux, *m.* rødhaaret Mand; brandrød Farve; branket Smørsauce; (Bot.) Slags Træsvamp.
Royal, e. *a.* kongelig; *fig.* høi, prægtig; prince –, Kronprinds; almanach –, Statscalender; cour –e, Overappellationsret; *pl. m.* –yaux.
Royale, *f.* Slags tyndt Lærred til Foer; Slags Halvklæde; forh. Fipskjæg (impériale, mouche). [tigt; ædelt.
Royalement, *ad.* kongeligt; præg-
Royalisme, *m.* Kongens Parti; kongeligsindet Tænkemaade; Hengivenhed for Kongehuset.
Royaliste, *m.* Tilhænger af Kongedømmet; *a.* kongeligsindet. [redømme.
Royaume, *m.* Kongerige; Rige, Her-
Royauté, *f.* Kongeværdighed.
Ru, *m.* lille Kanal, lille Vandgrøft.
Ruade, *f.* Hestens Slaaen bag ud; *fig.* og *fa.* uventet Uartighed. [Rubin.
Rubace el. rubacelle, *f.* Slags lys
Ruban, *m.* Baand; (H. n.) – de mer, Baandfisk; (Bot.) – d'eau, Baandgræs. [udtrække Vox i tynde Strimler.
Rubaner, *v. a.* beslaae med Baand;
Rubanerie, *f.* Baandfabrik; Baandhandel. [Baandhandler, -ske.
Rubanier, ère, *s.* Baandvæver;
Rubanté, e, *a.* besat med Baand; *fa.*
Rubéfaction, *f.* (Méd.) rød Hidsighed i Huden, Hudrødme.
Rubéfiant, e, *a.* (Méd.) foraarsagende Hudrødme; *s. m.* hidsende Middel, som foraarsager Hudrødme.
Rubéfier, *v. a.* (Méd.) gjøre Huden rød. [Tudsegift; Slags giftig Tudse.
Rubette, *f.* Saft af en giftig Tudse,
Rubiacé, e, *a.* krapfarvet.
Rubiacée, *f.* (Bot.) Rubiacee, Krap.
Rubican, *a. m.* (om Heste) som har isprængte hvide Haar, stikkelhaaret; *s. m.* Hestes hvidspættede Farve.
Rubicond, e, *a.* rød, kobberfarvet (bruges kun om Ansigtet); *plais.*
Rubification, *f.* Frembringelse af Rødme (s. rubéfaction). [ruster.
Rubigineux, se, *a.* rustet; som let
Rubin, *m.* (H. n.) amerikansk Fluesnapper. [rødt Metalpræparat.
Rubine, *f.* rød Sølvmine; (Chi.)
Rubis, *m.* Rubin; *fig.* rød Finne i Ansigtet (*pop.*); (H. n.) Slags Colibri; – balais, blodrød Rubin; – spinelle, guulrød Rubin; – vermeille, skarlagenrød Rubin; *fa.* faire – sur l'ongle, drikke Glasset ud til den sidste Draabe; faire payer – sur l'ongle, lade En betale til den sidste Skilling, Intet eftergive.
Rubricaire, *m.* En, som kjender alle Forskrifter i Bønnebogen el. alle Underafdelinger af et Skrift; *fa.* Ven af smaalige Formaliteter.
Rubrique, *f.* Slags rød Jord, Rødkridt; Stedet, hvorfra en Aviseefterretning meddeles; (Impr.) rødt Blæk, hvormed Overskrifter forh. trykkedes; *fig.* og *fa.* gammeldags Methode; List, Omsvøb, Fif; *pl.* Overskrifter i Lovbøger; Forskrifter indeholdte i Bønnebogen.
Ruche, *f.* Bikube; (An.) Forgaard i Høregangen; (Cout.) pibet Strimmel el. Rouleau paa en Fruentimmerkappe el. Halskrave; châtrer une –, borttage Honning og Vox af en Bikube; *fig.* fâcher une –, paadrage sig mange smaa Fjender.
Ruché, e, *p.* forsynet med Ruleauer, pibet (om Fruentimmerpynt).
Rucher, *m.* Sted, hvor der findes Bikuber. [Ruleauer.
Rucher, *v. a.* (Cout.) forsyne med
Rudânier, ère, *a.* barsk i sin Tale; beauté -ère, Skjønhed, som bider Alle kort af; *pop. v. inus.*
Rude, *a.* knudret, ujevn; stram, bidende (om Smagen); vanskelig; trættende; *fig.* raa, plump; barsk, frastødende; streng; haard; hæftig, voldsom, farlig; peau –, ujevn, struppet Hud; il a la main –, han har en tung el.

haard Haand; *fig.* hiver –, streng Vinter; des mœurs –s, raae, plumpe Sæder; une – attaque, et hæftigt Angreb; avoir la voix –, have en barsk Stemme; il est – aux pauvres gens, han er haard imod de Fattige; les temps sont –s, Tiderne ere besværlige; un – coup, et haardt Stød; une – tentation, en svær Fristelse; la règle de ces religieux est –, disse Munkes Klosterregel er streng; un – adversaire, en farlig (*iron.*) Modstander; – joueur, et Menneske, der ikke er godt at give sig i Kast med.

Rudement, *ad.* paa en haard el. barsk Maade; strengt, hæftigt; voldsomt; aller – en besogne, arbeide med stor Iver; ufortrødent; uden Ophold; il y va –, han gaaer alvorligt tilværks; *fa.* manger, boire –, spise, drikke dygtigt.

Rudenté, *p.* og *a.* (Arch.) smykket med smalle Stænger (paa Foden af Søiler).

Rudenter, *v. a.* (Arch.) anbringe paa Foden af Søiler Ornamenter i Form af Stænger el. indflettede Toug.

Rudenture, *f.* (Arch.) Søileornament i Form af Stænger el. Toug.

Rudéral, e, *a.* voxende paa gamle Bygninger el. Ruiner; *pl. m.* -raux.

Rudération, *f.* (Arch.) grovt Muurarbeide med Muurgruus el. slet Materiale; *p. u.*

Rudesse, *f.* Ujevnhed; Hvashed; Barskhed; *fig.* Raahed, Plumhed; Haardhed, Strenghed; *pl.* haarde Ord; haard og streng Behandling; raa Opførsel.

Rudiaire, *m.* (Ant.) Gladiator, som havde erholdt en Æreskaarde og var bleven Borger.

Rudiment, *m.* Bog indeholdende Begyndelsesgrundene af den latinske Sproglære; *pl.* første Grunde af en Kunst el. Videnskab; Grundtræk af Organernes Dannelse; *fig.* og *fa.* il est encore au –, han er endnu en Begynder i sit Fag.

Rudoiement, *m.* haard, barsk Tiltale.

Rudoyer, *v. a.* tiltale En i en barsk Tone, overfuse En; (Man.) bruge stærkt Sporen el. Pidsken.

Rue, *f.* Gade; *fa.* être fou à courir les –s, være meget naragtig, taabelig; vieux comme les –s, meget gammel; cette nouvelle court les –s, les –s en sont pavées, denne Nyhed er almindelig udbredt, kjendt af Alle; il a pignon sur rue, han eier sit eget Huus, han har faste Eiendomme; (Bot.) Rude, Rutacee.

Ruelle, *f.* Stræde, lille Gade; Rum mellem Sengen og Væggen; *fig.* og *fa.* il passe sa vie dans les –s, han holder meget af Dameselskab (*v.*).

Rueller, *v. a.* (Agr.) kun i Udtr. – la vigne, anlægge en Fodsti el. et Vandløb gjennem en Viingaard ved at hobe Jorden op om Viinstokkene.

Ruer, *v. a.* kaste med Magt, slænge; slaae; *v.n.* kaste en Steen (*v.*); slaae bag ud (om Heste); *v. pr.* styrte sig over En; kaste sig over Noget; *fa.* – de grands coups à tort et à travers, uddele vældige Slag til alle Sider; les plus grands coups sont –és, det Vanskeligste er overstaaet (*v.*); – en vache, slaae ud med Forbenene.

Rueur, se, *s.* Hest, som slaaer bagud.

Rufien, *m.* udsvævende Menneske; Ruffer (*v*).

Rugine, *f.* (Dent.) Redskab til at borttage Viinsteen af Tænderne.

Ruginer, *v. a.* (Dent.) rense Tænderne for Viinsteen.

Rugir, *v. n.* brøle (om Løven, Tigeren o. desl. Dyr).

Rugissant, e, *a.* brølende.

Rugissement, *m.* Brøl.

Rugosité, *f.* (Bot.) Rynkethed.

Rugueux, se, *a.* (Bot.) rynket.

Ruilée, *f.* (Maç.) Gibskant, hvormed Tagsteen forenes med Muren el. med Tagvinduer.

Ruine, *f.* Ødelæggelse, Tilintetgjørelse; Undergang; *fig.* Tab af Eiendom, af Ære og Anseelse; Aarsag i en Ødelæggelse, Fordærvelse; *pl.* Ruiner, Levninger af en ødelagt Bygning; *fig.* battre q. en –, tilintetgjøre alle Ens Argumenter, slaae En af Marken; s'élever sur les ruines d'un autre, hæve sig paa en Andens Undergang.

Ruiner, *v. a.* nedrive, omstyrte, tilintetgjøre, ødelægge; *fig.* være Aarsag i Ens Undergang; *v. pr.* falde sammen, forfalde; *fig.* gaae til Grunde, ødelægge sig; cette affaire l'a –é de réputation, denne Sag har tilintetgjort hans gode Navn og Rygte; il se ruine en folles emplettes, han ødelægger sig ved taabelige Indkjøb.

Ruineux, se, *a.* faldefærdig, truende med at styrte sammen; *fig.* ødelæggende, fordærvelig; *fig.* bâtir sur des fondements –, bygge sit Haab paa Sand.

Ruinure, *f* (Charp.) Fure, hugget i Bjælker for at forene samme med Muurarbeide.

Ruisseau, *m.* Bæk; Rende, Rendesteen; *fig.* Strøm; *fig.* cette nouvelle est ramassée dans le –, denne Nyhed er hentet fra Gaden, har et lavt Udspring; elle traine dans le –, den er forslidt, almindelig bekjendt; des –x de larmes, Strømme af Taarer; s. rivière. [dryppende.

Ruisselant, e, *a.* rislende, rindende;

Ruisseler, *v.n.* risle, rinde; dryppe.

Rum, *m.* s. rhum. [Kompas.

Rumb (udt. romb), *m.* Vindstreg i

Rumen (en udt. ène), *m.* (An.) første Mave hos de drøvtyggende Dyr.

Rumeur, *f.* almindelig Murren; pludseligt Udbrud af Misfornøielse; oprørsk Gjæring, Uro; forvirret Larm; almindelig Mening el. Mistanke imod En; exciter de la –, stifte Uro.

Ruminant, e, *a* drøvtyggende; *s.pl.* drøvtyggende Dyr.

Rumination, *f.* Drøvtygning.

Ruminer, *v.a.* og *n.* tygge Drøv; *fig.* nøie overveie, drøfte.

Runcaire, *m.* Valdenser, Medlem af en Religionsfect, der holdt sine Forsamlinger i Skove.

Runciné, e, *a.* (Bot.) høvldannet.

Runes el. rhunes, *f.pl.* Runer.

Runique, *a.* lettres el. caractères –s, Runeskrift.

Runographie, *f.* Runebeskrivelse.

Ruption, *f.* Afbrydelse.

Ruptoire, *m.* (Méd.) ætsende Middel.

Rupture, *f.* Opbrydelse; Rift i Tøi; Brok; *fig.* Brud; Ophævelse; (Peint.) Farvernes Brydning el. Blanding; la – d'une porte, Opbrydelse af en Dør; la – d'une veine, Opspringen af en Aare; la – d'un os, et Beenbrud; la – de la paix, Brud paa Freden; la du mariage, Ophævelse af Ægteskabet.

Rural, e, *a.* henhørende til Landvæsenet; landlig; l'économie –e, Landoeconomi; la vie –e, Landlivet; *pl.m.*-raux.

Ruse, *f.* List, Snedighed; *pl.* Rænker, Kneb; (Ch.) et jaget Dyrs Omveie.

Rusé, e, *p.* listig, snedig, snu, rænkefuld; *fa.* c'est un – compère, det er er en snu Karl, et snedigt Menneske; *s.* listigt, rænkefuldt Menneske.

Ruser, *v.n.* bruge List, anvende Kunstgreb; (Ch.) tage en Omvei for at skuffe Hundene. [det russiske Sprog; *a.* russisk.

Russe, *s.* Russer, Russerinde; *s.m.*

Russie, *f.* Rusland.

Rustaud, e, *s.* Bondeknold, Bondetøs; *a.* plump, udannet, bondeagtig.

Rustauderie, *f.* Plumphed, Bondevæsen; *fa.* [hed, Raahed.

Rusticité, *f.* Plumphed, Udannet-

Rustique, *a.* landlig; vild, udyrket; *fig.* raa, udannet, uslebeen; (Arch.) l'ordre – el. le –, den simpleste (toscanske) Søileorden. [agtig el. udannet Maade.

Rustiquement, *ad.* paa en raa, bonde-

Rustiquer, *v. a.* (Arch.) give en Bygning et Udseende i Smag af den toscanske Orden; – des pierres, tilhugge Stene groft. [*s.m.* Tølper.

Rustre, *a.* plump, tølperagtig;

Rut (t udt), *m.* (Ch.) Brunst; Brunsttid.

Rutacée, *f.* (Bot.) Rutacee (rue).

Rutèle, *f.* (H.n.) Slags Torbist.

Rutilant, e, *a.* (Chi.) rødlig.

Ryptique, *a.* (Méd.) rensende; *m.* rensende Middel.

S.

S, *m.* dette Bogstav føies, som Vellydsbogstav, til 2den Person i Enkelt. i l'impératif af de Verber, som i denne Person endes paa et stumt e, naar derefter følger Pron. en el. y: manges-en la moitié, spiis Halvdelen deraf; touches-y, rør derved; *fig.* og *fa.* faire des S, slingre fra den ene Side til den anden (om en Beruset).

Sa, *a. pr. f.* sin, dens, dets; s. son.

Sabah, *m.* Daggry hos Tyrkerne.

Sabaïsme, *m.* s. sabéisme.

Sabbat, *m.* Jødernes Sabat, den sidste Dag i Ugen; Hexenes natlige Sammenkomst, Hexedands; *fig.* og *fa.* stor, forvirret Støi; Skrigen, Skjænden; sa femme lui fera un beau –, hans Kone vil ringe for hans Øren, holde et syndigt Huus med ham.

Sabbataire, *a.* helligholdende Sabaten; *s. m.* schismatisk Jøde.

Sabbatine, *f.* philosophisk Disputeerøvelse, som holdtes i Skolerne om Løverdagen; fælles Aftensmaaltid Løverdagaften.

Sabbatique, *a.* i Udtr. année –, Sabbataar, som indtraf hvert syvende Aar, og i hvilket Slaverne frigaves og Jorden hvilede.

Sabbatiser, *v. n.* overholde Sabbaten; *p. u.* [Sabbaten.

Sabbatisme, *m.* Overholdelse af

Sabech (ch udt. k), *m* (H. n.) Duehøg.

Sabéen, ne, *s.* Sabæer.

Sabéisme, sabaïsme el. sabisme, *m.* Ildtilbedernes Religion; Tilbedelse af Solen, Stjernerne og Ilden. [nier).

Sabine, *f.* (Bot.) Sevenbom (savi-

Sable, *m.* Sand; Nyregruus; Timeglas; (Blas.) den sorte Farve, som betegnes med Krydsstreger; – de ravine, Drivesand; – mouvant, Flyvesand; *fig.* il a du – dans les yeux, han er søvnig; bâtir sur le –, bygge sit Haab paa en svag Grund; (Mar.) manger son –, vende sit Timeglas, før det er udløbet.

Sablé, e, *p.* belagt el. bestrøet med Sand; chemin –, Sandvei; fontaine –e, Vandrensemaskine.

Sabler, *v. a.* bestrøe med Sand; *fa.* uddrikke i een Slurk; – un verre de vin, tømme et Glas Viin paa een Gang; (Rel.) – l'ouvrage, indbinde Bøger plumpt.

Sableur, *m.* Arbeider, som danner Smelteformer i Sand; dygtig Drikkebroder.

Sableux, se, *a.* sandig; fond –, Sandbund; farine –se, Meel blandet med Sand.

Sablier, *m.* Sandmand, som udsælger Sand; Timeglas; Sandhuus; (Bot.) Slags lille amerikansk Træ, hvis Frugt kan bruges som Sandhuus.

Sablière, *f.* Sandgrav; (Charp.) langt Stykke Træ, som bruges til Fodstykke under Bjælker.

Sablon, *m.* fiint Sand. [Sand.

Sablonner, *v. a.* skure med fiint

Sablonnette, *f.* (Verr.) Beholder, hvori det udvaskede Sand opbevares over Smelteovnen.

Sablonneux, se, *a.* sandig. [mand.

Sablonnier, *m.* Sandhandler, Sand-

Sablonnière, *f.* Sandgrav; Sandkiste; Sandudsælgerske.

Sabord, *m.* (Mar.) Stykport.

Saborder, *v. n.* (Mar.) gjøre Huller i Bunden af et Skib for at sænke samme.

Sabot, *m.* Træsko; Top til at lege med; Hestehov; Slags Tøffel med Hælestykke; Messingbeslag paa Fødderne af et Bord el. en Kommode; Jernbeslag paa Enden af Pæle, der nedrammes; Hjulvinge til at standse Vognens Fart ned ad en Bakke; lille Badekar, dannet som en Træsko; Bierfiedlerfiolin; Slags stort Buur til Fjærkræes Transport; (Cout.) Fruentimmer-Ærme med flere Rader Blonder; (Impr.) Kasse, hvori ubrugelige Skrifttegn aflægges; (Men.) Redskab til Forfærdigelse af Karnisværk; (H. n.) Topsnekke; le – dort, Toppen dreier sig saa hurtigt, at den synes ubevægelig; *prov.* dormir comme un –, sove trygt, som en Steen; il a du foin dans ses –s, (om en Bonde) han har Penge paa Kistebunden; elle a cassé son –, hun har forspildt sit gode Navn, hun har været uforsigtig.

Saboter, *v. n.* gjøre Larm med sine Træsko; spille Top; *v. a.* valke Klæde med Træsko. [gjør Støi med sine Træsko.

Saboteur, *m.* Træskomager; En, som

Sabotier, *m.* Træskomager; En, som gaaer med Træsko; (H. n.) Dyret i Topsnekken.

Sabotière, *f.* Fruentimmer, som gaaer med Træsko, el. som handler med Træsko; Træskodands.

Sabouler, *v. a.* plage En, rive En fra den ene Side til den anden; *fig.* nedrive, tirre, udskjælde; *pop.*

Sabrade, *f.* Nedsablen.

Sabre, *m.* Sabel; Pallask; remettre le –, stikke Sablen ind; coup de –, Sabelhug; coup de plat de –, Fugtel.

Sabrenas, *m.* Fusker. [fuske; *pop.*

Sabrenasser el. sabrenauder, *v. a.*

Sabrer, *v. a.* uddele Sabelhug, nedsable; *fig.* og *fa.* – une affaire, afgjøre en Sag i Hast, uden at undersøge samme. [berdache).

Sabretache, *f.* Husartaske (ogs. sa-

Sabreur, *m.* en Kriger, som bruger godt sin Sabel, som hugger godt fra sig; *fig.* og *fa.* En, som afførdiger Alt i stor Hast (i d. Betydn. ogs. *f.* –se).

Sabuleux, se, *a.* fuld af Sand, drivende med el. afsættende Sand.

Saburral, e, *a.* (Méd.) hidrørende fra Forstoppelse af Sliim i Afføringscanalerne; *pl. m.* –raux.

Saburre, *f.* (Méd.) Sliim i Afføringscanalerne; (Mar.) Gruus til Baglast.

Sac, *m.* Sæk, Pose; Randsel; Bodskjole; en Sags Actstykker (sac de procès, hellere: les pièces, le dossier); en Stads Udplyndring; *fig.* og *pop.* Mave; (Chir.) Samling af Materie om en Byld; – de nuit, Reise-

pose til sit Nattøi; – à ouvrage, Sypose; – à terre, Sandsæk til hurtig Anlægning af Skandser; – à vin, Drukkenbolt; un cul-de-sac, en lille Gade, som er lukket i den ene Ende; *fig.* og *fa.* un homme de – et de corde, en Galgenstrik, et slet Menneske; mettre q. au –, stoppe Munden paa En, sætte ham ud af Stand til at svare paa hvad der indvendes; vider son –, sige Alt hvad man veed om en Sag, udtømme sig; voir le fond du –, see dybt i Tingen, gjennemskue Hemmeligheden; votre affaire est dans le –, Deres Sag er i god Gang; c'est la meilleure pièce de son –, det er det, hvorved han bedst naaer Maalet; avoir la tête dans un –, være uvidende om hvad der foregaaer; tirer d'un – deux moutures, drage dobbelt Fordeel af en Sag; trousser son – et ses quilles, tage sin Bylt og gaae sin Vei; donner à q. son – et ses quilles, afskedige En, give En Reisepas; se couvrir d'un – mouillé, benytte sig af en flau Undskyldning; *prov.* il ne saurait sortir d'un – que ce qui y est, man maa intet Klogt vente af en Tosse, intet Godt af et slet Menneske; ne jugez pas sur l'étiquette du sac, skuer ikke Hunden paa Haarene.

Saccade, *f.* stærkt Ryk i Hestetømmen; hæftigt Stød el. Ryk; *fig.* drøi Irettesættelse; Sindsulighed; Uregelmæssighed i Stilen; par -s, *loc. ad.* stødeviis.

Saccadé, e, *p.* ofte afbrudt; *fig.* uregelmæssig; mouvements -s, hæftige og uregelmæssige Bevægelser; style –, Stiil bestaaende af korte, usammenmenhængende Sætninger. [Tømme.

Saccader, *v. a.* rykke i Hestens

Saccage, *m.* Forstyrrelse; Omrodning; uordentlig sammenkastet Dynge (*pop.*).

Saccagement, *m.* Plyndring.

Saccager, *v. a.* plyndre; *fa.* vende op og ned paa Alt, bringe Alt i Forstyrrelse. [sukkret; *v. pr.* blive sukkret.

Saccharifier (ch udt. k), *v. a.* gjøre

Sacerdoce, *m.* Præsteembede, Præsteværdighed, Præstedømme; Præstestand; Præsteskab. [-taux.

Sacerdotal, e, *a.* præstelig; *pl. m.*

Sachée, *f.* Sækfuld. [ensacher.

Sacher, *v a.* putte i en Sæk; bedre:

Sachet, *m.* lille Sæk, Pose; Krydderpose.

Sacoche, *f.* Reisetaske, Courreertaske til at hænge foran Sadelbuen; Pengepose; Pengene i samme. [Gesims.

Sacome, *m.* (Arch.) fremstaaende

Sacquage, *m.* Afgift af hver Sæk Salt, Korn o. desl., der bragtes til Torvs; *v.*

Sacquatier, *m.* Betjent, som hævede Afgift af hver Sæk Salt el. Korn, der bragtes til Torvs; Vognmand, som kjører med Kulsække.

Sacquier, *m.* (Mar.) Havnebetjent, som besørger Sække med Salt, Korn o. desl. Varer lossede el. ladede ombord.

Sacraire, *m.* (Anc.) Familiekapel, Bedehuus.

Sacramentaire, *m.* Tilhænger af en protestantisk Sect, der har afvigende Meninger om Sacramenterne; Sacramentbog om Uddeling af Sacramenterne og den dermed forbundne Kirketjeneste.

Sacramental, e, el. Sacramentel, le, *a.* angaaende Sacramentet; *pl. m.* -taux, -tels. [ment.

Sacramentalement, *ad.* som Sacra-

Sacre, *m.* Salving, Kroning; Bispeindvielse; (Fauc.) Hun-Falk; (Art.) forh. tipundig Kanon.

Sacré, e, *p.* og *a.* hellig; ukrænkelig; ærværdig; afskyelig, forbandet; les livres -s, de hellige Bøger, det gamle og nye Testament; les ordres -s, Præsteembedet, Diacon- og Underdiaconembedet; le – collège, Cardinalcollegiet; ce – vilain, denne afskyelige Gnier; *fig.* avoir le feu –, have den hellige Ild, Genie; (Méd.) le feu –, Slags Rosenfeber; le mal –, den faldende Syge; ... *s. m.* det Hellige (modsf. le profane).

Sacrement, *m.* Sacrament; Giftermaal (*plais.*); le saint –, den hellige Nadvere, Hostien; le saint – de l'autel, Hostieæsken, Monstrantsen; s'approcher des -s, skrifte og gaae til Alters; fréquenter les -s, gaae ofte til Communion; *fa.* og *plais.* il n'aime pas le –, han holder ikke af Giftermaal.

Sacrer, *v. a.* indvie, salve; *v. n.* bande, sværge, tage Guds Navn forfængeligt; *fa.*

Sacret, *m.* (Fauc.) Hanfalk (s. sacre); (Art.) Slags gammel Kanon.

Sacrifiable, *a.* som kan tjene til Offer. [-inde.

Sacrificateur, trice, *s.* Offerpræst;

Sacrificatoire, *a.* henhørende til Offertjenesten. [Offerpræstværdighed.
Sacrificature, *f.* Offerpræsteembede,
Sacrifice, *m.* Offring; Offer; *fig.* Opoffrelse; offrir qc. en –, bringe Noget til Offer; – de louanges, Takkeoffer; faire à q. le – de ce qu'on a de plus cher, offre En det Kjæreste, man har; *prov.* obéissance vaut mieux que –, Lydighed er Gud behageligere end Offer.
Sacrifier, *v. a.* offre; bringe En et Offer; *fig.* opoffre, anvende, hellige; *v. pr.* opoffre sig; – aux idoles, offre til Afguderne; – aux grâces, antage et behageligt Væsen, udtrykke sig med Smag; – au goût de son siècle, rette sig efter sit Aarhundredes Smag; – ses intérêts à son ami, opoffre sin egen Interesse for sin Ven; j'ai tout –é pour vous, jeg har berøvet mig Alt for Deres Skyld; – tout son temps à qc., hellige hele sin Tid til Noget; se – pour q., opoffre sig for En.
Sacrilège, *m.* Vanhelligelse; Gudsbespottelse; Helligdomsbrøde; Gudsbespotter; Kirkeraner; *a.* gudsbespottelig, vanhellig, ugudelig.
Sacrilègement, *ad.* paa en gudsbespottelig Maade. [der, Pralhans.
Sacripant, *m.* Storpraler, Skry-
Sacristain, *m.* Sacristan; Kirkebetjent, som sørger for hvad der hører til Sacristiet, Degn.
Sacristaire, *m.* Sacristansembede; Kirkens el. Sacristiets Skatkammer.
Sacristie, *f.* Sacristi, Sted i Kirken, hvor Alterkarrene, Messedragten o. desl. opbevares; hvad der gjemmes i Sacristiet; Indtægt for Messelæsninger, Forbønner o. desl.; de ved Sacristiet ansatte Betjente.
Sacristine, *f.* Den, som i et Nonnekloster har Omsorg for Alt hvad der hører til Sacristiet.
Sacrum el. os sacrum (um udt. om), *m.* (An.) Helligbenet, sidste Ryghvirvel, som ender Rygraden.
Saducéens, *m.pl.* Saducæerne.
Saducéisme, *m.* Saducæernes Lære.
Safran, *m.* Safran; (Mar.) le – du gouvernail, Hælen af Roret, den yderste Deel af samme; – de l'étrave, Klædning paa Forstevns-Træet.
Safrané, e, *p.* og *a.* safranguult; tillavet med Safran.
Safraner, *v.a.* farve el. tillave med Safran. [neske; Fallitspiller; *pop.* *v.*
Safranier, ère, *s.* usel, ødelagt Men-
Safranière, *f.* Safransplantage.
Safre, *m.* blaa Farve af Kobolt, Mineralblaat; *f.* (Blas.) ung Søørn.
Safre, *a.* graadig, forslugen (især om Børn og Huusdyr); *pop.*
Saga, *f.* (Myth.) Historiens Muse i den nordiske Mythologi; historisk Fortælling af de gamle Nordboere.
Sagace, *a.* skarpsindig.
Sagacité, *f.* Skarpsindighed.
Sagaie, *f.* Kastespyd hos Negerne.
Sage, *a.* viis, klog; forstandig, fornuftig; forsigtig; maadeholden; ærbar, kydsk, bly; beskeden, artig; *s. m.* en viis Mand, en klog Mand; il est plus heureux que –, han har mere Lykke end Forstand; une réponse –, et klogt Svar; il a été – à ses dépens, af Skade er han bleven klog (forsigtig); c'est une femme –, det er et ærbart Fruentimmer; cet enfant est –, dette Barn er artigt; il ne s'est pas emporté, il a été fort –, han har ikke været hæftig, han har været meget maadeholden; il est – comme une fille, han er bly og beskeden som en Pige; (Man.) cheval –, en from Hest; (Ch.) un chien –, en lydig Hund; *prov.* le plus – cède, den Klogeste giver efter; le – des –s, den Alvise.
Sage-femme, *f.* Jordemoder; *pl.* des sages-femmes.
Sagement, *ad.* viseligen, klogeligen; forsigtigen; med Maadehold; ærbart, beskedent; artigt.
Sagesse, *f.* Viisdom, Klogskab, Forsigtighed; Maadehold; Ærbarhed; Beskedenhed; Artighed, Lærvillighed; se conduire avec –, opføre sig med Klogskab; elle a beaucoup de –, hun besidder megen Ærbarhed; cet enfant a de la –, dette Barn er artigt og lærvilligt; le livre de la – el. blot la –, Viisdommens Bog. [Vandax (flèche-d'eau).
Sagette, *f.* (Bot.) Piilurt, Alismacee,
Sagittaire, *m.* (Astr.) Stjernebillede, Skytten; (H. n.) Slags Rovfugl; (Bot.) s. sagette. [plante, Sagogryn.
Sagou, *m.* (Bot.) Sago, Sago-
Sagouin, e, *s.* (H. n.) Sagouinabe; *fig.* og *fa.* ureenligt, smudsigt Menneske.
Sagoutier, *m.* (Bot.) Sagoplante.
Sagum (um udt. om), *m.* (Anc.)

fort militair Dragt (hos Romere, Perser og Galler).

Saie, *f.* (Joa.) lille Kradsebørste; (Manu.) Slags tyndt uldent Sirs; (Anc.) s. sagum.

Saignant, e, *a.* blødende; *fig.* la plaie est encore -e, Saaret er endnu friskt, Sorgen er ikke glemt; *prov.* bœuf -, mouton bêlant, Oxe- og Bedekjød maae kun steges halvt.

Saignée, *f.* Aareladning; det ved Aareladningen berøvede Blod; Aareladningsstedet paa Forarmen; *fig.* Afledningsgrav; c'est une grande - qu'on lui a faite, det er meget Blod, man har berøvet ham; *fig.* det er mange Penge, man har skilt ham ved; (Art.) Brud paa Brandrøret ved Minesprængning. [nez, Næseblod.

Saignement, *m.* Bløden; - de

Saigner, *v.a.* aarelade; aflede Vandbeholdninger; *fig.* udpresse Penge; (Bouch.) slagte; lade det tykke Blod løbe af Kjødet; *v. n.* bløde; *v. pr.* aarelade sig; *fig.* give af yderste Evne, gribe sig stærkt an; - q. au nez, aarelade En paa Næsen; - du nez, have Næseblod; *fig.* fattes Mod, Bestemthed, blive bange; gaae fra sit Ord; le cœur m'en saigne, det smerter mig inderligt; la plaie saigne encore, Sorgen er endnu frisk; il s'est -é pour sa fille, han har grebet sig stærkt an for at udstyre sin Datter.

Saigneur, *m.* Læge, som aarelader, el. som gjerne raader til at aarelade.

Saigneux, se, *a.* blodig, blødende; bout - de veau, endnu blødende Halsstykke af en Kalv. [efter anden; *p.u.*

Saignoter, *v. a.* aarelade lidt, Tid

Saillant, e, *a.* fremstaaende, fremspringende; *fig.* træffende, glimrende, udmærket; (Blas.) opreist staaende; une idée -e, en glimrende Tanke; il n'a rien de -, han besidder intet Udmærket. [fure ud.

Sailler, *v. a.* (Mar.) hisse stærkt,

Saillie, *f.* Spring, Fart; *fig.* hidsigt Udbrud, Opbruusning, hæftig Ytring; vittigt Indfald, træffende Vittighed, glimrende Tanke; (Chir.) fremstaaende Udvært, Knude; (Arch.) fremspringende Udbygning, Fremragning; (Peint.) fremtrædende Effect; cet écrivain a d'heureuses -s, denne Skribent har heldige, træffende Indfald; (Peint.) cette figure n'a pas assez de -, denne Figur træder ikke stærkt nok frem; *loc. ad.* par -s, stødeviis.

Saillir, *v. n.* fare frem, springe frem; suse ud, sprudle (almindeligere: jaillir); (Arch.) staae frem, rage frem, være fremspringende (i d. Betydn. kun i den 3die Pers. i Enkelt. og Fleert.); (Peint.) være stærkt udhævet, træde stærkt frem; *v.a.* bedække, beskele.

Sain, e, *a.* sund, frisk; uskadt, uforværvet; velgjørende for Helbreden; *fig.* rigtig, fordomsfri; - de corps et d'esprit, sund paa Legeme og Sjæl; revenir - et sauf, komme sund og frisk tilbage, slippe uskadt fra en Fare; les marchandises sont arrivées saines et sauves, Varerne ere ankomne hele og holdne; ubeskadigede; il a le jugement -, han har et sundt Omdømme; la -e critique, den skjønsomme Critik; une -e doctrine, en orthodox, med Kirkens Grundsætninger overeensstemmende Lære. [bertræ (bois gentil, garou).

Sainbois, *m.* (Bot.) Kjelderhals, Pe-

Saindoux, *m.* Svinefidt.

Sainement, *ad.* sundt; *fig.* fornuftigt, rigtigt; juger - de qc., dømme rigtigt, med sundt Blik om Noget.

Saineté, *f.* sund Tilstand; *fig.* la - du jugement, Omdømmets Rigtighed.

Sainfoin, *m.* (Bot.) Esparsette, fortrinlig Foderplante.

Saint, e, *a.* hellig; gudfrygtig; ærværdig, uforkrænkelig; helliget Gud el. tjenende til gudeligt Brug; la -e vierge, den hellige Jomfru; la -e famille, Marie, Jesus og Joseph; Maleri forestillende Maria med Barnet og Joseph; un - homme, et gudfrygtigt Menneske; histoire -e, Kirkehistorien; la terre -e, Palæstina; en terre -e, i Kirkejord; l'année -e, Jubelaaret; la semaine -e, den stille Uge; jeudi -, Skjærtorsdag; vendredi -, Langfredag; la -e écriture, den hellige Skrift; la Saint-Jean, St. Hansdag; la Saint-Michel, Michelsdag; le - siége, Pavestolen; le - office, Inqvisitionen; le - empire, det tydske romerske Rige; (Mar.) la -e barbe, Krudtkammeret; *prov.* employer toutes les herbes de la Saint-Jean pour réussir, bruge alle optænkelige Midler til at sætte Noget igjennem; c'est - Roch (ch udt. k) et son chien, det er to uadskillige Per-

foner, som altid følges ad; être dans la prison de – Crépin, have altfor snævert Fodtøi; ....s.m. Helgen; le – des Saints, det Allerhelligste af Tabernaklet; le – du jour, Dagens Afgud; *prov.* c'est un pauvre –, c'est un – qui ne guérit de rien, det er en usfel Stakkel, som ikke kan være til nogen Hjælp; il ne sait à quel – se vouer, han veed ikke mere hvad han skal gribe til; il vaut mieux s'adresser à Dieu qu'à ses –s, det er bedre at gaae lige til Herren end til hans Tjenere; selon le –, l'encens, som Herren er, saa maa Æren være; à chaque – sa chandelle, for at sætte en Sag igjennem, maa Ingen forbigaaes, som kan have Indflydelse paa samme; prêcher pour son –, rose En af egennyttige Grunde.

Saint-Augustin, *m.* (Impr.) Skrift, større end den saakaldte Cicero.

Saintement, *ad.* i et helligt Levnet, gudfrygtigen.

Sainte-nitouche, *f.* s. nitouche.

Sainteron, *m* En, der lever som en Helgen, lille Helgen; *fa. p. u.*

Sainteté, *f.* Hellighed; Pavens Titel.

Saint-germain, *m.* Slags stor saftfuld Pære; *pl.* des saint-germain.

Saïque, *f.* lille græsk Koffardiskib.

*Saïs, *m.* tyrkisk el. arabisk Staldkarl.

Saisi, e, *s.* Skyldner, paa hvis Eiendomme der er lagt Beslag.

Saisi, e, *p.* og *a.* grebet, bemægtiget; som der er lagt Beslag paa; *fig.* pludselig betaget (af en Sygdom el. en Følelse); bekymret, bedrøvet; – de joie, grebet af Glæde; – d'une maladie, overfaldet af en Sygdom; j'en ai le cœur tout –, mit Hjerte er ganske bedrøvet derover; – du vol, greben i Besiddelse af det Stjaalne.

Saisie, *f.* Beslag; – -exécution, – mobilière, Udpantning af Skyldnerens Bohave; – -arrêt, Beslag paa Varer el. Penge, som Skyldneren har beroende hos en Tredie; – -brandon, Udpantning i Korn el. Frugt, som endnu ikke er indhøstet; – -gagerie, Beslag paa en Leiers el. Forpagters Bohave og Afgrøde; – immobilière, Udpantning af Skyldnerens urørlige Eiendomme.

Saisine, *f.* (Féo.) Tagen i Besiddelse af en urørlig Eiendom el. af en Arv; nu: retmæssig Besiddelse af en Arv; (Mar.) Gaarding, Reb til at surre Noget fast med.

Saisir, *v.a.* gribe, tage fat paa; *fig.* let fatte, forstaae; benytte; overfalde (om pludselige, hæftige Fornemmelser); (Jur.) lægge Beslag paa; bemægtige sig ved Rettens Midler; *v. pr.* tage pludseligen, bemægtige sig; – q. par le bras, gribe En fat ved Armen; – l'occasion favorable, gribe el. benytte den gunstige Leilighed; il saisit tout d'un coup tout ce qu'on lui dit, han fatter strax Alt hvad man siger ham; le froid l'a –, Kulden har overfaldet, betaget ham; il fut –i de peur, han blev betagen af Angst; on s'est –i de lui, man har bemægtiget sig hans Person.

Saisissable, *a.* (Prat.) som der kan lægges Beslag paa.

Saisissant, e, *a.* som overfalder pludseligen (om Kulden); (Prat.) som lader lægge Beslag paa (i d. Betydn. ogs. *s.*).

Saisissement, *m.* hæftig Betagen af Kulde; Bestyrtelse, pludselig Angst; – de cœur, Hjertebeklemmelse, Hjerteangst.

Saison, *f.* Aarstid; *fig.* rette Tid; Alder; la – nouvelle, Foraaret; l'arrière- –, Efteraaret; la première – de la vie, Livets Vaar (la belle –); la – des fleurs, Blomstertiden; faire ses provisions dans la –, gjøre Indkjøb af Fornødenhedsartikler til den rette Tid; cela n'est pas encore de –, det er endnu ikke den rette Tid dertil; ce que vous dites, est hors de –, hvad De siger, er ubetimeligt, passer ikke til Tid og Sted.

Salade, *f.* Salat; Blanding af Brød og Viin til at vederkvæge Heste; Hjelm (*v.*); assaisonner la –, krydre Salaten; retourner, fatiguer la –, bearbeide Salaten; *fa.* donner une – à q., give En en Irettesættelse.

Saladier, *m.* Salatfad, Salatkurv.

Salage, *m.* Nedsaltning; Salt, som dertil bruges; forh. Saltafgift i Nantes.

Salaire, *m.* Arbeidsløn, Salar; *fig.* fortjent Belønning el. Straf (især i sidste Betydn.).

Salaison, *f.* Nedsaltning; Aarstid, hvori der nedsaltes; nedsaltet Kjød el. Fisk, Saltemad.

Salam, *m.* kostbar orientalsk Rubin; tyrkisk Hilsen.

Salamalec, *m.* dybt Buk; *fa.*

Salamandre, *f.* (H. n.) Salamander; – pierreuse, Asbest (*v.*); *m. pl.* Ildaander.

Salangane, *f.* (H. n.) Søsvale, indisk Svale.

Salant, *a.m.* indeholdende en Saltkilde.

Salariement, *m.* Lønning; *p. u.*
Salarier, *v. a.* lønne, salarere.
Saland, e, *s.* og *a.* smudsigt Menneske; ureenlig, smudsig.
Sale, *a.* ureen, snavset, sølet; *fig.* uanstændig, usædelig, smudsig; gris –, smudsig graa; son pinceau est –, hans Colorit er ikke reen; *fig.* des paroles –s, smudsige Ord; son cas est –, hans Sag er ikke reen; (Mar.) vaisseau –, Skib, som er begroet med Skjæl og Sliim; côte –, Klippekyst.
Salé, *m.* saltet Kjød; petit –, nylig saltet ungt Svinekjød.
Salé, e, *p.* og *a.* saltet, indsaltet; saltholdig, saltrig; *fig.* vittig, bidende; dyrt; source –e, Saltkilde; épigramme –e, pikant, bidende Epigram; un propos –, en smudsig Yttring; c'est très –, det er meget pebret (dyrt).
Salègre, *m.* Deig til Canarisugle tillavet med Hirse, Hampefrø og Salt; (Minér.) ureent Steensalt.
Salement, *ad.* ureenligt, smudsigt.
Salep, *m.* (Bot.) Saleprod; (Pharm.) Salep.
Saler, *v. a.* salte, nedsalte; *fig.* og *pop.* sælge til dyr Priis, opskrue; gjøre bidende, bitter; il sale bien ce qu'il vend, han opskruer Prisen paa Alt, hvad han har at sælge.
Saleron, *m.* Skaalen i et Saltkar.
Saleté, *f.* Smuds, Ureenlighed; Snavs; *fig.* smudsigt, uanstændigt Udtryk; Smudsighed, Uanstændighed; dire des –s, fortælle smudsige Historier.
Saleur, se, *s.* En, som nedsalter Fødevare; Indsalter.
Salicaire, *f.* (Bot.) Fredløs (lysimachie).
Salicite, *f.* (Minér.) Steen med Figurer, som ligne Vidieblade.
Salicoque, *f.* (H. n.) Slags Søkrebs.
Salicor, *m.* (Bot.) Salting, Saltsurt, mineralsk Ludsalt.
Salicorne, *f.* (Bot.) s. s. salicor.
Salien, *m.* (Anc.) Præst i Mars's Tempel hos de gamle Romere; *a. pl.* poèmes –s, Digte til Mars's Ære.
Salière, *f.* Saltkar; *pl.* Fordybninger under Øinene paa gamle Heste; Fordybninger over Brystet henimod Kravebenet hos Fruentimmer; *prov.* il ouvre des yeux grands comme des –s, han gjør store Øine.
Salifiable, *a.* (Chi.) som kan let blive til Salt.
Salification, *f.* (Chi.) Saltdannelse.
Salifier, *v. a.* (Chi.) omdanne til Salt.
Saligaud, e, *s.* og *a.* svinsk, ureenligt Menneske; *pop.*
Salignon, *m.* Saltklump.
Saligot, *m.* (Bot.) Pignød, Jygophyl (tribule).
Salin, *m.* ureen Potaske; Planteludsalt; Saltkasse; Saline; (H. n.) Slags Brasen; (Pê.) stormasket Fiskegarn.
Salin, e, *a.* saltagtig, saltholdig; goût –, saltagtig Smag.
Salinage, *m.* (Sal.) Tid, som udkræves til at udtrække Saltet af Vandet.
Salinateur, *m.* Saltsyder.
Saline, *f.* saltet Kjød el. Fisk; Saltsyderi, Saltværk; Saltkilde.
Salique, *a.* bruges kun i Udtr. terres –s, Lande, som uddeeltes til Frankerne efter Galliens Erobring; la loi –, den saliske Lov, som udelukker den kvindelige Arvefølge paa den franske Throne.
Salir, *v. a.* tilsmudse, tilsøle; *fig.* plette, besudle, sværte; fylde med smudsige Fortællinger, med usømmelige Billeder; *v. pr.* blive tilsølet; tabe sin rene, friske Farve; *fig.* vanære sig, nedværdige sig; – la réputation de q., plette Ens gode Navn og Rygte; il s'est –i, han har plettet sit Navn, nedværdiget sig.
Salissant, e, *a.* som smitter af; som tager imod Smuds, som let smudses til.
Salisson, *f.* lille snavset Pige; *pop.*
Salissure, *f.* Snavs, Stænk; *p. u.*
Salivaire, undertiden salival, e, *a.* henhørende til Spyttekirtlerne; conduits –s, Spyttekanalerne.
Salivant, e, *a.* fremkaldende Spytteudtømmelser.
Salivation, *f.* Spytteflod, Spyttecuur.
Salive, *f.* Spyt.
Saliver, *v. n.* udkaste meget Spyt.
Salle, *f.* Sal; – basse, Sal i Stueetagen; – haute, Sal i første Etage; – d'audience, de réception, Audientsgemak; – des gardes, Værelse til Vagten i et fyrsteligt Palais; il est de –, han har Vagt paa Slottet; – des pas perdus, Forsal foran et Tribunal; – de danse, à danser, Dandsesal; – à manger, Spisesal; – d'armes el. d'escrime, Fegtesal; tenir –, give offentlig Underviisning i Fegtning el. Dands; – de spectacle, Skuespilhuus; – de l'opéra, Operahuus; la – d'un hôpital, Sygestue i et Hospital; – de ver-

dure, – verte, Løvsal, aaben Plet omgivet af tætte, løvfulde Træer.

Sallette, *f.* lille Sal; *p.u.* [Vands Lax.

Salmarine, *f.* (H. n.) lille fersk

Salmigondis, *m.* Ragout af Kjødlevninger; *fig.* og *fa.* blandet Tale om alleslags Ting; Bog, bestaaende af usammenhængende Stykker.

Salmis, *m.* Ragout af Levninger af forhen kogt Fuglevildt.

Salmone, *m.* (H n.) Lax (saumon).

Saloir, *m.* Kar til at gjemme Salt el. Saltmad i, Salttrug.

Salon, *m.* stor Sal, Selskabssal, smukt decoreret Sal; Galeri i Louvre til aarlig Udstilling af franske Maleres og Billedhuggeres nyeste Arbeider; selve Udstillingen; *fig.* især i *pl.* den fine, elegante Verden.

Salope, *a. f.* snavset; *s. f.* uordentligt, snavset Fruentimmer, Sløie; Fruentimmer af slet Levnet.

Salopement, *ad.* ureenligt, paa en snavset, uordentlig Maade; *p. u.*

Saloperie, *f.* Ureenlighed, Svinskhed; smudsig Tale; *fa.* [Børns Klæder.

Salopète, *f.* Bouserolle til at beskytte

Salorge, *m.* Saltforraad.

Salpêtre, *m.* Salpeter; *fa.* faire peter le –, affyre mange Kanon- el. Geværskud; tout pétri de –, kort for Hovedet, meget opfarende.

Salpêtrer, *v.a.* blande el. belægge med Salpeter; overtrække med Salpeter; *v.pr.* blive til Salpeter. [terfabrikation.

Salpêtrerie, *f.* Salpeterhytte; Salpe-

Salpêtrier, *m.* Salpetersyder.

Salpêtrière, *f.* Salpeterhytte, Salpetersyderi; Salpeterfabrikation; Asyl i Paris for gamle el. affindige Fruentimmer. [Skinke, Trøfler, o. desl.

Salpicon, *m.* Ragout af Agurker,

Salsepareille, *f.* (Bot.) Sarsaparil, henhørende til Konvallernes Gruppe.

Salsifis, *m.* (Bot.) Slags Skorzoneer, Bukkeskjæg.

Saltation, *f.* (Anc.) Kunst hos Romerne at efterligne alle Menneskets Gebærder og Bevægelser; Øvelse i Dandsen og Springen. [skriger; Bajas.

Saltimbanque, *m.* Gjøgler; Mark-

Saluade, *f.* Hilsen med et Buk; *v.*

Salubre, *a.* velgjørende for Sundheden; air –, sund Luft.

Salubrité, *f.* Gavnlighed for Sundheden; offentlig Sundhedstilstand.

Saluer, *v. a.* hilse; bevidne sin Ærbødighed; besøge; salutere; proclamere, udraabe; je vous salue, j'ai l'honneur de vous –, jeg har den Ære at hilse Dem; Høflighedsudtryk naar man møder En, el. tager Afsked; aller – q., gaae hen at aflægge En Besøg; Vespasien fut –é empereur de toute l'armée, V. blev udraabt til Keiser af hele Armeen; – de l'épée, salutere med Kaarden; la mer salue la terre, Krigsskibe maae salutere, naar de gaae til Ankers foran en Fæstning.

Salure, *f.* Salthed.

Salut, *m.* Vel, Velfærd; Redning, Frelse; Salighed; Hilsen; (Égl.) Aftenbøn i den catholske Gudstjeneste; le – public, det offentlige Velfærd; chercher son – dans la fuite, søge sin Redning i Flugten; (sans quoi) point de –, (uden det) hjælper Intet el. opnaaes Intet; le – éternel, den evige Salighed; faire (songer à) son –, sørge for sin evige Frelse; sans imagination, point de – dans les arts, uden at besidde Indbildningskraft, er der ingen Lykke at haabe i de skjønne Kunster; rendre le –, gjengive en Hilsen, besvare samme; refuser le –, ikke besvare en Hilsen; – et amitié! (ved Slutningen af et Brev) modtag min Hilsen og Forsikkring om mit Venskab; patrie du grand homme, –! Hil være den store Mands Fædreland! le – de l'épée, Saluteren med Kaarden; –s de mer, Salutskud fra et Skib; *prov.* à bon entendeur –! De forstaaer nok hvad der menes uden videre Forklaring. [rende, gavnlig.

Salutaire, *a.* helbredende, velgjø-

Salutairement, *ad.* til Gavn for det legemlige el. aandelige Vel; gavnligt, nyttigt.

Salutation, *f.* Hilsen; recevez mes –s respectueuses, modtag min ærbødigste Hilsen (ved Slutningen af et Brev); la – angélique, Ave Maria.

Salut-d'or, *m.* Guldmynt under Carl d. Sjette i Frankrig.

Salvage, *m.* (Mar.) i Udtr. droit de –, Bjergeløn for hvad der reddes ved Skibbrud (*v.* nu: droit de sauvetage). [ningsbøie (bouée de sauvetage).

Salva-nos (s udt.), *m.* (Mar.) Red-

Salvatelle, *f.* (An.) Aare mellem den lille Finger og Mellemfingeren.

Salvations, *f.pl.* (Prat.) skriftligt Indlæg imod en Contraparts Beskyldninger.
Salve, *f.* Gevær- el. Kanonsalve enten til Ære for Nogen, el. til Bevidnelse af alm. Glæde; Generalsalve; flere paa samme Tid affyrede Skud; une - d'applaudissements, et stort Antal forenede Bifaldsklap. [fru Maria.
Salvé, *m.* catholsk Bedepsalme til Jom-
Salveline, *f.* (H. n.) Slags Lax.
Salvia, *f.* (Bot.) Salvie. [bregne.
Salvinie, *f.* (Bot.) Salviniacee, Ridse-
Samare, *f.* (Bot.) Vingefrugt.
Samaritain, e, *s.* og *a.* Samaritaner, -inde; samaritansk. [Sambuktræ.
Sambouc, *m.* (Bot.) vellugtende
Sambuque, *f.* Sambuca, firstrenget Instrument hos Hebræerne; Slags Stormstige (*v*). [Paaskeløverdag.
Samedi, *m.* Løverdag; - saint,
Samoïèdes, *m. pl.* Samojeder.
Samoreux, *m.* (Mar.) langt, smalt eenmastet Flodskib. [skrit (ogs. hanscrit).
Samscrit el. sanscrit, e, *a.* og *s.* San-
Sant-benito, *m.* guul Klædning, som de af Inqvisitionen Fordømte iføres.
Sancir, *v.n.* (Mar.) synke, ride under til Ankers i haardt Veir; *fa.*
Sanctifiant, e, *a.* helligende [rende.
Sanctificateur, trice, *a.* helliggjø-
Sanctification, *f.* Helliggjørelse; la - des fêtes, Festernes Helligholdelse i Kirkens Aand. [holde; hellige.
Sanctifier, *v. a.* helliggjøre; hellig-
Sanction, *f.* Stadfæstelse, Antagelse; Bifald; Straf el. Løn, forbunden med en Lov; kongelig Ordre i geistlige Anliggender (kun i Forbindelse med pragmatique; s. d. Ord); recevoir la -, erholde Stadfæstelse; donner sa - à qc., tildele Noget sit Bifald.
Sanctionner, *v. a.* stadfæste, give Lovs Kraft; bekræfte; bifalde.
Sanctuaire, *m.* det Allerhelligste (hos Jøderne; ogs. le Saint des Saints); Stedet i Kirken, hvor Høialteret har Plads; Sted, helliget Kunster, Videnskaber o. s. v; Helligdom; *fig.* vigtig Hemmelighed; cette maison est le - de la vertu, dette Huus er Dydernes Hjem; pénétrer dans le -, gjennemskue mægtige Personers Hemmelighed; peser une ch. au poids du -, prøve el. undersøge Noget nøie, samvittighedsfuldt. [Sandeltræ.
Sandal el. bedre: santal, *m.* (Bot.)
Sandale, *f.* Sandal, Munkesko; lille Fartøi i Levanten; (Bot.) fransk Kornsort. [dækket Insect.
Sandale, *m.* (H. n.) Slags vinge-
Sandalie, *f.* (Jard.) Slags Fersken.
Sandalier, *m.* Skomager, som syer Sandaler; (Jard.) Slags Ferskentræ.
Sandaraque, *f.* Sandrak, harpixagtig Substants, som bruges til Raderepulver; rødt Operment (orpiment).
Sandix el. sandyx, *f.* brændt Bleghvidt; *m.* Slags Mønnie.
Sang, *m.* Blod; Temperament; Slægtskab, Familie; Æt, Afkom; Race; se battre au premier -, duellere indtil En af Duellanterne er bleven saaret; mettre q. en -, saare En, saa at han svømmer i sit Blod; il y a eu beaucoup de - répandu, der er flydt meget Blod, man har fegtet med stor Forbittrelse; mettre un pays à feu et à -, hærje et Land med Ild og Sværd; se faire la guerre à feu et à -, skade hinanden paa alle muelige Maader; laver son injure dans le -, hævne en tilføiet Fornærmelse, ved at dræbe Fornærmeren; je donnerai le plus pur de mon -, jusqu'à la dernière goutte de mon -, jeg vilde opoffre det Bedste, jeg eier, min sidste Blodsdraabe; sucer le - du peuple, s'engraisser du - du peuple, udsuge Folket, berige sig paa dets Bekostning; cela calme le -, met du baume dans le -, det beroliger Blodet, mildner Temperamentet; cela fait faire du mauvais -, det irriterer Sindet; le - lui bout dans les veines, Blodet koger i hans Aarer; det er et fyrrigt, hidsigt ungt Menneske; suer - et eau, anstrænge sig af alle Kræfter; udstaae meget; le - lui monte à la tête, Blodet stiger ham til Hovedet, han er nær ved at blive vred; il a du - dans les veines, du - sous les ongles, au bout des ongles, han taaler ingen Fornærmelse, han er kort for Hovedet; han forstaaer kraftigen at tilbagevise Fornærmelsen; être de noble -, være af adelig Byrd; prince du -, Fyrste af Blodet, af den kongelige Familie; cela est dans le -, det ligger i Blodet, det hører til Slægtskabet; c'est un beau -, det er en Familie, som bestaaer af friske og smukke Ansigter; le - est beau dans ce pays, Beboerne i dette

Laand ere i Almindelighed smukke og velskabte; bon - ne peut mentir, Afkom af retskafne Forældre vanslægter ikke.

Sang-de-dragon, *m.* (Bot.) Drakæne; Drageblod, Slags bruunrød Harpix, som udflyder af Stammen af denne Plante og bruges i Medicinen; *pl.* des -s-de-dragon.

Sang-froid, *m.* Koldblodighed; de ---, *loc. ad.* med Koldblodighed, roligt, uden Hæftighed.

Sanglade, *f.* Pidskeslag.

Sanglant, e, *a.* blodig, blodbestænket; *fig.* krænkende, meget fornærmelig; rencontre -e, blodig Træfning; morte -e, voldsom Død; sacrifice non -, Messeoffringen; une injure -e, en blodig Fornærmelse; une -e satire, en bidende Satire. [Sadelgjorden.

Sangle, *f.* Gjord; la - d'une selle,

Sangler, *v. a.* omgjorde, spænde en Gjord; *fig.* avoir été -é, være bleven haardt medtaget, slet behandlet; cette femme se sangle trop, dette Fruentimmer snører sig altfor stærkt; *pop.* - un coup de fouet, un soufflet, uddele af al Kraft et Pidskeslag, et Dresigen.

Sanglier, *m.* (H.n.) Vildsviin; - de mer, Marsviin; *prov.* au cerf la bière, au - le barbier, Saar af en Hjorts Horn er farligere end Saar af Vildsvinets Hugtænder. [i *pl.*); lille Rem.

Sanglot, *m.* Hulken (bruges især

Sangloter, *v. n.* hulke. [Optrækker.

Sangsue, *f.* Igle; *fig.* Blodudsuger,

Sanguificatif, ive, *a.* blodbannende.

Sanguification, *f.* (Méd.) Næringssaftens Overgang til Blod; Blodets Tilberedelse i Legemet.

Sanguifier, *v. a.* (Méd.) ombanne til Blod; *v. pr.* blive til Blod.

Sanguifique, *a.* (Méd.) som kan blive til Blod.

Sanguin, e, blodrig; sangvinsk; blodrød; (An.) vaisseaux -s, Blodkar.

Sanguinaire, *a.* blodtørstig, blodgjerrig; grusom.

Sanguine, *f.* (Minér.) Blodsteen, rød Jernsteen; Rødkridt; rød Jaspis; (Jard.) blodrød italiensk Pære.

Sanguinole, *f.* (Jard.) blodrød Fersken; blodrød Pære.

Sanguinolent, e, *a.* blandet el. farvet med Blod; *s. m.* (H.n.) Slags Aborre.

Sanhédrin, *m.* Sanhedrin, det store jødiske Raad i Jerusalem.

Sanicle, *f.* (Bot.) Skjærmplante af Tydernes Gruppe. [terie i en Byld.

Sanie, *f.* (Chir.) vandagtig Ma-

Sanieux, se, *a.* (Chir.) fyldt med vandagtig Materie.

Sanitaire, *a.* angaaende den offentlige Sundhedstilstand; lois -s, Sundhedslove.

Sanité, *f.* Sundhedstilstand.

Sans, *pp.* uden; - mentir, uden at lyve, sandt at sige; cela va - dire, det forstaaer sig af sig selv, det er ligefrem; sans que, *conj.* uden at (med le subjonctif); - cela, *loc. conj.* ellers, hvis ikke (sinon); *loc. ad.* - doute, upaatvivleligen; - contredit, uimodsigeligen; - faute, ganske sikkert; - façon, uden Complimenter; - cesse, uophørligen.

Sans-cœur, *s. pop.* hjerteløst Menneske; Menneske uden Æresfølelse el. Blusærdighed; Døgenigt; *pl.* des sans-cœur.

Sans-culotte, *m* Buxeløs; Spottenavn paa Republikanerne under den første franske Republik; Navn, Terroristerne selv antoge; *pl.* des sans-culotte. [Classe.

Sans-culotterie, *f.* Sansculotternes

Sans-culottide, *f.* Sansculottedag, en af de 5 Udfyldningsdage i den nye franske Calender, paa hvilke der holdtes Nationalfeste.

Sans-culottisme, *m.* Sansculotternes Regjering el. Grundsætninger.

Sans-dents, *f.* tandløst gammelt Fruentimmer; *pop.*

Sans-fleur, *f.* (Jard.) Figenæble (ogs. pomme-figue); *pl.* des sans-fleurs.

Sansonnet, *m.* (H.n.) Stær; Slags lille Makrel.

Sans-peau, *f.* (Jard.) Sommerpære; *m.* Sommerpæretræ; *pl.* des sans-peau.

Sans-prendre, *m.* Solo i Lhombrespil; *pl.* des sans-prendre.

Sans-tache, *f.* (H.n.) hvid Slange uden mindste Plet; Slags Lax; *pl.* des sans-tache.

Santal, *m.* (Bot.) indisk Sandeltræ (s. sandal); Slags Silketøi.

Santé, *f.* Sundhed; officier de -, underordnet Læge; service de -, de hos Kongen ansatte Læger; maison de -, Sygehuus for Pestbefængte;

Quarantainehuus (ogs. blot la -); billet de -, Sundhedspas; être en -, en bonne -, være ved Helbred, nyde en god Helbred; n'avoir pas de -, have en slet Helbred; fa. une - imperturbable, insolente, une - de crocheteur, en Jernhelbred; porter la - de q., udbringe Ens Skaal; à la -! à votre -! Deres Skaal!

Santoline, *f.* (Bot.) Slags Kamille; ogs. en Art Bynke (armoise).

Santon, *m.* tyrkisk Munk.

Sanve, *f.* (Bot.) vild Sennop. [Most.

Sapa, *m.* tyk kogt Druesaft; Slags

Sapajou, *m.* (H. n.) lille Abe med Snohale; *fig.* lille, styg Menneske.

Sapan, *m.* (Bot.) Slags japanesisk Farvetræ; (H. n.) firfødet Dyr henhørende til Gnaverne.

Sape, *f.* (Mil.) Underminering, Undergravning; Løbegrav.

Saper, *v. a.* underminere, undergrave; *fig.* tilintetgjøre, omstyrte.

Sapeur, *m.* Sapeur, Minegraver; Infanterist, væbnet med Øxe, som gaaer i Spidsen af et Regiment.

Saphène, *f.* (An.) Rosenaaren (paa Foden).

Saphique, *a.* vers -, saphisk Vers bestaaende af 11 Stavelser, opfundet af Sapho. [steen).

Saphir, *m.* (Minér.) Saphir (Ædel-

Saphirine, *f.* (Minér.) saphirblaa Calcedon. [Smag (modſ. insipide); *p. u.*

Sapide, *a.* som har en el. anden

Sapidité, *f.* Næringsmidlers Smag.

Sapience, *f.* kun i Udtr. le pays de -, Viisdommens Land, Normandiet; la S-, Viisdommensbog af Salomo.

Sapientiaux, *s. m. pl.* (Ecr.) les livres -, Viisdommens Bøger i det gamle Testament.

Sapin, *m.* (Bot.) Fyrretræ; *prov.* il sent le -, han lever ikke længe; *pop.* Hyrevogn. [Transportbaad af Fyrretræ.

Sapine, *f.* Fyrretræsbjælke; stor

Sapinette, *f.* lille Musling paa Kjølen af et Skib, der har længe været til Søes. [Fyrretræ.

Sapinière, *f.* Fyrreskov; Baad af

Saponacé, e, *a.* (Méd.) sæbeagtig.

Saponaire, *f.* (Bot.) Sæbeurt (savonnaire, savonnière).

Saponification, *f.* Omdannelse til Sæbe, Sæbefabrikation. [Sæbe.

Saponifier, *v. a.* (Chi.) omdanne til

Saporifique, *a.* (Méd.) frembringende Smag; havende Smag. [bone).

Saquebute, *f.* Basbasun (nu: trom-

Sarabande, *f.* Slags alvorlig spansk Dands, som dandses med Castagnetter.

Sarbacane, *f.* Blæserør, Pusterør; *fig.* parler par -, tale ved Hjælp af mellemværende Personer (*v.*).

Sarbotière, *f.* Blik- el. Tinkar, hvori der tillaves Iis. [dende Vittighed.

Sarcasme, *m.* bitter Spot, bi-

Sarcastique, *a.* sarkastisk, bidende.

Sarcelle, *f.* (H. n.) Krikand.

Sarche, *f.* bred Trærand paa et Sold.

Sarclage, *m.* Lugning, Oprykning af Ukrud.

Sarcler, *v. a.* luge; oprykke Ukrud.

Sarcleur, se, *s.* Luger, Lugemand, Lugekone.

Sarcloir, *m.* Lugekniv, Ryddehakke.

Sarclure, *f.* opluget Ukrud.

Sarcocèle, *f.* (Chir.) haard Svulst i Testiklerne.

Sarcocolle, *f.* harpixagtig Plantelim, Kjødliim, som forhen brugtes til Helbredelse af Saar (ogs. colle-chair).

Sarcocollier, *m.* (Bot.) Plante af Sandlernes Gruppe, hvoraf den saakaldte Kjødliim erholdes.

Sarco-épiplocèle, *m.* (Chir.) Kjødnetbrok med kjødagtig Udvæxt.

Sarco-épiplomphale, *m.* (Chir.) Kjødnetbrok ved Navlen med Udvæxt.

Sarcographie, *f.* Beskrivelse af Lemmerne og de kjødagtige Dele.

Sarco-hydrocèle, *m.* (Chir.) Vandkjødbrok med Svulst i Testiklerne.

Sarcologie, *f.* Lære om Kjødet og de kjødagtige Dele i Legemet.

Sarcome, *m.* (Chir.) Kjødudvæxt (sarcose). [hævelse om Navlen.

Sarcomphale, *m.* (Chir.) Kjød-

Sarcophage, *m.* Steenkiste, hvori de Gamle nedlagde de Liig, som de ikke vilde brænde; nu: Steenligkiste, Pragtkiste, Sarkophag; (Méd.) *a.* kjødætsende; *m.* kjødætsende Middel.

Sarcose, *f.* s. s. sarcome; Sygdom hos Qvæget, bestaaende i Mavens Opsvulmen efter at have drukket.

Sarcotique, *a.* (Méd.) fremskyndende Kjødets Gjenudvæxt; *m.* Middel af en saadan Virkning.

Sardine, *f.* (H. n.) Sardel, Brisling.

Sardoine, *f.* (H. n.) Sardonyx; halvgjennemsigtig Ædelsteen.

Sardonien el. **sardonique**, *a.* bruges kun i Udtr. ris –, sardonisk, forstilt el. spodsk Latter. [(didelphe).
Sarigue, *m.* (H. n.) Pungdyr
Sarment, *m.* Viinranke; *pop.* du jus de –, Viin. [artede Planter.
Sarmentacées, *f. pl.* (Bot.) ranke-
Sarmenteux, se, *a.* (Bot.) rankebærende.
Saronide, *m.* gallisk Præst, Barde.
Sarrasin, e, *s.* Saracener, -inde; *m.* Boghvede [Faldgitter i en Fæstningsport.
Sarrasine, *f.* Saracenerinde; (Fort.)
Sarrau, *m.* viid Bondekjortel, Kittel.
Sarrette el. **serrette**, *f.* (Bot.) Engeskær.
Sarriette, *f.* (Bot.) Slags Merian.
Sart, *m.* (Bot.) Slags Tang, Søgræs.
Sartie, *f.* (Mar.) Vant paa Galeier.
Sas, *m.* Haarsi; (Hydr.) Bassin til et Slusefald; *prov.* passer une ch. au gros –, gjennemgaae en Ting overfladisk. [amerikansk Laurbærtræ.
Sassafras, *m.* (Bot.) Sassafrastræ,
Sasse, *f.* (Mar.) Huulskovl til at øse Vandet ud af smaa Fartøier, Øsekop (escope).
Sassenage, *m.* Ost fra Sassenage i Nærheden af Grenoble; pierre de –, Krebsøie, en lille lindsedannet Steen til at rense Øiet.
Sasser, *v. a.* sie, sigte; *fig.* og *fa.* – et resasser, nøie undersøge, drøfte.
Sasset, *m.* lille Haarsigte.
Sassoire, *f.* (Charr.) Forstykke af en Vogn til at vende samme.
Satan, *m.* Djævel; renoncer à –, forsage Djævelen; un orgueil de –, en overdreven Stolthed.
Satané, e, *a.* djævleblændt; *pop.* ce – drôle, denne forbistrede Skjælm.
Satanique, *a.* satansk, djævelsk.
Satellite, *m.* væbnet Drabant; (Astr.) Biplanet; *a.* (An.) veines -s, Biaarer.
Satiété, *f.* Mæthed, Overmæthed; *fig.* Væmmelse; répéter qc. jusqu'à –, gjentage Noget indtil Væmmelse.
Satin, *m.* Atlask; peau douce comme un (du) –, Hud blød som Atlask.
Satinade, *f.* Halvatlask, tyndt Tøi, som ligner Atlask.
Satinage, *m.* Efterligning af Atlask.
Satinaire, *m.* s. satinier.
Satiné, e, *p.* og *a.* atlaskagtig; ruban –, Atlasksbaand; peau –e, Hud, blød som Atlask. [lask; *v.n.* (Jard.) ligne Atlask.
Satiner, *v.a.* give Udseende af At-
Satinier, *m.* Atlaskfabrikant; s. satinaire. [hat, Svamp.
Satin-pâle, *m.* (Bot.) Slags Blad-
Satire, *f.* Satire, spottende Skrift el. Tale, som latterliggjør Feil el. Personer; *fig.* sa conduite est la – de la vôtre, hans gode Opførsel viser deres slette Opførsel i et endnu stærkere Lys.
Satirique, *a.* satirisk, indeholdende en Satire; tilbøielig til Satirer; *m.* en satirisk Skribent, Satiricus. [Maade.
Satiriquement, *ad.* paa en satirisk
Satiriser, *v. a.* skrive Satire, gjennemhegle Feil el. Personer paa en bidende Maade; *v. n.* stikle, satirisere.
Satiriste, *s.* Forfatter til Satirer, ondskabsfuld Skjæmter.
Satisfaction, *f.* Fornøielse, Tilfredshed; Fyldestgjørelse, Opreisning; il ne me donne pas de –, han skjænker mig liden Glæde el. Grund til Tilfredshed; faire el. donner – à q., give En Opreisning. [rende, udsonende Feil.
Satisfactoire, *a.* (Thé.) fyldestgjø-
Satisfaire, *v. a.* tilfredsstille, fornøie; betale; opfylde; give Opreisning; *v.n.* – à, tilfredsstille hvad der er Pligt, opfylde hvad der udfordres; *v. pr.* tilfredsstille sit Ønske; forskaffe sig Fyldestgjørelse; – son père et sa mère, glæde sine Forældre; cela satisfait le goût, det tilfredsstiller (behager) Smagen; – l'attente de q., opfylde (svare til) Ens Forventning; – des créanciers, betale Creditorer; – à son devoir, opfylde sin Pligt; – à une objection, møde en Indvending; se – soi-même, forskaffe sig selv Opreisning.
Satisfaisant, e, *a.* tilfredsstillende.
Satisfait, e, *p.* og *a.* fornøiet, tilfredsstillet.
Satrape, *m.* persisk Statholder; *fig.* rig, vellystig og despotisk Herre.
Satrapie, *f.* persisk Statholderskab; Statholderens Bolig.
Satron, *m.* lille Fisk til Madning.
Saturable, *a.* (Chi.) som lader sig gjennemtrænge el. opløse af andre Materier. [stand.
Saturation, *f.* (Chi.) mættet Til-
Saturer, *v. a.* (Chi.) mætte, forene en Substants med et Fluidum, saa at den deri ganske opløses; *fig.* le public est –é de ce genre d'ouvrages, Publicum er kjed af det Slags Arbeider.

Saturnales, *f.pl.* Feste hos de gamle Romere til Ære for Saturnus; *fig.* støiende, usædelige Forlystelser.

Saturne, *m.* (Myth. og Astr.) Saturn; (Chi. anc.) Bly.

Saturnien, ne, *a.* angaaende Saturn; *fig.* mørk, tungsindig (*inus.*).

Saturnilabe, *m.* (Astr.) Instrument til at iagttage Saturns Drabanteres Stillinger.

Saturnin, *m.* saturnine, *f.* (H. n.) indisk blyfarvet Odderslange.

Satyre, *m.* (Myth.) Skovtrold, halv Gud og halvt Menneske med Bukkefødder; *fig.* og *fa* vieux –, gammel løsagtig Mand; (H.n.) Dagsværmer; *f.* (Anc.) bidende satiriske Digte hos Grækerne, hvori Hovedpersonerne vare Satyrer. [(Méd.) unaturlig Geilhed.

Satyriasis (s udt), *m.* satyriase, *f.*

Sauce, *f.* Sauce, Dryppelse; – courte, Sauce, som ikke strækker til; – rousse, bruun Sauce; – à Robert, Sauce af Sennep, Æddike og Løg; – à (au) pauvre homme, kold Sauce, tillavet af Vand, Salt og Snitteløg; la – n'est pas assez faite, Saucen har ikke kogt nok; *fa.* donner ordre aux –s, sørge for at Alt tillaves rigtigt; faire la – à q., irettesætte En; *prov.* il n'est – que d'appétit, Hunger er det bedste Krydderi; la – vaut mieux que le poisson, Bitingene ere bedre end Hovedsagen; on ne sait à quelle – le mettre, man veed ikke, hvortil man skal bruge ham; on peut le mettre à toutes –s, han er brugelig til Alt; vous ne sauriez faire (mettre) une bonne – à cela, De formaaer ikke at give den Sag et godt Udseende.

Saucer, *v.a.* dyppe i Sauce; *fig.* irettesætte; il a été bien –é, han er bleven dygtigt gjennemblødt el. gjennemheglet; il a été bien –é dans la boue, han er falden i Skarnet; han er bleven reven dygtigt ned; man har gjort stærkt Nar af ham; (Mon.) médailles –ées, forsølvede Kobbermedailler.

Saucier, *m.* Kok, der laver Saucer; (Mar.) Møttring, hvori Enden af Spillet gaaer.

Saucière, *f.* Sauceskaal.

Saucisse, *f.* Medisterpølse; (Art.) lang valseformig Krudtladning i Lærred, hvormed en Mine sprænges.

Saucissier, ère, *s.* Tillaver af Medister, Udsælger af samme; *p. u.*

Saucisson, *m.* Rullepølse; (Art.) Brandrør til at tænde en Mine; Grenetnippe til at danne Forskandsninger; Slags stor Raket.

Sauf, ve, *a.* uskadt; som oftest i Forbindelse med sain: il en est revenu sain et –, han er kommen tilbage derfra heel og holden.

Sauf, *pp.* uden at fornærme, uden at gjøre Skaar i; med Forbehold af; undtagen; bruges alm. med à foran l'infinitif: – votre honneur, Deres Ære uforkrænket; – à recommencer, med Forbehold at kunne begynde igjen; – à déduire, med Forbehold at kunne fradrage; – une terre, undtagen et Gods.

Sauf-conduit, *m.* Leidebrev, Sikkerhedsbrev, Protectorium; *pl.* des saufs-conduits.

Sauge, *f.* (Bot.) Salvie.

Saugrenée, *f.* (Cuis.) Biret af Ærter, tillavede med Smør, Salt og fine Urter.

Saugrenu, e, *a.* urimelig, latterlig; réponse –e, latterligt, naragtigt Svar.

Saugue, *f.* Fiskerbaad (i Provence).

Saulaie, *f.* Jord, beplantet med Piletræer, Pilekrat. [Taarepiil.

Saule, *m.* Piletræ; – pleureur,

Saulet, *m.* (H.n.) Slags Bogfinke.

Saumâtre, *a.* saltagtig; bruges kun i Udtr. eau –e, Brakvand; goût –, saltagtig Smag. [2200 Oldtratfod; *p.u.*

Saumée, *f.* Flademaal paa omtr.

Saumier, *m.* (Pê.) stor Fiskekrog el. Harpun til at fange store Lax.

Saumon, *m.* Lax; stor Klump Bly el. Tin; aflangt Kar, hvori Vox smeltes til Voxlys; (Mar.) Ballastjern.

Saumoné, e, *a.* laxartet; truite –e, Laxforelle, hvis Kjød ligner Laxens.

Saumoneau, *m.* lille el. ung Lax.

Saumurage, *m.* Nedlægning i Lage.

Saumure, *f.* Saltlage.

Saunage, *m.* Salthandel; faux –, Snighandel med Salt.

Sauner, *v.a.* koge Salt. [Saltmagasin.

Saunerie, *f.* Saltværk, Saltsyderi;

Saunier, *m.* Saltkoger, Saltsyder; Salthandler; se faire payer comme un –, lade sig betale i dyre Domme; faux –, Salt-Snighandler. [opbevares.

Saunière, *f.* stort Kar, hvori Salt

Saupiquet, *m.* skarp, pirrende Sauce.

Saupoudrer, *v.a.* bestrøe med Salt.

overstrøe med Sukker, Peber, Meel o. desl.; (Jard.) strøe et tyndt Lag tørt Gjødning paa Havesager; *fig.* blande med; give et Anstrøg af; une critique -ée d'éloges, en Kritik blandet med Roes.

Saur, *a. m.* røget; kun i Udtr. hareng –, røget Sild; *prov.* maigre comme un hareng –, meget mager.

Saurage, *m.* (Fauc.) Falkens første Fjær før den har fælbet.

Saure, *a.* guulbruun (kun om Heste); hareng –, s. s. hareng saur; (Fauc.) oiseau –, rød Falk, som bærer endnu sine første Fjer. [Sild.

Saurer, *v. a.* tørre i Røg, røge

Sauret, *a. m.* s. s. saur. [slægten.

Sauriens, *m. pl.* (H. n.) Firbeens-

Saurin, *s.* og *a. m.* hareng –, ung Melkesild.

Saurion, *m.* (Bot.) Slags Sennop.

Saurissage, *m.* Silds Røgning.

Saurisserie, *f.* Sted, hvor der røges Sild. [Sild.

Saurisseur, *m.* En, som røger

Saussaie, *f.* Pilekrat; s. saulaie.

Saut, *m.* Spring; Fald; Vandfald; (om Heste) Bedækning; – périlleux, voveligt Spring, salto mortale; *fig.* Bovestykke; – de carpe, Spring i en liggende horizontal Stilling (om Gjøglere); – de mouton, en Hestes Sidespring med krum Ryg og dukket Hoved; – de Breton, et Menneskes Fald ved et vist Fif i Bryden; – de loup, Grav ved Enden af en Have el. Allee, for at hindre Indgangen uden at skade Udsigten; – de moulin, Fald af Vandet, hvorved en Mølle drives; au – du lit, idet En staaer op, tidligt om Morgenen; *fig.* ne faire qu'un – d'un endroit à l'autre, gaae fra et Sted til et andet med stor Hurtighed; faire un grand –, opslaae sin Bolig paa et langt fraliggende Sted; hæve sig med Et fra en lille Post til et vigtigt Embede; faire le –, bestemme sig omsider efter lang Overveielse (oftest i slet Betydn.); faire faire le – à q., stille En ved sit Embede; n'aller que par sauts et par bonds, tale med Hurtighed uden al Orden, fare fra det Ene til det Andet; handle overilet uden Plan; d'un –, d'un plein –, paa een Gang; de plein –, *loc. ad.* pludseligen, ubefindigen. [haanden som de nedlægges.

Sautage, *m.* Silds Stampning efter-

Sautant, e, *a.* (Blas.) opreist, krybende.

Saute, *f.* (Mar.) – de vent, pludselig Forandring el. Spring af Vinden.

Sauté, *m.* (Cuis.) Slags Ragout.

Sautée, *f.* Vindens pludselige Spring fra et Hjørne til et andet. [tes med Rod.

Sautelle, *f.* Viinranke, som omplan-

Sauter, *v. n.* springe, hoppe; fare hurtigt afsted; styrte løs paa En, gribe fat i En; hæve sig til en høiere Stilling, saa at flere mellemliggende Trin overspringes; fare fra det Ene til det Andet; *v. a.* springe over; forbigaae; (om Heste) bedække; – à bas de son lit, springe ud af sin Seng; faire – q. par la fenêtre, kaste En ud af Vinduet; *fig.* og *fa.* faire – q. aux nues, gjøre En utaalmodig, gjøre En vred, faae En til at springe i Flint; – de branche en branche, fare uden Orden fra det Ene til det Andet; faire – la cervelle à q., skyde En en Kugle for Panden; faire – une maison de jeu, lukke et Spillehuus; faire – la terre de q., tvinge En til at sælge sin Jordeiendom; faire – une bouteille, tømme en Flaske Viin; faire – la banque, sprænge Banken; faire – q., stille En ved sit Embede; – à la gorge de q., gribe En fat i Struben; – au cou de q., styrte En om Halsen; – aux yeux, være klart, indlysende, falde i Øinene; – le fossé, springe over Grøvten; *fig.* bestemme sig langt om længe, tage endeligen en Beslutning; – le bâton, gjøre Noget imod sin Villie; – un mot, forbigaae et Ord; – à pied joints par-dessus qc., gjøre Noget uden at bryde sig om Hindringerne.

Sautereau, *m.* Træhammer paa Enden af en Tangent; (Art.) Kanon, som skyder usikkert. [Slags Vinkelmaaler.

Sauterelle, *f.* Græshoppe; (Géo.)

Sauteur, se, *s.* Springer, -ske; il est bon –, han springer godt; c'est un habile –, (*iron.*) det er en Skryder, en Tusindkunstner; (H. n.) Springhare (gerboise); Fisk af Karpeslægten; – des blés, Kornsnudebille.

Sauteuse, *f.* Springerske (s. sauteur); (Da.) Hopsavalts. [rende smaa Spring.

Sautillant, e, *a.* hoppende, gjø-

Sautillement, *m.* Hoppen.

Sautiller, *v. n.* hoppe, gjøre smaa Spring; *fig.* og *fa.* fare fra en Materie til en anden.

Sautoir, *m.* Figur el. Vaabenmærke i Form af et Andreaskors (✕); lille Dameterklæde; bruges almindeligst som *loc.ad.* med en: en –, overkors; porter qc. en –, bære Noget paa Ryggen, ved Hjælp af Seler, der krydse hinanden over Brystet.

Sauvage, *a.* vild, øde, udyrket; ubeboet; menneskesky, sær, uregjerlig; raa, ubehagelig; un pays –, et udyrket el. ubeboet Land; il est d'une humeur sauvage, han er af menneskesky Charakteer; il a des manières –s, han har raa, udannede Manerer; ce fruit a un goût –, denne Frugt har en skarp, ubehagelig Smag; phrase –, en usædvanlig Talemaade; feu –, Slags Hedeplet i Ansigtet hos Børn; *s.* vildt Menneske. [brudne Varer; Bjergeløn.

Sauvage, *m.* Bjergning af skib-

Sauvageon, *m.* ungt, vildt Træ, som ikke er podet. [Særhed; *fa.*

Sauvagerie, *f.* menneskesky Væsen,

Sauvagin, e, *a.* sjelden uden i Udtr. goût –, en stram, undertiden tranagtig Smag som af Sø- og Strandfugle; *s.m.* stram Lugt el. Smag som af Vandfugle.

Sauvagine, *f.* Vandfugl; stram Lugt som af Vandfugle; (Pell.) utilberedt fransk Foerværk af vilde Dyr.

Sauvegarde, *f.* Beskyttelsesvagt; Beskyttelsesbrev, som blandt andet fritager for Indkvartering; *fig.* Beskyttelse, Forsvar; (Mar.) – du gouvernail, Cirkelline; – de beaupré, Løbestang paa Bougsprydet; (H. n.) Underafdeling af Firbenene (les sauriens).

Sauvegarder, *v. a.* tage under sin Beskyttelse, forsvare; *p. u.*

Sauvement, *m.* (Mar.) Redning af skibbrudne Varer; (Mus.) Opløsning af en skurrende Tone; (Féo.) Afgift til Lehnsherren for Vedligeholdelse af en Muur, der ydede Vasallerne Sikkerhed.

Sauver, *v. a.* redde, frelse; fritage for, skaane for; bevare, vedligeholde; retfærdiggjøre (*p.u.*); forebygge, skjule; *v. pr.* undvige; undgaae, rede sig ud af; begive sig hurtigt bort, gaae bort; søge et Tilflugtssted; sørge for sin evige Salighed; holde sig skadesløs; cela lui a -é beaucoup de dépense, det har fritaget ham for megen Udgift; – les dehors, redde el. bevare det ydre Skin; on ne peut – sa conduite, man kan ikke undskylde hans Opførsel (*p.u.*); – les défauts de la taille, skjule Figurens Feil; – une contradiction, forebygge en Modsigelse, faae to modsatte Sætninger til at stemme; *prov.* vouloir – la chèvre et le chou, søge paa eengang at forene modsatte Hensyn; sauve qui peut, redde sig hvo der kan! (Mar.) signal de sauve qui peut, Signal for at gjøre hver sit Bedste; – se – d'un péril, undgaae en Fare; il se fait tard, je me sauve, Klokken bliver mange, jeg anbefaler mig; *fig.* il vend à bas prix, mais il se sauve sur la quantité, han sælger til en lav Priis, men han holder sig skadesløs ved Mængden; elle se sauve sur son indisposition, hun undskylder sig med sin Upasselighed; se – à travers les broussailles (par les vignes, par les marais), redde sig af en Forlegenhed saa godt man kan.

Sauve-raban, *m.* (Mar.) Ring af Reb til at hindre, at Raabaandene (rabans) ikke overskæres, Levang, Burst; *pl.* des sauve-rabans. [bouée de –, Rednings-Bøie.

Sauvetage, *m.* (Mar.) Bjergning;

Sauveté, *f.* Sikkerhed; en lieu de –, paa et sikkert Sted; *v.*

Sauveur, *m.* Frelser, Befrier; (Mar.) Bjergningsmand; *a.* frelsende.

Sauve-vie el. rue-des-murailles, *f.* (Bot.) Muurrude.

Savamment, *ad.* lærdt; kyndigen.

Savane, *f.* Græsslette, Græsgang (i Sydamerika); Fyrreskov (i Canada).

Savant, e, *a.* lærd, indsigtsfuld; kyndig, velunderrettet; klog, snild; – en mathématiques, kyndig i Mathematik; – dans l'art de feindre, øvet i den Kunst at forstille sig; après tout ce qu'il m'a dit, je n'en suis pas plus –, efter Alt hvad han har sagt mig, er jeg ikke bleven klogere; cette jeune fille est trop –e, denne unge Pige veed for god Besked i hvad hun ikke burde vide; *s.* lærd Mand; lærdt Fruentimmer.

Savantasse, *m.* En, som vil have Udseende af Lærd, lærd Vindmager (spottende Udtr.).

Savantissime, *a.* meget lærd.

Savate, *f.* gammel, forslidt Sko; Slæbe; forh. Postbud, som bar Breve til afsidesliggende Stæder; *fig.* Fusker; traîner la –, leve i Armod.

Savaterie, *f.* Sted, hvor der sælges gamle Sko; Skoflikkerbod.

Saveneau, savoneau, savonceau, *m.* savenelle, *f.* (Pê.) Slags Fiskenet.

Saveter, *v. a.* forfuske; fordærve et Arbeide ved at lappe det slet; *pop.*

Saveterie, *f.* Skoflikkerhaandværk; gamle Sko.

Savetier, *m.* Skoflikker; *fig.* Fusker.

Saveur, *f.* Smag; *fig.* il n'y a dans cet ouvrage, ni goût ni –, der er intet Behageligt el. Pikant ved dette Værk.

Savoir, *v. a.* vide, kjende, besidde Kundskab om, kunne, forstaae; kunne udenad, erindre; være øvet i, være i Stand til; *v. n.* have en dannet Forstand, være i Besiddelse af Kundskaber; – vivre, forstaae at skikke sig i Verden; føre sig klogt op; – bien le monde, forstaae at omgaaes Folk, være en Mand af Verden; il sait bien son monde, han kjender godt de Folk, han har med at gjøre; – q. par cœur, kjende Ens Charakteer nøie, kjende En til Punkt og Prikke; – la carte (du pays), kjende alle et Samfunds Interesser og Intriguer; il ne sait ce qu'il veut, det er et tvivlraadigt Menneske, han veed ikke selv hvad han vil; je sais ce que je sais, jeg veed nok hvad jeg veed, jeg kjender nok Sammenhængen; il sait le fin du fin, han er snild, han veed god Besked med alle Sagens Hemmeligheder; il sait plus que son pain manger, il en sait bien long, il en sait plus d'un (d'une), han veed mere end sit Fadervor, han er fiffig, han veed nøie Besked; ne – rien de rien, ikke vide Besked med Nogetsomhelst, være aldeles uvidende om hvad der foregaaer; tout cela va, Dieu sait comment, alt gaaer til, Gud skal vide hvorledes; il a des écus, Dieu sait, han har Dalere fuldt op; il y a dans ces vers je ne sais quoi qui m'étonne, der er i disse Vers noget Uforklarligt, som forbauser mig; – gré, – bon gré à q. de qc., være En Tak skyldig for Noget, være vel fornøiet med hvad han har sagt eller gjort; faire –, underrette, melde, lade vide; faire à –, gjøre vitterligt; vous saurez que .., De maa vide o. s. v.; i den 1ste Person af le prés. kan savoir, naar det forbindes med en Negtelse, bruges i le subj. uden foregaaende Styrelse; je ne sache personne, jeg kjender Ingen; je ne sache rien de si beau, jeg kjender Intet saa smukt; ... i Slutn. af en Sætning bruges que je sache i Betydn. af: saavidt jeg veed; .... on ne saurait, man kan ikke, betegner Ens Mangel paa Evne til at udføre en Ting; on ne peut udtr. med større Bestemthed Tingens Umulighed i og for sig; ... c'est à–, *loc. ad.* det er at sige, det kommer an paa; nemlig (i denne Betydn. ogs. à – el. blot –); on a vendu pour mille francs de meubles, savoir (c'est à savoir), man har solgt Meubler for tusinde Franks, nemlig o.s.v.; c'est à – s'ils le pourront, det kommer an paa om de kunne det.

Savoir, *m.* Kundskab, Lærdom (bruges kun i le sing.); il a acquis un grand –, han har erhvervet stor Kundskab.

Savoir-faire, *m.* Duelighed, Dygtighed, rette Greb paa at sætte igjennem hvad man har paataget sig; rette Greb paa Tingen; uden *pl.*

Savoir-vivre, *m.* Leveklogskab, fiin Levemaade, Takt for at omgaaes Folk; uden *pl.* [*a.* henhørende til Savoien.

Savoisien, ne, *s.* Beboer af Savoien;

Savon, *m.* Sæbe; *fig.* og *pop.* Irettesættelse; donner un – à q., give En en drøi Irettesættelse. [vand (eau de–).

Savonnage, *m.* Vask med Sæbe; Sæbe-

Savonner, *v. a.* vaske med Sæbe, indsæbe; *fig.* og *fa.* give en drøi Irettesættelse; *v. pr.* kunne vaskes uden at tabe Couleuren.

Savonnerie, *f.* Sæbesyderi; Navn paa et forhenværende Tapetfabrik i Chaillot.

Savonnette, *f.* Sæbekugle; *fig.* – à vilain, forh. Embede, som medførte Adelskab; (Bot.) Sæbeurt.

Savonnette-de-mer, *f.* Samling af Rogn el. Fiskeæg, som Havet enkelte Steder kaster op paa Strandbredden; smaa blæreformige Legemer paa Havets Overflade.

Savonneux, se, *a.* sæbeagtig.

Savonnier, *m.* Sæbefabrikant; (Bot.) Sæbetræ; Sæbeurt. [med.

Savonnoir, *m.* Filt til at glatte

Savourement, *m.* Smagen (Handlingen); *p. u.*

Savourer, *v. a.* smage med Velbehag; *fig.* nyde langsomt, tilgavns.

Savouret, *m.* Marvbeen, saftfuld Knokkel; saltet Svineskank.

Savoureusement, *ad.* med Velbehag (om Nydelse af Spise og Drikke); *p. u.*
Savoureux, se, *a.* velsmagende.
Savoyard, e, *a.* hjemmehørende i Savoien; angaaende Savoien; *s.* Savoyard; smudsigt, plumpt Menneske.
Saxatile, *a.* opholdende sig el. voxende mellem Stene.
Saxe, *f.* Saxen.
Saxicole, *a.* beboende Klipper.
Saxifrage, *f.* (Bot.) Steenbræk; *a.* (Méd.) knusende el. opløsende Blæresteen (lithontriptique).
Saxon, e, *s.* Saxer; *a.* saxisk.
Sayette, *f.* Slags tyndt uldent Tøi, Slags Sirts.
Sayon, *m.* s. saie. [(især i Rom).
Sbire, *m.* Politibetjent, Gendarme
Scabellon, *m.* (Arch.) Fodstykke til Büster, Girandoler o. desl. [velsbid.
Scabieuse, *f.* (Bot.) Skabios, Djæ-
Scabieux, se, *a.* (Méd.) fnattet.
Scabin, *m.* Client hos et adeligt Medlem af National-Forsamlingerne; *v.*
Scabreux, se, *a.* ujevn, knudret; *fig.* farlig; mislig, vanskelig at fortælle uden at støde an imod Sædelighed. [Skandinaverne.
Scalde, *m.* Skjald, Barde hos
Scalène, *a.* (Géo.) uligesidet (om en Triangel).
Scalme, *m.* (Mar.) Sted, hvor Aarerne støttes, paa Siden af et Fartøi.
Scalpel, *m.* (An.) Kniv til at foretage Obductioner; (H. n.) forstenet Fisketand (glossopètre).
Scalper, *v. a.* rage Huden af en overvunden Fjendes Pandeskal, scalpere.
Scalvine, *f.* Slags Glaskarflaske (gourde).
Scammonée, *f.* (Bot.) Slags Snerle.
Scandale, *m.* Forargelse, forargelig Tale; forargende Handling; Opsigt, en slet Handling vækker; Mishag, Scandal. [argelig Maade.
Scandaleusement, *ad.* paa en for-
Scandaleux, se, *a.* forargelig, anstødelig, scandaløs.
Scandaliser, *v. a.* forarge, vække Anstød el. Mishag; *v. pr.* forarges, stødes, fornærmes over Noget.
Scander, *v. a.* oplæse et Vers efter Stavelsemaalet, scandere. [boer.
Scandinave, *m.* Skandinaver, Nord-
Scandinavie, *f.* (Géogr.) Skandinavien.
Scanie, *f.* (Géogr.) Skaane.
Scanien, ne, *s.* Beboer af Skaane, Skaaninger.
Scandix, *f.* (Bot.) Kørvel.
Scape, *f.* (Mar.) Ankerstang.
Scaphandre, *m.* Svømmetrøie, Svømmebælte.
Scapin, *m.* rænkefuld Charakteer.
Scapulaire, *m.* lang geistlig Ordensdragt; Ordensgehæng; (Chir.) Skulderbind; *a.* (An.) henhørende til Skuldrene.
Scarabé, *m.* (H. n.) Skarnbasse, Torbist; (Mon.) Præg paa et Slags ovale Gemmer. [italienske Lystspil.
Scaramouche, *m.* Harlekin i det
Scarieux, se, *a.* (Bot.) hindeagtig, tør og raslende. [instrument.
Scarificateur, *m.* (Chir.) Kopsætter-
Scarification, *f.* (Chir.) Kopsætning.
Scarifier, *f.* (Chir.) kopsætte.
Scarlatine, *f.* (Méd.) Skarlagensfeber; ogs. *a. f.* fièvre –.
Scazon, *m.* (Poé.) Hinkevers, hvis 5te Stavelse er en Jambe og hvis 6te er en Spondæ.
Sceau, *m.* Signet; Segl; Forsegling; *fig.* Stempel, Præg; les –x, det kongelige Segl, Statssegl; le garde des –x, Seglbevareren, Justitsministeren; le roi lui a donné les –x, Kongen har udnævnt ham til Seglbevarer; apposer le –, sætte Seglet for; ces lettres de grâce ont passé au –, paa disse Naadesdocumenter er Seglet blevet paatrykt; s'opposer au –, forhindre Seglets Paatrykning; *fig.* confier qc. sous le – du secret, betroe Noget under Taushedssegl; mettre le – à une ch., fuldende en Sag, paatrykke den sit Stempel; empreint du – du génie, præget med Geniets Stempel; – de réprobation, Skjændselsmærke; (Bot.) – de-Salomon, Slags Liliekonval (grenouillet).
Scel, *m.* (Chanc.) s. s. sceau.
Scélérat, e, *a.* skyldig i store Forbrydelser, forbryderisk, nederdrægtig, troløs, afskyelig; conduite –e, skændig, nedrig Opførsel; *s. m.* Skurk, Ridding; un franc –, en ægte Skurk.
Scélératesse, *f.* sort Ondskab, Nederdrægtighed; Skurkestreg, Riddingsdaad. [derdrægtig Tænkemaade.
Scélératisme, *m.* Riddingssind, ne-
Scellage, *m.* smaa Speiles Fastgjørelse.

Scellé, *m.* Rettens Segl; Rettens Forsegling; mettre el. apposer le –, sætte Rettens Segl for, forsegle; lever le –, tage Rettens Segl fra; bris de –, Brud af Rettens Segl.

Scellement, *m.* (Maç.) Fastgjørelse af en Krog i en Muur; Fastnagling; Tilkitning; Tilklining af en Prop med Harpix; Enden af et Stykke Træ el. Metal, som er fastgjort i en Muur.

Sceller, *v.a.* paatrykke Rettens Segl; fastgjøre en Krampe i en Muur med Bly el. Gibs; tilkline en Flaske med Harpix; (Chi.) – hermétiquement, tillukke et Kar lufttæt; *fig.* stadfæste, besegle.

Scelleur, *m.* Betjent, som paatrykker Retsseglet, Forsegler; Murer, som fastgjør en Hængsel, en Krampe o.s.v.

Scène, *f.* Skueplads; sammes Decoration; Handlingen i et Skuespil; Stedet, hvor Handlingen foregaaer; Skuespillerkunst; Forestilling, Optrin; Syn, Udsigt; Tildragelse; mettre un ouvrage en –, bringe et dramatisk Arbeide paa Scenen; la mise en –, Scenearrangementet; mettre un évènement sur la –, fremstille en Begivenhed paa Scenen; *fig.* ouvrir la –, begynde; paraître sur la –, træde op, tage Deel i de offentlige Anliggender, tiltrække sig Opmærksomheden; être toujours en –, ikke glemme sig et Dieblik idet man giver sin Rolle; være altid afmaalt i Ord og Bevægelser, som om Alle give Agt paa En; la – va changer, der vil snart indtræde en væsentlig Forandring; ce paysage offre une – superbe, dette Landskab frembyder en prægtig Udsigt; faire une – à q., overvælde En med Bebreidelser i Fleres Nærværelse; il ne faut point donner de – au public, man maa ikke gjøre Publicum deelagtig i sine Stridigheder; man maa ikke tale om sig selv til urette Tid. [Skuepladsen.

Scénique, *a.* scenisk, henhørende til

Scénite, *a.* boende i Telt; *s.* Teltebeboer. [bildning; Theatermaleri.

Scénographie, *f.* perspectivisk Af-

Scénographique, *a.* henhørende til Decorationsmaleri.

Scénopégie, *f.* Jødernes Løvsalsfest (fête des tabernacles). [Tvivlesyge.

Scepticisme, *m.* Sceptikernes Lære,

Sceptique, *a.* sceptisk, tvivlesyg, tvivlende om Alt; *m.* Sceptiker, Tvivler.

Sceptre, *m.* Scepter; *fig.* Kongemagt, øverste Magt; Overlegenhed; *fig.* le – et l'encensoir, Kongemagten og Præsteskabet; depuis le – jusqu'à la houlette, fra Kongen indtil Hyrden.

Schabraque, *f.* Slags Dækken til en Husarhest. [Persien, Schah.

Schah, *m.* Navn paa Regenten i

Schako, *m.* militair Hovedbedækning.

Schelling, *m.* Shilling (engelsk Mynt; omtr. 2 Mk. 10 ß.); Skilling (dansk og tydsk Mynt).

Schème el. schéma, *m.* (Géo.) Udkast; (Astr.) Fremstilling af Planeternes Plads til et givet Dieblik.

Schène, *m.* (Ant.) ægyptisk Veimaal; omtr. 60 Stadier el. 3000 Favne; spændt Linie.

Schénobate, *m.* (Ant.) Liniedandser.

Schérif, *m.* Descendent fra Mahomed.

Schilling, *m.* s. schelling.

Schismatique, *a.* schismatisk, afvigende fra en vis Troesbekjendelse; *s.* Schismatiker. [fald fra en Troesbekjendelse.

Schismatiser, *v. a.* bringe til Fra-

Schisme, *m.* Frafald fra en Troesbekjendelse; faire –, foraarsage Spaltning i Kirken; Spaltning i literair el. politisk Forstand.

Schiste, *m.* (Minér.) Leerskiver.

Schisteux, se, *a.* (Minér.) som lader sig dele i Skiver, skiferagtig.

Schlich (udt. chelik), *m.* knust og udvasket Erts til at bringes i Smelteovnen.

Schnapan, *m.* s. chenapan.

Scholaire (ch udt. k), *a.* hørende til Skolen; année –, Skoleaar.

Scholarité (ch udt. k), *f.* droit de –, Studenterret.

Scholarque (ch udt. k), *m.* Kritiker.

Scholastique (ch udt. k), *a.* skolastisk, henhørende til Skolen, skolemæssig; *m.* Skolastiker; *f.* skolastisk Theologie. [paa skolastisk Maade.

Scholastiquement (ch udt. k), *ad.*

Scholiaste (ch udt. k), *m.* Skoliast, gammel critisk Udtyder af græske Forfattere.

Scholie (ch udt. k), *f.* oplysende critisk Forklaring af de classiske, og især af de græske Forfattere; Drikkesang hos de gamle Grækere; *m.* (Géo.) Anmærkning, som har Hensyn til en foregaaende Sætning. [Skib, Lodsfartøi paa Ganges.

Schoner, *m.* (Mar.) lille tomastet

Schorl (ch udt. k), *m.* (Minér.) Skjørl.

Sciage, *m.* Savning.

Sciagraphie, *f.* (Astr.) Kunst at angive Klokkeslettet ved Skyggen af Solen el. Maanen; (Arch.) Fremstilling af en Bygnings Gjennemsnit el. af sammes Indre.

Sciamancie, *f.* Spaadom ved Fremmanen af de Dødes Skygger.

Sciatère, *m.* Stift, som ved sin Skygge angiver Middagslinien.

Sciatérique, *a.* cadran –, Skive, som angiver Klokkeslettet ved Hjælp af Skyggen, Solskive; *s. f.* Kunst at stille en Stift saaledes at dens Skygge angiver Klokkeslettet; *s. m.* Solskive.

Sciatique, *f.* (Méd.) Hoftepine, Lendeverk; ogs. *a.* goutte –, Gigt i Lenden.

Scie, *f.* Sav; *fig.* Kummer, Plage (*pop.*); (H. n.) Savfisk; – à main, Haandsav; – à poing, Stiksav; feuille de –, Savblad; trait de –, et Træk frem og tilbage med Saven; *fig.* og *pop.* cet homme est pour moi une vraie –, denne Mand er en sand Plage for mig.

Sciemment, *ad.* med Sagkundskab; med Vidende; forsætligen, vitterligen.

Science, *f.* Kundskab; Videnskab; Viden; il a un grand fonds de –, c'est un puits de –, han besidder en stor Skat af Kundskaber; je le sais de – certaine, jeg veed det ganske vist; cela passe ma –, det er mere end hvad jeg veed; *fa.* il croit avoir la – infuse, han troer, at Viisdom er indblæst ham, at han veed Alt uden at have lært Noget.

Scientifique, *a.* videnskabelig.

Scientifiquement, *ad.* paa en videnskabelig Maade.

Scier, *v. a.* save; (Agr.) meie Korn; (Mar.) ree bagvendt, skaade; *fig.* og *pop.* vous me sciez le dos, De plager el. overhænger mig.

Scierie, *f.* Savmølle, Savværk.

Scieur, se, *s.* Savskærer; – de long, En, som saver Træ paa langs til Bræder; – de blés, Meier, Høstkarl (i d. Betydn. ogs. *f.*).

Scille el. squille, *f.* (H. n.) Reie; (Bot.) Affodil; Søløg; (Tonn.) eenbundet Kar af Størrelse som et Oxehoved. [Søløg.

Scillitique, *a.* (Pharm.) tillavet med

Scinder, *v. a.* (Pal.) dele, adskille; sønderlemme (især *fig.*.

Scinque, *m.* (H. n.) Slags Firbeen.

Scintillant, e, *a.* funklende, gnistrende; *fig.* une figure –e, et friskt livfuldt Ansigt; un esprit –, en livlig, fyrrig, vittig Aand.

Scintillation, *f.* Funklen, Tindren (om Stjernernes sittrende Lys).

Scintiller, *v. n.* funkle, tindre (i egentl. og fig. Forstand).

Sciographie, *f.* s. sciagraphie.

Scion, *m.* ungt Skud paa et Træ, Aflægger. [Skud.

Scionneux, se, *a.* som har mange

Sciotte, *f.* lille Sav.

Scissile, *a.* (Minér.) som lader sig kløve el. skille i Skiver.

Scission, *f.* Adskillelse; Meningsforskjellighed, deelte Meninger; *fa.* Splid mellem Venner.

Scissionnaire, *a.* foranledigende Meningsforskjellighed; *s. m.* En, som fremkalder Splid i en Forsamling.

Scissure, *f.* (An.) Spalte, Revne, Ridse paa Been el. andre Organer.

Sciure, *f.* Savspaan. [Dienbetændelse.

Sclérophthalmie, *f.* (Méd.) forhærdet

Sclérosarcome, *f.* (Méd.) haard, kjødagtig Svulst paa Tandkjødet.

Sclérotique el. sclérotide, *f.* (An.) Hornhuden i Øiet; *a.* hærdende.

Sclérotite, *f.* (Méd.) Svulst el. Betændelse i Hornhinden.

Scobine, *f.* Slags Fiil el. Rasp.

Scolaire, scolarité og deraf flydende Ord, s. scholaire o. s. v.

Scolopendre, *f.* (H. n.) Skolopender, Skolorm, mangebenet vingeløst Insect; – de mer, Nereide, Sø-Skolorm; (Bot.) Slags Løvbrægne, Bremmeløv.

Scombre, *m.* (H. n.) Makrel.

Scopetin, *m.* Rytter, væbnet med en lang Karabine (escopette).

Scorbut, *m.* Skjørbug.

Scorbutique, *a.* skjørbutisk; lidende af Skjørbug; *s.* En, som lider af denne Sygdom.

Scorie, *f.* (Chi.) Substants, der svømmer som et Skum ovenpaa smeltede Metaller, Metalskum, Slagger.

Scorification, *f.* (Chi.) Metallers Forvandling til Slagger; sammes Sondring fra det ved Smeltningen fremkomne Metalskum.

Scorificatoire, *m.* (Chi.) Kar, hvori Metal renses fra fremmede Bestanddele.

Scorifier, *v. a.* (Chi.) affondre fra et Metal det ved Smeltningen fremkomne Metalskum.

Scorpiojelle, *f.* Skorpionolie.

Scorpion, *m.* (H. n.) Skorpion; Ulk, en brystbugfinnet Fisk; Steendynge til Grændseskjel; Slags Svøbe, bestaaende af flere med Jerndupper beslaaede Snore; Slags Flitsbue el. Kastemaskine hos de Gamle.

Scorsonère, *f.* (Bot.) Skorzoneerrod.

Scote, *f.* Klæders Rensning fra Utøi. [om Foden af en Søile.

Scotie, *f.* (Arch.) Huulliste oven-

Scribe, *m.* jødisk Skriftlærd, Skriftklog; Skriver; Afskriver. [lige Cancelli.

Scripteur, *m.* Bulleskriver i det pave-

Scrobe el. **scrobicule**, *m.* (An.) Hjertegrube; (Anc.) Grube til Libationer til Ære for Pluto; Offer.

Scrobiculeux, se, *a.* (Bot.) besaaet med smaa Gruber paa Overfladen.

Scrofulaire, *f.* (Bot.) Skrofularin; Slags Kongelys. [svulst, Kirtelsyge.

Scrofules, *f. pl.* (Méd.) Kirtel-

Scrofuleux, se, *a.* (Méd.) kirtelagtig, foraarsagende Kirtelsyge; lidende af samme; *s.* Kirtelsyg, En, som lider af Kirtler.

Scrotocèle, *f.* (Chir.) Brok forbunden med Svulst i Testiklerne.

Scrotum el. **scroton**, *m.* (An.) Testikkelpung.

Scrupule, *m.* Samvittighedstvivl, Samvittighedsskrupel, Betænkelighed; stor, samvittighedsfuld Nøiagtighed; samvittighedsfuld Strænghed hos en Forfatter i Behandlingen af sit Arbeide; lille Vægt paa 24 Gran; (Anc.) hundrede Qvadratfod; faire un - de qc. à q., fremkalde Betænkelighed el. Samvittighedstvivl hos En over Noget; je m'en ferais -, jeg vilde gjøre mig en Samvittighed deraf.

Scrupuleusement, *ad.* med stor Nøiagtighed, samvittighedsfuldt.

Scrupuleux, se, *a.* samvittighedsfuld, meget nøieregnende; exactitude -se, meget stor Nøiagtighed; *s.* altfor ængsteligt Menneske, som gjør sig altfor mange Betænkeligheder; ængstelig Grubler.

Scrutateur, trice, *s. f.* Forsker; Randsager; En, som optæller Stemmerne ved en Votering; *a.* forskende, randsagende; sammentællende de Voterendes Stemmer; Dieu est le - des cœurs, Gud er Hjerternes Randsager; des regards -s, forskende Blik.

Scruter, *v. a.* undersøge nøie, udforske; randsage.

Scrutin, *m.* Afstemning, Votering ved Kugler el. Sedler, Ballotering; Optælling af Stemmerne; - individuel, Stemmevalg, hvor de Voterende kun nævne en Enkelt, hver paa sin Seddel; - de liste, Votering, hvor Enhver optegner paa sin Seddel ligesaa mange Navne, som der er Embeder at besætte.

Scubac, *m.* Slags Safranliqueur.

Sculptable, *a.* som kan udhugges el. udskæres. [gurer i Steen, Træ o. desl.

Sculpter, *v. a.* udhugge el. udskære Fi-

Sculpteur, *m.* Billedhugger.

Sculpture, *f.* Billedhuggerkunst; Billedhuggerarbeide.

Scurrile, *a.* skæmtende paa en lav el. usømmelig Maade; *p. u.*

Scurrilité, *f.* lav, upassende Skjæmt; haanende Spot; *p. u.* [tefugl; *p. u.*

Scurrule, *m.* lav Skjæmter el. Spot-

Scutage, *m.* forh. Indførselsafgift i Engelland. [stort Skib.

Scute, *f.* (Mar.) lille Baad, til et

Scutiforme, *a.* (An.) skjoldannet.

Scytale, *f.* (Ant.) hemmeligt Skrifttegn.

Se, *pr.* sig; enten direct Object som i: se pendre, ødelægge sig; s'embarquer, indskibe sig; eller indir. Obj. som i: se faire une loi o. s. v., danne sig en Lov; se plaire, finde Behag i.

Séance, *f.* Ret til at have Sæde i en Forsamling; Tiden, hvori et Møde varer; Sidden tilbords; Sidden for en Maler; *fa.* Besøg; tenir -, afholde Møde; lever la -, hæve Mødet efter at have overveiet en Sag; faire un portrait en trois -s, male et Portræt i tre Gange (saa at der siddes tre Gange for Maleren); - tenante, mens denne Session varer; *fig.* og *fa.* elle ne se presse pas de lever la -, hendes Besøg faae aldrig Ende.

Séant, e, *a.* siddende, residerende, holdende Møde (*v.*); sømmelig, passende, klædende; *m.* Sidden over Ende i Sengen; cette parure n'est pas -e à son âge, denne Pynt passer ikke (klæder ikke) for hans Alder; se mettre sur son - (el. en son -), sætte sig over Ende i Sengen.

Seau, *m.* Spand, Vandkar; Maal paa 6 Potter; un – d'eau, en Spand Vand; -x de ville, -x à incendie, Brandspande; *fa.* il pleut à -x, det regner meget stærkt. [Salt i en Kurv.

Seaugeoire, *f.* Skuffe til at øse

Sébacé, e, *a.* talgagtig; (An.) glandes -es, Talgkirtler.

Sébacide, *m.* (Chi.) Fidtsyre. [syre.

Sébacique, *a.* (Chi.) acide –, Fidt-

Sébate, *m.* (Chi.) fidtsyret Salt.

Sébeste, *m.* (Bot.) Brystbær, ægyptisk Frugt, som ligner en lille sort Blomme.

Sébestier, *m.* (Bot.) Brystbærtræ.

Sébile, *f.* Strippe; Spand.

Sec, sèche, *a.* tør; tørret; mager; *fig.* haard, kold, uvenlig; frastødende; berøvet enhver Prydelse, uden Ynde el. Behagelighed; manger son pain –, spise sit Brød bart; avoir une toux sèche, have en tør Hoste; ce vin est –, denne Viin har ingen Sødme; messe sèche, Messe, som holdes uden Indvielse af Hostien; regarder q. d'un œil –, see paa En med et tørt Die, uden at røres; un habit –, en luvslidt Kjole; un coup –, et rask Slag, et Rap; argent –, rede Penge; cette matière est sèche, denne Materie er tør, den tilbyder ikke Stof til Behandling; une ame sèche, et koldt, ufølsomt Sind; réponse -che, et kort, uartigt Svar; muraille de pierres -ches, Muur, opført af Steen uden Bindemiddel; la donner bien sèche, fortælle noget Ubehageligt uden al Forsigtighed el. foreg. Forberedelse; *s. m.* Tørt, det Tørre; tør Frugt; Frugt; tørt Foder; syltet Frugt uden Saft; mettre un cheval au –, sætte en Hest paa tørt Foder; une assiette de –, en Tallerken fuld af tør Frugt; *prov.* employer le vert et le –, anvende alle optænkelige Midler for at sætte Noget igjennem; *ad.* reent ud; haardt, hæftigt; répondre – à q., give En et kort, hæftigt el. frastødende Svar; boire –, drikke ublandet Viin, reent ud, dygtigt; à –, *loc. ad.* uden Vand, tørt; mettre un étang à –, udtørre en Fiskepark; être à –, være paa Bunden af sine Penge; sa bourse est à –, hans Pung er tom, han har ingen flere Penge; (Mar.) aller à –, seile for Takkel og Toug; tout –, *loc. ad.* Alt i Alt. [derlemmes.

Sécable, *a.* delelig, i Stand til at søn-

Sécant, e, *a.* (Géo.) plan –, Plan, som overskærer en anden.

Sécante, *f.* (Géo.) Skjæringslinie; lige Linie fra Centrum for en Bue til dennes Tangent.

Séchage, *m.* Tørring; det Tørrede.

Sèche el. seiche, *f.* (H. n.) Blæksprutte; (Mar.) Sandbanke, hvorpaa et Skib, som strander, staaer tørt.

Séchée, *f.* (Pê.) Slags Net; (Mir.) – d'eau, Vand, som kastes paa Speilglasset og aftørres med Glattejernet.

Sèchement, *ad.* tørt, paa tørt Sted; *fig.* koldt, ubehageligt; haardt, uden al Ynde.

Sécher, *v. a.* tørre, udtørre; *v. n.* tørres, fortørres; *fig.* visne; hentæres; *fig.* – les larmes de q., aftørre Ens Taarer, trøste En; – sur pied, gaae ud, henvisne (om Planter); *fig.* forgaae af Kummer el. Kjedsomhed; (*plais.*) ikke blive gift (om Fruentimmer); – d'ennui, fortæres af Kjedsomhed.

Sécheresse, *f.* Tørhed; Tørke; *fig.* Mangel paa Ynde el. Prydelse (om Stilen); – de cœur, Følesløshed, Haarthed; – d'esprit, Aands Tomhed; répondre avec –, svare koldt, tørt.

Sècherie, *f.* Tørreplads.

Sècheron, *m.* tør Eng el. Græsgang, som kun vandes af Regnen.

Séchoir, *m.* Tørreplads; Tørrebræt (hos Conditorer el. Parfumeurer).

Second, e, *a. n. ordin.* anden (f. deuxième); (Chi.) eau -e, svagt Skedevand, som har eengang været brugt til at opløse Metaller; forh. beauté sans -e, Skjønhed uden Mage; *m.* Anden i Ordenen; *fig.* Medhjælper; Secundant; anden Etage: habiter un –, beboe en anden Etage; (Mar.) Næstcommanderende paa et Koffardifartøi; Styrmand; en –, *loc. ad.* underordnet, i en underordnet Stilling; capitaine en –, Secundcapitain.

Secondaire, *a.* indtagende den anden Plads, underordnet; vue –, Bihensyn; (Astr.) planète -e, Biplanet; *s. m.* Kapellan, Vicarius hos en Præst.

Secondairement, *ad.* paa en underordnet Maade, som en Bisag.

Secondanien, *m.* (Anc.) Soldat af anden Legion; forh. Elev af anden Klasse.

Seconde, *f.* Secund; anden Classe

(foran den, hvori der undervistes i Rhetorik); (Impr.) anden Correctur; (Escr.) anden Parade; (Dist.) svag Aqvavit.

Secondement, *ad.* for det Andet.

Seconder, *v. a.* hjælpe, understøtte, staae bi, begunstige. [arrière-faix.

Secondines, *f. pl.* (An.) Efterbyrd; s.

Secouement, *m.* Rysten, Stumplen; Afrysten; – de tête, Rysten med Hovedet.

Secouer, *v. a.* ryste, stumple; afryste, afkaste Noget ved en hæftig Bevægelse; *fig.* og *fa.* medtage, plage; *v. pr.* ryste sig, bevæge sig stærkt for at afkaste Noget; *fig.* og *fa.* gjøre sig Bevægelse; foretage Noget i en Sag; – un manteau, ryste Støvet af en Kappe; *fig.* og *fa.* la maladie l'a bien -é, Sygdommen har taget ham alvorligt med; – le joug, afryste el. afkaste Aaget; – les oreilles, ikke bryde sig om Noget; ikke bevilge hvad der begjæres; finde sig let i hvad der møder; il faut se –, man maa gjøre sig Bevægelse; man maa være om sig, ikke lægge Hænderne i Skjødet.

Secoûment, *m.* s. secouement.

Secourable, *a.* hjælpsom, tjenstagtig; som kan undsættes; il est – aux pauvres, han hjælper gjerne de Fattige; tendre à q. une main –, række En en hjælpsom Haand; cette place n'est plus –, denne Fæstning kan ikke mere undsættes.

Secourir, *v. a.* hjælpe, komme til Hjælp; undsætte; *v. pr.* understøtte hinanden; – q. d'argent, understøtte En med Penge; – q. dans la nécessité, au besoin, staae En bi i Nøden.

Secours, *m.* Hjælp, Bistand, Understøttelse; Forstærkning; Undsætning; forh. Hjælpekirke (nu: succursale); *pl.* Bidrag til Trængende; prêter –, yde Bistand; donner (du) –, bringe Hjælp; courir, accourir au –, ile til Hjælp; porte de –, Undsætningsport i en Fæstning; au –! à mon –! kom (mig) til Hjælp!

Secousse, *f.* Rysten, Stumplen; Ryk; Stød; *fig.* hæftigt Anfald; les –s d'un tremblement de terre, Stødene el. Rystelserne af et Jordskjælv; le crédit public a reçu de dangereuses –s, den offentlige Credit har lidt farlige Stød; cette perte lui a donné une rude –, dette Tab har bibragt ham et haardt Stød. [ding.

Secque, *f.* (Mar.) lav Grund, Brænding.

Secret, *m.* Hemmelighed; Fortielse af en Hemmelighed, Taushed; hemmelig Kunst, det Vanskelige i Kunsten; hemmelig Fjer; hemmeligt Gjemme; eenligt Fængsel uden alt Samkvem; (Art.) Fænghul paa Kanoner; Stedet, hvor en Brander antændes; confier un – à q., betroe En en Hemmelighed; garder un –, bevare en Hemmelighed; trahir, révéler, découvrir, dévoiler, divulguer un –, forraade, aabenbare, opdage, afsløre, udsprede en H; avoir le – de q., være i Besiddelse af Ens H; être du –, dans le –, være indviet i Hemmeligheden; je vous dis cela dans (sous) le –, en grand (dans le dernier) –, jeg siger Dem det under Taushedsløfte, som en stor H; mettre q. dans le –, indvie En i H; mettre un prisonnier au –, sætte en Fange i et hemmeligt, afsondret Fængsel; *prov.* c'est le – de la comédie, det er Noget, som fortælles som en Hemmelighed, men som Alle veed (c'est le – de Polichinelle).

Secret, ète, *a.* hemmelig, lønlig, forborgen; taus; escalier –, hemmelig Trappe; maladie -ète, venerisk Sygdom; il est fort –, han kan godt tie med hvad der betroes ham; il est – comme un coup de canon, comme un coup de tonnerre, han er taus som en gammel Kjærling, der ikke kan tie med Noget; en –, *loc. ad.* hemmeligt, under fire Øine, i Eenrum; ils se voient en –, de komme hemmeligt sammen; il feint de l'aimer, mais en – il le déteste, han lader som om han holder af ham, men i Hjertet afskyer han ham.

Secrétage, *m.* (Chap.) Haars Tilberedning til Filt.

Secrétaire, *m.* Secretair, Skriver; Skriverbord; Skriverpult; (H.n.) toppet Sporevinge, Slags Vandfugl.

Secrétairerie, *f.* geheime Cancelli; en Statholders el. Ambassadeurs Secretariat.

Secrétariat, *m.* Secretairpost; sammes Varighed; Secretariat.

Secrète, *f.* stille Bøn, Præsten holder før Messen. [mærkt.

Secrètement, *ad.* hemmeligt; ube-

Sécréter, *v. a.* (Chap.) tilberede Haar til Filtning.
Sécrétion, *f.* (Méd.) Vædskernes Afsondring i Legemet; *pl.* de affondrede Dele, Udtømmelser.
Sécrétoire, *a.* (Méd.) affondrende, tjenende til at affondre Vædskerne.
Sectaire, *m.* Tilhænger af en Sect.
Sectateur, trice, *s.* Tilhænger af en Filosofs el. af en Religionslærers Meninger.
Secte, *f.* Sect, Samfund af Tilhængere af en kjættersk Troesbekjendelse; vildfarende, kjettersk Mening om Religionsgjenstande; faire – à part el. blot faire –, adskille sig fra Andre ved særegne Meninger.
Secteur, *m.* (Géo.) Udsnit af en Cirkel, begrændset af to Radier og den tilhørende Bue; – sphérique, Kugeludsnit; (Astr.) Instrument til at maale en Stjernes Afstand fra Zenith.
Section, *f.* Underafdeling, Afsnit; Afdeling af en By, Qvarteer; (Mil.) militair Afdeling, Section; (Géo.) Sted, hvor Floder el. Linier overskære hinanden; point de –, Overskæringspunkt; –s coniques, Keglesnit.
Séculaire, *a.* hundredaarig; année –, Aar, som slutter et Aarhundrede; Secularaar.
Sécularisation, *f.* Forflytning fra en Munkeorden til en alm. geistlig Stand, el. fra en geistlig Stand til en verdslig; geistlige Godsers Inddragelse til verdslig Brug.
Séculariser, *v. a.* forflytte fra en Munkeorden til den geistlige Stand, el. fra denne til den verdslige; inddrage geistligt Gods til verdslig Brug.
Sécularité, *f.* verdslig Stand; en Kirkes Bestyrelse i verdslig Henseende.
Séculier, ère, *a.* verdslig (om Lægfolk og Geistlige i Modsætning til dem, som have aflagt Klosterløfte); le bras –, den verdslige Øvrigheds Arm; *s. m.* Verdslig, Lægmand.
Séculièrement, *ad.* paa en verdslig Maade.
Sécurité, *f.* Sikkerhed, Tryghed.
Sécuteur, *m.* (Anc.) Gladiator, som kæmpede imod en Garnfægter (retiaire); Gladiator, som traadte istedenfor den Faldne i Kampen.
Sédan, *m.* (Manu.) smukt Klæde forfærdiget i Sedan.
Sedanoise, *f.* (Impr.) mindste Skrift efter Nonpareille (s. f. parisienne).
Sédatif, ive, *a.* (Méd.) smertestillende (calmant); *s. m.* smertestillende Middel.
Sédémateux, se, *a.* (Méd.) indeholdende et Bundfald.
Sédentaire, *a.* stillesiddende; som bliver altid hjemme, el. som forbliver altid paa samme Sted; il est trop –, han sidder altfor meget; vie –, stillesiddende Levemaade; troupes –s, Tropper, som altid forblive i Garnison, som ikke drage i Feldten; *s. m.* (H. n.) Slags Edderkop, der sidder ubevægelig i sit Spind.
Sédentairement, *ad.* paa stillesiddende Viis.
Sédentarité, *f.* stillesiddende Levnet.
Sédiment, *m.* Bundfald.
Sédiole, *f.* lille italiensk eensædig Vogn.
Séditieusement, *ad.* paa oprørsk Maade.
Séditieux, se, *a.* oprørsk; gjenstridig, tilbøielig til Oprør; ophidsende til Oprør; *s. m.* Oprører.
Sédition, *f.* Oprør.
Séditionner, *v. a.* bringe til at gjøre Oprør.
Séducteur, trice, *s.* Forfører, Forførerske; *a.* forførisk; un vil –, en nedrig Forfører; un discours –, en forførisk Tale; l'esprit –, Fristeren, Djævelen.
Séduction, *f.* Forførelse, Forledelse til det Onde; *fig.* forførisk Ynde, Tillokkelse, det Fristende.
Séduire, *v. a.* forføre, forlede; blænde; skuffe; bestikke; overtale; henrive; elle s'est laissé –, hun har ladet sig forføre; – des témoins, bestikke Vidner; sa bonté séduit tous les cœurs, hans Godhed vinder alle Hjerter.
Séduisant, e, *a.* forførende; tillokkende, tiltrækkende; henrivende.
Ségétal, e, *a.* voxende paa Ageren, mellem Kornet; *pl. m.* –taux.
Ségment, *m.* (Géo.) Cirkelafsnit mellem en Korde og dens tilsvarende Bue.
Ségovie, *f.* spansk Uld fra Segovia.
Ségovien, ne, *s.* Beboer af Segovia; *a.* kommende fra Segovia.
Ségrairie, *f.* (E. og F.) Skov, som eies i Fællesskab; *p. u.*
Ségrais, *m.* (E. og F.) særskilt Skov, affondret fra en større.
Ségrayer, *m.* Medeier af en fælles Skov.
Ségrayeur, *m.* (E. og F.) En

som har Deel i Eiendommen af en Skov, som tilhører Flere. [Adskillelse.
Ségrégation, *f.* (Did.) Affondring,
Ségrégativement, *ad.* en efter anden, særskilt.
Ségréger, *v.a.* affondre, adskille.
Ségréyage, *m.* (Féo.) Afgift til Lehnsherren af Skovsalg. [og Melodi.
Séguédille, *f.* Slags spansk Dands
Seiche, *f.* s. sèche.
Séide, *m.* fanatisk Morder.
Seigle, *m.* Rug; couper les -s, faire les -s, afmeie Rug; battre les -s, tærske Rug.
Seigneur, *m.* Herre; Lehnsherre; fornem Herre; - suzerain, Overlehnsherre; le grand -, Storherren, den tyrkiske Keiser; la chambre des -s, Overhuset i Engelland; le -, Herren i Himlen; Notre-Seigneur, Jesus Christus; vivre en -, leve stort, paa en fornem Fod, uden at bestille Noget; vêtu, logé comme un -, klædt, boende som en fornem Herre; faire le -, spille den store Herre; *prov.* à tout -, tout honneur, Ære for den, som æres bør. [Fyrsten.
Seigneuriage, *m.* Myntafgift til
Seigneurial, e, *a.* herskabelig, godsherlig; maison -e, Herregaard, herskabelig Bolig; terre -e, Jordeiendom, som yder Afgift til Godsherren; *pl. m.* -riaux. [skabelig Viis.
Seigneurialement, *ad.* paa her-
Seigneurie, *f.* Lehnsherskab; Lehnsherlighed; herskabeligt Gods; votre -, Deres Herlighed (Ærestitel i Spøg til en god Ven); votre - illustrissime, forh. Ærestitel til den pavelige Nuncius.
Seigneurier, *v.n.* og *v. a.* opføre sig som en stor Herre, byde som Herre; *v.*
Seille, *m.* Træspand, Ballie; *v.*
Seilleau, *m.* (Mar.) Øsekar, Pøs.
Seillure, *f.* s. sillage. [Hestens Hov.
Seime, *f.* (Vét.) Spalte el. Kløft i
Sein, *m.* Barm; Bryst; *fig.* Skjød; Hjerte; det Indre; donner le - à un enfant, give et Barn Brystet; presser, serrer q. contre son -, trykke En op til sit Bryst; *fig.* déposer ses secrets dans le - d'un ami, nedlægge sine Hemmeligheder i en Vens Bryst; porter q. dans son -, elske En inderligt; le - de l'Eglise, Kirkens Skjød; porter la guerre dans le - du royaume, føre Krigen ind i Midten af Riget; forh. le - (nu golfe) persique, den persiske Havbugt. [Slæbenet.
Seine, *f.* (Pê.) Slags Fiskenet,
Seing, *m.* Underskrift; - privé, privat Underskrift, som ikke er steet i Embedsvidners Nærværelse; - manuel, egenhændig Underskrift; mettez-y votre -, sæt Deres Navn derunder.
Seiron, *m.* (Bot.) Slags Ert.
Seizaine, *f.* tykt Seilgarn til Indpakning; Bundt bestaaende af Sexten; *p.u.*
Seize, *a. n.* sexten; sextende; faire preuve de - quartiers, bevise sin adelige Herkomst paa fædrene og mødrene Side indtil fjerde Led; chapitre -, 16de Capitel; Louis -, Ludvig den 16de; ... *s.m.* Tallet sexten; den Sextende i Maaneden; Sextendedeel af en Alen.
Seizième, *a. n. ord.* sextende; *s. m.* den sextende Dag; Sextendedeel.
Seizièmement, *ad.* for det Sextende.
Séjour, *m.* Tid, man opholder sig paa et Sted; Opholdssted; je n'y ferai pas de -, jeg vil ikke opholde mig der; il y a fait un - de trois mois, han har opholdt sig der et Fjerdingaar.
Séjourner, *v. n.* opholde sig paa et Sted; holde Rastdag; *fig.* blive staaende (om Vandet); il doit - six mois à Paris, han skal opholde sig et halvt Aar i Paris; il est gras et -é, han har ret udhvilet, saa at han er bleven feed (*v.*).
Sel, *m.* Salt; *fig.* det Fine og Vittige i Tale el. Skrift; - commun, almindeligt Salt; - de cuisine, Kjøkkensalt; - fossile, Bjergsalt; - gemme, Steensalt; - des fontaines, Kildesalt; (Chi.) - neutre, Middelsalt; - volatil, flygtigt Salt; - de Saturne, Blysukker; ... faux -, - de contrebande, Salt, som ikke er fra det kongelige Oplag; ce jambon est de (d'un) bon -, denne Skinke er godt saltet; manger une ch. à la croque au -, spise Noget uden Andet dertil end Salt; *fig.* il n'y a point de - (pas un grain de -) dans cet ouvrage, der er ikke mindste Vid i dette Værk, det er flaut; *prov.* ils ne mangeront pas un minot de - ensemble, deres Venskab varer ikke længe, de blive snart uenige.
Sélagine, *f.* (Bot.) Ulvefod, Jord-

mes (hvis Sædstøv er bekjendt under Navn af Hexemeel); s. lycopode.

Sélam el. sélan, *m.* Blomsterbouquet, hvormed Elskende i Orienten tolke hinanden deres Kjærlighed. [Udvalg.

Sélection, *f.* omhyggeligt prøvet

Sélénique, *a.* angaaende Maanen.

Sélénite, *f.* (Chi.) svovlsuurt Salt, en Forbindelse af Kalk og Vitriolsyre; (Anc.) Ædelsteen med et Billed af Maanen.

Séléniteux, se, *a.* (Chi.) indeholdende svovlsuur Kalk. [Maanen.

Sélénographie, *f.* Beskrivelse af

Sélénographique, *a.* henhørende til Maanebeskrivelsen.

Selle, *f.* Trætabouret, lille Træstol uden Rygstød (*v.*); Saddel; Udtømmelse, Stolegang; (Sculp.) Forhøining til Modellen; (Tonn.) – à tailler, Tilskærebænk; Snittebænk; (Sell.) – à l'anglaise, engelsk Sadel; – pour femme, Damesadel; – de harnais, Foermands Sadel; – à tous chevaux, Sadel brugelig til alle Slags Heste; *fig.* almindeligt Citat; Hverdagscompliment; Middel imod alle Slags Sygdomme; cheval de –, Ridehest; la première –, den bedste Hest i Stalden; être bien en –, sidde godt til Hest; *fig.* og *fa.* være fast i Sadlen, sikker i sit Embede; aller à la –, gaae til Stools; *prov.* demeurer entre deux –s, le cul en terre, af to Gjenstande, man attraaede, ikke erholde nogen.

Sellée, *f.* (Tuill.) Række Muursteen opstablede paa Tilskærebænken.

Seller, *v. a.* sadle; *v. pr.* sadles; (Agr.) synke sammen; hærdes.

Sellerie, *f.* Sadelkammer, Kammer til Seletøi; Sadelmagerarbeide el. Sadelmagerkunst.

Sellette, *f.* lille lav Stol til en Anklaget, som forhøres; Slags lille Sadel; lille Sæde for Blytækkere; Kasse, hvori Skopudsere gjemme deres Redskaber, og hvorpaa man sætter Foden, mens Fodtøiet afpudses; Brættet paa Lastdrageres Bærereedskab; (Char.) Træstykket, hvori den forreste Vognaxel fastgiøres; Plougstykket, hvori Stangen sidder; (Mar.) Sæde, hvorpaa den sidder, som kalfatrer; *fig.* og *fa.* tenir q. sur la –, udspritte En.

Sellier, *m.* Sadelmager.

Sellière, *f.* Sadelmagerkone.

Selon, *pp.* ifølge, efter; overeensstemmende med, i Forhold til; – moi, efter min Mening; – toute apparence, efter al Sandsynlighed; l'Evangile – St-Jean, Evangeliet skrevet af Johannes; c'est –, det kommer an paa Omstændighederne; – que, alt eftersom; *prov.* – le drap, la robe, Udgifterne maae afmaales efter Evnerne; (selon betegner især Overeensstemmelse i Ord; suivant derimod mere Overeensstemmelse i Handling; hiint udtrykker noget mere Bestemt, en Autoritet el. Regel, hvorfra der ikke maa afviges).

Selve, *f.* Skov; *v.*

Semaille, *f.* især i *pl.* Saaning, Tilsaaning; Sædetid; Sædekorn, Frø til at saae, Udsæd.

Semaine, *f.* Uge; Ugearbeide; Ugeløn; Lommepenge; la – sainte, den stille Uge; être de –, have Uge; entrer en –, faae Uge; prêter à la petite –, udlaane en lille Sum imod uhyre Renter og paa kort Tid; *prov.* il la payera la – des trois jeudis, han betaler det aldrig.

Semainier, *m.* Munk, hvis Uge det er at forrette Tjeneste; Skuespiller, hvis Uge det er at ordne og fordele Repertoiret; En, som i den løbende Uge bestyrer et Samfunds Anliggender.

Semainière, *f.* Nonne, hvis Uge det er at bestyre Klostertjenesten; Dame, som i en Uge bestyrer et qvindeligt Samfunds Anliggender.

Sémale el. sémaque, *f.* (Mar.) fladbundet Fartøi til at lade et større Skib; Smakke.

Sémaphore, *m.* Kysttelegraph.

Sémaque, *f.* s. sémale.

Semblable, *a.* liig; lignende; (Géo.) ligedannet; en cas –, i lignende Tilfælde; *s. m.* (med Eiendomsadj.) son –, sin Lige; nos –s, vore Lige, vore Medmennesker.

Semblablement, *ad.* ligeledes; *p.u.*

Semblant, *m.* Skin, Udseende; faux –, falsk Skin; faire – de (el. que), stille sig an som, lade som; ne faire – de rien, ikke lade sig mærke med Noget.

Sembler, *v. n.* synes, forekomme; tykkes; ces étoffes me semblent belles, disse Tøier synes mig at være smukke; *v. imp.* il semble (med le subj. naar det bruges uden Styrelse, og med l'indic. naar det har en Sty-

reise, at synes; il semble qu'il *ait* raison, det synes, at han har Ret; il me semble qu'il *a* raison, det forekommer mig (jeg troer), at han har Ret; il me semble encore le voir, det er som om jeg endnu seer ham; que vous en semble? hvad synes Dem derom? ce me semble, efter min Mening, som det synes mig; ce semble, som det synes, det forekommer mig saa; si bon lui semble, hvis han finder for godt; comme bon lui a -é, efter sit Godtbefindende; il lui a -é bon, han har fundet for godt.

Semé, e, *p.* besaaet; opfyldt med; (Chi.) un cerf mal -, en Hjort, hvis Horn har flere Takker paa den ene Side end paa den anden.

Semée, *f.* (Féo.) Afgift af Sædekornet til Lehnsherren.

Séméiologie el. séméïotique, *f.* Lære om Kjendetegn paa Sygdomme.

Semelle, *f.* Saal; Maal af en Fods Længde; (Charp.) horizontalt Underlag til at støtte en Bjælke, naar Muren er for svag; (Mon.) poids de -, virkelig Prøvevægt for Guld og Sølv; (Bouch.) andet Stykke af et Ørelaar el. af Lændestykket; (Min.) Gulv i en Kulmine; (Art.) Tværbræt, hvorpaa Kanonen hviler i Lavetten; (Mar.) Ankerslo; - de gouvernail, Roerlykke; *pl.* Bræder i Bunden af en Baad; Bræder, hvorover man lader en svær Byrde glide; *prov.* battre la -, reise til Fods, vandre, gjennemstreife Lande; springe snart paa det ene og snart paa det andet Been, for at varme sig.

Semence, *f.* Sædekorn; Sæd; Frø; Kjærne; Slags meget smaa Søm; *fig.* Spire, Oprindelse; les quatre -s froides, Frø af Meloner, Vandmeloner, Agurker og Græskar; les quatre -s chaudes, Frø af Annis, Fennikel, Kummen og Engkummen; -s de diamants, smaa Diamantfliser; -s de perles, smaa Perler til 4 à 5 paa et Gran.

Semencine, *f.* (Pharm.) Slags [Ormepulver.

Semen-contra, *m.* (Pharm.) Ormepulver af forskjellige Slags Malurt.

Semer, *v. a.* saae, udsaae; besaae; *fig.* udstrøe, udbrede, uddele; *fig.* - la discorde, udstrøe Tvedragt; - de faux bruits, udsprede falske Rygter; - de l'argent, være meget gavmild; uddele Penge, for at vinde Tilhængere el. bestikke; - des pièges sur les pas de q., lægge Snarer for Ens Fod; *prov.* il faut - pour recueillir, man maa saae for at kunne høste; man erholder ingen Løn uden at have arbeidet; - des perles devant des pourceaux, kaste Perler for Sviin; anvende smukke Ord paa Folk, som ikke forstaae dem.

Semestral, e, *a.* henhørende til Halvaaret; halvaarlig; *pl.m.* -straux.

Semestre, *m.* Halvaar; Halvaarsrente; Halvaarsløn; Halvaarstjeneste; Militair, der har erholdt Permission paa et Halvaar (ogs. semestrier); congé de - el. blot -, Halvaarspermission; par -, halvaarsviis; *a.* halvaarlig, varende et Halvaar; tjenende et Halvaar.

Semestriel, le, *a.* halvaarlig.

Semestrier, *m.* Militair, som kun tjener et halvt Aar, el. som har Permission i et Halvaar.

Semeur, *m.* Sædemand; *fig.* - de discorde, En, som udstrøer Tvedragt; - de faux bruits, En, som udspreder falske Rygter.

Semeuse, *f.* Kone, som saaer.

Semi, lat. Ord, som kun bruges i Sammensætninger og betyder da: halv; semi-digital, e, *a.* som har en halv Fingers Længde; semi-docte, *a.* halvlærd; semi-preuve, *f.* ufuldstændigt Beviis; semi-ton, *m.* Halvtone.

Sémillant, e, *a.* meget munter, livlig; lystig; vims; *fa.*

Séminaire, *m.* Seminarium, geistlig Høiskole, Skolelærerinstitut; Geistlige, som opholde sig i et Seminarium; Tid, hvori Forberedelsen paa Seminariet fuldendes; Dannelsesinstitut, Planteskole.

Séminal, e, *a* (An.) henhørende til den dyriske Sæd el. til Plantesæden; *pl. m.* -naux.

Séminariste, *m.* Seminarist.

Sémination, *f.* (Bot.) Plantestøvets naturlige Fordeling.

Sémiotique, *f.* s. séméiologie.

Semis, *m.* Sted, hvor unge Træer opelskes af Frø; Samling af Træ- og Plantespirer; Planteskole.

Sémitique, *a.* semitisk; langue -e, østerlandsk Sprog.

Semoir, *m.* (Agr.) Sæk, hvori Sædemanden har Sædekornet; Sædemaskine. [til en Fest (*v.*); Irettesættelse.
Semonce, *f.* høitidelig Indbydelse
Semoncer, *v. a.* irettesætte; *fa.* (Mar.) — un bâtiment, tvinge et Fartøi paa Søen til at heise sit Flag og tillade, at man visiterer det.
Semonceur, *m.* En, som tildeler en Irettesættelse; En, som uddeler Invitationsbilletter (*v.*).
Semondre, *v.a.* indbyde til en Høitidelighed (bruges kun i l'inf.); *v.*
Semonneur, *m.* Bedemand; *v.*
Semotte, *f.* nyt Skud paa afskaaret Kaal. [Korn.
Semoule, *f.* Nudler i Form af
Semper-virens (s udt.), *m.* (Bot.) Slags Caprifolium, der blomstrer Sommer og Vinter.
Sempiternel, le, *a.* evigtvarende; længe vedvarende; *v. s. f.* une vieille -le, en meget gammel Kone; *fa.*
Sénat, *m.* Forsamling af Patricier, der dannede det øverste Raad i det gamle Rom; Senat, høieste Retscollegium; Senatets Forsamlingssted.
Sénateur, *m.* Raadsherre, Medlem af Senatet; pas de —, gravitetisk Skridt.
Sénatorerie, *f.* District, som stod under en Senator; Senatorsæde.
Sénatorial, e, *a.* raadsherrelig, angaaende Raadsherren el. hans Værdighed; *pl.* -riaux.
Sénatorien, ne, *a.* hørende til en Senators Familie; famille -ne, Raadsherre-Familie.
Sénatrice, *f* en Senators Frue.
Sénatule, *m.* lille Senat.
Sénatus-consulte (s udt.), *m.* Senatsbeslutning; *pl.* des sénatus-consultes. [seilende Krigsskib.
Senau, *m.* (Mar.) Snau, lille let-
Séné, *m.* (Bot.) Sennesbusk; Sennesblade.
Sénéchal, *m.* Seneschal, forh. i Frankrig Justitsens el. Adelens Overhoved; Landfoged; Birkedommer; *pl.* -chaux
Sénéchale, *f.* Seneschals Frue.
Sénéchaussée, *f.* Seneschals District; Langfogderi; Landfogedens Dommersæde el. Domstoel. [Korsurt.
Séneçon, *m.* (Bot.) Brandbæger,
Sener, *v. a.* kastrere; *v.*
Sénestre, *v.* (Blas.) venstre.

Sènevé, *m.* Sennop. [sund.
Sénieur, *m.* Ældste i et Sam-
Sénil (l udt.), **e**, *a.* henhørende til Alderdommen.
Sénilité, *f.* Alderdom, Svagelighed.
Senne, *f.* (Pê.) s. seine.
Sens (s udt.), *m.* Sands; Forstand; Mening, Betydning; Anskuelse, Synsmaade; Side, Kant; Maade; *pl.* Sandselighed; cela tombe sous le —, sous les —, det falder i Sandserne, det er klart, anskueligt; il a du —, han besidder Forstand; c'est un homme de —, det er en fornuftig Mand, som har et klart, skarpt Omdømme; c'est un homme de bon —, det er en Mand af god, sund Forstand; le — commun, almindelig Menneskeforstand, sund Forstand; grosse tête, peu de —, tykt Hoved rummer sjelden stor Forstand; il a perdu le —, han er gaaet fra Forstanden; des paroles à double —, tvetydige Ord, af dobbelt Mening; quel — donnez-vous à ce passage? i hvilken Mening tager De dette Sted, hvorledes forklarer De det? selon mon —, efter min Anskuelse; il abonde dans son —, han holder fast ved sin Mening; vous ne donnez pas dans mon —, De deler ikke min Anskuelse; couper un jambon de bon —, skjære en Skinke itu paa den rette Kant; de quelque — qu'on prenne cette affaire, fra hvilken Side man end betragter denne Sag; tourner un homme de tous [illegible], tage en Mand paa alle mulige Maa., for at bringe ham hvorhen man; il donne tout à ses —, han overgiver sig ganske til sin Sandselighed; sens dessus dessous, *loc. ad.* hulter til bulter; vende op og ned paa; renverser un objet sens dessus dessous, vende op og ned paa en Ting; sens devant derrière, *loc.ad.* bagvendt; à contre-sens, *loc.ad.* vrangt, forkeert.
Sensation, *f.* sandselig Fornemmelse; Indtryk; faire —, vække Opmærksomhed, gjøre Opsigt.
Sensé, e, *a.* fornuftig, forstandig, vel overveiet, betænkt; une réponse bien -e, et fornuftigt, vel betænkt Svar. [standigt.
Sensément, *ad.* fornuftigt, for-
Sensibilité, *f.* Modtagelighed for Indtryk, Følsomhed; Deeltagelse, Med-

lidenhed; fiin Følelse; Ømfindtlighed; sa – sur le point d'honneur, hans Ømfindtlighed i Æressager; il est d'une grande – aux reproches, Bebreidelser gjøre et stærkt Indtryk paa ham; il a une grande – pour les malheurs d'autrui, han deeltager meget i Andres Ulykker; la – d'une balance, en Vægtskaals Følsomhed, let Bevægelighed.

Sensible, *a.* følelig, mærkelig; modtagelig for Indtryk, følsom; *fig.* behagelig; smertelig; ømfindtlig; som let røres el. bevæges, deeltagende; kjendelig, indlysende; cela m'a fait un – plaisir, det har foraarsaget mig en stor, en inderlig Glæde; un coup –, et smerteligt Stød; c'est son endroit –, det er hans ømme Side; être – aux maux d'autrui, føle ved Andres Ulykker; je suis – à votre attention, jeg paaskjønner Deres Opmærksomhed; le mouvement est –, Bevægelsen er kjendelig; je vous le rendrai –, jeg vil gjøre Dem det øinefaldende; (Mus.) note –, halv Tone, som ligger umiddelbart under Grundtonen (ogs. undertiden s. f.).

Sensiblement, *ad.* mærkeligen, kjendeligen; inderligt; dybt; on voit croître – la rivière, man seer Floden stige kjendeligen; il est – touché de cette perte, han er dybt rørt over dette Tab; je vous suis – obligé, jeg er Dem inderligen forbunden.

Sensiblerie, *f.* overdreven, affecteret Følsomhed, Føleri.

Sensitif, ive, *a.* som er i Stand til at føle, følende; faculté -ive, Føleevne.

Sensitive, *f.* (Bot.) følsom Mimosa.

Sensorium, *m.* (Did.) Sted i Hjernen, som antages at være Sjælens Sæde, hvorfra Følelsen har sit Udspring.

Sensualisme, *m.* Sandselighedslæren; deres Princip, der gjøre sandselige Glæder til Hovedmaalet for deres Stræben.

Sensualiste, *m.* Tilhænger af Sandselighedslæren.

Sensualité, *f.* Sandselighed; Tilbøielighed til sandselige Nydelser; Vellyst; *pl.* sandselige Glæder.

Sensuel, le, *a.* sandselig, hengiven til sandselige Fornøielser, vellystig; appétits -s, sandselige Begjærligheder; vie -le, vellystigt Levnet; *s. m.* sandseligt Menneske, hengivent til sandselige Nydelser.

Sensuellement, *ad.* paa en sandselig Maade, vellystigen.

Sente, *f.* s. sentier.

Sentelet, *m.* lille Fodsti; v.

Sentence, *f.* Tankesprog, Sentens; Dom; Dødsdom; forh. Underretsdom (nu: jugement); il ne parle que par -s, han taler kun i Sententser; prononcer une –, afsige en Dom; j'appelle de votre – el. blot j'en appelle, jeg erkjender ikke Deres Dom, jeg er ikke tilfreds med Deres Afgjørelse.

Sentencier, *v. a.* dømme til en corporlig Straf (*v.* bruges kun i le participe og de sammens. Tider).

Sentencieusement, *ad.* i Sententser; gravitetisk; *iron.*

Sentencieux, se, *a.* indeholdende Sententser; talende gjerne i Sententser; fuld af Tankesprog; un ton –, en affecteret, gravitetisk Tone.

Sentène, *f.* Fiedebaand, som holder Strengene sammen i en Dukke Garn (s. centaine).

Senteur, *f.* Lugt (*v.*); Vellugt, Parfumeri; eau de –, vellugtende Vand; *pl.* vellugtende Sager (nu hellere: odeurs).

Senti, e, *p.* følt; opfattet; gjengivet, udtrykt; des malheurs -s, dybe, hæftigt følte Gjenvordigheder; cela est bien –, det er udtrykt med Liv og Sandhed.

Sentier, *m.* Fodsti; *fig.* suivre les -s de la vertu, følge Dydens Veie; marcher dans le – de la gloire, betræde Ærens Bane.

Sentiment, *m.* Fornemmelse, Evne til at modtage sandselige Indtryk; Følelse; Sindsbevægelse; ædel Følelse; følsomt, deeltagende Sind; Mening, Anskuelse; (Ch.) Hundens Lugt af Vildtet; avoir le – du juste, have Følelse for hvad der er Ret; le – des convenances, Takt for det Passende; – d'honneur, Æresfølelse; avoir des -s, être capable de -s, have ædle Følelser; se piquer de -s, søge at lægge ædle Følelser for Dagen; j'entre dans votre –, jeg deler Deres Anskuelse; je ne suis pas de son –, jeg er ikke af hans Mening; *plais.* pousser les beaux -s, søge at sige Damer smukke Ting.

Sentimental, e, *a.* følelsesfuld,

sentimental (*iron.*); *s. m.* det Sentimentale; sentimentalt Menneske; *pl. m.* -taux (*p.u*).

Sentimentalisme, *m.* affecteret Stræben efter at lægge Følsomhed for Dagen; Føleri; den sentimentale Smag.

Sentimentalité, *f.* Sentimentalitet, Følelsesfuldhed.

Sentinateur, *m.* (Mar.) En, som sørger for at rense det nederste Rum i Skibet.

Sentine, *f.* (Mar.) nederste Skibsrum, hvor Vandet og Ureenligheder samles; Saltbaad paa Loiren; *fig.* c'est la - de tous les vices, det er Samlingspladsen for alle slette Mennesker.

Sentinelle, *f.* Skildvagt; Skildvagtspost; *fig.* Lurer; - perdue, Soldat udstillet paa en farlig Post; faire -, être en -, staae Skildvagt; relever de -, løse En af Vagt; *fig.* faire -, vente, lure; mettre q. en -, stille En paa Luur; relever q. de -, bebreide En hans Feil paa en eftertrykkelig Maade.

Sentir, *v. a.* føle, fornemme; lugte til; lugte af; smage af; *fig.* bevæges af; kjende, bemærke, blive vaer; ligne, bære Præg af; *v. n.* uddunste en Lugt, lugte; *v. pr.* føle i hvad Forfatning man befinder sig; føle Spor af, føle Følgerne af; føle sig, erkjende sin egen Styrke, sit eget Værd; - du froid, føle Kulde; - une rose, lugte til en Rose; cela sent le brûlé, det lugter brændt; ses manières sentent le pédant, hans Manerer ere pedantiske, smage af Pedanteri; *fig.* il sent le terroir, han lider af sit Lands eiendommelige Feil; cette action sent le gibet, denne Handling leder til Galgen; cet ouvrage sent l'huile, la lampe, dette Værk bærer Spor af Natarbeide, maa have kostet Forfatteren meget Arbeide; cette chanson sent le corps-de-garde, denne Sang smager af slet Selskab, den er plump og gemeen; il sent le fagot, han mistænkes for Kjetteri; il sent le sapin, han seer ikke ud til at ville leve længe; *prov.* la caque sent le hareng, Sildefjerdingen lugter af Silden, Bonden stikker ham i Ærmet; il sent les moindres plaisirs qu'on lui fait, han føler (paaskjønner) de mindste Fornøielser, man foraarsager ham; - qc. pour q., føle Godhed for En; je ne puis pas - cet homme-là, jeg kan ikke udstaae dette Menneske; je le sentis de loin, jeg forudsaae det længe; je le sens venir de loin, jeg mærker nok hvortil han sigter, hvad han har i Sinde; cela sent bon, det lugter godt; cela sent mauvais, det lugter ilde; cela commence à -, det begynder at lugte (ilde); il se sent de la goutte, han føler Mindelse af Podagraen; il a fait une grande perte, il s'en sentira long-temps, han har lidt et stort Tab, han vil ikke forvinde det saasnart, han vil længe føle Virkningen deraf; il ne se sent pas de joie, han er ude af sig selv af Glæde; il se sent, han føler sig, han kjender sit eget Værd, han veed hvad der skyldes ham.

Seoir, *v. n.* sidde, være beliggende (i d. Betydn. kun i *part.* séant og sis); klæde, anstaae, sømme sig (bruges kun i *le part.:* séyant el. séiant, og i den 3die Person af de enkelte Tider: il sied, ils siéent; il séyait, ils séyaient; il siéra, ils siéront; il siérait, ils siéraient; qu'il siée, qu'ils siéent); cet habit vous sied bien, denne Kjole klæder Dem godt; il sied mal à un enfant de contrarier son père, det klæder et Barn ilde at gjøre sin Fader imod.

Sep, *m.* (Agr.) Jernstang, som griber ind i Plougstjæren; (Mar.) - de drisse, Cordeels Knægt.

Séparable, *a.* adskillelig, som kan adskilles.

Séparage, *m.* Adskillen, Affondring.

Séparatif, ve, *a.* adskillende.

Séparation, *f.* Adskillelse, Skilsmisse; Skillerum; Hegn; mur de -, Skillerumsvæg; *fig.* Anledning til Splid el. Uenighed; (Jur.) - de corps entre mari et femme, Ægtefolks Separation i H. til Bord og Seng; - de biens par jugement, Ophævelse ved Dom af Fællesskab i Eiendom.

Séparatoire, *m.* (Chi.) Kar til flydende Legemers chemiske Opløsning.

Séparément, *ad.* særskilt, affondret, hver for sig.

Séparer, *v. a.* adskille, skille fra hverandre; afdele; skille ad; *fig.* skjelne imellem; sætte Splid imellem;

v. pr. skille sig ad i flere Dele; skille sig fra hinanden; gaae hver til Sit; opløse sig; – le bon grain d'avec le mauvais, skille det gode Korn fra det slette; – une cour en deux par un mur, afdele en Gaard i to Dele ved en Muur; – les cheveux, skille Haarene ad; – le naïf du trivial, skjelne mellem det Naive og det Trivielle; – deux amis, sætte Splid mellem to Venner; (Jur.) – de biens un mari et une femme, ophæve Fællesskab mellem Ægtefolk; – de corps, separere i H. til Bord og Seng; le chemin se sépare en deux, Veien deler sig i to Dele; l'assemblée se sépara, Forsamlingen opløste sig.

Sépeau el. cépeau, m. (Mon.) Træblok, hvorpaa Mynter præges.

Sépée, f. cépée.

Sépia, f. Sepia; sort Vædske, som bruges i Malerkunsten og faaes af Blæksprutten.

Sépiole, f. (H.n.) Slags Blæksprutte,

Sépoule, f. (Tiss.) Slags Rørspole.

Seps (s udt.), m. (H.n.) Slangefiirbeen.

Sept, a. n. syv; syvende; s. m. Syvtal; den Syvende; Syv i Kort; page –, Side 7; Charles –, Carl d. Syvende; le – juin, den 7de Juni; un – de cœur, en Hjerter-Syv.

Septain, m. (Cord.) Toug bestaaende af 7 Strenge.

Septaine, f. Tidsrum af 7 Dage.

Septane, a.f. (Méd.) fièvre –, Feber, som kommer igjen hver syvende Dag (ogs. s. f. la –).

Septante, a.n. halvfjerdsindstyve (v); s.m. les –, de halvfjerdsindstyve Fortolkere, som oversatte det gamle Testamente fra Hebraisk paa Græsk.

Septembre, m. September.

Septembrisade, f. Fangernes Blodbad i Paris i September 1792.

Septembriser, v.a. myrde Uskyldige med Skyldige uden Rettergang, som i Paris 1792, d. 1ste og 2den Sept.

Septembriseur, m. Navn paa dem, der deeltog i Blodbadet i Paris den 1ste og 2den Sept. 1792.

Septembriste, m. Navn paa dem, som bifaldt Blodbadet i Paris i September, 1792.

Septenaire, a. bestaaende af syv; syvaarigt Tidsrum; Docent, som i 7 Aar har holdt Forelæsninger ved et Universitet.

Septennal, e, a. indtræffende hvert syvende Aar, syvaarig; pl. m. -naux.

Septennalité, f. Syvaarighed.

Septentrion, m. Nord; Nordpol; (Anc.) Dandser el. Mimiker; (Astr.) den lille Bjørn.

Septentrional, e, a. nordlig; s. m. Nordboer; pl. m. -naux.

Septicide, a. (Bot.) springende op i Vægsømmene (om Frøgjemmet).

Septidi, m. syvende Dag af Decaden el. Ugen efter den franske republicanske Calender.

Septième, a.n.ord. syvende; s. m. den Syvende; den syvende Deel; den syvende Dag el. den syvende Maaned (ogs. le sept); s.f. Syttener i Piquet (hellere: dix-septième); (Mus.) Interval af to forskjellige Toner i 7 Graders Afstand.

Septièmement, ad. for det Syvende.

Septier, m. s. setier.

Septifère, a. (Bot.) havende Skillevæg.

Septiforme, a. (Bot.) som har Form af en Skillevæg.

Septique, a. (Méd.) bevirkende Forraadnelse.

Septinsulaire, a. indbefattende 7 Øer.

Sept-œil, m. (H. n.) Slags Lampret, lille Negenøie; pl. des sept-œils.

Septuagénaire, a. halvfjerdsindstyveaarig; s.m. og s.f. halvfjerdsindstyveaarig Mand el. Qvinde.

Septuagésime, f. Septuagesima-Søndag; 3die Søndag førend 1ste Søndag i Faste, el. 70 Dage før Paaske.

Septuple, a. syvfoldig; s. m. syv Fold, det Syvfoldige.

Septupler, v.a. fordoble syv Gange, gjøre syv Gange større.

Sépulcral, e, a. hørende til Graven; fig. bleg, mørk, sørgmodig; huul; chapelle -e, Gravkapel; une figure -e, et dødblegt Ansigt; voix -e, dyb og huul Stemme.

Sépulcre, m. Gravmæle, Gravsted (i alm. Stiil kun om de Gamles Grave).

Sépulture, f. Begravelse; Gravsted; droit de –, Ret til at blive begravet paa et vist Sted; Gebyhr til Præsten og Kirken for Begravelsen.

Séquelle, f. Følgeskab, Slæng; lang Ræmse; fa.

Séquence, f. Rad Kort af eens

Farve, som følge efter hinanden; avoir flux et –, have en Række af lutter Trumfer; (Egl.) forh. latinsk Cantate (prose), som blev afsungen efter Verset, der fulgte efter Epistlen.

Séquestration, f. (Jur.) en omtvistet Gjenstands lovmæssige Overlevering i tredie Mands Haand; Personers Affondring el. Indespærring.

Séquestre, m. (Jur.) en omtvistet Gjenstands Opbevarelse af tredie Mand; den opbevarede Gjenstand; en Persons Affondring under Opsyn; En, til hvem en seqvestreret Gjenstand er betroet.

Séquestrer, v. a. overlevere en omtvistet Gjenstand i tredie Mands Haand; fig. affondre el. indespærre Personer; skaffe Noget hemmeligt til Side; v. pr. affondre sig; trække sig tilbage fra alt Samkvem med Verden.

Séquin, m. Zechine (italiensk Guldmynt af omtr. en Dukats Værdi).

Sérail, m. Serail, den tyrkiske Keisers Pallads; Harem; Fruentimmerne i et Harem; pl. des –s.

Séran, m. Hegle; p. u.

Sérancer, v. a. hegle Hør el Hamp.

Séranceur, m. Hør- el Hampheglер.

Sérancolin, m. Slags agatfarvet Marmor. [drisk Conchylie.

Séraphe, m. (H. n.) Slags cylin-

Séraphin, m. Seraf, himmelsk Engel af første Orden.

Séraphique, a. seraphisk; l'ordre –, Francistanerordenen. [slange.

Séraphis (s udt.), m. (H. n.) Nil-

Sérasquier, m. Seraskier (tyrkisk General). [Bomuldstøi.

Sérasse el. sarasse, f. ostindisk

Serdeau, m. Værelse, hvor Retterne fra Kongens Taffel bragtes hen og siden igjen udsolgtes; Spisesal for Pagerne; Tjener, som forestod Afdækningen ved det kongelige Taffel.

Serein, m. kølig Aftendug.

Serein, e, a. reen, klar, mild og stille (om Veiret); fig. il a le visage –, han har et roligt, skyldfrit Aasyn; des jours –s, rolige, lykkelige Dage; la goutte –e, den sorte Stær.

Sérénade, f. Nattemusik under Ens Vinduer, Serenade.

Sérénage, m. (Méd.) smittebefængte Gjenstandes Udhængen i Luften.

Séréner, v. a. berolige, tilfredsstille.

Sérénissime, a. votre altesse –, Deres Durchlauchtighed

Sérénité, f. Klarhed, klar Himmel; fig. roligt, skyldfrit Udseende; Æres-titel: Durchlauchtighed; rien ne trouble la – de ses jours, Intet forstyrrer hans Livs rolige Lykke.

Séreux, se, a. (Méd.) vandagtig; altfor opfyldt af vandagtig Vædske; maladies –ses, Sygdomme forbundne med den vandagtige Vædskes altfor stærke Affondring. [s. en Livegen.

Serf (f udt.), ve, a. livegen;

Serfouette, f. (Jard.) Hakke til at løsne Jorden om Planter.

Serfouetter el. serfouir, v. a. (Jard.) omhakke el. løsne Jorden om Planter.

Serfouissage, m. (Jard.) Omhakning af Jorden.

Serge, f. Sirts, Slags tyndt Tøi.

Sergent, m. Underofficeer, Sergent; forh. Raadstutjener el. Politibetjent, som udførte Stevninger, Hæftelser, Executioner (nu: huissier); –-major, Commandeersergent; – de ville, Bysvend, Politibetjent, overdraget at haandhæve Orden i Byen; (Men.) Slags Jernskrue til at fastholde Træstykker, der sammenlimes el. sammennagles; (H. n.) Slags Bille.

Sergenter, v. a. sende en Politibetjent til En for at indkræve tilbagestaaende Gjæld; fig. plage, pine En om Noget; v. [Politibetjentspost; v.

Sergenterie, f. Raadstutjenerpost,

Serger el. sergier, m. Sirtsfabricant el. Sirtsvæver. [handel.

Sergerie, f. Sirtsmanufactur, Sirts-

Sergette, f. tyndt Sirts, halvt uldent, halvt linnedt Tøi.

Sergetterie, f. s. s. sergerie.

Sérial, e, a. henhørende til en Række; pl. –riaux.

Série, f. Række, Rad; Classe, Afdeling; une – d'idées, en Tankerække; la première – d'une lotterie, første Classe i et Lotteri; (Mus.) – harmonique, Tonerække.

Sérieusement, ad. alvorligt; uden Spøg; ivrigt; recevoir q. –, modtage En koldt; il y travaille –, han arbeider ivrigt derpaa.

Sérieux, se, a. alvorlig; vigtig; solid; farlig; sand, virkelig; s. m. alvorligt Væsen, Alvorlighed; det Alvorlige; alvorligt Fag i et Skuespil;

prendre un air –, antage en alvorlig Mine; une affaire -se, en vigtig Sag; maladie -se, farlig, betænkelig Sygdom; ce que je vous dis est –, hvad jeg siger Dem, er oprigtigt, virkeligt; il n'a rien de – dans le caractère, der er intet Solidt i hans Charakteer; prendre son –, antage en alvorlig Tone, ikke spøge længer; prendre une chose dans le –, tage en Ting for sand, skjøndt den kun er sagt for Spøg; prendre une ch. au –, tage en Ting alvorligt op, stødes over Noget, der siges i Spøg; il joue bien dans le –, han spiller godt i det alvorlige Fag.

Sérilles, *m. pl.* (Mar.) Tougværk.

Serin, *m.* Sisgen; – de Canarie, Kanarifugl; *pop.* Person, som let lader sig føre bag Lyset, Tosse.

Serine, *f.* Hun af Sisgener, Kanarihun; *pop.* Taabe; (Vign.) Slags Viinranke.

Seriner, *v. a.* lære en Sisgen el. en Kanarifugl at synge efter et Fuglepositiv; spille en Melodi paa et saadant Instrument.

Serinette, *f.* lille Lirekasse til at lære Fugle at synge efter, Fuglepositiv; *fig.* og *fa.* Sanger el. Sangerinde, som har en svag Stemme og synger uden Udtryk. [Slags Jasmin; Siren.

Seringat el. bedre syringa, *m.* (Bot.)

Seringue, *f.* lille Sprøite; *pop.* dum, enfoldig Person.

Seringuer, *v. a.* udsprøite; – une plaie, rense et Saar med en Sprøite; (Mar.) – un vaisseau, beskyde et Skib langskibs.

Sériole, *f.* (H.n.) Slags Makrel i det middellandske Hav; (Bot.) Slags Endivie.

Sériosité, *f.* alvorligt Udseende; *v.*

Sériphe, *m.* el. sériphie, *f.* (Bot.) Slags Strandmalurt.

Serment, *m.* Eed; Sværgen; Banden; – de fidélité, Troskabseed; – de joueur, d'amant, d'ivrogne, tom Eed, paa hvilken der ikke kan stoles; prêter –, aflægge Eed; prendre q. à –, tage En i Eed, lade En med Eed bekræfte Noget; rendre à q. ses -s, løse En fra sine Eder.

Sermenté, e, *a.* eedsvoren (almindeligere: assermenté).

Sermon, *m.* Prædiken; *fa.* kjedelig Formaning; faire –, prædike; holde en Formaningstale; aller au –, gaae hen at høre en Prædiken, gaae i Kirke; voilà le – qui sonne, nu ringer det til Gudstjeneste, til Prædiken.

Sermonnaire, *m.* Samling af Prædikener; Forfatter af Prædikener; *a.* henhørende til Prædikener.

Sermonner, *v.a.* formane En, trætte En med kjedelige Formaninger; *fa.*

Sermonnette el. sermonette, *f.* (Bot.) Slags Anemone.

Sermonneur, se, *s.* En, som holder af at prædike for Andre, el. som trætter Folk med fine Formaninger.

Séropile, *m.* Silkehat; *p. u.*

Sérosité, *f.* (An.) vandagtig Vædske i Blodet. [muus.

Sérotine, *f.* (H.n.) Slags Flager-

Serpe, *f.* Havekniv, Faskinkniv; *fa.* cela est fait à la –, det er gjort slet, plumpt. [omkring i en Kreds.

Serpéger, *v.a.* (Man.) føre en Hest

Serpent, *m.* Slange; *fig.* falsk, utaknemmelig Person; (Mus.) slangeformet, blæsende Instrument; Musicant, som blæser paa samme; – géant, Kæmpeslange; – à sonnette, Klapperslange; – à lunettes, – couronné, Brilleslange; – annulaire, Ringslange; *prov.* c'est une langue de –, un vrai –, det er en giftig Tunge, en Klaffertunge; c'est un – que j'ai réchauffé dans mon sein, det er en Utaknemmelig, som har benyttet sig af mine Velgjerninger til at skade mig; le – est caché sous les fleurs, Faren lurer bag Skinnet.

Serpentaire, *m.* (Astr.) Slangebærer, nordligt Stjernebilled; (Bot.) Slags rødblomstret Cactustræ; – de Virginie, Aristolochiacee, Slangerod.

Serpente, *f.* Slags tyndt, gjennemsigtig Papir med Slangemærke (ogs. *a.* papier –). [Slange; (Artif.) Sværmer.

Serpenteau, *m.* ung, nyligen udklækket

Serpenter, *v.n.* snoe sig, bugte sig, slynge sig; le chemin va en serpentant, Veien snoer sig i Bugter.

Serpenticole, *s.* Slangetilbeder.

Serpentin, *m.* Hane paa en gammeldags Bøsselaas; Feltslange; gammeldags Kanon, som udkastede 24 Punds Kugler; (Chi.) krum Pibe paa en Distilleerkjedel; *a. m.* kun i Udtr. marbre –, Slags haardt, bruungrønt

Marmor med gule Aarer og røde og hvide Pletter.

Serpentine, *f.* (Minér.) Serpentinsteen; Steenart af flere Farver med smukke Farvetegninger; (H. n.) Skildpadde med Slangehoved; (Art.) gammeldags Kanon med et Slangebillede; *a.f.* (Man.) ce cheval a la langue –, denne Hest spiller idelig med Tungen; (Peint.) lignes -s, snoede, bølgeformige Linier. [bugtede Former.

Serpentineux, se, *a.* som snoer sig i

Serper, *v. n.* (Mar.) lette Anker (om Galeier). [lille Havekniv

Serpette, *f.* Viingaardsmands Kniv,

Serpillière, *f.* Paklærred; Sækkelærred; Markise el. Forhæng foran Boutikker; Krambodsvends Forklæde.

Serpolet, *m.* (Bot.) vild, krybende Timian. [dige Beklædning.

Serrage, *m.* (Mar.) Skibs indvendige

Serre, *f.* Drivhuus; Fugleklo (om Rovfugle); Druepersning; (Mon.) lille indvendig Ramme til Smelteformerne; (Joa.) Slags Presse til Indfatning af Juveler; (Mar.) Bæger til Beklædning; (Art.) mettre un canon à la –, dumpe en Kanon; (Jard.) serre-chaude, Drivhuus, som kan opvarmes; *fig.* cela est venu en – chaude, det er udviklet for tidligt, ved kunstige Midler; *fig.* og *fa.* il a la – bonne, han har en stærk Haand, han holder godt fast paa hvad han har; han slipper ikke hvad han engang har faaet, han holder paa Pengene.

Serré, e, *a.* sammentrukket; strammet; tæt sammen; trykket; forstoppet; *fig.* beklemt; paaholden, gjerrig; style –, concis, sammentrængt Stiil; écriture bien -e, lille, tæt Skrift; vous êtes trop –, De sidder altfor tæt sammen; avoir le cœur –, have et beklemt, sorrigfuldt Hjerte; un homme –, et gjerrigt Menneske; avoir le jeu –, spille forsigtigt, ængsteligt; ... *ad.* stærkt, dygtigt; uforskammet; il a gelé bien –, det har frossen haardt, dygtigt; mentir –, lyve frækt; jouer –, spille ængsteligt; *fig.* handle forsigtigt.

Serre-bauquière, *m.* (Mar.) Dæksbjelke-Bæger; *pl.* des –-s.

Serre-bosse, *m.* (Mar.) Røstline, Stikbændsel; *pl.* des –-.

Serre-cou, *m.* (Vét.) Halspude til at sammentrykke Halsaaren hos Hesten; *pl.* des –-.

Serrée, *f.* Hakke hos Saltsydere.

Serre-feu, *m.* (Orf.) Jernredskab til at samle Ilden om Smeltediglen; *pl.* des –-.

Serre-file, *m.* venstre Fløimand; Underofficeer bag sidste Geleed; (Mar.) Skib, som slutter en Escadre (ogs. *a.* vaisseau serre-file); *pl.* –-.

Serre-fine, *f.* (H. n.) Meise (mésange); *pl.* des –-.

Serre-gouttière, *m.* (Mar.) Sætgang; Sideplanke over Vandgangen; *pl.* des –-.

Serrement, *m.* Sammentrykning; Sammensnøring; Tryk; un – de main, et Haandtryk; un – de cœur, en Hjerteklemmelse, Beklemmelse.

Serrément, *ad.* knapt, altfor sparsommeligt; *p. u.*

Serre-papier, *m.* Kammer til at gjemme Papirer; Kasse el. Reol til Papirer; Papirtvinger; *pl.* des serre-papiers. [redskab; *pl.* des serre-points.

Serre-points, *m.* (Sell.) Stramme-

Serrer, *v. a.* trykke; stramme, snøre; klemme; presse; *fig.* fatte kortere, sammentrænge; gjemme, opbevare paa et bestemt Sted; *v. pr.* trænge sig sammen, slutte sig sammen; – la main à q., trykke Ens Haand; – les dents, klemme Tænderne sammen; – son écriture, skrive tættere; nous sommes trop -és, vi sidde for tæt paa hinanden; – qc. sous la clef, gjemme Noget under Laas og Lukke; – les blés, kjøre Korn i Laden; (Jeu) – son jeu, spille varsomt; *fig.* – les nœuds de l'amitié, knytte Venskabsbaand fastere; cela serre le cœur, det bringer Hjertet til at briste; – les pouces à q., tvinge En til at komme frem med en Hemmelighed; – le bouton à q., trænge stærkt ind paa En, anmode En stærkt om Noget; – q. de près, forfølge En hæftigt; – la mesure, trænge stærkt ind paa sin Modstander; – son style, fatte sig kort, skrive sammentrængt; (Mil.) – les rangs, slutte Gelederne; (Mar.) – les voiles, beslaae Seilene; – le vent, knibe Luven; – la côte, seile tæt ved Kysten; – la ligne, slutte Slaglinien; (Man.) – l'éperon à un cheval, give en Hest af Sporen. [*pl.* des –-.

Serre-rose, *f.* (Mar.) Ankerbaand;

Serreté, e, *a.* (Bot.) savformig, takket

Serre-tête, *m.* Hovedbaand; Hovednet; Slags Nathue; *pl.* des —.
Serrirostre, *m.* (H. n.) Vandfugleslægt med tandet Neb.
Serron, *m.* Specerikasse.
Serrure, *f.* Laas; — à double tour, Laas til at dreie to Gange om; — à secret, Laas med en hemmelig Fjer; à ressort, Springlaas; mêler la —, fordreie Laasen; lever la —, tage Laasen fra.
Serrurerie, *f.* Laasesmedhaandværk; Laasesmedarbeide; Laasesmedværksted.
Serrurier, *m.* Laasesmed, Kleinsmed.
Serrurière, *f.* Kone, som udsælger Laasesmedarbeide.
Serte, *f.* (Joa.) Indfatning af Ædelstene.
Sertir, *v. a.* (Joa.) indfatte Ædelstene.
Sertissure, *f.* (Joa.) Maaden, hvorpaa Ædelstene indfattes.
Sertulaire, *f.* (H. n.) Blærekoral, Sertularie.
Serum (um udt.om), *m.* (An.) vandagtig Vædske i Legemet.
Servage, *m.* Livegenskab.
Serval, *m.* (H.n.) Slags Los, Serval; [*pl.* -s.
Servant, *a. m.* tjenende, tjenstgjørende; gentilhomme —, tjenstgjørende Hofjunker; frère —, tjenende Broder (i Maltheserordenen); Lægbroder (i et Kloster); fief —, Lehn, som er afhængig af Hovedlehnet (fief dominant); ...*s.m.* Messetjener i den catholske Kirke; (Art.) Underkanoneer.
Servante, *f.* Tjenerinde [Høflighedsudtr. i Brevstiil: je suis votre —, jeg er Deres Tjenerinde; ogs. *fa* jeg er ikke af Deres Mening]; Tjenestepige; Hjælpebord til Tallerkener, Flasker o. desl. ved Siden af et større; (Impr.) lille Bræt, hvorpaa Bogtrykkerrammen hensættes.
Servantine, *f.* Slags Figen.
Serveur el. servant, *m.* *pop.* Messetjener; den, som i Boltspil først kaster Bolten op.
Serviable, *a.* tjenstagtig, tjenstfærdig.
Serviablement, *ad.* tjenstfærdigen; *p.u.*
Service, *m.* Tjeneste; Tjenestetid; Nytte el. Brug af Dyr el. Ting; Krigstjeneste; Gudstjeneste; Anretning; Antal af Retter, som serveres ad Gangen; Fade og Tallerkener til at dække Bordet; Sæt Dækketøi; Hjælp, Bistand; (i Boltspil) den Side, hvor Medspilleren staaer, til hvem Bolten kastes; Maaden, hvorpaa Bolten kastes til Medspilleren; être au — de q, staae i Ens Tjeneste; se mettre en —, gaae i Tjeneste, tage Tjeneste; entrer en —, træde i Tjeneste; il a le — agréable, han opvarter paa en net og behagelig Maade; il est de —, han er i den Alder, da han maa gjøre Tjeneste; han er paa Vagt; il a vieilli au —, han er bleven gammel i Tjenesten; il a fait son temps de —, han har tjent sin Tid ud; qu'y a-t-il pour votre —? hvad staaer til Deres Tjeneste? hvad ønsker De? je suis à votre —, jeg er til Deres Tjeneste; faire offre de — à q., tilbyde En sin Hjælp, sin Tjeneste; rendre un mauvais — à q., foraarsage En Ubehageligheder; se consacrer au — de Dieu, hellige sig Gudstjenesten; fonder un — pour l'ame d'un mort, stifte en Sjælemesse for en Afdød; *prov.* — des grands n'est pas héritage, man lønnes ofte slet for den Tjeneste, man viser de Store.
Serviette, *f.* Serviette.
Servile, *a.* tjenende; *fig.* lav, krybende; slavisk; flatterie basse et —, lavt og krybende Smigreri; un esprit —, en krybende, servil Aand; imitateur —, slavisk Efterligner; traducteur —, Oversætter, som binder sig altfor nøie til Bogstavet.
Servilement, *ad.* paa en slavisk, krybende Maade; altfor nøiagtigt, altfor bogstaveligt.
Servilisme, *m.* slavisk, servilt Sindelag; Tilbøielighed til blind, slavisk Lydighed.
Serviliste, *m.* Tilhænger af den slaviske Lydighed; servil Charakteer.
Servilité, *f.* Trællesind; lav, krybende Aand; slavisk, bogstavelig Nøiagtighed.
Servion, *m.* (Sal.) Saltrage.
Servir, *v. a.* tjene; opvarte, pleie; staae i Ens Tjeneste; betjene; dække Bord; sætte Mad paa Bordet; rette an, lægge for; arbeide for En; forsyne En; hjælpe, understøtte; staae bi; *v.n.* gjøre Tjeneste; staae i Krigstjenesten; tjene som, træde i Stedet for (de); være nyttig til, være bestemt til (à); *v.pr.* bruge, betjene sig af; il y a dix ans qu'il me sert, i ti Aar har han tjent mig; — son ami malade, pleie sin syge Ven; — le roi, staae i Kongens Tjeneste; — Dieu,

dyrke Gud; il n'a jamais servi, han har aldrig gjort Tjeneste, staaet i Krigstjenesten; – une pièce de canon, betjene en Kanon; – une pompe, betjene en Sprøite; – le dîner, anrette Middagsmaden; – un dîner, give et Middagsmaaltid; – à boire à q., skænke i for En; cet épicier sert notre maison, denne Urtekræmmer leverer til vort Huus; – ses amis, staae sine Venner bi; *prov.* – à q. un plat de son métier, blive sin Charakteer tro i hvad man gjør el. siger, handle imod En overeensstemmende med sit Sindelag; – q. à plats couverts, skade En hemmeligt; – q. sur les deux toits, være ivrig i at vise En Tjeneste, forskaffe En Leilighed til let at opnaae sit Ønske; .... il m'a servi d'interprète, han har tjent mig som Tolk; il m'a servi *de* père, han har staaet mig i Faders Sted; *fig.* og *fa.* – *de* couverture, tjene til Paaskud; – *de* jouet, *de* marotte, *de* plastron, tjene til Skive for en Andens Spot el. Angreb; *à* quoi sert-il? el. que sert-il? hvortil nytter det? cela ne me sert *à* rien aujourd'hui, det nytter mig ikke til Noget idag; cela ne lui sert *de* rien, det nytter ham aldrig til Noget (ne servir med *à* foran rien vækker Begreb om noget Øieblikkeligt el. Forbigaaende; ne servir med *de* foran rien, vækker Begreb om noget stedsevarende Ubrugbart); *prov.* cela sert comme un cautère, comme un emplâtre sur une jambe de bois, comme une cinquième roue à un carrosse, det nytter, som det femte Hjul til en Vogn; il n'y a qu'un mot qui serve, bestem Dem; el. hvad jeg siger Dem er mit Sidste.

Servis, *m.* (Féo.) Lehnsafgift; *v.*

Servite, *m.* Servitermunk.

Serviteur, *m.* Tjener, Opvarter; – de l'État, Statstjener; c'est un grand – de Dieu, det er et meget gudfrygtigt Menneske; j'ai toujours été – de votre père, jeg har altid været Deres Fader hengiven (*v.*); je suis votre – (el. votre –, undertiden blot –), Deres Tjener (Hilsen i Forbigaaende); jeg er ikke af Deres Mening, jeg siger Tak for mig (*iron.* og *fa.*); – à la danse, jeg har sagt Farvel til Dandsen (*fa.*).

Servitude, *f.* Trældom, Livegenskab; Tvang; (Jur.) Forpligtelse, Servitut; il est obligé de s'y rendre tous les jours, c'est une grande –, han er nødsaget til at gaae derhen hver Dag, det er en stor Tvang; il y a de fâcheuses –s sur cette maison, der hæfter slemme Forpligtelser (Servituter) paa dette Huus.

Ses, *a. poss. pl. m.* og *f.* hans, hendes, dens, dets; sine.

Sésame, *m.* (Bot.) Bignonie, Sesamee. [Sesambeen, Linsebeen.

Sésamoïde, *a. m.* (An.) os –s,

Sescuple, *a.* een en halv Gang saa stor. [Skjermplante.

Séséli, *m.* (Bot.) Bjergfennikel,

Sesquialtère, *a.* (Math.) indeholdende en anden Størrelse halvanden Gang.

Sesqui-double, *a.* (Math.) raison –, Forhold, hvis ene Led indeholder det mindre halvtredie Gang.

Sesse, *f.* Bind om en Turban; Vandskovl, Øser.

Sessile, *a.* (Bot.) siddende (om Blade el. Blomster, hvis Stilk er meget kort og neppe synlig).

Session, *f.* Forsamling, Møde; Tid, hvori en Forsamling varer; Artikel, som indeholder Forhandlingerne i et Kirkemøde.

Sesterce, *m.* (Anc.) Sestercie (romersk Mynt); petit –, omtr. 6½ ß.; grand –; tusinde smaa Sestercier.

Séta, *m.* Svinebørste; Pensel af Vildsvinebørster.

Sétacé, e, *a.* (Bot.) børsteformig.

Séteux, se, *a.* (Bot.) besat med Børster. [børsteformige Følehorn.

Séticorne, *m.* (H. n.) Insect med

Sétier, *m.* gammel fransk Maal for Korn og flydende Varer; for Kornvarer: omtr. $2\frac{9}{16}$ Kubikfod (Hectolitre); for flydende Varer: omtr. en Pægel. [ceum; Fontanelle.

Séton, *m.* (Chir.) Haarsnor, Seta-

Seuil, *m.* Dørtærskel.

Seuillet, *m.* (Mar.) Bøssebænk, Toug, som beklæder den nederste Deel af en Stykport.

Seul, e, *a.* ene, alene; eneste; *s.m.* Eneste; un – homme, et eneste Menneske; un homme –, et Menneske, som er alene, uden Selskab; la – pensée, den blotte Tanke; être – à

monde, staae ene i Verden, have hverken Slægt el. Venner; vivre – dans le monde, leve for sig selv, ikke omgaaes med Nogen; *prov.* cela va tout –, det gaaer af sig selv, det er let at gjøre; (Mus.) voix –e, Solostemme.

Seulement, *ad.* kun, blot; idetmindste; først; ne pas –, ikke engang; non- –, ikke alene, men o. s. v.; nous serons trois –, vi skulle kun være tre; dites-lui – un mot, sig ham blot et Ord; le courrier est – arrivé d'aujourd'hui, Posten er først kommen idag; il n'a pas – été malade, han har ikke engang været syg.

Seulet, te, *a.* alene (bruges kun i pastoral Poesi).

Sève, *f.* Saft i Træer og Planter; *fig.* ungdommelig Kraft; Styrke; Fynd.

Sévère, *a.* streng; alvorlig; haard, barsk; *m.* det Strenge; det Alvorlige; juge –, streng Dommer; style –, alvorlig Stiil; un – destin, en haard Skjæbne; une beauté –, en Skjønhed med skarpe, regelmæssige Træk. [haardt.

Sévèrement, *ad.* strengt; alvorligt,

Sévérité, *f.* Strenghed; Haardhed; streng Alvorlighed; user de –, anvende Strenghed. [Plantesaften i Omløb.

Séveux, se, *a.* tjenende til at bringe

Sévices, *m.pl.* (Pal.) Mishandling (imod en Ægtefælle, imod Børn el. et Tjenestetyende).

Sévir, *v.n.* gaae strængt el. haardt tilværks; tillade sig Mishandling imod Paarørende el. Tjenestefolk; il faut – contre cet abus, man maa gaae frem med Strenghed imod denne Misbrug.

Sevrage, *m.* et Barns Afvænnen fra Brystet; Tiden, som dertil medgaaer; l'enfant est en –, Barnet vænnes af.

Sevrer, *v. a.* vænne fra Brystet; (om Dyr) tage fra Moderen; (om Aflæggere) afskjære fra Moderplanten; *fig.* berøve, skille ved; *v. pr.* vænne sig af med; berøve sig; on l'a –é des avantages de sa place, man har afskaaret ham Fordelen af hans Embede; se – des plaisirs du monde, udelukke sig fra Verdens Glæder.

Sevreuse, *f.* Fruentimmer, som vænner et Barn fra Brystet.

Sexagénaire, *a.* tredsindstyveaarig; *m.* Menneske paa tredsindstyve Aar.

Sexagésimal, e, *a.* (Math.) som har 60 til Nævner; *pl. m.* –maux.

Sexagésime, *f.* Søndag Sexagesima, Søndag før Fastelavn.

Sexangulaire, *a.* sexvinklet. [ler.

Sexangulé, e, *a.* dannet af sex Vink-

Sexcénaire, *a.* som er sex hundrede i Tallet.

Sexcentésime, *a.* (Arith.) indeholdende sex hundrede Dele; *m.* en Størrelse, som indeholder sex hundrede Dele.

Sexdenté, e, *a.* (H. n.) sextandet.

Sexdigitaire, *a.* sexfingret; *s.* Person, som har sex Fingre.

Sexdigital, e, *a.* som har sex Fingre el. sex Tæer; *pl. m.* –taux.

Sexe, *m.* Kjøn; le beau –, el. blot le –, Kjønnet, det smukke Kjøn, Fruentimrene.

Sexennal, e, *a.* sexaarig, indtræffende hvert sjette Aar; *pl. m.* –naux.

Sexennalité, *f.* Sexaarighed.

Sextant, *m.* (Astr.) Sextant, astronomisk Instrument bestaaende af Sjettedelen af en Cirkel.

Sexte, *f.* (Égl.) Bøn, hørende til Dagens sjette Time (i den catholske Kirke); (Mus.) sjette Tone i Tonestigen; *m.* (Jur.) sjette Bog af Decretalerne.

Sextidi, *m.* sjette Dag af en Decade efter den franske republicanske Calender.

Sextil, e, *a.* (Astr.) aspect –, to Planeters Stilling imod hinanden i en Afstand af 60 Grader; année –e, Skudaar (s. année bissextile).

Sextule, *m.* (Pharm.) Sjettedeel af to Lod, fire Skrupler. [dobbelte.

Sextuple, *a.* sexdobbelt; *m.* det Sex-

Sextupler, *v.a.* fordoble sex Gange.

Sexuel, le, *a* betegnende Kjønnet; henhørende til Kjønnet; parties –les, Kjønsdele; instinct –, Kjønsdrift.

Sfumato, *m.* (Peint.) blød Maneer at male paa, hvis ubestemte Omrids kun træder tydeligt frem i Afstand; *ad.* peindre –, male med blødt, ubestemt Omrids.

Sgrafitto, *m.* (Peint.) Slags Tegning paa en Muur, som man har givet et graat Anstrøg.

Shako, *m.* Schako, Hovedbeklædning for Infanteriet.

Shall, s. châle.

Shérif (sh udt. ch), *m.* Sherif, Landfoged i Engelland, Politiøvrighed.

Si, *conj.* dersom, hvis, forudsat at (i d. Betydn. bruges d. Conjunction aldrig med le fut. el. Tider af le condit., med Undt. af det andet passé du cond., som undertiden bruges for Velllyds Skyld efter si istedetfor et plus-que-parf.); om (i d. Betydn. kan det efterfølgende Verbum staae i le fut. og le condit.); si vous partez, il vous suivra, dersom De reiser, følger han Dem; il viendra, s'il (foran Pronomet il, apostropheres Vocalen i si) fait beau, han kommer, saafremt at det bliver godt Veir; il aurait réussi, s'il eût été plus modéré, det vilde være lykkedes ham, hvis han havde været mere maadeholden; je ne sais pas, s'il viendra, jeg veed ikke, om han kommer; dites-moi, si vous irez là, siig mig, om De gaaer derhen; si ce n'est, undtagen; hvis det ikke er formedelst; il vous ressemble, si ce n'est qu'il est plus petit, han ligner Dem, undtagen at han er mindre; si ce n'était la crainte de vous déplaire, je ferais telle chose, hvis det ikke var at jeg frygtede for at mishage Dem, saa vilde jeg gjøre det el. det; si tant est que, hvis det er sandt at o.s.v.; si efter et bruges undertiden i Stedet for imidlertid, ikke destomindre, og i d. Betydn. falder aldrig i bort foran il: il est brave et vaillant, et si il est doux et facile, han er kjæk og tapper og dog er han blid og føielig (*v.*); que si bruges undertiden i Stedet for si: que si vous venez me dire, dersom De falder paa at sige mig;... for at undgaae at gjentage si bruges *que*, der da fordrer det følgende Verbum i le subj.: s'il revenait et *qu'il* le redemandât etc., dersom han kom tilbage og gjenfordrede det; .... *s. m.* et Dersom, en Betænkelighed, en Feil; (Mus.) syvende Node i Tonestigen; il a toujours un si ou un mais, han har altid et Dersom el. et Men; voilà un bon cheval, il n'y a point de si, der seer De en smuk Hest, der er ingen Feil ved den; quel si trouvez-vous? hvad Betænkelighed finder De derved; *prov.* avec un mais et un si, on mettrait en bouteille tout Paris, med et Men og et Dersom, kan man gjøre Alt muligt; .... *ad.* saa; i den Grad; hvor meget; hvor end; jo! (i Modsætning til non el. til Svar paa et negtende Spørgsmaal) il n'est pas si riche que vous, han er ikke saa rig, som De; il est si entêté, han er saa egensindig; il est si savant qu'on le cite pour modèle, han er i den Grad lærd, at man nævner ham som Mynster; vous savez si je vous aime, De veed, hvor høit jeg elsker Dem; si petit qu'il soit, hvor lille han end er; n'y avez-vous pas été? har De ikke været der? si! jo! vous dites que non, et je dis que si, De siger nei, og jeg siger jo!... si fait, *loc. ad.* jo vist, tvertimod; je crois qu'il n'a pas été là; si fait, il y a été, jeg troer ikke, at han har været der; jo vist har han været der; ... si bien que, *loc. ad.* i den Grad at, saa at; la nuit nous surprit si bien que nous nous égarâmes, Mørket overfaldt os, saa at vi forvildede os.

Siagonagre, *f.* (Méd.) Gigt i Kindbenene.

Siagonite, *m.* (An.) Kindmuskel.

Sialagogue, *a.* (Méd.) befordrende Spytudtømmelse; *m.* Middel dertil.

Sialisme, *m.* (Méd.) stærk Spytudtømmelse.

Siamois, e, *s.* Indvaaner i Siam.

Siamoise, *f.* Bomuldstøi, som ligner det siamesiske.

Sibare, *m.* (Méd.) kræftagtig Hjernebetændelse.

Sibarite, sibarisme, *f.* sybarite, etc.

Sibérie, *f.* Siberien.

Sibilation, *f.* Piben, Fløiten; Hvislen.

Sibillot, *m.* naragtig Efteraber; Bugtaler (*s.* ventriloque); *p. u.*

Sibon, *m.* (H. n.) afrikansk, rundhovedet Odderslange.

Sibylle, *f.* Sibylle, Sandsigerske; *fig.* og *fa.* vieille -, gammelt, sprænglærdt el. ondskabsfuldt Fruentimmer.

Sibyllin, *a. m.* sibyllinsk; indeholdende Sibyllernes Spaadomme.

Sicaire, *m.* leiet Snigmorder.

Sicamor, *m.* (Blas.) Baand el. Ring i Vaaben.

Siccatif, ive, *a.* (Peint.) som har den Egenskab at tørre; *s. m.* feed Olie, som blandes med visse Farver, for at de snarere kan tørres.

Siccité, *f.* Tørhed.

Sicile, *f.* Sicilien.

Sicilien, ne, *s.* Sicilianer, -inde.

Sicilique, *m.* (Pharm.) Vægt paa 6 Skrupler.

Sicle, *m.* Sekel (en jødisk Mynt); le – d'or, omtr. 4 Rbdlr. 20 ß; le – poids, Sekel-Vægten, omtr. 90 Gran.

Sicomore, *m.* s. sycomore.

Sidéral, e, *a.* henhørende til Stjernerne; *pl.* -raux. [Slagflod, Apoplexi.

Sidération, *f.* (Méd.) pludseligt

Siècle, *m.* Aarhundrede; Tidsalder; meget lang Tid; det verdslige Liv; les -s futurs, de kommende Slægter, vore Efterkommere; il y a un siècle qu'on ne vous a vu, det er en Evighed siden at man har seet Dem; il se retira du –, han trak sig tilbage fra Verden; à tous les -s, aux -s des -s, dans tous les -s des -s, i al Evighed.

Siège, *m.* Stol; Sæde; Kudskesæde, Buk; Dommersæde; Retssal; Retsdistrict; Bispestol; Hovedstad, Hovedsæde; Beleiring; – pliant, Feltstol, Stol til at slaae sammen; – de cannes, Rørstol; le cocher est sur son –, Kudsken sidder paa Bokken; le saint –, le – apostolique, den pavelige Stol; Athènes était le – des beaux-arts, Athenen var Sædet for de skjønne Kunster; mettre le – devant une place, beleire en Fæstning; lever le –, hæve Beleiringen.

Siéger, *v. n.* beklæde et Bispesæde el. den pavelige Stol; have Sæde; la cour de cassation siège à Paris, Cassationsretten har sit Sæde (holdes) i Paris; ce n'est pas là que siège le mal, det er ikke der, at Ondet har sit Sæde; ce n'est pas là que siège la question, det er ikke derom, at Spørgsmaalet dreier sig.

Sien, ne, *pr. pos.* sin, sit, hans, hendes; *s.m.* sin Eiendom; *m.pl.* sine Paarørende; sine Tilhængere; sine Tropper; *fa.* un – ami, en af sine Venner; mettre du – dans qc., give Penge til Noget, bidrage dertil ved sit Arbeide; udsmykke en Fortælling ved egne Opdigtelser; Dieu protège les -s, Gud beskytter dem, der frygte ham; *prov.* chacun le – n'est pas trop, Enhver Sit er ikke for meget; *fa.* faire des siennes, gjøre Spilopper, gjøre dumme Streger, Gavtyvestreger.

Sieste, *f.* Middagssøvn, Middagshvile.

Sieur, *m.* Herre (Slags Titel, som bruges i Retsdocumenter af et Overhoved til en Undergiven, og undertiden som Udtryk af Ringeagt). [udpibe.

Sifflable, *a.* som man kan el. bør

Sifflant, e, *a.* (Gr.) hvislende; lettres -es, hvislende Bogstaver (s, z, ch, j).

Sifflasson, *m.* (H.n.) ung Beccasin.

Sifflement, *m.* Hvislen; Piben; Fløiten; Susen.

Siffler, *v. n.* fløite; pibe; suse, hvine; hvisle; hvæse; *v.a.* fløite en Melodi med Munden; kalde paa En ved at fløite; lære en Fugl at fløite Melodier; *fig.* underrette En om hvad han har at sige el. gjøre; udpibe En; *fig.* og *pop.* – la linotte, kige for dybt i Flasken; drikke sig fuld; sidde arresteret.

Sifflerie, *f.* sagte Piben, Hyssen (Tegn paa Mishag).

Sifflet, *m.* Pibe; Yttring af Mishag ledsaget af Piben, Hyssen el. Hujen; *fa.* Luftrøret, Aandedrætskanalen; un coup de –, et Stød i Piben; *fig.* s'il n'a point d'autre –, ses chiens sont perdus, hvis han ingen anden Udvei har, vil hans Umage være spildt; couper le – à q., stoppe Munden paa En, bringe En til at tie.

Siffleur, se, *s.* En, som fløiter, piber, el. hvisler; Udpiber; cheval –, stønnende Hest (s. corneur; i d. Betydn. kun *m.*); (H.n.) Slags Abekat; Slags Drossel.

Sifilet, *m.* (H.n.) Paradisfugl.

Sigillaire, *f.* Præg af et Segl.

Sigillation, *f.* (Ant.) Offerdyrenes Mærken af Præsten.

Sigillé, e, *a.* kun i Udtr. terre –, Slags Fidtleer; Bolus.

Sigisbée, *m.* en Kones stadige Galan, Huusvennen (ogs. cicisbée el. cavalier servant). [af Grækernes Σ.

Sigmoïde, *a.* (An.) som har Form

Signage, *m.* (Vitr.) Tegning af en Vindue-Form paa et Bord med sort Kridt, el. paa selve Glasset med Hvidt.

Signal, *m.* Tegn, Løsen; Begyndelse, Exempel; faire un –, gjøre et Tegn, give Signal; *fig.* donner le –, gjøre den første Begyndelse til Noget; *pl.* – aux.

Signalé, e, *p.* beskrevet, nøie angivet; *fig.* mærkelig, udmærket, berømt; ce jour – par tant de victoires,

denne Dag, navnkundig ved saa mange Seirvindinger; il m'a rendu un service –, han har viist mig en udmærket Tjeneste.

Signalement, *m.* nøie Beskrivelse af et Menneskes Ydre, Stilbrev.

Signaler, *v.a.* nøie beskrive et Menneskes Ydre; henlede Opmærksomheden paa En; *fig.* lægge for Dagen, udmærke; (Mar.) underrette ved Signaler om, at man bliver et Skib vaer, signalisere; *v. pr.* udmærke sig, gjøre sig berømt; – q. à la police, angive En som mistænkelig for Politiet; – son courage, give Prøver paa sit Mod; – son zèle, lægge sin Iver for Dagen; il signala son règne par de grands exploits, han udmærkede sin Regjering ved store Bedrifter; il brûle de se –, han higer efter at faae Leilighed til at udmærke sig.

Signataire, *s.* En, som har underskrevet et Document, Undertegner.

Signature, *f.* Underskrift; Undertegning; (Impr.) Signatur, Tal el. Bogstav nederst paa et trykt Ark.

Signe, *m.* Tegn, Kjendemærke; Modermærke; Vink; Jertegn; (Astr.) en Tolvtedeel af Ecliptiken el. af Dyrkredsen; il ne donne aucun – de vie, han giver intet Livstegn; *fig.* han lader ikke høre fra sig; en – d'amitié, til Tegn paa Venskab; c'est bon –, det er et godt Tegn; faire – de la main, vinke med Haanden; je lui fis – de venir, jeg vinkede ad ham; se parler par –s, tale med hinanden ved Tegn.

Signer, *v.a.* underskrive, undertegne; bekræfte, besegle; *v.pr.* korse sig, gjøre Korsets Tegn for sig (*fa.*); – son nom, underskrive sit Navn; – un contrat, undertegne en Contract som Contrahent; – à un contrat, underskrive en Contrakt som Vitterligheds Vidne; – le verre, mærke Glas; *fig.* je suis prêt à vous le – de mon sang, jeg er rede til at bekræfte det for Dem med mit Blod. [i en Bog.

Signet (udt. signiè), *m.* Baandmærke

Signifère, *m.* (Ant.) Fændrik, som bar Keiserens Billede i de romerske Legioner.

Signifiant, e, *a.* betegnende; betydningsfuld; cela est très- –, det er meget betydningsfuldt; cette plaisanterie est peu –e, det er en flau Skjemt. [betegnende.

Significatif, ve, *a.* udtryksfuld;

Signification, *f.* Betydning; (Pal.) Bekjendtgjørelse af en Dom; Udskrift af samme.

Significativement, *ad.* paa en tydeligt betegnende el. udtryksfuld Maade.

Signifier, *v.a.* betegne, betyde; tilkjendegive; meddele, kundgjøre ved Retsbetjente; ce que vous dites ne signifie rien, hvad De siger, har Intet at betyde, leder til Intet; je vous ai –é mon intention, jeg har ladet Dem vide hvad jeg har til Hensigt.

Siguette, *f.* (Man.) Slags Kapsun af Jern med Tænder som en Sav.

Sil, *m.* mineralsk Jordart, hvoraf de Gamle erholdt en rød el. guul Farve.

Silence, *m.* Taushed, Stilhed; (Mus.) Pause, Tegn, hvorved samme angives; observer le –, iagttage Taushed; garder un profond –, iagttage en dyb Taushed; faire –, tie; faites faire –, bring dem til at tie; imposer – à q., paabyde En Taushed; passer qc. sous –, forbigaae Noget med Taushed, ikke tale derom; faire qc. dans le –, gjøre Noget hemmeligt, i Stilhed.

Silenciaire, *m.* (Ant.) Officeer, som paabød Taushed, som tilveiebragte Stilhed; Munk af en Orden, der iagttog Taushed (Trappist).

Silencieusement, *ad.* i Taushed, taust, i al Stilhed. [rolig, stille.

Silencieux, se, *a* taus, ordknap;

Silène, *m.* (H. n.) Dovendyr fra Ceylon; Slags Dagsværmer; *pl.* gamle Satyrer. [tyndt Schleslærred.

Silésie, *f.* (Géogr.) Schlesien; *m.*

Silex, *m.* (Minér.) Flintesteen.

Silhouette, *f.* Silhouet, Skyggerids, Skyggebilled. [leder.

Silhouetter, *v.a.* aftage Skyggebil-

Silhouetteur, *m.* En, som udklipper el. tegner Skyggebilleder.

Silice, *f.* (Minér.) Kiseljord. [jord.

Siliceux, se, *a.* indeholdende Kisel-

Silicule, *f.* (Bot.) Smaaskulpe, som er lige lang og bred.

Siliculeux, se, *a.* (Bot.) hvis Frugt indeholdes i en Smaaskulpe; *s. f.* Plante, som bærer Smaaskulper.

Silique, *f.* (Bot.) Storskulpe (som er meget mere lang end bred).

Sillage, *m.* (Mar.) Kjølvand, Fart; faire bon (grand) –, skyde en god, dygtig Fart; doubler le – d'un autre vaisseau, seile stærkere end et andet Skib, seile det forbi; (Min.) Forlængelse af en Steenkulsaare; (An.) Forlængelse af en Aare. [græsk Digt.

Sille (udt. sile), *m.* (Anc.) bidende

Sillé, e, *a.* (om Heste) som har hvide Haar i Øienbrynene. [*p. u.*

Sillée, *f.* (Mar.) Spor af et Skib;

Siller, *v. n.* (Mar.) skyde Fart; *v.a.* (Fauc.) sye Øienlaagene til paa en Rovfugl, for at den ikke skal slaae ned.

Sillet, *m.* Elfenbeens Strengebræt paa en Fiolin.

Sillon, *m.* Fure; Spor; Rynke, Stribe; Ridse, Sprække; *pl.* Agre, Marker; *fig.* faire son –, udføre sin Daggjerning; *prov.* c'est un bœuf qui fait bien son –, det er et almindeligt Menneske, men en utrættelig Arbeider. [(H.n.) lille Fiirbeen.

Sillonné, e, *p.* furet, rynket; *s. m.*

Sillonner, *v.a.* affætte Furer, pløie; *fig.* efterlade Spor; gjennemkrydse, gjennemseile; rynke. [opbevares.

Silo, *m.* Jordgrube, hvori Korn

Silphe, silphide, s. sylphe, etc.

Silure, *m.* (H. n.) Malle (Slags Fisk).

Silvain, *n. pr. m.* Skovgud, Skovtrold; *s. m.* (H.n.) Skovfugl (ogs. *a.* oiseaux –s).

Silve, *f.* Digt, forfattet i Øieblikkets Begeistring; *pl.* Samling af blandede latinske Digte.

Silvestre, *a.* landlig, henhørende til Skoven; (Bot.) vildtvoxende.

Silvie, *f.* (Bot.) Skovanemone.

Simagrée, *f.* paataget Udseende; affecteret Lade; *pl.* affecterte Gebærder, Grimacer; *fa.*

Simaise, *f.* s. cymaise.

Simarouba, *m.* (Bot.) Simarube, Træart (Rutacee); (Pharm.) Bark af samme, som bruges til at stille Blodgang.

Simarre, *f.* lang Fruentimmerkjole med Slæb (*v.*); festlig Embedsdragt, som Parlamentsherrer og andre høie Embedsmænd bære under den vide Overkjole. [at beskrive store Cirkler med.

Simbleau, *m.* (Charp.) Snor til

Simblot, *m.* (Tiss.) Trending til blommede Tøier.

Similaire, *a.* eensartet, ligeartet.

Similarité, *f.* Eensartethed.

Similitude, *f.* Lighed; (Math.) Ligedannethed; (Rhét.) Lignelse (*p. u.*).

Similor, *m.* Metal, sammensat af Kobber og Zink, Tombak, Semidor.

Simoniaque, *a.* erholdt ved Kjøb el. Bestikkelse; begaaende Simoni; bortgivende geistlige Embeder imod Skjænk el. Gave; *s.* En, som begaaer Simoni.

Simonie, *f.* Bortgivelse el. Modtagelse af geistlige Embeder imod Skjænk el. Gave; Aager med geistlige Embeder el. Værdigheder.

Simple, *a.* enkelt; eneste; *fig.* uden Prydelse, simpel, ligefrem; let fattelig; uden Forstillelse, uden Ondskab, oprigtig; eenfoldig, troskyldig; bâtiment –, enkelt Bygning med een Rad Værelser; fleur –, enkelt Blomst, med en enkelt Rad Blomsterblade; il n'a qu'un – valet, han har kun en eneste Tjener; – religieux, Munk uden særeget Embede i sin Orden; – prêtre, simpel Præst uden Præbende; – soldat, gemeen Soldat; – gentilhomme, slet og ret Adelsmand uden Titel; un habit –, en hverdags Kjole uden Prydelser; une méthode très –, en meget let fattelig Methode; c'est tout –, det er ganske ligefrem; soyez –s comme les colombes, være fromme som Duer; je ne suis pas si – que de me fier à lui, jeg er ikke saa eenfoldig at stole paa ham; .... *s. m.* det Enkelte; (Rhé.) det Simple, det Kunstløse; (Ecr.) den Eenfoldige; (Mus.) Themaet i et Musiknummer; (Méd.) Lægeurt (især i *pl.*).

Simplement, *ad.* simpelt, uden Prydelser; tarveligt; uden Forstillelse, reent ud, oprigtigt; ene og alene, blot; uden Forbehold; être mis –, være klædt simpelt, tarveligt; agir –, handle ærligt, uden Omsvøb; il faut – s'entendre, man maa kun forstaae hinanden.

Simplesse, *f.* naturlig Ligefremhed, aaben, ærlig Godmodighed; bruges kun i Udtr. il ne demande qu'amour et –, han forlanger kun at leve i Fred og Ro, kjærlig og godmodig Omgang.

Simplicité, *f.* Enkelthed (Did.); Simpelhed, Tarvelighed i Klædedragt; Oprigtighed; Eenfoldighed, Troskyl-

digheb; Dumhed (kun i d. Betydn. bruges det i *pl.*); – de mœurs, Simpelhed, Reenhed i Sæder; c'est une grande – de croire cela, det er meget Enfoldigt at troe Sligt; il ne dit que des –s, han siger kun Dumheder.

Simplicorne, *m.* (H.n.) Insect med enkelte Følehorn.

Simplification, *f.* Simplificering; klar og simpel Fremstilling, Tydeliggjøren.

Simplifier, *v. a.* simplificere; gjøre mindre forviklet; tydeliggjøre.

Simulacre, *m.* Billede, Afgudsbillede; Skyggebillede, Blændværk (især i Forbindelse med vain); forstilt Efterligning; adorer des –, tilbede Afgudsbilleder; ce sont de vains –s, det er tomme Skyggebilleder; un roi faible est un – de roi, en svag Konge er kun et Skyggebillede af en Konge; un – de débarquement, en forstilt el. en efterlignet Landgang.

Simulation, *f.* (Prat.) svigagtig Forstillelse, hyklet Skin; *p. u.*

Simulé, e, *p.* og *a.* forstilt, skrømtet, opdigtet; vente –e, Salg pro forma; paix –e, hyklet Fred.

Simuler, *v. a.* forstille, gjøre Noget paa Skrømt; efterligne; – une vente, sælge Noget paa Skrømt, foretage en Auction pro forma; – une bataille, efterligne et Slag; – les écritures de q., efterligne Ens Skrift.

Simultané, e, *a.* samtidig; enseignement –, Underviisning, som meddeles Alle paa een Gang.

Simultanéité, *f.* Samtidighed, Begivenhedernes Indtræffen til een og samme Tid.

Simultanément, *ad.* paa een og samme Tid, i eet og samme Øieblik, paa eengang.

Sinaïte, *a.* kommende fra Bjerget Sinai; *s.* Beboer af Bjerget Sinai.

Sinapi, *m.* (Bot.) Sennopsplante.

Sinapisé, e, *p.* (Pharm.) blandet med Sennopsdeig.

Sinapiser, *v. a.* lægge et Sennopsplaster paa.

Sinapisme, *m.* (Méd.) Sennopsplaster.

Sincère, *a.* oprigtig; paalidelig; ægte; il est – dans ses discours, han er oprigtig i sin Tale; une amitié –, et oprigtigt Venskab; le texte de cet ouvrage est –, Texten i dette Arbeide er ægte.

Sincèrement, *ad.* oprigtigen.

Sincérité, *f.* Oprigtighed; parler à q. avec –, tale oprigtigt med En.

Sincipital, e, *a.* (An.) henhørende til Issen.

Sinciput, *m.* (An.) Issen.

Sindon, *m.* (Chir.) Bæle af Charpi; (Égl.) Christi Ligklæde.

Sinécure, *f.* Sinecur, Plads, som giver Indtægt uden at medføre Arbeide.

Sinécuriste, *m.* En, som har Indtægten af et Embede uden at udføre sammes Arbeide.

Singe, *m.* Abe; *fig.* Efteraber; (Méc.) Storkesnabel (pantographe); Vippe, Kran; il est laid comme un –, il a le visage d'un –, han er grim som en Marekat, han seer ud som en Abe; *prov.* payer en monnaie de –, spise sine Creditorer af med tom Snak.

Singer, *v. a.* efterligne, efterabe; *fa.*

Singeresse, *s. f.* Efteraberske (*p. u.*); *a. f.* efterabende.

Singerie, *f.* Abekattestreg, Narrestreg; latterlig el. slavisk Efterligning.

Singeur, *m.* Efteraber; *p. u.*

Singler, *v. a.* (Arch.) maale med Snor.

Singulariser, *v. a.* udmærke ved Særheder, gjøre til Nar; *v. pr.* udmærke sig ved Særheder.

Singularité, *f.* Besynderlighed; Særhed (i d. Betydn. ogs. i *pl.*).

Singulier, ère, *a.* særegen; sjelden, udmærket; besynderlig; sær; sælsom, underlig; sa conduite est tout-à-fait –ère, hans Opførsel er ganske besynderlig; il a une piété –ère, han er af en sjelden, udmærket Fromhed; c'est un homme –, det er et sært, underligt Menneske; combat –, Duel, Tvekamp; (Gr.) le nombre –, el. le –, Enkelttallet.

Singulièrement, *ad.* i Særdeleshed, især, fornemmelig, i høi Grad; besynderligen, sært, underligen; uforklarligen; ses fils, et – l'aîné, ne jouissent pas d'une bonne santé, hans Sønner, og især den Ældste, have ingen god Helbred; il s'habille –, han klæder sig besynderligen, sært; il s'est conduit – dans cette affaire, han har opført sig uforklarligt i denne Sag.

Singultueux, se, *a.* (Méd.) foraarsagende Hulken, ledsaget af Hulken.

Sinistre, *a.* ulykkelig, ildevarslende, uheldsvanger; skummel, ondskabsfuld,

farlig; *s.m.* Tab el. Ulykke, som kan befrygtes; Søskade, Skibbrud, Ildsvaade. [en ildevarslende Maade.

Sinistrement, *ad.* ugunstigen, paa

Sinon, *conj.* ellers, hvis ikke, i andet Fald; undtagen; cessez de m'en parler, – je me retire, hør op at tale til mig derom, hvis ikke gaaer jeg min Vei; je ne sais rien, – qu'on dit etc., jeg veed Intet, undtagen at man siger o.s.v.

Sinople, *m.* (Blas.) grøn Farve i Vaaben; (Minér.) grønagtigt Kridt.

Sinoplie, *f.* (Méd.) styrknet Vædske i Ledemodene hos Gigtsvage.

Sinué, e, *a.* (Bot.) bugtet, udhulet (om Blade).

Sinueux, se, *a.* bugtet, slynget, krummet; (Chir.) ulcère –, smalt, dybt og bugtet Saar.

Sinuosité, *f.* Bugt, Krumning, Sving, Bøining.

Sinus (s udt.), *m.* (Math.) Sinus, lodret Linie fra en Bue ned til sammes Radius; (Chir.) Pose el. Fordybning i en Byld el. et Saar; (An.) Huulhed; – frontaux el. sourciliers, Huulheder i Pandebenet over Næsen el. Dienbrynene.

Siphilis (*Ac.* syphilis; s udt.), *f.* (Méd.) venerisk Sygdom.

Siphilitique, *a.* venerisk.

Siphon, *m.* Hævert; Sugerør; (Mar.) Skypompe, Vandhvirvel (tiphon, trombe).

Sire, *m.* Sire, Deres Majestæt (i Tiltale til Konger el. Keisere, og i Svar til samme efter oui! el. non!); *forh.* Herre, naadige Herre; *fa.* c'est un pauvre –, det er en ussel Stakkel (uden al Dygtighed el. Anseelse); *plais.* oui, beau –, ja, skjønne Herre!

Sirène, *f.* fabelagtigt Uhyre, halv Kvinde, halv Fisk, som ved sin Sang lokkede de Forbiseilende ind mellem Siciliens Skjær; *fig.* fortryllende, forførerisk Kvinde.

Siriase, *f.* (Méd.) Solstik. [stjernen.

Sirius (s udt.), *m.* (Astr.) Hunde-

Siroc (c udt.) el. siroco, *m.* Sirokovind, Sydostvind i Middelhavet.

Sirop (p stumt), *m.* Sirup; Saft af Frugter henkogt med Sukker; – de groseille, Ribssaft; (Sucr.) femte Kjedel, hvori Sukkeret styrknes. [*p.u.*

Siroper, *v. a.* blande med Sirup;

Siroter, *v. a.* og *n.* drikke langsomt, med Vellyst; nippe; *fa.*

Sirsacas, *m.* ostindisk Bomuldstøi.

Sirtes el. bedre syrtes, *f.pl.* Skjær, sandige Rif paa Afrikas Kyster; bevægelige Sandbanker.

Sirupeux, se, *a.* sirupartet, klæbrigt.

Sirvente el. sirvante, *m.* gammel satirisk Trubadursang; undertiden: Lovsang el. erotisk Kvad.

Sis, e, *p.* (Prat.) beliggende; maison –e rue de la Harpe, Huus beliggende i Gaden de la Harpe.

Sison, *m.* (Bot.) fladkjærnet Skjærmplante, Vandpastinak; Slags Sukkerrod.

Sister, *v. a.* (Dr.) '– en justice, indstævne for Retten (*v.*); *v.pr.* indstille sig; *inus.*

Sistre, *m.* (Ant.) ægyptisk musikalsk Instrument, bestaaende af en Halvcirkel af Metal med Tverstænger; nu: et Strengeinstrument, en Slags Zitar.

Sisymbre, *m.* (Bot.) Brøndkarse, Vandkarse.

Site, *m.* Beliggenhed af et Landskab, Egn, Situation; (H.n.) – aranéeux, Edderkops Spind. [mesedler kastedes.

Sitelle, *f.* (Ant.) Urne, hvori Stem-

Sitic.en, *m.* (Ant.) Fløitespiller ved Sørgehøitider. [ringsmidlerne.

Sitiologie, *f.* (Méd.) Lære om Næ-

Sitôt, *ad.* saa snart; s. tôt. [chepot).

Sittelle, *f.* (H.n.) Spætmeise (tor-

Situation, *f.* Beliggenhed af en By, et Huus, en Have o. desl.; Stilling, Tilstand; Sindsstemning; interessant dramatisk Moment i et Skuespil; changer de –, skifte Stilling; il se trouve dans une triste –, han befinder sig i en sørgelig Stilling.

Situer, *v. a.* anlægge (med H. til Omgivelserne); bruges almindeligen kun i l'inf. og i le part.: être bien –, mal –, være godt beliggende, slet beliggende; – au nord, beliggende imod Nord. [s. s. sitelle.

Situle, *f.* (H.n.) Vandsnog; (Ant.)

Six, *a.n.* sex; sjette; *s. m.* Sextal; den Sjette; Sex i Kort; sjette Dag; sjette Maaned; Charles –, Carl d. sjette; le – du mois, den sjette i Maaneden; le – janvier, den sjette Januar; elle est dans son –, hun er i den sjette Maaned af sit Svangerskab; double-six, (i Dominospil) Terning, som har to Sexer; (Mus.) mesure

six-quatre, sex Fjerdedeels Takt; mesure à six-huit, sex Ottendedeels Takt.

Sixain (x udt. z), m. sexliniet Vers; Æske, som indeholder sem andre; un – de cartes, et halvt Dusin Spil Kort; (Ép.) un – d'épingles, en Pakke Knappenaale, indeholdende 6000 Stkr.

Six-doigts, m. (Pê.) stormasket Fiskegarn (folle).

Sixième (x udt. z), a. n. ord. sjette; s.m. sjette Dag; Sjettedeel; Elev af sjette Clas̈se; s.f. sjette Clas̈se; (Jeu) sex Kort, som følge efter hinanden i samme Farve, Sextener. [det Sjette.

Sixièmement (x udt. z), ad. for

Sixte, f. (Mus.) Interval indeholdende to Toner i sex Graders Afstand af Tonestigen.

Sizerain, m. (H. n.) lille Siggen.

Sizette, f. (Jeu) Sexkort, som spilles af Sex. [gelig til Sildefangst.

Slabre, f. (Mar.) lille Baad, bru-

Sloop (oo udt. ou), m. (Mar.) Skib med een Mast, Slup; lille Krigsskib under 20 Kanoner; – de guerre, stor Korvet. [smaragdgrøn.

Smaragdin, e, a. smaragdfarvet,

Smarder, v. a. omhakke Jorden første Gang om Viinranken; p. u.

Smectite, f. (Minér.) Sæbesteen, Fedtsteen. [mer.

Smille, f. (Maç.) tvespidset Ham-

Smiller, v.a. (Maç.) tilhugge Sandsteen med Spidshammeren.

Smogleur, m. Smugler, Snighandler; lille engelsk Snighandler-Skib.

Sobre, a. maadeholden i Spise og Drikke, tarvelig, ædruelig; fig. beskeden, forsigtig, maadeholden; un repas –, et tarveligt Maaltid; – en paroles, beskeden, forsigtig i sin Tale; – de louanges, maadeholden i sin Roes.

Sobrement, ad. tarveligt, ædrueligt, maadeholdent; fig. forsigtigt, beskedent, tilbageholdent.

Sobriété, f. Tarvelighed og Ædruelighed, Maadeholdenhed i Mad og Drikke; fig. Forsigtighed, Maadehold.

Sobriquet, m. Ogenavn.

Soc, m. Plougjern. [nelsen medtager.

Soccage, m. (Sal.) Tid, Saltdan-

Soccolant, m. Franciskanermunk.

Sociabilité, f. Selskabelighed.

Sociable, a. selskabelig, omgængelig.

Sociablement, ad. paa en selskabelig Maade; omgængeligt.

Social, e, a. angaaende et Selskab, Selskabelighed, el. det borgerlige Samfund, henhørende til samme; la vie –e, det selskabelige el. sociale Liv; les rapports –aux, Samfundsforholdene; (Com.) la raison –e, et Handelsforbunds Firma; (Anc.) la guerre –e, Bundsforvandtekrigen under Marius og Sulla; pl.m. sociaux.

Socialement, ad. i Samfundets Aand, efter den selskabelige Orden.

*Socialisme, m. ny Samfundsorden, baseret paa Fællesskab i Eiendom eller paa Eiendomslighed.

Socialité, f. det selskabeligt dannede Menneskes fuldendte Tilstand.

Socier, v. a. indgaae Forbund med Nogen; v. n. stemme sammen, leve sammen paa en god Fod; v.

Sociétaire, s. Medlem af et el. andet Samfund (især et literairt, musikalsk el. dramatisk); ogs. a. artiste-de la comédie française, Skuespiller ved det franske Theater i Paris og tillige Medlem af Bestyrelsen.

Société, f. Selskab; Samfund, Forening; Selskabelighed; Omgang; – literaire, literairt Samfund; – savante, lærdt Selskab; la haute –, de Fornemmes Selskab; il n'y a point de – dans cette ville, der er ingen Selskabelighed i denne By; je trouve beaucoup d'agrément dans sa –, jeg finder megen Behagelighed i hans Omgang.

Socinianisme, m. Socinianernes Lære og Tilhængere, der negte Mysterierne og især Jesu Guddom.

Socinien, ne, s. Tilhænger af Socinianismen.

Socle, m. (Arch.) Fodstykke til Billedstøtter, Vaser o. desl.; Sokkel.

Socque, m. Munke-Træsko; Galosche, Oversko; (Ant.) lav Sko, som brugtes af Skuespillere i Komedien; fig. Lystspilfaget. [Udtagen af Ovnen.

Socquement, m. (Sal.) Saltpandens

Socratique, a. sokratisk, eiendommelig for Socrates, overeensstemmende med hans Lære; amour –, reen Kjærlighed.

Soda, m. (Bot.) Sodaplante; (Méd.) Hovedsmerte; brændende Mavesmerte.

Sodium (u udt. o), m. (Chi.) metallisk Substants, som danner Grundstoffet i Sodaen.

Sodomie, *f.* Sodomiteri, unaturlig Tilfredsstillelse af Kjønsdriften.

Sodomite, *m.* Sodomit, En, som paa unaturlig Maade tilfredsstiller Kjønsdriften.

Sœur, *f.* Søster; Klosterfrøken, Nonne; (Jur.) - de père et de mère, - germaine, kjødelig Søster; - de père, - consanguine, Søster paa fædrene Side; - de mère el. - utérine, Søster paa mødrene Side; *fa.* demi-, Halvsøster; - naturelle el. bâtarde, naturlig, uægte Søster; - de lait, Fostersøster; belle- -, Svigerinde; sœurs de la charité, barmhjertige Søstre, der leve i Samfund uden at være Nonner; --écoute, Nonne, som følger en anden Nonne ind i Talestuen; -s laies el. -s converses, opvartende Nonner i Klosteret; *poé.* les neufs -s, de 9 Muser.

Sœurette, *f.* lille Søster; *fa.*

Sofa el. sopha, *m.* Sofa, Bænk med tre Rygstød el. Sidestykker.

Soffite, *m.* (Arch.) Plafond el. Loft af krydslagte Bjælker med Maler- el. Billedhuggerstrater.

Soi, *pr.* sig; dette Pron. bruges med H. til et Subject, der udtrykker en ubestemt Person, en Ting el. et abstract Begreb; soi kan bruges, i Stedet for lui, med H. til en bestemt Person, naar det skeer for at undgaae Tvetydighed (ce jeune homme, en remplissant les volontés de son père, travaille pour *soi*); om Ting el. abstracte Begreber kan elle bruges i Stedet for soi, naar Substantivet, Pronomet gjenkalder, er af Hunkjønnet (la vertu est aimable en *elle-même*); soi bruges med H. til en bestemt Person, naar det i Forbindelse med chez bruges om Hjemmet (il n'a pas de chez -, han har intet Hjem); être à -, være sin egen Herre; n'être pas à -, være ude af sig selv, ikke være Herre over sig selv, have tabt Forstanden; revenir à -, komme til sig selv igjen; fatte sig; rentrer en -, gaae i sig selv, anstille alvorlige Betragtninger; rentrer chez -, komme tilbage til sit Hjem; être - el. se montrer -, blive sig selv lig, bevare sin eiendommelige Charakteer; à part -, i Cenrum; sur -, paa sin Person; être propre sur -, være reenlig i sin Klædedragt; même føiet til soi, forstærker Betydningen af Pronomet, der da kan bruges efter et Verbum uden Præposition: se louer soi-même, rose sig selv; quant-à-soi, f. quant.

Soi-disant, *a. m.* (Prat.; uforanderlig i Fleert.) saakaldt; foregiven; (*iron.*) un soi-disant docteur, en saakaldet Doctor; de soi-disant docteurs, indbildte, foregivne Lærde.

Soie, *f.* Silke; Svinebørste; lange, bløde Haar paa Pudler og desl. Hunde; (Arm.) den Deel af en Klinge, som griber ind i Haandtaget (Angelen); (Vét.) Spalte i Hestens Hov (f. seime); - crue, raa Silke; - torse el. retorse, tvunden Silke; - plate, utvunden Silke; - de bourre, Silke, hvoraf faaes Floretsilke; noir de -, (Tann.) den anden sorte Farvning, som gives Huder el. Skind; (H. n.) - de mer, Slags Silketrævl af en Skalorm, kaldet Skinkeskæl (laine de pinne marine, poil de nacre); (Bot.) - d'Orient, - végétale, Asclepia, Dreyhorn, Silkeplante; Frøsilke, frembragt af denne Plante; *poé.* des jours filés d'or et de soie, et rigt og lykkeligt Liv.

Soierie, *f.* alle Slags Silkevarer; Silkevævning; Silkemanufactur.

Soif, *f.* Tørst; *fig.* hæftig Begjærlighed, hæftigt Ønske; avoir -, være tørstig; - ardente, brændende Tørst; ne boire qu'à sa -, drikke kun for at stille sin Tørst; *fig.* - de vengeance, Tørst efter Hævn; *prov.* garder une poire pour la -, sørge for at have Noget i Baghaanden, at have en Nødskilling; c'est la faim qui épouse la -, det er et Par Ægtefolk, som begge ere lige fattige; on ne saurait faire boire un âne s'il n'a -, man kan ikke formaae en stivsindet Charakteer til at gjøre hvad han ikke har Lyst til.

Soigné, e, *a.* omhyggeligt besørget, omhyggeligt udarbeidet.

Soigner, *v. a.* pleie, drage Omsorg for; *fig.* behandle med Flid og Omhu; *fa.* behandle strengt; *v. n.* drage Omsorg for Noget (v.); *v. pr.* drage stor Omsorg for sin Person; - un malade, pleie en Syg; - ses affaires, besørge sine Forretninger; - son style, anvende behørig Flid paa sin Stiil; je vais le - à son retour, jeg skal tage

ham alvorligt i Skole, naar han kommer hjem. [med Nøiagtighed, omhyggeligt.

Soigneusement, *ad.* med Omhu,

Soigneux, se, *a.* omhyggelig; paapassende, ordentlig el. vaersom med Noget; øm over Noget; besørget el. udarbeidet med Omhu; il est – de sa réputation, han er øm over sit gode Navn og Rygte, han vaager omhyggeligt over samme; c'est un domestique –, det er en ordentlig og omhyggelig Tjener.

Soin, *m.* Omhyggelighed, Flid, Nøiagtighed, Opmærksomhed; Omsorg; Bekymring; *pl.* Omhu, Pleie; Opmærksomheder; il l'a fait avec –, han har besørget det omhyggeligt; avoir el. prendre – de q., sørge for Ens Fornødenheder; prendre –, avoir – de qc., drage Omsorg for Noget, være omhyggelig derfor, passe, iagttage; je lui ai laissé le – de mes affaires, jeg har overdraget ham det Hverv at varetage mine Anliggender; la vie des grands est pleine de –s, de Stores Liv er fuldt af Bekymringer; rendre des –s à q., besøge En jevnligt, gjøre ham sin Opvartning; donner des –s à un malade, gaae til en Syg (om en Læge); rendre de petits –s à une dame, vise en Dame smaa Opmærksomheder; en être aux petits –s avec q., vise En megen Forekommenhed.

Soir, *m.* Aften; vers le –, sur le –, henimod Aften; je le vis hier –, el. hier au –, jeg saae ham igaar Aftes; demain –, i Morgen Aften; *fig.* le – de la vie, Alderdommen; à ce –, til vi sees igjen i Aften! je vous souhaite le bon –, jeg siger Dem god Nat; jeg hilser Dem god Aften! bon soir, god Aften! god Nat!

Soirée, *f.* Aftenstund; hele Aftenen; Selskabsaften; Aftenselskab; Aftenunderholdning; en hiver les –s sont longues, om Vinteren ere Aftenerne lange; une belle –, en smuk Aftenstund; je l'ai invitée à mes –s, jeg har indbudt ham til mine Aftenselskaber; aller en –, gaae i Aftenselskab.

Soit, *conj.* enten, eller; hvad enten, eller; *interj.* (i d. Betydn. udtales t) velan! lad saa være! lad gaae! – l'un, – l'autre, enten den ene, eller den anden; – qu'il le fasse, – (ou) qu'il ne le fasse pas, hvad enten han gjør det, eller ikke gjør det; vous le voulez, soit! De ønsker det! lad gaae! undertiden bruges det i Betydn. af supposons, lader os antage: soit 50,000 fr. à partager, lader os antage, at der er 50,000 Fr. til at dele; tant soit peu, *loc. ad.* saa lidt som muligt, meget lidt; donnez-lui-en tant soit peu, giv ham deraf saa lidt som muligt.

Soixantaine, *f.* Samling af Tredsindstyve, Skok; tredsindstyve Aars Alder; det tredsindstyvende Aar; avoir la –, være 60 Aar gammel.

Soixante, *a.n.* tredsindstyve; den tredsindstyvende; – et un, 61; – – deux, 62; o. s. v; *s.m.* Tallet Tredsindstyve; en Tredsindstyver (i Piquet).

Soixanter, *v. n.* (Jeu) tælle 60 før Modparten har faaet Points; gjøre en Tredsindstyver. [de; *s.m.* 60de Deel.

Soixantième, *a.n.ord.* tredsindstyvende

Sol, *m.* Jordbund; Grund, hvorpaa der bygges; Skillemynt af Værdi $1\frac{1}{4}$ ß. (nu hellere sou); (Mus.) femte Node i Tonestigen; (Mine) Klippevæg, op imod hvilken Minen støtter sig; (Blas.) Vaabenfelt. [more sig; *v.*

Solacier, *v.a.* trøste, lindre; *v. pr.*

Solage, *m.* utaknemmelig Jordbund; Virkning af Solen; *v.*

Solaire, *a.* henhørende til Solen; cadran –, Solskive; année –, Solaar; (Bot.) fleur –, Blomst, som kun aabner sig mens Solen er paa Himlen; (An.) plexus –, Nervenet, henhørende til Underlivet. [gelse af Sigter.

Solamire, *f.* Haardug til Forfærdi-

Solandre, *f.* (Vét.) Raspe, Byld paa Knæledet hos Heste.

Solanée, *f.* (Bot.) Natskygge.

Solbattu, e, *a.* (Vét.) beskadiget under Hoven. [under Hoven.

Solbatture, *f.* (Vét.) Beskadigelse

Soldanelle, *f.* (Bot.) Plante af Kodrivernes Gruppe; Strand-Convolvolus.

Soldat, *m.* Soldat; Kriger; (H. n.) Bernhardskrebs; simple –, Menig; lever des –s, udskrive Soldater; *fig.* il n'est que –, ce n'est qu'un –, han besidder kun Mod (ikke Krigertalent); undert. *a.m.* il a l'air –, han har et krigerisk Udseende.

Soldatesque, *f.* Trop udisciplinerede Krigsfolk; Soldaterne; *a.* eiendommelig for Soldater; des manières –s, Soldater-Manerer.

Solde, *f.* Sold, Krigsfolks Lønning; *m.* (Com.) Forskjel mellem Debet og Credit, Saldo; pour –, til Betaling af en Regnings Saldo.

Solder, *v. a.* (Com.) afgjøre en Regning, betale sammes Saldo; (Mil.) give Krigsfolkene Lønning.

Sole, *f.* (Agr.) Agerland, som dri- ves i to Aar og hviler hvert tre- die; (Vét.) Straale i en Hestehov; (H. n.) Tunge (Fisk); Kammuslel; (Mar.) Bund under flade Skibe; (Maç.) Gibs til Forskaling; (Boul.) Overfladen af Ildstedet i en Bagerovn.

Soléaire, *m.* (An.) Muskel paa Bag- siden af Benet (ogs. *a.* muscle –).

Solécisme, *m.* (Gr.) stødende Feil imod Sprogets Syntax; *fig.* plump Feil.

Soleil, *m.* Sol; Monstrants (ostensoir); (Bot.) Solsikke (tourne-sol); (Ch. anc.) Guld; (Artif.) Ildsol; il fait déjà grand –, det er allerede høi lys Dag; le – se lève, Solen staaer op; le – se couche, Solen gaaer ned; entre deux –s, mellem Solens Op- og Nedgang; sous le –, under Solen, i Verden; coup de –, Solstik; *fig.* il a eu un coup de – à l'ombre, han har kiget for dybt i Flasken; avoir du bien au –, besidde Grundeiendom; j'ai vu cinquante –s, jeg har levet 50 Aar; cette affaire est claire comme le –, denne Sag er soleklar; adorer le – levant, hylde den opgaaende Sol, den nye Magt; s'approcher du –, have Adgang til Regenten; *prov.* le – luit pour tout le monde, Solen skinner for Alle, den frie Natur kan Alle nyde godt af.

Solement, *m.* Gibsrand omkring Karmen paa Dørre, Vinduer o. desl.

Solen (udt. solène), *m.* (H.n.) Mus- ling i Form af et Fouteral; (Chir.) Slags rund Beenskinne til at fastholde et brækket Lem.

Solennel, le, *a.* høitidelig; festlig; authentisk; vœu –, høitideligt Løfte, i Kirkens Paasyn; entrée -le, festligt, prægtigt Indtog; testament –, forme- ligt Testament; parler d'un ton –, tale i en vigtig Tone.

Solennellement, *ad.* høitideligen.

Solennisation, *f.* Høitideligholdelse.

Solenniser, *v.a.* høitideligholde, fest- ligholde, feire.

Solennité, *f.* Høitidelighed, Festlig- hed; *pl.* Formaliteter for at gjøre et Document gyldigt. [s. smectite.

Soletard, *m.* (Minér.) Sæbesteen;

Solette, *f.* (Tiss.) triangelformigt Redskab til Strømpevævning.

Solfatare, *f.* Svovlgrube; udbrændt Krater (ved Neapel).

Solfège, *m.* (Mus.) Samling af Noder; musikalsk Elementarbog; Sang af en Melodi idet man nævner Noderne.

Solfier, *v. a.* synge en Melodi idet man nævner Noderne, solfeggere.

Solidaire, *a.* (Jur.) caverende gjen- sidigen for hinanden (om flere Debi- torer); ansvarlig i gjensidigt Fælles- skab; affattet under gjensidig Ansvar- lighed.

Solidairement, *ad.* (Jur.) med An- svarlighed af Alle for Een og Een for Alle. [pligtelse el. Ansvarlighed.

Solidarité, *f.* (Jur.) gjensidig For-

Solide, *a.* fast; stærk; varig; *fig.* grundig, sand; paalidelig, sat; *s. m.* fast Grund; fast Legeme; *fig.* det Grundige, det Ægte, det Paalidelige, det Varige; bâtiment –, stærk, fast Bygning; aliments –s, faste, kraftige Næringsmidler; un ami –, en sand, paalidelig Ven; (Géo.) angle –, le- gemlig Vinkel; (Alg.) problème –, cubisk Problem; ... s'attacher au –, beflitte sig paa det Grundige; aller au –, gaae til Grunden, søge det Sande.

Solidement, *ad.* paa fast, solid Maade; varigt; grundigt.

Solidifier, *v. a.* (Chi.) gjøre fast hvad der var flydende; *v. pr.* blive til fast Legeme.

Solidité, *f.* Fasthed, Tæthed, Va- righed; *fig.* Paalidelighed, Grundig- hed; (Dr.) s. s. solidarité; (Géo.) Omfang, Volumen.

Solifère, *a.* solbærende (om Dyrkred- sen); heed; la plage –, den hede Zone.

Soliloque, *m.* Samtale med sig selv (kun i Udtr. les –s de St. Augustin; i Skuespil bruges: monologue).

Solins, *m pl.* (Arch.) Mellemrum mellem horizontaltløbende Bjælker; Gibsbeklædning til at udfylde saadanne Mellemrum, el. til at dække Aabnin- gen mellem Muur og Teglsteen.

Solipède, *a.* som har en heel, uspal- tet Hov, eenhovet.

Solitaire, *a.* som holder af Een

somhed; ene, eensom; enkelt, enestaaende; vie –, eensomt Liv; humeur –, Hang til Eensomhed; lieux –s, eensomme, afsidesliggende Steder; ver –, Bændelorm; (Bot.) fleurs –s, enkeltvoxende Blomster; colonne –, fritstaaende Søile; ... s. m. Eneboer, Eremit; (Jeu) Spil, som spilles af en Enkelt med en Plade, hvorpaa findes 37 Huller og hvortil der hører 36 Brikker; (Joa.) stor, enkelt, indfattet Diamant (naar den er lille, kaldes den étincelle); (Astr.) sydligt Stjernebillede; f. (H.n.) Slags Sommerfugl; (Jard.) Slags Pære. [somhed.

Solitairement, ad. eensomt, i Eens-

Solitane, m. (H.n.) afrikansk Snegl.

Solitude, f. Eensomhed; eensomt, øde, afsides beliggende Sted.

Solivage, m. (Arch.) Beregning af Bjælkerne, som kunne erholdes af et Træ. [Bjælkerne.

Solivaire, m. (Arch.) angaaende

Solive, f. Bjælke, som bærer et Loft el. Gulv; Træstamme af et bestemt Kubikindhold.

Soliveau, m. lille, tynd Bjælke; fig. svagt, kraftesløst Menneske. [om; p.u.

Sollicitable, a. som der kan ansøges

Sollicitation, f. Ansøgning, Begjæring; Omhu for at sætte en Sag igjennem, dens Paaskynden; en Sags Anbefaling til Dommerne.

Solliciter, v. a. tilskynde; anmode, anholde om; ansøge om; anbefale el. paaskynde en Sag; – q. au mal, ophidse, tilskynde En til det Onde; – son congé, anholde el. søge om sin Afsked; – un procès, drive paa en Sags Tilendebringelse, fremskynde samme; – ses juges, anbefale sin Sag til sine Dommere; – q. de son déshonneur, foreslaae En noget Vanærende (v.); –un malade, pleie en Syg omhyggeligt (v.).

Solliciteur, se, s. Fremskynder el. Anbefaler af en Sag; Ansøger om Ansættelse, Gaver o. desl.; Sollicitant, Sollicitantinde.

Sollicitude, f. ængstelig, kjærlig Omhu; Bekymring; – pastorale, Omsorg for betroede Sjæle; la – maternelle, den moderlige Omhu; vivre dans une – continuelle, leve i bestandig Bekymring; (Écr.) les –s du siècle, verdslige Sorger for det Timelige.

Solmiser, v. a. s. s. solfier.

Solo, m. (Mus.) Solo, Musiknummer, som udføres uden Accompagnement; forh. Bogn med en enkelt Plads; pl. des solo.

Solstice, m. (Astr.) Solhverv, den Tid, da Solen er længst fra Æqvator.

Solsticial, e, a. (Astr.) angaaende Solhverv; pl. m. –ciaux.

Solubilité, f. Opløselighed.

Soluble, a. opløselig.

Solution, f. Opløsning; – d'un problème, Opløsning af en Opgave; (Chi.) un sel en – dans l'eau, et Salt opløst i Vand; (Jur.) Afbetaling; jusqu'à parfaite –, indtil fuldkommen endelig Afbetaling; (Méd.) Afføring el. Aabning; (Chir.) – de continuité, Delenes Adskillelse el. Affondring.

Solutum (um udt. om), m. det Opløste, en Opløsnings Produkt; pl. des –. [Vederhæftighed.

Solvabilité, f. Evne til at betale,

Solvable, a. som har Evne til at betale; caution bonne et –, en sikker og vederhæftig Caution.

Somatologie, f. (Méd.) Lære el. Afhandling om det menneskelige Legemes faste Dele.

Sombre, a. skummel, mørk, dunkel; fig. tungsindig, taus, tankefuld, indsluttet i sig selv; fortrædelig; il fait –, det er mørkt i Veiret; det er skummelt; lumière –, svagt, dunkelt Lys; couleur –, dunkel Farve; il a l'air bien –, han seer meget skummel, meget sørgmodig ud.

Sombrer, v. n. (Mar.) kuldseile, kantre; v. a. (Vign.) omgrave dybt et Viinbjerg midt i Mai.

Sommager, v. a. lægge dobbelte Baand om Enderne paa et Viinfad.

Sommaire, a. kortfattet, sammentrængt, summarisk; (Prat.) matières –s, Sager, som maae paadømmes hurtigt, uden mange Formaliteter; m. Udtog, summarisk Indhold, Hovedindhold.

Sommairement, ad. korteligen, udtogsviis, paa en summarisk Maade, i faa Ord.

Sommation, f. Opfordring; Paamindelse; (Math.) Opsummering; – militaire, Opfordring til Overgivelse; la forteresse se rendit à la première –, Fæstningen overgav sig paa den

første Opfordring; – respectueuse, en Søns el. Datters retslige Anholdelse om Forældres Indvilligelse i et Giftermaal, hvori de ikke have villet samtykke.

Somme, *f.* Sum, Pengesum; Beløb, Antal; kortfattet Indbegreb; et Lastdyrs Byrde; la – totale, Hovedsummen; la – de nos maux, vore Ulykkers Antal; bête de –, Trældyr; – totale, *loc. ad.* med en Hovedsum, i det Hele; – toute, en –, *loc. ad.* kort, i det Hele taget, til Syvende og Sidst.

Somme, *m.* Søvn; dormir de (d'un) bon –, sove roligt, sove en god Søvn; faire un petit –, tage sig en lille Søvn; ne faire qu'un –, sove ud i Eet; faire la nuit tout d'un –, sove uafbrudt den hele Nat.

Sommé, e, *p.* opfordret; (Blas.) som har et andet Stykke oven over sig; (Fauc.) yddoret (om Falkens Fjer).

Sommeil, *m.* Søvn; Søvnighed; Uvirksomhed, Dorskhed, Døsighed; avoir –, være søvnig; accablé, abattu de –, overvældet af Søvn; dormir d'un profond –, sove en tryg Søvn; il dort du – éternel, han sover den evige Søvn.

Sommeiller, *v. n.* slumre, blunde; ligge i dyb Søvn; *fig.* ligge i Dvale, i Uvirksomhed; begaae Uagtsomheds Feil, arbeide skjødesløst.

Sommelier, ère, *s.* Køkkenmester, Kjeldersvend (som har Omsorg for Mad og Drikke, for Dækketøi o. desl.); Huusholderske.

Sommellerie, *f.* Kjeldermestertjeneste; Sted, hvor Vinen, Fødevarer og Dækketøi opbevares.

Sommer, *v. a.* opfordre; 'tilholde; (Math.) summere; – une place, opfordre en Fæstning til at overgive sig; q. de sa parole, erindre el. paaminde En om at holde sit Løfte.

Sommet, *m.* Top; Spids, Isse; *fig.* Høide, Tinde; (Bot.) forh. Støvknop (anthère); (Astr.) – du ciel, Eclipticas Culminationspunkt; *poé.* la montagne au double –, Parnas; *fig.* le – de la gloire, Ærens Tinde, den høieste Ære.

Sommier, *m.* Arbeidshest, Pakhest; Krølhaarsmadras; stor Reisekuffert, som bæres af Heste el. Muuldyr; – de chapelle, Betjent, som sørgede for at bringe Kongens el. Dronningens Fodteppe i Kirken; (Com.) Hovedbog; (Tonn.) dobbelt Baand om Enden af et Viinfad; (Arch.) Underlagsbjælke; Tverstykke over en Dør el. et Vindue; (Mus.) Luftbeholder i et Orgel; Træ, hvori Stemmestifterne sidde paa et Claveer; den Deel af Fiolingrebet, hvori Skruerne gaae ind; (Impr.) tvende Træstykker, hvormed Bogtrykkerpressen drives.

Sommière, *f.* Reb, hvormed Byrden fastgjøres paa Lastdyr; *pl.* Slags løst uldent Tøi. [Krystal.

Sommite, *f.* (Minér.) vulkanagtigt

Sommité, *f.* Spids, Top; (Bot.) yderste Spidse af Grene el. Plantestængler; *fig. pl.* Overfladen af en Materie; de meest fremragende Personligheder; il ne traite que les –s de son sujet, han behandler kun Overfladen af sit Emne; les –s sociales, Samfundets meest udmærkede Mænd.

Somnambule (m udt. foran n), *s.* og *a.* Søvngænger, Søvngængerske.

Somnambulisme (m udt. foran n), *m.* Nattevandring i Søvne.

Somnial (m udt.), e, *a.* henhørende til Drømme; *p. u. pl. m.* –niaux.

Somniation (m udt.), *f* (Méd.) Drømmeri, sygeligt Søvngængeri. [rende.

*Somnicide (m udt.), *a.* søvnforstyr-

Somnifère (m udt.), *a.* søvndyssende; *m.* søvndyssende Middel; Sovemiddel. [som taler i Søvne.

Somniloque (m udt.), *s.* og *a.* En,

Somnolence (m udt.), *f.* (Méd.) Sovesyge, Døsighed. [søvnig, dorsk.

Somnolent (m udt.), e, *a.* døsig;

Somptuaire, *a.* angaaende Overdaadighed; loi –, Lov imod Overdaadighed, Lov, som bestemmer Udgifterne ved Fester, Klædedragt, Bygninger o. desl.

Somptueusement, *ad.* prægtigt, kostbart, med Overdaadighed.

Somptueux, se, *a.* prægtig, pragtfuld, overdaadig; il est – en habits, han er pragtfuld i Klædedragt; festin –, kostbart, glimrende Gjæstebud.

Somptuosité, *f.* stor Pragt.

Son, *a. poss.* (*f.* sa, *pl.* ses) hans, hendes, sin, sit; son, alm. masc., bruges foran et Ord af Hunkjønnet, der begynder med en Vocal el. et

flumt h; son ami, hans Ven; son amie, hans Veninde (s. en, *pr*).

Son, *m.* Lyd, Tone, Klang; Klid; proférer des -s, fremføre Toner; au - des cloches, under Klokkernes Klang; au - des trompettes, under Trompeternes Skrald; publier qc. à - de tambour, forkynde Noget ved Trommeslag; - gras, Klid blandet med Meel; - sec, - maigre, reen, ublandet Klid; *prov.* habit de velours, ventre de -, det er et prægtigt Ydre til et fattigt Indre; Fløielsfjole til smal Kost. [Slags lille aflang Conchylie.

Sonat, *m.* tilberedt Bedeskind; (H.n.)

Sonate, *f.* (Mus.) Sonat.

Sondage, *m.* Undersøgelse af et Terrains Beskaffenhed el. af Havets Dybde.

Sonde, *f.* Blylod til at undersøge Havets Dybde; Peillod; Jordbore til at undersøge Jordlagenes Beskaffenhed; Søger, til at prøve Varers Beskaffenhed; chirurgisk Instrument til at undersøge Saar og Kanaler i Legemet, for at opdage et skjult Onde; (Mar.) être à la -, have Grund; être sur les -s, seile i Farvande af bekjendt Dybde; aller à la -, seile med Lodet i Haanden.

Sonder, *v.a.* undersøge et Terrains Beskaffenhed, et Farvands Dybde; indføre Sonden i et Saar el. anden Deel af Legemet, for at opdage et skjult Onde; prøve visse Fødevarer ved Hjælp af en Søger; eftersøge forbudne Varer i belæssede Vogne; *fig.* udforske, undersøge Ens Tanker el. en Sags Beskaffenhed, sondere; - le gué, le terrain, undersøge hvorvidt et Foretagende er uden Fare, el. hvorledes man skal gribe det an; - q., udforske Ens Charakteer el. Tilbøielighed, sondere En; Dieu sonde les cœurs, Gud randsager Hjerterne.

Sondeur, *m.* En, som undersøger et Terrains Beskaffenhed el Vandets Dybde; En, der sonderer el. søger at udforske hvad der er skjult, Tanker el. Tilbøieligheder.

Songe, *m.* Drøm; *fig.* tomt Haab; la vie n'est qu'un -, elle passe comme un -, Livet svinder som en Drøm; il fait de beaux -s, han nærer sig med Drømmebilleder, med tomme Forhaabninger; *prov.* mal d'autrui n'est que -, Andres Ulykke glemmes snart; en -, *loc.ad.* i Drømme.

Songe-creux, *m.* Drømmer, En, som kun beskjæftiger sig med Drømmebilleder el. Hjernespind; En, som kun pønser paa Ondt, et lumsk Menneske (v.); *pl.* des songe-creux.

Songe-malice, *m.* en Skadefro; *fa.pl.* des songe-malice.

Songer, *v.n.* drømme; tænke, overveie; have i Sinde, pønse paa; *v. a.* drømme Noget; qu'avez vous -é? hvad har De drømt om? je n'ai -é que bals et concerts (el. de bals et de concerts, *fa.*), jeg har kun drømt om Baller og Concerter; il faut y - plus d'une fois, man maa overveie det tiere, overveie det nøie; songez à ce que vous dites, betænk hvad De siger; songez-y, tænk derpaa (pensez-y bien, overvei det vel; penser medfører Begreb om en dybere Eftertanke end songer; derfor hedder det: penser mûrement, profondément, hvorimod songer ikke bruges med disse Modificationer); il songe à se marier, han tænker paa (har i Sinde) at gifte sig; il songe toujours à mal, han har altid noget Ondt i Sinde; el. han lægger al Ting slet ud; - creux, beskjæftige sig med Hjernespind el. med ondskabsfulde Planer. [merske.

Songeur, se, *s.* Drømmer, Drømmerske.

Sonica, *m.* klingende Mynt, *fa.*; *ad.* i rette Tid, ret tilpas (i Bassetspil om et Kort, som falder i rette Tid); il m'a payé -, han har betalt mig i klingende Mynt, el. til rette Tid; *fa.*

Sonipède, *a.* som knirker med Foden i det han gaaer.

Sonna, *m.* Bog, som indeholder Muselmændenes hellige Tradition; et Supplement til Koranen.

Sonnaille, *f.* Klokke el. Bjælde om Halsen paa Dyr, der græsse el. trække.

Sonnailler, *m.* Dyr med Klokke om Halsen, Klokkefaar.

Sonnailler, *v. a.* og *n.* ringe idelig en og uden Nødvendighed.

Sonnant, e, *a.* klingende, tonende; lydende; horloge -e, Uhr, som slaaer; espèces -es, klingende Mynt; à l'heure -e, præcise, som Klokken slaaer; (Thé.) proposition mal -e, Sætning, der kan tages i en kjetterisk Forstand.

Sonner, *v. n.* lyde, klinge, skralde;

blæse (paa Trompet el. Valdhorn); ringe; *fig.* have en behagelig Klang; faire –, udbasune; *v. a.* ringe med, ringe paa; forkynde ved Klokkernes Klang el. ved at blæse i et Instrument; voilà midi qui sonne, nu slaaer Klokken 12; midi est -é, Kl. er slaaet 12; l'horloge a -é, Klokken har slaaet; ce mot sonne bien à l'oreille, dette Ord klinger godt i Øret; cette action sonne bien dans le monde, denne Handling optages med Bifald el. vinder Gjenklang i det Offentlige; faire – bien haut une victoire, udbasune en Seir vidt og bredt, gjøre altfor meget Væsen af den; – de la trompette, blæse Trompet; – du cor, blæse Valdhorn; – les vêpres, ringe til Aftensang; – le domestique, ringe paa Tjeneren; – la charge, blæse til Angreb; – le boute-selle, – à cheval, blæse til at sidde op (om Cavaleri); *prov.* on ne saurait – les cloches et aller à la procession, man kan ikke paa een Gang gjøre to modsatte Ting.

Sonnerie, *f.* Ringen, Kimen; Klokkerne i en Kirke; Slagværk i et Uhr; Stykkerne, Trompeterne blæse; la grosse –, Kimen med alle Klokkerne; pendule à –, Taffeluhr, som slaaer.

Sonnet, *m.* lille Digt paa 14 Linier, fordeelte i to firlinede og to trelinede Vers.

Sonnette, *f.* lille Klokke; Bjælde; (Arch.) Rambuk, Maskine til at nedramme Pæle; (Impr.) løse Bogstaver, som falde ud af en Linie; être assujetti à la –, hænge i Klokkestrengen; serpent à -s, Klapperslangen; *pop.* avoir des -s, have hvad der klinger, have Penge.

Sonnettier, *m.* Forfærdiger af Bjælder og smaa Klokker; Udsælger af samme.

Sonneur, se, *s.* Klokker, Klokkerske; – de cor, Valdhornist; *prov.* boire comme un –, drikke dygtigt, drikke sig fuld; *s. m.* (Arch.) En, som nedrammer Pæle; (H. n.) Raage, Ellekrage.

Sonnez, *m.* alle Sex i Terningekast.

Sonnites, *m. pl.* Muhamedanere, som antage den mundtlige Tradition.

Sonomètre, *m.* Lydmaaler, Tonemaaler.

Sonore, *a* vellydende, velklingende; klangfuld; gunstig for Stemmen; un mot –, et vellydende Ord; une voix –, en klangfuld Stemme; cette église est –, denne Kirke udbreder godt Lyden, man hører der godt.

Sonorement, *ad.* paa en vellydende el. velklingende Maade; *p. u.*

Sonorité, *f.* (Phys.) Lydbarhed; Egenskab at frembringe en behagelig Lyd el. at forstærke samme. [sighed; *v.*

Sopeur, *f.* (Méd.) Søvnighed, Dø-

Sopha, *m.* s. sofa.

Sophisme, *m.* spidsfindig, men falsk Raisonnement el. Slutning; Haarkløveri. [tor; nu: Sofist, Haarkløver.

Sophiste, *m.* (Anc.) Filosof, Rhe-

Sophistication, *f.* Forfalskning af Lægemidler, el. af Drikkevare.

Sophistique, *a.* sofistisk, spidsfindig, haarkløvende.

Sophistiquer, *v. a.* haarkløve; forfalske Lægemidler, Drikkevare; *v. n.* uddrage spidsfindige Slutninger.

Sophistiquerie, *f.* Haarkløveri; Forfalskning. [Haarkløver.

Sophistiqueur, *m.* Forfalsker; *fa.*

Sophore, *m.* (Bot.) Sophoree, Bælgplante af Visserneś Gruppe.

Sophroniste, *m.* (Ant.) atheniensisk Øvrighedsperson, der vaagede over Sædeligheden.

Soporatif, ive, *a.* søvnbringende, søvndyssende; *fig.* og *fa.* kjedsommelig; *m.* søvndyssende Middel.

Soporation, *f.* (Méd.) Døsighed.

Soporeux, se, *a.* (Méd.) bevirkende Sovesyge, Døsighed.

Soporifère og soporifique, *a.* s. s. soporatif; men det sidste Ord (soporifique) er nu det brugeligste.

Soprano, *m.* (Mus.) Sopran, Discantstemme; Sopransanger (hellere: il a une voix de –); Gilding.

Sor, *a. m.* s. saure.

Sorbe, *f.* Rønnebær (ogs. corme).

Sorbet, *m.* Sorbet, Likør af Citron, Sukker, Ambra o. desl.; kølende Drik el. Limonade af Sorbet.

Sorbétière, *f.* s. sarbotière,

Sorbier, *m.* Rønnetræ.

Sorbonique, *f.* theologisk Disputats for Licenciatgraden i Sorbonnen.

Sorboniste, *m.* Doctor i Sorbonnen; Medlem af det theologiske Facultet.

Sorbonne, *f.* det theologiske Facultets Høiskole i Paris; det theologiske Facultet; Badstue (*v.*).

Sorcellerie, *f.* Hexeri, Trolddom; overnaturlig Kunst; il y a là de la –, der er Trolddom med i Spillet, det gaaer ikke rigtigt til.

Sorcier, ère, *s.* Troldmand, Troldkvinde; *pop.* vieux –, gammel, ond Mand; Trold; vieille –ère, gammel, ond Kvinde, gammel Hex; *prov.* il n'est pas grand –, han er ingen stor Hexemester, hans Dygtighed har ikke Stort at betyde.

Sordide, *a.* gnieragtig; une avarice –, en smudsig, lumpen Gjerrighed; (Chir.) ulcère –, Byld, fuld af Materie. [–, han lever usselt.

Sordidement, *ad.* karrigt; il vit

Sordidité, *f.* Karrighed, ussel Gnieragtighed; *p. u.*

Soret, *m.* (Pê.) Fiskegarn (ogs. brégin); *a. m.* s. sauret.

Sorie, *f.* spansk Lammeuld.

Sorite, *m.* (Log.) Kjedeslutning.

Sorne, *f.* Hammerskæl, Smedeskjæl.

Sornette, *f.* tosset Snak; især i *pl.* og *fa.* [Søster; *pl.m.* –riaux.

Sororial, e, *a.* (Dr.) angaaende en

Sororiant, e, *a.* (Méd.) svulmende (om Barmen). [stermord.

Sororicide, *m.* Søstermorder; Sø-

Sort, *m.* Skjæbne; Kaar; Formuesomstændigheder; Lodtrækning; Trolddom, Hexeord, Trylleri; le – le veut ainsi, Skjæbnen vil det saaledes; le sort des armes, Vaabenlykken; cette succession améliorera son –, denne Arv vil forbedre hans Kaar; le – en est jeté, Loddet er kastet, Bestemmelsen er taget; tirer au –, trække Lod; distribuer qc. au –, fordele Noget efter Lodkastning; terminer son –, gjøre Ende paa sig selv; donner un – à q., forhexe En; mettre un –, jeter un – sur... forhexe; (Pal.) le – principal, Hovedstolen, Capitalen (*v.* nu: le principal).

Sortable, *a.* passende, svarende til Ens Stilling.

Sortant, *a. m.* udkommende; udgaaende el. udtrædende; le premier numéro –, det første udkommende Nummer; les membres –s, de udtrædende Medlemmer; *s. m.* les entrants et les –s, de Ind- og Udgaaende.

Sorte, *f.* Slags, Art; Beskaffenhed; Maade, Viis; Stand, Stilling; (Libr.) Forlagsartikel; (Impr.) Skriftbesætning af een Støbning el. af eet Slags; toutes –s (el. toute –) de livres, alle Slags Bøger; un homme de votre –, en Mand som De, af Deres Slags (i slet el. god Forst.), af Deres Stand; parler de la bonne – à q., tale En til paa den rette Maade, irettesætte En; je l'ai traité de bonne –, jeg har talt ham alvorligt til, jeg har behandlet ham som han fortjener det; de telle –, *loc. ad.* i den Grad; de la –, *loc. ad.* paa en saadan Maade, saaledes; en quelque –, *loc.ad.* paa en vis Maade, saa godt som; de – que, en – que, *loc.conj.* saaledes at (med Subj. naar Talen er om noget Uvist el. Tilkommende, men med Ind. naar det gjælder noget Bestemt el. Forbigangent).

Sortie, *f.* Udgang; Udgangssted; Udførsel; Udfald; en Forsamlings Slutning; (Jeu) lavt Kort til at spille ud; depuis ma première –, siden min første Udflugt; sa – du royaume, hans Bortreise fra Kongeriget; la – des marchandises, Varernes Udførsel; droits de –, Udførsels Afgift; cette maison a deux –s, dette Huus har to Udgange; les assiégés firent une –, de Beleirede gjorde et Udfald; faire une – à q., give En en drøi Irettesættelse; faire une – contre q., fare hæftigt op imod En; à la – de, *loc. pp.* i det man gaaer ud fra el. træder ud af; à la – du dîner, i det man staaer op fra Middagsbordet; à la – de l'hiver, med Vinterens Ophør.

Sortilège, *m.* Trolddom, Hexeri.

Sortir, *v. n.* gaae ud, drage ud; træde ud af; være fremstaaende; springe ud, komme frem; uddunste; *fig.* nedstamme fra, hidrøre fra; slippe fra, rede sig ud af; udhæve sig; *v. a* tage ud; rede ud af; il *est* –i, han er gaaet ud; il *a* –i, han har været ude (og er kommen hjem igjen); – d'entendre le sermon, komme fra at høre Prædiken; – de table, komme lige fra Bordet; cet ouvrage sort de chez l'ouvrier, dette Arbeide er lige kommen fra Mesteren; – de maladie, komme op af en Sygdom; les fleurs commencent à –, Blomsterne begynde at komme frem; il sort une bonne odeur de ces fleurs, der uddunster en behagelig Duft af disse Blomster; *fig.* le feu lui sort par les yeux, Il-

den gnistrer ud af hans Dine; cette figure sort bien, denne Figur træder godt frem; faire – q. des (hors des) gonds, bringe En i Harnisk, ud af sit gode Skind; il sort de bonne race, han stammer fra en god Æt; – d'un mauvais pas, rede sig ud af en slem Forlegenhed, af en styg Knibe; – q. d'affaire, rede En ud af Forlegenhed; au – de, *loc. pp.* i det man træder ud fra; ved Udgangen fra.

Sortir, *v. a. régul.* (Pal.) erholde, faae (kun i 3die Pers.); il faut que cette sentence sortisse son plein et entier effet, denne Dom maa erholde sin fulde Kraft.

Sory, (H.n) *m.* Slags bruun Vitriolsteen.

Sosové, *f.* (H.n.) stumphalet grøn Papegøie.

Sot, te, *a.* dum; flau; forlegen, forbløffet; tosset, latterlig, fortrædelig; de sottes gens, dumme, flaue Folk; me voilà tout –, det bringer mig ganske ud af Fatning, det bringer mig til at forstumme; voilà une –te aventure, det er en ubehagelig, fortrædelig Begivenhed; *prov.* à sotte demande, point de réponse, taabeligt Spørgsmaal fortjener intet Svar; ... *s.* dumt Menneske, Tosse; c'est un – en trois lettres, det er en Erkedummrian; quelque – le ferait, det maatte være en Tosse, som vilde gjøre det.

Sotie, *f.* gammelt satirisk Lystspil (fra det 15de Aarh.).

Sot-l'y-laisse, *m.* Gumpestykket af en Fugl; *pl.* des sot-l'y-laisse.

Sotoforin, *m.* (Mar.) Stykke Træ, som sammenholder Siderne af en Galei el. et andet lille Fartøi.

Sottement, *ad.* dumt, eenfoldigt, taabeligt.

Sottise, *f.* Dumhed; dum Streg; fornærmende Udtryk; smudsigt Udtryk; dire une –, sige en Dumhed; dire des –s à q., sige En Uartigheder; faire une –, begaae en dum Streg.

Sottisier, ère, *s.* Mand el. Fruentimmer, som fører dum el. gemeen Snak; *s. m.* Samling af smudsige Fortællinger, Sange o. desl.

Sou, *m.* en tyvende Deel af en Frank, omtr. 1¼ ß.; il n'a pas le –, han eier ikke en Skilling; il n'a pas pour un – de bien, il n'a ni – ni maille, han eier ikke det Mindste; il met – sur –, han sparer Skilling for Skilling; avoir un – dans une entreprise, have en Tyvendedeel i et Foretagende; *prov.* faire de cent –s quatre livres, et de quatre livres rien, holde slet Huus, forøde hvad man har; sou à sou, *loc. ad.* skillingeviis.

Souabe, *f.* Schwaben.

Soubab, *m.* Undernabob, Statholder i Stormogulens Rige.

Soubarbe, *f.* Deel af et Bidsel.

Soubassement, *m.* nedhængende Strimmel om Foden af en Seng; (Arch.) grundmuret Fodstykke omkring en Bygning.

Soubresaut, *m.* uventet Spring el. Stød; (Méd.) uvilkaarlig Sittren el. Krampetrækning; *fig.* og *fa.* uventet Uheld, pludselig Modgang.

Soubrette, *f.* fiffig Kammerpige; intrigant Kammerpige-Rolle i Skuespil.

Soubreveste, *f.* Trøie uden Ærmer (som forh. iførtes over Cuirassen).

Souche, *f.* Træbul, Stub med Rod; *fig.* dumt, uvirksomt Menneske, Drog; Stammefader; Resten, som bliver tilbage i en Bog af Blanquetter, der skjæres ud og siden gjenkjendes ved at sammenholdes med det Tilbageblevne; (Maç.) Skorsteenshat over Taget; (Hydr.) Røret, der i et Vandspring hæver sig over Vandet; faire –, være Stammefader til en Slægt; succéder par –s, arve stammeviis.

Souchet, *m.* slet Brudsteen fra Bunden af et Steenbrud (s. soupier); (Bot.) Cypergræs; (H. n.) Slags amerikansk And.

Souchetage, *m.* (E.F.) Tælling og Mærkning af Træstammer, som skulle fældes i en Skov; Forstbetjentes Eftersyn af de afhugne Træstubber.

Soucheteur, *m.* (E.F.) Forstbetjent, som efterseer og tæller Træstammerne el. Stubbene i en Skov.

Souchever, *v.a.* borttage i et Steenbrud den Steen, hvorpaa det underste Lag hviler.

Soucheveur, *m.* Arbeider, som borttager Støttestenen for det underste Lag i et Steenbrud.

Souci, *m.* ængstelig Bekymring, Sorg; (Bot.) Engblomme, Koblomme; *fa.* c'est le moindre (le cadet) de mes –s, det er en Ting, jeg tager mig meget let, som ikke gaaer mig til Hjertet; c'est un sans-souci, det

er et sorgløst Menneske; être jaune comme un –, være meget guul Ansigtet.

Soucier (se), *v. pr.* bekymre sig om, bryde sig om; sørge for, interessere sig for; de quoi vous souciez-vous? hvad bekymrer De Dem om? hvad kommer det Dem ved; je ne m'en soucie guère, jeg bryder mig kun lidt derom.

Soucieux, se, *a.* tankefuld, bekymret, urolig, sorgfuld; il a l'air –, han seer bedrøvet, bekymret ud.

Soucis el soutis, *pl. m.* (Com.) tyndt, stribet Musselin.

Soucoupe, f. Underkop; Slags Præsenteertallerken med Fod under til Glas og Karafel.

Soudain, e, *a.* pludselig, uforstøvet, hurtig.

Soudain, *ad.* pludseligen, øieblikkeligen, strax efter (især i ophøiet Stiil og poet.).

Soudainement, *ad.* pludseligen, uventet.

Soudaineté, *f.* overraskende Hurtighed; *p.u.*

Soudan, *m.* Sultan i Ægypten; forh. Kalifernes Overfeltherre.

Soudard el. soudart, *m.* gammel Kriger; *fa. v.*

Soude, *f.* (Bot.) Salturt; (Chi.) Soda, mineralsk Ludsalt (alcali minéral).

Souder, *v.a.* lodde, sveitse.

Soudiviser el. sous-diviser, f. subdiviser.

Soudoir, *m.* Loddebolt.

Soudoyer, *v.a.* besolde, have i Sold (*v.* nu: solder); leie (om Leiesvende, Spioner o. desl.).

Soudre, *v. a.* (kun i l'inf.) opløse (*v.* om Opgaver; nu: résoudre). [*inus.*

Soudrille, *m.* slet, liderlig Soldat;

Soudure, *f.* Lodning; Metal el. anden Materie til at lodde med; Sted, hvor Metalstykkerne ere sammenloddede.

Soue, *f.* Svinesti; *v.*

Soufflage, *m.* Glaspusten; (Mar.) tyk Træ-Hud i Vandgangen, for at gjøre Skibet stivere eller beskytte det imod Isen.

Souffle, *m.* Pust; Vindpust; Aande, Aandedræt; *fig.* Indblæsning, Indskydelse, Indskydelse; au moindre – de vent, ved mindste Vindpust; *fig.* og *fa.* cette objection peut être renversée d'un –, denne Indvending kan let kuldkastes el. tilintetgjøres; il n'a qu'un – de vie el. il n'a que le –, han er overordentlig svag; il n'a plus que le –, han er paa det Yderste.

Soufflé, *m.* Slags Æggekage (omelette soufflée).

Soufflé, e, *p.* og *a.* i Udtr. omelette –e, Æggekage af pidsket Fløde og Æggehvide med Sukker; beignet –, Æbelskive, som er rasket stærkt.

Soufflement, *m.* Pusten, Aanden.

Souffler, *v. n.* puste; blæse; drage stærkt Aande, pruste, stønne; *fig.* knye, yttre sin Klage el. Misfornøielse; søge den Vises Steen; *v. a.* puste paa el. til; puste ud, blæse ud; *fig.* hviske til En; borttage, bortsnappe; (Mar.) forstærke Beklædningen paa et Skib for at gjøre det stivere el. beskytte det mod Iis; il n'oserait –, han vover ikke at mukke, at knye; – aux oreilles de q., hviske En i Ørene, sætte Ondt i En; – au poil de q., gaae En stærkt ind paa Livet, forfølge En haardt; – le feu, puste til Ilden; – une chandelle, blæse et Lys ud; *fig.* – la discorde, opvække Splid, fremkalde Tvedragt; – q., hviske til En, naar hans Hukommelse slaaer feil; – une dame, fratage sin Modstander en Brik i Damspil; – à q. un emploi, bortsnappe et Embede lige for Ens Næse; *prov.* – le chaud et le froid, tale ondt og godt om den samme Ting el. den samme Person.

Soufflerie, *f.* Orgelbælg; Stedet, hvor samme er anbragt; Virkningen deraf.

Soufflet, *m.* Puster; Blæsebælg; Slags lille Calesche, hvis Overdeel kan slaaes tilbage; Ørefigen; *fig.* og *fa.* Ydmygelse, Gjenvordighed; – mécanique, Slags Puster, hvorved Røgen blæses ind i Rottehuller og Dyrene i samme kvæles; appliquer un –, tildele et Ørefigen; *fa.* cela ne vaut pas un clou à un –, det er en Ting, som intet Værd har; donner un – au sens commun, gjøre Noget, som strider imod al sund Sands; donner un – à Vaugelas, begaae en grov Feil imod den franske Grammatik; donner un – à q. sur la joue d'un autre, gjøre En Bebreidelser, som falde tilbage paa en Anden.

Souffletade, *f.* Ørefigen, uddeelte Slag i Slag; en god Portion Ørefigen.

Souffleter, *v. a.* give Dresigen.

Souffleteur, se, *s.* En, som uddeler Dresigen.

Souffleur, se, *s.* En, som puster, blæser, stønner; En, som tilhvisker en Anden, hvad han har at sige, Souffleur; – d'orgues, en Bælgetræder; *s. m.* (H. n.) Sprøitefisk, Hval, Delphin; *a.* cheval –, trangbrystet Hest.

Soufflure, *f.* Blære i støbt Metal el. Glas.

Souffrable, *a.* som kan udholdes, taales; *p. u.*

Souffrance, *f.* Lidelse, Smerte; Udsættelse, Beroe; (Prat.) Overbærelse; nous laissons cet article en –, vi lade denne Regnskabspost staae hen indtil videre; *fig.* laisser ses affaires en –, lade sine Forretninger henligge uafgjorte.

Souffrant, e, *a.* lid[illegible]; upasselig; taalmodig, udholdend[illegible]u.); la partie –e, den lidende Deel; *fig.* og *fa.* être la partie –e d'une compagnie, være den tabende Part i et Selskab, den, som Alt gaaer ud over; Église –e, Sjælene i Skjærsilden.

Souffre-douleur, *m.* En, som maa trælle for Alle i Huset, En, som ikke skaanes; En, som man altid har til Bedste, Syndebuk; Hest, Kjole, Meubel, som ikke spares; Meubel, hvorpaa man sætter Alt fra sig; *pl.* des souffre-douleur; *fa.*

Souffreteux, se, *s.* nødlidende Menneske; *a.* nødlidende, trængende (*fa.*); upasselig, ildebefindende (*v*).

Souffrir, *v. n.* lide, føle Smerte; lide Skade el. Tab; *v.a.* udstaae, taale, udholde; fordrage; bære over med; tillade, tilstede; – de la tête, have ondt i Hovedet; les blés ont souffert de la grêle, Kornet har lidt Skade af Haglen; – une tempête, udstaae en Storm; cela ne souffre point de retardement, det taaler ingen Opsættelse; cela ne souffre pas de doute, derom kan der ingen Tvivl være; je ne puis le –, jeg kan ikke udstaae el. fordrage ham; souffrez que je vous dise, tillad, at jeg siger Dem; *fig.* og *fa.* – mort et passion, udstaae hæftige Smerter, el. være meget taalmodig; *prov.* le papier souffre tout, ikke Alt hvad der staaer skrevet, er sandt.

Soufrage, *m.* Udstilling i Svovldamp, Svovling.

Soufre, *m.* Svovl; – vif, natif, vierge, gedigent Svovl; – en canons, Svovl i Stænger; – végétal, Hexemeel; fleur de –, Svovl-Sublimat; foie de –, Combination af Svovl og Ludsalt.

Soufré, e, *p.* og *a.* svovlet, gjennemtrængt af Svovldamp.

Soufrer, *v. a.* svovle, overtrække med Svovl el. udholde for en Svovldamp.

Soufrière, *f.* Svovlgrube; Svovlkasse.

Soufroir, *m.* lille Svovlbadstue, hvor Uld bleges ved Svovldamp.

Sougarde, *f.* s. sous-garde.

Sougorge, *f.* s. sous-gorge.

Souhait, *m.* Ønske; –s de bonne année, Nytaarsønsker; à vos –s, det skee, hvad De ønsker (forh. Ønske til En, der nyser); à –, *loc. ad.* efter Ønske; tout lui vient à –, Alt gaaer efter hans Ønske.

Souhaitable, *a.* ønskelig.

Souhaiter, *v. a.* ønske; – toutes sortes de prospérités à q., ønske En alt muligt Held; – la bonne année, gratulere et glædeligt Nytaar; je vous souhaite le bon jour, jeg ønsker Dem god Dag! je vous en souhaite, jeg ønsker, at De maa faae det (men jeg tvivler meget derpaa).

Souillard, *m.* (Charp.) Afstivningsbjælke; (Mar.) Isbrækker (brise-glace). [kar(kun i det sydlige Frankrig).

Souillarde, *f.* Badskestue; stort Badske-

Souillardière, *f.* (Pê.) Bundt Fiskegarn, som bruges til at nedsænke andre Garn; (Mar.) Sted, hvor et Skib har stødt paa Grund ved Lavvande (ogs. souillardure).

Souille, *f.* (Ch.) muddret Sted, hvor et Vildsviin søler sig; (Mar.) Fordybning, som dannes i Vandet af et strandet Skib.

Souiller, *v. a.* smudse, tilsøle, besudle; *fig.* plette, vanære; *v. pr.* tilsøle sig (oftere: se salir); *fig.* vanære sig; – ses mains du sang de l'innocent, besmitte sine Hænder i den Uskyldiges Blod; – son honneur, plette sin Ære; – le lit nuptial, begaae Ægteskabsbrud; il s'est –é par un crime, han har besudlet sig med en Forbrydelse.

Souillon, *s.* smudsig Person, som altid tilsøler sig; Pige, som vadsker op i Kjøkkenet (*v.* nu: laveuse de vaisselle)

Souillonner, *v.a.* tilsøle, forjaske; *p.u.*

Souillure, *f.* Smuds; især *fig.* Plet; – **légale**, Ureenlighed paadragen ent. ved Sygdom el. ved Berøring af urene Ting (efter den jødiske Lov).

Soûl (l stumt), **e**, *a.* mæt (*p. u.*); drukken, beskænket; *fig.* og *fa.* mæt og kjed af Noget; *s. m.* (alm. med et possessivt Adj.) Saameget man ønsker, el. saa meget man kan; *prov.* il est – comme une grive, han er værefuld; *pop.* il est – de perdrix, han er kjed af Agerhøns; être – de musique, være kjed af Musik; je suis si – de cet homme, jeg er saa kjed af d. Menneske; *s.* il a mangé son –, han har spiist sig mæt; dormir son –, sove saa meget, man lyster; il a eu de la peine tout son –, han har havt fuldt op af Kummer; laissez crier cet enfant tout son –, lad dette Barn skrige saalænge det lyster.

Soulagement, *m.* Lettelse, Lindring; *fig.* Vederkvægelse; Trøst.

Soulager, *v.a.* lette en Byrde; understøtte; *fig.* lindre, vederkvæge, hjælpe; trøste; *v.pr.* lette sit Arbeide, forskaffe sig Lettelse; lindre sin Kummer; hjælpe, understøtte hinanden; – une poutre, formindske Byrden, som hviler paa en Bjælke; – un navire dans une tempête, kaste en Deel af Lasten i Søen under en Storm; – la douleur de q., lindre Ens Sorg; j'ai dormi une heure, et je me sens –é, jeg har sovet en Time og føler mig vederkvæget; il s'est –é par cet aveu, han har lettet sit Sind ved denne Tilstaaelse.

Soûlant, **e**, *a.* mættende; *v.*

Soulas, *m.* Vederkvægelse; Trøst; *v.*

Soûler, *v.a.* mætte; beruse; *v. pr.* mætte sig; *fig.* – ses yeux de qc., mætte sine Øine med Synet af Noget; se – de toutes sortes de plaisirs, nyde til Overdrivelse alle Slags Fornøielser; *pop.* [uventet Angst; *fa.*

Souleur, *f.* hæftig, pludselig Skræk;

Soulèvement, *m.* Opstøden; *fig.* Oprør, Opstand; Udbrud af Harme; i egentlig Forst. kun i Udtr. – de cœur, Opstøden fra Underlivet, Kvalme; le – des flots, Bølgernes Oprør; *fig.* apaisser, réprimer un –, standse, undertrykke et Oprør.

Soulever, *v.a.* løfte Noget lidt op, reise lidt op; *fig.* ægge til Oprør; fremkalde Uvillie el. Ytring af Mishag; bringe paa Bane; volde Kvalme; *v.n.* kvalme; *v. pr.* reise sig lidt op, reise sig over Ende; gjøre Opstand, oprøres; – la tête, løfte Hovedet lidt op; le vent soulève la poussière, Vinden hæver Støvet i Veiret; il souleva le peuple, han bragte Folket til Oprør; cela souleva tout le monde contre lui, det oprørte alle Folk imod ham; – une question, bringe et Spørgsmaal paa Bane; cela fait – le cœur, det fremkalder Ækelhed; le cœur lui soulève, det kvalmer for ham; le cœur se soulève d'indignation, Hjertet oprøres af Harme.

Soulier, *m.* Sko; chausser, mettre des –s, tage Sko paa; cet enfant met toujours ses –s en pantoufles, dette Barn træder [illegible] Hælestykket ned paa sine Sko; *fig.* og *fa.* être sans –s, n'avoir pas de –, være meget fattig; c'est un faiseur de vieux –s, det er en Lediggænger, som Intet har at bestille, som gaaer og driver; je ne m'en soucie non plus que de mes vieux –s, jeg bryder mig slet ikke derom; être dans ses petits –s, være i en slem Knibe.

Soulignement, *m.* Understregning.

Souligner, *v.a.* understrege.

Souligneux, **se**, *a.* (Bot.) som er mindre haard end Træ.

Souloir, *v.n.* pleie, være vant til (kun i l'imparfait: il soulait); *v. inus.*

Soulte el. **soute**, *f.* (Prat.) Betaling, hvormed Differentsen i Deling af en Samfundscapital udjevnes.

Soumettre, *v. a.* underkaste, undertvinge; underordne; henvende Ens Opmærksomhed paa Noget; *v. pr.* underkaste sig; finde sig i; samtykke i; – q. aux lois, underkaste En Lovene; – une question à l'examen, underkaste et Spørgsmaal en nøie Prøvelse; – une observation à q., henvende Ens Opmærksomhed paa en Bemærkning; – ses idées à celles d'un autre, underordne sine Ideer en Andens; je me soumets à payer etc., jeg forpligter mig til at betale; je me soumets à tout, jeg samtykker i Alt.

Soumis, **e**, *p.* og *a.* undergiven, lydig, føielig; ærbødig, underdanig.

Soumission, *f.* Lydighed, Underdanighed; Underkastelse; (Prat.) Tilbud el.

indgaaet Forpligtelse at betale en vis Sum, el. at levere Noget paa visse Betingelser; *pl.* Ærbødighedsbeviisning imod et Overhoved; Bevidnelse af sin Underkastelse, Undskyldninger; il a toujours été d'une grande – envers (pour, à l'égard de) ses parents, han har altid været meget lydig imod sine Forældre; la – à la volonté de Dieu, Underkastelse under Guds Villie; la ville a fait sa –, Byen har underkastet sig; il a fait sa – pour la fourniture de l'armée, han har paataget sig Leverancen til Armeen; le roi reçut ses –s avec bonté, Kongen optog naadigen Bevidnelsen af hans underdanige Underkastelse.

Soumissionnaire, *s.* En, som forpligter sig til at yde en vis Sum el. at kjøbe el. levere Noget paa visse Betingelser.

Soumissionner, *v.a.* erklære at man vil yde en Sum, indgaae et Kjøb el. overtage en Leverance under visse Betingelser.

Soupape, *f.* (Méc.) Klap, hvormed Hullet lukkes, der fører Vandet fra en Vandbeholtning ind i Afledningsrørene; Ventil. [Aftensmaaltidet; *fa.*

Soupatoire, *a.* som træder i Stedet for

Soupçon, *m.* Mistanke; Formodning, Anelse om; *fa.* en Smule; en Mundsmag; détruire, dissiper un –, tilintetgjøre, forjage en Mistanke; avoir du (des –s) –, faae Mistanke om; prendre du –, faae Mistanke; un cœur exempt de –, et Hjerte frit for al Mistanke; une conduite exempt de –, en Opførsel, som ikke kan mistænkes; il a un – de fièvre, han har en Smule Feber. [tænkes, fordægtig.

Soupçonnable, *a.* som kan mis-

Soupçonner, *v.a.* mistænke; have en Formodning om; ane; – q. d'une trahison, mistænke En for Forræderi; je le soupçonne, jeg formoder det; vous ne soupçonnez pas qui peut avoir cette place, De aner ikke, hvo der kan faae denne Plads.

Soupçonneux, se, *a.* mistænksom, tilbøielig til at mistænke.

Soupe, *f.* Suppe; Brødskive; en indsvøbt Tobaksrulle; venez demain manger ma –, kom imorgen at spise til Middag med mig; un cheval – de lait, en Hest af hvid Farve, der falder i Isabellecouleuren; tailler la –, skjære Brød i tynde Skiver; – au vin, – (au) à perroquet, Brødskiver dyppede i Viin; trempé comme une –, gjennemvaad; – de sept heures, en Mand, som spiser tidligt til Aften; en Mand, som har trukket sig tilbage fra Verden og ikke modtager Besøg om Aftenen; *prov.* il est ivre comme une –, han er saa fuld, at Øinene staae stive i Hovedet paa ham; la – fait le soldat, en Soldat, som lever godt, men tarveligt, er bedst skikket til at udholde Anstrængelser; dès la –, *loc. ad.* fra Maaltidets Begyndelse.

Soupé el. souper, *m.* Aftensmaaltid; après-soupé el. après-souper, *m.* ogs. après-soupée, *f.* Tiden mellem Aftensmaaltidet og Sengetiden.

Soupeau, *m.* Plovaas, Træ, som holder Plovjernet.

Soupente, *f.* Hængerem, Remme, hvori en Karet el. desl. Vogne hænge; (Méc.) Træstykke, som holder Bommen el. Hjulet paa en Maskine; (Arch.) Slags Messaninetage el. Aflukke til Tjenestefolk.

Souper, *v. n.* spise til Aften; efter d. Verb. bruges *avec* foran Navn paa Personer, og *de* foran Navn paa hvad der spises (s. dîner).

Soupeser, *v. a.* løfte Noget med Haanden, for at dømme om, hvormeget det omtr. kan veie.

Soupeur, se, *s.* En, som pleier at spise til Aften.

Soupier, ère, *s.* En, som holder af Suppe (*fa.* og *pop.*); *m.* Steen, som holder det underste Lag i Steenbrud (i d. Betydn. ogs. souchet).

Soupière, *f.* Suppeterrin.

Soupir, *m.* Suk; (Mus.) Pause af en Fjerdedeels Takt; rendre le dernier – el. les derniers –s, udstøde det sidste Aandedræt, døe; recevoir les derniers –s d'un ami, være tilstede hos en Ven indtil Dødens Øieblik; jusqu'au dernier – de ma vie, indtil mit Livs sidste Aandedræt.

Soupirail, *m.* Trækhul, skraa Aabning for Lyset; *pl.* –raux. [beder.

Soupirant, e, *a.* Elsker, Frier, Til-

Soupirer, *v. n.* sukke, attraae; sukke efter; *v.a.* udsukke, udgyde el. tolke i Suk; – pour les richesses, hige efter Rigdomme; il soupire après cette place, han ønsker ivrigen at erholde

denne Plads; – ses douleurs, tolke sine Sorger i Suk (*poé*.).

Soupireur, se, *s*. En, som altid klager el. udstøder Suk; *fa*.

Souple, *a*. smidig, bøielig; *fig*. eftergivende, føielig; som veed at snoe sig el. læmpe sig efter Omstændighederne; som forstaaer at indsmigre sig; il est – aux volontés de ses maîtres, han føier sig let efter sine Foresattes Villie; il est – comme un gant, han er føieligt i Alt, han er af et servilt Gemyt.

Souplement, *ad*. smidigen; *p.u*.

Souplesse, *f*. Smidighed, Bøielighed; *fig*. Eftergivenhed, Føielighed; tours de –, kunstige Spring; *fig*. snilde, snedige Kunster, Kneb (ogs. undert. blot: des –s).

Souquenille, *f*. Lærreds Kittel, [Staldkittel.

Souquer, *v.a*. (Mar.) sandse, surre, snøre fast.

Source, *f*. Kilde, Udspring; *fig*. Oprindelse, første Aarsag; Kildeskrift; la – de tous les biens, alle Goders Ophav; remonter à la –, gaae tilbage til Kilden, til Tingens første Udspring; je le tiens de bonne –, jeg har det fra en sikker Kilde, fra en paalidelig Person; puiser dans (à) la –, øse af Kilden; étudier les –s, studere Grundterten, Hovedforfatterne; cela coule de –, det strømmer let fra hans Pen; han udtrykker sig med stor Lethed; (Thé.) les –s de la grâce, Sacramenterne; (Mar.) la – du vent, den Kant, hvorfra Vinden blæser.

Sourcier, *m*. En, som troer sig i Besiddelse af særegne Midler til at opdage Kilder; *p.u*.

Sourcil (l udt. ikke), *m*. Øienbryn; *fig*. froncer le –, rynke Øienbrynene, ytre Vrede el. Misfornøielse; (Arch.) – de porte, øverste Dørstykke.

Sourcilier, *m*. (An.) Øienbrynemuskel; (Mir.) ydre fremstaaende Deel af Ovnen i en Glashytte; (H.n.) Fisk af Aalequabbeslægten.

Sourcilier, ère, *a*. (An.) henhørende til Øienbrynene.

Sourciller, *v.n*. rynke Øienbrynene til Tegn paa Utaalmodighed el. Misfornøielse (bruges alm. kun negtende); (om Vandet) piple frem som af flere smaa Kilder.

Sourcilleux, se, *a*. høi, steil (om Bjerge og Klipper); un front –, en stolt, mørk og kummerfuld Pande.

Sourd, *m*. (H.n.) Salamander.

Sourd, e, *s*. en Døv; *a*. døv; dump; som kun gjenlyder svagt; *fig*. ubøielig; hemmelig, lønlig; *fig*. il est – comme un pot, han er stokdøv; frapper comme un –, slaae af alle Kræfter; crier comme un –, skrige af fuld Hals; il est – aux prières, han er døv for alle Bønner; han er ubøielig; *prov*. faire le –, faire la –e oreille, lade som om man ikke hører, ikke tage Hensyn til hvad der siges el. begjæres; il n'est pas de pire – que celui qui ne veut pas entendre, der er ingen Udvei med den, der ikke vil høre; cette église est –e, denne Kirke kaster ikke Lyden nok tilbage; bruit –, dump Lyd; *fig*. hemmeligt, endnu ikke paalideligt Rygte; il court un bruit –, der mumles om; douleur –e, stille, indre Smerte; lime –e, stump Fiil, som ikke høres; *fig*. lumsk Menneske, som virker skjult, el. under et taust Ydre skjuler onde Planer; lanterne –e, Blændlygte; des menées –es el. de –es menées, skjult, lumsk Fremgangsmaade; (Joa.) pierre –e, uklar, dunkel Steen; (Math.) quantité –e, Størrelse, som ikke kan nøiagtig angives el. udtrykkes.

Sourdaud, e, *s*. lidt tunghør; *fa*.

Sourde, *f*. døvt Fruentimmer (s. sourd); (Ch.) Sneppe. [pibe.

Sourdeline, *f*. lille italiensk Sække-

Sourdement, *ad*. dumpt, huult; drønende; *fig*. hemmeligt, lønligt.

Sourde-muette, *f*. døvstumt Fruentimmer; *pl*. des sourdes-muettes.

Sourdine, *f*. Redskab til at dæmpe Lyden af et Instrument, Dæmper; Fjeder i et Repeteeruhr til at dæmpe Slagenes Klang; dump Luth el. Violin; à la –, *loc. ad*. hemmeligt, stille, tyst; s'en aller à la –, gaae bort i al Stilhed; *fa*.

Sourd-muet, *m*. døvstumt Menneske; *pl*. des sourds-muets.

Sourdre, *v. n*. (bruges kun i l'inf. og i den 3die Pers. i Enkelt. og Fleert. af le prés. de l'ind.) vælde frem af Jorden (om Vandet); *fig*. komme frem, opkomme; on en a vu – mille calamités, man har seet tusinde Elendigheder udspringe derfra; (Mar.) – bien au vent, skyde god Fart for Vinden.

Souriceau, *m.* Museunge.

Souricière, *f.* Musefælde; Navn paa et Fængsel i Paris; *fig.* tomber dans la –, falde i Snaren, løbe i Fælden.

Souriquois, e, *a.* henhørende til Rotter og Muus; la gent –e, Museslægten; *plais.*

Sourire, *v. n.* smile; *v. pr.* tilsmile hinanden; – à q., smile, see venligt til En; cette affaire lui sourit, denne Sag tilsmiler ham, synes at love ham et godt Udfald; – dédaigneusement à q., smile haanligt ad En.

Sourire el. souris, *m.* Smiil.

Souris, *f.* Muus; (An.) Deel af Haanden mellem Tommel- og Pegefingeren; kjødrig Muskel nærved Ledet paa en Bedekølle; (Vét.) Brusk i Hestens Næse; (H. n.) Slags Musling; (Art.) Redskab til at stikke Ild paa en Mine; *fig.* on entendrait trotter une –, det er saa tyst, at man vilde kunne høre den mindste Lyd; éveillé comme une potée de –, meget munter og overgiven; on le ferait cacher dans le trou d'une –, han er saa ræd, at man kunde jage ham i et Musehul; *prov.* la montagne a enfanté une –, Udfaldet svarer ikke til de store Forventninger; – qui n'a qu'un trou est bientôt prise, naar man kun har een Udvei, slipper man vanskeligt ud af sin Forlegenhed; ... *a.* cheval –, Hest af musegraa Farve.

Sourive, *f.* Hule under Trærødder ved Bredden af Vandet.

Sournois, e, *a.* skjult, indesluttet i sig selv, forstilt, lumsk; *s.* lumsk Menneske. [med Fødder under; *p. u.*

Soursommeau, *m.* Slags Frugtkurv

Sous, *pp.* under; cela s'est passé – mes yeux, det er foregaaet ligefor mine Øine; être – les armes, staae under Vaaben; *fig.* (om Damer) være i stiv Stads, pyntet for at behage; être – les drapeaux, være i activ Tjeneste; servir – les drapeaux d'un prince, staae i en Fyrstes Tjeneste; être sous (la) clef, være under Laas og Lukke; – les verrous, i Fængsel; rire – cape, lee i Skjæget, søge at skjule sin Latter; regarder q. – le nez, see En lige i Ansigtet med Udtr. af Foragt; ce mariage est fait – la cheminée, dette Ægteskab er sluttet hemmeligt, uden lovlige Formaliteter; un cheval – poil noir, en Hest af sort Lød; avoir qc. – la main, have Noget ved Haanden, tætved; être – la main d'un autre, staae under en Andens Raadighed; il me nuit – main, han skader mig under Haanden, hemmeligt; – ce rapport, i d. Henseende; considérer une ch. – deux points de vue, betragte en Ting fra to Synspunkter; passer qc. – silence, forbigaae Noget med Tavshed; dire une ch. – le secret, – le sceau du secret, sige Noget under Tavsheds Løfte, i Fortrolighed; affirmer – serment, bekræfte med Eed; – peu, – quinze jours, inden kort Tid, inden 14 Dage.

Sous-affermer, undert. sous-fermer, *v. a.* bortforpagte el. tage i Forpagtning paa anden Haand.

Sous-aide, *m.* Underadjutant; Underhjælper, Underhandlanger; *pl.* des – – –s.

Sous-amendement, *m.* Forandring i en foreslaaet Forbedring el. Omarbeidelse af et Udkast, Amendement til et Amendement.

Sous-amender, *v. a.* gjøre Forbedring i et Amendement.

Sous-arbrisseau, *m.* træagtig Plante, som staaer paa Middelveien mellem en Buskvæxt og en Urt.

Sous-bail, *m.* Forpagtningscontract el. Leiecontract paa anden Haand; *pl.* des sous-baux.

Sous-bande, *f.* (Chir.) underste Bind; (Art.) Jernbaand paa Enden af Sidestykkerne af en Lavet.

Sous-barbe, *f.* Skæg under Hagen; *fig.* Beskæmmelse (v.); (Man.) Undermunden paa en Hest; (Mar.) Vater- og Mantel-Slagene; Træstykke, som sættes under Forstavnen paa Verftet.

Sous-barque, *f.* øverste Rad Planker paa et Flodskib. [bibliothekar.

Sous-bibliothécaire, *m.* Under-

Sous-brigadier, *m.* Undercorporal i Cavalleriet. [under Sparrer.

Sous-chevron, *m.* (Charp.) Støtte

Sous-clavier, ère, *a.* (An.) beliggende under Kravebenet.

Sous-clerc, *m.* Underskriver.

Sous-costal, e, *a.* beliggende under Ribbenene; *pl. m.* des sous-costaux.

Souscripteur, *m.* Subscribent.

Souscription, *f.* Underskrift, Undertegning; Subscription; Subscriptions-

priis; Godtgjørelse, en Boghandler tilstaaer en Subscribent.

Souscrire, *v. a.* underskrive; *v. n.* samtykke i, bifalde; bestemme sig til at bidrage en Sum til et Foretagende el. til at kjøbe en Bog, som skal udkomme; prænumerere; – un contrat, undertegne en Contract; je souscris à tout, jeg samtykker i Alt; je souscris pour (à) ce livre, jeg subscriberer paa denne Bog.

Souscrivant, e, *s.* Undertegneren.

Sous-cutané, e, *a.* beliggende under Huden. [tiget; Vice-Formand.

Sous-délégué, e, *s.* Underbefuldmæg-

Sous-déléguer, *v. a.* s. subdéléguer.

Sous-diaconat, *m.* Underdiaconat.

Sous-diacre, *m.* Underdiacon.

Sous-diviser, *v. a.* s. subdiviser.

Sous-dominante, *f.* (Mus.) fjerde Tone over Grundtonen; lille Qvint.

Sous-double, *a.* (Math.) halv; raison sous-double, halvt Forhold.

Sous-doublé, e, *a.* (Math.) bruges kun i Udtr. en raison sous-doublée, Qvadratrods Forhold.

Sous-entendre, *v. a.* underforstaae; *v. pr.* underforstaaes.

Sous-entendu, e, *p.* underforstaaet; *s. m.* det Underforstaaede; en skjult Mening. [ning, Mentalreservation.

Sous-entente, *f.* forbeholden Me-

Sous-épineux, se, *a.* (An.) beliggende under Rygraden; *s. m.* Huulhed under den bageste Deel af Skulderbladet; Rygradsmuskel opad imod Skulderen.

Sous-faîte, *m.* (Charp.) Deel af en Gavl, som understøtter Gavlspidsen.

Sous-ferme, *f.* Underforpagtning, Forpagtning paa anden Haand.

Sous fermer, *v. a.* s. sous-affermer.

Sous-fermier, ère, *s.* Underforpagter, -ske.

Sous-fréter, *v. a.* (Mar.) fragte et Skib bort paa anden Haand; fragte af en Befragter.

Sous-garde, *f.* (Arm.) Jernbøile omkring Aftrækkeren under Bøssestæftet; Bøile paa et Kaardefæste; *pl.* des ---.

Sous-gorge, *f.* (Man.) Læderrem, som gaaer under Halsen paa en Hest op til sammes Hovedtøi. [sterinde.

Sous-gouvernante, *f.* Underhovme-

Sous-gouverneur, *m.* Underhovmester.

Sous-gueule, *f.* (Man.) Læderrem, som gaaer ned under Hestens Mund; *pl.* des ---.

Sous-intendance, *f.* Underopsynsmands el. Viceintendants Post.

Sous-intendant, *m.* Underopsynsmand, Viceintendant.

Sous-introduite, *f.* en Geistligs Huusholderske el. Beninde. [nants Post.

Sous-lieutenance, *f.* Secondlieute-

Sous-lieutenant, *m.* Secondlieutenant.

Sous-locataire, *s.* Underleier.

Sous-location, *f.* Fremleie; Underleie.

Sous-louer, *v. a.* leie bort igjen hvad man selv har leiet; tage til Leie af Hovedleieren.

Sous-maître, *m.* Underlærer.

Sous-maîtresse, *f.* Underlærerinde.

Sous-marin, e, *a.* som er under Havet el. paa Bunden af Havet.

Sous-médiante, *f.* (Mus.) sjette Tone over Grundtonen.

Sous-mentonnier, ère, *a.* (An.) beliggende under Hagen.

Sous-mentonnière, *f.* Hagebaand, som fastholder Soldatens Schako; Hagerem paa en Hest.

Sous-multiple, *a.* (Arith.) som indeholdes flere Gange i et andet Tal; *s. m.* Tal, som er en aliqvot Deel af et større. [mallinie.

Sous-normale, *f.* (Géo.) Subnor-

Sous-occipital, e, *a.* (An.) beliggende under Baghovedet; *pl. m.* -taux.

Sous-ordre, *m.* en Underordnet; (Prat.) Fordeling mellem Contracreditorer af en Sum, som er tilkjendt en Creditor. [normale.

Sous-perpendiculaire, *f.* s. s. sous-

Sous-pied, *m.* Strop, som gaaer fra Beenklæderne ned under Fodtøiet; *pl.* des sous-pieds.

Sous-préfecture, *f.* Underpræfectur (Herred); Underpræfectens Bolig; Underpræfectspost; sammes Varighed.

Sous-préfet, *m.* Underpræfect, Herredsfoged. [Kone.

Sous-préfète, *f.* Underpræfectens

Sous-prieur, e, *s.* Vice-Prior; -inde.

Sous-prote, *m.* (Impr.) Underfactor.

Sous-pubien, *a. m.* (An.) beliggende under Skambenet.

Sous-réfectorier, ère, *s.* Underspisemester el. Underspisemesterinde i et Kloster.

Sparadrap, *m.* Slags Plaster, Lærred trukket gjennem smeltet Plaster.
Spare, *m.* (H. n.) brystbugfinnet Fiskeslægt, Doraden; forh. Slags Flitsbuepiil. [Havet.
Sparies, *f. pl.* Ting, som opkastes af
Sparsile, *a.* (Astr.) adspredt; étoile –, særskilt Stjerne, som ikke hører til noget Stjernebillede.
Spartaire, *m.* Sted, beplantet med spansk Gyvel; Straahattefabrikant; (H. n.) Slags Rovfugl.
Sparte, *m.* (Bot.) spansk Gyvel, hvoraf forfærdiges Hatte, Maatter o. desl.
Sparté, e, *a.* forfærdiget af Gyvel, Siv o. desl.
Sparterie, *f.* Hatte- el. Maatte-Fletning; Arbeide flettet af Gyvel, Siv o. desl.; Bygning, hvor saadanne Arbeider forfærdiges. [spartansk.
Spartiate, *s.* Spartaner, -inde; *a.*
Spasmatique, *a.* angrebet af Krampe; *s.* Krampepatient. [ning.
Spasme, *m.* (Méd.) Krampetræk-
Spasmodique, *a.* (Méd.) krampeagtig; krampestillende (i d. Betydn. bedre: anti-spasmodique). [gen.
Spasmodiquement, *ad.* krampagti-
Spasmologie, *f.* (Méd.) Lære el. Afhandling om Krampe.
Spasmoseux, se, *s.* og *a.* En, som lider af Krampe; *p. u.*
Spath, *m.* (Minér.) Steenart.
Spathacé, e, *a.* (Bot.) omgivet af et Hylster.
Spathe, *f.* (Bot.) Blomsterhylster.
Spathule, *f.* (Pharm.) Spatel; (H. n.) Skuffelnæb. [dralkirken i Paris.
Spé, *m.* ældste Chordreng i Cathe-
Speautre, *m.* (Minér.) Slags Metal, Zink. [speciel; *pl. m.* -ciaux.
Spécial, e, *a.* særegen; særdeles;
Spécialement, *ad* i Særdeleshed, fornemmeligen.
Spécialiser, *v. a.* specielt betegne, angive i Særdeleshed.
Spécialité, *f.* Særegenhed; særeget Slags; det Særegne; (Prat.) særegen Anvendelse el. Bestemmelse af en Ting.
Spécieusement, *ad.* paa en sandsynlig Maade, med Skin af Virkelighed.
Spécieux, se, *a.* sandsynlig, rimelig, tilsyneladende, som har Skin af Virkelighed; raison -se, Skingrund; arithmétique -se, Bogstavregning (nu: algèbre); *s. m.* det Sandsynlige, det Rimelige. [Sags Enkeltheder.
Spécification, *f.* Angivelse af en
Spécifier, *v a.* angive en Sags enkelte Dele, specificere.
Spécifique, *a.* særegen, eiendommelig; specifisk; pesanteur –, specifisk Vægt, et Legemes Vægt under et vist Rumfang, i Forhold til et andet Legeme som Eenhed under samme Rumfang; *s. m.* specifisk el. eiendommeligt, fortræffeligt Lægemiddel.
Spécifiquement, *ad.* eiendommeligen; specifisk (med H. til Vægt-Enheden). [*pl.* des spécimen.
Spécimen, *m.* Prøve, Prøvestykke;
Spectacle, *m.* Syn, Skue; Skuespil; Dienlyst, stor Pragt, offentlig Forlystelse; assister à un –, bivaane et Skuespil; aller au –, gaae paa Komedie; être en –, være Gjenstand for Alles Opmærksomhed; se donner en –, stille sig selv til Skue; il y a beaucoup de – dans cet opéra, der er stor Pragt i denne Opera.
Spectateur, trice, *s.* Tilskuer, -inde.
Spectre, *m.* Spøgelse; *fig.* langt, blegt og magert Menneske; (Phys.) – solaire, aflangt Billede, som dannes af Sollyset i et Camara obscura.
Spéculaire, *a.* gjenskinnende; pierre –, Marieglas; fer –, blankt, poleret Jern; science –, Speilmagerkunst (*v*).
Spéculateur, trice, *s.* astronomisk Jagttager (*v.* nu: observateur); Speculant.
Spéculatif, ive, *a.* granskende, forskende; speculativ; *s. m.* Forsker; Politiker; *s. f.* -ive, Theori (*v*).
Spéculation, *f.* Granskning; Forskning; Theori; Handelsspeculation; cela est bon dans la –, det gaaer an i Theorien; il a fait une bonne –, han har gjort en god Speculation.
Spéculativement, *ad.* paa en speculativ Maade; i theoretisk Forstand.
Spéculer, *v. a.* anstille astronomiske Jagttagelser (*v.* nu: observer); *v. n.* granske; speculere i Handel.
Speculum (um udt. om), *m.* (Chir.) chirurgisk Speil el. Instrument til at holde Diet, Næsen, Ganen o. andre Legemsdele aabne medens de undersøges.
Spée, *f.* (E. F.) eet el. to Aars gammelt Træ (cépée). [uden Skjøder.
Spencer (r udt.), *m.* snæver Trøie

épreuve, udholde en Prøve; la bonne nourriture soutient, god Føde giver Kræfter; cette couleur se soutient, denne Farve holder sig; cette pièce de théâtre se soutient, dette Stykke vedbliver at opføres; ce discours se soutient bien, denne Tale er lige god fra den ene Ende til den anden; cette dame se soutient bien, denne Dame bevarer sit gode Udseende; (Mar.) le navire se soutient, Skibet hverken vinder el. taber.

Soutenu, e, *p.* understøttet; *fig.* ophøiet; vedligeholdt; style –, ædel, ophøiet Stiil; discours –, værdigt Foredrag; le caractère est bien –, Charakteren er vel vedligeholdt; rôle –, godt udført Rolle.

Souterrain, *m.* hvælvet Kjælder, underjordisk Hvælving; *fig.pl.* lønlige Veie, Snigveie, Kunstgreb (*p. u.*).

Souterrain, e, *a.* underjordisk; *fig.* hemmelig, skjult; employer des voies -es, bruge hemmelige Kunster for at naae sit Maal.

Souterrainement, *ad.* under Jorden, i Jordens Indre.

Souterré, e, *a.* (Bot.) skjult i Jorden; fruit –, Jordfrugt.

Soutien, *m.* Støtte; *fig.* Forsvar, Beskyttelse; il est le – de sa famille, han er sin Familles Støtte; (Prat.) des pièces au –, retfærdiggjørende el. oplysende Actstykker.

Soutirage, *m.* Omtapning af Viin fra et Fad i et andet.

Soutirer, *v.a.* omtappe Viin el. anden Drikkevare fra et Fad i et andet, saa at Bundfaldet bliver tilbage; klare Viin; *fig.* fralíste En Noget ved Overtalelse; il lui a -é beaucoup d'argent, han har fralistet ham Tid efter anden mange Penge. [paa Papirspressen.

Soutrait, *m.* (Pap.) nederste Bræt

Souvenance, *f.* Erindring; *v.*

Souvenir, *m.* Erindring; Hukommelse; Minde; Erindringsbog, Calender med Blade til Optegnelser for hver Dag i Ugen; je ne puis en perdre le –, jeg kan ikke glemme det; acceptez cette bagatelle comme un – de mon amitié, modtag denne Ubetydelighed til et Minde om mit Venskab.

Souvenir (se), *v. pr.* erindre sig; huske, mindes; drage Omhu for; se – *de* son enfance, erindre sig sin Barndom; je m'en souviens bien, jeg husker det godt; se – de loin, huske fra langt tilbage i Tiden; je l'en ferai –, jeg skal huske ham paa det; je me souviendrai de votre affaire, jeg skal nok tænke paa Deres Anliggende, sørge for samme; il s'en souviendra, han skal nok komme til at fortryde det; vous en souvient-il? husker De det?

Souvent, *ad.* ofte, tidt, jevnligt.

Souvente-fois el. souventes-fois, *ad.* ofte, mangen Gang; *v.*

Souverain, e, *a.* uindskrænket; høieste, ypperste, radical, yderste; le – bien, det høieste Gode; remède –, radicalt Middel; avoir pour q. un – mépris, have den yderste Foragt for En;... *s.* Enehersker, Eneherskerinde; Enevoldsherre, Souverain; *s.m.* østerrigsk Guldmønt, af Værdi omtr. 12 Rbd.

Souverainement, *ad.* i høieste Grad; uhyre; som uindskrænket Overherre; Dieu est – juste, Gud er i høieste Grad retfærdig; cet homme est – ennuyeux, denne Mand er uhyre kjedsommelig; il commande –, han befaler som Souverain.

Souveraineté, *f.* høieste Magt, Overherredømme, Souverainitet. [Sauce.

Soy, *m.* Soya, Slags ostindisk

Soyeteur, *m.* Silkefabrikant; *inus.*

Soyeux, se, *a.* silkeartet, silkebløð; fuld af Silke; *fig.* venlig og forekommende; (H.n. og bot.) besat med silkebløde, glindsende Haar el. Duun.

Spacieusement, *ad.* rummeligen; il est logé –, han har en stor, rummelig Bopæl.

Spacieux, se, *a.* rummelig, udstrakt.

Spadassin, *m.* Slagsbroder.

Spadassinage, *m.* Slagsmaal, Lyst dertil; *p.u.* [spil.

Spadille, *m.* Spader-Es i Lhombre-

Spadix, *m.* (Bot.) Kolbe, en kjødagtig Axe med ufuldstændige tilhæftede Blomster; Hylsterpille, Kolbe indsluttet i et Hylster.

Spadon, *m.* (Méd.) gold Mand uden Avleorganer; (Bot.) goldt Træ.

Spahi, *m.* tyrkisk el. algiersk Rytter.

Spalme, *m.* (Mar.) Mastix, Skibstjære. [Tjære, Beeg o. desl.

Spalmer, *v.a.* (Mar.) oversmøre med

Spalt, *m.* Slags Steen, som bruges til Metallernes Smeltning.

Sparadrap, *m.* Slags Plaster, Lærred trukket gjennem smeltet Plaster.
Spare, *m.* (H. n.) brystbugfinnet Fiskeslægt, Doraden; forh. Slags Flitsbuepiil. [Havet.
Sparies, *f. pl.* Ting, som opkastes af
Sparsile, *a.* (Astr.) adspredt; étoile –, særskilt Stjerne, som ikke hører til noget Stjernebillede.
Spartaire, *m.* Sted, beplantet med spansk Gyvel; Straahattefabrikant; (H. n.) Slags Rovfugl.
Sparte, *m.* (Bot.) spansk Gyvel, hvoraf forfærdiges Hatte, Maatter o. desl.
Sparté, e, *a.* forfærdiget af Gyvel, Siv o. desl.
Sparterie, *f.* Hatte- el. Maatte-Fletning; Arbeide flettet af Gyvel, Siv o. desl.; Bygning, hvor saadanne Arbeider forfærdiges. [spartansk.
Spartiate, *s.* Spartaner, -inde; *a.*
Spasmatique, *a.* angrebet af Krampe; *s.* Krampepatient. [ning.
Spasme, *m.* (Méd.) Krampetrækning.
Spasmodique, *a.* (Méd.) krampeagtig; krampestillende (i d. Betydn. bedre: anti-spasmodique). [gen.
Spasmodiquement, *ad.* krampagtigen.
Spasmologie, *f.* (Méd.) Lære el. Afhandling om Krampe.
Spasmoseux, se, *s.* og *a.* En, som lider af Krampe; *p. u.*
Spath, *m.* (Minér.) Steenart.
Spathacé, e, *a.* (Bot.) omgivet af et Hylster.
Spathe, *f.* (Bot.) Blomsterhylster.
Spathule, *f.* (Pharm.) Spatel; (H. n.) Skuffelnæb. [dralkirken i Paris.
Spé, *m.* ældste Chordreng i Cathe-
Speautre, *m.* (Minér.) Slags Metal, Zink. [speciel; *pl. m.* -ciaux.
Spécial, e, *a.* særegen; særdeles;
Spécialement, *ad* i Særdeleshed, fornemmeligen.
Spécialiser, *v. a.* specielt betegne, angive i Særdeleshed.
Spécialité, *f.* Særegenhed; særeget Slags; det Særegne; (Prat.) særegen Anvendelse el. Bestemmelse af en Ting.
Spécieusement, *ad.* paa en sandsynlig Maade, med Skin af Virkelighed.
Spécieux, se, *a.* sandsynlig, rimelig, tilsyneladende, som har Skin af Virkelighed; raison -se, Skingrund; arithmétique -se, Bogstavregning (nu: algèbre); *s. m.* det Sandsynlige, det Rimelige. [Sags Enkeltheder.
Spécification, *f.* Angivelse af en
Spécifier, *v. a.* angive en Sags enkelte Dele, specificere.
Spécifique, *a.* særegen, eiendommelig; specifisk; pesanteur –, specifisk Vægt, et Legemes Vægt under et vist Rumfang, i Forhold til et andet Legeme som Eenhed under samme Rumfang; *s.m.* specifisk el. eiendommeligt, fortræffeligt Lægemiddel.
Spécifiquement, *ad.* eiendommeligen; specifisk (med H. til Vægt-Eenheden). [*pl.* des spécimen.
Spécimen, *m.* Prøve, Prøvestykke;
Spectacle, *m.* Syn, Skue; Skuespil; Dienlyst, stor Pragt, offentlig Forlystelse; assister à un –, bivaane et Skuespil; aller au –, gaae paa Komedie; être en –, være Gjenstand for Alles Opmærksomhed; se donner en –, stille sig selv til Skue; il y a beaucoup de – dans cet opéra, der er stor Pragt i denne Opera.
Spectateur, trice, *s.* Tilskuer, -inde.
Spectre, *m.* Spøgelse; *fig.* langt, blegt og magert Menneske; (Phys.) – solaire, aflangt Billede, som dannes af Sollyset i et Camara obscura.
Spéculaire, *a.* gjenskinnende; pierre –, Marieglas; fer –, blankt, poleret Jern; science –, Speilmagerkunst (v).
Spéculateur, trice, *s.* astronomisk Jagttager (*v.* nu: observateur); Speculant.
Spéculatif, ive, *a.* granskende, forskende; speculativ; *s. m.* Forsker; Politiker; *s.f.* -ive, Theori (v).
Spéculation, *f.* Granskning; Forskning; Theori; Handelsspeculation; cela est bon dans la –, det gaaer an i Theorien; il a fait une bonne –, han har gjort en god Speculation.
Spéculativement, *ad.* paa en speculativ Maade; i theoretisk Forstand.
Spéculer, *v. a.* anstille astronomiske Jagttagelser (*v.* nu: observer); *v. n.* granske; speculere i Handel.
Speculum (um udt. om), *m.* (Chir.) chirurgisk Speil el. Instrument til at holde Diet, Næsen, Ganen o. andre Legemsdele aabne medens de undersøges.
Spée, *f.* (E. F.) eet el. to Aars gammelt Træ (cépée). [uden Skjøder.
Spencer (r udt.), *m.* snæver Trøie

Spergule, *f.* (Bot.) Spergel.

Sperma-ceti, *m.* Hvalrav; s. sperme de baleine. [til den dyriske Sæd.

Spermatique, *a.* (An.) henhørende

Spermatocèle, *f.* (Chir.) Sædbrok, Steenbrok, foraarsaget ved Svulst i Sædkarrene. [riske Sæd.

Spermatologie, *f.* Lære om den dy-

Spermatose, *f.* (Méd.) Tilberedelse el. Frembringelse af Sæd.'

Spermatorrhée, *f.* (Méd.) uvilkaarligt Sædflod. [leine, Hvalrav.

Sperme, *m.* dyrisk Sæd; – de ba-

Sphacèle, *m.* (Chir.) Koldbrand i et heelt Lem el. Organ.

Sphacélé, e, *a.* (Chir.) angrebet af Koldbrand i et heelt Lem.

Sphénoïdal, e, *a.* (An.) henhørende til Kilebenet; *pl. m.* -daux.

Sphénoïde, *m.* (An.) Kilebenet, hørende til Hjerneskallen og Overkjæbebenet.

Sphère, *f.* kugelformigt Legeme; Himmelglobus; Himmelkreds; Himmellegemes Bane; Lære om Himmelkuglen; *fig.* Virkekreds; Omfang af Ens Magt, Kundskaber el. Talenter; sortir de sa –, overskride Grændserne for sin Stand el. Stilling; cela est hors de sa –, det ligger uden for hans Virkekreds el. Fatteevne; étendre, élargir, agrandir la – de ses connaissances, udvide sine Kundskabers Kreds. [sphærisk Runding.

Sphéricité, *f.* kugelrund Form;

Sphérique, *a.* kugelrund; sphærisk; angaaende Himmelkuglen.

Sphériquement, *ad.* paa en kugelformig Maade, i sphærisk Form. [spil.

Sphériste, *m.* (Ant.) Lærer i Bolt-

Sphéristère, *m.* (Ant.) Plads til Boltspil. [kunst (ogs. *a.* l'art –)

Sphéristique, *f.* (Ant.) Boltspiller-

Sphéroïdal, e, *a.* (Géo.) spheroidisk, af Form som en Spheroide; *pl. m.* -daux.

Spéroïde, *m.* (Géo.) rundt Legeme, som nærmer sig den sphæriske Kugelform, el. hvis ene Axe er længere end den anden.

Sphéromètre, *m.* (Opt.) Instrument til at afmaale Krumningen paa optiske Glas.

Sphex, *m.* (H. n.) Rovhveps.

Sphincter (r udt.), *m.* (An.) Endemuskel i Form af en Ring, hvoraf visse naturlige Aabninger omgives.

Sphinx, *m.* Sphinx, mythologisk Uhyre med et Qvindeansigt, en Løvekrop og Ørnevinger; (H. n.) Tusmørkesværmer, Slags Sommerfugl.

Spic, *m.* (Bot.) Lavendel; huile d'aspic (dannet efter en fordærvet Udtale), Lavendelolie.

Spica, *m.* (Chir.) Slags Bind el. Bandage, kaldet Kornaxbandage (épi).

Spicilège, *m.* Samling af Documenter, Actstykker o. desl.; *v. p. u.*

Spilome el. **spilose**, *m.* (Chir.) medfødt Plet.

Spinal, e, *a.* (An.) henhørende til Rygraden; *pl. m.* -naux.

Spinelle, *m.* (Minér.) blegrød Rubin.

Spiral, e, *a.* sneglevannet, spiralformig; *pl. m.* -raux.

Spirale, *f.* (Géo.) Sneglelinie; en –, *loc. ad.* snegleformigt.

Spiration, *f.* (Thé.) den Helligaands Udgang fra Faderen og Sønnen.

Spire, *f.* (Géo.) Sneglelinie; en enkelt Omgang af en Sneglelinie; (Arch.) Søilefod med spiralformige Sirater.

Spirée, *f.* (Bot.) Spiree, Mjødurt.

Spiritualisation, *f.* (Chi.) Legemers Forvandling til Spiritus.

Spiritualiser, *v. a.* (Chi.) forvandle til Spiritus, uddrage Spiritus (v.); *fig.* give en aandelig el. allegorisk Fortolkning af Noget; aabne Ens Aand (i d. Betydn. *p. u.*).

Spiritualisme, *m.* (Phil.) Spiritualisme, en Lære, som tilskriver det Aandelige Alt (modf. Materialisme).

Spiritualiste, *m.* Spiritualist, Tilhænger af Spiritualismen.

Spiritualité, *f.* Aandelighed, aandelig Natur; mystisk Theologi, som handler om det indre, aandelige Liv.

Spirituel, le, *a.* ulegemlig, aandig; (om Personer) aandrig; vittig; (om Ting) findrig; (Thé.) aandelig (modsat: sandselig, verdslig); allegorisk;... *s. m.* det Aandelige (modf. det Verdslige). [tigt; i Aanden.

Spirituellement, *ad.* aandrigt; vit-

Spiritueux, se, *a.* indeholdende Viinaand el. Spiritus; *s. m.* spirituøs Drik.

Splanchnique (ch udt. k), *a.* (An.) henhørende til Indvoldene, angaaende el. indeholdende samme.

Splanchnologie (ch udt. k), *f.* (An.) Lære om Indvoldene.

Spleen (een udt. iin), *m.* Sindssygdom, som ytrer sig i Lede til Livet.
Splendeur, *f.* stærkt Skin (poé.); *fig.* Glands; glimrende Hæder; Pragt.
Splendide, *a.* glimrende, pragtfuld, prægtig, kostbar.
Splendidement, *ad.* paa en glimrende og pragtfuld Maade.
Splénétique, *a.* (Méd.) miltsyg, lidende af Miltsyge; helbredende samme.
Splénique, *a.* (An.) henhørende til Milten; helbredende samme.
Splénite el. **splénitis** (s udt), *f.* (Méd.) Miltbetændelse.
Splénographie, *f.* Beskrivelse af Milten og dens Sygdomme.
Splénologie, *f.* Lære om Milten.
Splénoncie, *f.* (Méd.) Svulst i Milten. [Behandling.
Splénotomie, *f.* Miltens anatomiske
Spode, *f.* Metalaske; Zink-Oxyd.
Spoliaire, *m.* (Anc.) Afklædningsværelse i Badehuse; Paaklædningssted for Gladiatorer; Straffested for Tyve.
Spoliateur, **trice**, *s.* Udplyndrer, Raner; *a.* udplyndrende, røversk, udsugende. [skende Blodmassen.
Spoliatif, **ive**, *a.* (Méd.) formind-
Spoliation, *f.* Udplyndring, voldsom el. svigagtig Eiendomsberøvelse el. Udsugelse. [Vold el. Svig.
Spolier, *v. a.* (Pal.) berøve ved
Spondaïque, *a.* (Pros.) spondaisk; *s. m* spondaisk Vers.
Spondée, *m.* Versefod, bestaaende af to lange Stavelser.
Spondyle, *m.* (An.) andet Halshvirvelbeen; (H.n.) tostællet Musling, Slags Østers; Slags Slange.
Spongieux, **se**, *a.* svampagtig, svampet, blød, sammentrykkelig.
Spongille, *f.* (H. n.) Ferskvands Svamp. [skab.
Spongiosité, *f.* svampagtig Egen-
Spongite, *f.* (Minér.) Svampsteen, Slags Tuf.
Spontané, **e**, *a.* frivillig; (Méd.) uvilkaarlig; action -e, frivillig Handling; évacuation -e, uvilkaarlig Udtømmelse, som ikke bevirkes ved kunstige Midler; maladie -e, Sygdom uden kjendelig Aarsag.
Spontanéité, *f.* (Did.) Frivillighed.
Spontanément, *ad.* frivilligen.
Sponton, *m.* s. esponton.
Sporade, *a* (Astr.) étoiles -s, adspredte Stjerner (s. sparsile); (Géogr.) iles -s, de sporadiske Øer i det græske Archipel.
Sporadique, *a.* (Méd.) maladie -, sporadisk Sygdom, Sygdom, som ikke er epidemisk, men kun yttrer sig hos Enkelte paa forskjellige Steder og til forskjellige Tider. [kurv.
Sporte, *f.* Capucinernes Tigger-
Sportule, *f.* (Anc.) lille Gave af Penge, Brød og Viin, som de Rige i Rom uddeelte til Trængende el. til deres Clienter; lille Tiggerkurv.
Spumeux, **se**, *a.* fuld af Skum.
Spumosité, *f.* skummende Egenskab.
Sputation, *f.* (Méd.) Spytten.
Squadroniste, *m.* Cardinal, som ikke hører til noget Parti i Conclavet.
Squale, *m.* (H. n.) Haifisk.
Squammeux, **se**, *a.* (An. og bot.) bedækket med Skæl; lignende Skæl.
Squammifère, *a.* bedækket med Skæl; *s. m.* skælbedækt Dyr; Slags Fiirbeen.
Squarreux, **se**, *a.* (Bot.) udspærret (om Sidedelenes Retning).
Squelette, *m.* Beenrad; *fig.* mager, udtæret Person; kort Udtog el. kort Omrids af et liter. Arbeide.
Squille, *f.* s. scille.
Squinancie, *f.* s. esquinancie.
Squine, *f.* (Bot.) Slags Sarsaparil (esquine). [fri Byld.
Squirrhe, *m.* (Méd.) haard, smerte-
Squirrheux, **se**, *a.* (Méd.) forhærdet (om Bylder).
Squirrhosité, *f.* (Méd.) Forhærdelse.
St, *interj.* herhid! tys!
Stabilisme, *m.* Regjeringssystem, som holder paa det Heles uforandrede Vedbliven. [Stagnationsprincip
Stabiliste, *m.* Tilhænger af et
Stabilité, *f.* Fasthed, Varighed (i d. Betydn. alm. solidité); *fig.* Uforanderlighed, Bestandighed; bestandigt Ophold paa samme Sted; (Mar.) Lethed i at gjenindtage en lodret Stilling, Stivhed.
Stable, *a.* fast (bedre: solide); *fig.* varig, bestandig, vedblivende.
Stacté, *m.* Myrrhasaft.
Stade, *m.* (Méd.) Rendebane hos Grækerne; Veimaal paa henved 600 Fod; (Méd.) Stadium el. Periode i en Sygdom.
Stage, *m.* en Domherres nødvendige Ophold i et Domcapitel, for at

kunne nyde de med samme forbundne Indtægter; Tid, hvori unge Sagførere maae bivaane Retten, før de kunne indskrives blandt Advocaterne.

Stagiaire, *a.* avocat –, Advocat, som gjennemgaaer Prøvetiden; *s. m.* i samme Betydn. [e, *a.* stillestaaende.

Stagnant (g og n udt. hver for sig),

Stagnation (g og n udt. hver for sig), *f.* Stillestaaen; *fig.* Standsning i Handel el. i Udvikling af Samfundsforhold.

Stalactite, *f.* Drypsteen.

Stalagmite, *f.* Vortesteen, Slags Drypsteen. [merplads.

Stalle, *f.* Chorstol; (Th.) Rum-

Staminal, e, *a.* (Bot.) henhørende til Støvtraadene; *pl. m.* -naux.

Stamineux, se, *a.* (Bot.) som har lange Støvtraade.

Stampe, *f.* Stempel, hvormed Negerslaver mærkes; (Min.) Mellemrum mellem Aarerne i Kulminer.

Stance, *f.* Strophe; *pl* Digt, bestaaende af flere Stropher; -s irrégulières, Digt, bestaaende af Stropher af ulige Versemaal.

Stangue, *f.* (Blas.) Ankerstang.

Staphisaigre, *f.* (Bot.) Slags Ridderspore; ogs. Luseurt (herbe-aux-poux).

Staphyle, *f.* (An.) Drøbelen.

Staphylin, *m.* (H.n.) Rovbille

Staphylin, e, *a.* (An.) angaaende Drøbelen.

Staphylôme, *m.* (Méd.) Svulst paa Hornhinden af Øiet; Regnbuehindens Fremfald.

Staroste, *m.* polsk Lehnsherre, Starost.

Starostie, *f.* kongeligt polsk Lehn, Starosti. [sternes Stillestaaen.

Stase, *f.* (Méd.) Blodets el. Vædskernes

Statère, *m.* (Anc.) Stater, en romersk Mynt, af Værdi omtr. 3 Mark; *f.* romersk Vægtstang, Bismer.

Stathouder (r udt.), *m.* forh. Statholder i de forenede Nederlande.

Stathoudérat, *m.* Statholderskab over Nederlandene. [ger, engelsk Græs.

Statice el. staticée, *f.* (Bot.) Hindbæ-

Station, *f.* kort Ophold paa et Sted; Sted, hvor Dampvognene holde stille paa en Jernbane; Sted, hvor der standses og holdes Bøn i Kirker el. Capeller for at erholde Syndstilgivelse (i den catholske Kirke: faire ses -s); (Géo.) Standpunkt, hvorfra et Terrain nivelleres; (Astr.) en Planets synlige Stillestaaen; (Mar.) Krydseplads; *fa.* faire une – en quelque lieu, opholde sig nogen Tid paa et Sted.

Stationnaire, *a.* (Astr.) som synes at staae stille, tilsyneladende stillestaaende; *fig.* forblivende paa samme Standpunkt uden at gaae frem el. tilbage; maladie –, Sygdom, som i lang Tid hersker stadigen paa et Sted; (Anc.) soldats -s, Soldater, fordeelte paa visse Steder for at iagttage hvad der foregik; *s. m.* (Mar.) Krydsfartøi, Observationsskib.

Stationnal, le, *a.* église -e, Stationskirke, Kirke, hvor der holdes Bøn for at erholde Aflad; -e, *s. f.* Stationskirke. [paa Gader el. Pladser.

Stationnement, *m.* Vognes Holden

Stationner, *v.n.* holde paa et Sted (om Vogne); *fig.* forblive stillestaaende; (Mar.) krydse i et Farvand for at holde Øie med andre Skibe.

Statique, *f.* Ligevægtslære, Statik; Slags Pille, hvorpaa en Vægtstang ophænges paa en offentlig Plads.

Statistique, *f.* Statistik, Lære om Statens indre Forholde; *a.* statistisk.

Statuaire, *m.* Billedhugger; *f.* Billedhuggerkunst; *a.* bærende en Billedstøtte; skikket til at omdannes til Billedstøtter.

Statue, *f.* Billedstøtte; *fig.* og *fa.* stiv Person, uden al Bevægelighed; smukt men borneret Fruentimmer.

Statuer, *v. a.* (Prat.) fastsætte, beslutte, bestemme.

Statu-quo, *m.* Tingenes hidtil værende Tilstand; *pl.* des statu-quo; in – –, *loc. ad.* i den nuværende Tilstand.

Stature, *f.* Statur, Legemsstørrelse (kun i ophøiet Stiil; ellers alm. taille).

Statut, *m.* Statut, Grundlov el. Anordning, hvorefter et Samfunds Personer el. Ting skulle styres.

Stéatite, *f.* (Minér.) Fedtsteen, Spæksteen (ogs. *a.* pierre –); (Méd.) Svulst i Underlivet.

Stéatocèle, *f.* (Méd.) Svulst i Underlivet, foraarsaget ved Opdyngen af en fidtagtig Materie.

Stéatôme, *m.* (Méd.) Byld, indeholdende en fidtagtig Materie.

Stéganographie, *f.* hemmelig Skrivekunst, Ziffreskrift.

Stéganographique, *a.* henhørende til den hemmelige Skrivekunst.

Stégnose, *f.* (Méd.) Sammentrækning af Porer og Kar i Legemet.

Stégnotique, *a.* sammensnerpende; *s. m.* sammensnerpende Middel.

Stèle, *f.* (Arch.) søileformigt Monument af en enkelt Steen.

Stellaire, *a.* angaaende Stjernerne; henhørende til samme.

Stellionat, *m.* (Jur.) uredeligt Salg af en Arv el. af en Eiendom, som er pantsat til en Anden.

Stellionataire, *m.* (Jur.) uredelig Sælger (s. stellionat).

Sténographe, *m.* Hurtigskriver.

Sténographie, *f.* Kunst at skrive ligesaa hurtigt som der tales ved Hjælp af Tegn og Forkortelser.

Sténographier, *v. a.* afskrive ved Hjælp af den hurtige Skrivekunst.

Sténographique, *a.* henhørende til den hurtige Skrivekunst.

Stentor, *m.* voix de –, en kraftfuld, høirøstet Stemme (Stentor var en Kriger, bekjendt for sin Kæmperøst i den trojanske Krig). [slette.

Steppe, *m.* udstrakt russisk Høi-

Stère, *m.* Kubikmaal til at maale Brænde; omtr. en halv Favn.

Stéréographie, *f.* Fremstilling af faste Legemer paa en Plan.

Stéréographique, *a.* stereografisk.

Stéréométrie, *f.* (Géo.) Lære om faste Legemers Udmaaling.

Stéréométrique, *a.* stereometrisk.

Stéréotomie, *f.* (Géo.) Lære om faste Legemers Gjennemsnit, Gjennemsnitslære.

Stéréotypage, *m.* (Impr.) Kunst at trykke med hele afstøbte Columner el. Plader af faste Typer; et stereotyperet Arbeide.

Stéréotype, *a.* (Impr.) trykt med hele Columner af faste Typer, stereotyperet. [Plader af faste Typer.

Stéréotyper, *v.a.* (Impr.) trykke med

Stéréotypeur, *m.* En, som afstøber Columner af udsatte Typer; En, som trykker med saadanne faste Afstøbninger.

Stéréotypie, *f.* (Impr.) Kunst at trykke med Stereotyper; Værksted, hvor der trykkes med saadanne.

Stérile, *a.* ufrugtbar; gold; *fig.* fattig paa; mager, tom, unyttig; le temps est – en nouvelles, Tiden er fattig el. mager paa Nyheder; un sujet –, et magert Emne; savoir –, tom Kundskab; travail –, unyttigt, frugtesløst Arbeide. [el. frugtesløs Maade.

Stérilement, *ad.* paa en ufrugtbar

Stériliser, *v. a.* gjøre ufrugtbar.

Stérilité, *f.* Ufrugtbarhed; *fig.* Mangel el. Fattigdom paa; il y a – de nouvelles, der er Fattigdom paa Nyheder; une grande – de pensées, en stor Fattigdom paa Tanker.

Sterlet, *m.* (H.n.) Slags lille Stør.

Sterling, *m.* engelsk Myntsort; d. Ord bruges ikke ene, men i Forbindelse med livre, schelling; une livre –, et Pund Sterling, af Værdi 9 Rbd. 2 Mk. [Brystbenet; *pl.m.* -naux.

Sternal, e, *a.* (An.) henhørende til

Sternalgie, *f.* (Méd.) Brystbetændelse. [Brystbeen.

Sternum (um udt. om), *m.* (An.)

Sternutatoire, *a.* foraarsagende Nysen; *s. m.* Nysepulver.

Stertoreux, se, *a.* (Méd.) rallende (om et vanskeligt Aandedræt).

Stéthoscope, *m.* (Chir.) Rør, ved Hjælp af hvilket Lægen kan høre den mindste Lyd fra den Syges Bryst.

Sthénie, *f.* (Méd.) Fibrenes Styrke; overvættes Kraft.

Sthénique, *a.* (Méd.) hidrørende fra overvættes Styrke el. Kraftfylde.

Stibié, e, *a.* (Méd.) tillavet af Spidsglands; tartre –, Brækviinsteen.

Stigmate, *m.* Ar af Saar; Mærke; Brændemærke; (Bot.) den øverste Deel af Griffelen, Arret; *pl.* (H.n.) Lufthuller hos Insecter; *fig.* porter les -s de quelque action, udstaae Foragt el. ydmygende Beskæmmelse formedelst en el. anden Handling.

Stigmatiser, *v. a.* brændemærke; *fig.* dadle el. nedrive offentligen.

Stigmatographie, *f.* Kunst at skrive med Punkter, Punkteerkunst.

Stilage, *m.* (Féo.) Afgift til Lehnsherren af de Brød, der solgtes paa Markedspladserne i hans District.

Stil-de-grain, *m.* (Peint.) Slags guul Farve; *pl.* des stils-de-grain; *p.u.*

Stillation, *f.* Vandets Filtreren gjennem Jordlagene; en Vædskes draabevise Fald.

Stimulant, e, *a.* pirrende, oplivende; *m.* Pirringsmiddel; *fig.* ansporende Kraft, Tilskyndelse.

Stimulateur, trice, *s.* En, som ansporer el. tilskynder.
Stimuler, *v.a.* opvække, oplive; *fig.* opmuntre, tilskynde, anspore; *v.pr.* tilskynde hinanden.
Stimuleux, se, *a.* (Bot.) stikkende, brændende.
Stimulus (s udt.), *m.* (Méd.) Pirringsmiddel.
Stipendiaire, *a.* som tjener for Sold; des troupes -s, Leietropper; *s.* En, som staaer i en Andens Sold; Leiesvend; *p. u.*
Stipendié, e, *p.* leiet, lønnet; *s.m.* Leiesvend (i slet Forst.).
Stipendier, *v. a.* besolde (om Soldater); leie til at udføre slette Handlinger.
Stipulation, *f.* (Jur.) Aftale, Betingelse, Overeenskomst, Clausul.
Stipule, *f.* (Bot.) Axelblad.
Stipuler, *v.a.* (Jur.) stipulere, betinge
Stipuleux, se, *a.* (Bot.) besat med Axelblade, der ere længere end de egentlige Blade.
Stoch-fisch (første ch udt. k), *m.* Stokfisk, Klipfisk.
Stoïcien, ne, *s.* Stoiker, Tilhænger af Zenos Sekt; Mand el. Kvinde af en fast, urokkelig Charakteer; *a.* henhørende til Stoikerne.
Stoïcisme, *m.* stoisk Filosofi; Fasthed, Standhaftighed, Strenghed i Grundsætninger. [i Sorg og Modgang.
Stoïcité, *f.* urokkelig Standhaftighed
Stoïque, *a.* stoisk; overeensstemmende med Stoikernes Lære; streng, standhaftig, følesløs, urokkelig.
Stoïquement, *ad.* paa stoisk Viis; med Fasthed og Standhaftighed.
Stoïsme, *m.* streng, følesløs, urokkelig Charakteer.
Stolaire, *m.* lang Kjole.
Stole, *f.* (Anc.) de romerske Damers sædvanlige Klædebragt, lang Kjole med Slæb.
Stomacace, *f.* (Méd.) ilde Lugt af Munden, som bebuder Skørbug.
Stomacal, e, *a.* mavestyrkende; *pl.m.* -caux.
Stomacalgie, *f.* (Méd.) Mavesmerte.
Stomachique, *a.* henhørende til Maven; mavestyrkende; *m.* mavestyrkende Middel.
Stoquer, *v. a.* (Sucr.) vedligeholde en regelmæssig Ild.
Storax el. styrax, *m.* Storax, Slags vellugtende Harpix.
Store, *m.* Rullegardin, Gardin for et Karethvindue.

Strabisme, *m.* (Méd.) Skeløiethed.
Strabite, *a.* skelende; *s.* Skeløiet.
Stragule, *f.* (Bot.) indvendigt Hylster om Frugtdelene hos Græsarterne.
Stramoine el. **stramonium,** *m.* (Bot.) giftig Foldtragt, Pigæble (pomme épineuse).
Strangulation, *f.* Kvælen.
Stranguler, *v. a.* kvæle.
Strangurie, *f.* (Méd.) Koldpis.
Strapasser, *v. a.* mishandle med Slag, *v.*; (Peint.) male i Hast, overdrive, affjadske.
Strapasson, *m.* Tegner el. Maler, som arbeider ucorrect og med Overdrivelse; *p. u.*
Strapassonner, *v. a.* male grovt, i Hast og skødesløst.
Strapontin, *m.* lille Forsæde i en Kareth; Bisæde paa Karethdøren; (Mar.) Hængekøie.
Stras (s udt.), *m.* uægte Diamant.
Strasse, *f.* Flokſilke; grovt Pakpapir.
Stratagème, *m.* Krigspuds; *fig.* List, Fif, Kunstgreb.
Stratège, *m.* (Anc.) athenienſisk Feltherre.
Stratégie, *f.* Feltherrekunst.
Stratégique, *a.* strategisk, angaaende Krigskunsten el. overeensstemmende med dens Regler.
Stratégiste, *m.* En, som er øvet i Feltherrekunsten.
Stratègue, *m.* s. s. stratège.
Stratification, *f.* (Chi.) Tings Ordning lagviis i et Kar.
Stratifier, *v. a.* (Chi.) lægge forskjellige Ting lagviis i et Kar.
Stratocratie, *f.* Soldaterregjering, militair Regjeringsform; *p. u.*
Stratographie, *f.* Beskrivelse over en Krigshær og alt det dertil hørende.
Stratographique, *a.* henhørende til Beskrivelsen af en Armee.
Strélitz, *m. pl.* Streliţer (forhenværende russisk Livvagt).
Stribord, *m.* (Mar.) Styrbord, høire Side af et Skib (tribord).
Stricage, *m.* (Manu.) Klædes Opkradsning.
Strict (ct udt.), **e,** *a.* nøie bestemt; *fig.* nøiagtig, streng.
Strictement, *ad.* nøiagtigt, strengt.
Stricture, *f.* (Méd.) Sammenklemning, Indsnøring; (Forg.) Smedeskæl.
Strider, *v. n.* pibe, tude; – des dents, skære med Tænderne.
Strié, e, *a.* (Arch., H.n. og Bot.), stribet, besat med ophøiede Længdestriber; riflet.

Stries, *f.pl.* (Arch., H.n. og Bot.), ophøiede Længdestriber.
Strigille, *f.* (Anc.) Slags Børste, hvormed Romerne børstede Huden i Badehuse.
Striquer, *v.a.* (Manu.) give Klæde den sidste Behandling el. Opkradsning.
Striures, *f. pl.* (Arch.) ophøiede Længdestriber.
Strix, *m.* (H.n.) Natugle.
Strobile, *m.* (Bot.) Kogle (cône).
Strombe, *m.* (H.n.) Vingesnekke.
Strongle, *m.* (H.n.) Indvoldsorm.
Strophe, *f.* Strophe, Vers af en Ode el. lignende Digt.
Structure, *f.* Bygningsmaade; Organisation; *fig.* Ordning el. Fordeling af Delene i et Digt, en Tale el. andet lit. Arbeide. [telsyge.
Strumes, *f. pl.* (Méd.) Slags Kir-
Strumeux, se, *a.* (Méd.) kirtelsyg (scrofuleux). [Kirtlerne.
Strumosité, *f.* (Méd.) Svulst i
Stryge, *m.* Vampyr.
Stuc, *m.* Gips, Slags Muurdeig af Kalk og stødt hvidt Marmor.
Stucateur, *m.* Gipser, Stucaturarbeider. [Omhu.
Studieusement, *ad.* med Flid, med
Studieux, se, *a.* flittig, elskende Studeringer. [vende.
Stupéfactif, ive, *a.* (Méd.) bedø-
Stupéfaction, *f.* Bedøvelse; *fig.* Forbavselse, Bestyrtelse. [met; *fa.*
Stupéfait, e, *a.* bestyrtet, forstum-
Stupéfiant, e, *a.* (Méd.) bedøvende; *s.m.* bedøvende Middel.
Stupéfier, *v. a.* bedøve; *fig.* bestyrtse, bringe En til at forstumme.
Stupeur, *f.* (Méd.) Sløvhed, Følesløshed; *fig.* Bestyrtelse; Bedøvelse, Forstummen; Studsen. [Menneske, Dosmer.
Stupide, *a.* dum, aandssløv; *s.* dumt
Stupidement, *ad.* dumt.
Stupidité, *f.* Dumhed, Aandssløvhed; dum Tale; dum Streg. [Skilling.
Stuyver (r udt.), *m.* Styver, to
Style, *m.* Stift el. Griffel, hvormed de Gamle skreve paa Voxplader; Viser paa en Solskive; *fig.* Skrivemaade, Udtryksmaade, Stiil; Foredrag; Maneer i de skjønne Kunster; vieux –, gammel Tidsregning efter Julius Cæsars Calender; nouveau –, ny Tidsregning efter den gregorianske Calender (Gregorius d. 13de); (Bot.) Griffel; Deel af Støvveien; – de l'écriture, bibelsk Sprog el. Skriveart; – du palais, Retsstiil; – de pratique, Forretningsstiil; – de chancellerie, Cancellistiil; les finesses du –, Stilens Fiinheder, saadanne Vendinger, som give Foredraget Skjønhed og Ynde; cet auteur n'a point de –, denne Forfatter besidder ingen eiendommelig Skrivemaade, hans Stiil er simpel og mat.
Stylé, e, *a.* øvet, erfaren; *fa.*
Styler, *v.a.* afrette, øve, vænne til Noget; *fa.*
Stylet, *m.* lille trekantet Dolk; (Chir.) fiin Sonde; (An.) yderste Spids af Klippebenet; (Anc.) Griffel.
Stylite, *a. m.* som boer paa en Søile el. Søilegang (Tilnavn for et Slags Eremiter).
Stylobate, *m.* (Arch.) Pillefod; Fodstykke under Forsiden af en Bygning. [sammentrækkende.
Styptique, *a.* (Méd.) blodstillende,
Styrax, *m.* s. storax.
Styx, *m.* (Myth.) Styx, Flod i Underverdenen; *fig.* Grav, Død.
Suage, *m.* Fugtighed, som udsveder af et Brændestykke i Ovnen; (Mar.) Fugtighed, som udsveder af Plankerne i et nyt Skib; Bestrygning af et Skib med Talg; Omkostning derved; (Chaudr.) Slags Hammer, hvormed Randen af en Kjedel formes.
Suager, *v.a.* (Mar.) bestryge et Skib med Talg; (Chaudr.) tilhamre Kanten af en Kjedel.
Suaire, *m.* Liiglagen; saint-suaire, Frelserens Liigklæde, Svededug; Afbildning af samme.
Suant, e, *a.* svedende.
Suave, *a.* behagelig, liflig (især m. H. til Lugten); (Peint.) coloris –, en blød, yndig Colorit; *fig.* une mélodie –, en liflig, henrykkende Melodi.
Suavement, *ad.* paa en behagelig, liflig Maade.
Suavité, *f.* Liflighed, Sødhed (om Lugten); Behagelighed, Ynde; *pl.* Sjælens Trøst og indre Glæde ved Tankens Henvendelse paa Gud.
Subaction, *f.* (Méd.) Svækkelse, Aftagen i Virksomhed. [den af Alperne.
Subalpin, e, *a.* beliggende ved Fo-
Subalterne, *a.* underordnet, undergiven; *fig.* indskrænket, middel-

maadig; *s.* en Underordnet, en Underhavende. [ordnet.
Subalternement, *ad.* som under-
Subalternité, *f.* underordnet Stilling, Undergivenhed. [Huden.
Subcutané, e, *a.* beliggende under
Subdélégation, *f.* Udnævnelse af en Stedfortræder; Beskikkelse af en Underfoged; Districtet, som afhænger af en saadan.
Subdélégué, *m.* en Statholders Stedfortræder, Underfoged; Fuldmægtig.
Subdéléguer, *v. a.* beskikke en Befuldmægtiget; udnævne en Underdommer el. Underfoged.
Subdiviser, *v. a.* underafdele.
Subdivision, *f.* Underafdeling.
Subduple, *a.* s. sous-double.
Suber (r udt.), *m.* (Bot.) Korkstof.
Subéreux, se, *a.* (Bot.) korkartet.
Subgrondation, *f.* (An.) Nedtrykning af Hjerneskallen. [offentlig Auction.
Subhastation, *f.* (Prat.) Salg ved
Subhaster, *v. a.* (Prat.) sælge ved offentlig Auction.
Subintrante, *a. f.* (Méd.) fièvre –, Feber, hvis Anfald begynder førend det foregaaende er overstaaet.
Subir, *v. a.* udstaae; lide, taale, udholde; underkaste sig; – sa destinée, underkaste sig sin Skjæbne; – son jugement, udstaae sin Dom; – un examen, underkaste sig en Examen, udholde Samme; – un interrogatoire, gjennemgaae et Forhør; – la question, lægges paa Pinebænken; – une rude épreuve, gjennemgaae en haard Skole; – des changements, undergaae Forandringer.
Subit, e, *a.* pludselig, hurtig.
Subitement, *ad.* pludseligen.
Subjectif, ive, *a.* subjectiv; henhørende til Subjectet.
Subjection, *f.* (Rhét.) Talefigur, som bestaaer i at Taleren selv besvarer de Spørgsmaal el. Indvendinger, han selv opkaster.
Subjectivité, *f.* Subjectivitet.
Subjonctif, *m.* (Gr.) Subjunctiv, Conjunctiv, Tvivlens og Uvishedens Modus.
Subjugal, e, *a.* (Mus.) underordnet (om Toner); *pl.m.* -gaux; *p.u.* [skelse.
Subjugation, *f.* Underkuelse, Beher-
Subjuguer, *v. a.* bringe under Aaget, undertvinge; *fig.* beherske, tiltage sig Herredømmet over; sa femme le subjugue, hans Kone behersker ham, har ham under Tøffelen; il se laisse –, han lader sig kue, beherske.
Sublet, *m.* Fugleskøite. [klæder.
Subligard, *m.* Slags Underbeen-
Sublimation, *f.* (Chi.) de ved Varmen udviklede flygtige Deles Opfangning i det Øverste af et Kar.
Sublimatoire, *m.* (Chi.) Kar, i hvilket de udviklede flygtige Dele samles el. opfanges.
Sublime, *a.* høi, ophøiet; herlig; opløftende; la géométrie –, den høiere Geometri; *s.m.* det Ophøiede, det Opløftende; (An.) Muskel, ved hvilken Fingrene bøies; il y a du – dans cette action, der er noget Ophøiet i denne Handling.
Sublimé, *m.* (Chi.) Sublimat, Qvægsølvsublimat. [Maade; *p.u.*
Sublimement, *ad.* paa en ophøiet
Sublimer, *v. a.* (Chi.) sublimere, udvikle et Legemes flygtige Dele ved Ildens Hjælp og opfange samme i et Kar. [opløftende Egenskab.
Sublimité, *f.* Høihed, ophøiet,
Sublingual (gual udt. goual), e, *a.* (An.) beliggende under Tungen.
Sublunaire, *a.* (Did.) beliggende mellem Jorden og Maanens Bane; le globe –, Jorden.
Subluxation, *f.* (Chir.) ufuldstændig Forvridning af et Lem.
Submental, e, *a.* (An.) beliggende under Hagen; *pl.m.* -taux. [Vandet.
Submergé, e, *a.* (Bot.) voxende under
Submergement, *m.* Oversvømmelse.
Submerger, *v.a.* sætte under Vand; oversvømme; être -é, synke, opsluges af Bølgerne; drukne.
Submersible, *a.* (Bot.) fleur –, Blomst, som synker ned igjen under Vandet efter Befrugtningen.
Submersion, *f.* Oversvømmelse; Nedsænkning under Vandet.
Subodorer, *v.a.* lugte i lang Afstand, af Sporet; *fig.* forudsee, ane; *p. u.*
Subordination, *f.* Subordination; underordnet Stilling; Afhængighed.
Subordinément, *ad.* paa en underordnet Maade; *p. u.*
Subordonné, e, *p.* og *a.* underordnet; afhængig; *s.* en Underordnet.
Subordonnément, *ad.* som Underordnet; paa en underordnet Maade; *p.u.*

Subordonner, *v. a.* underordne.
Subornateur, trice, *s.* (Pal.) En, som bestikker Vidner.
Subornation, *f.* Forførelse, Bestikkelse (i passiv Forst.).
Suborner, *v. a.* forføre; forlede; bestikke.
Suborneur, se, *s.* Forfører; -ske; *a.* forførende (*p. u.*).
Subrécargue, *m.* Factor i et indiskt Handelscompagnie, Forhandler af sammes Varer; Supercargo, Opsynsmand over Skibsladningen.
Subrécot, *m.* Tilskud, som Deeltagerne i et Gilde maae betale foruden det bestemte Contingent; *fig.* uventet Fordring foruden det, der først er aftalt; *fa.*
Subreptice, *a.* tilsnegen ved falsk Foregivende; édition -, ulovligen eftertrykt Udgave.
Subrepticement, *ad.* paa en snedig Maade, lumskeligen.
Subreption, *f.* Tilsnigelse ved falsk Foregivende.
Subrogateur, trice, *s.* (Jur.) En, som indsætter en Referent i en Andens Sted; *a.* mot -, Ord el. Udtryk, hvorved en Indsættelse for en Anden el. en Aftrædelse bestemmes.
Subrogation, *f.* (Jur.) Indsættelse i en Andens Sted; Erholdelse af en Andens Rettighed ved Overdragelse.
Subroger, *v. a.* (Jur.) indsætte i en Andens Sted el. Rettigheder; - q. en ses droits, overdrage sine Rettigheder til en Anden.
Subrogé-tuteur, *m.* anden Formynder, som udnævnes for at paasee, at den virkelige Formynder Intet foretager imod sin Myndlings Interesse.
Subsécutif, ive, *a.* efterfølgende, næstfølgende.
Subséquemment, *ad.* derefter, dernæst, siden.
Subséquent, e, *a.* efterfølgende, paafølgende.
Subside, *m.* Pengebidrag, som Nationen yder Regjeringen, el. som en Stat yder en anden; *pl.* (Anc.) Hjælpetropper, Subsidier.
Subsidiaire, *a.* bestyrkende el. understøttende en Hovedsag; moyens -s, Hjælpebeviser; hypothèque -, andet Pant til ydermere Sikkerhed; raison -, Biargument, som understøtter et tidligere.
Subsidiairement, *ad.* til ydermere Sikkerhed i Nødsfald, subsidiairt.
Subsistance, *f.* Underhold; Krigsudstyr; *pl.* Levnetsmidler, Krigsfornødenheder, Proviant.
Subsister, *v. n.* være til; bestaae, vedvare; gjælde, være i Kraft; have Udkommet, leve, ernære sig af; la loi subsiste encore, Loven gjælder endnu, staaer endnu ved Magt; il subsiste misérablement, han slaaer sig kummerligen igjennem; il a de quoi -, han har hvad han kan leve af, sit Udkomme; son métier le fait -, hans Haandværk ernærer ham.
Substance, *f.* Væsen, Substants; Materie, Stof; Kraft, nærende Bestanddeel; *fig.* Hovedindhold; det Bedste, det Kraftigste, Kjærnen, Marven; ce fruit est d'une - molle, denne Frugt er af en blød Substants; il y a beaucoup de paroles, peu de - dans ce discours, der er mange Ord, men liden Kjærne i denne Tale; la - d'une lettre, Hovedindholdet af et Brev; en -, *loc.ad.* i det Væsentlige, i Korthed.
Substantiel, le, *a.* nærende, kraftig, saftig; *fig.* væsentlig.
Substantiellement, *ad.* (Thé.) legemligen, virkeligen.
Substantif, *m.* (Gr.) Substantiv, Hovedord; *a.* bestaaende i og ved sig selv, selvstændig.
Substantifier, *v.a.* bruge som Substantiv, gjøre til Substantiv; (Log.) fremstille det Væsentlige.
Substantivement, *ad.* i substantivisk Forstand, som Hovedord.
Substituer, *v. a.* sætte en Ting el. en Person i en anden Tings el. Persons Sted; (Jur.) indsætte En til at arve næst efter en Anden el. i en Andens Sted.
Substitut, *m.* Substitut, En, som udfører en Andens Forretninger.
Substitution, *f.* en Tings el. Persons Indsætning i en anden Tings el. Persons Sted; (Jur.) Indsætning i en Arvefølge næstefter en Anden el. i en Andens Sted.
Substruction, *f.* (Arch.) Opførelse af Grunden under en Bygning, el. af en Bygning under en anden.
Subterfuge, *m.* Udflugt, listigt Paafund for at rede sig ud af Noget (i slet Forst.).
Subterrané, e, *a.* som er under Jordens Overflade, underjordisk.
Subtil, e, *a.* tynd, fiin; let, vims, behændig; *fig.* skarp; snedig; skarp,

finbig; spidsfindig; venin –, fiin, let indtrængende Gift; un animal –, et let og vimst Dyr; des tours –s, behændige Kunster; avoir la vue –e, have et skarpt Syn; argument –, spidsfindigt Beviis; (Fauc.) mal –, Ædesyge hos Falken.

Subtilement, *ad.* behændigt; fiffigt, listigt; skarpsindigt; spidsfindigt, findrigt.

Subtilisation, *f.* (Chi.) Fortyndelse af en Essents ved Ildens Hjælp.

Subtiliser, *v. a.* gjøre finere, tyndere; *fig.* bedrage paa en listig Maade (*v.*); *v. n.* behandle en Sag spidsfindigen, gruble over samme, haardkløve.

Subtilité, *f.* Fiinhed, Tyndhed; Lethed, Behændighed; *fig.* Skarpsindighed, Spidsfindighed; *pl.* snedige Kunster, Rænker; spidsfindige Argumenter, Haarkløverier.

Subulé, e, *a.* (Bot.) syldannet.

Suburbicaire, *a.* henhørende til Roms Kirkedistrict.

Subvenir, *v. n.* komme til Hjælp, staae bi; sørge for, bestride; – aux misérables, hjælpe el. lindre de Trængendes Nød; on ne peut – à tout, man kan ikke bestride Alt; – aux besoins de q., afhjælpe Ens Fornødenheder.

Subvention, *f.* tilstaaet Understøttelse; overordentligt Pengebidrag i Nødsfald el. til en uforudseet Statsudgift.

Subventionner, *v. a.* tilstaae offentlig Pengehjælp; yde Extrahjælp el. Pengebidrag i betrængte Øieblikke.

Subversif, ive, *a.* forstyrrende, omstyrtende, ødelæggende (kun *fig.*).

Subversion, *f.* Omstyrtning, Ødelæggelse (kun i fig. Forst.). [(*fig. p. u.*).

Subvertir, *v. a.* omstyrte, ødelægge

Suc, *m.* Saft, Vædske; *fig.* det Bedste, det Væsentligste; il a bien profité de ce livre, il en a tiré tout le –, han har høstet god Nytte af denne Bog; han har uddraget Kjernen af samme.

Succédané, e, *a.* (Pharm.) som kan bruges istedetfor et andet (om Lægemidler); *s. m.* Lægemiddel af samme Virkning som et andet; –es, *f. pl.* (Ant.) Offere, bestemte til at træde i Stedet for andre, der ikke havde været gunstige.

Succéder, *v. n.* følge efter, afløse; arve; lykkes (*p. u.*); la nuit succède au jour, Natten følger paa Dagen; – à un royaume, arve et Kongerige; être habile à –, være arveberettiget; tout lui succède à souhait, Alt lykkes ham efter Ønske; les jours se succèdent, mais ne se ressemblent pas, Aften er ikke Morgen liig.

Succenturiaux, *s.* og *a. m. pl.* (An.) Binyrer, kirtelagtige Legemer ved Øverdelene af Nyrerne.

Succès, *m.* Udfald, god Fremgang; Held, Lykke; cette entreprise a eu tout le – qu'on désirait, dette Foretagende har havt alt det Held, man kunde ønske; obtenir du – dans les lettres, gjøre Lykke i Videnskaberne; un – d'estime, et almindeligt Held (om et literairt el. dramatisk Arbeide); un – fou, un – d'enthousiasme, en uhørt, overdreven Lykke; un – de bon aloi, et fortjent Held; (med et Eiendomsadj. bruges det, i Tale om Ting, i *sing.*, og i Tale om Personer, i *pl.*) ses – dans la littérature, den Lykke, han har gjort i Literaturen.

Successeur, *m.* Eftermand, Efterfølger (ogs. om et Fruentimmer). [tigelse.

Successibilité, *f.* (Jur.) Arveberet-

Successible, *a.* (Jur.) som er i Stand til at arve, arveberettiget.

Successif, ive, *a.* som følger paa hinanden uden Afbrydelse, som skeer efterhaanden, efter kort Mellemrum; (Jur.) arvelig; droit –, Arveret.

Succession, *f.* uafbrudt Følge, Række; Arv; Arvefølge; – au trône, Thronfølge; la – des temps, Tidernes Følge; par – de temps, gjennem en lang, uafbrudt Tidsrække; accepter une –, modtage en Arv.

Successivement, *ad.* efterhaanden; den ene efter den anden.

Succin, *m.* Rav.

Succinct (et udt. kt), e, *a.* kortfattet; sammentrængt; il est – dans ses réponses, han giver korte Svar; je serai –, jeg vil fatte mig kort; *fig.* og *plais.* un repas –, et let, knapt Maaltid.

Succinctement, *ad.* korteligen, i faa Ord; *fig.* og *fa.* dîner –, holde et let og tarveligt Maaltid.

Succinique, *a.* (Chi.) acide –, Ravsyre, Bernsteensyre.

Succion, *f.* Sugning, Udsugning.

Succomber, *v. n.* bukke under, ligge

under; give efter for; tabe; døe; — à la tentation, ikke kunne modstaae Fristelsen, overvindes af samme; le malade a -é, den Syge har maattet bukke under, er gaaet bort.

Succube, m. Spøgelse i kvindelig Skikkelse; Mareriden.

Succulemment, ad. paa en kraftig, nærende Maade.

Succulent, e, a. saftfuld, saftig; kraftig, nærende; fruits -s, saftrige Frugter; -es, f. pl. (Bot.) Planter med saftrige Blade.

Succursale, f. Annexkirke; filial Hospital; filial Indretning (ogs. a. f. église —).

Succursaliste, m. Præst, som besørger Tjenesten paa en Andens Vegne i en Annexkirke (s. s. desservant).

Sucement, m. Sugen.

Sucer, v.a. suge; indsuge; udsuge; — avec le lait, indsuge med Moders-mælken; vænne sig til Noget fra den tidligste Barndom; il a des parents qui le sucent, han har Slægtninge, som suge ham, som lidt efter lidt fortære hvad han eier.

Sucet, m. (H. n.) lille Sugefisk.

Suceur, m. En, som udsuger Saar, for at helbrede samme.

Suçoir, m. (H. n.) Sugerør.

Suçon, m. Plet paa Huden efter Sugen.

Suçoter, v.a. suge lidt og tidt; fa.

Sucre, m. Sukker; — brut, raat Sukker; — en poudre, Pudersukker; — raffiné, Raffinade; — candi blanc, hvidt Candis; — candi rouge, bruunt Candis; — de betteraves, Runkelroesukker; pain de —, Sukkertop; en pain de —, kegleformigt; prov. c'est un apothicaire sans —, han mangler de nødvendigste Ting til sit Fag; il est tout — et tout miel, han er saa sukkersød, saa fledsk.

Sucré, e, p. og a. sukkret, sukkersød; s.f. cette dame fait la -e, denne Dame agerer den Ærbare, den Uskyldige. [komme Sukker i el. paa.

Sucrer, v. a. bestrøe med Sukker,

Sucrerie, f. Sukkerraffinaderi (hellere: raffinerie); pl. Sukkergodt, Sukkerkager.

Sucrier, m. Sukkerbøsse, Sukkerdaase; Skuffe el. Kasse, hvori der gjemmes Sukker; Sukkersyder, Arbeider i et Sukkerraffinaderi; Sukkerhandler (pop. p. u.).

Sucrin, a.m. sukkersød; kun i Udtr. melon —, sukkersød Melon.

Sud, m. Syd; Søndenvind; (Mar.) faire le —, styre imod Syden; ... a. le vent est —, Vinden er Sønden; pôle —, Sydpol; latitude —, sydlig Brede. [Feber ledsaget af megen Sved.

Sudatoire, a. (Méd.) fièvre —,

Sud-est (st udt.), m. Sydost; Sydostvind; sud-est-quart-est, Sydost til Ost (S.O.t.O.); sud-est-quart-sud, S.O.t.S.; ... a. le vent est sud-est, Vinden er Sydost.

Sudorifère el. oftere sudorifique, a. (Méd.) svedddrivende, s.m. Svedemiddel.

Sud-ouest (st udt.), m. Sydvest; Sydvestvind; sud-ouest-quart-ouest, S. V. t. V.; sud-ouest-quart-sud, S.V.t.S.; sud-quart-sud-ouest, S.t. S. V.; sud-sud-est, S. S. O.; sud-sud-ouest, S.S.V.

Suède, f. Sverrig.

Suédois, e, Svensker; a. svensk.

Suée, f. pludselig Angst, uventet Forskrækkelse (pop.); stor Udgift.

Suer, v. n. svede; afsætte Fugtighed; fig. arbeide meget, gjøre sig megen Umage; fig. og fa. faire —, indjage Skræk; kjede ved lang Passiar; ... v. a. udsvede (kun i nogle enkelte Talemaader); — les grosses gouttes, svede store Draaber; — du sang, svede Blod; — sang et eau, gjøre sig al optænkelig Umage for at sætte Noget igjennem; — une maladie vénérienne, uddrive en venerisk Sygdom ved Svedemiddel; — des feuilles de tabac, udtrække Fugtighed af Tobaksblade.

Suerie, f. Bygning, hvori Fugtighed udtrækkes af Tobaksblade.

Suette, f. Svedefeber.

Sueur, f. Sved; prov. gagner son pain à la — de son corps, à la — de son front, tjene sit Brød i sit Ansigts Sveed; pl. Anstrængelse, Umage; après bien des fatigues et des sueurs, efter megen Anstrængelse og Strabads.

Suffètes, m. pl. (Ant.) første Øvrighedspersoner i det gamle Carthago.

Suffire, v. n. være nok, være tilstrækkelig; bestride, overkomme; peu de bien suffit au sage, den Vise nøies med Lidt; il ne saurait — à tout, han

kan ikke overkomme Alt; cela suffit, cela me suffit el. blot suffit, det er nok; *prov.* à chaque jour suffit sa peine, hver Dag har sin Plage; *v. imp.* il suffit d'un seul, en Eneste er nok; *v. pr.* se – à soi-même, være sig selv nok.

Suffisamment, *ad.* nok, tilstrækkeligen.

Suffisance, *f.* Tilstrækkelighed; Indbildskhed, dum Forfængelighed; prenez-en votre –, tag saa Meget deraf som De bruger; *prov.* qui n'a –, n'a rien, det nytter ikke, at man eier nok saa meget, naar man ikke er tilfreds dermed; il est plein de –, han er fuld af Indbildskhed; à –, en –, *loc. ad.* tilstrækkeligen, nok.

Suffisant, e, *a.* tilstrækkelig; hovmodig, indbildsk; dygtig (i d. Betydn. kun naar det forenes med et andet beslægtet Ord); *s.* Indbildsk; faire le –, give sig en stolt og vigtig Mine.

Suffocant, e, *a.* kvælende.

Suffocation, *f.* Kvælen; Vanskelighed ved at drage Veiret, Tab af Aandedrættet; Stikflod.

Suffoquer, *v. a.* kvæle; *v. n.* kvæles; *fig.* og *fa.* cela suffoque, det er ikke til at udholde (om en Fortælling, der vækker Indignation); – de colère, have ondt ved at tæmme sin Vrede, briste af Vrede; viande suffoquée, Kjød af kvalte Dyr.

Suffragant, *m.* Suffragan, Biskop, som staaer under en Erkebisp, el. som ikke selv har Bispestol, men fungerer i en Andens Sted; *a.* (om Biskopper) afhængig af Erkebispen.

Suffrage, *m.* Valgstemme; Bifald; donner son – à q., give En sin Stemme; il a enlevé tous les –s, han har vundet Alles Bifald; *pl.* Bønner til Helgenernes Ihukommelse; Helgenernes Forbønner for de Troende.

Suffumigation, *f.* (Méd.) Røgning til at forjage slette Dunster (s. s. fumigation).

Suffusion, *f.* Udflyden af Blodet el. Galden mellem Huden og Kjødet; – de l'œil, den graae Stær; *v.*

Suggérer (udt. suguejéré), *v.a.* indskyde, indgive, indblæse (qc. à q.); – un testament, bevæge En til at gjøre Testament til Skade el. Fordeel for en Anden.

Suggeste, *m.* (Ant.) de romerske Keiseres Loge el. Plads i Skuespilhuset. [lelse, Tilskyndelse (i slet Forst.).

Suggestion, *f.* Indskydelse, Overtalelse

Sugillation, *f.* blaa Plet af Stød; (Méd.) rød Plet paa Huden i Meslinger, ondartet Feber o. desl.

Suicide, *m.* Selvmord; *m.* og *f.* Selvmorder, Selvmorderske.

Suicider (se), *v. pr.* tage sig selv af Dage, begaae Selvmord.

Suie, *f.* Sod; noir comme de la –, overordentlig sort.

Suif, *m.* Talg, Tælle; du – en branche, raa Tælle; du – en jatte, – en pain, Formtælle; chandelles de –, Tællelys.

Suifer, *v.a.* s. suiver.

Suint, *m.* fedagtig Sved hos uldbedækte Dyr. [Sved, af Fugtighed.

Suintement, *m.* Afsætning af

Suinter, *v. n.* afsætte en Vædske draabeviis, lidt efter lidt udsvede Fugtighed, dryppe.

Suisse, *m.* Schweitser; Schweitsisk, det schweitsiske Sprog; Portner, Dørvogter; *fig.* og *fa.* raa, brutalt el. uvidende Menneske; *f.* Schweits; *a.* schweitsisk.

Suisserie, *f.* Portnerværelse; Værtshuus, som holdes af Portneren i et Hotel. [sisk Fruentimmer.

Suissesse, *f.* Schweitserinde, schweit-

Suite, *f.* Følge, de Efterfølgende; Æresfølge; Omgivelser, Tjenerskab; Efterkommere; Fortsættelse; Række; Orden, Sammenhæng; Virkning af en Begivenhed; *pl.* ubehagelige Følger; il avait une brillante –, han havde et glimrende Følge; il n'a point de –, han har ingen Børn el. Slægtninge; il n'y a point de – dans sa conduite, han opfører sig uden al Plan; il n'a pas de – dans l'esprit, il n'a pas l'esprit de –, han formaaer ikke med Stadighed at forfølge en Tanke, han besidder ingen stadig Tankegang; il n'y a point de – dans ce discours, der er ingen Sammenhæng i denne Tale; cela peut avoir des –s, det kan have slemme Følger; à la – de, *loc. ad.* i Ens Følge; bag efter; être à la – d'une affaire, forfølge en Sag; give Agt paa Alt hvad der staaer i Forbindelse med samme; ... de –, *loc. ad.* efter hinanden, i Sammenhæng; il ne saurait dire deux mots de –, han kan ikke sige to Ord i

Sammenhæng; tout de –, strax; øieblikkeligen, uden Opsættelse; ... par –, *loc. ad.* følgeligen; *loc. pp.* ifølge; par – de cet arrangement, ifølge denne Overeenskomst.

Suites, *f.pl.* s. luites. [(om Traad).

Suivable, *a.* jevnt el. glat spundet

Suivant, *pp.* overeensstemmende med, efter; i Forhold til; – le cours ordinaire de la vie, overeensstemmende med Livets almindelige Gang; selon la loi de la nature, ifølge Naturens Lov [selon bruges om en nødvendig Følge; suivant, om en Overeensstemmelse]; – ses forces, i Forhold til sine Kræfter; ... – que, *loc.conj.* eftersom.

Suivant, e, *a.* følgende, efterfølgende, ledsagende; *s.m.* Personer, som hører til Ens Følge el. Ens Paarørende; lui et tous ses suivants, han og hans Følge (v.); il n'a ni enfants ni –s, han har hverken Børn el. Nærpaarørende. [Soubrette.

Suivante, *f.* (Th.) Kammerpige,

Suiver, *v. a.* overstryge med Talg.

Suivi, e, *p.* flittigt besøgt; vedholdende; sammenhængende; ce prédicateur est fort –, denne Prædikant har mange Tilhørere; attention –e, vedholdende Opmærksomhed; discours bien –, en sammenhængende Tale.

Suivre, *v. a.* følge; forfølge; ledsage, geleide; fortsætte, vedblive; holde Øie med, belure; udøve; hylde, antage; jevnligt besøge; være opmærksom paa; rette sig efter; hengive sig til; *v.n.* følge efter, gaae bag efter; blive ved; være en Følge af; *v. pr.* følge paa hinanden; staae i Forbindelse med hinanden; – un chemin, følge en Vei; fortsætte samme; – les ordres de q., følge Ens Befalinger, rette sig efter samme; – une affaire, forfølge en Sag med Vedholdenhed; søge at komme til Kundskab om Alt hvad der angaaer samme; – sa pointe, fortsætte sit Forehavende; – le parti de q., antage Ens Parti, hylde samme; – sa vocation, følge sit Kald, hellige sig samme; – le parti des armes, hellige sig til Krigsstanden; – un prédicateur, høre flittigen en Prædikant; – un homme suspect, holde Øie med en mistænkt Person; – sa passion, hengive sig til sin Lidenskab; *prov.* qui m'aime me suive, den, som har mig kjær, maa følge mig; il suit de là que.. deraf følger at (med l'indic.); les parties de son discours se suivent bien, der er god Forbindelse el. Sammenhæng mellem de enkelte Dele af hans Tale.

Sujet, *m.* Aarsag, Grund; Anledning; Æmne, Stof, Materie; Person (m. H. til Dygtighed el. Opførsel); (Gr.) Subject; (Mus.) Thema; (Jard.) vildt Skud; j'ai – de me plaindre de lui, jeg har Grund til at beklage mig over ham; à quel – avez-vous fait cela? i hvilken Anledning har De gjort det? il est plein de son –, han har godt overtænkt sit Æmne, han har sat sig godt ind i samme; c'est un bon –, det er et skikkeligt el. dygtigt Menneske; un mauvais –, et slet Menneske, som ikke duer til Noget.

Sujet, te, *a.* undergiven, underkastet; afhængig; udsat for; vant til, tilbøielig til; forfalden til; *s.* Undersaat; tous les hommes sont –s à la mort, alle Mennesker ere Døden underkastede; ce maître tient ses domestiques fort –s, denne Herre holder sine Tjenestefolk strængt, han kræver meget af dem; être – à l'heure, hænge i Klokkestrengen; il est – à cette faute, han er hengiven til denne Feil; il est – à boire, han er forfalden til Drik; il est – à la goutte, han lider af Podagra; cette entreprise est –te à bien des difficultés, dette Foretagende er forbundet med mange Vanskeligheder.

Sujétion, *f.* Afhængighed, Undergivenhed, Underkastelse; bunden Stilling; stadig Opvartning; Servitut; la – aux lois, Underkastelse under Lovene; tenir q. dans la –, holde En i underdanig Afhængighed; c'est un emploi d'une grande –, det er et Embede, som medfører megen Tvang, hvori man er meget bunden. [– de fer, svovlsuurt Jern.

Sulfate, *m.* (Chi.) svovlsuurt Salt;

Sulfite, *m.* (Chi.) svovlsyrligt Salt.

Sulfure, *m.* (Chi.) Forbindelse af Svovl med forskjellige Bestanddele.

Sulfuré, e, *a.* (Chi.) indeholdende Svovl, svovlet.

Sulfureux, se, *a.* svovlagt[illegible]

Sulfurique, *a.* (Chi.) svo[illegible] acide –, Svovlsyre.

Sultan, *m.* Sultan; *fig.* stolt, despotisk Menneske; lille Bolster el. Kurv beklædt med Silke til Damernes Toilet.

Sultane, *f.* Sultaninde; Slags tyrkisk Krigsskib.

Sultanin, *m.* tyrkisk Guldmynt.

Sumac el. **sumach** (ch udt. k), *m.* (Bot.) Sumak el. Sumach (bruges især i Beredning af Saffian). [*v.a.* indsuge.

Super, *v. n.* (Mar.) forstoppes;

Superbe, *f.* Hovmod; *v.*

Superbe, *a.* hovmodig; stolt; indbildsk; herlig, fortræffelig, deilig, prægtig; kostbar; pragtfuld; *s.m.* den Hoffærdige, den Hovmodige; une femme –, et deiligt Fruentimmer; un – appartement, en herlig Beboelsesleilighed; il fait un temps –, det er et prægtigt Veir; des bijoux –s, kostbare Juveler; un festin –, et pragtfuldt Gjæstebud; Dieu résiste aux –s, Gud staaer de Hoffærdige imod.

Superbement, *ad.* med Hovmod (*v.*); prægtigen. [List.

Supercherie, *f.* Bedrageri, Kneb,

Superfétation, *f.* (Méd.) Undfangelse af et Foster, hvor der allerede er et; *fig.* Fyldekalk, Pleonasme. [fladen; *p. u.*

Superficiaire, *a.* henhørende til Over-

Superficialité, *f.* Overfladiskhed; *p.u.*

Superficie, *f.* Overflade; det Udvendige; en Overflades Udstrækning; *fig.* overfladisk Kundskab; il s'arrête à la –, han arbeider ikke grundigt, han holder sig til det Overfladiske; (Jur.) la – cède au fonds, hvad der er bygget el. plantet paa en Grund, tilhører Grundeieren.

Superficiel, le, *a.* overfladisk.

Superficiellement, *ad.* paa en overfladisk Maade, uden Grundighed.

Superfin, e, *a.* overordentlig fiin.

Superflu, e, *a.* overflødig; unyttig; *s. m.* det Overflødige. [Ufornødne.

Superfluité, *f.* Overflødighed, det

Supérieur, e, *a.* øverste; høiere; overlegen; *s.* Foresatte, Overhoved; officier –, høi Officeer, Over-Officeer; cour –e, Overret; force –, Overmagt; être – à q. en qc., være En overlegen i Noget; être – à sa place, besidde flere Kundskaber end den Plads, man beklæder, udfordrer; être – aux revers, ikke tabe Modet for Gjenvordigheder; il faut obéir à ses –s, man maa adlyde sine Foresatte.

Supérieurement, *ad.* fortrinligen, ypperligen, fortræffeligt; bedre, ypperligere; il chante –, han synger ypperligt; celui-ci a écrit – à l'autre, denne har stræbet langt bedre end den anden.

Supériorité, *f.* Overlegenhed, Overvægt; Høihed; Fortrin; Klosterforstanders Værdighed, Superiorat; il a la – sur son rival en toute chose, han er sin Rival overlegen i Alt; il a dans son art une – incontestable, han besidder en uimodsigelig Overlegenhed i sin Kunst; il voulait lui faire sentir sa –, han vilde lade ham føle sin Overvægt, sin Høihed.

Superlatif, *m.* (Gr.) Superlativ, høieste Sammenligningsgrad; au –, *loc. ad.* i høieste Grad; il est bête au –, han er erkedum (*fa.*).

Superlatif, ive, *a.* (Gr.) udtrykkende et Superlativ.

Superlativement, *ad.* i høieste Grad; – laid, overordentlig grim (*plais.*).

Supernuméraire, *a.* surnumerair, overcomplet.

Superpartient, e, *a.* (Math.) indeholdende en anden Størrelse et vist Antal Gange tilligemed en Rest, som er en aliquot Deel af samme.

Superposer, *v. a.* (Did.) sætte el. lægge en Ting oven paa en anden.

Superposition, *f.* (Did.) en Linies, en Flades el. et Legemes Lægning paa en anden Linie o. s. v.; et Legemes Stilling ovenpaa et andet.

Superpurgation, *f.* (Méd.) altfor stærk Afføring. [(*v.* nu: surseoir).

Superséder, *v. n.* udsætte, opsætte

Superstitieusement, *ad.* med Overtro, paa en overtroisk Maade; med overdreven Nøiagtighed.

Superstitieux, se, *a.* overtroisk; overdreven nøiagtig, altfor punktlig.

Superstition, *f.* Overtro; overdreven Omhu el. Nøiagtighed, ængstelig Punktlighed.

Supin, *m.* (Gr.) Supinum.

Supinateur, *s.* og *a.m.* (An.) Muskel, ved hvilken Fladen af Haanden bevæges opad.

Supination, *f.* (An.) Haandens Tilbagebøining; (Méd.) en Syges liggende Stilling paa Ryggen.

Supplantateur, trice, *s.* En, som fortrænger el. stikker en Anden ud.

Supplantation, *f.* Fortrængelse.

Supplanter, *v. a.* fortrænge En el. stikke En ud.

Suppléant, e, *s.* og *a.* En, som træder i en Andens Sted ved Forfald; Suppleant.

Suppléer, *v. a.* tilføie det Manglende; – q., træde i Ens Sted; *v. n.* raade Bod paa (à), erstatte, afhjælpe; ce sac doit être de mille francs, ce qu'il y aura de moins, je le suppléerai, denne Pose skal indeholde 1000 Frcs., hvad der er mindre, skal jeg tilføie; si vous ne pouvez venir, je vous suppléerai, hvis De ikke kan komme, skal jeg møde for Dem; – les cérémonies du baptême, tilføie Daabsceremonierne i Kirken for et Barn, som er blevet hjemmedøbt; la valeur supplée au nombre, Tapperhed erstatter Antallet.

Supplément, *m.* Erstatning; Tilgift; Tillæg til et Skrift; Tillægsblad til en Avis; (Gr.) Udfyldning af de manglende Ord i et elliptisk Udtryk (*v.*); (Th.) prendre un –, tage en Billet til en bedre Plads imod at tilføie Forskjellen i Priserne.

Supplémentaire, *a.* udfyldende, tjenende til Supplement.

Supplétif, ive, *a.* (Prat.) fuldstændiggjørende, udfyldende.

Suppliant, e, *s.* bønfaldende, ydmygt bedende; *s.* Supplicant.

Supplication, *f.* ydmyg Bøn, Ansøgning; *pl. forh.* Parlamentets mundtlige Forestillinger til Kongen; (Anc.) offentlige Takkebønner.

Supplice, *m.* legemlig Straf, Livsstraf; Retterſted; *fig.* Marter, Kval, Pine; Plage, Kummer; condamner q. au dernier –, dømme En til Døden; mener q. au –, føre En til Retterstedet; les –s éternels, Helvedstraffe; être au –, udstaae megen Kummer, være som paa Pinebænken, udstaae Dødsangst.

Supplicié, e, *s.* Forbryder, dømt til at henrettes; en Henrettet.

Supplicier, *v. a.* straffe paa Livet, henrette (alm. exécuter); *fig.* martre.

Supplier, *v. a.* bønfalde, ydmygt bede; ansøge.

Supplique, *f.* Ansøgning, Bønskrift; *fa.* ayez égard à ma –, behag at laane Øre til min Bøn.

Support, *m.* Støtte; Stolpe; *fig.* Hjælp, Bistand, Understøttelse; (Méc.) Underlag; *pl.* (Blas.) Skjoldbærer; ... il est le – de sa famille, han er sin Families Støtte; il n'est pas sans –, han fattes ikke Beskyttere.

Supportable, *a.* som kan udholdes; taalelig; undskyldelig (i d. Betydn. alm. negtende); une douleur –, en Smerte, som kan udholdes; cela n'est pas – à un homme de son âge, det lader sig ikke undskylde hos et Menneske i hans Alder.

Supportablement, *ad.* taaleligen, mirdelmaadigen; *p. u.*

Supportant, e, *a.* (Blas.) bærende, understøttende (om Skjoldbjælken).

Supporter, *v. a.* bære, understøtte; taale, udholde; finde sig i Noget med Taalmodighed; – le froid, udholde Kulde; cet ouvrage ne supporte pas la critique, dette Arbeide taaler ikke at critiseres, det er under al Critik.

Supposable, *a.* som kan forudsættes.

Supposé, e, *p.* og *a.* forudsat; antaget; foregivet, opdigtet; nom –, falsk, opdigtet Navn; enfant –, understukket Barn; cela –, under den Forudsætning; *pp.* under Forudsætning af; – ces principes, gaaende ud fra disse Principer: – que, *conj.* forudsat at, i Forudsætning af.

Supposer, *v. a.* forudsætte; antage; foregive, opdigte; understikke; *v. pr.* anføre sig selv som Exempel; tænke sig i Ens Sted; supposons que ce fait soit vrai, lader os forudsætte, at dette Factum er sandt; supposons qu'il réussisse, lader os forudsætte, at det lykkes ham; je suppose qu'il est honnête homme, jeg antager, at han er et skikkeligt Menneske; – un testament, fremkomme i Retten med et falsk Testament; – un enfant, understikke et Barn, udgive det for at høre til Forældre, der ikke vedkomme det.

Supposition, *f.* Forudsætning; Formodning, Gisning; Opdigtelse, falsk Foregivende; – d'un contrat, en falsk Contracts Udgivelse for sand; – d'enfant, Understikning af et Barn, el. sammes Udgivelse for at høre til Forældre, der ikke vedkomme det; – de part, et Fruentimmers falskelige Udgivelse som Barnemoder.

Suppositoire, *m.* (Chir.) Stikpille til at purgere efter.

Suppôt, m. Medlem af et Samfund (v.); Tilhænger, Haandlanger, Medhjælper (i slet Forst.); c'est un – de Satan, det er et Djævels Menneske, et ondt Menneske.

Suppression, f. Undertrykkelse, Ophævelse, Afskaffelse; Fortielse, Udeladelse; (Méd.) Forstoppelse; la – d'un emploi, Ophævelse af et Embede; la – d'un impôt, Afskaffelsen af et Paalæg; – de mois el. de règles el. blot –, Ophør, Standsning af Fruentimmerets Maanedlige; (Jur.) – de part el d'enfant, Fødsel i Dølgsmaal.

Supprimer, v. a. undertrykke, afskaffe, ophæve, standse, lægge Beslag paa; fortie; bortskære; – des impôts, ophæve Paalæg; – la moitié d'un discours, bortskære Halvdelen af en Tale; – un journal, lægge Beslag paa et Dagblad; – des détails, forbigaae el. fortie Omstændigheder.

Suppurant, e, a. som buldner med Materie (om Saar).

Suppuratif, ive, a. (Chir.) som befordrer Buldning, som trækker Materie til; s. m. Middel dertil.

Suppuration, f. (Chir.) Dannelse af Materie i et Saar; Buldning.

Suppurer, v. n. buldne, sætte Materie. [slag, Optælling.

Supputation, f. Overregning, Over-

Supputer, v. a. beregne, udregne; v. n. gjøre Overslag over.

Suprématie, f. den engelske Konges øverste Myndighed i Kirkesager.

Suprême, a. øverste, høieste; l'autorité –, den øverste Myndighed; l'être – det høieste Væsen; le chef – de l'état, Statens Overhoved; les volontés –s d'un mourant, en Døendes sidste Villie; au – degré, loc. ad. i høieste Grad, overordentligt.

Sûr, e, a. vis, utvivlsom; paalidelig; sikker, vis paa hvad der vil skee; fast, uden Fare; nouvelle –e, vis, paalidelig Efterretning; rien n'est si –, Intet er vissere; l'affaire est –e, den Sag slaaer ikke feil, dens Udfald er vis; il a la mémoire –e, han har en tro Hukommelse; avoir le jugement –, have et rigtigt, sundt Omdømme; avoir la main –e, have en fast, sikker Haand; ce cheval a le pied –, denne Hest staaer godt fast, snubler ikke; être – de son fait, være vis i sin Sag; être – de q., stole paa En, forlade sig paa En; c'est un ami –, det er en Ven, man kan stole paa; le temps n'est pas –, Veiret er ikke til at stole paa; il ne fait pas – en ce lieu-là, man er ikke i Sikkerhed, ikke uden Fare der; mettre q. en lieu –, bringe En hen paa et sikkert Sted, hvor han er uden Fare; el. bringe En i Forvaring, under Varetægt; s. m. le plus –, det Sikkreste, det sikkreste Middel, den bedste Udvei; il a pris le plus –, han har grebet det bedste Middel; ... à coup –, loc. ad. ufeilbarligen; pour –, loc. ad. ganske sikkert; pour –, il viendra, han kommer ganske sikkert.

Sur, pp. paa, over; mettez le livre – la table, læg Bogen paa Bordet; – nos têtes, over vore Hoveder; d. Præp. bruges desuden i samme Betydn. som à, de, dans, vers, après, près, chez: il a mis quatre chevaux sur (à) sa voiture, han har spændt fire Heste for sin Vogn; – (de) dix propos de ville, y en a-t-il deux de vrais? af ti Byrygter er der to sande? la clef est – (dans) la porte, Nøglen sidder i Døren; il viendra – (vers) les quatre heures, han kommer henved Klokken fire; fermer la porte – (après) soi, lukke Døren efter sig; juger – (d'après) les apparences, dømme efter Skinnet; la maison est – (tout proche) le grand chemin, Huset ligger tæt ved Landeveien; il a de l'argent sur lui, han har Penge hos sig (chez lui, hjemme); il y a diversité d'opinions – (touchant) cette question, der er forskjellige Meninger om dette Spørgsmaal; ... d. Præp. bruges endnu i mange særegne Talemaader; se coucher – un projet, lægge sig med Hovedet fuldt af et Project; revenir – ses pas, vende tilbage hvorfra man er kommen; tale igjen om hvad der var ligesom glemt; prendre q. – le fait, gribe En i Gjerningen; le prendre – un ton bien haut, opføre sig stolt, hovmodigen; – votre parole, i Tillid til Deres Ord el. Løfte: être – le qui-vive, være i en ængstelig, bekymret Tilstand; je l'ai payé – le pied de trente francs, jeg har betalt det med 30 Frank; être – le pied de bel-esprit, ansees for et vittigt Ho-

ved; être – un bon pied dans le monde, have Anseelse i det Offentlige, staae paa en god Fod; demeurer – son appétit, høre op at spise, mens man endnu har Appetit; être – les crochets de q., leve paa Ens Bekostning; il prend trop – soi, han paatager sig altfor mange Ting; être – un ton badin, være stemt i en spøgende Tone; chanter –, synge efter; régler –, rette efter; prendre exemple –, tage Exempel efter; tirer –, falde i (om Farver); donner –, vende ud til; *loc. ad.* – toute chose (toutes choses), fremfor Alt; brochant – le tout, ovenikjøbet; – le tout, i det Hele taget.

Sur, e, *a.* suur, stram, beesk.

Surabondamment, *ad.* overflødigen, mere end tilstrækkeligen.

Surabondance, *f.* stor Overflødighed; par –, til Overflod.

Surabondant, e, *a.* overflødig, altfor rigelig; *s. m.* det Overflødige.

Surabonder, *v. n.* være i stor Overflod, være meget overflodig.

Surachat, *m.* (Mon.) Godtgjørelse for Metaller, som leveres til Mynten.

Suracheter, *v. a.* kjøbe altfor dyrt, betale for dyrt. [høit, for skingrende.

Suraigu, e, *a.* (Mus.) stemt for

Surajouter, *v.a.* tilføie endnu mere.

Sural, e, *a* (An.) henhørende til Læggen; *pl. m.* -raux.

Sur-aller, *v.n.* (Ch.) løbe over Vildtets Spor uden at give det tilkjende (om Jagthunde).

Sur-andouiller, *m.* (Ch.) største Spids paa en Hjortetakke.

Surannation, *f.* (Jur.) et Documents Ugyldighed for dets Ælde el. formedelst Forsømmelse af dets Fornyelse; lettres de –, Fornyelsesbreve, hvorved de forældede igjen sættes i Kraft.

Suranné, e, *p.* og *a.* forældet, gammeldags, gaaet af Brug; gaaet af Kraft.

Suranner, *v. n.* (Jur.) blive for gammel, forældes, gaae ud af Kraft.

Sur-arbitre, *m.* Overvoldgiftsmand (alm. tiers-arbitre).

Surard, *a. m.* kun i Udtr. vinaigre –, Hyldeblomsteræddike.

Surbaissé, e, *p.* og *a.* (Arch.) nedtrykt henimod Midten, trykket (om Buer og Hvælvinger).

Surbaissement, *m.* (Arch.) en Bues Fortrykning; nedtrykt Deel af samme.

Surbaisser, *v. a.* (Arch.) opføre en Bue el. Hvælving, saa at den bliver lavere end Cirkelbuen.

Surban, *m.* (Mar.) Lugkarm.

Sur-bande, *f.* (Chir.) yderste Bind uden om Omslag.

Surcens, *m.* (Féo.) Lehnsafgift foruden Grundskatten.

Surcharge, *f.* ny Byrde; *fig.* ny Bekymring, Forøgelse i Kummer el. Sorg; Tilføielse el. Forandring i et Document enten ved at skrive mellem Linierne el. ved at forandre de først brugte Udtryk.

Surcharger, *v. a.* overlæsse; paalægge overdrevne Afgifter; gjøre en Forandring i et Document ved Overskrivning; – q. d'affaires, overlæsse En med Forretninger; se – l'estomac, overlæsse sin Mave med Fødevarer.

Surchauffer, *v. a.* (Forg.) ophede et Stykke Jern altfor stærkt, saa at det for en Deel forbrændes.

Surchauffure, *f.* Ridse el. Blære i Staal formedelst altfor stærk Ophedning.

Surcilier, *m.* udvendig Fordybning i Panden; *a.* (An.) liggende over Øienbrynene.

Surcomposé, e, *a.* (Gr.) dobbelt sammensat (om Tider, der ere dannede ved en sammensat Tid af avoir); (Bot.) feuille –e, fleerstilket Blad.

Surcomposé, *m.* (Chi.) et oftere sammensat Legeme.

Sur-costal, e, *a.* (An.) beliggende om Ribbenene; *m.* Ribbeensmuskel; *pl.* sur-costaux.

Surcouper, *v. n.* (Jeu) overstikke.

Surcroissance, *f.* unaturlig Udvært.

Surcroît, *m.* Tilvært, Forøgelse; pour – (el. par un –) de malheur, til endnu større Ulykke.

Surcroître, *v.n.* voxe stærkt ud (om dødt Kjød i Saar); *v.a.* forøge altfor meget, opskrue (*v.*).

Surdâtre, *m.* tunghørig; *p. u.*

Sur-demande, *f.* (Pal.) overdreven Fordring; *p. u.*

Surdent, *f.* Tand, som skyder frem udenfor de andre; dobbelt Tand.

Surdité, *f.* Døvhed; (Joa.) mørk Plet paa Ædelstene. [overforgylde.

Surdorer, *v. a.* forgylde stærkt,

Surdos, m. (Sell.) Krydsrem paa Hestetøi.

Sureau, m. (Bot.) Hyld.

Surement, ad. sikkert, trygt; ganske vist, tilforladeligen.

Suréminent, e, a. udmærket i høieste Grad.

Surenchère, f. Overbud.

Surenchérir, v. n. gjøre et Overbud, overbyde.

Sur-épineux, se, a. (An.) beliggende ovenover Rygraden.

Surérogation, f. Udøvelse af mere end hvad man ved Religionens Forskrifter er pligtig til; fa. Opfyldelse af mere end hvad man har lovet; par –, til Overflod, endydermere.

Surérogatoire, a. som overskrider hvad man er pligtig til.

Suret, te, a. lidt suur, syrlig.

Sûreté, f. Sikkerhed; Fasthed; Caution, Pant; lieu de –, trygt, sikkert Sted; mettre q. en lieu de –, bringe En hen paa et sikkert Sted; sætte En i Fængsel; en – de conscience, med frelst Samvittighed; je vous donne mon argent, mais où est ma –, jeg giver Dem mine Penge, men hvor er min Sikkerhed, mit Pant.

Surexcitation, f. (An.) et Organs overspændte Anstrængelse.

Surexciter, v.a. røre, vække, tilskynde stærkt, oplive; v.pr. opmuntre hinanden.

Surface, f. Overflade; fig. det Ydre, det Udvortes; il s'arrête à la – des choses, han holder sig kun til Tingenes Ydre.

Surfaire, v. a. forlange mere for Noget end det er værdt; v.n. opskrue sine Priser.

Surfaix, m. (Sell.) Overgjord, som gaaer om Bugen og Ryggen paa Hesten.

Surfeuille, f. Hinde, som indslutter Knoppen.

Surfleurir, v. n. blomstre paa Ny efter at have sat Frugt.

Surgarde, m. anden Opsynsmand, Hjælpevægter.

Surgeon, m. Skud af en Stamme, Rodskud; fig. Afkom el. Descendant (v.); – d'eau, naturligt Kildevæld (v.).

Surgir, v.n. ankomme, lande; fig. fremtræde, fremstaae; – au port, naae sine Ønskers Maal; cela a fait – de nouvelles difficultés, det har fremkaldt nye Vanskeligheder.

Surglacer, v. a. overtrække med en glindsende Farve.

Surhaussement, m. Forhøielse, Stigen i Priis.

Surhausser, v. a. (Arch.) hæve en Bue op over den krumme Linie; fig. forhøie Prisen endnu mere.

Surhumain, e, a. overmenneskelig.

Surintendance, f. Overopsyn; Overopsynsmands Embede, Superintendentur.

Surintendant, s. Overopsynsmand; Superintendent.

Surintendante, f. Superintendentinde; Overbestyrerinde af visse kvindelige Opdragelsesanstalter; Dronningens Overhofmesterinde.

Surjaller, v.a. (Mar.) – son ancre, faae uklart Anker.

Surjet, m. Kastesøm.

Surjeter, v.a. sye Kastesøm; (Prat.) forhøie Prisen (p. u.).

Surjurer, v. a. (Jur.) sætte Fleres Ed imod en Forbryders.

Surlendemain, m. Overmorgen.

Surlier, v. a. (Mar.) takle el. belægge Tampen el. Enden paa et Toug.

Surliure, f. (Mar.) Bevikling af Enden paa et Toug; p. u.

Surlonge, f. Mørbradstykke, Lændestykke.

Surlouer, v.a. leie ud til en ublu Priis.

Surmarcher, v. n. (Ch.) komme tilbage til det forrige Spor, vende tilbage til det samme Sted.

Surmener, v. a. anstrænge (Heste el. Qvæg) over Evne; lade dem kjøre, ride el. drive for hurtigt el. forlænge.

Surmesure, f. Overmaal.

Surmontable, a. overstigelig.

Surmonter, v. a. stige op over; fig. overvinde, beseire; overgaae; v. pr. overvinde sig selv.

Surmoule, f. Form taget efter en Gibsmodel.

Surmouler, v. a. tage en Form efter en Gibsmodel.

Surmoût, m. Viin, som er kommen fra Persekarret uden at være perset el. have gjæret.

Surmulet, m. (H.n.) Slags Mulle (ogs. rouget).

Surmulot, m. (H. n.) stor Markmuus.

Surnager, v. n. svømme ovenpaa; fig. holde sig, bestaae.

Surnaturel, le, a. overnaturlig; overordentlig, mærkelig, vidunderlig.

Surnaturellement, ad. paa en overnaturlig Maade.

Surneigées, f. pl. (Ch.) Vildtets Spor i Sneen.

Surnom, m. Tilnavn, Binavn.

Surnommer, v.a. give En et Tilnavn.

Surnourrir, *v.a.* føde altfor godt.

Surnuméraire, *a.* som er over det bestemte Antal, overcomplet.

Surnumérariat, *m.* Tid, hvori En maa arbeide som Surnumerair.

Suron, *m.* utilberedet Oxehud til Varers Emballering; Balle Varer, indpakkede i en raa Oxehud.

Suros (s udt.), *m.* (Vét.) haard Svulst paa Hestens Been.

Surpaie, *f.* for høi Betaling; Godtgjørelse ovenikjøbet.

Surpartient, e, *a.* (Math.) indeholdende et andet Tal een Gang og desuden en aliqvot Deel af samme.

Surpasser, *v.a.* overgaae, overstige; forbause; *v. pr.* overgaae sig selv; cela surpasse ma portée, det overstiger min Fatteevne; cet évènement me surpasse, denne Begivenhed forbauser mig; il s'est -é lui-même, han har overgaaet sig selv.

Surpayer, *v.a.* betale for dyrt, betale for meget; betale Noget ovenikjøbet. [(épiderme).

Surpeau, *f.* den inderste fine Hud

Surpente, *f.* (Mar.) Toug, hvormed en Kanon trækkes op i et Skib, Kanontalje. [le –, høre til Choret i Kirken.

Surplis, *m.* Messeskjorte; porter

Surplomb, *m.* ikke lodret Stilling; être en –, ikke staae lodret, hænge forover. [have en ikke lodret Stilling.

Surplomber, *v. n.* hænge forover,

Surpluées, *f.pl.* (Ch.) Vildtets Spor paa en vaad Jord.

Surplus, *m.* Overskud, det Øvrige, Rest; au –, *loc. ad.* i Øvrigt, for Resten.

Surpoids, *m.* Overvægt.

Surpoil, *m.* Brudeudstyr; *v.*

Surpousse, *f.* sildigt Planteskud.

Surprenant, e, *a.* overraskende, forbausende, paafaldende, overordentlig.

Surprendre, *v. a.* overraske, overrumple; komme bag paa; overfalde, angribe pludseligt; bedrage, bringe i Vildfarelse; tilsnige sig; opsnappe; blive vaer; forundre, forbause; la pluie nous surprit, Regnen overfaldt os; la mort le surprit au milieu de ses projets, Døden rev ham bort midt i hans Planer; il a surpris ma signature, han har tilsneget sig min Underskrift; – des lettres, opsnappe Breve; j'ai surpris ses larmes, jeg er bleven hans Taarer vaer (som han vilde skjule); cela me surprend, dette forbauser mig; ne surprenez pas votre cheval, gjør ikke Deres Hest sky.

Surpris, e, *p.* overrasket; overrumplet; forbauset.

Surprise, *f.* Overrumpling; Overraskelse; Forbauselse, Forundring; List, Bedrageri; par –, ved Overrumpling; je ne reviens pas de ma –, jeg kan ikke komme mig igjen af min Forundring. [over Lænderne; *pl. m.* -naux.

Surrénal, e, *a.* (An.) beliggende

Sursaut, *m.* pludselig Afbrydelse af Søvnen; bruges kun i Udtr. s'éveiller en –, fare pludseligt op af Søvne.

Surséance, *f.* Opsættelse, Frist.

Sursemer, *v. a.* besaae igjen en allerede tilsaaet Jord.

Surseoir, *v. a.* opsætte, udsætte; bruges især som *v. n.* med à: – au jugement d'une affaire, udsætte Dommen i en Sag.

Sursis, *m.* Frist, Opsættelse.

Sursis, e, *p.* opsat, udsat.

Sursolide, *s.* og *a.* (Alg.) fjerde Potens af en Størrelse; fjerde Grad; *p.u.*

Surtaux, *m.* overdreven Taxering; altfor høit ansat Afgift; *p. u.*

Surtaxer, *v. a.* vurdere altfor høit.

Surtiré, *m.* (Com.) den, paa hvem der er trukket en Vexel, som accepteres; *p. u.* [den yderste slettere Uld af.

Surtondre, *v. a.* – la laine, klippe

Surtonte, *f.* Uld, som afskæres efter den første Klipning.

Surtout, *m.* Overkjole; Bagagekarre; Bordopsats til Blomster, Frugter o. desl.; (Fond.) yderste Form, som ved Klokkestøbning udholder Ildens Virkning. [melig, især.

Surtout, *ad.* fremfor Alt, fornem-

Surveillance, *f.* Opsyn, Tilsyn, Aarvaagenhed.

Surveillant, e, *a.* aarvaagen, paapasende; *s.* Opsynsmand; Paapasser, Paapasserske.

Surveille, *f.* næstforegaaende Dag; la – de son départ, den anden Dag forud før hans Afreise.

Surveiller, *v. n.* have Opsyn med, vaage over; – à tout ce qui se passe, passe paa Alt hvad der foregaaer; *v. a.* – q., holde Øie med En.

Survenance, *f.* (Pal.) uventet Ankomst (af en uventet tilkommende Ar-

ving efter et afsluttet Testament), uventet Fordring. [uventet (som oftest i *pl.*).

Survenant, e, *s.* En, som kommer

Survendre, *v. a.* sælge til for høi Priis; *v. n.* være for dyr.

Survenir, *v. n.* komme uventet; træffe ind; komme til ovenikjøbet; s'il me survient des affaires, dersom jeg faaer uventede Forretninger; il lui est survenu une maladie, der er tilstødt ham en Sygdom. [høi Priis.

Survente, *f.* Salg til overdreven

Surventer, *v. a.* (Mar.) kule op, blæse op. [uventet, tilstødt.

Survenu, e, *a.* som er kommen

Survêtement, *m.* Klædning, som man har trukken over en anden; *p.u.*

Survêtir, *v. a.* trække en Kjole over en anden. [af et altfor fuldt Kar.

Survider, *v. a.* hælde Noget ud

Survie, *f.* (Pal.) Overleven; en cas de —, i Tilfælde af at han el. hun bliver den længstlevende.

Survivance, *f.* Løfte paa et Embede efter en Andens Død.

Survivancier, ère, *s.* En, som har erholdt Løfte paa at erholde en Andens Post efter hans Død. [levende.

Survivant, e, *s.* og *a.* den Over-

Survivre, *v.n.* overleve (à q.); *v.pr.* se — à soi-même, overleve sig selv, tabe sine Evner før Døden; se — dans ses enfants, dans ses ouvrages, efterlade Børn el. Værker, der vedligeholde Erindringen om Ens Virken i Livet.

Sus (s udt.), *pp.* paa; bruges kun i Udtr. courir — à q., gaae løs paa En, gaae til Livs; .... *int.* op! velan! *fa.* .... en —, *loc. ad.* desforuden, ovenikjøbet, mere end; la moitié en —, det Halve af en Sum lagt til samme; (Fin.) le tiers, le quart en —, en Størrelse, som naar den lægges til en vis Sum, giver en Totalsum, hvoraf den udgjør en Trediedeel el. en Fjerdedeel.

Sus-bande, *f.* (Art.) Jernbøile over Kanontappen, naar Kanonen er paa Lavetten. [dom hos flere Slags Fugle.

Sus-bec, *m.* (Fauc.) Slags Kropsyg-

Sus-carpienne, *f.* (An.) Haandledets øverste Pulsaare.

Susceptibilité, *f.* overdreven Ømfindtlighed, Tilbøielighed til let at vredes el. fornærmes.

Susceptible, *a.* modtagelig; pirrelig, som let fornærmes; ce passage est — d'interprétations différentes, dette Sted kan modtage forskjellige Fortolkninger; il est fort —, han bliver let vred. [geistlig Orden; *p. u.*

Susception, *f.* Modtagelse af en

Suscitation, *f.* Tilskyndelse, Indskydelse; *v.*

Susciter, *v. a.* lade fremstaae, fremkalde (om de overordentlige Mænd, Gud lod fremstaae); fremkalde, foranledige; paaføre; son mérite lui a —é bien des envieux, hans Fortjeneste har paadraget ham mange Fjender. [Brev, Udskrift.

Suscription, *f.* Paaskrift paa et

Susdit, e, *a.* ovenmeldt, forannævnt; la —e somme, den ovennævnte Sum; *s.* en ovenfor omtalt Person.

Sus-dominante, *f.* (Mus.) sjette Tone over Grundtonen.

Susin, *m.* (Mar.) øverste Dæk agter fra til Stormasten.

Suspect (ct udt. kt), e, *a.* mistænkt; mistænkelig; il est — de vol, han er mistænkt for Tyveri; il m'est —, han forekommer mig mistænkelig; *s.* mistænkt Person. [Mistanke til.

Suspecter, *v. a.* mistænke, have

Suspendre, *v. a.* ophænge; *fig.* opsætte, udsætte; afbryde; afsætte indtil videre, suspendere; — qc. à un clou, ophænge Noget paa et Søm; — son jugement, tilbageholde sin Dom, udsætte den indtil videre; — ses payements, ophøre med at betale; — q. de sa charge, suspendere En fra sit Embede.

Suspendu, e, *p.* ophængt; svævende; *fig.* udsat; afbrudt; afsat for en Tid.

Suspens, *a.m.* afsat for en Tid, suspenderet (om Geistlige); en —, *loc. ad.* raadvild, i Uvished; uafgjort; tenir q. en —, holde En i Uvished; je suis en — de ce que je dois faire, jeg er tvivlraadig om hvad jeg skal gjøre; demeurer en —, forblive uafgjort.

Suspense, *f.* Afsættelse paa nogen Tid fra et geistligt Embede.

Suspenseur, *a m.* (An.) som tjener til at holde Noget op.

Suspensif, ive, *a.* (Jur.) opsættende, afbrydende; (Rhét.) ufikker, afbrudt; (Gr.) points —s, Prikker, som antyde, at Meningen er afbrudt.

Suspension, *f.* Ophængning; Opsættelse, Udsættelse; Afbrydelse, Stands-

ning; Afsættelse for nogen Tid fra et Embede, Suspension; (Rhét.) Forventningens Spænding; (Mar.) Redskab, hvori Compasset forbliver horizontalt uden at paavirkes af Skibets Slingren; (Mil.) - d'armes, Vaabenstilstand.

Suspensoir el. suspensoire, *m.* (Chir.) Brokbaand.

Suspente, *f.* (Mar.) Hangertoug, Toprebb paa Mesanmasten.

Suspicion, *f.* (Pal.) Mistanke, Mistillid. [j som z, og af ch som *s*.

Susséiement, *m.* urigtig Udtale af

Sustentation, *f.* et Mennesłes Underholdning, tilstrækkelig Næring for at opholde Livet. [opholde, ernære.

Sustenter, *v. a.* underholde Livet,

Susurration, *f.* sagte Hvisken, Susen.

Susurrer, *v. n.* hviske, suse, mumle.

Sutural, e, *a.* (Bot.) sømstillet, hidrørende fra en Søm; *pl. m.* -raux.

Suture, *f.* Syning; Sammenhæftning, Søm; *fig.* et literairt Arbeides indre Forbindelse.

Suzerain, e, *a.* (Féo.) overlehnsherlig, besiddende et Overlehn; *s. m.* Overlehnsherre.

Suzeraineté, *f.* Overlehnsret.

Svelte, *a.* tynd, let, smækker, fiin; elle a la taille –, hun har en slank, smækker Væxt.

Sybarite, *m.* blødagtig Vellystning.

Sybarisme, sybaritisme, *m.* blødagtig, vellystig Charakteer el. Tænkemaade. [blade.

Sycomancie, *f.* Spaadom af Figen-

Sycomore, *m.* (Bot.) Morbær-Figentræ. [ger, Løgner, Bagvasker.

Sycophante, *m.* Forræder, Bedra-

Syllabaire, *m.* Abcbog.

Syllabe, *f.* Stavelse; il ne lui répondit pas une –, han svarede ham ikke det Allermindste.

Syllaber, *v. a.* stave; *p. u.*

Syllabique, *a.* angaaende Stavelser, henhørende til samme; valeur –, Stavelsemaal. [tale af Stavelser.

Syllabisation, *f.* Dannelse el. Ud-

Syllabiser, *v. a.* inddele i Stavelser.

Syllepse, *f.* (Rhét.) Figur i Talen, hvorefter et Ord i samme Sætning tages deels i en egentlig og deels i en figurlig Forstand; (Gr.) grammatisk Figur, hvorefter Ordformerne rette sig mere efter Tanken end efter de sædvanlige grammatikalske Regler.

Syllogisme, *m.* logisk Slutning, Fornuftslutning. [Sylphide, Luftaand.

Sylphe, *m.* sylphide, *f.* Sylphe,

Sylphirie, *f.* Sylphidernes Opholdssted.

Sylvain, *m.* Skovgud. [sted.

Symbole, *m.* Symbol, Sindbillede; (Thé.) Troesbekjendelse. [bolisk.

Symbolique, *a.* sindbilledlig, sym-

Symboliser, *v. n.* staae i en vis Forbindelse el. Overeensstemmelse med; *v. a.* fremstille under Sindbilleder, sindbilledligen; *p. u.*

Symbologie, *f.* (Méd.) Afhandling om Sygdommes Symptomer.

Symbologique, *a.* angaaende Sygdommes Kjendetegn; *f.* s. symbologie.

Symétrie, *f.* Symmetri; rigtigt Forhold mellem Delene af et Heelt, sammes indbyrdes Overeensstemmelse.

Symétrique, *a.* symmetrisk; rigtig ordnet, anlagt el. inddeelt. [metri.

Symétriquement, *ad.* med Sym-

Symétriser, *v. n.* danne en Symmetri, befinde sig i et rigtigt Forhold, være symmetrisk ordnet.

Sympathie, *f.* visse Legemers Stræben efter at forenes; skjult Overeensstemmelse, Slægtskab; to Personers instinctmæssige Tilbøielighed for hinanden; Medfølelse.

Sympathique, *a.* sympathetisk; encre –, farveløst Blæk, som først bliver synligt naar det holdes over Ild.

Sympathiser, *v. n.* stemme overeens; ligne hinanden i Følelser og Tilbøieligheder.

Symphonie, *f.* Instrumenters Overeensstemmelse, flere Toners harmoniske Velklang; Musikstykke, bestemt til at udføres af flere samstemmende Instrumenter; samtlige accompagnerende Instrumenter.

Symphoniste, *m.* En, som componerer el. udfører Symphonier.

Symphyse, *f.* (An.) tvende Beens Sammenføining.

Symptomatique (p udt.), *a.* (Méd.) som er et Kjendetegn paa en Sygelighed el. en Følge af samme.

Symptôme (p udt.), *m.* Tilfælde, som indtræffer i en Sygdom og hvoraf sammes Beskaffenhed el. Følger kjendes; *fig.* Kjendetegn, Forbud, Varsel.

Symptose, *f.* (Méd.) Organernes Sammentrækning el. Slappelse efter Udtømmelse el. Udmattelse.

Synagogue, *f.* Synagoge, Jødekirke; jødisk Menighed; Samling af Bønner henhørende til den jødiske Cultus; *plais.* latterligt Samfund, der dømmer forkeert om Alt; *prov.* enterrer la – avec honneur, ende et Foretagende, en Bestilling el. en Forbindelse paa en hæderlig Maade.

Synalèphe, *f.* (Gr.) twende Ords Sammentrækning til eet.

Synallagmatique, *a.* (Jur.) indeholdende en gjensidig Forpligtelse.

Synancie el. synanchie (ch ud t), *f.* (Méd.) Slags Halsbetændelse.

Synarthrose, . (An.) Beens ubevægelige Sammenføining.

Syncelle, *m.* Contubernal; Slags Inspector hos Geistlige i den græske Kirke; *inus.* [Beens bruskagtige Forbindelse.

Synchondrose (ch udt. k), *f.* (An.)

Synchrone, *a.* (Did.) samtidig (Isochrone).

Synchronie, *f.* Kunst at samle Tidsbestemmelser og fremstille dem paa en let overskuelig Maade.

Synchronique, *a.* (Did.) samtidig; især i Udtr. tableau –, synchronistisk Oversigt.

Synchronisme, *m.* Samtidighed.

Synchroniste, *s.* og *a.* En, som efterspører samtidige Begivenheder, el. udarbeider synchronistiske Tabeller; En, som har levet paa samme Tid som en Anden; samtidig.

Synchyse (ch udt. k), *f.* (Rhét.) Omsætning af Ord, hvorved Periodens Ordning forstyrres.

Syncope, *f.* Pludselig Besvimelse; (Gr.) Udeladelse af et Bogstav el. en Stavelse i Midten af et Ord; (Mus.) Forbindelse af Slutningen af en Takt med Begyndelsen af den næste.

Syncoper, *v. a.* (Gr.) bortskære et Bogstav el. en Stavelse i Midten af et Ord; (Mus.) forbinde Slutningen af en Takt med Begyndelsen af den næste. [Religionssecters Forening.

Syncrétisme, *m.* (Did.) forskjellige

Syncrétiste, *m.* Philosoph, som søger at forene forskjellige Systemer.

Syndérèse, *f.* Samvittighedsnag; *v.*

Syndic, *m.* Forvalter af et Samfunds Anliggender; Curator el. Directeur i et Fallitbo; Syndicus.

Syndical, e, *a.* henhørende til en Syndicus, vedkommende samme; *pl. m.* –caux.

Syndicat, *m.* Syndicus's Embede el. Embedstid.

Synecdoche el **synecdoque**, *f.* (Rhét.) rhetorisk Figur, hvorefter det Større sættes for det Mindre, det Hele for en Deel, el. omvendt.

Synérèse, *f.* (Gr.) to Stavelsers Forening til een i et og samme Ord.

Synévrose, *f.* (An.) twende Beens Forbindelse ved Sener.

Syngénésie, *f.* (Bot.) Rørhannede, 19de Classe efter Linnée med Støvnaalenes Støvknoppe sammenvoxede i et Rør omkring Frugtbøren.

Syngraphe, *m.* privat Gjeldsbeviis.

Synodal, e, *a.* henhørende til et Synode; *pl. m.* –daux. [linger.

Synodales, *f. pl.* geistlige Forsam-

Synodalement, *ad.* i en Synode.

Synode, *m.* Forsamling af et Stifts Geistlige, sammenkaldede af Bispopen; Landemode.

Synodies, *f. pl.* Renter, som Sognepræsten maatte betale til Bispoppen; *p. u.*

Synodique, *a.* (Thé.) som er udgaaet fra en Synode; lettre –, Brev, skrevet i en Kirkeforsamlings Navn til de fraværende Bispopper; (Astr.) mouvement – de la lune, Maanens Bevægelse fra en Nymaane til en anden; … *s. m.* Samling af et Landemodes Forhandlinger.

Synodite, *m.* Præsident ved et Landemode; Munk.

Synonyme, *a.* (Gr.) eensbetydende; *s. m.* eensbetydende Ord.

Synonymie, *f.* twende Ords Eensbetydighed; (Rhét.) Brug af flere eensbtydige Ord til at betegne den samme Ting. [tydning, eensbetydende.

Synonymique, *a.* beslægtet i Be-

Synonymiquement, *ad.* med Brug af Synonymer.

Synonymiste, *m.* En, som studerer Synonymer eller forklarer samme.

Synoptique, *a.* (Did.) frembydende en almindelig Oversigt; overskuelig paa een Gang, synoptisk.

Synoque, *a.* (Méd.) fièvre –, uforandret vedholdende Feber (ogs. *s. f.* i denne Betydn.).

Synostéographie, *f.* (An.) Beskrivelse af Benenes Sammenføininger.

Synostéologie, *f.* (An.) Lære om Benenes Sammenføininger.

Synovial, e, *a.* (An.) angaaende

Lebevand; glandes -es, Kirtler, som affondre Lebevand; *pl. m.* -viaux.
Synovialite, *f.* (Méd.) Inflammation i Lebevands Kirtlerne.
Synovie, *f.* (An.) Vædske, som tjener til at bevægeliggjøre Lebemodene.
Synovite, *f.* f. f. synovialite.
Syntaxe, *f.* Syntaxis, Ordføiningslære. [taxis.
Syntaxique, *a.* henhørende til Syn-
Synthèse, *f.* (Log.) Sammensætning (modsat Analyse); (Math.) Synthese, Slags Beviisførelse; (Chir.) Forening el. Sammenføielse af adskilte Dele; (Chi.) Sammensætning af et Legemes adskilte Bestanddele.
Synthétique, *a.* sammensættende, henhørende til Synthesis.
Synthétiquement, *ad.* paa en synthetisk Maade.
Syphilis, *f.* f. siphilis. [Sprog.
Syriaque, *a.* syrisk; *s. m.* det syriske
Syrie, *f.* Syrien. [Syrer; *a.* syrisk.
Syrien, ne, *s.* Beboer af Syrien,
Syringa, *m.* f. seringat.
Syringe, *f.* (An.) Green af Luftrøret (bronche); (Myth.) Panfløite.
Syringotome, *m.* (Chir.) Fistelkniv, Instrument til at operere Fistler med.
Syringotomie, *f.* Operation af Fistler.
Syrop, *m.* f. sirop. [Afrikas Kyster.
Syrtes, *f. pl.* Sandbanker paa
Systaltique, *a.* (An.) sammentrækkende og udvidende verelviis.
Systématique, *a.* systematisk, henhørende til et System; beroende paa et indbildt System, paa en Hypothes; forfattende Systemer, Ven af Systemer; *s. m.* det Systematiske, Alt hvad der hører til et System el. til en Hypothese; *pl. m.* Botanikere, der ville gjøre nye Systemer gjældende.
Systématiquement, *ad.* paa en systematisk Maade. [System.
Systématisation, *f.* Dannelse af et
Systématiser, *v. a.* bringe i System, ordne systematisk. [stemer.
Systématologie, *f.* Lære om Sy-
Système, *m.* Lærebygning, System; Plan, hvorefter Noget udføres el. sættes igjennem; le - planétaire, Planetsystemet; un - de conduite, en Leveplan, en Plan for sin Opførsel i særegne Tilfælde; se faire un - de qc., holde haardnakket fast ved Noget.
Systole, *f.* (An.) Hjertets naturlige Sammentrækning; (Pros.) en lang Stavelses Forandring til en kort (*p. u.*).
Systyle, *m.* (Arch.) Bygningsmaade, hvorefter Søilerne kun have et Mellemrum af to Diametre; *a.* som har nærstaaende Søiler.
Syzygie, *f.* (Astr.) en Planets Conjunction el. Opposition til Solen; Tid, da Ny- el. Fuldmaane indtræffer.

T.

Ta, *a. poss f.* din, dit; *pl.* tes, f. ton.
Tabac (c stumt), *m.* Tobak; du - à fumer, Røgtobak; du - en poudre, Snuustobak; du - à chiquer, Skraatobak; du - en corde, spunden Tobak; une carotte de -, en Rulle Skraatobak; prendre du -, snuse; *prov.* je n'en donnerais pas une prise de -, jeg vil ikke give det Allermindste derfor, ikke en Pibe Tobak; jeg bryder mig slet ikke derom.
Tabagie, *f.* offentligt Sted, hvor der ryges Tobak, Tobaksstue; Tobaksæske, hvori man gjemmer Alt, hvad der hører til at ryge.
Tabala, *m.* stor Tromme hos Negrene.
Tabarin, *m.* Bajas, Nar; *v.*
Tabarinage, *m.* Bajasstreg; *v.*
Tabarinique, *a.* bajasagtig, naragtig; *inus.*
Tabatière, *f.* Tobaksdaase.
Tabellaire, *a.* henhørende til Skrivetavler; *s. m.* Brevbærer (*v.*).
Tabellion, *m.* Amtsskriver paa Landet, Landsbynotarius; *v.*
Tabellionnage, *m.* Amtsskriverembede, Notariuspost paa Landet.
Tabernacle, *m.* Telt til Pagtens Ark paa Israeliternes Vandring gjennem Ørkenen; Telt el. Løvhytte hos Jøderne; lille Skab el. Aflukke hos Catholikerne til Monstrantsen paa Høialteret; la fête des -s, Løvsalsfesten; les -s éternels, Himlen; (Mar.) - de galère, lille Aflukke paa Bagstavnen af et Skib, hvor Kompasset staaer.
Tabès (s udt.), *m.* (Méd.) Svindsot, Tæring; fordærvet Blod, som udflyder af Saar; *p. u.*
Tabide, *a.* svindsottig; meget mager.
Tabis, *m.* Slags tykt vatret Taft.
Tabiser, *v. a.* vatre Tøi; (Rel.) overtrække en Bog med vatret Taft.

Tablature, *f.* Fordeling af Noder og Tegn til at angive en Melodi (*v.*); Udsigt over Fingersætningen især ved blæsende Instrumenter; *prov.* donner de la – à q., give En Noget at bestille, give En en Nød at knække; il entend la –, han er snild, han forstaaer godt Rummelen.

Table, *f.* Bord; Spisebord, dækket Bord; Maaltid, Fortæring; Plade, Tavle; Register, Indholdsliste; Tabel; Resonnantsbund; – à manger, Spisebord; – à jouer, Spillebord; – à écrire, Skrivebord; – pliante, – brisée, Bord til at slaae sammen; – qui se tire, Bord med Udtræk; – d'hôte, Taffel i et Gjæstgiversted til bestemt Tid og for bestemt Betaling; – de nuit, Natbord, Servante; – de marbre, forh. Navn paa visse Jurisdictioner af første Instants; – rase, – d'attente, Plade, hvorpaa endnu Intet er skrevet; – rase, Person, som endnu ikke har Begreb om Noget; faire – rase, forkaste vildfarende Meninger, efter at have prøvet dem; diamant en –, sleben Diamant med en glat Overflade; la sainte –, Herrens Bord, Alteret, Nadveren; propos de –, munter, spøgefuld Tale; vivre à la même –, spise sædvanligen sammen; tenir –, holde Taffel; blive længe siddende til Bords; tenir – ouverte, holde aabent Taffel; donner sa – à q., lade En spise ved sit Bord; admettre q. à sa –, indbyde en Undergiven el. en Ringere i Stand til sit Bord; courir les –s, piquer les –s, agere Snyltegjæst; sortir, se lever de –, staae fra Bordet, afbryde Maaltidet; mettre q. sous la –, drikke En under Bordet.

Tableau, *m.* Maleri, Billede; Udhængsbræt til Placater o. desl; stor Skoletavle; *fig.* Skildring, Fremstilling; Oversigt; Medlemsliste; (Mar.) Agterspeil; (Arch.) Sidekammen i en Dør- el. Vindueesaabning; on a rayé son nom du – des avocats, man har udslettet hans Navn af Listen over Advocaterne; faire un – de qc., gjøre en Skildring af Noget; c'est une ombre au –, det er en Skygge i Maleriet, en lille Feil, som bedre udhæver de fordeelagtige Sider; – mouvant, Maleri, hvis enkelte Dele bevæges ved en Mekanisme; Udsigt fuld af Liv og Afvexling.

Tablée, *f.* Gjæsterne om et Bord; (Dra.) Længde af overskaaret Klæde, svarende til Overskærerbordets.

Tabler, *v n.* sætte Brikkerne i Brætspil efter Spillets Regler (*v.* nu: caser); *fig.* vous pouvez – là-dessus, derpaa kan De stole (*v.*).

Tabletier, ère, *s.* Kunstdreier, som forfærdiger Skakspil, Dambrætter o. desl.; Udsælger el. Udsælgerske af samme.

Tablette, *f.* Hylde; lille Reol; tyndt Bræt el. Plade af Træ el. Steen; flad Kage; (Arch.) Gesims; *pl.* Skrivetavle, Tegnebog; Tabeller; Bordurstene; – de chocolat, Chocoladekage; user de –s, bruge Apothekerkager, tynde Kager til Afføring el. af andre Egenskaber; écrire sur ses –s, nedskrive i sin Tegnebog; *prov.* ôtez cela de dessus (rayez cela de) vos –s, slaa det ud af Deres Tanker, gjør ikke Regning derpaa; vous êtes sur mes –s, De har givet mig Grund til Misfornøielse, jeg har en Høne at plukke med Dem.

Tabletterie, *f.* Kunstsnedker- el. Kunstdreierarbeide; det dertil hørende Haandværk.

Tablier, *m.* Forklæde; Skjødeskind; Læder for paa Kabrioletter o. desl. Vogne til at beskytte imod Stænk; (Fort.) Klappen paa en Vindebro; (Mar.) – des huniers, Slutlap paa Mersseil; (Th.) rôle à –, Haandværkerrolle, Soubretterolle; prendre le –, spille Soubretteroller; (Impr.) droit de –, Indtrædelsespenge for Lærlinge.

Tabloin, *m.* (Mil.) Batteriplanke.

Tabouret, *m.* Stol uden Rygstykke; Stol, hvorpaa Forbrydere udstilles til vanærende Straf; avoir le droit du – chez le roi ou la reine, have Ret til at sidde i Kongens el. Dronningens Nærværelse.

Tac, *m.* Skab hos Faar.

Tacet (t udt.), *m.* (Mus.) bruges kun i Udtr. tenir el. faire le –, tie medens de Andre synge; *fig.* og *fa.* garder le –, ikke sige et Ord, ikke tage Deel i Conversationen.

Tache, *f.* Plet; *fig.* Feil, Skamplet; des –s de rousseur, Fregner; c'est une – à son honneur, det er

en Plet paa hans Ære; *prov.* il veut trouver des –s dans le soleil, han vil finde Noget at udsætte selv paa det Fuldkomneste.

Tâche, *f.* opgivet el. foresat Arbeide, Dagværk; travailler, être à la –, arbeide i Accord, for en bestemt Betaling uden H. til Dageantallet; prendre à – de faire qc., sætte sig for at gjøre Noget, gjøre sig det til en Opgave, for hvilken man Intet forsømmer; en bloc et en –, *loc. ad.* under Et, over en Bank uden at gaae i det Enkelte (v.).

Tachéographie, *f.* f. tachygraphie.

Tacher, *v.a.* plette, besudle.

Tâcher, *v. a.* bestræbe sig for, forsøge (med de); lægge an paa, have til Hensigt (med à); tâchez d'avancer cet ouvrage, søg at fremskynde dette Arbeide; il tâche à me nuire, han lægger an paa at skade mig; il n'y tâchait pas, han har gjort det uden Hensigt.

Tacheté, e, *p.* plettet; – de noir, [sortplettet.

Tacheter, *v. a.* plette, overplette, fylde med Pletter (især om Huden hos Mennesker og Dyr).

Tachygraphe, *m.* Hurtigskriver.

Tachygraphie, *f.* Kunst at skrive saa hurtigt som der tales ved Hjælp af Forkortelser (f. sténographie).

Tachygraphique, *a.* henhørende til Kunsten at skrive hurtigt.

Tacite, *a.* stiltiende; consentement –, stiltiende Samtykke; – réconduction, Fortsættelse under samme Vilkaar af en Forpagtning el. Leie uden at samme fornyes.

Tacitement, *ad.* paa en stiltiende [Maade.

Taciturne, *a.* tavs, som ikke taler meget, indsluttet i sig selv, tankefuld.

Taciturnité, *f.* Tavshed, Indsluttethed.

Tacquet, *m.* Stang af Træ el. Metal, som fastgjøres paa en Axel.

Tact (ct udt.), *m.* Følelse; avoir le – fin, sûr, have et skarpt, sikkert Omdømme om hvad der er passende; il a du –, han har en sikker Smag, en rigtig Følelse el. Tact for Sømmeligheden.

Tac-tac, *loc.ad.* og *s.m.* tik tak, Onomatopoietikon til at betegne en regelmæssig efter lige Mellemrum gjentagen Lyd.

Tactée, *f.* (Mus.) Forslag, Node, hvoraf kun høres Begyndelsen.

Tacticien, *m.* Taktiker; *fig.* snedigt Menneske.

Tactile, *a.* som kan føles.

Taction, *f.* (Did.) Følen; *p. u.*

Tactique, *f.* Tactik, Kunst at opstille Tropper i Slagorden og at foretage militaire Evolutioner; *fig.* Kunst at lede en Intrigue el. rigtigen at benytte sine Midler til at naae et Maal.

Tactuel, le, *a.* henhørende til Følelsen.

Tadorne, *f.* (H. n.) Gravgaas, [Brandgaas.

Tael, *m.* chinesisk Mynt af Værdi omtr. 16 Mk.

Taffetas, *m.* Taft; – d'Angleterre, engelsk Plaster; – ciré, Vokstaft.

Taffetatier, *m.* Taftvæver; *p. u.*

Tafia, *m.* Sukkerbrændeviin.

Tage, *m.* Floden Tejo i Portugal.

Tagète, *f.* (Bot.) Fløielskrone, Fløielsblomst.

Taïaut, *m.* Jægerraab ved Synet [af Vildtet.

Taie, *f.* Overtræk til en Hovedpude, Pudevaar; hvid Plet paa Øiet; (An.) Hinde om Fosteret, om Leveren og andre Indvolde; (Vét.) Øiensygdom hos Heste.

Taillable, *a.* skattepligtig; *s.* Skatteyder.

Taillade, *f.* (Chir.) Snit, Skramme; Splitte i Tøi.

Taillader, *v. a.* snitte, flænge (Huden el. Kjødet); skjære Splitte (i Tøi).

Tailladin, *m.* tynd Skive Citron el. Apelsin.

Taillage, *m.* Paalæg, Skat; *v.*

Taillanderie, *f.* Kleinsmedhaandværk; Jernkram.

Taillandier, *m.* Kleinsmed; En, som handler med Kleinsmedarbeide.

Taillant, *m.* Eg el. Od paa en Kniv, en Øxe, en Klinge o. s. v.

Taille, *f.* Legemsform, Dannelsen af Legemet fra Skuldrene til Beltet, Figur; Kjolesnit; Steensnit; Tilhugning af haarde Stene; Ridse med Gravstikken; Tilsnit af en Pen; ung Skov, som voxer op paa Ny efter at være hugget; Karvestok, lille Stok, hvorpaa mærkes hvad der kjøbes el. sælges; Skat (v.); Aftagning i Pharaospil; Tenorstemme; Tenorist; Eg [kun i Udtr. frapper d'estoc et de –, stikke og hugge med et skarpt Vaaben (f. estoc)]; avoir la – svelte, have en smækker Figur; elle n'a point de –, hun er tyk og stumpet; cet habit

prend bien la –, denne Kjole slutter godt om Livet; cheval de bonne –, en velbygget Hest; la – de cette plume ne vaut rien, denne Pen har et daarligt Snit; le gibier se retire dans les –s, Vildtet søger ind i Underskoven; – réelle, Grundskat; – personnelle, personlig Skat.

Taillé, e, *p.* dannet, formet; tilhugget, tilskaaret; homme bien –, Mand af en smuk Vært; ouvrage – à la serpe, plumpt udført Arbeide; besogne toute –e, ganske tilberedt Arbeide; cote mal –e, løselig opgjort Regning el. Overslag.

Taille-de-bois, *f.* udskaaret Træplade; Træstik; *pl.* des tailles-de-bois.

Taille-douce, *f.* udgraveret Kobberplade; Kobberstykke; *pl.* des tailles-douces.

Taille-doucier, *m.* En, som aftrykker Kobberplader; *pl.* des taille-douciers.

Taille-mèche, *m.* Redskab, hvormed der skæres Væger; *pl.* des taille-mèches.

Taille-mer, *m.* (Mar.) skarp Kant for paa et Skib, underste Stykke af Skjæget paa en Galei; bruges ikke i *pl.*

Taille-plume, *m.* Instrument til at skære Penne med i et Snit; *pl.* des taille-plumes.

Tailler, *v.a.* skære, beskære, tilskære; skære i flere Stykker; tilhugge; (Chir.) gjøre et Indsnit; (Mon.) udmynte en Mark Guld el. Sølv i de lovbestemte Myntstykker; (Jeu) indtage el. uddele de vundne el. tabte Penge; (Mar.) forme el. tildanne et Skib; *v. n.* (Jeu) holde Bank, spille ene imod Flere (i Pharo, halv Tolv o. fl.); (Mar.) – de l'avant, skyde over Stevn; ... – une plume, skære en Pen; – la vigne, beskære Viinranken; – un habit, tilskære en Kjole; – la soupe, skære Brød i tynde Skiver; *fig.* – en pièces, hugge sønder og sammen, tilføie et totalt Nederlag; *fa.* – les morceaux à q., tilmaale En hans Udgifter; foreskrive En nøiagtigen hvad han maa gjøre; – de la besogne à q., give En Noget at tage vare, volde En Bryderier; – des croupières à une armée ennemie, jage en fjendtlig Armee paa Flugten og forfølge den; – des croupières à q., volde en Ubehageligheder; – en plein drap, have Overflod af hvad man skal bruge; – et rogner à son gré, skalte og valte efter eget Behag.

Tailleresse, *f.* (Mon.) forh. Fruentimmer, som bestar Mynterne, saa at de fik den lovbestemte Vægt.

Taillerie, *f.* Værksted, hvor der tilskæres; Kunst at tilskære Klæder.

Taillerole, *f.* Instrument til at overskære Fløiel.

Taillet, *m.* (Forg.) Værktøi, hvormed Jernet tilhugges under Hammeren.

Taillette, *f.* Slags Skifersteen.

Tailleur, *m.* Skrædder; Stempelskærer; Bankeur (i Pharospil); – de pierres, Steenhugger, Steenskærer; – de diamants, Diamantsliber; – de sel, forh. Saltmaaler i Bordeaux; – pour homme, Mandsskrædder; – pour femme, Dameskrædder.

Tailleuse, *f.* Skræderkone; Fruentimmer, som syer Klæder.

Taille-vent, *m.* (H.n.) Slags hurtigt flyvende Søfugl; (Mar.) firkantet Seil paa Luggere og Fisker-Fartøier, Driver.

Taillis, *m.* Underskov; Skov, som hugges fra Tid til anden; *prov.* gagner le –, tage Flugten og sætte sig i Sikkerhed; ogs. *a.* i Udtr. bois –, Underskov.

Tailloir, *m.* Hakkebræt; (Arch.) Flade el. øverste Deel af Kapitælet, hvorpaa Architraven (Bindebjælken) hviler.

Taillon, *m.* Tillægsskat, Biskat; v.

Taillure, *f.* (Brod.) udskaaret paalagt Broderi.

Tain, *m.* Speilbelægning af meget tyndt Tin, Staniol; *pl.* Træklodser, hvorpaa Kjølen af et Skib under Bygning hviler (almindeligere: chantier).

Taire, *v. a.* fortie; *v. pr.* tie; ikke gjøre Støi (om Dyr, Havet, el. Vindene); *v.n.* i Udtr. faire –, bringe til at tie, hindre fra at tale; il ne dit jamais rien de ce qu'il faut –, han siger aldrig Noget af hvad, der skal forties; je ne puis m'en –, jeg kan ikke tie dermed; il a fait – son ressentiment, han har bragt sin Vrede til at tie, han har beherstet den; *prov.* qui se tait (almindeligere: qui ne dit mot), consent, den, som tier, samtykker. [Slags Fisk fra Chili.

Taisson, *m.* (H.n.) Grævling, Tax;

Talapoin, *m.* Afgudspræst fra Siam; Slags fortnæset Abe. [steen.
Talc (c udt. k), *m.* (Minér.) Talk-
Taled, *m.* Slør, hvormed Jøderne bedække Hovedet i Synagogen.
Talent, *m.* Talent (Guld- el. Sølv-Vægt hos de Gamle af forskjellig Værdi; den attiske Talent gjaldt omtr. 1,764 Rbdlr.); *fig.* Naturgave, Naturanlæg; Dygtighed, Dulighed; Person af Talent; il a beaucoup de – pour la poésie, han besidder meget Talent for Poesien; homme de –, talentfuld Mand; peintre à –, Maler, som gjør Lykke i flere Genre, uden derfor at udmærke sig i nogen enkelt; gens à –, Folk, der drive saadanne Kunster, som kræve Talent; faire valoir son –, gjøre sit Talent gjældende; enfouir, enterrer son –, nedgrave sit Pund, gjøre sine Naturanlæg ufrugtbringende formedelst Ladhed; protéger les –s, beskytte talentfulde Mænd.
Talinguer, *v. n.* (Mar.) gjøre Ankertouget fast i Ankerringen.
Talion, *m.* Gjengjældelse.
Talisman, *m.* Tryllebilled; Tryllemiddel; Tryllekraft. [lebilled; fortryllende.
Talismanique, *a.* henhørende til et Tryl-
Talmouse, *f.* Ostekage.
Talmud, *m.* Talmud, indeholdende Jødernes Sagn og mundtligt opbevarede Love. [mud.
Talmudique, *a.* henhørende til Tal-
Talmudiste, *s.* En, som troer paa Talmud, Tilhænger af samme.
Taloche, *f.* Slag af Haanden paa Hovedet, Sinkebuus; *pop.*
Talon, *m.* Hæl; Hæl paa Fodtøi; den nederste og bageste Deel af flere andre Gjenstande; (Man.) Spore; (Mar.) le – de la quille, Kjølens Agterende; donner du –, hugge med Agterstavnen; (Arch.) Huulliste; (Jard.) det Sted, hvor en Aflægger af en Ertestok sad fast før den afbrødes; den tykkeste Ende af en afskaaren Green; (Jeu) Stammen, de tilbageblevne Kort efter at have givet; le – de la main, det Tykke af Haanden op imod Haandledet; *fig.* og *fa.* forh. – ronge, Hofmand; marcher sur les –s de q., følge En altid i Hælene; montrer les –s, løbe sin Vei, flygte; montrez-moi les –s, gaa bort fra mig; avoir l'esprit aux –s, gjøre Noget reent forkeert, begaae en Dumhed; a-t-il donc les yeux aux –s, har han da ingen Øine i Hovedet, kan han ikke see sig for? se donner du – dans le cul, dans le derrière (*pop.*), springe til Loftet af Glæde; ikke bryde sig om hvad der end skeer; (Man.) serrer les –s, pincer les deux –s, give Hesten af begge Sporer; ce cheval est bien dans les –s, denne Hest lystrer godt Sporen.
Talonner, *v. a.* følge En i Hælene; *fig.* drive stærkt paa En, overhænge En, være En paa Halsen; (Mar.) hugge med Agterstavnen.
Talonnette, *f.* Stykke af et gammelt Strømpeskaft til at lappe Strømpehælen. [Træstykke under Bundstokken.
Talonnier, *m.* Hæleskærer; (Mar.)
Talonnière, *f.* Hælestykke af Læder til Barfodmunkenes Sandaler; (Mar.) yderste Ende af Skibsroret; *pl.* Mercurs Hæl-Vinger.
Talpa, *m.* (Bot.) Slags ostindisk Palmetræ; (Chir.) Svulst i Hovedet.
Talpien, *m.* (H.n.) Muldvarpeslægt.
Talpinette, *f.* (H.n.) Slags Spidsmuus.
Talus, *m.* Skraaning; Skakning; couper en –, skære Noget skakt, give det en skraa Retning.
Taluter, *v. a.* opføre Noget i en skraa Retning, gjøre det skakt.
Tamanda el. **tamanoir**, *m.* (H. n.) amerikansk Myresluger (fourmilier).
Tamarin, *m.* (Bot.) Tamarinde, Frugt af Tamarindtræet; (H. n.) Uistiti-Abe, Saguin.
Tamarinier, *m.* (Bot.) Tamarindtræ.
Tamaris (s udt.) el. **tamarix**, *m.* (Bot.) Tamarisk, Buskvært, hvis Bark bruges i Medicinen. [Negrene.
Tamboula, *m.* stor Tromme hos
Tambour, *m.* Tromme; Trommeslager; (Men.) Slags Skuur omkring en Dør, for at forhindre Træk; (Horl.) Fjerhuus; (An.) Trommehinden i Øret (tympan); (Fort.) Forskandsning af tætstaaende Palisader omkring en Indgang; (Arch.) Kjernen i en Vindeltrappe; (Sucr.) dobbelt Sigte til Pudersukker; (Brod.) lille rund Broderramme; – -major, Regimentstambour; – de basque, Tambourin; Haandpauke besat med Bjælder i Kanten; battre du –, slaae paa Tromme; battre le –, røre Trom-

men for at give Signal; *fig.* og *fa.* mener q. – battant, vinde flere Fordele over En, den ene efter den anden; gaae En stærkt til Livs, bringe En slemt i Knibe; avoir le ventre tendu comme un –, have Underlivet spændt af Sygdom el. for at have spiist for meget; *prov.* vou'oir prendre des lièvres au son du –, udsprede Noget, som man burde holde hemmeligt for at det kunde lykkes; ce qui vient de la flûte, s'en retourne au –, det Gods, som kommer let, øbes let.

Tambourin, *m.* Slags aflang Tromme; En, som slaaer en saadan Tromme; munter Melodi til dette Instrument; (Joa.) Slags Perle, der er rund paa den ene Side og flad paa den anden.

Tambourinage, *m.* Spil paa Tromme el. Tambourin.

Tambouriner, *v. a.* efterlyse ved Trommeslag; *v. n.* slaae paa Tromme (om Børn).

Tambourineur, *m.* En, som slaaer paa Tromme el. paa Tambourin (især om Børn; *plais.*). [vorende Viindrue.

Taminier, *m.* (Bot.) Slags vildt

Tamis, *m.* Haarsie; *fig.* og *fa.* passer par le –, strengt undersøge, prøve nøie. [ved Hjælp af en Haarsie.

Tamisage, *m.* Sigten, Rensning

Tamisaille, *f.* (Mar.) Roervange, Sted, hvor Roerpinden gaaer gjennem.

Tamise, *f.* (Géogr.) Themsen.

Tamiser, *v. a.* sigte; *fig.* og *fa.* nøie prøve Ens Opførsel o. s. v.

Tamiseur, *m.* (Verr.) En, som bruges i Glashytter til at rense el. sigte det, hvoraf Glasset forfærdiges.

Tampane, *f.* Hjul el. Redskab, hvormed et Møllehuus dreies.

Tampe, *f.* (Manu.) Bræt, hvormed Klædet bringes tættere ind til Friseerstiven.

Tampon, *m.* Tap, Prop, Told, Spunds; (Impr.) Bogtrykkerens Balle; (Chir.) Charpi til at afviske Materie af Saar; Fyrsvamp til at stille Blodet; (Men.) Udfyldningsstykke til at dække smaa Huller; *pop.* je m'en soucie comme de Collin-Tampon, det bryder jeg mig ikke det Mindste om.

Tamponnement, *m.* Tilpropning, Stopning af Huller; Standsning af Blodet ved Charpi el. Fyrsvamp.

Tamponner, *v.a.* tilproppe, tilstoppe; standse Blodet ved Charpi el. Svamp.

Tam-tam, *m.* Slags tyrkisk Messingpauke; *pl.* des ---s.

Tan, *m.* malet Garverbark. [krudt.

Tanaisie, *f.* (Bot.) Reinfand, Ormé-

Tancer, *v.a.* irettesætte, skjænde paa, dadle, true. [altid skjænder.

Tanceresse, *f.* Fruentimmer, som

Tanche, *f.* (H. n.) Suder.

Tandis que, *conj.* medens (bruges især til at udhæve en Modsætning; et stærkere Udtr. end pendant que).

Tandour, *m.* rundt el. firkantet Bord, hvorunder anbringes et Fyrfad (Slags Varmeindretning hos Grækere og Tyrker).

Tandrole, *f.* (Verr.) Glasgalle, saltagtige Dele, som svømme ovenpaa ved Glassmeltning.

Tangage, *m.* (Mar.) Duvning, et Skibs Gyngen efter Længden.

Tangara, *m.* (H. n.) Slags brasiliansk Spurv.

Tangence, *f.* (Géo.) Berøring (contact); point de –, Berøringspunkt.

Tangente, *f.* (Géo.) Tangent, ret Linie, som berører Cirkellinien i eet Punkt uden at overskære samme; *prov.* s'échapper par la –, rede sig behændigt ud af en Sag, slippe bort. [Kysten.

Tanger, *v.a.* (Mar.) seile langs med

Tangible, *a.* (Did.) følbar.

Tangue-de-mer, *m.* Slags Strandsand blandet med Leer el. Salt.

Tanguer, *v.n.* (Mar.) gynge op og ned efter Længden; duve, duse, ride, stampe. [som gynger el. duver stærkt.

Tangueur, *m.* og *a.m.* (Mar.) Skib,

Tanière, *f.* vildt Dyrs Hule; *fig.* og *fa.* Smuthul; il est toujours dans sa –, han er menneskesky, han gaaer aldrig ud. [Garvning.

Tannage, *m.* (Tann.) Huders

Tannant, e, *a.* kjedende; kjedsommelig; *fa.* [sigtet.

Tanne, *f.* brunagtig Finne i An-

Tanné, e, *p.* garvet; *a.* rødbruun; *s. m.* rødbruun Farve.

Tanner, *v.a.* garve, barke; *fig.* og *pop.* kjede, trætte; besvære.

Tannerie, *f.* Garveri. [kone.

Tanneur, se, *s.* Garver, Garver-

Tannin, *m.* (Chir.) Garverstof.

Tanqueur, *m.* (Mar.) Drager, som losser el. lader Skibe.

Tant, *ad.* saa meget, saa mange; saa ofte, saa længe; i saa høi Grad, i den Grad; il a – d'amis, han har

saa mange Venner; - que je vivrai, saa længe jeg lever; il pleut - qu'il peut, det regner alt hvad det kan, meget stærkt; tous - que nous sommes, saa mange vi ere, alle tilsammen; - soit peu, det være nok saa lidt; (Jeu) nous sommes - à -, vort Spil staaer eens; .... - il était abusé, i den Grad var han ført bag Lyset; si je faisais - que d'aller à Paris, dersom jeg engang reiste til Paris; - mieux, saa meget desbedre; - pis, saa meget desværre; - plus que moins, noget mere el. noget mindre, omtrent; si - est que, naar saa er, hvis det forholder sig saa at; tant y a qu'il est mort, saa meget er vist, at han er død; - s'en faut qu'il y consente, det er saa langt fra, at han samtykker deri; sur et - moins de ce qu'il me doit, i Afregning paa hvad han skylder mig (v. hellere: à compte el. à valoir sur ce qu'il me doit).

Tantale, *m.* (Phys.) Slags hydraulisk Maskine, Hexebæger (diabète); (Minér.) Navn paa et nyt Metal.

Tantaliser, *v.a.* lade udholde Tantalus's Straf, skuffe med et falsk Haab.

Tante, *f.* Faster, Moster, Tante; grand'tante, Bedstefaders el. Bedstemoders Søster; - à la mode de Bretagne, Faders el. Moders Søskendebarn. [meget lidt; *fa. p. u.*

Tantet, *m.* en lille Smule; *ad.*

Tantinet, *m.* en meget lille Smule; *ad.* ganske lidt; *fa.*

Tantôt, *ad.* snart, om kort Tid; nyligen, for kort siden; il viendra -, han kommer snart; il est venu -, han er kommen for kort siden, nyligen; - l'un, - l'autre, snart den ene, snart den anden; *fa.* à -, *loc. ad.* vi sees igjen siden (endnu samme Dag).

Taon (ao udt. o; efter R. Landais, a.), *m.* Brems; *fig.* og *fa.* la première mouche qui le piquera sera un -, den mindste Ulykke, der møder ham, vil tilintetgjøre ham.

Tapabor, *m.* Regnhue (*v.*).

Tapage, *m.* Støi, Larm, Tummel; Skjænderi; faire (du) -, gjøre Støi; voilà bien du - pour peu de chose, det er megen Larm (meget Skjænderi) for en Bagatel. [Spectakelmager.

Tapageur, se, *s.* En, som gjør Støi;

Tape, *f.* Slag med Haanden, Dask; (Brass.) Tap i et Ølkar, Spunds; (Sucr.) Prop af Klude, hvormed Sukker-Formerne lukkes.

Tapé, e, *p* og *a.* slaaet; kæmmet, opsat; tørret; *fig.* spydigt; des cheveux -s, opkæmmet Haar; des poires -es, tørrede Pærer; *fa.* og *pop.* mot bien -, bidende Indfald; (Peint.) tableau -, hurtigt udført Maleri.

Tapecul (l stumt), *m.* den tunge Ende paa en Slagbom; *fa.* tung Vogn, som stumpler; (Mar.) stort Seil paa Enden af Mesanmaster, Driver el. Papegøie.

Tapement, *m.* Larm af et Stød; *p.u.*

Taper, *v. a.* slaae, prygle, daske (*pop.*); opkæmme Haar; (Art.) stoppe Mundingen af en Kanon, for at der ikke skal trænge Vand ind; (Sucr.) lukke Enden af en Sukker-Form med en Kludeprop; *v.n.* - du pied, stampe med Foden.

*Taperbord, *m.* (Mar.) Hue til at slaae ned om Halsen for at beskytte samme imod Vand (bruges af Søfolk i det nordlige Frankrig). [(pétard).

Tapereau, *m.* (Artif.) Sværmer

Tapette, *f.* Redskab til at proppe Flasker tæt; (Grav.) lille Taftbal, hvormed Fernis udbredes over Kobberpladen.

Tapinois (en), *loc. ad.* hemmeligt, uformærkt, i Stilhed, i Smug.

Tapioca, *m.* Bundfald af Saften, der uddrages af Maniok-Roden.

Tapion el. tapio, *m.* (Mar.) Sted i Søen, hvor Vandet synes at være smulere; hvid Plet paa en Klippe, som, seet langt fra, antages for en Seiler under Landet. [Dyreart.

Tapir, *m.* (H.n.) Tapir, amerikansk

Tapir (se), *v. pr.* skjule sig ved at dukke sig ned el. sætte sig paa Hælene; krybe i Skjul.

Tapis, *m.* Tæppe, Dække; Tapet; - vert, grøn Plet i en Have; Spillebord; Administrationsværelse; *fig.* mettre une affaire sur le -, bringe en Sag paa Bane; drøfte samme; être sur le -, være Gjenstand for Omtale; tenir q. sur le -, tale om En; amuser le -, more Selskabet med tom Snak; (Jeu) le - brûle, man har ikke gjort Indsats; (Man.) le cheval rase le -, Hesten løfter ikke Fødderne nok i Løbet, den er nær ved at snuble. [klæde en Overflade, bedække.

Tapisser, *v.a.* betrække, tapetsere; be-

Tapisserie, *f.* Slags Broderi med Uld el. Silke: Tapetmagerarbeide; Betræk; *fig.* faire –, være tilstede i et Selskab el. paa et Bal, uden at tage Deel i Conversation el. Dands.

Tapisseur, *m.* Tapetmager; Tapethandler.

Tapissière, *f.* Fruentimmer, som forfærdiger Uld- el. Silkebroderier, Tapeter o. desl.; Tapetmagerkone; Fjædervogne til at transportere Meubler; (H. n.) Slags Edderkop.

Tapon, *m.* Tøi, som kastes sammen i en Klump, Bylt; siamesisk Tromme; (Mar.) Prop; Kanonspeil.

Tapoter, *v.a.* daske ideligen, klapse; *pop.* fingrere (som et Barn). [kæmning.

Tapure, *f.* Hagrets Krusning el. Op-

Taquer, *v. a.* (Impr.) banke de i Formen for høit staaende Bogstaver ned.

Taquet, *m.* Pæl, som nedrammes i Jorden ved Nivellering; (Mar.) Klampe.

Taquin, e, *a.* karrig, gjerrig (*v.*); trodsig, egensindig; drillende; vranten; halstarrig; *s.* trodsigt, egensindigt Menneske. [drillende Maade; *p. u.*

Taquinement, *ad.* paa en trodsende,

Taquiner, *v.a.* trodse, drille, tirre; *v.n.* være urimelig i Smaating; *v.pr.* drille hinanden. [Tirren, Drillen; *fa.*

Taquinerie, *f.* Gnieragtighed (*v.*);

Taquoir, *m.* (Impr.) Klopholz, Bræt af en Sides Størrelse, hvormed Skrifttegnene bringes til at staae lige i Formen.

Taquon, *m.* (Impr.) Underlag, som bruges til at trykke Rødt i Sort.

Tarabiscot, *m.* (Men.) fiin Høvl til Gesimser.

Tarabite, *m.* indisk Hængebro.

Tarabuster, *v. a.* plage En med idelige Afbrydelser; forstyrre En med utidig Snak; overfuse En, behandle En haardt. [dreie en Skrue med.

Taranche, *f.* Jernbolt til at om-

Tarande el. **tarange**, *m.* (H. n.) Slags Rensdyr.

Tarare, *m.* Slags Kornrensningsmaskine; *int.* Bild mig det ind! Sniksnak! tarare-pon-pon, det er kun Vind (*p. u.*)

Taraud, *m.* (Méc.) Skruebore.

Tarauder, *v. a.* (Méc.) udbore en Skruemøtrik.

Tard, *ad.* sildigt, silde; seent ud paa Aftenen; *s. m.* den sildige Aften; se lever –, staae sildigt op; il est bien –, det er meget sildigt; il se fait bien –, det bliver sildigt; nous n'arriverons que –, vi ankomme først seent ud paa Aftenen; sur le –, hen ud paa Aftenen; *prov.* il vaut mieux-que jamais, det er bedre silde end aldrig.

Tarder, *v. n.* nøle, tøve; gaae langsomt; blive længe ude, opholde sig længe paa et Sted; *v. imp.* længes efter; vous avez bien –é à venir, De har tøvet længe med at komme; pourquoi avez-vous tant –? hvorfor er De bleven saa længe borte; il me tardait de vous voir, jeg længtes efter at see Dem; il me tarde que mon ouvrage soit fini, jeg længes efter, at mit Arbeide kan blive færdigt.

Tardif, ive, *a.* sildig; seen, langsom; som modnes sildigt; mouvement –, langsom Bevægelse; cerises -ives, seent modne Kirsebær; agneau –, Lam, som fødes seent paa Aaret; esprit –, langsomt Hoved, som udvikles sildigt.

Tardifère, **tardigrade**, *m.* (H. n.) Dovendyr.

Tardivement, *ad.* med Langsomhed, seendrægtigen. [gelse; sildig Modenhed.

Tardiveté, *f.* Langsomhed i Bevæ-

Tare, *f.* Affald, Formindskelse i Mængden; *fig.* og *fa.* Feil, Mangel; (Com.) Tara (Vægten af det, hvori Varer indesluttes, til Forskjel fra net).

Taré, e, *p.* og *a.* fordærvet, havareret, beskadiget; feilfuld; ilde omtalt. [sammes Melodi.

Tarentelle, *f.* neapolitansk Dands;

Tarentisme, *m.* Vanvid, foraarsaget ved Bid af Tarantelen.

Tarentule, *f.* (H.n.) stor, giftig Edderkop, Tarantel; Slags lille Fiirbeen.

Tarer, *v. a.* beskadige, fordærve; foraarsage Affald el. Indsvinding; veie forud det, hvori Varer forsendes; *fig.* – la réputation de q., skade Ens gode Navn og Rygte, ilde omtale En.

Taret, *m.* (H. n.) Træborer-Pholade, Pælorm (Skalorm).

Taretier, *m*, (H. n.) Dyret i Træborer-Pholaden. [Skjold.

Targe, *f.* Slags gammeldags

Targette, *f.* Slaa til at sætte for Døre el. Vinduer.

Targuer (se), *v. pr.* gjøre sig til af Noget, bryste sig, prale af.

Targum (um udt. om), *m.* Tar-

gum, den chaldæiske Udtolkning af det gamle Testament.

Tari, m. Slags Liker af Saften af Palme- og Cocostræer.

Tarier, m. (H.n.) Figenskade (becfigue.

Tarière, f. Huulboer; Jordboer; (Chir.) Instrument til at udtrække Kugler (tire-balle).

Tarif, m. Fortegnelse over Varepriser, Toldafgifter, Myntcours o. desl.

Tarifer, v. a. bestemme Priser el. Toldafgifter efter en Tarif, anvende en Tarif.

Tarin, m. (H. n.) Grønsisken.

Tarir, v. a. udtørre; fig. standse; v. n. udtørres, udtømmes; fig. ophøre; ne point – sur un sujet, være uudtømmelig i Tale om en Gjenstand.

Tarissable, a. som kan udtørres el. udtømmes.

Tarissement, m. Udtørrelse, Udtømmelse.

Tarlatane el. tarnatane, f. Slags tyndt, gjennemsigtigt Mousselin.

Tarot, m. Fagot (nu: basson); Tarokspil.

Taroté, e, a. bruges kun i Udtr. cartes –es, Kort, som ere farvede rudeformigt paa Bagsiden, Tarokkort.

Tarotier, m. Kortmager; v.

Tarots, m.pl. Tarokkort; Tarokspil.

Taroupe, f. Mellemrum mellem Dienbrynene; Haar sammesteds; p.u.

Tarse, f. (An.) Vristen (cou-de-pied); Brusk langs Kanten af Dienlaaget; tredie Led af Foden hos Fugle el. Insecter.

Tarsien, ne, a. (An.) henhørende til Vristen el. til det tredie Fodled hos Fugle og Insecter.

Tarsier, m. (H. n.) Abeklasse med lange Bagfødder.

Tartan, m. skotsk rudefarvet, broget uldent Tøi; Schavl i samme Mynster.

Tartane, f. (Mar.) Tartanne, lille Skib i Middelhavet, som fører et trekantet Seil; (Pé.) Slags Fiskenet.

Tartare, m. (Myth.) de Ondes Opholdssted i Underverdenen; (Géogr.) Tartar, Beboer af Tartariet; a. tartarisk.

Tartareux, se, a. viinsteenagtig; v.

Tartarie, f. (Géogr.) Tartariet.

Tartariser, v. a. (Chi.) rense ved Hjælp af Viinsteen.

Tartarique, a s. tartrique.

Tarte, f. Tærte.

Tartelette, f. lille Tærte.

Tartine, f. tynd Brødskive belagt med Syltetøi, Smør, Ost el. desl.

Tartrate, m. (Chi.) viinsteensuurt Salt.

Tartre, m. Viinsteen; – émétique, – stibié, Brækmiddel, Brækviinsteen (ogs. blot émétique).

Tartrique, a. (Chi.) tilberedet af Viinsteen (tartarique).

Tartrite, m. s. s. tartrate.

Tartufe, m. Hykler, skinhellig Bedrager.

Tartuferie, f. Hykleri, skinhelligt Væsen; fa.

Tartufier, v. n. agere Hykler, antage et skinhelligt Væsen; v. a. gifte med Tartufe (Molière).

Tas, m. Hob, Dynge, Bunke; Mængde; lille Haandambolt; (Arch.) Bygning under Arbeide; un – de charge, Rad Steen, der rage frem over hinanden som en Hvælving; mettre en un –, opstable i en Dynge; il a fait un – de friponneries, han har begaaet en Mængde Skurkestreger; un – de coquins, en Hob Slyngler; se mettre tout en un –, rulle sig sammen som et Nøgle; prov. crier famine sur un – de blé, klage over heelt Skind.

Tasse, f. Kop; une – à café, en Kaffekop; une – de café, en Kop Kaffe; prendre une demi-tasse de café (el. blot: une demi- –), drikke en lille Kop Kaffe; prov. og pop. boire à la grande –, drukne sig.

Tasseau, m. (Men.) Trælifte; (Mon.) Jernredskab, hvormed Myntstykker forhen formedes.

Tassée, f. Kopfuld; fa.

Tassement, m. Ophoben, Opdyngen; (Arch.) en Muur el. Jordvolds Sammensynken under sin egen Vægt.

Tasser, v. a. opdynge, opstable; v. n. voxe stærkt, udbrede sig til alle Sider; (Arch.) synke sammen (i d. Betydn. ogs. v. pr.).

Tassette, f. Laarskinne paa et Harnisk.

Tassiot, m. (Van.) tvende overkorslagte Træskinner i Bunden af et Kurvearbeide.

Tâtement, m. Beføling, Berøring.

Tâte-poule, m. Pottekiger; pl. des tâte-poule; fa.

Tâter, v.a. føle paa; fig. forsøge, prøve; udforske; v. n. smage paa; fig. søge at kjende; v. pr. prøve sig

selv; udforske hinanden; være ængstelig Omhu for sit Helbred; – le pouls à q., føle En paa Pulsen; *fig.* søge at kjende Ens Stemning, føle En paa Tænderne; il tâte le pavé, han gaaer usikkert, han har ikke sikkert Fodfæste; – le pavé el. le terrain, gaae varsomt tilværks, handle med Forsigtighed; – le courage de q., – q., prøve Ens Mod; je l'ai –é sur cette affaire, jeg har udforsket hans Mening i denne Sag; tâtez de ce vin-là, smag paa denne Viin; *prov.* il n'en tâtera que d'une dent, han kan slikke sig om Munden, han faaer Intet deraf; il veut – du métier de soldat, han har Lyst til at kjende lidt til Krigsfaget, at prøve hvad det betyder. [stemt Menneske.

Tâteur, se, *s.* og *a.* vægelsindet, ubestemt Menneske.

Tâte-vin, *m.* Viinprøver; *pl.* des tâte-vin.

Tâtillon, ne, *s.* En, som blander sig i Alt, som vil have et Ord med i de mindste Ting; *fa.*

Tâtillonnage, *m.* paatrængende Indblanding i alle Ting; *fa.* el. *pop.*

Tâtillonner, *v n.* indblande sig paatrængende og unyttigen i Alt; *fa.*

Tâtonnement, *m.* Beføler, Famlen; (Phys. og Math.) méthode de –, Forsøg paa at løse en Opgave, ved at prøve forskjellige Midler el. Hypotheser.

Tâtonner, *v.n.* føle sig for i Mørket; famle; *fa.* gaae ængstligt og tvivlsomt tilværks.

Tâtonneur, se, *s.* En, som famler; *fig.* En, som gaaer ængsteligt tilværks.

Tâtons (à), *loc. ad.* famlende, følende sig for, som i Blinde; *fig.* ængsteligt, tvivlraadigt; aller à – dans une affaire, gaae frem i en Sag uden Plan el. Maal.

Tatou, *m.* (H. n.) Pantserdyr.

Tatouage, *m.* Tatouering, de Vildes Maade at male deres Legeme.

Tatouer, *v. a.* tatouere, skjære Figurer i Legemet og derefter male samme. [Slags ottebæltet Pantserdyr.

Tatouette el. tatuette, *f.* (H. n.) Slags ottebæltet Pantserdyr.

Tau, *m.* Bogstavet τ i det græske Alphabet; (Blas.) Antoniuskors.

Taudion (*pop.*) el. taudis, *m.* forh. Forskandsningshytte, som Beleirerne opførte i Nærheden af en Fæstning; smudsigt, ureenligt Opholdssted; *fa.* uordentligt, ureenligt lille Kammer, Pulterkammer. [holder Bognaxen op.

Taugour, *m.* lille Løftestang, som holder Bognaxen op.

Taupe, *f.* Muldvarp; (Chir.) Svulst el. Byld i Hovedet; *prov.* ne voit pas plus clair qu'une –, see dunkelt; c'est une vraie –, det er et lumsk Menneske, som gaaer frem ad Snigveie; aller comme un preneur de –s, gaae sagte, uden at gjøre Steí; il est allé au royaume des –s, han er død. [(courtilière).

Taupe-grillon, *m.* (H.n.) Jordkrebs (courtilière).

Taupier, *m.* Muldvarpfanger.

Taupière, *f.* Muldvarpfælle.

Taupin, *m.* (H. n.) Slags Skarnbasse; *a. m.* sortagtig.

Taupinée el. taupinière, *f.* Muldvarpeskud; Muldvarpehul; lavt, uanseligt Huus.

Taupins, *m. pl.* Slags Krigsfolk under Carl d. 7de, alm. les francs-taupins.

Tauraille, *m.* ung Tyr; *p. u.*

Taure, *f.* ung Qvie, som ikke har kælvet; *v. p. u.* [réador).

Tauréador, *m.* Tyrefegter (toréador).

Taureau, *m.* Tyr; cou de –, bred, muskelstærk Hals; c'est un –, det er et kæmpestærkt Menneske; c'est le – banal du canton, det er Egnens største Bellystling.

Tauricider, *v. a.* og *n.* dræbe en Tyr; levere Tyrefegtninger; *p. u.*

Taurobole. *m.* (Ant.) Tyreoffer til Ære for Cybele; Alteret for det Slags Offer.

Tauromachie, *f.* Tyrefegtningskunst.

Tautochrone, *a.* (Méc.) som skeer til samme Tid el. i lige Tid.

Tautochronisme, *m.* (Méc.) Bevægelsers Tilendebringelse i samme el. lige Tid. [begynde med samme Bogstav.

Tautogramme, *m.* Digt, hvis Vers begynde med samme Bogstav.

Tautologie, *f.* unyttig Gjentagelse af samme Tanke i forskjellige Udtryk.

Tautologique, *a.* som gjentager uden Nytte den samme Tanke; écho –, Echo, som oftere gjentager den samme Lyd.

Taux, *m.* Taxt, fastsat Priis paa Levnetsmidler; bestemt Rentefod; Retsgebyr; Skatteansættelse (i d. Betydn. almindeligere: taxe).

Tavaïolle, *f.* Christentøi til Barnedaab; Kirkeklæde besat med Kniplin-

ger, hvori det indviede Brød bæres.

Tavelé, e, *a.* plettet paa Huden, prikket, spraglet.

Taveler, *v.a.* gjøre plettet, spraglet; *v. pr.* blive plettet el. spraglet.

Tavelure, *f.* det Spættede el. Spraglede paa et Dyrs Hud.

Taverne, *f.* Værtshuus, Kro; engelsk Restauration.

Tavernier, ère, *s.* Værtshuusholder; [-ske; *v.*

Taxateur, *m.* Postbetjent, som fastsætter Portoen af Breve; (Pal.) En, som taxerer og bestemmer Afgifter og Omkostninger.

Taxation, *f.* Ansættelse af en Taxt, af et Gebyhr; Skatteligning; *pl.* Pengesportler tilstaaede visse Embedsmænd.

Taxe, *f.* Taxt; fastsat Priis paa Levnetsmidler; personlig Skatteansættelse; personlig Afgift; Sagførergebyhr (taxe de dépens); faire la - des vivres, sætte Taxt paa Levnetsmidler.

Taxer, *v.a.* fastsætte Taxt paa Levnetsmidler; ansætte i Skat; bestemme Retsgebyhr; *fig.* anklage; mistænke; *v. pr.* tegne sig for at yde en Sum; beskylde hinanden; taxer d'office, ligne et Paalæg i øverste Instants (*v.*); on le taxe d'avarice, man beskylder ham for Gjerrighed; je ne taxe personne, jeg sigter Ingen.

Taxiarque, *m.* (Ant.) athenienfisk Overbefalingsmand for Fodfolket.

Taxidermie, *f.* Kunsten at udstoppe Dyr, som man vil opbevare.

Tayon, *m.* (E. F.) Træstamme, som ved Træfældning er tredie Gang bleven staaende; alm. tredsindstyveaarig Stamme.

Te, *pr. pers. conj.* Dig; enten direct Obj., i Stedet for toi (il te loue, han roser Dig); eller indirect Obj., i Stedet for à toi (elle te plait, hun behager Dig). [i Form af et T.

Té, *m.* (Fort.) Opstilling af Mineovne,

Technique, *a.* henhørende til en Kunst; terme -, Kunstudtryk; vers -, Vers, som tjener til at lette Hukommelsen.

Technologie, *f.* Lære om Kunster og Haandværker, Beskrivelse af samme; Technologi, Kundskab til Kunstudtryk.

Technologique, *a.* henhørende til Technologien; technologisk.

Tect (i ubt.), *m.* (Ch.) den Deel af Pandebenet, hvorpaa Hjortens Horn sidde.

Te Deum, *m.* kirkelig Lovsang, som begynder med Ordene: te deum laudamus; Kirkehøitid for at takke Gud for en lykkelig Begivenhed; *pl.* des Te Deum. [sommelig, byrdefuld; *v.*

Tédieux, se, *a.* trættende, kjedsommelig, byrdefuld; *v.*

Tégument, *m.* (An. og Bot.) Dække, Beklædning, Indhylling.

Teignasse, *f.* gammel, slet Paryk; Hætte indsmurt i Olie til Skurvede.

Teigne, *f.* Skurv el. Udslet i Hovedet; Slags Kræft i Bark; (H. n.) Møl; (Vét.) Slags Byld i Hestehovsgaffelen; *prov.* cela tient comme -, det er ikke let at skaffe bort, det sidder fast som Beg.

Teignerie, *f.* Hospital el. Sygestue for Fnattede el. Skabbede (ogs. teigneurie).

Teigneux, se, *a.* fnattet; skurvet; *s.* En, som er befængt med Fnat el. Skurv; *prov.* il n'y a que trois - et un pelé, der er kun Faa, lutter Janhagel; (Impr.) balle -se, sidtet Sværtebal, som Sværten ikke bider paa.

Teille, *f.* s. tille.

Teiller, *v. a.* s. tiller.

Teindre, *v. a.* farve; *v. pr.* farves; - de la soie, farve Silke; - en bleu, farve blaat.

Teint, e, *p.* farvet; *fig.* besudlet; ses mains sont teintes de sang, hans Hænder ere farvede (besudlede) i Blod.

Teint, *m.* Maade at farve paa, Farvning; Ansigtsfarve, Hudfarve; le grand el. le bon -, den ægte Farvning; le petit (le faux el. le mauvais) -, den uægte Farvning; elle a le - frais, hun har en frisk Teint; elle a le - haut en couleur, hun har en stærk rød Ansigtsfarve.

Teinte, *f.* (Peint.) Tinte, Farveanstrøg; Colorit; *fig.* let Anstrøg, Skin, Præg; - plate, eensformig Colorit; demi--, Halvtinte, meget svag Colorit, tyndt Anstrøg, svag Skygge; une - de mélancolie, et Anstrøg af Tungsind.

Teinté, e, *p.* som har faaet et let Anstrøg af en el. anden Farve; svagt farvet.

Teinter, *v. a.* (Peint.) give en eensformig Colorit, som falder i det Mørke.

Teinture, *f.* Farve; Tinctur; *fig.* overfladisk Kundskab; Anstrøg, Indtryk; il a quelque - de philosophie, han besidder nogen overfladisk Kundskab i Philosophi, han kjender lidt til samme. [veri.

Teinturerie, *f.* Farvekunst; Far-

Teinturier, ère, *s.* Farver, -ske; En, som retter en Andens Arbeide el. lægger den sidste Haand paa samme; Slags stærkt mørkerød Drue (noireau); *prov.* il a fait cet ouvrage avec son -, han har forfattet dette Arbeide med en Andens Hjælp.

Tel, le, *a.* saadan, slig; saa stor; den og den; saaledes; tel que, ligesom, saasom; af en saadan Egenskab; tel quel, middelmaadig, ringe; *conj.* ligesom; paa samme Maade (*p. u.*); *pr.* Den og Den; Mangen En; je ne vis jamais rien de -, jeg saae aldrig noget Saadant; une -le conduite, en slig Opførsel; sa mémoire est -le qu'il n'oublie jamais rien, hans Hukommelse er saa stor, at han aldrig glemmer Noget; - est le caractère des hommes, saadan er Menneskenes Charakteer; *prov.* - maître, - valet, som Herren er, saa er Tjeneren; un homme - que lui, en Mand, som han; les bêtes féroces, telles que..., de glubende Dyr, saasom ...; c'est une maison telle quelle, det er kun et ringe Huus; il m'a dit telle et telle chose, han har sagt mig det og det;... tel qu'un lion rugissant..., tel Achille, ligesom en brølende Løve o. s. v., saaledes o. s. v....; - rit aujourd'hui qui pleurera demain, Mangen En leer idag, som maa græde imorgen; ... de (en) telle sorte que, *loc.ad.* paa en saadan Maade at o.s v.

Télamon el. télamone, *m.* (Arch.) Statue, som tjener til at bære et Gesims el. en Karnis; (Ant.) Rem, hvormed Grækerne bare Skjoldet om Halsen.

Télégraphe, *m.* Telegraf, Maskine, hvorved Efterretninger meddeles i kort Tid i fjern Afstand.

Télégraphique, *a.* telegrafisk; meddeelt ved en Telegraf.

Télescope, *m.* Teleskop; Kikkert (lunette d'approche); (H. n.) Slags Snekke.

Télescopique, *a.* (Astr) usynlig for det blotte Øie; étoile -, Stjerne, som kun kan opdages ved et Teleskop.

Tellement, *ad.* paa saadan Maade, saaledes, i den Grad; tellement-quellement, *loc. ad.* saa nogenledes (*v.*).

Telline, *f.* (H.n.) Slags Bløddorm.

Tellure, *m.* (Minér.) Tellurmetal.

Téméraire, *a.* forvoven, altfor dristig; overilet; une entreprise -, et forvovent, halsbrækkende Foretagende; faire un jugement -, fælde en overilet, ubefindig Dom; *s.* den Forvovne, den Dumdristige. [dristigt; ubefindigt.

Témérairement. *ad.* forvovent, dum-

Témérité, *f.* Forvovenhed, Dumdristighed; dristigt Mod (i d. Betydn. i Forbindelse med noble: une noble -).

Témoignage, *m.* Vidnesbyrd; Prøve, Beviis; porter - de, give Prøve paa; donner à q. des -s d'amitié, give En Beviser paa Venskab; il faut toujours rendre - à la vérité, man maa aldrig holde Sandheden tilbage.

Témoigner, *v. a.* bevidne, tilkjendegive, yttre; *v. n.* aflægge Vidnesbyrd, vidne; je témoignerai partout ce que je lui ai vu faire, jeg skal bevidne el. kundgjøre allevegne hvad jeg har seet ham gjøre; - de la joie, yttre Glæde; - contre q, aflægge Vidne imod En; je témoignerai de son innocence, jeg skal vidne om hans Uskyldighed.

Témoin, *m.* Vidne; Secundant; *pl.* smaa Skiferstecn, som nedlægges under et Grændseskjæl, for siden at kunne overbevise sig om, at det ikke er flyttet; Kornprøver; Jordhøie, som vise hvor dybt der er gravet for at nivellere et Terrain; (Rel.) Blade, som ikke ere blevne beskaarne ved Indbindingen til Tegn paa, at den størst mulige Margine er bevaret; - oculaire, Øienvidne; - auriculaire, Vidne, som har hørt, hvad der er skeet; - corrompu, suborné, bestukket Vidne; prendre q. pour - (forandres i Fleert.), tage En til Secundant i en Duel; prendre q. à - (uforandret i Fleert.), tage En til Vidne; Dieu m'est - que, Gud er mit Vidne at o. s. v....; *ad.* témoin les blessures dont il est couvert, derom vidne de Saar, hvoraf han er bedækket; en - de quoi, *loc. ad.* (Prat.) til Vidne derpaa (*v.* nu: en foi de quoi).

Tempe, *f.* Tinding; (Bouch.) Stykke smalt Træ, hvormed Bugen og Brystet holdes aabne paa ophængt slagtet Qvæg. [Dal i Thessalien.

Tempé, *m.* (Géogr. anc.) Tempe,

Tempérament, *m.* Temperament, Legemsbeskaffenhed; Charakteer; Udvei, Middelvei; (Mus.) lille Forandring i en Tone for at lette Overgangen til en anden; être d'un – fort, være af en stærk Natur; un – violent, en hæftig Charakteer; avoir du –, have en sandselig Natur, stor Tilbøielighed til sandselig Kjærlighed; prendre un – entre deux extrémités, gaae en Middelvei mellem to Yderligheder.

Tempérance, *f.* Maadeholdenhed, Afholdenhed; Ædruelighed.

Tempérant, e, *a.* tarvelig, maadeholden, ædruelig; (Méd.) dæmpende, beroligende; *s. m.* den Maadeholdne; (Méd.) lindrende, beroligende Middel.

Température, *f.* Luftens Beskaffenhed; et Steds el. et Legemes Varmegrad, Temperatur.

Tempéré, e, *p.* og *a.* tempereret, som er hverken for kold el. for varm; *fig.* maadeholden, sat, sindig (v.); som holder Middelvei mellem det Høie og Simple (om Stilen); ... *s. m.* mild Temperatur.

Tempérer, *v. a.* formindske Hæftigheden af Noget; dæmpe, mildne, lindre, nedstemme; – sa bile, dæmpe sin Vrede. [støiende, larmende.

Tempestatif, ive, *a.* stormende,

Tempête, *f.* Storm; hæftigt Uveir (især til Søes); *fig.* Urolighed, Oprør; hæftig Forfølgelse imod En; stor, støiende Larm; il s'élève une –, der reiser sig en Storm; détourner la –, afværge Uveiret el. Forfølgelsen, som truer En; s'accoutumer à la – de sa voix, vænne sig til hans hæftige, høirøstede Stemme (*fa.*)

Tempêter, *v. n.* gjøre stor Støi, larme; skjænde, holde Huus; *fa.*

Tempétueux, se, *a.* stormfuld; *p.u.*

Temple, *m.* Tempel, Guds Huus, Kirke (hos Protestanterne; kun i ophøiet Stiil om Catholikernes Kirke); Salomons Tempel; forh. Tempelherrernes Forsamlingshuus; (Charr.) Slags Maalestok til at afpasse Egernes Plads i Hjulfælgen; *pl.* (Pê.) horizontale Stænger til et Fiskedige (bordigue).

Templet, *m.* (Rel.) bevægelig Stang paa Bogbinderens Hæftelade.

Templier, *m.* Tempelherre; *prov.* boire comme un –, drikke med Umaadelighed. [Tøiet udspændes paa Væven.

Templu, *m.* (Tiss.) Redskab, hvormed

Temporaire, *a.* midlertidig, varende kun en Tid.

Temporairement, *ad* for en Tid.

Temporal, e, *a.* (An.) henhørende til Tindingerne; *pl. m.* -raux.

Temporalité, *f.* en Biskops el. anden høi Geistligheds verdslige Jurisdiction.

Temporel, *m.* Geistliges verdslige Magt og Indtægt; Kongers verdslige Magt. [lig, verdslig, jordisk.

Temporel, le, *a.* timelig, forgænge-

Temporellement, *ad.* timeligen, i denne Verden.

Temporisation, *f.* Opsættelse, Nølen i Forventning af en gunstigere Tid.

Temporisement, *m. v.* nu bruges: temporisation.

Temporiser, *v. n.* opsætte, nøle, vente paa en gunstigere Tid, see Tiden an.

Temporiseur, se, *s.* En, som seer Tiden an, som holder af at opsætte Alt; Nøler.

Temps, *m.* Tid; bestemt Tid, rette Tid; Tidspunkt; nogen Tid, Udsættelse, Frist; Leilighed; den passende Aarstid; Tidsalder; Veirets Beskaffenhed; (Mus., da., mil.) Tempo, Tact; (Rhét.) Pause i Declamation; devancer le –, gjøre Noget før den bestemte Tid; gaae forud for sin Tid; cela est bon pour un –, det er godt for en kort Tid; cela n'a qu'un –, det varer ikke længe; il a fait son –, han har tjent sin Tid ud; han duer ikke mere til det Arbeide; cet habit a fait son –, denne Kjole har udtjent; passer bien son (le) –, tilbringe Tiden behageligt; se donner du bon –, forlyste sig; passer mal le –, kjede sig; udstaae, gjennemgaae Meget; couler le –, lade Tiden skride hen i Forventning af gunstigere Leilighed; tuer le –, ikke vide hvad man skal gjøre for at faae Ende paa Tiden; pousser le – avec l'épaule, søge at fordrive Tiden med intetsigende Be-

Skæftigelse; prendre du –, søge at vinde Tid; il ne cherche qu'à gagner du –, han søger kun at drage Tiden ud, at oppebie et gunstigere Øieblik; prendre le – de q., rette sig efter Ens beleilige Tid; prendre q. sur le –, gribe et gunstigt Øieblik for at udrette Noget hos En; ikke lade En Tid til Betænkning; prendre bien son –, vælge det rette Øieblik; s'accommoder au –, skikke sig i Tiden, rette sig efter Tidsomstændighederne; le – des vendanges, Aarstiden da Viinhøsten indtræffer; quatre-temps, tre Fastedage i hvert Fjerdingaar; du – d'Abraham, paa Abrahams Tid; avant le –, avant tous les –, før Verdens Skabelse; dans la nuit des –, i den fjerneste Oldtid; dans le cours (la suite) des –, engang i Tiden, i en fjern Fremtid; être exposé à l'injure du –, være udsat for Veirets Barskhed; *prov.* il fait un – de demoiselle, der er hverken Støv el. Solskin; il y fait la pluie et le beau temps, han er der Et og Alt; qui a –, a vie, kommer Tid, kommer Raad; le – est à Dieu et à nous, vi have Tid og Leilighed til at gjøre hvad vi ville; il faut prendre le – comme il vient, man maa vide at finde sig i Omstændighederne; ...(Mar.) gros –, haardt, stormende Veir; – fait, stadigt Veir; -gros, disig Luft; – embrouillé, tyk Luft; – de perroquet, Bramseilskuling; (Ch.) revoir de bon –, finde et friskt Spor fra sidste Nat; elle (la voie) est de vieux –, det er et gammelt Spor; (Man.) faire un – de galop, gjøre et kort Galop; arrêter un –, standse Hesten pludseligt for igjen at sætte den i Gang; arrêter un demi –, sagtne Hestens Hurtighed et Øieblik uden at standse; .... à –, *loc.ad.* til rette Tid, i Tide, betimeligen; til en fastsat Tid; tout vient à – à qui peut attendre, med Taalmodighed sætter man Alt igjennem; au (en) même –, *loc. ad.* til samme Tid; samtidigen; de tout –, altid, stedse; de – en –, de – à autre, fra Tid til anden, engang imellem, undertiden; en – et lieu, *loc. ad.* til rette Tid og Sted; dans le –, *loc.ad.* forhen; til sin Tid; suivant le (les) –, efter Tidsomstændighederne.

Tenable, *a.* som kan holde sig, forsvare sig; som er bekvem og behagelig at opholde sig i; bruges kun med en Negtelse: cette place n'est pas –, denne Fæstning kan ikke holde sig; cet endroit n'est pas –, det er ikke til at holde ud (form. Varme, Kulde o. desl.) paa dette Sted.

Tenace, *a.* klæbrig; seig; *fig.* og *fa.* paaholden, gjerrig, karrig; vedholden; paastaaelig; (Bot.) fasthæftende; avoir la mémoire –, have en tro Hukommelse, som husker længe.

Tenacement, *ad.* med Vedholdenhed, haardnakket; karrigen.

Ténacité, *f.* Klæbrighed; Seighed; *fig.* Gjerrighed; Vedholdenhed, Paastaaelighed.

Tenaille, *f.* Tang, Knibtang (bruges især i *pl.*); (Fort.) Gravsax, et tvesidet, vinkelformigt Værk til Forsvar for Courtinen.

Tenaillée, *f.* Tangfuld, et Qvantum, der kan gribes med en Tang.

Tenailler, *v. a.* knibe Forbrydere med gloende Tænger; bruge en Knibetang; *v.pr.* martre sig selv.

Tenaillon, *m.* (Fort.) Værk, hvorved Ravelinens Facer dækkes, Lunette.

Tenancier, ère, *s.* (Dr.) Fæstebonde, som dyrkede en Jordeiendom, afhængig af et Gods, hvortil der ydedes Afgift; Fæstemandskone; franc –, Selveier.

Tenant, *m.* Mantenedor, En, som i Tournering tilbyder at vove en Dyst med Alle; Forfegter af en Mening; En, som forsvarer en Anden i Samtale; En, som kommer daglig i et Huus, og er som Herre i Huset; les –s et les aboutissants d'un héritage, d'une affaire, alle en Arvelod tilgrændsende Eiendomme, alle en Sag vedkommende Biomstændigheder; tout d'un – el. tout en un –, *loc. ad.* ud i Et, uden Afbrydelse (u.).

Tenant, e, *a.* bruges i Udtr. séance –e, inden Mødets Slutning; rancune –e, saalænge Hadet varer; *forh.* les plaids –s, under Sagførelsen. [verdenen.

Tenare, *m.* (Myth.) Tenarus, Under-

Tendance, *f.* et Legemes bevægende Kraft; Bevægelsens Retning; *fig.* Sindets Stræben imod et vist Maal, Retning, Tilbøielighed, Tendents.

Tendant, e, *a.* sigtende til, stræbende efter, gaaende ud paa (à).

Tendelet, *m.* (Mar.) Solseil i en Slup el. Galei.

***Tender** (første e udt. som e, og r høres), *m.* Kul- og Vandvogn henhørende til Locomotivet paa Jernbanen.

Tenderie, *f.* Jagt, som foretages ved at spænde Snarer, ved at opstille Garn og paa desl. Maader.

Tendeur, *m.* En, som ophænger el. udspænder Noget; – de pièges, En, som spænder Snarer; – de tapisserie, Tapetserer.

Tendineux, se, *a.* senet, seneagtig.

Tendoire, *f.* el. tendoir, *m.* (Manu.) Stang til at udspænde Klædet i Rammen; *pl.* Tørrestænger.

Tendon, *m.* (An.) Sene; – failli, altfor svag Sene; – féru, beskadiget Sene; (Vét.) Kronsene bag paa Foden ved Hoven (forh. nerf).

Tendre, *a.* blød, mør; frisk, nybagt; *fig.* meget ung, spæd; øm, følsom; kjærlig; rørende; sart, delicat; du bois –, blødt Træ; cette viande est – comme la rosée, dette Kjød er overordentligt mørt; du pain –, frisk Brød; avoir la peau –, have en sart, ømfindtlig Hud; ce cheval est – à l'éperon, denne Hest lystrer strax Sporen; il est – aux mouches, han kan ikke taale det mindste Fluestik; *fig.* og *fa.* dette Menneske kan ikke taale det Allermindste; han stødes let; avoir la vue –, have et svagt Syn; avoir la conscience –, have en øm, nøieregnende Samvittighed; dans un âge –, i en spæd Alder; une amitié –, et ømt, deeltagende Venskab; il m'a fait de –s adieux, han har taget kjærlig Afsked med mig; des vers –s, yndige, rørende Vers; pinceau –, sart, delicat Pensel; *prov.* jeune femme, pain – et bois vert, mettent la maison en désert, en ung Kone, friskt Brød og grønt Træ ødelægge snart et Huus; .... *s.m.* Ømhed, Tilbøielighed; (*fa.*).

Tendre, *v. a.* spænde; opstille; udstrække, stramme; betrække; række, fremstrække; *v. n.* sigte til; stræbe, tragte efter; gaae ud paa; føre, lede til; – un arc, spænde en Bue; – une tente, opslaae et Telt; – un piège à q., spænde en Snare for En; – de deuil une chambre, betrække et Værelse med Sort; *fig.* – les mains à q., anraabe En om Hjælp; – les bras à q., hjælpe En i Trang; – son esprit sur qc., henvende al sin Opmærksomhed paa Noget; où tend ce chemin? hvorhen fører denne Vei; – à la perfection, stræbe efter Fuldkommenhed; ce malade tend à sa fin, denne Syge er sin Død nær; cet homme tend toujours à ses fins, denne Mand taber aldrig sit Maal af Sigte.

Tendrelet, te, *a.* forkælet, sart, forvænt.[rørende; (Peint.) blødt, delicat.

Tendrement, *ad.* kjærligen, ømt,

Tendresse, *f.* Ømhed, kjærlig Deeltagelse; Kjærlighed; (Peint.) Blødhed, Sarthed; *pl.* Kjærtegn.

Tendreté, *f.* Mørhed (bruges kun om Kjød og Frugter); *p.u.*

Tendron, *m.* Knop, Spire, ung Qvist; *fig.* og *fa.* un jeune –, en ung Pige; *pl.* Brusk ved Yderdelen af Brystbenet; les –s d'artichaut, de fastere Dele af Ertekokken, hvortil Bladene hæfte.

Tendu, e, *p.* spændt, opspændt; style –, tvungen Skrivemaade; avoir l'esprit –, anstrænge meget Hovedet.

Tendue, *f.* (Ch.) Egn, hvor der er opstillet Snarer.

Ténèbres, *f. pl.* Mørke, Mulm; *fig.* Vildfarelse; (Égl.) katholsk Messe i den stille Uge til Erindring om Formørkelsen ved Christi Død.

Ténébreusement, *ad.* i Mørket; paa en skummel Maade.

Ténébreux, se, *a.* mørk, skummel; le séjour –, Underverdenen (*poé.*); les temps – de l'histoire, Historiens dunkle Tider; avoir l'air sombre et –, have et mørkt og melancholsk Udseende.

Ténébrio, – brion el. – brionite, *m.* (H.n.) Art vingedækkede Insecter, hvortil hører Meel-Skruppen. [melhed.

Ténébrosité, *f.* Mørkhed, Skum-

Tènement el. tennement, *m.* Meierigaard henhørende til et Gods.

Ténesme, *m.* (Méd.) smertelig Trang til Stolegang; – vésical, idelig Trang til at urinere. [Blæresteen.

Tenettes, *f. pl.* (Chir.) Tang til

Teneur, *f.* Indhold af et Skrift; *m.* tredie Falk, som angriber Heiren; – de livres, Bogholder, Bogfører (i d. Betydn. ogs. *f.* teneuse).

Ténia, *m.* (H. n.) Bændelorm.

Ténie, *f.* (Arch.) flad Gesims, Liste (paa den doriske Architrav).

Ténifuge, *a.* (Med.) fordrivende Bændelorm; *s. m.* Middel af d. Egenskab.

Tenir, *v. a.* holde, have i Haanden; besidde; holde besat, optage, indtage, beboe; rumme, indeholde; opbevare, vedligeholde; *fig.* tæmme, twinge; opholde, beskjæftige; antage, troe; betjende sig til; opfylde; – qc. de q., have En at takke for Noget; have hørt Noget af En; – la vie de q., skylde En Livet; ne – rien de q., ikke skylde En nogen Forpligtelse; faire – qc. à q., overlevere En Noget; de qui tenez-vous cette nouvelle? af hvem har De hørt denne Nyhed? il tient beaucoup de son père, han ligner sin Fader i Meget; – qc. dans sa manche, være sikker paa Noget; – q. dans sa manche, have En i sin Magt; – q. le bec dans l'eau, – q. au filet, holde En op med Løfter; – q. de court, holde En kort, ikke give ham for stor Frihed; – q. par les lisières, holde En i Ledebaand, styre En som et Barn; – les dés, have Forhaanden til at udkaste Tærningerne; – le dé de la conversation, give Tonen an i Samtale; je tiens mon homme, je le tiens, jeg har ham i Fælden, jeg har ham i min Vold; il tient bien ce qu'il tient, han holder godt fast paa hvad han har, han er gjerrig; il ne tient rien, han gaaer tomhændet bort, han fik Intet; *prov.* un tiens vaut mieux que deux tu l'auras, en Fugl i Haanden er bedre end ti i Luften; il tient la maison tout entière, han beboer hele Huset; l'armée tient la campagne, Armeen staaer i Felten; ces meubles tiennent trop de place, disse Meubler optage for megen Plads; – lieu de q., træde i Ens Sted; il y a long-temps que la fièvre le tient, han har havt Feber i lang Tid; qu'est-ce qui le tient? hvorfor tager han saaledes afsted, hvad gaaer der af ham? – une place, holde en Fæstning besat; – le lit, – la chambre, holde Sengen, holde Stuen; – une terre par ses mains, bestyre selv et Gods; – les livres, føre Bøgerne, være Bogholder; – son poste, forsvare sin Post, sin Stilling; quel chemin tiendrez-vous? hvilken Vei tager De? – une bonne conduite, opføre sig godt; – le parti de q., holde med En, følge Ens Parti; – une promesse, opfylde et Løfte; – sa langue, tæmme sin Tunge; – un langage, føre et Sprog; – rigueur à q., vedblive at behandle En med Kulde; – compte de qc. à q., skrive Noget paa Ens Regning; je vous tiendrai compte de cela, jeg skal godtgjøre Dem det; ne tenir compte de q., ikke bryde sig om En, ikke gjøre Noget af En; – note de qc., optegne Noget, erindre sig det; – tête à q., holde En Stangen; – pied à boule, være stadig, vedholdende i sit Arbeide; – la main à qc., vaage over at Noget udføres; je tiens cela (pour) vrai, jeg anseer det for sandt; je le tiens pour honnête homme, jeg anseer ham for en retskaffen Mand; je tiens que cela a besoin d'explication, jeg antager, at det trænger til Forklaring; (Mar.) – la mer, holde Søen; – le vent, holde Luven; – un vaisseau, holde med et Skib.

— *v. n.* bestaae, vedvare, holde Stand, holde ud; hænge fast ved; komme af, hidrøre fra; støde op til, ligge ved Siden af; holde Møde, finde Sted; rummes; cette couleur ne tient pas, denne Farve er ikke varig, ikke solid; le temps ne tiendra pas, Veiret bliver ikke af Varighed; les ennemis ne tiendront pas, Fjenderne holde ikke Stand; cela tient comme poix, det klæber fast som Beg; sa vie ne tient qu'à un fil, hans Liv hænger kun i en Traad; – à q., være knyttet til En, interessere sig for En; – pour q., være paa Ens Parti, af Ens Mening; cette affaire lui tient au cœur, denne Sag ligger ham paa Hjerte; je tiens à vous convaincre, det er mig magtpaaliggende at overbevise Dem; je ne tiens à rien, der er Intet, som længer holder mig tilbage; son argent ne tient à rien, hans Penge ere strax rede; cet événement tient à telle cause, denne Begivenhed hidrører fra den og den Aarsag; à quoi tient-il que nous ne partions? hvad er Skyld i at vi ikke reise? ma maison tient à la sienne, mit Huus ligger tæt op til hans; – de son père et de sa mère, ligne sin Fader og Moder; il a de qui –, han ligner sine Forældre; en –, væreført

bag Lyset; være forelsket; være beruset; n'y pas –, ikke kunne udholde det; – bon, – ferme, holde Stand, ikke give efter; tous ces meubles ne peuvent pas – ici, alle disse Meubler kunne ikke rummes her; le marché tient tous les mercredis, Markedet holdes hver Onsdag; tenez! see, der har De det; hør engang!

Tenir, *v. pr.* holde sig fast ved; forblive el. opholde sig paa et Sted; forblive i en vis Stilling; holde sig, tæmme sig; henholde sig til; afholde sig fra; finde Sted; je me tiens el. je m'en tiens à votre décision, jeg henholder mig til Deres Bestemmelse; il s'en tient à son mot, han bliver staaende ved sit Ord, han vil Intet slaae af el. lægge til; il ne faut pas se – à si peu de chose, man maa ikke lade det komme an paa saa Lidet; tenez-vous là, forbliv der; quand on est bien, il faut s'y –, naar man er vel et Sted, maa man ikke gjøre Forandring; se – coi, holde sig rolig; se – bien, være paa sin Post, tage sig vel i Agt; have en god Holdning; se – les bras croisés, staae ledig, med Armene overkors; se – bien à cheval, sidde godt til Hest; il ne peut se – de parler, han kan ikke afholde sig fra at tale; l'assemblée se tient ici, Forsamlingen holdes her; tenez-vous donc, tæm Dem, dy Dem dog! tenez-vous pour dit que, lad det være Dem sagt, vær forsikkret om, at o.s.v.

Tenon, *m.* Tap; (Arm.) lille Hage paa Geværløbet til at fastgjøre samme i Træet; nederste Ring, hvori Ladestokken fastholdes; (Mar.) Tap, Affætning til Æselhovedet.

Tenor, *m.* Tenor, dyb Mellemstemme; Tenorsanger, Tenorist.

Tenoriste, *m.* Tenorsanger.

Tensif, ive, *a.* (Méd.) ledsaget af Spænding. [Aands Anstrængelse.

Tension, *f.* Spænding; *fig.* stor

Tentacule, *f.* (H. n.) Føletraad el. Arm hos Blødorme. [Føletraade.

Tentaculé, e, *a.* (H.n.) forsynet med

Tentant, e, *a.* forførisk, tillokkende, fristende.

Tentateur, trice, *s* Frister, Forfører; Forførerske; le –, Djævelen; ogs. *a.* fristende.

Tentatif, ive, *a.* fristende (hellere: tentant); *p. u.*

Tentation, *f.* Fristelse; indre Tilbøielighed; résister à la –, modstaae Fristelsen.

Tentative, *f.* Forsøg; første Disputats for at erholde en theologisk Licentiatgrad.

Tente, *f.* Telt; (Chir.) Bæle af Charpi til at holde Saar aabne; (Tann.) Ramme, hvorpaa Tarme udspændes for at tørres.

Tentement, *m.* (Escr.) dobbelt Slag med Klingen imod Modstanderens.

Tenter, *v. a.* forsøge, prøve; friste; indgive Lyst til; (Escr.) slaae Klingen twende Gange imod Modstanderens; *fa.* – fortune, vove Noget i Haab om et godt Udfald; être –é de faire qc., fristes til el. have stor Lyst til at gjøre Noget.

Tenture, *f.* Tapeetpapir el. Tøi til at betrække et Værelse med; Betrækning; Espalier, som beklæder en Muur.

Tenu, e, *p.* og *a.* vedligeholdt; forpligtet; jardin bien el. mal –, en godt el. slet vedligeholdt Have; *prov.* à l'impossible nul n'est –, Ingen kan forpligtes til hvad der er umuligt; tant –, tant payé, Betalingen maa staae i Forhold til Tjeneste- el. Afbenyttelses-Tiden.

Ténu, e, *a.* tynd, fiin.

Tenue, *f.* Tid, hvori en Forsamling holdes; Holdning; Anstand; Varighed; Fasthed i Charakteer; Paaklædning; Mundering; (Mus.) en Tones Vedligeholden gjennem flere Takter; le temps n'a point de –, Veiret har ingen Stadighed; il n'a pas de –, han fattes Holdning; han har ingen fast Charakteer, han skifter ofte Mening; sa – annonce beaucoup de goût, hendes Paaklædning røber megen Smag; être en grande –, være i Paradeuniform; être en petite –, være i Hverdags Uniform; – de livres, Bogførelse; (Mar.) fond de bonne –, god Holdebund; bâtiment d'une bonne –, Skib, som er smukt takket; Skib, som holdes i god Orden; (Man.) cet homme n'a point de – à cheval, denne Mand sidder slet til Hest; (Féo.) – noble, Lehn, som afhænger af et andet; ... tout d'une –, *loc. ad.* ud i Et, i Sammenhæng.

Ténuité, *f.* Tyndhed, Fiinhed.

Tenure, *f.* (Féo.) Lehnsafhængighed (mouvance).

Téorbe, *m.* s. théorbe.

Téphramancie, *f.* (Ant.) Spaadom af Offerdyrenes Aske.

Tératoscopie, *f.* (Ant.) Spaadom af overnaturlige Ting.

Tercer el. terser, *v. a.* (Vign.) bearbeide Jorden tredie Gang. [Tercet.

Tercet, *m.* treliniet Vers el. Strofe,

Térébenthine, *f.* Terbentin. [træ.

Térébinthe, *m.* (Bot.) Terbentin-

Térébration, *f.* Træboring for at erholde Gummi, Harpix o. desl.

Téréniabin, *m.* Manna udflydende af et Slags Gyvel. [ger Udflugter.

Tergiversateur, trice, *s.* En, som sø-

Tergiversation, *f.* Benyttelse af Omveie; Udflugt. [søge Udflugter.

Tergiverser, *v. n.* bruge Omveie,

Térin, *m.* Bastard af en Irisk og en Sisken.

Terme, *m.* Ende, Grændse; Maal; Grændsepæl med et Menneskehoved; bestemt Betalingstid; Terminsgjæld; Fjerdingaarsleie; Flyttetid; Nedkomsttid; Ord, Udtryk; Kunstudtryk; Led i en Sammenligning el. et Forhold; *pl.* en Sags el. Persons Tilstand i Forhold til en anden; le – de la vie, Livets Maal, Livets Ende; il est à son dernier –, han er paa det Yderste; il est un – à tout, der er en Grændse for Alt; il a mis un – à son ambition, han har sat en Grændse for hans Ærgjerrighed; le – est échu, Betalingstiden er udløben; – de rigueur, peremtorisk Frist, hvorefter ingen videre Udsættelse er at vente; *prov.* qui a –, ne doit rien, før Terminen behøver Ingen at betale; le – vaut l'argent, naar man har Tiden for sig, finder man nok Penge; il est planté là comme un –, han staaer der op og ned som en Milepæl; s'exprimer en –s propres, bruge passende Udtryk; je lui ai dit cela en propres –s, jeg har sagt ham det i de selvsamme Udtryk; mesurer, peser ses –s, afmaale, veie sine Udtryk; ne pas ménager ses –s, ikke bruge Skaansel i sine Udtryk; – de comparaison, Sammenligningsled, Sammenligningsgjenstand; – de rapport, Forholdsled; ... en quels –s est cette affaire, paa hvad Fod staaer denne Sag? elle est en –s d'accommodement, den er i Begreb med at komme til Forlig; en quels –s êtes-vous avec lui? paa hvad Fod staaer De til ham?

Termès (s udt.), *m.* s. termite.

Terminaire, *a.* angaaende Grændsen el. Enden.

Terminaison, *f.* Slutning, Udfald af en Sag; Ende paa en Sygdom; (Gr.) Endelse af et Ord.

Terminal, e, *a.* (Bot.) som danner Enden el. Spidsen af en Plantedeel; *pl. m.* -aux. [Ære for Grændseguden.

Terminales, *f. pl.* (Ant.) Fæster til

Terminatif, ive, *a.* endende, sluttende.

Terminer, *v. a.* begrændse; gjøre Ende paa; fuldende; slutte; *v. pr.* endes, tilendebringes, sluttes; ende sig; cela ne se termine pas sans querelle, det løber ikke af uden Strid; un mot qui se termine en *r*, et Ord, som endes paa *r*.

Terminologie, *f.* Samling af de til et Fag henhørende Kunstord.

Terminthe, *m.* (Méd.) Blodblegn.

Termite, *m.* (H. n.) Termit, hvid Myre (fourmi blanche).

Ternaire, *a.* bruges kun i Udtr. le nombre –, Tallet tre.

Terne, *a.* mat, uden Glands, dunkel; style –, mat Stiil, uden Fynd.

Terne, *m.* Terne i Lotteriet; – sec, Terne, hvis tilhørende Ambe og Udtræk ikke ere besatte; *fig.* c'est un – à la loterie, det er en uventet Lykke; *pl.* to Treer i Brætspil. [Blade).

Terné, e, *a.* (Bot.) trehobet (om

Ternir, *v. a.* gjøre mat el. dunkel; betage Glandsen; *v. pr.* blive mørk, dunkel, tabe sig; – sa réputation, skænde sit gode Navn og Rygte; son teint se ternit, hans Ansigtsfarve taber sig. [Skin; Dunkelhed.

Ternissure, *f.* Fordunkling; mat

Terrage, *m.* (Féo.) Ret til at hæve Tiende af Jordens Afgrøde in natura (*v.*); (Suc.) Tilberedelse af Sukkeret, hvorved Siruppen skilles fra samme.

Terrageau el. terrageur, *m.* (Féo.) Godsherre, som havde Ret til Tiende af Afgrøden.

Terrager, *v. a.* (Féo.) hæve Tiende af Jordens Afgrøde; (Suc.) skille Sukkeret fra Siruppen.

Terragier, *m.* (Féo.) Bonde, som

svarede Tiende af Afgrøden in natura til Godsherren (v.).

Terragnol, *m.* (Man.) tung, bredskuldret Hest. [Leertøi.

Terraille, *f.* Slags guulagtigt

Terrain (bedre: terrein), *m.* Jordstrækning, Plet Jord; Jordsmon, Jordbund, Jordlag; ménager le –, benytte Rummet sparsomt; *fig.* benytte med Forstand de Midler, man har at raade over; se porter sur le –, begive sig hen paa Stedet; être sur son –, tale om Gjenstande, man kjender nøie; være paa sin rette Hylde; gagner du –, gaae fremad Skridt for Skridt; perdre du –, gaae tilbage lidt efter lidt; disputer le –, værge sig tappert; *fig.* staae fast ved sine Meninger; sonder le –, nøie udforske Tingenes Stilling; søge at lære sine Folk at kjende.

Terral, *m.* (Mar.) Landvind; *p. u.*

Terraqué, e, *a.* bestaaende af Jord og Vand; kun i Udtr. le globe –, le monde –, Kloden, som vi beboe.

Terrasse, *f.* Jordforhøining, Jordvold, Terrasse; Muurarbeide i Form af en Altan; fladt Tag paa et Huus; (Peint.) Forgrund.

Terrassement, *m.* Henflytning af Jord; Opkastning af Jord til Grundlag el. til at danne en Jordvold.

Terrasser, *v.a.* styrke en Muur med opkastet Jord; kaste til Jorden; forbløffe, betage Modet; – q. à force de raisons, slaae En af Marken med Grunde.

Terrasseur, *m.* Murer, som kun arbeider grovt, som udrapper Mure o. desl. [Jordbestanddele.

Terrasseux, se, *a.* indeholdende

Terrassier, *m.* Skandsegraver, Voldarbeider, Opkaster af Diger o. desl.

Terre, *f.* Jord; Jordsmon; Jordart; Potteleer; Jordkloden; Jordstrækning, Land; Egn; Jordegods; Kyst; hele Verden, alle Mennesker; det Jordiske; – ferme, det faste Land; vase de –, Leerkar; – cuite, brændt Leer; les biens de la –, de jordiske Goder; tomber à –, falde ned paa Jorden (oven fra, om det, som ikke rører ved Jorden); tomber par –, falde om paa Jorden (om det, som staaer paa Jorden); *fig.* og *fa.* battre q. à –, tilintetgjøre aldeles En, som ikke formaaer længer at forsvare sig; ce qu'il a dit, n'est pas tombé à –, hvad han har sagt, er ikke blevet ubemærket; il ne laisse pas toucher du pied à –, han lader ikke Tid til at trække Veiret, til at fatte sig; mon affaire n'a pas touché à –, min Sag har ikke mødt mindste Vanskelighed, den er gaaen eenstemmigen igjennem; donner du nez en –, strande i en Sag; porter un homme en –, følge et Menneske til Graven; il sent la –, han er Døden nær; il y a longtemps qu'il est sous –, han har været længe begravet; travailler sous –, agir sous –, gaae hemmeligt tilværks, bruge Rænker; être sur –, leve; faire perdre – à q., bringe En i Forlegenhed, slaae En af Marken; il a bien remué la –, han har ladet udføre mange Jordarbeider; faire de la – le fossé, uddrage af Tingen selv hvad der behøves for at fuldføre den; ødelægge sig selv ved successive Laan; nous irons tant que –(nous pourra porter), vi ville gaae saa langt vi kunne komme; il a peur que la – ne lui manque, det er en Gjerrig, han er bange for at han skal komme i Armod; ne songer qu'à la –, tænke kun paa de jordiske Goder; chasser sur la – d'autrui, jage paa en Andens Enemærker, gjøre Indgreb i en Andens Rettigheder; raser la –, holde sig til Jorden, ikke hæve sig høit; (Mar.) aller – à –, holde sig bestandig tæt ved Kysten; *fig.* ikke hæve sig over sine Kræfter, følge Jorden; prendre –, gaae i Land; côtoyer el. prolonger la –, seile langs med Kysten; noyer la –, perdre –, tabe Landet af Sigte; (sidstelUdtr.) *fig.* bygge Luftkasteller; bien avant dans les –s, langt inde i Landet; *prov.* qui –a, guerre a, hvo der eier Noget, maa ikke vente at leve i Fred.

Terre-à-terre, *m.* (Man.) kort Galop; (Da.) Dandsepas, hvorved Fødderne streife langs henad Jorden idet de slaaes over hinanden; *pl.* des –à–.

Terreau, *m.* forraadnet Gjødning, Gjødningsjord. [jord i en Have.

Terreauter, *v.a.* udstrøe Gjødnings-

Terre-neuve, *f.* Nyfoundland.

Terre-neuvier, *m.* Nyfoundlandsfarer, Cabliaufanger; Skib, som bruges til denne Fangst. [Jordæble.

Terre-noix, *f.* (Bot.) Jordkastanie,

Terre-plein, *m.* (Fort.) Voldgang.

(Arch.) Jordforhøining opkastet mellem twende Mure; *pl.* des terre-pleins.
Terrer, *v. a.* (Agr.) belægge med frisk Jord; (Artil.) fylde Aabningen af et Fyrværkapparat med Jord; (Suc.) rense Sukkeret, stille Siruppen fra samme; *v.pr.* grave sig Huler i Jorden (i d. Betydn. ogs. *v.n.*); (Fort.) forstandse sig.
Terrestre, *a.* henhørende til Jorden; levende paa Landjorden (animaux -s, Landdyr); jordartet; *fig.* jordisk.
Terrestréités, *f. pl.* (Chi.) de groveste Dele af en Substants.
Terreur, *f.* Skræk, Rædsel, Forfærdelse; Rædselsperioden i Frankrig (1793); jeter, répandre la -, udbrede Rædsel; il lui prit une - panique, der overfaldt ham en panisk Skræk.
Terreux, se, *a.* blandet med Jord; fuld af Jord og Snavs; jordagtig; jordfarvet; *fig.* dunkel; gusten, mat, bleg.
Terrible, *a.* skrækkelig, frygtelig, forfærdelig; *fig.* og *fa.* overordentlig, uhyre; skedsommelig; ynkelig; une - dépense, en uhyre Udgift; c'est un - faiseur de vers, det er en jammerlig Versemager.
Terriblement, *ad.* skrækkeligt, frygteligt; *fa.* overordentligt, uhyre meget.
Terricole, *a.* beboende Jorden (især om Insecter). [stor Jordegodseier; *v.*
Terrien, ne, *s.* i Udtr. grand -,
Terrier, *m.* (Féo.) Jordegodsbog, Lehnsregister (ogs. *a.* i d. Betydn. papier -); Jordhule, visse Dyrs Bolig under Jorden; *fig.* og *fa.* il s'est retiré dans son -, han har trukket sig tilbage fra Verden; han lever ene i sit Hjem. [Deles Samling i en Gjæring.
Terrification, *f.* (Chi.) jordagtige
Terrifier, *v.a.* skrække, indjage Forfærdelse; forvandle til Jord.
Terrine, *f.* stor og dyb Leerskaal, Terrin; Slags kold Ragout, som serveres i en Terrin.
Terrinée, *f.* Terrinfuld; *fa.*
Terrir, *v.n.* gaae i Land (om Skildpadder); (Pé.) nærme sig til Landet (om Fisk); (Mar.) anløbe Land.
Territoire, *m.* Territorium, Landstrækning, som tilhører en Jurisdiction, Gebet; (Égl.) donner -, bemyndige en Biskop af et andet Stift til visse biskoppelige Forretninger.
Territorial, e, *a.* henhørende til et Territorium; *pl. m.* -riaux.
Terroir, *m.* Jordsmon, Grund; ce vin sent le -, denne Viin har en vis Smag, der hidrører fra Jordsmonets Beskaffenhed; *fig.* cet homme sent le -, denne Mand har sit Lands sædvanlige Feil.
Terrorifier, *v.a.* bestemme En til Noget ved Rædselsmidler. [Rædselssystem.
Terroriser, *v. a.* og *n.* indføre et
Terrorisme, *m.* Rædselssystem.
Terroriste, *m.* Rædselssystemets Tilhænger el. Beforbrer.
Terrot, *m.* let, renset Havejord blandet med Sand. [frisk Jord.
Terrure, *f.* (Vign.) Belægning med
Terser, *v. a.* s. tercer. [relse.
Tertiaire, *a.* som er af tredie Stør-
Tertianaire, *a.* som kommer igjen hver tredie Dag. [Slette, Høi.
Tertre, *m.* lille Jordhøi paa en
Tes, *a. pr.*; *m.* og *f.*; *pl.* dine.
Tesson, *m.* Potteskaar, Flaskeskaar (ogs. têt).
Tessure, *f.* (Pé.) Samling af flere ved Siden af hverandre forenede Medesnore.
Test el. têt, *m.* (H. n.) Skaldyrenes Beklædning, Skal; (Bot.) Skalhuden, den tykkeste Deel af Frøskallen under Overhuden; (Chi.) Slags Proberedigel; (Égl.) le serment du -, Testeed, Religionseed i Engelland, hvormed Læren om Transsubstantiationen og Helgentilbedelsen afsværges.
Testacé, e, *a.* (H. n.) bedækket med en haard Skal; *m.* Skaldyr.
Testacèle, *f.* (H.n.) Slags Snegl.
Testament, *m.* Testament, sidste Villie.
Testamentaire, *a.* testamentarisk; exécuteur -, Fuldbyrder af et Testament; héritier -, Arving i Følge Testamentet. [Testament.
Testateur, trice, *s.* En, som gjør
Tester, *v.n.* gjøre Testament.
Testiculaire, *a.* (An.) henhørende til Testiklerne.
Testicule, *m.* (An.) Testikel.
Testif, *m.* Kameelhaar (Ac.); *inus.*
Testifier, *v. a.* bevidne.
Testimonial, e, *a.* indeholdende et Vidnesbyrd; preuve -e, Vidnebeviis; *pl. m.* -niaux.
Teston, *m.* gammel fransk Sølvmynt under Ludvig d. 12te.
Testonner, *v. a.* frisere Haar; *v.*

Têt, *m.* Potteskaar; forh. Hjerneskal; (Ch.) Hjortens Pandebeen; (Chi.) Slags Proberedigel (- à vitrifier). [Stivkrampe el. hidrører derfra.

Tétanique, *a.* (Méd.) som ligner

Tétanos (s udt.), *m.* (Méd.) Krampe, som stivner Musklerne, Stivkrampe.

Têtard, *m.* Frøunge; (Agr.) saules taillés en -s, Pile, hvis nederste Grene ere kappede. [Bryster; *fa.*

Tétasses, *f. pl.* slappe, hængende

Tête, *f.* Hoved; Forhoved; Pandeskal; Hovedhaar; *fig.* øverste Deel af Noget, Top, Spids; Overhoved, den Første el. Fornemste; Hovedmand; Hovedperson; Individ; Forstand, Indbildningskraft; (Mon.) Forside af en Mynt el. Medaille; (Ch.) Hjortens Horn; (Jard.) Overdelen af Planter; - de chou, Kaalhoved; - d'ognon, Rødløgsknop; (Mar.) - de l'ancre, Ankerknappen over Korset; - de gouvernail, Roerkop; la - du vent, Vindens Begyndelse; (Astr.) Kometstjerne; (Mil.) Front el. Forside af en Armee; (Com.) -s de vin, den bedste Bourgogner- el. Champagner-Viin; la - du blé, Korn af den bedste Ovalitet; .... - de mort, Dødningehoved; avoir la - pesante, embarrassée, have Hovedet besværet, ondt i Hovedet; *fig.* crier à pleine -, à tue--, du haut de sa -, skrige af alle Kræfter, af fuld Hals; rompre la - à q., bryde Hovedet paa En, gjøre En ør i Hovedet; la - lui tourne, det løber sur i hans Hoved, han svimler; la - lui a tourné, han er gaaet fra Forstanden; la - me fend, mit Hoved er nær ved at briste af Pine; fendre la - à q., uleilige En ved megen Støi; avoir la - fêlée, mal timbrée, avoir un coup de hache à la -, være ubefindig, fremfusende, sær; have en Skrue løs; avoir martel en -, lide af Mistanke, Skinsyge, Angst el. Uro; c'est une - carrée, une bonne -, une - forte, det er et sundt, klart og kraftigt Hoved; une - rassise, - posée, et sat, besindigt Menneske; une - folle, et fantastisk, sværmerisk Hoved; une - à l'évent, et ubetænksomt Hoved; - éventée, - sans cervelle, - de linotte, - de girouette, et svagt, flygtigt, tomt, letsindigt Hoved; c'est une -, det er en Klodrian, en Tosse; c'est une mauvaise -, det er et ildesindet el. udsvævende Menneske; avoir la - chaude, være hidsig; avoir de la -, besidde et sundt, roligt Omdømme; være egensindig; avoir la - près du bonnet, være hidsig, opfarende, blive let vred; conserver sa -, bevare sin Fatning, sin Koldblodighed; il a encore toute sa -, han har endnu hele sin Aandskraft, hele sin Fatning; c'est une - perdue, sa - n'y est plus, la - est partie, han er ikke ret klog, han er forvildet, forvirret; agir, payer de -, handle koldblodigen, med Fatning; faire un coup de -, vove Noget ubesindigt; faire un coup de sa -, bestemme sig efter sit eget Hoved, uden at tage en Anden paa Raad; il ne veut rien faire qu'à sa -, han vil ikke spørge Andre til Raads, han er egenraadig; faire des coups de -, begaae dumme Streger; être à la - des affaires, lede Forretningernes Gang, staae i Spidsen for samme; ne savoir où donner de la -, ikke vide hvad man skal gribe til; laver la - à q., vise En alvorligt til Rette; avoir cinquante ans sur la -, være 50 Aar gammel; mettre une rente viagère sur la - de q., udsætte en Livrente for En; avoir des dettes par-dessus la -, være forgjældet op over Ørene; tenir - à q., holde En Stangen, byde En Spidsen; avoir q. en -, have En til Modstander el. Medbeiler; mettre un homme en - à q., stille imod En en Anden, som kan hamle op med ham; se mettre qc. en (dans la) -, sætte sig Noget i Hovedet; se jeter à la - de q., trænge sig ind paa En, paatrænge En sit Selskab; jeter une marchandise à la -, tilbyde en Vare for Spotpriis; il y donne - baissée, han løber blindt hen i Snaren; il s'y est jeté la - la première, han har indladt sig deri ubetænksomt, uden at betænke Sagens Farer; -à-, *loc. ad.* under fire Øine.

Tête-à-perruque, *f.* Parykblok; *fig.* uvidende, fordomsfuldt gammelt Menneske; *pl.* des têtes-à-perruque.

Tête-à-tête, *m.* Samtale under fire Øine; hemmelig Sammenkomst; *pl.* des tête-à-tête.

Tête-de-chien, *f.* (H. n.) Slags Boaslange; *pl.* des têtes-de-chien.

Tête-morte, *f.* (Chi.) sorbagtigt Bundfald ved Distillation; *pl.* des têtes-mortes.

Tête-plate, *f.* (H.n.) Slags Gekko-Fiirbeen; (Charp.) Lægtesøm; *pl.* des têtes-plates.

Téter, *v. a.* die, patte; il a -é de plusieurs laits, han har havt flere Ammer.

Têtière, *f.* Barnehue til Nyfødte; (Man.) Hovedtøi til en Hest; (ogs. dessus de tête); (Mar.) Raalig, øverste Kant af et Seil.

Tétin, *m.* Brystvorte.

Tétine, *f.* Yver; Bule i et Panser af en Geværkugle; (Chir.) Brystglas el. Pompe til at udsuge Melken af Brystet (pompe à sein).

Tétoir, *m.* (Ép.) Huulhed, hvori Knappenaalshovederne formes.

Téton, *m.* Fruentimmerbryst.

Téton-de-Vénus, *m.* (Jard.) Slags Fersken.

Tétonnière, *f.* Bryststrimmel; *pop.* Fruentimmer med store Bryster.

Tétracère, *m.* (H.n.) Insect med fire Følehorn; *f.* (Bot.) firehunned Plante.

Tétracorde, *m.* firestrenget Lyre.

Tétradactyle, *m.* (H. n.) Dyr med fire Tæer paa hver Fod.

Tétradrachme, *f.* (Anc.) græsk Mynt af fire Drachmers Værdi.

Tétradynamie, *f.* (Bot.) 15de Classe hos Linnée med 4 lange og 2 korte Støvnaale.

Tétraèdre, *m.* (Géo.) Legeme dannet af fire ligestore og ligesidede Triangler. [firesidet.

Tétragone, *a.* (Géo.) firevinklet og

Tétragyne, *a.* (Bot.) firehunned Blomst. [Planteorden.

Tétragynie, *f.* (Bot.) firehunned

Tétralogie, *f.* (Anc.) Samling af fire dramatiske Stykker af samme Forfatter.

Tétrandrie, *f.* (Bot.) fjerde Klasse hos Linnée med firehannede Blomster.

Tétrapétale, *a.* (Bot.) som har fire Blomsterblade. [Fødder; *a.* firefoddet.

Tétrapode, *m.* (H.n.) Dyr med fire

Tétraptère, *m.* (H. n.) firevinget Insect; *a.* firevinget.

Tétrarchat, *m.* (Anc.) Fyrsteværdighed tilhørende en Fyrste, som regierede over en Fjerdepart af et udstykket Rige.

Tétrarchie, *f.* (Anc.) Fyrstendom, bestaaende af en Fjerdepart af et udstykket Rige. [Fjerdeparten af et Rige.

Tétrarque, *m.* (Anc.) Regent over

Tétrastyle, *m.* (Arch. anc.) Tempel med en firesøilet Frontespice.

Tétrasyllabe, *m.* firestavelses-Ord.

Tette, *f.* Patte paa Dyr.

Têtu, e, *a.* stivsindet, paastaaelig, egensindig, haardnakket; *s.* paastaaeligt, egensindigt Menneske; *m.* Muurhammer, Muurbrækker; (H.n.) Slags storhovedet Fisk.

Teuton, *n. pr. m.* Teutoner.

Teutonique, *a.* teutonisk, tydsk.

Texte, *m.* Text, en Forfatters egne Ord; Skriftsted, som tjener til Emne for en Prædiken; (Égl.) en Bog af Evangelierne, som siirligt indbunden rækkes Erkebiskoppen til Kys ved Høitids-Messer; (Mus.) Ordene til en Musik (nu: paroles); (Impr.) gros --, stor Textskrift; petit --, lille Textskrift; ... revenir à son –, komme tilbage til Hovedmaterien; il prend mal son –, han forsvarer sin Sag slet, beraaber sig paa Grunde, som bevise det Modsatte.

Textile, *a.* som lader sig udspinde.

Textuaire, *m.* Bog, som indeholder Texten uden Noter; En, som forstaaer godt Texten. [med Texten.

Textuel, le, *a.* overeensstemmende

Textuellement, *ad.* uden at afvige fra Texten, Ord til andet, bogstaveligen.

Texture, *f.* Vævning, Væv (i egentl. Forst. *p u.*); (Did.) Sammenflettning; *fig.* Delenes indre Forbindelse, Sammenhæng. [herredømme til Søes.

Thalassarchie (ch udt. k), *f.* Over-

Thalassarque, *m.* Behersker af Havene. [at kjende Havets Dybde.

Thalassomètre, *m.* Instrument til

Thaler (r udt.), *m.* Daler, tydsk Mynt af Værdi omtr. 8 Mk.

Thalictron, *m.* (Bot.) Frøstjerne, Slags Anemone.

Thaumaturge, *a.* som gjør Mirakler; *s.* Mirakelmager, Undergjører.

Thé, *m.* Thebusk; Theblad; Thedrik; Theselskab; prendre du –, drikke Thee.

Théandrie, *f.* (Thé.) den menneskelige Naturs Forening med den guddommelige.

Théandrique, *a.* (Thé.) som paa eengang er af menneskelig og guddommelig Natur.

Théanthrope, *m.* (Thé.) Gudmenneske.
Théanthropie, *f.* (Thé.) menneskelige Egenskabers Overførelse paa Gud.
Théatin, *m.* Theatinermunk. [-trals.
Théâtral, e, *a.* theatralsk; *pl. m.*
Théâtralement, *ad.* paa theatralsk Maade, theatermæssigt.
Théâtre, *m.* Skuespilhuus, Theater; Skueplads; Skuespillerfag; dramatisk Kunst; Reglerne for samme; en Digters samlede dramatiske Værker; Skueplads for en Begivenhed; Brændestabel; Stillads til at tørre Krudt i en Krudtmølle; (Mar.) forh. Skibslazareth; ... mettre un sujet au –, behandle et Emne for Skuepladsen; mettre une pièce au –, lade et Stykke opføre; monter sur le –, betræde Theatret, blive Skuespiller; coup de –, uventet Begivenhed, Theatercoup; roi de –, Konge uden Myndighed; le – de la guerre, Krigsskuepladsen.
Thébaïde, *n. pr. f.* Ørken i Ægypten, beboet forh. af Eremiter; dyb Ensomhed.
Thébain, e, *a.* Thebaner; *a.* thebansk.
Thébaïque, *m.* (H. n.) ægyptisk Granit; *a.* henhørende til den thebaiske Ørken.
Théière, *f.* Thepotte. [som Thee.
Théiforme, *a.* der tilberedes lige
Théisme, *m.* Tro paa Guds Tilværelse uden Antagelse af Aabenbaringen, Deisme. [Deist.
Théiste, *m.* Tilhænger af Deismen,
Thélalgie, *f.* (Méd.) Smerte i Brystvorten.
Thème, *m.* Emne, Opgave; Stiil, Oversættelse fra Modersmaalet i et andet Sprog; forh. Text til en Prædiken; (Mus.) Thema el. Melodi hvorover forfattes Variationer; (Gr.) et Verbums Rodord (nu: radical); (Astrol.) Stjernernes Stilling i Fødselsøieblikket (– céleste); ... faire son –, skrive sin Stiil; *fig.* faire son – en deux façons, sige el. skrive det Samme paa to Maader; stræbe imod det samme Maal ad forskjellige Veie; il a mal pris son –, han anfører Noget, han ikke formaaer at forsvare.
Thémis (s udt.), *f.* (Myth.) Retfærdighedens Gudinde; (Astr.) Jomfruen, et Stjernebillede.
Théocratie, *f.* Theokrati, Regjeringsform, ifølge hvilken Præster staae i Spidsen for Regjeringen. [til Theokratiet.
Théocratique, *a* theokratisk, henhørende
Théodicée, *f.* Lære om Guds Retfærdighed, sammes Forsvar, Theodicee.
Théodolite, *m.* Høidemaaler, Distancemaaler.
Théogonie, *f.* de hedenske Guders Oprindelse; den hedenske Gudelære.
Théologal, *m.* Domherre, som underviser i Theologi i et Domstift; *pl.* -gaux.
Théologal, e, *a.* (Thé.) som især har Gud til Gjenstand; *pl. m.* -gaux.
Théologale, *f.* en theologisk Stiftslærerplads; sammes Værdighed.
Théologie, *f.* Theologi, Videnskab, som har Gud og Religionen til Gjenstand; Samling af en Forfatters theologiske Skrifter; Indbegreb af en Forfatters særegne theologiske Meninger; faire sa –, høre et fuldstændigt Cursus i Theologi
Théologien, *m.* Lærer el. Skribent i Theologi; theologisk Student; Theolog.
Théologienne, *f.* Fruentimmer, som troer at besidde stor Kundskab i Theologi.
Théologique, *a.* theologisk; angaaende Theologien.
Théologiquement, *ad.* overeensstemmende med Theologien, som Theolog.
Théologiser, *v. n.* tale om theologiske Materier, agere Theolog; *p. u.*
Théomancie, *f.* Spaadom efter foregiven guddommelig Indskydelse.
Théophanie, *f.* Guddommens synlige Fremtraden i Christo.
Théophilanthrope, *m.* Theophilanthrop, Navn paa Tilhængere af en ny Religion (1796), der var et Slags naturlig Theologi.
Théophilanthropie, *f.* Theophilanthropernes Lære; s. det foreg. Ord.
Théorbe, *m.* Slags Luth.
Théorème, *m.* (Math.) Læresætning, Theorem.
Théorétique, *a.* (Méd.) médecin –, theoretisk Læge, som gaaer frem efter Jagttagelser og Fornuftslutninger.
Théoricien, ne, *s.* Theoretiker.
Théorie, *f.* Theori, Kundskab til en Videnskabs Principer; (Mil.) Lære om Troppebevægelser; Underviisning i samme; (Anc.) Athenienfernes aarlige Deputation til Delphi.
Théorique, *a.* theoretisk.
Théoriquement, *ad.* overeensstemmende med Theorien. [*p. u.*
Théoriser, *v a.* opstille Theorier;

Tête-morte, *f.* (Chi.) forbagtigt Bundfald ved Distillation; *pl.* des têtes-mortes.

Tête-plate, *f.* (H.n.) Slags Gekko-Firbeen; (Charp.) Lægtesøm; *pl.* des têtes-plates.

Téter, *v. a.* die, patte; il a -é de plusieurs laits, han har havt flere Ammer.

Têtière, *f.* Barnehue til Nyfødte; (Man.) Hovedtøi til en Hest; (ogs. dessus de tête); (Mar.) Raalig, øverste Kant af et Seil.

Tétin, *m.* Brystvorte.

Tétine, *f.* Yver; Bule i et Panser af en Geværkugle; (Chir.) Brystglas el. Pompe til at udsuge Melken af Brystet (pompe à sein).

Tétoir, *m.* (Ép.) Huulhed, hvori Knappenaalshovederne formes.

Téton, *m.* Fruentimmerbryst.

Téton-de-Vénus, *m.* (Jard.) Slags Fersken.

Tétonnière, *f.* Brystlrimmel; *pop.* Fruentimmer med store Bryster.

Tétracère, *m.* (H.n.) Insect med fire Følehorn; *f.* (Bot.) firehunned Plante.

Tétracorde, *m.* firestrenget Lyre.

Tétradactyle, *m.* (H. n.) Dyr med fire Tæer paa hver Fod.

Tétradrachme, *f.* (Anc.) græsk Mynt af fire Drachmers Værdi.

Tétradynamie, *f.* (Bot.) 15de Classe hos Linnée med 4 lange og 2 korte Støvnaale.

Tétraèdre, *m.* (Géo.) Legeme dannet af fire ligestore og ligesidede Triangler.

Tétragone, *a.* (Géo.) firevinklet og firesidet.

Tétragyne, *a.* (Bot.) firehunned Blomst.

Tétragynie, *f.* (Bot.) firehunned Planteorden.

Tétralogie, *f.* (Anc.) Samling af fire dramatiske Stykker af samme Forfatter.

Tétrandrie, *f.* (Bot.) fjerde Klasse hos Linnée med firehannede Blomster.

Tétrapétale, *a.* (Bot.) som har fire Blomsterblade.

Tétrapode, *m.* (H.n.) Dyr med fire Fødder; *a.* firefoddet.

Tétraptère, *m.* (H. n.) firevinget Insect; *a.* firevinget.

Tétrarchat, *m.* (Anc.) Fyrsteværdighed tilhørende en Fyrste, som regierede over en Fjerdepart af et udstykket Rige.

Tétrarchie, *f.* (Anc.) Fyrstendom, bestaaende af en Fjerdepart af et udstykket Rige.

Tétrarque, *m.* (Anc.) Regent over Fjerdeparten af et Rige.

Tétrastyle, *m.* (Arch. anc.) Tempel med en firesøilet Frontespice.

Tétrasyllabe, *m.* Firestavelses-Ord.

Tette, *f.* Patte paa Dyr.

Têtu, e, *a.* stivsindet, paastaaelig, egensindig, haardnakket; *s.* paastaaeligt, egensindigt Menneske; *m.* Muurhammer, Muurbrækker; (H.n.) Slags storhovedet Fisk.

Teuton, *n. pr. m.* Teutoner.

Teutonique, *a.* teutonisk, tydsk.

Texte, *m.* Text, en Forfatters egne Ord; Skriftsted, som tjener til Emne for en Prædiken; (Égl.) en Bog af Evangelierne, som kirligt indbunden rækkes Erkebiskoppen til Kys ved Høitidsmesser; (Mus.) Ordene til en Musik (nu: paroles); (Impr.) gros --, stor Textskrift; petit --, lille Textskrift; ... revenir à son -, komme tilbage til Hovedmaterien; il prend mal son -, han forsvarer sin Sag slet, beraaber sig paa Grunde, som bevise det Modsatte.

Textile, *a.* som lader sig udspinde.

Textuaire, *m.* Bog, som indeholder Texten uden Noter; En, som forstaaer godt Texten.

Textuel, le, *a.* overeensstemmende med Texten.

Textuellement, *ad.* uden at afvige fra Texten, Ord til andet, bogstaveligen.

Texture, *f.* Vævning, Væv (i egentl. Forst. *p u.*); (Did.) Sammensætning; *fig.* Delenes indre Forbindelse, Sammenhæng.

Thalassarchie (ch udt. k), *f.* Overherredømme til Søes.

Thalassarque, *m.* Behersker af Havene.

Thalassomètre, *m.* Instrument til at kjende Havets Dybde.

Thaler (r udt.), *m.* Daler, tydsk Mynt af Værdi omtr. 8 Mk.

Thalictron, *m.* (Bot.) Frøstjerne, Slags Anemone.

Thaumaturge, *a.* som gjør Mirakler; *s.* Mirakelmager, Undergjører.

Thé, *m.* Thebusk; Theblad; Thedrik; Theselskab; prendre du -, drikke Thee.

Théandrie, *f.* (Thé.) den menneskelige Naturs Forening med den guddommelige.

Théandrique, *a.* (Thé.) som paa eengang er af menneskelig og guddommelig Natur.

Théanthrope, *m.* (Thé.) Gudmenneske.
Théanthropie, *f.* (Thé.) menneskelige Egenskabers Overførelse paa Gud.
Théatin, *m.* Theatinermunk. [-trals.
Théâtral, e, *a.* theatralsk; *pl. m.*
Théâtralement, *ad.* paa theatralsk Maade, theatermæssigt.
Théâtre, *m.* Skuespilhuus, Theater; Skueplads; Skuespillerfag; dramatisk Kunst; Reglerne for samme; en Digters samlede dramatiske Værker; Skueplads for en Begivenhed; Brændestabel; Stillads til at tørre Krudt i en Krudtmølle; (Mar.) forh. Skibslazareth; ... mettre un sujet au –, behandle et Emne for Skuepladsen; mettre une pièce au –, lade et Stykke opføre; monter sur le –, betræde Theatret, blive Skuespiller; coup de –, uventet Begivenhed, Theatercoup; roi de –, Konge uden Myndighed; le – de la guerre, Krigsskuepladsen.
Thébaïde, *n. pr. f.* Ørken i Ægypten, beboet forh. af Eremiter; dyb Ensomhed.
Thébain, e, *a.* Thebaner; *a.* thebansk.
Thébaïque, *m.* (H. n.) ægyptisk Granit; *a.* henhørende til den thebaiske Ørken.
Théière, *f.* Thepotte. [som Thee.
Théiforme, *a.* der tilberedes lige
Théisme, *m.* Tro paa Guds Tilværelse uden Antagelse af Aabenbaringen, Deisme. [Deist.
Théiste, *m.* Tilhænger af Deismen,
Thélalgie, *f.* (Méd.) Smerte i Brystvorten.
Thème, *m.* Emne, Opgave; Stiil, Oversættelse fra Modersmaalet i et andet Sprog; forh. Text til en Prædiken; (Mus.) Thema el. Melodi hvorover forfattes Variationer; (Gr.) et Verbums Rodord (nu: radical); (Astrol.) Stjernernes Stilling i Fødselsøieblikket (– céleste); ... faire son –, skrive sin Stiil; *fig.* faire son – en deux façons, sige el. skrive det Samme paa to Maader; stræbe imod det samme Maal ad forskjellige Veie; il a mal pris son –, han anfører Noget, han ikke formaaer at forsvare.
Thémis (s udt.), *f.* (Myth.) Retfærdighedens Gudinde; (Astr.) Jomfruen, et Stjernebillede.
Théocratie, *f.* Theokrati, Regjeringsform, ifølge hvilken Præster staae i Spidsen for Regjeringen. [til Theokratiet.
Théocratique, *a* theokratisk, henhørende
Théodicée, *f.* Lære om Guds Retfærdighed, sammes Forsvar, Theodicee.
Théodolite, *m.* Høidemaaler, Distancemaaler.
Théogonie, *f.* de hedenske Guders Oprindelse; den hedenske Gudelære.
Théologal, *m.* Domherre, som underviser i Theologi i et Domstift; *pl.* -gaux.
Théologal, e, *a.* (Thé.) som især har Gud til Gjenstand; *pl. m.* -gaux.
Théologale, *f.* en theologisk Stiftslærerplads; sammes Værdighed.
Théologie, *f.* Theologi, Videnskab, som har Gud og Religionen til Gjenstand; Samling af en Forfatters theologiske Skrifter; Indbegreb af en Forfatters særegne theologiske Meninger; faire sa –, høre et fuldstændigt Cursus i Theologi
Théologien, *m.* Lærer el. Skribent i Theologi; theologisk Student; Theolog.
Théologienne, *f.* Fruentimmer, som troer at besidde stor Kundskab i Theologi.
Théologique, *a.* theologisk; angaaende Theologien.
Théologiquement, *ad.* overeensstemmende med Theologien, som Theolog.
Théologiser, *v. n.* tale om theologiske Materier, agere Theolog; *p. u.*
Théomancie, *f.* Spaadom efter foregiven guddommelig Indskydelse.
Théophanie, *f.* Guddommens synlige Fremtraden i Christo.
Théophilanthrope, *m.* Theophilanthrop, Navn paa Tilhængere af en ny Religion (1796), der var et Slags naturlig Theologi.
Théophilanthropie, *f.* Theophilanthropernes Lære; s. det foreg. Ord.
Théorbe, *m.* Slags Luth.
Théorème, *m.* (Math.) Læresætning, Theorem.
Théorétique, *a.* (Méd.) médecin –, theoretisk Læge, som gaaer frem efter Jagttagelser og Fornuftslutninger.
Théoricien, ne, *s.* Theoretiker.
Théorie, *f.* Theori, Kundskab til en Videnskabs Principer; (Mil.) Lære om Troppebevægelser; Underviisning i samme; (Anc.) Athenienserness aarlige Deputation til Delphi.
Théorique, *a.* theoretisk.
Théoriquement, *ad.* overeensstemmende med Theorien. [*p. u.*
Théoriser, *v. a.* opstille Theorier –e

Théoriste, *m.* Forfatter til en Theori.

Théosophe, *m.* Slags Illuminat, som tiltroer sig en overnaturlig Inspiration og et derpaa grundet nøie Samkvem med Guddommen.

Thérapeute, *m.* Slags jødisk Munk.

Thérapeutique, *f.* Deel af Lægevidenskaben, som beskjæftiger sig med at finde Lægemidler imod Sygdommene; *a.* som angaaer Therapeuterne; vie –, et tilbagetrukket, ørkesløst, ascetisk Liv. [Videnskaben om Lægemidlerne.

Thérapeutiste, *m.* En, som studerer

Thériacal, e, *a.* theriakalsk; *pl. m.* –caux. [Dyr.

Thériacologie, *f.* Lære om giftige

Thériaque, *f.* Theriak, Slags Modgift. [mineralske Bade; *pl.m.* –maux.

Thermal, e, *a.* eaux –es, varme

Thermantide, *f.* (Minér.) Slags vulkansk Mineral, Puzzolanjord.

Thermantique, *m.* (Méd.) Lægemiddel, som forøger den naturlige Varme. [Bade; (Anc.) Badehuse.

Thermes, *m. pl.* naturlige varme

Thermidor, *m.* 11te Maaned i den franske republicanske Calender (fra 19de Juli til 17de August).

Thermidorien, ne, *s.* Deeltager i Reactionen af 9de Thermidor (26de Juli) 1794. [Lampe.

Thermo-lampe, *m.* Slags ny

Thermomètre, *m.* Varmemaaler, Thermometer.

Thermoscope, *m.* meteorologisk Instrument, der viser Forandringerne i Varme og Kulde. [samler Rigdomme.

Thésaurisateur, trice, *s* En, som

Thésauriser, *v. n.* skrabe Penge sammen, samle Rigdomme.

Thésauriseur, se, *s.* En, som samler Skatte.

Thèse, *f.* Sætning at disputere over; Disputeerøvelse; Disputats; soutenir une –, forsvare en Disputats; *fig.* soutenir – pour q., tage Ens Parti, forsvare En; cela change la –, det bringer mig paa andre Tanker.

Thesmothète, *m.* (Anc.) Haandhæver af Lovene hos Grækerne.

Théurgie, *f.* Slags Trolddom el. Magi i et godt Formaal; Paakalden af de gode Aander. [gien.

Théurgique, *a.* henhørende til Theur-

Thiase, *f.* (Ant.) Bacchantindebands.

Thibaude, *f.* grovt Tøi, tilvirket af Kohaar. [Pengeurt.

Thlaspi, *m.* (Bot.) Hyrdetaske,

Tholus (s udt.), *m.* (Arch.) Midtpunkt i en Kuppelhvælving; *p. u.*

Thon, *m.* (H. n.) Tanteie, Slags Makrel.

Thonaire, *m.* (Pê.) Tanteiegarn.

Thonine, *f.* saltet Tanteie.

Thora, *f.* (Bot.) Slags Affodil (asphodèle).

Thoracique (Nogle: thorachique), *a.* (An.) angaaende Brystet, henhørende til samme; (H. n.) brystbugfinnet; *s. m.* (Méd.) Middel imod Brystsyge (ogs. pectoral); (H.n.) brystbugfinnet Fiskeklasse.

Thoracoscopie, *f.* (Méd.) Kunst at undersøge Brystets Beskaffenhed.

Thorax, *m.* (An.) indvendige Brysthuulhed.

Thrombus (s udt.), *m.* (Chir.) Aaresvulst paa det Sted, hvor en Aareladning er foretagen.

Thuriféraire, *m.* Røgelsebærer ved Kirkeceremonier.

Thym, *m.* (Bot.) Timian.

Thymbrée, *m.* (Bot.) vild Timian, Slags Melisse. [Thymelæaceæ.

Thymélée, *f.* (Bot.) italiensk Daphne,

Thymus (s udt.), *m.* (An.) Brystkirtel; (Méd.) kjødagtig Udvæxt, Slags Vorte.

Thyrse, *m.* Bacchus's Stav, Viinrankestav, Thyrsus; (Bot.) Ax i Form af en Dusk.

Tiare, *f.* persisk Hovedsmykke for Fyrster og Offerpræster; Pavens tredobbelte Krone; *fig.* Pavenværdighed.

Tibia, *m.* (An.) Skindbeen.

Tibial, e, *a.* (An.) henhørende til Skindbenet; *pl.m.* –biaux.

Tibule, *m.* (Bot.) Slags Grantræ.

Tic, *m.* slem Vane hos Heste og Hornkvæg; krampagtig Ansigtsfordreielse; styg, latterlig Vane (saasom: Gjentagelse af samme Ord, Regletyggen o. desl.); – rongeur, Krybbebiden; – en l'air, Vindslugen; – de l'ours, Kroppens Svingning frem og tilbage.

Tic-tac, *m.* Tiktak, Lyd af en Møllekværn, af en Pendul o. desl.

Tiède, *a.* lunken; *fig.* ligegyldig.

Tièdement, *ad. fig.* lunkent, ligegyldigt. [paa Iver, Ligegyldighed.

Tiédeur, *f.* Lunkenhed; *fig.* Mangel

Tiédir, *v. n.* blive lunken.

Tien, ne, *pr. poss.* Din, Dit; le – et le mien, Mit og Dit, Eiendom i Almindelighed; *pl. m.* dine Paarørende; dine Venner, dine Folk.

Tierce, *f.* (Mus.) Terts, Interval af tvende Toner, mellem hvilke der ligger en tredie; (Jeu) tre paa hinanden følgende Kort i samme Farve; (Escr.) Terts, Slag paa Modstanderens Vaaben; (Math. og Astr.) 60de Deel af en Sekund; (Com.) tredie Slags spansk Uld, ringeste Sort; (Égl.) den anden af de canoniske Bønner; (Impr.) tredie Correktur el. Revisionsark. [i tre Dele.

Tiercé, e, *p.* og *a.* (Blas.) deelt

Tierce-feuille, *m.* (Blas.) Kløverblad med Stilk.

Tiercelet, *m.* Hanrovfugl; *fig.* Mand, som staaer langt under hvad han indbilder sig selv at være; *v.*

Tiercement, *m.* en Trediedeels Forhøielse i en Tings Priis; (Th.) Billetternes Forhøielse med en Trediedeel; *p.u.*

Tiercer, *v. a.* og *n.* byde en Trediedeel mere; *v. a.* dele i tre Dele; (Agr.) pløie tredie Gang (i d. Betydn. ogs. tercer); (Arch.) formindske Maalestokken til en Trediedeel; *v. n.* forhøie Theaterpriserne en Trediedeel; (Jeu) tjene som Tredjemand i Boldspil.

Tierceron, *m.* (Arch.) Bue, som udspringer fra en Vinkel i en gothisk Hvælving.

Tierceur, *m.* En, som byder en Trediedeel mere; (Jeu) Tredjemand i Boldspil. [tredie Stand.

Tierciaire, *a.* henhørende til den

Tiercière, *f.* (Pê.) Slags Fiskenet paa en Stang.

Tiercine, *f.* Slags kløvet Teglsteen.

Tierçon, *m.* Trediedeel af et Maal til flydende Varer.

Tiers, erce, *a.* tredie (bruges kun i enkelte Udtr.): fièvre tierce, Andendagsfeber; la tierce partie d'un tout, Trediedelen af det Hele; remettre, déposer en main tierce, aflevere el. overgive i Tredjemands Haand; parler en tierce personne, tale i tredie Person; un – arbitre, en tredie Voldgiftsmand; tierce-opposition, (Jur.) Act, hvorved Tredjemand modsætter sig Fuldbyrdelsen af en Dom.

Tiers, *m.* Trediedeel; Tredjemand; le – consolidé, Capital, hvis Renter ere nedsatte til 3 Procent; *fa.* le – et le quart, Trett og Pleti, Alle og Enhver

Tiers-détenteur el. **tiers-possesseur**, *m.* (Jur.) Besidder el. Ihændehaver af et Pant, uden at være Arving af den, til hvem Pantet først er udstedt; *pl.* des tiers-détenteurs, des tiers-possesseurs.

Tiers-état, *m.* tredie Stand, Næringsstanden (modf. Geistligheden og Adelen); *pl.* des tiers-états.

Tiers-opposant, *m.* (Jur.) tredie Person, som modsætter sig Udførelsen af en Dom; *pl.* des tiers-opposants.

Tiers-ordre, *m.* Forbund af Ordens Geistlige og secular Geistlige, underkastet Klosterlovene; *pl.* des tiers-ordres.

Tiers-point, *m.* (Géo.) tre Punkter i Form af en Triangel; Gjennemsnitspunkt i en ligesidet Triangel; (Arch.) gothisk Hvælving bestaaende af to Cirkelbuer paa 60° med det dobbelte Mellemrum af Hvælvingens Diameter; (Horl.) trekantet Fiil; (Mar.) voile en –, trekantet Segl, Latinsegl; *pl.* des tiers-points.

Tiers-porteur, *m.* (Com.) anden Vexel-Endossent; *pl.* des tiers-porteurs.

Tiers-poteau, *m.* (Charp.) Krydsbaand til et let Skillerum: *pl.* des tiers-poteaux.

Tige, *f.* Stamme, Stængel, Stilk; Skaft; Søileskaft; *fig.* Stammefader; arbre à haute –, høistammet Træ; arbre à basse –, lavstammet Træ; la – d'une botte, Støvleskaftet; la – d'une clef, Nøglepiben.

Tigé, e, *a.* (Blas.) som har en Stamme el. Stilk af forskjellig Farve.

Tigette, *f.* (Arch.) Snirkelstengel paa den corinthiske Kapitæl.

Tignasse, *f.* gammel Paryk (*pop.* i Sted. for teignasse). [fangst.

Tignolle, *f.* lille Baad til Fiske-

Tignon, *m.* Fruentimmers Nakkehoved (*pop.* alm. chignon).

Tignonner, *v.a.* krølle Nakkehaaret; *v. pr.* rive hinanden i Nakkehaaret, komme i Totterne paa hinanden.

Tigre, *m.* Tiger; (H. n.) Bladinsect paa Pæretræet; (Géogr.) Tigris, Flod i Asien; *fig.* grusomt, ubarmhjertigt Menneske; jaloux comme

un –, rasende Ilinsyg; *a.* chevaux -s, blommede, tigerfarvede Heste.
Tigré, e, *p.* spættet som en Tiger, tigret. [*pl.* des tigres-chats.
Tigre-chat, *m.* (H. n.) Tigerkat;
Tigrer, *v.a.* (Pell.) farve stribet el. spættet, besætte med Pletter.
Tigresse, *f.* (H.n.) Tigerinde; *fig.* grusom, ondskabsfuld Qvinde.
Tilbury, *m.* let, aaben Kabriolet.
Tiliacée, *f.* (Bot.) Lindetræernes Familie, Tiliacee. [skibe).
Tillac, *m.* Dæk (især om Handels-
Tillage, *m.* Hørbrødning; det Hamp, man har brødet i een Dag.
Tille, *f.* Lindebast; Skjæve, som ved Brødningen gaaer af Hør el. Hamp; Slags Spidshammer; (Mar.) Halvdæk, Rummet under Sæderne i en Baad; (H.n.) Slags Træborer.
Tiller el. teiller, *v. a.* brøde Hør el. Hamp; spinde et Reeb af Lindebast.
Tillette, *f.* Skiferteen, som tjener til Prøve.
Tilleul, *m.* (Bot.) Lindetræ.
Tilleur, se, *s.* En, som brøder Hør el. Hamp.
Tillotte, *f.* Hør- el. Hampbrøde (brisoir); lille Fiskerbaad uden Kjøl el. Roer. [i Bayonne.
Tillottier, *m.* Eier af en Fiskerbaad
Timar, *m.* tyrkisk militairt Lehnsgods. [er Lehnsbesidder, Slags Spahi.
Timariot, *m.* tyrkisk Militair, som
Timbale, *f.* Pauke; rundt Metalbæger uden Fod; Slags Pergamentstok til at spille Fjerbolt.
Timbalier, *m.* Paukeslager.
Timbrage, *m.* Stempling.
Timbre, *m.* ubevægelig Klokke uden Knøvel; Klokkeklang; *fig.* Stemmens Klang; Vers, som angiver Melodien til en Vise; Stempel paa Papir; Stempelafgift; Sted, hvor Papir stemples; Bestyrelsen af Papirets Stempling; Poststempel; Hovedet; (Blas.) Hjelm over Vaabenskjoldet; le – d'un tambour, dobbelt Tarmestreng under Trommen, hvorved dens Klang forstærkes; – à l'extraordinaire, Stempel paatrykt et Document efter at sammeer affattet; – sec, Stempel, som paatrykkes med Stemplet; *fig.* cette voix a du –, denne Stemme har Malmog Klang; il a le – fêlé, han har en Skrue løs.
Timbré, e, *p.* og *a.* stemplet; *fig* forrykt; (Blas.) forsynet med en Hjelm; du papier –, Stempelpapir; il est un peu –, han er lidt forrykt.
Timbrer, *v. a.* stemple; paatrykke Poststempel; angive øverst paa et Document sammes Datum og Indhold; (Blas.) pryde med en Hjelm.
Timbreur, *m.* Stempler.
Timide, *a.* frygtsom; manglende Dristighed; undselig, bly; overdreven forsigtig. [seligt.
Timidement, *ad.* frygtsomt, und-
Timidité, *f.* Frygtsomhed; Blyhed; Mangel paa Dristighed el. Energi; overdreven Forsigtighed.
Timon, *m.* Vognstang; Rorpind, Roer; *fig.* Styrelse, Regjering; prendre le – des affaires, overtage Bestyrelsen af Sagerne.
Timonier, *m.* Matros, som staaer ved Roret under Styrmandens Befaling, Roergænger; Stanghest.
Timonner, *v.n.* (Mar.) befale Roergængeren, hvorledes han skal dreie Roret. [samvittighedsfuld, ængstelig.
Timoré, e, *a.* gudfrygtig; altfor
Tin, *m.* (Mar.) Bedingsblok, hvorpaa Kjølen ligger; vaisseau sur les -s, Skib paa Stabelen; – d'embarcation, Baadsklampe.
Tinctorial, e, *a.* tjenende til Farvning; *pl. m.* -riaux.
Tine, *f.* Spand, Bøtte.
Tinet, *m.* Stang til at bære Bøtter paa; (Bouch.) Redskab til at ophænge slagtet Qvæg ved Benene.
Tinette, *f.* lille Spand, Strippe; lille kegleformigt Kar. [staae for; *inus.*
Tinguer, *v. a.* holde i Spil; inde-
Tintamarre, *m.* stor Larm, Støi.
Tintamarrer, *v. n.* støie, larme; *pop.p.u.*
Tintement, *m.* en Klokkes Efterklang; Klokkeringen; Susen el. Syngen for Ørene.
Tintenague, *f.* Slags chinesisk Kobber.
Tinter, *v. a.* ringe langsomt, slaae paa Klokken med Knøvlen; (Mar.) bringe op paa en Bedingsblok; *v. n.* ringe, kime; klinge; suse; voilà la messe qui tinte, nu ringer det til Høimesse; *fig.* les oreilles me tintent, det ringer el. synger for mine Øren; le cerveau lui tinte, han har en Skrue løs.
Tintin, *m.* Klokkeklang.

Tintouin, *m.* Susen for Ørene; *fig.* Uro el. Angst for Udfaldet af en Sag; Bryderi; donner du – à q., volde En Bryderi; vække et tomt Haab hos En.

Tipule, *f.* (H. n.) Stankelbeen.

Tique, *f.* (H. n.) Faareluus.

Tiquer, *v. n.* bide i Krybben.

Tiqueté, e, *a.* plættet, spættet, spraglet.

Tiqueur, *m.* Krybbebider.

Tir, *m.* Skyden i en bestemt Retning; Skydelinie (især om Kanoner); Skydebane; – à la cible, Skyden efter Skive; – horizontal, Kjerneskud; le – de but en blanc, Viseerskud; – de plein fouet, Kjerneskud med fuld Ladning; ce fusil n'a pas le – juste, dette Gevær skyder ikke rigtigt, det afviger fra Skydelinien.

Tirade, *f.* Række Ord el. Tanker over samme Gjenstand el. samme Idee, Tirade; lang Replik af en Rolle; lang almindelig Floskel; Ordstrøm, Ræmse; (Mus.) Toneløb; *fa.* une – d'injures, en Strøm af Skjældsord; tout d'une –, *loc. ad.* ud i Et, uden at standse, i eet Aandedræt.

Tirage, *m.* Trækken; Vei langs Flodbredden, hvor Heste trække Fartøier; Skydning; (Impr.) Trykning, Oplag; le – au sort, Lodtrækningen; le – de la milice, Trækning til Krigstjenesten; le – d'une loterie, Trækningen af et Lotteri; le – des métaux, Metallernes Trækning; le – de la soie, Silkehaspning.

Tiraillement, *m.* Trækken, Riven frem og tilbage; – d'estomac, Riven i Underlivet; – d'esprit, Sindsuro.

Tirailler, *v. a.* rive og slide frem og tilbage; *fig.* og *fa.* overhænge med Begjæringer; *v. n.* skyde tit og slet, spilde Krudt til ingen Nytte; (Mil.) tiraillere, fegte i spredt Orden.

Tiraillerie, *f.* Riven og Sliden; Overhængen; bestandig Skyden; Skyden uden Orden el. Maal.

Tirailleur, *m.* slet Skytte; (Mil.) Tirailleur, Blænker; Soldat, som begynder Fægtningen i spredt Orden foran Linierne; (Com.) Vexelrytter.

Tirance, *f.* (Mar.) et Tougs Trækning paa Bunden af Havet.

Tirant, *m.* Baand i en Pung; Skorem; Støvlestrop; stærk Halssene paa Qvæg; Spænderem paa en Tromme; tyndt Bræt, hvorover Strengene fastgjøres paa en Fiolin; (Charp.) Hanebjælke, Tværbjælke til at sammenholde Dele af en Bygning; (Mar.) Vanddybde, som et Skib behøver; Amning.

Tirasse, *f.* (Ch.) Slags Garn, hvormed der fanges Vagtler, Agerhøns o. desl. [Fugle med forannævnte Garn.

Tirasser, *v. a.* og *n.* (Ch.) fange

Tire, *f.* (Manu.) 6 til hinanden hæftede Stykker Battist; tout d'une –, *loc. ad.* i eet Træk, uden Afbrydelse; s. nedenfor: – d'aile.

Tiré, *m.* Bøssejagt.

Tiré, e, *p.* og *a.* trukket; visage –, magert Ansigt; modfaldent Udseende; ils en sont aux couteaux –s, de ere afsagte Fjender.

Tire-à-barre, *m.* (Tonn.) Værktøi, hvormed Tværtræet indsættes i Bunden af Tønder; *pl.* des tire-à-barres.

Tire-balle, *m.* Kuglekradser; (Chir.) Kugletang; *pl.* des tire-balles.

Tire-bonde, *m.* (Tonn.) Spundsudtrækker; *pl.* des tire-bondes.

Tire-bord, *m.* (Mar.) Skruetvinge, hvormed Plankerne sammenskrues; *pl.* des tire-bords.

Tire-botte, *m.* Støvleknegt; Støvlekrog; Slags Kantning til Meubelbetræk (v. nu: anglaise); *pl.* des tire-bottes. [*pl.* des tire-bouchons.

Tire-bouchon, *m.* Proptrækker;

Tire-bourre, *m.* Geværkradser; *pl.* des tire-bourre.

Tire-bouton, *m.* (Taill.) Redskab til at trække Knapperne gjennem Knaphullerne; *pl.* des tire-boutons.

Tire-d'aile, *m.* hurtigt og kraftigt Vingeslag i Flugten; voler à tire-d'aile, flyve af alle Kræfter; *pl.* des tire-d'ailes.

Tire-dent, *m.* (Dent.) Tandtrækker; (Manu.) Tang, hvormed Tænderne rettes i en Hegle; *pl.* des tire-dents. [des tire-fientes.

Tire-fiente, *m.* Møggreb; *pl.*

Tire-filet, *m.* (Méc.) Instrument til at afsætte Kanter paa Resonnantsbunden el. paa Meubler; *pl.* des tire-filets.

Tire-fond, *m.* (Tonn.) Skruetvinge, hvormed Bunden fastgjøres i en Tønde; (Chir.) Trepanereinstrument, hvormed Beenstumper bortskaffes; *pl.* des tire-fonds.

Tire-laine, *m.* Tyv, som stjæler om Natten; *pl.* des tire-laine.

Tire-laisse, *m.* Lokkemad; *fig.* falsk Haab; *pl.* des tire-laisse; *v.*

Tire-larigot (à), *loc. ad.* bruges i Udtr. boire à tire-larigot, drikke med Umaadelighed, som en Svamp.

Tire-liard, *m.* s. tire-lire (i første Betydn.); *pl.* des tire-liards.

Tire-ligne, *m.* Ridsefjer, Rodepen; *fig.* middelmaadig Bygmester uden Opfindelsesgave; *pl.* des tire-lignes.

Tire-lire, *f.* Sparebøsse; Lærkens Sang; *pl.* des tire-lires.

Tire-lisses, *f.* smaa Trækkestænger i en Gaze-Væv.

Tirelles, *f.pl.* (Manu.) Snore, hvormed Kjæden opspændes i Silkevæven.

Tire-moëlle, *m.* (Cuis.) Marvudtrækker; *pl.* des tire-moëlle.

Tire-monde, *m.* og *f.* Accoucheur; Jordemoder (*fa.* bas); *pl.* des tire-monde; *pop.* [*pl.* des tire-pied.

Tire-pied, *m.* (Cord.) Spanderem;

Tire-plomb, *m.* (Vitr.) Vinde til at trække Vinduesbly; *pl.* des tire-plomb.

Tirer, *v.a.* trække, trække til sig; trække efter sig; tage, borttage; tage af; tage op af; øse af; drage bort fra, fjerne fra; befrie; uddrage, hente, laane; erholde; udlede; strække; trykke; skyde, affyre; udtrække ved Lodkastning; .... *v.n.* skyde mod el. efter; fyre; trække Lod; gaae, begive sig paa Vei; have Noget tilfælles med, ligne (om Farver); .... *v.pr.* trække sig ud af, rede sig ud af, befrie sig fra; – le verrou, sætte Slodden for en Dør; *fig.* og *fa.* se faire – l'oreille, lade sig længe bede; – la couverture à soi, de son côté, søge at tilvende sig den hele Fordeel; – ses chausses, løbe sin Vei; on aura bien à – dans cette affaire, man vil faae meget at bestille for at sætte den Sag igjennem; – le diable par la queue, have ondt ved at slaae sig igjennem; – q. à quatre, gjøre Alt for at overtale En; être –é à quatre épingles, være pyntet som en Dukke; après lui il faut – l'échelle, han har ikke sin Mage, Ingen vil kunne overgaae ham; ce cuir tire l'eau comme une éponge, dette Læder suger Vandet til sig som en Svamp; ce navire tire tant de pieds d'eau, dette Skib stikker saa mange Fod dybt; – du vin au clair, aftappe Viin; – au clair un fait, oplyse en Sag; le vin est –é, il faut le boire, naar man har sagt A, maa man ogsaa sige B; – du sang, aarelade; – la langue, række Tungen ud; faire – la langue à q. d'un pied de long, lade En vansmægte i et tomt Haab; – son épingle du jeu, rede sig i rette Tid ud af en slem Sag, saa at der Intet tabes; – les marrons du feu avec la patte du chat, støde Kuglerne og lade en Anden skyde dem ud; – à q. les vers du nez, udfritte En behændigt, føle En paa Tænderne; se – une épine du pied, rede sig ud af en stor Forlegenhed; – pied ou aile d'une ch., drage en el. anden Fordeel af Noget; – d'un sac deux moutures, drage dobbelt Fordeel af Noget; on ne peut le – de là, man kan ikke bringe ham bort fra den Tanke, snakke ham det af Hovedet; – q. d'un mauvais pas, rede En ud af en slem Sag; – le rideau sur qc., ikke mere tale om en Sag, lade den være glemt; – la courroie, bruge stor Sparsommelighed, spinke og spare (ogs. blot –); – sa révérence à q., hilse En; gaae sin Vei; sige En Nei; – une affaire en longueur, trække en Sag langt ud; – de l'argent de q., afpresse En Penge; – promesse, – parole de q., tage Løfte af En; on ne saurait – raison de cet homme; man kan ikke bringe d. Menneske til at indsee det Rette; – raison d'une injure, erholde Oprejsning for en Fornærmelse; – parti de qc., drage Fordeel af Noget; il tirerait de l'huile d'un mur, han veed at bringe Noget ud af Alt; – la racine carrée, finde Qvadratroden; il tire son nom de là, han har sit Navn deraf; – cent exemplaires d'un livre, trykke 100 Exemplarer af en Bog; – la copie d'une lettre, afcopiere et Brev; – un fusil, afskyde et Gevær; – un oiseau, skyde efter en Fugl; pour lui parler, il faut le – en volant, for at faae ham i Tale, maa man gribe ham i Flugten; – sa poudre aux moineaux, spilde sin Møie paa intetsigende Ting; – une lettre de change sur q., trække en Vexel paa En; .... – de l'arc, skyde med Bue; – à l'oiseau, skyde til Fuglen; – sur q., skyde efter

En; *fig.* sige En Skoser; - à boulets rouges sur q., sige En de fornærmeligste Ting; ce fusil tire juste, dette Gevær træffer godt; - au sort, à la courte paille, au doigt mouillé, trække Lod, trække Straa; - au court bâton avec q., stride Lige om Lige med En; - à qui fera, trække Kort om hvo der skal give; tirons de ce côté, lader os gaae ad d. Kant; - de long, au large, undflye; ce malade tire à sa fin, denne Syge ligger paa sit Yderste; cette couleur tire sur le rouge, denne Farve falder i det Røde; .... se - d'un mauvais pas, rede sig ud af en slem Sag, af en Forlegenhed; se - de (du) pair, hæve sig over sine Lige.

Tire-racine, *m.* (Dent.) Tang til at udtrække Tandroden; *pl.* des tire-racine.

Tire-sous, *m.* Oppebærer af Renter; En, som altid overhænger for Penge; *pl.* des tire-sous; *p. u.*

Tiret, *m.* Snor til at sammenbinde Papirer; (Gr.) Bindestreg.

Tiretaine, *f.* halv linned og halv uldent Tøi.

Tire-tête, *m.* (Chir.) Accoucheur-Instrument; *pl.* des tire-tête.

Tirette, *f.* (Cordon.) Læderrem, hvormed Skoen fastgjøres til Læsten; (Distil.) Slags Spjæl til at lukke et Kaminrør; (Vign.) lang og snoet Deel af Ranken.

Tireur, *m.* Jæger, Skytte, Skarpskytte; Traadtrækker; (Com.) Tracent; - d'or, Guldtrækker; - d'armes, Fegtemester; - de laine, Nattetyv (*v.*).

Tireuse, *f.* (Tiss.) Fruentimmer, som trækker Snorene til at hæve Kjæden op; (Jeu) - de cartes, Fruentimmer, som spaaer af Kort.

Tire-vieille, *f.* (Mar.) Faldrebstoug; *pl.* des tire-vieille.

Tiroir, *m.* Skuffe; (Arm.) bevægelig Ring, hvorved Geværløbet fastgjøres til Skjæftet; (Th.) pièce à -, usammenhængende Theaterstykke. [smaaFiske.

Tirolle, *f.* (Pê.) Garn til at fange

Tironien, ne, *a.* forkortende (om Skrifttegn); caractère -, Forkortelsestegn. [hage.

Tirtoir, *m.* (Tonn.) Bødkeres Baand-

Tisane, *f.* (Méd.) Bygsuppe, Havresuppe.

Tisard, *m.* Ovnmunding. [nen; *p.u.*

Tiser, *v.a.* vedligeholde Ilden i Ov-

Tiseur, *m.* Fyrbøder.

Tison, *m.* Stump af et Stykke brændt Træ, Brand; *fa.* garder les -s, être toujours sur les -s, cracher sur les -s, holde af at sidde i Kakkelovnskrogen; *pop.* - d'enfer, Menneske, som kun stifter Ondt.

Tisonné, *a. m.* bruges kun i Udtr. gris -, forpplettet (om en Hest).

Tisonner, *v. a.* rage om i Ilden uden Nødvendighed. [rager om i Ilden.

Tisonneur, se, *s.* En, som gjerne

Tisonnier, *m.* Brandfork, Ildrager.

Tissage, *m.* Vævning.

Tisser, *v. a.* væve.

Tisserand, *m.* Væver (brugt ene, forstaaes derved alm. Linnedvæver).

Tisseranderie, *f.* Linnedvæverhaandværk.

Tisseur, tissier, *m.* s. s. tisserand.

Tissu, *m.* Vævning; vævet Tøi; sammenvævet el. sammenflettet Ting; *fig.* Sammenhæng, Orden, Tankegang; Række; les riches -s de l'Inde, Indiens rige Stoffer; le - cellulaire, Cellevævet; le - de son discours, Sammenhængen, Ideeforbindelsen i hans Tale; sa vie est un - de grandes et belles actions, hans Liv er en Række af store og skjønne Handlinger.

Tissu, e, *p.* og *a.* vævet og sammenflettet.

Tissure, *f.* Vævning; *fig.* Ordning, Fordeling af Delene i et literairt Arbeide (*v.* nu: tissu). [Baandfabriqueur.

Tissutier, *m.* Possementmager,

Tistre, *v. a.* væve (bruges kun i de sammens. Tider; de andre Tider erstattes ved Verbet tisser); *fig.* qui a tissu cette intrigue? hvo har opspundet og styret denne Intrigue?

Titane, *m.* (Minér.) Titan, rødbruunt Metal. [Skjørl.

Titanite, *m.* (Minér.) Titanit, rødt

Tithymale, *m.* (Bot.) Euphorbie, Ulvemælk.

Titillant, e, *a.* killen; kildrende.

Titillation, *f.* Kildren; Dirren (om Muskler, Nerver o. desl.); Sprudlen (om Vinen).

Titiller, *v. a.* og *n.* kildre.

Titre, *m.* Titel, Titelblad; Overskrift, Underafdeling, Paragraph; Forkortelsesstreg over eet el. flere Bog-

haver, Æres-titel; Besiddelse af et Embede; Bevilling, Diplom; Adkomstbrev; Adkomst, Krav paa Noget; Myntfod; le faux – d'un livre, Smudstitelen paa en Bog; – courant, Columnetitel; faire voir ses –s, fremvise sine Adkomstbreve; à quel – demande-t-il cette place? hvad Krav har han paa denne Post? à juste –, med god Grund, med Rette; il a bien des –s à mon amitié, han har stort Krav paa mit Venskab; de l'argent à bas –, slet lødigt Sølv; à – de, *loc.ad.* i Egenskab af, under Paaskud af, som; à – de parent, som Slægtning; à – d'office, paa Embedsvegne; à – de don, som Gave; en – d'office, *loc.ad.* almindeligt bekjendt, i høi Grad; c'est un fripon en – d'office, det er en udlært, almindelig bekjendt Gavtyv. [titlet.

Titré, e, *p.* som har en Titel, betitlet.

Titre-planche, *m.* Kobbertitel, stukket Titelblad. [title; bemyndige.

Titrer, *v. a.* meddele en Titel, betitle; bemyndige.

Titrier, *m.* Munk, som opbevarede gamle Documenter og Adkomstbreve; En, som forfærdiger falske Documenter; *p. u.*

Titubation, *f.* Vaklen; bruges kun i Astron. om Jordaxens Nutation.

Titulaire, *a.* som bærer Titel af Noget; henhørende til Titelen; écriture –, Titularskrift; *s.* Titelhaver; Besidder af et Embede.

Toast (udt. tost), *m.* Indbydelse til at drikke en Skaal.

Toaster (udt og skrives ogs. toster), *v.a.* og *n.* foreslaae en Skaal; drikke en Skaal, ledsaget af et Ønske.

Toc (c udt.). *m.* Toccategljspil.

Tocane, *f.* ny Viin af de første Draaber af Druerne, før de perses.

Tocsin, *m.* stærk Ringning med en Klokke i Tilfælde af Ildebrand, Fjendens Nærmelse o. desl.; Stormklokke; Oprørstale, Oprørsskrift; *fig.* sonner le –, udbrede Skræk; oprøre Mængden; sonner le – sur q., ophidse Mængden imod En.

Toddi, *m.* Liqueur af Palmesaft.

Toge, *f.* (Ant.) Toga, lang Overkjole hos Romerne i Fredstid.

Toi, *pr. pers. disj.* Du; Dig; *pr. pers. conj.* (efter et Imperr.) Dig.

Toile, *f.* Lærred, Bomuldstøi; Forhæng for en Skueplads, Dækket; Telt; *pl.* Slags Garn til at fange Vildsviin og Daadyr; Forhæng i Boldspil; – crue, ublegt Lærred; – à voile, Seildug; – à sac, Sækkelærred, – d'emballage, Paklærred; – à chapeaux, Glandslærred; – cirée, Vordug; – d'araignée, Edderkopsspind; c'est la – de Pénélope, det er en Sag, der ingen Ende er paa; lever la –, lade Dækket gaae op; baisser la –, lade Dækket gaae ned; il a trop de caquet, il n'aura pas ma –, han snakker altfor meget, han faaer ikke min Sag; l'armée est sous la –, Armeen ligger i Leir (*v.*); aller se mettre dans les –s, gaae til Sengs.

Toilé, *m.* Grund i Kniplinger.

Toilerie, *f.* Lærredsvare; Værksted, hvori der forfærdiges Lærreder; Sted, hvorfra samme udsælges.

Toilette, *f.* Natbordsdug til at brede over et Bord, som indeholder hvad der hører til Paaklædningen; Natbord, Pyntebord for en Dame; Alt, hvad der hører til Pynten; Paaklædning; Lærred til at svøbe Tøi ind i; dessus de –, Toilettæppe; cabinet de –, Paaklædningsværelse; pilier de –, Damenar, som stadig opvarter Damerne ved deres Toilet (*v.*); vendre el. revendre à la –, sælge Pynt; plier la –, bære Ens Klædningsstykker bort (især om en tyvagtig Tjener).

Toilier, ère, *s.* Lærredsvæver, –ske; Lærredshandler, –ske.

Toise, *f.* Favnemaal; Favnelængde; – carrée, Qvadratfavn; – cube, Kubikfavn; – courante, Favn i Længden af hvad der ansees at have samme Høide el. Brede; *prov.* mesurer les autres à sa –, dømme Andre efter sig selv; on ne mesure pas les hommes à la –, man skal ikke bedømme Menneskene efter deres Høide; Fortjenester rette sig ikke efter Størrelsen.

Toisé, *m.* Opmaaling i Favn; (Math.) Kunst at opmaale Legemer og Flader.

Toisé, e, *p.* og *a.* opmaalt; *fig.* cette affaire est –e, den Sag er afgjort (i slet Forst.); c'est un homme –, det er en Mand, som er vel bekjendt (i slet Forst.).

Toiser, *v. a.* maale med Favn; maale i Alm.; *fig.* og *fa.* – q., betragte En fra Top til Taa, haanligt.

Toiseur, *m.* Favnemaaler; Udmaaler.

Toison, *f.* et Faars Uld; sammes afklippede Uld; la – d'or, det gyldne Blies (ogs. blot la –), en Ridderorden; (Tann.) plier une peau en –, lægge et Skind sammen i Qvadrat, saa at de lige Yderdele falde sammen.

Toit, *m.* Tag; *fig.* Huus, Bolig; habiter sous le même –, boe i samme Huus; *fig.* publier qc. sous les –s, tale offentligt om en Ting; dire une ch. sur les –s, udsprede Noget allevegne; servir q. sur les deux –s, forskaffe En al mulig Leilighed til at naae sit Maal; – à cochons, Svinesti; *fig.* smudsigt Værelse. [Tagværk.

Toiture, *f.* Forfærdigelse af et Tag;

Tokai, *m.* Tokaierviin.

Tôle, *f.* Jernblik.

Tolérable, *a.* taalelig, som kan udholdes; *fig.* middelmaadig. [delmaadigen.

Tolérablement, *ad.* taaleligen; mid-

Tolérance, *f.* Overbærelse; Tolerance; (Mon.) den tilladte Metaltilsætning ved Myntning (remède); *pl.* Bestemmelser for Størrelsen af Vaaben.

Tolérant, e, *a.* tolerant i Religionssager; overbærende. [rance.

Tolérantisme, *m.* overdreven Tole-

Tolérantiste, *m.* Tilhænger af den overdrevne Tolerance.

Tolérer, *v.a.* taale, fordrage; bære over med Misbrug; finde sig i, udstaae.

Tollé, *int.* i Udtr. crier – sur q., raabe Hævn over En.

Tomaison, *f.* (Impr.) Angivelse paa hvert trykte Ark af den Deel, hvortil det hører. [sort, henved 15 Rbdlr.

Toman, *m.* persisk Mynt el. Regnings-

Tomate, *f.* (Bot.) Tomat, Kjærlighedsæble (pomme d'amour).

Tombac (c udt.), *m.* Tombak, Blanding af Kobber og Zink.

Tombal, e, *a.* bedækkende en Grav; *pl. m.* –baux; *inus.*

Tombe, *f.* Liigsteen, Gravsteen; Grav; *poé.* descendre dans la –, døe.

Tombeau, *m.* Gravminde, Gravmæle; Gravsted; Grav; *fig.* Død; Undergang; fidèle jusqu'au –, tro indtil Døden; *fig.* mettre el. mener q. au –, bringe En i Graven; tirer q. du –, redde Ens Liv; fouiller dans le – de q., søge at sige ondt om En efter hans Død; (Man.) aller à – ouvert, ride paa en halsbrækkende Maade.

Tombée, *f.* en Vægtstangs Helden til den ene Side; ellers kun i Udtr. à la – de la nuit, ved Nattens Anbrud, da Natten falder paa.

Tombelier, *m.* Kudsk, som kjører en Skarnagervogn el. stor Karre.

Tomber, *v. n.* falde; tilfalde; ophøre; falde af, falde ned, hænge ned; *fig.* tabe i Anseelse; falde igjennem; svækkes; udarte; synde; forgaae; – aux pieds de q., falde til Fode for En; *fig.* – sur ses pieds, rede sig lykkeligt ud af en farlig Stilling; – de son haut, blive meget forbauset; les bras me tombent, jeg forstummer af Forbauselse; il est tombé les quatre fers en l'air, han er falden baglænds; *fig.* han er bleven ganske forbauset; – des nues, blive i høieste Grad forundret; laisser – ses paroles, tale skjødesløst; il est bien –é, han er kommen godt an, Hændelsen har været ham god; cela lui est –é en partage, det er faldet i hans Lod; – malade, blive syg; – en défaillance, falde i Afmagt; – en désuétude, gaae af Brug; – dans l'oubli, falde i Forglemmelse; – en pourriture, forraadne; cette mode commence à –, denne Mode begynder at gaae af Brug; ces bruits commencent à –, disse Rygter begynde at tabe sig; la pièce est –ée, Stykket er faldet igjennem; il faut laisser – cela, man maa lade det døe hen, lade som om man ikke bryder sig derom; faire – la conversation sur qc., lede Samtalen hen paa Noget; cela m'est –é dans l'esprit, det er pludselig faldet mig ind; – d'accord avec q., blive enig med En; – dans le sens de q., være af samme Mening som En; cela ne tombe pas sous le sens, det er ikke let at blive klog paa, det er ikke klart; – dans l'affectation, forfalde til Affectation; cela tombe à rien, det opløser sig til Intet; – en ruine, forfalde, forgaae; cela m'est –é sous la main, det er faldet mig hændelsesviis i Haanden; – sur q., styrte sig over En; *fig.* sige En Uartigheder; – sur un mets, kaste sig graadigen over en Ret; – sur qc., finde Noget af en Hændelse; *prov.* quand la poire est mûre, il faut qu'elle tombe, naar Sagen er kommen til et vist Punkt,

maa den briste, maa den faae en Ende; ce mot n'est pas -é à terre, dette Ord er ikke blevet ubemærket; - de fièvre en chaud mal, falde fra Asken i Ilden.

Tombereau, *m.* Skarnagervogn, stor Karre; sammes Indhold; Snare til at fange Fugle i paa Sneen.

Tomberelle, *f.* Garn til at fange Agerhøns.

Tome, *m.* Bind af et Værk; faire le second - de q., ligne En, slægte En paa (i slet Forst.).

Tomelline, *a.* i Udtr. matière -, en af de Bestanddele, som give Blodet Farve.

Tomenteux, se, *a.* (Bot.) beklædt med korte, filtede Haar. [el. Bind.

Tomer, *v.a.* dele et Værk i Tomer

Tomotocie, *f.* (Chir.) Keisersnit.

Ton, *a. poss. m.* din, dit; i Hunkj. hedder det ta, og i Fleert. for begge Kj. tes; foran et Ord af Hunkjønnet, som begynder med en Vokal el. et stumt h, bruges det istedetfor ta: ton épée, din Kaarde.

Ton, *m.* Tone, Klang; Røst; Maade at udtrykke sig paa; Maneer, Væsen; Stiil, Skrivemaade; (Mus.) Toneart, Melodi; (Pein.) Farvetone, den fremherskende Colorit; (Méd.) Spænding, Kraft; ... - aigre, skarp Tone; - doux, blød Tone; bon -, god Tone, velopdragne Folks Væsen; parler d'un - de maître, tale i en bydende Tone; changer de -, tale i en anden Tone; faire chanter q. sur un autre -, bringe En til at tale i en anden Tone, at antage andre Manerer; le prendre avec q. sur un - de fierté, opføre sig mod En paa en stolt Maade; prendre des -s, antage en vigtig Mine; parler à q. du bon -, tale til En paa den rette Maade for at overtale ham; être sur un - badin, være stemt i en spøgende Tone; se mettre au - de q., søge at antage Ens Anskuelse, at lempe sig efter Ens Smag; sa maison est montée sur ce - là, hans Huus er indrettet paa en saadan Fod; donner le - à la conversation, angive Tonen for Samtalen.

Tondage, *m.* Klædes Overskæring.

Tondaille, *f.* afklippet Faareuld.

Tondaison, *f.* Faareklipning.

Tondeur, se, *s.* Faareklipper; Overskærer af Klæde; En, som beskærer Hækker.

Tondeuse, *f.* Maskine til at overskære Klæde; s. tondeur.

Tondre, *v. a.* klippe; beklippe; overskære; afgnave; les brebis ont tondu entièrement ce pré, Faarene have ganske afgnavet denne Eng; *fig.* og *fa.* - la brebis de trop près, paalægge Folket altfor tunge Afgifter; se laisser - la laine sur le dos, taale altfor taalmodigen Udsugelser; il tondrait sur un œuf, han kniber (sparer) i de allermindste Ting.

Tondu, e, *p.* og *a.* klippet; raget; *fig.* il a été - (sur le peigne), han er strandet i fine Planer, han er gaaet til Grunde (v.); *prov.* à brebis -e Dieu mesure le vent, Gud paalægger Ingen større Byrder end han kan bære.

Tonicité, *f.* Spændekraft.

Tonilière, *f.* (Pê.) Slags Fiskestang med Garn til at samle Muslinger.

Tonique, *a.* spændende; oplivende; remède -, el. *s. m.* styrkende Middel; (Mus.) note -, el. *s. f.* la -, Grundtonen.

Tonlieu, *m.* Stadepenge.

Tonnage, *m.* et Skibs Drægtighed; droit de -, Afgift af et Fartøi i Forhold til dets Drægtighed.

Tonnant, e, *a.* tordnende.

Tonne, *f.* Tønde; (Mar.) Tønde, som tjener til Mærke; - d'or, Tønde Guld, 100,000 Rdlr.; cela coûtera des -s d'or, det vil koste uhyre Summer; épouser des -s d'or, gjøre et rigt Giftermaal.

Tonneau, *m.* Tønde, Fad; *fig.* c'est un -, det er en Fyldebøtte; (Mar.) Skibslæst paa 20 Centner; (Jeu) Slags Spil, bestaaende af en Tønde, hvis øverste Bund er gjennemboret med Huller, hvorigjennem man søger at kaste smaa runde Skiver.

Tonneler, *v. a.* (Ch.) fange Agerhøns med Garn (tonnelle).

Tonnelet, *m.* Dunk, lille Tønde; Nederdelen paa en romersk Kjole i Form af et Fiskerbeens Skjørt.

Tonneleur, *m.* (Ch.) Agerhønsfanger. [kerske.

Tonnelier, ère, *s.* Bødker, Bød-

Tonnelle, *f.* Løvhytte; romersk Kjole med udstaaende Nederdeel; (Ch.) Garn til at fange Agerhøns; (Arch.) fuld Buehvælving. [Bødkerværksted.

Tonnellerie, *f.* Bødkerhaandværk;

Tonner, *v. n.* og *imp.* tordne; dundre;

fig. ivre imod Noget (contre qc.).

Tonnerre, *m.* Torden; Lyn; *fig.* Tordenstemme; (Arm.) det Sted af et Gevær, hvor Ladningen ligger, Kammerenden; coup de –, Tordenskrald; *fig.* uventet, nedslaaende Begivenhed; *prov.* toutes les fois qu'il tonne, le – ne tombe pas, Trudslen gaaer ikke altid i Opfyldelse. [skallede Muslinger.

Tonnes, *f. pl.* (H. n.) Slags een-

Tonsure, *f.* Tonsur, Hovedhaarets Afragning; Kronragning; prendre la –, indtræde i den geistlige Stand; docteur à simple –, Lærd, hvis Kundskab ikke stikker dybt.

Tonsille, *f.* s. amygdale.

Tonsuré, *m.* En, som har erholdt Tonsuren. [meddele Tonsuren.

Tonsurer, *v. a.* rage Hovedhaaret,

Tonte, *f.* Faareklipning; Tid, da samme foretages; den afklippede Uld.

Tontine, *f.* Tontine, Livrenteselskab med stigende Rente for den længst Levende. [i en Tontine.

Tontinier, ère, *s.* En, som har Deel

Tontisse, *a.* beklædt med Uldsnok af Klæde, som overskæres; papier – (papier en tonture de laine), Betrækpapir, overtrukket med Uldsnok af forskjellige Farver; *s. f.* Tapet af Uldsnok.

Tonture, *f.* Klipning; Overskæring; Overskæreruld; (Jard.) afskaarne Grene og Blade; (Mar.) Spring, Runding af Barkholterne omkring Skibets Sider.

Tonturer, *v.a.* (Mar.) give et Fartøi Spring under Bygningen.

Topaze, *f.* Topas, en kostbar Steen.

Tôpe, *int.* (Jeu) velan! top! det er jeg enig med Dem i!

Tôper, *v. n.* (Jeu) holde Indsatsen; *fig.* antage et Tilbud el. Forslag.

Tophus (s udt.), *m.* (Méd.) hudagtig Beensvulst.

Topinambour, *m.* (Bot.) Jordpære.

Topique, *a.* (Méd.) i Udtr. remède –, udvortes Lægemiddel, som anbringes paa selve det lidende Sted; *s.m.* et saadant udvortes Middel; *m. pl.* almindelige Sætninger, Beviiskilder.

Topographe, *m.* Stedbeskriver, Topograf. [velse af et særeget Sted.

Topographie, *f.* detailleret Beskri-

Topographique, *a.* henhørende til Stedbeskrivelsen, topografisk.

Toque, *f.* smalskygget Filthat overtrukken med Fløiel el. Taft.

Toquer, *v. a.* røre, slaae (*v.*); *prov.* qui toque l'un, toque l'autre, hvo der fornærmer den Ene, fornærmer ogs. den Anden; *v. n.* (Impr.) afløse en Sætter.

Toquerie, *f.* Ildsted i en Smedie;

Toquet, *m.* Børnehue; Slags Hue for Landsby-Fruentimmer.

Toqueux, *m.* Slags Ovnrage.

Toraille, *f.* (H.n.) Slags raa Koral.

Toral, *m.* Grændsesteen mellem tvende Agre.

Torche, *f.* Fakkel; Klud til at aftørre Pensler; Bundt Metaltraad; Sadel til et Æsel.

Torche-cul, *m.* Visk, som bruges paa et Locum; *fig.* en foragtelig Ting; *pop. pl.* des torche-cul. [des torche-fer.

Torche-fer, *m.* (Fond.) Visk; *pl.*

Torche-nez, *m.* (Man.) Brems til Hestens Næse; *pl.* des torche-nez.

Torche-pinceau, *m.* (Peint.) Penselvisker; *pl.* des torche-pinceau.

Torche-pot, *m.* (H.n.) Sortspætte; *pl.* des torche-pot.

Torcher, *v. a.* aftørre, viske, skure (*pop.*); *fig.* og *pop.* arbeide i Hast og slet; prygle; (Maç.) udrappe med Kalk, kline; *prov.* og *pop.* il n'a que s'en – le bec, det kan han skyde en hvid Pind efter; cela est mal -é (-é à la diable), det er gjort plumpt.

Torchère, *f.* Begkrands paa Enden af en Stang; Slags Candelaber el. høi Armstage.

Torchette, *f.* snoet Vidiebaand omkring en Bærekurv; (Forg.) Baand til at formindske Rørets Diameter paa Blæsebælgen. [med.

Torchis, *m.* Leer til at kline Vægge

Torchon, *m.* Viskeklud, Karklud; *pop.* smudsigt Fruentimmer; *prov.* le – brûle entre eux, de leve i Uenighed.

Torciuer, *v. a.* (Verr.) snoe Glas medens det er varmt. [Skovfugl.

Torcol, *m.* (H. n.) Vendehals, en

Tordage, *m.* Silketvinden.

Tordeur, se, *s.* En, som tvinder Uld el. Silke. [Slags Phalæne.

Tordeuse, *f.* (H. n.) Bladvikler,

Tordoir, *m.* Tvindemaskine.

Tordre, *v.a.* tvinde; omdreie, vinde; fordreie; – le cou à un poulet, dreie Halsen om paa en Kylling for at den kan døe; – la bouche, vrænge Munden; *fig.* – q., trænge ind paa En,

tvinge En til at tale; – le sens d'un passage, fordreie Meningen af et Sted; *fa.* ne faire que – et avaler, spise graadigen.

Tore, *m.* (Arch.) rund Kant om Foden af en Søile el. om Enden af et Søileskaft; Ring om Enden af en Kanon; (Bot.) cylindrisk Frugtbund.

Toréador, *m.* s. tauréador.

Tormentille, *f.* (Bot.) Tormentil, Slags Potentil.

Torminal, e, el. tormineux, se, *a.* (Méd.) foraarsagende Skjæren i Underlivet, Blodgang o. desl.; *pl. m.* -naux.

Toron, *m.* Streng, hvoraf Toug forfærdiges; (Arch.) stor rund Kant paa en lige Overflade.

Torpeur, *f.* Bedøvelse, Følesløshed; *fig.* Døsighed, Dvaskhed, Sløvhed.

Torpille, *f.* (H.n.) Krampefisk.

Torque, *f.* (Blas.) rund, sammenslynget Sirat paa en Hjelm; (Anc.) Halsring til Udmærkelsestegn for en romersk Soldat, der havde nedlagt sin Modstander; *pl.* (Ép.) ringformigt Bundt Messingtraad.

Torquer, *v. a.* spinde Tobak.

Torquet, *m.* bruges kun i Udtr. donner le – à q., bedrage En, sætte En en Voxnæse; donner dans le –, løbe i Fælden, lade sig føre bag Lyset; *v.*

Torquette, *f.* Knippe Saltvandsfisk; *fig.* Kurv med Vildt; *pl.* -s de tabac, sammenrullede Tobaksblade.

Torqueur, *m.* Tobaksspinder.

Torréfaction, *f.* (Did.) Tørring over Ilden, Risten. [Ilden, riste.

Torréfier, *v. a.* (Did.) tørre over

Torrent, *m.* Bjergstrøm, Regnstrøm; Strøm; *fig.* stor Mængde; un – d'injures, en Strøm el. Overflødighed af Skjældsord; suivre le –, følge Strømmen.

Torrentueux, se, *a.* voldsom, hæftig som en rivende Strøm; *p. u.*

Torride, *a.* brændende heed; la zône –, det hede Jordstrøg.

Tors, e (*pop.* torte), *a.* tvunden; omdreiet; fordreiet; de la soie -e, tvunden Silke; des jambes -es (tortes), skjæve Been; *fig.* og *fa.* un cou –, en Heldøre, en Hykler.

Torsade, *f.* (Pass.) Spiralfrynbse; snoet Guld- el. Sølv-Frynbse til Epauletter.

Torse, *m.* (Sculp.) Kroppen af en sønderbrudt Billedstøtte; Torso; Kroppen paa en fuldstændig Billedstøtte el. paa et levende Menneske; Redskab, hvormed et Søileskaft dreies spiralformigt; *f.* (Tourn.) snoet Arbeide; spiralformigt dreiet Træ.

Torser, *v. a.* dreie et Søileskaft spiralformigt, anbringe Snoninger om samme.

Torsion, *f.* (Did.) Snoning, Fordreining; (An.) Fordreining af Been efter Længden. [snoe el. stramme Skind.

Torsoir, *m.* Felbereberstok til at

Tort, *m.* Uret; Fortred; Skade; avoir –, have Uret; faire – à q., tilføie En Uret; mettre q. dans son –, bevise En, at han har Uret; cela m'a fait grand –, det har gjort mig stor Skade; à –, *loc. ad.* med Urette; à – et à travers, *loc. ad.* uden Eftertanke; parler à – et à travers, tale hen i Veiret, op ad Væggene og ned ad Stolperne; à – et à droit, *loc.ad.* uden at undersøge om det er Ret el. ikke; à – ou à raison, *loc. ad.* med el. uden gyldig Grund.

Torte, *a. f.* s. tors.

Tortelle, *f.* (Bot.) Art Valmue.

Torticolis, *m.* stiv Hals; skjævhalset Person (i d. Betydn. ogs. *a.*); *fig.* og *fa.* Hykler, Skinhellig. [Snak.

Tortillage, *m.* forvirret, forskruet

Tortillant, e, *a.* (Blas.) snoende sig slangeformigt.

Tortille, *f.* lille, snoet Allee el. Slangegang i et Have- el. Skovanlæg (almindeligere: tortillère).

Tortillement, *m.* Snoning, Dreining; *fig.* Omsvøb, Omvei, Udflugt.

Tortiller, *v. a.* snoe, dreie; *fig.* og *fa.* bruge Omsvøb, søge Udflugter (i d. Betydn. ogs. *v. n.*); *fa.* og *plais.* – des hanches, vrikke med Hofterne.

Tortillère, *f.* s. s. tortille.

Tortillis, *m.* slynget el. snoet Sirat.

Tortillon, *m.* sammenrullet Tøi; Krands til at bære Noget paa Hovedet; flettet krandsformig Haarfrisur hos Bønderpiger; nylig ankommen Landsbypige; *v.*

Tortionnaire, *a.* (Pal.) voldsom, uretfærdig; ubillig (om Fængsling og Beslaglæggelse).

Tortionner, *v. a.* fordreie en Text

el. et Sted hos en Forfatter; *p. u.*
Tortis, *m.* Bundt sammentvundne Traade; Blomsterkrands (*v.*); (Blas.) Perlesnor om en Baronkrone.
Tortoir, *m.* kort, tyk Stok, hvormed et Toug, hvori Noget fastholdes paa en Vogn, snøres tæt til (ogs. garrot).
Tortu, e, *a.* krum, forvoxet, skjæv; *fig.* og *fa.* forkeert; ce chemin est tout –, denne Vei løber ganske krumt, gaaer ud og ind; raisonnement –, forkeert Dom.
Tortue, *f.* (H. n.) Skildpadde; (Anc.) Stormtag hos Romerne, Skjoldtog; *fa.* marcher à pas de –, krybe langsomt frem ad.
Tortuer, *v. a.* krumme, bøie.
Tortueusement, *ad.* krumt, skjævt; *fig.* ad Omveie, ved Omsvøb.
Tortueux, se, *a.* krum, bugtet, snoet; *fig.* fuld af Omsvøb; forstilt; une conduite –se, en snedig, listig Adfærd; des voies –ses, Omveie.
Tortuosité, *f.* Krumning; *fig.* Snedighed.
Torture, *f.* Piinsel; Pinebænk; *fig.* Anstrængelse; Marter, Qval, Uro; mettre à la –, lægge paa Pinebænken; *fig.* mettre son esprit à la –, bryde sit Hoved, anstrænge sig til det Yderste; être à la –, være i en piinlig Stilling.
Torturer, *v. a.* lægge paa Pinebænken; pine, martre; *fig.* fordreie; – un texte, forklare en Text paa en tvungen Maade, indtvinge en Mening i samme; – le sens d'un mot, fordreie Meningen af et Ord.
Toruleux, se, *a.* (Bot.) afvexlende bugtet og sammentrykt.
Tory, *m.* Tilhænger af det aristocratiske Parti i Engelland (modſ. whig), Tory.
Toscan, e, *a.* toskansk; (Arch.) l'ordre –, den simpleste af de fem Søileordener (ogs. ordre rustique).
Tost, toster, s. toast, toaster.
Tôt, *ad.* strax, hurtigt; tidligt; il faut mourir – ou tard, man skal døe engang tidligt el. silde; plus –, tidligere; plutôt, hellere.
Total, e, *a.* heel, fuldstændig; *m.* det Hele, Hovedsummen; au –, en –, i det Hele taget; somme –e, Alt i Alt; *pl. m.* –taux.
Totalement, *ad.* ganske, aldeles. [*p.u.*
Totaliser, *v.a.* danne en Hovedsum;
Totalité, *f.* det Hele, den hele Sum.
Toton, *m.* Terning med Bogstaver, hvoraf Bogstavet T (totum) vinder den hele Indsats. [pen (touée).
Touage, *m.* (Mar.) Buxeren, Barp-
Touaille, *f.* Haandklæde, fastgjort til en Valse ved Siden af Vaskestedet.
Touc, *m.* s. toug.
Toucan, *m.* (H. n.) Tukan, Peberfugl; (Astr.) sydligt Stjernebillede.
Touchant, *pp.* angaaende, i Anledning af.
Touchant, e, *a.* rørende; (Géo.) point –, Berøringspunkt (nu: point de tangence, de contact).
Touchau, *m.* Proberenaal, hvormed Guld el. Sølv prøves paa Prøvestenen (alm. kun i *pl.*).
Touche, *f.* Tangent paa et Orgel el. Fortepiano; Streg paa Halsen af en Guitar; Gulds el. Sølvs Strygning paa Proberestenen; Berøring, Slag; Pegepind; Krogpinden i Stravnæsespil; Drift fede Oxne; Penselstrøg; (Impr.) Formernes Bestrygning med Sværte; *fig.* Skrivemaade; Kritik, Irettesættelse; Stød, Tab, Uheld; l'adversité est la pierre de – des vrais amis, Modgang er Prøvestenen paa de sande Venner; donner une – à q., give En et Slag; craindre la –, frygte Dadel, Kritik; il a reçu une rude – dans son commerce, han har lidt et haardt Stød i sin Handel; on reconnait la – de cet auteur, man gjenkjender denne Forfatters Skrivemaade.
Touché, e, *p.* og *a.* berørt; rørt, bevæget; tableau bien –, vel udført Maleri; jouer au gage –, lege Panteleg; dame –e, dame jouée, den Brikke, man har rørt ved, maa flyttes.
Toucher, *v. a.* berøre, føle paa; være nær ved, støde op til; slaae med en Pidsk, drive foran sig; modtage, hæve (om en Sum Penge); spille paa Instrumenter med Tangenter (nu hellere: jouer); *fig.* omtale leilighedsviis; angaae; røre, bevæge; udtrykke, tolke; prøve med Proberestenen; (Impr.) bestryge Formen med Sværte; ... *v.n.* røre ved; naae op til; være nær ved (om Tiden); tage Noget af en Ting; gjøre Forandring i; tage Deel i; være beslægtet med; .... *v. pr.* slaae hinanden; berøre hinanden; støde sam-

men; .... ma maison touche la sienne, mit Huus støder op til hans; il m'a -é dans la main, han har givet mig Haanden (til Tegn paa Forlig, Venskab el. Slutning af en Handel); touchez là! der er min Haand! il a -é ses appointements, han har hævet sin Løn; il a -é ce point-là, han har berørt, omtalt dette Sted; ce poète touche bien les passions, denne Digter skildrer godt Lidenskaberne; cela ne me touche pas, det angaaer mig ikke; cette nouvelle l'a fort -é, denne Efterretning har rørt ham meget; ne touchons pas cette corde-là, lader os ikke berøre den Streng, ikke tale om den Materie; faire - une ch. au doigt et à l'œil, gjøre en Ting øiensynlig, klar og anskuelig; ... il ne touche pas des pieds à terre, han løber el. dandser let; cette affaire ne touchera pas à terre, denne Sag løber af uden Vanskeligheder; il n'a pas l'air d'y -, han er snild og forstilt, man mærker ikke det Mindste af hvad han har i Sinde; il touche au plancher de la tête, han naaer med Hovedet op til Loftet; il touche à sa fin, han nærmer sig sit Endeligt; je ne toucherai pas à cet argent, jeg rører ikke disse Penge; il n'ose - à la religion, han vover ikke at forandre Noget i Religionen; - de près à q., være nær beslægtet med En; *prov.* les extrêmes se touchent, Yderlighederne støde sammen, mødes.

Toucher, *m.* Følelse, Følen; Maade at spille Fortepiano el. Guitar paa, Foredrag.

Toucheur, *m.* (Min.) den, som leder Hesten, der trækker Maskineriet i Bjergværker.

Tou-roi, *m.* (Ch.) Jagtraab for at bringe Jagthunden til Tavshed medens den opsporer. [til Trækkebro.

Toue, *f.* (Mar.) Baad, som tjener

Touée, *f.* (Mar.) Buxering, Varpning; et Ankertougs Længde paa 120 Favne; Varp.

Touer, *v. a.* (Mar.) buxere, varpe.

Toueux, *m.* (Mar.) En, som buxerer el. varper.

Touffe, *f.* Busk; Dusk; Bundt; lille, tætstaaende Hob; une - d'arbres, en lille Plet Træer.

Touffer, *v.a.* danne en Busk el. Dusk.

Touffeur, *f.* qvalm Luft el. Uddunstning ved Indtrædelsen paa et Sted, hvor der er meget varmt; *p.u.*

Touffu, e, *a.* busket; tyk; løvrig.

Toug, *m.* Stang med en Hestehale, der bæres som en Fane foran Vizirer el. Paschaer (ogs. touc).

Toujours, *ad.* altid, stedse, endnu bestandigt, uden Ophør; i ethvert Tilfælde; som oftest; imidlertid; ikke desmindre; i det mindste; pour -, for bestandig, for evig; je vais sortir, travaillez -, jeg gaaer strax ud, arbeid imidlertid; si je n'ai pas réussi, - ai-je fait mon devoir, hvis det ikke er lykkedes mig, saa har jeg dog i det mindste gjort min Pligt; *prov.* toujours va, qui danse, den, som gjør sit Bedste, kommer altid frem.

Toulet, *m.* (Mar.) Aaretol.

Touletière, *f.* (Mar.) Træ, hvori Aaretollene sidde, el. hvorpaa Aarerne hvile. [louse; *a.* som er fra Toulouse.

Toulousain, e, *s.* Indvaaner i Tou-

Toupe, *f.* Haardusk; *p. u.*

Toupet, *m.* lille Dusk; Dusk Haar i Panden; se prendre au -, komme i Totterne paa hinanden; *fig.* og *fa.* avoir du -, besidde Dristighed, Uforskammethed; son - va lui prendre, han kommer snart i Harnisk.

Toupie, *f.* Top at lege med; *fa.* Gadeskjøge; - d'Allemagne, huul Top, som tuder i det den snurrer rundt; (Astr.) Instrument til at observere Horizonten til Søes, uagtet Skibets Slingren; (H. n.) Topsnekke.

Toupiller, *v. n.* snurre rundt; bruges kun *fig.* i Betydn. af at gaae og komme uden Anledning, vimse frem og tilbage.

Toupillon, *m.* lille Dusk.

Toupin, *m.* (Cord.) Rebslagerværktøi, hvormed Traadene samles. [fangst.

Touque, *f.* (Mar.) Fartøi til Silde-

Tour, *m.* Omløb; Omgang; Omkreds, Omfang; Omgangstour; Gang, Lysttour, Spadseretour; Krumning, Sving; Behændighedskunst; Puds, Streg; Vending; Maade at udtrykke sig paa; Dreierbænk; Halsstrimmel, Kravestrimmel; Slags Skab i Klostermuren, hvorigjennem Breve el. Pakker modtages el. bortsendes; il a fait le - du monde, han har gjort en Reise omkring Verden; faire le - de la

ville, gaae rundt om Byen; faire un – de jardin, gaae Haven rundt; faire un – dans le jardin, gjøre en Spadseretour i Haven; faire son –, reise paa sin Profession; cette rivière a beaucoup de –s et de détours, denne Flod gjør mange Bugter og Svingninger; un – de passe-passe, en Taskenspillerkunst; il lui a joué un –, d'un –, han har spillet ham et Puds; un – de maître Gonin, en listig, snedig Streg; d'ici là il n'y a qu'un – de roue, der er kun en kort Afstand herfra og dertil; aller à – de roue, kjøre meget langsomt; il a le – d'esprit agréable, hans Aand har et behageligt Sving, han forstaaer at give en Sag en net Vending; cette affaire prend un bon –, denne Sag tager en god Vending; cela est fait au –, det er som om det var dreiet, ganske udmærket gjort; donner un soufflet à – de bras, give et Ørefigen af alle Kræfter; en un – de main, i en Haandevending, i et Øieblik; – de force, Kraftstykke; – de lit, Sengeomhæng; – de faveur, et Stykkes Opførelse før dets Tour; – du bâton, hemmelig, utilladelig Sportel af et Embede; – de reins, en Fordreining af Hoften; *fig.* og *fa.* donner un – de reins à q., tilføie En Skade, bringe Ens Forehavende til at strande; (Jur.) – du chat, en halv Fods Mellemrum mellem en Smedie og et Nabohuus; – de la souris, to el. tre Tommers Mellemrum mellem en Latrine og en Muur; – de l'échelle, Ret til at sætte en Stige ind paa Naboens Grund (ved Istandsættelser); –à–, *loc.ad.* skiftevііs.

Tour, *f.* Taarn; – de Babel, Sted, fuldt af Forvirring, hvor den Ene ikke forstaaer den Anden; – à feu, Fyrtaarn; *fa.* c'est une – que cet homme, dette Menneske er saa tykt som en Tønde (et Taarn).

Touraille, *f.* (Brass.) Bygning, hvori der tørres Korn; rebrouiller la –, omrøre og kaste Kornet, som skal tørres.

Touraillon, *m.* Maltspire.

Tourangeau, elle, *s.* og *a.* Indvaaner i Tours og sammes Omegn.

Tourangette, *f.* tyndt Sars fra Omegnen af Orleans. [masse.

Tourbe, *f.* Tørv; blandet Folke-

Tourber, *v. n.* skære Tørv.

Tourbeux, se, *a.* indeholdende Tørv; terre –se, Tørvejord.

Tourbier, *m.* Tørveskærer; Tørvemand, En, som kjører med Tørv, Tørvehandler.

Tourbière, *f.* Tørvemose.

Tourbillon, *m.* Hvirvelvind; Malstrøm (– d'eau); *fig.* Verdens Tummel; être dans le –, leve i Fornøielsernes el. Forretningernes Hvirvel.

Tourbillonnant, e, *a.* hvirvlende.

Tourbillonnement, *m.* Omdreining i en Hvirvel. [Hvirvel, hvirvle.

Tourbillonner, *v. n.* dreie sig i en

Tourd, *m.* (H.n.) Slags brystbugfinnet Fisk.

Tourde, *f.* (H.n.) Slags Drossel.

Tourdelle, *f.* (H. n.) lille Drossel.

Tourdille, *a.* kun i Udtr. gris –, graa som en Drossel (om Heste).

Tourelle, *f.* lille Taarn; Række fremstaaende, søileformige Orgelpiber.

Tourellé, e, *a.* (Blas.) besat med Taarn.

Tourer, *v. a.* (Pât.) lægge Deig flere Gange sammen og derefter rulle den.

Touret, *m.* lille Hjul, som omdreies af et større; Slags stor Teen til at vinde Silke paa; Spinderok; Ring paa en Bismer; Krog til Skumkjæden paa et Bidsel; (Mar.) Kastevinde ved Rebslageriet (tour à bâton); Skibsmandsrulle el. Vifte; Aaretol.[omviklet med Straa.

Tourie, *f.* Slags stor Leerdunk,

Tourière, *s.* og *a. f.* sœur –, Portnerske i et Nonnekloster, som besørger Nonnernes Ærinder; mère –, Nonne, som modtager indenfor hvad der udenfra bringes gjennem Muurskabet (tour) til Nonnerne.

Tourillon, *m.* Tap.

Touriste, *m.* engelsk Reisende, som foretager en lærerig Reise el. Vandring.

Tourlourou el. turluru, *m.* (H. n.) lille, amerikansk Landkrabe; *pop.* ung, snu Soldat.

Tourmaline, *f.* Steenart, der, naar den ophedes, bliver electrisk og tiltrækker fine Legemer, Slags Skjørl.

Tourment, *m.* legemlig Pine, Marter; *fig.* Kummer, Bryderi, Qval.

Tourmentant, e, *a.* pinende, martrende; *fig.* ængstende, kvælende.

Tourmente, *f.* Søstorm; Uveir, Orkan; *fig.* politisk Urolighed i en Stat.

Tourmenter, *v. a.* pine, martre; *fig.* plage, foraarsage Bekymring;

staver, Ærestitel; Besiddelse af et Embede; Bevilling, Diplom; Adkomstbrev; Adkomst, Krav paa Noget; Myntfod; le faux - d'un livre, Smudstitelen paa en Bog; - courant, Columnetitel; faire voir ses -s, fremvise sine Adkomstbreve; à quel - demande-t-il cette place? hvad Krav har han paa denne Post? à juste -, med god Grund, med Rette; il a bien des -s à mon amitié, han har stort Krav paa mit Venskab; de l'argent à bas -, slet lødigt Sølv; à - de, *loc.ad.* i Egenskab af, under Paaskud af, som; à - de parent, som Slægtning; à - d'office, paa Embedsvegne; à - de don, som Gave; en - d'office, *loc.ad.* almindeligt bekjendt, i høi Grad; c'est un fripon en - d'office, det er en udlært, almindelig bekjendt Gavtyv.

Titré, e, *p.* som har en Titel, betitlet.

Titre-planche, *m.* Kobbertitel, stukket Titelblad.

Titrer, *v. a.* meddele en Titel, betitle; bemyndige.

Titrier, *m.* Munk, som opbevarede gamle Documenter og Adkomstbreve; En, som forfærdiger falske Documenter; *p. u.*

Titubation, *f.* Vaklen; bruges kun i Astron. om Jordaxens Nutation.

Titulaire, *a.* som bærer Titel af Noget; henhørende til Titelen; écriture -, Titularskrift; *s.* Titelhaver; Besidder af et Embede.

Toast (udt. tost), *m.* Indbydelse til at drikke en Skaal.

Toaster (udt og skrives ogs. toster), *v.a.* og *n.* foreslaae en Skaal; drikke en Skaal, ledsaget af et Ønske.

Toc (c udt.), *m.* Toccateglisspil.

Tocane, *f.* ny Viin af de første Draaber af Druerne, før de presses.

Tocsin, *m.* stærk Ringning med en Klokke i Tilfælde af Ildebrand, Fjendens Nærværelse o. desl.; Stormklokke; Oprørstale, Oprørsskrift; *fig.* sonner le -, udbrede Skræk; oprøre Mængden; sonner le - sur q., ophidse Mængden imod En.

Toddi, *m.* Liqueur af Palmesaft.

Toge, *f.* (Ant.) Toga, lang Overkjole hos Romerne i Fredstid.

Toi, *pr. pers. disj.* Du; Dig; *pr. pers. conj.* (efter et Imperr.) Dig.

Toile, *f.* Lærred, Bomuldstøi; Forhæng for en Skueplads, Dækket; Telt; *pl.* Slags Garn til at fange Vildsviin og Daadyr; Forhæng i Boldspil; - crue, ubleget Lærred; - à voile, Seildug; - à sac, Sækkelærred, - d'emballage, Paklærred; - à chapeaux, Glandslærred; - cirée, Vorsdug; - d'araignée, Edderkopsspind; c'est la - de Pénélope, det er en Sag, der ingen Ende er paa; lever la -, lade Dækket gaae op; baisser la -, lade Dækket gaae ned; il a trop de caquet, il n'aura pas ma -, han snakker altfor meget, han faaer ikke min Sag; l'armée est sous la -, Armeen ligger i Leir (*v.*); aller se mettre dans les -s, gaae til Sengs.

Toilé, *m.* Grund i Kniplinger.

Toilerie, *f.* Lærredsvare; Værksted, hvori der forfærdiges Lærreder; Sted, hvorfra samme udsælges.

Toilette, *f.* Natborddug til at brede over et Bord, som indeholder hvad der hører til Paaklædningen; Natbord, Pyntebord for en Dame; Alt, hvad der hører til Pynten; Paaklædning; Lærred til at svøbe Tøi ind i; dessus de -, Toilettæppe; cabinet de -, Paaklædningsværelse; pilier de -, Damenar, som stadig opvarter Damerne ved deres Toilet (*v.*); vendre el. revendre à la -, sælge Pynt; plier la -, bære Ens Klædningsstykker bort (især om en tvyagtig Tjener).

Toilier, ère, *s.* Lærredsvæver, -ske; Lærredshandler, -ske.

Toise, *f.* Favnemaal; Favnelængde; - carrée, Qvadratfavn; - cube, Kubikfavn; - courante, Favn i Længden af hvad der ansees at have samme Høide el. Brede; *prov.* mesurer les autres à sa -, dømme Andre efter sig selv; on ne mesure pas les hommes à la -, man skal ikke bedømme Menneskene efter deres Høide; Fortjenester rette sig ikke efter Størrelsen.

Toisé, *m.* Opmaaling i Favn; (Math.) Kunst at opmaale Legemer og Flader.

Toisé, e, *p.* og *a.* opmaalt; *fig.* cette affaire est -e, den Sag er afgjort (i slet Forst.); c'est un homme -, det er en Mand, som er vel bekjendt (i slet Forst.).

Toiser, *v. a.* maale med Favn; maale i Alm.; *fig.* og *fa.* - q., betragte En fra Top til Taa, haanligt.

Toiseur, *m.* Favnemaaler; Udmaaler.

Toison, *f.* et Faars Uld; sammes afklippede Uld; la – d'or, det gyldne Blies (ogs. blot la –), en Ridderorden; (Tann.) plier une peau en –, lægge et Skind sammen i Qvadrat, saa at de lige Yderdele falde sammen.

Toit, *m.* Tag; *fig.* Huus, Bolig; habiter sous le même –, boe i samme Huus; *fig.* publier qc. sous les –s, tale offentligt om en Ting; dire une ch. sur les –s, udsprede Noget allevegne; servir q. sur les deux –s, forskaffe En al mulig Leilighed til at naae sit Maal; – à cochons, Svinesti; *fig.* smudsigt Værelse. [Tagværk.

Toiture, *f.* Forfærdigelse af et Tag;

Tokai, *m.* Tokaierviin.

Tôle, *f.* Jernblik.

Tolérable, *a.* taalelig, som kan udholdes; *fig.* middelmaadig. [delmaadigen.

Tolérablement, *ad.* taaleligen; mid-

Tolérance, *f.* Overbærelse; Tolerance; (Mon.) den tilladte Metaltilsætning ved Myntning (remède); *pl.* Bestemmelser for Størrelsen af Vaaben.

Tolérant, e, *a.* tolerant i Religionssager; overbærende. [rance.

Tolérantisme, *m.* overdreven Tole-

Tolérantiste, *m.* Tilhænger af den overdrevne Tolerance.

Tolérer, *v.a.* taale, fordrage; bære over med Misbrug; finde sig i, udstaae.

Tollé, *int.* i Udtr. crier – sur q., raabe Hævn over En.

Tomaison, *f.* (Impr.) Angivelse paa hvert trykte Ark af den Deel, hvortil det hører. [fort, henved 15 Rbdlr.

Toman, *m.* persisk Mynt el. Regnings-

Tomate, *f.* (Bot.) Tomat, Kjærlighedsæble (pomme d'amour).

Tombac (c udt.), *m.* Tombak, Blanding af Kobber og Zink.

Tombal, e, *a.* bedækkende en Grav; *pl. m.* -baux; *inus.*

Tombe, *f.* Liigsteen, Gravsteen; Grav; *poé.* descendre dans la –, døe.

Tombeau, *m.* Gravminde, Gravmæle; Gravsted; Grav; *fig.* Død; Undergang; fidèle jusqu'au –, tro indtil Døden; *fig.* mettre el. mener q. au –, bringe En i Graven; tirer q. du –, redde Ens Liv; fouiller dans le – de q., søge at sige ondt om En efter hans Død; (Man.) aller à – ouvert, ride paa en halsbrækkende Maade.

Tombée, *f.* en Vægtstangs Helden til den ene Side; ellers kun i Udtr. à la – de la nuit, ved Nattens Anbrud, da Natten falder paa.

Tombelier, *m.* Kudsk, som kjører en Skarnagervogn el. stor Karre.

Tomber, *v. n.* falde; tilfalde; ophøre; falde af, falde ned, hænge ned; *fig.* tabe i Anseelse; falde igiennem; svækkes; udarte; synde; forgaae; – aux pieds de q., falde til Fode for En; *fig.* – sur ses pieds, rede sig lykkeligt ud af en farlig Stilling; – de son haut, blive meget forbauset; les bras me tombent, jeg forstummer af Forbauselse; il est tombé les quatre fers en l'air, han er falden baglænds; *fig.* han er bleven ganske forbauset; – des nues, blive i høieste Grad forundret; laisser – ses paroles, tale skjødesløst; il est bien –é, han er kommen godt an, Hændelsen har været ham god; cela lui est –é en partage, det er faldet i hans Lod; – malade, blive syg; – en défaillance, falde i Afmagt; – en désuétude, gaae af Brug; – dans l'oubli, falde i Forglemmelse; – en pourriture, forraadne; cette mode commence à –, denne Mode begynder at gaae af Brug; ces bruits commencent à –, disse Rygter begynde at tabe sig; la pièce est –ée, Stykket er faldet igiennem; il faut laisser – cela, man maa lade det døe hen, lade som om man ikke bryder sig derom; faire – la conversation sur qc., lede Samtalen hen paa Noget; cela m'est –é dans l'esprit, det er pludselig faldet mig ind; – d'accord avec q., blive enig med En; – dans le sens de q., være af samme Mening som En; cela ne tombe pas sous le sens, det er ikke let at blive klog paa, det er ikke klart; – dans l'affectation, forfalde til Affectation; cela tombe à rien, det opløser sig til Intet; – en ruine, forfalde, forgaae; cela m'est –é sous la main, det er faldet mig hændelsesviis i Haanden; – sur q., styrte sig over En; *fig.* sige En Uartigheder; – sur un mets, kaste sig graadigen over en Ret; – sur qc., finde Noget af en Hændelse; *prov.* quand la poire est mûre, il faut qu'elle tombe, naar Sagen er kommen til et vist Punkt,

maa den briste, maa den faae en Ende; ce mot n'est pas -é à terre, dette Ord er ikke blevet ubemærket; - de fièvre en chaud mal, falde fra Asken i Ilden.

Tombereau, *m.* Skarnagervogn, stor Karre; sammes Indhold; Snare til at fange Fugle i paa Sneen.

Tomberelle, *f.* Garn til at fange Agerhøns.

Tome, *m.* Bind af et Værk; faire le second - de q., ligne En, slægte En paa (i slet Forst.).

Tomelline, *a.* i Udtr. matière -, en af de Bestanddele, som give Blodet Farve.

Tomenteux, se, *a.* (Bot.) beklædt med korte, filtede Haar. [el. Bind.

Tomer, *v.a.* dele et Værk i Tomer

Tomotocie, *f.* (Chir.) Keisersnit.

Ton, *a. poss. m.* din, dit; i Hunkj. hedder det ta, og i Fleert. for begge Kj. tes; foran et Ord af Hunkjønnet, som begynder med en Vokal el. et stumt h, bruges det istedetfor ta: ton épée, din Kaarde.

Ton, *m.* Tone, Klang; Røst; Maade at udtrykke sig paa; Maneer, Væsen; Stiil, Skrivemaade; (Mus.) Toneart, Melodi; (Pein.) Farvetone, den fremherskende Colorit; (Méd.) Spænding, Kraft; ... - aigre, skarp Tone; - doux, blød Tone; bon -, god Tone, veloptragne Folks Væsen; parler d'un - de maître, tale i en bydende Tone; changer de -, tale i en anden Tone; faire chanter q. sur un autre -, bringe En til at tale i en anden Tone, at antage andre Manerer; le prendre avec q. sur un - de fierté, opføre sig mod En paa en stolt Maade; prendre des -s, antage en vigtig Mine; parler à q. du bon -, tale til En paa den rette Maade for at overtale ham; être sur un - badin, være stemt i en spøgende Tone; se mettre au - de q., søge at antage Ens Anskuelse, at lempe sig efter Ens Smag; sa maison est montée sur ce - là, hans Huus er indrettet paa en saadan Fod; donner le - à la conversation, angive Tonen for Samtalen.

Tondage, *m.* Klædes Overskæring.

Tondaille, *f.* afklippet Faareuld.

Tondaison, *f.* Faareklipning.

Tondeur, se, *s.* Faareklipper; Overskærer af Klæde; En, som beskærer Hækker.

Tondeuse, *f.* Maskine til at overskære Klæde; s. tondeur.

Tondre, *v. a.* klippe; beklippe; overskære; afgnave; les brebis ont tondu entièrement ce pré, Faarene have ganske afgnavet denne Eng; *fig.* og *fa.* - la brebis de trop près, paalægge Folket altfor tunge Afgifter; se laisser - la laine sur le dos, taale altfor taalmodigen Udsugelser; il tondrait sur un œuf, han kniber (sparer) i de allermindste Ting.

Tondu, e, *p.* og *a.* klippet; raget; *fig.* il a été - (sur le peigne), han er strandet i sine Planer, han er gaaet til Grunde (*v.*); *prov.* à brebis -e Dieu mesure le vent, Gud paalægger Ingen større Byrder end han kan bære.

Tonicité, *f.* Spændekraft.

Tonilière, *f.* (Pê.) Slags Fiskestang med Garn til at samle Muslinger.

Tonique, *a.* spændende; oplivende; remède -, el. *s. m.* styrkende Middel; (Mus.) note -, el. *s.f.* la -, Grundtonen.

Tonlieu, *m.* Stadepenge.

Tonnage, *m.* et Skibs Drægtighed; droit de -, Afgift af et Fartøi i Forhold til dets Drægtighed.

Tonnant, e, *a.* tordnende.

Tonne, *f.* Tønde; (Mar.) Tønde, som tjener til Mærke; - d'or, Tønde Guld, 100,000 Rbdlr.; cela coûtera des -s d'or, det vil koste uhyre Summer; épouser des -s d'or, gjøre et rigt Giftermaal.

Tonneau, *m.* Tønde, Fad; *fig.* c'est un -, det er en Fyldebøtte; (Mar.) Skibslæst paa 20 Centner; (Jeu) Slags Spil, bestaaende af en Tønde, hvis øverste Bund er gjennemboret med Huller, hvorigjennem man søger at kaste smaa runde Skiver.

Tonneler, *v. a.* (Ch.) fange Agerhøns med Garn (tonnelle).

Tonnelet, *m.* Dunk, lille Tønde; Nederdelen paa en romersk Kjole i Form af et Fiskerbeens Skjørt.

Tonneleur, *m.* (Ch.) Agerhønsfanger. [kerske.

Tonnelier, ère, *s.* Bødker, Bød-

Tonnelle, *f.* Løvhytte; romersk Kjole med udstaaende Nederdeel; (Ch.) Garn til at fange Agerhøns; (Arch.) fuld Buehvælving. [Bødkerværksted.

Tonnellerie, *f.* Bødkerhaandværk;

Tonner, *v.n.* og *imp.* tordne; dundre;

fig. ivre imod Noget (contre qc.).

Tonnerre, *m.* Torden; Lyn; *fig.* Tordenstemme; (Arm.) det Sted af et Gevær, hvor Ladningen ligger, Kammerenden; coup de –, Tordenskrald; *fig.* uventet, nedslaaende Begivenhed; *prov.* toutes les fois qu'il tonne, le – ne tombe pas, Trudslen gaaer ikke altid i Opfyldelse. [skallede Muslinger.

Tonnes, *f. pl.* (H. n.) Slags een=

Tonsure, *f.* Tonsur, Hovedhaarets Afragning; Kronragning; prendre la –, indtræde i den geistlige Stand; docteur à simple –, Lærd, hvis Kundskab ikke stikker dybt.

Tonsille, *f.* s. amygdale.

Tonsuré, *m.* En, som har erholdt Tonsuren. [meddele Tonsuren.

Tonsurer, *v. a.* rage Hovedhaaret,

Tonte, *f.* Faareklipning; Tid, da samme foretages; den afklippede Uld.

Tontine, *f.* Tontine, Livrenteselskab med stigende Rente for den længst Levende. [i en Tontine.

Tontinier, ère, *s.* En, som har Deel

Tontisse, *a.* beklædt med Uldsnok af Klade, som overskæres; papier – (papier en tonture de laine), Betrækpapir, overtrukket med Uldsnok af forskjellige Farver; *s. f.* Tapet af Uldsnok.

Tonture, *f.* Klipning; Overskæring; Overskæreruld; (Jard.) afskaarne Grene og Blade; (Mar.) Spring, Runding af Barkholterne omkring Skibets Sider.

Tonturer, *v.a.* (Mar.) give et Fartøi Spring under Bygningen.

Topaze, *f.* Topas, en kostbar Steen.

Tôpe, *int.* (Jeu) velan! top! det er jeg enig med Dem i!

Tôper, *v. n.* (Jeu) holde Indsatsen; *fig.* antage et Tilbud el. Forslag.

Tophus (s udt.), *m.* (Méd.) hudagtig Beensvulst.

Topinambour, *m.* (Bot.) Jordpære.

Topique, *a.* (Méd.) i Udtr. remède –, udvortes Lægemiddel, som anbringes paa selve det lidende Sted; *s.m.* et saadant udvortes Middel; *m. pl.* almindelige Sætninger, Beviiskilder.

Topographe, *m.* Stedbeskriver, Topograf. [velse af et særeget Sted.

Topographie, *f.* detailleret Beskri=

Topographique, *a.* henhørende til Stedbeskrivelsen, topografisk.

Toque, *f.* smalskygget Filthat overtrukken med Fløiel el. Taft.

Toquer, *v. a.* røre, slaae (*v.*); *prov.* qui toque l'un, toque l'autre, hvo der fornærmer den Ene, fornærmer ogs. den Anden; *v. n.* (Impr.) afløse en Sætter.

Toquerie, *f.* Ildsted i en Smedie;

Toquet, *m.* Børnehue; Slags Hue for Landsby-Fruentimmer.

Toqueux, *m.* Slags Ovnrage.

Toraille, *f.* (H.n.) Slags raa Koral.

Toral, *m.* Grændseskjel mellem twende Agre.

Torche, *f.* Fakkel; Klud til at aftørre Pensler; Bundt Metaltraad; Sadel til et Æsel.

Torche-cul, *m.* Visk, som bruges paa et Locum; *fig.* en foragtelig Ting; *pop. pl.* des torche-cul. [des torche-fer.

Torche-fer, *m.* (Fond.) Visk; *pl.*

Torche-nez, *m.* (Man.) Brems til Hestens Næse; *pl.* des torche-nez.

Torche-pinceau, *m.* (Peint.) Penselvisker; *pl.* des torche-pinceau.

Torche-pot, *m.* (H.n.) Sortspætte; *pl.* des torche-pot.

Torcher, *v. a.* aftørre, viske, skure (*pop.*); *fig.* og *pop.* arbeide i Hast og slet; prygle; (Maç.) udrappe med Kalk, kline; *prov.* og *pop.* il n'a que s'en – le bec, det kan han skyde en hvid Pind efter; cela est mal –é (–é à la diable), det er gjort plumpt.

Torchère, *f.* Begkrands paa Enden af en Stang; Slags Candelaber el. høi Armstage.

Torchette, *f.* snoet Vidiebaand omkring en Bærekurv; (Forg.) Baand til at formindske Rørets Diameter paa Blæsebælgen. [med.

Torchis, *m.* Leer til at kline Vægge

Torchon, *m.* Viskeklud, Karklud; *pop.* smudsigt Fruentimmer; *prov.* le – brûle entre eux, de leve i Uenighed.

Tordiner, *v. a.* (Verr.) snoe Glas medens det er varmt. [Skovfugl.

Torcol, *m.* (H. n.) Vendehals, en

Tordage, *m.* Silketvinden.

Tordeur, se, *s.* En, som tvinder Uld el. Silke. [Slags Phalæne.

Tordeuse, *f.* (H. n.) Bladvikler,

Tordoir, *m.* Tvindemaskine.

Tordre, *v.a.* tvinde; omdreie, vinde; fordreie; – le cou à un poulet, dreie Halsen om paa en Kylling for at den kan døe; – la bouche, vrænge Munden; *fig.* – q., trænge ind paa En,

tvinge En til at tale; – le sens d'un passage, fordreie Meningen af et Sted; *fa.* ne faire que – et avaler, spise graadigen.

Tore, *m.* (Arch.) rund Kant om Foden af en Søile el. om Enden af et Søileskaft; Ring om Enden af en Kanon; (Bot.) cylindrisk Frugtbund.

Toréador, *m.* s. tauréador.

Tormentille, *f.* (Bot.) Tormentil, Slags Potentil.

Torminal, e, el. tormineux, se, *a.* (Méd.) foraarsagende Skjæren i Underlivet, Blodgang o. desl.; *pl. m.* -naux.

Toron, *m.* Streng, hvoraf Toug forfærdiges; (Arch.) stor rund Kant paa en lige Overflade.

Torpeur, *f.* Bedøvelse, Følesløshed; *fig.* Døsighed, Dvaskhed, Sløvhed.

Torpille, *f.* (H.n.) Krampefisk.

Torque, *f.* (Blas.) rund, sammenslynget Sirat paa en Hjelm; (Anc.) Halsring til Udmærkelsestegn for en romersk Soldat, der havde nedlagt sin Modstander; *pl.* (Ép.) ringformigt Bundt Messingtraad.

Torquer, *v. a.* spinde Tobak.

Torquet, *m.* bruges kun i Udtr. donner le – à q., bedrage En, sætte En en Voxnæse; donner dans le –, løbe i Fælden, lade sig føre bag Lyset; *v.*

Torquette, *f.* Knippe Saltvandsfisk; *fig.* Kurv med Vildt; *pl.* -s de tabac, sammenrullede Tobaksblade.

Torqueur, *m.* Tobaksspinder.

Torréfaction, *f.* (Did.) Tørring over Ilden, Risten. [Ilden, riste.

Torréfier, *v. a.* (Did.) tørre over

Torrent, *m.* Bjergstrøm, Regnstrøm; Strøm; *fig.* stor Mængde; un – d'injures, en Strøm el. Overflødighed af Skjældsord; suivre le –, følge Strømmen.

Torrentueux, se, *a.* voldsom, hæftig som en rivende Strøm; *p. u.*

Torride, *a.* brændende heed; le zône –, det hede Jordstrøg.

Tors, e (*pop.* torte), *a.* tvunden; omdreiet; fordreiet; de la soie –e, tvunden Silke; des jambes –es (tortes), skjæve Been; *fig.* og *fa.* un cou –, en Heldøre, en Hykler.

Torsade, *f.* (Pass.) Spiralfryndse; snoet Guld- el. Sølv-Fryndse til Epauletter.

Torse, *m.* (Sculp.) Kroppen af en sønderbrudt Billedstøtte; Torso; Kroppen paa en fuldstændig Billedstøtte el. paa et levende Menneske; Redskab, hvormed et Søileskaft dreies spiralformigt; *f.* (Tourn.) snoet Arbeide; spiralformigt dreiet Træ.

Torser, *v. a.* dreie et Søileskaft spiralformigt, anbringe Snoninger om samme.

Torsion, *f.* (Did.) Snoning, Fordreining; (An.) Fordreining af Been efter Længden. [snoe el. stramme Skind.

Torsoir, *m.* Felberederstok til at

Tort, *m.* Uret; Fortred; Skade; avoir –, have Uret; faire – à q., tilføie En Uret; mettre q. dans son –, bevise En, at han har Uret; cela m'a fait grand –, det har gjort mig stor Skade; à –, *loc. ad.* med Urette; à – et à travers, *loc. ad.* uden Eftertanke; parler à – et à travers, tale hen i Veiret, op ad Væggene og ned ad Stolperne; à – et à droit, *loc.ad.* uden at undersøge om det er Ret el. ikke; à – ou à raison, *loc. ad.* med el. uden gyldig Grund.

Torte, *a. f.* s. tors.

Tortelle, *f.* (Bot.) Art Valmue.

Torticolis, *m.* stiv Hals; skjævhalset Person (i d. Betydn. ogs. *a.*); *fig.* og *fa.* Hykler, Skinhellig. [Snak.

Tortillage, *m.* forvirret, forskruet

Tortillant, e, *a.* (Blas.) snoende sig slangeformigt.

Tortille, *f.* lille, snoet Allee el. Slangegang i et Have- el. Skovanlæg (almindeligere: tortillère).

Tortillement, *m.* Snoning, Dreining; *fig.* Omsvøb, Omvei, Udflugt.

Tortiller, *v. a.* snoe, dreie; *fig.* og *fa.* bruge Omsvøb, søge Udflugter (i d. Betydn. ogs. *v. n.*); *fa.* og *plais.* – des hanches, vrikke med Hofterne.

Tortillère, *f.* s. s. tortille.

Tortillis, *m.* slynget el. snoet Sirat.

Tortillon, *m.* sammenrullet Tøi; Krands til at bære Noget paa Hovedet; flettet krandsformig Haarfrisur hos Bønderpiger; nylig ankommen Landsbypige; *v.*

Tortionnaire, *a.* (Pal.) voldsom, uretfærdig; ubillig (om Fængsling og Beslaglæggelse).

Tortionner, *v. a.* fordreie en Text

·l. et Sted hos en Forfatter; *p. u.*

Tortis, *m.* Bundt sammenvundne Traade; Blomsterkrands (*v.*); (Blas.) Perlesnor om en Baronkrone.

Tortoir, *m.* kort, tyk Stok, hvormed et Toug, hvori Noget fastholdes paa en Vogn, snøres tæt til (ogs. garrot).

Tortu, e, *a.* krum, forvoxet, skjæv; *fig.* og *fa.* forkeert; ce chemin est tout –, denne Vei løber ganske krumt, gaaer ud og ind; raisonnement –, forkeert Dom.

Tortue, *f.* (H. n.) Skildpadde; (Anc.) Stormtag hos Romerne, Skjoldtog; *fa.* marcher à pas de –, krybe langsomt frem ad.

Tortuer, *v. a.* krumme, bøie.

Tortueusement, *ad.* krumt, skjævt; *fig.* ad Omveie, ved Omsvøb.

Tortueux, se, *a.* krum, bugtet, snoet; *fig.* fuld af Omsvøb; forstilt; une conduite –se, en snedig, listig Adfærd; des voies –ses, Omveie.

Tortuosité, *f.* Krumning; *fig.* Snedighed.

Torture, *f.* Piinsel; Pinebænk; *fig.* Anstrængelse; Marter, Qval, Uro; mettre à la –, lægge paa Pinebænken; *fig.* mettre son esprit à la –, bryde sit Hoved, anstrænge sig til det Yderste; être à la –, være i en piinlig Stilling.

Torturer, *v. a.* lægge paa Pinebænken; pine, martre; *fig.* fordreie; – un texte, forklare en Text paa en tvungen Maade, indtvinge en Mening i samme; – le sens d'un mot, fordreie Meningen af et Ord.

Toruleux, se, *a.* (Bot.) afvexlende bugtet og sammentrykt.

Tory, *m.* Tilhænger af det aristokratiske Parti i Engelland (modს. whig), Tory.

Toscan, e, *a.* toskansk; (Arch.) l'ordre –, den simpleste af de fem Søileordener (ogs. ordre rustique).

Tost, toster, s. toast, toaster.

Tôt, *ad.* strax, hurtigt; tidligt; il faut mourir – ou tard, man skal døe engang tidligt el. sildigt; plus –, tidligere; plutôt, hellere.

Total, e, *a.* heel, fuldstændig; *m.* det Hele, Hovedsummen; au –, en –, det Hele taget; somme –e, Alt i Alt; *pl. m.* -taux.

Totalement, *ad.* ganske, aldeles. [*p.u.*

Totaliser, *v.a.* danne en Hovedsum;

Totalité, *f.* det Hele, den hele Sum.

Toton, *m.* Terning med Bogstaver, hvoraf Bogstavet T (totum) vinder den hele Indsats. [pen (touée).

Touage, *m.* (Mar.) Buxeren, Varpen (touée).

Touaille, *f.* Haandklæde, fastgjort til en Valise ved Siden af Vaskestedet.

Touc, *m.* s. toug.

Toucan, *m.* (H. n.) Tukan, Peberfugl; (Astr.) sydligt Stjernebillede.

Touchant, *pp.* angaaende, i Anledning af.

Touchant, e, *a.* rørende; (Géo.) point –, Berøringspunkt (nu: point de tangence, de contact).

Touchau, *m.* Proberenaal, hvormed Guld el. Sølv prøves paa Prøvestenen (alm. kun i *pl.*).

Touche, *f.* Tangent paa et Orgel el. Fortepiano; Streg paa Halsen af en Guitar; Gulds el. Sølvs Strygning paa Proberestenen; Berøring, Slag; Pegepind; Krogpinden i Skrabnæsespil; Drift fede Øxne; Penselstrøg; (Impr.) Formernes Bestrygning med Sværte; *fig.* Skrivemaade; Kritik, Irettesættelse; Stød, Tab, Uheld; l'adversité est la pierre de – des vrais amis, Modgang er Prøvestenen paa de sande Venner; donner une – à q., give En et Slag; craindre la –, frygte Dadel, Kritik; il a reçu une rude – dans son commerce, han har lidt et haardt Stød i sin Handel; on reconnaît la – de cet auteur, man gjenkjender denne Forfatters Skrivemaade.

Touché, e, *p.* og *a.* berørt; rørt, bevæget; tableau bien –, vel udført Maleri; jouer au gage –, lege Pantelег; dame –e, dame jouée, den Brikke, man har rørt ved, maa flyttes.

Toucher, *v. a.* berøre, føle paa; være nær ved, støde op til; slaae med en Pidsk, drive foran sig; modtage, hæve (om en Sum Penge); spille paa Instrumenter med Tangenter (nu hellere: jouer); *fig.* omtale leilighedsviis; angaae; røre, bevæge; udtrykke, tolke; prøve med Proberestenen; (Impr.) bestryge Formen med Sværte; .... *v.n.* røre ved; naae op til; være nær ved (om Tiden); tage Noget af en Ting; gjøre Forandring i; tage Deel i; være beslægtet med; .... *v. pr.* slaae hinanden; berøre hinanden; støde sam-

men; .... ma maison touche la sienne, mit Huus støder op til hans; il m'a -é dans la main, han har givet mig Haanden (til Tegn paa Forlig, Venskab el. Slutning af en Handel); touchez là! der er min Haand! il a -é ses appointements, han har hævet sin Løn; il a -é ce point-là, han har berørt, omtalt dette Sted; ce poète touche bien les passions, denne Digter skildrer godt Lidenskaberne; cela ne me touche pas, det angaaer mig ikke; cette nouvelle l'a fort -é, denne Efterretning har rørt ham meget; ne touchons pas cette corde-là, lader os ikke berøre den Streng, ikke tale om den Materie; faire - une ch. au doigt et à l'œil, gjøre en Ting øiensynlig, klar og anskuelig; ... il ne touche pas des pieds à terre, han løber el. dandser let; cette affaire ne touchera pas à terre, denne Sag løber af uden Vanskeligheder; il n'a pas l'air d'y -, han er snild og forstilt, man mærker ikke det Mindste af hvad han har i Sinde; il touche au plancher de la tête, han naaer med Hovedet op til Loftet; il touche à sa fin, han nærmer sig sit Endeligt; je ne toucherai pas à cet argent, jeg rører ikke disse Penge; il n'ose - à la religion, han vover ikke at forandre Noget i Religionen; - de près à q., være nær beslægtet med En; *prov.* les extrêmes se touchent, Yderlighederne støde sammen, mødes.

Toucher, *m.* Følelse, Følen; Maade at spille Fortepiano el. Guitar paa, Foredrag.

Toucheur, *m.* (Min.) den, som leder Hesten, der trækker Maskineriet i Bjergværker.

Tou-coi, *m.* (Ch.) Jagtraab for at bringe Jagthunden til Tavshed medens den opsporer. [til Trækkebro.

Toue, *f.* (Mar.) Baad, som tjener

Touée, *f.* (Mar.) Buxering, Varpning; et Ankertougs Længde paa 120 Favne; Varp.

Touer, *v. a.* (Mar.) buxere, varpe.

Toueux, *m.* (Mar.) En, som buxerer el. varper.

Touffe, *f.* Busk; Dusk; Bundt; lille, tætstaaende Hob; une - d'arbres, en lille Plet Træer.

Touffer, *v.a.* danne en Busk el. Dusk.

Touffeur, *f.* qvalm Luft el. Uddunstning ved Indtrædelsen paa et Sted, hvor der er meget varmt; *p.u.*

Touffu, e, *a.* busket; tyk; løvrig.

Toug, *m.* Stang med en Hestehale, der bæres som en Fane foran Vizirer el. Paschaer (ogs. touc).

Toujours, *ad.* altid, stedse, endnu bestandigt, uden Ophør; i ethvert Tilfælde; som oftest; imidlertid; ikke desmindre; i det mindste; pour -, for bestandig, for evig; je vais sortir, travaillez -, jeg gaaer strax ud, arbeid imidlertid; si je n'ai pas réussi, - ai-je fait mon devoir, hvis det ikke er lykkedes mig, saa har jeg dog i det mindste gjort min Pligt; *prov.* toujours va, qui danse, den, som gjør sit Bedste, kommer altid frem.

Toulet, *m.* (Mar.) Aaretol.

Touletière, *f.* (Mar.) Træ, hvori Aaretollene sidde, el. hvorpaa Aarerne hvile. [louse; *a.* som er fra Toulouse.

Toulousain, e, *s.* Indvaaner i Toulouse

Toupe, *f.* Haardusk; *p. u.*

Toupet, *m.* lille Dusk; Dusk Haar i Panden; se prendre au -, komme i Totterne paa hinanden; *fig.* og *fa.* avoir du -, besidde Dristighed, Uforskammethed; son - va lui prendre, han kommer snart i Harnisk.

Toupie, *f.* Top at lege med; *fa.* Gadeskjøge; - d'Allemagne, huul Top, som tuder i det den snurrer rundt; (Astr.) Instrument til at observere Horizonten til Søes, uagtet Skibets Slingren; (H. n.) Topsnekke.

Toupiller, *v. n.* snurre rundt; bruges kun *fig.* i Betydn. af at gaae og komme uden Anledning, vimse frem og tilbage.

Toupillon, *m.* lille Dusk.

Toupin, *m.* (Cord.) Rebslagerværktøi, hvormed Traadene samles. [fangst.

Touque, *f.* (Mar.) Fartøi til Sildefangst.

Tour, *m.* Omløb; Omgang; Omkreds, Omfang; Omgangstour; Gang, Lysttour, Spadseretour; Krumning, Sving; Behændighedskunst; Puds, Streg; Vending; Maade at udtrykke sig paa; Dreierbænk; Halsstrimmel, Kravestrimmel; Slags Skab i Klostermuren, hvorigjennem Breve el. Pakker modtages el. bortsendes; il a fait le - du monde, han har gjort en Reise omkring Verden; faire le - de l

ville, gaae rundt om Byen; faire un - de jardin, gaae Haven rundt; faire un - dans le jardin, gjøre en Spadseretour i Haven; faire son -, reise paa sin Profession; cette rivière a beaucoup de -s et de détours, denne Flod gjør mange Bugter og Svingninger; un - de passe-passe, en Taskenspillerkunst; il lui a joué un -, d'un -, han har spillet ham et Puds; un - de maître Gonin, en listig, snedig Streg; d'ici là il n'y a qu'un - de roue, der er kun en kort Afstand herfra og dertil; aller à - de roue, kjøre meget langsomt; il a le - d'esprit agréable, hans Aand har et behageligt Sving, han forstaaer at give en Sag en net Vending; cette affaire prend un bon -, denne Sag tager en god Vending; cela est fait au -, det er som om det var dreiet, ganske udmærket gjort; donner un soufflet à - de bras, give et Drefigen af alle Kræfter; en un - de main, i en Haandevending, i et Dieblik; - de force, Kraftstykke; - de lit, Sengeomhæng; - de faveur, et Stykkes Opførelse før dets Tour; - du bâton, hemmelig, utilladelig Sportel af et Embede; - de reins, en Fordreining af Hoften; *fig.* og *fa.* donner un - de reins à q., tilføie En Skade, bringe Ens Forehavende til at strande; (Jur.) - du chat, en halv Fods Mellemrum mellem en Smedie og et Nabohuus; - de la souris, to el. tre Tommers Mellemrum mellem en Latrine og en Muur; - de l'échelle, Ret til at sætte en Stige ind paa Naboens Grund (ved Istandsættelser); -à-, *loc.ad.* skifteviis.

Tour, *f.* Taarn; - de Babel, Sted, fuldt af Forvirring, hvor den Ene ikke forstaaer den Anden; - à feu, Fyrtaarn; *fa.* c'est une - que cet homme, dette Menneske er saa tykt som en Tønde (et Taarn).

Touraille, *f.* (Brass.) Bygning, hvori der tørres Korn; rebrouiller la -, omrøre og kaste Kornet, som skal tørres.

Touraillon, *m.* Maltspire.

Tourangeau, elle, *s.* og *a.* Indvaaner i Tours og sammes Omegn.

Tourangette, *f.* tyndt Sars fra Omegnen af Orleans. [masse.

Tourbe, *f.* Tørv; blandet Folke-

Tourber, *v. n.* skære Tørv.

Tourbeux, se, *a.* indeholdende Tørv; terre -se, Tørvejord.

Tourbier, *m.* Tørveskærer; Tørvemand, En, som kjører med Tørv, Tørvehandler.

Tourbière, *f.* Tørvemose.

Tourbillon, *m.* Hvirvelvind; Malstrøm (- d'eau); *fig.* Verdens Tummel; être dans le -, leve i Fornøielsernes el. Forretningernes Hvirvel.

Tourbillonnant, e, *a.* hvirvlende.

Tourbillonnement, *m.* Omdreining i en Hvirvel. [Hvirvel, hvirvle.

Tourbillonner, *v. n.* dreie sig i en

Tourd, *m.* (H.n.) Slags brystbugfinnet Fisk.

Tourde, *f.* (H.n.) Slags Drossel.

Tourdelle, *f.* (H. n.) lille Drossel.

Tourdille, *a.* kun i Udtr. gris -, graa som en Drossel (om Heste).

Tourelle, *f.* lille Taarn; Række fremstaaende, søileformige Orgelpiber.

Tourellé, e, *a.* (Blas.) besat med Taarn.

Tourer, *v. a.* (Pât.) lægge Deig flere Gange sammen og derefter rulle den.

Touret, *m.* lille Hjul, som omdreies af et større; Slags stor Teen til at vinde Silke paa; Spinderok; Ring paa en Bismer; Krog til Skumkjæden paa et Bidsel; (Mar.) Kastevinde ved Rebslageriet (tour à bâton); Skibsmandsrulle el. Vifte; Aaretol. [omviklet med Straa.

Tourie, *f.* Slags stor Leerdunk,

Tourière, *s.* og *a. f.* sœur -, Portnerske i et Nonnekloster, som besørger Nonnernes Ærinder; mère -, Nonne, som modtager indenfor hvad der udenfra bringes gjennem Muurskabet (tour) til Nonnerne.

Tourillon, *m.* Tap.

Touriste, *m.* engelsk Reisende, som foretager en lærerig Reise el. Vandring.

Tourlourou el. turluru, *m.* (H. n.) lille, amerikansk Landkrabe; *pop.* ung, snu Soldat.

Tourmaline, *f.* Steenart, der, naar den ophedes, bliver electrisk og tiltrækker fine Legemer, Slags Skjørl.

Tourment, *m.* legemlig Pine, Marter; *fig.* Kummer, Bryderi, Qval.

Tourmentant, e, *a.* pinende, martrende; *fig.* ængstende, kvælende.

Tourmente, *f.* Søstorm; Uveir, Orkan; *fig.* politisk Urolighed i en Stat.

Tourmenter, *v. a.* pine, martre; *fig.* plage, foraarsage Bekymring;

overhænge, besvære; kaste hid og did, tumle; udarbeide møisommeligt; *v.pr.* bevæge sig frem og tilbage, kaste sig, tumle sig; *fig.* ængste sig, plage sig; (om Træ) kaste sig; ses créanciers le tourmentent, hans Creditorer plage, overhænge ham; être -é de remords, pines af Samvittighedsnag; - sa vie, gjøre sig Livet suurt (*v.*); le vaisseau fut -é par la tempête, Skibet blev kastet hid og did af Stormen; - un ouvrage, udarbeide et Værk med ængstelig Omhu; - son style, kunstle altfor meget paa sin Stiil; ne vous tourmentez pas de cela, ængst Dem ikke derfor; (Peint.) - des couleurs, udtvære Farver, saa at de tabe deres Friskhed.

Tourmenteur, *a.m.* nagende; *s.m.* Bøddel; *v.* [søgt af Storme, stormfuld.

Tourmenteux, se, *a.* (Mar.) hjem-

Tourmentin, *m.* (Mar.) Stagfok (trinquette), Fokkestagseil.

Tournage, *m.* (Mar.) Krydsholt.

Tournailler, *v.n.* gjøre mange Omveie frem og tilbage uden at fjerne sig fra det samme Sted; snige sig omkring; *fa.* [ning efter Tour.

Tournaire, *a.* udførende en Forret-

Tournant, *m.* Gadehjørne; Sted, hvor en Vei dreier af; Plads, hvor man kan vende med en Vogn; snild Udvei for at sætte Noget igjennem; Malstrøm, Vandhvirvel (- de mer); Møllehjul, som dreier Møllestenen.

Tournant, e, *a.* dreiende sig om; løbende om i en Kreds.

Tournasser, *v.a.* (Pot.) dreie Leertøi; udbedre paa Dreieanstalten Leer- el. Porcelainkars Feil.

Tournassin, *m.* (Pot.) Udbedringsværktøi. [tilberedt til Dreining.

Tournassine, *f.* (Pot.) Leermasse,

Tourne, *f.* Trumf, Velt; Opgeld.

Tourné, e, *p.* som har naaet Modenhed (om Frugter); fordærvet (om Viin, Melk o. desl.); du lait -, Melk, som er bleven suur; sang -, Blod, som har skilt sig ad; *fig.* og *fa.* homme bien -, et velskabt Menneske, som har et godt Udseende; esprit mal -, En, som tager Alt forkeert; maison bien -e, Huus, som har en god Beliggenhed; appartement bien -, en vel indrettet Leilighed.

Tourne-à-gauche, *m.* Skruenøgle; *pl.* des tourne-à-gauche.

Tournebouler, *v.a.* kaste overende; *inus.* [ombøiet Mundstykke, Krumhorn.

Tournebout, *m.* (Mus.) Fløite med

Tourne-bride, *m.* Vertshuus for Tjenestefolk i Nærheden af et Slot; *pl.* des tourne-brides.

Tourne-broche, *m.* Stegevender; *pl.* des tourne-broches.

Tournée, *f.* Forretningsreise rundt omkring i et District; lille Udvandring, Excursion; Slags Hakke; (Pê.) grandes -s, Fiskegarn udspændte paa Pæle i en Kreds af Form som en Hestesko.

Tourne-feuille, *m.* Redskab til at vende Noder o. desl.; *pl.* des tourne-feuille.

Tourne-feuillet, *m.* Baandmærke i en Bog (signet); *pl.* des tourne-feuillet. [Værktøi; *pl.* des tourne-fil.

Tourne-fil, *m.* Staal til at hvæsse

Tourne-gants, *m.* (Gant.) Stok til at vende Handskefingre; *pl.* des tourne-gants

Tournelle, *f.* forh. lille Taarn, Kriminalkammer i Parlamentet.

Tourne-main, *m.* i Udtr. en un tourne-main (nu: en un tour de main), i en Haandevending; *v.*

Tourne-pierre, *m.* (H. n.) Steenpikker, Slags Vipstjert.

Tourner, *v. a.* dreie, vende; *fig.* udfritte En; besnære En, føre En bag Lyset; fortolke; give sit Udtryk en vis Vending; *v. n.* dreie sig; dreie om ad; vende sig; forandre sig; modnes; blive suur, fordærves; *v. pr.* vende el. dreie sig; forandre sig; gaae over til, blive til; la fortune lui tourne le dos, Lykken vender ham Ryggen, forlader ham; - bride, dreie om; - casaque, skifte Parti; - un habit, vende en Kjole; - bien une affaire, give en Sag en god Vending; - tout en bien, vende Alt til det Bedste; - la conversation sur qc., henlede Samtalen paa Noget; - qc. en son avantage, udtyde el. indrette Noget til sin Fordeel; - qc. en raillerie, optage Noget som Spøg, slaae det hen i Skjemt; - q. en ridicule, gjøre En latterlig; - q. de tous les sens, de tous les côtés, udfritte En paa alle mulige Maader; - q. à son gré, lede En saaledes som man helst vil; - la médaille el. le feuillet, see en Sag fra den modsatte Side; - la tête à q., gjøre En ør i Hovedet, plage En; faae En til at

forandre Beslutning; indskyde En hæftig Kjærlighed; – du latin en français, oversætte fra Latin paa Fransk (v.); (Jeu) – une carte, lægge Trumf op; (Mil.) – une poste, omgaae en Post, angribe den bag fra; (Ch.) – un lièvre, omgaae en Hare; (Boul.) – le pain, forme Brødet; .... v. n. l'affaire tourne mal, Sagen tager en slet Vending; le vent a –é, Vinden har dreiet sig; il tourne à tout vent (comme une girouette), han skifter Mening hvert Øieblik; – du côté de q., gaae over paa Ens Parti; il ne sait plus de quel côté –, han veed ikke længer, hvad han skal gribe til; il ne fait que – autour du pot, han søger bestandig at gaae uden om Spørgsmaalet; la tête lui tourne, det svimler for ham; han taber sin Samling; la tête lui a –é, han har forglemt sig selv; han er gaaet fra Forstanden; cela tournera à sa honte, det vender sig til hans Skam; le lait a –é, Melken er løben sammen; (Jeu) il tourne cœur, han lægger Hjerter op til Trumf; de quoi tourne-t-il? hvad Trumf lægger han op? v. pr. cet enfant se tourne au bien, dette Barn tager sig godt op; la fièvre tierce se tourne en quarte, anden Dags Feberen gaaer over til tredie Dags Feber. [(Teint.) Slags blaa Farve.

Tournesol, m. (Bot.) Solsikke;

Tournette, f. Slags Garnvinde; Buur til et Egern.

Tourneur, m. Dreier.

Tourneuse, f. Dreierkone; Fruentimmer, som vinder Silke.

Tourne-vent, m. Røgskærm, som dreier sig efter Vinden (paa en Skorsteen); pl. des tourne-vent.

Tourne-vire, m. (Mar.) Kabelarring; Toug, hvormed Ankeret vindes op; pl. des tourne-vire.

Tourne-vis (s udt.), m. Struenøgle; pl. des tourne-vis.

Tourville, f. Redskab, hvormed de tabte Master tages op.

Tourniole, f. (Chir.) Bollenskab rundt omkring Neglen.

Tourniquet, m. horizontalt Kors til at dreie rundt for Enden af en Vei, som kun maa passeres af Fodgængere; Dreiehvirvel til at holde Noget op, som ikke maa glide ned; (Chir.) Instrument til at stille Blodet, Aarepræsse. [Jaar (tournoiement).

Tournis, m. Hovedsvimmel hos

Tournoi, m. Turnering.

Tournoiement el. tournoîment, m. Dreining; le – de l'eau, Vandets Hvirvlen; – de tête, Hovedsvimmel.

Tournois, a (uforandret i Hunkj.) myntet i Tours; la livre –, Livre myntet i Tours af Værdi 20 Sous (til Forskjel fra la livre parisis, der gjaldt 25 Sous).

Tournon, m. kun i Udtr. être dans la rue de –, være i stor Forlegenhed, saa at man hverken kan komme frem el. tilbage. [lende sig.

Tournoyant, e, a. dreiende, hvirv-

Tournoyer, v.n. dreie sig i flere Bugter, snoe sig; fig. og fa. søge Omveie.

Tournure, f. Holdning, Pli; Vending, Fremstillingsmaade; Dreierkunst, Dreierarbeide; cette femme a une jolie –, dette Fruentimmer har en smuk Holdning, en smuk Figur; il a une – d'esprit agréable, hans Aand har faaet et behageligt Sving; – de phrase, Udtryksmaade, Talevending; quelle – prendra cette affaire? hvad Vending vil denne Sag tage? donner une autre – (bedre: un autre tour) à cette affaire, give denne Sag en anden Vending.

Touron, m. (Conf.) Slags Mandelkage; (Cord.) Streng, hvoraf der spindes Toug.

Tourte, f. Tærte; (Verr.) Leerplade, som skydes ind under Karrene, hvori Glasmassen smeltes.

Tourteau, m. forh. Slags Kage; (Artif.) Slags Beegkrands; (Blas.) lille rund couleurt Flade; (Agr.) Oliekage. [med smaa couleurte Flader.

Tourtelé, e, a. (Blas.) forsynet

Tourtelette, f. gammelt tjæret Toug, som bruges til at viske op med; (H.n.) afrikansk Turteldue.

Tourtereau, m. Turteldueunge, ung Turteldue; fig. ung Elskende.

Tourterelle, f. Turteldue.

Tourtière, f. Tærtepande; fig. Værelse, som ophedes stærkt af Solen.

Tourtillon, m. lille Tærte.

Tourtoire, f. (Chas.) Stok til at slaae paa Buskene ved Klappejagt.

Tourtre, f. Turteldue, tillavet til at spises; v.

Touselle, *f.* Sommerhvede.
Toussaint, *f.* Allehelgensdag.
Tousser, *v. n.* hoste.
Tousserie, *f.* Hosten. [idceligen.
Tousseur, se, *s.* En, som hoster
Tout, *m.* det Hele, Alt; Altsammen; det Vigtigste; Alle; on se fait à –, man vænner sig til Alt; est-ce là –? er det Alt? le – est de bien remplir ses devoirs, det Vigtigste er at opfylde godt sine Pligter; – se plaint, Alle beklage sig; c'est mon –, det er mit Alt, mit Kjæreste; il y a de la différence du – au –, der er en himmelviid Forskjel der imellem; tout bien compté et rabattu, Alt vel overveiet el. taget i Betragtning; (Jeu) le –, det tredie Parti, efter at den Ene af de Spillende har tabt de to første Partier (la partie et la revanche); le – du –, det fjerde Parti efter at den Ene har tabt partie, revanche og le –; jouer à –, faire à –, spille i bedste Couleur; *loc. ad.* à – prendre, i det Hele taget; après –, i Grunden, Alt vel overveiet; du – (pas du –, point du –, rien du –), ingenlunde; en –, Alt i Alt, i det Hele; en – et par –, i Et og Alt, ganske og aldeles.

Tout, e, *a.* heel; enhver; *pl.* alle; tout l'univers, hele Verden; tout le monde, alle Mennesker; tout homme est sujet à la mort, ethvert Menneske er Døden underkastet (tout medfører Begreb af noget Almindeligt; chaque antyder derimod noget Særegent: chaque saison a ses agréments, hver Aarstid har sine Behageligheder); tous deux, begge To (til samme Tid, paa eengang); tous les deux, begge To (uden H. til Tiden); tous les jours, hver Dag; tous les deux jours, hver anden Dag; par – pays, par –e terre, overalt, paa hvilketsomhelst Sted; se faire – à tous, lempe sig efter Alle, gjøre Alle til Behag; courir à toutes jambes, løbe af alle Kræfter; être à toutes mains, være skikket til Alt; prendre de toutes mains, tage paa alle mulige Maader, allevegnefra; *loc. ad.* somme toute, i det Hele taget; à toute force, med al Magt; à tout hasard, i ethvert Fald, hvad der end maa kunne skee.

Tout, *ad.* ganske, aldeles; (i Forbindelse med que) hvor meget end, hvor .... end; foran et Adj. af Hunkj., som begynder med en Consonant, forandres tout, skjøndt Adverb, i Kjøn og Tal; foran et Adj., som begynder med en Vokal, bliver tout derimod uforandret: elle est toute malade, hun er ganske syg; elles furent toutes surprises de le voir, de bleve ganske forundrede over at see ham; elle est tout autre qu'elle n'était, hun er ganske anderledes end hun var før; c'est tout un, mais ce n'est pas de même, det kommer ud paa Et, skjøndt det ikke er det samme; elles étaient tout yeux et tout oreilles, de vare lutter Die og Øre; elle est tout cœur, hun er saa hjertelig, hun har saa godt et Hjerte; ce que vous dites là sont tout autant de fables, hvad De fortæller der, er lutter Fabel; tout ingrate qu'elle est, hvor utaknemmelig hun end er; ved Underskrift af et Brev fra en Dame er Udtr. je suis *tout* à vous, en Høflighedsform; men derimod je suis *toute* à vous, et Hengivenheds- og Kjærligheds-Udtryk. [een Gang.
Tout-à-coup, *ad.* pludseligen, paa
Tout-à-fait, *ad.* ganske og aldeles.
Tout-beau, *int.* saa sagte! ikke saa hæftig!
Toute-bonne, *f.* (Bot.) Slags Salvie (orvale); (Jard.) Slags Pære; *pl.* des toutes-bonnes.
Toute-épice, *f.* Slags Klinte (nielle); *pl.* des toutes-épices.
Toute-épine, *f.* vild Klinte (nielle des champs); Slags Peber; *pl.* des toutes-épines. [ellers.
Toutefois, *ad.* ikke desmindre, dog;
Toutenague, *f.* hvid metallisk Substants, Blanding af Zink og Vismut.
Toute-présence, *f.* Allestedsnærværenhed.
Toute-puissance, *f.* Almagt. [urt.
Toute-saine, *f.* (Bot.) Slags St. Hans-
Toute-science, *f.* Alvidenhed.
Toute-table, *f.* Slags simpelt Brætspil; *pl.* des toutes-tables.
Tout-puissant, toute-puissante, *a.* almægtig; *m.* le Tout-Puissant, den Almægtige. [sproget).
Tou-tou, *m.* lille Hund (i Børne-
Tout-ou-rien, *m.* (Horl.) Fjederen, hvorved et Uhr repeterer; *pl.* des tout-ou-rien.

Toux, *f.* Hoste.
Touyou, *m.* (H. n.) sydamerikansk Struds, Strudskasuar.
Toxication, *f.* (Méd.) giftig Egenskab hos en Substants; Forgiftelse.
Toxicodendron, *m.* (Bot.) giftig Sumach-Fernis. [Giftarter.
Toxicographie, *f.* Beskrivelse af
Toxicologie, *f.* Lære el. Afhandling om de forskjellige Slags Gift.
Toxique, *m.* (Méd.) Gift; – végétal, Plantegift. [Drabant.
Traban, *m.* tydsk keiserlig Gardist,
Trabe, *m.* (Boiste) *f.* (Landais) Luftsyn i Skikkelse af en Ildbjælke; (Blas.) Bannerstang. [Triumfdragt.
Trabée, *f.* romerske Feltherrers
Trac, *m.* Hestes el. Muuldyrs Gang; (Ch.) Spor af Vildtet; *v.* [taltraad.
Tracaner, *v.a.* haspe Silke el. Me-
Tracanoir, *m.* Slags Haspe hos Guldtrækkere, Maskine til at afpasse Vægten og Længden af Guld- el. Sølvtraade. [bende (om Planterødder).
Traçant, e, *a.* (Bot.) horizontalt lø-
Tracas, *m.* Forvirring, Støi, Tummel; – du monde, Verdens Tummel.
Tracasser, *v. n.* gaae og komme, løbe hid og did; gjøre stor Allarm for ingen Ting; foraarsage Forvirring, stifte Uenighed; *v.a.* ængste, forurolige, plage; (Mar.) arbeide (om et Skib).
Tracasserie, *f.* ondskabsfuld Streg; Snak, hvormed man stifter Uenighed, Splid, Kiv.
Tracassier, ère, *s.* trættekjært Menneske, som ypper Strid over Ubetydeligheder; En, som holder af at stifte Uenighed.
Trace, *f.* Spor, Fodspor, Vognspor; *fig.* Indtryk; Mærke, Tegn; Afrids; marcher sur les -s de q., suivre les -s de q., vandre i Ens Fodspor, følge Ens Exempel.
Traeé, *m.* (Fort.) Afrids.
Trace-bouche, *m.* Værktøi til at danne Mundingen af Orgelpiber; *pl* des trace-bouches.
Tracelet el. traçoir, *m.* Slags Griffel til at afridse Linier o. desl.
Tracement, *m.* Afridsning, Aftegning, Afstikning.
Tracer, *v. a.* aftegne, afridse, afstikke; *fig.* udkaste, betegne, skildre, give et Exempel paa; bane; foreskrive; *v. n.* (Bot.) strække sig langs hen ad Jorden (om Rødder); – des caractères, skrive Bogstaver; – la natte, flette Straamaatter; – le tableau de qc., give en Skildring af Noget; – le chemin à q., vise En Veien, foregaae En med Exempel; – la conduite à q., foreskrive En, hvorledes han skal forholde sig.
Traceret, *m.* spidst Redskab, hvormed der gjøres Mærke paa Tømmer; s. tracelet.
Trace-sautereaux, *m.* Redskab til at afridse Tangenternes Plads paa et Fortepiano; *pl.* des trace-sautereaux.
Traceur, *m.* En, som afridser en Plan el. en Contour.
Traceuse, *f.* Fruentimmer, som afridser med en Naal et Broderemynster o. desl. [til Luftrøret.
Trachéale, *a. f.* (An.) henhørende
Trachée, *f.* (Bot. og H. n.) spiralformigt Sugerør hos Insecter og Planter.
Trachée-artère, *f.* (An.) Luftrør.
Trachéite, *f.* (Méd.) Betændelse i Luftrøret.
Trachèle, *f.* (Bot.) Slags Klokkeblomst; (Mar.) Midten af en Skibsmast; *m.* (H.n.) Slags vingedækket Insect.
Trachélien, ne, *a.* (An.) henhørende til den bageste Deel af Halsen.
Trachéotomie, *f.* (Chir.) Indsnit i Luftrøret.
Traçoir, *m.* Staalstift til at afridse med; Gartnerredskab til at afsætte Gange o. desl. [Stof.
Tractation, *f.* Behandling af et
Traction, *f.* Tiltrækning ved Hjælp af en Snor o. desl.
Tractoire el. oftere tractrice, *f.* (Géo.) krum Linie, som dannes af den ene Ende af en Snor, hvis anden Ende trækkes langs med en lige Linie.
Traditeur, *m.* (Anc.) Udleverer af de hellige Bøger til Hedningerne under Forfølgelserne; *a.* forræderisk; *p. u.*
Tradition, *f.* (Jur.) Overgivelse, Udlevering; (Th.) Sagn; – orale, mundtligt Sagn; *fa.* – en l'air, Fortælling, som ikke er bygget paa Noget-somhelst.
Traditionnaire, *m.* Jøde, som fortolker den hellige Skrift efter de i Talmud opbevarede Sagn.
Traditionnel, le, *a.* grundet paa

Sagn, opbevarede ved mundtlig Overlevering.

Traditionnellement, *ad.* ifølge mundtlig Overlevering, efter Sagn.

Traditionniste, *m.* jødisk Lærd, som følger det ældste Sagn.

Traducteur, trice, *s.* Oversætter.

Traduction, *f.* Oversættelse.

Traduire, *v.a.* overføre fra et Sted til et andet; stævne for en Ret; oversætte; tolke, forklare; – d'une prison à une autre, føre fra et Fængsel i et andet; il fut traduit devant ce tribunal, han blev ført frem for denne Domstol; – du latin en français, oversætte fra Latin paa Fransk; – mot à mot, à la lettre, littéralement, oversætte Ord for Ord; bogstaveligt; – q. en ridicule, gjøre En latterlig (*v.*).

Traduisible, *a.* som lader sig oversætte, oversættelig.

Trafic, *m.* Handel; le – des grains, Handel med Kornvarer; il fait – de toutes sortes de marchandises, han driver Handel med alle Slags Varer; il fait – de son crédit, han aagrer med sin Credit; il fait un – honteux, han driver en skændig Handel.

Trafiquant, *m.* Handelsmand. [del.

Trafiquement, *m.* Omsætning, Han-

Trafiquer, *v. n.* handle; *fig.* drage utilladelig el. skammelig Fordeel af; *v. a.* forhandle (*v.*); – en soieries, handle med Silkevarer; – de son honneur, drive skændig Handel med sin Ære. [som driver Handel.

Trafiqueur, se, *s.* Mand el. Kone,

Trafusoir, *m.* Maskine, hvormed Silketraadene skilles ad.

Tragacanthe, *f.* (Bot.) Plante, hvoraf erholdes Gummiadragant.

Tragédie, *f.* Tragedie, Sørgespil; *fig.* sørgelig Tildragelse.

Tragédien, ne, *s.* Skuespiller el. Skuespillerinde i det Tragiske.

Tragi-comédie, *f.* Sørgespil blandet med Scener henhørende til Lystspillet; Sørgespil, som ikke ender sørgeligt; *pl.* des tragi-comédies.

Tragi-comique, *a.* tragisk-comisk, halv sørgelig, halv lystig; *pl.* tragi-comiques. [rende til det ydre Øre.

Tragien, *m.* (An.) Muskel henhø-

Tragique, *a.* tragisk, sørgelig; *s.m.* det Tragiske; Tragediedigter; *fig.* cette affaire a tourné au –, denne Sag har taget en sørgelig Ende; prendre les choses au –, tage Tingene for alvorligt, fra den sørgelige Side.

Tragiquement, *ad.* paa en tragisk Maade, sørgeligen.

Tragus (s udt.), *m.* (An.) Ørefnop.

Trahir, *v.a.* forraade; røbe, aabenbare; tale el. handle imod; ikke hjælpe, svigte, tilintetgjøre, skuffe; *v. pr.* forraade sig; røbe sig; handle imod sin egen Fordeel; – le secret de q., forraade el. røbe Ens Hemmelighed; – la confiance de q., skuffe Ens Tillid; – son devoir, handle imod sin Pligt; la fortune a –i nos efforts, Lykken har svigtet vore Anstrængelser.

Trahison, *f.* Forræderi; haute –, Høiforræderi; en –, *loc.ad.* som Forræder, paa forrædersk Viis.

Traille, *f.* Trækkebro, hvormed der sættes over en Flod (pont volant); Rebet, hvormed Færgen (bac) trækkes.

Trailler, *v.a.* (Pê.) ruske af og til i Fiskesnoren.

Traillet, *m.* (Pê.) Stang el. Ramme, hvorover Fiskesnoren oprulles.

Traillon, *m.* lille Trækkebro.

Train, *m.* Gang, Skridt, Fodskifte (om Heste); For- el. Bagdeel af en Hest el. andet Lastdyr; Følge af Tjenere, Heste o. desl.; Tros; Drift Qvæg; Række Baade, Flaadetræ; *fig.* Støi, Tummel; Lune; Tingenes Gang; Levemaade; (Art.) Tog af Skyts, Krudt- og Bagagevogne; (Charr.) Vognfading; (Impr.) le – de devant de la presse, den forreste bevægelige Deel af Pressen; le – de derrière, den hvilende Deel af samme; la mise en train, Forberedelsen til Trykningen af en Form; .... le cocher nous menait bon –, Kudsken lod os komme rask afsted; marcher à grand –, reise med stort Følge af Tjenere, Heste o. desl.; mettre une affaire en –, sætte en Sag i Gang, begynde samme; elle va bon –, den er i god Gang, den gjør gode Fremskridt; faire du –, gjøre dygtig Støi; c'est un boute-en-train, det er et Menneske, som forstaaer at bringe Liv og Munterhed tilveie (*pop.*); je ne suis pas en – de rire, jeg er ikke oplagt til at lee; il a du mauvais – chez lui, han har slet Selskab hos sig (*v.*); (Fauc.) faire le – à un oiseau, parre

Falken med en afrettet Fugl, der vænner den til Jagten; .... tout d'un –, *loc.ad* strax, i samme Fart el. Øieblik.

Trainage, *m.* Slædefart.

Trainant, e, *a.* slæbende; *fig.* langtrukken; svag og langsom; (Méd.) sygelig; robe –e, Kjole med Slæb; style –, langtrukkent Foredrag; voix –e, svag og langsom Stemme; drapeaux –s, sænkede Faner i Sørgetog; piques –es, sænkede Landser til Tegn paa Sorg.

Trainard, *m.* Efternøler, Soldat, som ikke kan følge med; *fig.* og *fa.* Nøler, Snegl.

Trainasse, *f.* (Bot.) Pileurt (renouée); (Ch.) Garn, som slæbes hen ad Jorden og hvormed der fanges Agerhøns.

Traîne, *f.* bruges kun i Udtr. bateau à la –, Baad, som trækkes af en anden; perdreaux en –, Agerhønsunger, som ikke endnu kunne flyve.

Traineau, *m.* Slæde, Kane; Sluffe; Fuglegarn, som slæbes hen ad Jorden; Fiskevod.

Traine-buisson, *m.* (H. n.) Snee-Verling, Vinterfugl; *pl.* des traine-buisson.

Trainée, *f.* langt Spor el. Stribe af Roget, der spildes; Lokkemad til at fange vilde Dyr; Løbeild til at tænde Miner o. desl.

Trainelle, *f.* (Pê.) Fiskegarn, som slæbes hen ad Bunden.

Traine-malheur, *m.* En, som altid forfølges af Ulykken, Ulykkesfugl; *pl.* des traine-malheur.

Trainement, *m.* (Art.) Spor af Kuglen paa den indvendige Side af Kanonløbet.

Traine-potence, *m.* Galgenfugl, slet Menneske, som løber sin Undergang imøde; Ulykkesfugl; *pl.* des traine-potence.

Trainer, *v. a.* trække; slæbe efter sig; *fig.* trække i Langdrag, udhale; medføre; henslæbe; *v. n.* slæbe paa Jorden, ligge henslængt; gaae i Langdrag. i Staa; skrante, hive; efternøle; *v. pr.* slæbe sig frem; krybe, liste el. snige sig frem; il traine son ami partout, han slæber sin Ven allevegne med sig; il traine son lien, sa corde, han ender galt tidligt el. sildig; – sa chaine, bære sit Kors, føre et kummerligt og besværligt Liv; – sa vie, henslæbe sit Liv; – une affaire en longueur, trække en Sag i Langdrag; – ses paroles, tale langsomt og lang trukkent; cette action a –é après elle beaucoup de malheurs, denne Handling har ført mange Ulykker efter sig; il laisse – ses clefs, han lader sine Nøgler ligge henslængte; l'affaire traine, Sagen trækker sig langt ud, er nær ved at gaae i Staa; il ne fait que –, han skranter bestandigt.

Traine-rapière, *m.* Renomist, Slagsbroder; *pl* des traine-rapière.

Trainerie, *f.* ubehagelig langtrukken Musik.

Traineur, *m.* Efternøler; Marodeur; Hund af et Kobbel, som kommer bag efter de andre; Slædefører; En, som fanger Fugle med Slædegarn; *a.* (Mar.) vaisseau –, Skib, som ikke kan følge med de andre i en Flaade.

Traineuse, *f.* Fruentimmer, som besøger slette Steder.

Trainoir, *m.* el. trainoire, *f.* (Agr.) Stang til at styre en Ploug med.

Traire, *v. a.* (le passé déf. og l'imparf. du subj. fattes) malke; *fig.* lokke Folk til sig for at optrække dem.

Trait, *m.* Piil, Kastespyd; Hamleréb; Udslag paa en Vægtskaal; Ansigtstræk; Pennestrøg, Afrids; *fig.* Træk, Handling, Begivenhed; smukt Sted af et Skrift; glimrende Tanke; vittigt Indfald, Skose, Finte, Stikpille; Sammenhæng el. Lighed med; il partit comme un –, han foer afsted som en Piil; gens de trait, Bueskytter (v.); cheval de –, Kjørehest; scier du bois à deux –s, skjære Brænde to Gange (i tre Stykker); copier – pour –, afcopiere Træk for Træk, nøiagtigen; avaler tout d'un –, udtømme i een Slurk; boire à longs –s, tømme (drikke) i langsomme Drag; – de générosité, Træk af Ædelmodighed; il y a de beaux –s dans ce discours, der er smukke Steder i denne Tale; il y a du – dans cet ouvrage, der er nye, originale Tanker i dette Værk; des –s de satire, bidende Udfald; satirisk Skjemt; cette affaire n'a point de – à l'autre, denne Sag staaer ikke i Forbindelse med den anden; (Égl.) Vers, som synges mellem Epistlen og Evangeliet; (Agr.) Vei el. Fodsti til Heste, der trække langs med en Flod;

(Mar.) le – du vent, Vindens Retning; – quarré, Raafeil; courir à – et à rame, seile og roe paa eengang; – de bateaux, flere sammenbundne Baade, som stige ned ad en Flod; (Jard.) – de buis, Kant af Buxbom rundt om et Beed; (Manu.) Tave af Uld, som kartes.

Trait, e, p. og a. malket; or –, Guldtraad; argent –, Sølvtraad; s.m. des boutons de –, Knapper af Guld- el. Sølvtraad.

Traitable, a. bøielig (om Metaller); smidig; fig. omgængelig; il n'est pas –, han er ikke god at komme ud af det med.

Traitant, m. En, som paatog sig at indkræve Skatter og Afgifter, Forpagter af samme.

Traite, f. Veistrækning, som tilbagelægges uden at standse; (Com.) Udførsel af Korn, Viin o. desl.; Slavehandel; Ind- og Udførselstold; Verelhandel; Verel, Tratta; (Mon.) Formindskelse i Mynters Værdi (v.); il y a une longue – d'ici là, der er en lang Strækning herfra og dertil; aller tout d'une – d'un lieu à un autre, kjøre uden at bede fra et Sted til et andet; il s'est fait de grandes –s de blés, der er skeet store Kornomsætninger; ce bâtiment va en –, est en –, dette Skib driver Slavehandel; faire honneur à une –, honorere en trukket Verel.

Traité, m. Afhandling; Tractat; Contract mellem en Regjering og Private.

Traitement, m. Behandling, Modtagelse; Løn, Beværtning; Behandling af en Sygdom, Cuur; le – que vous lui ferez, on vous le fera, saaledes som De behandler ham, saaledes vil man behandle Dem; on a augmenté son –, man har forøget hans Løn; pl. mauvais –s, Voldsgjerning, ilde Medfart.

Traiter, v. a. afhandle, behandle en Materie; behandle En, opføre sig imod En; beværte, tractere En; underhandle om en Sag, handle om; behandle en Syg; have under Cuur; v.n. afhandle (naar Gjenstanden specificeres, bruges det altid neutralt med de); underhandle om (for at kjøbe el. sælge); beværte med Noget; v. pr. helbrede sig selv; se – bien, have Opmærksomheder for hinanden; tractere hinanden godt; – un sujet, behandle et Emne; – la (de la) paix, underhandle om Freden; – q. selon ses mérites, behandle En efter Fortjeneste; – q. de Turc à More, behandle En med al mulig Strenghed; – de haut en bas, behandle En foragteligen; – q. de fat, kalde En en Laps; – q. de la fièvre, behandle el. curere En for Feber; il traite des plantes et des métaux, han afhandler om Planter og Metaller; – d'une terre, staae i Handel om en Landeiendom; – en viande, en poisson, tractere med Kjød, med Fisk.

Traiteur, m. Tracteur, Spisevært, Gjæstgiver; pl. Kjøbmænd, som handle med de Vilde i Nordamerika.

Traitoire, f. (Tonn.) Baandhage, Bødkerredskab til at forlænge Tøndebaand.

Traître, esse, s. Forræder, Forræderske; a. forræderisk, falsk; lumsk; farligere end den synes at være; n'être pas – à son corps, ikke negte sig selv nogen Bekvemmelighed; ce vin-là est –, denne Viin er lumsk; fa. il ne m'en a pas dit le – mot, han har ikke sagt mig et eneste Ord derom; en –, loc. ad. paa en forræderisk Maade; fa.

Traîtreusement, ad. paa forræderisk Maade; fa.

Trajane, a. f. i Udtr. colonne –, den trajanske Støtte.

Trajectile, m. Alt hvad der bruges til en Overfart; p. u.

Trajectoire, f. (Géo.) krum Slæringslinie.

Trajet, m. Overfart, Reise fra et Sted til et andet; Afstand; (Chir.) le – d'une plaie, Canal, som dannes af Fordybningen af et Saar.

Trale, m. (H. n.) Drossel.

Tramail, m. (Pê.) Slags Fiskegarn; (Ch.) tremasket Fuglegarn; pl. tramails.

Tramaillon, m. (Pê.) lille Garn (f. tramail).

Tramasseuse, f. Fruentimmer, som forfærdiger Pibestrater.

Trame, f. Islæt; fig. Sammenrottelse; ourdir une –, opspinde et Complot; poé. la – de la vie, Livets Traad.

Tramer, v. a. (Tiss.) slaae Islæt i; fig. opspinde, stifte; – une conspiration, stifte en Sammensværgelse.

Trameur, se, s. (Tiss.) Arbeider, som tilbereder Islætten el. ordner samme.

Tramontain, e, *a.* beliggende hinsides Bjergene.

Tramontane, *f.* Nordenvind; Nord; Nordstjerne, Polarstjerne; *fig.* perdre la –, tabe sin Fatning.

Tranchant, *m* Eg paa en Kniv, Od; une épée à deux –s, et tveegget Sværd; mettre à –, sætte Eggen op paa en Klinge el. et Knivsblad; *pl.* Siderne af Vildsviincts Fod.

Tranchant, e, *a.* skærende, skarp; *fig.* afgjørende; paastaaelig; afstikkende; épée –e, skarp Kaarde; un argument –, et afgjørende Beviis; couleurs –tes, pralende, afstikkende Farver.

Tranche, *f.* tyndt, afskaaret Stykke, Skive; Snit paa en Bog; une – de melon, en Melonskive; (Bouch.) un morceau de –, et Stykke af et Oxelaar; (Mon.) Rand paa en Mynt; (Forg.) Slags Meisel; (Arch.) – de marbre, tyndt Stykke indlagt Marmor til Indskrifter o. desl.

Tranché, e, *p.* og *a.* overskaaret, overhugget; (Blas.) écu –, Vaabenskjold, som er deelt ved en Tverlinie.

Tranche-artère, *f.* (Bot.) Slags Klokkeblomst.

Tranche-couteau, *m.* (Rel.) Bogbinderens Beskærehøvl; *pl.* des tranche-couteaux.

Tranchée, *f.* (Arch.) lang Udgravning til Fundamentet af en Bygning; – de mur, anbragt Aabning i en Muur til Indlægning af en Bjælke; (Art.) Løbegrav; (Jard.) lang Grav til Træplantning el. til Vandafløb; (Ch.) Hule, som graves for at opdage Grævlinger o. desl. Dyr; *pl.* (Méd.) Mavesmerter, Bugvrid.

Tranche-fil, *m.* Værktøi, brugeligt ved Forfærdigelsen af Tapeter; *pl.* des tranche-fils.

Tranche-file, *f.* (Rel.) Capital paa en Bog, Kantning for Enderne af Bogens Ryg til at styrke Hæftningen; *pl.* des tranche-files.

Tranchefiler, *v. a.* (Rel.) omvæve Capitalerne med Silke.

Tranche-lard, *m.* Kniv, hvormed Flæsk skæres i Skiver; *pl.* des tranche-lard.

Tranche-maçonné, e, *a.* (Blas.) halvt malet, halvt muret (om Vaabenskjold).

Tranche-montagne, *m.* Praler, Skryder; *pl.* des tranche-montagne; *p. u.* [Kniv; *pl.* des tranche-plume.

Tranche-plume, *m* Slags Penne-

Trancher, *v.a.* skære, afskære, overskære; overhugge; *fig.* afgjøre; *v. n.* afgjøre dristigt; give sig Mine af; være afstikkende; ikke passe til; – le nœud, overhugge Knuden; hæve Vanskeligheden paa een Gang; – le mot, sige sin Mening reent ud, tage Bladet fra Munden; – court, gjøre hurtigt Ende paa en Samtale; – net, sige En sin Mening reent ud, kort og godt; – dans le vif, afbryde paa eengang en skadelig Forbindelse; tage kraftige Forholdsregler; – du grand seigneur, spille den store Herre; ces couleurs tranchent, disse Farver stikke af ved Siden af hinanden.

Tranchet, *m.* (Cordon.) Kniv til at skære Læder, Skomagerkniv.

Trancheur, *m.* (Pê.) En, som skærer Fisken op, der skal tørres; *fig.* En, som taler i en afgjørende Tone (i d. Betydn. ogs. *a.*).

Tranchis, *m.* Rad udhulede Skifersteen el. Teglsteen, som tjene til at danne en Tagrende. [bræt.

Tranchoir, *m.* Spekkebræt; Hakke-

Trangles, *f. pl.* (Blas.) Tværbaand i ulige Tal.

Tranler, *v. a.* (Ch.) eftersspore en Hjort paa Lykke og Fromme.

Tranquille, *a.* rolig, stille; fri for Samvittighedsnag; som Ingens Ro forstyrrer.

Tranquillement, *ad* roligen.

Tranquilliser, *v.a.* berolige; *v.pr.* holde sig rolig; ikke ængste sig.

Tranquillité, *f.* Stilhed; Rolighed.

Transaction, *f.* Underhandling, Overeenskomst; *pl.* Forhandlinger.

Transactionnel, le, *a.* indeholdende en Overeenskomst el. et Forlig.

Transalpin, e, *a.* transalpinsk, som er fra hiinsides Alperne.

Transbordement, *m.* (Mar.) Varers Omladning fra et Skib til et andet. [lade fra et Skib i et andet.

Transborder, *v.a.* og *v. n.* (Mar.)

Transcendance, *f.* en Persons el. Tings Fortrin fremfor en anden; Overlegenhed.

Transcendant, e, *a.* ophøiet, fortrinlig, overordentlig; géométrie –e, høiere Geometri.

Transcendantal, e, *a.* (Log.) overstigende el. overgaaende en anden; *pl m.* -taux.

Transcription, *f.* Afskrivning, Reenskrivning

Transcrire, *v.a.* afskrive, reenskrive.

Transe, *f.* Angst, stor Frygt for en forestaaende Fare (især i *pl.*).

Transférer, *v.a.* omflytte, forlægge til et andet Sted; (Dr.) overdrage; transportere; ... - un prisonnier, hensætte en Fange i et andet Fængsel; - une fête, forlægge en Fest til en anden Dag.

Transférable, *a.* som kan overdrages til Andre, transportabel.

Transfèrement, *m.* Omflytning, Henflytning el. Hensættelse til et andet Sted.

Transfert, *m.* Overdragelse, Transportering (af en Obligation el. Rente).

Transfiguration, *f.* (Th.) Christi Forklarelse.

Transfigurer (se), *v.pr.* (Th.) forklares, forvandles (om J. Chr.).

Transfiler, *v. a.* (Mar.) omvikle et Toug med Merling el. Seilgarn.

Transformation, *f.* Omdannelse, Forvandling.

Transformer, *v. a.* omdanne, forvandle, omskabe; *v.pr.* forvandle sig.

Transfuge, *m.* Overløber.

Transfuser, *v. a.* (Chi.) gyde fra et Kar i et andet; (An.) tappe Blod af et Dyr i et andet.

Transfuseur, *m.* En, som tapper Blod af et Dyr i et andet.

Transfusion, *f* Omgydning fra et Kar i et andet; Omtapning af Blod fra et Dyr i et andet.

Transgresser, *v.a.* overskride, overtræde.

Transgresseur, se, *s.* Overtræder.

Transgression, *f.* Overtrædelse.

Transhumer, *v. a.* føre en Hjord over paa en anden Jordlod; (Bot.) flytte en Plante over i en anden Jord.

Transi, e, *p.* og *a.* isnet, stivnet af Kulde; *fig.* betaget af Angst; *fig.* og *iron.* amoureux -, frygtsom Elsker.

Transiger, *v. a.* underhandle, afstaae fra sine Fordringer ved Overeenskomst, træffe et Forlig; - avec sa conscience, handle imod sin Samvittighed under en el. anden Skingrund.

Transigible, *a.* som kan gjøres til Gjenstand for en Underhandling el. Overeenskomst.

Transir, *v.a.* isne, stivne af Kulde; *fig.* betage med Skræk, overvælde med Sorg; *v. n.* blive stiv af Kulde; betages af Angst el. overvættes Sorg.

Transissement, *m.* Stivhed af Kulde; Bestyrtelse; *p. u.*

Transit (i udt.), *m.* (Com.) Varers toldfrie Transport gjennem et Land; Transithandel.

Transitif, ive, *a.* (Gr.) transitiv, betegnende en Handling, som har et umiddelbart Object; (om Conjunctioner) tjenende til at danne en Overgang.

Transition, *f.* Overgang.

Transitoire, *a.* forbigaaende, flygtig; udfyldende et Mellemrum, midlertidig.

Translater, *v. a.* oversætte fra et Sprog i et andet; *v.*

Translateur, *m.* Oversætter; *v.*

Translatif, ive, *a* (Dr.) overdragende, transporterende.

Translation, *f.* Omflyttelse fra et Sted til et andet; Forflyttelse; - d'une fête, Udsættelse af en Fest; (Dr.) Overdragelse af et Document.

Translucide, *a.* gjennemsigtig.

Translucidité, *f.* (Min.) Mineraliernes Gjennemsigtighed.

Transmarin, e, *a.* opholdende sig hiinsides Havet.

Transmettre, *v. a.* overdrage; overlevere; *fig.* forplante; les pères transmettent souvent leurs vices à leurs enfants, Fædrene forplante ofte deres Laster paa deres Børn; - son nom à la postérité, lade sit Navn gaae over til (opbevares af) Efterkommerne.

Transmigration, *f.* Udvandring; la - des âmes, Sjælevandringen.

Transmissibilité, *f.* Afhændelighed; Egenskab, ifølge hvilken en Ting kan overdrages til en Anden.

Transmissible, *a.* som kan overlades til en Anden.

Transmission, *f.* Overdragelse; (Opt.) Lysstraalers Gjennemgang gjennem et fast Legeme.

Transmuabilité, *f.* Egenskab at kunne forvandles.

Transmuable, *a.* som kan forvandles.

Transmuer, *v. a.* forvandle ringere Metaller til ædlere.

Transmutabilité, *f.* Egenskab ved en Ting, ifølge hvilken den kan undergaae Forandringer.

Transmutable, *a.* som undergaaer Forvandlinger (f. Ex. om Insecter).

Transmutatif, ive, *a.* forvandlende; *p.u.*
Transmutation, *f.* Forvandling; (Géo.) et Legemes el. en Figurs Omdannelse til en anden.
Transpadane, *a.f.* beliggende hiinsides Floden Po. [et andet Legeme.
Transparaître, *v.n.* vise sig gjennem
Transparence, *f.* Gjennemsigtighed.
Transparent, *m.* linieret Papir til at øve sig i at skrive lige; gjennemsigtigt Maleri; illumination en -s, Illumination med Transparenter.
Transparent, e, *a.* gjennemsigtig; *fig.* gjennemskuelig, aaben; âme -e, aabent Sind, som ikke har noget Skjult ved sig.
Transpercer, *v. a.* gjennemstikke; *fig.* gjennembore.
Transpirable, *a.* (Did.) som gaaer bort ved Uddunstning; *p.u.* [nem Huden.
Transpiration, *f.* Uddunstning gjen-
Transpirer, *v n.* uddunste, uddampe; svede; *fig.* udspredes, rygtes.
Transplantation, *f.* Omplantning; *fig.* Forflytning; (Méd.) en Sygdoms Forplantning el. Afledning til andre Legemer. [*p.u.* f. transplantation).
Transplantement, *m.* Omplantning
Transplanter, *v. a.* omplante; *fig.* forflytte til et andet Sted; *v.pr.* nedsætte sig i en anden By el. i et andet Land. [tiger sig med at omplante.
Transplanteur, *m.* En, som beskæf-
Transplantoir, *m.* (Jard.) Maskine, hvormed der omplantes; *p.u.* [Broen.
Transpontin, e, *a.* boende hiinsides
Transport, *m.* Føren fra et Sted til et andet; Befordring; Udførsel; Transportvogn, Transportskib; Øvrighedens Indfindelse paa Gjerningsstedet; (Dr.) Overdragelse af et Document, af en Ret o. desl.; *fig.* Hæftighed; hæftig Sindsbevægelse; Henrykkelse; Lidenskab; Forvirring i Hjernen, Affindighed; faire le - d'un billet, transportere et Gjeldsbeviis; se livrer à un - de colère, hengive sig til et hæftigt Vredesudbrud; - au cerveau el. blot -, Sindsforvildelse.
Transportable, *a.* som kan transporteres, flyttes el. udføres; som kan overdrages til en Anden.
Transportant, e, *a.* henrivende, begeistrende, fremkaldende Beundring el. Lidenskab.
Transportation, *f.* (Jur.) Bortførelse til Colonierne (Straf for Løsgængere).
Transporté, e, *p.* og *a.* overført; *fig.* henrevet; henrykt; begeistret; - de joie, ude af sig selv af Glæde.
Transporter. *v a.* føre fra et Sted til et andet; forflytte; henflytte; overføre; *fig.* henrive, henrykke, bringe ud af sig selv; (Dr.) overdrage; *v. pr.* begive sig et Sted hen; *fig.* hensætte sig i Indbildningen, tænke sig ind i; lade sig henrive af; begeistres; blive hæftig; - un mot du propre au figuré, overføre et Ord fra egentlig til figurlig Forstand; la joie le transporte, Glæden henriver ham; se - de colère, lade sig henrive af Vrede, udbryde i hæftig Vrede; se - dans l'avenir, hensætte sig i den tilkommende Tid.
Transposer, *v. a.* sætte paa et andet Sted; omsætte; (Rel.) hæfte et Blad ind paa et urigtigt Sted; (Mus.) transponere, sætte en Melodi op el. ned; (Jeu) sætte sine Penge fra et Kort over paa et andet (i Pharospil).
Transpositeur, *s.* og *a.m.* (Mus.) Instrument, som sætter et Musikstykke over fra en Toneart til en anden.
Transpositif, ive, *a.* bruges kun i Udtr. langue -ive, Sprog, hvori Sætningsforholdene tilkjendegives ved Endelser, saa at Ordene derfor kunne omsættes paa mange Maader.
Transposition, *f.* Omsætning; (Rel.) urigtig Indhæftning af et Blad i et Bog; (Mus.) Transponering, Omsætning i en anden Toneart.
Transpyrénéen, ne, *a.* boende hiinsides Pyrenæerne. [sides Rhinen.
Transrhénane, *a.f.* beliggende hiin-
Transsubstantiateur, *m.* (Th.) En, som troer paa Læren om Transsubstantiationen.
Transsubstantiation, *f.* (Th.) Brødets og Vinens Forvandling i Nadveren til Christi Legeme og Blod.
Transsubstantier, *v. a.* (Th.) forvandle Brød og Viin i Nadveren til Christi Legeme og Blod.
Transsudation, *f.* (Did.) Udsvedning.
Transsuder, *v. n.* (Did.) udsvede.
Transvaser, *v.a.* øse af et Kar om i et andet.
Transvaseur, *m.* Slags Hævert, hvormed Indholdet af et Kar udtøm-

mes i et andet; Arbeider, som fylder Indholdet af et Kar over i et andet.

Transvasion, *f.* Omtømning af et Kars Indhold i et andet. [Tvermuskel.

Transversaire, *a.* (An.) muscle –,

Transversal, e, *a.* (An.) som bevæger sig paa tværs; (Géo.) som overskærer i en skraa Retning; *pl. m.* -saux.

Transversalement, *ad.* paa tværs.

Transversales, *f. pl.* (Astr.) Tverlinier, hvormed Graderne underafdeles.

Transverse, *a.* (An.) muscle –, Tvermuskel.

Transverso-spinal, *m.* (An.) Tvermuskel henhørende til Rygraden.

Transvider, *v. a.* (Phys.) omtømme et Kar i et andet.

Trantran, *m.* Forretningers sædvanlige Gang, Slendrian; *fa.*

Trantraner, *v. n.* følge gammel Slendrian; *pop.*

Trapan, *m.* den øverste Deel af en Trappe, hvor Rækværket ophører; *p. u.*

Trapèze, *m.* (Géo.) Firekant med fire ulige Sider, hvoraf to ere parallele.

Trapézien, ne, *a.* som har en Overflade, dannet af Trapezier.

Trapéziforme, *a.* (Géo.) som er i Form af et Trapezium.

Trapézoïdal, e, *a.* (Géo.) som har Form af en Trapezoide; *pl. m.* -daux.

Trapézoïde, *m.* (Géo.) Firekant, som har fire ulige og ikke parallele Sider.

Trappe, *f.* Faldluge; Falddør til at fange visse Slags Dyr; Slags Dør el. Vindue til at skyde op el. ned.

Trappelle, *f.* Slags Musefælde.

Trappiste, *m.* Trappist, Munk af Ordenen kaldet de la Trappe.

Trapu, e, *a.* undersætsig, firskaaret, lille og tyk.

Traque, *f.* (Ch.) Omringning af Vildtet, Drivejagt; (Mar.) Bunke af tre Aarer.

Traquenard, *m.* gammeldags lystig Dands; (Ch.) Fælde til at fange Ildere, Maarkatte o. desl.; (Man.) Mellemtrav; Slags Pasgang.

Traquer, *v. a.* (Ch.) omringe Vildtet, drive det ind i en snævrere Kreds, saa at det omsider fanges.

Traquet, *m.* Mølleklap (claquet); (Ch.) Rævefax; (H. n.) Græssmutte; *prov.* sa langue va comme un – de moulin, hans Tunge løber som en Møllekværn; donner dans le –, løbe i Fælden.

Traqueur, *m.* (Ch.) En, som driver Vildtet i Fælden.

Trastraval, *m.* og *a.* Hest, som har to modsat staaende, hvidtegnede Fødder.

Tratte, *f.* (Charp.) Træstykke, hvorpaa et Møllehuus hviler.

Traulet, *m.* (Grav.) Punkteernaal, indfattet i et Skaft.

Traumatique, *m.* (Chir.) Middel imod Saar; *a.* angaaende Saar (vulnéraire).

Travade, *f.* (Mar.) ustadig Vind ledsaget af Torden og Regn.

Travail, *m.* Arbeide; Værket, som forfærdiges; Arbeidsmaaden; (Fort.) Skandsearbeide; ... en Embedsmands Indberetning til et Overhoved (i d. Betydn. *pl.* travails); Slags Bygning til at stoe uregerlige Heste (*pl.* travails); *pl.* travaux, Arbeider, mærkelige Foretagender, Bedrifter; homme de –, Arbeidsmand, Mand, som erhverver Livets Ophold ved møisommeligt Arbeide; homme de grand –, en meget arbeidsom Mand; – d'enfant, Barnsnød; il a le – facile, han arbeider med Lethed; se mettre au –, tage fat paa Arbeidet, begynde samme; se faire au –, vænne sig til Arbeidet; entreprendre un –, paatage sig et Arbeide; maison de –, Arbeidshuus, Tvangshuus; travaux forcés, Tvangsarbeide (for Forbrydere).

Travaillé, e, *p.* udarbeidet med stor Flid; plaget af, belagt med; udmattet, ødelagt ved stærkt Arbeide; il est – de la goutte, han plages af Podagra; ce cheval a les jambes –es, denne Hest har stive Been af Slid.

Travailler, *v. n.* arbeide; have Arbeide (om Haandværkere); kaste sig, revne (om Træ el. om en Muur); gjære (om Drikkevarer); *v. a.* udarbeide med Omhu; bearbeide; martre, plage; tildanne; *v. pr.* plage el. martre sig; ængste sig; il se tue à –, han arbeider sig ihjel; – à la ruine de q., arbeide paa at ødelægge En; – à la journée, arbeide for Dagløn; – en linge, sye Linnedsyning; faire – son argent, gjøre sine Penge indbringende, sætte dem paa Rente; le mur travaille, Muren slaaer Revne; la bière travaille, Øllet gjærer; son estomac travaille, hans Mave fordøier

vanskeligt; (Mar.) la mer travaille, Havet er uroligt; le vaisseau travaille, Skibet arbeider stærkt, duver, kan ikke holde sin Cours; (Peint.) les couleurs travaillent, Farverne forandre sig med Tiden; .... – son style, udarbeide omhyggeligt sin Stil; – le fer, tildanne Jernet; – les esprits, bearbeide Gemytterne; – un cheval, tumle en Hest; se – pour rien, plage sig selv uden Grund; se – l'esprit, bryde sit Hoved.

Travailleur, se, *s.* Arbeider, Arbeiderske; *s. m.* Skandsegraver, Trancheearbeider (især *pl.*).

Travat, *s.* og *a. m.* Hest med to hvide Fødder paa een og samme Side.

Travate, s. travade.

Travée, *f.* (Arch.) Rum mellem to Bjælker el. mellem en Muur og en Bjælke; Galleri i en Kirke ovenover Skibets Buepiller; – de balustres, Gelænderrække mellem to Søiler; – de grilles, Gitterværk mellem to Piller; – de comble, Mellemrum mellem Sparreværk; – de pont, Træbeklædning mellem Pælene i en Brobue.

Travers, *m.* Brede; Skraahed, Skjævhed; *fig.* Besynderlighed, Særhed, Forkeerthed; un – de doigt, en Fingersbrede; donner dans le –, feie ud, gaae paa Afveie; se donner un –, vise sig fra en latterlig Side; il a l'esprit de –, han har et forkeert Omdømme; han er forstyrret i Hovedet; en –, *loc. ad.* tvers over; (Mar.) mettre en –, brase op; être en –, ligge opbrast;... de –, *loc ad.* skjævt; forkeert, bagvendt; entendre tout de –, forstaae Alt forkeert; prendre tout de –, tage Alt forkeert; regarder q. de –, see skjævt til En; mettre son bonnet de –, komme i ondt Lune, blive vred; à –, *loc. ad.* tversigjennem; au – de, *loc.ad.* tversigjennem (med Begreb af en Modstand at overvinde); aller à – le bois, gaae tversigjennem Skoven; il se fit jour au – des ennemis, han banede sig Vei tversigjennem Fienderne; *prov.* tout au – des choux, el. à – choux, uden nogetsomhelst Hensyn; uden al Eftertanke; à tort et à –, *loc.ad.* ubetænksomt, hen i Taaget; par le –, *loc.pp.* (Mar.) tvers for.

Traversable, *a.* som man kan gaae igjennem.

Traversage, *m.* Klædes Overskæring paa Vrangen.

Traversal, e, *a.* s. transversal.

Traversant, *m.* Vægtbjælke (fléau).

Traverse, *f.* Tverbjælke; Tvertræ, Tverstang; Tvervei; (Fort.) Tvervold; *fig.* Modstand, Hindring, Gjenvordighed; il a essuyé bien des -s, han har udstaaet mange Gjenvordigheder; à la –, *loc. ad.* venir à la –, komme uventet i Veien.

Traversé, e, *p.* gjennemskaaret, gjennemkrydset af Tverlinier; gjennemblødt; il est tout – par la pluie, han er ganske gjennemblødt af Regnen; (Man.) cheval –, undersætsig Hest med stærk Bringe.

Traversée, *f.* Overfart, kort Søreise.

Traverser, *v. a.* gaae tvers igjennem; gaae over fra den ene Side til den anden; reise igjennem; trænge igjennem; *fig.* hindre el. forstyrre Ens Planer; – une rivière à la nage, svømme tvers over en Flod; l'allée traverse le jardin, Alleen løber tvers igjennem Haven; la pluie a -é ses habits, Regnen har gjennemblødt hans Klæder; – q. dans ses plans, lægge Hindringer i Veien for Ens Planer; (Mar.) – un navire, fortøie et Skib, saa at det lægger Bredsiden til; – les lames, stevne, skære Søerne; – une voile, brække op i et Seils Skjøde; *v.pr.* (Man.) traversere (om Hesten, naar Skuldre og Kryds ikke holde lige Linie).

Traversier, ère, *a.* som gaaer paa tvers; rue -ère, Tvergade; barque -ère, Færgebaad; flûte -ère, Tverfløite; (Mar.) vent –, Vind, som er tvers paa Farvandet; *s. m.* lille Fartøi med een Mast.

Traversin, *m.* Hovedpude; faux –, lang Pude, som lægges ved Fødderne af Sengen for Symmetriens Skyld; (Mar.) Tvertræ, Tverklampe.

Travertin, *m.* (Minér.) italiensk, guulagtig Kalksteen.

Travestir, *v.a.* forklæde; *fig.* fremstille Noget paa en burlesk Maade, travestere; forvanske; *v. pr.* forklæde sig; *fig.* forstille sig; – un auteur, oversætte en Forfatter paa en fri og komisk Maade, parodiere; – la pensée de q., fremstille Ens Tanke under en forkeert Skikkelse, forvanske samme.

Travestissement, *m.* Forklædning.

Travon, *m.* (Charp.) Tverbjælke over Bropælene.

Travouil, *m.* s. dévidoir. [dévider.

Travouiller, *v. a.* haspe (*v.*); s.

Travouillette, *f.* Pind til at holde en Teen paa en Garnvinde; *v.*

Travoul, *m.* (Pé.) Ramme, hvorover Fiskesnore opvindes.

Trayon, *m.* Patte paa et Yver.

Trébellianique el. trébellienne, *a.f.* (Dr.) quarte –, Fjerdepart, som tilkommer den indsatte Arving af en Fideicommis. [Mynter) fuldvægtig.

Trébuchant, e, *a.* snublende; (om

Trébuchement, *m.* Snublen.

Trébucher, *v. n.* gjøre et Feiltrin, falde (*v.*); *fig.* og *fa.* snuble; feile; (om Mynter) være overvægtig; *prov.* qui trébuche et ne tombe point, avance son chemin. den, som snubler uden at falde, kommer sit Maal nærmere.

Trébuchet, *m.* Guldvægt; Slags Buur til Fuglefangst; *fig.* prendre q. au –, lokke En i Fælden.

Trécheur, *m.* (Blas.) fiin Rand om et Vaabenskjold.

Tréfiler, *v. a.* trække Messing- el. Jerntraad gjennem Trækkejernet.

Tréfilerie, *f.* Maskine, hvormed Messingtraad trækkes gjennem Trækkejernet.

Tréfileur, *m.* Arbeider, som trækker Metaltraad gjennem Trækkejernet.

Trèfle, *m.* (Bot.) Kløver; – d'eau, Bukkeblad; (Jeu) Kløver i Kort; (Arch.) Ornament paa Gesimser; (Mil.) Prydelse paa Hoboisternes Skuldre.

Tréfoncier, *m.* Eier af en Grund og de under samme værende Miner; Skoveier, som maa udrede Trediedelen og Tiendedelen af hvad der sælges til Lehnsherren.

Tréfonds, *m.* (Dr.) Eiendom af de under en Grund værende Miner; *fig.* og *fa.* savoir le fonds et le – d'une affaire, kjende en Sag tilbunds.

Treillage, *m.* Gitterværk, Tralværk.

Treillager, *v. a.* forsyne med Gitterværk. [Gitterværk.

Treillageur, *m.* Forfærdiger af

Treille, *f.* Løvhytte af Viinranker; Spalier el. Buegang af Viinranker; *poé.* jus de la –, Viin; (Pé.) Slags Fiskegarn. [Glandslærred; Sækkelærred.

Treillis, *m.* Gitterværk, Tralværk;

Treilliser, *v. a.* forsyne med Gitterværk.

Treizain, *m.* Slags Mynt; forh. tretten Reg Korn, hvoraf der svaredes Tiende; *v.*

Treizaine, *f.* Antal af tretten.

Treize, *a.n.* tretten; trettende; *s.m.* den Trettende i Maaneden.

Treizième, *a. n. ord.* trettende; *s.* den Trettende; *s. m.* Trettendedeel; *f.* (Mus.) tretten Toners Interval.

Treizièmement, *ad.* for det Trettende.

Trélingage, *m.* (Mar.) Svigting, stærkt Krydstoug mellem Vanterne.

Trélinguer, *v. a.* (Mar.) svigte, trække Krydstoug mellem Vanterne.

Trelu, *m.* i Udtr. avoir le –, ikke lykkes, ikke have Held med sig; *v.*

Tréma, *m.* (Gr.) Adskillelsespunkter (..), som sættes over ë, ï og ü for at tilkjendegive, at den dermed betegnede Vokal udgjør en Stavelse for sig selv. [Espetræer, Espelund.

Tremblaie, *f.* Sted bevoxet med

Tremblant, e, *a.* skjælvende, bævende, sittrende; *s. m.* En af Orgelpiberne; –e, *s. f.* (H. n.) Zitteraal.

Tremble, *m.* (Bot.) Esp.

Tremblé, e, *p.* og *a.* écriture –e, Skrift, som røber en usikker, rystende Haand; *s. m.* (Impr.) slangeformig Streg af ulige Tykkelse.

Tremblement, *m.* Skjælven, Bæven, Zittren, Rysten; – de terre, Jordskjælv; (Mus.) Trille, Tremulant.

Trembler, *v.n.* skjælve, bæve; zittre; *fig.* frygte, være angst for; (Mus.) slaae Triller med Fingrene paa et blæsende Instrument; *v. a.* – la fièvre, have Feberrystelse (*pop.*).

Trembleur, se, *s.* En, som det Allermindste bringer til at skjælve, En, som er overdreven frygtsom; *m.* Qvæker; (H.n.) Slags Abekat; Zitteraal.

Tremblotant, e, *a.* bævende, zittrende.

Trembloter, *v.n.* bæve, zittre, ryste lidt, gyse; *fa.* [mellem to Skydehuller.

Trémeau, *m.* (Fort.) Brystværn

Tréméfaction, *f.* Indjagelse af Skræk, Forfærdelse. [Slags Lavart.

Tremelle, *f.* (Bot.) Levrebinde,

Trémie, *f.* Trækar over en Møllekværn, hvori man kaster Kornet, som skal males; Salt-Maal; Ædekasse for Fugle. [rose.

Trémière, *a.* (Bot.) rose –, Stok-

Trémion, *m.* Træ, som bærer Karret over Møllekværnen; Jernskinne, som

fastholder Overdelen af en Storsteen.

Trémois, *m.* Blandingskorn, som saaes om Foraaret til Qvæget; Vaarsæd.

Trémoise, *f.* (H. n.) Zitteraal.

Trémoussement, *m.* Flagren med Vingerne; Rysten.

Trémousser, *v.n.* flagre med Vingerne; *v. a.* – q., sætte En i stærk Bevægelse; *v.pr.* hoppe omkring, tumle sig; *fig.* og *fa.* gjøre sig megen Umage for at drive Noget igjennem.

Trémoussoir, *m.* Maskine til at gjøre sig Bevægelse i et Værelse; Motionsmaskine.

Trempe, *f.* Hærden af Jern ved pludselig Afkjølen i Vand; det hærdede Jerns el. Staals Haardhed; (Impr.) Papirets Fugtning; (Brass.) Vand, hvormed Korn bringes i Gjæring; *fig.* Legemets [el. Sjælens Beskaffenhed; Charakteer; donner la –, hærde; c'est un corps d'une bonne –, det er et Legeme af kraftig Sundhed (Constitution); un esprit de (el. d'une) bonne trempe, et Menneske af en fast Charakteer; solidt Menneske, som der kan stoles paa; des gens de la même –, Folk af eens Sindelav.

Trempé, e, *a. p.* neddyppet; gjennemblødt; blandet med Vand; être tout –, være ganske gjennemblødt; du vin –, Viin blandet med Vand.

Tremper, *v. a.* neddyppe; gjennembløde; blande med Vand (om Viin); hærde (om Jern, som dyppes gloende i koldt Vand); (Impr.) befugte Papir; (Rel.) – à la colle, bestryge med Klister el. Liimvand; *v.n.* ligge i Blød; *fig.* deeltage i, være medskyldig i; – son vin, komme Vand i sin Viin; – ses mains dans le sang, besudle sine Hænder med Blod; – dans un crime, deeltage i en Forbrydelse.

Tremperie, *f.* (Impr.) Sted i et Bogtrykkeri, hvor Papiret befugtes.

Trempis, *m.* ætsende Substants, hvori Kobbertøi renses; Sted, hvor nedsaltet Fisk udblødes; Vand, hvori Stokfisk neddyppes.

Tremplin, *m.* Springebræt.

Trempoir, *m.* (Manu.) Sted, hvor Klæde lægges i Blød før det valkes.

Trempoire, *f.* Farverkar til Indigo.

Trempure, *f.* Møllesvingel, Vægt, hvorved Møllen holdes i jevn Gang.

Trémue, *f.* (Mar.) Brædebeklædning om Lugerne paa Fartøier, der bruges til Sildefangst.

Trentain, *m.* (Jeu) Parti i Boldspil, naar hver af Spillerne har 30 Points; (Manu.) uldent Tøi, hvis Kjæde tæller 3000 Traade.

Trentaine, *f.* Antal af tredive; Alder af tredive Aar. [(Bot.) Sumach.

Trentanel, *m.* el. trentanelle, *f.*

Trente, *a.n.* tredive; *s.m.* den Tredivte; halvt Spil el. tredive Points i Boldspil; trente et quarante, Slags Hazardspil, hvori den vinder, som faaer over 30 Points. [En og Tredive.

Trente-et-un, *m.* Slags Kortspil,

Trentième, *a.n.ord.* tredivte; *s.m.* Tredivtedeel. [Galeier i ondt Veir.

Tréou, *m.* (Mar.) Stormseil paa

Trépan, *m.* (Chir.) Hjerneskalbore, Trepan; Trepaneerkunst; (Charp. og Men.) Huulbor.

Trépanation, *f.* (Chir.) Trepanering.

Trépaner, *v. a.* (Chir.) bore Hul i Hjerneskallen, trepanere.

Trépas, *m.* Død, dødelig Afgang; aller de vie à –, døe; (Mar.) smalt Sund. [des –s, alle Sjæles Fest.

Trépassé, *m.* en Afdød; le jour

Trépassement, *m.* Dødens Øieblik; *v.* [Død, hensove; *fa. p. u.*

Trépasser, *v. n.* døe en naturlig

Tréphine, *f.* (Chir.) Slags Hjerneskalbor.

Trépidation, *f.* (Méd.) Nervezittren, Skjælven, Bæven; (Astr.) Himmelhvælvingens vaklende Bevægelse fra Nord imod Syd el. omvendt.

Trépied, *m.* Trefod; *fig.* être sur le –, tale med Begeistring.

Trépignement, *m.* Trampen, Stampen med Fødderne.

Trépigner, *v. n.* stampe med Fødderne, trampe, trippe; *fig.* yttre Utaalmodighed. [tisk Beundrer; *p. u.*

Trépigneur, *m.* overdreven fana-

Trépointe, *f.* (Cordon.) Læderstrimmel, hvortil Saalen syes. [trépigner.

Trépudier, *v. n.* hoppe, trippe; *f.*

Très, *ad.* meget, overmaade; très bon, meget god. [Gud.

Très-haut (le), *m.* den Allerhøieste,

Trésaille, *f.* (Charr.) halvfemte Fods langt Bræt imellem Vognhaverne.

Tréseau, *m.* Qvintin (alm. gros).

Tré-sept, *m.* (Jeu) Tresetspil.

Trésillon, *m.* Stykke Træ, som

lægges mellem Brædder, for at de lettere kunne tørres; (Mar.) Rakkespil.

Trésillonner, *v. a.* sætte Spærretræ mellem opstablede Brædder, for at de snarere kunne tørres; (Mar.) sætte med Rakkespil.

Trésor, *m.* Skat; Skatkammer; Sted i Kirken, hvor Relikvier o. desl. gjemmes; Arkiv; *fig.* Øiesteen, kostbar Skat; (Écr.) Afslad; *pl.* store Rigdomme; la chambre du –, Skatkammeret; le – de l'état, le – public, Statskassen; *poé.* les –s de Cérès, Kornet; les –s de Bacchus, Vinen, Druerne.

Trésorerie, *f.* Skatkammer; Finantsvæsen; Skatmesterembede; Skatmesterens Bolig. [forvalter.

Trésorier, *m.* Skatmester, Finants-

Trésorière, *f.* Kasseforstanderske i et Kloster el. andet kvindeligt Samfund.

Tressaillement, *m.* krampagtig Nervetrækning, Sittren, Gysen.

Tressaillir, *v. n.* gyse, sittre; føle en pludselig, hæftig Bevægelse; – de crainte, sittre af Frygt; – de joie, hoppe af Glæde.

Tressaut, *m.* Hoppen af Glæde; Ulighed i Myntprøver; *v.*

Tresse, *f.* Fletning af Snore, Haar o. desl.; Tresse; *fig.* og *poé.* l'or de sa tresse blonde, hendes blonde Haar.

Tresseau, *m.* Slags blaa burgundisk Drue. [tresse Haar til Parykker.

Tresser, *v. a.* flette, snoe; (Perr.)

Tresseur, se, *s.* En, som tresser Haar til Parykker. [tresse Haar.

Tressoir, *m.* (Perr.) Redskab til at

Tresson, *m.* (Pê.) Slags smaamasket Fiskegarn. [masket Fiskegarn.

Tressure, *f.* (Pê.) Slags stor-

Tréteau, *m.* Træbuk til at sætte under Stilladser; *pl.* Fjællebodstheater; monter sur les –x, optræde paa et Fjællebodstheater; agere Bajas el. slet Skuespiller; *prov.* il dit des merveilles quand il est entre deux –s, han er meget snaksom, naar han har drukket et Glas for meget.

Treuil, *m.* Vinde, Spil til at ophidse Byrder.

Treuille, *f.* (Pê.) Garn til at fange Reier med; *pl* Indvoldene af Sild.

Trève, *f.* Vaabenstilstand; *fig.* Ro, Hvile; – marchande, Handels Frihed for nogen Tid mellem krigførende Stater; *fig.* son mal ne lui donne ni paix ni –, hans Smerte lader ham hverken Rist el. Ro; faites – à vos plaintes, stands Deres Klager; – de compliments, lad Complimenterne fare; – de raillerie, lad Skjemt være borte, lader os tale alvorligt.

Trévier, *m.* (Mar.) Seilmager, Opsynsmand over Seilene (alm. voilier).

Trévire, *f.* (Mar.) Skruetoug, Tougkringle.

Trévirer, *v. a* (Mar.) hale op el. skrue ned med Skruetouget; vælte en Tougkringle om. [net; (Pot.) sprukket.

Trézalé, e, *p.* og *a.* (Peint.) rev-

Trézaler, *v. a.* (Pot.) frembringe smaa Revner i Glassuren paa Steentøi; *v. pr.* sprække, revne.

Tri, *m.* Sortering af Breve (triage); (Jeu) L'hombre mellem Tre.

Triacleur, *m.* Markskriger; *v.*

Triade, *f.* (Mus.) Treklang.

Triadique, *a.* i Udtr. hymne –, græsk Hymne, hvori hver Strofe lovsynger Treenigheden og Jomfr. Maria.

Triage, *m.* Valg, Sortering; det Udvalgte; (E. F.) Stykke Skov, bestemt til at hugges; (Minér.) Ertsens Udsondring; (Pap.) Afsondring af det beskadigede Papir. [*p.u.*

Triailles, *f.pl.* sletteste Slags Kort;

Triaire, *m.* (Ant.) tredie Rad Soldater i en romersk Legion; *pl.* Soldater, henhørende til den tredie Række.

Triandrie, *f.* (Bot.) tredie Classe af Linnée's System med tre Støvnaale i en tvekjønnet Blomst.

Triangle, *m.* (Géo.) Trekant, Triangel; (Astr.) nordligt Stjernebillede; (Mus.) Instrument, som spilles med en lille Metalstok; (Fort.) trekantet Skandse.

Triangulaire, *a.* trekantet; *m.* (An.) – du nez, trekantet Næsemuskel; (H.n.) Slags Firbeen; Pantserfisk. [en Trekant.

Triangulairement, *ad.* i Form af

Triangulation, *f.* trigonometrisk Udmaaling af et Terrain for at optage Kort over samme.

Tribade, *f.* Qvinde, som driver Utugt med en anden Qvinde.

Tribale, *f.* fersk Flesk stegt i sit eget Fidt.

Tribord, *m.* (Mar.) Styrbord; *fig.* og *fa.* faire feu de – et de bâbord, sætte alle Kræfter i Bevægelse.

Tribordais, *m.* (Mar.) Mandskabet, som forretter Styrbordsvagt; Kongens Qvarteer-Gaster.

Tribu, *f.* Folkeclasse (især om gamle Folkeslag); Stamme (hos Jøderne: Alle, som nedstammede fra En af de 12 Patriarker); Horde (om Arabere og vilde Folkeslag); forh. Landsmandskab ved Universitet i Paris; (Égl.) la – sacrée el. – sainte, den geistlige Orden; (H. n.) Underafdeling af en Dyreart.

Tribulaire, *m.* (An.) Opbevaringssted for Agerdyrkningsredskaber; *a.* henhørende til samme Stamme; *p. u.*

Tribulation, *f.* Gjenvordighed, Modgang.

Tribulcon, *m.* (Chir.) Kugeludtrækker.

Tribule, *f.* (Bot.) Pignød.

Tribun, *m.* (Anc.) Tribun; – militaire, Krigstribun; – des légions, Overbefalingsmand over Legionerne; – du trésor, Krigsskatmester; – du peuple, Folketribun; nu: Folkeforsvarer.

Tribunal, *m.* Dommersæde; Domstol; Ret; le – militaire, Krigsretten; – d'appel, Appellationsretten; le – de la confession, Skriftestolen; prendre la voie des -naux, søge sin Ret for Domstolene.

Tribunat, *m.* Tribunsembede; sammes Varighed; Afdeling af den lovgivende Magt under Revolutionen, hvis Hverv det var at prøve, antage el. forkaste Lovforslagene.

Tribune, *f.* Talerstol; Pulpitur, særskilt, ophøiet Plads i en Kirke el. Forsamlingssal; l'éloquence de la –, den politiske Veltalenhed; la – sacrée, Prædikestolen (i ophøiet Stiil).

Tribunitien, ne, *a.* henhørende til Tribunsembedet (især i *f.*).

Tribut, *m.* Skat, Afgift; *fig.* Skyldighed, Hyldest; l'estime est un – dû au mérite, Agtelse er en Hyldest, som skyldes Fortjenesten; payer son – à la nature, døe; payer le – à la mer, blive søsyg.

Tributaire, *a.* skatskyldig; *m.* Skatteyder; *fig.* nous sommes tous -s de la mort, vi skulle Alle engang døe.

Tricennaire, *a.* bestaaende af tredive (Dage, Aar, Maaneder o. desl.).

Tricéphale, *a.* som har tre Hoveder.

Triceps, *a.* og *s. m.* (An.) muscle – el. blot –, trehovedet el. tredeelt Muskel.

Tricher, *v. a.* og *n.* bedrage i Spil.

Tricherie, *f.* Bedrageri, Snyderi (især i Spil); *prov.* la – revient à son maître, Uret slaaer gjerne sin egen Herre paa Halsen.

Tricheur, se, *s.* Bedrager, Bedragerske (især i Spil); ogs. *a.*

Trichiasis (s udt.), *f.* (Méd.) Øienhaarenes indadgaaende Retning; Blæresygdom; Melkens Styrkning hos Ammer (poil).

Trichisme, *m.* (Chir.) Brud af de flade Been; Haarets Spaltning i Enden.

Trichiure, *f.* (H.n.) electrisk Spidshale.

Trichorde, *f.* (Ant.) trestrenget Luth.

Trichotome, *a.* (An.) tredeelt.

Trichotomie, *f.* (An.) Sønderlemning i tre Dele.

Trichure el. trichuride, *m.* (H. n.) Slags Indvoldsorm, Haarorm.

Tricline el. triclinium, *m.* (An.) Spisesal hos de Gamle.

Tricoise, *f.* Slags Knibetang, hvormed Sømmene nettes i Hesteskoen, el. hvormed Hesteskoen aftages.

Tricolor, *m.* (Bot.) trefarvet Amarant.

Tricolore, *a.* trefarvet; som har de tre franske Nationalfarver (blaa, hvid og rød).

Tricon, *m.* (Jeu) tre lige Kort; *v.*

Tricorne, *a.* trehornet (om Insecter); *m.* trekantet Hat.

Tricot, *m.* strikket Tøi; kort og tyk Stok, Knippel; Prygl; *fa.*

Tricotage, *m.* Strikning; strikket Arbeide.

Tricotée, *f.* (H. n.) Kama, Slags Venusskæl.

Tricoter, *v. a.* strikke; kniple; *v. n.* (Man.) bevæge Benene uden at komme videre.

Tricoterie, *f.* lille Intrigue; *p. u.*

Tricotets, *m. pl.* gammeldags munter Dands; *v.*

Tricoteur, se, *s.* En, som strikker el. knipler; *f.* Fruentimmer, som i Rædselsperioden lønnedes for at haane de Dømte og applaudere Dommerne.

Trictrac, *m.* Brætspil, Triktrak; Brættet, hvori der spilles.

Tricuspide, *a.* (An.) trekantet, trespidset.

Tricycle, *f.* Slags trehjulet Omnibus; (Bot.) brasiliansk Nyctaginee.

Tridactyle, *a.* (H. n.) som har tre Tæer paa hver Fod.

Tride, *a.* (Man.) kort og hurtig (om Hestens Gang; rigtigere: stride).

Trident, *m.* Trefork, tretandet Gaffel.

Tridenté, e, *a.* (Bot.) tretandet.

Tridentifère, *m.* (Myth.) førende Treforken (Tilnavn for Neptun).
Tridi, *m.* tredie Dag af en Decade (i den republicanske Calender).
Trie, *f.* (H. n.) Slags frisk Cabliou; Slags Snog. [kantet.
Trièdre, *a.* (Géo.) tresidet; tre-
Triennal, e, *a.* treaarig; udvalgt for tre Aar; varende tre Aar; *pl. m.* -naux. [aarige Varighed.
Triennalité, *f.* et Embedes tre-
Triennat, *m.* treaarig Bestyrelse af et Embede.
Trier, *v. a.* udsøge, udvælge; skille det Gode fra det Slette i en Blanding; *prov.* – sur le volet, udvælge omhyggeligt (*v.*).
Triérarchie, *f.* (Anc.) Galeicapitains Post; Udrustning og Anførsel af en athenienfisk Galei.
Triérarque, *m.* (Ant.) Galeicapitain; athenienfisk Borger, som udrustede en Galei. [af tre Aar.
Triétéride, *f.* Tidsrum el. Omløb
Trieur, se, *s.* En, som udvælger det Bedste af Noget; Udsøger, Sorterer.
Trifacial, *a. m.* (An.) nerf –, tredeelt Ansigtsnerve; *s. m.* romersk Kobbermynt; *pl.* -aux. [kløvet.
Trifide, *a.* (Bot.) trespaltet, tre-
Trigame, *a.* som har tre Gange været gift; som har tre Mænd el. tre Koner. [tredie Giftermaal.
Trigamie, *f.* tredobbelt Ægteskab;
Trigastrique, *a.* (An.) muscle –, Muskel med tre Knipper Muskeltrevler.
Trigaud, e, *a.* lumsk, listig; *s.* listigt, rænkefuldt Menneske, Lurendreier; *v.* [tilværks, bruge Rænker; *p. u.*
Trigauder, *v. n.* gaae underfundigt
Trigauderie, *f.* lumsk Adfærd; Kneb, Rænke; *p. u.* [barn; *p. u.*
Trigémeau, *m.* Trilling, Trillings-
Trigle, *m.* (H. n.) Knurfisk (mulet).
Triglochin, *a.* (Bot.) trespidset; *s. m.* Skeeblad (Alismacee).
Triglochines, *f. pl.* (An.) triangelformige Hjerteklapper.
Triglottisme, *m.* Ord el. Sætning, sammensat af Ord af tre forskjellige Sprog.
Triglyphe, *m.* (Arch.) Triglyph, Trespalte paa Bjælkehovedet i den doriske Orden.
Trigône, *a.* (Bot. og Min.) tresidet, trekantet; (Astr.) aspect –, Planeters Stilling imod hinanden i en Afstand af 120°; *s. m.* (Mus.) ægyptisk Strengeinstrument; (Astr.) Triangel dannet af tre Planeter; – des signes, Instrument til Forfærdigelse af Soluhre; *s. f.* (H. n.) Slags Rokke.
Trigonométrie, *f.* (Géo.) Trianglers Udmaaling, Trigonometri.
Trigonométrique, *a.* henhørende til Trigonometrien, trigonometrisk.
Trigonométriquement, *ad.* overeensstemmende med Trigonometriens Regler.
Trigyne, *a.* (Bot.) trehunnet.
Trigynie, *f.* (Bot.) tredie Orden af trehunnede Planter i de 13 første Klasser. [(om Blade).
Trijugué, e, *a.* (Bot.) treparret
Trijumeaux, *m. pl.* tredobbelte Nerver, femte Hjernenervepar.
Tril, *m.* el. bedre trille, *m.* (Mus.) Trille (tremblement el. battement de gosier). [-raux.
Trilatéral, e, *a.* tresidet; *pl. m.*
Trilatère, *m.* tresidet Figur (triangle).
Trillion, *m.* (Arith.) Trillion, tusinde Billioner. [lappet.
Trilobé, e, *a.* (Bot.) trefliget, tre-
Triloculaire, *a.* (Bot.) trerummet.
Trilogie, *f.* (Anc.) Samling af tre Sørgespil, Trilogi; Samtale mellem tre Personer. [kring, slæbe med sig; *pop.*
Trimbaler, *v. a.* føre allevegne om-
Trimer, *v. n.* gaae hurtigt, trave omkring, løbe sig træt; *pop.*
Trimestre, *m.* Tidsrum af tre Maaneder, Fjerdingaar. [Maaneder.
Trimestriel, le, *a.* som varer tre
Trimètre, *m.* (Poé.) trefodet jambisk Vers (ogs. *a.*).
Trin el. trine (almindeligere), *a. m.* (Astr.) kun i Udtr. trin el. trine aspect, s. s. aspect trigône.
Trinervé, e, *a.* (Bot.) trenervet (om Blade). [Strandløber.
Tringa, *m.* (H. n.) Strandpiper,
Tringle, *f.* tynd Jernstang til Gardiner, Gardinstang, Vinduestang; lang Træstang med Knager og Kroge; Gesimsliste; Mærke, frembragt af en Kridtsnor.
Tringler, *v. a.* (Charp.) afsætte en lige Linie el. slaae en Streg med en Kridtsnor.
Tringlette, *f.* (Vitr.) Glastavle til Vinduesruder; Glarmesterkniv til at aabne Vinduesblyet.
Trinitaire, *s.* Trinitar, Munk el. Nonne af Treenighedsordenen, der foresatte sig at løskjøbe Fanger; *f.* (Bot.) Slags Anemone.

Trinité, *f.* (Thé.) Treenighed; Trefoldighedsfest. [trykt ved tre Størrelser.
Trinome, *m.* (Alg.) Talværdi ud-
Trinquadoure, *m.* (Mar.) Slags bevæbnet Proviant-Skib.
Trinquart, *m.* (Mar.) lille Fartøi til Sildefangst. Klokker; *v.*
Trinquebaler, *v. a.* ringe med
Trinquer, *v.n.* drikke og klinke; svire.
Trinquerin, *m.* (Mar.) øverste udvendige Kant paa en Galei.
Trinquet, *m.* (Mar.) Fokkemast paa en Galei. [paa en Galeimast.
Trinquetin, *m.* (Mar.) tredie Seil
Trinquette, *f.* (Mar.) Trinquetseil, lille Latinseil, brugeligt i haardt Veir.
Trio, *m.* (Mus.) Terzet, Trio, trestemmig Concert; *fig.* og *plais.* tre Personer, som have fælles Interesse el. samme Anskuelse; voilà un beau –, det er et smukt Kløverblad; *pl.* des trio.
Triolet, *m.* lille Digt paa otte Vers, hvoraf det første gjentages efter det tredie, og det første og andet efter det sjette; (Mus.) tre Noder, der svare til to.
Triomphal, e, *a.* henhørende til en Seir el. Triumf; char –, Triumfvogn; arc –, Triumfbue; *pl.m.* -phaux.
Triomphalement, *ad.* i Triumf, paa en triumferende Maade.
Triomphant, e, *a.* triumferende, seirende; hoverende; stolt, prægtig (*v.*); l'Église -e, de Salige i Himlen; -e, *f*, gammeldags Silketøi med Damast-Blomster.
Triomphateur, trice, *s.* triumferende Seirherre; Seirvinder.
Triomphe, *m.* Triumf; Seirstog; porter q. en –, bære En i Triumf; ce rôle est le – de cet acteur, denne Rolle er denne Skuespillers Mesterstykke; den, hvori han glimrer meest; ... *f.* Trumf, Slags Kortspil; *prov.* og *fig.* voilà de quoi est la –, det er netop det, hvorom der nu er Tale (*v*).
Triompher, *v. n.* holde et Triumfindtog, triumfere; seire; glimre i Behandlingen af et Emne; overgaae Andre; hovere; – de ses ennemis, seire over sine Fjender; – de ses passions, faae Bugt med sine Lidenskaber; quand on lui parle de ses enfants, elle triomphe, naar man taler til hende om hendes Børn, saa er hun henrykt; – de sa perfidie, rose sig af sin Troløshed.

Triori, *m.* Slags hurtig Bondedands, brugelig i Bretagne.
Tripaille, *f.* alle et Dyrs Indvolde; Hob Indvolde, Kallun.
Tripartible, *a.* (Bot.) delelig i tre.
Tripartite, *a. f.* deelt i tre Dele (bruges kun om et historisk Udtog af Eusebius, Socrates og Sozomenes: l'histoire –).
Tripe, *f.* Dyrs Indvolde, Kallun (helst i *pl.*); Slags uldent Tøi, Plyds (ogs. – de velours); cuir en -s, afskrabet, udblødt Læder; des œufs à la –, hakkede, haardkogte Æg; il a failli rendre -s et boyaux, han har kastet frygteligt op.
Tripe-madame, *f.* (Bot.) Slags Huusløg (trique-madame); *pl.* des tripes-madames.
Triperie, *f.* Kalluntorv.
Tripétale, *a.* (Bot.) som har tre Blomsterblade, trebladet.
Tripette, *f.* lille Kallun; bruges kun i Udtr. cela ne vaut pas –, det duer ikke det Mindste; *pop.*
Triphane, *m.* (Minér.) Slags let deleligt Mineral, Triphan.
Triphtongue, *f.* (Gr.) Trelyd, tre forenede Vocaler.
Triphylle, *a.* (Bot.) trebladet.
Tripier, *s.* og *a.m.* (Fauc.) Rovfugl, som ikke lader sig afrette til Jagt (*v.*).
Tripier, ère, *s.* Kallunsælger, -ske; *pop.* grosse tripière, stort, kvabset Fruentimmer.
Triple, *a.* tredobbelt; un menton à – étage, en tredobbelt Hage, Hagesmække; fripon à – étage, en ægte, durchdreven Gavtyv; *s. m.* det Tredobbelte.
Triple-croche, *f.* (Mus.) to og tredive Deels Node (med tredobbelt Krydsstreg).
Triplement, *m.* (Fin.) Forhøielse til det Tredobbelte; *ad.* paa tredobbelt Maade, tre Gange.
Tripler, *v.a.* forøge tredobbelt, triplere; *v. n.* blive tredobbelt; *v. pr.* forøges til det Tredobbelte; (Math.) raison -ée, kubisk Forhold. [Actstykke.
Triplicata, *m.* tredie Afskrift af et
Triplication, *f.* Forøgelse til det Tredobbelte.
Triplicité, *f.* Trefoldighed; – d'un acte, tredobbelt Udfærdigelse af et

Document; (Th.) - d'action, tredobbelt Handling; (Thé.) - de personnes, Treenighed.

Tripliquer, *v.n.* svare tredie Gang, svare paa en Duplik; *p. u.*

Tripoli, *m.* (Minér.) Trippel. [*p.u.*

Tripolir, *v. a.* polere med Trippel;

Tripolitain, e, *s.* Tripolitaner, Indvaaner i Tripolis.

Tripot, *m.* Boldhuus; Spillehuus; Kippe, slet Huus; slet Selskab; stort Saltkar, som rummer 5568 Tønder.

Tripotage, *m.* Miskmask; *fig.* Blanding af Ting, som ikke passe sammen; Bagtalelse, Rænker, hvorved der sættes Splid mellem Folk.

Tripoter, *v. n.* blande forskjellige Ting uordentligt sammen, frembringe et Miskmask; *fig.* frembringe Forvirring; bagtale for at sætte Folk sammen, udsprede Splid; *v. a.* forvirre, fordærve en Sag; *fa.*

Tripotier, ère, *s.* Spillevert, Vert el. Vertinde i en Kippe; lav Rænkesmed; *fa.*

Trique, *f.* stor Stok, Knippel; *pop.*

Trique-balle, *f.* (Art.) Artillerivogn til at kjøre Kanoner, Kugler o. desl.; *pl.* des trique-balles. [madame.

Trique-madame, *f.* (Bot.) s. tripe-

Triquenique, *f.* Smaating, intetsigende Ting; *pop. p. u.*

Triquer, *v. a.* udsøge Træstykker; sauge el. skære Knipler; *pop.* prygle.

Triquet, *m.* smalt Boldtræ; Blytækkerstol.

Triquètre, *f.* Forening af tre Been paa gamle Mynter; *a.* bedre: triquèdre, (Bot.) tresidet.

Trirègne, *m.* Pavekrone (tiare).

Trirème, *m.* (Ant.) Galei med tre Rader Aarer. [for Svage.

Trirote, *f.* Slags bevægelig Stol

Trisagion, *m.* Kirkesang, hvori Ordet „Hellig" gjentages tre Gange.

Trisaïeul, e, *s.* Tipoldefader, Tipoldemoder. [i tre Aar.

Trisannuel, le, *a.* (Bot.) varende

Trisarchie, *f.* Regjering af Tre.

Trisarque, *m.* Medlem af en tredeelt Regjering.

Trisecteur, trice, *s.* (Géo.) Redskab, som deler en Vinkel i tre lige Dele; *a.* delende i tre lige Dele.

Trisection, *f.* (Géo.) Deling af en Vinkel i tre lige Dele.

Trisme, *m.* (Méd.) Mundklemme.

Trismégiste, *m.* (Impr.) Middelskrift mellem stor og lille Kanon; *a.m.* (Anc.) trefold stor, overmaade stor (Tilnavn for Hermes). [tre Tridser.

Trispaste, *m.* (Méc.) Blok med

Trisperme, *a.* (Bot.) indeholdende tre Frø. [len.

Trisser, *v.n.* skrige svagt som Svalen.

Trissyllabe, *a.* trestavelset; *s. m.* Trestavelsesord. [tre Stavelser.

Trissyllabique, *a.* bestaaende af

Triste, *a.* sorgfuld, bedrøvet; sørgmodig; bedrøvelig, sørgelig; ynkelig; kjedelig; utaalelig; mørk, skummel; *s.m.* det Sørgelige; une - nouvelle, en bedrøvelig Efterretning; il mène une - vie, han fører et sørgeligt Liv; un - poète, en maadelig, en ynkelig Digter; un - repas, et daarligt Maaltid; une chambre -, et mørkt Værelse; il est - de se voir méconnu, det er tungt at see sig miskjendt; *fa.* faire - mine, sætte et suurt Ansigt op; il a le vin -, han bliver fortrædelig naar han drikker; *prov.* il est - comme un bonnet de nuit, han er mørk og tungsindig.

Tristement, *ad.* sørgmodigen; sørgeligt; kummerligt; kjedeligt.

Tristesse, *f.* Bedrøvelse, Sorg, Kummer; Sørgmodighed, Tungsindighed; Kjedsommelighed; s'abandonner à la -, hengive sig til Sørgmodighed.

Triterné, e, *a.* (Bot.) tredobbelt fingret (om Blade).

Trithéisme, *m.* Lære, som antager tre Guder, Treguderi. [om tre Guder.

Trithéiste, *m.* Tilhænger af Læren

Triton, *m.* (Mus.) Treklang; (H.n.) Trompetsnekke; (Myth.) Havgud.

Triturable, *a.* (Chi.) som kan stødes el knuses. [ning.

Trituration, *f.* Sønderstødning, Knus-

Triturer, *v.a.* knuse, støde til Pulver.

Triumvir, *m.* (Anc.) Triumvir; Øvrighedsperson, som deler Magten med to Andre.

Triumviral, e, *a.* triumviralsk, henhørende til Triumvirerne; *pl.m.* -raux.

Triumvirat, *m.* Triumvirat, Regjering af Tre; tre Personer, som udøve en Magt i Fællesskab. [treklappet.

Trivalve ogs. trivalvé, e, *a.* (Bot.)

Trivelin, *m.* Navn paa en lystig Person i den gamle italienske Komedie; Gjøgler; *p. u.*

Trivelinade, *f.* Gjøglespil, Bajasstreg; *p. u.*

Triviaire, *a.* kun i Udtr. carrefour –, Skillevei, hvor tre Veie el. tre Gader støde sammen.

Trivial, e, *a.* forslidt, almindelig, plat, hverdags; *s. m.* det Trivielle, det Forslidte; *pl. m.* -viaux.

Trivialement, *ad.* almindeligt, trivielt; hverdagsligt.

Trivialité, *f.* det Hverdagsagtige, det Trivielle, det Forslidte; *pl.* forslidte, almindeligt bekjendte Tanker el. Udtryk.

Troc, *m.* Bytte, Tusk; – pour –, [Bytte lige om lige.

Trocart el. trois-quarts, *m.* (Chir.) Instrument til at udtappe Blod el. Vand.

Trochaïque (ch udt k), *a.* (Poé.) trochæisk, sammensat af Trochæer; *s.m.* Vers, som fornemmelig bestaaer af Trochæer.

Trochanter (ch udt. k og r høres), *m.* (An.) Laarknokkel, som fastholder Musklerne, der dreie Laaret; Laardreier.

Trochanterien (ch udt. k), ne, *a.* (An.) henhørende til Laardreieren.

Trochantin (ch udt. k), *m.* (An.) den lille Laardreier.

Trochantinien (ch udt.k), ne, *a.* (An.) henhørende til den lille Laardreier.

Troche, *f.* (H.n.) Slags Topsnekke; *pl.* (Ch.) Gjødning af Vildtet om Vinteren.

Trochée (ch udt. efter Ac. k, men almindeligt: ch), *m.* (Poé.) Trochæus (Versefod bestaaende af en lang og en kort Stavelse).

Trochet, *m.* (Jard.) Klase af Blomster el. Frugter (*p.u.*); (Tonn.) Slags Arbeidsblok i et Bødkerværksted.

Trochier, *m.* (H. n.) Dyret i Topsnekken (troche).

Trochile, *m.* (Arch.) rendeformig Fordybning, Ornament paa Søilefoden.

Trochin, *m.* (An.) lille Knop el. Knude paa den øverste Deel af Skulderbladet.

Trochisque, *m.* (Pharm.) pulveriseret Lægemiddel i Form af en lille Kegle, Pastil.

Trochiter (r udt.), *m.* (An.) den største af de to Knuder paa Overdelen af Skulderbladet. [vægende Muskel.

Trochléateur, *m.* (An.) Øiets be-

Trochlée, *f.* (Ant.) trindseformig Fremragning paa Undersiden af Skulderbladet, hvori Albuebenet bevæger sig; Benet i Hestens Hase.

Trochure, *f.* (Ch.) Hjortetak, som deler sig i tre el. fire Spidser.

Troène, *m.* (Bot.) Ligufter.

Troglodyte, *m.* Hulebeboer; (H.n.) Slags Abe; Slags Spurv.

Trogne, *f.* pludskindet Ansigt; rouge –, – enluminée, Drukkenbolts Ansigt; *fa.*

Trognon, *m.* Kjernehuus; un – de chou, en Kaalstok; *pop.* un petit –, et smukt Barn.

Trogossitaire, *m.* (H. n.) Træbuk, Slags vingedækket Insect. [bille.

Trogossite, *m.* (H.n.) Korn-Snude-

Trogue, *f.* (Drap.) Trendegarn til meleerte Tøier.

Trois, *a. n. card.* tre; den Tredie (om Dato, Bogtitler, Fyrsterækker); Henri –, Henrik d. tredie; le – juin, den tredie Juni; *s.m.* Tallet tre; Tre i Kort; den Tredie i en Maaned; (Méd.) Staalpreen til Punctur; (Arith.) règle de –, Regula de tri; (Mus.) mesure à – huit, tre Ottendedeels Takt.

Troisième, *a.n.ord.* tredie; *s.* den Tredie; *m.* tredie Etage; Discipel af tredie Classe; *f.* tredie Classe.

Troisièmement, *ad.* for det Tredie.

Trois-mâts, *m.* (Mar.) tremastet Handelsskib.

Trois-quarte, *f.* (Serr.) grov, trekantet Fiil; *pl.* des trois-quartes.

Trois-quarts, *m.* (Serr.) grov, trekantet Fiil; (Chir.) Staalpreen til Punctur (trocart).

Trôler, *v.a.* slæbe overalt med sig; *v.n.* løbe omkring, vimse; *plais.*

Trolle, *f.* (Van.) Slags Fletning af Grene; (Bot.) Slags Ranunkel; Art Nyserod; (Ch.) aller à la –, løskoble Støverhunde (for at opspore Vildtet).

Troller, *v. a.* opføre et af Grene flettet Hegn el. Gjærde.

Trollon, *m.* Riese, Trold.

Trombe, *f.* Skypompe, Vandhvirvel; (Mar.) Luftklap, Ventil (ogs. trompe); (Mus.) Strengeinstrument, hvorpaa der spilles med en Slags Trommestik. [derkop.

Trombidion, *m.* (H. n.) Vandedderkop.

Tromblon, *m.* (Mar.) Muskedonner.

Trombone, *f.* (*m.* efter Ac. og N. Landais; *f.* efter Boiste) stor Trompet, Basun; *m.* Basunblæser.

Tromboniste, *m.* Basunblæser.

Trompe, *f.* Valdhorn, Jagthorn; Mundharpe (guimbarde); Elefantsnabel; Sugesnabel hos Fluer og andre Insecter; (H.n.) Krukfnekke; (An.) Høregang, som fører til Trommehulheden, det eustachiske Rør; (Arch.) fremspringende Hvælving, som udgaaer fra Muren og tjener til Støttepunkt; *fig.* publier une ch. à son de –, udbasune Noget, fortælle det for den hele Verden.

Trompe-l'œil, *m.* (Peint.) Maleri, hvis Grund skuffer Øiet ved sin Naturlighed; *pl.* des trompe-l'œil.

Tromper, *v.a.* bedrage, skuffe; *v.pr.* bedrage sig selv; tage feil; – la vigilance de q., skuffe Ens Aarvaagenhed; – la loi, eludere Loven; – l'attente de q., skuffe Ens Forventning; – son ennui, forjage sin Kjedsomhed, adsprede sig; – le temps, more sig, fordrive Tiden; *fa.* c'est ce qui vous trompe, deri tager De Feil; il se trompe dans son calcul, han forregner sig, han skuffer sig i sin Beregning; se – de route, tage feil af Veien; si je ne me trompe, hvis jeg ikke feiler.

Tromperie, *f.* Bedrageri, Svig.

Trompéter, *v.a.* gjøre bekjendt ved Trompetklang; indstevne En med Trompeter (*v.*); *fig.* udbasune, udsprede, forkynde vidt og bredt; *v. n.* skrige (om Ørnen). [muskel (buccinateur)

Trompéteur, *m.* (An.) Trompet-

Trompétiste, *m.* Trompetblæser (almindeligere: trompette).

Trompette, *f.* Trompet; sonner de la –, blæse paa Trompet; – écoutante, Hørerør; – parlante, Talerør (s. porte-voix); – harmonieuse, Basun; *fig.* – héroïque, episk Digtekunst; – sacrée, hellige Digtekunst; – de la ville, Byens Udbasuner el. Nyhedskræmmer; emboucher (entonner) la –, istemme den høie Tone (især om Digtere); déloger sans – (sans tambour ni –), begive sig bort ubemærkt, hemmeligt, uden at betale sin Gjæld; *prov.* à gens de village – de bois, som der raabes i Skoven, saa faaer man Svar; (H. n.) Krukfnekke (buccin); Slags bugbugfinned Fisk (fistularia); (Bot.) – blanche, Slags hvid Bladsvamp.

Trompette, *m.* Trompeter; il est bon cheval de –, il ne s'étonne pas du bruit, han lader sig ikke skræmme af Ord (*pop.*).

Trompeur, se, *s.* Bedrager, Bedragerske; *prov.* à –, – et demi, til at fange en Bedrager, fordres En, som er en halv Gang mere snu; *a.* bedragersk, skuffende; promesses –ses, skuffende Løfter.

Trompillon, *m.* (Arch.) lille fremspringende Hvælving (trompe); – de voute, rund Steen, hvormed en Hvælving begynder i en Nische.

Tronc, *m.* Stamme; Krop, Hoveddeel af et Legeme; Fattigblok; (Arch.) Søileskaft; (Blas.) Stammelinie, Stammehuus; il vaut mieux s'attacher au – qu'aux branches, det er bedre at holde sig til Stammen end til Grenene, til den Mægtigere end til den Svage; *fig.* og *prov.* voler le – des pauvres, gjøre sig utilladelig Fordeel paa de Fattiges Bekostning.

Tronche, *f.* Stykke utilhugget Bygningstømmer, Klods. [Amboltblok.

Tronchet, *m.* Huggeblok; (Orf.)

Tronchon, *m.* (H. n.) Sværdfisk, Saugfisk (espadon). [Stykke, Stump.

Tronçon, *m.* afskaaret, afhugget

Tronçonner, *v.a.* overskære el. overhugge i flere Stykker.

Trône, *m.* Throne; Høisæde; *fig.* Regjering, Kongemagt; monter sur le –, au –, bestige Thronen, tiltræde Regjeringen; *m. pl.* tredie Orden af det himmelske Hierarki. [Scepteret.

Trôner, *v.n.* beklæde Thronen, føre

Trônière, *f.* (Art.) Skydehul i Brystværnet paa et Batteri.

Tronqué, e, *p.* lemlæstet (om Statuer); *fig.* afkortet, afstumpet, forvansket (i slet Forst. om literaire Arbeider); (Géo.) cône –é, afstumpet Kegle; (Bot.) afstumpet, begrændset af en ret Linie (om en Plantespids).

Tronquer, *v. a.* afhugge et Stykke af Noget, afstumpe, lemlæste (om Statuer); *fig.* afkorte, forvanske (om Aandsarbeider).

Trop, *ad.* altfor, altfor meget; *s.m.* det Overflødige; cela n'est que – vrai, det er kun altfor sandt; il n'y a pas un mot de –, der er ikke et Ord for meget; vous n'êtes pas de –, De er ikke til Uleilighed; *fa.* par –,

i altfor høi Grad; il est par – insolent, han er altfor urimelig uforskammet; ce vin n'est pas – bon, denne Viin er ikke synderlig god; – peu, altfor lidt; – tôt, altfor tidligt; *prov.* chacun le sien, ce n'est pas trop, at Enhver beholder Sit, er ikke mere end billigt; – est –, eller rien de –, altfor Meget er usundt, Alt med Maade; qui – embrasse, mal étreint, den, som har for mange Jern i Ilden, brænder nogle. [Brug af et Ord.

Trope, *m.* (Rhét.) Trope, figurlig

Tropées, *f.pl.* (Mar.) hæftige Søvinde.

Trophée, *m.* Seirstegn, Trophæ; (*poé.*) Seir; (Peint) en Kunsts el. en Videnskabs Attributer; *fig.* faire – d'une ch., gjøre sig til af en Ting, hovere derover.

Trophosperme, *m.* (Bot.) Frøstol.

Tropique, *m.* Vendekreds; *a.* tropisk; année –, tropisk Aar, Tid, som forløber mellem Solens Ankomst to paa hinanden følgende Gange i samme Jevndøgnspunkt.

Tropiste, *m.* (Thé.) En, som tager Ordene i Nadveren figurligt.

Tropologie, *f.* (Rhét.) figurlig Stiil (*p.u.*); Afhandling om Sæderne.

Tropologique, *a.* (Rhét.) figurlig (*p. u.*). [i et altfor fyldt Kar.

Trop-plein, *m.* Det, som flyder over

Troquer, *v.a.* ombytte, tuske; *prov.* – son cheval borgne contre un aveugle, gjøre et slet Bytte.

Troquet, *m.* (Couvr.) Tagstol, Redskab til at arbeide i paa Taget.

Troqueur, se, *s.* Bytter, -ske.

Trot, *m.* Trav; *fig.* og *fa.* il les a menés grand –, han har kjørt dem dygtig i Vinden; mener une affaire au –, au grand – (hellere: grand train), affærdige en Sag meget hurtigt.

Trotiner, *v. n.* gaae hurtigt med smaa Skridt, trippe; trippe omkring; vimse; *fa.* [tour; *fa.*

Trottade, *f.* lille Ride- el. Kjøre-

Trotte, *f.* Stykke Vei; *pop.*

Trotte-chemin, *m.* (H. n.) Vipstjert, Græssmutte; *pl.* des trotte-chemin. [pende (om Muus: la gent –).

Trotte-menu, uforanderligt *a.* trip-

Trotter, *v. n.* trave; løbe meget omkring; il a -é toute la journée, han har travet om hele Dagen; *fig.* og *fa.* cette idée lui trotte dans (par) la tête, denne Idee løber ham bestandigen om i Hovedet; *prov.* on entendrait une souris –, det er saa tyst, at man kunde høre den mindste Lyd.

Trotterie, *f.* kort Tour, lille Løb.

Trotteur, se, *s.* Hest, som traver godt; En, som løber meget omkring; ce cheval est bon –, denne Hest er en Haandtraver.

Trottin, *m.* lille Dreng, som løber Ærinder (*pop. v.*); avoir dévotion à saint Trottin, løbe meget omkring under Paaskud at besøge Kirken (om Fruentimmer. *v.*). [et kort Trav.

Trottiner, *v.n.* trippe; (Man.) ride

Trottoir, *m.* Fortog; *fig.* og *fa.* être sur le –, være paa Veien til Lykke og Anseelse; cette affaire est sur le –, denne Sag tales der meget om; cette fille est sur le –, denne Pige er giftefærdig.

Trou, *m.* Hul; *fig.* usselt Huus, styg Rede; ce n'est qu'un vrai –, det er et rigtigt Hul, et stygt Opholdssted; *fig.* og *fa.* boire comme un –, drikke som en Svamp, il n'a rien vu que par le – d'une bouteille, han har ingensomhelst Erfaring; il le ferait mettre dans un –, dans un – de souris, han kunde gjerne jage ham i et Musehul; mettre la pièce à côté du –, anbringe et Middel paa urette Sted; boucher un –, betale en Deel af sin Gjæld; faire un – à la lune, løbe bort uden at betale sin Gjæld; *prov.* souris qui n'a qu'un – est bientôt prise, den, som kun forstaaer een Kunst, har ondt ved at slaae sig igjennem; autant de –s, autant de chevilles, han har altid en Undskyldning el. Udflugt paa rede Haand.

Troubadour, *m.* Troubadour, provençalsk Minnesanger.

Trouble, *m.* Uorden, Forvirring; Strid; Uenighed; Folkebevægelse, Gjæring; ængstelig Uro; mettre le – dans une famille, sætte Splid i en Familie; -s civiles, Borgerkrige; le – de l'âme, Sindsuro; le – de la voix, Stemmens Sittren.

Trouble, *f.* (Pê.) Slags Fiskegarn, Sænkegarn (truble).

Trouble, *a.* plumret, rørt; ikke klart, ikke reent; ikke tydeligt; graat, tykt, taaget; eau –, plumret Vand; le temps est –, Veiret er taaget;

avoir la vue –, voir –, ikke see tydeligt; ces lunettes sont –s, disse Briller ere ikke klare; *fig.* og *fa.* pêcher en eaux –s, fiske i rørte Vande, drage Fordeel af opstaaende Uroligheder.

Trouble-eau el. troubleau, *m.* (Pê.) pungdannet Fiskenet, fastgjort til et Tøndebaand. [*pl.* des trouble-fête.

Trouble-fête, *m.* Glædesforstyrrer;

Troubler, *v. a.* plumre, gjøre tyk, grumset; *fig.* forstyrre, forurolige, forvirre: hindre, afbryde; *v.pr.* plumres, blive tyk; blive forstyrret el. forvirret; fortale sig, forløbe sig; – le repos public, forstyrre den offentlige Rolighed; le vin lui a -é la tête, Vinen har gjort ham forstyrret el. fortumlet i Hovedet; – q. dans la jouissance de sa propriété, gjøre forstyrrende Indgreb i Ens Eiendomsbesiddelse; le temps se trouble, det bliver mørkt i Veiret; l'orateur s'est -é, Taleren er gaaet fra Texten; (Math.) raison -e, Proportion, hvis Forholdsled ere omsatte i en forkeert Orden.

Troué, e, *p.* hullet, fuld af Huller.

Trouée, *f.* Aabning gjennem en Skov el. et Hegn; Aabning anrettet i en fjendtlig Hær.

Trouelle, *f.* (Pê.) lille Stang, hvormed Masterne i Fiskenettet holdes aabne.

Trouer, *v. a.* bore Hul, gjennembore; *v.pr.* blive hullet.

Trouille, *f.* Bundfald af Raps, hvoraf Olien er udpresset; pains de –, Oliekager.

Trouillotte, *f.* (Pê.) lille Stang til at aabne Maskerne i Fiskenettet.

Trou-madame, *m.* Slags Kuglespil; *pl.* des trous-madame.

Troupe, *f.* Hob, Flok; Skare; Trop; Mandskab; *pl.* Tropper; – de comédiens, Skuespillerselskab, Skuespillertrop; – de voleurs, Røverbande; il marche en tête de sa –, han gaaer i Spidsen for sit Mandskab; aller en –, gaae samlede i stor Mængde; aller par –s, gaae hobeviis; il y a bien des –s (*pop.* de la troupe) dans la ville, der er mange Tropper i Byen; retirer ses –s, trække sine Tropper tilbage; *fig.* give efter.

Troupeau, *m.* Hjord; Hob; Mængde, – de moutons, Faarehjord; – d'oies, Gaasefiok; – de dindons, Flok Kalkuner (ogs. troupe d'oies, troupe de dindons; men: bande d'étourneaux, compagnie de perdreaux); *fig.* un – d'ignorants, en Hob Uvidende; le – de Jésus-Christ, Kirken, Menigheden.

Troupiale, *f.* (H.n.) Svenske, svensk Irisk (loriot). [Krigsstrabads.

*Troupier, *m.* Soldat, vant til

Trousse, *f.* Pakke, Byldt, Bundt; Sadelbundt; Knippe Fourage bag paa Hesten; Barbeerfoutteral; Feltskærers Bestik; Pilekogger (*v.*); *pl.* forh. Slags snævre Beenklæder, som bares af Pager; en –, *loc. ad.* bag paa Hesten (alm. en croupe); mettre q. en – derrière soi, lade En sidde bag op paa Hesten; aux –s de, *loc. pp.* i Hælene; être aux –s de q., være i Hælene paa En, forfølge En.

Troussé, e, *p.* opkiltet; indrettet; bien –, vel skabt; godt indrettet; un petit homme bien –, en lille, velskabt Mand; une petite maison bien –e, et lille, nydeligt indrettet Huus; un compliment bien –, en vel anbragt Compliment; cela est – à la diable, det er slet indrettet, slet dannet.

Trousseau, *m.* lille Knippe, Bundt; Udstyr; i første Betydn. kun i Udtr. un – de clés, et Knippe Nøgler; un – de flèches, et Bundt Pile; ... elle a un beau –, hun har et smukt Udstyr.

Trousse-barre, *m.* forreste el. bageste Stykke i en Flaade Brænde; *pl.* des trousse-barre.

Trousse-étriers, *m.* Stigbøillerem (s. s. porte-étriers).

Trousse-galant, *m. v.* nu: choléra-morbus; *pl.* des trousse-galants.

Trousse-pette (*Ac.* trousse-pète), *f.* lille Tøs; *pl.* des trousse-pette; *pop.*

Trousse-queue, *m.* (Sell.) Halerem; *pl.* des trousse-queue.

Troussequin, *m.* (Sell.) buet Stykke Træ, som danner Bagstykket af en Sadle.

Trousser, *v. a.* opkilte, opløfte, opskjørte, opgjorde, opbinde; *fig.* gjøre hurtig Ende paa; bortrive; *v. pr.* opkilte sig, tage sine Klæder op; – son manteau, løfte sin Kappe op; (Jard.) – un arbre, opbinde Grenene paa et Træ; (Cuis.) – une volaille, sætte et Stykke Fjærfræ op (for at sætte det paa Spedet); *fig.* – une affaire, afgjøre en Sag hurtigt; – bagage, reise pludselig bort, gjøre sig pludselig usyn-

lig; la fièvre l'a -é en trois jours, Feberen har revet ham bort i tre Dage; - q. en malle, slaffe En af Veien, hæfte En (*pop. v.*).

Trousse-traits, *m.* (Sell.) Halering; *pl.* des trousse-traits. [af en Kjole.

Troussis, *m.* Kjolelæg; Opsæstning

Troussoire, *f.* (Orf.) Tang hos Emailleurer (relève-moustache).

Trouvable, *a.* som kan findes.

Trouvaille, *f.* Hittegods; faire une -, hitte Noget.

Trouvé, e, *p.* fundet; enfant -, Hittebarn; expression -e, heldigt truffet Udtryk.

Trouver, *v. a.* finde, hitte; træffe; forefinde; opfinde; ansee for; *v. pr.* findes, finde sig; indfinde sig; befinde sig; aller - q., gaae hen at tale med En; - grâce aux (devant les) yeux de q., finde Yndest for Ens Dine; - son compte à qc., finde sin Regning i Noget; où avez-vous -é cela? hvorledes har De kunnet falde paa Sligt; - le temps long, finde Tiden lang, kjede sig; trouvez bon que je le fasse, tillad at jeg gjør det; - mauvais que, misbillige o. s. v.; - à, finde Middel el. Leilighed til; - à redire à, finde Noget at indvende imod el. at udsætte paa; - à qui parler, møde Modstand, finde en Mand for sig; - son maître, finde sin Mester; - q. en (sur) son chemin, hindres el. krydses af En i sine Planer; il croit avoir -é la pie au nid, han bilder sig ind at have gjort en vigtig Opdagelse (*plais.*); cela ne se trouve pas sous le pas d'un cheval, det findes ikke saa let, ikke paa Gaden; il se trouve que, det viser sig at, det befindes; je m'en trouve bien, det bekommer mig vel; comment vous êtes-vous -é de la promenade? hvorledes har De befundet Dem efter Spadseretouren; se - mal, faae ondt, befinde sig ilde; se - heureux, befinde sig lykkelig.

Trouvère el. trouveur, *m.* Minnesanger fra det nordlige Frankrig (det første Ord brugeligst).

Trouveur, *m.* (Astr.) lille Kikkert el. Glas i et Telescop, Søger; (Ch.) Sporhund, Støver.

Troyen, *m.* (H.n.) rødplettet Sommerfugl; (Agr.) Viindrue.

Troyen, ne, *s.* Trojaner, -inde; *a.* trojansk.

Truage, *m.* (Féo.) Baretold; *v.*

Truand, e, *a.* Landløber, -ske; Tigger, -ske; *pop. v.* (Tiss.) Væverstammel.

Truandaille, *f.* Tiggerpak; *pop. v.*

Truander, *v. n.* tigge; *v.*

Truanderie, *f.* Tiggerhaandværk; Landstrygeri; *v.*

Truau, *m.* Maal af omtr. halvanden Skjæppe; (Pê.) Fiskenet.

Truble el. trouble, *f.* (Pê.) pungdannet Fiskegarn paa en Stang.

Truc, *m.* Billardbord; *pop.* avoir le -, forstaae Maaden, hvorpaa Noget gjøres.

Trucheman el. truchement, *m.* Tolk; cela s'entend bien sans -, det forstaaer man uden Tolk, det forstaaes af sig selv. [*pop. v.*

Trucher, *v.n.* tigge af Dovenskab;

Trucheur, se, *s.* Tigger, -ske; *v.*

Truculent, e, *a.* grusom, brutal; *v.*

Truelle, *f.* Muurske; Sølv-Fiskeske; aimer la -, holde af at bygge.

Truellée, *f.* Muurskeefuld; saa meget Leer el. Kalk, som der kan ligge paa en Muurske.

Truellette, *f.* lille Muurske.

Truffard, *m.* Elsker af Trøfler; *p u.*

Truffe, *f.* Trøffel.

Truffer, *v. a.* fylde med Trøfler; *fig.* bedrage (*pop. v.*)

Trufferie, *f.* Bedrageri; *pop. v.*

Truffeur, se, *s.* Bedrager, -ske; *pop.*

Truffière, *f.* Sted, hvor der voxer Trøfler. [timmer.

Truie, *f.* So; *fig.* svinsk Fruen-

Truite, *f.* (H. n.) Forelle; - saumonée, Laxforelle. [relle.

Truité, e, *a.* rødplettet som en Fo-

Truitée, *f.* (H.n.) Porcelains-Snekke.

Truitelle, *f.* (H. n.) lille Forelle.

Truiton, *m.* (H. n.) ung Forelle.

Trulle, *f.* (Pê.) Slags Fiskenet.

Trullisation, *f.* (Arch.) Leers el. Kalks Udrapning med Muursteen.

Trullotte, *f.* (Pê.) Slags Kjedel el. Snare til Fiskefangst.

Trumeau, *m.* (Arch.) Muurpille mellem Vinduer; Speil til Muurpillen; (Bouch.) Oxebov. [skalot.

Trumpeau, *m.* (H. n.) Slags Ka-

Trupelu, e, *a.* oprømt, spøgefuld; *v.*

Trusion, *f.* mouvement de -, Be-

vægelse, hvorved Blodet drives fra Hjertet.

Trusquin, *m.* (Men.) Snedkerredskab til at afsætte parallele Linier.

Trutiler, *v. n* slaae el. synge som en Drossel.

Tsar, *m.* s. czar.

Tu, *pr. pers. conj.* du; bruges enten mellem nær Beslægtede og Fortrolige, eller undertiden af en Herre til sin Tjener, eller for at udtrykke Foragt; i andre Tilfælde bruges vous; *fa.* être à tu et à toi avec q., være Dus med En. [slagtes; *fa.*

Tuable, *a.* som er skikket til at

Tuage, *m.* Svineslagtning.

Tuant, e, *a.* trættende, møisommelig, besværlig; kjedelig, overhængende; *fa.*

Tu-autem, *m.* det væsentlige Punkt, Knuden, Vanskeligheden i en Sag; uden *pl.* [rør; - acoustique, Hørerør.

Tube, *m* Rør; - capillaire, Haar-

Tuberculaire, *m.* (Bot.) Vortesvamp.

Tubercule, *m.* (Bot.) Knude paa Roden el. andre Dele af en Plante; (Méd.) Blære el. Vorte paa Huden; - pulmonaire, Lungesvulst.

Tuberculeux, se, *a.* (Bot.) kornet (granuleux). [cisse; indisk Hyacinth.

Tubéreuse, *f.* (Bot.) Slags Nar-

Tubéreux, se, *a.* (Bot.) knollet; racine -se, knollet Rod.

Tubérosité, *f.* (An.) Beenknude; (Méd.) Knude, Svulst; (Bot.) Knol, Rodknude.

Tubicine, *m.* (Ant.) Trompeter.

Tubicole, *m.* (H. n.) Rør-Nereide, Slags Annelide. [*a.* rørkronet.

Tubiflore, *f.* (Bot.) rørkronet Blomst;

Tubipore, *m.* (H. n.) Rørkoral.

Tubiporite, *m.* (H. n.) forstenet Rørkoral.

Tubulaire, *m.* (H. n.) Tubularie, Plumasdyr, Slags Cellorm, som lever paa Vandplanter.

Tubulariée, *f.* (H.n.) Fjerbuskpolyp.

Tubulé, e, *a.* (Chi.) forsynet med et Rør; (Bot.) rørformig; (Ant.) draperie -e, Draperi, som falder i rørformige Folder.

Tubuleux, se, *a.* (Bot.) bestaaende af flere smaa rørformige Smaablomster.

Tubuliforme, *a.* rørformig. [koral.

Tubulithe, *f.* (H.n.) forstenet Rør-

Tubulure, *f.* (Chi.) Aabning paa et chemisk Kar, hvori et Rør kan indsættes.

Tucan, *m.* (H. n.) lille firføddet Dyr, som ligner Muldvarpen og lever i Australien.

Tudesque, *a.* gammeltydsk; *fig.* plump, brutal; *s.m.* det Gammeltydske.

Tudieu, *int.* Gudsdød!

Tue-chien, *m.* (Bot.) Hundedød, Tidløs, Rodkrone (colchique); *pl.* des tue-chiens.

Tue-loup, *m.* (Bot.) Ulve-Gifthætte; *pl.* des tue-loups.

Tue-mouche, *m.* (Bot.) Flue-Bladhat, Flue-Svamp; *fa.* Fluesmække; *pl.* des tue-mouches.

Tuer, *v. a.* dræbe, ombringe, slaae ihjel; slagte, fælde; *fig.* ødelægge, tilintetgjøre; udslukke, udslette; kjede, trætte; *v. pr.* dræbe sig selv; ødelægge sin Sundhed; anstrænge sig over sine Kræfter; - q. d'un coup d'épée, stikke En ihjel med en Kaarde; - le temps, dræbe el. fordrive Tiden; il me tue avec ses compliments, han trætter mig med sine Complimenter; cela tue l'effet du spectacle, det tilintetgjør Skuespillets Effect; il se tue à force de travail, han arbeider sig ihjel; il se tue à force de boire, han drikker sig ihjel; *fa.* se - le corps et l'âme, gjøre sig overordentlig Umage; la pièce nouvelle a eu un succès fou, on s'y tue, det nye Stykke gjør en uhyre Lykke, man stimler derhen; à tue-tête, *loc. ad.* crier à tue-tête, raabe af fuld Hals; disputer à tue-tête, disputere saa at man overdøver Alle.

Tuerie, *f.* Nederlag, Blodbad; Myrderi; Slagteri; Slagterhuus; *fa.* stor Trængsel el. Stimmel.

Tue-tête (à), *loc.ad.* s. tuer.

Tueur, *m.* Svineslagter; Slagsbroder; *fa.* c'est un - de gens, det er en Pralhals, en Skryder.

Tue-vent, *m.* Skjærm imod Vinden (brise-vent); *pl.* des tue-vent.

Tuf, *m.* (Minér.) Tufsteen; Tufjord; (Drap.) grovt Klæde til Overskærerbordet; *fig.* pour peu qu'on l'approfondisse, on rencontre le -, ved at tale noget længere med ham, opdager man snart hans Overfladiskhed.

Tufeau, *m.* s. tuf.

Tufier, ère, *a.* tuffsteensartet.
Tugue el. **Tuge**, *f.* (Mar.) Slags Skærmtag mod Sol og Vind paa Bagstavnen af et Skib. [Appretur.
Tuilage, *m.* (Drap.) Klædes sidste
Tuile, *f.* Tagsteen; (Drap.) Fyrretræ overtrukket med Mastix til at give Klæde Appretur; *fa.* être logé près des -s, boe høit oppe under Taget; *fig.* c'est une - qui lui est tombée sur la tête, det er et uventet Uheld, der er tilstødt ham; il ne trouverait pas de feu sur une -, der er Ingen, som vil laane ham det Allermindste.
Tuileau, *m.* Stykke af en sønderbrudt Tagsteen.
Tuiler, *v.a.* prøve en Frimurer idet han træder ind i Templet; (Drap.) give Klæde Appretur; *v. n.* begynde et Vers af Gudstjenesten førend Choret har begyndt sit.
Tuilerie, *f.* Teglbrænderi; *pl.* Tuilerierne, Kongeborgen i Paris.
Tuilette, *f.* lille Teglsteen; Leerplade.
Tuileur, *m.* den i Frimurer-Logen, som prøver de Indtrædende; ogs. *a.* frère tuileur.
Tuilier, *m.* Teglbrænder.
Tulipaire, *m.* (H.n.) Blomsterpolyp (findes i Vestindien). [Keglesnekke.
Tulipe, *f.* Tulipan; (H.n.) Slags
Tulipier, *m.* (Bot.) Tulipantræ (amerikansk Træ).
Tulipifère, *a.* (Bot.) som bærer Tulipanblomster.
Tulle, *m.* Tyl, Silke-Bobinet.
Tuméfaction, *f.* (Chir.) Svulst, Hævelse. [*v pr.* svulme op, hovne.
Tuméfier, *v.a.* foraarsage Svulst;
Tumescence, *f.* (Méd.) Svulst; Ophovnen. [mende, ophovnende.
Tumescent, e, *a.* (Méd.) svul-
Tumeur, *f.* (Méd.) Hævelse; Byld; (Jard.) Knast (loupe).
Tumulaire, *a.* henhørende til Graven; pierre -, Gravsteen.
Tumulte, *m.* Opløb, Tummel, Forvirring, Tumult; - populaire, Folkeopløb; en -, *loc. ad.* i forvirret Uorden, under Larm og Støi.
Tumultuaire, *a.* støiende, larmende, oprørsk, tumultuarisk.
Tumultuairement, *ad.* paa en tumultuarisk Maade, under Støi og Forvirring.
Tumultueusement, *ad.* paa en oprørsk, støiende Maade; med Støi og Forvirring.
Tumultueux, se, *a.* larmende, støiende; oprørsk; esprit -, hæftigt, oprørssindet Gemyt. [Gravhøi.
Tumulus (s udt.), *m.* (Ant.)
Tunga, *m.* (H n.) Sandloppe.
Tungstate, *m.* (Chi.) volframsurt Salt; Salt, hvis Basis er Tungsteensyre.
Tungstène, *m.* (H.n.) Tungsteen.
Tungstique, *a.* (Chi.) acide -, Tungsteensyre.
Tunicelle, *f.* lille hvid Livkjole, som visse catholske Klostergeistlige bære under deres sædvanlige Dragt.
Tunique, *f.* Tunika, Slags Underkjole hos de gamle Romere; Slags Fruentimmer-Klædning; Underkjole, Biskoppen bærer under Messehagelen; Diaconers og Underdiaconers Dalmatica el. Messeskjorte; Kongers Salvingsgevant ved Kroning; (Bot. og An.) Hud, Hinde. [Hinde.
Tuniqué, e, *a.* (Bot.) beklædt med
Tunisien, ne, *s.* Beboer af Tunis, Tuneser, -inde; *a.* tunesisk.
Tuorbe, *m.* s. théorbe.
Tuquet, *m.* (H. n.) Slags Ugle.
Turban, *m.* Turban, tyrkisk Hovedsmykke; prendre le -, gaae over til den muhamedanske Religion; (H. n.) Slags Snekke; (Bot.) Art Lilie; *pl. m.* stribede Bomuldstøier, hvoraf der forfærdiges Turbaner.
Turbatif, ive, *a.* forstyrrende; *p.u.*
Turbe, *f.* (Jur. anc.) kun i Udtr. enquête par -s, hobeviis Vidneforhør el. Undersøgelse af en Egns Skikke og Vedtægter.
Turbé, *m.* keiserligt tyrkisk Gravkapel ved Siden af en Moskee; en Sultanindes Grav.
Turbier, *m.* (Jur.anc.) Vidne, som afhørtes samtidigen med flere andre (s. turbe).
Turbinaire, *m.* (H. n.) Dyret i Hvirvelsnekken.
Turbine, *f.* Pulpitur i Kirken for visse Munke el. Bodfærdige, som ikke ønskede at sees; Pulpitur for Sangchoret el. Kirkens Musikantere.
Turbiné, e, *a.* hvirvelsnekkeformig spiraldannet; (Bot.) formet som en omvendt Kegle. [snekke, Vindeltrappe.
Turbinelle, *f.* (H n.) ægte Hvirvel-

Turbinélier, *m.* (H. n.) Dyret i den ægte Hvirvelsnekke.
Turbinite, *f.* (H. n.) forstenet, kegledannet el. spiralformigt Sneglehuus.
Turbith, *m.* (Bot.) Strand-Aster, Strand-Stjerneurt; – blanc el. séné des Provençaux, Slags Sennesbusk; – noir, Vortemælk, Ulvemælk; (Chi. anc.) – minéral, svovlsurt Qviksølv; – nitreux, salpetersurt Qviksølv.
Turbot, *m.* (H n.) Sletvar, Slette (Flynderart). [hvori koges Sletvarer.
Turbotière, *f.* (Cuis.) Casserol,
Turbotin, *m.* (H.n.) lille Sletvare.
Turbulemment, *ad.* paa en hæftig, støiende og fremfusende Maade; *p.u.*
Turbulence, *f.* Hæftighed, Fremfusenhed; støiende og larmende Karakteer. [fusende, støiende.
Turbulent, e, *a.* hæftig, frem-
Turc, *m.* det tyrkiske Sprog; den tyrkiske Sultan (ogs. le grand –); det tyrkiske Folk; (H.n.) Slags Træorm.
Turc, *m.* turque, *f.* Tyrk, Tyrkinde; *a.* tyrkisk; se faire –, gaae over til den muhamedanske Religion; être fort comme un –, være meget stærk; c'est un vrai –, det er et ubarmhjertigt Menneske; *prov.* traiter q. de – à More, behandle En med stor Strenghed, uden Skaansel; à la turque, *loc. ad.* paa tyrkisk; traiter q. à la –, behandle En ubarmhjertigt.
Turcie, *f.* Steendæmning.
Turcoin, *m.* spundet Kameelgarn.
Turcol, *m.* indisk Eremitbolig.
Turcolâtre, *m.* Tyrkeven; *p.u.*
Turcomane, *s.* Beundrer af Tyrkerne, af deres Regjeringsform o.s.v.; *p. u.*
Turcophile, *m.* Tyrkeven; *p. u.*
Turcopole, *m.* Søn født af en Tyrk og en Grækerinde, og bestemt til Krigstjenesten.
Turcopolier, *m.* General for Malteserordenens Rytteri.
Turelure el. turlure, *f.* Omqvæd paa en Sang; *fig.* og *fa.* c'est toujours la même –, det er altid den samme Vise, evig Et og det Samme.
Turgescence, *f.* (Méd.) Svulst foraarsaget ved Vædskernes hæftige Opbrusning, ved en hæftig Sindsbevægelse. [mende.
Turgescent, e, *a.* (Méd.) opsvul-
Turgide, *a.* oppustet, pludskjævet.
Turion, *m.* (Bot.) Rodskud (f. Ex. Asparges).
Turlupin, *m.* (Navn paa en Spøgefugl i den gamle franske Comedie) ussel, smagløs Vittighedsjæger.
Turlupinade, *f.* maadeligt Ordspil, søgt Vittighed.
Turlupiner, *v.n.* slaae om sig med søgte Vittigheder, med flau Skjemt; *v. a.* holde En til Bedste, gjøre En latterlig; *fa.* [(under Carl d. 6te).
Turlurette, *f.* Slags Tigger-Guitar
Turlut, *m.* (H.n) Art Lærke.
Turlutaine, *f.* Fuglepositiv; *p.u.*
Turluter, *v. n.* efterligne Fløitetoner; *p.u.*
Turnaire, *m.* Domherre, hvis Tour det var at udnævne til Præbender.
Turneps (s udt.), *m.* engelsk Roe el. Turnips. [Handling.
Turpitude, *f.* Skjændsel; skjændig
Turpot, *m.* (Mar.) fem til sex Fods Bjælke, hørende til Skibets Forstevn.
Turquerie, *f.* tyrkisk Maneer.
Turquet, *m.* lille tyrkisk Hund; Slags blaa Hvede. [urt (herniaria).
Turquette, *f.* (Bot.) Illecebre, Brok-
Turquie, *f.* Tyrkiet.
Turquin, *a. m.* bleu –, tyrkeblaa, mørkeblaa; *s. m.* (H. n.) brasiliansk Spurv.
Turquoise, *f.* (Minér.) Tyrkis (Ædelsteen); (Manu.) Tøi el. Stof, som efterligner det tyrkiske. [Skreppe.
Tussilage, *m.* (Bot.) Hestehov,
Tute, *f.* (Chi.) Slags Digle.
Tutélaire, *a.* beskyttende.
Tutelle, *f.* Værgemaal, Formynderskab; *fig.* Beskyttelse; – dative, Formynderskab, bestikket af Øvrigheden; être en –, staae under Værgemaal; être sous la – de q., staae under Ens Formynderskab; (Mar.) en Fyrstes el. Skytspatrons Vaaben udgraverede bag paa et Skib.
Tuteur, *m.* Formynder, Værge (s. tutrice); – ad hoc, Formynder i et vist Tilfælde; subrogé –, Formynder, som paaseer Børnenes Bedste ligeoverfor Forældrene; (Jard.) Støttepæl for et ungt Træ.
Tutie, *f.* Zinkoxyd.
Tution, *f.* Formynderskab; *v.*
Tutoiement el. tutoîment, *m.* Duten.
Tutoyer, *v.a.* sige Du til En, dute.

Tutoyeur, se, *s.* En, som gjerne siger Du.

Tutrice, *f.* Formynderske; s. tuteur.

Tuyau, *m.* Rør; Pennepose; huul Plantestilk; – dévoyé, Skorsteensrør, som ikke gaaer i den lige Retning; *fig.* parler dans le – de l'oreille, hviske el. tale sagte til En; ils sont comme des tuyaux d'orgue, de følge paa hinanden som Orgelpiberne (om Børn); – de mer, Tandskæl, Pibestilks Snekke; – d'orgue, Rørkoral; – trompette, Snirkelskæl.

Tuyère, *f.* (Forg.) Rør paa en Blæsebælg.

Tylome, *m.* (Chir.) Ligtorn.

Tylore, *f.* (Chir.) lille Svulst paa Øienlaagene.

Tympan, *m.* (An.) Trommehinden (tambour); (Impr.) Dækkel paa en Bogtrykkerpresse; (Arch.) triangelformigt Rum, som indsluttes af en Gavls tre Gesimser; Fylding indfattet af Huullister; (Hydr.) Vandhjul; (Mécan.) Trædehjul; (Horl.) Drevet i et Uhr.

Tympanie, *f.* Perle, som et rund foroven og flad forneden.

Tympanique, *a.* henhørende til Trommehuulheden.

Tympaniser, *v.a.* udskrige, nedrive offentligen; *p.u.*

Tympanite, *f.* (Méd.) Trommesyge, Underlivets Opsvulmen.

Tympanon, *m.* (Mus.) Hakkebræt, Instrument med Metalstrenge, hvorpaa der spilles med Trommestikker.

Tympe, *f.* (Forg.) tilhugget Steen foran en Smedie.

Type, *m.* Forbillede, Grundform; Mynster; Sindbillede; Symbol; sindbilledligt Præg paa en Mynt el. Medaille; (Impr.) støbt Bogstav, Skrifttegn; (Astr.) Afbildning; (Méd.) Orden, hvori en Sygdoms Symptomer udvikle sig.

Typhacée, *f.* (Bot.) Typhacee: Dunhammer; Vindsvinknop; Pandan.

Typhique, *a.* (Méd.) angaaende el. henhørende til Typhus-Feber.

Typhode, *a.* (Méd.) fièvre –, hidsig Feber, Typhus.

Typhomanie, *f.* (Méd.) Slags Vanvid, forenet med Sovesyge.

Typhon, *m.* Hvirvelvind, Kastevind; Skypumpe, Vandhose.

Typhus (s udt.), *m.* (Méd.) hidsig ondartet Feber, Typhus.

Typique, *a.* sindbilledlig, allegorisk.

Typographe, *m.* Bogtrykker.

Typographie, *f.* Bogtrykkerkunst.

Typographier, *v. a.* og *n.* trykke Bøger; *p.u.*

Typographique, *a.* typographisk, henhørende til Bogtrykkerkunsten.

Typographiquement, *ad.* efter Bogtrykkerkunstens Regler.

Typolithe, *f.* figureret Steen med Afbildninger af Planter el. Dyr.

Typolithographie, *f.* Kunst at overføre det Trykte paa en lithographisk Steen og derpaa tage Aftryk af samme.

Tyran, *m.* Tyran, Eneherſker; *fig.* l'usage est le – des langues, Brugen er Sprogenes Enevoldsherre.

Tyranneau, *m.* lille Tyran.

Tyrannicide, *m.* Mord begaaet paa en Tyran; Tyranmorder; *a.* angaaende en Tyrans Mord.

Tyrannie, *f.* en Usurpators, el. en grusom, uretfærdig Eneherskers Regjering; Tyrannie; Undertrykkelse, Voldsomhed; *fig.* uimodstaaelig Magt; la – des passions, Lidenskabernes Magt.

Tyrannique, *a.* tyrannisk.

Tyranniquement, *ad.* paa en tyrannisk Maade, som en Tyran.

Tyranniser, *v. a.* tyrannisere; regjere som en Tyran; behandle tyrannisk; beherske; plage, martre.

Tyriaméthyste, *f.* (H.n.) Purpuramethyst.

Tyriantin, *a.m.* purpurblaa.

Tyrien, ne, *s.* og *a.* Beboer af Tyrus.

Tyroïde, *a.* ostagtig.

Tyrolien, ne, *s.* Tyroler, Tyrolerinde; -ne, *s.f.* tyrolsk Melodi, Sang el. Dands; *a.* tyrolsk.

Tyromancie, *f.* Spaadom af Ost.

Tyromancien, ne, *s.* Forudsiger af Fremtiden ved Hjælp af Ost; *a.* angaaende Spaadom af Ost.

Tyromorphite, *f.* (Minér.) Slags Steen, som ligner et Stykke Ost.

Tyrrhénien, *m.* Navn paa de gamle Beboere af Toscana.

Tyrtéen, ne, *a.* chant –, Sang af Tyrtæus, Krigssang.

Tzar, *m.* s. czar.

Tzéiran, *m.* (H. n.) Slags Gazel.

U.

Uberté, *f.* Overflod; *v.*

Ubiquiste, *m.* Doctor i Theologi, som ikke hørte til noget særeget Col-

legium (v.); *fa.* En, som befinder sig vel allevegne.

Ubiquitaire, *s.* (Thé.) Tilhænger af en protestantisk Sect, der antog Jesu Christi menneskelige Naturs Allestedsnærværelse. [relse.

Ubiquité, *f.* (Thé.) Allestedsnærvæ-

Uhlan (udt. ulan), *m.* Uhlan, Landseneer i den østerrigske Armee.

Ukase, *m.* Ukas, en keiserlig russisk Forordning.

Ulcération, *f.* Bullenskab, Dannelse af en Byld; *fig* Forbittrelse.

Ulcère, *m.* Byld; – syriaque, (Chir.) Halsbetændelse (angine).

Ulcéré, e, *a. p.* og *a.* bullen, fuld af Saar; *fig.* naget, forbittret; cœur –, dybt saaret el. krænket Hjerte, fuldt af Nag; conscience –e, naget Samvittighed.

Ulcérer, *v. a.* foraarsage Saar el. Bullenskab; *fig.* forbittre, fremkalde Nag; *v.pr.* bulne, blive fuld af Saar.

Ulcéreux, se, *a.* (Chir.) bedækket af Saar, fuld af Saar el. Bylder.

Uléma (u udt. ou; skrives ogs. ouléma), *m.* tyrkisk Geistlig el. Lovkyndig; Samfund af tyrkiske Geistlige og Lovlærde. [sumpige Steder.

Uliginaire, *a.* (Bot.) voxende paa

Uligineux, se, *a.* sumpig, moradsig.

Ulite, *f.* (Chir.) Inflammation i Tandkjødet.

Ullement, *m.* Hylen, Klynken; *v.*

Uller, *v. n.* hyle, klynke; *v.*

Ulmacées, *f. pl.* (Bot.) Elmearter.

Ulmaire, *f.* (Bot.) Slags Potentil (reine des prés, spirée).

Ulmine, *f.* (Chi.) Ulmin, Plantestof uddraget af en Elmeart.

Ulna, *m.* (An.) Been, som gaaer fra Albuen til Haandledet.

Ulnaire, *a.* (An. og Bot.) armlang.

Ulophone, *f.* (Bot.) Slags giftig Harpix. [Aareladen.

Ulorrhagie, *f.* (Chir.) Tandkjødets

Ultérieur, e, *a.* beliggende hiinsides, hiinsidig (mods. citérieur); *fig.* senere, yderligere.

Ultérieurement, *ad.* foruden hvad der allerede er sagt el. gjort; ydermere, videre, siden, derefter.

Ultième, *a.* sidste; *inus.*

Ultimatum (um udt. om), *m.* sidste, ugjenkaldelige Betingelse el. Erklaring, Ultimatum; *pl.* des –.

Ultra, *m.* En, som gaaer til Yderlighed i politiske Meninger. [litiske Meninger.

Ultraïsme, *m.* Overdrivelse af po-

Ultramédiaire, *a.* (Jur.) lésion –, Forurettelse af mere end det Halve af den fastsatte Priis.

Ultramondain, e, *a.* (Phys.) hiinsides vor Verden.

Ultramontain, e, *a.* beliggende hiinsides Alperne; hyldende Grundsætninger i Pavedommets Aand; peintres –s, italienske Malere; *s.* En, som boer hiinsides Alperne; En, som taler Pavedommets Sag.

Ultramontanisme, *m.* Indbegreb af Grundsætninger i Pavedommets Aand.

Ultramontaniste, *m.* Tilhænger af Pavedommet.

Ultra-révolutionnaire, *s.* En, som gaaer til det Yderlige i sin revolutionaire Iver; altfor ivrig Revolutionsmand; ogs. *a.*; *pl.* ultra-révolutionnaires.

Ultra-royaliste, *s.* og *a.* Tilhænger af det rene Monarki; overdreven kongeligsindet; *pl.* des ultra-royalistes.

Ulve, *f.* (Bot.) Vandhinde, Søgræs el. Tang. [Steenurt.

Umbilic (u udt. o), *m.* (Bot.)

Umbilicaire, *f.* umbilical, *a.* s. ombilicaire, ombilical.

Umble (u udt. o), *m.* (H. n.) Laxforelle; umble-chevalier, det meest afholdte Slags af denne Fiskeart; kaldes ogs. ombre.

Umbon (u udt. o), *f.* det udvendige Middelpunkt af et Skjold.

Umbre (u udt. o), *m.* (H. n.) Slags Makrel; Leguan-Fürbeen.

Un, une, *a. n.* een, eet; *a.* en eneste; *a. ind.* en, et; *s m.* En, Et; Tallet En el. Et; donnez-m'en un, giv mig een; il m'en a donné d'une, han har narret mig; han har fortalt mig noget Usandt; la vérité est toujours une, Sandheden er altid den Samme; c'est tout un, det er ganske det Samme, det er ligemeget; l'un l'autre, hinanden; l'un et l'autre, begge; les uns les autres, hverandre; les uns et les autres, Alle somhelst, Alle uden Forskjel; vers une heure (ikke: sur les une heure), henimod Kl. 1; trois-un de suite, tre Ettal efter hinanden; *loc. ad.* un à un, Een for Een, Een ad Gangen; l'un

portant l'autre, l'une portant l'autre, l'un dans l'autre, den Ene med den Anden, den Ene mere, den Anden mindre. [det; enig.

Unanime, *a.* eenstemmig; eenssin-

Unanimement, *ad.* eenstemmigen.

Unanimité, *f.* Eenstemmighed; Enighed el. Overeensstemmelse i Anskuelser.

Unau, *m.* (H. n.) haleløst Dovendyr (aï).

Uncial (u udt. o), e, *a.* (Anc.) écriture -e, Skrift, som i det 5te og 6te Aarh. brugtes til Indskrifter (s. onciale). [kroget.

Unciforme (u udt. o), *a.* (An.)

Uncinaire (u udt. o), *m.* (H. n.) Slags Indvoldsorm.

Uncirostre (u udt. o), *a.* (H. n.) som har et krumt el. kroget Næb; *s.m.* krumnæbet Fugl. [Malle; *pl.* -maux.

Undécimal (u udt. o), *m.* (H. n.) Slags

Unguéal (udt. ongu-éal), e, *a.* (An.) henhørende til Neglen; phalange -e, Fingerledet, hvorpaa Neglen sidder; *pl. m.* -aux. [(An.) som har Negle.

Unguiculé (udt. ongu-ikulé), e, *a.*

Unguifère (udt. ongu-ifère), *a.* som har Negle.

Unguis (udt. ongu-ice), *m.* (An.) Taarebeen, et Næsebeen (os lacrymal); (Oc.) Samling af Materie mellem Hornhinden og Regnbuehinden, en Øiensygdom (s. ongle).

Uni, *m.* det Eensfarvede.

Uni, e, *p.* og *a.* forenet; enig; lige, jevn, glat; ligefrem, tarvelig, simpel; eensformig; ces deux personnes sont bien unies, disse to Personer ere meget enige; du fil -, jevnt spundet, glat Traad; chemin -, jevn Vei; homme tout -, ligefremt, beskedent Menneske; un style -, et jevnt, simpelt Sprog uden Prydelser; mener une vie -e, føre et regelmæssigt, eensformigt Liv; (Man.) ce cheval est -, denne Hest gaaer i et jevnt, regelmæssigt Galop; *ad* jevnt, glat; eens; à l'-, *loc.ad.* i lige Linie; mettre tout à l'-, bringe Alt i lige Flade (*v.*).

Unicapsulaire, *a.* (Bot.) eenkapslet.

Unicité, *f.* Egenskab at være ene i sit Slags.

Unicorne, *m.* (H. n.) Eenhjørning (licorne); - marin, Narval (narval vulgaire).

Unième, *a.n.ord.* een, første; bruges kun efter andre Talord: le vingt-unième, den een og tyvende o. s. v.

Unièmement, *ad.* bruges ligesom unième kun efter Talordene vingt, trente o.s.v.: vingt-unièmement, for det een og tyvende.

Uniflore, *a.* (Bot.) eenblomstret.

Uniforme, *a.* eensformig; ligedannet; regelmæssig; *s. m.* Uniform; quitter l'-, forlade Krigstjenesten.

Uniformément, *ad.* eensformigen, paa samme Maade, eens.

Uniformer, *v. a.* indrette eensformigt, klæde paa samme Maade.

Uniformiser, *v. a.* gjøre eensformig; *inus.*

Uniformité, *f.* Eensformighed; indbyrdes Lighed; l'- des opinions, Lighed i Meninger.

Unilabiée, *a. f.* (Bot.) eenlæbet.

Unilatéral, e, *a.* (Bot.) som kun har een Side; *pl.m.* -raux.

Uniloculaire, *a.* (Bot.) eenrummet.

Uniloque, *a.* (Th.) acte -, Act, hvori kun Een taler.

Unimane, *a.* (H.n.) eenhaandet.

Uniment, *ad.* eens, jevnt; paa een og samme Maade; ligefrem; tout -, ganske ligefrem.

Union, *f.* Forening; *fig.* god Forstaaelse, Enighed, Eendrægtighed; Ægteskab; (Peint.) Overeensstemmelse; (Man.) hele Hestens Bygning; (Géogr.) de forenede nordamerikanske Stater; il n'y a point d'-, der er ingen Enighed; esprit d'-, Freds- og Enigheds Aand; une - bien assortie, et lykkeligt Ægteskab, grundet paa indbyrdes Overeensstemmelse; ... *s. m.* (H. n.) Slags Musling. [Treenigheden.

Unioniste, *m.* Kjætter, som negtede

Unipersonnel, le, *a.* (Gr.) som kun har een Person, eenpersonlig.

Unipersonnellement, *ad.* (Gr.) paa en eenpersonlig (el. upersonlig) Maade; som eenpersonligt Verbum.

Unipétalé, e, *a.* (Bot.) eenbladet, bestaaende af et eneste Blomsterblad.

Unique, *a.* ene i sit Slags, eneste; uforlignelig, mageløs; besynderlig; fils -, eneste Søn; cela est -, det er ene i sit Slags; det er paafaldende; c'est une femme -, det er et udmærket, uforligneligt Fruentimmer; vous êtes -, De er mageløs, De er meerson;

(H.n.) coquilles -s (el. gauches), Snekker med Omvrid fra Høire til Venstre.

Uniquement, *ad.* udelukkende; fortrinsviis, fremfor Alt; il aime - la musique, han elsker Musik over alt Andet.

Unir, *v. a.* sammenføie; forene; jevne, glatte; *fig.* forene ved Slægtskab, Venskab el. paa anden Maade; *v. pr.* sammenføies, forenes, forbindes; gaae i Forbund sammen; - une chose à une autre, forene en Ting med en anden; unissez-vous à lui, foreen Dem med ham. [eet Kjøn.

Unisexé, e, *a.* (Bot.) som kun har

Unisexuel, le, *a.* (Bot.) eenkjønnet (unisexé). [eet Frø.

Unisperme, *a.* (Bot.) som kun har

Unisson, *m.* Samklang; *fig.* Overeensstemmelse; se mettre à l'- de tout le monde, rette sig efter Alle, ikke staae i Opposition til Nogen.

Unitaire, *m.* (Thé.) Unitarier, Socinianer, som kun antager een Person i Guddommen.

Unité, *f.* Eenhed.

Unitif, ve, *a.* (Thé.) forenende; kun i Udtr. vie -ive, aandeligt Liv, hvori Sjælen i mystisk Forstand taber sig i Guddommen.

Univalve, *a.* (Bot.) som kun aabner sig paa den ene Side (om Frøhuset); (H. n.) eenskallet; *s. m.* eenskallet Snekke. [alle dens Beboere.

Univers, *m.* hele Verden; Jorden;

Universaliser, *v. a.* gjøre almindelig; *v.pr.* blive almindelig.

Universalisme, *m.* Lære, som anseer den almene Villie for Rettesnoren i Alt.

Universaliste, *m.* Tilhænger af Universalismen; En, som troer paa den guddommelige Naades Almindelighed.

Universalité, *f.* Almindelighed; det Hele, Indbegreb af alle Gjenstande af samme Slags.

Universaux, *m. pl.* Rundskrivelser, hvormed Kongerne af Polen indkaldte Rigets Notabiliteter til Rigsdagen; s. universel.

Universel, *m.* (Log.) Egenskab, som alle Gjenstande af samme Slags have tilfælles; *pl.* universaux.

Universel, le, *a.* almindelig; almindelig antaget el. anerkjendt; eenstemmig; homme -, Menneske, som besidder udbredte Kundskaber i Alt; héritier -, Universalarving; obtenir l'approbation -le, erholde eenstemmigt Bifald.

Universellement, *ad.* almindeligen.

Universitaire, *a.* henhørende til et Universitet; *m.pl.* de ved Universitetet ansatte Embedsmænd.

Université, *f.* Universitet, Høiskole.

Univocation, *f.* en Benævnelses Anvendelighed paa Gjenstande af samme Classe.

Univoque, *a.* (Log.) fælles for flere Gjenstande (om Benævnelser); (Gr.) ligelydende, men forskjellig i Betydning; (Mus.) som har samme Navn; (Méd.) særegen for en enkelt Sygdom (om Symptomer).

Unone, *m.* (Bot.) Annonee, Plante af Magnoliernes Gruppe.

Unzaine (u udt. o), *f.* Baad til Salttransport paa Loire. [fra Java.

Upas (s udt.), *m.* (Bot.) Gifttræ

Urane, uranium, uranite, *m.* (Minér.) Uranmalm, Uranerts.

Uranie, *f.* (Myth.) Urania, Stjernevidenskabens Muse; (Ant.) græsk el. romersk Børneleg; (H.n.) Slags skælvinget Insect; *pl.* (Myth.) himmelske Nympher, som styre Himmelgloben.

Uranit, uranite, *m.* (Minér.) s. urane. [Beskrivelse af Stjernehimlen.

Uranographe, *m.* Forfatter til en

Uranographie, *f.* Beskrivelse af Stjernehimlen. [Himmelbeskrivelsen.

Uranographique, *a.* henhørende til

Uranologie, *f.* Lære om Stjernehimlen.

Uranomètre, *m.* (Astr.) Redskab til at maale Himmellegemernes Bevægelse.

Uranométrie, *f.* (Astr.) Kunst at udmaale Stjernerne og sammes Bevægelse. [til Stjernemaalerkunsten.

Uranométrique, *a.* (Astr.) henhørende

Uranoscope, *m.* (H.n.) Stjernekiger, Slags Fisk.

Uranus (s udt.), *m.* (Astr.) Uranus, Planet opdaget af Herschel.

Urate, *m.* (Chi.) urinsuurt Salt.

Urbain, e, *a.* henhørende til Staden (modſ. rural); -e, *s. f.* Slags Omnibus i Paris.

Urbanité, *f.* Høflighed, vedtagen i dannede Kredse; Fiinhed i Udtryk (fornemmelig om de gamle Romere). [rite.

Urcée, *f.* (H.n.) eenskallet Snekke, Ne-

Urcéole, *f.* (Bot.) Lavart, Bælg-kjærnelav.
Urcéolé, e, *a.* (Bot.) krukkeformig.
Urc, *m.* (H. n) Uroxe.
Urebec, *m.* (H. n.) Insect, som æder Træernes Knopper. [svamp.
Urède el. **Uredo**, *m.* (Bot.) Brand-
Urée, *f.* (Chi.) Urinstof.
Ureteau, *m.* (Mar.) Kabeltoug.
Urétéralgie, *f.* (Méd.) Smerte i Uringangen. [Nyrerne til Blæren.
Urétère, *m.* (An.) Uringangen fra
Urétéritis (s udt.), *f.* (Méd.) Betændelse i Uringangen (bedre: uréthritis, ogs. urétérite).
Uréthral, e, *a.* (An.) henhørende til Uringangen; *pl. m.* -thraux.
Uréthralgie, *f.* (Méd.) Smerte i Urinrøret. [rør.
Urèthre el. **urètre**, *m.* (An.) Urin-
Uréthrite, *f.* (Méd.) Betændelse i Urinrøret. [trækning i Urinrøret.
Uréthrospasme, *m.* (Méd.) Krampe-
Urétique, *a.* (Méd.) angaaende Urinveiene og Midlerne imod Sygdomme i samme. [Nødvendighed.
Urgence, *f.* tvingende, uopsættelig
Urgent, e, *a.* tvingende, uopsættelig; besoin -, uopsættelig Trang; nécessité -e, trængende Nødvendighed.
Urinaire, *a.* henhørende til Urinveiene, angaaende Urinen. [*pl.* -naux
Urinal, *m.* Uringlas; Urinkar;
Urinateur, *m.* Dykker, Perlefisker.
Urine, *f.* Urin; sédiment de l'urine, Bundfald i Urinen.
Uriner, *v.n.* lade Vandet, urinere.
Urineux, se, *a.* urinagtig.
Urique, *a.* (Méd.) acide -, Urinsyre, Blærestenssyre.
Urne, *f.* Urne, Askekrukke.
Urocède, *f.* (Méd.) Urinens Filtrering gjennem Urinkarrene.
Urodynie, *f.* (Méd.) Smerte ved at lade Vandet.
Uromancie, *f.* Kunst at kjende Sygdommene af Urinen; *inus.* [been.
Uronecte, *m.* (H. n.) Slags Fiir-
Uropodes, *m. pl.* (H. n.) Fuglefamilie henhørende til Svømmefuglene.
Uropriste, *m* (H. n.) Træhveps (porte-scie). [Urinflod (diabétès).
Urorrhagie el. **urorrhée**, *f.* (Méd.)
Urose, *f.* (Méd.) Sygdom i Urinveiene. [hund.
Ursin, *m.* (H.n.) Slags stor Sæl-
Urson, *m.* (H. n.) amerikansk Pindsviin. [ordenen.
Ursuline, *f.* Nonne af Ursuliner-
Urticaire, *f.* (Méd.) Neldefeber.
Urtication, *f.* (Méd.) Brændeneldecuur, Pidsken med Nelder for at tilveiebringe den naturlige Varme i Legemet.
Urticée, *f.* (Bot.) Neldeart.
Us (s udt.), *m.pl.* (Pal.) les - et coutumes, Skik og Brug.
Usage, *m.* Skik og Brug, Sædvane; Vedtægt; Brug, Nytte, Anvendelse; Øvelse i at bruge, Erfaring, Vane; Menneskekundskab, Levekundskab; à quel - cela est-il bon? hvortil kan det bruges? cela est d'un grand -, det kan bruges til mange Ting; faire - de qc., bruge, benytte Noget; mettre tout en - pour réussir, anvende alt muligt for at sætte Noget igjennem; cette expression n'est pas du bon -, dette Udtr. hører ikke til det dannede Sprog; avoir l'- d'une matière, være vel bevandret i en Materie; il est dans l'- de rentrer tard, han pleier at komme sildigt hjem; c'est un homme qui a peu d'-, det er en Mand, som kjender lidt til Verden, til Skik og Brug; il manque d'-, han er ikke vant til at omgaaes Mennesker, han har ingen Pli paa sig; (Jur.) avoir droit d'-, have Ret til at hugge i en Nabo-Skov, el. at benytte en nærliggende Græsgang; *pl.* Bønnebøger, Kirkebøger (v).
Usager, *m.* (Jur.) En, som er berettiget til at lade hugge i en Skov el. til at afbenytte en Græsgang.
Usance, *f.* vedtaget Skik (v.); (Com.) 30 Dages Frist ved Betaling af Vexler, Uso; payable à trois -s, som kan betales efter 3 Maaneders Frist; (E.F.) Afhugning af et tilkjøbt Stykke Skov.
Usant, e, *a.* (Prat.) bruges kun i Udtr. fille majeure -e et jouissante de ses droits, myndig forældreløs Pige, som har fri Raadighed over sin Formue uden Formynderskab.
Usé, e, *p.* og *a.* slidt, brugt; *fig.* forslidt; sløvet; følnet; afkræftet; habit -, slidt Kjole; terre -e, udpidsket, ufrugtbar Jord; pensée -e, forslidt Tanke; c'est un homme -, det er et af Sygdom afkræftet, el. af Udsvæ-

velser sløvet Menneske; une passion -e, en kølnet, afstumpet Lidenskab; avoir le goût -, have en ved for megen Nydelse sløvet Smag.

User el. bedre usé, *m.* ce drap est d'un bon -, dette Tøi er godt at slide paa; *fig.* cet homme est bon à l'-, jo mere man omgaaes dette Menneske, desto mere Behag finder man i hans Selskab.

User, *v. n.* bruge, benytte, betjene sig af, anvende; *v. a.* forbruge, opslide; afslibe ved Gnidning; *fig.* nedbryde, svække; *v.pr.* opslides; *fig.* nedbrydes, svækkes, tilintetgjøres; - de remèdes, bruge Lægemidler; - de prières, de menaces, anvende Bønner, Trudsler; - bien de qc., gjøre en god Brug af Noget; en - bien avec q., omgaaes godt med En; il faut savoir comment on en use dans ce pays, man maa vide, hvorledes man bærer sig ad i dette Land; man maa kjende dette Lands Skik og Brug; on use bien du bois dans cette maison, man forbruger meget Brænde i dette Huus; - ses ressources, opbruge sine Hjælpekilder; - sa jeunesse auprès de q., opslide sin Ungdom i Ens Tjeneste; on use ses yeux à force de lire, man svækker el. nedbryder sit Syn ved at læse Meget; les longues maladies usent les douleurs, langvarige Sygdomme afstumpe Smerterne.

Usine, *f.* Hammerværk, Glashytte, Smeltehytte.

Usité, e, *a.* brugelig, almindelig brugt; ce mot n'est guère -, dette Ord bruges ikke meget.

Usne, *m.* (Mar.) stert Toug til at fastholde Flaadebrande.

Usnée, *f.* (Bot.) Tallerkenlav.

Usquebac, *m.* Safransbrændeviin (ogs. escubac, scubac).

Ustensile, *m.* Redskab til Huusholdningsbrug, Kjøkkentøi; Reqvisiter, som hver Vært er pligtig til at levere Soldaten paa Marschen (i d. Betydn. kun i sing.); *pl.* Værktøi.

Ustensiller, *v. a.* forsyne med det nødvendige Huusgeraad, Kjøkkentøi, Værktøi; *p. u.*

Ustilago, *m.* (Méd.) Koldbrand, foraarsaget ved Nydelse af fordærvet Korn. [Forbrænding.

Ustion, *f.* (Chir.) Brænding; (Chi.) ved Hævd el. lang Brug.

Ustrine, *f.* (Ant.) Sted, hvor de Døde sædvanligviis opbrændtes.

Ustrinum, *m.* (Ant.) Sted, hvor Baalet stod, hvor de Døde brændtes; Karret, hvori Asken af de brændte Døde opbevaredes.

Ustulation, *f.* (Pharm.) Tørren over Ilden; Opvarmen el. Afbrænden af Viin.

Usucapion, *f.* (Dr.) Erhvervelse

Usuel, le, *a.* brugelig, sædvanlig; terme -, sædvanligt Udtryk; cela est -, det er det Sædvanlige.

Usuellement, *ad.* sædvanligen, almindeligviis.

Usufructuaire, *a.* (Dr.) som kun tilsteder Nytte og Brug af Noget.

Usufruit, *m.* (Dr.) Nytte og Brug af en Eiendom, som tilhører en Anden.

Usufruitier, ère, *s.* og *a.* En, som har Nytten og Brugen af en Andens Eiendom; réparations -ères, Reparationer, som falde Afbenytteren til Last.

Usuraire, *a.* aageragtig; intérêt -, Aagerrente. [en aageragtig Maade.

Usurairement, *ad.* med Aager, paa

Usure, *f.* Aager; Opslidning ved lang Brug (*fa.*); prêter à -, laane paa Aagerrente; exercer l'-, faire de l'-, drive Aager; *fig.* rendre, payer avec -, gjengjælde Godt el. Ondt rigeligen.

Usurer, *v. n.* aagre; *p. u.*

Usurier, ère, *s.* Aagerkarl, Aagerkvinde; En, som søger at berige sig ved Andres Trang.

Usurpant, e, *a.* anmassende sig Noget uretmæssigen.

Usurpateur, trice, *s.* Mand el. Kvinde, som bemægtiger sig Noget uretmæssigen; uretmæssig Besidder el. Besidderinde; Thronraner, Usurpator.

Usurpation, *f.* uretmæssig Besiddelsestagen; ulovlig Anmassolse, Ranen; uretmæssig Besiddelse.

Usurpé, e, *p.* og *a.* ranet; *fig.* ubegrundet; réputation -e, ubeføiet, ufortjent Anseelse.

Usurper, *v. a.* erhverve sig Noget uretmæssigen med Vold el. List; rane, anmasse sig, usurpere; *v. n.* gjøre Indgreb i; - un droit, anmasse sig en Rettighed; - l'estime, tilsnige sig Agtelse; vous usurpez sur mes droits, De gjør Indgreb i mine Rettigheder.

Ut (t udt.), *m.* Noden C, første Node i Tonestigen.

Utérin, e, *a.* født af samme Moder, men af en anden Fader; (An.) henhørende til Moderen el. Fosterleiet; ... frère –, Halvbroder paa mødrene Side; (Méd.) fureur –e, utæmmelig Lystfølelse hos Fruentimmeret (nymphomanie); ... *m. pl.* Halvsødskende paa mødrene Side; les –s et les consanguins, de Halvsødskende.

Utéromanie, *f.* s. s. nymphomanie.

Utérotome, *m.* (Chir.) Instrument til Keisersnittet.

Utérotomie, *f.* (Chir.) Keisersnittet (opération césarienne). [leie, Moderen.

Utérus (s udt.), *m.* (An.) Foster-

Utile, *a.* nyttig, tjenlig, fordeelagtig, gavnlig; si je puis vous être utile en (à) quelque chose, vous n'avez qu'à parler, hvis jeg kan være Dem til Nytte i Noget, har De kun at sige mig det; faire une ch. en temps –, gjøre en Ting til rette Tid; Jur.) jours –s, Retsdage; ordre –, Orden, hvorefter Creditorer, i Følge deres Gjældsfordrings Datum, erholde deres Tilgodehavende betalt af Debitors Bo; domaine –, forh. et Gods, hvoraf man hævede hele Fordelen, til Forskjel fra domaine directe, hvoraf man kun havde en Afgift el. som medførte en Overherre-Ret; ... *s.m.* det Nyttige. [nyttigen, fordeelagtigen.

Utilement, *ad.* paa en nyttig Maade,

Utilisation, *f.* nyttig Anvendelse, Afbenyttelse. [drage Nytte el. Fordeel af.

Utiliser, *v.a.* benytte, gjøre brugbar;

Utilitaire, *s.* philosophisk Sect, som vurderer Alt efter dets Almeennyttighed, Utilitarier; *a.* almeennyttig, gavnlig.

Utilité, *f.* Nytte, Gavn, Fordeel, Hjælp; cela n'est d'aucune –, det er til ingen Nytte; ce livre m'est d'une grande –, denne Bog er mig til stor Nytte el. Hjælp; *pl.* (Th.) smaa, ubetydelige Roller, Biroller.

Utinet, *m.* (Tonn.) langskaftet Træhammer, hvormed Bunden tilpasses i Viinfade; (Tiss.) Slags Skammel, hvorpaa Kniplepuden sættes.

Utopie, *f.* Utopia, indbildt Land el. Regjering, hvor Alt er paa det Bedste, Slaraffenland, Eldorado.

Utopiste, *m.* Mand, som drømmer om Tilstande, der ikke lade sig realisere.

Utraquiste, *m.* Protestant, som nyder Vinen og Brødet i Nadveren.

Utriculaire, *m.* Sækkepiber; *f.* (Bot.) Verbascarie (af Skrofulariinernes Gruppe). [(Bot.) Saftblære.

Utricule, *f.* lille Læderflaske, Sæk;

Uvage, *m.* (Suer.) Randen af Raffineerkummen.

Uvaure, *m.* (H.n.) Slags Søkalv.

Uve, *f.* Blyhvidtsalve.

Uvée, *f.* (An.) Druehinden i Øiet.

Uvette, *f.* (Bot.) Bær af en Polygonee, Søbrue.

Uviféra, *f.* (Bot.) Annonee.

Uvulaire, *a.* (An.) henhørende til Drøbelen; *s. f.* (Bot.) Slags Lilie.

Uvule, *f.* (An.) Drøbelen (luette).

Uvulite, *f.* (Méd.) Inflammation i Drøbelen.

Uzifure, *m.* (Chi.) kunstigt Zinnober.

V.

Va (*impér.* af aller), *int.* lad gaae! lad saa være! velan! jeg vil det nok! o! det kan Du troe! *fa.* ... *s.m.* første Indsats i Spil; sept et le va, quinze et le va, syv Gange, femten Gange Indsatsen fordoblet.

Vacance, *f.* Tid, hvori et Embede er ubesat, Vacance; jour de –, Fridag, Feriedag; *pl.* Ferier, Skoleferier; Retsferier.

Vacant, e, *a*, ledig, tom; *fig.* ubesat, vacant; chambre –e, ledigt Værelse; charge –e, ubesat Embede; succession –e, Arvelod uden Arving.

Vacarme, *m.* stor Støi, Larm, Klammeri, Slagsmaal; faire du –, holde dygtigt Huus, larme og skjænde.

Vacation, *f.* Haandtering (v.); Sagkyndiges Møde ved en Forretning, Besørgelse af samme; *pl.* Honorar, Gebyhr, Salarium; Retsferie; le temps des –s, Ferietiden, i hvilken Retsmøderne ophøre; la chambre des –s, Feriekammer, hvor Forretninger besørges i Ferietiden.

Vaccin, *m.* Koppematerie; *a. m.* virus –, Materie af Kokopper el. af en vaccineret Person.

Vaccinable, *a.* som kan vaccineres.

Vaccinal, e, *a.* angaaende Koppeindpodningen; *pl.m.* –naux.

Vaccinateur, *s.* og *a.m.* Læge, som vaccinerer (médecin –).

Vaccination, *f.* Indpodning af Kokopper; Vaccinering. [af samme.
Vaccine, *f.* Kokoppe; Indpodning
Vaccinelle, *f.* (Méd.) uægte Kokoppe. [vaccinere.
Vacciner, *v. a.* indpode Kokopper,
Vacciniée, *f.* (Bot.) Blaabærart, Bølle.
Vaccinique, *a.* (Méd.) henhørende til Kokopper; virus –, Kokoppematerie.
Vaccinoïde, *f.* (Méd.) uægte Kokoppe.
Vache, *f.* Ko; garvet Kohud; Læder-Bedækning paa en Reisevogn; *pl.* Saltdynger; (Impr.) Red, hvormed Overdelen af Pressen sættes i Bevægelse; – à lait, Malkeko; *fig.* Person el. Ting, hvoraf man drager stor Fordeel; poil de –, Kohaar; røde Haar; – biche, Bøffelko; – marine, Søko; – en suif et à grain, garvet Kohud af fineste Slags til Seletøi; petite –, tynd, fiin Kohud; *fig.* c'est une (vraie el. grosse) –, det er en tyk og feed Kone; elle devient –, hun lægger sig stærkt ud; *prov.* manger de la – enragée, udstaae megen Nød og Kummer; il parle français comme une – espagnole, han taler meget slet Fransk; il n'est rien tel que le plancher des –s, det er sikkrere at reise til Lands end til Søes; bonhomme garde ta –, see til, at man ikke narrer Dig; le diable est aux –s, Fanden er løs, der er en frygtelig Larm; il a pris la – et le veau, han har giftet et besvangret Fruentimmer; (Man.) ruer en –, slaae ud med Forbenene. [terske.
Vacher, ère, *s.* Kovogter, Kovog-
Vacherie, *f.* Kostald; Malkeplads.
Vachette, *f.* lille Ko; lille, tynd Kohud; Læder-Støvlet, som bruges af Skiferstеensbrydere. [Ko; *p. u.*
Vachin, *m.* garvet Hud af en ung
Vacillant, e, *a.* vaklende; sittrende; *fig.* ubestemt, raadvild; il a la main –e, han har en usikker, sittrende Haand; esprit –, raadvildt Sind.
Vacillation, *f.* Vaklen; Slingren; *fig.* Ubestemthed, Usikkerhed, Raadvildhed.
Vaciller, *v. n.* vakle; sittre; *fig.* være ubestemt, raadvild; la main lui a –é, hans Haand har sittret, rystet; la lumière vacille, Lyset svæver; – dans ses réponses, give vaklende Svar; il vacille toujours, han er altid raadvild. [Raadvildhed, Ubestemthed.
Vacillité, *f.* vaklende Karakteer;
Vacos (s udt.), *m.* (H. n.) Slags Myre fra Ceylon.
Vacuisme, *m.* (Phys.) Lære om det tomme Rum i Naturen.
Vacuiste, *m.* (Phys.) En, som antager et tomt Rum i Naturen.
Vacuité, *f.* (Méd. og Phys.) Tomhed; tomt Rum; *p. u.*
Vacuole, *f.* (An.) lille tomt Rum.
Vade, *f.* første Indsats i Spil; *fig.* og *fa.* Enhvers Fordeel i Handel i Forhold til Pengene, han har indskudt; chacun y est pour sa –, Enhver har sin Fordeel af Sagen, Enhver vover deri sin Part for egen Regning.
Vade-in-pace (e udt. é), *m.* Fængsel for Munke; *pl.* des vade-in-pace.
Vadel, *m.* (Mar.) Skaft til Tjærekosten (guipon).
Va-de-la-gueule, *s.* Fraadser; *pl.* des va-de-la-gueule; *pop.*
Vade-manque, *f.* (Banq.) Formindskelse i en Kasses Capital.
Vade-mecum (e udt. é, og um udt. om), *m.* Ting, som man bærer almindeligen med sig; Lommebog (ogs. veni-mecum); *pl.* des vade-mecum. [faubert.
Vadrouille, *f.* (Mar.) Svabert; s.
Va-et-vient, *m.* (Méc.) Løber, som bevæger sig frem og tilbage paa en Maskine; lille Trækkebro, hvormed der sættes over en Flod; (Mar.) Toug til at hale en Pram frem og tilbage fra Land til et oplagt Skib; *pl.* des va-et-vient.
Vagabond, e, *a.* omvankende, omflakkende; *fig.* forvirret, forskruet, udsvævende; *m.* Dagdriver, Landstryger, Landløber; –e, *f.* Landløberske; *pl. f.* (H. n.) vagabondes, Edderkopper, som ikke spinde, men kunne opholde sig allevegne
Vagabondage, *m.* omflakkende, omstreifende Levnet; Løsgængeri.
Vagabonder, *v. n.* streife omkring, drive omkring, flakke om; *pop.*
Vagant, e, *a.* omvankende hid og did; *m.* (Mar.) Strandtyv.
Vagin, *m.* (An.) Moderskede, Canal, som fører til Moderen.
Vaginal, e, *a.* (An.) henhørende til Moderskeden; *pl. m.* –naux.
Vaginant, e, *a.* (Bot.) skedeformig.
Vaginicole, *m.* og *a.* (H. n.) Celleorm, som boer i skedeformige Huller.

Vaginiforme, *a.* skedeformig.
Vaginite, *f.* (Méd.) Inflammation i Moderskeden.
Vagir, *v.n.* skrige som smaa Børn.
Vagissement, *m.* nyfødte Børns Skrig.
Vague, *f.* Bølge; rompre la –, gjennemskære Bølgen; *s.m.* det Tomme, det Ubestemte; det tomme Rum i Luften; se perdre dans le –, tabe sig i langt Raisonnement, snakke vidt og bredt, uden at komme til noget Resultat.
Vague, *a.* ubegrændset; *fig.* ubestemt, tom, svævende; terres vaines et vagues, udyrkede Jorder, som Intet indbringe; douleur –, Smerte, som farer fra et Sted til et andet; promesses -s, tomme Løfter; couleur –, luftig Farve. [Maade.
Vaguement, *ad.* paa en ubestemt
Vaguemestre, *m.* Vognmester ved en Armee. [omkring.
Vaguer, *v.n.* streife omkring, vanke
Vagues, *f. pl.* (Bras.) lang tregrenet Stang, hvormed Øllet røres om i Bryggerkarret (brassoir).
Vaguesse, *f.* (Peint.) det Luftige, den lette, sarte Farvetone. [f. vachette.
Vaguettes, *f. pl.* Slags Støvlet;
Vahette, *f.* (Jard.) Slags Sommerpære.
Vaigrage, *m.* (Mar.) Foering, hele den indvendige Skibsbeklædning.
Vaigre, *m.* (Mar.) Bæger, Foeringsplanke, indvendig Beklædningsplanke.
Vaigrer, *v. a.* (Mar.) beklæde et Skib indvendigt med Planker, foere samme. [Tapperhed.
Vaillamment, *ad.* tappert, med
Vaillance, *f.* Tapperhed (i ophøiet Stiil).
Vaillant, *m.* Eiendom, Formue; voilà tout mon –, det er Alt, hvad jeg eier; *a.* n'avoir pas un sou –, eie ikke en Skilling; *ad.* i rede Penge; il a tant vaillant, han eier saa og saa meget i rede Penge; *fa.*
Vaillant, e, *a.* tapper, kjæk, modig.
Vaillantise, *f.* Heltedaad; *v. iron.*
Vaille que vaille, *loc. ad.* hvad det end kan være værd; paa Slumpelykke (tout coup vaille).
Vain, e, *a.* tom, unyttig, intetsigende; forfængelig, indbildsk; faire de vains efforts, gjøre unyttige, frugtesløse Anstrengelser; espérance –e, tomt, forfængeligt Haab; vaine gloire, tom, forfængelig Hæder; taabelig, indbildsk Stolthed; c'est un homme –, det er et forfængeligt, indbildsk Menneske, vaine pâture, afmeiet Mark; Overdrev, hvor alle en Communes Beboere kunne lade deres Creature græsse; terres -es et vagues, udyrkede, golde Jorder; temps –, mørkt, lummervarmt Veir (*v.* nu: temps vague et incertain); (Man.) cheval –, altfor hidsig Hest, som derfor snart udmattes; *loc. ad.* en –, forgjæves, unyttigt; forfængeligen; prendre le nom de Dieu en vain, tage Guds Navn forfængeligen.
Vaincre, *v. a.* seire over; beseire, undertvinge, overvinde; overgaae; bøie, overtale; *v.n.* seire, vinde; *v.pr.* overvinde sig selv; betvinge sig; – ses rivaux, seire over sine Medbeilere; – q. en générosité, overgaae En i Ædelmodighed; – sa colère, tæmme sin Vrede; – q. par ses discours, bøie el. overtale En ved sine Forestillinger; se – soi-même, tæmme sine Lidenskaber, overvinde sig selv; se laisser – à la pitié, lade sig bevæge af Medlidenhed; se laisser – à des raisons, lade sig bevæge ved Grunde, lade sig overbevise.
Vaincu, e, *p.* og *a.* beseiret, overvunden; *s. m.* den Overvundne.
Vainement, *ad.* forgjæves, uden Nytte. [af Vildtet.
Vaines, *f.pl.* (Ch.) lette Excrementer
Vainqueur, *m.* Seierherre, Overvinder; *a.* seirende; uimodstaaelig; triumpherende; des charmes -s, uimodstaaelige Yndigheder; un air –, en hoverende, triumferende Tone (*iron.*).
Vair, *m.* Slags Graaværk (*v.*); (Blas.) vexelviis Sammensætning af Sølvhvidt og Lazurblaat i Vaaben.
Vairé, *m.* (Bot.) tyndt Søgræs paa Østersklipper.
Vairé, e, *a.* (Blas.) prydet med en vexelviis Sammensætning af Sølv og Lazur-Baand. [ling.
Vairon, *m.* (H.n.) lille Fisk; Grund-
Vairon, *a. m.* glasøiet.
Vaisseau, *m.* Kar (hellere: vase); Skib; (Arch.) det Indvendige af en Kirke el. en stor Bygning; (Bot.) Plantekar; (An.) Kar i Legemet (Alt, hvori der indeholdes et Fluidum); – – de guerre, Orlogsskib; – à trois

ponts, Tredækker; – de ligne, Linieskib; – battant, Skib, som længe fører sit Batterie; – pavillon, Flagskib; – rasé, Blokskib; – fin, skarp Seiler; – de transport, Transportskib; – de charge, Lastskib; – marchand, Handelsskib; – négrier, Skib, som driver Slavehandel; – en caque, Skib, som gaaer paa Fiskefangst ved Nyfoundland; – d'un grand tirant d'eau, Skib, som stikker meget dybt; – de haut bord, stort Skib; – haut mâté, Skib med en høi Reisning; – en huche, Skib, som ligger høit, som har høit Agterskib; – fort d'échantillon, Skib, som er stærkt i Tømmeret; – cassé, kjølbrudt Skib; – qui se comporte mal à la mer, slet Søskib; – qui franchit bien la lame, Skib, som vager godt paa Søerne; – engourdi, Skib, som vager slet; – canard, Skib, som buser; – rouleur, Skib, som slingrer; – qui fatigue, qui tourmente, Skib, som arbeider meget; – qui a le côté fort, Skib, som er stivt;... *fig.* conduire bien le – de l'état, føre godt Roret, regjere godt; (An.) –x sanguins, Blodkar; (Bot.) –x capillaires, de fineste Plantekar; (Man.) – à fouler, Valkekar.

Vaisselée, *f.* (Manu.) det Tøi, der paa eengang indeholdes i Valkekarret.

Vaisselet, *m.* lille Skib, lille Kar.

Vaisselle, *f.* Bordtøi, Fade, Tallerkener o.desl; – montée, loddet Bordtøi; – plate, uloddet Bordtøi: Sølvtøi, Sølvfade, Sølvtallerkener o. s. v.

Val, *m.* Dal (bruges kun i Sammensætning af visse Egennavne: Val-de-Grâce); *pl.* vaux (kun i Udtr. par monts et par vaux, over Bjerg og Dal; og i visse Stednavne).

Valable, *a.* gyldig; antagelig; cette excuse n'est pas –, denne Undskyldning gjælder ikke.

Valablement, *ad.* gyldigen, tilbørligen, antageligen.

Valachie, *f.* Valakiet.

Valance, *f.* (Bot.) Krap.

Valant, *a. m.* gjældende, som er i behørig Form; *p. u.*

Valaque, *s.* og *a.* Indvaaner i Valakiet, Valak; valakisk.

*Valenciennes, *f. pl.* Kniplinger, forfærdigede i Valenciennes.

Valériane, *f.* (Bot.) Baldrian.

Valet, *m.* Tjener, Karl, Opvarter; Vægtsnor bag paa en Dør til at lukke samme; Stang paa et Natbordsspeil; – de chambre, Kammertjener; – de pied, Lakai; – d'écurie, Staldknegt; – de basse-cour, Huusgaardskarl; – de place, Leietjener; maître –, Overtjener; – à débotter, Støvleknegt; *fig.* ame de –, slavisk, krybende Sind; se conduire en –, faire le bas –, opføre sig krybende; (Art.) – d'artillerie, Stykknegt; (Chir.) – à patin, Slags Tang; (Jeu) Knegt, Bonde i Kort; – de carreau, Ruderknegt; Person, som ingen Agtelse fortjener; (Men.) Redskab til at fastholde et Stykke Træ, mens det bearbeides; (Horl.) Staalstift gjennem Hjulet, der bevæger Viserne; (Artif.) Knaldstok; (Mar.) – de canon, Forladning; ... *fa* cet homme fait le bon –, denne Mand er altid forekommende; *prov.* les bons maîtres font les bons –s, de, som behandle deres Folk godt, ere de bedst betjente; tel maître, tel –, som Herren er, saa er Tjeneren; il est comme le – du diable, il fait plus qu'on ne lui demande, hans Iver gaaer saa vidt, at han gjør endogsaa mere end hvad der forlanges.

Valetage, *m.* Opvartning af Tjenere; *v.* [samtlige Tjenere, Tjenerpak.

Valetaille, *f.* Slæng af Tjenere,

Valet-à-patin, *m.* (Chir.) Slags Tang, Instrument, hvormed Blodkarrene forbandtes efter en Amputation; *pl.* des valets-à-patin; *v.*

Valeter, *v. n.* opvarte paa en krybende Maade, krybe om En; gjøre mange møisommelige Skridt for at erholde Noget; *fa. v.*

Valeton, *m.* lille Opvarter; *p. u.*

Valétudinaire, *a.* sygelig, skrantende; *s.* Skrantning. [bred; *p.u.*

Valétudinité, *f.* skrantende Hel-

Valeur, *f.* Tapperhed, Mod, Kjækhed; Værdi; et Udtryks rette Betydning; (Mus.) en Nodes Varighed; (Com. og Banq.) Valuta; il a de la –, han besidder Tapperhed; cela a beaucoup perdu de sa –, det har tabt meget af sin Værdi; des papiers de nulle –, Documenter uden Værdi; cette marchandise est en –, denne Vare betales godt; les blés sont en –, Kornet staaer i høi Priis; atta-

cher de la - à qc., tillægge Noget Værdi, sætte Priis derpaa; donner de la - à ce qu'on dit, give sine Ord Betydning, Eftertryk; la - d'une expression, et Udtryks rette Betydning; il n'a pas bu la - d'un verre de vin, han har ikke drukket saa meget som et Glas Viin; nous avons fait la - de deux lieues, vi have tilbagelagt saa meget som to Miil; valeur reçue comptant, Valuta annammet i rede Penge. [Mod og Tapperhed.

Valeureusement, *ad.* tappert, med

Valeureux, se, *a.* tapper, behjertet, modig, kjæk, uforsagt.

Validation, *f.* (Prat.) Anerkjendelse af et Documents Gyldighed; Bekræftelse af en Regning; - de mariage, Erklærelse af et Ægteskabs Gyldighed.

Valide, *a.* gyldig; stærk, kraftig, sund og frisk; cet acte n'est pas -, dette Actstykke er ikke gyldigt; mendiants -s, stærke og sunde Tiggere; *s.* sundt, stærkt Menneske (i Modsætn. til infirme).

Validement, *ad.* gyldigen.

Valider, *v. a.* (Pal.) gjøre gyldig, erklære gyldig.

Validité, *f.* Gyldighed. [pibe.

Valinga, *m.* Slags russisk Sække-

Valise, *f.* Vadsæk.

Valisnère el. valisnérie, *f.* (Bot.) Krebsklo, Valisnere.

Vallaire, *a.* (Ant.) Krone, som hos Romerne gaves den, der først gjennembrød de fjendtlige Forskandsninger.

Vallécule, *f.* lille, snæver Dal; *p.u.*

Vallée, *f.* Dal; la -, Vildthalle i Paris; la - des larmes, Jammerdalen, Jorden; *prov.* il n'y a point de montagne sans -, det gaaer ikke altid opad i denne Verden; nous ne nous verrons qu'à la - de Josaphat, vi see hinanden ikke mere igjen her, vi sees først igjen i den anden Verden.

Vallon, *m.* lille Dal; *poé.* le sacré -, Musernes Dal.

Valoir, *v. n.* gjælde, være værd; *v.a.* forskaffe; il vaut mieux se taire que de parler mal à propos, det er bedre at tie end at tale til urette Tid; faire - une ch., gjøre en Ting indbringende, drage al mulig Fordeel af den; fremhæve sammes Vigtighed; cet acteur sait bien faire - son rôle, denne Skuespiller forstaaer godt at give sin Rolle Betydning; faire - son argent, gjøre sine Penge indbringende; faire - sa marchandise, rose sine Varer; se faire -, haandhæve sine Rettigheder, sin Værdighed; prale; *prov.* un homme ne vaut que ce qu'il se fait -, en Mand agtes ikke mere end han forstaaer at gjøre sig gjældende; cela ne vaut rien, det duer ikke; det lover intet godt; il ne vaut rien, der er Intet ved ham, det er et farligt el. et slet Menneske; il n'a rien qui vaille, han har Intet, der duer; cette ch. vaut de l'argent, denne Ting er mange Penge værd; *prov.* c'est un homme qui vaut son pesant d'or, den Mand er Guld værd; chacun vaut son prix, man skal Ingen foragte, Enhver har sit Værd; un tiens vaut mieux que deux tu l'auras, en Fugl i Haanden er bedre end to paa Taget; un bon averti en vaut deux, et godt Raad er Penge værd; cela vaut fait, det er saa godt som gjort; cette action ne lui a valu que de la honte, denne Handling har kun paadraget ham Skam; à - sur, (Com.) til Afdrag paa hvad der skyldes. [melodi.

Valse el. walse, *f.* Vals; Valse-

Valser, *v.n.* valse. [dame.

Valseur, se, *s.* Valsecavaleer, Valse-

Valuable, *a.* af nogen Værdi; *inus.*

Value, *f.* (Prat.) bruges kun i Udtr. la plus -, det, en Ting overstiger i Værdi dens Kjøbesum el. Vurdering.

Valve, *f.* Muslingskal; univalve, eenskallet; bivalve, toskallet; multivalve, mangeskallet. [klappet.

Valvulaire, *a.* (Bot.) klappet, mange-

Valvule, *f.* (An.) Hjerteklap; Hinde, som hindrer Blodets Tilbageløb.

Valvulite, *f.* (Méd.) Inflammation i Blodkarrenes Ventiler.

Vampire, *m.* (H. n.) Vampyr, Slags blodsugende Aftenbakke; *fig.* Blodsuger, som beriger sig paa Folkets Bekostning.

Van, *m.* Kornsold; Kornharpe.

Vanant, *a.* (Pap.) papier -, Palpapir; pâte -e, middelmaadig Papirsdeig af slette Klude.

Vandale, *s.* Vandaler; *fig.* Fjende af skjønne Kunster, Ødelægger af Mindesmærker.

Vandalisme, *m.* Vandalisme, Raa-

hed, som viser sig i Ødelæggelse af Mindesmærker o. desl.

Vandoise, *f.* (H.n.) Piilkarpe (dard).

Vanesse, *f.* (H.n.) skælvinget Insect.

Vangeron, *m.* (H.n.) Slags Karpe.

Vangeur, *m.* (Tuil.) Teglsteens el. Muursteensarbeider, som ælter Leret.

Vanille, *f.* (Bot.) Vanilleplante; Sammes Frugt, Vanille; chocolat à la –, Vanillechocolade.

Vanillier, *m.* (Bot.) Vanilleplante.

Vanité, *f.* Tomhed, intetsigende Ting; verdslig Pragt; Forfængelighed; faire, tirer – de qc., drage Forfængelighed af Noget, rose sig, gjøre sig til deraf; il est revenu des –s du monde, han har frasagt sig Verdens Forfængeligheder; sans –, *loc. ad.* uden at rose mig selv. [fængeligt Menneske.

Vaniteux, se, *a.* forfængelig; *s.* for-

Vanne, *f.* Stibord i en Sluse, Sluseport; *pl.* (Fauc.) Falkens Fjær

Vanneau, *m.* (H. n.) Vibe; *pl.* (Fauc.) de store Vingefjær paa Rovfugle.

Vanner, *v. a.* rense Korn med et Sold el. en Harpe; (Éping.) – les aiguilles, aftørre Synaale i Klid; *v. pr.* flygte, løbe sin Vei (*pop.*).

Vannerie, *f.* Kurvemagerhaandværk; Kurvemagerarbeide. [Muslingskal.

Vannet, *m.* (Blas.) opadvendt, aaben

Vannette, *f.* Riiskurv, hvorigjennem Havren renses fra Støvet.

Vanneur, se, *s.* Kornrenser, -ske.

Vannier, *m.* Kurvemager.

Vannoir el. pot-à-vanner, *m.* (Éping.) stort Trækar, hvori Naalestifter drøftes i Klid for at tørres el. poleres. [neumon (mangouste).

Vansire, *m.* (H. n.) Slags Ich-

Vantail, *m.* Dørfløi, halvt Vindue; *pl.* -taux. [Storpraler; *p. u.*

Vantard, e, *a.* storpralende; *s.*

Vanter, *v. a.* rose, prise; *v. pr.* rose sig, gjøre sig til af; il n'y a pas de quoi se –, der er Intet at rose sig af. [len; *fa.*

Vanterie, *f.* Selvroes, Storpra-

Vanteur, *m.* Praler; *p. u.*

Vantiller, *v. a.* (Charp.) beslaae Sluseporten med stærke Planker for at modstaae Vandet.

Va-nu-pieds, *s.* Landstryger, usfel Stodder; *pl.* des va-nu-pieds.

Vapeur, *f.* Damp; Dunst; machine à –, Dampmaskine; bain de –s, Dampbad; bain de –, (Chi.) Distillering ved at Karret ophedes af Damp fra kogende Vand; ... *pl.* hysteriske, hypocondriske Tilfælde; les –s du vin, Virkningen af altfor stærk Nydelse af Viin; Viindunsterne, som stige til Hovedet; *s.m.* Dampskib.

Vaporant, e, *a.* uddustende Vellugt.

Vaporation, *f.* (Chi.) Opvarming ved Damp (bain de –).

Vaporeux, se, *a.* foraarsagende Damp; fuld af Dunster; lidende af hysteriske Tilfælde, af Vapeurs; lidende af Oppusten; *fig.* flygtig, ustadig.

Vaporisateur, *m* (Méd.) Instrument til at indbringe en varm og fugtig Luft i Legemet.

Vaporisation, *f.* (Chi.) Fordunstning.

Vaporiser, *v.a.* forvandle til Damp; *v. pr.* fordunste.

Vaquer, *v. n.* være ledig, ubeskjæftiget; være ubesat; holde Ferie; – à, lægge Vind paa; voilà un bel emploi qui vaquera bientôt, see der er et godt Embede, som snart bliver ledigt; on ne peut – à tant de choses à la fois, man kan ikke paa een Gang passe saa mange Ting.

Vaquette, *f.* s. vachette.

Varaigne, *f.* Stibord, hvorigjennem Søvandet trænger ind i Saltkulerne ved Havet.

Varande, *f.* (Pê.) Tørring af Sild; Tilsyn med Silds Nedsaltning.

Varander, *v.a.* (Pê. og Mar.) lade Sild afdryppe og tørre før de lægges i Tønden.

Varandeur, *m.* (Pê.) En, som har Tilsyn med Silds Nedsaltning.

Varangue, *f.* (Mar.) Bundstok.

Vardiole, *f.* (H n.) hvid Paradisfugl.

Vare, *f.* spansk Maal, omtr. 1½ Alen.

Varec el. bedre varech (c udt. k), *m.* Søgræs, Tang; Alt, hvad Havet kaster op paa Kysten; sunket Skib, Vrag.

Varenne, *f.* kongelig Vildtbane; udyrket Slette; la – du Louvre, Jurisdiction, hvor Vildtforseelser paadømtes (v.). [Muursteen.

Vares-crues, *f. pl.* slet brændte

Varet, *m.* (Mar.) sunket Skib.

Vareuse, *f.* kort Matrosblouse.

Variabilité, *f.* Foranderlighed.

Variable, *a.* foranderlig; ustadig; *s.m.* foranderligt Veir (om Barometret).

Variant, e, *a.* foranderlig, vægelsindet (om Sindet el. Charakteren). [maade.
Variante, *f.* Variante, forskjellig Læse=
Variation, *f.* Forandring, Afvexling; la – de la boussole, Compassets Misviisning; *pl.* (Mus.) Variationer; (Mar.) la – vaut la route, saa meget vundet, saa meget tabt; Misviisningen og Vinden rette hinanden.
Varice, *f.* (Chir.) opsvulmet Aare; *pl.* (H.n.) stærkt fremstaaende Forhøininger paa Conchylier.
Varicelle, *f.* (Méd.) Skoldekopper (petite vérole volante, fausse variole, vérolette).
Varicocèle, *f.* (Méd.) Svulst foraarsaget ved Aarernes Opsvulmen om Testiklerne og Sædkarrene. [Navlen.
Varicomphale, *f.* (Méd.) Svulst om
Varié, e, *p.* og *a.* fuld af Afvexling; spectacle –, Skuespil, rig paa Afvexling; style –, en ikke eensformig Stiil.
Varier, *v. a.* forandre; bringe Afvexling i; udtrykke paa forskjellig Maade; *v. n.* forandre sig, afvexle; være forskjellig, variere; misvise (om Magnetnaalen); – son style, bringe Afvexling ind i sin Stiil; – la phrase, udtrykke det Samme i andre Ord; le temps varie continuellement, Veiret forandrer sig bestandigen; les historiens varient sur ce fait, Historieskriverne stemme ikke overeens i dette Factum, fortælle det paa forskjellig Maade.
Variété, *f.* Forskjellighed, Afvexling; (H. n.) Afart; *pl.* Blandinger, blandede Afhandlinger.
Variolaire, *f.* (Bot.) Lavart.
Variole, *f.* (Méd.) Børnekopper.
Varioleux, se, *a.* (Méd.) som har Børnekopper; *p.u.*
Variolique, *a.* (Méd.) angaaende el. henhørende til Børnekopper. [steen.
Variolithe, *f.* (Minér.) plettet Kisel=
Varioloïde, *f.* (Méd.) Hududslet, som ligner inoculerede Kokopper.
Variqueux, se, *a.* (Chir.) foraarsaget af opsvulmede Aarer.
Varlet, *m.* Page i Middelalderen.
Varlope, *f.* (Men.) Slethøvl.
Varloper, *v. a.* (Men.) glatte med Slethøvlen.
Varre, *f.* (Pê.) Harpun til Skildpaddefangst. [der med Harpuner.
Varrer, *v.a.* (Pê.) fange Skildpad=
Varreur, *m.* (Pê.) Skildpaddefanger.
Varsovie, *f.* Warschau.
Vasard, *a.m.* (Mar.) fuld af Dynd (bedre: vaseux).
Vasculaire, vasculeux, se, *a.* (An.) som har mange Kar el. Aarer.
Vase, *m.* Kar; Vase; (Arch.) – de chapiteau, Capitælet paa den corinthiske Søile; –s sacrés, hellige Kar, Kalken, Monstrantsen o. s. v.; – d'amortissement, Vase, som pryder det Øverste af en Façade.
Vase, *f.* Dynd, Mudder.
Vaseau, *m.* (Éping.) Skaal, hvori Knappenaalshovederne falde, eftersaanden som de afhugges.
Vaseux, se, *a.* dyndet, muddret.
Vasière, *f.* (Sal.) stort Bassin i et Saltværk.
Vasistas (s udt.), *m.* Trækrude, Klap paa en Dør el. Vindue til at aabne efter Behag.
Vason, *m.* Leerklump, hvoraf forfærdiges Teglsteen.
Vassal, e, *s.* Vasal, En, som har Noget i Lehn el. Forpagtning af en Lehnsherre; Undergiven (haanligt Udtr.); *pl. m.* –saux.
Vasselage, *m.* Lehnsafhængighed, Lehnstjeneste; Lehnspligt.
Vassole, *f.* (Mar.) Fals paa Lugkarmene, hvori Røstværkerne ligge.
Vaste, *a.* stor, uhyre; vid, udstrakt; omfattende, overordentlig; la – mer, det vide, udstrakte Hav; il a de –s desseins, han har store, omfattende Planer; un esprit –, en stor, omfattende Forstand; *s. m.* le – interne, den indvendige store Skinnebeensmuskel; le – externe, den ydre store Skinnebeensmuskel.
Vastitude, *f.* stor Udstrækning.
Vatican, *m.* Vatican, Pavens Pallads i Rom; pavelig Regjering; *fig.* les foudres du –, Pavens Banstraaler.
Vaticinateur, *m.* Forudsiger; *p. u.*
Vaticination, *f.* Spaadom, Forudsigelse; *v.* [kommende, spaae; *v.*
Vaticiner, *v. n.* forudsige det Til=
Va-tout, *m.* (Jeu) den hele Indsats; faire son –, sætte alle sine Penge ud; tenir le –, holde den hele Indsats; uden *pl.*
Vatrouille, *f.* (Pê.) Visk af Uld, som er fastgjort til Enden af en Stang og hvormed Stokfisk afviskes.

Vaucour, *m.* (Pot.) Bord, hvorpaa Pottemageren former Leret.

Vau-de-route (à), *loc. ad.* i Udtr. fuir à –, flygte hovedkuls, over Hals og Hoved.

Vaudeville, *m.* Gadevise; Vaudeville, lille Theaterstykke med Sange til bekjendte Melodier; Vaudevilletheater; – final, Slutningssang i en Vaudeville.

Vaudevilliste, *m.* Forfatter til Vaudeviller.

Vaudois, e, *s.* og *a.* Valdenser.

Vau-l'eau (à), *loc. ad.* med Flodens Løb (d'aval); *fig.* og *fa.* son affaire est à vau-l'eau, hans Sag er tabt uden Redning.

Vaurien, *m.* Døgenigt, Dagdriver; lastefuldt, udsvævende Menneske; Gavtyv.

Vautoir, *m.* (Manu.) Slags Række, hvorpaa Tapet-Kjæden fordeles.

Vautour, *m.* (H. n.) Grib; *fig.* grusomt, ubarmhjertigt Menneske, som udplyndrer sine Undergivne; – des quadrupèdes, Vielfrasen, Jærven.

Vautourin, *m.* (H. n.) Slags Ravn.

Vautrait, *m.* (Ch.) alt Tilbehør til Vildsvinejagt.

Vautrer (se), *v. pr.* vælte sig i Skarn, søle sig; strække sig, baltre sig; se – dans le vice, søle sig i Lasten, hengive sig til samme; se – sur un lit, strække sig paa en Seng.

Vayvodat, *m.* Voivods Territorium, Landet, som er ham undergivet.

Vayvode, *m.* Voivod, Gouverneur over Valakiet, Moldau el. Transylvanien.

Vayvodie el. voyvodie, voivodie, *f.* Statholderskab i Valakiet.

Veau, *m.* Kalv; Kalvekjød; Kalveskind; – de lait, Mælkekalv; – de rivière, Fedekalv fra Omegnen af Rouen; – marin, Søkalv, Slags Sælhund; manger du –, spise Kalvekjød; eau de –, usaltet Kalvekjødssuppe; brides à –x, taabelige, intetsigende Grunde; *fa.* pleurer comme un –, græde meget for en Ubetydelighed; s'étendre comme un –, faire le –, strække sig skjødesløst; grand –, stor Døgenigt; faire le pied de – à q., krybe ydmygt for En; tuer le – gras, holde et stort Maaltid, for at glæde sig over Ens Tilbagekomst; adorer le – d'or, gjøre meget af En for hans Penges Skyld; (H. n.) Slags Keglesnekke; – aquatique, Slags Orm, som lever i Vandet. [Træart; ogs. en Mosart.

Vébère, *f.* (Bot.) Melia, tropisk

Vecteur, *s.* og *a. m.* (Astr.) rayon –, Afstandslinie fra en Planets Midpunkt til Midpunktet af Stjernen, hvorom den dreier sig; Radius vector.

Véda el. védam, *m.* Braminernes hellige Bog. [aske.

Védasse el. vaidasse, *f.* Slags Pot-

Védelet, *m.* Hyrde, som vogter Kalve.

Védette, *f.* Rytterskildvagt; Skilderhuus paa Fæstningsvolden; Titellinie i et Brev; (Mar.) lille Observations-Krigsfartøi: ... mettre en –, stille en Rytter paa Post. [Planter).

Végétable, *a.* som kan voxe (om

Végétal, *m.* Plante; især i *pl.* –taux.

Végétal, e, *a.* henhørende til Planterne; kommende fra samme; règne –, Planteriget; sel –, Salt uddraget af Planter; terre –e, Plantejord, Muldjord.

Végétaliser (se), *v. pr.* omskabes til vegetabilsk Substants (om Jordens Safter).

Végétant, e, *a.* hentende sin Næring fra Safterne i Jorden, vegeterende.

Végétatif, ive, *a.* udviklende el. frembrivende Plantelivet; vegeterende; vie –ive, Plantelivet.

Végétation, *f.* Udvikling af Plantelivet; Plantevæxt; Vegetation; Træer og Planter.

Végéter, *v. n.* voxe ved at hente Næring fra Jorden (om Planter); *fig.* føre et Planteliv; leve i Uvirksomhed, ukjendt og uanseet; vegetere; il ne fait plus que –, han lever et uvirksomt, tankeløst Liv, han vegeterer kun.

Véhémence, *f.* Hæftighed, Voldsomhed; *fig.* Liv og Kraft, Fyrrighed; la – des vents, Vindenes Hæftighed; la – des passions, Lidenskabernes Voldsomhed; cet orateur a de la –, denne Taler har et kraftfuldt, livfuldt Foredrag.

Véhément, e, *a.* hæftig, hidsig, voldsom; *fig.* livlig og kraftig, fuld af Ild. [stærkt, i høi Grad; *p. u.*

Véhémentement, *ad.* (Pal.) meget

Véhicule, *m.* Befordringsmiddel; *fig.* Middel, hvorved Noget banes Vei el. forberedes, Vehikel, Forberedelse.

Veille, *f.* Vaagen, Nattevaagen;

en Fjerdedeel af Natten hos de gamle Romere, en Tid af tre Timer; den foregaaende Dag; *pl.* langt, natligt Arbeide, Nattesidden, vedholdende Studium; chandelle de –, Natlys, som kan holde ud hele Natten; être entre la – et le sommeil, slumre, være i Begreb med at vaagne; la – de noël, Juleaften; faire la – des armes, tilbringe Aftenen før man creeredes til Ridder i et Vaabenkapel (*v.*); c'est le fruit de ses veilles, det er Frugten af hans vedholdende Studium; à la veille de, *loc. ad.* i Begreb med, paa Nippet til, nærved.

Veillée, *f.* Vaagen hos en Syg; Arbeide i Samling om Aftenen; Aftenselskab; Aftenlecture.

Veiller, *v.n.* vaage, ikke sove; vaage over, passe paa, have Øie med (med à el. sur); *v. a.* vaage hos; bevogte, iagttage; – auprès d'un malade, vaage hos en Syg; on ne peut – à tout, man kan ikke passe paa Alt; veillez sur la conduite de cet homme, holder Øie med dette Menneskes Opførsel; – un malade, tilbringe Natten hos en Syg; il faut – de près cet homme, man maa passe nøie paa dette Menneske, give nøie Agt paa ham; les prêtres veillent le mort, Præsterne tilbringe Natten i Bøn hos den Døde; (Mar.) – la rafale, være klar til at tage imod et Vindkast; – l'horloge, passe paa Tiden; (Fauc.) – l'oiseau, ikke lade Falken komme til at sove.

Veilleur, *m.* En, som vaager ved et Liig. [til samme.

Veilleuse, *f.* Natlampe, Vægen

Veilloir, *m.* Bord, hvorpaa Haandværkere sætte deres Lys og Værktøi ved Natarbeide.

Veillote, *f.* lille Bunke Hø.

Veine, *f.* Blodaare; Aare i Træ el. Steen; Metalaare; Ertsaare, Grube; Jordlag; *fig.* Digtergave; – d'eau, Vandaare; – d'or, Guldgrube; *fig.* – poétique, Digteraare, poetisk Talent; ouvrir la –, aarelade; être en –, være i gunstig Stemning for sit Arbeide, være godt oplagt (især om Digtere og Talere); le sang lui bout dans les –s, Blodet koger i hans Aarer; han er af et fyrrigt Gemyt, i sin Ungdoms Kraft; tomber sur une bonne –, træffe heldigt; être en – de bonheur, sidde i Held; il n'a pas (une goutte) de sang dans les –s, han har intet Mod; il n'a nulle veine qui y tende, han har ingen Tilbøielighed dertil (*v.*).

Veiné, e, *a.* fuld af Aarer, aaret.

Veiner, *v. a.* (Peint.) efterligne Aarerne i Steen el. Træ.

Veinette, *f.* (Bot.) rødaaret Grantræ.

Veineux, se, *a.* fuld af Aarer (bruges baade om dyriske Legemer og om livløse Gjenstande; veiné, kun om det Livløse); (An.) henhørende til Aarerne; système –, Aaresystemet; artère –se, Lungeblodaare.

Veintre, *m.* Skovinspecteur og Inspecteur ved Saliner; *v.*

Veinule, *f.* lille Aare i Miner.

Vélani, *m.* (Bot.) Egetræ, hvis Frugt bruges i Farvekunsten.

Vélanide, *m.* (Bot.) Frugten af Egetræet (vélani).

Vélaut, *int.* (Ch.) Skrig, hvormed Jægerne opmuntre Hundene.

Véler, *v. n.* kælve.

Vélet, *m.* lille Nonneslør.

Vélie, *f.* (H. n.) Slags Tæge.

Vélin, *m.* fiint tilberedet Kalveskind; fiint Pergament; *a. m.* glat som fiint Skind; papier –, Velinpapir.

Vélites, *m.pl.* Jægerkorps, oprettet af Napoleon; (Ant.) lette Tropper hos Romerne.

Velléité, *f.* svag, kraftesløs Villie, som ikke kommer til Udførelse.

Vellication, *f.* Fibrernes krampagtige Bevægelse; Afriven, Trækken frem og tilbage (*p.u.*). [neters Bevægelse); *v.*

Véloce, *a.* (Astr.) hurtig (om Pla-

Vélocifère, *m.* fransk let Reisevogn.

Vélocipède, *m.* Dressine; Slags Iilvogn; *a.* rapfodet, rask til Fods.

Vélocité, *f.* Hurtighed, stærk Fart (i ophøiet Stiil). [ufødte Kalve.

Velot, *m.* Skind el. Pergament af

Velours, *m.* Fløil; kostbar Fløils Dragt; – plein, glat Fløil; – ras, uopskaaret Fløil uden Lod; – de coton, Bomuldsfløil; *fig.* og *fa.* jouer sur le –, spille om sin Gevinst; *prov.* faire patte de –, give en Fløils Pote, trække Kløerne ind (om Katte); vise et falsk venligt Ydre.

Velouté, *m.* fløilsblød, fløilsagtig; tilvirket med Fløilsblomster, i Fløils Mynster; mørkerød; satin –, Atlask i

Fløils Mynster; papier –, Betræk-papir med Fløils-Figurer; vin –, mørkerød, behagelig Viin; (Joa.) som er af rig og mørk Farve (om Ædelstene); (An.) membrane –, flosset Hinde (om Tarmene).

Velouté, m. Fløilsbaand, Fløils-sløife; (An.) Mavens og Tarmenes indvendige fløilsagtige Overflade.

Velouter, v. a. tilvirke Silketøi i Fløils-Mynster; give Papir Udseende af Fløil.

Veltage, m. Maaling med Visirstok.

Velte, f. Visirstok; Maal til flydende Varer, omtr. 8 Potter.

Velter, v. a. maale med Visirstok, [vrage.

Velteur, m. Vrager, Fadmaaler, som opmaaler Kar med Visirstok.

Velu, e, a. lodden, besat med tætte, bløde Haar, haarrig; s.m. det Lodne.

Velue, f. (Ch.) struppet Hud paa Hjortens Hoved; (H. n.) en Larve, bevoxet med Haar.

Velvote, f. (Bot.) Elatin, Slags [Lythree; Ærenpriis.

Venade el. venado, m. peruviansk Hjort.

Venaison, f. Vildtkjød; Lugt af Vildt; Tid, da Vildtet er fedest; les cerfs sont en –, Hjortene ere fede; cela sent la –, det har en stærk, ubehagelig Lugt.

Vénal, e, a. som sælges, som er tilfals, som gjør Alt for Penge; valeur –e, en Tings gjældende Værdi i Handelen; il a l'ame –e, han ledes kun af Hensyn til Pengefordeel; c'est une plume –e, det er en Mand, som skriver for Penge uden Hensyn til Sandhed; pl.m. -naux.

Vénalement, ad. af egennyttige [Hensyn, for Penge.

Vénalité, f. den Egenskab ved en Ting, at den er tilfals; fig. Charakteer, som gjør Alt for Penge.

Venant, s. og a. m. kommende; à tout –, til den Første, den Bedste; prov. à tout – beau jeu, der maa komme hvo der vil, man frygter Ingen; revenu bien –, sikker, uregelmæssig Indkomst.

Vendable, a. sælgelig, affættelig.

Vendange, f. Viinhøst; pl. Viinhøsttid; faire –, holde Viinhøst; gjøre sig god Fordeel af sit Embede; prov. il prêche sur la –, han glemmer at drikke for at passiare; adieu paniers, vendanges sont faites, Alt er forbi, der er Intet mere at haabe.

Vendangeoir, m. Kjelder, hvor de indhøstede Druer opbevares.

Vendangeoire, f. Bærekurv, hvori Druerne samles.

Vendanger, v. a. høste Druer; fig. hærge, ødelægge; v. n. holde Viinhøst; fig. gjøre sig utilladelig Fordeel i et Embede; les soldats ont tout –é, Soldaterne have plyndret og ødelagt Alt; il vendange tout à l'aise, tout à son aise, han rapser det bedste, han har lært.

Vendangette, f. (H.n.) Viindrossel.

Vendangeur, se, s. En, som samler Druer.

Vendée, f. vestligt Departement i [Frankrig; fig. oprørsk Land.

Vendéen, ne, s. Beboer af la Vendée; fig. Oprører imod Republiken.

Vendémiaire, m. første Efteraarsmaaned i den franske Calender (fra d. 22de el. 23de Sept. til d. 21de Oct.).

Vendette, f. Hævn, Blodhævn; hemmeligt Selskab af Carbonari.

Venderesse, f. (Pal.) Udsælgerske.

Vendeur, se, s. Sælger, Sælgerske; – d'orviétan, de Mithridate, Markskriger, Charlatan; – de fumée, En, som gjør sig til af en Indbildelse, han ikke er i Besiddelse af.

Vendication, f. s. revendication, som ene bruges.

Vendiquer, v. a. s. revendiquer [(ene brugeligt).

Vendite, f. Kulsviernes Udsalgssted; hemmeligt Selskab af Carbonari (hellere: vendette).

Vendition, f. (Prat.) Salg; p.u.

Vendre, v. a. sælge, handle; fig. forraade; – à l'encan, aux enchères, sælge ved Auction; – à l'amiable, sælge under Haanden; – à réméré, sælge paa det Vilkaar, at Sælgeren kan indløse det igjen inden en vis Frist; il m'a vendu le livre dix risdales, han har solgt mig Bogen for 10 Rixdaler; – cher, à bon marché, à vil prix, à perte, à (el. au) prix coûtant, sælge dyrt, for godt Kjøb, til Spotpriis, med Tab, for hvad det har kostet; ce n'est pas –, c'est donner, det kalder man ikke at sælge, det er at give bort; cela ne se vend pas, det er ikke til at kjøbe for Penge; fig. – bien cher sa vie (pop. sa peau), forsvare sig til det Yderste; c'est un homme qui est à moi, à – et à dépendre, det er en Mand, som jeg ganske kan raade over; cet homme

vend bien ses coquilles, denne Mand lader sig dyrt betale; à qui vendez-vous vos coquilles? hvem bilder De Dem ind at kunne føre bag Lyset? – sa patrie, forraade sit Fædreland.

Vendredi, *m.* Fredag; – saint, Langfredag; *prov.* tel qui rit le –, pleurera le dimanche, mangen En, som leer idag, græder imorgen; Morgen er ikke Aften lig.

Vendu, e, *p.* og *a.* solgt; forraadt; c'est un homme –, det er en Mand, som har offret sig en Sag af Egennytte.

Vénéfice, *m.* Giftblanden.

Vénéfique, *a.* giftdannende; *m.* et giftdannende Middel.

Venelle, *f.* lille Gade; Gang mellem Sengen og Væggen (*v.*); kun i Udtr. enfiler la –, tage Flugten, smøre Hase.

Vénéneux, se, *a.* giftig (om Planter; s. venimeux).

Vener, *v. a.* jage et tamt Dyr for at gjøre Kjødet mørt (bruges kun i l'infinit., og i le part.).

Vénérable, *a.* ærværdig; *m.* Høiærværdighed (*v.*); Titel, som gives Præster, Doctorer i Theologie, og Stormesteren for en Frimurerloge.

Vénérablement, *ad.* paa en ærværdig Maade, med Ærefrygt.

Vénération, *f.* Ærbødighed for hvad der er helligt, Ærefrygt.

Vénérer, *v. a.* vise Ærbødighed el. Ærefrygt for, ære.

Vènerie, *f.* Kunst at forstaae at jage Vildt; Jagtvæsen; Jagtbetjente; Jagtbolig.

Vénérien, ne, *a.* venerisk. [Fiskepark.

Venet, *m.* (Pê.) lille tragtformig

Venette, *f.* Angest, Frygt, kun brugeligt i Udtr. avoir la –, være bange; donner la –, indjage Skræk; *fa.*

Veneur, *m.* Jæger, Jægermester; grand- –, Overjægermester.

Venez-y-voir, *m.* Narrestreg; Puds; *pl.* des venez-y-voir.

Vengeance, *f.* Hævn; Hævngjerrighed; tirer –, prendre –, hævne sig, tage Hævn. [over; *v. pr.* hævne sig.

Venger, *v. a.* hævne, tage Hævn

Vengeresse, *s.* og *a. f.* s. vengeur.

Vengeur, eresse, *s.* og *a.* Hævner, –ske; hævnende.

Veniat (t udt.), *m.* Ordre fra en Dommer, hvorved En kaldes til Regnskab; uden *pl.*

Véniel, le, *a.* (Thé.) tilgivelig, som kan forlades; faute-le, ringe Feil.

Véniellement, *ad.* kun i Udtr. pécher –, begaae en ringe Feil (i Modsætning til pécher mortellement).

Veni-mecum (e udt. é, og u udt. o), *m.* Lommebog, man altid har hos sig; s. s. vade-mecum; *pl.* des veni-mecum.

Venimeux, se, *a.* giftig (om Dyr; s. vénéneux); forgiftet; *fig.* une langue -se, en ond, bagtalende, giftig Tunge.

Venin, *m.* Gift (dyrisk); Smittestof; *fig.* Nag, skjult Had, Skadefrohed, Ondskab; homme sans –, Menneske, som ikke tænker paa at gjøre Ondt; il a jeté tout son –, han har udgydt al sin Harme; *prov.* morte la bête, mort le venin, naar Fjenden er død, er han ikke længer at frygte; à la queue le –, det Værste er ofte i Slutningen.

Venir, *v. n.* komme; ankomme, indtræffe; paakomme; falde En ind; tilfalde, tilkomme ved Arv; udspringe, nedstamme fra; voxe, fremkomme, frembringes; hidrøre fra; naae op til; venez avec moi, gaa med mig; det forenes undertiden med s'en, uden at derfor Meningen forandres: nous nous en vinmes ensemble, vi kom i Samling; ... ne faire qu'aller et –, være altid paa Farten; il faut le voir –, man maa see, hvad han har i Sinde; je vous vois –, jeg gjætter, hvad De har i Sinde; nous n'avons qu'à laisser –, vi behøve ikke at haste, vi kunne gjerne vente; faire – q., sende Bud efter En; – de faire qc., have nylig gjort Noget; – à faire qc., komme uventet til at gjøre Noget; en – à faire qc, komme tilsidst til at gjøre Noget; il lui vint une grosse fièvre, der paakom ham en svær Feber; vienne une disgrâce, il sera seul, hændes der ham en Ulykke, el. falder han i Unaade, da staaer han ene; il me vint une idée, der faldt mig en Tanke ind; elle aura quinze ans, viennent les prunes, hun bliver 15 Aar næste Sommer; vienne la St. Martin, til Mortensdag; il vient de bon lieu, han nedstammer fra en god Familie; ce mot vient du grec, dette Ord deriverer fra det Græske; cet arbre vient bien, dette Træ skyder godt, trives godt; d'où vient qu'il est si triste?

hvoraf kommer det sig, at han er saa bedrøvet? ces bottes ne me viennent qu'à mi-jambes, disse Støvler naae mig kun til midt op paa Benene; en – aux mains, komme op at slaaes, komme i Haandgemæng; c'est où j'en voulais –, det er det, jeg vilde opnaae, det, hvorpaa jeg tænkte; ses enfants ne viennent pas à bien, hendes Børn døe tidligt; cela vient à mon sujet, det passer godt til min Materie; cet habit vient bien à la taille, denne Kjole passer godt til Figuren; – à rien, blive til Intet; – à bout de faire qc., sætte Noget igjennem; – à la traverse, forstyrre en Plan; qu'il y vienne! lad ham prøve derpaa, om han tør! *prov.* le bien lui vient en dormant, han kommer sovende til Alt; tout vient à point à qui peut attendre, med Tid kommer Raad, med Taalmodighed opnaaer man Alt; la balle vient au joueur, Leiligheden finder den, som forstaaer at benytte den; à venir, *loc. ad.* tilkommende; le temps à –, den tilkommende Tid.

Venise, *f.* Venedig.

Vénitien, ne, *s.* og *a.* Indvaaner i Venedig; venetiansk.

Vent, *m.* Vind; Luftning, Blæst; Aandedræt (*pop.*); (Ch.) Lugt; *fig.* Forfængelighed, Indbildskhed; Stemning; (Art.) Rum mellem Siderne af Løbet og Kuglen, Spillerum; il vient du – par cette fenêtre, der kommer Træk fra dette Vindue; – coulis, Trækvind; être logé aux quatre –s, boe et Huus, som er aabent til alle Sider; faire du – avec un éventail, viste med en Viste; plus vite que le –, overordentlig hurtigt; en plein –, i fri Luft; *fa.* mettre flamberge au –, trække fra Læderet, drage Sværdet; quel bon – vous amène? hvilken god Hensigt el. hvilket lykkeligt Tilfælde fører Dem hid? quelque – qu'il vente, hvad der saa end hændes; autant en emporte le –, det bliver til Intet; avoir le dessus du –, have Fortrin for En; être au-dessus du –, Intet have at frygte; aller contre vent et marée, seile imod Strømmen, have Meget at kjæmpe imod; avoir le vent en poupe, have Medbør; aller selon le –, lempe sig efter Omstændighederne; regarder d'où (de quel côté) vient le –, see hen i Veiret uden at tænke paa Noget, ikke vide, hvad man skal tage sig for; bestemme sig efter Begivenhedernes Gang; le – du bureau lui est favorable, Stemningen i Comptoiret er ham gunstig; tout cela n'est que du –, alt det er kun Vind, kun tom Forfængelighed; jeter la plume au –, tage en Beslutning hen i Veiret, paa Slump; *prov.* c'est une girouette qui tourne à tout –, det er en Veirhane, der dreier Kaaben efter Vinden; à brebis tondue Dieu mesure le –, Gud lægger Ingen større Læs paa, end han kan bære; selon le – la voile, man maa Intet foretage sig over sine Kræfter; petite pluie abat grand –, med Sagtmodighed udretter man meest, med gode Ord kommer man længst; (Mar.) – de terre, Fralands Vind; – du large, Paalands Vind; – alizé, mousson, Passatvind; – arrière, Vind agter ind, plat for Vinden; – fait, stadig Vind; – droit debout, Vind stik imod; au – (de), til Luvart; sous le –, i Læ; le – fraîchit, tombe, det kuler op, løier af; être au – d'un vaisseau, have Høiden af et Skib; le – est à pic, Vinden er op og ned, stille; avoir le – dedans, have fulde Seil; avoir – dessus, vent dedans, ligge opbrast; mettre le – dessus une voile, bakke et Seil; prendre – devant, faae Vinden forind; venir debout au –, synge, svaie op til Ankers.

Ventail, *m.* nederste Aabning paa en Hjelm; *pl.* –taux.

Vente, *f.* Salg; cette marchandise est de bonne –, denne Vare finder let Kjøber; elle est dure à la –, den afsættes ikke let; elle est hors de –, Tiden til at sælge den er forbi; mettre en –, falbyde; exposer une ch. en –, udstille Noget til Salg; ce livre est en –, denne Bog er nu udkommen, er til Salg; (E. F.) Skovstykke, som skal hugges; Træer, bestemte til at hugges; vider les –s, kjøre Træerne bort, som ere huggede; jeunes –s, borthuggede Skovstykker, hvor Træer skyde op paa Ny; *pl.* (Féo.) Afgift til Lehnsherren for Salg af en Arvelod.

Venteau, *m.* Sluseport.

Venter, *v. n.* blæse; quelque vent qu'il vente, hvad der saa end maa

ſkee; *prov.* on ne peut empêcher le vent de –, man kan ikke hindre Tingenes naturlige Gang.

Venterolle, *f.* (Féo.) Gebyr, ſom Kjøberen udreder til Lehnsherren; *v.*

Venteux, se, *a.* ſtormfuld, underkaſtet Blæſt; medførende Blæſt; foraarſagende Vinde i Legemet; opblæſende; colique -se, Vindkolik.

Ventier, *m.* Træhandler, ſom kjøber en Skov og lader den hugge paa Stedet.

Ventilateur, *m.* Ventil; Luftklap, Lufthul, Trækhul til at renſe Luften.

Ventilation, *f.* Forfriſkning af Luften ved Hjælp af Ventiler; (Prat.) Vurdering af en Formue, ved Skatteligning el. ved Deling i Arv.

Ventiler, *v. a.* forfriſke Luften ved Hjælp af Ventiler; *fig.* drøfte, underſøge (*p.u.*); (Prat.) vurdere en tilkjøbt Eiendoms enkelte Dele i Forhold til Total-Værdien, for derefter at ligne Afgifterne.

Ventis, *m. pl.* (E. F.) Træer oprykkede ved et Toug, ſom om det var ſkeet ved Vinden.

Ventolier, *s.* og *a.m.* (Fauc.) kun i Udtr. oiseau bon –, Falk, ſom flyver godt imod Vinden.

Ventôse, *m.* Vindmaaned, ſjette Maaned i den republicanſke Calender (fra 19de Febr. til 20de Marts).

Ventosité, *f.* Opblæsning, Vinde i Livet; iſær *pl.*

Ventouse, *f.* (Chir.) Kop til Kopſætning; appliquer des -s, kopſætte; (H.n.) Sugeorgan hos Igler; (Arch.) Trækhul, Lufthul; Aabning paa Foden af en Muur til Udløb for Vandet.

Ventouser, *v. a.* (Chir.) kopſætte.

Ventral, e, *a.* (An.) henhørende til Underlivet; *pl. m.* -traux.

Ventrales, *f. pl.* (H.n.) Bugfinner.

Ventre, *m.* Maven; Underlivet; Moderslív; Bug af en Flaſke; Rummet i et Skib; Udadbøining paa en gammel Muur; det neutrale Parti i Conventet 1793; den Deel af de Deputerede, ſom have Sæde mellem høire og venſtre Side; (Bot.) Bugflade, Indreflade; ...se coucher sur le –, à plat –, lægge ſig plat ned; demander pardon – à terre, bede om Tilgivelſe paa en krybende Maade; aller – à terre, ride i Galop; marcher (passer) sur le – à q., ride En ned; on lui a battu dos et –, on lui a dansé les deux pieds sur le – (*pop.*), man har mishandlet ham ſtrækkeligen; tout fait –, Alt fylder i Maven; être sujet à son –, se faire un Dieu de son –, holde af at leve godt, gjøre ſin Bug til ſin Gud; manger à – déboutonné, ſpiſe med ſtor Umaadelighed; être le dos au feu, le – à table, tage ſig alle mulige Bekvemmeligheder ved Middagsbordet; il boude contre son –, han vil ikke ſpiſe; *fig.* han negter ſig, hvad han helſt ønſker; *prov.* – affamé n'a point d'oreilles, en hungrig Mave lader ſig ikke affſpiſe med Ord; *fig.* og *fa.* je saurai ce qu'il a dans le –, jeg vil ſætte hans Tapperhed paa Prøve, jeg vil vide, hvad der boer i ham; remettre le cœur au – de q., indgive En nyt Mod; mettre le feu sous le – à q., ophidſe En, gjøre En vred; faire rentrer les paroles dans le – à q., twinge En til at tage ſine Ord tilbage; il n'a pas un an dans le –, han kan ikke leve et Aar; *fig.* han holder ſig ikke et Aar paa ſin Poſt; c'est le – de ma mère, det er en Sag, jeg ikke oftere indlader mig paa; la muraille fait –, Muren bøier ud ad el. truer med at ſtyrte ned.

Ventre-bleu, *int.* for Pokker.

Ventrée, *f.* Kuld Unger, ſom et Dyr kaſter paa een Gang.

Ventre-saint-gris, *int.* Ed, eiendommelig for Henrik d. 4de; ſ. ſ. ventre-bleu.

Ven[illegible]le, *s.* og *a.* En, ſom gjør ſin Bug til ſin Gud.

Ventricule, *m.* (An.) Kammer, visſe Rum i Legemet; le – du cœur, Hjertekammeret; ... Mave hos drøvtyggende Dyr.

Ventrière, *f.* Buggjord paa en Heſt (alm. sous-ventrière); Gjord, hvormed Heſte bringes ombord i et Fartøi; (Charp) Hovedtværbjælke; (Chir.) Omſlag til Underlivet under Steenoperation.

Ventriloque, *s.* og *a.* Bugtaler; talende ſom om det kom fra Bugen.

Ventriloquie, *f.* Bugtalerkunſt.

Ventrosité, *f.* ſtor Udvikling el. Udbøining af Maven; *p.u.* [Snavſet; *inus.*

Ventrouiller (se), *v.n.* baltre ſig i

Ventru, e, *a.* og *s.* tykmavet; En, ſom har en tyk Mave; Øgenavn for de franſke Deputerede i høire Centrum;

(H. n.) Bugfuger (bouclier, en Fisk); (Bot.) buget.

Venturon, *m.* (H. n.) lille Irisk.

Venu, e, *p.* og *a.* kommen, ankommen; soyez le bien –, vær velkommen; c'est un nouveau –, det er en nylig Ankommen, en nylig Optagen; confier son secret au premier –, betroe sin Hemmelighed til den Første den Bedste.

Venue, *f.* Ankomst; Vært; første Kast i Keglespil; le temps se passa en allées et venues, Tiden gik hen med Frem- og Tilbageløben, uden noget Resultat; arbre d'une belle –, et Træ af en smuk Vært; homme tout d'une –, langt, uformeligt Menneske, lige op og ned; *pop.* on lui en a donné d'une –, man har truffet ham dygtigt op, man har taget ham slemt med.

Venule, *f.* lille Blodaare.

Vénus (s udt.), *f.* Kjærlighedsgudinde; (Astr.) Aftenstjerne, Morgenstjerne; (H. n.) Venussnekke; (anc. Chi.) Kobber.

Vénusté, *f.* Skjønhed, Ynde.

Vêpre, *m.* Aften (v); *f. pl.* Eftermiddagsgudstjeneste, Aftensang; –s siciliennes, de Franskes Blodbad i Sicilien, 1282.

Ver, *m.* Orm; – de terre, Regnorm; *fig.* usselt Menneske; – luisant, St. Hansorm; –s intestins, Indvoldsorme; – solitaire, – plat, Bændelorm; – à soie, Silkeorm; le – rongeur, nagende Orm, Samvittighedsnag; *prov.* un – se recoquille bien quand on marche dessus, ogsaa en Orm krymper sig, naar man træder paa den; tirer les –s du nez à q., føle En paa Tænderne.

Vérace, *a.* sanddru; *p. u.*

Véracité, *f.* Sanddruhed, Sandhedskjærlighed. [Nyserod (ellébore).

Vératrum, *m.* (Bot.) Foldblad,

Verbal, e, *a.* mundtlig; promesse –e, Løfte givet i Ord; procès-verbal, skriftlig Rapport over hvad der er foregaaet; dresser un procès-–, føre til Protokols; (Gr.) afledt af et Verbum; adjectif –, Verbaladjectiv; *pl. m.* –baux.

Verbalement, *ad.* mundtligen.

Verbalisation, *f.* Fortælling for Protocollen af Grunde og Omstændigheder; skriftlig Optegnelse af samme; *fig.* og *fa.* lang intetsigende Fortælling, Sladder.

Verbalisement, *m.* s. verbalisation.

Verbaliser, *v.n.* anføre Grunde el. Facta, som skulle føres til Protokols; føre Protocol over hvad der er sagt el. skeet; *fa.* holde lange, intetsigende Taler, vrøvle.

Verbe, *m.* Ord, Tone; kun i Udtr. avoir le – haut, tale i en høi Tone, være høirøstet; (Gr.) Verbum, Gjerningsord; (Thé.) – éternel, det evige Ord, den anden Person i Treenigheden.

Verbération, *f.* (Phys.) Luftens Svingning el. sitrende Bevægelse, frembragt af Lyden. [i sin Tale.

Verbeux, se, *a.* ordrig, vidtløftig

Verbiage, *m.* Ordgyderi, vidtløftig intetsigende Tale; *fa.* [Ord, vrøvle; *p. u.*

Verbiager, *v.n.* sige lidt med mange

Verbiageur, se, *s.* Ordgyder, Vaaser, Vrøvler.

Verboquet, *m.* (Méc.) Reb, fastgjort ved Enden af en Søile, for at styre samme i det den reises. [Vrøvl. Vaas.

Verbosité, *f.* Overflødighed i Ord,

Ver-coquin, *m.* (H. n.) lille Orm, som æder Knopperne paa Viinstokken; Hjerneorm, som foraarsager Svindel hos visse Dyr, som hos Faarene; *fig.* og *fa.* Nykke, Grille, Raptus.

Verd, s. vert. [Viin.

Verdagon, *m.* altfor ung el. frisk

Verdal, *m.* (Vign.) Slags Drue; *pl.* –daux.

Verdâtre, *a.* grønagtig, grønladen.

Verdaud, e, *a.* lidt suur. [grønlig.

Verdée, *f.* hvid, toscansk Viin, lidt

Verdelet, te, *a.* lidt suur, syrlig, for frisk; *fig.* og *fa.* endnu frisk og rask; cet homme est encore –, denne Mand er endnu rask og rørig.

Verdereau, *m.* (H. n.) grønlig Fiirbeen. [at dømme i Forstsager.

Verderie, *f.* Skovdistrict; Ret til

Verderin, *m.* (H. n.) Grønfinke.

Verderou, *m.* (H. n.) Slags Finke el. Siisgen fra La Guyane.

Verdet, *m.* Spanskgrønt (vert-de-gris); *pl.* Ogenavn paa et Parti af de Kongeligsindede i Vendeekrigen under Revolutionen.

Verdeur, *f.* Saft i Træer og Planter; Syrlighed hos Viin og Frugt; *fig.* ungdommelig Kraft, Djærvhed; la – de sa réponse, det Djærve i hans Svar.

Verdict (t udt.), *m.* de Edsvornes

Kjendelse el. Betænkning i en Sag.
Verdier, *m.* Overskovfoged, Overforstbetjent; (H. n.) Grønfinke.
Verdillon, *m.* (Tiss.) Træstang, hvortil Traadene i Kjæden fastgjøres; *pl.* (Minér.) Brækjern, som bruges i Skiferbrud. [sel; (Agr.) Slags hvid Drue.
Verdin, *m.* (H. n.) Slags Dros-
Verdir, *v. a.* male grøn, stryge grøn an; sætte grønne Pletter paa; *v. n.* blive grøn, grønnes. [le Médoc.
Verdot, *m.* (Vign.) Slags Drue i
Verdoyant, e, grønnende; som falder i det Grønne, grønladen.
Verdoyer, *v.n.* blive grøn, grønnes.
Verdure, *f.* det Grønne, grønne Blade, Græs; Tapetseri med Træer.
Verdurier, *m.* Betjent, som leverede Grønsager til Hoffet.
Véreux, se, *a.* ormstukken; *fig.* og *fa.* slet, mangelfuld, mislig.
Verge, *f.* tynd, bøielig Stok, Spidsrod; Svøbe; Pedelstav; Visirstok; Maalestang; Pendulstang; mandligt Lem; *pl.* Riis; Spidsrodsstraf; Sorger, Gjenvordigheder; *fig.* gouverner avec une - de fer, regjere meget strengt; il n'est plus sous la - de q., han staaer ikke længer under Ens Tugt; faire baiser les -s à q., twinge En til at bede om Tilgivelse efter at være straffet, twinge En til at kysse Riset; donner des -s pour se fouetter, binde Riis til sig selv; faire passer q. par les -s, lade En løbe Spidsrod.
Verge-à-berger, *f.* (Bot.) Slags Tidsel; *pl.* des verges-à-berger.
Vergeage, *m.* Maaling af Tøier og Baand med Maalestokken (verge); (Manu.) feilagtige Striber anbragte i Tøiet. [à-berger.
Verge-à-pasteur, *f.* (Bot.) s. verge-
Verge-d'Aaron, *f.* Tryllestav.
Verge-de-Jacob, *f.* (Bot.) Affodil (asphodèle).
Verge-d'or, *f.* (Astr.) Høidemaaler.
Vergé, e, *a.* (Bot.) riisformig; (Manu. om Tøi) gjennemvævet med Striber af grovere Garn el. af stærkere el. svagere Farve. [drat-Favne.
Vergée, *f.* Agermaal paa 358 Qva-
Vergence, *f.* (Méd.) Vædskernes Stræben i en el. anden Retning.
Vergeoise, *f.* (Sucr.) Sukker-Form af en Mellemstørrelse; Sukkertop fabrikeret i en saadan Form.

Verger, *m.* Frugthauge, Træhauge.
Verger, *v.a.* maale med Alen, med Visirmaal. [moder.
Vergeron, *m.* (H.n.) Slags Gjøge-
Vergeté, e, *p.* stribet; peau -e, rødstribet Hud; Hud med Striber af forskjellig Farve; (Bot.) tige -e, Stamme, som skyder svage og ulige Grene.
Vergeter, *v. a.* børste, rense.
Vergetier, *m.* Børstenbinder.
Vergette, *f.* Børste (især i *pl.*); Baand, hvormed Trommeskindet strammes; (Blas.) smal, til det Halve el. to Trediedeel fortyndet Pæl. [lige Hudstriber.
Vergetures, *f.pl.* (Chir.) smaa, rød-
Vergeure, *f.* Messingtraad i en Papirform; Striber deraf i Papiret.
Verglacer, *v.n.* belægge sig med Iisslag; *v.pr.* blive til Iisslag; *p. u.*
Verglas, *m.* Iisslag. [(aune.
Vergne, *m.* (Bot.) Elletræ (verne,
Vergogne, *f.* Skam, Undseelse; *fa. v.* [el. Undseelse; *p. u.*
Vergogneusement, *ad.* med Skam
Vergogneux, se, *a.* skamfuld, undseelig; *p. u.*
Vergue, *f.* (Mar.) Raastang; grande -, Stor-Raa; - de misaine, Fogge-Raa; basse -, Under-Raa; - de rechange, Vare-Raa; dresser les -s, stille Ræerne, saa at de danne et Kors med Masten.
Véricle, *f.* (Joa.) i Udtr. diamants de -, falske, eftergjorte Diamanter.
Véridicité, *f.* Sanddruhed.
Véridique, *a.* sanddru.
Vérificateur, trice, *s.* Undersøger af et Documents Ægthed.
Vérification, *f.* Undersøgelse af et Skriftstøds, et Documents el. et Factums Rigtighed; (Dr.) Protocollering af en Forordning.
Vérifier, *v. a.* undersøge en Tings Rigtighed; verificere; protocollere (*v.*); *v.pr.* stadfæstes, gaae i Opfyldelse.
Vérin, *m.* Skrue-Binde; Hævered-skab, Dunkraft. [Rathuus-Lampe.
Vérine, *f.* Varinatobak; (Mar.)
Vérisimilitude, *f.* Sandsynlighed.
Véritable, *a.* sand, sandfærdig; ægte; oprigtig; god; ypperlig; homme -, en sanddru Mand; histoire -, sand Historie; de - or, ægte Guld; un - ami, en ægte, trofast Ven; la - cause de sa disgrâce, den virkelige, sande Aarsag til hans Unaade.

Véritablement, *ad.* overeensstemmende med Sandhed; virkeligt; i Sandhed; vistnok, tilvisse (i Betydn. af Samtykke bruges det først i Sætningen).
Vérité, *f.* Sandhed; Oprigtighed; (Peint.) tro Fremstilling; il ne dit jamais parole (un mot) de –, han siger aldrig et Ord Sandhed; il est plein de –, han er fuld af Oprigtighed; dire à q. ses –s, sige En hans Feil reent ud; *prov.* toutes –s ne sont pas bonnes à dire, ikke Alt hvad der er sandt, kan taale at høres; *loc. ad.* en –, i Sandhed, virkeligt; à la –, tilvisse, vistnok. [vævede Tøier.
Verjage, *m.* (Manu.) Ujævnhed i
Verjus, *m.* Saft af umodne Druer; grøn, umoden Drue; suur, haardhudet Drue; altfor ung Viin; elle a un caractère aigre comme du –, hun er meget bitter el. arrig; *prov.* c'est jus vert ou verjus, det er hip som hap, det gaaer ud paa Eet.
Verjuté, e, *a.* syrlig, suur og skarp.
Verle, *f.* Bragemaal, Visirstok.
Vermeil, *m.* forgyldt Sølv; Blanding af Zinnober og Gummi, hvormed Forgyldere give deres Arbeide Glands. [farvet; *fig.* frisk og rød.
Vermeil, le, *a.* høirød, mørkkjød-
Vermeille, *f*, (Joa.) guulrød, bøhmisk Granat; høirød Spinel, Rubin; (Jard.) orangerød Hyacint.
Vermeillonner, *v. a.* (Joa.) overtrække med en Zinnobergrund.
Vermicelle (c udt. ch), *m.* Nudler; Slags Løvværk paa Tyl.
Vermicellier (c udt. ch), *m.* Tillaver af Nudler, Macaroni o. desl.
Vermiculaire, *m.* (H. n.) eenskallet Snekke; (Bot.) Slags Skampion.
Vermiculaire, *a.* ormformig, ormagtig; (Méd.) pouls –, ujevn, lidet mærkelig Puls; (An.) mouvement –, Indvoldenes ormagtige Bevægelse.
Vermiculant, *a. m.* (Méd.) pouls –, ormagtig, bølgeformig Puls.
Vermiculé, e, *a.* (Arch.) udarbeidet i Form af Spor af Orme.
Vermiculithe, *f.* (H. n) forstenede Sødyr, som ligne sammensnoede Orme.
Vermiculure, *f.* (Arch.) Arbeide, som efterligner Spor af Orme.
Vermiforme, *a.* ormeformig.
Vermifuge, *a.* (Méd.) ormfordrivende; *m.* Middel imod Orm.
Vermiller, *v. n.* (Ch.) rode efter Orme (om Vildsviin).
Vermillon, *m.* Zinnober; Zinnoberfarve; *fig.* Kindernes naturlige Rødme.
Vermillonner, *v a.* farve zinnoberrødt; overtrække med Zinnobergrund; *v.n.* (Ch.) søge efter Orme (om Grævlinger). [dere, Gadtyve.
Vermine, *f.* Utøi; *fig.* Pak, Stod-
Vermineux, se, *a.* (Méd.) indeholdende Orme el. Utøi; fremkaldt el. foraarsaget af Orme; fièvre –se, Ormefeber.
Vermisseau, *m.* (H.n.) lille Regnorm; mangeskallet, rørformig Søsnekke.
Vermouler (se), *v. pr.* blive ormstukket; *p. u.*
Vermoulu, e, *p.* ormstukket.
Vermoulure, *f.* Ormstik, Ormmeel.
Vermout, *m.* Malurtviin.
Vernaculaire, *a.* hørende til Huset, Familien el. Landet; almindelig, sædvanlig; hørende til Foraaret.
Vernaie, *f.* Elleskov, Sted beplantet med Elletræer.
Vernaille, *f.* Slags kostbar Steen.
Vernal, e, *a.* hørende til Foraaret; *pl.m.* –naux.
Verne, *m.* (Bot.) Elletræ.
Vernir, *v.a.* overstryge med Fernis, fernisere, lakere.
Vernis, *m.* Fernis, Lakering, Glassur; *fig.* og *fa.* Politur, behageligt Ydre.
Vernisser, *v. a.* overtrække med Glassur, glassere (om Pottemagerarbeide). [ferer.
Vernisseur, se, *a.* Lakerer, Fernis-
Vernissier, *m.* (Bot.) Fernis-Sumak.
Vernissure, *f.* Fernissering, Lakering.
Vérole, *f.* Slags venerisk Sygdom (grosse –); suer la –, udstaae Svedekuur for at udjage det veneriske Sygestof; petite-vérole, Børnekopper; petite-vérole confluente, sammenløbende Børnekopper; petite-vérole discrète, adskilte Børnekopper; petite-vérole volante, Skoldekopper; (H. n.) Porcelains Snekke. [Syge.
Verolé, e, *a.* som lider af venerisk
Vérolique, *a.* hidrørende fra venerisk Syge (variolique).
Véron, *m.* (H. n.) s. vairon.
Véronique, *f.* (Bot.) Ærenpriis.
Véroter, *v.n.* søge efter Orme (om Fugle og Fiskere).
Vérotier, *m.* Fisker el. Fuglefanger, som søger efter Orme.

Vérotis, *m. pl.* (Pê.) røde Orme, som Fiskere bruge til Mading.
Verrat, *m.* Orne; *prov.* il écume comme un –, han fraader af Arrighed.
Verre, *m.* Glas; Drikkeglas; – de vin, Glas Viin; – à vin, Viinglas; le – au vin, Glasset medVinen i; – à patte, – à pied, Glas med Fod; – dormant (ogs. un dormant), Rude, som ikke er til at lukke op; – ardent, Brændeglas; choquer le –, klinke med En; *fig.* og *fa.* cela est à mettre sous –, det fortjener at gjemmes godt, det er noget sjeldent; *prov.* qui casse les –s les paye, den, som anretter Skaden, maa erstatte samme; (Vét.) l'œil de ce cheval est cul de –, Crystallindsen hos denne Hest er af en Dunkelhed, der bebuder Stær.
Verrée, *f.* Glasfuldt.
Verrerie, *f.* Glashytte; Glaspusteri; Kunst at forfærdige Glas; Glasvarer.
Verrier, *m.* Glaspuster; Glashandler (*v.nu:* faïencier); Glaskurv; Glaskasse.
Verrière, *f.* Glasbakke; Drivhuuskasse med Glas foran og ovenover; Glas for et Skilderi (ogs. verrine, *v.*).
Verrillon, *m.* Slags Glas-Harmonika.
Verrin, *m.* s. vérin.
Verrine, *f.* s. verrière; *f.pl.* Ciceros Taler imod Verres. [arbeide; Koralværk.
Verrot, *m.* grovt afr.kansk Glas-
Verroterie, *f.* smaa Glasvarer.
Verrotier, *m.* s. vérotier.
Verrou (forh. verrouil), *m.* Skodde, Slaa; tenir q. sous les –s, holde En indespærret; être sous le –, sidde i Fængsel; tirer les –s sur soi, lukke sig inde, leve indgetogent; venir baiser le –, komme at yde En Hyldest; l'or ouvre tous les –s, Intet modstaaer Guldets Magt.
Verrouiller, *v.a.* slaae Skodde for; *v. pr.* lukke sig inde.
Verrucaire, *f.* (Bot.) Vægkjærnelav; europæisk Heliotrop.
Verrue, *f.* Vorte. [ter; vorteformig.
Verruqueux, se, *a.* belagt med Vor-
Vers, *pp.* henimod; mod; omtrent; lever les yeux – le ciel, hæve Øinene op imod Himlen; – les quatre heures, henimod Kl. 4.
Vers, *m.* Vers; – libres, frie Vers i forskjellige Stavelsemaal; – blancs, riimfrie Vers; faire des –, composer des –, forfatte Vers; *iron.* faire des – à la louange de q., tale ilde om En.
Versable, *a* som let vælter. [*p.u.*
Versade, *f.* Væltning med en Vogn;
Versant, e, *a.* som let vælter; væltenem; *s.m.* Skraaning, Skrænt.
Versatile, *a.* foranderlig, ustadig.
Versatilité, *f.* Foranderlighed, Ustadighed; Charakteersmidighed.
Verschot, *m.* russisk Længdemaal, svarende til 547 Favne.
Verse, *f.* Kulkurv; *a.* (Géo.) i Udtr. sinus –, Sinus versus; à –, *loc. ad.* strømmeviis; il pleut à –, det skylregner.
Versé, e, *p.* udgydt; *a.* erfaren; bevandret, vel øvet i; – dans les affaires, øvet i Forretningerne; – dans l'histoire, hjemme i Historien.
Verseau, *m.* (Astr.) Vandmanden i Dyrekredsen. [tømning i Kassen.
Versement, *m.* (Fin.) Penges Ud-
Verser, *v.a.* hælde; udgyde, udøse; skjænke; udtømme; vælte; slaae ned; *v.n.* vælte; kastes ned; versez-moi à boire, skjænk mig Noget at drikke; – des larmes, udgyde Taarer, græde; – son sang pour la patrie, udgyde sit Blod for Fædrelandet; – l'or à pleines mains, udøse Penge med begge Hænder, med Ødselhed; – de l'argent dans une caisse, udtømme Penge i en Kasse; – des fonds dans une affaire, anvende Kapitaler i en Handel; – ses chagrins dans le cœur d'un ami, udgyde sine Sorger i en Venne-Barm; – le mépris sur q., tale om En paa en foragtelig Maade; il nous a –és, han har væltet os; vous allez –, De vælter snart; le vent a –é les blés, Blæsten har slaaet Kornet ned.
Verset, *m.* Bibelvers; (Égl.) Sted af Skriften, ledsaget af Chorsang; (Impr.) Bogtrykkertegn, som angiver Versene.
Verseur, *m.* Isskjænker.
Versicolor, *m.* (H.n.) Slags Ravn.
Versicules el. versiculets, *m. pl.* Smaavers; *p. u.* [mager.
Versificateur, *m.* Versskriver, Vers-
Versification, *f.* Kunst at skrive Vers; Versebygning.
Versifier, *v. a.* skrive Vers (ogs. *v.n.*); sætte i Vers; *v.pr.* sættes i Vers.
Version, *f.* Oversættelse; Oversættelse i Skolen fra de gamle Sprog i Modersmaalet; Fortællingsmaade; (Chir.) Forandring i et Barns Stilling under

Fortællen; il y a sur ce fait différentes -s, man fortæller dette Factum paa forskjellige Maader. [Blad (modf. recto).

Verso, *m.* den anden Side af et

Versoir, *m.* (Agr.) Skovl paa en Ploug. [500 Favne).

Verste, *f.* russisk Veimaal (omtr.

Vert, e, *a.* grøn; umoden; frisk; *fig.* kraftfuld; rørig; fast og bestemt; cet arbre est encore -, dette Træ er endnu grønt, endnu saftfuldt; des pois -s, grønne Ærter; des fruits -s, umoden Frugt; du cuir -, ubarket Læder; des pierres -es, Stene nyligen komne fra Steenbrudet; vin -, altfor ung Viin; *fig.* og *fa.* la -e jeunesse, den tidlige Ungdom; ce vieillard est encore -, denne gamle Mand er endnu rask og rørig; c'est un - galant, det er en rask og kraftfuld Mand; il a la tête -e, det er et Hoved uden Erfaring; han er flygtig, letsindig; une réponse -e, et drøit Svar; cet homme est -, denne Mand er bestemt; *prov.* il trouve les raisins trop -s, han lader haant om hvad han ikke kan opnaae; entre deux vertes, une mûre, mellem to maadelige Ting, træffer man een god; ... *s. m.* den grønne Farve, det Grønne; grønt Græs; Syrlighed, Stramhed (om Vinen); - gai, - clair, lysegrøn; - obscur, - foncé, Mørkegrønt; - de montagne, Bjerggrønt; *fig.* og *fa.* manger son blé en -, fortære sine Indtægter forud; employer le - et le sec dans une affaire, anvende Alt muligt for at sætte en Ting igjennem; jouer au - (Børneleg), lege den grønne Leg (overraske En naar han intet Grønt har hos sig [i Mai Maaned]); prendre q. sans -, overraske En, komme bag paa En.

Vert-de-gris, *m.* Spanskgrønt.

Verte, *f.* (H. n.) Slags Snog.

Verte-bonne, *f.* (Jard.) Slags grøn Blomme; Art Kopsalat.

Vertébral, e, *a.* (An.) henhørende til Hvirvelbenene; colonne -e, Rygraden; *pl. m.* -braux.

Vertébralité, *f.* (Méd.) Inflammation i Rygraden el. i Hvirvelbenene; *p. u.*

Vertèbre, *f.* (An.) Ryghvirvelbeen.

Vertébré, e, *a.* (H. n.) som har Ryghvirvelbeen. [been.

Vertébrithe, *f.* forsteenet Ryghvirvel-

Vertelle, *f.* Steenbræt i Saltkar.

Verte-longue, *f.* (Jard.) saftfuld Sommerpære (mouille-bouche)

Vertement, *ad.* med Bestemthed, kraftigen, eftertrykkeligen, djærvt.

Vertenelles el **vertevelles**, *f. pl.* (Mar.) Charneringer el. Gænger, der gribe ind i hinanden og fastholde Roret; Hængsel el. Bøile, hvori Roret fastholdes.

Vertex, *m.* (An.) Isse.

Vertical, e, *a.* lodret; point -, Issepunkt; ligne -e, vertical Linie, som gaaer fra Zenit til Nadir; *s. m.* vertical Kreds; *pl. m.* -caux. [zonten.

Verticalement, *ad.* lodret paa Hori-

Verticalité, *f.* lodret Retning med H. til Horizonten.

Verticille, *m.* (Bot.) Samling af krandsstillede Blade el Blomster.

Verticillé, e, *a.* (Bot.) krandsstillet.

Verticité, *f.* (Phys.) et Legemes Helding mere imod een Side end imod en anden

Vertige, *m.* Svindel, Hovedsvindel; *fig.* Bedøvelse; - ténébreux, Svindel ledsaget af Fordunkling af Synet. [svindel.

Vertigineux, se, *a.* plaget af Hoved-

Vertigo, *m.* Kuller (om Heste); Svindel; *fig.* Lune, Indfald, Raptus; *pl.* des vertigo.

Vertiqueux, se, *a.* (Phys. og Méd.) dreiende sig rundt; bevægende sig kredsformigt.

Vertu, *f.* Dyd; Styrke, Kraft; Kydskhed; Eiendommelighed; *pl.* femte Englechor; - d'abstinence, Afholdenheds Dyd; on a mis sa - à l'épreuve, man har sat hans Dyd paa Prøve; - morale, moralsk Styrke; la - des plantes, det Eiendommelige hos Planterne; elle ne parle que de sa -, hun taler kun om sin Kydskhed; *prov.* face d'homme porte -, det gaaer bedst naar man selv er tilstede; faire de nécessité -, finde sig smukt i Nødvendighed; *loc. ad.* en vertu de, i Kraft af, i Følge af.

Vertubleu, *int.* for Pokker; *pop.* v.

Vertuchoux, *int* s. s. vertubleu; v.

Vertueusement, *ad.* dydigt; kydsk.

Vertueux, se, *a.* dydig, kydsk. [pynt.

Vertugade, *f.* gammeldags Dame-

Vertugadier, ère, *s.* En, som forfærdigede el. solgte Rouleauer, som Damerne bare under Kjolen; *v.*

Vertugadin, *m.* Slags Rouleau,

som Damerne forh. bare under Kjolen for at faae den til at sidde godt.

Vertumnales, *f. pl.* (Anc.) Efteraarsfeste hos Romerne.

Vertumne, *m.* (H.n.) siberisk Sommerfugl.

Verve, *f.* Begeistring; *fa.* underligt, naragtigt Lune (*p. u.*); entrer en –, komme i Begeistring; parler, écrire de –, tale, skrive med Begeistring; quand sa – lui prend, naar hans Lune kommer over ham.

Verveine, *f.* (Bot.) Jernurt, Verbena.

Vervelle, *f.* (Fauc.) Ring om Foden af en Falk med Eierens Navn og Vaaben.

Verveux, *m.* Frugtkurv; (Pê.) Slags Fiskeruse.

Verveux, se, *a.* begeistret, fuld af Begeistring; *p.u.*

Vervier, *m.* s. s. verveux.

Vésanie, *f.* (Méd.) Afsindighed uden Feber.

Vésanique, *a.* (Méd.) afsindig.

Vesce, *f.* (Bot.) Vikke; Vikkefrø.

Vesceron, *m.* (Bot.) vild Vikke.

Vésicaire, *f.* (Bot.) Slags Vikke, Alpsee.

Vésical, e, *a.* henhørende til Blæren; *pl. m.* -caux.

Vésicant, *m.* (H. n.) Blæretrækker, Slags Insect.

Vésication, *f.* (Méd.) Frembringelse af Blærer paa Huden; sammes Fremkomst.

Vésicatoire, *m.* (Chir.) Trækplaster; *a.* blæretrækkende.

Vésiculaire, *a.* (Bot.) blæreformig.

Vésicule, *f.* lille Blære.

Vésiculeux, se, *a.* som er i Form af smaa Blærer.

Vésigon, *m.* (Vét.) blød Svulst paa Hestens Hase, Flusgalle.

Veson el. vesou, *m.* raa Sukkersaft.

Vespéral, *m.* Bog, som indeholder Psalmer og Chorsange henhørende til Aftensangen; *pl. m.* -rals.

Vespéral, e, *a.* (Astr.) henhørende til Aftenen; étoile -e, Aftenstjerne; *pl. m.* -raux.

Vespérie, *f.* theologisk el. medicinsk Disputats, som Licentiaten maatte forsvare Aftenen før Doctorcreationen; *fig.* og *fa.* Irettesættelse; *v.*

Vespériser, *v. a.* irettesætte; *v.*

Vespertilion, *m.* (H. n.) almindelig Flagermuus.

Vespétro, *m.* Slags meget behagelig Likør.

Vesse, *f.* ubehagelig Lugt uden Lyd fra Endetarmen.

Vesse-de-loup, *f.* (Bot.) Slags Svamp, Bovist, Støvbold; *pl.* des vesses-de-loup [Lugt fra Endetarmen.

Vesser, *v. n.* frembringe en styg

Vesseur, se, *s.* En, som altid frembringer en stinkende Lugt; *fa.*

Vessie, *f.* Urinblære; Blære; Blegn; – natatoire, Svømmeblære hos Fiske; *prov.* og *pop.* j'aimerais autant qu'on me donnât d'une – par le nez, jeg skjøtter ikke om hans flaue Smiger; il veut faire croire que des -s sont des lanternes, han vil bilde Folk ind, at Maanen er gjort af en grøn Ost.

Vessigon, *m.* s. vésigon.

Vesta, *f.* (Astr.) Planet, opdaget af Olbers 1807.

Vestale, *f.* Vestalinde; *fig.* dydig, kydsk Pige; elle fait la –, hun agerer den Kydske.

Vestalies, *f.pl.* (Ant.) Fester til Ære for Vesta.

Veste, *f.* Underklædning hos Østerlændere; Kjole med korte Skjøder; Trøie; Vest med dybe Lommer.

Vestiaire, *m.* Garderobe; Penge til Munkes el. Nonners Klædedragt.

Vestibule, *m.* Forhal, Indgang til en Bygning, Vestibule.

Vestige, *m.* Fodspor; Spor; Rest af en Bygning; (Chir.) Slags Brud af de flade Been; *fig.* suivre les -s de q., følge Ens Fodspor, efterligne En.

Vestimental, e, *a.* angaaende Klæderne; essence -e, Essents til at tage Pletter af Klæder; *pl.* -taux; *p. u.*

Vésuve, *m.* Vesuv.

Vésuvienne, *f.* (Minér.) mineralsk Substants, som ligner Lava.

Vêtement, *m.* Klædedragt, Klædning, Paaklædning (i ophøiet Stiil).

Vétéran, *m.* udtjent Soldat; gammel Soldat el. Betjent, som for lang Tjeneste nyder visse Fortrin; Discipel, som er andet Aar i en Classe (ogs. *a. m.* écolier –).

Vétérance, *f.* Veteranstjeneste, Veteranshvile.

Vétérinaire, *m.* Dyrlæge; *a.* henhørende til Dyrlægekunsten; art –, Dyrlægekunst.

Vétillard, e, *s.* s. vétilleur.

Vétille, *f.* ubetydelig Ting, Smaating, Bagatel; (Méc.) Hægtemagertang; Værksted for Skiferstеensbrydere; Hornring, hvorigjennem Traaden gaaer paa en Spinderok; (Artif.) lille Sværmer el. Raket.

Vétiller, *v. n.* more sig med Ube-

tydeligheder; gjøre Vanskeligheder for Smaating; haarkløve.

Vétillerie, *f.* fridsfindigt Raisonnement, Haarkløveri.

Vétilleur, se, *s.* En, som holder sig op ved Smaating, el. gjør Ophævelser for Ubetydeligheder, Haarkløver.

Vétilleux, se, *a.* (om Ting) som kræver megen Opmærksomhed; (om Personer) nøieregnende, paaseende i det Allermindste.

Vêtir, *v. a.* klæde, paaklæde; forsyne med Klæder; tage en Kjole paa; *v. pr.* klæde sig paa; klæde sig; forsyne sig med Klæder; – les pauvres, give de Fattige Klæder; – un habit, tage en Kjole paa; – un enfant, give et Barn første Gang Kjole paa (*p. u.*); se – selon son état, klæde sig efter sin Stand.

Veto, Ord, laant fra Latinen: jeg sætter mig derimod; *s.m.* Forkastelsesret; Vægring ved at stadfæste et Lovforslag; *fig.* og *fa.* j'y mets mon –, jeg sætter mig derimod.

Vêtu, e, *p.* klædt; (Bot.) l'oignon est fort – cette année, Løgene ere iaar mere tykhudede end sædvanlig; *prov.* il est – comme un ognon, han er indsvøbt i mange Klæder.

Vêture, *f.* Iførelse af Klosterdragten (almindeligere: prise d'habit). [ger).

Vétusté, *f.* Ælde (især om Bygnin-

Veuf, ve, *s.* Enkemand; Enke; le denier de la –ve, sin yderste Skjærv; .... *a.* som har mistet sin Mand el. sin Kone; berøvet, skilt ved; la ville est –ve de son maire, Byen har mistet sin Foged; église –ve, Collegialkirke, som forhen var Domkirke med en Biskop; .... *s. f.* (Bot.) hvid og fiolfarvet Tulipan; brun Stabios; (H.n.) Slags Baandfisk.

Veule, *a* svag, kraftløs (*v*); let, løs; lang og tynd; terre –, let, løs Jord; branches –s, lange, tynde Grene; castor –, mager Bæver (*p u.*).

Veuvage, *m.* Enkemandsstand, Enkestand (viduité).

Vexateur, trice, *s.* og *a.* En, som plager, ærgrer el. undertrykker.

Vexation, *f.* Undertrykkelse, Plagen, Ærgrelse; Forfølgelse. [ærgrende.

Vexatoire, *a.* trykkende, plagende,

Vexer, *v. a.* plage, ærgre, undertrykke; *fa.* cela me vexe, je suis –é de cela, det ærgrer mig, det er mig ubehageligt. [Flagsignaler.

Vexillaire, *a.* (Mar.) signaux –s,

Viabilité, *f.* (Méd.) Egenskab at kunne leve (om et Barn) [kunne leve.

Viable, *a.* (Méd.) stærk nok for at

Viager, ère, *a.* som er for Livstid; rente –ère, Livrente; *s. m.* Indtægt, som kun er for Ens Levetid.

Viande, *f.* Kjød; – blanche, Kjød af Kjærkræ, Kalve o. desl.; – noire, Kjød af Bekasiner, Hjorte, Daadyr o. desl.; – neuve, Kjød, som serveres for første Gang; – faisandée, hasardée, Kjød af Vildt, som er nærved at fordærves; – de carême, Fastespise, saltet Fisk; – creuse, Spise, som ikke er synderlig nærende; *fig.* tomme Forhaabninger; se repaître de –s creuses, more sig med tomt Haab; ce n'est pas – pour ses oiseaux, det er ikke Mad for ham, ikke Noget, han kan attraae; ce n'est pas – prête, det er ikke Noget, som skeer strax; c'est un mangeur de –s apprêtées, det er en Dagdriver, som nok vil have det godt, men ikke selv gjøre sig Umage. [Vildt).

Viander, *v. n.* (Ch.) græsse (om

Viandis, *m.* (Ch.) Græsning el. Græsgang for Vildt.

Viatique, *m.* en Munks Reisepenge og Underholdning paa Veien (*v.*); den hellige Hostie, som bringes en Syg i hans Hjem [over Dækket langs Kobrykken.

Vibord, *m.* (Mar.) Skibets Væg

Vibrant, e, *a.* svingende; (Méd.) pouls –, stærk, haard Puls.

Vibralité, *f.* (Méd.) afvexlende Spænding og Slaphed; Legemets Zittren. [at svinge.

Vibratile, *a.* som er i Stand til

Vibration, *f.* (Phys.) Svingning (helst i *pl.*); les –s d'un pendule, et Penduls Svingninger (bedre: oscillation). [svinge, vibrere,

Vibrer, *v.n.* (Phys.) gjøre Sving.

Vicaire, *m.* Vicarius; Capellan; – de Jésus-Christ, Navn, som gives Paven; grand- –, Capellan hos en Biskop.

Vicairie, *f.* Præstekald, som bestyres af en bestandig Capellan (*v.* nu: vicariat). [Vicarius; *pl. m.* –riaux.

Vicarial, e, *a.* henhørende til en

Vicariat, *m.* Vicariat, Capellanie; Tiden, hvori Vicariatet varer; Vicariatsdistrict.

Vicarier, *v. n.* bestyre et Embede i en Andens Sted; være Capellan; *fig.* beklæde et underordnet Embede.

Vice, *m.* Mangel, Ufuldkommenhed; Lyde; stadig Tilbøielighed til det Onde, Last; Udsvævelse; se livrer au –, hengive sig til Udsvævelse; *prov.* nul n'est sans –, Ingen er feilfri; le – l'a quitté, mais il n'a pas quitté le –, han hænger endnu ved Lasten, skjøndt han ikke længer kan tilfredsstille den; (Vét.) – redhibitoire, Lyde, som tvinger Sælgeren til at tage en solgt Hest tilbage, naar Kjøberen inden ni Dage gjør Paastand derom.

Vice-amiral, *m.* Viceadmiral; Viceadmiralskib; *pl.* des vice-amiraux.

Vice-amirauté, *f.* Viceadmirals Værdighed; *pl.* des ---s.

Vice-bailli, *m.* Vice-Landpolitimester; Vice-Landsdommer; *pl.* des vice-baillis. [*pl.* des vice-chanceliers.

Vice-chancelier, *m.* Vicekantsler;

Vice-consul, *m.* Viceconsul; *pl.* des vice-consuls.

Vice-gérant, *m.* Vice-Bestyrer; Vice-Dommer i en geistlig Ret (ogs. vice-gérent); *pl.* des vice-gérants.

Vicennal, e, *a.* (Anc.) tyveaarig; *pl. m.* -naux.

Vicennales, *f. pl.* (Ant.) Dødsfest, som høitideligholdtes hos Romerne tyve Aar efter Ens Død.

Vice-présidence, *f.* Vicepræsidentskab; *pl.* des vice-présidences.

Vice-président, e, *s.* Vicepræsident, -inde; *pl.* des ---s.

Vice-procureur, *m.* maltesisk General-Procureur; *pl.* des ---s.

Vice-reine, *f.* Vice-Dronning; *pl* des vice-reines. [vice-rois.

Vice-roi, Vice-Konge; *pl.* des

Vice-royauté, *f.* Vice-Kongeværdighed; Land under en Vice-Konge; *pl.* des ---s. [*pl.* des ---aux.

Vice-sénéchal, *m.* Underlandfoged;

Vice-sénéchaussée, *f.* Underlandfogdens Embede; sammes Bolig; *pl.* des ---s. [vendt.

Vice-versa (et), *loc. ad.* og om-

Viciable, *a.* som kan fordærves.

Vicié, e, *p.* og *a.* fordærvet.

Vicier, *v. a.* fordærve; forvanske; (Prat.) gjøre ugyldig.

Vicieusement, *ad.* paa en feilagtig Maade; feilfuldt; lastefuldt.

Vicieux, se, *a.* feilfuld, mangelfuld; lastefuld; udsvævende; (Gr.) façon de parler -se, sprogstridig Maade at udtrykke sig paa; (Man.) cheval –, sky og stædig Hest; ... *s. m.* lastefuldt Menneske (især i *pl.*).

Vicinal, e, *a.* nær tilgrændsende; især i Udtr. chemin –, Markvei, Vei fra en Landsby til en anden; *pl. m.* -naux.

Vicissitude, *f.* Omskiftning, Afvexling; Ubestandighed, Foranderlighed; Forandring til det Værre; la – des choses humaines, de menneskelige Tings Vexel; éprouver des -s, undergaae ugunstige Forandringer.

Vicomte, *m.* Vicomte; *forh.* kongelig Dommer i Normandiet.

Vicomté, *m.* Grevskab tilhørende en Vicomte (*v.*); Vicomtes Værdighed.

Vicomtesse, *f.* Vicomtesse, en Vicomtes Gemalinde.

Victimaire, *m.* (Ant.) Offertjener.

Victime, *f.* Slagtoffer, Offerdyr; il a été la – de sa bonne foi, han er bleven et Offer for sin Godtroenhed.

Victimer, *v. a.* opoffre (*p. u.*); *fig.* give til Priis for Latter.

Victoire, *f.* Seir; Seirsgudinde; remporter la – sur soi-même, overvinde sig selv; il ne faut pas chanter – avant le temps, man skal ikke rose sig af sin Seir før Tiden.

Victorial, e, *a.* henhørende til Seiren; *pl. m.* -riaux; jeux -riaux, (Ant.) Seirslege hos Romerne.

Victoriat, *m.* (Ant.) Seirsmynt, gammel romersk Mynt. [en seirrig Maade.

Victorieusement, *ad.* seirrigt, paa

Victorieux, se, *a.* seirrig; seirende; la raison n'est pas toujours -se des passions, Fornuften vinder ikke altid Seir over Lidenskaberne. [Orden.

Victorin, *m.* Domherre af St. Victors

Victoriole, *f.* lille Billede af Seirsgudinden paa Mynter; *p. u.*

Victuaille, *f.* Levnetsmiddel; *pl.* (Mar.) Skibsproviant; *p. u.*

Victuailleur, *m.* (Mar.) Skibsproviantsforvalter.

Vidame, *m.* Bestyrer af et Bispedoms Jordeiendomme og verdslige Anliggender; arvelig Lehnsbesidder af bispelige Jordeiendomme.

Vidamé, *m.* el. vidamie, *f.* bispelige Jordeiendomme s Bestyrerpost; sammes District.

Vidange, *f.* Ryddeliggjørelse af et Skovdistrict; Opmudring af en Canal; Udtømning; *pl.* Snavs el. Ureenligheder, som kjøres bort fra et Sted, der renses; (Méd.) Efterbyrd; ...cette bouteille est en –, denne Flaske er der skjænket af, den er ikke fuld.

Vidangeur, se, *s.* Skarnager; Natmand; Skarnagerkone.

Vide, *a.* tom; ledig; ubeskjæftiget; *s.m.* det Tomme, Tomhed; *fig.* Forfængelighed, Intetsigenhed; *fig.* avoir la tête –, have et tomt Hoved, uden Ideer el. Kundskaber; avoir le cœur –, have et koldt Hjerte, uden Venskabsfølelse; se retirer d'une affaire les mains –es, trække sig ud af en Sag, uden nogensomhelst Fordeel el. Gevinst; cet ouvrage est – de sens, dette Arbeide er blottet for sund Sands; des moments –s, Øieblikke, hvori man ikke er beskjæftiget; la scène est –, der er ingen nøie Forbindelse mellem Stykkets Scener; habit brodé tant plein que –, Kjole, hvorpaa det Broderede optager ligesaa megen Plads, som det, der ikke er broderet; (Arch.) ce mur pousse (tire) au –, denne Muur kaster sig; (Méd.) le pouls de ce malade est –, Pulsen hos denne Patient er meget svag; ... le – des grandeurs humaines, de menneskelige Storheders Intet; à –, *loc. ad.* tom; la diligence revient à –, Diligencen kommer tom tilbage; *fig.* mâcher à –, nære sig med et falsk Haab; (Mus.) jouer à –, spille paa en Streng i hele dens Længde, uden at sætte Fingeren paa den.

Vide-bouteille, *m.* lille Huus med Have tæt udenfor Byen; Slags Pompe el. Hævert til at tømme en Flaske uden at trække Proppen ud; *pl.* des vide-bouteilles.

Videlle, *f* (Pât.) Sporejern til at skjære Deigen i Strimler; Redskab til at udhule Frugter, der skulle syltes.

Vider, *v. a.* tømme; rydde; bortskaffe; udhule; opskære; rømme; bringe paa det Rene, tilendebringe, bilægge, berigtige; *v. pr.* tømmes; endes, bilægges, afgjøres; purgere; – le verre, tømme Glasset; – un appartement, ryddeliggjøre et Værelse; – un canon de fusil, udhule et Geværløb; – du poisson, opskære Fisk og tage Indmaden ud; – le royaume, rømme Riget; – son coffre-fort, udgive mange Penge; – une querelle, bilægge en Strid; – ses comptes, ende og berigtige sine Regninger.

Vidimer, *v.a.* (Prat.) conferere en Copi med Originalen og bevidne dens Overeensstemmelse.

Vidimus (s udt.), *m.* (Prat.) Paaskrift, hvormed man tilkjendegav at have confereret Copien med Originalen.

Vidomnat, *m.* (Féo.) Underbestyrerpost.

Vidomne, *m.* (Féo.) Underbestyrer.

Vidrecome, *m.* stort Bæger.

Viduité, *f.* Enkestand.

Vidure, *f.* udskaaret, gjennemsigtigt Arbeide; det, som falder af ved at udskære et Arbeide.

Vie, *f.* Liv; Levetid; *fig.* Livskraft; Livlighed; Kraft, Fynd; Liv og Lyst (i Forbindelse med et Eiendomsadj.); Livsophold; Levemaade; Levnet; Levnetsbeskrivelse; Vegetation; *pop.* Klammeri; être en –, være i Live; être entre la – et la mort, svæve mellem Liv og Død; sa – ne tient plus qu'à un fil, hans Liv hænger kun i en Traad; il n'a qu'un filet de –, qu'un souffle de –, han er svag, han har ikke langt tilbage; il y a bien de la – dans cet homme, der er endnu megen Kraft hos denne Mand; mourir tout en –, døe i sin fulde Kraft; ce portrait est plein de –, dette Portrait er fuldt af Liv, fuldt af Udtryk; il en a pour sa –, han har nok, saalænge han lever; durant ma –, ma – durant, saalænge jeg lever; recommander qc. à q. sur la –, anbefale En Noget indstændigen; gagner sa –, fortjene sit Livsophold; faire bonne –, leve godt; faire joyeuse –, leve lystigt; faire la –, leve godt, svire, hengive sig til Udsvævelse; mener une – heureuse, føre et lykkeligt Liv; faire – de garçon, leve som Pebersvend; mener une – de cochon, føre et udsvævende Liv; c'est sa –, det er hans Liv og Lyst; les –s de Plutarque, Plutarques Levnetsbeskrivelser; sa femme lui fera une belle –, hans Kone vil holde dygtigt Huus med ham; *prov.* telle –, telle fin, som man reder, saa ligger man; il faut faire – qui dure, man maa sætte Tæring efter Næring;

loc. ad. pour la –, for lang Tid; pour la –, à la – et à la mort, for stedse, i Liv og Død; à –, for Livstid; de la vie, de ma –, (med en Regtelse) aldrig i mit Liv; je ne lui pardonnerai de la –, jeg tilgiver ham aldrig saalænge jeg lever.

Viédase, *m.* Tølper; *v.*

Vieil (foran et Subst. i Enkeltt., som begynder med en Vocal), vieux, *a.m.* vieille, *a.f.* gammel; gammelagtig; slidt, brugt; gaaet af Brug; (vieux) *s.m.* gammel Mand; det Gamle; (vieille) *s.f* gammel Kone; ... être vieux avant l'âge, blive gammel før Tiden; – comme les rues, meget gammel, ældgammel; se faire –, blive gammel; il ne fera pas de vieux os, han bliver ikke gammel; il a un air –, han seer gammel ud; faire le –, antage et gammelt Væsen; un vieil ami, en gammel Ven; un homme de la vieille roche, en Mand af en sjelden Redelighed; un ami de la vieille roche, en sikker, prøvet Ven; contes de vieille, Ammestuefortællinger.

Vieillard, *m.* Olding; *pl.* de Gamle; on doit respecter les –s, man maa have Ærbødighed for de Gamle. [*p.u.*

Vieillement, *ad.* paa gammel Viis;

Vieillerie, *f.* gamle Sager, gammelt Skrammleri; *fig.* gamle, forslidte Ideer; n'écrire que des –s, skrive kun gamle, længe bekjendte Ting.

Vieillesse, *f.* Alderdom; gamle Folk; *fa.* bâton de –, Alderdoms Støtte; *prov.* si jeunesse savait, si – pouvait, hvis de Unge besad Erfaring og de Gamle Kraft.

Vieillir, *v.n.* blive gammel, ældes; forældes, gaae af Brug; faae et gammelt Udseende; *v.pr.* gjøre sig ældre end man er; il a vieilli sous les armes, han er bleven gammel i Krigstjenesten; ce mot a –i, dette Ord er forældet, gaaet af Brug; cette affaire vieillit, denne Sag begynder at glemmes; les chagrins l'ont bien vieilli, Sorgerne have gjort ham meget ældre; cette coiffure la vieillit de dix ans, denne Hovedpynt gjør hende 10 Aar ældre. [ældes, som bliver ældre.

Vieillissant, e, *a.* som begynder at

Vieillissement, *m.* Nærmelse til Alderdommen; *p. u.*

Vieillot, te, *a.* som begynder at blive gammel, el. at see gammel ud; gammelagtig; *fa. plais.*

Vielle, *f.* strengebesat Lire, som spilles ved at dreie et Hjul; *prov.* il est long comme une –, han er langsom i al sin Gjerning; il est du bois dont on fait les –s, han er let at komme til Rette med, han kommer godt ud af det med Alle; (Serr.) loquet à –, Slaa, som aabnes med en Nøgle.

Viellé, e, *a.* kun i Udtr. bœuf –, feed Oxe, som Torsdagen i Ugen før Fasten føres gjennem Byen under Liremusik (Nogle udtale det: bœuf villé; skulde denne Variant gjælde, maatte den deriveres af ville, og Udtrykket da betyde: Oxen, som føres om i Byen).

Vieller, *v. n.* spille paa Lire; *fig.* nøle, trække i Langdrag; *p.u.* [lerske.

Vielleur, se, *s.* Lirespiller, Lirespil-

Vienne, *f.* Wien. [*a.* wiensk.

Viennois, se, *s.* Indvaaner i Wien;

Vierge, *f.* Jomfru, Mø; la sainte Vierge, Jomfru Maria; *fig.* og *fa.* c'est l'amoureux des onze mille –s, han forelsker sig i ethvert Fruentimmer, han seer; (Astr.) Jomfruen, et af de 12 Tegn i Dyrkredsen; ... *a.* reen, ustyldig; ublandet; ubrugt; udyrket; métaux –s, rene, ublandede Metaller; huile –, Olie af Oliver, før de perses; cire –, Vox, som endnu er ubrugt; terre –, udyrket Jord; parchemin –, Pergament af Skind af nyfødte Lam; vigne –, Viinranke, som frembringer smaa ubrugelige Bær.

Vieux, s. vieil.

Vieux-oing, *m.* s. oing.

Vif, ve, *a.* levende; *fig.* livlig; fyrrig; hæftig, hidsig, voldsom; eftertrykkelig; bidende, gjennemtrængende; *s.m.* skært Kjød; Hjertet af et Træ; il sera pris mort ou –, han skal gribes død el. levende; enfant –, livligt Barn; avoir les yeux –s, have fyrrige, ildfulde Øine; avoir le sentiment –, føle levende; être – comme la poudre, comme le salpêtre, være meget hidsig, komme let i Fyr og Flamme; un froid –, en skarp, bidende Kulde; l'air vif des montagnes, den rene og skarpe Bjergluft; un teint –, en hvid og rød Ansigtsfarve; une attaque –ve, et hæftigt Angreb; une foi –ve, en levende Tro, ledsaget af Gjerninger;

eau -ve, rindende Vand; une roche -ve, en gedigen Klippe; chaux -ve, ulæsket Kalk; dartre -ve, Ringorm; -ve arête, skarp, fremspringende Kant; une forêt -ve, en Skov fuld af smukke høie Træer, el. fuld af Vildt; de -s reproches, bidende, eftertrykkelige Bebreidelser; des traits -s, bidende, pikante Udfald, Hentydninger; couper dans le -, skære i Kjødet; *fig.* berøve sig paa eengang hvad man holder meest af; afbryde paa eengang alle skadelige Forbindelser; tage kraftige Forholdsregler; piquer au -, fornærme En paa det Føleligste; être touché au -, være levende rørt; *loc. ad.* de vive voix, mundtligen; de vive force, ved at bruge Magt.

Vif-argent, *m.* Qviksølv; *fig.* og *fa.* il a du vif-argent dans la tête, han er saa fyrrig og ubesindig, at han ofte ikke veed, hvad han gjør.

Vigie, *f.* (Mar.) Skibsvagt, Matros paa Udkig; Vagt paa en Landpynt ud imod Søen; Klippe el. Skjær, som rager op over Havet; être en -, være paa Udkig.

Vigier, *v. n.* (Mar.) være paa Udkig; *p.u.*

Vigigraphe, *m.* Skibstelegraf; den, som passer en Skibstelegraf.

Vigigraphie, *f.* Skibstelegrafering.

Vigilamment, *ad.* aarvaagent; *p.u.*

Vigilance, *f.* Aarvaagenhed, Vagtsomhed; Paapasselighed; il a beaucoup de -, han er meget vagtsom, paapasselig.

Vigilant, e, *a.* aarvaagen, paapasselig, agtvaagivende.

Vigile, *f.* Helligaften; -s des morts, Morgenmesse og Cantater, som synges Aftenen før en Sjælemesse.

Vignage, *m.* Afgift af Viinhaver.

Vigne, *f.* Viinstok, Viinranke; Viinbjerg, Viingaard, Viinhave; cep de -, Viinstok; pampre de -, Viinløv; raisin de -, Drue skikket til at perse Viin af (modს. raisin de treille el. chasselas, Drue til at servere som Dessert); - sauvage, vild Drue; - du Nord, Humle; pêche de -, Fersken af et fritstaaende Ferskentræ; *fig.* travailler à la - du Seigneur, arbeide paa Sjælenes Omvendelse; un mariage de Jean des Vignes, tant tenu, tant payé, et Samliv under Skin af Ægteskab; être dans les -, være beruset; quand nous serons morts, fera les -s qui pourra, naar vi ere døde, saa lad de Andre gjøre hvad De vil.

Vigneron, ne, *s.* Viingaardsmand, Viingaardspige.

Vignette, *f.* lille Billed til Sirat i en Bog, Vignet; papier à -s, Papir med Sirater; - du frontispice, Titelvignet.

Vignoble, *m.* Viinland (cgs. *a.* pays -).

Vignot, *m.* Pord, hvorpaa Kabliauen tilberedes; (H. n.) Slags Snegl.

Vigogne, *f.* (H. n.) Vigognedyr, Faarekameel; Uld af samme; *m.* Hat af Vigogne-Uld.

Vigorte, *f.* (Art.) Kugel-Støbeform.

Vigoureusement, *ad.* kraftigen; tappert.

Vigoureux, se, *a.* kraftfuld, kraftig; eftertrykkelig; stærk; réponse -se, eftertrykkeligt, kraftigt Svar; cheval -, stærk Hest.

Viguerie, *f.* Landfogedpost; sammes District; *v.*

Vigueur, *f.* Kraft; Styrke; Eftertryk; pousser une affaire avec -, drive en Sag med Energi; répondre avec -, svare med Fynd; être en -, være i Kraft, gjælde.

Viguier, *m.* Landfoged i det sydlige Frankrig; *v.*

Vil, e, *a.* lav, nedrig, foragtelig; ringe; un - séducteur, en nedrig Forfører; chose de - prix, en Ting af ringe Værdi; vendre à - prix, sælge for Spotpriis.

Vilain, e, *a.* styg; ubekvem, ubehagelig; smudsig; lumpen; farlig; gnieragtig; -e maison, stygt Huus; - temps, stygt, ubehageligt Veir; c'est un - homme, det er et lumpent, nedrigt Menneske; homme -, Gnier, karrigt Menneske; une -e maladie, en slem, farlig Sygdom; il est - comme lard jaune, han er gnieragtig indtil Smudsighed; ... *s.m.* Bonde, simpelt Menneske (*v.*); stygt, gemeent Menneske; en schofel Karl; en Gnier; jeu de main, jeu de -, kun den Uopdragne tillader sig at slaae; c'est la fille du -, den, som byder høist, faaer det (*v.*); graissez les bottes d'un -, il dira qu'on les lui brûle, naar man tjener den Gjerrige, klager han endogsaa derover, for ikke at vise Gjengjæld (*v.*); il n'est chère que de vilain, der er intet Gilde saa godt som den Gjerriges; *s.f.* liderlig Qvinde (*v.*).

Vilainement, *ad.* plumpt; skammeligt, feigt, lumpent; ubehageligt, smudsigt; gnieragtigt.

Vilebrequin (bedre: virebrequin), *m.* Vindelbor, Omslagsbor; *fa.* des jambes en –, skjæve Been; (H.n.) Slags Snekke.

Vilement, *ad.* usselt, lavt, lumpent.

Vilenie, *f.* Snavs, Ureenlighed; *fig.* gemeent Udtryk; Skjældsord; smudsig Gjerrighed; slet Handling; ussel Føde; le livre est plein de –s, Bogen er fuld af Gemeenheder; il a fait cent –s en sa vie, han har gjort mangfoldige lumpne Streger mens han har levet; il mange toutes sortes de –s, han spiser alle Slags usunde Sager.

Vileté, *f.* ringe Værdi, lav Priis; Ubetydelighed. [behandle med Foragt; *fa.*

Vilipender, *v.a.* ringeagte, nedsætte;

Villa, *f.* Landsted. [befolket Stad; *p u.*

Villace, *f.* stor, slet bygget og slet

Village, *m.* Landsby; *fa.* le coq du –, den meest Anseete i Byen; il est bien de son –, han kjender kun lidt til, hvad der foregaaer i Verden; *prov.* à gens de –, trompette de bois, som man raaber i Skoven, saa faaer man Svar; il ne faut point se moquer des chiens qu'on ne soit hors du –, man maa ikke ringeagte sin Fjende, saalænge han har mindste Leilighed til at skade.

Villageois, e, *s.* Landsbybeboer, Landsbymand, Bondekarl; Landsbykone, Landsbypige; *a.* landsbyagtig.

Villanelle, *f.* Slags Hyrdedigt, hvis Vers slutte alle med samme Omkvæd; Bondedands; Melodi til samme.

Ville, *f.* Stad; Indvaanerne i en Stad; Communeraadet (corps de ville); il est à la –, han er i Staden (ikke paa Landet); il est en –, han er i Byen (ude, ikke hjemme); dans la –, inden for Byens Volde el. Mure; il dine en –, han spiser ude; *fig.* og *fa.* avoir – gagnée, have vundet Spil, det Værste overstaaet; *prov.* ville qui parlemente est à moitié rendue, den, som hører paa de Forslag, der gjøres, er nærved at tilstaae, hvad der begjæres.

Villette, *f.* meget lille Stad; *p. u.*

Villeux, se, *a.* (Bot.) laaden, besat med lange, bløde, tætstaaende Haar.

Villosité, *f.* (Bot.) Laadenhed.

Vimaire, *f.* Skade foraarsaget i en Skov af Storm; *v. p. u.*

Vin, *m.* Viin; Vinens Styrke; – de deux feuilles, to Aars gammel Viin; – doux, sød Viin, som ikke har gjæret; – bourru, Viin, som kun har gjæret lidt, som holder sig sød; – de l'étrier, Viin, som drikkes i det man stiger til Hest; – coupé, Viin blandet med anden Viin; – de cerneaux, Viin, som er god paa Valnøddetiden; – de goutte, mère-goutte, Viin, som er kommen af Druerne før de perses; demi-vin, petit vin, Vand, som er slaaet paa Druerne efter at de ere persede; – de copeaux, afklaret Viin; – de ville, – d'honneur, Raadhuusviin, hvormed der opvartes ved udmærkede Leiligheder; – de prunelles, Slaaenviin; – du crû, Viin fra et Steds Omegn; ce – a beaucoup de –, denne Viin er meget stærk; il est capiteux, den stiger let i Hovedet; – d'une oreille, fortræffelig Viin (*v.*); – de deux oreilles, middelmaadig Viin (*v.*); – de liqueur, Dessertviin; un pot-de-vin, et Lithkjøb; boire le – du marché, drikke paa Kjøbet; tache de –, Viinplet; rødt Modersmærke i Ansigtet el. paa andet Sted af Legemet; *fig.* og *fa.* il a le – triste, Vinen gjør ham sørgmodig stemt; il a le – mauvais, Vinen gjør ham trættekjær; s'enivrer de son –, holde fast ved egne Ideer; faire jambes de –, drikke dygtigt for at gaae fremad med større Bestemthed; porter bien le –, drikke meget uden at det mærkes; il est en pointe de –, han har en lille Pidsk; il est chaud de –, Vinen begynder at gaae ham i Hovedet; il est pris de –, han er beskjænket; être entre deux –s, være beruset; c'est un sac à vin, det er en Fyldebøtte; le – lui sort par les yeux, han er overstadig fuld, pærefuld; du – à faire danser les chèvres, meget suur Viin; *prov.* à bon – point de bouchon, hvad der er godt, behøver ingen Anbefaling; après bon –, bon cheval, naar man har drukket godt, er man dristigere; le vin est tiré, il faut le boire, naar man har sagt A, maa man ogsaa sige B; mettre de l'eau dans son –, give Kjøb, stemme Tonen ned.

Vinage, *m.* Viintold.

Vinaigre, *m.* Viineddike, Eddike; – des quatre voleurs, Viineddike, som bruges imod Smitte; *fig.* og *pop.* habit de –, for tynd Paaklædning i Forhold til Aarstiden; *prov.* on prend

plus de mouches avec du miel qu'avec du –, man udretter mere med Blidhed end med Strenghed. [Vinedike.

Vinaigré, e, *p.* og *a.* tillavet med

Vinaigrer, *v. a.* tillave med Viinedike.

Vinaigrerie, *f.* Eddikebryggeri.

Vinaigrette, *f.* suur Sauce, tillavet med Peber, Olie og Eddike; Oxekjød tillavet med en saadan Sauce; Slags lille tohjulet Leenspænderdvogn, som blev trukken af et Menneske.

Vinaigrier, *m.* Eddikebrygger; Eddikehandler; Eddikeflaske.

Vinaire, *a.* i Udtr. vaisseaux –s, Kar bestemte til at indeholde Viin.

Vinales el. vinalies, *f. pl.* (Ant.) romerske Feste til Ære for Venus før Viinhøsten begyndtes.

Vinasse, *f.* svag Eddike; svag Viin.

Vindas (s udt), *m.* (Mar.) Spil, Vinde. [nende.

Vindicatif, ve, *a.* hævngjerrig; hæv-

Vindication, *f.* Hævn; *v.*

Vindicte, *f.* (Pal.) kun i Udtr. la – publique, offentlig Forfølgelse el. Straf for en Forbrydelse.

Vinée, *f.* et Aars Viinavl.

Vineux, se, *a.* viinholdig, vinøs; stærk (om Viin); lugtende el. smagende efter Viin; høirød; bevoxet med Viinstok; cheval rouan vineux, rødbruun Skimmel. [dagascar.

Vingeon, *m.* (H. n.) And fra Ma-

Vingt, *a.n.* tyve; den tyvende (om Dato, Fyrsterækker, Begtitler); d. Talord faaer Fleertalsmærket, naar det multiplicereș med et andet Talord, og intet Talord følger efter: quatre-vingts chevaux, men quatre-vingt-dix chevaux; vingt-et-un, *s. m.* Slags Spil. [soldats, tyve Soldater.

Vingtaine, *f.* en Snees; une – de

Vingtième, *a.n.ord.* tyvende; *s.m.* Tyvendedeel; Afgift af faste Eiendomme, bestaaende i Tyvendedelen af Indtæg en af samme.

Vingt-quatre (in-), *m.* (Impr.) Bogformat, hvori Arket tæller 48 Sider; *pl.* des in-vingt-quatre.

*Vinicole, *a.* befattende sig med Viinavl.

Vinifères, *f.pl.* (Bot.) Viinplanter; Planter med krybende Stængel.

Vinification, *f.* Kunst at tilberede, bevare og forbedre Vinen.

Vinomètre, *m.* Instrument til at undersøge Vinens Styrke.

Vinule, *f.* (H.n.) Larven af en Tusmørkesværmer el. Pile-Sphinx, almindelig paa Pile og Poppeler.

Viol, *m.* Voldtægt.

Violacé, e, *a.* fioletfarvet.

Violacée, *f.* (Bot.) Plantefamilie, hvis Typus er Fiolen.

Violat, *a. m.* tillavet med Fioler.

Violateur, trice, *s.* Overtræder, -ske.

Violation, *f.* Overtrædelse, Krænkelse, Vanhelligelse. [fioletagtig.

Violâtre, *a.* faldende i det Fiolette,

Viole, *f.* Bratsch, Alt-Fiolin; basse de –, Bas; dessus de –, lille Bas; par-dessus-de-viole, Armfiolin; – d'amour, *m.* Slags Basfiol (mellem Bratsch og Violoncel.[tægt(Pal.*v.*).

Violement, *m.* Overtrædelse; Vold-

Violemment, *ad.* med Voldsomhed, voldsomt, hæftigt. [hed; Vold.

Violence, *f.* Voldsomhed, Hæftig-

Violent, e, *a.* voldsom; hæftig, hidsig, uretfærdig; vent –, hæftig Vind; fièvre –e, hidsig Feber; mort –e, voldsom Død; cela est trop –, det er altfor haardt, altfor uretfærdigt.

Violenter, *v.a.* bruge Vold, tvinge.

Violer, *v. a.* overtræde; krænke; voldtage; *v. pr.* overtrædes; krænkes; *v.n.* øve Vold; – les lois, overtræde Lovene; – son serment, krænke, bryde sin Ed; – une femme, voldtage et Fruentimmer.

Violet, *m.* fiolblaa Farve; – anglais el. blot –, Slags Bratsch (*p.u.*); – d'été, Slags Levkøi (ogs. quarantain); – d'évêque, Slags Bladhat.

Violet, te, *a.* fiolblaa; faire (du) feu –, begynde prægtigt og ende slet; voir des anges –s, have indbildte Syner.

Violette, *f.* Fiol, Fiolblomst (ogs. violier commun); *fa.* de la –, el. des –s, Fiolblomster.

Violier, *m.* Slags Levkøi (giroflée).

Violir, *v.a.* farve fiolet; *v.n* blive fiolet. [Basfiol.

Violiste, *m.* En, som spiller paa

Violon, *m.* Fiolin; Fiolinspiller, Fiolinist; Arrest paa en Vagt; donner les –s, give en Serenade; betale Musiken til et Bal; *fig.* og *fa.* il a payé les –s, han har havt Omkostningerne, de Andre Fornøielsen; il se donne les –s, han er vel tilfreds med sig

selv, han roser sig ved hver Leilighed.
Violoncelle (c udt. ch), *m.* Violoncel, Basfiol; En, som spiller samme (violoncelliste).
Violoncelliste (c udt. ch), *m.* En, som spiller paa Violoncel.
Violoniste, *m.* Fiolinspiller. [hyld.
Viorne, *f.* (Bot.) Qvalkved, Stov-
Vipère, *f.* (H.n.) Viper-Snog, Hugorm; *fig.* Skumler, Bagvasker; ond Tunge (ogs. langue de –).
Vipéreau, *m.* (H. n.) Unge af en Viper-Snog.
Vipérine, *f.* (Bot.) Slangehoved.
Virage, *m.* (Mar.) Hivning; nødvendig Plads foran Spillet for at dreie samme. [og stærkt Fruentimmer.
Virago, *f.* mandhaftig Kvinde, stort
Virée, *f.* Slags Sigte.
Virelai, *m.* torimet gammeldags kort fransk Vers med Omkvæd.
Virement, *m.* (Mar.) – de bord, Vending; – d'eau, Strømmens Tilbagekomst; (Com.) – de parties el. blot –, en activ Gjælds Transport til en Creditor, som man skylder en lige Sum; banque à –, Girobank.
Virer, *v. n.* vende; bruges med tourner: tournez et virez tant qu'il vous plaira, drei og vend saalænge det lyster Dem (*pop.*); ogs. *v. a.* i Udtr. tourner et – q., snakke for En (dreie og vende En) for at lokke Noget ud af ham; (Mar.) – de bord, vende; *fig.* tage et andet Parti; – de bord cap pour cap vent arrière, vende om for Vinden; – de bord cap pour cap vent devant, vende om igjennem Vinden; – au cabestan, hive rundt; – à pic, hive ind til op og ned; – à long pic, hive ind til langstagsviis.
Vires, *m.pl.* (Blas.) flere (alm. tre) concentriske Ringe. [piil til en Flitsbue.
Vireton, *m.* (Anc.) Svingpiil, Fjer-
Vireux, se, *a* giftig; stinkende, ildelugtende; plante -se, giftig Plante.
Virevaut, *m.* (Mar.) Bradspil.
Vire-vent, *m.* (H.n.) Søpapegøie; *pl.* des vire-vent.
Vire-volte, *f.* (Man.) hurtigt Sving, hurtig Omtumling i en Kreds; *pl.* des vire-voltes. [vire-volte; *v.*
Vire-vousse el. virevouste, *f.* s. f.
Virgilien, ne, *a.* virgilsk, i Virgils Maneer. [-naux.
Virginal, e, *a.* jomfruelig; *pl. m.*
Virginité, *f.* Jomfrustand, Jomfrudom. [terpære.
Virgouleuse, *f.* Slags saftig Vin-
Virgule, *f.* Komma; un point et une –, et Semicolon; (Horl.) montre à –, Uhr, hvis Pendulstang kun har een Hage, lig et Komma.
Virguler, *v.a.* afdele med Comma; commatere; *p. u.*
Viril, e, *a.* mandlig; mandig, fast, modig, standhaftig; âge –, mandlige Alder; courage –, standhaftigt Mod; (Dr.) partager par portions -s, dele i lige Dele.
Virilement, *ad.* mandigen, modigen.
Virilité, *f.* mandig Alder; Mandbarhed; *fig.* Kraft, Styrke, Fasthed.
Virole, *f.* Ring om Skaftet paa Værktøi. [Ringe af en anden Email.
Virolé, e, *a.* (Blas.) som har
Virolet, *m.* (Mar.) Kabellarrulle.
Viroleur, *m.* Forfærdiger af Ringe til Værktøi. [Virkekraft.
Virtualité, *f.* formaaende Kraft;
Virtuel, le, *a.* som besidder Kraft til at virke; (Méd.) som virker ifølge en skjult el. ukjendt Aarsag.
Virtuellement, *ad.* ifølge sin eiendommelige Virkekraft; med sin formaaende Kraft.
Virtuose, *s.* Mand el. Kvinde, som har stort Talent for de skjønne Kunster, især for Musik; Mester i sin Kunst, Virtuos. [stab.
Virulence, *f.* ondartet, giftig Egen-
Virulent, e, *a.* ondartet, giftig; *fig.* fuld af Edder og Galde, bitter, ondskabsfuld. [Skib.
Virure, *f.* (Mar.) Plankegang i et
Virus (s udt.), *m.* (Méd. og Chir.) Smittestof; venerisk Gift.
Vis (s udt.), *m.* Skrue; (H. n.) Skruesnekke; – sans fin, Skrue uden Ende; pas de –, Afstanden mellem tvende Skruegænger; escalier à –, Vindeltrappe.
Visa, *m.* Paaskrift paa et Document for at attestere, at samme er foreviist; (Égl.) Document, hvormed en Biskop stadfæstede en Kirkepatrons Indstilling til et underordnet geistligt Embede; *pl.* des visa.
Visage, *m.* Ansigt; Udseende, Mine; Ansigtsfarve; Person; il a un – de santé, han har et sundt Udseende; il a un – d'excommunié (de déterré,

l'autre monde), han seer ud som om han kom op af Graven; connaître q. de –, kiende En af Udseende; faire bon –, mauvais – à q., see mildt el. surt til En; se composer le –, sætte et alvorligt Ansigt op; changer de –, skifte Farve, rødme, blegne o. s. v.; *fig.* og *fa.* il a un – de pleine lune, han har et Fuldmaane-Ansigt, et bredt Ansigt; il n'a rien d'humain que le –, det er et grusomt Menneske; cela ne paraît plus que le nez au milieu du –, det er Noget, som falder Alle i Øinene, som det ikke nytter at ville skjule; tourner – aux ennemis, vende om paa Flugten for at byde Fienden Spidsen; trouver – de bois, finde Døren lukket, ikke finde Nogen hjemme; voilà bien des –s que je ne connais pas, der er mange Personer, som jeg ikke kiender; à – découvert, *loc.ad.* aabent, uden Slør.

Vis-à-vis, *loc.ad.* ligeoverfor (de); vis-à-vis de mes fenêtres, ligeoverfor mine Vinduer; i fortrolig Tale udelades ofte de: vis-à-vis l'église, ligeoverfor Kirken; bruges ogs. som *adv.* il était vis-à-vis, han stod ligeoverfor; *fig.* og *fa.* se trouver vis-à-vis de rien, befinde sig uden alle Hjælpekilder efter meget Arbeide og store Forhaabninger; *s.m.* Person, som man har ligeoverfor sig; Gjenbo; Slags Berliner-vogn, hvori der kun er Plads til En paa Forsædet og til En paa Bagsædet.

Viscéral, e, *a.* (An.) henhørende til Indvoldene; (Méd.) tienende til at styrke og helbrede samme; *pl.m.* -raux.

Viscère, *m.* (An.) Indvold; indvendig Deel af Legemet nødvendig for Livsfunctionerne.

Viscosité, *f.* Klæbrighed.

Visée, *f.* Sigte; Hensigt; prenez votre – plus haut, sigt høiere; *fig.* og *fa.* changer de –, skifte Plan.

Viser, *v.n.* sigte; tragte efter, lægge an paa; *v. a.* sigte efter; gjennemsee Noget og forsyne det med sit visa, visere; – à un but, sigte efter et Maal; – q. à la tête, sigte En efter Hovedet; je ne sais à quoi il vise, jeg veed ikke, hvad han tilsigter, hvad han attraaer; il vise trop à l'effet, han lægger for meget an paa Effect; – un passeport, visere et Pas.

Visibilité, *f.* Synlighed.

Visible, *a.* synlig; klar, iøinefaldende; n'être pas –, ikke ville modtage Besøg.

Visiblement, *ad.* paa en synlig Maade; øiensynligen, kiendeligen; cela est – faux, det er aabenbart falsk.

Visière, *f.* Visir paa en Hjelm, Kasket el. Chako; Sigte paa et Gevær; Syn; *fig.* Skarpsindighed; il a la – trouble, han seer dunkelt, utydeligt; *fig.* rompre en –, sige En noget Ubehageligt lige i Øinene; tale til En i en stolt og hæftig Tone; avoir la – courte, fattes Skarpsindighed; elle lui a donné dans la –, hun har stukken ham i Øinene, han har forelsket sig i hende.

Visif, *m.* Evne til at see; *a. m.* som kan see; *p.u.* [uvidende Menneske.

Visigoth, e, *s.* Vestgother; *fig.* plumpt,

Vision, *f.* Syn; Aabenbaring; *fig.* og *fa.* tomt Hjernespind, taabelig Ideer.

Visionnaire, *a.* som troer at have Syner el. Aabenbarelser; som har overspændte Ideer; *s.* Drømmer, Sværmer; En, som troer at kunne see Aander.

Visir el. vizir, *m.* Vizir, Minister hos Sultanen; *fig.* Statsmand af haard, despotisk Characteer.

Visirat el. vizirat, *m.* Vizirpost, Vizirens Embedstid. [Besøgelses Orden.

Visitandine, *f.* Nonne af Mariæ

Visitation, *f.* bruges kun i Udtr. la – de la vierge, Mariæ Besøg hos Elisabeth; la fête de la –, Mariæ Besøgelses Fest; l'ordre de la –, Mariæ Besøgelses Orden.

Visite, *f.* Besøg; Sygebesøg; Eftersøgning, Undersøgelse; Synsforretning, Syn; Bispevisitats; rendre – à q., besøge En; rendre à q. sa –, gjøre En et Gjenbesøg; faire une –, aflægge et Besøg; faire la – dans une maison, anstille en Huusundersøgelse; j'ai eu des –s, jeg har havt Besøg, Gjæster; – en robe détroussée, Stadsvisit; – domiciliaire, Huusundersøgelse; – d'un bois, d'un bâtiment, Besigtigelse af en Skov, af et Skib; – de matrones, Jordemoderforretning hos et Fruentimmer efter Øvrighedens Forlangende; – de cadavre, Obduction af et Lig efter Øvrighedens Ordre.

Visiter, *v. a.* besøge, aflægge Besøg; besigte, gjennemsee; gjennemsøge,

undersøge; (Écr.) hjemsøge; *v.a.* optage et Eftersyn, anstille Undersøgelse; *v.pr.* besøge hinanden; - un ministre, gjøre sin Opvartning hos en Minister; - un malade, besøge en Syg; - une plaie, undersøge et Saar; Dieu visite ses élus, Gud prøver el. hjemsøger sine Udkaarne.

Visiteur, se, *s.* Besøger; Synsmand; Besigtiger; - des douanes, Toldbetjent; *fa.* c'est un grand -, han tilbringer sin meste Tid med at aflægge Besøg.

Vison, *m.* (H.n.) amerikansk Ilder.

Visorium (u udt. e), *m.* (Impr.) Tenakel; Bræt, hvorpaa Manuscriptet, hvorefter der sættes, fastholdes.

Visqueux, se, *a.* klæbrig, slimet.

Visser, *v. a.* skrue fast; *v. pr.* fastskrues.

Visuel, le, *a.* (Phys.) angaaende Synet, henhørende til samme; nerf -, Synsnerven; image -le, Billede paa Rethinden i Øiet.

Visum-visu (første u udt. o), *loc. ad. lat.* Ansigt til Ansigt; ligeoverfor hinanden; *pop.* [*pop.*

Vit (t stumt), *m.* mandligt Lem;

Vital, e, *a.* nødvendig til Livet; principe -, Livskraft; esprits -taux, Livsgeister.

Vitalis (s udt.), *m.* (Bot.) Huusløg.

Vitalité, *f.* Livskraft; *p. u.* [*p.u.*

Vitchoura, *m.* (et polsk Udtr.) Pels;

Vite, *a.* hurtig, hastig; mouvement trop -, en altfor hurtig Bevægelse; *ad.* hurtigt; il parle trop -, han taler altfor hurtigt; *fa.* aller vite en besogne, gaae hurtigt tilværks; *fig.* forøde i kort Tid sin Fædrenearv.

Vitelotte, *f.* lang, rødlig Kartoffel.

Vitement, *ad.* hurtigt (kun i Forbindelse med aller, courir og desl. Verber).

Vitesse, *f.* Hurtighed, Hastighed; gagner q. de -, komme tidligere end En; *fig.* komme ham i Forkjøbet.

Viticole, *m.* Viingaardsmand; *v.*

Vitrage, *m.* Indsætning af Ruder; alle Ruderne i et Huus; Glas-Skillevæg; Silketraades urigtige Sammenknytning ved Haspningen.

Vitrail, *m.* stort Kirkevindue (*p. u.* i sing.); *pl.* -traux. [s. vitrail.

Vitraux, *m. pl.* store Kirkevinduer;

Vitre, *f.* Glasrude, Vinduesrude; Samling af Ruderne i et Vindue el. en Aabning; casser les -s, slaae Vinduerne itu; *fig.* tage Bladet fra Munden; (Vét.) Hornhinden i Hestens Øie.

Vitré, e, *p.* og *a.* forsynet med Glasruder; porte -e, Glasdør; parchemin -e, slet, gjennemsigtigt Pergament; (An.) humeur -e, Glasvædsken i Øiet; tunique -e, corps -, Glashinden i Øiet. [syne med Ruder.

Vitrer, *v. a.* sætte Ruder i, for-

Vitrerie, *f.* Glarmesterhaandværk; Vinduesglas og Handel dermed.

Vitrescibilité, *f.* Egenskab at kunne smeltes og forvandles til Glas.

Vitrescible, *a.* som kan forarbeides til Glas.

Vitreux, se, *a.* glasagtig.

Vitrier, *m.* Glarmester.

Vitrière, *f.* Glarmesterkone; Slags flad Jernramme til Vinduer. [Glas.

Vitrifiable, *a.* som kan smeltes til

Vitrificateur, *m.* Glassmelter.

Vitrification, *f.* Brænding til Glas; Glassmeltning; Forglasning.

Vitrifier, *v.a.* brænde el. smelte til Glas; *v.pr.* smeltes til Glas. [Snekke.

Vitrine, *f.* (H. n.) Slags censkallet

Vitriol, *m.* Vitriol.

Vitriolé, e, *a.* indeholdende Vitriol, tilberedt med Vitriol.

Vitriolique, *a.* vitriolagtig; vitriolsk; acide -, Svovlsyre. [suurt Jern.

Vitriolisation, *f.* Dannelse af svovl-

Vitrioliser, *v. a.* forvandle til Vitriol. [en Kalv.

Vitulicole, *s.* (Ant.) Tilbeder af

Vitupère, *m.* Dadel; *v.*

Vitupérer, *v.a.* dadle; *v.*

Vivace, *a.* som har Anlæg til at leve længe; langvarig, vanskelig at tilintetgjøre; certains préjugés sont -s, visse Fordomme ere vanskelige at udrydde; des plantes -s, Planter, som leve mere end tre Aar.

Vivacité, *f.* Livlighed; *fig.* Hæftighed; Fyrrighed; Iver, Varme; *pl.* Opbrusninger; une physionomie pleine de -, et livligt, udtryksfuldt Fysionomi; dans la - du discours, i Talens Hæftighed; la - du combat, Stridens Hede el. Varme. [Marketenterske.

Vivandier, ère, *s.* Marketenter;

Vivant, e, *a.* levende; langue -e, levende Sprog; il est l'image -e de son père, han er sin Faders udtrykte Billede; je n'y ai trouvé âme -e, jeg

pédierai ces marchandises par la – des rouliers, jeg vil affende disse Varer med Vognmands-Befordring; vous ne prenez pas la bonne – pour réussir, De griber ikke det rigtige Middel for at sætte det igjennem; être en – de faire qc., være i Færd med el. paa Veien til at gjøre Noget; mettre q. sur la –, bringe En paa Sporet, give ham Anviisning til at naae sit Maal; être à bout de –, ikke vide nogen Udvei mere; laisser une ch. en – (hellere: en vue), lade en Ting henligge uden at gjemme den; n'avoir ni vent ni – d'une ch., ikke have mindste Kundskab om, hvor en Ting er bleven af; il est toujours par voie et par chemin, han er altid paa Reiser; *pl.* (Fin.) les –s et les moyens, Indtægterne til at bestride Statsudgifterne.

Voilà, *pp.* der er, see der; det er; voilà mes raisons, see, der har De mine Grunde (s. voici); – qu'on sonne, see, nu ringer man! – qui est fait à l'instant, saa, nu er det snart gjort; – qui est bien, det kan være nok; – qu'une ondée vint à tomber, see, pludseligen faldt der en Skylregn; ne voilà-t-il pas qu'il se fâche sans sujet, har jeg ikke nok sagt, at han bliver vred uden Anledning (voilà henviser til det Fjerne el. til det Foregaaende; voici til det Nærmere el. til det Følgende (s. voici).

Voile, *m.* Slør; Forhæng; *fig.* Skin, Paaskud; porter un –, bære et Slør; prendre le –, anlægge Sløret, blive Nonne; sous le – de la dévotion, under Gudsfrygtigheds Skin; les –s de la nuit, Nattens Slør, Nattens Mørke; jeter un – sur qc., kaste et Slør over Noget, skjule det; tirer le – sur le défaut d'autrui, drage et Slør over Næstens Feil; avoir un – devant les yeux, være blændet af Fordom el. Lidenskab; (An) – du palais, den bageste bløde Deel af Ganen, hvorved samme skilles fra Svælget.

Voile, *f.* Seil; Skib, Seiler; grande –, Storseil; – d'étai, Stagseil; – à gui, Bomseil; – à corne, Gaffelseil; –s de l'avant, Forseilene; –s de l'arrière, Agterseilene; –s de rechange, Reserveseil; être à la –, sous –s, være til Seils, under Seil; faire –, gaae under Seil; seile; faire force de –s, mettre toutes –s dehors, sætte alle Seil til; faire de la –, sætte Seil til; mettre à la –, gaae til Seils; forcer de –s, forcere Seil; diminuer de –, formindske Seil; mettre une –, sætte et Seil til; charrier de la –, prange; aller à petites –s, gaae for smaa Seil; être sous toutes –s, have til alt hvad trække kan; porter bien sa –, bære sine Seil godt; faire porter une –, fylde et Seil; ferler une –, beslaae et Seil; fanon d'une –, Bug af et opgivet Seil; orienter une –, sætte et Seil kant; ouvrir une –, brase et Seil ind; border une –, skodde et Seil; enverguer une –, slaae et Seil under; étarquer une –, strække et Seil; doubler une –, sye Bolterne paa et Seil; – établie, Seil, som er kant; nous aperçûmes une – à l'horizon, vi bleve en Seiler vaer under Horizonten; *fig.* og *fa.* mettre toutes les –s au vent, aller à –s et à rames, gjøre alt muligt for at sætte Noget igjennem; on lui a fait cette proposition, il y a donné à pleines –s, man har gjort ham dette Forslag; han har antaget samme af sit ganske Hjerte (grebet det med begge Hænder); caler la – dans quelque affaire, sætte Reb i Seilene, nedstemme sine Fordringer, tale sagtere.

Voilé, e, *p.* tilsløret, tilhyllet; *fig.* skjult; dunkel; religieuse –e, tilsløret Nonne; vaisseau bien –, Skib, som har en god Reisning, saa at Seilene staae godt; voix –e, en uklar, dump Stemme; porcelaine –e, dunkelt Porcelaine.

Voiler, *v. a.* tilsløre; tilhylle; give en Pige Nonnesløret; *fig.* skjule, besmykke; *v. pr.* tilsløre sit Ansigt; *fig.* skjule sig, forstille sig; (Men.) krumme sig (som et Seil; om Træ); des nuages voilaient le soleil, Skyer tilhyllede Solen; – son amour des apparences de l'amitié, skjule sin Kjærlighed under Venskabs Skin.

Voilerie, *f.* Seildugsfabrik.

Voile-roulée, *f.* (H.n.) Vingesnekke; *pl.* Flaade-Planker.

Voilette, *f.* (Mar.) lille Latinseil.

Voilier, *m.* Seilmager; Seilmester; ce vaisseau est bon –, dette Skib er en god Seiler; fin –, Skarp-Seiler.

Voilière, *f.* (Géo.) Seillinie, Kjedelinie.

Voilure, *f.* alle et Skibs Seil; de Seil, et Skib har til; Forfærdigelse af Seil; quelle – a-t-il? hvilke Seil har han til; régler sa –, forsyne sig med de nødvendige Seil, et Skib udkræver.

Voir, *v.a.* see; blive vaer; erfare; beseer; passe paa, eftersee; undersøge; erkyndige sig om; prøve; besøge; faae i Tale; omgaaes fortroligt med; bemærke, indsee, kjende, dømme; have i Suur; *v.pr.* see sig; sees, omgaaes; befinde sig; *v. n.* have Udsigt til; passe paa; sørge for, vaage over; – clair, see klart; – trouble, see utydeligt; il n'y voit goutte, han kan ikke see det Mindste; *fig.* – de loin, see ud i Fremtiden, besidde Forudseenhed; il ne voit pas plus loin que son nez (que le bout de son nez), han seer kun det, der ligger lige for hans Næse, han seer ikke ind i Fremtiden; – q. de bon œil, see En gjerne; vit-on jamais rien d'égal? har man nogensinde seet Magen? aller – q., gaae hen at besøge En, gjøre En sin Opvartning; voir venir q., ane hvad En har i Sinde; vente paa at En gjør de første Skridt; je voudrais bien – cela, det gad jeg nok see; il fait beau –, det er en Lyst at see; – le jour, fødes, komme for Lyset; leve; voyons, lader os see engang (Udtr. til at opmuntre Nogen); voyez-vous, seer De (Udtr. hvormed man minder om at vise større Opmærksomhed); c'est à vous à voir qu'il ne lui manque rien, det tilkommer Dem at passe paa (sørge for), at der ikke fattes ham Noget; voyez s'il est chez lui, see efter om han er hjemme; – bonne compagnie, søge godt Selskab; faire –, fremvise, lade see; laisser –, lade see, tilkjendegive, røbe; je lui ferai bien – etc., jeg skal nok lære ham at indsee o.s.v.; à –, at dømme efter; naar man betænker; *prov.* faire – du pays à q., volde En meget at tage vare, meget Bryderi; il a vu le loup, han besidder Erfaring, han har megen Menneskekundskab; elle a vu le loup, hun har nys om Tingen; ce n'est pas un homme à –, det er ikke en Mand, som man kan være bekjendt at omgaaes; il ne voit personne, han omgaaes ikke med noget Menneske; nous avons bien vu d'autres, ikke andet end det, vi have været Vidne til hvad der er ganske anderledes; j'ai vu l'heure (le moment) que etc., jeg har været nær ved o. s. v.; j'ai vu le temps que, jeg har oplevet den Tid, da...; la maison voit sur le jardin, Huset har Udsigt til Haven; voyez à la dépense, hold Opsigt med hvad der udgives; voyez à nous faire dîner, sørg for, at vi faae Noget at spise til Middag; (Mil.) – à revers, bestryge bagfra; ... cela se voit tous les jours, det seer man hver Dag Exempel paa; cela ne s'est jamais vu, det er endnu aldrig skeet; se – abandonné de tous, see sig forladt af Alle.

Voire, *ad.* endogsaa; undertiden i Forbindelse med même: ce remède est inutile, voire même pernicieux, dette Lægemiddel er unyttigt, ja endog skadeligt; *fa. v.*

Voirement, *ad.* i Sandhed; *v.*

Voirie, *f.* Vei (*v.*); Veibetjents Embede; Administration, som har Opsyn med Gadernes Orden; Rakkerkule.

Voisin, e, *a.* tilgrændsende, nærliggende, tilstødende; nærboende; *s.* Nabo, Naboerske; *prov.* qui a bon – a bon matin, det er godt at have gode Naboer.

Voisinage, *m.* Naboskab, Nabolav; Nærhed; Naboer.

Voisiner, *v.n.* holde Omgang med sine Naboer; *fa.*; *prov.* il n'est voisin qui ne voisine, det er ingen god Nabo, som ikke pleier Naboskabet.

Voiture, *f.* Vogn; Fragtvogn; Læs; Fragt; Befordring; – de place, Leievogn, som holder paa offentlig Plads; – de remise, Hyrevogn, som leies dagviis el. maanedsviis; lettre de –, Fragtbrev; il n'a que demi- –, han har kun halv Fragt; *prov.* il est venu par la – des cordeliers, han er kommen til Fods.

Voiturer, *v.a.* befordre; kjøre.

Voiturier, *m.* Fragtmand, Foermand.

Voiturière, *f.* Foermandskone.

Voiturin, *m.* Udleier og Befordrer af Reisevogne (Vetturin); Vetturinens Reisevogn.

Voix, *f.* Stemme, Røst; Tone; Sanger, Sangerinde; Valgstemme; Stemmeret; indre Stemme; Formaning, Advarsel; Mening; la – hu-

maine, den menneskelige Stemme; Navn paa en Orgelpibe, som efterligner den menneskelige Stemme; il n'a qu'un filet de –, han har kun en meget svag Stemme; de vive –, mundtligen; – active, Valgstemme; avoir – passive, være valgberettiget; avoir – dans une assemblée, have Stemmeret i en Forsamling; aller aux –, samle Stemmer, afstemme; il n'y a qu'une voix sur lui, der er kun een Stemme om ham; il a été élu tout d'une –, han er bleven udvalgt eenstemmigen; écoutez la – de votre ami, hør deres Vens Raad; *prov.* la – du peuple est la – de Dieu, Folkets Stemme er Guds.

Vol, *m.* Flugt; Flyven; det Rum, en Fugl kan tilbagelægge i een Flugt; *fig.* Sving; Anlæg, Gave (*v.*); (Fauc.) Fugle, som holdes til Jagten; Jagen med samme; Afstand mellem de yderste Vingespidser, naar Vingerne ere udstrakte (envergure); (Th.) Flyvemaskine; il faut mesurer son – à ses forces, man maa afpasse sin Flugt efter sine Kræfter; prendre un – trop haut, tage for høi en Flugt, hæve sig over sine Evner el. sin Stand; prendre un – hardi, svinge sig dristigt op (om Digtere); il y est parvenu de plein –, han har svunget sig derop ved sin egen Kraft; il a le – pour les négociations, han er oplagt til Underhandlinger (*v.*); à – d'oiseau, *loc. ad.* i lige Linie.

Vol, *m.* Ran, Tyveri; stjaalet Gods, Tyvekoster; – domestique, Huustyveri; – de grand chemin, Stratenrøveri; – avec effraction, Tyveri med Indbrud.

Volable, *a.* som let kan bestjæles; [som kan stjæles.

Volage, *a.* flygtig, ustadig, letsindig; feu –, Udslet i Ansigtet hos Børn; (Mar.) bâtiment –, Skib, som krænger let; *s.* flygtigt, letsindigt Menneske.

Volaille, *f.* tamt Fjederkræ; Høns.

Volailler, *m.* Hønsekræmmer, Fuglekræmmer.

Volant, e, *a.* flyvende; flagrende; som kan forandre Plads efter Behag: feuille –e, løst Blad Papir; table –e, Bord, som ikke har noget bestemt Sted (table à ouvrage); assiettes –es, Tallerkener, som ikke høre til Hovedanretningen, men hvorpaa B.. retter serveres; pistole –e, Guldmynt, som altid kommer tilbage til den, der udgiver den; (Méd.) petite vérole-e, Skoldekopper; (Peint.) draperie –e, let flagrende Gevandt; (Artif.) fusée –e, Raket, som stiger op af sig selv, saasnart den antændes; (Art.) artillerie –e, ridende Artilleri; camp –, let bevægeligt Korps, bestaaende især af Cavaleri.

Volant, *m.* Fjederbold; Møllevinger; Falbela paa Nederdelen af en Damekjole; (Taill.) Affald af tilskaaret Klæde; (Méc.) Redskab, hvorved et Hjuls Bevægelse sagtnes.

Volant-d'eau, *m.* (Bot.) Aakande [(nénuphar).

Volatil, e, *a.* (Chi.) flygtig, let fordunstende.

Volatile, *m.* flyvende Dyr; *a.* [flyvende.

Volatilisation, *f.* Fordunstning.

Volatiliser, *v. a.* fordunste; *v. pr.* bortdunstes.

Volatilité, *f.* Lethed til at fordunste, Flygtighed; *fig.* Ustadighed.

Volatille, *f.* Fjederkræ el. Smaafugl (til at spises).

Volcan, *m.* Vulkan, ildsprudende Bjerg; *fig.* hæftig, fyrrig Indbildningskraft; opbrusende Hoved; Sammenrottelse, som truer med Udbrud.

Volcanicité, *f.* en Vulkans eiendommelige Beskaffenhed.

Volcanique, *a.* vulkansk; *fig.* hæftig, opbrusende.

Volcaniser, *v.a.* ophidse, opflamme, [bringe i Lue.

Vole, *f.* (Jeu) alle Stik i Kortspil; faire la –, gjøre alle Stikkene.

Vole-au-vent, *m.* Slags Postei af Butterdeig; *pl.* des vole-au-vent.

Volée, *f.* en Fugls Flugt; Flok Fugle; Dueyngel fra samme Maaned; *fig.* Folk af samme Alder, Stand el. Haandtering, især unge Mennesker; Rang, Stand, Fortjeneste; Kraft, Styrke; (Charr.) Hammel paa en Vogn; prendre sa –, flyve op; *fig.* slaae sig løs, frigjøre sig fra Opsyn el. Formynderskab; une – de pigeons, en Flok Duer, som flyve sammen; la – de mars, en Fugleyngel fra Marts Maaned; une – de coups de bâton, en Dragt Stokkeprygl; une – de canon, et Kanonskud; une – de canons, en Salve, en Generalsalve; tirer à toute –, affyre en Kanon, som stilles

under den størst mulige Vinkel; sonner à toute –, ringe med alle Klokkerne; sonner une, deux, trois –s, ringe een, to, tre Gange; prendre une balle entre bond et –, gribe en Bold i det den springer op efter at have berørt Jorden; obtenir qc. tant de bond que de –, l'attraper entre bond et –, erholde en Gunst ved at gribe det gunstige Øieblik; faire une ch. tant de bond que de –, gjøre Noget, som man bedst kan; c'est une personne de qualité, de la haute –, det er en Standsperson af høi Rang; il n'est pas de sa –, han er ikke af hans Stand; mettre les chevaux à la –, spænde Hestene til Hammelen; cheval de –, Hest nærmest Hammelen; *pl.* –s, Skovl paa Møllehjul; Række Arbeidsfolk, i samme Linie; à la –, *loc. ad.* i Flugten, i Hast; *fig.* i det gunstige Øieblik; ubetænksomt; saisir qc. à la –, gribe Noget i Farten; parler à la –, tale hen i Veiret, løst og fast, ubetænksomt; faire toutes choses à la –, gjøre Alt i Hast, paa Maa og Faa.

Volé, e, *p.* stjaalet, røvet; bien – ne profite jamais, røvet Gods bringer aldrig Held, el. varer kun kort.

Voler, *v. a.* stjæle, røve; bestjæle; tilegne sig Andres Arbeide, begaae Plagiat; (Jeu) gjøre alle Stik; – de l'argent, stjæle Penge; – q., bestjæle En; – sur les grands chemins, begaae Stratenrøveri.

Voler, *v.n.* flyve; *fig.* ile afsted; udbrede sig hurtigt; *v.a.* jage med Rovfugle; le temps vole, Tiden iler; – à tire d'ailes, flyve af alle Kræfter; – au secours de q., ile til Ens Hjælp; faire – la tête de q., afhugge Ens Hoved: – de ses propres ailes, hjælpe sig frem ved egen Kraft, uden Andres Hjælp; vouloir – avant [que] d'avoir des ailes, foretage sig Noget før man har Midler til at sætte det igjennem; (Fauc.) *v.a.* – la corneille, jage med Rovfugle efter Krager; *v. n.* – en rond, forfølge Fuglene kredsformigt; – en long, forfølge i lige Linie; – en pointe, forfølge hurtigt; – à la toise, gjøre Jagt paa Agerhøns.

Volereau, *m.* lille Tyv; *fa.*

Volerie, *f.* Tyveri; Falkejagt; la haute –, Falkejagt efter Heirer, Traner og Vildænder; la basse –, Jagt efter Skader, Agerhøns o. desl.

Volet, *m.* Vinduesskodde; Dueslag; Bræt foran samme el. Laage til at lukke det; Pillebræt i Kjøkkenet; – brisé, Skodde til at slaae sammen; – d'orgues, Dæksel til Orgelpiber; trié sur le –, omhyggelig udsøgt (v.); (Mar.) lille Kompas; (Bot.) Slags Søgræs; (Blas.) flagrende Hjelmbaand; *pl.* tynde Stænger, om hvilke Fiskegarnet trækkes op; –s de moulin à eau (ailerons), Vandskovl paa Møllehjul.

Voleter, *v. n.* flagre.

Volette, *f.* lille Riisfletning, hvorpaa der pilles Uld; *pl.* Frynser paa Hestes Fluenet.

Voleur, se, *s.* Tyv, Tyvekvind; Røver; ublu Kræmmer; – domestique, Huustyv; – de grand chemin, Stratenrøver; crier au –, raabe: tag Tyven; il est fait comme un –, han er uordentligt paaklædt.

Volière, *f.* Fuglehuus, stort Fuglebuur til forskjellige Slags Fugle; Duebuur. [Skiferstenen fastnagles.

Volige, *f.* tyndt Bræt, hvorpaa

Volition, *f.* (Phil.) Villiesyttring; *p.u.*

Volontaire. *a.* frivillig; selvraadig, egenraadig; *s.* Volontair, Frivillig; Egensindig (i d. Betydn. alm. med petit: c'est un petit –, det er en lille, egensindig Krabat). [egen Drift.

Volontairement, *ad.* frivilligen, af

Volonté, *f.* Villie; Villiesyttring; Bestemmelse; Forlangende, Godtbefindende; Iver; je m'en remets à votre –, jeg følger deri, hvad De bestemmer, jeg retter mig efter Deres Godtbefindende; il est plein de bonne –, han er besjælet af Iver el. Ønske efter at gjøre det Bedste; il y a mis de la mauvaise –, han har handlet af Uvillie, lagt Uvillie for Dagen; *fa.* il n'en fait jamais qu'à sa –, han er egensindig, stivsindet; faire ses –s, gjøre hvad man selv finder for godt, følge sit eget Hoved; dernières –s, sidste Villie, Testament (acte de dernière –); *prov.* les –s sont libres, Enhver har sin frie Villie; *pl.* Luner, Indfald; cet enfant a bien des –s, dette Barn har mange Luner; à –, *loc.ad.* naar man vil; billet payable à –, Anviisning, som betales paa Anfordring.

Volontiers, *ad.* gjerne; villigen, let; almindeligen; on croit – ce qu'on désire, man troer gjerne (sædvanligen), hvad man ønsker; les rivières débordent –, Floderne strømme let ud over Bredderne. [taires Smag.

Voltairien, ne, *a.* som er i Vol-

Volte, *f.* (Man.) Volte, Kredsridt; – renversée, Kredsridt, hvori Forfødderne danne en mindre, og Bagfødderne en større Kreds; (Escr.) Stød el. Udfald i det man dreier sig om paa den venstre Fod for derved at undgaae Modstanderens Stød; (Jeu) faire la – (*pop.*), i Stedet for faire la vole.

Volte-face, *f.* faire –, vende om for at holde Stand imod den forfølgende Fjende.

Volter, *v.n.* (Escr.) dreie Kroppen for at undgaae Modstanderens Stød.

Voltige, *f.* slap Linie til Liniedands; Øvelse el. gymnastiske Kunster paa slap Linie; (Man.) Ridning uden Stigbøiler.

Voltigement, *m.* Flagren.

Voltiger, *v. n.* flagre, flyve hid og did; gjøre smidige Kraftkunster paa Linien; gjøre Spring paa Træhesten for at vænne sig til at ride uden Stigbøile; ride hid og did; *fig.* være ustadig og letsindig; flyve fra Et til et Andet.

Voltigeur, se, *s.* Voltigeur, Springer; Dandser paa slap Linie: (Mil.) Skarpskytter el. Jæger.

Volubilité, *f.* Bøielighed, Smidighed, Lethed i Bevægelser; reen og hurtig Udtale; Færdighed i at lade Munden løbe, godt Snakketøi.

Voluble, *a.* (Bot.) slyngende sig spiralformigt omkring en Axe el. omkring andre Legemer. [i en Væverskytte.

Volue, *f.* (Tiss.) lille Teen; Spole

Volume, *m.* Omfang; Bind; cela est d'un gros –, det er af et stort Omfang; un gros –, et tykt Bind; en tyk Bog; (Mus.) le – de la voix, Stemmens Styrke og Omfang.

Volumineux, se, *a.* som har stort Omfang, stor og tyk; bindstærk (om et Værk).

Volupté, *f.* Vellyst; Sjælefryd (*p. u.*); brugt ene, betyder det i Enkelt. og i Flert.: sandselig Glæde, forbudte Glæder; se plonger dans la –, drukne sig i Vellyst.

Voluptuaire, *a.* (Jur.) bestemt blot til Fornøielser el. Øienlyst. [vellystigen.

Voluptueusement, *ad.* med Vellyst,

Voluptueux, se, *a.* vellystig; vellystfuld; vellystaandende; udtrykkende el. fremkaldende Vellyst; *s.* Vellystling.

Volute, *f.* (Arch.) Snirkel; (H.n.) Valsesnekke. [pion.

Volutelle, *f.* (Bot.) Slags Skam-

Voluter, *v. a.* (Arch.) anbringe Snirkler; (Tiss.) vinde Garn paa en lille Teen eller en tynd tilspidset Pind.

Volutier, *m.* (H.n.) Dyret i Valsesnekken. [ling; (Bot.) Slags Tarre.

Volvaire, *f.* (H.n.) eenskallet Mus-

Volve, *f.* (Bot.) Hylster om Skampionroden (s. bourse). [(s. volve).

Volvé, e, *a.* som har et Hylster

Volvoce, *m.* (H.n.) Vælter, Infusionsorm. [serere, Slags Kolik.

Volvulus (s udt.), *m.* (Méd.) Mi-

Vomer (r udt.), *m.* (An.) Næsebeen, hvorved Næsen afdeles i tvende Dele.

Vomique, *f.* (Méd.) Edderbyld i Lungen; Materie, som udkastes ved Brækning; *a.* (An.) kun i Udtr. noix –, Brækmød, Slags Gift for visse Dyr.

Vomir, *v. a.* opkaste, brække sig; *fig.* udstøde, udspye; envies de –, Kvalme; cela fait –, det er væmmeligt; le volcan vomit des flammes, Vulkanen udkaster Flammer; – des injures, fremføre Skjældsord.

Vomissement, *m.* Opkastelse, Brækning; (Écr.) retourner à son –, falde tilbage til sine gamle Synder.

Vomitif, *m.* (Méd.) Brækmiddel.

Vomitif, ve, *a.* (Méd.) som fremkalder Brækning.

Vomitive, *f.* (Méd.) Essents uddraget af Ipecacuanha (Brækrod); hellere: émétique.

Vomitoire, *m.* Brækmiddel (v.); *pl.* (Anc.) Hovedudgange i de Gamles Skuespilhuse.

Vomiturition, *f.* (Méd.) naturlig Opkastelse (som hos Fruentimrene under Svangerskab). [*inus.*

Voquer, *v.a.* ælte Pottemagerleer;

Vorace, *a.* graadig; estomac –, forsulten Mave.

Voracité, *f.* Graadighed.

Vosges (s stumt), *f. pl.* Vogeserne, Bjerge i det nordøstlige Frankrig.

Votant, e, *s.* Stemmegiver; stem-

meberettiget Person; *a.* stemmegivende.

Votation, *f.* Stemmegivning, Votering (*p.u*).

Vote, *m.* Stemme i en raadslaaende Forsamling, Valgstemme, Votum.

Voter, *v.n.* stemme; afstemme; *v.a.* sætte under Afstemning; give sin Stemme til, antage med Stemmeflerhed; votere; – une adresse, stemme for en Adresse.

Votif, ive, *a.* som har Hensyn til et Løfte, lovet; givet ifølge et Løfte; tableau –, Votiv-Maleri, skjænket til en Kirke ifølge et Løfte; messe -ive, Messe i et privat Anliggende, saasom for Syge, Reisende o. s. v. [vos.

Votre, *a. poss.* Eders; Deres; *pl.*

Vôtre (le, la), *pr. poss.* Eders, Deres; Hvad, som tilhører Dem; Deres Værk, Deres Opfindelse; *pl.* les vôtres, Eders Slægtninge; Deres Venner; dumme Streger, som ere Dem egne; je suis bien le –, jeg er ganske Deres (Deres ærbødige Tjener); voilà un des -s, der er En af Deres Slægt, af Deres Venner, af Deres Landsmænd, af Deres Parti; il est des -s, han hører til Deres Parti, til Deres Selskab; *fa.* vous faites des -s, De gjør dumme Streger; De hengiver Dem til Sviir og Udsvævelse.

Vouède, *m.* (Bot.) Vaid, Slags Farveplante i det nordlige Frankrig.

Vouer, *v.a.* indvie (egentl. med H. til Gud); hellige; love helligt; *v.pr.* indvie sig til, hengive sig til; – ses services à q., hellige En sine Tjenester; – obéissance à la loi, love Lydighed imod Loven; – un enfant au blanc, forbinde sig for Alterets Fod til at klæde et Barn i Hvidt indtil en vis Alder til Ære for den hellige Jomfru; ne savoir à quel saint se –, ikke vide længer at hjælpe sig, hos hvem man skal søge Hjælp.

Vouge, *f.* (Ch.) Slags Jagtspyd; (Jard.) langskaftet Havekniv.

Vouloir, *v.a.* ville; byde, befale; ønske, attraae; indvilge, samtykke i; forlange; behøve (ifølge sin naturlige Beskaffenhed); (om det Livløse) kunne; le roi veut que vous obéissiez, Kongen byder, at I skulle adlyde; je voudrais bruges i Stedet for je veux, til at udtrykke et beskedent Ønske; je voudrais vous entretenir en particulier, jeg vilde gjerne tale med Dem i Eenrum; je voudrais bien voir qu'il osât l'entreprendre, jeg gad gjerne see, om han turde begynde derpaa; Dieu le veuille, Gud give, det maatte skee! je veux bien que vous sachiez, De maa vide; veuillez permettre, behag at tillade; je le veux bien, jeg indrømmer det gjerne; voulez-vous bien vous taire, vær saa god at tie (et bydende Udtr.); celà veut du temps, det kræver Tid; ce bois ne veut pas brûler, dette Træ kan ikke brænde; vouloir du bien à q., have Godhed for En, ønske En alt Godt; se faire bien – de q., vinde Ens Venskab; indynde sig hos En; en – à q., bære Nag til En; ville En til Livs; en – à la vie de q., stræbe En efter Livet; en – à une personne, à une chose, have Lyst til en Person, til en Ting; je m'en veux de l'avoir dit, jeg fortryder at have sagt det; à qui en voulez-vous? hvem ønsker De at tale med? hvem spørger De om? hvem vil De til Livs? à qui en veut-il? hvem beklager han sig over? que veut dire ce mot? hvad betyder dette Ord? Qu'est-ce que cela veut dire? hvad har det at betyde (Udtr. af Forbauselse el. Misbilligelse)? *prov.* ce que femme veut, Dieu le veut, Konens Villie gaaer altid igjennem; il veut que cela soit, veuille Dieu, veuille diable, han vil, at det skal skee, hvad det end maa koste.

Vouloir, *m.* Villie, Hensigt; mauvais –, ond Hensigt; *prov.* Dieu donne le – et le faire, paa Gud beroer Villien og Udførelsen.

Voulu, e, *p.* villet; forlangt; ønsket; les formalités -es par la loi, de af Loven forlangte Formaliteter; il est mal – partout, han er ilde lidt allevegne (*v.*).

Vous, *pr. pers.* De; I; bruges som Høflighedsudtr. i Stedet for tu, Du.

Voussoir el. vousseau (første Udtr. ene brugeligt), *m.* (Arch.) Hvælvingsteen. [Hvælving.

Voussure, *f.* (Arch.) Buerunding,

Voûte, *f.* Hvælving; Runding; clef de la –, Slutteesteen i en Hvælving; *fig.* Hovedsag, Hovedpunkt; la

Wiski (udt. ouiski), *m.* høi, aaben tohjulet engelsk Vogn.
Wisky (udt. ouiski), *m.* Slags skotsk Bygbrændeviin.
Wolfram el. wolfart, *m.* (Minér.) Slags Tungsteen, Volfram.
Wouvou, *m.* (H. n.) langarmet, haleløs Abe.
Wurst (udt. ourst), *m.* Felthospitalsvogn; let Vogn til hurtig Transport af Krudt, Kugler og Artillerister.

X.

Xabéga, *m.* (Pê.) spansk Fiskenet til at fange Sardeller (ogs. boliche).
Xalape el. xaloppa, *f.* (Bot.) amerikansk Purgeerrod.
Xénélasie, *f.* Forbud, givet af Lycurg imod Udlændingers Ophold i en græsk By.
Xénie, *f.* (H. n.) Slags Svalke; *pl.* Gaver til Tegn paa Gjæstevenskab hos Grækerne.
Xénodochion (ch udt. k), *m.* (Anc.) Herberg, hvori Grækerne beværtede frit reisende Fremmede.
Xénographie, *f.* Kundskab til fremmede Sprog og deres Skrifttegn.
Xénomanie, *f.* overdreven Reiselyst.
Xéranthème, *m.* (Bot.) Slags stor rød Evighedsblomst (immortelle).
Xérasie, *f.* (Méd.) Haarsygdom, hvori Haarene fortørres og falde af.
Xérophage, *m.* En, som lever af tørre Frugter og Brød; Navn paa de første Christne, som paa den Maade iagttog Afholdenhed i Fasten.
Xérophagie, *f.* udelukkende Nydelse af tørre Frugter og Brød; de første Christnes Afholdenhed i Fasten.
Xérophthalmie, *f.* (Méd.) tør Øienbetændelse ledsaget af Kløe og Rødme uden Svulst el. Udløb af Vædske.
Xérotribie, *f.* (Méd.) tør Gnidning med Haanden for at fremkalde Varme i en syg Deel af Legemet.
Xiphias (s udt.), *m.* (H n.) Sværddrager, Sværdfisk; (Astr.) sydligt Stjernebillede.
Xiphoïde, *m.* (An.) sværddannet bruskagtig Forlængelse af Brystbenet.
Xylétine, *f.* (H. n.) Slags Træborer, et vingedækket Insect.
Xylobalsame, *m.* (Bot.) Balsamtræ.
Xylocarpe, *m.* (Bot.) tropisk Træart, Trichilie. [Kaneeltræ.
Xylocinnamome, *m.* (Bot. anc.)
Xylocope, *m.* (H.n.) Træbuk, Insect.
Xylocryptite, *m.* (H. n.) Slags Mineral, fundet i forstenet Træ.
Xyloglyphe, *m.* Træbilledskærer; Arbeide, udskaaret i Træ.
Xylographe, *m.* Træskærer, Træ-graveur, Xylograf. [Træsnit.
Xylographie, *f.* Træskærerkunst;
Xylographique, *a.* trykt med Skrift el. Billed udskaaret i Træ, xylografisk.
Xyloïde, *a.* som ligner Træ.
Xylolâtre, *m.* Tilbeder af Træbilleder. [billeder.
Xylolâtrie, *f.* Tilbedelse af Træ-
Xylologie, *f.* Beskrivelse af Træarterne. [arterne.
Xylologue, *m.* Beskriver af Træ-
Xylome, *m.* (Bot.) Træsvamp.
Xylon, *m.* (Bot.) Bomuldsbusk.
Xylopale, *m.* (Minér.) Træ-Opal.
Xylope, *m.* (Bot.) Magnolie, Annonee.
Xylophage, *m.* (H. n.) Træborer, Insect; (Bot.) Slags Hatsvamp; *a.* træædende, træfortærende.
Xylophagie, *f.* Træboring, Insecternes Fortæring af Træ.
Xylophories, *f. pl.* jødisk Fest, paa hvilken Træ bares til Templet til Vedligeholdelse af den hellige Ild.
Xylophylle, *m.* (Bot.) Slags Buxbom.
Xylorgano, *m.* (Mus.) Metalcylinder, som sloges med smaa Træhamre.
Xylostéum (u udt o), *m.* (Bot.) Slags Dværgkirsebærtræ. [Lilliegræs.
Xyris (s udt.), *m.* (Bot.) Slags
Xyroïde, *m.* (Bot.) Lilliegræsart, Xyridee. [over Athleternes Øvelsespladse.
Xystarque, *m.* (Anc.) Opsynsmand
Xyste, *m.* (Anc.) bedækket Øvelsesplads for Athleterne, Kamphalle; løvbedækket Spadseregang.
Xystique, *m.* (Anc.) Gladiator, som brødes i Kamphallen.
Xystos (s udt.), *f.* skrabet Charpi.

Y.

Y, *pr. pers.conj.* der, deri; derpaa, derhen; i, paa el. til ham, den, det, dem; bruges almindelig kun om Ting; dog undertiden med H. til Personer,

især i Svar paa et Spørgsmaal; j'y répondrai, jeg skal svare derpaa; naar y følger efter den anden Pers. i Imperativ i Enkelt., og denne endes paa en Vokal, føies, for Velklydens Skyld, et s til samme; vas-y, gaae derhen; vous y trouverez ce que vous cherchez, De vil der finde, hvad De søger; donnes-y tes soins, anvend derpaa din Omhu; pensez-vous à moi? oui, j'y pense, tænker De paa mig? ja, jeg gjør; c'est un homme équivoque, ne vous y fiez pas, det er et tvetydigt Menneske, stol ikke paa ham (y brugt om Personer indeholder ofte et Udtr. af Ringeagt); .... foran le futur og le présent du conditionnel af aller udelades y: allez-vous au spectacle? oui, j'irai, gaaer De paa Comedie? ja, jeg gjør; .... y forenes med flere Verber, med hvilke det danner Gallicismer: il y a, der er (s. être); il s'y prep fort bien, han bærer sig meget g ad dermed; comment m'y prep hvorledes skal jeg bære mig ad; il y va de mon honneur, det gjælder om min Ære; vous y êtes, De har truffet det; s. m. (H. n.) Navn paa en Art skælvinget Insect. [Jagt.

Yacht, m. lille eenmastet Dæksskib,

Yack, m. (H. n.) tartarisk Bøffel med Hestehale. [(ostracion).

Yaconde, m. (H. n.) Pantserfisk

Yacos (s udt.), m. (Méd.) byldeagtig afrikansk Hudsygdom. [høne.

Yacou, m. (H. n.) brasiliansk Ur-

Yam, m. (Bot.) Yams, Yamsrod.

Yapa el. yapu, m. (H.n.) brasiliansk Herpop, Herfugl. [la Guyana.

Yapock, m. (H.n.) Slags Odder i

Yappé, m. (Bot.) ildelugtende Urt fra la Guyana, Savanaurt (savane).

Yard, m. (Com.) engelsk Alen, lidt kortere end en mètre. [Abekat.

Yarque el. yarqué, m. (H.n.) Slags

Yatagan, m. tyrkisk Sværd, omtr. atten Tommer langt, lige med en indadgaaende Krumning i Midten; det bruges især til Henrettelser.

Yawx (udt i-os), m. (Méd.) venerisk Sygdom hos Afrikanerne paa Kysten af Guinea. [(hièble).

Yèble, f. (Bot.) Sommerhyld

Yeldis (s udt.), m. Glas i Alchymisternes Terminologi.

Yeuse, f. (Bot.) Steeneg, Eg, som altid holder sig grøn (chêne vert).

Yeux, m pl. Øine; s. œil; à-clos, loc. ad. med lukte Øine, blindt hen, uden at undersøge Sagen.

Yoïde, m. og a. s. hyoïde. [Jolle.

Yole, f. (Mar.) lille, let Baad,

Yolof, m. vildt Folkeslag i Senegambien; sammes Sprog. [terbolig.

Yourte, f. Kamtschadalernes Vin-

Ypréau, m. (Bot.) bredbladet flamandsk Elm.

Ypsiloïde, a. (An.) ypsilonformig, henhørende til Hjerneskallens Sammenhæftning. [Ytterjord.

Yttria, f. (Minér.) Gadolinjord,

Yucca, m. (Bot.) Drakæne, af Asfodillernes Gruppe.

Yunx, m. (H. n.) Vendehals.

Z.

Z (udt. ze, forhen zède), m. Alphabetets sidste Bogstav; fa. il est fait comme un z (udt. zède i dette Tilfælde), han er skjæv og forvoxet.

Zabelle, f. (H n.) Zobel.

Zaccon, m. (Bot.) Slags Blommetræ, Jerikoblomme.

Zacinthe, f. (Bot.) Vorteurt.

Zagaie, f. maurisk Kastespyd.

Zagu, m. (Bot.) indisk Palmetræ.

Zaïm, m. tyrkisk Rytter, Lehnsbesidder forpligtet til Cavaleritjeneste.

Zaïmet, m. Fond til Lehnsrytteriets Underhold i Tyrkiet.

Zain, a. m. cheval —, ganske sort el. ganske brun Hest.

Zambre, s. og a. Afkom af en Mulat og en Negerinde el. omvendt.

Zampogne, m. Slags Skalmeie.

Zanni, m. Harlekin, Hanskvast i den italienske Komedie.

Zanoé, f. (H,n.) mexikansk Skade.

Zantoxylée, f. (Bot.) Guulvedde.

Zaphar, m. (H. n.) Falkeart.

Zarathan, m. (Méd.) Forhærdelse i Brystet. [(céraste).

Zéboa, m. (H. n.) Hornslange

Zèbre, m. (H.n.) Zebra; ogs. Navn paa Baandfisk og Rødspetter.

Zébré, e, a. stribet som Zebraen.

Zébu, m. (H. n.) lille Pukkelore (bison).

Zédaron, m. (Astr.) Stjerne af tredie Størrelse paa Brystet af Cassiopea.

Zée, *m.* (H. n.) Dorade, Guldfisk; (Bot.) Mais. [tilberedt af Mais.
Zéine, *f.* (Chi.) guul Substants
Zélateur, trice, *s.* nidkjær Forsvarer af Fædrelandet el. Religionen, Ivrer, Zelot.
Zèle, *m.* Iver, Nidkjærhed; – aveugle, blind Iver; – éclairé, forstandig Iver; (Écr.) le – de la maison de Dieu le dévore, han brænder af Iver for Religionen, for Guds Tjeneste.
Zélé, e, *a.* ivrig, nidkjær; – pour le service, tjenstivrig; *s.* et ivrigt, nidkjært Menneske.
Zemni, *m.* (H. n.) Art Hamster.
Zend, zend-avesta, *m.* Zendavesta, Persernes hellige Bog, indeholdende Zoroasters Lære. [punkt.
Zénith, *m.* (Astr.) Zenith, Isse-
Zénonique, *a.* overeensstemmende med Zenos Lære, stoisk.
Zénonisme, *m.* Zenos Lære. [Lære.
Zénoniste, *m.* Tilhænger af Zenos
Zéolithe, *m.* (Minér.) Zeolit, Bruussteen.
Zéphyr, *m.* Zephyr, mild, behagelig Vind, Vestenvind (zéphyre, *m.* Vestenvinden personificeret, Gud for de milde Vinde). [som ligner Kniplinger.
Zéphyritis (s udt.), *f.* Slags Tøi,
Zéro, *m.* Nul; Frysepunkt paa Thermometret; *fig.* og *fa.* Menneske uden al Indflydelse; c'est un – en chiffre, det er et reent Nul; *pl.* des zéro.
Zest (st høres), *m.* Puderpuster; bruges kun i Udtr. entre le zist et le –, mellem begge, hverken godt el. slet, hverken det ene el. det andet;... *int.* jo vist, bah! jo pyt! vips!
Zeste, *m.* Skillerum i en Valnød; den indre tynde Hinde paa en Apelsin- el. Citronskal; cela ne vaut pas un –, det er ikke en Hvid værd (*fa.*).
Zester, *v. a.* skære en Citronskal i smaa Skiver el. Strimler; *p. u.*
Zététique, *a.* (Math.) la méthode –, undersøgende Methode, som efterforsker Tingenes Grund (ogs. *s. f.* i denne Betydn.); *p. u.* [forekommende Ord.
Zeugme, *m.* Udeladelse af et tidligere
Zézayer, *v. n.* udtale et blødt z istedetfor ch el. j; *p. u.* [skind.
Zibeline, *f.* (H. n.) Zobel; Zobel-
Zibet, *m.* (H. n.) Zibetkat.
Zigzag, *m.* Zikzak, Linier, som krydse hinanden under spidse Vinkler; Slags Tang, bestaaende af to bevægelige Stykker, som krydse hinanden under spidse Vinkler og som forlænges el. forkortes efter Behag; marcher en –, gaae ud og ind, i Zikzak, som en Beruset.
Zil, *m.* tyrkisk Instrument, Bækken.
Zinc, *m.* (Minér.) Zink; mine de –, Zinkerts; Zinkgrube. [fioletrød.
Zinzolin, *s. m.* fioletrød Farve; *a.*
Zinzoliner, *v. a.* farve fioletblaa.
Zircon, *m.* (Minér.) Slags Ædelsteen.
Zircone, *f.* (Minér.) Zirkonjord.
Zisel, *m.* (H. n.) Slags langstrakt Rotte.
Zist, *m.* og *int.* s. zest.
Zitzil, *m.* (H. n.) Slags Kolibri.
Zizanie, *f.* (Bot.) Klinte (*v.*); *fig.* Tvedragt; semer la –, udstrøe Uenighed.
Zizi, *m.* (H. n.) Kjærnebider.
Ziziphe, *m.* (Bot.) Trostel, Rhamnee; Brystbærbusk.
Zoanthropie, *f.* (Méd.) Melankoli, hvori Mennesket troer sig forvandlet til et Dyr.
Zodiacal, e, *a.* (Astr.) henhørende til Dyrkredsen; signes –caux, Tegnene i Dyrkredsen; lumière –e, Zodiacallys.
Zodiaque, *m.* (Astr.) Dyrkreds.
Zoège, *f.* (Bot.) Knopbæger (unyttig Samboe). [Skumler.
Zoïle, *m.* misundelig Kritiker,
Zônaire, *a.* omgivet af ringformige Facetter (om Krystal).
Zône, *f.* Jordbelte; Jordstrøg; Himmelstrøg; synligt Lag i visse Steenarter; – tempérée, tempereret Zone; – torride, hede Zone; – glaciale, iiskolde Zone. [formig.
Zôné, e, *a.* tegnet i Belter; belte-
Zônule, *f.* lille Belte.
Zon-zon, *m.* Lyden af Slag af en Stok gjennem Luften.
Zoobie, *f.* Levekunst. [riske Liv.
Zoobiologie, *f.* Lære om det dy-
Zooglyphite, *f.* Steen, som fremstiller Dyrafbildninger.
Zoographe, *m.* Beskriver af Dyr.
Zoographie, *f.* Dyrbeskrivelse; *p. u.*
Zoographique, *a.* henhørende til Dyrbeskrivelsen.
Zoolâtrie, *f.* Dyrlægekunst.

Zoolâtre, *m.* Dyrtilbeder; *a.* peuples -s, Folkeslag, som tilbede Dyr.

Zoolâtrie, *f.* Tilbedelse af Dyr.

Zoolithe, *m.* Forstening af Dyr, forstenet Dyr.

Zoologie, *f.* Dyrenes Naturhistorie, Zoologie.

Zoologique, *a.* henhørende til Zoologien, zoologisk.

Zoologiste, *m.* En, som studerer Zoologi; Zoolog.

Zoographe, *m.* Dyrbeskriver.

Zoolographie, *f.* Dyrbeskrivelse.

Zoomagnétisme, *m.* dyrisk Magnetisme.

Zoomorphite, *f.* Steen saaledes tegnet, at den fremstiller Afbildning af bekjendte Dyr.

Zoonique, *a.* (Chi.) acide -, Syre uddraget af dyriske Bestanddele, Blaasyre.

Zoonomie, *f.* Lære om den menneskelige Livskraft.

Zoophage, *a.* kjødædende (carnivore); *m.* kjødædende Dyr.

Zoophagie, *f.* Graadighed hos kjødædende Dyr, som fortære deres Rov levende.

Zoophore, *m.* (Arch.) Karnis forsiret med Dyrafbildninger.

Zoophorique, *a.* (Arch.) forsiret med en Dyrafbildning; colonne -, Søile, smykket med et Dyr.

Zoophyte, *m.* Dyrplante, Zoophyt.

Zoophytolithe, *m.* (H. n.) forstenet Dyrplante.

Zoophytologie, *f.* (H.n.) Afhandling om Dyrplanter.

Zootaxie, *f.* (H.n.) systematisk Ordning af Dyrene.

Zootomie, *f.* Dyranatomi, Dyrsønderlemmelse.

Zootomique, *a.* henhørende til Dyranatomien.

Zootypolithe, *m.* (H. n.) Steen, som bærer Aftryk el. Billede af et Dyr.

Zopilote, *m.* (H. n.) Slags Grib.

Zopissa, *f.* (Mar.) Skibsbeg.

Zorille, *f.* (H. n.) Stankdyr fra Omegnen af det gode Haabs Forbjerg.

Zorosh el. zoroche, *m.* (Minér.) talkformig Sølverts.

Zostère, *f.* (Méd.) rosenartet, ringdannet Hudsygdom paa Bæltestedet; *m.* (Bot.) Havbændel, Tang.

Zygène, *f.* (H. n.) Hammer-Hai; Sommerfugl af Sphinxernes Classe.

Zygoma, *m.* (An.) Aagbenet i Ansigtet under Øiet.

Zygomatique, *a.* (An.) henhørende til Aagbenet.

Zymologie, *f.* (Ch.) Lære om Gjæringen.

Zymosimètre, *m.* Instrument til at maale Gjæringens Grader

Zymotechnie, *f.* Lære om Gjæringen: Anviisning til at behandle Gjæringsstoffe; s. s. zymologie.

Zythogala, *m.* Ploss.

VERBES IRRÉGULIERS.

Les verbes composés se conjuguent comme leurs primitifs.

INFINITIF.	PARTICIPE		PRÉSENT		IMPARFAIT.	PASSÉ DÉFINI.	FUTUR.	IMPÉRATIF.
	présent.	*passé.*	*de l'Indicatif.*	*du Subjonctif.*				
Absoudre	absolvant.	absous, oute.	j'absous, s, t; nous absolvons, ez, ent.	que j'absolve, es, e; vions, iez, ent.	j'absolvais	0	j'absoudrai	absous, absolvons, absolvez.
Acquérir	acquérant	acquis	j'acquiers, s, t; nous acquérons, ez, ils acquièrent.	que j'acquière, es, e; acquérions, iez, acquièrent.	j'acquérais	j'acquis	j'acquerrai	acquiers, acquérons, acquérez.
Aller	allant	allé	je vais, tu vas, il va; nous allons, vous allez, ils vont.	que j'aille, que tu ailles, qu'il aille; que nous allions, que vous alliez, qu'ils aillent.	j'allais	j'allai	j'irai	va, allons, allez.
Assaillir	assaillant	assailli	j'assaille etc., nous assaillons, ez, ent.	que j'assaille, es, e; ions, iez, ent.	j'assaillais	j'assaillis	j'assaillirai ou assaillerai	assaille, etc.
Asseoir	asseyant ou assoyant	assis	j'assieds, s, d; nous asseyons, vous asseyez, ils asseyent, ou j'assois, s, t; nous assoyons, etc.	que j'asseie, es, e; asseyons, ez, asséient, ou que j'assoie, es, e; assoyions, iez, assoient	j'asseyais	j'assis	j'assiérai, j'asseyerai, ou j'assoirai.	assieds ou assois, asseyons ou assoyons, asseyez ou assoyez.
Astreindre	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*comme*	*Ceindre.*		

Zoolâtre, *m.* Dyrtilbeder; *a.* peuples -s, Folkeslag, som tilbede Dyr.
Zoolâtrie, *f.* Tilbedelse af Dyr.
Zoolithe, *m.* Forstening af Dyr, forstenet Dyr. [Zoologie.
Zoologie, *f.* Dyrenes Naturhistorie,
Zoologique, *a.* henhørende til Zoologien, zoologisk. [Zoologi; Zoolog.
Zoologiste, *m.* En, som studerer
Zoolographe, *m.* Dyrbeskriver.
Zoolographie, *f.* Dyrbeskrivelse.
Zoomagnétisme, *m.* dyrisk Magnetisme.
Zoomorphite, *f.* Steen saaledes tegnet, at den fremstiller Afbildning af bekjendte Dyr.
Zoonique, *a.* (Chi.) acide -, Syre uddraget af dyriske Bestanddele, Blaasyre. [skelige Livskraft.
Zoonomie, *f.* Lære om den menne-
Zoophage, *a.* kjødædende (carnivore); *m.* kjødædende Dyr.
Zoophagie, *f.* Graadighed hos kjødædende Dyr, som fortære deres Rov levende. [siret med Dyrafbildninger.
Zoophore, *m.* (Arch.) Karnis for-
Zoophorique, *a.* (Arch.) forsiret med en Dyrafbildning; colonne -, Søile, smykket med et Dyr.
Zoophyte, *m.* Dyrplante, Zoophyt.
Zoophytolithe, *m.* (H. n.) forstenet Dyrplante.
Zoophytologie, *f.* (H.n.) Afhandling om Dyrplanter.
Zootaxie, *f.* (H.n.) systematisk Ordning af Dyrene. [sønderlemmelse.
Zootomie, *f.* Dyranatomi, Dyr-
Zootomique, *a.* henhørende til Dyranatomien.
Zootypolithe, *m.* (H. n.) Steen, som bærer Aftryk el. Billede af et Dyr.
Zopilote, *m.* (H. n.) Slags Grib.
Zopissa, *f.* (Mar.) Skibsbeg.
Zorille, *f.* (H. n.) Stankdyr fra Omegnen af det gode Haabs Forbjerg.
Zorosh el. zoroche, *m.* (Minér.) talkformig Sølverts.
Zostère, *f.* (Méd.) rosenartet, ringdannet Hudsygdom paa Bæltestedet; *m.* (Bot.) Havbændel, Tang.
Zygène, *f.* (H. n.) Hammer-Hai; Sommerfugl af Sphinxernes Classe.
Zygoma, *m.* (An.) Aagbenet i Ansigtet under Øiet. [til Aagbenet.
Zygomatique, *a.* (An.) henhørende
Zymologie, *f.* (Ch.) Lære om Gjæringen. [maale Gjæringens Grader
Zymosimètre, *m.* Instrument til at
Zymotechnie, *f.* Lære om Gjæringen: Anviisning til at behandle Gjæringsstoffe; s. f. zymologie.
Zythogala, *m.* Ploft.

INFINITIF.	PARTICIPE présent.	PARTICIPE passé.	PRÉSENT de l'Indicatif.	PRÉSENT du Subjonctif.	IMPARFAIT.	PASSÉ DÉFINI.	FUTUR.	IMPÉRATIF.
Connaître	connaissant	connu	je connais, s, t; nous connaissons, ez, ent.	que je connaisse, es, e; connaissions, iez, ent.	je connaissais	je connus	je connaîtrai	connais, connaissons, connaissez.
Conquérir	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Acqué-*	*rir.*
Construire	*Se*	con-	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cui-*	*re.*
Contredire	contredisant	contredit	je contredis, *etc.*, nous contredisons, ez, etc.	*com-*	*me*	*Di*	*re.*	
Coudre	cousant	cousu	je couds, tu couds, il coud; nous cousons, ez, ent.	que je couse, es, e; cousions, iez, ent.	je cousais	je cousis	je coudrai	couds, cousons, cousez.
Courir (Courre)	courant	couru	je cours, s, t; nous courons, ez, ent.	que je coure, es, e; courions, iez, ent.	je courais	je courus	je courrai	cours, courons, ez.
Couvrir	couvrant	couvert	je couvre, s, e; nous couvrons, ez, ent.	que je couvre, es, e; couvrions, iez, ent.	je couvrais	je couvris	je couvrirai	couvre, couvrons, couvrez.
Craindre	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cein-*	*dre.*
Croire	croyant	cru	je crois, s, t; nous croyons, ez, ils croient.	que je croie, es, e; croyions, iez, croient.	je croyais	je crus	je croirai	crois, croyons, croyez.
Croître	croissant	crû	je crois, s, t; nous croissons, ez, ent.	que je croisse, es, e; croissions, iez, ent.	je croissais	je crûs	je croîtrai	crois, croissons, ez.
Cueillir	cueillant	cueilli	je cueille, s, e; nous cueillons, ez, ent.	que je cueille, es, e; cueillions, iez, ent.	je cueillais	je cueillis	je cueillerai	cueille, cueillons, cueillez.

Cuire	cuisant	cuit	je cuis, s, t; nous cuisons, ez, ent.	que je cuise, es, e; cuisions, iez, ent.	je cuisais	je cuisis	je cuirai	cuis, cuisons, ez.
Déchoir	0	déchu	je déchois, s, t; nous déchoyons, vous déchoyez, ils déchoient.	que je déchoie, es, e; déchoyions, iez, déchoient.	je déchoyais	je déchus	je décherrai	0
Dédire	*Se*	*conjugue*	je dédis, etc.; nous dédisons, vous dédisez, etc.	*com-*	*me*	*Di-*	*re.*	
Défaillir	0	défailli	0; nous défaillons, vous défaillez, ils défaillent.	que je défaille, es, e; défaillions, iez, ent.	je défaillais	je défaillis	0	0
Détruire	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cui-*	*re.*
Dire	disant	dit	je dis, s, t; nous disons, vous dites, ils disent.	que je dise, es, e; disions, iez, ent.	je disais	je dis	je dirai	dis, disons, dites.
Dissoudre	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Absou-*	*dre.*
Dormir	dormant	dormi	je dors, s, t; nous dormons, ez, ent.	que je dorme, es, e; dormions, iez, ent.	je dormais	je dormis	je dormirai	dors, dormons, dormez.
Échoir	échéant	échu	il échoit (échet); ils échoient (échéent).	0	0	j'échus	j'écherrai	0
Éclore	0	éclos	il éclôt; ils éclosent.	qu'il éclose; qu'ils éclosent.	0	0	il éclôra; ils éclôront	0
Écrire	écrivant	écrit	j'écris, s, t; nous écrivons, ez, ent.	que j'écrive, es, e; écrivions, iez, ent.	j'écrivais	j'écrivis	j'écrirai	écris, écrivons, ez.
Empreindre	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cein-*	*dre.*
Enduire	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cui-*	*re.*
Enfreindre	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cein-*	*dre.*
s'Enquérir	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Acqué-*	*rir.*
Épreindre	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cein-*	*dre.*

INFINITIF.	PARTICIPE		PRÉSENT		IMPARFAIT.	PASSÉ DÉFINI.	FUTUR.	IMPÉRATIF.
	présent.	*passé.*	*de l'Indicatif.*	*du Subjonctif.*				
Etre	étant	été	je suis, tu es, il est; nous sommes, vous êtes, ils sont.	que je sois, s, t; que nous soyons, que vous soyez, qu'ils soient.	j'étais	je fus	je serai	Sois, soyons, soyez.
Exclure	excluant	exclu et exclus	*Se con-*	*jugue*	*com-*	*me*	*Con-*	*clure.*
Faillir	faillant	failli	je faux, tu faux, il faut; nous faillons, ez, ent.	que je faille, etc.	je faillais	je faillis	je faudrai	0
Faire	faisant	fait	je fais, s, t; nous faisons, vous faites, ils font.	que je fasse, es, e; que nous fassions, iez, ent.	je faisais	je fis	je ferai	fais, faisons, faites.
Falloir	0	fallu	il faut	qu'il faille	il fallait	il fallut	il faudra	0
Feindre	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cein-*	*dre.*
Frire	0	frit	je fris, s, t.	0	0	0	je frirai	fris.
Fuir	fuyant	fui	je fuis, s, t; nous fuyons, vous fuyez, ils fuient.	que je fuie, es, e; fuyions, iez, fuient.	je fuyais	je fuis	je fuirai	fuis, fuyons, fuyez.
Gésir	gisant	0	il gît; nous gisons, vous gisez, ils gisent.	0	je gisais, tu gisais, il gisait, etc.	0	0	0
Haïr	haïssant	haï	je hais, s, t; nous haïssons, ez, ent.	que je haïsse, es, e; haïssions, iez, ent.	je haïssais	je haïs	je haïrai	hais, haïssons, haïssez.
Induire	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cui-*	*re.*
Instruire	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cui-*	*re.*

Interdire	*Se*	*conjugue*	j'interdis, s, t; nous interdisons, vous interdisez, etc.	*com-*	*me*	*Di-*	*re.*	
Introduire	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cui-*	*re.*
Joindre	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Coin-*	*dre.*
Lire	lisant	lu	je lis, s, t; nous lisons, ez, ent.	que je lise, es, e; lisions, iez, ent.	je lisais	je lus	je lirai	lis, lisons, lisez.
Luire	luisant	lui	je luis, s, t; nous luisons, ez, ent.	que je luise, etc.	je luisais	0	je luirai	luis, luisons, ez.
Maudire	maudissant	maudit	je maudis, s, t; nous maudissons, vous maudissez, ils maudissent.	que je maudisse, es, e; maudissions, iez, ent.	je maudissais	je maudis	je maudirai	maudis, maudissons, maudissez.
Médire	*Se*	*conjugue*	je médis, etc.; nous médisons, vous médisez, etc.	*com-*	*me*	*Di-*	*re.*	
Mentir	mentant	menti	je mens, s, t; nous mentons, ez, ent.	que je mente, es, e; mentions, iez, ent.	je mentais	je mentis	je mentirai	mens, mentons, ez.
Mettre	mettant	mis	je mets, s, t; nous mettons, ez, ent.	que je mette, es, e; mettions, iez, ent.	je mettais	je mis	je mettrai	mets, mettons, ez.
Moudre	moulant	moulu	je mouds, s, t; nous moulons, vous moulez, ils moulent.	que je moule, es, e; moulions, iez, ent.	je moulais	je moulus	je moudrai	mouds, moulons, moulez.
Mourir	mourant	mort	je meurs, s, t; nous mourons, vous mourez, ils meurent.	que je meure, etc.	je mourais	je mourus	je mourrai	meurs, mourons, mourez.
Mouvoir	mouvant	mu	je meus, s, t; nous mouvons, vous mouvez, ils meuvent.	que je meuve, s, e; nous mouvions, iez, qu'ils meuvent.	je mouvais	je mus	je mouvrai	meus, mouvons, mouvez.
Naître	naissant	né	je nais, s, ît; nous naissons, ez, ent.	que je naisse, es, e; naissions, iez, ent.	je naissais	je naquis	je naîtrai	nais, naissons, ez.

INFINITIF.	PARTICIPE		PRÉSENT		IMPARFAIT.	PASSÉ DÉFINI.	FUTUR.	IMPÉRATIF.
	présent.	*passé.*	*de l'Indicatif.*	*du Subjonctif.*				
Nuire	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cui-*	*re.*
Offrir	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cou-*	*vrir.*
Oindre	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cein-*	*dre.*
Ouïr	0	ouï	0	0	0	j'ouis	0	0
Ouvrir	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cou-*	*vrir.*
Paître	paissant	pu	je pais, s, ît; nous paissons, ez, ent.	que je paisse, es, e; paissions, iez, ent.	je paissais	0	je paîtrai	pais, paissons, ez.
Paraître	paraissant	paru	je parais, s, ît; nous paraissons, ez, ent.	que je paraisse, etc.	je paraissais	je parus	je paraîtrai	parais, paraissons, paraissez.
Partir	partant	parti	je pars, s, t; nous partons, ez, ent.	que je parte, etc.	je partais	je partis	je partirai	pars, partons, ez.
Peindre	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cein-*	*dre.*
Plaindre	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cein-*	*dre.*
Plaire	plaisant	plu	je plais, s, ît; nous plaisons, ez, ent.	que je plaise, es, e; plaisions, iez, ent.	je plaisais	je plus	je plairai	plais, plaisons, ez.
Pleuvoir	pleuvant	plu	il pleut	qu'il pleuve	il pleuvait	il plut	il pleuvra	0
Poindre	0	point	il point	0	0	0	il poindra	poignez.
Pourvoir	pourvoyant	pourvu	je pourvois, s, t; nous pourvoyons, vous pourvoyez, ils pourvoient.	que je pourvoie, es, e; pourvoyions, iez, voient.	je pourvoyais	je pourvus	je pourvoirai	pourvois, pourvoyons, pourvoyez.
Pouvoir	pouvant	pu	je puis, ou je peux, tu peux, il peut; nous pouvons, vous pouvez, ils peuvent.	que je puisse, es, e; puissions, iez, ent.	je pouvais	je pus	je pourrai	0

Prédire	*Se*	*conjugue*	je prédis, etc.; nous prédisons, vous prédisez, etc.	*com-*	*me*	*Di-*	*re.*	
Prendre	prenant	pris	je prends, s, t; nous prenons, vous prenez, ils prennent.	que je prenne, es, e; prenions, iez, prennent.	je prenais	je pris	je prendrai	prends, prenons, prenez.
Prévaloir	prévalant	prévalu	je prévaux, x, t; nous puons, ez, ent.	que je prévale, s, e; prévalions, iez, ent.	je prévalais	je prévalus	je prévaudrai	prévaux, prévalons, prévalez.
Prévoir	*Se*	*con-*	*ju-*		*comme*	*voir.*	je prévoirai.	
Puer	puant	0	je pue, s, e; nous prévalons, ez, ent.	que je pue, etc.	je puais	0	je puerai	pue, puons, puez.
Réduire	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cui-*	*re.*
se Repentir	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Men-*	*tir.*
Requérir	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Acqué-*	*rir.*
Résoudre	résolvant	résolu et résous (transformé)	je résous, s, t; nous résolvons, ez, ent.	que je résolve, s, e; ions, iez, ent.	je résolvais	je résolus	je résoudrai	résous, résolvons, résolvez.
Restreindre	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cein-*	*dre.*
Rire	riant	ri	je ris, s, t; nous rions, ez, ent.	que je rie, es, e; riions, iez, ent.	je riais	je ris	je rirai	ris, rions, riez.
Saillir	saillant	sailli	il saille; ils saillent.	qu'il saille; qu'ils saillent.	il saillait; ils saillaient.	il saillit	il saillera	0
Savoir	sachant	su	je sais, s, t; nous savons, ez, ent.	que je sache, es, e; sachions, iez, ent.	je savais	je sus	je saurai	sache, sachons, sachez.
Séduire	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cui-*	*re.*
Sentir	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Men-*	*tir.*

INFINITIF.	PARTICIPE		PRÉSENT		IMPARFAIT.	PASSÉ DÉFINI.	FUTUR.	IMPÉRATIF.
	présent.	*passé.*	*de l'Indicatif.*	*du Subjonctif.*				
Seoir	séyant	sis	il sied; ils siéent.	qu'il siée; qu'ils siéent.	il séyait; ils séyaient.	0	il siéra; ils siéront.	0
Servir	servant	servi	je sers, s, t; nous servons, ez, ent.	que je serve, es, e; servions, iez, ent.	je servais	je servis	je servirai	sers, servons, ez.
Sortir	sortant	sorti	je sors, s, t; nous sortons, ez, ent.	que je sorte, etc.	je sortais	je sortis	je sortirai	sors, sortons, ez.
Souffrir	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cou-*	*vrir.*
Suffire	suffisant	suffi	je suffis, s, t; nous suffisons, ez, ent.	que je suffise, es, e; suffisions, iez, ent.	je suffisais	je suffis	je suffirai	suffis, suffisons, ez.
Suivre	suivant	suivi	je suis, s, t; nous suivons, ez, ent.	que je suive, es, e; suivions, iez, ent.	je suivais	je suivis	je suivrai	suis, suivons, ez.
Surseoir	sursoyant, ou surséant	sursis	je sursois, s, t; nous sursoyons, ez, sursoient.	que je sursoie, es, e; sursoyions, iez, ent.	je sursoyais	je sursis	je surseoierai	sursois, sursoyons, sursoyez.
Taire	taisant	tu	je tais, s, t; nous taisons, ez, ent.	que je taise, etc.	je taisais	je tus	je tairai	tais, taisons, ez.
Teindre	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Coin-*	*dre.*
Tenir	tenant	tenu	je tiens, s, t; nous tenons, ez, ils tiennent.	que je tienne, es, e; tenions, iez, tiennent.	je tenais	je tins	je tiendrai	tiens, tenons, tenez.
Tistre	0	tissu	0	0	0	0	0	0
Traduire	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Cui-*	*re.*
Traire	trayant	trait	je trais, s, t; nous trayons, ez, ils traient.	que je traie, es, e; trayions, iez, ent.	je trayais	0	je trairai	trais, trayons, trayez.
Tressaillir	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Assail-*	*lir.*

Vaincre	vainquant	vaincu	je vaincs, cs, c; nous vainquons, ez, ent.	que je vainque, es, e; vainquions, iez, ent.	je vainquais	je vainquis	je vaincrai	vaincs, vainquons, ez.
Valoir	valant	valu	je vaux, x, t; nous valons, ez, ent.	que je vaille, es, e; valions, iez, vaillent.	je valais	je valus	je vaudrai	vaux, valons, ez.
Venir	*Se*	*con-*	*ju-*	*gue*	*com-*	*me*	*Te-*	*nir.*
Vêtir	vêtant	vêtu	je vêts, s, t; nous vêtons, ez, ent.	que je vête, es, e; vêtions, iez, ent.	je vêtais	je vêtis	je vêtirai	vêts, vêtons, ez.
Vivre	vivant	vécu	je vis, s, t; nous vivons, ez, ent.	que je vive, es, e; vivions, iez, ent.	je vivais	je vécus	je vivrai	vis, vivons, vivez.
Voir	voyant	vu	je vois, s, t; nous voyons, ez, ils voient.	que je voie, es, e; voyions, iez, voient.	je voyais	je vis	je verrai	vois, voyons, ez.
Vouloir	voulant	voulu	je veux, x, t; nous voulons, ez, ils veulent.	que je veuille, es, e; voulions, iez, veuillent.	je voulais	je voulus	je voudrai	veuille, veuillons, veuillez.

Abréviations. — Forkortelser.

A.

	signifie	betyder
a	adjectif	Adjectiv.
a. n.	adjectif numéral	Talord.
Ac. / Acad.	Dictionnaire de l'Académie	Academiets Ordbog.
ad.	adverbe	Adverb.
Agr.	agriculture	Agerdyrkning.
Alg.	algèbre	Algebra.
An.	anatomie	Anatomi.
Anc.	histoire ancienne	den gamle Historie.
Ant.	antiquité	Oldstudium.
Arch.	architecture	Bygningskunst.
Arg.	argot	Tyvesprog.
Arith.	arithmétique	Regnekunst.
Arm.	armurier	Vaabensmed.
Art.	artillerie	Artilleri.
Artif.	artificier	Fyrværker.
Arts	beaux-arts	skjønne Kunster.
Astr.	astronomie	Astronomi.
Astrol.	astrologie	Astrologi.

B.

Banq.	banquier	Vexeleer.
Bij.	bijoutier	Juveleer.
Bill.	billard	Billardspil.
Blas.	blason	Heraldik.
Bonn.	bonnetier	Hosekræmmer.
Bot.	botanique	Plantelære.
Bouch.	boucher	Slagter.
Boul.	boulanger	Bager.
Bout.	boutonnier	Knapmager.
Brass.	brasseur	Brygger.
Brod.	broderie	Broderi.
Burl.	style burlesque	burlesk, pudseerlig Stiil.

C.

	signifie	betyder
Ch.	chasse	Jagt.
ch.	chose	Ting.
Cham.	chamoiseur	Feldbereder.
Chanc.	style de chancellerie	Cancellistiil.
Chand.	chandelier	Lysestøber.
Chap.	chapelier	Hattemager.
Charr.	charron	Hjulmand.
Charb.	charbonnier	Kulsvier.
Charp.	charpentier	Tømmermand.
Chaudr.	chaudronnier	Kobbersmed.
Chi.	chimie	Chemi.
Chir.	chirurgie	Chirurgi.
co.	style comique	komisk Stiil.
Com.	commerce	Handel.
conj.	conjonction	Conjunction.
Conf.	confiseur	Conditor.
Cord.	cordier	Reebslager.
Cordon.	cordonnier	Skomager.
Cout.	couturière	Sypige.
Couv.	couvreur	Tækker.
Cuis.	cuisine	Kjøkken.

D.

d.		denne, ell. dette.
Da.	danse	Dandsekunst.
Dent.	dentiste	Tandlæge.
Dess.	dessin	Tegnekunst.
Did.	style didactique	didactisk Stiil.
dim.	diminutif	Diminutiv.
Dipl.	diplomatie	Diplomatik.
Distil.	distillateur	Distillerer.
Dor.	doreur	Forgylder.
Dr.	droit	Retslære.
Dra.	drapier	Klædefabrikør.

E.

E. F.	eaux et forêts	Forstvidenskab.
Écon.	économie politique	Statsoeconomi.
Écr.	Écriture	d. hellige Skrift.
Égl.	église	Kirken.
el.		eller.
Ép. / Éping.	épinglier	Naalemager.
Escr.	escrime	Fægtekunst.

F.

f. (s. f.)	substantif féminin	Substantiv af Hunkjønnet.
fa	style familier	fortrolig Stiil.
Fauc.	fauconnerie	Falkeneerkunst.
Féo.	féodalité	Lehnsvæsen.
Fer.	ferblantier	Blikkenslager.
fig.	style figuré	figurlig Stiil.
Fin.	finance	Finantsvæsen.
Fleur.	fleuriste	Blomsterhandler.

	signifie	betyder
Fond.	Fondeur	Smelter.
Font.	fontainier	Vandkiger.
Forg.	forgeron	Smed.
forh.		forhen.
Fort.	fortification	Befæstningskunst.
Fourb.	fourbisseur	Sværdfeger.
G.		
Gant.	gantier	Handskemager.
Géogr.	géographie	Geographi.
Géo.	géométrie	Geometri.
Glac.	glacerie	Speilfabrik.
Gr.	grammaire	Sproglære.
Grav.	graveur	Kobberstikker.
H.		
H.		Hensyn.
H. n.	histoire naturelle	Naturhistorie.
Horl.	horloger	Uhrmager.
Hydr.	hydraulique	Hydraulik.
I.		
id.	idem	d. samme.
imp.	impersonnel	upersonligt Verbum.
Impr.	imprimeur	Bogtrykker.
indf.	indéfini	ubestemt.
inf.	infinitif	Infinitiv.
int.	interjection	Interjection.
inus.	inusité	ubrugeligt.
iron.	ironiquement	ironisk.
irr.	irrégulier	uregelmæssig.
J.		
Jard.	jardinage	Havevæsen.
J. C.	Jésus-Christ	Jesus Christus.
Joa.	Joailler	Juveleer.
Jur.	jurisprudence	Retsvidenskab.
L.		
Lettr.	belles-lettres	skjønne Videnskaber.
Libr.	libraire	Boghandler.
Loc.ad.	locution adverbiale	adverbialsk Udtryk.
Log.	logique	Logik.
M.		
m.(s.m.)	substantif masculin	Substantiv af Hankjønnet.
m.		med.
Mac.	maçon	Murer.
Man.	manège	Rideskole.
Manu.	manufacture	Manufacturvæsen.
Mar.	marine	Søvæsen.
marot.	style marotique	forældet Stiil.
Math.	mathématiques	Mathematik.
Méc.	mécanique	Mekanik.
Méd.	médecine	Lægevidenskab.
Men.	menuisier	Snedker.
Meun.	meunier	Møller.
Mét.	métallurgie	Metallurgi.
Mil.	art militaire	Krigskunst.
Min.	mine	Bjergværk.
Minér.	minéralogie	Mineralogi.
Mir.	miroitier	Speilmager.
Mon.	monnaie	Myntvæsen.
Mus.	musique	Musik.
Myth.	mythologie	Mythologi.
N.		
n (v.n.).	verbe neutre	intransitivt Verbum.
Nav.	navigation	Søfart.
Néol.	néologisme	nyt Udtryk.
n. pr.	nom propre	Egennavn.
O.		
Oc.	oculiste	Oienlæge.
Ois.	oiseleur	Fuglefænger.
Opt.	optique	Optik.
Orf.	orfèvre	Guldsmed.
P.		
p.	participe	Particip.
Pal.	palais	Retsstiil.
Pap.	papetier	Papirmager.
Pass.	passementier	Posamentmager.
Pât.	pâtissier	Posteibager.
Path.	pathologie	Pathologi.
Pav.	paveur	Brolægger.
Pê.	pêcheur	Fisker.
Peint.	peintre	Maler.
Pell.	pelletier	Bundtmager.
Perr.	perruquier	Parykmager.
Pharm.	pharmacie	Apothekerkunst.
Phys.	physique	Naturlære.
pl.	pluriel	Fleertal.
plais	en plaisantant	i Spøg.
Poé.	poésie	Digtekunst.
pop.	populairement	i Almuesproget.
Pot.	potier	Pottemager.
pp.	préposition	Præposition.
Prat.	pratique	d. jurid. Praxis.
pr.	pronom	Pronomen.
prov.	proverbe	Proverb.
p. u.	peu usité	lidet brugt.

Q.

	signifie	betyder
q. (qn.)	quelqu'un	Nogen.
qc.	quelque chose	Noget.

R.

Raf.	raffinerie	Sukkerraffinaderi.
Rel.	relieur	Bogbinder.
Rhét.	rhétorique	Talerkunst.

S.

f.		see.
f. f.		samme som.
s.	substantif des deux genres.	Substantiv af dobbelt Kjøn.
sing.	singulier	Enkelttallet.
Sal.	saline	Saltværk.
Sav.	savonnier	Sæbesyder.
Sculp.	sculpteur	Billedhugger.
Sell.	sellier	Sadelmager.
Serr.	serrurier	Kleinsmed.
Suc.	sucrerie	Sukkersyderi.
subj.	subjonctif	Subjunctiv.

T.

	signifie	betyder
Tail.	tailleur	Skrædder.
Tann.	tanneur	Garver.
Tap.	tapissier	Tapetserer.
Teint.	teinturier	Farver.
Techn.	terme technique	Kunstudtryk.
Th.	théâtre	Skuespilhuus.
Thé.	théologie	Theologi.
Tiss.	tisserand	Væver.
Tonn.	tonnelier	Bødker.
Tourn.	tourneur	Dreier.
Tuil.	tuilerie	Teglbrænderi.

V.

v.	vieux	gammelt.
v. a.	verbe actif	activt Verbum.
Van.	vannier	Kurvmager.
v. n.	verbe neutre	intransitivt V.
v. pr.	verbe pronominal	pronominalt Verbum.
Verr.	verrier	Glaspuster.
Vét.	art vétérinaire	Dyrlægekunst.
Vign.	vigneron	Viingaardsmand.
Vitr.	vitrier	Glarmester.

